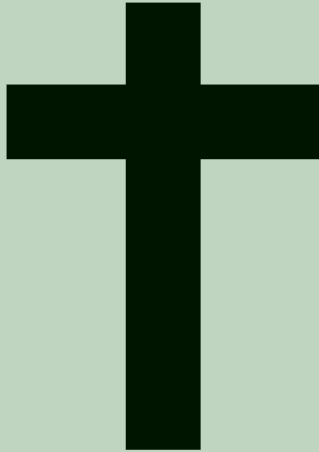

Xwiyá Gorixoyá
Siŋpirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Xwiyá Gorixoyá Siñipirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051

Contents

FRT	1
Mat+yuo	2
Mako	48
Ruko	76
Jono	124
Wáí wur+meiar+gáwa	158
Rom+	205
1 Korin+	230
2 Korin+	253
Garesia	269
Epesas+	277
Piripai	285
Korosi	291
1 Tesaronaika	297
2 Tesaronaika	302
1 Timotio	305
2 Timotio	312
Taitaso	317
Pairimono	320
Xib+ruy+	322
Jemiso	339
1 Pitao	346
2 Pitao	353
1 Jono	357
2 Jono	363
3 Jono	364
Juto	365
Wáí wóm+x+n+ñp+	367

Xwiyá Gorixoyá Sinjipirini Yayiyá Píne

The New Testament in the Angave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini
[aak]

Translation: © 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Published, 1990 by Bible League International

Web version of first edition
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

You are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Xwiyá yayí neainariñí Matiyuo eañpirini.

Ríwamñí rípi “Xwiyá yayí neainipaxí Matiyuo eañpiriyí” ríññípirini. O Jisaso wíepisagowa worini. Xegí yoí ámi bí Ripaiorini. Jisaso ríxa nípémána níwíápñimeámi aññamí nání nípeyimána enáná ámi xwiogwí ríxa obaxí nípwémána enáná ríwamñí rípi eañfirini. Xegí Judayí dññí re yaiwiarñagía níwññí, “Míxí ináyí nímónñí re mññweañyí napa xwayí nanñí ñweañwóamant. Jisaso napa aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí raríñwáo nímónñí sññwiríyí, míxí ináyí nímónñí añí Jerusaremí tíyo dání neamerweámññí enñfirini.” yaiwiarñagía níwññí nání ayí ámi dññí némoreo “Xerñwí rífa moarññwíni? Jisaso napa Kiraisorini. Goríxoyá xewaxorini.” yaiwíññíññí ríwamñí rípi eañfirini. E yaiwíññíññí ríwamñí nearíñá wíá rókiamoagíáwa áma aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí nání nññíro ríwamñí eagíá obaxí mññí niroñí “Jisaso apí tññí apí tññí xíxeni nímóga uññfirini.” nññí eañfirini.

Jisasomí xiáwo íñño nánñini.

¹ Xwiyá rípi íwíaríawé Jisasi Kiraisoyá nánñini. Oyá íwíaríawé nímóga nuri áwini e míxí ináyí Depitorini. Depitoyá íwíaríawé nímóga nuri wígí xiáwo íñño Ebiríamorini. ² Ebiríamo Aisakomí eameaññigini. E dání Aisako Jekopomí eameaññigini. E dání Jekopo Judaomí tññí xegí xexíñmeáowamí tññí eameaññigini. ³ E dání Judáo xífái Temái tññí íwí nññí Pereso tññí Serao tññí eameaññigini. E dání Pereso Xesíronomí eameaññigini. E dání Xesírono Ramomí eameaññigini. ⁴ E dání Ramo Aminadapomí eameaññigini. E dání Aminadapo Nasonomí eameaññigini. Nasono e dání Sarímonomí eameaññigini. ⁵ E dání Sarímono émayí apíxí Rexapí nímeari Bowasomí eameaññigini. E dání Bowaso Rutimí nímeari Obetomí eameaññigini. Obeto e dání Jesiomí eameaññigini. ⁶ Jesio e dání míxí ináyí Depitomí eameaññigini. Depito e dání apíxí Yuraiaoyái nurápirí Soromonomí eameaññigini. ⁷ Soromono e dání Riabowamomí eameaññigini. Riabowamo e dání Abaisaomí eameaññigini. Abaisao e dání Esaomí eameaññigini. ⁸ Esao e dání Jexosapetomí eameaññigini. Jexosapeto e dání Joramomí eameaññigini. Joramo e dání Asaiaomí eameaññigini. ⁹ Asaiao e dání Jotanomí eameaññigini. Jotano e dání Exaso eameaññigini. Exaso e dání Xesekaiaomí eameaññigini. ¹⁰ Xesekaiao e dání Manasaomí eameaññigini. Manasao e dání Emosomí eameaññigini. Emoso e dání Josaiaomí eameaññigini. ¹¹⁻¹² Josaiao —Babironí dññí émayí míxí nímeáwo níñño Judayo nípiñkiomearo íwí nímearo nímeámi úaná Judayí añí e xwiogwí obaxí ñweaññá Josaiao e dání Jekonaiaomí tññí xegí xexíñmeáowamí tññí eameaññigini. Jekonaiao e dání Siatieromí eameaññigini. Siatiero e dání Serababeroomí eameaññigini. ¹³ Serababero e dání Abiudomí eameaññigini. Abiudo e dání Eraiakimomí eameaññigini. Eraiakimo e dání Esomí eameaññigini. ¹⁴ Eso e dání Sedokomí eameaññigini. Sedoko e dání Ekimomí eameaññigini. Ekimo e dání Eraiatomí eameaññigini. ¹⁵ Eraiato e dání Ereasomí eameaññigini. Ereasao e dání Matanomí eameaññigini. Matano e dání Jekopomí eameaññigini. ¹⁶ Jekopo e dání Josepo, Mariaímí xiagwomí eameaññigini. Í Jisasomí xíññigini. O yeáyí neayimíxemeaní nání Goríxoyá dññí tññí xegí xiáwowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí enagí nání xegí yoí bí Kiraisoyí ríññí. ¹⁷ Ayínání xiáwo íñño Ebiríamo nemeága níñño míxí ináyí Depito eameaññí nání xiáwowa wé wúkaú síkwí wá wá wá imónññí. Xíáwo Depito ñweaññí dání nemeága níñño Babironí kírapusí omññí wíge nání xiáwowa wé wúkaú síkwí wá wá wá ení imónññí. Omññí wíge dání Jisaso rémoñe nání ámi xiáwowa wé wúkaú síkwí wá wá wá imónññí.

Jisasomí xínái xíññe nánñini.

¹⁸ Xwiyá Jisasi Kiraiso xíññe nání rípirini. Omí xínái Mariaí Josepo meáwññíññí ikíyññí níyáñmána enáná ayaú sññí nímeáññí memé enáná í ríxa Goríxoyá kwíyí tññí niaíwí agwí enññigini. Í niaíwí agwí enagí níwññí. ¹⁹ Josepo, imí meaníwí áma sanñño enagí nání “Xwiyá ímí ayá wíññipaxí wí murípa oemññí.” níyawiññí “Ímí yumí emí omómññí.” níyawiññí ²⁰ sññí dññí e nímóga waríñá re enññigini. Oríñá wíññíñá Goríxoyá aññañí wó sññíñí níwimónñí re uríññigini, “Josepoxí, míxí ináyí Depitoyá xiáwoxíñí, díxí apíxí Mariaímí éfí níwíñí emí mímopaní. Niaíwo imí kwíyí Goríxoyáññí dání eweáo enagí nání ananí meá. ²¹ Í niaíwí oxí wo xíññíññí. Áma xegí imónññíyo íwí yariññí nání xwiyá meáññíññíññí yokwaríññí níwíññí yeáyí uyimíxemeaní enagí nání xegí yoí Jisasoyí wíññíññí.” uríññigini. ²²⁻²³ Ayí eníñá wíá rókiamoagíá wo áwanñí nññí ríwamñí eaññí rípi “Re eníññí. Apíxí oxí nímeáññí wí niaíwí agwí nerí oxí wo xíññí, yoí Emaniueroyí —Yoí mññí ayí Goríxo nene tññí nawíñí ñweaññá nánñini. Yoí

e wíripíríáríni.” Rífwamíñf e nírírí eaáríñf apí xíxeni imónínfa nání e imóníñiginí. ²⁴ Aníñajf Goríxoyáo e uríagí Josepo sá weñe dání níwíápínímeari aníñajf sekaxí uríípa nerí xegí apíxí Mariaími meañíginí. ²⁵ Ími nímeari aí siní niaíwo míxírípa neríná í tñní sá bí míwé néra núisáná í ríxa niaíwo xíráná xegí yof Jisasoyí wíríñíginí.

2

Sogwí fwiaparíñfími dání bigíáwa náníríni.

¹ Mariaí Jisasomí Judia píropenísfyo aní yof Betírexemi dání níxírímáná enáná Judayí áminá wo míxí ináyf Xerotoyí ríníño Jerusaremíyo níñwearí xegí Judayo menjweanáná re eníñiginí. Ámá siníf nání enjwípearígfá wa sogwí fwiaparíñfími dání níbro Jerusaremí nírémore ² yarıñf re wígfawixíni, “Judayí míxí ináyf imónínfa nání niaíwí síñf xíríño geríní? Sogwí fwiaparíñfími níñwearíná omí xíráná siní o nání ñweáagí síñwí níwínítrane nání omí yafí oumeanítrane bariñwíni.” urémeáagí ³ míxí ináyf Xeroto “Niaíwo míxí ináyf nimónírí ní múronírífeníño?” níyaiwirí dñf ríá nuxerí Jerusaremí ñweáyí níní ení dñf ríá nuxéa úagi ⁴ o apaxípáníñf imónígfá xwéowami tñní ñwí ikaxí eáníñfí mewegíawami tñní awí neaárímáná yarıñf re wíñíginí, “Kiraisoyí ríníño, yeáyí neayímíxemeanífa nání negí aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaroníoyí raríñwáo rífwamíñf níriní eáníñfí ge xírípírfá nání ríníni?” uríagí ⁵ awa re urígfawixíni, “Negí Judia píropenísfyo re aní yof Betírexemíyo xírípaxí imóníni. Ayí rípí náníríni. Wíá rókiamoagí wo áwaní níwuriyírí rífwamíñf re eaáríñfíni, ⁶ Judayí aníyo aní yof Betírexemí ñweáyíne aní níyoní nání amá obaxíyíne menjagí aiwí segí amá wo míxí ináyf nimónírí gí Judayí níyoní menjweanfá enagí nání segí aní apí aní xwé tñní xíxeni imónínfáríni.’ níriní eaáríñfíni.” uríagí ⁷ Xeroto yumí dñf níyaiwímáná “Síñíyo enjwípearígfáwa obífoyí.” níriní awa ríxa báná yarıñf re wíñíginí, “Síño gíná ñweáagí wíñígfawixíni. Síño mí síñwí níwínímáná enáná emá ararí pweníñfíni?” uríagí awa ríxa áwaní uráná ⁸ o Betírexemí nání re uowáríñíginí, “Soyíne nuro niaíwo nání píráníñf pía épyoi. Ríxa síñwí níwíníróná nioní ení nurí yafí seáyí e umemínírí nání amí níbro áwaní nírfyoi.” uríagí ⁹ awa aríá e níwiro wígfí ófyo waríná re eníñiginí. Síñf awa xámí sogwí fwiaparíñfími níñwearóná wíñígfó awami xámí numearí aní niaíwo wenjwámí seáyí e ñweaníginí. ¹⁰ Síño e ñweáagí níwíníro seáyími seáyími nímoníro dñf nífá níwínírí ¹¹ anjwámí nípáwiro niaíwo xínáí Mariaí tñní ñweanagí níwíníro re egíawixíni. Xwíáyo nípfkínímearo omí yafí numemáná amípi o nání imóníñf wígfí ayá rímíxarígfápi níroaro síñá gorí tñní ikíá díá —Díá yof pírakenísanf tñní murí tñní nání ríníni. Díá apí dñf naní eaaríñf xíxegíni síxí wíxáu tñní míní wígfawixíni. ¹² Míni níwímáná enáná Goríxo oríñá nupárírí rímfíñf re uríñíginí, “Míxí ináyf Xeroto tñf e nání amí mupa épyoi.” uríagí wígfí aní e nání nuróná óf xegí wíyo ugíawixíni.

Isipíyí aníyo nání éf ugíá náníríni.

¹³ Awa ríxa numáná enáná re eníñiginí. Josepo oríñá níwíníríná aníñajf Goríxoyá wo síñjání níronapírí re uríñíginí, “Ríxa níwíápínímeari niaíwo tñf xínáí tñní nímeámí Isipíyí aníyo nání éf úpyoi. Sepíoyíne nuro rémófe dání amí nioní searímífé nání ñweáfíxíni. Xeroto niaíwomí píkiní pía énapíní enagí nání ríraríñíni.” uríagí ¹⁴ o arífwíyímí aí níwíápínímeari niaíwo tñní xínáí tñní nímeámí Isipíyí aníyo nání nuro ¹⁵ níñwearoná míxí ináyf Xeroto pée nání ñweaagíáríni. Wíá rókiamoagí wo xwíyíá Goríxoyá níwuriyírí rífwamíñf eaáríñf rípí “Gí iwo Isipíyí aníyo ñweanáná ‘Étíni.’ urímíáríni.” níriní eaáríñf apí xíxeni imónínfa nání Josepo niaíwomí Isipíyí aníyo nání nímeámí uníñiginí.

Niaíwíyo míñf rírómí emegíá náníríni.

¹⁶ Xeroto, Jerusaremíyo xwayí nanírí ñweajo sogwí fwiaparíñfími dání urínénaparígfáwa amí xíomí níwíménapígfá nání “Yapísí rífa níwapíyíó?” níyaiwirí dñf ríá ápiáwíñfí wéagi xewaníño awami síño nání yarıñf wíaná awa “Íná ñweáagi wíñíwaníginí.” uríapí nání dñf nímortí porisowami uowáráná awa nuro niaíwí oxí Betírexemí dáníyíyá tñní e mídímídání níñweaxa pugíyíyá tñní, niaíwí oxí wígfí xwiogwí wáu wo síni ní múropá egí níyoní míñf rírómí emegíawixíni. ¹⁷⁻¹⁸ Míñf rírómí eméáná xwíyíá Goríxoyá wíá rókiamoagí Jeremiaioyí ríníño níwuriyírí rífwamíñf eaáríñf rípí “Aní Rama dání ‘Yeyi.’ níriní ñwí eánaríñagí aríá wiaríño. Reserímí xífáíwa wígfí niaíwí nání ñwí píyí níwíriníro wígfí niaíwí wóví síñwí níwíníagífa nání míñf íkíñwí umíríagífa aiwí píni níwíarígfawixíni.” rífwamíñf eaáríñf apí íná xíxeni imóníñíginí.

Ámi Isipíyí aníyo dání yígfá náníríni.

¹⁹ Xeroto rixa nipeána re enjinigini. Josepo Isipiyf anjyo dani orija ntwiniirina anjanaf Gorixoya wo sinani nironapiri re urinjiginini, ²⁰ "Niaiwomi opikianeyiniri emegafawa rixa pegfa enagf nani ntwiapfnimeari niaiwu tni xinaf tni nimeamf dixf Isireriyf anjyo nani upoyi." urifagi ²¹ Josepo ntwiapfnimeari niaiwu tni xinaf tni nimeamf nuri Isireriyf anjyo niremoru ²² Josepo arfa re winjiginini, "Xerotomi xewaxo Akereasoyi riniho xano mixf inayf nimoniri neamejweagfa xewaxo eni mixf inayf e nimoniri Judia piropenisfyo re neamejweani." rarijagfa arfa ntwiri wayfnwiniri "Arige nuri Judia piropenisfyo nweaminireini?" yaiwiarina Gorixo Josepomi orija nupariri ef uowarana epowa Judia piropenisfyo wiarf nimiroro Gariri piropenisfyo nani nuro ²³ anj yof Nasareti rinihpiimi nweagfarini. Wifa rokiamoagfawa ama xiawowaya xwfa piaxfyo dani iwiaronfo nani re rigfapi "Ayf re riprfarini, 'O Nasareti danorini.' riprfarini." rigfa api xixeni imonifwiniginiri Nasareti nani nuro nweagfarini.

3

Jono wayf numeaila uho xwiyfa waf urimejfa nanirini.

¹ Jono, wayf numeaila uho, Jisasu sini Nasareti nweanana, o nuri Judia piropenisfyo ama dnjf meanje waf nurimerina ² re urayagfiri, "Gorixo xwioxfyo mimeamf nimeairi piraninjf neamejweani anwi ayu enagf nani segf fwf yarigfapi rfwfmini niamomoro piraninjf nisaniro nweafrixini." urayagfiri. ³ Wifa rokiamoagf Aisaiayoi riniho niri rfwaminjf re enjipi, "Ama dnjf meanjmi dani ama wo rfaiwa re rari, 'Aminao nani segf dnjf of naninjf wimoiro of piraninjf imoarigfapaninjf wimoiro nero nweafrixini.' rari." rfwaminjf e niri rfwaminjf tni xixeni Jono nuri axipi e yagfiri. ⁴ O rapirapf nanj nyiniri emeamoni. Kamerfa fa (iyfa irikwininjf imonijf wu) nyiniri arerixf riniho yinagorini. Aiwaf eni nanj nagomani. Axwaxf tni pxf iniigf tni nagorini. ⁵ Judayf wigf anj xwe Jerusarem nweagfayf tni Judia piropenisfyo amf amf nweagfayf nni tni iniigf Jodani rapapamf nweagfayf tni ⁶ Jono tni e nani nuro wigf fwf yarigfapi nani waroparf wiana o wayf numeaila nuri ai ⁷ Parisiowa tni Sajusiowa tni —Awa wayfn nimeniro ama wiyu seayf e wimonarigfawarini. Awa Jono wayf oneameainiro barijagfa Jono snjwf e ntwini ayf wigf fwf yarigfayf rfwfmini niamomoro nisaniro me "Wayfn oneameaini." nyaiwiro barijagfa ntwini nani re urinjiginini, "Sidirf miaofne, 'Rfwenaf Gorixo xeaninjf seaikarinfa enagf nani ef upoyi.' go searjagi rinih meaaniginiri wayf nero nioni tfamini ef barijoi? ⁸ Soyfne fwf yarigfapi rfwfmini niamomofnayf, piraninjf nero ikfa sogwf nanj niwerina yarijpa imonifrixini. ⁹ Re mniiripa epoyi, 'Negf arfo Ebrifamoyafone enagf nani Gorixo wi xeaninjf neaikarinfa menini.' mniiripa epoyi. Gorixo 'Ebrifamoyaf twiarfawe nani 'Nioni ayo xeaninjf niwirina arige xwe obaxf imonifarinini?' nyaiwiri ududf winarini.' riyaiwiarijoi? Oweoi, Gorixo dnj e yaiwipaxf menini. Anani snj tfo dani Ebrifamo nani twiarfawe wimixiyipaxfiri. ¹⁰ Gorixo rixa rapawe ikfa mxf tni e nani fa xirini. Ikfa gni gina sogwf nanj mtweagf ntwiniirina nidikariri rfa ikeafarinini. ¹¹ Nioni sa iniigf tni wayf seameaiarinini. Nioni enj eanijooni aiwif rfwfyo bnto nioni nimironini. Seyfne nioni nani 'Ama we ronijorini.' niaiwiarijagfa aiwif o nioni tni xixeni mimonijagf nani ama xinaiwaininjf nimoniro ominjf wiarfayf bosoyaf sikwf su gwf wikweairigfapa nioni oya wikweaipaxf menini. O wayf niseameairina iniigf tni seameainirani. Wiyfne Gorixoyaf kwiyf tni seameairi wiyfne rfa tni seameairi enfarini." nuri ¹² Gorixo ama nanjyo yeayf uyimixemeari sipiyo anipa imixiri enfa enagf nani ewayf xwiyfa re urinjiginini, "Omijf yarigfayf pokf tni wif aiwaf eyeyiromf ero aiwaf na anjyo tiro mamwaf tni siyikf tni rfa ikeafaro yarigfapa Gorixo eni axipi e emfaniri wif mamwaf tni na tni eyeyiromf inije xegf pokf fa nixiriri roni. Aiwaf anjyo tiri mamwaf tni siyikf tni rfa suparipaxf mimonijfyo ikeafarini enfarini." urinjiginini.

Jisasomi wayf umeainjfa nanirini.

¹³ Jisasu Jono wayf onimeainiri nani Gariri piropenisfyo dani ntwiri iniigf Jodani rapa tni e niremorf omf wimeagf aiwif ¹⁴ Jono nurakimniri neri re urinjiginini, "Joxf nioni nani o wayf onimeainiri rbarinjini? Oweoi, 'Joxf wayf onimeaini.' nimonarini." urifagi ai ¹⁵ Jisasu re urinjiginini, "Xe wayf oumeaimniri snjwf nane. E nerafnayf, Gorixo nioni nani 'O siwf we roninjyf nni oeni.' yaiwiarinjpi xixeni yanfwit." urifagi ¹⁶ o Jisasomi wayf umeainana o rixa nimnimeamf peyarina re enjiginini. Anj pirfyo dani of inana kwiyf Gorixoyapi xawiowaininjf ntweariri omf wimeainiginini. Omf wimeainana re enjiginini. ¹⁷ Anjanamf dani xwiyfa re rinenapinjiginini, "Gf niaiwf ayaf tni. Amipi o yarijipi nani yaf ninarini." rinenapinjiginini.

4

Obo Jisasomí iwamó wíwapiyinjí nánirini.

¹ Kwiyí Gorixoyápi Jisasomí n'wimeámáná omí Obo iwamó owíwapiyiniri áamá dñj meanj e nání níméra úaná ² o aiwá m'nf n'wá nñjweari ríxa sfá 40 nórímáná enjána o agwí wíáná ³ iwamó wíwapiyaríño n'birí re uríñinigini, "Joxi 'Niaiwí Gorixoyáonirini.' yaiwinaríñpi nepa enjányí, aiwá n'ri nání 'Sñjá tiyí aiwá oimónini.' rei." uríagí ai ⁴ Jisaso re uríñinigini, "Oweoi, wí emíméini. Gorixoyá Bíkwyó dání ríwamíñj re eánini, 'Ámá aiwá nánini dñj nímorfnáyí wí dñj meapaxímerini. Xwiyá Gorixó ríñjyí n'yoní dñj níkwírorínáyí ayíni dñj meapaxímerini.' Ríwamíñj e n'rinirí eánini." uríñinigini. ⁵ Obo Jisasomí n'imeámí Jerusaremí anj Gorixoyá ayá tñjímíni nání nuri anj Gorixó nání rídiyowá yarígíwámí ríkwíyo seáyí e nurárírmáná ⁶ re uríñinigini, "Joxi 'Niaiwí Gorixoyáonirini.' yaiwinaríñpi nepa enjányí, Gorixoyá Bíkwyó dání ríwamíñj re n'rinirí eáníñagí nání 'Gorixó joxi síkwí sñjáyó pírf uyíkímí in'rixinirí xegí anjñajowa awí n'roro fá ríxepírf nání urowáríñjoi. n'rinirí eáníñagí nání anani m'nf n'mawirí xeamoi." uríagí ai ⁷ Jisaso re uríñinigini, "Xwiyá joxi m'ñj n'rori rífpí eáníñagí aiwí xwiyá rípi ení n'rinirí eánini, 'Negí Gorixó nepa ení enéanirí epaxorfanirí iwamó m'wíwapiyipaní.' ení ríñíñagí nání nioní wí e emíméini." uríñinigini. ⁸ Ámí Obo d'wí m'ñj seáyími wíapíñimeanj bimi nání n'imeámí n'iyirí anj n'nf xwá ríri n'rimíni ikwíroníñjyo síwá n'wirí xegí amípi ámá n'wíntróná ayá síwí nurorí n'imeapaxí wimónaríñpi ení síwá n'wirí ⁹ re uríñinigini, "Joxi xwíayo n'píkinimeari simanjwíyoníñj n'nuríñirí nioní nání yayí seáyími n'mei. E níánáyí, amípi síwá síá tiyí n'píni siapím'nfni." uráná ¹⁰ Jisaso re uríñinigini, "Setenoxí p'nf n'niwíarítmí éf ut. Xwiyá rípi 'Ámíni Gorixó nánini xwíayo n'píkinimearo yayí seáyími umero segí amípi 'N'wíaxini.' ríñíñjyí emí n'moro síwí oyá nánini dñj íkwíroro éríxini.' ríñíñagí nání joxi n'rfípa wí emíméini." uríagí ¹¹ Obo p'nf n'wíarítmí úaná anjñají wa n'birí arírá wígwíwixini.

¹² Jisaso ámá wa Jono wayá n'umeaia waríño nání re raríñagí "Omí ríxa íá n'ixero gwí anjyo n'wiríaríni." raríñagí o arí e n'wimo Gariri píropenisíyo nání nuri n'ñjwearí ¹³ anj Nasareti xó xwé wíaríño p'nf n'wíarítmí nuri anj xegí yof Kapaneamíyí ríñíñjyo —Anj apí ipí Gariri t'nf ikwíroníni. Seburano t'nf Napítaraio t'nf awaúyá f'wíaríawé n'weaagíerini. E nání nuri n'weañjñigini. ¹⁴ Ayí rípi nánirini. Gorixoyá xwiyá wá rókíamoagí Aisalaoyí ríñíño xwiyá n'wuríyirí ríwamíñj re eaáríñirini, ¹⁵ "Xwíá Seburanoagí f'wíaríawé t'nf Napítaraioyá f'wíaríawé t'nf enjní n'weaagíe ipí tñjímíni t'nf iníñgí Jodani rapáyó j'fariwámí dání t'nf xwíá Gariri imóníñjímíni émáyí n'weaagíe, ¹⁶ ámá oxí apíxí e n'weaagíyí n'nf Gorixomí muxídaríñjagí nání sfá yiníñjímíniñj n'weaagíe ríxa wá xwé b' oníagí wíñgíawixini. Ayí apaxí mé pearíñagí nání ikwapiñjñj umeaáríñjyo ríxa wá wókímíxini." Ríwamíñj e n'rinirí eáníñpi xixeni imónini nání Jisaso wíáníñj imóníño e nání nuri n'weaagíerini.

Ámá wíepísaríñj imóníñj nání wíimeaménj nánirini.

¹⁷ O anj e nání nuri n'weaé dání wá re urímeñjñigini, "Gorixó xwioxíyo m'imeámí n'iseairí píraníñj seamenti anjw' ayo enjagí nání segí f'wí yarígíápi ríwítmíni n'mamoro saníñj nímóníro n'weáríxini." nuriñmerí ¹⁸ ipí Gariri imanípa t'nf n'puríni s'ñjwí wíñjñigini. Xíráxogwá wá —Xíráo xegí yof Saimonorini. O xegí yof ámí b' Pitaorini. Xogwá Adírúarini. Agwíau egí omíñj peyí ápearíñjwá enjagí nání ubení peyí nání ipíyo mamówararíñjagí Jisaso e n'wínirí ¹⁹ re uríñinigini, "Agwíawí n'xídfípiyí. Peyí nání yarígíápi ámá nioní n'xídfípríyí ení axípi e wíimeapísi nání eaiwapiyím'nfni." uríagí ²⁰ agwíau ubení apaxí mé e n'ítmí ríwíyo uxídfígsixini. ²¹ O e dání nuriñá s'ñjwí wíñjñigini. Ámí xíráxogwá wá —Agwíau Sebediomí xewaxowáurini. Wífo Jemisorini. Wífo xogwá Jonorini. Agwíau xano t'nf ewéyo n'ñjweámáná wígwí ubení aríkiníñjagí píraníñj yadírípnaríñjagí Jisaso e n'wínirí ríaiwá "N'xídfípiyí." uráná ²² agwíau ení anjñí egí ewé t'nf xanomí t'nf p'nf n'wíarítmí nayoari númí uxídfígsixini.

Jisaso wá urímerí simíxíyo nanj imíxímerí enj nánirini.

²³ Jisaso Gariri píropenisíyo amí amí n'emeríñá xegí Judayíyá rotú anjyo dání uréwapíyemerí xwiyá yayí wíñpaxípi —Apí Gorixó xwioxíyo m'imeámí nerí píraníñj umeñjweanípi nání ríñíñjirini. Apí wá urímerí ámá pí pi simíxí yarígíayo t'nf uraní xíxegíni imóníñjyo t'nf nanj imíxímerí yaríñá ²⁴ o yaríñpi nání yaní níwéa nuri Siria píropenisíyo n'weaagíyí n'nf aríá n'wíaríro nání wígwí ámá simíxí xíxegíni yarígíyí t'nf ríñíñj xíxegíni wíaríñjyí t'nf ámá imíó dñj xíxéroaríñjyí t'nf xóxwí yarígíyí t'nf enj síwímí yarígíyí t'nf o tñj e nání n'imeámí báná o píraníñj wímxíyaríñjagí nání ²⁵ ámá oxí apíxí obaxí Gariri píropenisíyo dánjyí t'nf Dekaporisí píropenisíyo dánjyí t'nf

Judia p̄ropenis̄fyo d̄anj̄yf̄ t̄ni wiḡf̄ an̄f̄ xwé Jerusalem̄ d̄anj̄yf̄ t̄ni in̄iḡf̄ Jodan̄ rap̄ayo j̄far̄iw̄am̄ni d̄anj̄yf̄ t̄ni ep̄froȳf̄ nero om̄i n̄umi ux̄fd̄iḡfawix̄ini.

5

Xw̄iȳf̄ Jisaso d̄w̄fyo d̄ani ur̄ewap̄iȳinj̄p̄i n̄an̄ir̄ini.

¹ Jisaso am̄a ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ niaw̄f̄ obax̄f̄ o t̄inj̄f̄ e n̄an̄i b̄m̄iar̄injaḡfa n̄w̄in̄ir̄i d̄w̄f̄ m̄inj̄fyo n̄an̄i n̄ȳoar̄i éf̄ n̄inj̄wear̄i xeḡf̄ w̄iepis̄ar̄inj̄yf̄ x̄fo t̄inj̄f̄ e n̄an̄i ban̄a ² o nur̄ewap̄iya nuri re ur̄inj̄niḡini, ³ “Am̄a giyf̄ giȳiné ‘Nion̄i n̄iḡip̄i ap̄an̄ir̄ini.’ m̄ir̄ipa éf̄yf̄iné, ‘Am̄a ar̄ir̄a oneāipoȳt̄.’ yaiw̄iar̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo xw̄iox̄fyo m̄imeam̄f̄ n̄iseair̄i p̄ir̄an̄inj̄f̄ seamen̄weanf̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁴ Am̄a giyf̄ giȳiné, nj̄wf̄ ean̄ir̄i yar̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo m̄inj̄f̄ ik̄inj̄w̄f̄ seam̄ir̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁵ Am̄a giyf̄ giȳiné, f̄w̄f̄ mé n̄ir̄im̄ax̄n̄iro san̄inj̄f̄ im̄on̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo xw̄iox̄fyo m̄imeam̄f̄ ner̄i seamen̄weanf̄e d̄ani xw̄f̄a n̄ir̄in̄i seḡf̄ im̄on̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁶ Am̄a giyf̄ giȳiné, aiw̄a n̄an̄i agw̄f̄ seair̄i in̄iḡf̄ n̄an̄i seair̄ir̄i yar̄inj̄pa r̄f̄a m̄ik̄ir̄o p̄ir̄an̄inj̄f̄ yar̄iḡf̄a aȳf̄ n̄an̄in̄inj̄f̄ n̄iseaim̄on̄ir̄in̄a Gor̄ixo anan̄i x̄ixen̄i seain̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁷ Am̄a giyf̄ giȳiné, am̄a wiyo w̄a wianar̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo en̄i w̄a seawian̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁸ Am̄a giyf̄ giȳiné, am̄a s̄inj̄w̄f̄ an̄iḡf̄e d̄an̄iran̄i, seḡf̄p̄i úf̄am̄i d̄an̄iran̄i, d̄inj̄f̄ ná b̄n̄i n̄imoro ax̄p̄in̄i yar̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo xewan̄inj̄o s̄iw̄a seain̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ⁹ Am̄a giyf̄ giȳiné, am̄a m̄ix̄f̄ inar̄in̄a nuro p̄iȳf̄a w̄far̄iḡf̄yf̄iné, Gor̄ixo aȳf̄ n̄an̄i ‘Ḡf̄ niaw̄fx̄in̄i.’ r̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ¹⁰ Am̄a giyf̄ giȳiné, wé r̄on̄inj̄f̄ Gor̄ixo e éf̄rix̄in̄ir̄i wim̄on̄ar̄inj̄p̄i x̄idar̄injaḡfa n̄an̄i xean̄inj̄f̄ seaik̄ar̄f̄yf̄iné, o xw̄iox̄fyo m̄imeam̄f̄ n̄iseair̄i p̄ir̄an̄inj̄f̄ seamen̄weanf̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ¹¹ Am̄a giyf̄ giȳiné, nion̄i n̄ix̄f̄dar̄injaḡfa n̄an̄i ikaȳf̄w̄f̄ seair̄o xean̄inj̄f̄ seaik̄ar̄o p̄i p̄i xw̄iȳf̄a yap̄f̄ seaxekw̄imoro seair̄in̄áȳf̄, yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné. ¹² En̄in̄a w̄f̄a r̄okiamoaq̄f̄awam̄i xean̄inj̄f̄ n̄iwik̄ara waḡf̄apa ax̄p̄i seȳf̄iné en̄i n̄iseaik̄ara war̄f̄n̄áȳf̄, seȳf̄iné an̄f̄nam̄i n̄ipeyir̄in̄a Gor̄ixo yaȳf̄ n̄iseaimor̄i am̄ip̄i aȳa r̄im̄x̄ar̄inj̄p̄i seair̄in̄f̄a en̄aḡi n̄an̄i yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄yf̄iné.

Sax̄f̄ t̄ni w̄f̄a t̄ni n̄ani ur̄inj̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

¹³ “Sax̄f̄ aiw̄ayo n̄imor̄i n̄in̄ir̄in̄áȳf̄ aw̄f̄i yar̄inj̄pa seȳf̄iné nion̄i searar̄inj̄ayo p̄ir̄an̄inj̄f̄ n̄in̄ix̄f̄d̄irón̄a am̄a n̄ȳon̄i en̄i n̄iw̄iwap̄iȳro sax̄f̄ aw̄f̄i yar̄inj̄pa ax̄ip̄in̄inj̄f̄ wim̄ix̄f̄rix̄in̄i. Sax̄f̄ aw̄f̄i yar̄inj̄p̄i n̄ipur̄f̄ r̄ixa ur̄aw̄f̄in̄inj̄f̄ im̄on̄inj̄an̄áȳf̄ ar̄ire éaná am̄i aw̄f̄i im̄on̄in̄inj̄o? Oweo, am̄ip̄i w̄i im̄ix̄ipax̄f̄ mim̄on̄injaḡf̄ n̄an̄i óf̄ e em̄i m̄iw̄iarómón̄a am̄a xw̄ir̄inj̄w̄f̄ os̄ix̄ayar̄iḡf̄ar̄in̄i. Seȳf̄iné nion̄i searar̄inj̄ayo n̄in̄iw̄iaik̄ir̄in̄áȳf̄, sax̄f̄ r̄ixa ur̄aw̄f̄in̄inj̄f̄ im̄on̄inj̄p̄i em̄i moar̄iḡf̄apa Gor̄ixo en̄i ax̄ip̄i em̄i e seamon̄f̄ar̄in̄i. ¹⁴ Seȳf̄iné am̄a Gor̄ixom̄i x̄f̄d̄ip̄f̄f̄a n̄an̄i uȳf̄w̄f̄ n̄im̄ix̄aroro w̄f̄an̄inj̄f̄ uyamop̄f̄f̄ar̄in̄i. An̄f̄ d̄w̄f̄ m̄inj̄fyo ikw̄f̄r̄on̄inj̄p̄in̄inj̄f̄ in̄im̄i mim̄on̄f̄ en̄j̄p̄i yap̄i seȳf̄iné en̄i nion̄i p̄ir̄an̄inj̄f̄ n̄in̄ix̄f̄d̄irón̄áȳf̄, am̄a n̄ȳon̄i s̄inj̄an̄i e wim̄on̄ip̄f̄f̄ar̄in̄i. ¹⁵ Am̄a ram̄ix̄f̄ n̄im̄ix̄aroro s̄ix̄f̄ w̄a n̄imearo s̄ix̄f̄ ikwasear̄ar̄iḡf̄aman̄i. N̄im̄ix̄aroro seaȳf̄ e ikwian̄w̄fyo njw̄ir̄ar̄ar̄iḡf̄ar̄in̄i. Seaȳf̄ e t̄an̄áȳf̄ am̄a an̄f̄yo in̄im̄i njweaḡf̄a n̄ȳon̄i w̄f̄a w̄okiar̄inj̄f̄in̄i. ¹⁶ Ram̄ix̄f̄ seaȳf̄ e ikwiar̄ar̄aná am̄a n̄ȳon̄i w̄f̄a w̄okiar̄inj̄p̄an̄inj̄f̄ seȳf̄iné en̄i am̄a s̄inj̄w̄fyo d̄an̄i wé r̄on̄inj̄f̄ im̄on̄iro am̄ayo ar̄ir̄a wiyo nerón̄áȳf̄ am̄a s̄inj̄w̄f̄ n̄isean̄iro ‘Aȳf̄ Gor̄ixom̄i n̄ix̄f̄d̄iro n̄an̄i r̄f̄a yar̄inj̄o?’ n̄iyaiwiro om̄i seaȳf̄ e umep̄f̄f̄ar̄in̄i.

Njw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄in̄ir̄i éan̄inj̄p̄i n̄an̄i r̄inj̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

¹⁷ Seȳf̄iné nion̄i n̄an̄i ‘O Gor̄ixoȳa njw̄f̄ ikax̄f̄ Moses̄o n̄ir̄ir̄i ean̄j̄p̄i t̄ni w̄f̄a r̄okiamoaq̄f̄awa n̄ir̄iro eaḡf̄ap̄i t̄ni en̄i xw̄f̄a iwen̄i n̄an̄i b̄inj̄f̄in̄i.’ m̄in̄iaiwipani. Xw̄f̄a iwen̄i n̄an̄i m̄ib̄f̄ am̄ip̄i n̄ir̄in̄ir̄i éan̄inj̄p̄i s̄in̄i x̄ixen̄i im̄on̄in̄f̄a n̄an̄i b̄inj̄f̄ar̄in̄i. ¹⁸ Aga nepa searar̄inj̄in̄i. Xw̄f̄ar̄f̄ t̄ni an̄jna t̄ni s̄in̄i en̄ánáȳf̄ njw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄in̄ir̄i éan̄inj̄f̄ n̄ip̄in̄i s̄in̄i x̄ixen̄i mim̄on̄ipa en̄ánáȳf̄ ná b̄n̄i on̄im̄iáp̄i r̄in̄inj̄f̄ ap̄i aiw̄f̄ xw̄f̄a iwen̄f̄aman̄i. ¹⁹ Am̄a giyf̄ giȳiné njw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄in̄ir̄i éan̄inj̄p̄i b̄i n̄an̄i ‘Xwéman̄i. Xw̄iȳf̄a n̄imear̄ipax̄f̄man̄i.’ n̄iyaiwiro ogam̄f̄ nero am̄a w̄i en̄i ax̄ip̄i ogam̄f̄ ep̄ir̄i n̄an̄i n̄iw̄iwap̄iȳir̄in̄áȳf̄, Gor̄ixo xw̄iox̄fyo m̄imeam̄f̄ ner̄i seamen̄weanf̄in̄a e yar̄iḡf̄yf̄ n̄an̄i ‘S̄yilkw̄f̄p̄ian̄inj̄f̄ im̄on̄iḡf̄yf̄ir̄in̄i.’ r̄ip̄f̄f̄ar̄in̄i. Giyf̄ giȳiné njw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄in̄ir̄i éan̄inj̄f̄ ap̄i aiw̄f̄ xw̄f̄a iwen̄f̄aman̄i. ²⁰ ‘Seȳf̄iné Parisiowa t̄ni njw̄f̄ ikax̄f̄ éan̄inj̄p̄i meweḡf̄awa t̄ni ‘None njw̄f̄ ikax̄f̄ éan̄inj̄p̄im̄i n̄ix̄f̄d̄irane e ner̄f̄n̄áȳf̄ wé r̄on̄inj̄f̄ yar̄inj̄w̄in̄i.’ yaiw̄inar̄iḡf̄ap̄i m̄im̄úropa ner̄f̄n̄áȳf̄, Gor̄ixo xw̄iox̄fyo m̄imeam̄f̄ n̄iseair̄i seamen̄weanf̄e w̄f̄ njweap̄f̄f̄aman̄i.’ searar̄inj̄in̄i.

Wik̄f̄ wónar̄iḡf̄a n̄an̄i ur̄ewap̄iȳinj̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

21 “Enjina Moseso segf searfaweyo njwf ikaxf nurirfina ‘Nwiiapfnimeari ama mipikipani. Ama giyf e nerfnayf xwirixf seamepfrfari.’ urifpi seyine rixa arfa nwiwo nijfa imonijoi. 22 Ayf nanf nerf aiwi agwi nionf amf bi nipikwini nanf seayf e nimixiri re seararini, ‘Ama giyf xegf ama imonigfa wo nani wikf nwoniri mixf nurirfnayf anf e dani xwirixf mepfrfari. Giyf xegf ama imonigfa womf “Dinj mayf roxini.” nurirfnayf opisf anjyo dani xwirixf mepfrfari. Giyf xegf ama imonigfa womf “Majimajfa ikarinari roxini.” nurirfnayf xewanjo xwiyfa nimearini rfa anijf wearijyo ikeapfrfari.’ seararini. 23 Ayinani Gorixo nani aiwa peaxf timiniri nerfna dinj re sinana ‘Gf ama imonigfayf wo sini xwiyfa nimearipaxf imonini.’ dinj e sinanayf 24 aiwa peaxf tarigfe midanijf e nitimi nuri omf xami piyfa nwiwinimana amf rfwoyo dani nibiri dixf aiwa peaxf tirfni. 25 Seyine woxf ama wo tni xwiyfa mearinipaxf imonijnanayf xwirixfyo riwarinini nani sini of e o tni nurina anjini piyfa wfrinirfni. E mepa nerfnayf, o xwirixfyo riwarana gapimanf xwirixf mearijyo e dani porisowa tijnf e riwarana awa gwf anjyo riwaripfrfari. 26 Aga nepa re seararini, ‘Joxf fwf enjyf nani ngwf fwf enjpf tni xixeni nroari mwiwa nerfnayf, anijf e njeanana wf pfnf nriwiariro riwaromopaxf mimonini.’ seararini.

Iwf inarigfapi nani urewapijif nanirini.

27 “Enjina Moseso segf searfaweyo njwf ikaxf nurirfina rfwamijf nearf ‘Meanigfipagwi ama wf tni fwf minipant.’ nuriri eanjpf seyine arfa nwiwo nijfa imonijoi. 28 Ayf nanf nerf aiwi agwi amf bi nipikwini nanf seayf e nimixiri re seararini, ‘Ama nfnf giyf giyf apixf wimf “Nionf i tni fwf inipaxonini.” yaiwiminiri nani sinjwf fwf nwinirfnayf, o rixa dinj tni fwf inarijni.’ seararini.” uriniginini.

29 O ama ayf dinj oeyironpoyiniri re uriniginini, “Segf sinjwf wiyfji ‘Iwf apf ei.’ riranayf sinjwf e rirfifi nyorif emf morfini. E ninironayf rfnijf xwe nseainijf aiwi Gorixo rfa anijf wearijyo seakearana rfnijf seiniminiri enjpiniri seininifamant. Sinjwf wiyini anipa nimonirfnayf ayf nanf menjagi aiwi joxf sini sinj urfa enjagi nani ayf ananirini. 30 Dixf we onamijni tni fwf nani eapf sinanayf ‘Gorixo gf wara nrini rfa anijf wearijyo nikeariniginini.’ nyaiwiri weu nwakwiniri emf morfini. E ninirfnayf rfnijf xwe nisiniri aiwi rfnijf Gorixo rfa anijf wearijyo sikearana siniminiri enjpinijf sininifamant. We wuni nwakwinirfnayf ayf nanf menjagi aiwi joxf sini sinj urfa enjagi nani ayf ananirini.

Apixf emf moarigfapi nani urewapijif nanirini.

31 “Enjina Moseso njwf ikaxf niri rfwamijf re eanjiginini, ‘Ama go go xegf xiepimi “Emf omominini.” nyaiwirfnayf ama nfnf “O apiximf rixa emf monjo.” yaiwipfrfari nani payf wina nimixiri minf wiowarwiniginini.’ Moseso rfwamijf nanf e niri eanjf aiwi 32 agwi nionf amf bi nipikwini nanf seayf e nimixiri re seararini, ‘Go go xegf xiepi xami meanjf ama wo tni fwf bi minarfnaf emf nimorfnayf i ama womf nimeaniri af xami nimeari emf monjofa dinjyo dani fwf inarijni. Go go apixf wa nimearo emf mogfimi nimearfnayf ayf eni i tni fwf inarijni.’ seararini.

Snja tinj e daninijf rarigfapi nani urewapijif nanirini.

33 “Enjina Moseso segf searfaweyo njwf ikaxf nurirfina rfwamijf ripf nearf re uriniginini, ‘Seyine woxf woxf sinjyo arixa nwiwiri “Snja ro njeane dani rirarini.” nurirfina yapf bi muripant. E nurirfina Gorixoyf sinjwyo dani axpf erixini.’ Rfwamijf e nuriri eanjpf seyine arfa nwiwo nijfa imoniri aiwi 34-35 agwi nionf amf bi nipikwini nanf seayf e nimixiri re seararini, ‘Xwiyfa bi nrirfina snja tinj e dani mripa erixini. Anjina ayf Gorixoyf ikwanjwf ef njeani nani imonijagi nani e dani xwiyfa “E rirarini.” mripa erixini. Xwifari eni ayf Gorixoyf sikwf tni xwirinijwf nosaxiri njeaniri enjagi nani xwif riri enje dani xwiyfa “E rirarini.” mripa erixini. Jerusalemf ayf anf mixf inayf Gorixoyf enjagi nani anf apimf dani eni murpa erixini. 36 Dixf dinjyo dani dfa wiyf pifof onj werf apfa wenf werf epaxf mimonijagi nani “Gf minj riyimf dani rirarini.” wf murpa erixini. 37 Pfine nurirfina sa “Oyi.” uriri “Oweoi.” uriri xixeni erixini. Winf nira nuri “Snja tf tinj e dani rirarini.” nurirfnayf, rixa Oboya dinjyo dani yarijoi.’ seararini.

Xixe eanarigfapi nani urinj nanirini.

38 “Enjina Moseso segf searfaweyo njwf ikaxf nurirfina rfwamijf nearf re urinijf, ‘Ama wa seyineya womf sinjwf pfrf seauyikiana seyine eni waya womf sinjwf pfrf uyikirfni. Wa seyineya womf manj pfrf seayireaana seyine eni waya womf pfrf uyirearini.’ nuriri eanjpf seyine arfa nwiwo nijfa imonijoi. 39 Ayf nanf nerf aiwi agwi nionf amf bi nipikwini nanf seayf e nimixiri re seararini, ‘Mixf seyine seaana seyine xixe

m̄wipani. Ámá wo marip̄ñw̄yo iwan̄j reáaná x̄fomi en̄i meá ámi b̄i t̄ñi reámin̄ri yar̄fná xe oean̄ri marip̄ñw̄y midán̄i wim̄ix̄r̄f̄ñi. ⁴⁰ Ámá wo xw̄ix̄r̄f̄ñi n̄ri meri d̄ix̄ sorfá r̄r̄áp̄m̄in̄ri yar̄fná x̄fo xe on̄ir̄áp̄in̄ri s̄ñw̄f n̄w̄in̄ri iyfá n̄p̄áni meú en̄i m̄ini wir̄f̄ñi. ⁴¹ Poris̄f worani, gap̄iman̄f worani, “N̄igw̄f n̄áni marfá, jox̄i san̄j n̄in̄r̄áp̄iri n̄igf san̄j r̄ip̄i n̄imeám̄i an̄j apim̄i n̄áni nuli.” r̄iráná “N̄igw̄f meám̄i imori n̄imeám̄i um̄in̄r̄éini?” m̄iyaiwipani. An̄j x̄fo r̄ir̄f̄p̄imi n̄ir̄emori aiwi “Ám̄i an̄j bim̄i n̄áni anani n̄imeám̄i oruim̄ini.” ur̄ir̄f̄ñi. ⁴² Ámá wo am̄ip̄i n̄áni xegf̄ d̄ñj n̄iyaiwir̄i r̄ix̄ñj r̄ir̄f̄p̄iyf̄ sa m̄ini wir̄f̄ñi. Ámá wo “Am̄ip̄i w̄i nioniyá r̄wéná siap̄m̄fa n̄áni joxiyá niapet.” r̄iránáyf̄ “Men̄ini.” mur̄ipani. Sa m̄ini wir̄f̄ñi.’ searariñ̄ni.

“Xejw̄f imónigfáyf̄ n̄áni d̄ñj s̄ip̄i seaiw̄in̄iḡñi.” ur̄ewap̄iyñj̄ n̄án̄r̄ini.

⁴³ “En̄iná Moseso segf̄ seárfawéyo ñw̄f ikax̄f̄ nur̄ir̄f̄ná r̄wam̄ñj̄ near̄i re ur̄iñp̄i, ‘Ámá d̄ix̄f̄yoyf̄ d̄ñj s̄ip̄i siw̄in̄iḡñi.’ nur̄iri ean̄p̄i seyñé arfá n̄w̄iro n̄ijfá imóniñot. Xw̄iyfá r̄ip̄i, segf̄ am̄ináowa r̄igf̄ap̄i. Xep̄ixepá rónigfáyf̄ t̄ñi wik̄f̄ t̄ñi in̄ir̄f̄ñi.’ r̄igf̄ap̄i en̄i seyñé r̄ixa n̄ijfá imóniñot. ⁴⁴ Ayf̄ e ner̄i aiwi nion̄i ámi b̄i n̄ip̄ikw̄in̄i nan̄j seaȳi e nim̄ix̄r̄i re searariñ̄ni. D̄ix̄f̄ xep̄ixepá rónigfáyf̄ n̄áni d̄ñj s̄ip̄i siw̄in̄iḡñi. Ámá xean̄ñj̄ seaik̄ararigfáyoy nan̄j w̄i ow̄imean̄ri Gor̄ixomi r̄ix̄ñj̄ ur̄ir̄f̄ñi. ⁴⁵ Seyñé e ner̄f̄náyf̄, nepa n̄iaiw̄f̄ segf̄ ápo Gor̄ixoyá n̄iaiw̄f̄yñén̄ñj̄ imóniñot.’ searariñ̄ni. Ayf̄ r̄ip̄i n̄áni searariñ̄ni. Xewan̄iñoyá d̄ñj t̄ñi amá s̄ip̄i ayo t̄ñi nan̄j ayo t̄ñi sogw̄f wanar̄iñ̄ni. In̄iá en̄i oyá d̄ñj t̄ñi wé rónigfá ayo t̄ñi wé m̄irónigfá ayo t̄ñi eaar̄iñ̄ni. O ‘Ámá s̄ip̄i ayo aiwi in̄iá wear̄i sogw̄f wan̄ri mepa oeni.’ yaiwiar̄iñ̄mani. Seyñé o xegf̄ n̄iaiw̄f̄yñé en̄aq̄i n̄áni amá segf̄yoy t̄ñi xep̄ixepá rónigfáyoy t̄ñi aiwi Gor̄ixo yar̄iñ̄pa ax̄f̄p̄i wéyo mer̄f̄ñi. ⁴⁶ Seyñé amá d̄ñj s̄ix̄f̄ seayigfáyoni d̄ñj s̄ip̄i n̄iw̄irónáyf̄, ‘Nene e yar̄iñagw̄f̄ n̄áni Gor̄ixo yayf̄ n̄ineair̄i am̄ip̄i ayá t̄ñj̄ b̄i neaiar̄if̄r̄ini.’ r̄iyaiwiar̄iñ̄ni? Oweoi! Ámá takis̄f̄ n̄áni n̄igw̄f̄ n̄inear̄ap̄ir̄f̄ná x̄ixen̄i m̄inear̄ap̄f̄ b̄i f̄w̄f̄ near̄ap̄arigfáwa ax̄f̄p̄i d̄ñj s̄ix̄f̄ uyigfáyoni d̄ñj s̄ip̄i n̄iw̄iro n̄áni ‘Gor̄ixo am̄ip̄i ayá t̄ñj̄ b̄i m̄ini win̄f̄r̄ini.’ yaiwiar̄iñ̄w̄aran̄i? Oweoi! ⁴⁷ Ámá d̄ix̄f̄yoni óf̄ e s̄ñw̄f̄ n̄w̄in̄ri yayf̄ n̄iw̄ir̄náyf̄, ‘Ámá w̄i yar̄igfáyf̄ t̄ñi x̄ixen̄i mimón̄f̄ múroar̄iñ̄w̄in̄.’ r̄iyaiwinar̄iñ̄ni? Oweoi! Ámá Gor̄ixomi m̄ix̄f̄d̄ipa yar̄igfáyf̄ aí ax̄f̄p̄i seyñé yar̄igfápa en̄i e yar̄iñagfá n̄áni e m̄iyaiwipani. ⁴⁸ Aȳin̄áni segf̄ seno, an̄jnam̄i ñwean̄jo wé róniñj̄ nimón̄r̄i amá nan̄j ayo t̄ñi s̄ip̄i ayo t̄ñi aí d̄ñj s̄ip̄i n̄iw̄ir̄i nan̄j wiar̄iñ̄pa seyñé en̄i ax̄f̄p̄i e wir̄f̄ñi.

6

Ar̄irá n̄iw̄ir̄f̄ná epax̄f̄p̄i n̄áni ur̄ewap̄iyñj̄ n̄án̄r̄ini.

¹ “Seyñé ‘Nan̄j ow̄iim̄ini.’ n̄iyaiwir̄f̄ná amá s̄ñw̄f̄ n̄isean̄ro weyf̄ seamep̄r̄i n̄áni wigf̄ s̄ñw̄f̄ an̄igf̄e dán̄i m̄wipani. Seyñé e nerónáyf̄, seno, an̄jnam̄i ñwean̄jo r̄wéná ayá t̄ñj̄ w̄i seaiap̄in̄f̄amani. ² Aȳin̄áni ‘Uȳipeayf̄yoy ar̄irá n̄iw̄ir̄i r̄ip̄i m̄ini owim̄ini.’ n̄iyaiwir̄f̄náyf̄, amá s̄ip̄i er̄i nan̄j er̄i yar̄igfáyf̄ amá s̄ñw̄f̄ n̄inan̄ro weyf̄ on̄im̄epoyin̄ri wigf̄ amá wom̄i ‘Pékák̄f̄ n̄ira x̄ám̄i n̄imeai.’ nur̄iri óf̄ erani, rotú an̄jyorani, yar̄igfápa mepa éf̄r̄ix̄ini. Nioni nepa searariñ̄ni. Ámá weyf̄ numer̄náyf̄ ayf̄ wigf̄ wimónar̄iñ̄p̄i r̄ixa mear̄iñagfá n̄áni r̄wéná Gor̄ixo ayá t̄ñj̄ b̄i wim̄in̄ri en̄j̄p̄i meap̄r̄f̄f̄amani. ³⁻⁴ ‘Uȳipeayf̄yoy ar̄irá n̄iw̄ir̄i r̄ip̄i m̄ini owim̄ini.’ n̄iyaiwir̄f̄náyf̄, wé núkaún̄i t̄ñi m̄iwipani. Ná w̄un̄i t̄ñi in̄im̄i ikw̄isóf̄r̄ix̄ini. In̄im̄i e n̄iw̄ir̄f̄náyf̄, ápo Gor̄ixo s̄ñw̄f̄ n̄isean̄ri r̄wéná yayf̄ n̄iseair̄i am̄ip̄i ayá t̄ñj̄p̄i x̄fo seaiap̄im̄in̄ri yar̄iñ̄p̄i anani n̄iseaiap̄in̄f̄r̄ini.

Gor̄ixomi r̄ix̄ñj̄ nur̄ir̄f̄ná ur̄ipax̄f̄p̄i n̄áni ur̄ewap̄iyñj̄ n̄án̄r̄ini.

⁵ “Seyñé r̄ip̄i en̄i Gor̄ixomi xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ n̄iw̄ir̄f̄ná amá s̄ip̄i r̄ir̄i nan̄j r̄iri yar̄igfáyf̄ amá s̄ñw̄f̄ n̄inan̄ro weyf̄ on̄im̄epoyin̄ri ge ge amá obax̄f̄ t̄ñj̄ e rotú an̄jyorani, óf̄ osisagw̄f̄yorani, éf̄ n̄i roro Gor̄ixomi xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ wiar̄igfápa mepa éf̄r̄ix̄ini. Nioni nepa searariñ̄ni. E yar̄f̄ná amá s̄ñw̄f̄ n̄w̄in̄ro weyf̄ numer̄náyf̄ ayf̄ wigf̄ wimónar̄iñ̄p̄i r̄ixa mear̄iñagfá n̄áni r̄wéná Gor̄ixo ayá t̄ñj̄ b̄i wim̄in̄ri en̄j̄p̄i meap̄r̄f̄f̄amani. ⁶ Seyñé Gor̄ixomi xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ n̄iw̄ir̄f̄ná re éf̄r̄ix̄ini. D̄ix̄f̄ an̄f̄yoy in̄im̄i n̄ip̄aw̄ir̄i ówan̄j̄ niyár̄imáná d̄ix̄f̄ ápom̄i in̄im̄i dán̄i r̄ir̄im̄f̄ wir̄f̄ñi. Seyñé in̄im̄i dán̄i ner̄f̄náyf̄, Gor̄ixo s̄ñw̄f̄ n̄isean̄ri r̄wéná am̄ip̄i ayá t̄ñj̄ x̄fo seaiap̄in̄f̄ap̄i anani n̄iseaiap̄in̄f̄r̄ini. ⁷ Gor̄ixomi xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ n̄iw̄ir̄f̄ná amá Gor̄ixo n̄áni majfáyf̄ om̄i xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ n̄iw̄ir̄f̄ná ayá w̄i n̄ira nuro ‘Nene e ner̄f̄náyf̄, Gor̄ixo arfá neain̄iñot.’ n̄iyaiwiro yar̄igfápa mepa éf̄r̄ix̄ini. ⁸ Seyñé am̄ip̄i w̄i n̄áni d̄f̄w̄f̄ n̄ikeamón̄iro s̄ini segf̄ seno Gor̄ixomi yar̄iñ̄j̄ m̄iw̄ipa en̄jáná o r̄ixa x̄ám̄i n̄ijfá imóniñagf̄ n̄áni Gor̄ixo n̄áni majfáyf̄ yar̄iñ̄j̄ ayá w̄i n̄w̄ia nuróná yar̄igfápa mepa éf̄r̄ix̄ini. ⁹ Gor̄ixomi xw̄iyfá r̄ir̄im̄f̄ n̄iw̄ir̄f̄ná re ur̄f̄r̄ix̄ini, ‘Negf̄ ápox̄ini, an̄jnam̄i ñwean̄ox̄ini, ‘Ámá n̄f̄ni jox̄ini ñw̄fáox̄i en̄aq̄i n̄áni wéyo orim̄éyoy.’”

neaimónariní. ¹⁰ “Joxí xwioxfyo mímeámí nínearí neameñwearfa nání oimóníní.” neaimónariní. Anjnamí amípí joxí “E oépoi.” simónarinjípí nání yarigfápa nene “Xwíá rírímí ení axfípí e oyaneyí.” neaimónariní. ¹¹ Agwí sfá ríyi aiwá naní nání neaipei. ¹² Ámá nene fwí nealfáyo yokwarímí wíarínjwápa joxí ení nene yokwarímí neaií. ¹³ Ámá wí enj éánígfáfanírí iwamó owíwapíyípoiínírí sñjwí míneanipaní. Obo mímíwíakífí neainínínírí awí neameñweáírxíní. [Xwioxfyo mímeámí nínearí píranínj neameñweapaxoxí imónírí enj sixí éánípaxoxí imónírí ikfínípaxoxí imónírí enjoxí, iníná ayf joxíní enjagí nání rarínjíní. “E e imónífwínígíní.” neaimónariní.] Goríxomí ríxínj nuríríná e urfíríxíní. ¹⁴ Seyfíné ámá wí fwí sealfáyo yokwarímí wíánáyí, séno Goríxo, anjnamí ñweajo seyfnéyá ení yokwarímí níseaiínjhoí. ¹⁵ E nerí aí fwí sealfáyo yokwarímí míwípa éánáyí, segf séno ení seyfnéyá yokwarímí seaiínmeníjhoí.

Aiwá ñwíá níñwíráríníná epaxfípí nání uréwapíyínj náníníní.

¹⁶ “Seyfné aiwá ñwíá níñwíráríníná ámá sipí ero nanj ero yarigfáyí sfmí nýimiro yarigfápa mepa éfírxíní. Ayf ámá sñjwí níraníro sfmímanj síyo xenjáná ayf re yaiwípírí ‘O aiwá ñwíá ñwírárínínjoríní?’ oyaiwípoyínírí emearígfápa mepa éfírxíní. Nioní nepa re seararínjíní, ‘Ayf ámá weyf onímépoiínírí e nero wigf wimónarinjípí ríxa ámá weyf uméagfa nání ayá tñj ríwéná wimínírí enjípí wí meapírífamaní.’ seararínjíní. ¹⁷⁻¹⁸ Seyfné aiwá ñwíá níñwíráríníná ámá ‘O aiwá ñwíá mñjweañoríní.’ yaiwípírí nání dfa komíxí níníro sfmímanjyó wayí níróníro éfírxíní. Seyfné yumí e nerínáyí, segf séno Goríxo sñjwí níseanírí ríwéná yayf níseairí ayá tñjípí bí mñí níseaiapínfáríní.

Amípí ayá tñjípí anjnamí otfípoiínírí uréwapíyínj náníníní.

¹⁹ “Xwíá tfyo amípí ayá rímíxarínjípí wí ípíkwiyf xwíríá ikíxerí wí nígiyf kírí wí ríweaxwí imóníro nfkwirí nípáwíro fwí mearo epaxf enjagí nání winí winí nání dñj nímore nímeaayiro mítípa éfírxíní. ²⁰ Seyfné Goríxoyá sñjwíyo dání wé rónínj nímore yumí ámáyo arírá níwírínáyí ayf seyfné amípí ayá tñjípí anjnamí awí éameámínj yáraníjhoí. E ípíkwiyf wí xwíríá ikíxerí nígiyf kírí ríweaxwí imóníro nfkwiro nípáwíro dání mearo epaxf mímóníní. ²¹ Segf amípí nanj ayá rímíxarínjípí xwíá tfyo wenánáyí ayf xwíá tfyo nání dñj mopírífáríní. Anjnamí wenánáyí ayf e nání dñj mopírífáríní.

“Sñjwí uyífwínínj imóníní.” uréwapíyínj náníníní.

²² “Segf sñjwí ayf uyífwínínj imóníní. Sñjwí tñí píranínj naníro wé rónínj nerónáyí dñj nanjíní aumaumí níníro segf xwioxfyo wfánínj seaókaríní. ²³ E nerí aí segf sñjwíyo dání fwí nání nanírónáyí segf dñj xwioxfyo sfánínj yímíxarínjhoí. Díxí xwioxfyo wfánínj ónínjípí sfá níyímíxírínáyí ayf aga sfá xaiwínínj yímíxarínjhoí.

Aiwá tñí aikf tñí nání ududf winarínj nání uréwapíyínj náníníní.

²⁴ “Ámá wo ámá waúyá xínáínj nímorenírí omínj wípaxf meníní. E nerínáyí wfómí dñj sixí nuyírí wfómí dñj peá nímorenírí nerí wfómí píranínj ayá tñí níxídfírí wfómí peayf níwianírí eníjhoí. Seyfné nígwífyfá omínj wíarínjínj nímorenírí ‘Nígwí wí mímímúropa oení.’ níyaiwirínáyí, Goríxoyá omínj wíarínj woxfínj imónípaxf meníní. ²⁵ Nioní re seararínjíní, ‘Aríge píranínj weaníréwíní?’ mírípa nero aiwá tñí inígí tñí nípírí nání ududf mepa ero iyfá aikf amípí waráyo yínípírí nání ududf mepa ero éfírxíní.’ seararínjíní. Ayf rípí nání seararínjíní. Segf dñj jfayf aiwá nání moarígfáyo seáyí e imónírí wará jfayf ení aikf yíarínjgfáyo seáyí e imónírí enjagí nání seararínjíní. ²⁶ Seyfné inj nání dñj mópoi. Inj aiwá íwfa urírí aiwá mírí anjyo awí éameámí yárirí mepa yarígfá aiwí segf séno Goríxo, anjnamí ñweajo nímerí aiwá mñí wíarínjíní. Seyfné ‘Íjowa neamúronj.’ ríyaiwíarínjhoí? Oweoi. ²⁷ Seyfné woxí, ‘Sepiá ámí bí oimónímíní.’ níyaiwirí ududf éoxí sepiá ámí bí imónarinjíní? Oweoi. ²⁸ Seyfné apí aí wí mepaxf imónínjagfa nání aikf nání pí nání ududf yarínjhoí? Ará adowayf amnyé enfnána nání dñj mópoi. Anínj míní iyfá óf earí aikf yírí yarínjíní? Oweoi. ²⁹ E nerí aí nioní re seararínjíní, ‘Enjíná negf míxí ináyí Soromono níknírí okiyfá nínífsaná adowayf apí tñí xíxeni mímóníníníní.’ seararínjíní. ³⁰ Goríxo adowayf tñí aráyo —Ará agwí enjyo ananí níyoro sfá wíyímí rfá ikeaarínjíní.’ urínjíníní. Wíepísarínjyf ‘Goríxo ará nání ayá sfwí muroaríní.’ oyaiwípoyínírí Jisaso e nurírí re urínjíníní, ‘Oxí apíxífné, Goríxomí dñj onímíapí íkwíroarínjgfáfné Goríxo adowayf tñí aráyo okiyfánínj yarínjagí nání soyfné ení anjapaxf aikf e seayírínjíní. ³¹ Aiwá tñí inígí tñí pí naníréwínírí ududf mepaní. Aikf ení pí yínaníréwínírí ududf mepaní. ³² Émáyf, ámá Goríxo nání majfáyf apí nípíní nání anínj míní nero meaaníro yarígfáríní. E nerí aí segf séno, anjnamí ñweajo seyfné apí nípíní nání seainaríná o ríxa níjfa imónínjagí nání seyfné axfípí e mepa éfírxíní. ³³ Amípí apí meámínírí nání mepa erí ‘Wé rónínj Goríxo yarínjípí nioní oimónímíní.’ níyaiwirí erí Goríxo xwioxfyo míméamí nínearí neameñweanfé

páwiri náni amípi xfo wimónariñjipi eri nerínáyf, Gorixoxo anani api ntipini nsiinífarini. ³⁴ Ayináni 'Wífariná aikf pí yinirane aiwá pí nírane yanfáwáfaní?' niyaiwiro ududf mepani. E nerfná ududf sfá wiyimi epírfáyf tñni nawíni axínáni níkkumíxíro ayá wí ududf yaríñoi.

7

Píne meararigfá nání uréwapíyinjf nánirini.

¹ "Gorixoxo seyíne eni xwíyá seamearínigínirí amá wíyo xwíyá mumearípa éfríxini. ² Seyíne amá wíyo xwíyá umeararigfápa Gorixoxo eni xwíyá seamearínífarini. Seyíne rfá tñj numearínáyf, Gorixoxo eni rfá tñj seamearínífarini. ³ Seyíne 'fwí amípi e mepant.' urigfápipi dání Gorixoxo apimi dání xwirixí seamenífarini. Joxiyá fwí yaríñoipi síñwíyo íróníñj wenjagi aiwí mtsékinariñjagíníñj díxí amá imóníñj wo fwí onímiápi yaríñoipi síyikwíníñj ñweañjagi pí nání wínariñjíní? ⁴ Íkfá írfo díxí síñwíyo wenjáná díxí amá imóníñj woyá síñwíyo síyikwí ñweañjagi níwíníro aríre 'Oriméamíni.' uraríñfíní? ⁵ Joxí nanf eri sípi eri yaríñoixini, joxiyá eni írfo urf wenjipi xámí emí nímamónímáná síñwí píraníñj níwínirí oyá síñwíyo wenjipi eni ananí emí umamoríni. ⁶ "Segf memiá odípi xwiríñwí osaxípríxínirí odípi yaríñe xwíá e mítarigfápa xwíyá nanf Gorixoxoyá eni amá 'Ayf pí pínéríani?' yaiwíarigfáyf arfá níwirí aí rfáwíníni mamopríxínirí murípa éfríxini. Sfwí sfwí nearopríxínirí amípi nanf míni míwíarigfápa xwíyá Gorixoxoyá amá arfá míwíyáyf xeaníñj seaiapríxínirí murípa éfríxini.

Gorixoxo rixíñj urfírxínirí uréwapíyinjf nánirini.

⁷ "Seyíne Gorixoxomi yaríñj níwíro segf seaimónariñjipi nání rixíñj uráná o ananí míni seaiapínífarini. Rixíñj nuríri amípi wí o tñj e dání píaníñj nerfná ananí meaprífarini. Rixíñj nuríri wáf e nírómáná wakwí óránáníñj éaná Gorixoxo ananí arfá nísirí añj ówaníñj seafkwíinífarini. ⁸ Ayf rípi nání seararíñjini. Amá nñni gíyí gíyí yaríñj níwirí wígf wimónariñjipi nání Gorixoxomi rixíñj nurífnáyí ananí meaarigfáriní. Yaríñj níwirí Gorixoxo tñj e dání píaníñj nerfnáyí ananí meaarigfáriní. Yaríñj níwirí Gorixoxoyá wáf e éf nírómáná wakwí óránáníñj éaná o ananí añj ówaníñj wíkwíiaríñjíní. Ayináni ananí Gorixoxomi yaríñj wíayírxínini. ⁹ Seyíne re éf ñwíxapígfáyíne woxí díxí íwo aiwá nání rixíñj ríráná xejwí síñj renjyí nímeari umeaiaríñfani? Oweoi! ¹⁰ Díxí íwo peyí nání rixíñj ríráná sídrí renj nímeari umeaiaríñfani? Ayf eni ananímani. ¹¹ Seyíne fwí néra warígfáyíne aiwí segf níaiwí rixíñj searáná amípi awíaxíyí míni wíarigfáriní. E nerí aí segf séno, añnamí ñweañjyí añjapaxíni. Gíyí gíyí rixíñj uráná amípi nanjipi ananí míni wíngíni. ¹² Seyíne 'Amá e oneaipoyí.' níyáiwírnáyf, seyíne ayo eni axípi e wíiríni. Nwí ikaxí Moseso níriri eanjipi tñni xwíyá wáf rókiamoaogfáwa níriro eagfápi tñni api e ríñjagi nání raríñjini.

fwí iníñyáú nání uréwapíyinjf nánirini.

¹³⁻¹⁴ "fwí onígf iníñyíkwínimi páwianíro éfríxini. Ayf rípi nání seararíñjini. fwí ríwéná Gorixoxo xeaníñj wífná nání iníñyí óf xwé iníñjagi nání amá obaxí Gorixoxo nání díñj mímó ayími nípáwíro wígf díñj tñni néra waríñoi. Ayináni seyíne óf Gorixoxo ríwéná díñj aníñj iníná ñweaprífa nání seaiapínífa nání onígf iníñyíkwínimi páwíprí nání aníñj mímó o ríñjipimi níxídíro éfríxini.

"Amá íkfáníñj imóníñoi." uréwapíyinjf nánirini.

¹⁵ "Mimónf wáf rókiamoaogfáwa wígf díñj inímníyí sfwí sayf sf roaríñj yapi nímnómáná aiwí seyíne tífamíni níbírfná sípísípí yapíníñj awíyini yarigfápa nímnómíni seaiméaprífarini. Ayináni síñwí tñni eríni. ¹⁶ Seyíne íkfá nanf wéfná níwínírná 'Ana nanínaníni.' ríro sípi wéfná níwínírná 'Ana sípínarini.' ríro yarigfápa sípi imóníñj mímónf wáf rókiamoaogfáwa yarigfápi níwínírná 'Yapf ríneaiwápyaríñoi?' Nepa Gorixoxoyáowamani.' yaiwírxínini. Amá yapf seyíne seaiwapíyaníro bífáyf ekíríkwíníñj imóníñoi. Wainí sogwí ekíríkwíyo darígfáraní? Oweoi! Íkfá píkf sogwí enjwíyíyo darígfáraní? Oweoi! ¹⁷ Rípi eni axípiríni. Íkfá nanjyí sogwí nanj wearíñfíní. Sípiyí sogwí sípi wearíñfíní. ¹⁸ Íkfá nanjyí sogwí sípi wepaxí mímóníni. Sípiyí sogwí nanj wepaxí mímóníni. ¹⁹ Íkfá nñni sogwí nanj míwéyí nídikáriro rfá ikeaararigfáriní. ²⁰ Ayináni seyíne íkfá sogwíyo níwínírná níjfa imónarigfápa sípi imóníñj mímónf wáf rókiamoaogfáwa yarigfápi níwínírná 'Gorixoxoyáowamani.' yaiwírxínini.

Gorixoxo "Joxí nání níoni majífarini." uríñgínirí uréwapíyinjf nánirini.

²¹ " 'Amá Jisasomi "Amínáoxíni, Amínáoxíni" urarigfá nñni xegf xano, añnamí ñweañj xwíoxíyo míméamí nerí píraníñj umenñweanfe páwíprífarini.' míyáiwípaní. Amá xfo

wimónariniþpí xfdarigfá gíyí gíyí, ayíni níþáwiro ñweapírfáriní. ²² Sfá Gorixo ámá níyoní mí ómóníxímí enfáyimi ámá obaxí re nírayipírfáriní, ‘Ámináoxini, Ámináoxini, nene yoí joxiyáyo dání xwíyíá wíá rókiamoagwáriní.’ níniþíro ‘Yoí joxiyáyo dání imfó míxí umáinowáragwáriní.’ níniþíro ‘Yoí joxiyáyo dání emímí obaxí wíwapiyagwáriní.’ níniþíro epírfá enjagí aiwí ²³ ámá níyíyá síñwí anígíe dání re urímfáriní, ‘Seyíne nání nioní níjfá wí mimóníñini. Ríkíkíríto yarígíyáíne nioní þní níniþíwíarímí úþoyí.’ urímfáriní.

Anj mírari gíwáú nání uréwapiyíñj nánirini.

²⁴ Ámá gíyí gíyí nioniyá xwíyíá ríþí arfá níniþí xixeni e níniþífdírfínáyí ayí ámá sfíñá anj níniþírfíndá dínj þiráníñj neñwíperi xwíá níniþíga níweri sfíñá piará ínimí yapiñíñnamí dání sfíñá piará anj níniþírfáþí e dání níkiþíróa níyapiþí mírariñóníñj imóníñjoþ. ²⁵ Iníá earí iniþgí waxí xwé weapíri ríwíþí erí nerí aiwí anjwá sfíñá ínimí yapiñíñnamí dání níkiþíróga yapiñíñjagí nání níkwierómioaníñigini. ²⁶ Ámá gíyí gíyí xwíyíá nioní rariñjapi arfá níniþíro aí xixeni mepa nerfínáyí ayí ámá sfíñá anj níniþírfíndá majímajfá níkaríniþí iníkiyo seáyí e dání sfíñá níkiþíróa níyapiþí mírariñóníñj imóníñjoþ. ²⁷ Iníá earí iniþgí waxí weapíri ríwíþí erí yaríndá anjwá níkwierónowirí ríwí níra piéroníñigini.” Jisaso e nuríri ²⁸⁻²⁹ xwíyíá api níþini ríxa níra níísáná enjána ámá e epíroyí egfáyí o ñwí ikaxí eániþpí mewegíáwa uréwapiyariþgíþa muréwapiyí néniþí tñjóníñj uréwapiyariþjagí nání ududí néra ugíawixini.

8

Peyíyí imóníñj womí nanj imíxíñj nánirini.

¹ Jisaso nuréwapiyíísáná dífwí mñíþyo dání weaparíndá oxí apíxí níaiwí obaxí númí weaparíndá re enjínigini. ² Ámá peyíyí imóníñj wo níþíri níwímeari mñíñj xwíáyo níkwírorí re uríñigini, “Ámináoxini, joxí nioní nání ‘Nanj owimíxímimí.’ níyáiwiríndá ananí nanj níniþíþaxoxíriní.” urfáþí ³ Jisaso wé þeapá níwiri seáyí e níkwíwíaríri “ ‘Joxí nanj oimónini.’ nímónarini. Ríxa nanj imóneí.” uráná re enjínigini. Peyíyí imóníñj nanj imóníþagí ⁴ Jisaso re uríñigini, “Joxí nioní nanj simíxíyí nání amíná nurí ámáyo áwanj muríþani.” nuríri ámá o Moseso enjína ñwí ikaxí ragíþí mé ámáyo xewaníño áwanj nura emeníþniþí e nuríri ámí re uríñigini, “Amíná apaxíþániñj imóníþáwa tñj e nání nurí womí síwá níwiníþí nanjwí rídiþyowá nání negí arfo Moseso enjína sekaxí nearagíyí þí míniþí wíriþini. Gorixo nání rídiþyowá síariri joxí nanj imóníþþí nání áwanj ríri oeniþí míniþí wíriþini.” urowáriníñigini.

Porisí woyáyí womí nanj imíxíñj nánirini.

⁵ O anj yoí Kapaneamiyo rémóáná wauyí porisí ámíndá imóníñj wo níwímeari wauní ríxíñj nuríri ⁶ re uríñigini, “Ámináoxini, gí inókíniñj nímóniþí omíñj níariño enj níniþí síwimí nerí níweri ríniþj xwé winarini. Ananí nanj imíxíréniþí?” urfáþí ⁷ Jisaso re uríñigini, “Ananíriþni. Nioní nurí nanj imíxímíþni.” urfáþí aí ⁸ porisí ámíndá imóníñj re níyáiwirí “Porisí wa nioní ínimí nurfíniþpa simíxíyí ení Jisasomí ínimí wurfíniþni.” níyáiwirí re uríñigini, “Ámináoxini, nioní ámá wé róníñj joxí tñí xixeni mimóníñjagí nání joxí gí anjyo íwíapíþaxí mimónini. E nerí aí joxí re dání ‘O nanj oimónini.’ ráná gí omíñj níariño nanj imóniniþjoþ. ⁹ Ayí ríþí nání searariþni. Nioní ení ámá omíñj ‘Ayí ayí ei.’ nírarigíáwamí ínimí wurfíniþni. Nioní ení porisí wa ínimí nurfíniþjoþ. Womí ‘Joxí anj ut.’ uráná sa ananí arfá níniþí wariþíriní. Womí ‘Bei.’ uráná sa xixeni þariþíriní. Gí inókíniñj níariþj womí ‘E ei.’ uráná xixeni yariþíriní.” urfáþí ¹⁰ Jisaso arfá e níwiri nání ududí nerí ámá xíomí númí wariþgíáyo níkiþimóniþri re uríñigini, “Isíreriyíne woxí ámá ro dínj seáyí e níniþkwírorí yariþjpa xixeni e dínj míniþkwíroariþjagí síñwí raníñjári. ¹¹ Nioní re searariþni, ‘Ámá Gorixo xegíyí xwioxíyo mímeámí nerí þirániñj umenweanáná émá obaxí sogwí íwíapariþimíni ñweagíyí tñí sogwí wearíñimíni ñweagíyí tñí níþíro þegí arfowa Eþírfamo tñí Aisako tñí Jekopo tñí nawíni aní níñwearo aiwá níþírfáriní. ¹² E nerí aí Isíreriyíne, Gorixo anjþaxí xwioxíyo mímeámí níseairí seameñweapaxíyíne Gorixo menweané dání sfá yiniþimí seamoaláná e dání mímeníñwí ayíkwí míseariniþ enjagí nání ñwí earo manj síwí ríkwíniþro epírfáriní.’ searariþni.” nuríri ¹³ wauyí porisí ámíndá imóníñjomí re uríñigini, “Díxí anj ut. Joxí ‘O e epaxorini.’ níniþíwiriþ dínj níkwíroariþjþí xixeni ríxa oimónini.” urowáraná axiná xegí omíñj wíariþño ríxa nanj imóníñjiginiþni.

Pitaomí xíneagwími nanj imíxíñj nánirini.

¹⁴ Jisaso Pitaoyá anjyo níþáwiríndá weníñj éyí wíniþíñigini. Pitaomí xíneagwí wará ríá þíriþí wíariþjagí ikwianþwíyo sá riýí wenjagí níwiniþí ¹⁵ wé seáyí e ikwíaráná re enjíniginiþni.

Rfá pírí pfní wíaráná ntwiápfínmeari Jisasomí aiwá ntxerí winjínigíni. 16 Ríxa sogwí wéaná ámá e dánfyf wígf ámá ímfó dñj xixéroarñjfyf obaxf o tñj e níméra nñbro wáráná oyá xwíyáfá tñní mñxf umáínowárayirí smñxfyf nñní ení píránñj ímñmñxmí erí enjínigíni. 17 Goríxoyá xwíyáfá wáf rókiamaogf Aisaiayoí rññjño ámá xegf xiáwowayá xwáf piáxíyo dání iwiaronfo nání xwíyáfá nrñrñ eanf rípi, “Xewanñño negf smñxfyf tñní uranf tñgfáyf tñní nanj ímñmñxmí enfáríni.” rñjfpí ríxa xixení imónñni nání Jisaso e enjínigíni.

Ámá “Oríxídaneyí.” urígfá nánñrñni.

18 Jisaso ámá oxí apíxf obaxf omí ikwíkwierí wiarñjagfa nñwñrñ xegf wiepñsarñjowamí sekaxf re urñjínigíni, “None ipiwámí jfarñwámí dání xemoaní nání ewéyo píxemoánfpyoi.” urarfná 19 ñwí ikaxf eánñjfpí mewegfáyf wo nñbrí re urñjínigíni, “Nearéwapñyarñjoxñni, añf amí gñmí gñmí nání úaná nioní númí ríxídmemfárñni.” uríagf 20 o re urñjínigíni, “Sfwi sayf sá wenfa nání snjá siríxíkf tñjñrñni. Inj ení sá wenfa nání nñyiní tñjñrñni. E nerí aí ámá imónñjñóní sá wémfa nání añf wí menñni.” urñjínigíni. 21 Xegf wiepñsarñjfyf ámí wo re urñjínigíni, “Ámñáoxñni, gñ ápo tñní nñjweañsáná o ríxa péaná xwáf nñweyárñmoní númí ríxídmemfa nání anañrñni?” uríagf aí 22 Jisaso ámá xfomí dñj mñwíkwíroarñjgfáyf nání re urñjínigíni, “Xegf piyf wáf xwáf weyárñrññrññrñ sñjwí nñwñrñ nioní númí nñxfdei.” urñjínigíni.

Ipi imeamñkwí yarñjfpí samñj ímñxñj nánñrñni.

23 E nurñmí ewéyo píxemoánána xegf wiepñsarñjowa ení nñpíxemoánño ipíyo orñwámí dání nání nñmeámí warfná re enjínigíni. 24 Ríwípi xwé nerí inígf imeamñkwí nerfná ríxa ewépa mñwíarómñrññrñ yarñjagf aiwí Jisaso sá maiwí wenagf 25 wiepñsarñjowa nuro saiwíarññwiro re urñjínigíni, “Ámñáoxñni, ríxa nñeamñwíaropaxñrñni. Arírá neañí.” uríagfa 26 o re urñjínigíni, “Dñj onñmiápní nñkwíroarñjgfóyñné pí nání wáyf seainarñni?” nurñmí ntwiápfínmeari re rñjínigíni, “Imñj tñní inígf tñní samñj oweárñni.” ráná re enjínigíni. Imñj pfní wíarñrñ inígf winjwí mé rñwoarñrñ nerí ñjñjáf imónárñjínigíni. 27 Nñjñfáf imónárñjagf nñwñrñ re rñjínigíni, “Pí ámáorñni? Imñj tñní inígf tñní aráf nñwirí samñj wearfáyoi.” rñjínigíni.

Ámá ímfó xixéroarñjgfíwálmí mñxf umáññj nánñrñni.

28 O tñní xegf wiepñsarñjowa tñní orñwámí dání ámá yof Gadarayf añjyf tñj e niwíékññmearo ewéyo dání ayoáána ámá ímfó dñj xixéroarñj wáu —Awaú ímfó nimónñrñ sayf e ronagfí nání ámá óf ayimí mñpwarñjgárñni. Awaú xwárñpá ámá tayarñgfá tñj añwí e dání nñbrí nawñí órórí nññro 29 xwamiánf re urñjínigíni, “Níaiwí Goríxoyáoxñni, joxí pí neaimñrññrñ barñññni? Goríxo rñwéná rñññj neaiapññfá snñ enjáná joxí rñññj neaiapñññrñ rñbarñññni?” nurñro 30 odñpí obaxf bí ná jfámí nñrómáná aiwá narñjagfa nñwñrñ 31 rñññj re urñjínigíni, “Joxí mñxf nñneamánñrññfáyf, odñpiyo oxíxeróopññrññrñ sñjwí neañí.” uríagfa 32 o “Emaní?” uríagf ámá awaúmí pññ ntwiárñmí odñpimí xixéroáná re enjínigíni. Pñmanj mñwíarónñmí añññ ímegññ wéáfáyf ipíyo igwáf nuyíroro inígf nñnamiro piyf egfawixñni. 33 Piyf éagfa odñpí awí mearoarñjgáwa sñjwí e nñwññmí wígf añf apimí nání mñrñ nuro odñpí inígf namífpí tñní ámá ímfó xixéroarñjgfíwá ení nanj imónñrñ éfpí tñní nání repñyí wíaná 34 ámá oxí apíxf nñní añf apimí dánfyf Jisasomí wímeanño nání nuro omí nñwññro rñññj “Joxí neneyá xwáf re pññ nñneawíarñmí wí e nání ut.” urñjínigíni.

9

Ámá enj nññí sñwímí enjomí nanj ímñxñj nánñrñni.

1 Jisaso ewépámí nñpíxemoánñrñ nñjweari nñmeámí orñwámí dání nñxemoaurí xegf añf ñjwearñjfpimí nñrémorí ñjweañáná 2 re enjínigíni. Ámá wa ámá enj nññí sñwímí enj wo ikwianwíyo nññmáná nñmeámí báná Jisaso awa “O anañ nanj neaimññyípaxñrñni.” nñyaiwiro xfomí dñj wíkwíroarñjagfa nñwñrñ enj sñwímí enjomí re urñjínigíni, “Ámá roxñni, joxí ayá sfwí mñrñropaní. Íwí joxí yarñjfpí ríxa yokwarñmí síárñni.” uráná re enjínigíni. 3 Nwí ikaxf eánñjfpí mewegfáwa wígf xwioxíyo dání dñj re nñpíkíga ugíawixñni, “Ámá ro ‘Goríxo yarñjfpí epaxonñrñni.’ nñyaiwirí nñrñrñná Goríxomí rñperñrñ umearñni.” Inñmí dání dñj e yaiwiarñjagfa nání 4 Jisaso dñj adadf nñwirí nñjáf nimónñrñ re urñjínigíni, “Pí nání segf dñjñyo dání ‘O Goríxomí rñperñrñ numerí yarñni.’ nñaiwiarñjño?” 5-6 Nioní enj sñwímí enjomí ‘Díxí fwf yarñjfpí ríxa yokwarñmí síárñni.’ uráná soyñné ‘O nénf tñjorñni?’ nñaiwipñrñréoi? Omí ‘Nanj nimónñrñ ntwiápfínmeámí añf ut.’ uráná soyñné ‘O nénf tñjorñni?’ nñaiwipñrñréoi? Íwí yarñjfpí yokwarñmí nñwiirñná inñmí imónñjagfí nání e yaiwipaxf mímónñni. E nerí aiwí ámá imónñjñóní nání ‘O xwáf tñyo nñjwearñná ení fwf yarñjfpí yokwarñmí wiññ nání nénf tñjorñni?’

naiawiþriri nani siñwí nanþoyi.” nuriri áma enj nni siwimi enjomi re urinjigini, “Joxi niwiapfnimeari dixí ikwiañwí nixopemixiri nimeami ui.” uraná 7 o niwiapfnimeami xegí anj e nani unjigini. 8 Xegí anj e nani úagi oxí apixí e epíroyí egfáyí siñwí e niwiniro nani dñj niyeawáiro “Gorixo áma ro neni tñjóninj wimixinjrfani?” niyaiwiro xómi yayí seáyimi dani umegfawixini.

Matiyuomi “Nixídei.” urinj naniini.

9 Jisaso e pñi niwiarimi nurina áma wo xegí yoí Matiyuoyi riniño takisi nani nigwi uraparigá opisí anjyo riwo ñweañagi niwini re urinjigini, “Nioni nixídimérixini.” urfagi o niwiapfnimeari nuni uxídjinjigini. 10 Jisaso xegí wieþsarinjowa tñi anj Matiyuoyá nani nuro aiwá narina áma takisi nani nigwi uraparigáfáyí tñi fwi arfki yarigá winiyí tñi omi niwimearo nawini aiwá narinjaga 11 Parisiowa siñwí e niwiniro xegí wieþsarinjowami re urigfawixini, “Segí searéwapiyarinj ro pi nani áma takisi nani nigwi nearaparigá tñi tñi fwi arfki yarigá tñi tñi nawini niñwearo aiwá narinjoi?” urfaga 12 Jisaso arfa e niwiri xewaninjo nani “Áma fwi yarigáfayo arira wimini nani weapinjofani?” oyaiwipoyiniri ewayí ikaxí re urinjigini, “Áma simixí mñyarigáfáyí xwirí tñj e nani warigfaraní? Oweoi, simixí yarigáfáyini xwirí tñj e nani warigfari. 13 E neri aí soyne nuro xwiýfa enina wá rókimoagí Xoseao niri enj rípi, ‘Ridíyowáni Gorixoní nani nírixini.’ mñimónarinini. “Áma wíyo nani ayá nurimixiro arira wírixini.’ nimónariní. niri ríwaminj enj apimi fá niro ro nijá imónipoyi. Ayí rípi nani. Áma ‘Wé róninj yarinjwaénexini.’ yaiwinarigáfayo ‘Nioni tñamini bípoyi.’ urimniri nani weapinjamani. fwi yarinjwaénexini.’ yaiwinarigáfayo nani weapinjari. urinjigini.

“Dixí wieþsarinjáyí aiwá ñwá mñwirarínayarinjoi.” urigá naniini.

14 Jono wayí numeaia warinjoa wieþsarinjowa Jisaso tñj e nani niþiro re urigfawixini, “None tñi Parisiowa tñi Gorixo none nani yayí owininiri aiwá ñwá ñwirarínayarinjagwi aiwi dixí wieþsarinjowa pi nani aiwá ñwá mñwirarini yarinjoi?” urfaga 15 Jisaso xewaninjo nani “Omi wa niþikimána enána wieþsarinjáyí dñj sipi niwifina aiwá ñwá ñwirariniþifari. oyaiwipoyiniri ewayí xwiýfa re urinjigini, “Áma apixí siñ meáo xegí áma imónigáfáyí tñi ñweañána o nani dñj sipi wipaxí menini. E nero aí áma wa omi aninimixána ina aiwá ñwá ñwirariniþifari. urinjigini. 16 “Xwiýfa Parisiowa nearéwapiyarigápi tñi Jisaso siñ nearéwapiyarinjpi tñi kumixipaxí mimónini.” oyaiwipoyiniri ámi ewayí ikaxí nuriri re urinjigini, “Áma wígi sorfa axeninjagi niwini róna rapirapí siní mñikarininj bi nimearo urí of injumí niþiro ro gwí kiwearigámani. E nerfnáyí, igfa eánána rapirapí siñ þrófapi nñikarinirina urú xwé naxega unfari. 17 Rípi eni áma inigí wainí siñj memé wará sixí urfwami iwajfa yarigámani. E nerfnáyí, memé wará sixíwá núpiyinirina inigí wainí puri sixíwá xwirfa ikixeniri e enigini. Wainí siñj memé wará sixí siñfwami ylanáyí, wará tñi inigí tñi niþiauni nanj eninjoi.” urinjigini.

Apixí ragí aninj pwarinj wimi nanj imixiri miái penj wimi nanj imixiri enj naniini.

18 Jisaso xwiýfa apí siní e urarina re enjigini. Judayí rotú anj mewenj wo niþiri Jisaso síkwí tñj e mñj xwáfayo nñkwirori re urinjigini, “Gí miái ríxa pearini. E neri aí joxi niþiri wé seáyí e wikwiarána nanj oeni.” urfagi 19 o niwiapfnimeari nuni nurí wieþsarinjowa eni nawini warina 20-21 re enjigini. Apixí wí —Í xegí ragí aninj pwarina xwiogwí wé wúkaú síkwí waú múroñirini. Í “Niini oya iyfayoni amaf nironirina nanj imónimniyirfani?” niyaiwia niþiri ríwíyo nironapimána Jisasoyá iyfayo sirfwi jíe amaf róninjigini. 22 Amaf rónifagi Jisaso nñimóniri imi siñwí niwini re urinjigini, “Gí ineyí, ayá síwí mñiropaní. Jíxi dñj nñikwirorinjipimi dani erfkiemeánini.” uraná í ríxa nanj imóninjigini. 23 Jisaso e dani nurí rotú anj mewenj anj e niremori oxí apixí epíroyí niyárimána ñwapé ri ro webí ri ro nero yaiwininj yarinjaga niwini 24 re urinjigini, “Ríxa peyeápoyi. Miái piyí menini. Sa sá wení.” urfagi ayí rípfá nuríro yarinjaga aí 25 nni miái tñj e pñi niwiarimi ríxa niþyeámána enána o niþawiri miáimi wéyo fá nmaxiri mfeyoána re enjigini. Miái wiapfnimeañinjigini. 26 Í wiapfnimeági xwiýfa o épi nani xwiýfa anj niyoni rinarimeninjigini.

Siñwí suparigí wáumi nanj wimixinj naniini.

27 Jisaso e dani warina áma siñwí suparigíwáumi nuni nuxíðiri ríawá re urigfawixini, “Negí mñxí ináyí Depitomi xiáwoxini, yawawi anani wá yeawianiréni?” nuriri 28 o ríxa anjyo niþawiri ñweañagi awaú eni niþawiri wimeána Jisaso yarinj re wñjigini, “Awagwi dñj nñikwirori ‘O anani siñwí suparigíwíyí nanj yeaimixipaxorini.’

riniawiarinji?” urfagi awau “Oyi, Aminaoxin, joxi e epaxoxirin.” urfagfi 29 o egf sijnwyo we fa nuxiriri re uriniginini, “Awagwi dñj nkwfaroarigfipa xixeni oimoini.” urana re eniginini. 30 Awau sijnw noxoari angfisixini. Sijnw noxoari anfagi Jisaso arfa jiyik nori re uriniginini, “Awagwi nioni eaiapi ama wiyo awanj murimepa eisixini.” urfagi ai 31 awau o tñj e dani nurina xfo wifpi nani ami ami repiyf nwia emegfisixini.

Manj pironarinj womi nanj wimixinj nani in.

32 Jisaso e dani warina ama wi wigf ama imfo dñj xixeronagi nani manj pironarinj wo Jisaso pwarinje nani nimeami nibiro warana 33 o imfoyo mixf umatinowarina manj pironarago rixa xwiyfa rarinjagi ox f apixf e epfroyf egfayf sijnw e eagi nwiniro ududf nero re nra ugawixini, “Aga enina enina aiw Isirerene ama wo e yarinjagi winagwamani.” nra uagfa aiw 34 Parisiowa re rigfawixini, “Obo, imfoyo umenjanjogya dñj tñj mixf umatinowararinjini.” rigfawixini.

Jisaso ama nani wa wianinj nani in.

35 Jisaso Judayfa anj xweyo tñj onmiayo tñj nemerina wigf rotu anjyo nipawiri urawapiyemeri xwiyfa yayf winipaxipi —Ap Gorixo ama xfo xegf xwioxoyo mimeami nerf piraninj umenjanjapi nani rininjipirini. Api nani waf urimeri ama simixf xixegfni yarigfayo tñj uranf xixegfni imonigfayo tñj nanj imimiximf wiemeri nerina 36 ama ox apixf epfroyf egfayf sipisip xiawo mayf nerina urapi nero dñj simigwfa niyinironinj wiaroarinarigfapa yarinjagfa nwiniri wa nwiniri 37 ama xwiyfa Gorixoya waf urimepirfa nani obaxf mimoninjagi nani xegf wiewsarinjyo re uriniginini, “Aiwa ominjyo pfrpirf inarinjagi aiw ama nimiprfa nani obaxf menini. 38 Ayinan Gorixomi rixinj re uripoyi, ‘Ama aiwa api rmiuprri nani dixf ominj tñj e nani urowarixini.’ urfipoyi.” uriniginini.

10

Waf wurimeiarigfawami enj sixf weamixowariri sekaxf uriri enj nani in.

1 Jisaso xegf wiewsarinj we wuka sikw wa awam “Awf eanipoyi.” nurimana awa ama imfo dñj xixeronanjyo mixf umatinowariro ama simixf xixegfni yarigfayo tñj uranf xixegfni imonigfayo tñj nanj imixiro epaxf imonirixiniri enj weamixowariniginini. 2 Xegf waf wurimeiarigfawa, we wuka sikw wa imonigfawa wigf yof rowarini. Xamijo Saimonoini. Ami yof bi Pitaoyf wfrinijorini. Xegf xogwao Adiruomuo. Sebediom xewaxowau Jemiso tñj xogwao Jono tñirinini. 3 Piriyo tñj Batoromuo tñirinini. Tomaso tñj Matiyuo tñj —O takis nani ngw ufapagorini. O tñirinini. Aripiasom xewaxo Jemiso tñj Tadiaso tñirinini. 4 Saimono —O ama “Emayo mixf oxfdowaraneyi.” rarigfayf tñj nawini nikumixiniri emeagorini. O tñj Isikarioti dñj Judaso —O Jisaso nani mayf urinjinini. O tñirinini. 5 Jisaso we wuka sikw wa awam nurowaririna sekaxf nuriri re uriniginini, “Soyne nurona emayfa anj tñj mni mupani. Samariayf —Ama ayf Judayf tñj xepixepa ronarigfayfiri. Ayfa anjyo nani eni mupani. 6 Soyne negf Isireriyf —Ayf sipisip xiawo piraninj mimearina ami ami uniamoarinjininj imonigfayfiri. Ayf tñj e nani upoyi. 7 Soyne nurona waf re urimerfni, ‘Gorixo xfo xegf xwioxoyo mimeami nimeairi neamenjanj anjw ayo enjagi nani segf fwf yarigfapi rfwf mni nimeamoro nisaniro jweairixini.’ urimero 8 ama simixfyo nanj imimiximf ero ama pefayo dñj sixf numimoro saiwiarf wiwo ama peyiyf tgfayo wigf wara nanj wimixiro imfo dñj xixeronanjyo mixf umatinowariro emeirixini. Soyne nioni enj eaninj anipa enj seaeamixowarigfayf nani soyne ama simixfyo nanj imimiximf niwirina ngw nani muripa nero sa anipa nanj imimiximf wirixini. 9 Soyne niwaniro nerina ngw sixf imoarigfayo ngw xwerani, onmiarani, nimearo sixf nimoro nimeami mupa ero 10 fa arupianj ai tñj nimanim mupa ero iyfa wuka raiwakiyf mepa ero sikw su niyiniro aiw ama wa mmeapa ero xoywa nmaxirimi mupa ero efrixini. Ayf rpi nani in. Ama arar wiarigfomi anani aiwa mni wiarinjagfa nani soyne eni aiwa anani seaiapirfa enjagi nani amipi nimeami mupa efrixini. 11 Anj xwe bimrani, onmia bimrani, nremorina ama anj apimi jweagfayf ama go go fwf amipi miyarinom nwinirina oya anjyo nipawiro anj apimi pni niwiarimi upfrina nani o tñj ni wefrixini. 12 Ama ‘O tñj oweanoni.’ yaiwioya anjyo nipawirina ayo yayf niwiro “Gorixo piraninj oseamenti.” neamonarini.” urfrixini. 13 Ayf eni yayf niseairo segf pne arfa seaipri nani wimonanayf, soyne yayf niwirina urfapi anani Xe oimoini. yaiwirixini. Ayf e mseaipe seaianayf, soyne yayf niwirina urfapi ‘Anipa oimoini.’ yaiwirixini. 14 Ama giyf giyf wigf anjyo nani niseaipemeami mupa ero soyneya xwiyfa arfa mseaimonipa ero eanayf anj iwamirani, anj apimrani,

pñni n̄wiarim̄i nurfn̄a am̄a e n̄weagf̄ayf̄ ‘Gorix̄o xean̄ijf̄ neaikarin̄fa n̄ani tiyf̄ réo?’ oyaiwipoyin̄ri segf̄ sikwfȳo sikf̄ x̄en̄ij̄p̄i p̄rf̄ wiaikim̄ n̄iyarin̄i úfr̄ix̄in̄i. ¹⁵ Nioni nepa searar̄ij̄n̄i, ‘Sf̄a Gorix̄o am̄a n̄iyon̄i m̄i om̄om̄ix̄im̄f̄ enf̄ayim̄ am̄a en̄j̄na an̄j̄ yo’ Sodom̄iyo n̄weagf̄ayf̄ t̄fn̄i Gomora n̄weagf̄ayf̄ t̄fn̄i aga r̄ik̄ik̄ir̄f̄o n̄era wagf̄ayo Gorix̄o xean̄ijf̄ r̄f̄a t̄ijf̄ wik̄arin̄f̄a en̄j̄aḡi aiw̄t̄ am̄a soyfn̄e ar̄f̄a m̄isealf̄ayo xean̄ijf̄ ayo wik̄arin̄f̄apa ax̄ip̄i x̄ixen̄i e wik̄arin̄f̄aman̄i.’ searar̄ij̄n̄i.

“Xean̄ijf̄ seaim̄ean̄f̄arin̄i.” ur̄ijf̄ n̄an̄ir̄in̄i.

¹⁶ “Nion̄i soyfn̄e sip̄isip̄i m̄ix̄f̄ x̄ix̄e mepa yar̄ij̄n̄ijf̄ im̄on̄igf̄oyfn̄e am̄a sf̄wi sayfn̄ijf̄ im̄on̄igf̄ayf̄ t̄ijf̄ e n̄ani searow̄arar̄ij̄n̄i. Aȳin̄ani soyfn̄e nuróna am̄a ayf̄ n̄ani s̄ijw̄f̄ t̄fn̄i úfr̄ix̄in̄i. Sid̄ir̄f̄ yar̄ij̄f̄pa d̄ijf̄ em̄i saim̄f̄ moro in̄j̄ xawliówf̄ uyfn̄if̄ b̄i mé awayin̄i yar̄ij̄f̄pa ero n̄era úfr̄ix̄in̄i. ¹⁷ Soyfn̄e nion̄i n̄ix̄f̄dar̄ij̄agf̄a n̄ani am̄a wí f̄a n̄iseaxero negf̄ Judayf̄ am̄in̄a xw̄ir̄ix̄f̄ mearigf̄awa t̄ijf̄ e xw̄ir̄ix̄f̄ xean̄ep̄r̄i n̄ani seawar̄iro negf̄ rotu an̄j̄yo dán̄i sikw̄f̄a ragf̄ punt̄ n̄ani seaero ¹⁸ soyfn̄e p̄fn̄e nion̄iyá em̄ayf̄ ar̄f̄a egf̄e dán̄i áwan̄j̄ ur̄ip̄r̄i n̄ani gap̄imanowa t̄fn̄i m̄ix̄f̄ in̄ayowa t̄fn̄i t̄ijf̄ e n̄iseameam̄i nuro seawar̄iro ep̄ir̄f̄arin̄i. ¹⁹ E seawar̄ip̄r̄fa aiw̄i r̄ixa xw̄iyf̄a ur̄ip̄r̄i in̄an̄in̄i Gorix̄oyá d̄ijf̄ t̄fn̄i ur̄ip̄r̄i en̄j̄aḡi n̄ani ayf̄ sf̄wf̄ n̄isear̄in̄i? ‘Ar̄ire uran̄ir̄ewin̄?’ Pí pí uran̄ir̄ewin̄?’ m̄iyaiwipa éfr̄ix̄in̄i. ²⁰ Ayf̄ r̄ip̄i n̄ani searar̄ij̄n̄i. Awa r̄ixa xw̄ir̄ix̄f̄ seamearin̄a segf̄ d̄ij̄f̄yo dán̄i ur̄ip̄r̄if̄aman̄i. Segf̄ séno Gorix̄oyá kw̄iyf̄pim̄i dán̄i ur̄ip̄r̄if̄a en̄j̄aḡi n̄ani ayá sf̄wf̄ m̄isearopa éfr̄ix̄in̄i. ²¹ Xir̄axogwáowau w̄fo Jisasom̄i x̄f̄dar̄ij̄agf̄a n̄ani w̄fo am̄a wí om̄i op̄ik̄ipoyin̄ri m̄iyf̄ ur̄ir̄i xano xewaxo n̄ani m̄iyf̄ ur̄ir̄i n̄iaiw̄yf̄ xaniyau n̄ani m̄iyf̄ ur̄iro ep̄ir̄f̄arin̄i. ²² Soyfn̄e nion̄i d̄ijf̄ n̄in̄ikw̄ir̄oro n̄ix̄f̄dar̄ij̄agf̄a n̄ani am̄a n̄fn̄i s̄im̄f̄ t̄fn̄i seaiap̄r̄fa aiw̄i ḡiyf̄ ḡiyf̄ sf̄a yopar̄ip̄i nion̄i weap̄im̄f̄ayi n̄ani en̄j̄ nean̄iro n̄weaf̄ayfn̄e Gorix̄o anan̄i yeayf̄ n̄iseayim̄ixemean̄f̄arin̄i. ²³ An̄j̄ bim̄i n̄iseap̄ik̄ian̄iro n̄ani n̄umi seameánayf̄, am̄i an̄j̄ bim̄i n̄ani éf̄ úfr̄ix̄in̄i. Nion̄i nepa searar̄ij̄n̄i, ‘Is̄ir̄er̄iyf̄ an̄j̄yo p̄fn̄e nion̄iyá w̄iyo s̄in̄i mur̄in̄ij̄aná am̄a im̄on̄ij̄aon̄i weap̄im̄f̄arin̄i.’ searar̄ij̄n̄i.” ur̄ij̄n̄igin̄i.

²⁴ Jisaso xegf̄ wlep̄sar̄ij̄owa “Om̄i sip̄i wik̄ar̄ip̄r̄f̄a en̄j̄aḡi n̄ani none en̄i sip̄i neaikar̄ipax̄f̄rin̄i.” oyaiwipoyin̄ri awayf̄ ikax̄f̄ re ur̄ij̄n̄igin̄i, “Wlep̄sar̄ij̄owa wigf̄ ur̄ewap̄ijar̄ij̄om̄i seayf̄ e im̄on̄igf̄áman̄i. X̄in̄áiwán̄ijf̄ nim̄on̄iro om̄ijf̄ wiarīigf̄awa en̄i wigf̄ om̄ijf̄ wiarīigf̄om̄i seayf̄ e wim̄on̄ar̄igf̄áman̄i. ²⁵ Wlep̄sar̄ij̄owa wigf̄ ur̄ewap̄ijar̄ij̄o t̄fn̄i x̄ixen̄i nim̄on̄ir̄fn̄áyf̄, ayf̄ ap̄an̄ir̄in̄i. X̄in̄áiwán̄ijf̄ nim̄on̄iro om̄ijf̄ wiarīigf̄awa en̄i wigf̄ om̄ijf̄ wiarīigf̄o t̄fn̄i x̄ixen̄i nim̄on̄ir̄fn̄áyf̄, ayf̄ ap̄an̄ir̄in̄i. Sénon̄i ikayf̄w̄f̄ im̄f̄oyo x̄ir̄áon̄ijf̄ im̄on̄ij̄oyf̄ n̄in̄ir̄on̄áyf̄, ḡf̄ n̄iaiwoyfn̄e en̄i an̄j̄pax̄f̄ sear̄ip̄r̄f̄arin̄i.

“Wáyf̄ wipaxo ror̄in̄i.” ur̄ijf̄ n̄an̄ir̄in̄i.

²⁶ “Am̄a f̄w̄f̄ in̄im̄i dán̄i éf̄ayfr̄an̄i, ikayf̄w̄f̄ yumf̄i r̄f̄ayfr̄an̄i, r̄f̄wéná n̄ip̄in̄i s̄ijn̄an̄i im̄on̄in̄f̄a en̄j̄aḡi n̄ani ayo wáyf̄ m̄iwipa éfr̄ix̄in̄i. ²⁷ Xw̄iyf̄a am̄ip̄i nion̄i in̄im̄i dán̄i ár̄fw̄iyin̄a searf̄ap̄i soyfn̄e ikwáw̄iyin̄a áwan̄j̄ ur̄fr̄ix̄in̄i. Am̄ip̄i nion̄i yumf̄i ikax̄f̄ searf̄ap̄i an̄j̄ r̄ikw̄f̄yo n̄ix̄ej̄weam̄aná áwan̄j̄ ur̄fr̄ix̄in̄i. ²⁸ Am̄a n̄iseap̄ik̄iróná warán̄i seap̄ik̄ipax̄f̄rin̄i. D̄ijf̄ en̄i seaxekwapax̄f̄ menj̄aḡi n̄ani wáyf̄ m̄iwipa éfr̄ix̄in̄i. E ner̄i aí Gorix̄o wará aí t̄fn̄i d̄ijf̄ aí t̄fn̄i r̄f̄a an̄j̄f̄ wear̄ij̄f̄yo seaikear̄ipax̄f̄ im̄on̄ij̄o n̄ani wáyf̄ w̄ir̄ix̄in̄i. ²⁹⁻³¹ Am̄a makerf̄ayo n̄ani nurfn̄a in̄j̄ sir̄f̄kwá wau b̄f̄ nerfn̄a n̄igw̄f̄ r̄f̄a n̄ijf̄ b̄f̄ t̄fn̄i b̄f̄ yar̄igf̄arin̄i. E ner̄i aí segf̄ séno m̄iwim̄on̄ipa nerfn̄áyf̄, wo anan̄i n̄iper̄i xw̄f̄ayo piéoroar̄ij̄man̄i. Soyfn̄e in̄j̄ on̄im̄iápiam̄i m̄urón̄ij̄agf̄a n̄ani Gorix̄o am̄ip̄i wí m̄iwimeapa oen̄ir̄i s̄ijw̄f̄ n̄isean̄ir̄fn̄áyf̄, wí n̄iseaim̄ean̄f̄a en̄j̄aḡi am̄a n̄ani wáyf̄ mepan̄i. Segf̄ m̄ij̄f̄yo d̄f̄a f̄a ropax̄f̄ m̄im̄on̄ij̄agf̄i aí Gorix̄o n̄ijf̄a en̄j̄aḡi n̄ani re yaiw̄ir̄ix̄in̄i, ‘O n̄one n̄ani aga n̄ijf̄a im̄on̄ij̄agf̄a n̄ani anan̄i p̄ir̄an̄ijf̄ neamen̄iḡin̄i.’ yaiw̄ir̄ix̄in̄i. ³² Am̄a ḡiyf̄ ḡiyf̄ am̄áyá s̄ijw̄f̄yo dán̄i ‘Jisasom̄i x̄f̄dar̄ij̄aon̄ir̄in̄i.’ ur̄an̄áyf̄ nion̄i en̄i ḡf̄ ap̄o an̄j̄nam̄i n̄wean̄j̄oyá s̄ijw̄f̄yo dán̄i ‘O nion̄i n̄ix̄f̄dar̄ij̄or̄in̄i.’ ur̄im̄f̄arin̄i. ³³ E ner̄i aí ḡiyf̄ ḡiyf̄ nion̄i n̄ani am̄áyá s̄ijw̄f̄yo dán̄i ‘O n̄ani nion̄i maj̄f̄arin̄i.’ ur̄an̄áyf̄ nion̄i en̄i o n̄ani ḡf̄ ap̄o an̄j̄nam̄i n̄wean̄j̄oyá s̄ijw̄f̄yo dán̄i ‘O nion̄i maj̄f̄arin̄i.’ ur̄im̄f̄arin̄i.” ur̄ij̄n̄igin̄i.

“Kirá m̄ix̄f̄ n̄an̄in̄ijf̄ im̄on̄ij̄p̄a n̄imeam̄i b̄ij̄arin̄i.” ur̄ijf̄ n̄an̄ir̄in̄i.

³⁴ O am̄i re ur̄ij̄n̄igin̄i, “Nion̄i n̄ani ‘Am̄a n̄iyon̄i p̄iyf̄a w̄r̄im̄f̄an̄ir̄i b̄ij̄or̄in̄i.’ m̄in̄iaiwipant̄. Gorix̄oyá xw̄iyf̄a kirá m̄ix̄f̄ n̄an̄in̄ijf̄ im̄on̄ij̄p̄a n̄imeam̄i b̄ij̄arin̄i. ³⁵ Ar̄f̄a niar̄igf̄ayf̄ t̄fn̄i ar̄f̄a m̄iniar̄igf̄ayf̄ t̄fn̄i Gorix̄oyá B̄ikw̄f̄yo n̄r̄in̄ir̄i éan̄ij̄f̄pa xep̄ixep̄a or̄on̄f̄oyin̄ir̄i n̄imeam̄i b̄ij̄arin̄i. Xewaxo xanom̄i s̄im̄f̄ t̄fn̄i wir̄i xem̄iá x̄in̄áim̄i s̄im̄f̄ t̄fn̄i wir̄i xewaxo xiepi x̄if̄áim̄i s̄im̄f̄ t̄fn̄i wir̄i oin̄f̄poyin̄ir̄i b̄ij̄arin̄i. ³⁶ Am̄a xw̄iyf̄a nion̄iyá n̄ix̄f̄dar̄igf̄ayf̄ wigf̄ am̄a im̄on̄igf̄ayf̄ m̄ix̄f̄ wim̄on̄ip̄r̄f̄arin̄i. ³⁷ Am̄a ḡiyf̄ ḡiyf̄ xanom̄ir̄an̄i, x̄in̄ám̄ir̄an̄i, d̄ijf̄ s̄ix̄f̄ uyar̄ij̄pim̄i nion̄i n̄iyin̄in̄i n̄ani m̄im̄urón̄ipa nerfn̄áyf̄, am̄a nion̄iyá im̄on̄ipax̄f̄ m̄im̄on̄in̄i. Ḡiyf̄ ḡiyf̄ xewaxom̄ir̄an̄i, xem̄iám̄ir̄an̄i, d̄ijf̄ s̄ix̄f̄ uyar̄ij̄pim̄i nion̄i n̄in̄iyin̄in̄i n̄ani m̄im̄urón̄ipa nerfn̄áyf̄, nion̄iyá im̄on̄ipax̄f̄

mimónini. ³⁸ Gíyí gíyí 'Jisasomí ouxfídimini.' n'yaiwirí aí xeaníñí n'niro n'píkípírixini n'niro m'niñíxídí éf éfáyí ayí nioniyá imónipaxí mimónini. ³⁹ Ámá goxí goxí 'Nioní Jisasomí dñí n'wíkwírorí nuxídírínáyí, n'píkípírixini.' n'yaiwirí xewaníjoxí éf nimenírínáyí, dñí n'yimíñíñí aníñí ñwearfa nání mearfámani. E nerí aí gíyí gíyí éf mimenípa nerí 'Nioní Jisasomí xídaríñagí nání ámá wí n'píkírónáyí, ayí ananíriní.' n'yaiwiríñáyí, dñí n'yimíñíñí aníñí ñwearfa nání mearfáriní." uríñinigini.

"Nipemeámi seaulá gíyí gíyo Gorixo naní wiñfáriní." uríñí nánirini.

⁴⁰ O ámi re uríñinigini, "Gíyí gíyí soyfne wáf urímearfá arfá niseairo naní niseairónáyí nioní searowáraníñagí nání nioníñíñí niro Gorixo n'rowárenapíñomíñíñí ení wirowáriní. ⁴¹ Ámá gíyí ámá wo Gorixoyá wáf rókiamoaríño enagí nání 'Ámá ro Gorixoyá wáf rókiamoaríñorfaní?' n'yaiwirí nipemeámi xegí aníño nání úoyí rfwená Gorixo xegí wáf rókiamoarígíyáyo yayí n'wirí ayá rímíxaríñí m'ni wiñfápa axípi e wiñfáriní. Gíyí ámá wo wé róníño enagí nání 'Ámá ro wé róníñorfaní?' n'yaiwirí nipemeámi úoyí rfwená Gorixo ámá wé rónígíyáyo yayí n'wirí ayá rímíxaríñí m'ni wiñfápa axípi e wiñfáriní. ⁴² Ámá gíyí gíyí soyfne nioniyá seaiapísaríñáoyfne enagí nání iniñí imíñí ríñí kapíxí wá seaiapanáyí Gorixo 'Omí wímíñíni.' yayíñí anípa imóníñíñí. Oweoi! Nioní nepa seararíñíni, 'Gorixo m'ni wiñfáriní.' seararíñíni." uríñinigini.

11

Jono Jisasomí yaríñí wípisi nání uowáriní nánirini.

¹ Jisaso xegí wiepísaríñí wé wúkaú síkwí wáu awamí sekaxí e nuríísáná uréwapiyemeri wáf urimerí emíñirí nání e dání pñí n'wíwárimí Judayí aní amí amí ikwíróñíñíyo nání uníñinigini.

² Jono wayí numeaiá waríño gwí n'ñweámáná arfá re wiñinigini, "Jisaso e yarini. E yarini." raríñagí arfá n'wirí xífo xegí wiepísaríñíyo waumi Jisaso tñí e nání uowáraná ³ awáu nuri yaríñí re wigífsixini, "Jono 'Ámá wo rfwíyo bñfáriní.' raríñoñraní? Weníñí nerí ñweaaní nání wo sñí rfa barini?" urfagí ⁴ Jisaso re uríñinigini, "Awagwí nuri amípi nioní yaríñá sñwí nanípi tñí arfá nípi tñí nání repíyí n'wirí áwaní urémeápiyí. ⁵ Nioní yaríñá ámá sñwí supárigíyáyí sñwí oxoaro síkwí ikí egíyáyí naní nímóniro aní ero peyíyí tégíyáyí wará naní niro arfá píróñígíyáyí arfá ero péfáyí wiápnímearo ámá uyípeayí xwíyíyá yayí winípxí none wáf nemerane uraríñwápi arfá wirowáriní nání Jonomí áwaní e urémeápiyí. ⁶ Rípi ení 'Nioní nání ámá go go sñmí tñí wíkí dñí 'O pí rfa yarini?' m'ni aiwipa neríñáyí, yayí owinini.' urémeápiyí." nurowáriní ⁷ awáu ríxa gwí aní Jono ñweaníwá tñí e nání waríñá ámá oxí apíxí e epíroyí egíyáyo Jono nání re uríñinigini, "Seyfne ámá dñí meanje nání nuríñá pí ámáyo wínaníro wagfáriní?

Ámá samíñí imíñí onímiápi nerí aí rfwí wáf apaxí mé winíyo yaríñípa yaríñí womí sñwí wínaníro wagfáriní? Oweoi! ⁸ E nerí aí pí ámáyo wínaníro wagfáriní? Ámá rapírapí yarapayí ení wú yiniñí womí sñwí wínaníro ámá dñí meanje wagfáriní? Oweoi! Ámá rapírapí yarapayí naníñí n'wíñíro m'xí ináyíyíyá aníño ñwearíñíñíni. ⁹ E nerí aí seyfne pí nání ámá dñí meanje nání wagfáriní? Gorixoyá wáf rókiamoaríñí womí sñwí wínaníro wagfáriní? Oyi, e nerí aí 'O Gorixoyá wáf rókiamoagíyáyí tñí xixeni imóníñomani. Seáyí e múroñorini.' seararíñíni. ¹⁰ Xwíyíyá Gorixo xewaxomí uríñí wáf rókiamoagí Marakaia n'wuriyirí rfwamíñí enáj rípi, 'Arfá ei. Gorixoni gí xwíyíyá yaní wiowárimíño joxí gí íwoxi xámí rímeaní nání uowárimíñíni. O joxí nání ámáyo nuríñá óñíñí simoiníñíni.' n'wirí rfwamíñí enáj apí Jono nání rinini. ¹¹ Nepa seararíñíni, 'Jono ámá aríowayá xwíyá piáxyo dání iwíaroníoyí raríño nání óñíñí imoníño enagí nání ámá n'ni aiwí wo Jonomí seáyí e imóníñí xírigfámani. E nerí aiwí gíyí gíyí nioní n'xídíro Gorixoyá xwioxíyo páwiro yaríñíyáyí xwíyíyá nioní nání wáf nurímeipíñí Jono wáf urímeníñí seáyí e imóníñí nání ámá ayí onípi aiwí Jonomí ení seáyí e wímóníño.' seararíñíni. ¹² Jono wayí n'neameaiá waríño xwíyíyá 'Gorixo xwioxíyo m'neamí n'neairí neameníweanfá nání ámá wo uowárenapíñíño.' iwamíño searíñí dání ámá uyíñí yaríñíyáyí 'Gorixoyá xwioxíyo aríge páwianírewíni?' n'yaiwiro pñí k'kwieámí nera páwianíro yaríño. ¹³ Nwí ikaxí Moseso n'wirí enájpi tñí wáf rókiamoagíwá n'niro eagfápi tñí Gorixo xwioxíyo m'neamí nerí seameníweanfá náníyí wáf n'rókiamó n'bíro Jono yoparí o axípi ríñíni. ¹⁴ Eníñá wáf rókiamoagíyáyí wo re ríñípi, 'Gorixo xwioxíyo m'neamí nerí neameníweanfápi ríxa nímóníñíñí aní e enájáyí ámá wo wáf rókiamoagí Iraiñíñí imóníñí wo bñfáriní.' ríñípi tñí xixeni Jono ríxa bñfáriní. Seyfne omí n'ímíñíñíñáyí, o Iraiño imóníñípa imóníñíñí eníñíni. ¹⁵ Arfá tégíyáyíñé píraníñí nioniyá xwíyíyápi arfá eríñíni.

16 “E neri aí pí ewayf xwiyfá niseariri re searimfini, ‘Ámá agwi rína nweagfáyíne ayfinijf imóniño.’ searimfini? Seyfne niaiwf rípiáninjf imóniño. Niaiwf bfbia makerfá tñj e éf niñwearo bfbia tñi níá yaniro nerfna rfaiwá re urariño, 17 ‘Nene seyfne simininjf epfri nání soñf eaarfna seyfne simininjf méo. Nene seyfne nwapé rípfri nání nwapé rána nwapé sanj mnearápaoi.’ E urarfna niaiwf aninjf winarinjfia yapí imóniño. 18 Ayf rípi nání seararinjni. Jono nibirfna aiwá amwimónarinjfi tñi inigf wainf tñi mñf nwfá nweañána ámá wí dñj mamó o nání ‘Imfó dñj xixéronagj nání yarini.’ rarino. 19 Ámá imóniñaoni nibirfna aiwá inigf amípi ananí narfna ámá wí ‘Ámá royf aiwá tñi inigf wainf tñi ríwf enj neri ayá wí narinorini. Ámá takisf nání nigwf nearáparigfáwa tñi fwf néra warigfá winiyf tñi níkumixiniri emearigforini.’ rarigfáriní. Agwi e niriro aí idaná nioní yarinjfi tñi Jono yarinjfi tñi aiwáninjf ná wéanáyf re rípfárfáriní, ‘Ámá imóniño tñi Jono tñi Gorixoyá dñj tñi nanj yagfáriní.’ rípfárfáriní.” urinjiginí.

Anf bi bimi nweáyf xfomi dñj m-wikwíroarinjagfa uréwapiyinjf nánirini.

20 Jisaso e nurifaná ámá e epfroyf egfáyo nurirfna anj o emimf obaxf wíwapiyinjfi yof niri rí ámá ayo nweagfáyí wígf fwf yarigfápi ríwfmñi nímamoro nisano mñweá éagfa mñf nuriri 21 re urinjiginí, “Korasinyo nweáyíne aweyi! Sfá wíyi seyfne majfá seaórinfáriní. Gorixo xeaninjf rfá tñj seaikárfnfá enjagi nání dñj sipi oseainini. Betisaida nweáyíne aweyi! Sfá wíyi seyfne ení majfá seaórinfáriní. Ayf rípi nánirini. Emimf segf anjyo seaiwapiyinjfi émáyf anj yof Talayi riniñjyo tñi Saidoniyi riniñjyo tñi níwíwapiyiri sñjwíryf, ámá anj apiaúmi nweáyf enjína wígf fwf yarigfápi nání piaxf níweániro ayá fá níxiriniro nání iyfá irikwí pániro rfá uráwíyo iwieániro yaniri egfáriní. 22 Nepa seararinjni. Sfá Gorixo ámá nýoni mí ómómiximf enfáyimi ámá Taia nweáyo tñi Saidoní nweáyo tñi winfápa axípi seainfamaní. Seyfneyá seáyí e imónini. 23 Kapaneamí nweáyíne ení ‘Gorixo anjnamí nání nneaménaninfáriní.’ riyaiwariño? Oweoi! Rfá aninjf wearinjyo nání wepírfáriní. Emimf nioní segf anj e seaiwapiyinjfi enjína Sodomí nweáyí, rikikírfó yarinjagfa Gorixo rfá mamówarinjyí sñjwí ninaniro sñjwíryf, ayf nisano agwi nweañwá re nání niñweaxa baniro egfáriní. 24 Nepa seararinjni. Sfá Gorixo ámá nýoni mí ómómiximf enfáyimi Sodomí nweagfáyo winfápa xixení axípi seainfamaní. Seyfneyá seáyí e imónini.” urinjiginí.

“Nioní tfáminí nibirfnyáf, dñj emimówarí inípfároo.” urinjf nánirini.

25 Jisaso e nurimáná Gorixomi xwiyfá ririmf níwirfna re urinjiginí, “Gf ápoxini, Áminá anjina imixiri xwfá imixiri neri tñjoxini, xwiyfá nioní urarinjá rípi nání ámá ‘Nioní Anjfonirini. Go níréwapiyinjfi?’ yaiwinarigfáyo yimárorí ámá niaiwf onímiápia yapí ‘Anjñf oníréwapiyípoi.’ yaiwinarigfáyo wfá urókiamorí éagí nání yayf seáyimi dání orimemini. 26 Ápoxini, joxí e simónarinjagi nání dixf dñj tñi e imónini.” nuriri 27 ámáyo re urinjiginí, “Gf ápo xwiyfá amípi oyá nípini bí yumfí mñí nípini fáninjf niepfxfniasinjri. Ámá nñni aiwí wo xegf dñj tñi xewaxoní nání níjfa mimónini. Gf áponí níjfa imónini. Ámá wo xegf dñj tñi gf ápo nání ení níjfa mimónini. Xewaxonini níjfa imónini. E neri aí ámá xewaxoní ‘Gf ápo nání xe níjfa oimóniypoi.’ níyawi rí o nání wfá wókímixarinjáyf ayf ení gf ápo nání níjfarini. 28 Ayináni sekaxf ‘Rípi époi. Rípi époi.’ níriga unjpi píraninjf ouxfdiminiri nerfna sanj xwé nímearfñinjf nímeámí nuro aninjf seainarinjyíne, nioniyá dñj tñi sá nweapfri nání nioní tfáminí bfpoyi. 29 Nioní ámá nípenioní nimónirí seáyí e mimónarinjaoni enjagi nání sanj nioniyá íkfáninjf xwanjwí níkwómimf nurfnyáf nioní searéwapiyáná segf dñj emimówarí inípfároo. 30 Ayf rípi nání seararinjni. Xwiyfá nioniyá sanjininjf nímeámí upírfpi ayf sanj seainimeniño. Nayf seainf enjagi nání ananirini.” urinjiginí.

12

“Sabarfáyo nwfáriní. riniñjyo pí nání xórorf yarino?” urigfá nánirini.

1 Iná Sabarfá wiyimí Jisaso tñi wiepísarinjowa tñi óf wítf omñj áwinimí inijyo nuróná wiepísarinjowa agwí wíagi wítf siyf sñj yiyirínf yarinjagfa 2 Parisiowa sñjwí e níwñiro omí re urigfawixini, “Dixf wiepísarinjowa ‘Sabarfáyo nwfáriní.’ riniñjyo aiwá pí nání miarino?” urigfá aí 3 Jisaso re urinjiginí, “Enjína negf mñf ináyf Depito tñi xegf níkumixiniri emearigfáwa tñi agwí wíána egfápi Gorixoyá Bikwíyo ríwaminjf níriniri éaninjfi sñi fá mñroarinjf reño? Oweoi, soyfne fá níroro aiwí dñj nípikwini mñmoarino. 4 Depito senfá anj Gorixo nání aiwá peaxf tarigfáwámí nípwirí bisfkerfá Gorixo nání peaxf tarigfápi o tñi xegf ámá tñi nání ‘Nwfáriní.’ riniñjfi —Apí ‘Sa apaxfáninjf imónigfáwaní ananí nípaxfáriní.’ riniñjfirini. Bisfkerfá apí apaxfáninjf

imóniñf xwéo umeaiáná Depito nurápiri nágí aiwi Gorixo mǎxf bǐ muriñnigini. ⁵ Nwǐ ikaxǎ eániñfyo dánǐ re riniñfpi eni sǐni fá mǐroariniñf renoi, ‘Sabarfáyo apaxǎpániñf imónigǎwa anǎ Gorixo náni rǐdiyowá yarigǎiwámi nǐpáwiro rǐdiyowá neróná sfá “Omíñf nǐniñf wǎfáxiñi.” riniñfyi xórórǐ nero aiwi xwiyǎ fá meárǐnarigǎmani.’ nǐriniñf eániñfpi fá mǐroariniñf renoi? Soyǎné fá nǐroro aiwi sǐni nǐpǐkwini dǐñf mǐmoariniñf. ⁶ Apaxǎpániñf imónigǎwa Sabarfá ayimi xórórǐ nero aiwi anǎ Gorixo náni rǐdiyowá yarigǎiwámi dánǐ nero náni xwiyǎ mǐmeárǐnǐpa yarigǎriniñf. E nerǐ aiwi ámá wo re ronǎf royǎ anǎ rǐdiyowá yarigǎiwámi seáyǐ e múronǐ.” xewaniniñf náni e nuririñf ⁷ ámi re uriniñnigini, “Soyǎné xwiyǎ Gorixo riniñf, Bǐkwǎfyo eániñf rǐpi ‘Nioniñf ámá wǐ wǐyo wá nǐwianiri arǐrá owipoyiniñf náni nimónariniñf. Nioniñf náni rǐdiyowáni onǐpoyiniñf náni mǐnimónariniñf.’ rǐwaminiñf e nǐriniñf eániñf api náni soyǎné dǐñf nǐmoro fá nǐxiriñf sǐñwiriñf, ámá nioniñf rowami, wiwaniniñf xwiyǎ fá meárǐnǐpaxǎ mimónigǎ rowami xwiyǎ fá uxekwǐmoanǐro éfámani. ⁸ Ámá imóniñfáoni Sabarfá xiáwoni enjagi náni ‘Sabarfáyo ayǎ ananiriñf.’ rǐpaxǎ imóniñfáoniriñf.” uriniñnigini.

Wé kiriniñf enǎf womǐ nanǎf imixiniñf nániriñf.

⁹ O e dánǐ pǎni nǐwiárimǐ nuri wigǎf rotú anǎf wiwámi nǐpáwiriñf ñweañáná re eniniñnigini. ¹⁰ Ámá wé kiriniñf enǎf wo e ñweañagǎ Parisiowa Jisasomi xwiyǎ fá meárǐpǐri náni yariniñf re wigǎfawixiniñf, “Negǎ ‘Sabarfáyo ñwǎfáxiñi.’ riniñfyo ámá sǐmǐxfyo nanǎf nǐmǐxiriñfá xórórǐ mepaxǎriniñf.’ rǐsimónariniñf?” urǎfagǎ ¹¹ o xǐxewǐsǐ ikaxǎf re uriniñnigini, “Soyǎné woxi, sipǐsipǐ wo tǐñoxi Sabarfáyo sipǐsipǐ xwáriñwáyo piéroránáyǐ, sipǐsipǐomi mǐmǐxeaariniñf raniñf? Oweoi, apaxǎ mé mǐxeaariniñf riniñf. ¹² Ámá sipǐsipǐ tǐniñf xixeniñf mimóniñfagi náni Sabarfáyo aí ámáyo nanǎf nǐwimǐxiriñfá, ayǎ ananiriñf.” nuririñf ¹³ wé kiriniñf enjomi re uriniñnigini, “Dǐxf wé irú pǐmǐxe.” urǎfagi ámáyo wé irú pǐmǐxáná wé nanǎf wǎfúniñf axǎfǐ imóniñfaginiñf. ¹⁴ Nanǎf wǎfúniñf axǎfǐ imónǐfagi Parisiowa nǐwiápǐnǐmeámi nǐpeyero wáf e dánǐ omǐ pǐkianiro náni mekaxǎf meǎfawixiniñf.

Gorixo Rǐpeañjo nániriñf.

¹⁵ Jisaso Parisiowa xǐo náni mekaxǎf meariniñfagi náni niñfá nimóniriñf náni e pǎni nǐwiárimǐ nuri oxǎf apǐxǎf obaxǎf númi xǎdariniñfagi sǐmǐxfǐ egǎf nǐyoniñf nanǎf imǐmǐximǐf nerǐnǎ ¹⁶ ámáyo áwanǎf urǐpǐrǐxiniñf rǐ “Nioniñf sǐiáptǐ náni áwanǎf murǐmepa époyt.” urayiniñnigini. ¹⁷ Xwiyǎ fá Gorixo riniñf wǎf rókiamogǎf Aisaiwo nǐririñf rǐwaminiñf eanǎf rǐpi xixeniñf imóniñfá náni Jisaso e eniniñnigini, ¹⁸ “Arǎf époyt. Ámá ro gǎf omíñf niariniñfóniñf imóniñfá náni rǐpeañjoriniñf. Gǎf dǐñf sǐxfǐ uyiniñfáoniriñf. Gǎf kwǐyǎf enǐ omǐ wǎfáná émáyf ‘E nerǐnǎ wé róniñf Gorixo wimónariniñf imónanǐwǎfani?’ yaiwǐpǐri náni wáf urepeariniñfá riniñf. ¹⁹ O nǐpenioriniñf. Ámá wǐ tǐniñf xǐxewǐámǐ nǐriniñf wǐyo xwamiánǐf nǐwiriñf enǎfámani. Sǐmǐ ófyo dánǐ xwamiánǐf yariniñfagi wǐnǐpǐrǐfámani. ²⁰ O ámá enǎf saminiñf nǐwémi emeariniñfagi nǐwiniñfá sǐxfǐ mǐñf eaaroiniñfáwániñf imóniñfagi nǐwiniñfá wǐyo fá wekǐmǐxiniñfámani. O ámá wǐ ramǐxfǐ gwǎf ápiáwǎf weariniñf rǐ rǐxa nǐyupǎriminiñf yariniñf imóniñfagi nǐwiniñfá fá supǐmǐxiniñfámani. Xegǎf e enǎfapa arǐkǐ néra núsaná wé róniñf xǐo yariniñfpi seáyǐ e imóniñfá riniñf. ²¹ Émáyf ‘O arǐrá neaiwiniñfá.’ nǐyaiwiro omǐ dǐñf ukikayopǐrǐfá riniñf.” Xwiyǎ fá Gorixo e riniñfpi xixeniñf imóniñfá náni Jisaso neme rǐnǎf axǎfǐ e eniniñnigini.

“Oboyá dǐñfyo dánǐ yariniñf.” rigǎfá nániriñf.

²² Ámá womǐ imǐfó dǐñf xǐxéronáná manǎf pǐróniriñf sǐñwǎf supǎriñf enjomi Jisaso tǐñf e náni nǐméra nǐbǐro wǎráná Jisaso imǐfó mǐxfǐ numáinowá rǐriñf pǐráníñf wimǐxáná o xwiyǎ fá rǐriñf sǐñwǎf aniriñf eniniñnigini. ²³ E éaná oxǎf apǐxǎf obaxǎf e eǐfroyǎf egǎfáyf ududǎf niga nuro re riniñfawixiniñf, “‘Ámá royǎf ámá yeáyǐ neayimǐxemeánǎ náni arǐfowáyá xwǎf piaxǐfyo dánǐ iwiaronǐfoyǐ rariñwáo, negǎf mǐxfǐ ináyǐ Depitoyá xiáworiniñf.’ rǐyaiwiariñwiniñf? Oweoi, omani.” rǐnariniñfagi ²⁴ Parisiowa arǎf e nǐwiro re rigǎfawixiniñf, “O imǐfó xǐráóniñf imóniñf —O xegǎf yofǐ bǐ Bieseuroyǐ riniñf riniñf. Oyá dǐñfyo dánǐ Jisaso imǐfó mǐxfǐ umáinowá rǐriñf.” rariñf ²⁵ Jisaso awa e rinariniñfagi dǐñf adadǎf nǐwiriñf niñfá nimóniriñf xǐxewǐsǐ ikaxǎf re uriniñnigini, “Ámá gwǎf axǎfǐ rǐpǐxepá nǐróniro mǐxfǐ niniñfónáyǐ ayǎ anǎf mǐwiáre kǐxiniñf paxǎf riniñf. Ámá anǎf bimiñf ñweáyǎ raniñf, anǎf wiwámi ñweagǎfá raniñf, enǐ xepǐxepá nǐróniro mǐxfǐ niniñfónáyǐ, axǎfǐ anǎf mǐwiáre kǐxiniñf paxǎf riniñf. ²⁶ Nioniñf Obo —Oyá yofǐ bǐ Setenoyǐ riniñf riniñf. Nioniñf oyá dǐñfyo dánǐ xegǎf imǐfó mǐxfǐ numáinowá rǐriñfá, axǎfǐ rǐxa xepǐxepá nǐróniro náni arǐge nero enǎf neániñf ropǐrǐfó? Oweoi. E nero aiwi soyǎné nioniñf náni re rariñf, ‘Setenoyá enǎf eániñfyo dánǐ imǐfó mǐxfǐ umáinowá rǐriñf.’ rariñf. ²⁷ Nioniñf imǐfó xǐráóniñf imóniñf, Bieseuroyá dǐñfyo dánǐ imǐfó mǐxfǐ numáinowá rǐriñfá, segǎf wiepǐsarigǎfá dǐñf goyáyo dánǐ imǐfó umáinowá rǐriñfá riniñf? Ayǎ awa re rariñf riniñf, ‘Gorixoyá dǐñfyo dánǐ mǐxfǐ

umáinowárarinjwáriní.' rarigfáyf nání awa xwiyfá seamearipfáriní. Nioní segf wa yarigfápa yarinjagf aiwf soyfné pí nání nixekwímoarinjof? ²⁸ E nerí aí nioní kwiyf Gorixoyápi tfní imfó míf xwiyf umáinánáyf, dñj re yaiwirfíni, 'Gorixo xwioxfyo míméámf nerí neamenjweanf ríxa írfanf?' yaiwirfíni." nurírí ²⁹ "Obo enj éáninjof aiwf Jísaso seáyi e imóninjoriní." oyaiwipoyinírí ámi xixewisf ikaxf re urinjiginí, "Ámá wo enj éáninjof woyf amípi fwf meámínírfnáf xámí xfómí fáf nixírírí gwí njjárímánáf ananf nípáwírí xegf amípi meaniginí." nurírí ³⁰ ámá nfní Jísasomí dñj wíkwíroro xfídro epfírxínírí pírí rakiámf wianíro yarigfáyf nání ewayf xwiyfá rípi urinjiginí, "Ámá nioní tfámíní mimónigfáyf, ayf nioní tfní míf imóninjwáyfíní. Ámá nioní tfní sipísipí awí meáarípa yarigfáyf sipísipí xfdíxdowáf yarigfáyfíní." nurírí ³¹ re urinjiginí, "Ayfnání nioní re seararíní, 'Pí pí fwf yarigfáf tfní ámá wíyo pí pí ríperírí umeaarigfáf tfní Gorixo ananf yokwarímf níwíiri aiwf ámá gíyf ámá wo Gorixoyá kwiyf tfní yarinjagf níwínírfnáf ríperírí numerí "Ayf kwiyf Gorixoyápi tfní míyaríníni." umearfáyo Gorixo yokwarímf wíipaxf meníní. ³² Ámá gíyf gíyf ámá imóninjáoní pfné sipí nínírírí aiwf Gorixo ananf yokwarímf wíinírfíní. E nerí aiwf gíyf gíyf Gorixoyá kwiyf nání pfné sipí ríáf agwí rínaríní, ná ríwfyorání, Gorixo yokwarímf wíinírfíní." seararíníni." urinjiginí.

"Íkáf sogwf nanj wearinjáninjf imóninjíní." urinjínf náníníni.

³³ Awa "Jísaso nanjíní yarinjagf nání 'Oboyf dñjyof dání yaríní.' rípxáf mimóníní." oyaiwipoyinírí ámi xewaninjof nání ewayf ikaxf rípi nurírí re urinjiginí, "Soyfné íkáf wína sogwf nanj wenjagf níwínírfnáf 'Íkáf nanjnaríní.' ríríní. Íkáf wína sogwf sipí wenjagf níwínírfnáf 'Íkáf rína sipínaríní.' ríríní." nurírí ³⁴ míf re urinjiginí, "Weaxfáf miáfóyfné, ríxa sipíní imóninjagfáf nání aríge nero pfné nanj rípríróf? Oweof, ámá pí pí dñj aumaúmí inígfáyf e dání rarigfáf enjagf nání soyfné pfné nanj wí rípxáf meníní. ³⁵ Ámá nanjyf wígf ayáf tfnjpí mearigfápa dñj nanjíní aumaúmí níníro nání xwiyfáf níríríní nanjíní rarigfáriní. Ámá sipíyf sipí náníní dñj nímoro aumaúmí níníro nání xwiyfáf níríríní sipíní rarigfáriní. ³⁶ Nioní re seararíníni, 'Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí nerí xwíríxf níméríní sipí ikaxf amípi úrapí rarigfáf nfní nání yarínj imímí wíaríní e dání uríprírfíní. ³⁷ Gorixo sewaninjofyfné rarigfáyo dání xwíríxf níseamerí re searínírfíní, "Xwiyfáf tfnjoxíríní. Xwiyfáf mayoxíríní." searínírfíní." urinjiginí.

Ekiyinjf nání rixinjf urigfáf náníníni.

³⁸ E uríagf ípwí ikaxf éáninjfpi mewegfáf wa tfní Parisi wa tfní re urígfawixíní, "None 'Gorixo rírowárenapínoxíríní?' yaiwianí nání anjfnamí dñjf ekiyinjf bí neaiwápiyi.' neaimónaríní." uríagfáf aí ³⁹ o re urinjiginí, "Seyfné agwí rínáf njweagfáyfné, Gorixomí ríwímíní nímamoro segf njwáf ríninjfpí tfní fwnínj niga uro niga bíro yarigfáyfné ekiyinjf nání reaxf níseainírí seaimónarínjagf aiwf ekiyinjf wáf rókíamoagf Jonaof enjpiní seaiwápiyimiginí. ⁴⁰ O peyf xwé womí agwíyof ínimí iníjánáf sfáf wíyau wíyí órinjpa ámá imóninjáoní xwífáyo ínimí wenjánáf sfáf wíyau wíyí nórinírfíní. ⁴¹ Ámá enjínáf anj yof Ninipayí ríninjyof njweagfáyf —Ayf Gorixoyáf wáf rókíamoagf Jonaof Gorixoyáf xwíyáf wáf uríméánáf ayf wígf fwf egfápi ríwímíní nímamoro nísaníro njweagfáyfíní. Ayf ámá woní Jonaomí seáyi e imóninjáoní re éf nírómánáf seararínjagf aiwf seyfné aráf múníarínjagfáf nání ámá Ninipayí njweagfáyf sfáf Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí enífyimí níwíápfínímeáro xwíyáf seamearipfáriní. ⁴² Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí enífyimí apíxf enjínáf Sibayí anjyof menjweanjí —Í míf iníyf Soromonof njjáf seáyi e nímónírí rírímí yarfínáf aráf wímínírí nání anj aga ná jfámí dání bínjíní. Í ámá woní Soromonomí seáyi e imóninjáoní re éf nírómánáf seararínjagf aiwf seyfné aráf múníarínjagfáf nání í sfáf ayimí níwíápfínímearí xwíyáf seamearínírfíní." urinjiginí.

Imfó xegf wíníyof wírimenanjf náníníni.

⁴³ Ámá ayf "Nene Jono nearánáf sanínj onímíápi nerane aiwf imfó xixéoroarínj rónínj imónaniginí." oyaiwipoyinírí ámi xixewisf ikaxf bí nurírí re urinjiginí, "Imfó xixéoroarínjyf míf umáinowáranáf ámá womí pfní níwíarímí nurfnáf inígf mayfímí 'Ge ge sfá onjweámíní?' níyaiwía nemerí páf nímegíníméísánáf ⁴⁴ re yaiwíaríníni, 'Gf ámí anj axf pfní níwíarímí bínjáf nání oumíní.' níyaiwímí nurí anj ríxa síf peárínírí pírárinj ímíxárinírí yárinínjagf níwínírí síní anáf imóninjagf níwínírí nání ⁴⁵ ámí nurí imfó wé wíwímí dñj wáf wáf nerónáf xfómí seáyi e múroro egfáyo níwíríméámí nuro axomí níxixéoro e njweaarigfáriní. Xámí sipí imóníno agf iníyf aga sipí íkeamónínjíní." urinjiginí.

Jísasomí xínáf tfní xogwáfówa tfní náníníni.

46 Jisaso sɪnɪ ʌmʌ xfo tɪŋf e ɛpʌroyf eɡfʌyo xwɪyʌf urarfnʌ re enɪnɪɡɪnɪ. Xɪnʌɪ tɪnɪ xogwʌowʌ tɪnɪ nɪbɪro “Omɪ ge dʌnɪ xwɪyʌf uranɪrɛwɪnɪ?” nɪyʌiwiro bʌnɪrɪwʌmɪnɪ roŋʌnʌ 47 ʌmʌ wo re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Aɪ, dɪxʌf rɪnʌɪ tɪnɪ rɪɡwʌowʌ tɪnɪ joxɪ xwɪyʌf rɪranɪro nʌnɪ wʌf e bɪrʌɪyʌf roŋoɪ.” urʌfʌɡɪ aɪwɪ 48 o re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Ayʌf nɛpʌrɪnɪ. Gʌf inokɪ tɪnɪ gwʌfʌowʌ tɪnɪ wʌf e nɪrooro aɪwɪ ʌmʌ ʌɡʌ gʌf inokɪwʌ gwʌfʌowʌ imonɪɡfʌyʌf ayʌf ɡɪyʌrɪnɪ?” nurɪrɪ 49 xegʌf wɪɛpʌsarɪŋfyo wɛ ʌrɪxʌ nɪwɪrɪ ʌmʌ omɪ re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Gʌf inokɪwʌ gwʌfʌowʌnɪŋf imonɪɡfʌyʌf ʌmʌ tɪf nɛweʌɡfʌyʌrɪnɪ. 50 Ayʌf rɪpɪ nʌnɪrɪnɪ. ʌmʌ ɡɪyʌf ɡɪyʌf gʌf ʌpo ʌnɪnʌmɪ nɛweʌŋo wɪmɪonʌrɪŋfɪpɪ yʌrɪɡfʌyʌf ayʌf gʌf gwʌfʌowʌ nʌpɪwʌ inokɪwʌnɪŋf imonɪɡfʌyʌrɪnɪ.” urɪŋɪnɪɡɪnɪ.

13

Ewayʌf ikaxʌf wɪtʌf sɪyʌf wɪʌroŋf nʌnɪrɪnɪ.

1 Jisaso sfʌ ayɪmɪ ʌŋfyo pɪnɪ nɪwɪʌrɪmɪ nɪpɛyɛarɪ ɪpɪ mʌŋfʌpʌ tɪnɪ ɛf nɪŋweʌrɪ 2 ʌmʌ oxʌf ʌpɪxʌf ayʌ wɪ ɛpʌroyʌf wɪʌrɪŋʌɡʌfʌ nʌnɪ ɛwɛ bʌmɪ nɪpɪxɛmoʌnɪrɪ ɛf nɪŋweʌrɪ oxʌf ʌpɪxʌf nɪnɪ sɪnɪ ɪpɪ imʌŋfʌpʌ tɪnɪ roŋʌnʌ 3 ɛwayʌf xwɪyʌf ayʌ wɪ nura nurfnʌ re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “ʌmʌ wo (Nene ayɛ sɪyʌf nɪwɪʌrɪowʌ nurfnʌ yʌrɪŋwʌpʌ) o xegʌf omɪŋfyo wɪtʌf sɪyʌf nɪwɪʌrɪowʌ umɪnɪrɪ nʌnɪ nurɪ 4 rɪxʌ xwʌfʌ yunʌf ikɪxɛʌrɪnɪŋɛ pɪrʌnɪŋf nɪwɪʌrɪ ʌɪ wɪ ɔf mʌŋfʌpʌ tɪnɪ pɪɛrɔfɪyʌf ɪŋf nɪbɪrɪ mɪmʌnʌf enɪnɪɡɪnɪ. 5 ʌmɪ wɪ sfɪŋʌ ɪnɪmɪ yʌpɪnɪŋʌnʌ xwʌf seʌyɪ e onɪmɪʌpɪ ɛŋfyo pɪɛrɔfɪyʌf xwʌf ʌkwɪnɪʌnʌnʌ ɛŋʌɡɪ nʌnɪ ʌpʌxʌf mɛ nɛrʌpɪrɪ nɪyʌpɪrɪ aɪwɪ 6 sogwʌf nɪwɛpʌnɪrɪ xʌɪwʌf ʌnʌnʌ mɪmɪ rapɪŋf mɪwʌrɪŋf ɛŋʌɡɪ nʌnɪ yeʌyʌf yɪweʌnʌrɪŋɪnɪ. 7 ʌmɪ wɪ ɛmʌf pɪpɪŋf ʌrʌkɪʌrɪnɪŋɛ wɪʌroŋfɪyʌf ɛmʌf pɪpɪŋfɪyo dʌnɪ nawɪnɪ nɛrʌpɪmʌnʌ ɛmʌf xɛŋwɪrʌrɪŋʌɡɪ nʌnɪ wɪtʌf ayʌ nʌ wɪwɛŋɪnɪɡɪnɪ. 8 ʌmɪ wɪ xwʌf nʌŋfyo wɪʌroŋfɪyʌf nɛrʌpɪrɪ nɪyʌpɪrɪ nʌ nɪkɪkɪrɛʌnɪrɪnʌ wɪ ʌɡʌ dɪŋf nɪmoriʌ fʌ mɪropʌxʌf wɛrɪ wɪ xwɛ obʌxʌf wɛrɪ wɪ xwɛ onɪmɪʌpɪ wɛrɪ enɪnɪɡɪnɪ.” Jisaso ɛwayʌf xwɪyʌf e nurɪrɪ 9 re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Seyɪnɛ wɪtʌf sɪyʌf nʌnɪ rʌf ʌpɪ nʌnɪ ʌrʌf ɔkɪʌrʌf nɪmɪonɪpoyɪ.” urɪŋɪnɪɡɪnɪ.

“Ayʌf rɪpɪ nʌnɪ xɪxɛwɪsf ikaxʌf tɪnɪ searʌrɪŋɪnɪ.” urɪŋf nʌnɪrɪnɪ.

10 Wɪɛpʌsarɪŋowʌ ɪdʌnʌ Jisaso xegɪpɪ nɛweʌŋʌnʌ nɪbɪro yʌrɪŋf re wɪɡfʌwɪxɪnɪ, “Joxɪ ʌmʌyo nurɛwʌpɪyɪrɪfnʌ ɛwayʌf xwɪyʌf tɪnɪ pɪ nʌnɪ urʌrɪŋrɪnɪ?” urʌfʌɡʌ 11 o re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Xwɪyʌf ɛŋɪnʌ dʌnɪ Gorɪxo xwɪoxfyo mɪmɛʌmʌf nɪseairɪ seameŋweʌnʌfʌpɪ nʌnɪ yumʌfɪ imonɪŋfɪpɪ nɪonɪ soyʌnɛ nɪjʌfʌ imonɪpɪrɪ nʌnɪ ʌwʌŋf nɪsearɪrɪ aɪwɪ ʌmʌ wɪyo ʌwʌŋf mʌrʌrɪŋɪnɪ. 12 Ayʌf rɪpɪ nʌnɪrɪnɪ. ʌmʌ nɪonɪ xwɪyʌf rʌrɪnʌ ʌrʌf nɪro dɪŋf nɪkwɪrooro nero nɪjʌf bɪ tɪŋf imonʌrɪɡfʌf ɡɪyʌf ɡɪyʌf Gorɪxo ʌmɪ wɪ mɪnɪ wɪnɪŋoɪ. ʌrʌf mɪnɪpʌ ɛro dɪŋf mɪnɪkwɪrope ɛro yʌrɪɡfʌf ɡɪyʌf ɡɪyʌf ‘Nɪjʌf rɪpɪ imonɪŋɪnɪ.’ yʌɪwɪʌrɪŋʌɡʌ ʌɪ Gorɪxo ʌpɪ ʌɪ ʌmɪ nurʌpɪnɪŋoɪ. 13 Ayɪnʌnɪ ʌmʌyo nurɛwʌpɪyɪrɪfnʌ ɛwayʌf xwɪyʌf tɪnɪ urʌrɪŋʌrɪnɪ. ʌmʌ nɪonɪ dɪŋf mɪnɪkwɪrope yʌrɪɡfʌyʌf ɛwayʌf xwɪyʌf nɪonɪ rʌrɪŋʌpɪ ʌrʌf nɪnɪro aɪwɪ mʌkʌf nʌnɪ dɪŋf mɪmopʌ nero nɪjʌf ʌɪ imonʌrɪɡfʌmʌnɪ. 14 Ayʌf e yʌrɪnʌ xwɪyʌf Gorɪxo rɪŋf wʌf rɔkɪʌmoʌɡʌf ʌsʌɪʌo nɪrɪrɪ rɪfwʌmɪŋf ɛʌŋf rɪpɪ rɪxʌ xɪxɛnɪ imonʌrɪnɪ, ‘Seyɪnɛ ʌrɪkwʌkwʌf nɪwɪro segʌf ʌrʌf pɪrɔnɪro sɪŋwʌf supʌrɪro nero nʌnɪ ʌrʌf nɪwɪʌ nuro ʌɪ nɪjʌf imonɪpɪrɪʌmʌnɪ. Sɪŋwʌf nɪwɪɡʌ nuro ʌɪ dɪŋf wɪ mopɪrʌʌmʌnɪ. 15 Ayʌf rɪpɪ nʌnɪrɪnɪ. Segʌf dɪŋf tɪnɪ nɛrʌ wʌrɪɡfʌyʌnɛ mɪŋf sɪŋʌnɪŋf imonʌɡʌf nʌnɪ searʌrɪŋɪnɪ. Wɪɡʌf sɪŋwʌf mɪsupʌrɪpʌ ɛro ʌrʌf mɪpɪrɔnɪpʌ ɛro nero sɪŋwɪrɪyʌf, wɪɡʌf sɪŋwʌf tɪnɪ sɪŋwʌf ʌnɪro ʌrʌf ɛro dɪŋf pɪrʌnɪŋf nɛyɪrooro moro wɪɡʌf fʌwʌf yʌrɪɡfʌyʌf rɪwɪfɪmɪnɪ mamoro ɛʌnʌyʌf Gorɪxonɪ pɪrʌnɪŋf wɪmɪxɪpʌxɪrɪnɪ.’ Xwɪyʌf ʌpɪ xɪxɛnɪ imonɪnɪ nʌnɪ ʌmʌyʌf e yʌrɪŋoɪ. 16 E nɛrɪ ʌɪ gʌf seʌɛpɪsarɪŋʌoyɪnɛ segʌf sɪŋwʌf tɪnɪ sɪŋwʌf nʌnɪro ʌrʌf tɪnɪ ʌrʌf nɪro nero nʌnɪ yʌyʌf ɔseʌɪnɪnɪ. 17 ʌɡʌ nɛpʌ searʌrɪŋɪnɪ, ‘Wʌf rɔkɪʌmoʌɡʌf obʌxʌfɪ tɪnɪ ʌmʌ wɛ rɔnɪɡfʌf obʌxʌfɪ tɪnɪ ɛnɪ soyʌnɛ sɪŋwʌf nʌnɪro ʌrʌf nɪro yʌrɪɡfʌf rɪpɪ nʌnɪ “None sɪŋwʌf wɪnɪfwʌŋɪnɪ.” nɪyʌiwiro ʌɡʌ nɪwɪmɪonɪrɪ ʌɪ wɪ ʌrʌf nɪro sɪŋwʌf nʌnɪro yʌɡfʌmʌnɪ.’ searʌrɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnɪɡɪnɪ.

Wɪtʌf sɪyʌf wɪʌroŋf mʌkʌf nʌnɪ ʌwʌŋf urɪŋf nʌnɪrɪnɪ.

18 E nurɪrɪ re urɪŋɪnɪɡɪnɪ, “Ewayʌf xwɪyʌf ʌmʌ wo nurɪ wɪtʌf sɪyʌf wɪʌroŋfɪpɪ mʌkʌf nʌnɪ ʌwʌŋf ɔsearɪmɪnɪ. 19 Wɪtʌf sɪyʌf wɪʌroŋfɪyʌf xwɪyʌf Gorɪxo xwɪoxfyo mɪmɛʌmʌf nɛrɪ seameŋweʌnʌfʌpɪ nʌnɪrɪnɪ. ʌmʌ xwɪyʌf ʌpɪ ʌrʌf nero nɪjʌf mɛpʌ ɛʌyʌf ayʌf wɪtʌf sɪyʌf ɔf mʌŋfʌpʌ tɪnɪ pɪɛroŋfɪpɪnɪŋf imonɪŋoɪ. Ayʌf ʌrʌf wɪʌrɪnʌ obo, ʌrʌkɪ yʌrɪŋo nɪbɪrɪ ayʌf Gorɪxomɪ dɪŋf wɪkwɪropɪrɪxɪnɪrɪ xwɪyʌf ʌpɪ wɪɡʌf xwɪoxfyo mɪnɪŋfɪyʌf ɛmɪ rɪroʌmf yʌrɪŋfɪrɪnɪ. 20 ʌmʌ xwɪyʌf ʌpɪ ʌrʌf nɪwɪrɪfnʌ ʌxɪnʌ yʌyʌf nero ‘Nʌŋfɪrɪnɪ.’ yʌɪwɪfʌyʌf, ayʌf wɪtʌf sɪyʌf sfɪŋʌ ɪnɪmɪ yʌpɪnɪŋʌnʌ xwʌf seʌyɪ e ʌkwɪnɪʌnʌnʌ ɛŋfyo pɪɛroŋfɪyʌnɪŋf imonɪŋoɪ. 21 Wɪtʌf sɪyʌf sfɪŋʌ ɪnɪmɪ yʌpɪnɪŋʌɡɪ nʌnɪ rapɪŋf nʌ ɪnɪmɪ mɪwʌrɪpʌ ɛŋfɪŋɪŋf ʌmʌ ayʌf ɛnɪ wɪɡʌf dɪŋf rapɪŋfɪnɪŋf xwʌfʌyo mɪmɪ fʌ mʌmɪxɪŋʌɡɪ nʌnɪ ʌmʌ wɪ ayʌf xwɪyʌf ʌpɪ xʌfɪdarɪŋʌɡʌfʌ nʌnɪ xɛʌnɪŋf wɪkʌrʌnʌ ʌpʌxʌf mɛ pɪnɪ wɪʌrʌrɪɡfʌrɪnɪ. 22 ʌmʌ xwɪyʌf ʌpɪ ʌrʌf nɪwɪro aɪwɪ

wigí yariǵápa sɪnɪ nɪxɪdɪrɔnáyɪ amɪpɪ xwɪáyo dánɪf ayá tɪnɪpɪ náni dɪnɪ obɪbaxɪ moro ‘Amɪpɪ wɪ nɪonɪ mɪnɪmúropo onɪnɪ.’ yaiwiro ‘Amɪpɪ ayá tɪnɪpɪ arɪge nɪmeámɪfárɪanɪ?’ yaiwiro néra warɪǵáýɪ ayɪ wɪtɪf siyɪ emɪ pɪpɪnɪf kɪkɪdɪpeárɪǵɪge píerɔnɪfɪnɪnɪf imónɪnɔɪ. Wɪtɪf emɪ xɛnɪwɪrárɪnɔǵɪ náni ná mɪwɛpa enɪfɪnɪnɪf ámá ayɪ enɪ ‘Amɪpɪ ayá tɪnɪpɪ arɪre nerɪ meámɪfárɪanɪ?’ yaiwiarɪǵápɪ xwɪyɪfá Gorɪxoyápmɪ yokwarɪmɪ éáná omɪ anɪnɪf mɪnɪ ɪfɪdarɪǵámanɪ. ²³ Ámá xwɪyɪfá apɪ arɪfá nɪwiro nɪjɪfá éfáyɪ ayɪ wɪtɪf siyɪ xwɪfá nanɪfɔ píerɔnɪfɪnɪnɪf imónɪnɔɪ. Wɪtɪf apɪ ná kɪkɪreánɪnɪfɪnɪnɪf ámá ayɪ enɪ ná nɪwerɪná wɪ dɪnɪf nɪmori fá mɪropaxɪ werɪ wɪ xwé obaxɪ werɪ wɪ obaxɪ onɪmɪápɪ werɪ yariǵáfárɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ rɪpɪkɪfɪf wɪtɪf omɪnɪfɔ yapɪnɪf nánɪrɪnɪ.

²⁴ O “Agwɪ Gorɪxo ámá sɪpɪyɪf wigí dɪnɪf tɪnɪ xe néra úfɪrɪxɪnɪrɪ sɪnɪwɪf nɪwɪnɪrɪ aɪwɪ rɪwéná rɪfáyo ikeáárɪnɪfárɪnɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ ewayɪf xwɪyɪfá ámɪ xegɪ bɪ nurɪrɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Gorɪxo xegɪ ámáyo xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪ nerɪ meɪweánɪnɪrɪ náni yarɪná imónɪnɪpɪ, ayɪ ámá wo xegɪ omɪnɪfɔ xwɪfá yunɪf nɪkɪxémáná wɪtɪf siyɪf wɪáronɪpɪ tɪnɪ rɪfɪramɪnɪyɪf epaxɪrɪnɪ. ²⁵ Wɪtɪf siyɪf nɪwɪároárɪmáná xegɪf anɪfɔ náni nurɪf sá weɪnáná o tɪnɪf sɪmɪf tɪnɪf inarɪǵɪfɔ nɪbɪrɪ re enɪnɪgɪnɪ. Rɪpɪkɪf siyɪf wɪtɪf siyɪf wɪáronɪnɪge seáyɪ e nɪwɪároárɪmɪ urɪnɪgɪnɪ. ²⁶⁻²⁷ Nɪwɪároárɪmɪ numáná enɪnáná rɪxa wɪtɪf nerápɪrɪ nɪyapɪrɪ rɪxa ná kɪkɪreánɪmɪnɪrɪ yarɪná omɪnɪf xɪáwomɪ omɪnɪf wɪiarɪǵáwá sɪnɪwɪf wɪnɪfáyɪf wɪnɪǵáwaxɪnɪ. Rɪpɪkɪf áɪ tɪnɪf nawɪnɪf enɔǵɪf nɪwɪnɪmɪf nuro bosomɪ re urɪǵáwaxɪnɪ, ‘None “Joxɪ dɪxɪf omɪnɪfɔ siyɪf nanɪfɪnɪ wɪáronɪfɪnɪ.” neaimónarɪnɪ. Arɪre nerɪ rɪpɪkɪf onɪ nerápɪrɪf yapɪfárɪanɪ?’ urɪfágá ²⁸ o re urɪnɪnɪgɪnɪ, ‘Gɪf sɪmɪf tɪnɪf inarɪǵwɪfɔ enɪfárɪanɪ? Eɪ, orɪnɪ!’ urɪfágɪf xegɪf omɪnɪf wɪiarɪǵáwá yarɪnɪf re wigɪfáwaxɪnɪ, ‘None nurane rɪpɪkɪfɪf yɪyoámɪf yanɪrɛwɪnɪ?’ urɪfágá áɪ ²⁹ o re urɪnɪnɪgɪnɪ, ‘Oweoɪ, soyɪnéf rɪpɪkɪfɪf yɪyoámɪf nerɪnáná wɪtɪf áɪ tɪnɪf yɪyoámɪf epɪrɪxɪnɪrɪ’ ³⁰ áwá mɪpɪfɪrɪná náni nɪnɪf xe oenɪrɪf sɪnɪwɪf wɪnɪfɔpoyɪ. Wɪtɪf rɪxa yóf enɪnáná wɪtɪf mɪwákwmɪf yariǵáwámɪ re urɪmɪfárɪnɪ, “Xámɪ rɪpɪkɪfɪf mɪwákwmɪf nero áwɪnɪf e gwɪf nɪkɪrɪfɪwɪmáná rɪfá ikeáárɪfɪrɪxɪnɪ. E nemáná wɪtɪf mɪwákwmɪf nero aɪwá anɪf nɪtɪarɪǵáwámɪ nɪtɪfɪrɪxɪnɪ.” urɪmɪfárɪnɪ.’ urɪnɪnɪgɪnɪ.” Jisaso ewayɪf xwɪyɪfá e urɪnɪnɪgɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪf masɪté siyɪf nánɪrɪnɪ.

³¹ O ámá re oyaiwɪpoyɪnɪrɪ “Agwɪ ámá obaxɪ Jisasomɪ mɪxɪfɪdarɪnɔǵáfá aɪwɪ rɪwɪfɔ Gorɪxo xegɪf ámáyo xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪf nerɪf umeɪweánɪnɪf Jisasoyá ámá obaxɪf imónɪpɪfárɪnɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ ewayɪf xwɪyɪfá ámɪ bɪ nurɪrɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Gorɪxo seyɪnéf xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪf nɪseairɪf seameɪweánɪfápmɪ, ayɪf masɪté aɪwá siyɪfɪnɪf imónɪnɪ. Masɪté aɪwá xegɪf siyɪf ága onɪmɪá imónɪnɪ. Masɪté siyɪf nɪmeáro omɪnɪfɔ moárarɪǵáýɪf ³² áwá siyɪf nɪyonɪf masɪté siyɪf ága onɪmɪá enɔǵɪf aɪwɪf rɪxa nɪyapɪrɪf xwé nɪrorɪfɪná ikɪfánɪfɔ rɔnáná inɪf nɪbɪrɪf nɪnɪwearɪf yéwɪf tɪpaxɪf imónarɪnɪfɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪf yɪsɪf nánɪrɪnɪ.

³³ O ewayɪf xwɪyɪfá ámɪ bɪ nurɪrɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Gorɪxo xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪf nɪseairɪf seameɪweánɪfápmɪ, ayɪf yɪsɪfɪnɪf –Yɪsɪf bɪsɪkɪfɪfá sɪnɪf sɪnɪf enáná bɪ onɪmɪápɪf inɪmɪf táná nɪmɪnɪf ikwɪanɪwɪf eapɪnárɪnɪfɪnɪ. Gorɪxo xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪf nɪseairɪf seameɪweánɪfápmɪ, ayɪf yɪsɪfɪnɪf imónɪnɪ. Apɪxɪf bɪsɪkɪfɪfá sɪnɪf sɪnɪf dɪramɪxɪf xwé sɪxɪf inɪnáná yɪsɪf bɪ nɪmeáro inɪmɪf táná nɪmɪnɪf ikwɪanɪwɪf eapɪnárɪnɪfɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ.

Ewayɪf xwɪyɪfá tɪnɪnɪf uréwapɪyɪnɪf nánɪrɪnɪ.

³⁴ Jisaso oxɪf apɪxɪf e epɪfroyɪf egɪfáyo xwɪyɪfá apɪf nɪpɪnɪf nuréwapɪyɪrɪfɪná ewayɪf xwɪyɪfánɪf nurɪrɪf uréwapɪyayɪnɪnɪgɪnɪ. ³⁵ Xwɪyɪfá Gorɪxoyáf wáf rókɪamoagɪf wo nɪwɪurɪyɪrɪf rɪwamɪnɪf enɪf rɪpɪ, “Nɪonɪf xwɪyɪfá nɪrɪnɪfɪnɪf ewayɪf xwɪyɪfáyo dánɪf rɪrɪf xwɪyɪfá Gorɪxo xwɪfá imɪxɪnɪfɪná dánɪf inɪmɪf rɪnɪnɪfɪpɪf áwanɪf rɪrɪf emɪfárɪnɪ.” nɪrɪrɪf enɪfɪpɪf xɪxenɪf imónɪnɪf náni Jisaso nuréwapɪyɪrɪfɪná ewayɪf xwɪyɪfá tɪnɪnɪf nurɪrɪf uréwapɪyagɪfɪnɪ.

Ewayɪf ikaxɪf rɪpɪkɪfɪf náni urɪnɪpɪf mɪfɪkɪpɪf áwanɪf urɪnɪf nánɪrɪnɪ.

³⁶ O oxɪf apɪxɪf e epɪfroyɪf egɪfáyo pɪnɪf nɪwɪárɪmɪf nurɪf anɪfɔ nɪpáwɪrɪf nɪweánáná xegɪf wɪepɪsarɪnɔwá nɪbɪro re urɪǵáwaxɪnɪ, “Joxɪf nearéwapɪyɪrɪfɪná ewayɪf ikaxɪf rɪpɪkɪf nánif nearɪfɪpɪf áwanɪf nɪnearɪrɪf píránɪfɪf nearéwapɪyɪfɪf.” urɪfágá ³⁷ o re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámá wɪtɪf siyɪf nanɪf wɪáronɪf ámá imónɪnɔnɪf nánɪrɪnɪ. ³⁸ Omɪnɪfɔf ayɪf xwɪfá rɪrɪf nánɪrɪnɪ. Wɪtɪf siyɪf nanɪfɔf, ayɪf ámá Gorɪxo xwɪoxɪfɔ mɪmeámɪf nerɪf umeɪweánɪfáýɪf nánɪrɪnɪ. Rɪpɪkɪfɪf ayɪf ámá Gorɪxomɪf muxɪfɪdarɪǵáýɪf, ámá oboyáýɪf nánɪrɪnɪ. ³⁹ Sɪmɪf tɪnɪf inarɪǵɪfɔ, rɪpɪkɪf siyɪf wɪáronɔ, ayɪf Oborɪnɪ. Aɪwá yóf enɔǵɪf mɪpɪfɪrɪnáyɪf ayɪf sɪfá yoparɪfɪf nánɪrɪnɪ. Wɪtɪf mɪwákwmɪf nero mɪpɪfɪrɪfɪf, ayɪf anɪnájɪrɪnɪ. ⁴⁰ Ayɪnánɪf rɪpɪkɪfɪf mɪwákwmɪf nero gwɪf nɪkɪrɪfɪwɪmáná rɪfá ikeáárɪǵápa imónɪnɪfɪf sɪfá yoparɪfɪfɪmɪf axɪpɪf e imónáná ⁴¹ ámá imónɪnɔnɪf ámá rɪkɪkɪrɪfó ero wa enɪf nene yarɪnɪwápɪf oépoyɪnɪrɪf wɪwapɪyɪro yariǵáýɪf gɪf ápo meɪweánɪf nɪweapɪrɪxɪnɪrɪf gɪf anɪfɔnájowá awɪf eámeámɪf epɪrɪf urowárɪmɪfárɪnɪ. ⁴² Urowáráná awa awɪf eámeámɪf nemáná rɪfá ápɪáwɪf xwé anɪfɔf wearɪnɪfɪrɪmɪf ikeááráná ayɪf

e dání 'Yeyi!' níríro magí írónípíríáríni. ⁴³ E nerí aí oxí apíxí wé rónígíá Goríxoyáyí xío xwíoxfyo mímeámí nerí umenweanfé dání sogwí naníríná yaríñpa xíxíeá síñjání inípríáríni. Seyíné arfá tégíáyíné enjánáyí, arfá ókiarí nímónífoyí." uríñínigíni.

Ewayí ikaxí ayá tññí imóníñfí wí pñfí weníñpí náníríni.

⁴⁴ O ámá re oyaiwípoynírí, "Goríxo xwíoxfyo mímeámí níseairí seamenweanfápi ayá tññípníñfí imóníñagí nání Jisaso pí pí nearfagí aí xixení éwanígíni." oyaiwípoynírí ewayí xwíyíá re uríñínigíni, "Goríxo xwíoxfyo mímeámí níseairí seamenweanfápi, ayí xwíá bimí wí e ayá rímíxaríñpí wí pñfí tññípníñfí imóníni. Ámá wo nemeríná weníñfí nerí nívínímearí yayí níkarínírí nání re eníñínigíni. Mírí nurí ámá wíyo áwaní murí xegí amípi nñní nígwí nání bí nerí nígwí apí tñní nímeámí nurí xwíá apíni bí eníñínigíni." uríñínigíni.

Ewayí ikaxí memiá náníríni.

⁴⁵ Ámí re uríñínigíni, "Goríxo xwíoxfyo mímeámí nerí píraníñfí seamenweanfápi, ayí ámá amípi mímúróñíñfí wo memiá awíaxfíni awíaxfíni nání pía emearíñpáníñfí imóníni. ⁴⁶ Bá níyoní múróñíñagí nívínímearímo aníñní nurí xegí amípi nñní bí nemáná nígwí apí tñní memiápá bí eníñínigíni." nurírí, "Goríxo xwíoxfyo mímeámí níseairí neamenweanfápi ayá tññípníñfí imóníñagí nání Jisaso pí pí nearfagí aí xixení éwanígíni." oyaiwípoynírí ewayí xwíyíá e uríñínigíni.

Ewayí ikaxí ubení náníríni.

⁴⁷ O re uríñínigíni, "Goríxo ámá xío xegí xwíoxfyo mímeámí nerí umenweanfínerí neríná enífápi, ayí ubení ípíyo nímamówáríro peyí xíxegíni fá mívaríñpáníñfí imóníni. ⁴⁸ Ríxa peyí magwí mívaríñagí nívíníro nímxearo ípí imanfá tññfí e níróro éfí níñweámáná peyí naníni neyíroro íkwíañfíro nímeámí níyáríro sípíyí emí nímeámí egíawíxíni. ⁴⁹ Sfá yoparfími axípi e imónáná aníñajowa níweapíro wé rónígíáyo ní múroro sípí yarígíáyo yíyoámí nero ⁵⁰ ríá ápiáwí xwé aníñfí wearíñfími íkeaaráná ayí e dání 'Yeyi!' níríro magí írónípíríáríni." uríñínigíni.

Xwíyíá naní xámíñfí tñní síñfí tñní náníríni.

⁵¹ Wíepísaríñfíyo re uríñínigíni, "Níoní searéwapíyaríñpí nípníni mfkí nání ríxa níjía rímóníñfí?" uríagí "Oyí." uríagí ⁵² o re uríñínigíni, "Nwí ikaxí eáníñfí mewegíá níoní níxíxfíro gí wíepísaríñfí nímoníro yarígíá nñní ayí ámá amípi mímúróñíñfí imóníñfí. Ayí wígí ayá rímíxarígífápi aníño weníñfí síñfí bí tñní xámíñfí bí tñní nímeáro ámáyo síwá wíarígífápa gí seálepísaríñfí ayíné xwíyíá eníñá Moseso ní ríwamíñfí eanfípi tñní níoní agwí seararíñfí tñní axípi e epíríáríni." uríñínigíni.

Xío xegí Nasaretí ñweáyí ríwí umogíá náníríni.

⁵³ Jisaso ewayí xwíyíá apí nura níxáná e dání pñfí níwíarími nurí ⁵⁴ aní xío xegí xwé iwíaríne níremorí rotú aníño nípáwírí xwíyíá uréwapíyaríñfí ayí ududí nero re rínígíawíxíni, "Ámá royí níjía emíni yaríñfí rípi gími dání níjía imóníñfí?" ⁵⁵ O aní mívaríñfí Josepómí xewaxo meníríni? Xínáí Maríayí mívaríñfí? Xogwáowa Jemiso tñní Josepó tñní Saimono tñní Judaso tñní ríníñjowa re mívñweagí reño? ⁵⁶ Xínápiwa nene tñní mívñweapa reño? E enagí nání ámá royí aríge níjía apí imóníñfí?" ní ríróro ⁵⁷ wíki díñfí níwóga waríñagí Jisaso xewaníño nání re uríñínigíni, "Ámá xwíyíá Goríxoyá wíá urókíamoaríñfí womí aní mídáníñfí arfá umónarígíá aí xegí e dáníñfí tñní xexírímeáyí tñní o nání 'Sa negí ámáoríni.' níyáiwíro arfá umónarígíámani." nurírí ⁵⁸ ayí díñfí mívñwíróaríñagí nání e níñweanfí emíni xwapí mívñwíwápníñínigíni.

14

Jono wayí umeaiaríñomí píkgíá náníríni.

¹ Íná míxí ináyí Xeroto —O Garírí píropenísfí meñweañoríni. O xwíyíá Jisaso nání yaní níwéa waríñagí arfá níwírí ² xegí omíñfí wíarígíáwamí re uríñínigíni, "Ayí níoní píkníño, Jono wayí númeraia uporíni. Ríxa xwárípyo dání níwíaríñfínerí nání emíni ayí néra waríni." uríñínigíni. ³⁻⁴ Ayí rípi nání Xeroto e uríñínigíni. Xámí O Jono síni emearíñá xegí xexírímeáo Pírípoyá apíxí Xerodiasíyí ríníñfí nurápní meaqí nání Jono xwíyíá re urárayíñínigíni, "Díxí ríríxímeáo ayí apíxí nurápní nímeanfíáyí, 'Ayí Nípíkwíni yaríñfíni.' ríyáiwíaríñfíni?" urayaríñagí nání Xeroto xegí porísyí uowáraná awa nuro omí fá níxero gwí níyíro nímeámí níbíro gwí aníño ñwíríaríñfí ⁵ Xeroto Jono nání "Omí opíkímíni." níyáiwírí aiwí ámá oxí apíxí "Jono Goríxoyá wíá rókíamoaríñfí woríni." yáiwíarígíá enagí nání wáyí nerí "Níoní ení nípníkpírxíni." níyáiwírí sa gwí aníño wáríñínigíni. ⁶ E níwárímáná enáná sfá Xerotomí xínáí xíríñfí

imónáná Xeroto xegí áamá wa tñni aiwá nimíxíro narífná omi xiepi Xerodiasími xemiáí nĩbĩrĩ áwĩnĩ e nĩrómáná sĩmĩnĩnĩ enĩnĩgĩnĩ. Í sĩmĩnĩnĩ yarífná Xeroto sĩmĩnĩnĩ í yarĩnĩpĩ nánĩ yafĩ nĩwĩnĩrĩ ⁷ xwíá e dání re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Nioni jixĩ sĩmĩmanĩyo dání rĩrarĩnĩnĩ, ‘Pĩ pí nánĩ nioni rĩxĩnĩ rĩránáyĩ nĩsiapĩmĩnĩ.’ rĩrarĩnĩnĩ.” uráná ⁸ í xĩnái tĩnĩ e nánĩ nurĩ ámĩ nĩbĩrĩ xĩnái urepĩsĩfĩ axĩpĩ re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Porisĩ wa Jono wayĩ numeala warĩnyá sĩnywĩ mĩnĩ nĩwákwĩro mĩno sĩnywĩ wĩnĩmĩ nánĩ pĩrerĩxĩyo nĩtĩrĩ nĩmeámĩ nĩbĩro oniapĩpoyĩ.” uráná ⁹ Xeroto dĩnĩ sĩpĩ wĩagĩ aiwá awa tñnĩ aiwá nawĩnĩ narĩgĩe dání urĩagĩ nánĩ porisĩ wamĩ í urĩfĩpĩ axĩpĩ sekaxĩ nurĩrĩ ¹⁰ urowáráná wo gwĩ anĩyo nánĩ nurĩ e dání Jonomĩ sĩnywĩ mĩnĩ nĩwákwĩrĩ ¹¹ mĩno pĩrerĩxĩyo nĩtĩrĩ nĩmeámĩ nĩbĩrĩ miáimĩ mĩnĩ wíáná í nurápirĩ nĩmeámĩ nurĩ xĩnái mĩnĩ wĩnĩnĩgĩnĩ. ¹² E éáná Jono xegĩ wiepĩsarĩnowa nĩbĩro pĩyomĩ nĩmearo nĩmeámĩ nuro xwíá nĩweyárĩmowa nuro Jisasomĩ áwanĩ urĩgĩfawixĩnĩ.

Oxĩ 5,000 apimĩ aiwá mĩnĩ wĩnĩfĩ nánĩrĩnĩ.

¹³ Jisaso xwĩyíá Jono nánĩ aríá nĩwĩrĩ e pĩnĩ nĩwĩarĩmĩ ewéyo nĩpĩxemoánĩrĩ ámá dĩnĩfĩ meanĩe nánĩ xegĩfĩpĩ warĩnyagĩ aiwá oxĩ apĩxĩ obaxĩ anĩ bĩ bimĩ dányĩfĩ “Jisaso ewéyo pujoĩ.” rĩnĩfagĩ aríá nĩwĩro yánĩ óyo númĩ ugĩfawixĩnĩ. ¹⁴ Jisaso rĩxa ipĩ imañpá tĩnĩ e nĩwiékĩnĩmearĩ wĩnĩnĩnĩgĩnĩ. Oxĩ apĩxĩ obaxĩ xfo tĩnĩ e nánĩ bĩmĩarĩnyagĩá nĩwĩnĩrĩ wá nĩwianĩrĩ wigĩ sĩmĩxĩyĩ pĩránĩnĩ imĩmĩxĩmĩ yarífná ¹⁵ sĩápĩ tñnĩ xegĩ wiepĩsarĩnowa nĩbĩro re urĩgĩfawixĩnĩ, “Re ámá dĩnĩfĩ meanĩnĩ. Sfá wórĩnĩgĩnĩ. Joxĩ ámá nĩnĩ wigĩ aiwá bĩ nero nĩpĩrĩ nánĩ anĩ onĩmiápia amĩ amĩ nĩweamenĩyo nánĩ urowárápeĩ.” urĩagĩá aĩ ¹⁶ Jisaso re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Ayĩ nupaxĩ mimónarĩnĩ. Soyíne aiwá wĩ mĩnĩ wĩpoyĩ.” urĩagĩ ¹⁷ awa re urĩgĩfawixĩnĩ, “Negĩ aiwá xwapĩ menĩnĩ. Sa bisĩkerfá wé ná wũnĩ tñnĩ peyĩ yeáyĩ waũnĩ tñnĩrĩnĩ.” urĩagĩá ¹⁸ o re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Nioni tĩámĩnĩ nĩmeámĩ bĩpoyĩ.” nurĩrĩ ¹⁹ rĩxa nĩmeámĩ báná re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Oxĩ apĩxĩ nĩnĩ aráyo éfĩ onĩweápoyĩ.” sekaxĩ e nurĩmáná bisĩkerfá wé wũ tñnĩ peyĩ waũ tñnĩ nĩmearĩ anĩnamĩ sĩnywĩ nanánĩmáná Gorĩxomĩ aiwá apĩ nánĩ yafĩ nĩwĩrĩ bisĩkerfá kwĩkwĩrĩmĩ nerĩ xegĩ wiepĩsarĩnowamĩ mĩnĩ wíáná awa oxĩ apĩxĩ éfĩ nĩweáfáyo yanĩ nĩwĩa warífná ²⁰ ámá nĩnĩ aiwá apĩ nĩnĩro agwĩ imĩ uyĩnĩnĩgĩnĩ. Agwĩ imĩ uyĩlagĩ wiepĩsarĩnowa sĩnywĩ e nĩwĩnĩro aiwá rĩxa apánĩ nĩnĩro e tĩápia nĩmeamero soxĩ fá wé wũkaũ sĩkwĩ waũmĩ nĩmeaayiro aumaũmĩ nero magwĩ nĩmiro tĩgĩfawixĩnĩ. ²¹ Niaiwĩ tñnĩ apĩxĩ tñnĩ nĩnĩrĩ aiwĩ oxowanĩ ámá 5,000 aiwá apĩ nĩgĩfawixĩnĩ.

Jisaso ipĩyo xwĩrĩnywĩ nosaxa unĩfĩ nánĩrĩnĩ.

²² Jisaso xegĩ wiepĩsarĩnowa aiwá ámá ayĩ nĩnĩro tĩápia soxĩ fáyo magwĩ nĩmiro táná re urowárĩnĩnĩgĩnĩ, “Nioni oxĩ apĩxĩ tĩyo urowáráparĩfná soyíne ewéyo nĩpĩxemoánĩro ipĩwámĩ jĩfarĩwámĩnĩ nánĩ xámĩ nĩmeápoyĩ.” nurĩrĩ ²³ awa rĩxa nĩpĩxemoánĩro úáná ámá oxĩ apĩxĩ e epĩroyĩ egĩfáyo enĩ nurowárápmáná Gorĩxomĩ xwĩyíá urĩmĩnĩrĩ nánĩ xegĩpĩ dĩwĩ mĩnĩyo nánĩ nĩyĩrĩ rĩxa sfá nóra warĩnĩfĩ tñnĩ xegĩpĩ nĩweañá ²⁴ ewépa sĩnĩ ipĩ áwĩnĩ e warífná inĩgĩ ewepámĩ imeamĩkwĩ merĩ imĩnĩfĩ enĩ ewé sĩmĩmĩ dání bĩrĩ nerĩ yarífná ²⁵ rĩxa wíá nánĩ isfá yĩnĩnáná Jisaso ipĩyo nosaxa nĩbĩrĩ wiepĩsarĩnowamĩ rĩxa wĩmeámĩnĩrĩ yarífná ²⁶ awa wenĩnĩfĩ éfáyo wĩnĩgĩfawixĩnĩ. Jisaso ipĩyo xwĩrĩnywĩ nosaxa barĩnyagĩ nĩwĩnĩro wáyo nĩkárĩnĩro “Pĩyĩnĩfĩ sĩwĩ wo ríá barĩnĩ?” nĩrĩro “Yeyĩ!” rekárĩnarífná ²⁷ Jisaso re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Soyíne wáyo mĩkárĩnĩpanĩ. Ayĩ nionĩrĩnĩ. Dĩnĩfĩ sĩxĩfĩ nĩnĩro nĩweápoyĩ.” urĩagĩ ²⁸ Pitao re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Ámĩnáo xĩnĩ, ayĩ nepa joxĩ enĩnáyĩfĩ, ‘Joxĩ enĩ ipĩyo nosaxa nĩbĩrĩ nĩmea.’ nĩret.” urĩagĩ ²⁹ Jisaso “Beĩ.” urĩagĩ Pitao ewépámĩ dání nayoarĩ Jisaso tĩnĩfĩ e nánĩ nosaxa nurĩ aĩ ³⁰ imĩnĩfĩ yarĩnyagĩ nĩwĩnĩrĩ wáyo éyĩfĩ re enĩnĩgĩnĩ. Ipĩyo rĩxa nurĩpĩnĩrĩfná ríaiwá re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Nioni inĩgĩ namĩmĩgĩnĩ! Ámĩnáo xĩnĩ, árĩwĩfĩ nĩmea!” uráná ³¹ o anĩnĩfĩ fepá nĩyaurĩ wéyo nĩmaxĩrĩrĩ nĩmĩfeyoarĩ re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Dĩnĩfĩ onĩmiápi nĩkwĩroarĩgĩfoyĩnérĩnĩ. Pitaoxĩnĩ, joxĩ ‘Jisasoyá dĩnĩfĩ tñnĩ ipĩyo xwĩrĩnywĩfĩ nosaxa umĩfĩnĩ.’ nĩyaiwĩrĩ aĩ ámĩ pí nánĩ ‘Oyá dĩnĩfĩ tñnĩ e epaxonĩmanĩ.’ yaiwĩarĩnĩ?” nurĩrĩ ³² awaũ rĩxa ewéyo pĩxemoánáná re enĩnĩgĩnĩ. Imĩnĩfĩ yarĩnyagĩ pĩnĩ wĩarĩnĩnĩgĩnĩ. ³³ Imĩnĩfĩ pĩnĩ wíáráná ewéyo nĩweagĩfáyo mĩnĩfĩ ewéyo nĩkwĩrĩro omĩ yafĩ numerífná re urĩgĩfawixĩnĩ, “Neparĩnĩ. Joxĩ niaiwĩ Gorĩxoyáo xĩrĩnĩ.” urĩgĩfawixĩnĩ.

Sĩmĩxĩyĩfĩ Jisasomĩ amáfĩ nĩrónĩro nanĩfĩ egĩá nánĩrĩnĩ.

³⁴ Awa ipĩyo orĩwámĩ dání nĩrémoro anĩ xegĩ yofĩ Genesaretiyĩ rĩnĩnĩpĩ tĩnĩfĩ e iwíékĩnĩmeááná ³⁵ ámá e dányĩfĩ Jisasomĩ mĩ nĩwómĩxĩro anĩ nĩpĩmĩnĩ áwanĩ nĩrĩnĩarĩmáná wigĩ ámá sĩmĩxĩfĩ yarĩgĩfá nĩnĩ o tĩnĩfĩ e nánĩ nĩméra nĩbĩro wáráná ³⁶ sĩmĩxĩyĩfĩ rĩxĩnĩfĩ re urayĩgĩfawixĩnĩ, “Joxĩyá iyíá sĩrĩfáyo amáfĩ onĩrónĩpoyĩnĩrĩ sĩnywĩfĩ neaneĩ.” nurĩro nĩnĩ amáfĩ e nĩrónayiro nánĩ nanĩfĩ egĩfawixĩnĩ.

15

Ámináyf enjíná érowiápfínigfápi nánirini.

1 Íná Parisi wa tñni njwé ikaxf eáninjfpi mewegfá wa tñni Jerusaremí dání nñbri Jisasomí nñwimearo re urigfawixini, ² “Negf arfowa érowiápfínigfápi dñxf wiewpísariñowa pí nání pñf wiaikimf yarñjo? Aiwá nanríná pí nání arfowa rigfápi wé wayf mñrónpa nero narigfárini?” Jisasoyá wiewpísariñowa wé wayf nñrónro aiwi xiáwowa egfápa axfpi mñyarñagfá nání e uráná ³ Jisaso re urñnjigini, “Soyíné ení segf seárfawéwa érowiápfínigfápi xñdaniro nání pí nání njwé ikaxf Gorixoyá rñnjfipimf pñf wiaikimf yarigfárini? ⁴ Gorixo rñnjfpi rfwamñf re nñrñrñ eánini, ‘Dixf rñnomí wéyo meri rñnámí wéyo meri erñni.’ nñrñrñ eánini. Rfwamñf rñpi ení nñrñrñ eánini, ‘Ámá gñyf gñyf xano nánirani, xñnái nánirani, pñné sipi umeararfnáyf ayo emí opikimópoyñrñrñ sñjwé wñrñrñni.’ E nñrñrñ eáninjagf aiwí ⁵ amá gñyf xanomñrñrñ, xñnámñrñrñ, ‘Amípi nioní nñsiapñrñ arírá sipaxfpi nání Gorixomí urepeárinjá enjagf nání bñ mñni siapñpaxfmani.’ urarñjagf ⁶ soyíné sñjwé e nñwñróná re rarigfárini, ‘Ayf xaneyoy wéyo mñmepa yarñjagf aiwí apáni yarñjo.’ rarigfárini. Soyíné e neríná Gorixoyá rñnjfñyf xórórñ nero segf seárfawéwa érowiápfínigfápi seáyi e mñfeyoarigfárini. ⁷ Nanf rñro sipi rñro yarigfóyñé, xwíyá Gorixo rñnjf wñ rókiamoagf Aisaiao nñwurñyirñ rfwamñf enjñf soyíné nání xñxen re rñnini, ⁸ ‘Ámá tñyf “Gorixomí wéyo píranñf mearñjwini.” nñro aiwí nioní dñjñ sñxí mñniyipa yarigfárini. ⁹ E neróná amáyo amípi amá wigf dñjñ tñni érowiápfínigfápi nání nuréwapñyiróná yapí re nuriro “Xwíyá tñyf Gorixoyárini.” nuriro nání “Gorixomí seáyi e umearñjwini.” nñrñróná Gorixonñyá yoñni surfmá rarigfárini.” Aisaiao xwíyá Gorixoyápi nñwurñyirñ soyíné nání xñxen rfwamñf e enjñrñni.” urñnjigini.

“Rñpi piaxf weaarñjñrñni.” urñnjñ nánirini.

10 “Ámá oxí apixf re epñroyf egfáyf obñpoyi.” nñrñrñ ayf rñxa anjwí e awí eánaráná re urñnjigini, “Arfá nñuro nñjñ imónñpoyi.” nurñrñ ¹¹ ewayf xwíyá bñ nurñrñná re urñnjigini, “Amípi amá nññro gwñ nárearigfápi piaxññnjf weaarñjñmani. Amípi xwioxñyo dání dñjñ mófápi, ayf piaxññnjf weaarñjñrñni.” urñnjigini. ¹² Xegf wiewpísariñowa nñbri re urigfawixini, “Joxí Parisiowamí e nurñrñná ‘Sñmñrñf mñwiarññni.’ rñyaiwiarññni?” urfagfá aí ¹³ o Parisiowa nání ewayf xwíyá re urñnjigini, “Rfwéná Gorixo aiwá xfo ñwñ murñjñ nñyoní emí yñyoámí enñárini.” nurñrñ ¹⁴ amí Parisiowa nání re urñnjigini, “Soyíné awa nání ayá sñwñ mñsearopani. Awa sñjwé supárñgñáwa sñjwé supárñgñawo nipemeámí warigfáwa yapí imónññjo. Amá sñjwé supárñjñ wo sñjwé supárñjñ womí nipemeámí nurñná nñwauní xwárñjwñyo piéropññf. Ayñnání ayá sñwñ mñsearopani.” urfagf ¹⁵ Pitao re urñnjigini, “Joxí ewayf xwíyá amá aiwá nññro gwñnárearigfápi nání rñfápi áwanñ neareí.” urfagf ¹⁶ o re urñnjigini, “Gf seaiepísariñáoyñé ení sñni majfá rñseainarñni? ¹⁷ Amípi amá nñfápi arfowa egfápa wé wayf nñrónro nññrñnárani, awa egfápa mé nññrñnárani, agwñyo nñññsáná íkñ nemoro nání piaxññnjf weaarñjñmani. ¹⁸ E nerí aiwí xwioxñyo dání ñwñ amípi nání dñjñ mófápi piaxññnjf weaarñjñrñni. ¹⁹ Xwioxñyo dání dñjñ nñmoro yarñgñfápi ‘Sñpi oimñximñni.’ yaiwiarñgñá rñpñrñni. Amá pikirñ ero amá wí tñni ñwñ inñro ero sñwñ piaxf eánñpaxf imónñññyf niga uro ñwñ mearñ ero yapf rñrñ ero amá wí nání ikayñwñ rñrñ ero ²⁰ yarigfápi nñmorñná wiwanññyo piaxññnjf weaarñjñrñni. E nerí aí amá wé wayf mñrónpa nerí aiwá nññrñná wiwanññyo wí piaxf weaarñjñmani.” urñnjigini.

Émáyf apixf wí dñjñ xñxení wñkwñrññf nánirini.

²¹ O e dání pññí nñwiarññmí nurí pñropenñf émáyf anjñ Taia tñni Saidoní tñni tññf e emearñná re enñnjigini. ²² Émáyf apixf Kenani dánñ anjñ apiaú tññf e dání nñbñrñ jñamñné dání nuxfñrñná rñaiwá re nura unñnjigini, “Ámñnáoxñni, mñxf ináyf Depitomí xiáwoxñni, joxí wá nñwianei. Gf miáimí imfó dñjñ nñxñxérorñ xñxeanñnjf wñkararñni.” nura warñjagf aiwí ²³ Jisaso xfo ení bñ murarñjagf nání xegf wiewpísariñowa nñbri arfki re urayigfawixini, “Apixf rí arfki rñaiwá tñni neaxfñdarñnjagf nání joxí xegf miáimí imfó dñjñ xñxérorññfpi mñxf numáñnowárñrñ ‘Emñni.’ urowárei.” urayñagfá aí ²⁴ o re urñnjigini, “Nioní émáyo arírá wimññrñ bññáonñmani. Gf Isirerñyf —Ayf sipñsipñ xiáwo píranñnjf mñmearñná amí amí uniamoarñññnjf imónñgñfárini. Ayf nání bññáonñni.” urfagf aiwí ²⁵ í anjwí e nñbñrñ xómñnjñ nñyñkwirñ mñnjñ xwñfáyo nñkwñrorñ re urñnjigini, “Ámñnáoxñni, arírá nií.” urfagf ²⁶ o re urñnjigini, “Nioní aiwá nñaiwñ narigfápi nuráñrñrñ sñwñyo mñññ wiarñnáyf, jñxí ‘O nanjñ yarñni.’ rñyaiwiarññni?” urfagf aí ²⁷ í re urñnjigini, “Ámñnáoxñni, wauyene sñwññnjf imónñnjagwí nání nepa nñrarññni. E nerí aí sñwñyf xiáwo aiwá íkwianñwñyo éf nññweámáná aiwá nññrññ yunñ mamówárf éyfñ mñmeánñ yarññrñni.”

uríagí 28 o re uríñínigíní, “Ineyí, jíxí aga dññí xixení níníkwírorí rarinagí nání jíxí simónííyí xixení nímónínño.” uráná re enjínigíní. Xemiáí nanj enjínigíní.

Símíxí obaxíyo nanj imímíxímí enj náníní.

29 Jisaso e dání pñí nwiárimí nurí ipí Gaririwámí nípwerí dífwí mññíyo nání nýyirí éf ñweañáná 30 áamá oxí apíxí ayá wí o tññí e nání nýyoamiro wí síkwí ikí egíáyo níméra yoaro síñwí supárigíáyo níméra yoaro xwíyíá marí nanj pírónigíáyo níméra yoaro símíxí xixegíní obaxí tígíáyo níméra yoaro nero xegí síkwí tññí e tayaríná o nanj imímíxímí winjínigíní. 31 Nanj imímíxímí wiarínagí oxí apíxí e epíroyí egíáyí nanj pírónigíáyí ámí xwíyíá ríro enj kírinj egíáyí ámí ù úroro síkwí ikí egíáyí ámí anj uro síñwí supárigíáyí ámí síñwí aníro yarínagíá nñwíníro ayá nñírwamóníro Nwíá Isíreriyíyáomí yayí seáyí e umegíawíxíní.

Oxí 4,000 apimí aiwá mñí winj náníní.

32 Jisaso xegí wiepísarínjomá “Eíní.” nuríri re uríñínigíní, “Ámá oxí apíxí tñyí nioní tñí sfá wíyáú ríxa ñweañwárimí. Wígí aiwá nípírfíyí menagí nání nioní dññí sípí niaríní. Nioní ayí agwí wiaríná nurowárimínáyí, óf e síñwí xaxá upeyiníní nání rariníní.” uríagí 33 wiepísarínjowa re urígíawíxíní, “Ámá dññí meanj rímíníyoí. Gímí nurane aiwá ámá none tñí epíroyí egíá tñyí nñíro agwí ímí uyíní nání urápanírewíní?” uríagí 34 o re uríñínigíní, “Soyíné bisfkerfá ararí maxínño?” uríagí awa “Bisfkerfá wé wífúmí dññí waú tñí peyí dññí waú tñí peyí orá yeáyí bia tñíní.” uríagí 35 o oxí apíxí e epíroyí egíáyo “Xwíáyo éf ññweaxa úpoyí.” nurímáná 36 bisfkerfá wé wífúmí dññí waú apí tñí peyí apia tñí nurápirí Goríxomí yayí nñwírí kwíkwírímí nerí wiepísarínjomá wíayíáná awa nurápiró ámáyo yanj nñwíá úáná 37 ayí nñíro agwí ímí yíagí wiepísarínjowa aiwá ayí nñíro tñápa nñimeamero soxí fá wé wífúmí dññí waúmí magwí nñímíro tígíawíxíní. 38 Apíxí tñí náíwí tñí marfáí, oxowa aiwá apí nñáwa 4,000 imónígíárimí. 39 Jisaso “Segí anj úpoyí.” nurowárimáná wiepísarínjowa tñí ewéyo nípíxemoáníro nuro Magadaní iwíékíní meagíawíxíní.

16

“Ekíyínj anjñamí dññí neaíwapiyíí.” urígíá náníní.

1 Parisi wa tñí Sajusi wa tñí Jisasomí nñwímearo “O símíxíyo nanj imímíxímí nerí aí ekíyínj wí nepaxomani.” nýyaiwiro iwamfó owíwapiyaneyíníro re urígíawíxíní, “Joxí anjñamí dññí ekíyínj bí neaíwapiyíí.” uríagí aiwí 2 o re uríñínigíní, “Seyíné sfápi tñí yewanj éaagí nñwínírná re rarígíáyínéríní, ‘Yewanj éáyí réwí enírífenínño?’ rarígíáyínéríní. 3 Wápi tñí ení bíramí dání kípinj yarínagí nñwínírná ‘Inlá yapínífenínño?’ rarígíáyínéxíní. Agwíyo yewanj earí kípinj yirí yarínagí nñwínírná xixení ‘E nímónínño.’ nñíro aiwí amípi nioní sfmímajfónínj ímíxarínápi síñwí nñnanírná ‘Goríxo e oyaiwípoyíní ríá neaíwapiyaríní?’ mýyaiwíarígíáyínéríní. 4 Agwí ríná ñweagíáyíné, Goríxomí ríwíwímí nñmamoro segí ñwíáí rínínj tñí íwínj niga uro niga bíro yarígíáyíné, ekíyínj nání reaxí nñseainí seaimónarínagí aiwí ekíyínj wíá rókímaoagí Jonao enjípíní seaiwapiyimíní.” nurárimí pñí nñwírímí wñjínigíní.

Yísí Parisiwayá tñí Sajusiwayá tñí náníní.

5 Wiepísarínjowa bisfkerfá bí nípíri nání arfá níkeamoro Jisaso tñí ipíyo fjaríwámíní nání nuróná 6 o xixewísí ikaxí re uríñínigíní, “Soyíné Parisiowa tñí Sajusiowa tñí awayá bisfkerfá nímíga uní nání imíxarínj yisoí rínínjfpí nání wáyí oseainí.” uráná 7 wíwaníjowa re rínígíawíxíní, “None bisfkerfá nñmeámí mñbífwá enagí nání o mñxí nñnearíní neararíní.” rínaríná 8 Jisaso awa e rínarínagí dññí adadé nñwírí re uríñínigíní, “Dññí onímíápi níkwíroarígíoyíné, pí nání segípi re rínarínño, ‘None bisfkerfá nñmeámí mñbífwá nání neararíní.’ rínarínño? 9 Soyíné sñí nñjía mímónípa renño? Nioní bisfkerfá wé wífúmí kwíkwírímí éáná ámá 5,000 ríxa apání náná soyíné ámí soxí fá araríyo miárigíápi nání dññí mñseainaríníraní? 10 Ámí bisfkerfá wé wífúmí dññí waú ámá 4,000 nání kwíkwírímí éáná soyíné soxí fá araríyo miárigíápi nání ení dññí mñseainaríníraní? 11 Biaú nioní e éáná soyíné soxí fá obaxíyo miárigíá enagí nání nioní Parisiowa tñí Sajusiowa tñí yísí awayá nání xixewísí ikaxí searáná ríge nero ‘O aga bisfkerfá nání mñneararíní.’ mýyaiwí yarínño? Nioní re seararíní, ‘Parisiowa tñí Sajusiowa tñí awayá yísí nání wáyí oseainí.’ seararíní.” uráná 12 xegí wiepísarínjowa ríxa re yaiwígíawíxíní, “Nepa yísí bisfkerfáyo táná nímíga warínjfpí nání mñneararíní. Parisiowa tñí Sajusiowa tñí uréwapiyarígíápi nání mñxídpá oépoyíní neararíní.” yaiwígíawíxíní.

Pitao “Joxí Kíraisoxíní.” uríñí náníní.

¹³ Jisaso p̄ropenɨsɨf anɨ Sisaria Piripai tɨŋɨmɨnɨ nuri nemerɨnɨ xegɨ wiepɨsarɨŋowamɨ iwamɨfɨ yarɨŋɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Oxɨ apɨxɨf nɨnɨ amá imónɨŋáonɨ nánɨ goxɨnɨ rarɨŋoɨ?” yarɨŋɨf e wɨagɨ ¹⁴ awa re urɨgɨfawixɨnɨ, “Oxɨ apɨxɨf ‘Amá enɨnanɨf wo nɨwiápɨnɨimeari rɨa yarɨnɨ?’ nɨyaiwiro nánɨ wɨ re rarɨŋoɨ, ‘Jono wayɨf nɨneameaia uŋorɨfanɨ?’ rarɨŋoɨ. Amɨ wɨ ‘Gorɨxoyá wɨá rókiamoagɨf mɨpé anɨnamɨ nánɨ peyiŋo, Eraijaoɨfanɨ?’ rarɨŋoɨ. Amɨ wɨ ‘Wɨá rókiamoagɨf Jeremaiaoɨfanɨ?’ rarɨŋoɨ. Amɨ wɨ ‘Ayɨf wɨá rókiamoagɨfáyɨf amɨ worɨfanɨ?’ rarɨŋoɨ.” urɨagɨfa ¹⁵ Jisaso re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Soyɨné enɨ nionɨ nánɨ goxɨnɨ yaiwiarɨŋoɨ?” urɨagɨf ¹⁶ Saimonɨ Pitao re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Joxɨ Kiraisoxɨ, arɨfowayá xwɨá piaxɨyo dánɨ iwiaronɨfɨyɨf rarɨŋwáoxɨrɨnɨ. Nwɨá anɨŋɨf sɨŋɨf imónɨŋomɨ xewaxoxɨrɨnɨ.” urɨagɨf ¹⁷ Jisaso re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Jonaomɨ xewaxoxɨ Saimonoxɨnɨ, joxɨ nɨrarɨŋɨpɨf amá wo wɨá mɨrɨrókiamoŋoɨ. Gɨf ápo, anɨnamɨ ŋweaŋo wɨá rirókiamoagɨf nánɨ joxɨf yayɨf osinɨnɨ. ¹⁸ Rɨpɨf enɨ rɨrarɨŋɨnɨ, ‘Joxɨf sɨŋánɨŋɨf nimónɨrɨf enɨf eánɨŋoxɨrɨnɨ. Sɨŋá piará eapɨnárɨŋɨf romɨ seáyɨf e amá nionɨyá siyikɨf imónɨŋɨfáyɨf gɨf anɨf wiwánɨŋɨf mɨxárɨmɨfárɨnɨ. Obo tɨnɨf imónɨŋɨfáyɨf enɨf neánɨro amá pɨkipaxɨf imónɨŋɨfáyɨf aiwɨf nionɨf tɨnɨf imónɨŋɨfáyɨf wɨ xopɨrárɨf wɨpɨrɨfámamɨ. rɨrarɨŋɨnɨ. ¹⁹ Gorɨxo tɨŋɨf e páwipɨrɨfa nánɨ rokɨf kɨnɨŋɨf imónɨŋɨf joxɨf xwɨáyo re dánɨ ‘Ayɨf sipɨrɨnɨ.’ ránáyɨf, Gorɨxo anɨnamɨ dánɨ enɨf joxɨf sɨnɨf mɨrɨpa enɨáná o xámɨ ‘Ayɨf sipɨrɨnɨ.’ rɨnɨfárɨnɨ. Joxɨf re dánɨ ‘Ayɨf ananɨrɨnɨ.’ ránáyɨf, Gorɨxo xámɨf emɨf dánɨf enɨf ‘Ayɨf ananɨrɨnɨ.’ rɨnɨfárɨnɨ.” nurɨrɨ ²⁰ xegɨf wiepɨsarɨŋowamɨ arɨfa jiyikɨf norɨf ŋwɨf ikaxɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Amáyo nionɨf nánɨf ‘O yeáyɨf neayimɨxemeanɨfa nánɨf negɨf arɨfowayá xwɨáf piaxɨyo dánɨf iwiaronɨfɨyɨf rarɨŋwáorɨnɨ.’ áwanɨf e murɨpanɨ.” urɨŋɨnɨgɨnɨ.

Jisaso áwanɨf ‘Nɨnɨpɨkipɨrɨfárɨnɨ.’ urɨŋɨf nánɨrɨnɨ.

²¹ Iná dánɨf o xegɨf wiepɨsarɨŋowamɨf sɨŋánɨf áwanɨf re nura urɨnɨgɨnɨ, “Gorɨxoyá dɨŋɨfyo dánɨf nionɨf Jerusaremɨf nánɨf uáná negɨf Judayɨf amɨnáoowa tɨnɨf apaxɨfánɨŋɨf imónɨŋɨfá xwéowa tɨnɨf ŋwɨf ikaxɨf eánɨŋɨpɨf mewegɨfáwa tɨnɨf xeanɨŋɨf wɨwɨf nikáráná wa nɨnɨpɨkɨagɨfa aiwɨf amɨf sɨfá wɨyau wɨyɨf óráná Gorɨxoyá dɨŋɨfyo dánɨf wiápɨnɨmeámɨfárɨnɨ.” urarɨfáná ²² Pitao Jisasomɨf xewɨf jfamɨnɨf nɨmɨfaumáná mɨxɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Amɨnáoxxɨnɨ, oweoɨ! ‘Gorɨxoyá dɨŋɨfyo dánɨf joxɨf nearɨfɨpɨf wɨf osipoyɨnɨrɨf sɨŋwɨf mɨranɨpa éwɨnɨgɨnɨ.’ nimónarɨnɨ. Wɨf nɨsimónɨnɨfá menɨnɨ.” urɨagɨf ai ²³ Jisaso Pitaomɨf rɨf wɨf numorɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Setenoxɨ, rɨf wɨf rɨrɨwámɨnɨf nɨpuɨ. Joxɨf nionɨf nikɨrɨpeaánɨpaxɨf nikárɨmɨnɨrɨf nánɨf nɨrarɨŋɨnɨ. Joxɨf Gorɨxo dɨŋɨf wimónarɨŋɨfyo nánɨf mamó ‘Jisaso rɨxa mɨxɨf ináyɨf nimónɨrɨf Jerusaremɨf dánɨf neameŋweanɨáná nionɨf seáyɨmɨf imónɨmɨnɨyɨrɨfanɨ?’ nɨmorɨf nɨrarɨŋɨnɨ.” nurɨrɨf ²⁴ wiepɨsarɨŋɨf nowamɨnɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Amá ‘Jisasomɨf ouxɨf dɨmɨnɨ.’ yaiwiarɨŋɨf goxɨf goxɨf re érixɨnɨ. ‘Amɨpɨf nionɨf nɨgɨfɨpɨf nánɨf oemɨnɨ.’ yaiwɨfɨf dɨŋɨf peá nɨmorɨf re yaiwɨrɨxɨnɨ, ‘Nionɨf Jisasomɨf xɨf darɨŋagɨf nánɨf amá wɨf nɨbɨro xeanɨŋɨf niro nɨpɨkɨiro nɨniro ai ayɨf ananɨrɨnɨ.’ nɨyaiwirɨf nɨxɨf dɨrɨxɨnɨ. ²⁵ Amá Jisasomɨf dɨŋɨf nɨwɨkwɨrorɨf xɨf darɨfáná nɨpɨkipɨrɨxɨnɨrɨf éf menarɨŋɨf goxɨf goxɨf dɨŋɨf nɨyɨmɨŋɨpɨf anɨŋɨf ŋwearɨfa nánɨf mearɨfámamɨ. E nerɨf aiwɨf éf mɨmenɨpa nerɨf ‘Nionɨf Jisasomɨf dɨŋɨf nɨwɨkwɨrorɨf xɨf darɨŋagɨf nánɨf nɨnɨpɨkɨirónáyɨf ayɨf ananɨrɨnɨ.’ yaiwɨnarɨŋɨf goxɨf goxɨf dɨŋɨf nɨyɨmɨŋɨpɨf anɨŋɨf ŋwearɨfa nánɨf mearɨfárɨnɨ. ²⁶ Amá wo nionɨf mɨnɨxɨf dɨfɨf iyáf fáf ŋgɨwɨf amɨpɨf emeámɨnɨrɨf nánɨnɨf néra nurɨf nɨmeáísáná xewanɨŋo anɨŋɨnɨf ikeamónáná oyá amɨpɨf anɨŋɨf nɨxɨrɨrɨf ŋweanɨfárɨfanɨ? Oweoɨ! Amɨpɨf nɨnɨf xwɨáf tɨfyo dánɨf nɨmearɨf aiwɨf xewanɨŋo anɨŋɨnɨf ikeamónáná amɨpɨf apɨf tɨnɨf anɨŋɨf ŋweanɨfa nánɨf roayɨrónɨpaxɨf wɨf menɨnɨ. ²⁷ Ayɨf rɨpɨf nánɨrɨnɨ. Amá imónɨŋáonɨf nikɨfɨnɨmɨf nɨweapɨrɨfáná xɨf xéáf gɨf ápo anɨnamɨf inarɨŋɨpɨf anɨŋajowa tɨnɨf axɨpɨf niga nɨweapɨrɨfáná nionɨf amáyo neyɨrorɨf sipɨf yarɨgɨfáyo xegɨf enɨf sipɨf wirɨf nanɨf yarɨgɨfáyo nanɨf wirɨf emɨfárɨnɨ. ²⁸ Nepa seararɨŋɨnɨ. Woyɨnéf re rogɨfá royɨnéf sɨnɨf mɨpepa egɨfámɨf enɨáná nionɨf woyɨnéf amá imónɨŋáonɨf yeáyɨf nɨseayimɨxemeanɨf xwioxɨfyo mɨmeámɨf emɨfa nánɨf nikɨfɨnɨmɨf ronɨáná woyɨnéf sɨŋwɨf nanɨpɨrɨfárɨnɨ.” urɨŋɨnɨgɨnɨ.

17

Jisaso nikɨnɨrɨf xegɨf bɨf imónɨŋɨf nánɨrɨnɨ.

¹ Jisaso e nurɨrɨf rɨxa sɨfá wé wɨúmɨf dánɨf wo óráná Pitaomɨf tɨnɨf Jemisomɨf tɨnɨf xogwáoo Jonomɨf tɨnɨf awamɨnɨf nɨwirɨmeámɨf dɨf wɨf mɨŋɨf sepiá bimɨf nánɨf wigɨfɨpɨf nɨyɨro ² nɨŋwearo Jisaso wiepɨsarɨŋɨf wáu wo awa sɨŋwɨf anɨŋgɨf dánɨf re enɨnɨgɨnɨ. O xegɨf bɨf imónɨrɨf sɨmɨmanɨf oyá sogwɨnɨŋɨf anɨrɨf rapɨrapɨf oyá wɨáf nókɨrɨfáná xwɨnɨfá eaárɨrɨf enɨnɨgɨnɨ. ³ E eáná wɨá rókiamoagɨfa wau Moseso tɨnɨf Irajiao tɨnɨf —Awau enɨfá pegɨfíwaúrɨnɨ. Awau o tɨŋɨf e anɨwɨf e nɨrónapɨrɨf o tɨnɨf xwɨyɨfá rɨnarɨfáná ⁴ Pitao Jisasomɨf re urɨŋɨnɨgɨnɨ, “Amɨnáoxxɨnɨ, none re nɨŋwearɨfáná nanɨrɨnɨ. Nionɨf anɨf wɨkáu wɨwá re opákimɨnɨ. Joxɨf nánɨf wɨwáyɨf. Moseso nánɨf wɨwáyɨf. Irajiao nánɨf wɨwáyɨf.” ⁵ sɨnɨf e urarɨfáná re enɨnɨgɨnɨ. Agwɨf wɨá wúrɨrɨnɨgɨnɨ. Agwɨf wɨá wúrɨráná re enɨnɨgɨnɨ. Agwɨf pɨmɨf dánɨf xwɨyɨfá re

rɪnɪŋɪnɪgɪnɪ, "Ayɪ oyɪ gɪ nɪaɪwɪ dɪŋɪ sɪxɪ uyɪŋɔorɪnɪ. O amɪpɪ yarɪŋɪpɪ nɔnɪ nɪonɪ dɪŋɪ yayɪ nɪnarɪnɪ. O pɪ pɪ searɔnɔyɪ arɪfɔ wɪrɪfɪnɪ." rɪnarɪŋagɪ ⁶ wɪepɪsarɪŋowɔ arɪfɔ e nɪwɪro xwɪfɔmɪ nɪpɪkɪnɪmearo wɔyɪ nɪkɔrɪnɪro warɪ ɪnɪŋɔnɔ ⁷ Jɪsaso awa wegɪe aŋwɪ e nɪbɪrɪ wɛ seɔyɪ e nɪwɪkwɪarɪmɔnɔnɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Soyɪnɛ wɔyɪ mɛpanɪ. Wɪɔpɪnɪmɛɔpoyɪ." urɔnɔ ⁸ awa sagagɪ emɛfɔyɪ Jɪsaso ɔmɔ wo tɪnɪ mɪrɔ xegɪpɪ roŋagɪ wɪnɪgɪfawɪxɪnɪ.

Wɪepɪsarɪŋowɔ Irajɔowɔ nɔnɪ yarɪŋɪfɔ wɪgɪfɔ nɔnɪrɪnɪ.

⁹ Awa dɪfɔfɔ mɪŋɪfɔ apɪmɪ pɪnɪ nɪwɪarɪmɪ nɪwero Jɪsaso ɔfɔ e dɔnɪ arɪfɔ jɪyɪkɪ norɪ ŋwɪ ɪkaxɪ xaiwɪnɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "ɔmɔ ɪmɔnɪŋɔnɪ sɪnɪ xwɔrɪpɔyɔ dɔnɪ mɪwɪɔpɪnɪmɛapa enɔnɔnɔ soyɪnɛ ɛde sɪŋwɪ wɪnɪfɔpɪ nɔnɪ ɔmɔ wɪyɔ ɔwɔŋɪ murɪpa ɛfɪrɪxɪnɪ." urɪfagɪ ¹⁰ wɪepɪsarɪŋowɔ yarɪŋɪfɔ re wɪgɪfawɪxɪnɪ, "Nɛgɪ ŋwɪ ɪkaxɪ ɛɔnɪŋɪpɪ mɛwegɪfawɔ pɪ nɔnɪ re rarɪgɪfɔrɪnɪ, 'Wɪfɔ rɔkɪamɔoagɪ Irajɔowɔ ɔmɔ arɔfowayɔ xwɪfɔ pɪaxɪfɔ dɔnɪ ɪwɪaronɔfɔyɪ rarɪŋwɔomɪ xɔmɪ umɛanɔrɪfɔnɪ.' pɪ nɔnɪ rarɪgɪfɔrɪnɪ?' yarɪŋɪfɔ e wɪɔnɔ ¹¹ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Irajɔowɔ nɪbɪrɪ ɔmɔ wɪgɪfɔ dɪŋɪ wɛ rɔnɪŋɪfɔ ɪmɔnɪpɪrɪ nɔnɪ wɔfɔ nurɪmɛrɪ pɪrɔnɪŋɪfɔ ɪmɔxɪnɪfɔrɪnɪ. ¹² E nerɪ aɪ nɪonɪ re seararɪŋɪnɪ, 'ɔmɔ Irajɔowɔnɪfɔ ɪmɔnɪŋɪfɔ wo rɪxa bɪŋɪfɔ enɔagɪ aɪwɪ ayɪ "Xɔmɪ umɛanɔrɪfɔnɪ?" mɪyɪaɪwɪ sɪŋwɪ mɪ mɪwɔmɔxɪpa nero wɪgɪfɔ dɪŋɪfɔyɔ dɔnɪ sɪmɪfɔ tɪnɪ nɪwɪro pɪkɪgɪfawɪxɪnɪ. ɔmɔ ɪmɔnɪŋɔnɪ enɪ axɪpɪ e nɪnɪro rɪnɪŋɪfɔ nɪapɪpɪrɪfɔrɪnɪ.' seararɪŋɪnɪ." urɔnɔ ¹³ wɛgɪfɔ wɪepɪsarɪŋowɔ "Jɪsaso e nɛararɪŋɪfɔfɔ ayɪ Jonɔ wɔyɪ nɪnɛameaɪa ŋɔ nɔnɪ rɪnɛararɪnɪ? Oyɪ, ayɪ orɪnɪ." yaiwɪgɪfawɪxɪnɪ.

Nɪaɪwɪfɔ ɪmɔfɔ xɪxɛroarɪŋɪfɔ wɔmɪ nanɪfɔ wɪmɪxɪŋɪfɔ nɔnɪrɪnɪ.

¹⁴ O tɪnɪ xegɪfɔ wɪepɪsarɪŋɪfɔ wɔwɪ wo awa tɪnɪ ɔxɪfɔ apɪxɪfɔ obaxɪfɔ xegɪfɔ wɪepɪsarɪŋɪfɔ wɪfɔ tɪŋɪfɔ e ɛpɪrɔyɪfɔ ɛgɪfɔ rɛmɔɔnɔnɔ ɔmɔ wo nɪbɪrɪ Jɪsasoyɔfɔ sɪmɪmɔŋɪmɪ dɔnɪ xɔmɪŋɪfɔ nɪyɪkwɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, ¹⁵ "ɔmɔnɔnɔoxɪnɪ, gɪ ɪwo xɔxwɪ nerɪ aga sɪpɪ ɪkɛamɔnɔrɪnɪ. Wɪnɪ wɪnɔ rɪfɔyɔ ɪkɛarɪnɪrɪ ɪnɪŋɪfɔyɔ ɛmɔrɪfɔ yarɪŋɪfɔ nɔnɪ joxɪ wɔ orunɪnɪ. ¹⁶ Joxɪ sɪnɪ ɛmɪ ŋwɪnɔnɔ nɪonɪ dɪxɪfɔ wɪepɪsarɪŋowɔ tɪŋɪfɔ re nɪmɛɔmɪ bɪfagɪ aɪwɪ awa nanɪfɔ mɪnɪmɪxɪyɪpa ɛfɔ enɔagɪ nɔnɪ rɪrarɪŋɪnɪ." urɪfagɪ ¹⁷ Jɪsaso anɪŋɪfɔ wɪnɪfagɪfɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Soyɪnɛ agwɪ rɪnɔ nɛwɛagɪfɔyɪnɛ dɪŋɪfɔ nɪnɪkwɪrɔro mɛpa ero dɪŋɪfɔ xɛŋwɪnɪ moro yarɪgɪfɔ tɪyɪnɛ. 'O ɪnɪnɔ nɛnɛ tɪnɪ nɪŋwɛarɪ arɪrɔ nɛainɪfɔrɪnɪ.' rɪyɪaɪwɪarɪŋɪfɔ? Nɪonɪ xwɪogwɪ ararɪ re nɪŋwɛarɪ searɛwɔpɪyarɪnɔnɔ Gorɪxomɪ dɪŋɪfɔ nɪwɪkwɪrɔro enɪ ɛɔnɪŋɪfɔ oyɔ gɪnɔ nɪjɪfɔ ɪmɔnɪpɪrɪfɔrɪnɪ?" nurɪrɪ xɔnɔmɪ "ɪwɔmɪ aŋwɪ re nɪmɛɔmɪ bɛɪ." nurɪrɪ ¹⁸ rɪxa aŋwɪ e nɪmɛɔmɪ bɔnɔnɔ Jɪsaso ɪmɔfɔ dɪŋɪfɔ xɪxɛroarɪŋɪfɔ mɪxɪfɔ umɔnɔnɔnɔ ɪmɔfɔ pɪnɪ nɪwɪarɪmɪ ɔnɔnɔ ɪwo axɪnɔ nanɪfɔ enɪŋɪnɪnɪ. ¹⁹ Rɪfɔyɔ wɪepɪsarɪŋowɔ Jɪsaso xegɪfɔfɔ ŋwɛanɔagɪ nɪwɪnɪro nɪbɪro yarɪŋɪfɔ re wɪgɪfawɪxɪnɪ, "Pɪ nɔnɪ ɪmɔfɔ ɪwɔmɪ dɪŋɪfɔ xɪxɛroarɪŋɪfɔ nɛnɛ mɪxɪfɔ umɔnɔnɔnɔ ɛfɔ mɪ ɛnɔɪ?" urɪfagɪ ²⁰ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Gorɪxomɪ dɪŋɪfɔ onɪmɪɔpɪfɔ wɪkwɪfɔroarɪŋagɪfɔ nɔnɪ ɪmɔfɔ o arɪfɔ nɪseaimɪ mɪŋɔɪ." nurɪrɪ xɪxɛwɪsɪfɔ ɪkaxɪfɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Nɛpa seararɪŋɪnɪ. Masɪtɛ aɪwɔ sɪyɪfɔ nɛgɪfɔ omɪŋɪfɔ ɪwɪfɔ urarɪŋwɔyɪfɔ aga onɪmɪɔpɪfɔ nerɪ aɪfɔ rɪwɛnɔ nɛarɔpɪrɪ nɪrorɪnɔ ɪkɛfɔnɪfɔ roarɪŋɪfɔrɪnɪ. Segɪfɔ dɪŋɪfɔ Gorɪxomɪfɔ wɪkwɪfɔrɔfɔyɪfɔ apɪnɪŋɪfɔ nɛrɪfɔnɔyɪfɔ, 'Dɪfɔfɔ mɪŋɪfɔ rɪpɪxɪnɪ nurɪ wɪ e roɪ.' urɔnɔnɔ ananɪfɔ arɪfɔ nɪseaimɪ nurɪ wɪ e ropaxɪrɪnɪ. Soyɪnɛ apɪnɪŋɪfɔ nɛrɪfɔnɔyɪfɔ, amɪpɪfɔ wɪ mɪmɪxɪpaxɪfɔ ɪmɔnɪnɪfɔmɔnɪ. Nɪnɪ ananɪfɔ ɛpaxɪfɔ ɪmɔnɪpɪrɪfɔrɪnɪ. ²¹ [E nerɪ aɪ ɪmɔfɔ enɪfɔ ɛɔnɪŋɪfɔ rɔnɪŋɪfɔ ɪmɔnɪŋɪfɔfɔ Gorɪxomɪfɔ yarɪŋɪfɔ wɪrɪfɔ aɪwɔ ŋwɔfɔ ŋwɪrɪarɪnɪrɪ nɛrɪfɔnɔnɔ mɪxɪfɔ umɔnɪnɔpaxɪrɪnɪ.]"

Jɪsaso ɔmɔ ɔwɔŋɪfɔ "Nɪnɪpɪkɪpɪrɪfɔrɪnɪ." urɪŋɪfɔ nɔnɪrɪnɪ.

²² Jɪsaso tɪnɪfɔ wɪepɪsarɪŋowɔ tɪnɪfɔ Garɪrɪ pɪropɛnɪsɪfɔyɔ awɪ nɛɔnɪrɔnɔ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "ɔmɔ ɪmɔnɪŋɔnɪ nɔnɪ ɔmɔ wo mɪyɪfɔ nurɪnɪŋɔɪ. ²³ Mɪyɪfɔ nurɔnɔnɔ awa nɪnɪpɪkɪro aɪwɪ ɔmɪ sɪfɔ wɪyɔwɪ wɪyɪ wɛŋɔnɪfɔ wɪɔpɪnɪmɛɔmɪfɔrɪnɪ." urɪfagɪfɔ nɔnɪfɔ awa ayɔfɔ sɪpɪfɔ wɪŋɪnɪgɪnɪ.

Takɪsɪfɔ aŋɪfɔ rɪdɪyowɔfɔ yarɪgɪfɔwɔ nɔnɪ urɔpɪgɪfɔfɔ nɔnɪrɪnɪ.

²⁴ Awa rɪxa aŋɪfɔfɔ yɔfɔ Kapɛnɛamɪyɪfɔ rɪnɪŋɪpɪmɪfɔ rɛmɔɔnɔnɔ ɔmɔ aŋɪfɔ Gorɪxo nɔnɪfɔ rɪdɪyowɔfɔ yarɪgɪfɔwɔ nɔnɪfɔ nɪgɪwɪfɔ xwɛ wɔwɪ xwɪogwɪfɔ ayɪfɔ ayɔ urɔpɔyɔarɪgɪfawɔ Pɪtaomɪfɔ re urɛmɛagɪfawɪxɪnɪ, "Segɪfɔ seapɪsarɪŋɪfɔ aŋɪfɔ Gorɪxo nɔnɪfɔ rɪdɪyowɔfɔ yarɪŋwɔɪwɔ nɔnɪfɔ nɪgɪwɪfɔ wɔwɪ tarɪŋɔrɔnɪ?" urɪfagɪfɔ ²⁵ o "Oyɪ." nurɪmɪfɔ nurɪfɔ aŋɪfɔyɔ nɪpɔwɪrɪfɔ Jɪsaso nɔnɪfɔ e urɪfɔpɪfɔ nɔnɪfɔ ɔwɔŋɪfɔfɔ murɪnɪŋɔnɔnɔ Jɪsaso xɔmɪfɔ xɪxɛwɪsɪfɔ ɪkaxɪfɔ bɪ nurɪrɪfɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Sɔɪmonoxɪnɪ, dɪŋɪfɔ joxɪyɔfɔ arɪrɛrɪnɪ? Mɪxɪfɔ ɪnɔyɪfɔ xwɪfɔfɔ tɪyɔ mɛŋwɛagɪfɔfɔfɔ ɔmɔyɔ takɪsɪfɔ nɔnɪfɔ nɪgɪwɪfɔ nurɔpɪrɔnɔnɔ wɪgɪfɔfɔ ɔmɔ ɪmɔnɪgɪfɔyɔ urɔpɔrɪgɪfɔrɪnɪ? ɔmɔ xɛŋwɪfɔfɔ wɪyɔ urɔpɔrɪgɪfɔrɪnɪ?" urɪfagɪfɔ ²⁶ o "Xɛŋwɪfɔyɔ urɔpɔrɪgɪfɔrɪnɪ." urɔnɔnɔ Jɪsaso re urɪŋɪnɪgɪnɪ, "Ayɪnɔnɔnɔ wɪgɪfɔ ɪmɔnɪgɪfɔyɪfɔ takɪsɪfɔfɔ nɔnɪfɔ ɔxɛŋwɪfɔfɔ ɪnɪpaxɪfɔ mɛnɪnɪ. ²⁷ Yawawɪfɔ enɪfɔ Gorɪxo nɔnɪfɔ mɪxɪfɔ ɪnɔyɪfɔ aŋɪfɔnɔmɪ mɛŋwɛarɔyɔawɪfɔ ɪmɔnɪŋagɪfɔfɔ nɔnɪfɔ awa nɪgɪwɪfɔfɔ aŋɪfɔ Gorɪxo nɔnɪfɔ rɪdɪyowɔfɔ yarɪgɪfɔwɔfɔ nɔnɪfɔ ɔxɛŋwɪfɔfɔ ɪnɪpaxɪfɔfɔ mɪmɔnɪŋagɪfɔfɔ aɪwɪfɔ awa wɪkɪfɔfɔ dɪŋɪfɔfɔ yeawɪpɪrɪxɪnɪrɪ ɪpɪwɔmɪfɔ nɔnɪfɔ nurɪfɔ kɪpɔyɔfɔ nɪmɔrɪfɔ pɛyɪfɔ ɪwamɔfɔ ɔpɛomɪfɔ mɔŋɪfɔfɔ nɛroɔmɪxɪmɔnɔnɔ nɪgɪwɪfɔfɔ bɪ wɛŋagɪfɔfɔ wɪnɪrɪfɔnɪ. Nɪgɪwɪfɔfɔ apɪfɔ nɪmɛɔmɪfɔfɔ nurɪfɔ joxɪfɔfɔ tɪnɪfɔ nɪonɪfɔ tɪnɪfɔ nɔnɪfɔ nɔwɪnɪfɔ mɪnɪfɔ yeawɪfɔ." urɪŋɪnɪgɪnɪ.

18

“Go seáyí e imónínfáriní?” urígá náníní.

¹ Iná wíepísariṅowa “Noneyá negí wo seáyí e neaimónínfo goríni?” nīyawiwo Jisaso tṅí e aṅwí e nḱíro re urígáwixíni, “Joxí ríxa mḱí ináyí nimónínri neameṅweañána noneyá wo go seáyí e neaimónínfáriní?” uríagá ² o niaiwí onímiá bimi “Eini.” nurírí áwíní e nurárimáná ³ re uríṅinígíni, “Nioní nepa seararíṅíni. Soyfíne dṅí ‘Ayo seáyí e omúrónímíni.’ yaiwiarígíápi dṅí yaikíá mḱimopa ero niaiwí onímiáníṅí mimónípa ero niaiwí ‘Ámá wo seáyí e nḱnimónínfáni ayí ananíríni.’ yaiwiarígíápa axípi e mḱiyaiwipa ero nerfínáyí, aṅṅnamí ḱweañoyá xwioxíyo wí páwipaxí meníni. ⁴ Ámá ‘Seáyí e imónínfáonímani. Niaiwí rípi yapi imónínṅíni.’ yaiwíá gíyí gíyí aṅṅnamí ḱweañoyá xwioxíyo mḱimeámí nerí meṅweañápipimí nḱpáwíro seáyí e imónínfáriní. ⁵ Gíyí gíyí nioní nḱnḱífdíro nání ámá niaiwí rípiámíṅíṅí nḱmimónínfónáyí ayí nioní eníṅíṅí nḱmimónínriṅí. ⁶ E nerí aí ámá niaiwí rípiáníṅí sḱnḱ dṅí nḱkwíroaníro yarígíáyo mḱírírákí wiarígíá gíyí gíyo Goríxo xeaníṅí ríá tṅí wíkárinfá enagí nání sḱnḱ mḱírírákí mḱwíníṅáná ámá wa sṅá tṅnḱ sṅwíyo gwí nḱjímáná rawírawáyo mamówáranáyí rḱnḱṅí xwé nḱwínírí aiwí Goríxo wimínírí enṅípi tṅnḱ xíxeni mimónínṅagí nání ayí ananíríni. ⁷ Ámá wíyo óreamíóapoyínírí wíwapiyarígíáyí aweyí! Sfá wíyí ayí majfá wórínfáriní. Goríxo xeaníṅí wíkárinfá enagí nání dṅí sṅí wíwíníṅíni. Ámá wíyo óreamíóapoyínírí wíwapiyípfá aiwí ámá e wíwapiyífáyí xeaníṅí wímeanfá enagí nání aweyí! Sfá wíyí ayí majfá wórínfáriní. ⁸ Díxí wéu tṅnḱrani, síkwú tṅnḱrani, fḱwí nání nḱsimónínfánáyí ‘O ríá aníṅí wearíṅíyo níkeaáríníṅíni.’ nīyawiwrí nḱwákwínírí emí morfíni. E nḱnḱrínáyí, rḱnḱṅí xwé nḱsínírí aiwí wé rasfá síkwú rasfá enjoxí dṅí nīyíṅíṅípi aníṅí ḱweañá nání nḱmearfánáyí ayí ananíríni. Mḱwákwínípa nerí wé núkaúní tṅnḱ síkwú núkaúní tṅnḱ sḱnḱ enjánáyí, o ríáyo nḱsikeaárínfáni ayí nanṅímani. ⁹ Díxí sṅwíyí ení ‘fḱwí api ei.’ rḱránáyí, ‘Goríxo ríá aníṅí wearíṅíyo níkeaáríníṅíni.’ nīyawiwrí sṅwíyí nīyónírí emí morfíni. E nḱnḱrínáyí, rḱnḱṅí xwé nḱsínírí aiwí sṅwí wíoní aníṅíoxí dṅí nīyíṅíṅípi aníṅí ḱweañá nání nḱmearfánáyí ayí ananíríni. Mḱyónípa nerí sḱnḱ sṅwí nḱwaúní tṅnḱ aníṅánáyí, Goríxo ríáyo nḱsikeaárínfáni ayí nanṅímani.

Ewayí ikaxí sipísipí wo aníṅíṅí náníní.

¹⁰ “Niaiwí onímiá rípiá bimi peayí mḱwianípaní. Ayí rípi nání seararíṅíni, ‘Aṅṅnají apíamí awí mearoarígíáyí aṅṅnamí Goríxoyá sḱmímanṅíṅíni ḱweañaríṅagí nání peayí wí mḱwianípaní.’ seararíṅíni. ¹¹ Ayí rípi náníníni. Ámá imónínfáoní ámá fḱwí néra nūro aníṅí íkeamónínro yarígíáyo nání pḱá nerí yeáyí uyímíxemeámínírí bḱṅáoníníni.” uríṅinígíni. ¹² O xíxewísí ikaxí re uríṅinígíni, “Segí dṅí aríxeríní? ‘Ámá wo xegí sipísipí 100 enjána wo aníṅáná bḱbḱ 99 enṅípi dḱwíyo nḱwárimí nūrí wíro nání pḱá mepa eníṅíni.’ rīyaiwiaríṅí? Oweoí pḱá eníṅí. ¹³ Ámí ríxa nḱmearfánáyí nepa seararíṅíni. Yayí sipísipí 99 maníṅíṅípi nání winaríṅíṅíṅí wínínfámani. Aníṅí nání aga yayí seáyíṅí dání wínínfáriní. ¹⁴ Segí ápo, aṅṅnamí ḱweañoyí ení ‘Niaiwí onímiá apía yapi imónígíáyí wí oaníṅípoyí.’ mīyaiwíníni.” uríṅinígíni.

“Segí wo fḱwí síánáyí, re éfíxíni.” uríṅíṅí náníní.

¹⁵ O re uríṅinígíni, “Ámá nioní nḱnḱífdíro nání rḱrḱfímeá imónínṅíyí wo fḱwí síkáránáyí, joxí nūrí xegípi ḱweañagí nḱwínínfáni joxí díxípi nḱwímeaní fḱwí xfo síkáríṅípi nání yumí yaríṅí wíríṅíni. O arfá síánáyí joxí nanṅí wimíxíagí nání sḱnḱ rḱrḱfímeá imónínṅíyí wóníṅí nimónínrí eníṅí. ¹⁶ E nerí aí joxí arfá mḱsipa yaríṅagí nḱwínínfánáyí, ḱwí ikaxí nḱrínírí eáníṅípi tṅnḱ xíxeni nerí ámá wa re rípfí nání, ‘None ení o yaríṅí wíáná o ‘Oweoí, nionímani.’ raríṅagí arfá wíwíní.’ rípfí nání ámá waúmírání, womírání, nḱwirímeámí nūrí obaxoyíne ámí yaríṅí wíríṅíni. ¹⁷ O sḱnḱ arfá mḱseaipe yaríṅagí sṅwí nḱwínínfánáyí, ámá nioníyá síyíkí imónígíáyo áwanṅí uríríṅíni. Ayo ení arfá mḱwípa yaríṅagí nḱwínínfánáyí, re yaiwíríxíníni, ‘Sḱnḱ nḱrḱfímeá wí mimóníníni. Ríxa émayíníṅí imóníní ámá takísí nání nḱgwí nearáparígíáwáníṅí imóníní nerí wí enṅíní imóníníni.’ yaiwíríxíníni. ¹⁸ Nepa seararíṅíni. Sealepísaríṅáoyíne xwíáyo re dání ‘Ayí sipíríní.’ ránáyí, Goríxo aṅṅnamí dání ení soyfíne sḱnḱ mḱrípá enjána o xámí ‘Ayí sipíríní.’ rínfáriní. Soyfíne re dání ‘Ayí ananíríní.’ ránáyí, Goríxo xámí emí dání ení ‘Ayí ananíríní.’ rínfáriní. ¹⁹ Rípi ení seararíṅíni. Xwíá tṅyo dání soyfíneyá waú amípi wí nání dṅí axíṅíní nḱmori gí ápo, aṅṅnamí ḱweañomí yaríṅí axíṅíní wíáná o arfá nḱwirí xíxeni e wimíxíyínfáriní. ²⁰ Ámá nioníyá imónígíáyí waúnírání, waú wonírání, nioní seáyí e nḱmeaníro nání awí eánána nioní áwíní e ḱweámfá enagí nání wí gí dṅí axíṅí nḱmoro yaríṅí wiarígíápi gí ápo arfá nḱwirí xíxeni wimíxíyínfáriní.” uríṅinígíni.

Yokwarimf aninj minf owiipoyiniri urinj nanirini.

21 Ina Pitao nibiri Jisasomi yarinj re winjiginini, "Aminaoxini, ama joxi nixixidiri nani negi nixiximea wo iwif arari nikaranayi, nioni eni xixeni xfo nikarifiya yokwarimf wiimfarini? 'Iwf we wufum danyf wau nikarifiya nani yokwarimf niwiimana enana am wini nikaranay yokwarimf wiipaxf menini.' nimonarini." urafagi 22 Jisaso re urinjiginini, "Joxi we wufum danyf wau apini yokwarimf wiianayf, 'Ayf Apanirini.' ririmeini. Joxi aninj minf yokwarimf wiirfa nani rarinjini." nuriri 23 "Ama Gorixo xwioxifo mumeamf neri umenweanifayf aninj minf yokwarimf wiirixiniri rfa neararinini?" oyaiwipoyiniri ewayf ikaxf re urinjiginini, "Gorixo, aninamf menweano, o mixf inayf wo xegf ominjf wiirigifayf wami nigwf niwiri 'Idana awaya niapfirixini.' niyaiwiri niwimana nijweanisanf re enoninj imonini. O 'Ema ayf wi rixa muronfirini. Agwi awa nibiro awaya oniapfopyi.' rana 24 awa nibiro xfoya urapigifapi nani awaya mni niwirfna wo xfoya nigwf xwe ayf wi K10,000,000 urapinjo eni nibiri aiwi 25 xfoya xixeni e mwiipaxf enagf nani mixf inayo xegf wfamf re urinjiginini, 'Nioni nigwf meami nani oya iyfa fa amipi nurapiri ama wyo bf epoyi. O eni xiepi tni naiwai tni ama waya xinaiwaninj nimoniro ominjf wiipirfa nani bf nero nigwfpf nimeami nibiro niapfopyi.' urana 26 K10,000,000 urapinjo mixf inayoya agwf riwami dani xwifayo nifkinimeari waunf nikarini re urinjiginini, 'Nigwf niapinjipi nani sini dinjf nkwirori yarinjini. Rfwenf nani wentinj neri jweafirixini. Nnimeana joxi niapinjifa xixeni siapimfarini.' urafagi 27 mixf inayo wa niwianiri nani re urinjiginini, 'Nigwf nioni siapinjapi nani dinjf pea moni. Joxi ananf ut.' urafagi aiwi 28 ominjf wiirinjjo nipeyari xegf wfo 'Rfwenf oya eni xixeni niapfwinjiginini.' niyaiwiri K100 winjomi sinjwf niwini rfa nixeri sinjwf fa niyamixiri re urinjiginini, 'Joxiyani rixa xixeni niapimniri riyarinjini?' urafagi 29 xegf ominjf nawini wiirigifo xwifayo nifkinimeari waunf rixinjf re urinjiginini, 'Nigwf joxi niapinjipi nani sini dinjf nkwirori yarinjini. Rfwenf nani wentinj neri jweafirixini. Nnimeana joxi niapinjifa xixeni siapimfarini.' urafagi ai 30 wfo 'Rfwenf niapfwinjiginini.' mwiimonafgi fa nixirimi nuri gwf anjyo niwirariri porisifo re urinjiginini, 'Nigwf nioni winjapa xixeni niapana ananf ikweawaririxini.' urafagi 31 mixf inayoya ominjf wiirigifa wfa o e yarinjagf sinjwf niwiniro ayf winfagi nuro o epfi nani mixf inayomi awanjf urana 32 mixf inayo 'Ominj niarinjjo obini.' nuriri omi rixa niwirimeami bana o re urinjiginini, 'Joxi ominj niarinjf sipioxini, joxi waunf rixinjf nrfagi nani nigwf ami oya niapfwinjiginiri siapinjapi nani dinjf pea rimoiaf aiwi ami joxi ominj niarigifi wfomf pi wikariginini?' 33 Nioni ayf nixirimixiri "Dixf nigwf xe owenti." ririfagi aiwi joxi pi nani dixf wfomi ayf murimixipa einjini?" nuriri 34 wikf wonfagi omi fa nixeri porisifo mni niwiri re urinjiginini, 'Nigwf nioni winjapa xixeni niapine nani iwanjf nimepea uririxini.' urinjiginini." Jisaso ewayf xwiyfa e nurimana 35 xegf wiewisarinjowami re urinjiginini, "Ama nioni nixixidiro nani segf serifimeaf imonigifayf fwf seaikarifiya yokwarimf mwiipa neronayf, mixf inayo xegf ominjf wiirinjf sipiomf winjapa Gorixo eni axifi e seinfarini." urinjiginini.

19

Apixf emi mimopa efixiniri urewapinjif nanirini.

1 Jisaso xwiyfa api nipini nurifana Gariri ppropenisfo pini niwiarimi nuri inigf Jodan rapayo nixemori Judia ppropenisf ariwamini nemi 2 ama oxif apixf obaxf numi uxidarina e simixf tgifayo nanf niwimixa warina 3 Parisi wa Jisaso mixf inayf Xeroto menweane emearinjagf niwiniro "Jono wayf numeaiia wago enjpa xewaninjo xwiyfa nixirina rfa omearinini." niyaiwiro nibiro iwamfo wiwapiyaniro nani yarinj re wigfawixini, "Apixf pi pi nani nipikwini mtyarinjagf niwini emi nmorinayf, ayf ananirani? Xwiyfa tinirani?" urafaga 4 Jisaso re urinjiginini, "Bikwifo xwiyfa Iwamfo amipi nni nimixirina oxif tni apixf tni imixinjirini." ririnjipi soyfne fa niroro aiwi sini njifa mimonipa renoj? 5 Imixinjjo xwiyfa 'Aynani oxo xanayaumi pini niwiarimana xegf apixf tni nikumixinirina na ayf na binininj imonipisfirini.' ririnjipi eni fa niroro ai sini njifa mimonipa renoj? 6 E niriniri eaninjagf nani ayau xixegini imonarigifimanti. Na ayf na binininjf nimoniri emearigfirini. Ayau meanipisii nani Gorixo njwirarinjf enagf nani wi emi mimonipa yaniginini." urafagi 7 Parisiowa re urigfawixini, "Joxi neararinjipi nepa enanayf, Moseso njwf ikaxf niwuriyiri rfwaminjf nearfina pi nani re nixiri eanfirini, 'Dixf apiximi emi nmorfina 'Imi aninjf emi moarinini.' nixiri payf e neari wiowaririxini.' Moseso pi nani e rinjirini?" urafaga 8 Jisaso re urinjiginini, "Soyfne arki apixf emi moanro yarinjagfa niseaniri nani xe emi omopoyiniri sinjwf niseaniri aiwi iwamfo Gorixo xwfa imixinje dani wi e enjmani. 9 Nioni re seararinjini, 'Go go xegf apixf xaminjimi emi nmorif siwif pi axf weanarinjipi nani marfa, ami sinj wi nimearfina ayf

fwf inarinjti.' seararinjti." urfagi ¹⁰ xegf wiep̄sarinjowa re urigfawixini, "Ámá apixf nmeámáná emi mopaxf mimóniþa enjánáyf, apixf mmeapa nerfná nanf imónipaxfrini.' neaimónarini." urfaga ai ¹¹ o re urinjningini, "Soyfné rfáþi nanf e nimóniri aiwi ámá nfní dñf axfpi soyfné yaiwifápa yaiwipfriméoi. Sa ámá wini wini Gorixoyá dñfyo dání e yaiwipaxfrini. ¹² Ayf rþiþi nání seararinjini. Oxowa apixf mmeapa epaxf imóninjyf mfkf xixegfrini. Wa xínái agwíyo dání piáf mayf xirinjf nání apixf mmeapa epaxf imóninjoi. Wa piáf yóninjagf nání ayf awa eni mmeapaxf imóninjoi. Wa Gorixo nání wáf urimepfrini nání éfáwa wigf dñfyo dání eni apixf mmeapaxf imóninjoi. E neri ai 'Gorixo nání wáf nurimerfná apixf mayoni éimigini.' yaiwiarinjf go go sa e yaiwíwningini." urinjningini.

Niaiwf onimiápiami wé ikwikwiárimf enjf nánirini.

¹³ Ámá wí wigf niaiwípiami Jisaso wé seáyf wikwiárimf xwé imónipfrini nání Gorixomi yarinjf wiri oeniri nmeámí barinjagfa wiep̄sarinjowa sñwf e nñwínro mñx urfaga ai ¹⁴ Jisaso re urinjningini, "Niaiwíþia xe obipoyi. Ámá niaiwf onimiáþia xantyaúmi dñf nñwikwírore yarigfápa Gorixomi dñf wikwírófáyf o xwioxfyo mmeámí neri umenweanfá enjagi nání niaiwíþia xe obipoyiniri sñwf wñfpoi. Pfrf mñwiaikpa époyi." nuriri ¹⁵ apiami wé seáyf e ikwikwiárimf nñwimáná e dání pñni nñwiárimf unjningini.

Amipi mimúróninjf wo yarinjf wñfþi nánirini.

¹⁶ Jisaso e dání warfná re enjningini. Ámá wo nñbiri re urinjningini, "Nearéwapiyarinjoxini, nioní pi nanfj nerfná dñf nñyimñþi aninjf ininá ñweámfa nání imónimfáfrini?" urfagi ¹⁷ Jisaso re urinjningini, "Joxi pi nání nanfj nání yarinjf niarinjini? Gorixo ná woni nanf imóninjagf nání joxi api nání dñf rñmoarinjini? E neri ai joxi 'Dñf nñyimñþi aninjf ininá ñweámfa nání oimónimni.' nñyairwínáyf ñwf ikaxf eáninjfyo xfdífrini." urfagi ¹⁸ ámá re urinjningini, "Pi ñwf ikaxf eáninjf nání nñrarinjini?" urfagi Jisaso re urinjningini, "Re nñriniri eáninjþi 'Nñwiáfrinimeari ámá mñþikpa erfni. Ámá wí tñni fwf minþa erfni. fwf mmeapa erfni. Ámá wo nání xwiyfá nñyimáróniri yapf murþa erfni. ¹⁹ Dñxf ápomi tñni inókimi tñni wéyo umerfni. Ámá wíyo jñwaninjoxi nání dñf sþiþi nñsiri menarinjþa axþi e wirfni. E nñriniri eáninjþi xfdífrini." urfagi ²⁰ ámá re urinjningini, "Api nñþini nioní xfdarinjáriní. Nioní bi sñni mepa enjáf gþirfani?" urfagi ²¹ Jisaso re urinjningini, "Joxi 'Píraninjf oimónimni.' nñsimóninfnáyf, nuri dñxf iyfá fá amipi ñgwf nání bf neri ñgwf nñmearfná ámá uyípeayfyo mñni nñwimáná nñbiri nioní nñixfdírxini. E nerfnáyf, amipi ayá tñþi Gorixo anñnamí joxi nání awí eáméamf siárinfrini." ²² Jisaso e urfagi o rfná nñwirí amipi xwé tñjo enjagi nání xegf xwioxfyo dání dñf rfa uxéagf nání dñf sþiþi nñyaiwia unjningini.

²³ Jisaso xegf wiep̄sarinjowami re urinjningini, "Nioní aga nepa seararinjini. Amipi mimúróninjáyf Gorixo ámá xfo xegf xwioxfyo mmeámí neri umenweanfá opáwianeyiniri aninjf minf nero aiwi nñpáwipaxf mimónini. ²⁴ Rþiþi eni seararinjini, 'Kamerf enj rapirapf gwí kiwearfíþa óyimi páwipaxf mimónini. Ámá amipi mimúróninjáyf kamerf enj óyimi nñpáwípa yarinjyf yapf anñnamí ñweanjoyá xwioxfyo páwipaxf mimóninjoi.' seararinjini." urfagi ²⁵ wiep̄sarinjyf —Judayf nñni "Amipi mimúróninjáyf Gorixoyá dñf tñni amipi mearinjagfa nání Gorixo yayf winarini." yaiwiáfrini. Wiep̄sarinjyf eni e nñyaiwiro nání Jisaso e urfagi rfná nñwiróná ududf nñwikárinro omi re urigfawixini, "Joxi rñyf nepa enjánáyf, Gorixo ámá gíyo yeáyf uyimixemeanfáfrani?" urfaga ²⁶ Jisaso sñwf agwf nñwíniri re urinjningini, "Ámá wigf dñf tñni Gorixoyá xwioxfyo páwipaxf mimónini. E neri ai Gorixo amipi mepa epaxf wí mimóninjagf nání oyá dñf jfáyf tñni ayf ai anani páwipaxf imónini." uraná ²⁷ Pitao Jisaso ámáomi "Dñxf iyfá fá amipi ñgwf nání bf neri uyípeayfyo mñni nñwia numáná nñixfdírnfnáyf, Gorixo anñnamí amipi ayá tñþi rñtinfrini." urfþiþi nání dñf nñmorí Jisasomi re urinjningini, "Arfá éi. Amipi noneyá nñni ríxa pñni nñwiárimf joxi rixfdarinjwáyf pi meanfwarini?" urfagi ²⁸ Jisaso re urinjningini, "Nioní nepa seararinjini. Gorixo xwá sñjf wiri imixáná ámá imóninjáoni ríxa mñxf ináyf nimóniri nñweanþaná soyfné eni negf Isireriyf gwí wirf wirf wé wúkaú síkwf waú enjyo xiráowayfnéinjf nimóniro mi ómómiximf nero menweapfráfrini. ²⁹ Ámá gíyf gíyf nioní nñixfdiro nání wigf anjwámirani, xexirfmeáowamirani, xexirfmeáiwamirani, xanomirani, xñnáimirani, niaiwíyorani, xegf omñfrani, pñni nñwiárimfná wigf amipi pñni nñwiárimf ufáþimi Gorixo wíþiþi aga seáyf e múrónnfrani. Ayf eni dñf nñyimñþi aninjf ñweapfrfá nání meapfráfrini." ³⁰ nuriri wiep̄sarinjowa "None Jisasomi xámi xfdarinjagwi nání seáyf e imóninjwini." yaiwipfrinxiniri re urinjningini, "Agwi rfná xámi xámi imónifáyf rfwéna surfná imónipfráfrini. Agwi rfná surfná imónifáyf xámi imónipfráfrini." urinjningini.

20

Ewayí ikaxí wainí omíñño wiigíyí nánñini.

1 Jisaso ewayí xwíyíá re uríññini, “Anínamí ñweaño áamá xfo xegí xwioxíyo mñimeámí nerí umeñweañño yaní numeiríná ayí mñraxwí rónññi imónñni. O wía mónññimí 6:00 a.m. imónáná áamá xegí wainí omíñño wiipñri wirímeámññri nánñi nuri² áamá wa ‘Sfá riyimí nánñi xixegíñi ikwí wina neaiapáná omíññi siianíwñni.’ uríagí xegí omíñño nánñi urowárññini. ³ Ámí 9:00 a.m. imónáná awí eánarígíe nánñi nuri weníññi éyí wíññini. Wa re kikiíá riwa roñagí nñwññri⁴ re uríññini, ‘Soyíne ení gí omíññi niipñri nánñi úpoyí. Sfápi tñni soyíne omíññi niífápi nánñi nñgwí xixení seaiapímññni.’ uríagí awa ení nuro omíññi wiigíawixíni. ⁵ Ámí sogwí áwñni e enáná ríxa 12:00 imónáná nuri ámí wa e kikiíá roñagí nñwññri axípi e urowárññini. Ámí 3:00 p.m. imónáná axípi e eníññini. ⁶ Ámí ríxa 5:00 p.m. añwi e imónáná nuri ámí wa e kikiíá roñagí nñwññri re uríññini, ‘Sfá riyi nñyimíni pí nánñi kikiíá re roñoi?’ uríagí⁷ awa re uríagíawixíni, ‘Ámá wo “Nígi omíññi niipoyí.” mñnearíone enaği nánñi roñwñni.’ uríagí o re uríññini, ‘Soyíne ení omíññi niipñri gí wainí omíñño nánñi úpoyí.’ uríññini. ⁸ Sfápi tñni wainí omíññi xiáwo bosíwomí re uríññini, ‘Joxí omíññi niarígíawamí “Eñni.” nuriñni nñgwí mñni nñwiríná ríwíyo úfawamí nñwia nuri xámí úfawamí nñwirí pñni wiárei.’ uríagí⁹ o nuri mñraxwo urípa yaríná áamá 5:00 p.m. dání úfawa nñbiríná xixegíñi ikwí wñnani wñnani nñmeáa ugíawixíni. ¹⁰ Ámá wía mónññimí dání úfawa nñbiríná nñgwí seáyí e meapíraoññri éfáyí awa ení xixení axípi ikwí wñnani wñnani nñmeáa ugíawixíni. ¹¹ Ikwí wñnani wñnani nñmeáa nuríná mñraxwo omíññi xiáwo nánñi añññimí ikaxí nññniro ¹² omí re uríagíawixíni, ‘Sfápi tñni nuro omíññi onímiápi éfawamí none wía mónññimí dání nurane yaríná sogwí xaiwí neanaríone tñni xixení pí nánñi mñni wñni?’ uríagí aí ¹³ o awayá womí re uríññini, ‘Gí ámaé, nioní sípi wí mñsikárñni. Joxí wía mónññimí dání re mññripa réññini, “Joxí ikwí wina niapñri nánñi omíññi siimñni.” mññripa réññini?’ ¹⁴ Nñgwí nioní siapíá dñxípi nñmeámí uí. Ámá sfápi tñni éfí ro “Nñgwí xixení axípi owimñni.” nimónñagí nánñi joxí siapíápa axípi mñni wñni. ¹⁵ Amñpi nioní gíyí nñwaníñni dññi tñni nñwirínáyí, “Ayí nñpikwññimani.” rññaiwiaríñni? Nioní yaní ewaní nimónñri yaríñagí nánñi joxí sípi dññi rññaiwiaríñni?’ uríññini.” Jisaso “None xámí xfdaríñagí aí ríwíyo xfdíyí tñni xixení neaiapíññari?” oyaiwípoyíññri ewayí xwíyíá apí nurímaná ¹⁶ re uríññini, “Agwí ríná xámí xámí imónñíyí ríwéná suríma imónñpíññari. Agwí ríná suríma imónñíyí xámí imónñpíññari.” uríññini.

Xíomi pñkipññari nánñi ámí áwaní uríññi nánñini.

17 Jisaso óf Jerusaremí nánñi warígíayo umññri nánñi neríná xegí wiepñsaríññi wé wúkaú síkwí waú awamí nñwirímeámí ná dámmé onímiápi óf e nuróná re uríññini, ¹⁸ “Aríá époyí. Ríxa Jerusaremí nánñi waríññini. E rémóná ámá imónññoni nánñi mñyí uráná apaxíññini imónñgíá xwéowa tñni ñwí ikaxí eánññi mewegíawa tñni xwíyíá nññimearíróná nioní nánñi re rññpíññari, ‘Ámá romí opñkipoyí.’ nññniro ¹⁹ émayí nioní ríperíññi nñmearíro síkwíá ragí píññi nuyíkiro íkfáyo nñyekwíroáññi epññi nánñi mñni nññiwirowi aiwí sfá wíyá wíyí oráná xwárípayo dání ámí wiapññimeámíññni.” uríññini.

Wiepñsaríññi waúmi xínái ríxíññi uríññi nánñini.

20 Jerusaremí nánñi ófyo waríná Sebediomí xewaxowáu —Ayí Jemiso tñni xogwáo Jono tññini. Awaú tñni xínái tñni “Jisaso ríxa Jerusaremí nñremóríná mñxí ináyí nimónñri neameñweaññari?” nñyáiwiro nñbirowa wauní ríxíññi uraññi nánñi mññi xwíyíyo ikwírowagí ²¹ Jisaso re uríññini, “Sepíoyíne o pí oneaññri niaríñoi?” uríagí í xegí nñaiwíwáu wiepñsaríññi wíamí seáyí e owimónñpiyíññri re uríññini, “Joxí ríxa mñxí ináyí nimónñri neameñweaññá gí nñaiwí rowáu wío wé náumí dání ñweari wío wé onamíññimí dání ñweari epíññi nánñi rei.” uríagí aí ²² Jisaso re uríññini, “Sepíoyíne yaríññi niaríññi nánñi nñjía mímónñpa nero nánñi yaríññi niaríñoi.” nuriñni ewayí ikaxí ámá wa xfo mñ pñkipññari enaği nánñi áwaní nuriññi yaríññi re wíññini, “Awagí iníñgí síxí nioní nñmífáwá ananí nñpaxí imónñpíññari?” uríagí awaú re uríññini, “Ananí nñpaxowawíñni.” uríagí ²³ o re uríññini, “Iníñgí nioní nñmífáwá awagwí ení nñpíññini. E nerí aí ‘Wíoxi rími dání ñweaí. Wíoxi rími dání ñweaí.’ wí earípaxí mímónñni. Wáu gowáu mímíññani ñweapíññi nánñi gí ápo ríxa ríññini. Ayínani nioní e earípaxí wí meníni.” uríagí ²⁴ wiepñsaríññi wé wúkaú wía awáu Jisasomí yaríññi e wíagí aríá nñwirowi nánñi wíkwí dññi wíaiwiaríññari aí ²⁵ Jisaso xfo tññi e nánñi “Eñni.” nuriñni re uríññini, “Soyíne nññari. Émayíyá ámá ámíñá meñweagíawa seáyí e nñwimónñnirowi paimíññi wiaríññari. Wígí ámá ení rññi meñweagíawa ení seáyí e nñwimónñnirowi ‘Xe

nonenini simanjwifoninj yeayf oneauronipoyi.' niyaiwiro yarigfarini. ²⁶ 'Awa seayi e niwimonoro yarigfapa soyfne eni axipi nimonoro mepa oepoyi.' uimegofarin. 'Gf wfami seayi e oimonomini.' yaiwinarinj goxi goxi awaya ominj wiarijoxofinj wimonei. ²⁷ 'Neaiepsarijone woni xami xami oimonomini.' yaiwinarinj goxi goxi ama wi joxi nani re rpiri nani, 'O wiepsariinj wfami xinaininj nimonori arira wiarini.' rpiri nani joxi e erfani. ²⁸ Ama imonijaoeni yarijapa axipi efraxini. Nioni ama wi arira nifrixiniri bijamani. Nioni ama nyoni arira wiri nioni nupeirina gwiniinj uroyirori eminiri bijarini." urinjigini.

Sijwf suparigfiwau mi nanj imixinj nanimini.

²⁹ O tni wiepsarijowa tni anj yof Jerikoyi rininjyo dani warfna ox apix ayá wi nuni warfna ³⁰ re enjigini. Ama sijwf suparigfiwau of manjpa tni njweagfiwau "Jisaso riman pwarini." rinarijagfa arfa niwiri rfaiwa re urigfisixini, "Aminae, negf mixf inayf Depitomi xiawoxini wa yeawianei." rana ³¹ ama obaxf Jisasomi xami uimegofarij rfininj tni re urigfawixini, "Awagwi rfaiwa mriipa epiyi." urifagfa aiwi awau arfki wini enj tni re rigfisixini, "Aminae, joxi negf mixf inayf Depitomi xiawoxini, wa yeawianei." urifagfi ³² Jisaso e ef nironapimana of e dani rfaiwa re urinjigini, "Awagwi o pi oyeainiri rarijini?" urifagi ³³ awau anji e nibiri re urigfisixini, "Aminaoxini, joxi yegf sijwf oyeaoxaniri rarijwi." urifagi ³⁴ Jisaso awau nani wa wunfagi egf sijwyo we seayi e wikwiaraná re egfisixini. Niwauini sijwf noxoari nanimana nuni uxdfigfisixini.

21

Jerusaremio niremorfna mixf inayf remoarigfapa remonj nanimini.

¹ Jerusarem rixa anji e imonana dfwf Oripi tni e anj yof Betipasi rininjipimi niremomaná Jisaso wiepsarijofyfi wau mi nurowarirfna ² re urinjigini, "Awagwi anj jfapimi nani nuri dogi xinaí xegf mia tni e yurarinijagf niwiniirina niwauini nikweari nimeami bpiyi. ³ Ama wo sijwf neaniri 'Awagwi pi nani ikweariniji?' earanayf, re urfpiyi, 'Aminao seayi e ef njjweari nimeami uminiri yearowarinjoi.' urana xiawo apaxf me eaiapowarenapinjoi." urinjigini. ⁴⁻⁵ Wfa rokiamoagf wo niri rfwamij rpi eanjpi, "Saioni —Jerusarem nani niro aiwi dfwf bi nani Saioniyi rarijfarini. E njweagfayo re urfpoi, 'Arfa epyoi. Segf mixf inayo awayinfininj nimonori dogi xweomi marfaí, dogi mia womi ai njjweamána seyfne tfamini barini.' urfpoi." niri rfwamij eanjpi xixeni imonini nani Jisaso awauini e urowarininjigini. ⁶ Wiepsarijof awau nuri Jisaso urfpa e neri ⁷ dogi mia tni xinaí tni nikweari nimeami nibiri wigf iyfa dogi miaomi seayi e nikwiario Jisaso seayi e njjweari nimeami warina ⁸ mixf inayfyo yayf wianoro nani yarigfapa ama ox apix epifroyf nero nuni xfdarigfayf obaxf Jisaso iyfayo seayi e nosaxa opuniri wigf iyfa nifiro of e ikwianwf neapara uro wi wewf iw nidoayiro ikwianwf neapara uro nerfna ⁹ xami umeaarigfayf tni rfwyo uxfdarigfayf tni rfaiwa re nura ugfawixini, "Mixf inayf Depitomi xiawo romi yayf seayi e dani oumeaneyi. Ama Aminá Gorixo urowarenapinj ro —Negf arfowa o nani weninj neri njweanana xwiogwf obaxf muroagftrini. O Gorixoyá dñj tni seayi e imonifwinjigini. Gorixo seayi emi njweanomi yayf seayim dani oumeaneyi." Rfaiwa e nira nurona oxf nika nuro ¹⁰ rixa Jerusarem remonana e njweagfayf mrf mrf neamero re rinigfawixini, "Ama o go nani rfa rarijoi?" rinarfna ¹¹ oxf apixf xfo tni warigfayf re urigfawixini, "Gariri piropenisyo anj yof Nasareti dano, Gorixoyá wfa rokiamoarinj Jisaso nani rarijwini." urigfawixini.

Ama anj rdiyowá yarigfiwami inimi dani bf inarigfayf emi mimeamf enj nanimini.

¹² Jisaso anj Gorixo nani rdiyowá yarigfiwami npawiri ama anj iwami inimi dani bf inarigfayo mixfdamf wiowariri ama nigwf senisf ninayiro tarigfayfyá ikwianwf mimiwiarf eri ama inj xawiof rdiyowá nani bf inarigfayf ikwianwf ef njweaarigfapi mimiwiarf eri neri ¹³ mixf re urinjigini, "Anj riwa nani rfwamij re niri niri eanini, 'Anj Gorixoniyaiwa ama xwyfá ririmf nifirfa naniwarini.' niri niri eaninjagi ai soyfne fwf meaarigfayf yarigfapa axpfininj nero nani anj riwa fwf meaarigfayfyá anjininj imonini." urinjigini. ¹⁴ E nuri sñi anj Gorixo nani rdiyowá yarigfiwami inimi emearfna sijwf suparigfayf wi tni sikwf ikf egfayf wi tni o tñj e nani bana o nanj imimiximf wiagi ¹⁵ apaxipanjimf imonigfa xweowa tni njwf ikaxf eaninjpi mewegfawa tni Jisaso emimf e epi sijwf niwiniro niaiwf o nani anjwami inimi dani rfaiwa re nira warijagfa, "Negf mixf inayf Depitomi xiawo romi seayi e oumeaneyi." nira warijagfa arfa e niwiro nani wikf dñj niwiaiwiro ¹⁶ mixf re urigfawixini, "Pine niaiwf joxi nani rarijofayf arfa rwininj?" urifagfa Jisaso re urinjigini, "Oyi, arfa niwiri aiwi soyfne xwyfá Gorixo nani re niri niri eaninjpi, 'Dñj joxiyayo dani niaiwf onimlapi tni sñi

amɨnjɨ narɨnjɨpia tɨnɨ yayɨ seayɨmɨ dani rɨmepɨrɨfariɨnɨ.' nɨrɨnɨrɨ eanɨnjɨpɨ soynɨnɨ fa nɨrooro aɨ rɨxa agwɨ xɨxenɨ imonɨngɨ nɨwɨnɨro aɨ sinɨ dnɨjɨ mɨmoarɨnjɨoɨ.' urɨnjɨnɨgnɨnɨ. 17 E nurɨmo awamɨ pɨnɨ nɨwiarɨmɨ nɨpeyearɨ anɨ apimɨ pɨnɨ nɨwiarɨmɨ nurɨ anɨ yoɨ Betani nanɨ nurɨ e sa wejnɨnɨgnɨnɨ.

Ikfa pikɨna ramɨxɨnjɨ nanɨrɨnɨnɨ.

18 Sa wejɨ wɨapɨ tɨnɨ amɨ Jerusalemɨ nanɨ nɨbɨrɨna agwɨ wɨana 19 wenɨnjɨ ɨfyɨ wɨnɨnjɨnɨgnɨnɨ. Ikfa pikɨ wɨna of e jɨfina ronɨagɨ nɨwɨnɨrɨ "Sogwɨ bɨ odanɨmɨnɨnɨ." nɨyɨawimɨ nurɨ anɨwɨ e dani wenɨnjɨ ɨfyɨ wɨnɨnjɨnɨgnɨnɨ. Sogwɨ mɨwepa ɨwɨnɨ inarɨnjagɨ nɨwɨnɨrɨ ikfanamɨ nɨramɨxɨrɨ re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Ikfa pikɨ rɨnaxɨ, sogwɨ winɨ werɨfamanɨ." urana apaxɨ me yɨwearɨnjɨnɨgnɨnɨ. 20 Apaxɨ me yɨwearɨfagɨ wɨepɨsarɨnjowa e nɨwɨnɨro ududɨ nɨwiwo yarɨnjɨ re wigɨfawixɨnɨ, "Ikfa pikɨ ana arɨre nerɨ apaxɨ me yɨwearɨnjɨoɨ?" urɨngɨfa 21 Jisaso re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Nionɨ nepa seararɨnjɨnɨ, 'Soyɨnɨ Gorɨxomɨ dnɨjɨ wɨkwɨrorɨ dnɨjɨ bɨawɨ mɨmaxɨrɨpa ero "Gorɨxoyɨ dnɨjɨ tɨnɨ ikfa rɨna e epaxɨnamanɨ." mɨyɨawipora ero nerɨnɨyɨ, ayɨ xɨxenɨ nionɨ yarɨnjɨpa nimonɨnɨnjɨoɨ. Ikfa rɨna nanɨnɨ mirarɨnjɨnɨ. Dɨfwɨ mɨnjɨ apimɨ aɨ "Rɨpɨxɨnɨ nurɨ rawɨrawayɨ piɨroɨ." uranayɨ xɨxenɨ e nimonɨnɨnjɨoɨ. 22 Pɨ pɨ nanɨ Gorɨxomɨ rɨxɨnjɨ nurɨrɨ dnɨjɨ nɨkwɨrorɨnɨyɨ, xɨxenɨ axɨpɨ e simɨxɨyɨnɨfariɨnɨ.' seararɨnjɨnɨ." urɨnjɨnɨgnɨnɨ.

"Nɨnɨ tɨnjɨoxɨ imoneɨ.' go rɨrɨnjɨoɨ?" urɨngɨfa nanɨrɨnɨnɨ.

23 O amɨ Jerusalemɨ nɨrɨmorɨ rɨxa anɨ Gorɨxo nanɨ rɨdɨyowɨ yarɨngɨwɨamɨ nɨpawɨrɨ amayo urɨwapɨyarɨna apaxɨpɨanɨnjɨ imonɨngɨfa xwɨowa tɨnɨ wigɨ Judayɨ mebaowa tɨnɨ nɨwɨmearo re urɨngɨfawixɨnɨ, "Joxɨ arɨge nimonɨrɨ amɨpɨ nene anɨ riwamɨ ɨnɨmɨ dani yarɨnjɨwɨpɨ pɨrɨ wɨaikɨmɨ yarɨnjɨnɨ? 'Joxɨ nɨnɨ tɨnjɨoxɨ imoneɨ.' go rɨrɨfagɨ e yarɨnjɨnɨ?" urɨngɨfa aɨ 24 Jisaso re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Nionɨ enɨ yarɨnjɨ bɨ oseaimɨnɨ. Soyɨnɨ nionɨyapɨ awanɨ nɨranayɨ, nionɨ enɨ 'Api eɨ.' nɨrɨo nanɨ awanɨ searɨmɨfɨnɨ." nurɨrɨ 25 re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Yarɨnjɨ nionɨyɨ rɨpɨ seaimɨnɨ. Jono wayɨ nɨneameaia uɨo wayɨ Gorɨxoyɨ dnɨjɨ tɨnɨ neameainɨfranɨ? Xegɨ dnɨjɨ tɨnɨ neameainɨfranɨ?" Yarɨnjɨ e wɨana wɨwanɨnjowa re rɨngɨfawixɨnɨ, "Jono Gorɨxoyɨ dnɨjɨ tɨnɨ enɨrɨnɨnɨ." uranayɨ, re nearɨnɨnjɨoɨ, "Soyɨnɨ pɨ nanɨ arɨfa mɨwɨ egɨfariɨnɨ?" nearɨnɨnjɨoɨ. 26 E nerɨ aɨ 'O xegɨ dnɨjɨ tɨnɨ enɨrɨnɨnɨ.' uranayɨ, ama sɨpɨfa re epɨroyɨ egɨfayɨ, "Jono Gorɨxoyɨ wɨfa rokɨamɨnjɨofanɨ?" yaiwɨarɨngɨfayɨ iwanɨ neamepɨpɨrɨxɨnɨnɨ." nɨrɨnɨro 27 Jisasomɨ re urɨngɨfawixɨnɨ, "None majɨfariɨnɨ. Jono dnɨjɨ goyɨ tɨnɨ enɨrɨfanɨ?" urɨngɨfa o re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Nionɨ enɨ 'Amɨpɨ apɨ pɨrɨ wɨaikɨmɨ eɨ.' nɨrɨo nanɨ awanɨ searɨmɨmɨnɨnɨ.

Ewayɨ ikaxɨ xɨrɨxogwawowau nanɨ urɨnjɨ nanɨrɨnɨnɨ.

28 "E nerɨ aɨ ewayɨ xwɨyɨfa rɨpɨ nanɨ segɨ dnɨjɨ arɨre yaiwɨarɨnjɨoɨ? Ama wo xegɨ nɨawɨf wawɨ tɨnjɨ xamɨ xɨraomɨ nurɨ re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, 'Iwe, joxɨ negɨ wainɨ omɨnjɨyo nanɨ nurɨ omɨnjɨ eɨ.' urɨfagɨ 29 o re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, 'Oyɨ, numɨfɨnɨ.' nurɨmanɨ munɨnɨgnɨnɨ. 30 Xano xogwawomɨ nurɨ axɨpɨ 'Omɨnjɨyo nanɨ nurɨ omɨnjɨ eɨ.' urana o re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, 'Oweoɨ, numɨmɨnɨnɨ.' nurɨmanɨ rɨwɨyo dnɨjɨ sɨpɨ nɨyɨawɨrɨ 'Gɨ apomɨ "Oweoɨ." pɨ nanɨ rɨfa urɨnɨnɨ?' nɨyɨawimɨ nurɨ omɨnjɨ enɨnɨgnɨnɨ." Jisaso ewayɨ xwɨyɨfa apɨ nurɨmanɨ 31 awamɨ yarɨnjɨ re winɨnɨgnɨnɨ, "Awawɨ go go xano urɨfɨpa xɨxenɨ arɨfa nɨwɨrɨ enɨnɨgnɨnɨ?" urɨfagɨ awa "Xogwaworɨnɨ." urɨngɨfa Jisaso re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, "Nionɨ nepa seararɨnjɨnɨ. Apɨxɨ ede dani iyɨ oikɨxearɨngɨfɨwa tɨnɨ ama ɨwɨ yarɨngɨfa, takɨsɨ nanɨ nɨgwɨ nearapariɨngɨfa tɨnɨ Gorɨxoyɨ xwɨoxɨyo ananɨ nɨpawɨro njweapɨrɨfa aɨwɨ soynɨnɨ pawɨpaxɨ mimonɨnjɨoɨ. 32 Ayɨ rɨpɨ nanɨ seararɨnjɨnɨ. Jono nɨbɨrɨ wɨ ronɨnjɨ oimonɨfɨpoyɨnɨrɨ searɨwapɨyɨagɨ aɨ soynɨnɨ xɨrɨo enɨjɨpa arɨfa mɨwigɨfawixɨnɨ. Apɨxɨ iyɨ ede dani warɨngɨfɨwa tɨnɨ takɨsɨ nanɨ nɨgwɨ nearapariɨngɨfa tɨnɨ xogwawo enɨjɨpa Jonomɨ arɨfa nɨwiwo sanɨnjɨ imonɨnarɨnjagɨfa soynɨnɨ sɨnjwɨ e nɨwɨnɨro aɨ xogwawo enɨjɨpa amɨ rɨwɨyo dnɨjɨ sɨpɨ nɨyɨawɨro 'None pɨ nanɨ arɨfa mɨwɨpa yarɨnjɨwnɨnɨ?' nɨyɨawɨro sanɨnjɨ mimonɨngɨfawixɨnɨ.

Ewayɨ ikaxɨ wainɨ omɨnjɨ sɨnjwɨ uwɨnɨarɨngɨfayɨ nanɨrɨnɨnɨ.

33 "Ewayɨ xwɨyɨfa amɨ bɨ rɨpɨ arɨfa nɨpoyɨ. Ama xwɨfa tɨnjɨf wo wainɨ uraxɨ ɨwɨfa nurɨrɨ xwɨna nɨrorɨ wainɨ xegɨ ɨnɨngɨ nɨpɨrɨfa nanɨ wainɨ sogwɨ xoyɨkɨmɨ enɨfa nanɨ sɨnjayo of nimorɨ wainɨ omɨnjɨyo awɨnɨmɨ anɨ awɨ njweapɨrɨfa nanɨ seayɨ emɨ nɨmɨra nɨpeyɨrɨ nɨsɨsana ama wɨ umeɨpɨrɨfa nanɨ re urɨnjɨnɨgnɨnɨ, 'Wainɨ sogwɨ nɨaf eanayɨ, bɨ soynɨnɨ segɨ mearo nionɨ gɨ mearɨ emɨfa nanɨ nionɨyɨ omɨnjɨ rɨpimɨ ananɨ sɨnjwɨ nɨwɨnɨpɨrɨfaranɨ?' nurɨmɨ anɨ wɨyo ememɨnɨrɨ nanɨ nurɨ nɨnjweanɨsana 34 wainɨ sogwɨ rɨxa nɨaf eana xegɨ omɨnjɨ wɨarɨngɨfa wamɨ re urowarɨnjɨnɨgnɨnɨ, 'Soyɨnɨ nuro wainɨ nionɨ nanɨ nɨtɨfapɨ nurapawɨpoyɨ.' urowarɨfagɨ aɨ 35 omɨnjɨ sɨnjwɨ uwɨnɨarɨngɨfawɨfa xɨo urowarɨfawamɨ womɨ iwanɨ mepero womɨ pɨkiro womɨ sɨnjɨ earo egɨfawixɨnɨ. 36 Omɨnjɨ xɨawo amɨ omɨnjɨ wɨarɨngɨfayɨ obaxɨ onɨmiapɨ wamɨ urowarɨfagɨ aɨ omɨnjɨ sɨnjwɨ uwɨnɨarɨngɨfawɨfa xamɨnjowamɨ

wigfápa axfpi wigfawixini. ³⁷ Ámi rfwíyo o xegf xewaxo nurowáriti re yaiwiniḡini, 'Nigf iwomiyf xwiyfá xixení arfá wipfáoi.' yaiwiagf ai ³⁸ omiḡf sḡwfw uwiniarigfáwa xewaxo barḡagf nḡwiniro re riniḡfawixini, 'Xanoyá dḡḡf tḡjo nimóniri amipi meanfo iwo barini. Oyá amipi meanfwá nani omi opikianeýi.' nḡriniro ³⁹ omi fá niḡero omiḡyo bfanriwámini nimoairo pikigfawixini." Jisaso e nuriri Judayf ámiaoowa re oyaiwipoyiniri "None omiḡf sḡwfw uwiniarigfáwoniḡf imóniḡagwi nani rinearini?" oyaiwipoyiniri ewayf xwiyfá e nurimáná ⁴⁰ ayo yariḡf re wiḡniḡini, "Omiḡf xiáwo nibirfá omiḡf sḡwfw uwiniarigfáwami pi winiḡini?" urfagi ⁴¹ awa re urigfawixini, "Sipi yariḡfawami eni sipi niwikárimáná ámi áma wa 'Xwiogwí ayf ayo wainf sogwí niáf éaná anani nḡdirane o nani utianfwáriní.' yaiwifawami re urinifáriní, 'Gf omiḡf ripi sḡwfw niwinifrixini.' urinifáriní." urfagfa ⁴² jisaso re uriniḡini, "Ewayf xwiyfá áma Gorixo seyíne yeáyf seayimixemeanfa nani urowárenapinifo nani nḡriniri eániḡf ripi eni 'Sḡḡa ḡḡf mḡrarigfáwa sḡḡá awiaxf nani pfa nerfá wo "Sipirini." nḡriro emi mófo nani Gorixo "Sḡḡa o tḡni xámí nḡrirfáýi, ḡḡf eni neániri nanf imóniḡiḡoi." nḡrirí sḡḡa o nimeari tána ḡḡf eni neániri nanf imóniḡfiri. Gorixo e éf enagi nani nene sḡwfw niwinifrána aga imiriḡf mimóniḡagf winiḡwini. E nḡriniri eániḡfpi soyíne siní fá mḡropa egfáraní? Oweoi, fá nḡro awi dḡḡf mḡmoariḡoi. ⁴³ Ayinani gf Judayíne re searariḡini, "Gorixo nene xfo xegf xwioxfyo mḡmeámí nerí pirániḡf neameḡweanfáriní." niyaiwiriḡoi? Oweoi! Omiḡf sḡwfw uwiniarigfáwa yapi arfki néra warigfáýíne Gorixo xfo xegf xwioxfyo niḡáwiro onweápoýiniri sḡwfw seanifámani. Áma xewfw wí sanif niḡmóniwo wé róniḡf yariḡfáýf opáwipoyiniri sḡwfw winifáriní." searariḡini. ⁴⁴ Xwasíw yeáyf bimí sḡḡá niḡpiérori nearfána yunf wároriḡpa sḡḡáoni áma ḡyo ḡyo niḡpiérori nearfána axfpi xwasíw yunifniḡf imiximfáriní." Jisaso xfo sḡḡáoniḡf nimóniri nani e urfagi ⁴⁵ apaxfpaniḡf imóniḡfá xwéowa tḡni Parisiowa tḡni ewayf xwiyfá api wiwanḡjowa nani rinarḡagf arfá niwiro "None nani rfa rarini?" niyaiwiro ⁴⁶ "Omi rixa fá oxiraneýi." yaiwifáýf oxí apixf nḡni jisaso nani "Gorixoyá wfá rókiamoariḡofani?" yaiwiriḡagfa nani ámi wáýf nero wí e meḡfawixini.

22

Ewayf ikaxf aiwá apixf meani naniḡini.

¹ Jisaso ámi ewayf xwiyfá wí nurifrána re uriniḡini, ² "Áma xwiyfá Gorixoyá arfá niwiro sanif niḡmóniwo xfo xegf xwioxfyo mḡmeámí nerí meḡweané ḡweapaxf imóniḡfýf, ayf ewayf xwiyfá riniḡini imónini. Míxf ináýf wo xewaxo apixf omeaniri nani aiwá xwé riyamf niyárimáná ³ xegf omiḡf wiariḡfawami re urowárininiḡini, 'Áma nioni urepeárimenáyo "Aiwá nani bḡpoyi." urimépoýi." urowáraná awa míxf ináyo urfápa nuro uriméagfa aiwi ayf mḡbipaxf wimóniḡiniḡini. ⁴ Míxf ináyo xegf omiḡf wiariḡfá ámi wami re urowárininiḡini, 'Áma nioni aiwá ripi nani urepeárimenáyo re urimépoýi, "Aiwá rixa riyamf yárininiḡini." nuriro "Xegf burimákau oxíýf tḡni sipisipf memé nanf xixegfni mḡniḡfrixá tḡni rixa niḡpikiri sfo kikirómi nerí sḡḡá exárinini. Xegf xewaxo apixf meani nani aiwá imixfápi nani bḡpoyi." urimépoýi.' urowáraná awa áwanf e uriméagfa aiwi ⁵ urepeárimenfyf arikwfkwi niwiro wigf dḡḡf tḡni numiro re egfawixini. Wo xegf aiwá omiḡfyo nani uniniḡini. Ámi wo xegf niḡwfw omiḡf bi eminiri nani uniniḡini. ⁶ Wfá omiḡf wiariḡfawami fá niḡriro iwanf nimepero pikigfawixini. ⁷ Míxf ináyo rixa wikf wónfagi xegf simiḡf winariḡfawami urowáraná awa nuro áma xegf omiḡf wiariḡfawami pikifáyo eni niḡpikiro wigf ḡḡfýf eni rfa niyárimáná enána ⁸ míxf ináyo xegf omiḡf wiariḡfá wami re uriniḡini, 'Gf iwo apixf meani nani aiwá rixa riyamf inárininiḡoi aiwi áma aiwá api nani urepeárimenfyf mḡbipaxf wimóniḡf nani ayf niḡpaxf mimóniḡoi. ⁹ Ayinani soyíne xwamidḡfyo nuro áma óf e niḡmúroniriḡfyo iwo apixf meani nani aiwá imixfá ripi niḡpíri bḡpíri nani áwanf urfápoýi.' urfagi ¹⁰ omiḡf wiariḡfáwa óf wíýf wíyo nuro áma niḡmúronifrányf nanf ai tḡni sḡpi ai tḡni niwiriḡeámi nibiro ḡḡf aiwá niḡpíri nani imixifwámi dérogfawixini. ¹¹ ḡḡf iwámi rixa niḡdeḡogfagfa míxf ináyo áma oxí apixf aiwá niḡpíri nani bḡfáýf sḡwfw winimniri nani niḡpawiri wenifḡf éýf wininiḡini. Áma wo aiwá nani nibirfána aikf sḡḡf yiniri iyfá sḡḡf pániri nemo nibiri mḡḡweapa enagi niwiniri ¹² re uriniḡini, 'Ámáoxini, joxi aiwá ripi nani nibirfána pi nani aikf sḡḡf yiniri iyfá sḡḡf pániri nemoxi mḡbipa éfiriḡini?' urfagi o xwiyfá bi murariḡagi ¹³ míxf ináyo xegf omiḡf wiariḡfawami re uriniḡini, 'Soyíne omi fá niḡero gwí wéyo jiro sḡkwíyo jiro nemána sfá yiniḡf bḡfariwámini moaipoyi. Sfá yiniḡeyf rḡniḡf ayikwí mḡwinipa enagi nani áma ḡwfw earo magí iróniwo epifáriní.' uriniḡini." Jisaso ewayf xwiyfá e nuriri ¹⁴ re uriniḡini, "Gorixo áma obaxfyo nurepeáriti 'Nioni tḡámni bḡpoyi.' nuriri aiwi neýirorfána áma nanf imóniḡfýf árfniḡf meanifáriní." uriniḡini.

Nigwí takisí nání émáyo wiarigfá nánirini.

¹⁵ Parisiowa Jisaso e rarirhagi arfá n̄wimowa nuro mekaxí n̄riro omi pasánirhí numero xwiyfápai n̄wiráraniro nání re rinigfawixini, “Omi yapf re uréwapiyarínwini, ‘Takisí nání nigwí émáyf nearáparigfápi sinti m̄nir wianiréwini?’ uraníwini. O ‘Oweoi, sinti m̄nir m̄wipa époyi.’ ránáyf, émáyf omi fá n̄xero gwí yipfároo. E m̄riipa nerí ‘Oyi, seyfné m̄nir n̄wirfná apáni yarirhoi.’ ránáyf, áma omi x̄darigfá ámi arfá bi m̄tíwí nero p̄fní wiáripfároo.” n̄ririnro ¹⁶ wiwanjowayá wiep̄sarigfá wami t̄nir áma m̄ixf ináyf Xeroto n̄ikum̄xinir̄i emearigfá wami t̄nir Jisaso n̄rhweari uréwapiyarirhe nání urowárfagfá awa nuro Jisasomi re urémeagfawixini, “Nearéwapiyarirhoxini, joxi n̄nearéwapiyirfná nepáni nearéwapiyarirhoxirini. Áma Ámináowayá s̄ihwíyo dání aí xwiyfá ámi xegf bi m̄ríf ax̄firini rarirhoxirini. Sipí rir̄i nanj rir̄i yarirhmani. Joxi xwiyfá Gorixoyáni nepáni x̄ixeni nearéwapiyarirhoxirini.” Weyf e numeariro yarirh re wigfawixini, ¹⁷ “Joxi none nearei. Dixf d̄irh arire simónariní? Judayene émáyfá m̄ixf ináyf Sisaoyi rinirhomi takisí nání nigwí m̄nir wiarirhwápi m̄nir n̄wirfná ‘Apáni yarirhwini.’ risimónariní? ‘N̄ipikwini m̄iyarirhwini.’ risimónariní?” uragfa aí ¹⁸ Jisaso awa sipí wikáraniro yarirhagfá d̄irh adadf n̄wirir re urirhiginini, “Nanj rir̄i sipí rir̄i yarirgá royfné, pi nání iwamfó niwapiyarirhoi? ¹⁹ Émáyo nigwí nene takisí nání wiarirhwá wo s̄ihwí w̄nir̄im̄i s̄iwá n̄ipoyi.” urfagi awa nigwí x̄fo urfí wo n̄mearo s̄iwá wíáná ²⁰ o re urirhiginini, “Nigwí romi s̄m̄manj im̄ixirirhí t̄f t̄nir yof éánirhí t̄f t̄nir goyaririni?” urfagi ²¹ awa re urigfawixini, “Ayf émáyf m̄ixf ináyf Sisaoyarinini.” urfagfa o re urirhiginini, “Am̄pí Sisaoyá imónirhagi n̄wirirfná ayf Sisaomi m̄nir wírfixini. Gorixoyá imónirhagi n̄wirirfná xewanirhomi m̄nir wírfixini.” nurir̄i áma Gorixoyá xewanirhónirhí im̄ixirirhí enagi nání omi d̄irh owikwírfipoyirir̄i re urfagi ²² awa arfá e n̄wiuro d̄irh ududf nero p̄fní n̄wiárim̄i ugfawixini.

“Áma ámi wiárip̄nimeapfárfarinini. urirhí nánirini.

²³ Sfá ax̄iyimi Judayf Sajusiyr̄i rinigfá wí —Sajusiowa re rarigfawarinini, “Áma piyifá ámi wiárip̄nimeapfárfamanini.” E rarigfáwa n̄b̄iro “None eni o neararirhpa ewayf xwiyfá bi nurirane majfá owik̄ixéaraneyi.” n̄iyaiwiro Jisasomi yarirhí n̄wiróná ²⁴ re urigfawixini, “Nearéwapiyarirhoxini, Moseso enjfná re n̄rir̄i r̄fwamirhí earirir̄ini. ‘Áma wo n̄iaíwí memea péánáyf xogwáo náo ap̄ixf aní n̄meari xexir̄imeáoyá n̄iaíwí wiemeaíw̄nir̄iginini.’ n̄rir̄i earirir̄ini.” nuriro ²⁵ ewayf xwiyfá r̄ipi urigfawixini, “Xiráxogwá wé w̄fúmi d̄irh wáu imónirgí none t̄nir n̄wean̄wáwa re egfawixini. Xiráo xám̄irho ap̄ixf n̄meari n̄iaíwí memea péáná ²⁶ xogwáo x̄fo t̄r̄ho xiráooyá ap̄ixf aní n̄meari aí o eni n̄iaíwí memea péáná wfa eni im̄i wo wo n̄mearo aí n̄iaíwí memea penowíánáyf ²⁷ í eni yoparf r̄fwíyo penirhiginini.” Ewayf xwiyfá api nurimáná ²⁸ Jisasomi yarirh re wigfawixini, “Áma n̄nir Gorixoyá omi om̄m̄ixim̄f enfná wiárip̄nimeáfná xiráxogwá wé w̄fúmi d̄irh wáu imónirgíwáwa ap̄ixf go goyá imónirfárfanini? Pí nánir? Ayf awa nowan̄ meagfí enagi nánirini.” urfagfa aí ²⁹ Jisaso re urirhiginini, “Soyfné xwiyfá Gorixoyá n̄rir̄i eánirhípi t̄nir oyá enj eánirhípi t̄nir majfá enagi nání majmajfá nero xerhwin̄i rarirhoi. ³⁰ Ayf r̄ipi nání searirhini. Áma pegfáyf n̄wiárip̄nimearóná anjfnajf yapf nero ap̄ixf mearo wiro ep̄fárfamanini. ³¹⁻³² E nerí aí xwiyfá áma pegfáyf wiárip̄nimeapfárfápi nání Gorixoyá re searirhípi ‘Nioní Nwíwá Ebir̄fámoyáonir̄i t̄nir Aisakoyáonir̄i t̄nir Jekopoyáonir̄i t̄nir awayáonir̄ini.’ E n̄rir̄i eánirhípi soyfné sinti fá m̄t̄ropa egfáranini? Oweoi, fá n̄r̄oro aiwi n̄ijfá mimónirpa nero rarirhoi. Ayf r̄ipi nání searirhini. Gorixoyá áma pegfáyf nání Nwíwáomani. Áma sinti d̄irh t̄r̄irhí nání Nwíwáonir̄ini.” nurir̄i awa d̄irh re oyaiwipoyirir̄i, “Negf arfowa pegfá enagi aiwi wigf d̄irh sinti s̄irh rimónirini?” oyaiwipoyirir̄i re urfagi ³³ áma ox̄f ap̄ixf e ep̄froyf egfáyf arfá n̄wiuro o xwiyfá uréwapiyarirhípi nání d̄irh ududf n̄wiga ugfawixini.

Nwí ikaxf seáyf e imónirhípi nánirini.

³⁴ Jisaso Sajusiowa xwiyfá n̄imeám̄i b̄fápi gwí m̄irhínirhí wákwiagi nání ámi bi murarirhagfá Parisiowa s̄irhwí e n̄wirinro awan̄ ax̄fim̄ir̄i awí neánarimáná ³⁵ wigf wo —O n̄wí ikaxf eánirhípi mewenirhí worir̄ini. O Jisasomi yapf n̄wiwapiyirane majfá owik̄ixéaraneyinir̄i yarirhí re winirhiginini, ³⁶ “Nearéwapiyarirhoxini, negf nwí ikaxf eánirhíyí n̄yon̄f ḡir̄p̄ seáyf e imónirini?” urfagi ³⁷⁻³⁸ Jisaso re urirhiginini, “Nwí ikaxf re n̄rir̄i eánirhípi, ‘Dixf Áminá Gorixomi d̄irh n̄rhwir̄irfná d̄irh s̄ixf uyir̄i xwiox̄fyo dání d̄irh wikwírori erfnini.’ Nwí ikaxf e n̄rir̄i eánirhípi seáyf e imónirini. ³⁹ Nwí ikaxf ‘J̄wanirhoxi nání d̄irh sipí sinarirhípa áma joxi s̄irhwí w̄narirhíyí nání eni d̄irh sipí ax̄fip̄ e wirfnini.’ n̄rir̄i eánirhípi eni seáyf e imónirhípi t̄nir x̄ixeni imónirini. ⁴⁰ Xwiyfá Moseso t̄nir wfa rókiamoagfáwa t̄nir n̄rir̄i r̄fwamirhí eagfá n̄ip̄nir̄i n̄wí ikaxf m̄f̄k̄ r̄ip̄iaúm̄i ikwikwírfir̄i inir̄ini.” urirhiginini.

“Kiraisoyi riniho nialwi goyáorini?” urijf nánirini.

⁴¹ Parisiowa siní awí eaárináná Jisaso yaríhí bí níriri ⁴² re uríhínigini, “Kiraiso, áma aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyi rarigífo nání segí díní arírerini? Nialwi goyáorini yaiwiaríhoi?” uríagí awa re urígíawixini, “Negí míxí ináyí Depitomi xiáworini.” uríagí ⁴³ o re uríhínigini, “Kiraiso sa Depitomi xiáwo enánáyí, o kwíyí Goríxoyá tñní ríwamíhí nearína o nání aríge ‘Gí Ámináorini.’ níriri ríwamíhí re eanjíri, ⁴⁴ ‘Áminá Goríxo gí Ámináomi re uríhínigini, ‘Joxí tñní míxí imónígíayo xopírírí ríwiimífaé nání gí wé náumi dání njea.’ uríhínigini.’ níriri eanjíri? ⁴⁵ Depito Kiraiso, aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyi rarigífo nání ‘Gí Ámináorini.’ ríhíyí aríge nerí ámi xegí xiáwo imónini?” níriri awa re oyaiwípoyníri “Kiraiso Depitomi xiáwo imónijagi aiwi seáyí e múrónijagi nání Goríxomi xewaxoríani?” oyaiwípoyníri e urána ⁴⁶ áma ayí níní “Kiraiso, áma aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronífo sa Depitomi xiáworini.” níyaiwiro nání wíyíyá níwiápínimeari murípaíxí wimóníagi ámi iná dání yaríhí bí míwígíawixini.

23

“Nwí ikaxí eáníhípi mewegíáwa yarígíápa mepani.” urijf nánirini.

¹ Jisaso xwíyíá apí nuríísána áma oxí apíxí e epíroyí egíáyo tñní oyá wíepísaríhíowami tñní níriri ² re uríhínigini, “Nwí ikaxí eáníhípi mewegíáwa tñní Parisiowa tñní wíwaníhíowa nání re rínígíarini, ‘Nwí ikaxí Moseso nínearéwapiyírí ríwamíhí eanjíri newaníhíonení ámayo uréwapiyípaíxíri.’ ³ E rínígíá enagi nání níní awa searíyí níxídíro eríni. E nerí aí awa naní níriri aiwi wíwaníhíowa píraníhí míxídaríhíagí nání wígí yarígíápa seyíne ení mepani. ⁴ Ámayo nje wí ikaxí níriri oná saní xwé ayá wíníhí gwí níjiro saníyíyo ikwíararígíarini. E nerí aí wíwaníhíowa ‘Iwamífo wé rení ná woní tñní omíeyoámíni.’ wimónaríhímani. ⁵ Amípi awa yarígíápi áma síhíwí oneanípoyníri yarígíarini. Awa áma Goríxomi píraníhí xídarígíyí díri xwíyíá Goríxoyá nání díníarígíarí máníyo díníro wígí iyíá síríwíyo dání wayaxíníhí níyíwára puníyí yíníro yarígíápa mé áma síhíwí oneanípoyníri díri xwé fá níwearo díníro wayaxí ení sepiá yíwárapíhí yíníro nero emearígíarini. ⁶ Awa aiwá xwé imíxarígíe nání nurónarini, rotú aníyo nání nurónarini, áma síhíwí oneanípoyníri síhíáníhíimíni níhíweamero yarígíáwarini. ⁷ Awí eánarígíerani, makeríá imíxarígíerani, ‘Nearéwapiyaríhíoxini.’ onírípoyníri emearígíáwarini. ⁸ Awa e nero aí segí searéwapiyaríhíyo nání woníri. Seyíne níyínéni níoní níxídíro nání áma axí imónígíáyíne ‘Ráre, napié rínígíáyíne imóníhíagi nání seyíne awa yapi ‘Nearéwapiyaríhíoxini.’ onírípoyníri e mepani. ⁹ Segí ápo anínamí njeaíyo ná woní oní enagi nání ení xwíá tíyo dání womí ‘Ápoxini murípani. ¹⁰ Níseaméra unfó ná woní Kiraiso, áma aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyi rarigífo enagi nání ení seyínéya wo nání ‘Níseaméra waríhíorini.’ míriniípa époi. ¹¹ Seyíne gíyíne seáyí e seaimóníhíyo segí inókíníhí nímoníri omíní seaiwínígini. ¹² Áma gíyí gíyíne sewaníhíyíne seáyí e meníyíne, Goríxo xwíámi seaimíxíníarini. Gíyí gíyíne ‘Sípíenerini.’ níyaiwíro iními imóníyíne, Goríxo seáyí e seaimíarini.

Nwí ikaxí eáníhípi mewegíáwa naní ero sípi ero yarígíá nání xwíyíá umeáríhí nánirini.

¹³ “E nerí aí nwí ikaxí eáníhípi mewegíoyíne tñní Parisioyíne tñní, naní ero sípi ero yarígíoyíne aweyi! Sía wíyí soyíne majíá seáoríníarini. Soyíne áma Goríxomi díní níwíkwíro oya xwíoxíyo nípáwíro njeaaníri éfáyo nuréwapiyírína píhípíríhíhí wiaríhíagí nání Goríxo xeaníhí ríá tñhí sealkáríníá enagi nání díní sípi oseaini. Sewaníhíoyíne Goríxomi díní níwíkwíro ero mípáwípa ero nero aí áma ení xe opáwípoyníri síhíwí wínarígíámani. ¹⁴ [Nwí ikaxí eáníhípi mewegíoyíne tñní Parisioyíne tñní aweyi! Sía wíyí soyíne majíá seáoríníarini. Naní ero sípi ero yarígíoyíne, síwí yá ríkiníhíyí yapi ámayá aiwá píri níní íwí manaríhípa soyíne apíxí aní apianípia nání díní sípi níseai wígí amípi íwí nurápiro anípápiá wárarígíarini. Soyíne Goríxomi ríxíhí nuríroná áma arí níneairo weyí oneamépoyníri áma síhíwí anígíe dání sepiá níra warígíoyínerini. Ayínání soyíne xwíyíá áma wí meáríníhírápa axípi meáríníhírámani. Soyíne ríá tñhí meáríníhírá enagi nání díní sípi oseaini.] ¹⁵ Nwí ikaxí mewegíoyíne tñní Parisioyíne tñní aweyi! Sía wíyí soyíne majíá seáoríníarini. Naní ero sípi ero yarígíoyíne, ‘Áma ná íjami njeagíyí negíníhí imóníríxíni.’ níyaiwíro rawírawáyo xero xwíáyo aní uro neróná segí yarígíápi ayo uréwapiyarígíoyínerini. Ayí soyíne níhí nímoníhíyí soyíne ríá aníhí wearíhíyo íkeaarínípaíxí aiwi soyíne ayo wíwapiyaríhíagi nání ayí soyíne níseamúro anípaíxí ríá aníhí wearíhíyo íkeaarínípaíxí imóníhoi. Ayínání Goríxo xeaníhí sealkáríníá enagi nání díní sípi oseaini. ¹⁶ Soyíne síhíwíhíhí supárígíoyíne aweyi! Sía wíyí soyíne majíá seáoríníarini. Síhíwíhíhí supárígíoyíne

aíwí ámá wíyo óf síwáníhí wíarígíyóyíné, ámá wo 'E emííni. Aní Goríxo náni rídíyowá yaríhíwá ríwámí dání ríraríhíni.' raríhíagí níwínírhíná re rarígíyóyínéríni, 'Ananírhíni. Xfo ríípa mepa nerínáyí, xwíyíá meárinípxafí wí mírarinírhíni.' rarígíyóyínéríni. E nerí aí ámá wo 'E emííni. Síhjá gorí aní rídíyowá yaríhíwáiwámí ínímí wenjípímí dání ríraríhíni.' raríhíagí níwínírhíná re rarígíyóyínéríni, 'Xfo ríípa mepa nerínáyí, xwíyíá meárinípxafí yarírhíni.' rarígíyóyínéríni. ¹⁷ Majímajíá íkáríníro síhíwíníhí supáríro egíyóyíné, gímíní gípí seáyí e imóníní? Síhjá gorí aní rídíyowá yarígíwámí wenjípí seáyí e rimóníní? Aní rídíyowá yarígíwá seáyí e rimóníní? Aní rídíyowá yarígíá hífá iwámí gorí síhápí sa e wenjáqí nání ení hífá imóníhíagí nání aní iwá seáyí e imóníní. Ayínání ámá wo rídíyowá yarígíwámí dání ráná pí nání 'Xwíyíá meárinípxafí bí mírarinírhíni.' rarígíáriní? ¹⁸ Soyíné rípi ení rarígíyóyínéríni. Ámá gíyí gíyí aiwá peaxí taníro nání íráfí noa peyiníhíe dání raríhíagí níwínírhíná 'Ayí ananírhíni. Xwíyíá meárinípxafí bí mírarinírhíni.' ríro ámá aiwá peaxí seáyí e ikwíáriníhípímí dání raríhíagí níwínírhíná 'Ayí apímí dání ríípi xíxení mepa nerínáyí, xwíyíá meárinípxafí rarírhíni.' ríro yarígíyóyínéríni. ¹⁹ Síhíwíníhí supárigíyóyíné aríge nerí papí e uréwapíyarígíáriní? Gímíní gípí seáyí e imóníní? Aiwá peaxí ikwíkwíárimí yarígíápi seáyí e rimóníní? Íráfí noa peyiníhípi seáyí e rimóníní? Íráfí oníhípi aiwá hífá imíxaríhíagí nání íráfí seáyí e imóníní. ²⁰ Ayínání ámá íráfí oníhípímí dání nírhíróná aiwá seáyí e ikwíáriníhípímí dání ení raríhíoi. ²¹ Ámá rídíyowá yarígíwámí dání nírhíróná Goríxo aníwámí ínímí híweanómí dání ení raríhíoi. ²² Ámá 'Anínamí dání ríraríhíni.' nírhíróná Goríxo íkwíahíwá éfí híweane dání ríro xewaníhí éfí híweanómí dání ríro ení yaríhíoi. Ayínání xwíyíá soyíné 'E dání nírhírhíná ananírhíni.' rarígíáyí nípiíkwíní nípiíkwíní mírariníhíyóyínéríni.

²³ Nwí ikaxí mewegíyóyíné tñní Parisíoyíné tñní aweyí! Sfá wíyí soyíné majíá seaóriníáriní. Sípi ero naní ero yarígíyóyíné dñhí nípi oseainí. Soyíné aiwá nímiróná aníhí míní yíyí tñní afí tñní síyó amípí píráníhí fá níroo ríxa wé wáukú imóníhínoa wo Goríxomí mñní níwíro aí hífá íkaxí xwé ríníhí tñnyo 'Díxí ámá imóníhínyo xíxení wíaríhípa ámá xehíwíyo ení axípi wíiríhíni. Ámá xehíwíyo ení ayá urímíxírhíni. Goríxomí dñhí wíkwíroríhíni.' ríníhí ayo soyíné ogámí nero onímíápiáni xídarígíáriní. Segí aníhí míní yarígíá íhípi píni míwíárhípa ero ámáyo naní mímíxípa yarígíápi ení ero nero síhíwírhíyí, naní imónímínírhí enírhíni. ²⁴ Soyíné síhíwíníhí supárigíyóyíné aiwá ámá wíyo óf síwáníhí wíarígíyóyíné, inaiwá níhíro sídíríá onímíápiáni wenjáqí níwínírhíróná ananí emí nímamoro aí kamerí xwéríxa wenjáná síhíwí míwíní o tñní gwíáreárigíyóyínéríni." nurírhí awa re oyaiwípoyínírhí "None nwí ikaxí xwé eáníhínyo ogámí neranéná ayí kameríhíhí gwíáreárhíwárhíni? Nwí ikaxí onímíápiáni eáníhínyo píráníhí níxídíáranéná ayí sídíríá emíhíhí mamóaríhíwárhíni?" oyaiwípoyínírhí e uríhínígíní.

²⁵ Ámí re uríhínígíní, "Nwí ikaxí mewegíyóyíné tñní Parisíoyíné tñní aweyí! Sfá wíyí soyíné majíá seaóriníáriní. Naní ero sípi ero yarígíyóyíné, Goríxo xeaníhí seaikáriníá enjáqí nání dñhí sípi oseainí. Soyíné kapíxíyó tñní xwárhíá síxíyó tñní bífárhíwámí dání wayí níroo aí xwíoxíyómíní segí fíwí meárhíárhíyí tñní uyíní yarígíáyí tñní magwí ení. ²⁶ Parisí síhíwíníhí supárigíyóyíné, kapíxíwámí tñní xwárhíá síxíwámí tñní xámí xwíoxíyómíní wayí róáná bífárhíwámíní ení naní imóníhínoo. ²⁷ Nwí ikaxí mewegíyóyíné tñní Parisíoyíné tñní aweyí! Sfá wíyí soyíné majíá seaóriníáriní. Naní ero sípi ero yarígíyóyíné, Goríxo xeaníhí seaikáriníá enjáqí nání dñhí sípi oseainí. Soyíné ámá xwárhíáyo seáyí e híá imíxáná símajíyí naní raríhípáníhí imóníhínoo. Ínímíníyí ámá ení nórówapírí píyaní eárhíhípáníhí enjáná. ²⁸ Ámá wí soyíné síhíwí níseaníróná 'Wé rónígíáwaríhíni.' seaíahíwíaríhíagí wí segí xwíoxíyómíní naní ero sípi ero yarígíápi tñní ríkíkíríó yarígíápi tñní magwí enjáqí síhíwí níseanarígíáriní. ²⁹ Nwí ikaxí mewegíyóyíné tñní Parisíoyíné tñní aweyí! Sfá wíyí soyíné majíá seaóriníáriní. Naní ero sípi ero yarígíyóyíné, Goríxo xeaníhí seaikáriníá enjáqí nání dñhí sípi oseainí. Soyíné Goríxoyá wíá rókíamoagíáyíyá xwárhíáyo maní e waríhípáníhí síhíáyo xegí yoí nearo urárhíro ámá wé rónígíá eníná pegíháwa xwá weyáriníhíe ení híá imíxíro neróná ³⁰ re rarígíáriní, 'None eníná aríowa híweagíná níhíwearane síhíwírhíyí, awa wíá rókíamoagíáwámí píkiaríhí noné ení nawíní wí píkiarírhí eníwámání.' rarígíáriní. ³¹ Sewaníhíoyíné e nírhíróná xwíyíá nímeáriníro réníhí rínaríhíoi, 'Negí aríowa wíá rókíamoagíáwámí píkiagíowámí xiáwoneríhíni.' áwaní éníhí rínaríhíoi. ³² Soyíné segí aríowa wíá rókíamoagíáwámí nípiíkiro yagíápi nímúroo xwíyíá wíní meáriníhírhí nání ananí éríxíní. ³³ Sídíríoyíne, weaxíá míáoyíné Goríxo xwíyíá níseamearírhí ríá aníhí wéaríhínyo seaíkeárhíá aríge nerí urakíníhírhírhíni? Oweoi, wí nurakíníhírhírhí. ³⁴ Píráníhí aríá épyoi. Nioní wíá rókíamoarígíáwámí tñní ámá níhíáwámí tñní hífá ikaxí eáníhípi mewegíáwámí tñní soyíné tñhí e nání uowárhímíá enjáqí aiwí soyíné awa wámí píkiro wámí íkfáyo yekwíróaríro wámí segí rotú aníyo dání

sikwáa ragí pírí uyíkiro wa nuro aní bí bimi ñweáfe mǎxí nǎxída uro epírífarini. ³⁵ Ayí rípi nání awamí soyíne tǎñj e nání urowárimfarini. Soyíne xwǎfá tǎyo xwiyǎfá ámá wé rónigǎfá ñiyoni go go pikigǎfá nání rǎfá meárinipírí awamí soyíne tǎfáminí urowárimfarini. Iwamfó wé róninjí Alborfomi pikijne dání yoparí wǎfá rókiamoagí Sekaraiaomi —O íráf rídíyowá yaníro ikwíkwíarimí yarigǎfe mǎdání enjáná Gorixoyá aní awawá 'Ñwǎfaxini.' rínijne mǎdání enjáná áwinimí e pikigíforini. Omí pikigǎfe nání xwiyǎfá meárinipírí ámá ayo segí tǎfáminí urowárimfarini. ³⁶ Nepa seararinjini, 'Oxí apíxǎf agwí ríná ñweagǎfáyíne amípi nioní seararinjá rípi ñseáimeanfáriní.' seararinjini.

Jerusaremí ñweáyí nání rínjǎfí nánirini.

³⁷ Jerusaremí ñweáyíne wǎfá rókiamoarigǎfawamí píkiro ámá Gorixo seyíne tǎñj e nání urowárenapíjowamí sǎñj neáro píkiro yarigǎfáyíne, nioní karfkarí xínáí miá íwíyo ínimí mǎimeámí yaripǎ nioní ení axǎfí seaimínirí yaríná seyíne ñseaimónariní. ³⁸ Arǎfá époyí. Gorixo yeáyí ñseayimíxemearǎná aní seyíne ñweaanirí egǎfe ríxa anípá imónigoí. ³⁹ Ayí rípi nání seararinjini. 'Seyíne nioní sǎñwǎf mǎinaní néfasáná re rípirífná nániní nanípirífarini, "Ámináo urowárenapáná weapínfomi yayí seáyí e oumeaneyí." rípirífná nániní sǎñwǎf nanípirífarini.' seararinjini." uríjniginí.

24

"Aní rídíyowá yarigǎfá ikwierómioanfáriní." uríjní nánirini.

¹ Jisaso aní rídíyowá yarigǎfáwamí dání ñpeyearí warǎfná xegí wiepǎsaríjowa aní Gorixo nání e mǎrininjíyí awíaxǎf enagí "Jisaso píraninjí sǎñwǎf owíniní." ñiyaiwíro árǎxá wíaníro báná ² o re uríjniginí, "Soyíne sǎñj aní tǎyí fáni sǎñwǎf ríwínaríjoi? Nepa seararinjini. Rǎfwíyo sǎñj kíkíróninjí rípiyí wo wǎfomí seáyí e ikwíarínǎfámantí. Sǎñj ikwíkweyárininjí rípi níní ikwierómioanfáriní." uríjniginí.

Xeaninjí iwamfó wímeanǎfá nání uríjní nánirini.

³ E nurimí nurí dǎwǎf mǎnj Oripíyo ñiyírí e éf ñweanáná wiepǎsaríjowa Jisaso xegípi ñweanagí ñwíwíntro anjwí e ñbǎtro yumǎfí yaríñj re wigǎfawíxini, "Joxí áwaní neareí. Sǎñjápí gíná ikwierómioanfáriní? Sǎñwǎf ayo ñwíwírane 'O ríxa ñweapíní anjwí ayorǎníní?' yaiwírane 'Sǎfá yoparǎfí ríxa ríyírǎníní?' yaiwírane yanǎwá nání pí ekíyinjíyo wínanǎwáriníní? Joxí neareí." urǎfǎgǎ ⁴ o áwaní nurírná re uríjniginí, "Ámá wí yapí searéwapíyípiríxínirí dǎñj ífá ñixíríro éfíxini. ⁵ Ayí rípi nání seararinjini. Ámá obaxǎf wo wo ñbáyíro yofí nioníyá ñríníro yapí re searéwapíyaníro epírífarini, 'Ámá yeáyí seayimíxemeaná nání aríwáyá xwǎf píaxíyo dání iwíaróníoyí rarígo imóníjónírní.' searéwapíyaníro éáná ámá oxí apíxǎf obaxǎf 'Nepaxini.' ñiyaiwíro xenjwíyo xǎfípirífarini. ⁶ Soyíne 'Aní nowamíní mǎxǎf ikwǎnaroarini.' rínánáyí xwiyǎfá imíñj 'Aní wímí mǎxǎf inaríjoi.' ríníméanáyí wáyí mepa éfíxini. Míxǎf ayí xámí niga nurí áiwí sǎfá yoparí Jisasoní weapímǎfáyí sǎnirini. ⁷ Ámá gwí wírí ñwíwípnímearo wínyí tǎní mǎxǎf íníro ero mǎxǎf ináyí wí ñwíwípnímearo wínyí tǎní mǎxǎf íníro ero aní wíyí wíyo poboní erí aní wamí agwí nání ikeamóníro epírífarini. ⁸ Apí ñipíní e imónaríjagí ñwíwínríná re yaiwíríxini, 'Rǎwéná xwé enǎfá nání iwamfó ríyí ríyaríní? Oyíní.' yaiwíríxini. Apíxǎf ináiwǎf xǎrímínirí nerǎfná dǎñj re yaiwíaríǎfápa, 'Rǎwéná ríninjí xwé ñimínirí nání iwamfó ríníaríní? Oyíní.' yaiwíaríǎfápa soyíne ení nioní raríjápí imónaríjagí ñwíwínríná re yaiwíríxini, 'Rǎwéná xeaninjí xwé neáimeanfáriní?' yaiwíríxini. ⁹ Íná soyíne ámá wí ífá ñseaxero xeaninjí sealkárríro seapíkiro epírífa nání ámá wíyo mǎníní wípirífarini. Ámá gwí ríxǎf wírí wírímí dǎñj níní soyíne nioní ñixǎdaríjagǎfá nání sǎmǎf tǎní seapírífarini. ¹⁰ E seairǎfná ámá obaxǎf nioní ñixǎdaríǎfáyí rǎfwí ñnínimoro wigí wínyí Jisasoní ñixǎdaríǎfáyí nání ámáyo míyí uríro ayí tǎníní sǎmǎf tǎníní íníro epírífarini. ¹¹ Ámá wí ñwíwípnímearo mímóní wǎf rókiamoarigǎfáwa ñimóníro ámá oxí apíxǎf obaxíyo yapí wíwapíyípirífarini. ¹² Ámá ríkíkírífo niga upírífa enagí nání ámá obaxǎf wíyo wá ñwíwínrí arírá wíaríǎfápi pǎníní wíarípirífarini. ¹³ E nerí aí gíyí gíyí ení neáníro nioní dǎñj ñnínkwíroro ñixǎdaríǎfáyo sǎfá yoparíyímí nioní ananí yeáyí uyimíxemeanǎfáriní. ¹⁴ Xwíyǎfá yayí seainaríñj 'Gorixo xegí xwíoxíyo mǎmeámí nerí seamejweanǎfá nání segí íwǎf yaríǎfápi rǎfwímíní ñmámoro ñsaníro ñweátríxini.' ríninjípi ámá nioní ñixǎdaríǎfáyí nuro ámá gwí wírí wírí ñyóní xwǎf rírí ñrímíní amí gímí ñweagǎfáyo wǎf nurímémáná enjáná sǎfá yoparíyí imónínífarini.

Xeaninjí rǎfá tǎñj wímeanǎfá nání uríjní nánirini.

¹⁵ "Soyíne wǎf rókiamoagí Daníero ñrírí enǎfápi ámá sipí sealkárinjo aní awawá Gorixoyá ñwǎf ikwírórníjwámí xórórí nerí xwírǎfá íkíxéagí ñwíwínríná —Ámá gíyíne

xwiyá rípi fá rófáyíne, dñj píránínjf moríni. ¹⁶ E nîwînríná Judia pîropenisíyo ñweagfáyf dîfwíyo nání éf yífríxíni. ¹⁷ Ámá gíyí gíyí anj wáiwíyo nîpeyiro seáyímní ikwíróníjfwámí nîjwearóná 'Sípí nealkáríño ríxa ñwá ímóníje xwírfá íkíxearíní.' rínaríjagfá arfá nîwiríná síní mepa éfríxíni. Nîwíáfpínímeámáná amípi íníní ikwíróníjfwámí wenjfi mleaníro nání nîwepíníro mîpáwípa sa nîwepíníro dîfwíyo nání anjíní éf yífríxíni. ¹⁸ Ámá aiwá omíjfyo yarígfáyíf ení arfá e nîwiríná ámí iyfá meaaníro nání anj e nání mupa sa dîfwíyo nání éf yífríxíni. ¹⁹ Íná apíxí niaíwí agwí egfíwa tñní síní niaíwí amínjf narígfíwa tñní anjíní éf upaxí mimóníjagí nání aweyí! Aríge nero dîfwíyo nání anjíní éf yífríxíni? Oweoi. ²⁰ Anjíní éf mupaxí neaimónínígnítrí Goríxomí ríxínjf re urífríxíni, 'Íná imíjnf mîrípá éwínígní. Sabarfá ení mimónípa éwínígní.' urífríxíni. ²¹ Ayí rípi nání seararíjíní. Goríxo xwíá imíxírí anjína imíxírí enje dání ámá xeaníjf nímóga bagfá aiwí sípí sealkáríño ñwá ímóníje xwírfá íkíxéáná xeaníjf rfá tñj seáímeanfáriní. Xeaníjf íná ímónínfá rípi tñní ámí wí xíxení ímónínfá meníni. ²² Goríxo xeaníjf ímónínfá apí nání 'Anjíní pfní owíáriní.' mîyáiwíárinípa nerí síjwíríyí, ámá wíyo yeáyí uyimíxemeapaxímani. Ámá xfo eyíróarínjf enjagí nání xeaníjf apí nání 'Anjíní anípa oimóníni.' rínfáriní. ²³ Íná ámá wí 'Síjwí wínípoyí. Yeáyí neayimíxemeanfá nání aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfoyi raríjwá riworíní.' re searánáraní, wí 'Jíiworíní.' searánáraní, arfá mîwípa éfríxíni. ²⁴ Ayí rípi nání seararíjíní. Ámá wa nîwíáfpínímeáro 'Oxí apíxí Goríxo eyíróarínjfyo yapí wíwápíyípaxí rfá ímóníní?' nîyáiwíro yapí wíwápíyaníro nání wí 'Kíraisoi, aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfoyi rarígfó, ayí nioníriní.' ríro wí 'Wfá rókíamoaríjónítríní.' ríro nero emímf xwé ámá síjwí mîwínarígfápi ero ayá ríwamónípaxí bí ero epírfáriní. ²⁵ Píránínjf arfá mónípoyí. Amípi ríwéná ímónínfápi nání ríxa áwanj seararíjagí yapí seaiwápíyípírfíxínrí nání dñj nímoro éfríxíni. ²⁶ Nioní ríxa píránínjf áwanj searfá enjagí nání ámá wí 'Arfá époyí. O ámá nání dñj meanje jfámí jweaní.' searána soyfne arfá nîwíro mupa éfríxíni. Wí 'Arfá époyí. O anjyo ná íníní yumí jweaní.' searána arfá mîwípa éfríxíni. ²⁷ Ámá ímóníjóní nîweapírfná ápíanjf nerfná anj íkwíróníj nímíní wfá ókíaríjpa nioní ení wfá nókía weapímfá enjagí nání ámá wí 'O yumí e jweaní.' searánáyí, arfá mîwípa éfríxíni." nurítrí ²⁸ awa re oyáiwípoyínítrí, "Nioní weapímfáe nání ámá áwanj wí rípaxí meníni. Ámá nfní síjwí nanírfáriní." oyáiwípoyínítrí ewayí íkaxí rípi uríjínígní, "Nanjwí píyí wenje apurí obaxí pénaríjfríní." uríjínígní.

Ámá ímóníjyo weapímfápi náníriní.

²⁹ Ámí re uríjínígní, "E nerí aí xeaníjf apí nfní ríxa nîseáímeámáná enjáná apaxí mé sogwí sfá yínítrí emá wfá mónípa erí sínjf anjnamí dání exweánowírí erí amípi enj eáníj anjnamí enjfyí úpíyínítrí erí ríxa nemáná enjáná ³⁰ nioní ekíyíjínítrí nuga nîweapírí ámá nîyoní síjání wímónáná ámá gwí arí arí nfní ámá ímóníjóní níkfínítrí gí enj eáníj tñní anj píríyo dání agwí tñní weapíríjagí síjwí nînaníróná ñwí eapírfáriní. ³¹ E yarfná pékákí aga enj tñní rínfagí nioní gí anjñajowa ámá oxí apíxí Goríxo eyíróarínjfyí xwíá rírí nîrimíní amí gímí ñweagfáyo wírímepírí urówárimfáriní.

Ewayí íkaxí íkáfá píkfna náníriní.

³² "Soyfne ewayí íkaxí íkáfá píkfna nání ríníjfpí nání dñj nímoro níjáf ímónípoyí. Íkáfá píkfna mîmíjwí neánowimáná amí iníjgí síxí núnítrí ríxa mínjf ináná, 'Ríxa xwiogwírfaní?' yáiwíarígfáriní. ³³ Síjwí e nîwíníro yáiwíarígfápa nioní seararíjagí nfní ímónaríjagí nîwínírfná re yáiwírfíxíni, 'O nîweapíní nání ríxa fwí énjf rírónapíní? Oyíní.' yáiwírfíxíni. ³⁴ Nepa seararíjíní. Ámá ríná ñweagfáyíne wíyíne síní mîpé ñweanáná amípi nioní seararíjagí nímónínfáriní. ³⁵ Anjína tñní xwíárfí tñní anípa ímónínfá enjagí aiwí xwíyá nioníyá wí surfmá ímónínfámani.

"Nioní weapímfáyi nání ámá wo níjáfamani." uríjíní náníriní.

³⁶ "Nioní ámí gíní gíná nîweapímfá náníyíf ámá nfní aiwí wo níjáf mimóníní. Anjñajf aiwí nioní aiwí níjáf mimóníjwíní. Sa gí áponí níjáfáriní. ³⁷ Ámá ímóníjóní amí weapáná ámá Nowao tñjíná yagfápa axípi yaríjagfá wínímfáriní. ³⁸ Iníjgí waxí síní nîróga mîwíáfpínímeapa enjáná ayí sfá Nowao sípíxíyo páwíníe nánítrí re néra ugíawíxíni. 'Goríxo iníjgí waxí tñní xwírfá wí nealkíxenfámani.' nîyáiwíro aiwá nro iníjgí nro néra nuro apíxí nîjwírára urí nîmeáa urí néra nûísáná ³⁹ 'Pí pí neáímeanfárfaní?' mîyáiwí néra warfná iníjgí waxí nîmáromí uníjínígní. Ámá ímóníjóní amí nîweapírfná ámá maiwí axípi e néra waríjagfá wímeámírfaní. ⁴⁰ Sfá nioní weapímfáyími ámá waú, aiwá omíjfyo yarígfíwaú gí anjñajowa wfómí nîwírímearo aí wfómí e wárfírfáriní. ⁴¹ Apíxí wípaú ení pírawá yumí íkíxémí yarfná

wáimi n>wirímearo wáimi e wáripírífaríni. ⁴² Ayínáni soyíné awíníñj ñwearíni. Díxí Ámínáoni bímá náni soyíné majá imóníñagá náni dñj tñni ñweáírixíni. ⁴³ Ewayí ikaxí rípi náni ení dñj mópoi. Ámá wo, anj xiáwo ‘Iwí meaaríño sá riyimi riná bínírfeníño?’ niyaiwirí síñwíríyí, awí nñwearíná xe níkwírí opáwinírí síñwí wínímínírí enjmaní. ⁴⁴ Ámá imóníñáoni weapímáyi náni ení soyíné síní majá enagá nání awíníñj ñweáírixíni.” uríññigníni.

Ewayí ikaxí bosíwo náníriní.

⁴⁵ Jisaso ewayí ikaxí ámi bí urímínírí náni yaríñj re winíñigníni, “Omíñj wiariñjyí wo xegí bosoyá manj ará n>wírí dñj nenjwíperí nerínáyí aríge imóníni? O re imóníni. O omíñj rípi náni bosíwo oimónírí xegí boso rípeanjoríni. O xegí bosoyá omíñj wíariñgíayo umeírí aiwá yanj umeírí yaríñoríni. ⁴⁶ Boso amí dání n>bírí xegí bosíwo rípeano xámi yagípa axípi píráníñj yaríñagí n>wínírínáyí, bosíwo yayí owíníni. ⁴⁷ Nepa seararíñjní. O píráníñj yaríñagí n>wínírínáyí, xegí omíñj nfní ení menfa nání rípeanfáríni. ⁴⁸ E nerí aiwí bosíwí axo ‘Gí boso yapapíni bínímeníño.’ niyaiwirí ⁴⁹ xegí omíñj aní wíariñgíawamí iwanj níméperí ámá papíkí yaríñgá wa tñni iníñgí níro aiwá níro néra nuríni ⁵⁰ ‘Boso sá riyimi n>bínímeníño.’ niyaiwirí yaríñjyí wíyimi, sá xfo bíníyimi majá imónírí yaríñyimi boso ríxa n>rémónapírí re winífaríni. ⁵¹ Omí mññj níwákwímí ámá nanj ero sípi ero yaríñgíyí tññj e wárinífaríni. E ríñíñj xwé winaríni ñwí earo magí íróniro epíríferíni.” Jisaso ewayí xwíyá e uríññigníni.

25

Ewayí ikaxí apíxí apíyá wé wúkaú náníriní.

¹ Jisaso ewayí xwíyá re uríññigníni, “Ámá ‘Goríxo xfo xegí wxioxfóyo míméamí nerí oneameñweaní.’ yayíwáyi apíxí apíyá wé wúkaú ríwáníñj imóníño. Iwa ‘Negí ámá o xegí apíxí síñj meaními n>wírímíamí bíníño.’ rínfagí ará n>wiro óf e oneairímeáronírí wígi ramíxí xíxegíni nímíxárómi nuro óf e weníñj nero ñweagíwaríni. ² Apíxí wé ná wúni iwa majímajá ikáriníñgíwaríni. Wé wúumi dánj wíwa dñj píráníñj mogíwaríni. ³ Majímajá ikáriníwa ramíxí nímáxíríná piurí síxí ení xíxegíni máxírígíwaríni. ⁴ Dñj píráníñj mófíwa ramíxí nímáxíríná piurí síxí ení xíxegíni máxírígíwaríni. ⁵ Iwa weníñj nerí ñweañáná apíxí síñj meano síní sá orípíñf yaríni iwa sá níowárf nero ríxa sá wenjáná ⁶ ríxa aríwegí imónáná ráiwá re ríñíññigníni, ‘Weníñj époi.’ Apíxí síñj meáo ríxa iwo baríni. Seyíné óf e wiríménapóyí.’ rínfagí ará níwiro ⁷ apíxí apíyá níwaní n>wíapíni mearo ramíxí ápiáwí xwé owenírí fá níkinímíximáná ⁸ majá ikáriníwa wígi piurí yeáyi nerí ramíxí supáraníñagí n>wíníro dñj píráníñj mófíwamí re urígíawíxíni, ‘Negí ramíxí supárinímírí yaríñagí nání sewayíne piurí bí nealápóyí.’ uríagá aiwí ⁹ iwa re urígíawíxíni, ‘Oweoi, piurí newanéyá ramíxí sewayínéyá tñni newanéyá tñni xixení mímóníni. Newanéyá ení supáriníñgíni. Seyayíné nuro segí ení sítiwá anjyo ámá piurí bí yaríñgíayo bí époi.’ uríagá ¹⁰ majímajá ikáriníwa piurí bí yaníro nání úaná ámá apíxí síñj meáo n>bírí apíyá wíwa píráníñj nímíxínírí weníñj nero ñweagíwa o tñni nerímeáními anj aiwá apíxí meání nání imíxárfé nání nuro anjyo páwíáná ówanj yáriníññigníni. ¹¹ Ówanj ríxa níyárinímáná enjáná apíyá piurí bí yaníro úfíwa n>bíro bfaríwámí dání re urígíawíxíni, ‘Ámínáoxíni, Ámínáoxíni, newané ówanj neafkwíomeañ.’ uríagá aí ¹² o re uríññigníni, ‘Níoni nepa seararíñjní. Níoni sewayíné nání majífoníríni.’ uríññigníni.” Jisaso ewayí xwíyá e nurírí ¹³ re uríññigníni, “Sá níoni weapímáyi soyíné majá enagí nání píráníñj weníñj nero awíníñj ñweáírixíni.

Ewayí ikaxí omíñj wíariñgá wáu wo náníriní.

¹⁴ “Ayí rípi nání ‘Awíníñj ñweáírixíni.’ seararíñjní. Níoni ámi n>wearírná ámá níoni n>xídaríñgíayo wígi níariñgíapí xixení wíimfá enagí nání níoni ámá amípi mímúróniñj róníñj imóníñjní. O xegí anj wíyo uríñaumínírí neríni ámá xínáíwaníñj nímoníro omíñj wíariñgíawamí ‘Eíní.’ nurírí xegí iyfá fá nígwí amípi píráníñj umeípírí nání yanj n>wíríná ¹⁵ omíñj xixení epaxowa enagí n>wínírí womí nígwí K5,000 mání wirí womí K2,000 mání wirí womí K1,000 mání wirí nemo anj wíyo uríñaumínírí uríññigníni. ¹⁶ Nígwí K5,000 wío apaxí mé nuri nígwí apí tñni omíñj neríni sayá nímíxírí amí K5,000 bí sayá imíxíññigníni. ¹⁷ Nígwí K2,000 wío ení nígwí apí tñni omíñj neríni amí K2,000 bí sayá imíxíññigníni. ¹⁸ E nerí aí nígwí K1,000 wío nígwí apí níméamí nuri míníñwí nírípímáná míraxwoyá nígwí pñf e tíññigníni. ¹⁹ Míraxwo anj wíyo uríñaumínírí wago neméísaná amí n>bírí ‘Gí nígwí ríxa sayá nímíxa ugíarfáni? Síñwí owínímíníni.’ niyaiwirí ‘Gí omíñj níariñgíá nígwí wináwa obípoi.’ ráná ²⁰ ámá nígwí K5,000 wíño nígwí xfo winípi tñni nígwí K5,000 xfo sayá imíxíññípi tñni nímeamí n>bírí síwá n>wírí re

urijinigini, 'M'iraxwe, joxi xami K5,000 niapinjipi ami nioni sayá nimixirina K5,000 ami bi imixinja ripi sijwá wínei.' urifagi ²¹ m'iraxwo re urijinigini, 'G' omijf niarijoxini, joxi omijf niirina anijf minf nanf niarijoxini, joxi awiaxf éfirini. Omijf onimía nioni siapinjapi joxi anijf minf piranijf niijf enagf nani gf amipi obaxfyo merfa nani "Bosiwoxini" niririri oriripeamini. Joxi n'wipariri nioni tñi nawini nijwefina yaf nioni ninarinjipa axfpi yaf osinini.' urijinigini. ²² Áma nigwf K2,000 wino nibiri re urijinigini, 'M'iraxwe, joxi K2,000 niapinjipi nioni sayá nimixirina K2,000 ami bi ripi xirinja ripi sijwá wínei.' urifagi ²³ m'iraxwo re urijinigini, 'G' omijf niarijoxini, joxi omijf niirina anijf minf nanf niarijoxini, joxi awiaxf éfirini. Omijf onimía nioni siapinjapi joxi anijf minf piranijf niijf enagf nani gf amipi obaxfyo merfa nani "Bosiwoxini" niririri oriripeamini. Joxi n'wipariri nioni tñi nawini nijwefina yaf nioni ninarinjipa axfpi yaf osinini.' urijinigini. ²⁴ Áma nigwf K1,000 wino nibiri re urijinigini, 'M'iraxwe, joxi arfa rfa wé rarijoxirini. Aiwá joxi j'wanijoxi wfa murijhe miri iwá mímó eje miri yarijoxi enagf nani ²⁵ nioni wáf neri nigwf K1,000 joxi niapinjipi nimeami nuri wfa weyarinjirini. Sijwá wínei. Dixf nigwf riripirini. ' urifagi ai ²⁶ m'iraxwo re urijinigini, 'G' omijf niarijof r'wá s'wfa yinj roxini, joxi sipini enfirini. Joxi "Xewanijhe wfa murijhe miri iwá mímó eje miri yarijorini." n'niaiwiri nani ²⁷ nigwf nioni siapinjapi pi nani nigwf anfyo mitipa enfirini. E nitiri sijwiriyf, nigwf api tñi ami bi seayf e ikwiarinjana meamirini éfirini.' nuriri ²⁸ wami re urijinigini, 'Nigwf K1,000 xirijomi nurapiro K10,000 xirijomi m'ini wipoyi. ²⁹ Ayf ripi nani seararinjini. Áma g'iyf g'iyf nioni winapi piranijf m'imepa neri kiki'fa nerinayf api ai nurapim'firini. ³⁰ Omijf niarijof sipiomf fa n'xero s'fa yinj b'far'wamini moaipoyi. S'fa yinjeyf r'niijf ayikw' m'winipa enfa enagf nani áma njwá earo magi ironiro ep'firerini.'" Jisaso wayaf xwiyfa e urijinigini.

Áma n'iyoni mi ómóm'iximf win'fapi nani urijf nanirini.

³¹ Ámi re urijinigini, "Áma imónijani mixf inayf nimóniri nikf'ímáná gf an'najowa tñi nawini xix'feanijf niga nijwepirane ikwianjw' amáyo mi ómóm'iximf em'fanami éf njweána ³² áma gw' wiri wiri n'ni gf s'm'imanjimini awi eaarip'firini. Awí eaarána nioni áma sipisip' mearig'fawa sipisip' tñi memé tñi neyiroro sipisip' midáni memé midáni wáranig'fapa amáyo ax'ip' e neyirori mid'ímidáni n'wárinána ³³ sipisip' wé náúm'ini wárir' memé onam'ijúmini wárir' em'firini. ³⁴ E nemána mixf inayoni wé náúm'ini nijwefafayo re urim'firini, 'Áma gf apo piranijf seaim'ix'fyné n'wipariro oyá xwiox'fyo njweapoyi. Anj o xw'iráf im'ix'ri an'fna im'ix'ri eje dán' seyné nani wé roárijhe n'wipariro njweapoyi. ³⁵ Ayf ripi nani seararinjini. Nioni agwf niarína seyné aiwá bi niapag'firini. Inijgf nani ninána inijgf bi niapag'firini. Nioni anj midágoni enána seyné n'niipemeam' wag'firini. ³⁶ Iyfa mayoni enána bi n'iparag'firini. S'm'ixf yarína seyné nibiro n'imejn'wefaf'firini. Gwf anfyo njweanána seyné xwiyfa nijwénapag'firini.' urim'firini. ³⁷ E urána áma wé rónig'fayf re n'rip'firini, 'Ámináox'ini, gíná agwf nani yarína sijwá n'ranirane aiwá siapagw'firini? Gíná inijgf nani sinána inijgf siapagw'firini? ³⁸ Gíná joxi anj midágox'ini imónijána n'isipemeam' wagw'firini? Gíná iyfa mayox' emearijag' n'ranirane iyfa riparagw'firini? ³⁹ Gíná joxi s'm'ixf yarijag' r'imejn'wefaf'firini? Gíná gw' anfyo njweanána xwiyfa rijwénapagw'firini?' n'ranána ⁴⁰ mixf inayoni re urim'firini, 'Nepa seararinjini, "Seyné áma nioni gf imónig'fá t'fyo sipi apiami aiwi ar'rá n'wir' e n'wir'ináyf ayf nion'niijf niag'fawix'ini." seararinjini.' urim'firini. ⁴¹ E nurimána wé onam'ijúmini nijwefafayo re urim'firini, 'Gorixó nani ram'ix'niig'fayné p'ni n'niwárim' nuro rfa anijf wearinj xfo obo tñi an'anjaf x'fomi f'wá wikárg'fawa tñi nani im'ixárij'rim' nani úpoyi. ⁴² Ayf ripi nani seararinjini. Nioni agwf nani yarína seyné aiwá bi m'niapag'firini. Inijgf nani ninána bi m'niapag'firini. ⁴³ Anj midágoni enána n'niipemeam' wag'faman'. Iyfa mayoni emear'ána iyfa bi m'niapag'firini. S'm'ixf wejáná m'ni'imejn'wefaf'firini. Gwf anfyo njweanána xwiyfa m'niijwénapag'firini.' urána ⁴⁴ wiwanijfyf re n'rip'firini, 'Ámináox'ini gíná joxi agwf nani eri inijgf nani siniri anj midágoxi imóniri iyfa mayox' eri s'm'ixf weri gw' anfyo njwefari yarijag'f nene sijwá n'ranirane ar'rá m'isipa yagw'firini?' n'ranána ⁴⁵ ayo re urim'firini, 'Nepa seararinjini. Seyné áma nioni gf imónig'fá t'fyo sipi apiami aiwi ar'rá m'wipa ner'ináyf ayf nioni en'niijf niag'fawix'ini.' urána ⁴⁶ ayf r'niijf anijf winine nani up'fir'firini. E neri ai wé rónig'fayf d'ijf n'iyim'ij'ipi t'ig'fayf njwep'f'fe nani up'fir'firini.'" urijinigini.

¹ Jisaso xwiyí fá apí nípíní nuríísáná xegí wíepísariñowami re uríñinigíní, ² “Soyíné níjíríní. Ríxa sfá wíyáú óráná sfá Goríxoyá aníñajo negí aríowami nípíkí múronjyí — Enjíná sfá ayi Judayo Isipíyí míxí ínáyó fá xenjwirárijáná Goríxo níaiwí xáminjí níyoni opíkímíníri aníñají oyáo urowáríñí aiwí Judayí o ñwí ikaxí uríñípí tñí xíxení nero bisíkerfá yisí mayí úrapí nímixíro nñíro sipísípí miá nípíkíro ówanjyio ragí xópé yárí fá enjagí nání aníñajo ayó múronjínigíní. Ayínání xwiogwí o o pweáná sipísípí miá nípíkíro bisíkerfá yisí mayí úrapí nímixíro narígíáríní. “Sfá ayi imónáná wa áamá imóníñáoni fá nñíxero émayí íkfáyó oyekwíroarípoyníri mñí níwípíráoi.” uríñinigíní. ³ Iná apaxípáníñí imónígíá xwéowa tñí Judayí wigí ámináowa tñí awa nerímeáníro aní apaxípáníñí imónígíáwami seáyí e imóníño, xegí yofí Kaiapasoyí ríñíñoyáyo awí neáníro ⁴ mekaxí re megíawixíní, “Jisasomí pikianíyí yumí arige nerane fá xíranírewíní?” mekaxí e nímeróná ⁵ re níra ugíawixíní, “None ámayó míxí émixamóanígíní. Aiwá sfá Goríxo negí aríowami nípíkí múronjyí nání imíxaríná fá míxírípa oyaneyí.” rínígíawixíní.

Jisasomí weríxí nanjí bí iwayímonjí náníriní.

⁶ Jisaso aní Betani ñweañáná aní áamá peyíyí yago Saimonoyáyo ñweañáná ⁷ apíxí wí weríxí dñjí nanjí eaaríñjí síxí wá —Síxí awá nígwí aga xwé ronjíwáríní. Awá nímeámí nñírí o aiwá níminíri ñweañáná í omí mñjyio iwayímonjínigíní. ⁸ Iwayímoogí wíepísariñowa síñwí e níwíníro ímí wíkfí dñjí níwíaiwíro re rínígíawixíní, “Weríxí dñjí nanjí eaaríñjí apí nígwí xwé ronjípí pí nání xwírí fá ikíxearíní? ⁹ Weríxí apí nígwí nání bí nerane síñwiríyí, nígwí xwé nímearíná áamá uyípeayíyo arírá níwirane mñí wípaxíriní.” ríñaríñagí ¹⁰ Jisaso síñwí e níwíníri re uríñinigíní, “Í ayí nanjí niaríñagí nání pí nání ayá wí raríño? ¹¹ Ayí rípi nání seararíñí, ‘Áamá uyípeayí soyíné tñí íníná ñweapírí fá enjagí nání ríwéná aí arírá wípaxíriní. E nerí aí nioní íníná soyíné tñí ñweámíámani.’ seararíñí. ¹² Í weríxí apí nioní níniwayímoríná ayí xwí fá níweyipírí nání iwamíóo nímixaríní. ¹³ Nepa seararíñí. Xwíá ríri nírimíní amí gñmí xwíyí fá nioní nání yayí seainaríñjípí wá nímero nurímeríná apíxí rí nioní weríxí dñjí nanjí eaaríñjí rípi níwayímoórpí nání ení repíyí wíáná ‘Jisasomí apíxí wí e iyí renjínigíní?’ yaiwípíríáríní.” uríñinigíní.

Judasó nígwí meámíníri míyí uríñjí náníriní.

¹⁴ E uráná Isíkariotí dñjí Judaso apaxípáníñí imónígíá xwéowa tñjí e nání nuri ¹⁵ re uríñinigíní, “Nioní Jisaso nání míyí searánáyí soyíné ‘Omí pí wianífwíní.’ seaimónaríní?” uríagí nígwí sírípá 30 fáyo níroaro re urígwíawixíní, “Rípi siapanífwíní.” uráná ¹⁶ o e dání “Xegípi ñweañáná pasá umemí nání síñwí owíñaxídímemíní.” níyaiwirí e enjínigíní.

Wíepísariñowa tñí aiwá Aníñajo Múronjyí nání nígfá náníriní.

¹⁷ Sfá iwamíóo Judayí bisíkerfá yisí mayí úrapí nímixíro narígíáyí iwamíóyí imónáná wíepísariñowa Jisasomí nñíro re urígwíawixíní, “Ge nurane aiwá Aníñajo Neamúronjyímí nání yeaanaríñwápi joxí tñí nani imíxanírewíní?” uríagí ¹⁸ o wíepísariñjípí waumí re uríñinigíní, “Awagwí Jerusaremí nání nuri áamá nioní eaaríñjámí níwímearíná re urípíyí, ‘Yegí yearéwapíyaríño re ríño, ‘Nioní xeaníñjí nípírí anjwí ayoríní. Gí wíepísariñowa tñí joxíyá anjyio aiwá Aníñajo negí aríowami nípíkí wíarí Múronjyí nání nanífwíní.’ ríño.’ urípíyí.” urowáríagí ¹⁹ wíepísariñowá nuri Jisaso urípa axípi neri sfá Aníñajo Múronjyí nání sipísípí miá wo nípíkíri ríyamí egísisíní. ²⁰ Sfápi tñí Jisaso xegí wíepísariñjí wé wúkaú síkwí wáú tñí níbíro ikwíañwíyo éf níñwearo ²¹ aiwá awáú nímixíri tñjípí nñíroná o re uríñinigíní, “Nepa seararíñí. Soyíné woxí nioní nání míyí nuríriní.” uríagí ²² awa dñjí rí fá uxéagí wo wo re nura ugíawixíní, “Ámináoxíní, nioní nání mñraríñjíní. Nioní nání mñraríñjíní.” nura úagí ²³ o re uríñinigíní, “Múyo nioní tñí axíná eagwíarígwíóo míyí nuríñoríní. ²⁴ Áamá imóníñáoni ríwamíñjí neáníri ríñíñjpa xíxení nípírí aiwí áamá nioní nání míyí nuríri pasá nímeno Goríxo xeaníñjí rí fá tñjí wíní fá enjagí nání aweyí. Xínáí omí míxírípa neri síñwiríyí, ríñjí Goríxo wíní fápi wíní mñníníri enjí menjagí nání nanjí imóní mñníníri enjíní.” uríagí ²⁵ Judaso, míyí uríno re uríñinigíní, “Nírewapíyaríñojíní, ‘Aga nionímaní.’ nímonaríní.” uríagí Jisaso re uríñinigíní, “Jíwaníñojí aí níraríñjíní.” uríñinigíní.

“Rípi gí waráríní. Gí ragíriní.” uríñjí náníriní.

²⁶ Jisaso awa síní aiwá nñíroná bisíkerfá bí nímearí apí nání Goríxomí yayí níwirí kwíkwírímí neri wíepísariñowami mñí níwirí re uríñinigíní, “Rípi ayí gí waráríní. Nñírápíro nípoyi.” nuríri ²⁷⁻²⁸ kapíxí inígí wainí íníníwá nímearí Goríxomí yayí níwimáná awamí mñí níwirí re uríñinigíní, “Noyínéni ríwá nípoyi. Ayí rípi nání seararíñjíní. Nioní áamá nñí nání nípíkíáná ragí nioníyá xwíáyó pwaríñagí níwíníriná

re yaiwipíráoi, ‘Xwiyá sñf réroárñfpi ríxa yoxáññf yipámoñoi. Nene fwi yarñwápi yokwarímí neainí nání ríá enoi?’ yaiwipíráoi. ²⁹ E nerí aí re seararññí, ‘Nioní re dání iniñgf wainí ámi wí mñní néra núisáná gf ápo xfo xegf xwioxíyo mñmeámí nñseairí seameñweanfe dání ámi nioní tñní nawíní ananí naníwárññí.’ seararññí.” nuríri ³⁰ sonf Goríxomí yayf umeaníro nñrimowa nñpeyearo dñwf Oripipámí nání yigfawixíni.

Pitao “Nisiepíamoárími éf umíméini.” urññf náníri.

³¹ Jisaso wiepísarññowamí re urñññigíni, “Sfá riyimí soyfne noyfnéni nñniepíamoárímí upíráoi. Ríwamññf neáníri ewayf xwiyá soyfne nání re rñññfpi, ‘Goríxoní sipísipí xiáwomí píkioreawáráná sipísipí amí amí umíníáríni.’ rñññfpi xíxení imóníni nání nioní nñniepíamoárímí éf upíráoi. ³² Nioní nññpíkíro aí nioní Goríxoyá dññfyo dání nñwiápnímeámáná Gariri nñropenísfyo nání xámí yimfáríni.” urfagi aí ³³ Pitao re urñññigíni, “Ámá wa nowaní nñniepíamoárímí úagfa aiwí nioní wí nñsiepíamoárímí éf umíméini.” urfagi ³⁴ Jisaso re urñññigíni, “Nepa rññarññíni. Sfá riyimí árñwegfímí karíkarí sñní ríaiwá mñrarná joxí nioní nání rípiáú rípi re nurírfñíni, ‘Nioní o nání majfáríni.’ nurírfñíni.” urfagi ³⁵ Pitao re urñññigíni, “Nioní ení joxí tñní nññpíkíro aiwí ‘O nání nioní majfáríni.’ wí rímíméini.” nuríri wiepísarññf wíá ení axípní e nura ugfawixíni.

Gesemani dání Goríxomí xwiyá urññf náníri.

³⁶ Jisaso awa tñní omññf ojikwíí Gesemaniyí rñññe nñrémore re urñññigíni, “Soyfne re nñweanáná nioní dae nurí Goríxomí xwiyá rññímí wímífní.” nuríri ³⁷ Pitaomí tñní Sebediomí xewaxowaúmí tñní nñwirímeámí nurí dññf ríá uxearññagí ³⁸ awamí re urñññigíni, “Nioní dññf ríá nñxearññagí nání ríxa nñpepaxí niarññí. Soyfne re nññweámáná nioní tñní nawíní awí onñweaneyí.” nuríri ³⁹ nñwárímí bñ onímíápi nurí sfmñmajññíni nñpíknímearí Goríxomí ríxññf nurírfná re urñññigíni, “Gf ápoxíni, ananí e epaxí enánáyí, xeanññf nioní nimeanfíyí kapíxí nioní nñmñññf imóníñwá ananí nññrípñrí emí miwayímoríréni? Nioní e rññarññagí aiwí dññf nioníyáyo mñxídfí joxíyáyo xídei.” nuríri ⁴⁰ wiepísarññowa wárfe nání nñbñrí awa sá wenagfa nñwññrí Pitaomí re urñññigíni, “Soyfne nioní tñní bñ onímíápi awí nññwearane nawíní mññweapaxí ríseaimónarññí? ⁴¹ Soyfne dññf re nñseaimóníri aiwí, ‘Jisasomí pí pí wíméagí aiwí ananí númí xífaníwáríni.’ nñseaimóníri aiwí segí wará éf seainíññoi. Éf mñseainípa ení nání awí nññwearo Goríxomí ríxññf re uríppoyí, ‘Awamí obo yapí owíwapiyíni rñññwí mññeanípa et.’ uríppoyí.” nuríri ⁴² amí bñ nurí ríxññf nurírfná re urñññigíni, “Gf ápoxíni, nioní kapíxí xeanññf nimeaní nání imóníñwá mñññpaxí imóníñánáyí, mñññmúropaxí enánáyí, joxí simónarññfpi oimóníni.” nuríri ⁴³ amí nñbñrí wenññf éfíyí wññññigíni. Wiepísarññowa sññwí sipíxípxí wiarññagí sá riwa wenagfa nñwññrí ⁴⁴ amí awamí pñní nñwiárímí bñ nurí xámí xanomí ríxññf nurírfná uríppa axípi amí nuríri ⁴⁵ nñbñrí wiepísarññowamí re urñññigíni, “Soyfne sñní kíkífá nero sá riwoyfné rññweñoi? Arfá reñoi? Amá imóníñáoní fwi yarígfáyí pasá nññmero fá nññrípñrí ríxa iyixíni. ⁴⁶ Ríxa wiápnímeáppoyí. Oweaneyí. Sññwí wññppoyí. Pasá nñmeno ríxa iwo yaparíni.” urñññigíni.

Jisasomí fá xññígfá náníri.

⁴⁷ Sñní e urarfná re enññigíni. Judaso —O wiepísarññf woríni. O ámá obaxí apaxípnññf imónígfá xwéowa tñní Judayí mebáowa tñní urowáríwá, wigí kirá tñní iwanf tñní nñmaxímí Judasomí ríwíyo xídfígfáwa o nñpemaxímí Jisaso tññf e rémónarñññigíni. ⁴⁸ E nñrémonarññmáná óf e dání re uríppa, “Nioní pasá numerí kíyí miáúnáná ayí sfmñmajññíni seaiarññíni. Soyfne ‘O Jisasorññí?’ nñyaiwiro fá xññírxíni.” uríppa ⁴⁹ Jisasomí nñwímearfná anññí yayf “Gf nñréwaríyarñññoxíni” nuríri kíyí miáúnñññigíni. ⁵⁰ Kíyí miáúnáná Jisaso re urñññigíni, “Nígf nñkumíxññrí emearígwífoxíni, joxí nioní nñmññrí barññfpi ríxa rññiarññíni?” uráná awa mñrfí nñbñro omí fá xññígfawixíni. ⁵¹ Fá xññarfná Jisaso tñní rogíwá wo xegí kirá reñf nñmñxearí apaxípnññf imóníñf seáyí e imóníñoyá omññf wíiarññomí mññf orómíññíri éfíyí pñrfí nñmoyíkirí arfá mññf nñwírfpíearí mamówárñññigíni. ⁵² Arfá mññf nñwírfpíearí mamówáráná Jisaso re urñññigíni, “Kírápá anñwámí amí síxí ikwaseaäreí. Xwiyá re rñññfpi, ‘Ámá kirá fá nñmaxírñro ámá píkiarñro emearígfá gíyí gíyo wíntíyí ení kirá tñní píkipírfáríni.’ rñññfpi dññf rññmoarññíni? ⁵³ Joxí dññf re ríyairññíni, ‘O xegí xanomí yarññf nñwirífnáyí, xano éf umíní nání anññajf sfmññf wínarígfáwa fá mñropaxí wí e bñ wí e bñ miarírf wé wúkaú síkwí wáú inññfpi murowárénarññpaxírfñíni.’ ríyairññíni? ⁵⁴ Oweoi, ápo nurowárénarññpaxí aiwí nioní apí nání yarññf nñwirífnáyí, ríwamññf nioní nání ‘E nñwiro píkipírfáríni.’ nññññíri eánñfpi aríge xíxení imóníññoi?’ E nurímáná ⁵⁵ xíomí fá xññarñro bñfáyo re urñññigíni, “Soyfne ámá fwi xauráparññf womí fá xññarñro nání yarígfápa kirá tñní iwanf tñní fá nñmaxírñmí

nioni fá n̄x̄iran̄iro r̄ibar̄iñoi? S̄fá aȳf̄ ayo nioni an̄j r̄idiyowá nán̄i m̄r̄in̄iñiwám̄i n̄ñweámáná sear̄ewap̄iyar̄iñaḡi aiw̄i soȳf̄né w̄i fá n̄x̄iran̄iro eḡf̄aman̄i. ⁵⁶ E ner̄i aí w̄fá rókiamooaḡf̄awa nioni nán̄i n̄r̄īro B̄tkw̄fyo eaḡf̄ap̄i x̄ixen̄i imón̄in̄i nán̄i soȳf̄né e niar̄iñoi.” uráná w̄iep̄isar̄iñowa nowan̄i om̄in̄i n̄w̄iep̄isamoár̄im̄i éf̄ uḡfawix̄in̄i.

Jisasom̄i xw̄ir̄ix̄f̄ umeḡfá nán̄ir̄in̄i.

⁵⁷ Jisasom̄i fá x̄ir̄f̄áȳf̄ om̄i n̄im̄éra nuro Kaiapasoyá an̄j̄fyo ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñ̄ip̄i meweḡf̄awa t̄f̄ni Judaȳf̄ mebaówa t̄f̄ni aw̄i eán̄ar̄iḡf̄e nán̄i n̄imeám̄i war̄f̄n̄á ⁵⁸ Pitao “Jisasom̄i pí w̄ip̄f̄r̄eóit̄?” n̄iyaiwir̄i ná j̄f̄am̄i dán̄i an̄n̄ax̄ídf̄ n̄wiéra núm̄i nur̄i apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ seáyi e imón̄iñoyá an̄j̄ ák̄iñáyo n̄p̄áwir̄i porisowa t̄f̄ni naw̄ín̄i ñweañáná ⁵⁹ apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iḡfá xwéowa t̄f̄ni Judaȳf̄ mebaówa nowan̄i t̄f̄ni om̄i p̄ik̄ip̄f̄r̄i nán̄i “S̄ñ̄w̄f̄ f̄w̄f̄ w̄inaroḡfá xw̄iyfá om̄i p̄ik̄ipax̄f̄ imón̄iñ̄yf̄f̄ b̄i ouxekw̄f̄mopoyi.” n̄iyaiwiwo “Xw̄iyfá om̄i uxekw̄f̄mopax̄f̄ b̄i oimón̄in̄i.” n̄iyaiwiwo rayar̄n̄á ⁶⁰ amá obax̄f̄ n̄ibayiro om̄in̄i nuxekw̄f̄moro aiw̄i om̄i anan̄i p̄ik̄ipax̄f̄ w̄i mimón̄f̄ n̄iyaȳif̄asáná waú n̄ib̄iri ⁶¹ om̄i nuxekw̄f̄mori re r̄iḡf̄isix̄in̄i, “Amá ro re r̄iñor̄in̄i, ‘Nion̄i an̄j̄ r̄idiyowá yar̄iḡf̄iá wá n̄ip̄inear̄i s̄fá w̄iyau w̄iyim̄in̄i am̄i m̄r̄ipaxon̄ir̄in̄i.’ r̄iñor̄in̄i.” r̄iḡf̄isix̄in̄i. ⁶² E n̄r̄imáná en̄jáná apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ seáyi e imón̄iño n̄wiáp̄in̄imear̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Jox̄in̄f̄ xw̄iyfá r̄ixekw̄f̄moar̄iḡf̄áȳf̄ nán̄i xw̄iyfá w̄i m̄r̄ipax̄f̄ r̄isiar̄in̄i? S̄in̄i xw̄iyfá n̄r̄ixekw̄f̄mor̄in̄á rar̄iḡf̄ip̄i, aȳf̄ pí nán̄i rar̄iñi?” ur̄f̄aḡi aí ⁶³ Jisaso xw̄iyfá b̄i mur̄iñ̄iniḡin̄i. Xw̄iyfá b̄i murar̄iñaḡi apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ xwéo s̄iñw̄f̄ e n̄w̄in̄ir̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Jox̄i nepa Kiraisox̄i, amá yeáyf̄ neayim̄ixemear̄fá nán̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳf̄ rar̄iñwáox̄i en̄jánáȳf̄, nepa n̄iaíw̄f̄ Gor̄ixoyáox̄i en̄jánáȳf̄, Ñw̄fá an̄iñf̄ s̄iñf̄ imón̄iño t̄ñf̄ e dán̄in̄iñf̄ n̄r̄ir̄i áwan̄j̄ nearēi.” ur̄f̄aḡi ⁶⁴ Jisaso re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Oyi, aȳf̄ r̄ixa jox̄i rar̄iñin̄i. E ner̄i aí re r̄irar̄iñin̄i, ‘R̄w̄éná seȳf̄né amá imón̄iñ̄aon̄i Gor̄ixoo en̄j̄ s̄ix̄f̄ eán̄iñoyá wé náúm̄in̄i ñweañaḡi s̄iñw̄f̄ nan̄iro an̄ñnam̄i dán̄i agw̄f̄ t̄f̄ni weap̄ariñaḡi nan̄iro ep̄f̄r̄ár̄in̄i.’ r̄irar̄iñin̄i.” uráná ⁶⁵ Apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ xwéo wik̄f̄ n̄wón̄ir̄i xewan̄iño xeḡf̄ rap̄irap̄f̄ ȳin̄iñú naxer̄i am̄in̄áowam̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Amá ro Gor̄ixom̄i xewaxon̄iḡin̄ir̄i r̄ixa om̄i r̄iper̄ir̄f̄ umear̄in̄i. Amá win̄i win̄i om̄i xw̄iyfá uxekw̄f̄mop̄f̄r̄i b̄ipax̄f̄ mimón̄in̄i. Ai, o Gor̄ixom̄i r̄iper̄ir̄f̄ umear̄fn̄á sewan̄iñoȳf̄né r̄ixa ar̄fá w̄ioi. ⁶⁶ Soȳf̄né d̄iñf̄ pí yaiwiar̄iñoi?” ur̄f̄aḡi awa re ur̄iḡfawix̄in̄i, “O r̄f̄ip̄i r̄ixa n̄ip̄ik̄ipax̄f̄r̄in̄i.’ neaimón̄ar̄in̄i.” nur̄imáná ⁶⁷ om̄i s̄m̄im̄añ̄f̄yo reañw̄f̄ úr̄iro wé am̄imá nemáná earo ner̄fn̄á wa wé piárá nup̄ik̄ak̄wiayir̄óná ⁶⁸ re urayiḡfawix̄in̄i, “Kiraisox̄in̄i, d̄ix̄f̄ imón̄iḡf̄áyo yeáyf̄ uyim̄ixemear̄fá nán̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄jox̄in̄i, áwan̄j̄ n̄inear̄ir̄i w̄fá nearókiamoi. Agw̄f̄ iwan̄j̄ go rear̄in̄i? Iwan̄j̄ go rear̄in̄i?” urayiḡfawix̄in̄i.

Pitao “O nán̄i nioni majf̄ár̄in̄i.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

⁶⁹ Pitao, an̄j̄ ák̄iñáyo in̄r̄iwám̄in̄i ñweañom̄i ap̄ix̄f̄ om̄iñf̄ w̄liar̄iñf̄ w̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Jox̄i Gariri p̄iropen̄s̄f̄yo dán̄j̄ Jisaso t̄f̄ni emear̄iñf̄ wox̄ir̄in̄i.” ur̄f̄aḡi aiw̄i ⁷⁰ Pitao “Oweoi.” nur̄ir̄i “J̄ix̄i rar̄iñ̄yf̄f̄ nán̄i nioni majf̄ár̄in̄i.” nur̄im̄i nur̄i ⁷¹ f̄w̄i ák̄iñá t̄ñf̄ e roñáná am̄i w̄i n̄ib̄iri om̄i s̄iñw̄f̄ n̄w̄in̄ir̄i amá e ñw̄ixap̄iḡf̄áyo re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Amá roȳf̄ Nasaret̄i dán̄j̄ Jisaso t̄f̄ni emear̄iḡf̄áȳf̄ wor̄in̄i.” ur̄f̄aḡi aí ⁷² Pitao “Oweoi.” nur̄ir̄fn̄á “Xw̄fá t̄f̄ t̄ñf̄ e dán̄i searar̄iñin̄i. Amá o nán̄i nioni majf̄ár̄in̄i.” nur̄imáná en̄jáná ⁷³ r̄f̄w̄f̄yo on̄im̄iápi e rówap̄iḡf̄áȳf̄ an̄w̄i e n̄ib̄iro Pitaom̄i re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Xw̄iyfá jox̄iyá Gariri p̄iropen̄s̄f̄yo dán̄j̄f̄f̄ rar̄iḡf̄ap̄i ax̄ip̄i rar̄iñaḡi nán̄i jox̄i aȳf̄á wox̄ir̄in̄i.’ neaimón̄ar̄in̄i.” uráná ⁷⁴ o s̄ip̄i ikax̄f̄ n̄im̄eper̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Xw̄fá t̄f̄ t̄ñf̄ e dán̄i re searar̄iñin̄i, ‘Nepa o nán̄i nioni majf̄ár̄in̄i.’ searar̄iñin̄i.” uráná re en̄j̄iniḡin̄i. Kar̄f̄kar̄f̄ r̄f̄aiwá r̄iñ̄iniḡin̄i. ⁷⁵ Kar̄f̄kar̄f̄ r̄f̄aiwá ráná am̄i p̄fn̄é Jisaso ur̄f̄f̄p̄i “Kar̄f̄kar̄f̄ s̄in̄i r̄f̄aiwá m̄r̄iñáná jox̄i biaú b̄i amá w̄yo re ur̄r̄fn̄i, ‘O nán̄i nioni majf̄ár̄in̄i.’ ur̄r̄fn̄i.” ur̄f̄f̄p̄i d̄iñf̄ n̄w̄in̄ir̄i e dán̄i n̄ipeyar̄i ñw̄f̄ p̄iȳf̄ w̄r̄in̄iñ̄iniḡin̄i.

27

Jisasom̄i Pairato t̄ñf̄ e wár̄iḡfá nán̄ir̄in̄i.

¹ W̄fápi t̄f̄ni apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iḡfá xwéowa t̄f̄ni Judaȳf̄ mebaówa t̄f̄ni Jisasom̄i n̄ip̄ik̄ip̄f̄r̄i nán̄i xw̄iyfá numear̄imáná ² gw̄f̄ n̄iyiro n̄imeám̄i nuro émáyf̄ gap̄iman̄f̄ Pairato t̄ñf̄ e wár̄iḡfawix̄in̄i.

Judasoo gw̄f̄ yaím̄in̄iñf̄ nán̄ir̄in̄i.

³ Judaso, Jisasom̄i m̄iȳf̄ ur̄fo mebaówa “Jisaso xewan̄iño r̄f̄f̄p̄i nán̄i p̄ik̄ipax̄f̄ imón̄iñaḡi nán̄i émáyf̄ op̄k̄ipoyi.” rar̄iñaḡfá ar̄fá n̄w̄ir̄i d̄iñf̄ s̄ip̄i w̄iaḡi n̄igw̄f̄ sir̄ipá 30 m̄in̄i w̄fápi am̄i n̄imeám̄i nur̄i apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iḡfá xwéowam̄i t̄f̄ni Judaȳf̄ mebaóowam̄i t̄f̄ni m̄in̄i wim̄in̄ir̄i ner̄fn̄á ⁴ re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Nion̄i amá f̄w̄f̄ b̄i meóm̄i m̄iȳf̄ nur̄ir̄i nán̄i s̄ip̄i ikár̄in̄fan̄iḡin̄i.” ur̄f̄aḡi aí awa re ur̄iḡfawix̄in̄i, “J̄t̄wan̄iñox̄i éf̄p̄i nán̄i none pí nán̄i

nearariñini? Jíwanñiñoxi ikixéini.” uríagfa ⁵ Judaso nigwípi ridíyowa yarigíwami e emi nimoáni mo nuri xewaniño gwí yaimñiniñini.

⁶ Judaso peyeáana apaxpániñi imónigfa xwéowa nigwí api nimearo re riniñawixini, “Nigwí rípi áma opikípoyinri wiwápi enagí nani nigwí Goríxo nani añí riwami tarigíapi tñi nawini níkwierorínáyí, ayí nípikwini menini.” nriñiro ⁷ nigwí api nani xwiýfa nriñíawa nigwí api nimeami nuro áma midání imónigfáyí xwí weyiprífa nani xwí xegí yoí Xwárfá Sixí Imixarigíáfáyípi riniñipi bí egíawixini. ⁸ Nigwí áma opikípoyinri wigíapi tñi xwífa api bí eaga nani yoí Ragípiyi wíragíarini. Agwí emi sñi e nra waríño. ⁹ Awa e éana xwiýfa Goríxoyá wífa rókiamoagí Jeremaiao nñwuriyiri ríwamñi eaní rípi, “Awa nigwí 30 Isíreriyí ‘Áma wo xegí wo nani miyí nearána wianíwarini.’ riniñíapi nimearo ¹⁰ xwífa xegí yoí Xwárfá Sixí Imixarigíáfáyípi riniñipi Goríxo sekaxí nriñipi tñi xixeni bí nero mñi wigíawixini.” Xwiýfa e nriñiri eaniñipi iná xixeni e imóniñini.

Pairato Jisasomi yaríñi wiayíñi naniñini.

¹¹ Jisasomi nimeami nuro gapimani Pairato tñi e mearémóana gapimano yaríñi nñwiyirina re uríñiniñi, “Joxí mñi ináyí Judayíáoxiraní?” uríagí Jisaso “Joxí e rariñini.” uríñiniñi. ¹² Apaxpániñi imónigfa xwéowa tñi Judayífa mebaowa tñi xwiýfa obaxí omñi uxekwímoariñagífa aiwi o xwiýfa xixe urípañi nimóniri ai bí muríñiniñi. ¹³ Xwiýfa bí murí yaríñagí Pairato sñiwí e nñwiniñi re uríñiniñi, “Xwiýfa obaxí ‘Joxíni ríxekwímoayarigíáyo arífa mñi wipa riyaríñini?’ nuriñi ¹⁴ Jisaso xíomi uxekwímoarigífa bí nani ai xfo bí murí yaríñagí nñwiniñi ududí winíñiniñi.

Pairato Jisasomi níkweari wárimñiri enípi naniñini.

¹⁵ Sfá Goríxo Judayo mepíki wíari múroníyi imóniñana xwiogwí ayí ayo Judayí nuro wigí gwí ñweagífa wo nani émayí gapimonomi yaríñi wíana o ayo yayí owimómñiri wigí go go nani wimónariñiyí wáriagíriñi. ¹⁶ Iná wigí áma gwí ñweañí wo Barabaso riniño Judayí nñi yoí oya níjfa imónigíarini. ¹⁷ Ayinani áma sipífa ayí gapimani Pairato tñi e awí éanana o re uríñiniñi, “Nioni go seawárimñiri? Barabaso seawárimñiriñi? Jisaso, áma Kiraisoyí rarigífo seawárimñiriñi?” uríñiniñi. ¹⁸ Ayí rípi nani e uríñiniñi. O níjfarini. Apaxpániñi imónigfa xwéowa Jisasomi sipí dñiñi nñwiiwiro nani xfo tñi e wárfá nani o níjfarini. ¹⁹ Rípi nani emi “Jisaso seawárimñiriñi?” uríñiniñi. O íkwanjwí xwírxí meariñinami éfí ñweañana xiepí Jisaso nani xwiýfa re urowárenapiñiniñi, “Aríwiyimi áma o nani oriña nñwiniñi dñi rífa níxéiniñi. Ayinani áma wé róniñi omi sipí wí mñiwimíxipani.” urowárfí enagí o áma e epíroyí egíayo “Jisaso seawárimñiriñi?” uríñiniñi. ²⁰ E uríagí aiwi wífa móniñimi apaxpániñi imónigífa xwéowa tñi Judayífa mebaowa tñi áma oxí apixí aiwá api nani epíroyí egíayo re uriméfa enagí nani, “Barabasomi neawári.” uríro ‘Jisasomi opikípoyi.’ uríro éfrixini.” uriméfa enagí nani ²¹ gapimano áma e epíroyí egíayo “Áma rowaú gímiñi go seawárimñiri?” urána ayí re urigíawixini, “Barabaso neawári.” uríagífa ²² Pairato re uríñiniñi, “Nioni Jisaso, áma Kiraisoyí rarigífo mñi pí wimíñi?” uríagí nñi re urigíawixini, “Omi ikíayo seáyi e oyekwíroárpoyi.” uríagífa ²³ o re uríñiniñi, “Pí nani? Pí wí éfí nani yekwíroárimñiri?” uríagí aiwí ayí xwamiñi nura nuro re urigíawixini, “Omi oyekwíroárpoyi.” nra warína ²⁴ Pairato “Gí xwiýfa arífa mñi wipa epíri enagí nani ámi bí nuriñi ai naní wí imóninimeniño. Ríxa mñiñi éfímiñamopíraoi.” nñwiriñi áma ayí re oyaiwípoyinri, “O ‘Jisasomi xe oyekwíroárpoyi.’ nriñi ai ‘Rea mñi roáni oemini.’ nñwiriñi rífa yaríñi?” oyaiwípoyinri wigí sñiwí anigífa dani wé wayí nriñiri re uríñiniñi, “Áma ro maní nioníyáyo dani pikipriñi meoi. Sewaniñiyíne segí maníyo dani pikipíraoi.” uríagí ²⁵ áma nñi re urigíawixini, “Oya ragí pí eniño xe neaxéniñi. Negí nñi wíyo emi xe oxéniñi.” urána ²⁶ Pairato re eníñiniñi. Barabaso nñwiriñi porisowami re uríñiniñi, “Jisasomi síkwífa ragí píri nuyikimána ikíayo seáyi e yekwíroárpoyi.” nuriñi mñi winíñiniñi.

Porisowa Jisasomi ríperíri megífa naniñini.

²⁷ Porisowami mñi wíana awa Jisasomi nimeami gapimaníyífa añíyo —Añí yoí Píretoriumíyi riniñiyorini. Añí ayo nñpáwiro porisí nowamini “Eni.” nuriño “Omi ríperíri omépeaneyi.” nriñiro re egíawixini. ²⁸ Omi rapírapí xegí yiniñi nñwiriño emi moro ámi ayífa ríñi wú, mñi ináyowa yinariñíyo dñiyí wú nimearo uyíro ²⁹ ópiya eníñiñi imóniñi wíri níkwíyimána mñi ináyí amñanñwiniñi imóniñi mñiñiyo díkinarigíapa omi ení tñi mñiñiyo udíkiaríro xoyíwá wiyi mñi ináyowa maxírarigíapa fá umíro nemána agwírwámíni xómíñi nñi wíro ríperíri numerína re urayigíawixini, “Judayífa mñi ináyoxini, yayí osianeyi.” nuriño ³⁰ reanjwí nñwuriñi xoyíwáyi nurápiro

mɨŋɨyo neaayiro ³¹ rixa rɨperɨrɨf nɨmearfásaná rapɨrapɨf ayɨfá rɨŋú nɨwirɨro ámi xegú nuyírɨmána íkɨfáyo seáyɨmɨ yekwɨroáranɨro náni nɨméra ugɨfawixɨni.

Jisasomɨ íkɨfáyo yekwɨroárigɨfá nánɨrɨni.

³² Yekwɨroáranɨro náni anɨf apimɨ dání nɨméra nuróná Jisaso rixa enɨf meánɨf yarɨŋagɨ nɨwɨnɨro ámá wo, Sairini dánɨf Saimonomɨ sekaxɨf re urɨgɨfawixɨni, “Yoxáf rɨpá nɨmeámɨ wuiɨ.” nurɨro ³³ rixa dɨwɨf mɨfeyoanɨf apɨkwɨf xegɨf yof Gorɨgotaf rɨnɨŋɨpimɨ —Dɨwɨf apɨf yof mɨkɨf ámá mɨŋɨf gɨxweá nánɨrɨni. Dɨwɨf apɨkwɨnimɨ nɨrémoro ³⁴ wa Jisaso rɨnɨŋɨf mɨwɨnɨpa oenɨrɨ marɨsɨnɨfá yɨkɨf yarɨŋɨf bɨ inɨgɨf wainɨyo niwayɨmómáná nawɨni oimónɨrɨ kɨrɨkɨrɨf nimearɨf e nero mɨni wíáná iwamɨfó gɨgɨf éáná mɨnɨpaxɨf wimónɨŋɨnɨgɨni. ³⁵ Porisowa omɨ rixa yoxáfáyo seáyɨf e nɨyekwɨroárimáná “Oyá rapɨrapɨf none go go meannɨrɨfenɨŋo?” nɨrɨnɨro áwɨni e nɨtɨmáná sárú nemáná ³⁶ éf nɨŋweparo Jisasomɨ awɨ nɨmɨjwearo ³⁷ ámá nɨnɨ “O ɨwɨf apɨf éf náni rɨpɨkɨarɨŋo?” oyawɨpoyɨnɨrɨf íkɨfá wárá nɨmearo “Ámá ro Jisaso Judayɨfá mɨxɨf ináyorɨni.” nɨrɨro rɨwamɨŋɨf nearo mɨŋɨf tɨŋɨf e seáyɨf e pɨraugɨfawixɨni. ³⁸ Jisasomɨ nɨyekwɨroárirɨfná ámá ɨwɨf mearɨgɨfíwauɨmɨ enɨ mɨdɨmɨdánɨf yekwɨroárigɨfawixɨni. ³⁹ Ámá óyɨmɨ bɨrɨf urɨf nɨyayírɨfná peayɨf sɨŋwɨf nɨwɨnɨro mɨŋɨf kɨrɨkɨrɨf nimearo ikayɨwɨf numearɨróná ⁴⁰ re urayɨgɨfawixɨni, “Re rɨŋoxɨranɨ? ‘Nɨiwannɨŋonɨf anɨf rɨdɨyowá yarɨgɨfíwá nɨpɨnearɨf gɨf nɨwɨnɨf sɨfá wɨyau wɨyɨmɨf ámɨ mɨrɨmɨfárɨni.’ rɨŋoxɨranɨ? Joxɨ nepa nɨaiwɨf Gorɨxoyáoxɨ enánáyɨf, jɨwanɨŋoxɨf enɨf nɨyooárɨnɨmɨf wepɨneɨf.” rayɨgɨfawixɨni. ⁴¹ Apaxɨfánɨŋɨf imónɨgɨfá xwéowa tɨnɨf ŋwɨf ikaxɨf eánɨŋɨpɨf mewegɨfáwa tɨnɨf Judayɨfá mebaowa tɨnɨf ámá bɨrɨf uro yayarɨgɨfáyɨf rɨperɨrɨf umeararɨgɨfápa awa enɨ rɨperɨrɨf numero re rɨgɨfawixɨni. ⁴² “O ámáyo ‘Nionɨf tɨámɨnɨf báná yeáyɨf seayɨmɨxemeámɨfárɨni.’ uragɨf aí xewanɨŋo arɨráf minɨpaxɨrɨni. Íkɨfáyo dání enɨf nɨyooárɨnɨf wepɨnánáyɨf, ananɨf dánɨf wɨkwɨroanɨf wɨni. ⁴³ O Gorɨxomɨf dánɨf nɨŋwɨrɨrɨrɨf re rɨnarɨŋorɨnɨf, ‘Nionɨf nɨaiwɨf Gorɨxoyáonɨrɨnɨf.’ rɨnarɨŋorɨnɨf. Gorɨxo xewaxɨf ro náni yayɨf nɨwɨnɨrɨnáyɨf, rixa éf oumúnɨnɨf. Arɨráf winɨrɨfenɨŋonɨrɨf sɨŋwɨf wɨnanɨf wɨni.” rɨgɨfawixɨni. ⁴⁴ ɨwɨf mearɨgɨfíwauɨf mɨdɨmɨdánɨf yekwɨroárinɨgɨfíwauɨf enɨf Jisasomɨf ikayɨwɨf numearɨrɨfná axɨpɨnɨf rɨgɨfɨsɨxɨni.

Jisaso peŋɨf nánɨrɨni.

⁴⁵ E nɨra núfásaná enáná rixa sogwɨf áwɨni e 12:00 imónáná re enɨnɨgɨni. Anɨf nɨmɨnɨf sɨfá yɨnárɨnɨnɨgɨni. Sɨfá nɨyɨnárɨnɨsáná rixa 3:00 p.m. imónáná ámɨ wɨfá ónɨŋɨnɨgɨni. ⁴⁶ Ámɨ wɨfá ónáná Jisaso xegɨf Xibɨruyɨf pɨnéf tɨnɨf rɨaiwá re rɨŋɨnɨgɨni, “Eri, Eri, ramɨ sabakɨtani?” urɨŋɨpɨyɨf re nɨrɨrɨfná urɨŋɨnɨgɨni, “Gɨf Gorɨxoxɨnɨf, gɨf Gorɨxoxɨnɨf, joxɨ pí náni nepɨsamoarɨŋɨnɨ?” rɨaiwá e ráná ⁴⁷ ámá e rówapɨgɨfáyɨf wɨf Jisaso e rɨagɨf arɨfá nɨwɨro re rɨnɨgɨfawixɨni, “Wɨfá rókiamoagɨf Irajiao náni rɨaiwá rɨfá rarɨnɨ?” nɨrɨnɨro ⁴⁸ ayɨf wɨgɨf wo anɨnɨf nurɨf írɨkwɨf bɨ nɨmearɨf wegɨfá wa tɨnɨf ayɨŋwɨf nɨkɨroárimáná inɨigɨf wainɨf níáf enɨf bɨ írɨkwɨpimɨ niwayɨmómáná Jisaso onɨnɨrɨf wɨmɨxánɨmɨnɨrɨf yarɨfná ⁴⁹ xegɨf winɨyɨf re urɨgɨfawixɨni, “E mepanɨ. Irajiao nɨwepɨnɨrɨf arɨráf winɨrɨfenɨŋo? Arɨráf mɨwɨpa enɨrɨfenɨŋo? Sɨŋwɨf owɨnaneyɨf.” rarɨfná ⁵⁰ Jisaso ámɨ enɨf tɨnɨf rɨaiwá bɨ nɨrɨrɨfná xegɨf dánɨf nɨyámɨga ŋɨnɨnɨgɨni. ⁵¹ Xegɨf dánɨf nɨyámɨga úáná re enɨnɨnɨgɨni. Rapɨrapɨf anɨf rɨdɨyowá yarɨgɨfíwámɨ awawá ŋwɨfá Gorɨxóná náni nɨyimáronɨrɨf epañioárɨnɨŋú yoparɨf éde dánɨf xegɨfɨf naxega nɨwepɨnɨrɨf wúkaúf imónɨrɨf xwɨfá pobonɨf éáná sɨŋá xwé áwɨnɨmɨf nɨjiga urɨf ⁵² ámá xwárɨpá noxoága úáná ámá Gorɨxomɨf dánɨf wɨkwɨfroagɨfá pɨyɨfurof wegɨf e dánɨf sɨŋɨf ero egɨfawixɨni. ⁵³ Pɨyɨf ayɨf Jisaso rixa nɨwiápɨnɨmeámáná enáná nuro Jerusaremɨ rémóáná wɨfá obaxɨf ayo sɨŋwɨf winɨgɨfawixɨni. ⁵⁴ Porisowamɨ seáyɨf e imónɨŋo tɨnɨf porɨsɨf xɨfó tɨnɨf Jisasomɨf awɨf mearogɨfáwa tɨnɨf xwɨfá pobonɨf eri amɨpɨf e imónɨrɨf eagi nɨwɨnɨro óf nɨkárɨnɨro re rɨnɨgɨfawixɨni, “Ámá royɨf neparɨni. Gorɨxomɨf xewaxorɨni.” rɨnɨgɨfawixɨni. ⁵⁵ Apɨxɨf obaxɨf “Jisasomɨf sanɨf nurápa númɨ ouxfdaneyɨf.” nɨrɨro Gariri pɨropenɨsɨfyo dánɨf bɨfíwa ná jɨamɨ nɨrómáná sɨŋwɨf winɨgɨfíwá rɨwarɨni. ⁵⁶ Íwa wɨfá Magɨdara dánɨf Mariaɨrɨnɨf. Ámɨ wɨfá Jemisomɨf tɨnɨf Josepomɨf tɨnɨf xɨnáf Mariaɨyɨf rɨnɨŋɨrɨnɨf. Ámɨ wɨfá Sebediomɨf xewaxowauɨmɨ xɨnáfɨrɨni.

Jisasomɨf xwɨfá weyárɨmɨnɨrɨf nánɨrɨni.

⁵⁷ Rixa sogwɨf nokepá tɨnɨf ámá amɨpɨf mɨmúrónɨŋɨf wo —O Arimatia dánɨf Josepoyɨf rɨnɨŋorɨnɨf. O enɨf Jisaso wɨepɨsɨŋɨf yorɨnɨf. ⁵⁸ O émayɨf gapɨmanɨf Pairato tɨŋɨf e náni nurɨf Jisaso pɨyomɨf xwɨfá weyárɨmɨnɨrɨf náni yarɨŋɨf wíáná Pairato porisowamɨf “Xe omeanɨrɨf sɨŋwɨf winɨpoyɨf.” uragɨf ⁵⁹ Josepo nurɨf pɨyomɨf nɨmearɨf rapɨrapɨf apɨfá xaiwɨf wenɨpɨf tɨnɨf xopɨxopɨf nɨrómáná ⁶⁰ sɨŋá óf xewanɨŋo náni rixɨŋɨyɨmɨf —Ayɨf ámá sɨnɨf mɨwenɨyɨrɨnɨf. Ayɨmɨf nɨmeámɨf nɨpáwirɨf nɨtɨmáná sɨŋá piárá xwé wo mɨmegwɨnárɨf nɨméra nuro sɨŋá óf yɨmɨf nɨpɨroárimɨf ŋɨnɨnɨgɨni. ⁶¹ Magɨdara dánɨf Mariaɨf tɨnɨf Mariaɨf wɨfá tɨnɨf ípaúf sɨŋá óf yɨf mɨdánɨŋe nɨŋweámáná Jisaso pɨyomɨf e tarɨŋagɨf winɨgɨfɨsɨxɨni.

Jisaso piyomi awi mearogfá nánirini.

⁶² Sfá Sabarfáyo nání Judayf amípi pirániní imixárarigfáyi óráná wáfápi tñni apaxfápániní imónigfá xwéowa tñni Parisiowa tñni awa gapímanf Pairato tñni e awi neáníro ⁶³ Jisaso piyo nání re urigfawixini, “Ámináoxini, yaf neaíwapiyino sñni mípé ninjwearfna re rinípi, ‘Sfá wiyau wiyi óráná ámi wiápinimeámíarini.’ rinípi nání dñif neainarínagí nání barínwini. ⁶⁴ Oyá wiepísariñowa nibíro piyomi íwí nímearo pñni ntimáná amáyo re urípírixiní, ‘O ríxa wiápinimeámíniginí.’ urípírixiní joxi porisf wami sekaxf re urowárei, ‘Omí xwíá weyárigé nání nuro awi sfá wiyau wiyimi mearópoyi.’ urowárei.” uráná ⁶⁵ Pairato re uríniginí, “Sewaníjoyíné porisf wa awi mearópíri nání nimeámí nuro soyíné íwí mímeara oépyoiníri yarigfápa wiepísariñowa piyomi íwí meapírixiní e e nurára úpoyi.” uríagí ⁶⁶ awa nuro Jisaso xwíá weyáriníje porisowami e e nurára numáná síkí bí nímearo sfímimajfó nání sñá pfróniníomi seáyi e ikwiárárigfawixini. Apí míwenjáná “Ámá nípáwiro piyomi meáfáfaní?” yaiwianfwaníro nání e egfawixini.

28

Jisaso ámi wiápinimeanf nánirini.

¹ Magídara dáñf Mariaí tñni Mariaí wí tñni Sabarfá ríxa weáná Sadéyo isfáyo ípaú Jisasyá xwáripáyo sñwíf wínaníri nání nuri ² sñni mímémopa yarfná re eníniginí. Pobonf xwé wí éáná anfnájf Gorixoyá wo anfnamí dání nímearípi sñá xwáripáyo óyimi pfróarigfó mímegwínárf néra nuri óyimi níwiemoárimáná sñáomi seáyi e éf njeáagí ³⁻⁴ porisf awi mearóarigfáwa anfnajo ápianjwíf yarínípa wíá éñiní nókiri njeanagí nítwiníro xegí rapírapf ent sñwíf mímíní iníff yíninagí nítwiníro óf níkaríníro piyínigí nimóníro xwíámí piérnowigfawixini.

⁵ Anfnajo sñni xwáripá tñni e njeanáná ípaú rémónapfágí re uríniginí, “Aípagwí wáf mepant. Nioní nífáriní. Aípagwí Jisaso, piyomi ikfáyo yekwíroarigfómi sñwíf wínaníri baríní. ⁶ O re míweníni. Xfó searínípa ríxa níwiápinimeámí úniginí. Aípagwí xfómi tíge nibíri sñwíf winípiyi.” nuri ⁷ ámi re uríniginí “Ríxa nuri xegí wiepísariñowami re urémeápiyi, “O xwáripáyo dání ríxa níwiápinimeámí úniginí. Arfá épiyi. O Gariri píropenísyo nání xámí yími soyfné e níyoaro sñwíf winípírfáriní.” urémeápiyi.’ eararíníni.” uríagí ⁸ ípaú anfní xwáripáyo pñni níwíarími nurfná wáf ikáriníri yaf íkáriníri néra nuri wiepísariñowami áwaní urémaníri anfní warfná re eníniginí. ⁹ Jisaso ípaúmi níwímearí “Gf ámá aípagwí!” nuri ri yaf e wíáná ípaú anjwí e nuri mñif xwíáyo níkwírori xegí síkwí fá níxíriná omí seáyi e umegfísixini. ¹⁰ Seáyi e uméáná o re uríniginí, “Aípagwí wáf mikárinípaní. Sa nuri gf ámá imónigfáwami áwaní re urípiyi, “Soyfné Gariri píropenísyo nání yírixini.” ríjot.’ nuri re urípiyi, “Nioní e sñwíf nanípírfáriní.” ríjot.’ urípiyi.” uríniginí.

Porisowami xwapfá eáarigfá nánirini.

¹¹ Ípaú sñni wiepísariñowa tñni e nání warfná re eníniginí. Porisf awi mearófáwa Jerusaremíyo níremoro apaxfápániní imónigfá xwéowami wa winfápi nípini nání repíyí wíáná ¹² awa Judayfá mebaowami awi neáríro xwíyá nimíximáná porisowa áwaní murípa érixiníri nígwí xwé obaxí mñni níwiro ¹³ re urigfawixini, “Ámá wí yaríní seáíáná re urírixini, ‘Árfwiyimi none sá wenáná xegí wiepísariñowa nibíro piyomi íwí nímearímeámí ugfawixini.’ urírixini. ¹⁴ Gapímanf Pairato xwíyá apí rinarínagí arfá níwírnáyí, o íwaní seaeantíníri samíní imíxanfá enagí nání ayá sfwí nímearorí dñif obíboxí mímopani.” uríagí ¹⁵ porisowa nígwí apí nurápiro apaxfápániní imónigfá xwéowa urfápa axfípi e yarfná pñné apí Judayf anfní ríniménípi agwí sñni rínímearini.

Jisaso wiepísariñowa tñni ámi eríméanigfá nánirini.

¹⁶ Wiepísariñ wé wúkaú síkwí wo awa Gariri píropenísyo dñwí Jisaso urárinípmi nání níyoaro ¹⁷ omí nítwiníroná seáyi e numero aiwí wa “Jisasarini.” yaiwiro wa “Ámá ro nepa Jisasarfaní?” yaiwiro yarfná ¹⁸ o anjwí e nibíri re uríniginí, “Goríxo ‘Amípi anfnamí imóníri xwíarími imóníri enjpi nání joxi apí nípini nání nénf tñjoxí imóníriní.’ nírf éngagí nání ¹⁹ re seararíníni, ‘Soyfné nuro ámá gwí ríxf wírf wírimí gf wiepísariñayíniní nímíwíxa nuroóná re eríni. Yoí ápo Goríxoyápmi dání tñni xewaxoníyápmi dání tñni kwíyípmi dání tñni wáf umeairo ²⁰ sekaxí nioní searíní nípini xfdípfáfa nání uréwapíyro eríni. Rípi eni arfá époyi. Nioní anfní dñif seakikayómíarini. Sfá yoparfíyimi e nání aí níseakikayóa umfáriní.’ seararíníni.” uríniginí.

Xwiyá yáy neainaríj Mako eanípíríní.

Ríwamíj rípi “Xwiyá yáy neainapaxí Mako eanípíyí” ríníjíríní. O Jisaso gí wíepísarínáowa oimónípyíní urípeanowa wo mimóníjagí aiwí Jerusaremí dání xwé niwarorí íwí síkíno enáná amípí Jisaso uréwapíyírí erí yaríná síjwí wíníjoríní. Ríwíyo dání Banabaso tñí Poro tñí émáyí aníyo wá urimearíná Mako ení uxádíjoríní. Xegí yoí ámí bí Joní Makoyí wírígíáríní. O Jisaso ríxa nípémáná níwíápínímeámí anínamí nání nípeyimáná enáná ámí xwiogwí obaxí onímiápi nípwémáná enáná ríwamíj rípi eaníríní. Romíyí ení “Jisaso Goríxomí xewaxorfaní?” níyaiwíro díjé owíkwírípyíní amípí Jisaso Goríxoyá ení eáníjípímí dání eníjé nání ríwamíj neáa ujíríní.

Jono wayí numeaiia wago wá uríj náníríní.

¹ Xwiyá iwamí Goríxomí xewaxo Jisaso Kírairo —O nene yeáy neayímíxemeaní nání Goríxo rípeanoríní. O nání xwiyá yáy seainíapaxí rípi ríní. ² Eníjá Jono wayí níneameaiia wago síní menjáná xwiyá Goríxoyá wá rókíamoagí Aisaioyí ríníjono Jono ná ríwíyo bíno nání Goríxo xegí xewaxomí uríj rípi ríwamíj eanínígíní, “Arfá eí. Goríxoní gí xwiyá yáj wíowárimfáto joxí gí íwoxí xámí rímeaní nání urowárimfáriní. O joxí nání óf simoinfáriní. ³ O nurí ámá nání díjé meanje níjwearíná joxí nání ríaiwá re rínfáriní, ‘Ámíná ríwíyo bíno nání segí díjé óf naníjníj níwímíro jweáfírxíní. Óf píraníj ímoarígíápáníj segí díjé píraníj nímóníro jweáfírxíní.’ Gí xwiyá yáj wíowárimfáto ríaiwá e rínfáriní.” Goríxo e ríjpa ⁴ Jono wayí níneameaiia wago ámá nání díjé meanje níremorí wá nurímerí re uragíríní, “Goríxo seyíné íwí níga warígíápí yokwarímí seainí nání segí uyíní yarígíápí ríwímíní nímamoro nísaníro jweáfíyí. E neríná, wayí seameaimíní.” uraríná ⁵ ámá obaxí Judayíyá aníyo dájíyí tñí áwíní e wígí aní xwé bí xegí yoí Jerusaremí dájíyí tñí Jono tñí e nání nuro wígí íwí níga warígíápí nání waropárfí wíáná inígí Jodaní rapáyo wayí umeaiagíríní. ⁶ O Goríxoyá xwiyá yáj wíowáriní aiwí seáyí e nerí weyí menagomani. Rapírapí awíaxí yinagomani. Kamerí —Ayí osíníj imóníjíní. Kamerí fá aga iyáníj imóníj níyínímáná areríxí agwojíníj íriníjyo níyíní emeagoríní. Aiwá ení awíaxí nagomani. Xópé tñí píkí inígí tñí nagoríní. ⁷ O Jisaso, ríwíyo bíno nání wá nemeríná wauní xwiyá re ragíríní, “Nioní ení eáníjóní aiwí ení eáníj nioníyá tñí ríwíyo bínoyá tñí xixenímání. Oyá nímúróní. Omíj wíiarígíáyí ananí wígí bosoyá síkwí sù gwí wíkwéarígíáríní. E nerí aiwí nioní símaníwíyóníj yeáyí nuríníri o aga seáyí emí nímúróníjagí nání oyá síkwí sù gwí wíkwéapaxí meníní.” nurí ⁸ re uragíríní, “Nioní wayí níseamearíná sa inígí tñíní ígíá seaearínáriní. Ríwíyo bíno wayí níseamearíná kwíyí Goríxoyá tñí seainíjíní.” uríjínígíní.

Wayí umeainí náníríní.

⁹ Jono wá uraríná Jisaso Garírí píropenísfíyo xegí aní Nasaretí jweanje píní níwíarímí nurí Jonomí wímedáná inígí Jodaní rapáyo wayí numeairí ¹⁰ weníj éyí wíníjínígíní. Jisaso inígíyo dání nímínímeámí yaríná anínamí dání óf iníagí kwíyí Goríxoyá xawíowíníj xfo nání weaparíjagí wíníjínígíní. ¹¹ Síni e wínaríná Goríxo anínamí dání Jisasomí re uraríjagí arfá wíníjínígíní, “Gí íwí díjé síxí ríyínáoxí nání aga yáy seáyí e nínaríní.” uraríjagí arfá níwímáná enáná ¹² Goríxoyá kwíyí Jisasomí ríxa ámá nání díjé meanje nání nímera nurí ¹³ o e jweanáná sfá 40 nóra waríná Seteno —O imíóyo xíráoníj imóníjagí nání níní símaníwíyóníj wuríníjforíní. O níbírí Jisaso xanoyá maní pírfí owíáikíní iwamí wíwapíyaríjagí aí o fwi wí mé síní tñíj e níjwearíná aníjáj níwíméaro símíj wínagíáríní.

Ámá waú waú awamí “Níxídfípyí.” uríj náníríní.

¹⁴ Ríwéná Jisaso, Jono ríxa gwí jweanáná, o Garírí píropenísfíyómíní nurí xwiyá yáy wínípaxí Goríxo xfo xegí xwíoxíyo míméámí nerí píraníj umeríjweanfápi nání wá nurímerí ¹⁵ repíyí re wíemeníjíní, “Ríxaríní. Goríxo seyíné xwíoxíyo míméámí nerí píraníj seamejweanfápi síjání imóníní aníwí ayo eníjagí nání segí íwí yarígíápí ríwímíní nímamoro xwiyá yáy seainíapaxí nioní searíná rípi díjé níkwíro jweáfírxíní.” nurímerí ¹⁶ ípí xegí yoí Garírí ríwóníjápímí nípuríná ámá peyí nání yarígíá wá Saimono tñí xogwáo Adírúo tñí peyí nání ubení ípiyo mamówaríjagí níwíní níwíméarí ¹⁷ re uríjínígíní, “Agwíagwí omíj peyí nání yarígí rípi píní níwíarímí níxídfípyí. Omíj xegí bí peyí meaarígípa ámá ení axípi e meapísi oaiwapíyímíní.” uráná ¹⁸ agwíau re egíísixíní. Ríxa peyí nání yarígí rípi píní níwíarímí nómí ugíísixíní. ¹⁹ Númí waríná Jisaso síní ná jfe onímiápi nuríná ámí ámá waú, Sebedíomí xewaxowá Jemiso tñí xogwáo

Jono t́nı ewéyo nı́jweámáńa egf ubenıf peyf nánı yarıgı́tıú arfkıńıjagıf yadıřıpřnarıjagıf nıwınřı ²⁰ řıxa “Agwiagıf enı nıxfđıřıyı.” urána agwıáı xano t́nı o xegf áma nıgwıf omıńıf wıarıgı́fa t́nı sını ewéyo ŋweanána pńnı nıwıárımı omı númı ugřısıřını.

Imfó đıńf xıxéroarıńıf womı mıxf umáńıńıf nánıřını.

²¹ Jıřaso wırımeárořıwa t́nı nurı anđ yoř Kapaneamıyo nıřémoro řıxa Sabarřa —Sřa ayı Judayř omıńıf wı mé kıkıřa nero xwıyřa Gorıxoyá arřa wıanřro nánı awı eánarıgıřayırını. Sřa ayı imónána rotú anđyo nıřpáwıro o ámayı uréwapıyarřna ²² ayř Gorıxoyá ŋwf ikaxř eánıřıřı meweğřáwa uréwapıyarıgıřapa muréwapıyı aga Gorıxoyá ŋwf ikaxř eánıřıřı xıáwónıńıf rarıjagıf nıwınřro o uréwapıyarıřıřı nánı mıńıf řıná nıweánřro yarřna ²³ ina áma imfó đıńf xıxéroarıńıf wo rotú anđyo inımı đánı makıřwf nımori ²⁴ xwamıánıf re urıńıńıgıńı, “Nasareti đánř Jıřasoxı imfone pí neaimınřı barıńıńı? ‘Xwıřřa neaikıxémınřı řřa barıńıńı?’ nımónarını. Nıonı nıřřarını. Joxı Gorıxo xewaxoxı xřo řıřřeapınoxřını.” urána ²⁵ Jıřaso mıxf numáńıřı re urıńıńıgıńı, “Pńnı wıáre! Đıńf xıxéroarıńıřıřını nıwáramómı ul!” urána ²⁶ imfó ámáomı meanđ neaárıřı o řınapıxwıńıf nerı weńána imfó nurřna makıřwf nımómı unıńıgıńı. ²⁷ Makıřwf nımómı úagı áma nńnı řınıřı e nıwınřro mıńıf řıná nıweánřro xwıyřa nıřıga nuro re řınıgıřawıxıńı, “Xwıyřa apımı xıáwónıńıf nearéwapıyarıřıřı xegř bıřını. Enıńa arřa wıagwámani. Aga řını řınıřı aı arřa wıarıřwını. Imfó aı řekaxř urána arřa wıarıřıo.” řınıřagıřa ²⁸ xwıyřa Jıřaso éřıřı nánı Garıri pıřopenıřıřıyo řıxa yanř amı amı nıwéa unıńıgıńı.

Sımıxf obaxřıyo nanđ imıxımıřı enđ nánıřını.

²⁹ Jıřaso rotú anđyo pńnı nıwıárımı nıpeyearı nurı anđ Saimonoyá t́nı Adıruoyá t́nı xıřáxogwáowaúıya anđyo nıřpáwıro Jemıřo t́nı xogwáo Jono t́nı enı nawını páwıána ³⁰ Saimonomı xıneagwı wará řřa pıřıf wıarıjagıf nánı řa weńagıř Jıřasomı řıxa áwanđ urřagıřa ³¹ o í weńe nánı nurı wéyo řá meáána řımıxf řıxa pńnı wıarřagıřı í nıwıápřnımearı řıxa aıwá řřa nıyearı tıńıřıřı nımearı mını nıwıa unıńıgıńı.

³² Řıxa řřa řısıřanđ imónarına sogwı řıxa wéřmı enána áma anđ apımı đánř řımıxf yarıgıřayıřı t́nı imfó đıńf xıxéroarıńıřı t́nı nımeámı Jıřaso t́ńıf e nánı nıbıřro ³³ řıxa oxř apıřıřı nıaıwř anđ apımı đánřıřı anđ Jıřaso ŋweanıřwámı řwı e awı eaárınarřna ³⁴ o áma pí pí řımıxf yarıgıřıyo nanđ imıxowárıřı áma imfó řayá nımerı xıxéroarıńıřıyo enı imfó mıxf umáńınowárıřıřı nerřna imfó o Gorıxo xewaxo enagı nıřřa imónıřagıřa nánı mıxf numáńınowárıřřna xwıyřa wı orřıpoyınřı řınıřıf mıwınıřpa enıńıgıńı.

Jıřaso Garıri pıřopenıřıřıyo emenđ nánıřını.

³⁵ O wřa mónıńıřmı řını řřa xalıwř yınıńána nıwıápřnımearı nıpeyearımeána áma mıńıjweagıře nánı nurı e Gorıxomı xwıyřa řıřımıřı nıwıřı ŋweanána ³⁶ Saimono t́nı nıřımıxıńıřı emearıgıřáwa t́nı Jıřaso řını anđyo mıńıjweanagıf nıwınřro o nánı přa nıřıga nuro ³⁷ nıwımearıřna re urıgıřawıxıńı, “Oxř apıřıřı nıaıwř nńnı joxı nánı přa yanıřro yarıřıo.” urřagıřa ³⁸ o re urıńıńıgıńı, “E nerı aıwı anđ wıyo nıonı xwıyřa ‘Gorıxo pıřánıńıřı řıseamerıweanı řınánı imónıńı anđıf ayorıńı.’ rarıřapıřı wář ourımemı nánı owaneyı. Xwıyřa apıřıřı anđ amı amı áwanđ urıřımınıřı bıńárıńı.” nurıřı ³⁹ Garıri pıřopenıřıřıyo amı amı nemerřna wıgıřı rotú anđ iwiwámı nıřpáwıemerı wář urıřı áma imfó řayá nımerı xıxéroarıńıřı t́ńıřıyo mıxf umáńınowárıřıřı nerı e emenıńıgıńı.

Peyıřıf tńıf womı nanđ imıxıńıřı nánıřını.

⁴⁰ Áma peyıřıf —Sımıxf apıřıřı áma řınıřıf nıwınıřřna neaxřımeanıgıńıřı éř yarıgıřapıřını. Sımıxf ayř tńıf wo, Jıřaso emearřna, omı nıwımearıřı řımıřınıřınıřı xómıńıřı nıyıkwirıřı waunřıřıńıřı nurıřı re urıńıńıgıńı, “Joxı nıřımónıřnáyıřı, ananı pıřánıřı nımıxıřıřıřını.” urřagıřı ⁴¹ o wá nıwıanıřı wé řeapá nıwıřı omı řeáyı e nıwıkwıárıřı re urıńıńıgıńı, “ ‘Nıonı joxı nanđ oımónıńı.’ nımónarını. Řıxa nanđ imóneı.” urána re enıńıgıńı. ⁴² Peyıřıřı řıxa axına yřımonıńıgıńı. ⁴³ Řıxa apaxřı mé yřımóagıřı Jıřaso apaxřpánıřıřı imónıřřáwa tńıřı e nánı nırowárıřřna arřa řıyıkřı norıřı ⁴⁴ re urıńıńıgıńı, “Nanđ řımıxfıřıřı nánı amına nurı ámayı áwanđ murıřpanı.” nurıřıřı áma o wıgıřı yarıgıřapıřı mé ámayı xewanıřıyo áwanđ nura emenıgıńıřı e nurıřıřı amı re urıńıńıgıńı, “Amına apaxřpánıřıřıřı imónıřřáwa tńıřı e nánı nurıřı womı řıwá nıwınıřıřı nanđıf řıđıyowá nánı negř arřo Mořeso enıńa ŋwf ikaxřıf nearagıřıřı bı řıđıyowá řıarıřı joxıřı imónıřıřı nánı áwanđ řıřı enı mını wıřıřıřını.” urřagıřı aıwı ⁴⁵ o Jıřasomı pńnı nıwıárıřıřı nurřna arřkıřı áwanđ řıřımenıńıgıńı. E éagıřı nánı Jıřaso áma arřkıřı upupřıřı nıřıřıřıřıřı anđ bı bımı nurřna řınánıřı mıřémopaxıřı nıwımónıřıřı nánı áma mayřı e ŋweanána áma amı amı đánı o tńıřı e nánı bagřářını.

2

Enđ řıwıřıřı enđ womı nanđ imıxıńıřı nánıřını.

1 Jisaso, sfá wí ríxa nóra nútsána, o ámi anj yof Kapaneamiyo nání nuri xegf anjyo íntmí njeanáná ámá obaxf arfá re n-wiuro “O ámi xegf anjyo njeani.” rariŋagfa arfá e n-wiuro nibiuro 2 awí neániuro nipáwiuro anjyo íntmí déroro anj fwi e eni pfwkwipfwkw íntro yarfná o ámá ayf n-iyoni wáf n-wiri pfné repiyf wiarfná 3 ámá wa enj nfní sfwímí enj womí —O anj epaxomani. Omí ikwianjwíyo níkwíaríro níkwónimí nibiuro aí 4 ámá anj fwi e pfwkwipfwkw íntroŋagfa n-wiuro anjyo nipáwiuro Jisaso tñf e t-paxf menjagi nání n-meámi n-peyiro anj rfwf seáyíyo dání anj sfá bi Jisaso njeane nupiyiro ikwianjwí xfo wenfnami m-dimídání gwí n-yuráráriro gwíyo fá n-xirímáná anj sfá úpiyífe dání awayini mamówaráná 5 Jisaso awa xfomi dñf n-wíkwíróro “O negf ámá enj sfwímí enjomi ananí nanj imixipaxfrini.” yaiwiarŋagfa n-winirí omí re urŋiniginí, “Iwe, joxí fwí ikárinŋf ríxa yokwarímí siarŋiní.” uráná 6 Gorixoyá nwf ikaxf eánŋfpi mewegfá wa Jisaso uréwapiyariŋfpi arfá wianiro nání e n-ŋwearfná Jisaso enj sfwímí enjomi e urfpi arfá n-wiuro íntmí dñf re n-móa ugáfawixini, 7 “Pí nání rfa urarini? Nioní Gorixonirí yokwarímí r-wiariŋf? Sa Gorixoni fwí yokwarímí wiariŋorini. Ámá ro Gorixomi riperíri númeri rfa yarini?” yaiwiarfná 8 Jisaso xegf kwíyíyo dání awa íntmí dñf e n-móa warŋagfa n-winirí re urŋiniginí, “Soyfné pí nání nioní nání íntmí ‘O fwí ámá yarígfápi yokwarímí wiipaxomani.’ n-móa warŋo?” nuriri 9 ámi re urŋiniginí, “Ámá wo fwí ikárinŋf nioní yokwarímí wiánáyf íntmí imónŋagf nání ámá woxí sŋjwí tñí sŋjwí w-nipaxf menini. E nerí aiwí nioní ámá enj nfní sfwímí enj womí ‘Ríxa n-wiápnimeari díxí ikwianjwí n-meámí u.’ uránáyf o nanj imónŋagf ámá n-yfnéni sŋjwí tñí sŋjwí w-nipaxfrini.” nuriri 10 re urŋiniginí, “N-yfnéni nioní nání re yaiwipfrí nání, ‘Ámá imónŋo ananí ámá xwíá tŋyo dánfyf fwí ikárinŋfpi ananí yokwarímí wiipaxorini.’ niaiwipfrí nání píranŋf sŋjwí nanfpoyí.” nuriri 11 enj sfwímí enjomi re urŋiniginí, “Nioní re rirarŋiní, ‘Joxí n-wiápnimeari díxí ikwianjwí n-meámi anj e nání u.’ rirarŋiní.” uráná re enjiginí. 12 O ríxa nanj nimónrí n-wiápnimeari ámá nfní sŋjwí aníge dání ikwianjwí xwanjwí níkwónimí peyeaniginí. E éaná ámá ayf sírf n-pikíníro Gorixomi seáyí e numero re rígfawixini, “Nene enjíná dání aiwí ámá wo ro yarŋípa axípi re yarŋíagi m-winagwáriní.” rígfawixini.

Ripaiomi ‘Nixfdei.’ urŋf nánirini.

13 Jisaso ámi anj e pfní n-wiárimí nuri ipí imanfpá tñf e njeanáná oxí apíxí niaiwí nfní o tñf e nání bayariŋagfa o nuréwapíya nuri 14 sñí ipí imanfpámi n-purfná Arpiasomí xewaxo Ripaio —O takisf nání n-gwí uráparŋorini. O opisf anjyo éf n-ŋwearí xegf omŋf yarŋíagi n-winirí re urŋiniginí, “Joxí rfwíyo nixfdei.” uráná o n-wiápnimeami rfwíyo nuxfdíri nuro 15 Ripaioyá anjyo nipáwiuro Jisaso tñí xegf wiepísarŋjowa tñí n-ŋwearo aiwá nniuro ámá takisf nání n-gwí uráparŋgfá wa tñí (Enjíná Judayf anjyo takisf nání n-gwí urápigfáwa takisf nání n-gwí nurápirfnáyf wigf meapfrífa nání n-gwí seáyí e bi fwí urápagfá enjagi nání ámá nfní awa nání xwioxíyo dání wíkf n-wóníro kfkfmí n-wimónirí yagfáriní.) Awa tñí fwí yarígfá winiyf tñí ámá ayf obaxf Jisasomí nixfdíro nání ayf ení nawíni Jisaso tñí aiwá nniuro yarfná 16 ámá Parisiyf rŋinŋyf wayá ámá Gorixoyá nwf ikaxf eánŋfpi mewegfá wa Jisaso ámá takisf nání n-gwí uráparŋowamí wa tñí fwí yarígfá winiyf tñí aiwá nawíni narŋagfa n-winiuro xegf wiepísarŋowamí Jisaso nání re urígfawixini, “O pí nání ámá takisf nání n-gwí nearáparŋgfá awa tñí fwí yarígfá ayf tñí nawíni aiwá nniuro inígf nro yarŋo? O nanj riyarini?” urarfná 17 Jisaso e urariŋagfa arfá n-wiri ewayf xwíyá bi nuriri re urŋiniginí, “Ámá s-mixf mepa nerfná xwírf tñf e nání warígfámani. S-mixf tfgíayf warígfáriní. Nioní ení ámá ‘Nioní n-gfpi wé rónŋiní.’ yaiwinarígfáyf nání m-bŋáriní. Ámá ‘Nioní fwí yarŋinonirini.’ yaiwinarígfáyf wigf uyfní yarígfápi yokwarímí wiáná ayf wé rónŋf imónpfrí nání b-ŋáriní.” urŋiniginí.

‘Pí nání aiwá nwfá m-ŋweayariŋo?’ urígfá nánirini.

18 Jisaso tñí xegf wiepísarŋjowa tñí aiwá nwfá bi m-ŋweapa yarŋagfa Jono wayf numeaia warŋoyá wiepísarŋjowa tñí ámá Parisiyf rŋinŋowa tñí aiwá nání nwfá n-ŋwirárinayiróná Jonoyá wiepísarŋjowa tñí Parisiowayá wiepísarígfá wa tñí nawíni nuro Jisasomí n-wimearo re urígfawixini, “Jonoyá neaiepísarŋjone tñí Parisiowayá neaiepísarŋfone tñí aiwá nání nwfá n-ŋwirárinayariŋwini. Pí nání joxiyá wiepísarŋjowa aiwá nwfá m-ŋweá yarŋo?” uráná 19 Jisaso ewayf xwíyá bi nuriri re urŋiniginí, “Ámá apíxí sŋf n-ŋwiráro sñí njeanáná oyá níkwimixinirí emearígfáwa aiwá nwfá n-xeŋwiráriníro yarígfáraní? Oweot, o sñí awa tñí njeanáná aiwá nwfá xeŋwirárinípaxf menini. 20 E nerí aiwí o apíxí nimeari n-ŋweanjsáná enjáná ámá wí omí anfnimixáná iná aiwá nwfá nweapfrífarini.” nuriri xewanŋo apíxí sŋf n-ŋwirárfonŋf imónŋagf nání ewayf xwíyá e urŋiniginí. 21 Ewayf xwíyá ámi bi nuriri re urŋiniginí, “Ámá rapírapf enjanaf n-yíyga bagfá wú axenŋagf n-winiríráni rapírapf sŋf sñí wayf

míróniñf wú n+mearo nupákiro gwí kiwearigfámáni. E yan+ro éfáyf wayf róaná sññf upákíú n+ikarín+ri enñ n+iperfná enjanñ xwé naxega un+jo. nuriñf ayf wigf enjíná dáni “Nene e nerfná wé róniñf nimón+rane n+iperfnáyf, anani Gorixo tññf e nání peyanfwaríní.” n+ra wagfápi sññf yarigfápi tññf oyá xwiyfá sññf tññf nawíni ikwierop+ríxññf ewayf xwiyfá e urññnigññf. ²² Ámí axf+pi oyaiwipoyññf re urññnigññf, “Ámá iniñgf wainf sññf n+mearo memé wará sixf soyf axfyo iwajfá yarigfámáni. Iwajfá yan+ro éfáyf n+piyimi n+purí sixf soyfwa ení ríxa sipí enñ+jo. Wainf sññf memé wará sixf sññfyo iwajfá yarigfáriní.” urññnigññf.

“Sabarfáyo ñwáfáxññf.” rígfá nánñrññf.

²³ Jisaso tññf wiep+sariñjowa tññf Sabarfáyo anñ nemero wítf aiwá omññf tññf e ófyo n+purfná wiep+sariñjowa wítf siyf n+yiraga warfná ²⁴ amá Parisiyf rñññfñf wa omñ yarññf re wigfawixññf, “Awa pí nání ‘Sabarfáyo ñwáfáriní.’ rñññfñf n+wiaikiro wítf aiwá n+yirñro narññ+jo?” urfagfa ²⁵⁻²⁶ Jisaso re urññnigññf, “Soyfné xwiyfá negf m+xf ináyf Depito nání eánññfñf fá n+roero aiwí dññf wí m+moariñ+jo. Enjíná Depito, amá Abaiataoyf rñññjo — O enjíná apaxfánññf imónññf xwé worññf. O xegf Judayf Gorixomi r+díyowá wianñro nání senfá anñ pákínññfyo mewenáná, Depito tññf xegf amá n+kum+xññf emearigfáwa tññf aiwá meñagf nání agwf wiarfná o senfá anñ pákínññf wámí n+páwiri bisfkerfá Gor+xo nání peaxf tñññfñf umeaiáná Depito nññfñf xegf amáyo enñ nññfñf wññññfñf. Bisfkerfá apñ apaxfánññf imónññf wani anani n+paxfññf. Apñ Depito nññfñf aiwí Gorixo o nání xwiyfá bñ murf enjáná gf wiep+sariñfá rowa enñ agwf wiarñagf nání yarfná pí nání xwiyfání mearññ+jo?” nuriñf ²⁷ re urññnigññf, “Gorixo amá xámí n+m+xárimáná sfá wiyf kikiífá ñwearo dññf sixf yññro epññf nání Sabarfá tñññfñf. Sabarfá xámí nññfñf amá rñwíyo Sabarfáyo mewepññfá nání im+xññfmaní. ²⁸ Ayñnání amá imónññññf Sabarfá ayo aí xiáwonññfñf. Nioní ‘Sabarfáyo ayf ananññfñf.’ rñpaxf imónññññfñf.” urññnigññf.

3

Ámá wé kñññf enñf womí nanñf im+xññf nánñrññf.

¹ Jisaso amí rotú anñ wíwámí n+páwiri amá wé kñññf enñ wo ñweañagf n+winñf uréwapññfñf ² amá Parisi wa —Awa re rarigfáriní, “Sabarfáyo omññf nerfnáyf ayf ñwáfáriní. Amá aí Sabarfáyo nanñf n+m+xññfñf ayf ñwáfáriní.” rarigfáriní. Awa Jisaso amá wé kñññf enñ omñ Sabarfáyo nanñf wim+xáná omñ xwiyfá mearññro nání sññwñf n+winñro ñweañagfa aiwí ³ o wé kñññf enñomí re urññnigññf, “N+wiápññfmeámí nññfñf áwíni e éf rotí.” nuriñf ⁴ Parisiowamí re urññnigññf, “Segf dññf píóñ moariñ+jo? ‘Sabarfáyo amáyo nanñf n+wiññfñf ayf ananññfñf.’ rñyaiwiarññ+jo? ‘Sabarfáyo sipí n+wikárññfñf ayf ananññfñf.’ rñyaiwiarññ+jo?” nuriñf amí re urññnigññf, “ ‘Sabarfáyo sim+xíyo píranññf n+m+xññfñf ayf ananññfñf.’ rñyaiwiarññ+jo? ‘Ámá n+p+kññfñf ayf ananññfñf.’ rñyaiwiarññ+jo?” urfagf aiwí awa xwiyfá bñ murigfawixññf. ⁵ Xwiyfá bñ murarññagfa n+winñfñf sññwñf n+winñfmerfná wikf n+wóga nuri awa wé ikf enñomí wá bñ m+wanfñf dññf kíkími n+wimóga warññagfa n+winñfñf awa nání dññf sipí enñ n+wirf omñ re urññnigññf, “Wé feapá énapei.” uráná o wé feapá nerfná re enñññfñf. Ríxa nanñf imónññññfñf. ⁶ Ríxa nanñf imónñfagf Parisiowa sññwñf e n+winñro n+wiápññfmeámí n+peyero amá m+xf ináyf Xeroto tññf n+kum+xññf emearigfáwa tññf awí neánñro Jisasomí p+kianñro nání inñmí mekaxf megfawixññf.

Ipipámí dání amá obaxfyo uréwapññfñf nánñrññf.

⁷ Jisaso, Parisiowa xfo nání mekaxf mearññagfa, o xegf wiep+sariñjowa tññf amí ipíwá rñwonññfñf únáná amá Gariri pñropenñfñfyo dññf obaxf omñ númi nuro amá Judia pñropenñfñfyo dññfñf tññf ⁸ wigf anñ xwé yoñ Jerusalemí áwíni e mñrñññfñfñf dññfñf tññf xwífá yoñ Idumia ñweáyf tññf amá iniñgf Jodaní rapáyo orñwámídnání ñweáyf tññf émáyf anñ bñau Saidoní tññf Taia tññf tññf e ñweáyf tññf amá xwé obaxf ayf Jisaso yarññfñf nání arfá n+wiuro xfo tññf e nání bñmñrññfñf ⁹⁻¹⁰ Jisaso amá obaxf sim+xíyo nanñf imñm+xími éf enagf nání amá nññf sim+xíyf omñ amáf rónanñro nání ikwikwierf niga warññagfa nání xegf wiep+sariñjowamí re urññnigññf, “Ámá obaxf amáf nññrónñfñf nññxoyfpióña nñbarññ+jo. Ewéyo p+xemoánñmí nání píranññf anñwí e nñtipoyf.” urññnigññf. ¹¹ Amá imfó dññf x+xéroarigfáyf Jisasomí n+winñfñfñf sñmñmanññfñf n+p+kññfmearo waunf n+wikárññro “Niaíwñf Gorixoyáoxññfñf.” uranñro yarññagfa nání ¹² o m+xf numáñowárññfñf m+xf rfá tññf nuriñf re urññnigññf, “Nioní Gorixomí xewaxoní enagf nání áwanñf mñrowiáropani.” urññnigññf.

Xegf wiep+siniáfawamí rñpeañf nánñrññf.

¹³ Jisaso dífwoyo nání n̄yiri á má xfo xegí wimónariñowami “Soyíné eni yapf̄poyi.” urání awa eni xfo tñj e nání n̄yiro wímeáaná ¹⁴⁻¹⁵ o á má wé wúkaú síkwí wáú xfo tñj emepírfa nání imóniro xfo nání wáf nurimero á má imfó xixéoroñjyí m̄x̄f umáinowáripaxf̄ nimóniro ero epírfa nání r̄fpeañjiginí. ¹⁶ Á má wé wúkaú síkwí wáú xfo r̄fpeañjowa wíj̄ yof rowariní. Wo Saimono —O Jisaso yof á má b̄i Pitaoyí wírñoriní. O tñj ¹⁷ á má wá Sebediomí xewaxowáú Jemiso tñj xogwáú Jono tñj —Awaúmi Jisaso yof Boanesisowauyi —Yof m̄k̄f ayf̄ awaú akir̄wínñj imóniḡfiwáú enjagí nánir̄ini. Yof e wírñjowáú tñj ¹⁸ á má wo Adiruo tñj á má wo Piripo tñj á má wo Batoromuo tñj á má wo Matiyuo tñj á má wo Tomaso tñj á má wo Ar̄piasomí xewaxo Jemisoyí r̄inñjo tñj á má wo Tadiaso tñj á má wo Saimono —O yof á má b̄i Seretoyí r̄inñjyí —Yof m̄k̄f ayf̄ “Émáýf̄ á má ox̄f̄dowáraneyí.” rariḡfáýf̄ nánir̄ini. E r̄inñjo tñj ¹⁹ á má wo yoparo Isikarioti d̄anf̄ Judaso —O Jisaso nání m̄yí ror̄r̄imenjoriní. O tñj á má wé wúkaú síkwí wáú awami r̄fpeañjiginí.

“O boyá enj̄ eánñj̄f̄ tñj̄ yar̄ini.” riḡfá nánir̄ini.

²⁰ Jisaso tñj wíep̄sar̄ñjowa tñj á má anj̄ e nání nuro ñweañaná á má obaxf̄ o tñj e awí neánro ep̄froyf̄ wiar̄ñjagfa nání n̄yór̄imoro aiwá m̄in̄ipaxf̄ wimónariñjagfa ²¹ Jisasomí xexir̄ímeáýf̄ á má wí xfo nání “Xewanñjo r̄ixa majfá níkar̄in̄r̄i yar̄ini.” rarñjagfa arfá n̄wiro omí n̄wir̄ímeámí wan̄ro nání barfna ²² Gorixoyá ñw̄f ikaxf̄ mewegfá wa anj̄ yof Jerusaremí d̄an̄t̄ nibimáná Jisaso tñj e rémónapfáwa á máyo Jisaso nání re nura uḡfawixini, “Imfó xir̄áonñj̄f̄ imónñjo Bieseuroyí r̄inñjo —O xegí yof b̄i Setenoriní. O Jisasomí r̄fw̄m̄in̄t̄ n̄rómáná xixéronjagí nání o á má imfó xixéoroñjyio m̄x̄f̄ umáinowárariní.” nura war̄ñjagfa nání ²³ Jisaso awami “N̄iwanñjoni tñj e nání b̄f̄poyí.” nur̄ir̄i ewayf̄ ikaxf̄ b̄i nur̄ir̄iná re ur̄ñj̄n̄iginí, “Seteno xegí wíamí m̄x̄f̄ umáinowáripaxf̄ imónini. r̄iyaiwiar̄ñjoi?” nur̄ir̄i ²⁴ ewayf̄ xwiyfá r̄ip̄i ur̄ñj̄n̄iginí, “Á má axowa m̄x̄f̄ nin̄ro xep̄ixepá n̄róniróná enj̄ m̄weánipa nero m̄imianjw̄f̄ up̄f̄f̄ariní. ²⁵ Á má gw̄f̄ ax̄f̄ri eni m̄x̄f̄ nin̄ro xep̄ixepá n̄róniróná enj̄ m̄weánipa nero xwámí imónip̄f̄f̄ariní.” nur̄ir̄i “Seteno xegí wíamí m̄x̄f̄ umáinowáripaxf̄ m̄imónñjagí nání r̄fa nearariní?” oyaiwipoyin̄r̄i ewayf̄ xwiyfá ap̄i nur̄imáná ²⁶ á má re ur̄ñj̄n̄iginí, “Seteno eni xegí wíamí tñj m̄x̄f̄ nin̄ro xep̄ixepá n̄rónirónáyf̄ wiwanñjowa enj̄ meánf̄ nin̄ro xop̄ir̄ar̄f̄ in̄ip̄f̄f̄ariní.” nur̄ir̄i ayf̄ xewanñjo nání d̄ñj̄f̄ re oyaiwipoyin̄r̄i “Setenoyá enj̄ eánñj̄f̄i tñj̄ mé omí xop̄ir̄ar̄f̄ wim̄in̄r̄i r̄fa yar̄ini?” oyaiwipoyin̄r̄i nání ²⁷ á má ewayf̄ xwiyfá r̄ip̄i ur̄ñj̄n̄iginí, “Á má wo á má r̄f̄a r̄ñj̄f̄ woyá iyfá f̄a ur̄apek̄ixém̄in̄r̄i nání oyá anñjo n̄p̄awir̄f̄ná aminá anj̄ xiawomí gw̄f̄ n̄yiri n̄t̄imáná am̄ip̄i oyá anan̄ ur̄apek̄ixen̄giní.” nur̄ir̄i ²⁸ á má re ur̄ñj̄n̄iginí, “Nion̄i nepa searar̄ñjini. f̄w̄f̄ yariḡf̄ap̄irani, r̄iperir̄f̄ inariḡf̄ap̄irani, am̄ip̄i sip̄i n̄n̄i á má yariḡf̄ap̄i Gorixó anan̄i yokwarim̄f̄ seain̄f̄ariní. ²⁹ E ner̄i aiw̄f̄ á má Gorixoyá kwiyf̄ nání r̄iperir̄f̄ méf̄áýf̄ Gorixó e r̄f̄ap̄i á má wí yokwarim̄f̄ wiin̄f̄amani. Anñj̄f̄ e nimónir̄i xwiyfá meár̄in̄ip̄f̄f̄ariní.” ur̄ñj̄n̄iginí. ³⁰ Ayf̄ r̄ip̄i nání e ur̄ñj̄n̄iginí. Gorixoyá kwiyf̄ tñj imfó m̄x̄f̄ umáinowárariñjagí aiw̄f̄ awa Gorixoyá kwiyf̄ r̄iperir̄f̄ n̄imear̄iro “Jisaso imfó d̄ñj̄f̄ xixéronjagí nání imfó wíamí m̄x̄f̄ umáinowárariní.” rarñjagfa nání Jisaso xwiyfá ap̄i ur̄ñj̄n̄iginí.

Xinái tñj̄ xexir̄ímeáowa tñj̄ nánir̄ini.

³¹ Jisaso sin̄i anñjo ñweañaná xegí xinái tñj̄ xogwáowa tñj̄ n̄irémónap̄iro b̄f̄ar̄iwám̄in̄i n̄rómáná “Jisaso n̄fw̄iap̄ir̄f̄i s̄ñjw̄f̄ oneanin̄i.” uráná ³² á má Jisasomí ep̄froyf̄ n̄wiro m̄in̄i m̄in̄i n̄ñjweaxa pugfá wí re uriḡfawixini, “Ai d̄ixf̄ r̄inái tñj̄ r̄ir̄ixf̄meáowa tñj̄ b̄f̄ar̄iwám̄in̄i n̄rómáná joxi nání rarñjoi.” urfagfa ³³ o “Ewayf̄ xwiyfá b̄i r̄fa nearariní?” oyaiwipoyin̄r̄i yar̄in̄j̄ re win̄ñjiginí, “Á má ḡiyf̄ ḡf̄ nókí tñj̄ ḡf̄ n̄r̄ixf̄meáowa tñj̄n̄in̄i?” nur̄ir̄i ³⁴ á má m̄in̄i m̄in̄i n̄ñjweaxa pugfáyo s̄ñjw̄f̄ n̄iw̄in̄merf̄ná re ur̄ñj̄n̄iginí, “Gf̄ inókíwayíné, n̄r̄ixf̄meáowayíné r̄ixa t̄f̄ ñweagfá ayoi. ³⁵ Á má ḡiyf̄ Gorixó r̄ñj̄f̄yo d̄ñj̄f̄ níkw̄f̄ororo x̄f̄dariḡf̄áýf̄ ayf̄ ḡf̄ inókíwánñj̄f̄ tñj̄ ḡf̄ n̄r̄ixf̄meánñj̄f̄ tñj̄ imóniḡf̄áýf̄r̄ini.” ur̄ñj̄n̄iginí.

4

Ewayf̄ ikaxf̄ wít̄f̄ siyf̄ wiáronñj̄f̄ nánir̄ini.

¹ Jisaso á má ip̄i Gariri iman̄j̄ tñj̄f̄ e nání nuri nuréwap̄iyiri á má xwé obaxf̄ awí neánro ep̄froyf̄ wiar̄ñjagfa o ewéyo n̄ip̄ixemoánir̄i éf̄ n̄ñjweari á má n̄n̄i sin̄i ip̄i iman̄j̄ e ñweañaná ² o nuréwap̄iyirf̄ná x̄ixewisf̄ xwiyfá am̄ip̄i obaxf̄ nání nuréwap̄iyiri ³ re ur̄ñj̄n̄iginí, “Arfá époyi. Á má wo o xegí om̄ñj̄f̄yo ax̄p̄i wít̄f̄ siyf̄ n̄wiáróa um̄in̄r̄i nání nuri ⁴ xwíá yun̄f̄ ik̄ixéár̄in̄ñje píráññj̄f̄ n̄wiáróa nuri aiw̄f̄ wí óf̄ man̄j̄pá tñj̄ piéóráná

injɛ nɛbɛro mɛmeánɛ enjɛnɛgɛni. ⁵ Ámɛ wɛ sɛnjá ñɛmɛ yapɛnɛnjáná xwɛ́fá onɛmɛápi seáyɛ e enjána wiároróyɛ́ xwɛ́fá akwɛ́nɛ́fánáɛ enjagɛ nánɛ apaxɛ́ mé nerápɛ́mánná ⁶ sogwɛ́ nɛwepɛ́nɛrɛ xaiwɛ́ anarɛ́nná pipɛ́njɛ́ mɛwárinjagɛ́ nánɛ nɛyɛ́weánɛrɛ́ yeáyɛ́ yárinjɛ́nɛgɛni. ⁷ Ámɛ wɛ emɛ́ pipɛ́njɛ́ arɛ́kiárɛ́nɛ́njɛ́ wiároróyɛ́ emɛ́ pipɛ́njɛ́yɛ́o dánɛ́ nerápɛ́rɛ́ xɛ́njwɛ́rárɛ́njagɛ́ nánɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ apɛ́ ná mɛ́wenjɛ́nɛgɛni. ⁸ Ámɛ wɛ́ xwɛ́fá nanjɛ́ e wiároróyɛ́ píránnɛ́njɛ́ nerápɛ́rɛ́ xwé́ nerɛ́ ná nɛ́kɛ́kɛ́rɛ́ánɛ́rɛ́nná wɛ́ xwé́ onɛ́mɛápi nɛ́werɛ́ wɛ́ xwé́ obaxɛ́ nɛ́werɛ́ wɛ́ agá dɛ́njɛ́ nɛ́morɛ́ fá mɛ́ropaxɛ́ wenjɛ́nɛgɛni.” nurɛ́rɛ́ ⁹ ámɛ́ re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Seýɛ́nɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ nánɛ́ nionɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá rɛ́fá apɛ́ nánɛ́ arɛ́fá ókiarɛ́ nɛ́mónɛ́poyɛ́.” urɛ́njɛ́nɛgɛni.

Enjína rɛ́nɛ́njɛ́pɛ́ tɛ́nɛ́ xɛ́xɛnɛ́ ɛ́wayɛ́ ikaxɛ́ urɛ́njɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

¹⁰ Idáná o xegɛ́pɛ́ nɛ́weanáná wɛ́pɛ́sarɛ́njowa wé́ wúkaú síkwɛ́ wáú tɛ́nɛ́ ámá wɛ́ xɛ́o tɛ́nɛ́ emearɛ́gɛ́yáɛ́ tɛ́nɛ́ wigɛ́pɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá xɛ́o rɛ́fɛ́pɛ́ nánɛ́ yarɛ́njɛ́ wiarɛ́nná ¹¹ o re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo seýɛ́nɛ́ xɛ́o xegɛ́ xwɛ́oxɛ́yɛ́o mɛ́meámɛ́ nerɛ́ seamenjɛ́wanɛ́fá nánɛ́ enjána dánɛ́ ñɛ́mɛ́ imónɛ́njɛ́pɛ́ nionɛ́ rɛ́xa wɛ́fá searókiamaorɛ́njɛ́nɛ́. E nerɛ́ aiwɛ́ ámá nionɛ́ dɛ́njɛ́ mɛ́nɛ́kwɛ́ro wigɛ́ dɛ́njɛ́ tɛ́nɛ́ néra warɛ́gɛ́fáyo nionɛ́ uréwapɛ́yarɛ́nná mɛ́kɛ́pɛ́ arɛ́fá mɛ́nɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá rarɛ́njápinɛ́ arɛ́fá niarɛ́njɛ́. ¹² Ayɛ́ rɛ́pɛ́ nánɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fánnɛ́ urarɛ́njɛ́nɛ́. Gorɛ́xoyá xwɛ́yɛ́fá wɛ́fá rókiamaogɛ́ Aisaiayoɛ́ rɛ́nɛ́njɛ́o ámá nionɛ́ dɛ́njɛ́ mɛ́nɛ́kwɛ́ro wigɛ́ dɛ́njɛ́ tɛ́nɛ́ néra warɛ́gɛ́fáɛ́ nánɛ́ enjána nɛ́rɛ́rɛ́ rɛ́wamɛ́njɛ́ e ɛ́anɛ́njɛ́nɛ́, ‘Ámá ayɛ́ wigɛ́ uyɛ́nɛ́ yarɛ́gɛ́fápi rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ mamóánáyɛ́ Gorɛ́xo yokwarɛ́mɛ́ wɛ́nɛ́gɛ́nɛ́rɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá arɛ́fá nɛ́wirɛ́nná arɛ́fá nɛ́wiro aiwɛ́ nɛ́jɛ́fá mimónɛ́ ero sɛ́njwɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́rɛ́nná sɛ́njwɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́ro aiwɛ́ dɛ́njɛ́ mɛ́mó ero epɛ́rɛ́ nánɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fánnɛ́ urɛ́nɛ́fárɛ́nɛ́.’ Aisaiáo enjána rɛ́wamɛ́njɛ́ e ɛ́anɛ́pɛ́ tɛ́nɛ́ xɛ́xɛnɛ́ nionɛ́ xɛ́xɛnɛ́ e yarɛ́njɛ́nɛ́.” urɛ́njɛ́nɛgɛni.

ɛ́wayɛ́ ikaxɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ wiáronjɛ́ mɛ́kɛ́pɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

¹³ O ámɛ́ re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Soýɛ́nɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá nionɛ́ rɛ́fápi sɛ́nɛ́ majɛ́fá rimónɛ́njɛ́o? ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá apɛ́ nɛ́jɛ́fá mimónɛ́pa nerɛ́nnáyɛ́, ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá nionɛ́ rarɛ́njá nɛ́pɛ́nɛ́ arɛ́ge nerɛ́ nɛ́jɛ́fá imónɛ́pɛ́rɛ́fárɛ́nɛ́? Mɛ́kɛ́pɛ́ áwanjɛ́ osearɛ́mɛ́nɛ́rɛ́ rarɛ́njɛ́nɛ́. ¹⁴ Ámá wɛ́tɛ́ siyɛ́ wiároarɛ́njɛ́yɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ wáɛ́ nemerɛ́ urɛ́mearɛ́njónɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́. ¹⁵ Ámá wɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ ópá tɛ́nɛ́ piérorópɛ́ injɛ́ nɛ́bɛ́rɛ́ manarɛ́njɛ́yɛ́nɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́. Ayɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ arɛ́fá wɛ́fápi Seteno ayɛ́ Gorɛ́xo nánɛ́ dɛ́njɛ́ mopɛ́rɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ anjɛ́nɛ́ nɛ́bɛ́rɛ́ pɛ́rɛ́pɛ́rɛ́ nɛ́wirɛ́ emɛ́ mɛ́meámɛ́ yarɛ́njɛ́rɛ́nɛ́. ¹⁶ Ámá ámɛ́ wɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ sɛ́njá ñɛ́mɛ́ yapɛ́nɛ́njáná seáyɛ́ e xwɛ́fá onɛ́mɛápi enjána wiároróyɛ́nɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́. Ayɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ arɛ́fá nɛ́wiróná yayɛ́ nɛ́winɛ́rɛ́ nɛ́xɛ́danɛ́ro yarɛ́nná ¹⁷ xwɛ́yɛ́fá ná ñɛ́mɛ́ pipɛ́njɛ́nɛ́njɛ́ mɛ́wárinjagɛ́ nánɛ́ anɛ́njɛ́ xɛ́darɛ́gɛ́fámanɛ́. Xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ xɛ́danɛ́ro yarɛ́njagɛ́fá nánɛ́ ámá wɛ́ nɛ́bɛ́ro nepa enjɛ́ neánɛ́ro rɛ́fá xɛ́darɛ́njónɛ́rɛ́ iwamɛ́o nɛ́wɛ́wapɛ́yɛ́rɛ́ xeanɛ́njɛ́ wikeáráná apaxɛ́ mé pɛ́nɛ́ wiárarɛ́gɛ́fárɛ́nɛ́. ¹⁸ Ámá ámɛ́ wɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ emɛ́ pipɛ́njɛ́ arɛ́kiárɛ́nɛ́njɛ́ wiároróyɛ́nɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́. Ayɛ́ enɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ arɛ́fá nɛ́wiro aiwɛ́ ¹⁹ amɛ́pɛ́ xwɛ́fáyo dájɛ́ nánɛ́ dɛ́njɛ́ obɛ́baxɛ́ nɛ́moro ‘Amɛ́pɛ́ wɛ́ nionɛ́ mɛ́nɛ́múroa onɛ́nɛ́.’ nɛ́yaiwiro amɛ́pɛ́ wɛ́ nánɛ́ ‘Arɛ́ge nɛ́meánɛ́fárɛ́nɛ́?’ nɛ́yaiwia nurɛ́nnáyɛ́ wɛ́tɛ́ emɛ́ nerápɛ́rɛ́ xɛ́njwɛ́rárɛ́njɛ́ yapɛ́ nimónɛ́ro aiwá ná mɛ́kɛ́kɛ́rɛ́ánarɛ́njɛ́ yapɛ́ imónarɛ́gɛ́fárɛ́nɛ́. ²⁰ Ámá ámɛ́ wɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ xwɛ́fá nanjɛ́ imónɛ́njɛ́ wiároróyɛ́nɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́. Ayɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́ arɛ́fá nɛ́wiro dɛ́njɛ́ nɛ́kwɛ́roro píránnɛ́njɛ́ nɛ́xɛ́dɛ́nɛ́róná wɛ́tɛ́ siyɛ́ aiwá ná wɛ́ xwé́ onɛ́mɛápi werɛ́ wɛ́ xwé́ obaxɛ́ werɛ́ wɛ́ agá dɛ́njɛ́ nɛ́morɛ́ fá mɛ́ropaxɛ́ werɛ́ yarɛ́njɛ́yɛ́nɛ́njɛ́ imónɛ́nɛ́.” ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá mɛ́kɛ́pɛ́ nánɛ́ áwanjɛ́ e urɛ́njɛ́nɛgɛni.

ɛ́wayɛ́ ikaxɛ́ ramɛ́xɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

²¹ O wɛ́pɛ́sarɛ́njowa “Ámá ayo anɛ́njɛ́ yumɛ́ winɛ́fárɛ́nɛ́.” yaiwɛ́pɛ́rɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ sɛ́nɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá nánɛ́ áwanjɛ́ nurɛ́rɛ́nná re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “ ‘Ámá ramɛ́xɛ́ nɛ́mɛ́xárómáná síxɛ́ xwé́ wá nɛ́mearɛ́ upɛ́xákwiárɛ́pɛ́rɛ́xɛ́nɛ́.’ rɛ́yaiwiarɛ́njɛ́o? ‘Pienjɛ́ ikwianjɛ́wɛ́yo ñɛ́mɛ́ tɛ́pɛ́rɛ́xɛ́nɛ́.’ rɛ́yaiwiarɛ́njɛ́o? Oweoɛ́, ikwianjɛ́wɛ́yo sɛ́njánɛ́njɛ́ e tarɛ́gɛ́fárɛ́nɛ́.” nurɛ́rɛ́ ²² re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Xwɛ́yɛ́fá enjána dánɛ́ Gorɛ́xo xɛ́o xegɛ́ xwɛ́oxɛ́yɛ́o mɛ́meámɛ́ nerɛ́ seamenjɛ́wanɛ́fá nánɛ́ ñɛ́mɛ́ imónɛ́njɛ́pɛ́rɛ́nɛ́, amɛ́pɛ́ pɛ́nɛ́ imónɛ́njɛ́pɛ́rɛ́nɛ́, nɛ́pɛ́nɛ́ sɛ́njánɛ́ imónɛ́nɛ́fárɛ́nɛ́. ²³ Xwɛ́yɛ́fá nionɛ́ seararɛ́njápi nánɛ́ arɛ́fá ókiarɛ́ nɛ́mónɛ́poyɛ́.” nurɛ́rɛ́ ²⁴⁻²⁵ re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Arɛ́fá nɛ́nɛ́rɛ́nná dɛ́njɛ́ píránnɛ́njɛ́ nɛ́moro arɛ́fá nɛ́rɛ́fárɛ́nɛ́. E nerɛ́nnáyɛ́, Gorɛ́xoyá dɛ́njɛ́ tɛ́nɛ́ nɛ́jɛ́fá nimónɛ́ro sɛ́nɛ́ dɛ́njɛ́ píránnɛ́njɛ́ nɛ́moro arɛ́fá nɛ́nɛ́a nurɛ́nnáyɛ́, oyá dɛ́njɛ́ tɛ́nɛ́ nɛ́jɛ́fá ámɛ́ wɛ́nɛ́ nimóga upɛ́rɛ́fárɛ́nɛ́. E mepa nerɛ́nnáyɛ́, pɛ́nɛ́ pɛ́nɛ́ seararɛ́njápi rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ mamoro íkɛ́ nemoro nerɛ́nnáyɛ́, xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́pɛ́ nɛ́jɛ́fá wɛ́ imónɛ́pɛ́rɛ́fámanɛ́. Xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo nánɛ́pɛ́ nɛ́jɛ́fá onɛ́mɛápi imónɛ́gɛ́fáɛ́ ai xewanɛ́njɛ́o ámɛ́ pɛ́rɛ́pɛ́rɛ́ winɛ́fárɛ́nɛ́.” urɛ́njɛ́nɛgɛni.

ɛ́wayɛ́ ikaxɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ xegɛ́pɛ́ erápinjɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

²⁶ O sɛ́nɛ́ ámá e nɛ́weagɛ́fá nɛ́yɛ́nɛ́ xwɛ́yɛ́fá Gorɛ́xo xwɛ́oxɛ́yɛ́o mɛ́meámɛ́ nerɛ́ umenjɛ́wanɛ́fá nánɛ́pɛ́ nurɛ́rɛ́nná ámɛ́ ɛ́wayɛ́ xwɛ́yɛ́fá bɛ́ nurɛ́rɛ́ re urɛ́njɛ́nɛgɛni, “Gorɛ́xo xɛ́o xegɛ́ xwɛ́oxɛ́yɛ́o mɛ́meámɛ́ nerɛ́ seamenjɛ́wanɛ́fápi re imónɛ́nɛ́. Ámá wo omɛ́njɛ́yo nánɛ́ nurɛ́ wɛ́tɛ́ siyɛ́ nɛ́wiárorá

núisáná ²⁷ sá weri wiápfínimeari yarfná witf siyf ríxa neráprí xwé nerí o ‘Aríge neráprí rfa peyaríní?’ yaiwiarfná ²⁸ xegfpi xwíáyo dání nipeyirí fwí niga nýirí siyf nerí ná níkkíkreága nipeyirí ²⁹ yóf éáná ríxa mipaxí enjagi ntwínírfná kirá nímearí mívákwímí yarínírfíní.” uríniginíni. Goríxo xegf xwíoxíyo míméámí nerí umejweanfápi axfpi iwamfó nerfná ayf dñj “Aríge nerfná xwé imónínfáríní?” nýaiwiro aiwí “Xegfpi xwé imónínfáríní.” oyaiwípoynírfí nání e uríniginíni.

Ewayf ikaxf masité siyf nánírfíní.

³⁰ Ámí re uríniginíni, “Pí pí ewayf xwíyíá nírfirane Goríxo xwíoxíyo míméámí nerí neamejweanfápi nání ranfwní? ³¹ O níbirí neamejweanfápi masité aiwá siyíníj imóníní. Masité aiwá siyf nurírfná aga onímíápía wíároarígfa aiwí ³² nerápmáná xwé nerí aiwá nfní negf omíníyo yarínípfímí seáyí e ní múrorí rení sepiá wíexáráraná íní níbirí yéwí íniríwámíní tarínírfíní.” uríniginíni. Ayf “Iwamíóyf nene onímíápi nerí aiwí ríwéná ámá xwé obaxene Goríxo neamejweanfáríní.” oyaiwípoynírfí e uríniginíni. ³³ Xwíyíá Goríxo xwíoxíyo míméámí nerí umejweanfápi nání nurírfná ámá ayf arfá wípaxfpi tfní xixení ewayf xwíyíá obaxí axfíníj imóníní nura nurí ³⁴ síjání áwaní bí murí ewayf xwíyíání nura nuri aiwí wíepísaríjowa tfníni níjwearfná ewayf xwíyíá xfo uraríní mfkfpi nání áwaní uraríniginíni.

Ípí imeamfkwí yarínjagi samíníj imíxíníj nánírfíní.

³⁵ O ewayf xwíyíá nura núisáná sfápi tfní axiná xegf wíepísaríjowamí re uríniginíni, “Ípíyo jfáríwámíní oxemoaneyí.” uráná ³⁶ awa ámá obaxí e awí eánígíáyo pfní níwíarímí ewé Jisaso éf níjwearí e dání pfné uréwapíyarínípfámí ení nípfíxemoáníro Jisaso tfní nuro ewé wí ení awa tfní warfná re eníginíni. ³⁷ Rfíwípi bírfí inígfí ení imeamfkwí erí nerfná ewéyo míméámí yarfná ewéyo inígfí ríxa níróga wiápfínimearínjagi níwíníro ³⁸ Jisaso ewé íkwémíníjímíní íkwíawíyíyo sá wenjómí saiwíarí níwíro re urígíawíxíní, “Nearéwapíyaríníjoxíní, none ríxa inígfí namíanírfí yaríníjwayó! Joxí dñj nímorí ríwenjíní?” uráná ³⁹ o níwíápfínímeari re eníginíni. “Rfíwípi samíníj owearíní.” rírfí “Inígfí imeamfkwí yaríníjpi ení samíníj owearíní.” rírfí éáná apaxf mé rfíwípi samíníj werí inígfí ení samíníj werí yáraná ⁴⁰ re uríniginíni, “Soyfné pí nání wáyf seainaríní? Dñj míníkwíropa nero nání wáyf ríseainaríní?” uráfagi ⁴¹ awa óf níkáríníro nání wígfpi re rínígfíawíxíní, “Pí ámáorfání? Imíníj tfní inígfí tfní o ráná aríre ámáníj arfá níwírí samíníj rfa wenjói?” rínígfíawíxíní.

5

Imfó obaxí xixéoroarínjómí míxí umáíníj nánírfíní.

¹ Jisaso tfní xegf wíepísaríjowa tfní nuro ípí yóf Garíríyo jfáríwámíní ámá wígfí yóf Gegesayf aníjyo níwíékínímearo ² o ríxa ewéyo dání ayoáaná re eníginíni. Ríxa ámá ímfó dñj xixéoroaríní wo ámá xwárípáyo dání níwepírí Jisasomí níwímearí ³ —O ámá xwárípáyo aníj e weagoríní. Ámá wí ainíxí aí tfní aí gwí mífárípfaxí yagfóríní. ⁴ Íníná ainíxí tfní gwí xaiwí wírí tfní síkwíyíyo tfní wéyo tfní járarínjagfa aiwí o naríkiarímí wagoríní. Ámá wí ení neáníro omí xayípfemíxípfaxí yagfomaní. ⁵ Xegfpi aníj xwárípáyo níjwearfná íkwáwíyíná árfíwíyíná dfwí tñj e dání makírfíwí nímfó nuri síjání nímearí pfrí nuyíkíga wagoríní. ⁶ O Jisaso jfámí barínjagi níwínírfí mfrí níwerí wauní níwíkarínírfí ⁷⁻⁸ Jisaso maní tfní “Ámá romí ímfóyfné síní dñj míxíxéropání. Pfní wíarípfoyí.” urarínjagi o xwamíaní níwírí “Jisasoxtí pí neaimínírfí baríníjní?” nurírfí “Goríxo njwá amípi níyoní seáyí e múrojomí xewaxoxírfíní. Wauní síarínjagwí nání Goríxoyá síjwíyó dání ‘Rfníj wí seaiarímímééni.’ neareí.” uráfagfa ⁹ Jisaso yaríní “Segí yóf pírfíní?” wíáná ímfówa re urígíawíxíní, “None xwé obaxí níróóníjagwí nání yóf Ríjoníyí —Yóf mfkfí ayf míxí nání xwé obaxí gwí mónarígfa nánírfíní. Yóf Ríjoníyí ríníjwíntí.” nuríro ¹⁰ wauní níwíro arfkí “Xwíá tfyó dání ímfone míxí míméamáfnówarípaní.” nuríro ¹¹ odípi aga xwé obaxí bí dfwí wíyo miaúrání níno aiwá narínjagfa níwíníro ¹² wauní ríxíníj re urígíawíxíní, “Ímfone odípiyómíní xixéoráná nírómáná dñj oxíxéropóyínírfí síjwífí neaneí.” uráfagfa ¹³ Jisaso xe dñj oxíxéropóyínírfí síjwífí wíáná ímfó ámá omí dñj xixérogfápi nímfíxearo ámí odípiyómíní xixéoráná re egíawíxíní. Pímaní éf rojí wí e anjíní wétfáyí wíarí síwá nero aníjfní ípíyo nípiéroro píyí egíawíxíní. Odípi ayf woní marfát, 2,000 píyí egíawíxíní. ¹⁴ E éáná ámá odípi méarígíáyí anjíní nuro odípi éfápi nání aní e njweagíáyo áwaní nurárfímí nuro omíníj tñj e yarígíáyo ení áwaní nura eméáná ámá nfní “Pí rfa enjói?” nýaiwiro síjwífí wínaníro nuro ¹⁵ Jisaso tñj e nírémoró weníj éfáyí wínígfíawíxíní. Ámá ímfó dñj xixéoroarínjoxí xegf yaríníjpa mé dñj síxíf nínrífí aífkí níyínírfí ríwo éf njweanjagi níwíníro xámí ímfó obaxí

dñj xixérogfá nání “Nepa imfó xixéroago orfani?” niyaiwiro wáyf yarfná ¹⁶ amá Jisaso imfó mxf umánowárfagí wñfáyf repiyf nwiwo imfó sayá meago éfpí nání tñní odípi éfápi nání tñní repiyf wiána ¹⁷ Jisasomí waunf nwiwo re urigfawixini, “Negf xwfá re pñní nñeawiarimi ui.” uráná ¹⁸ o ríxa ewéyo píxemoánimñiri yarfná imfó dñj xixérofo waunf nuriri “Nioni eni joxi tñní wanfwi.” urarñjagi aiwi ¹⁹ Jisaso nioni tñní xe ouniri sñjwf mñwñini neri re urñjñigini, “Dixf añf e nání nuri dixf amáyo Amñánoni ayá nrñrimixiri siápi nání áwanj nura úrñixini.” urfagi ²⁰ o nuri añf Dekaporisiyo api api níkwf róga unñjño áwanj nura nemerí amípi Jisaso wífpí nání áwanj nura emearfná amá nñní dñj ududf nwiniri “Arige neri nanj éorñani?” yaiwiagfñini.

Apixf ragf anñj pwarñj wimi tñní miái penj wimi tñní nanj imixñj nánirini.

²¹ Jisaso tñní xegf wiepñsarñjowa tñní amí ewéyo núfasaná ipiyo jfarwámíni niwékñimearo ewéyo dání nayoaro ipí tññj añwi e ronáná amá obaxf nñbñro Jisaso tññj e epñroyf yarfná ²² amá wo —O Judayfá rotú añf wiyo amñnáo nimónñri meñweañorini. Xegf yof Jirasoyf rñññorini. O nñbñri Jisasomí sñjwf nñwññfná oya síkwf tññj añwi e mññj xwfáyo níkwfñorí waunf nñwikarññiri ²³ waunf xwíyá re urñjñigini, “Gf miái ríxa añwi ayo nñpexáf eni. Í nanj neri sññj uní nání joxi nñbñri wé seáyí e ikwiárei.” urfagi ²⁴ Jisaso o tñní nawíni úaná amá nñní níxñfñro íkwíkwierf warfná re enññigini. ²⁵ Apixf wí —Í xegf ragf anñj pwarfná xwiogwf wé wúkaú síkwf wáu múronñini. ²⁶ Í nanj onimñxñpoyññiri xwirf obaxfño nñgwí ayá wí nñroaayiri mññi nñwiri aí rñññj winarññjpi nanj bí onñmiápi mé niyñpéi yarñññini. Xegf nñgwí anñpá imónññjagi aí amí wíni mñxñññj yomñxarñññini. ²⁷⁻²⁸ Í Jisaso nání arfá nñwirfná “Oyá iyfáyo aí amáf nñrónñññyí amí nanj emññni.” niyaiwia nñbñri amá epñroyf egfáyo áwñni e nñdakwiri rfwími dání wé feapá neri oyá iyfá amáf rónñññigini. ²⁹ Amáf rónáná ragf anñj pwarññjpi yeáyf síkiarñññigini. Ragf yeáyf síkiarñññi nainenñri re yaiwñññigini, “Ríxa nanj riyini réñni?” yaiwiarfná ³⁰ Jisaso nññfá nimónñri “Enj eañññi nionñyá bí nñnowarññi ipí runjoi?” niyaiwiri níknñimónñri re rñññigini, “Gf iyfáyo amáf go rónñgoi?” ráná ³¹ xegf wiepñsarñjowa re urigfawixini, “Joxi amá epñroyf nñsiro íkwíkwierf nñsiga warfná pí nání ‘Go gf iyfáyo amáf nñrónñgoi?’ rarñññini?” urfagfá ³² apixf e wími sñjwf wññññññiri nání sagagf emearññjagi ³³ í “Jisaso pirañññj nimñxñññini.” niyaiwiri wáyf neri enj óf nera nñbñri Jisasomí agwñrñwámíni waunf nñwikarñññiri mññj xwfáyo níkwfñorí xfi épi nání wfá rókiamónññagi ³⁴ Jisaso re urñjñigini, “Ineyt, jixf dññj nññkwfñorñññjpmími dání erfkiemeañññni. Simñxí ayá sinarñññjpi amí wí sinññfá meñjagi nání amí ayá bí mñsinf kíkífá nera ui.” nuriri ³⁵ siní imí e urarfná siní miái simñxí weñe mñremopa nerfná amá wí rotú añf mewenjoyá añf e dání nñbñro Jisaso nání re urémeagfawixini, “Nearéwapññyariññomí sinñ ayá wí murññweapani. Dixf miái ríxa penjoi.” urarfná ³⁶ Jisaso arfá e nñwiri rotú añf mewenjomí re urñjñigini, “E neri aiwí wáyf mepañ. Dñññni nññkwfñóo ui.” nuriri ³⁷ amá nññni e nurakionñññrñññmáñ aiwí “Pitao tññi Jemiso tññi xogwáyo Jono tññi awa nioni tññi xe obñpoyñññiri sññjw owññññni.” niyaiwiri nuro ³⁸ rotú añf mewenjoyá añf e nñremoro Jisaso yaiwññññj nññiri rññarñññjagi arfá nñwiri wí yeyf nñra warfná wí ñwapé rarñññagfá nñwñññiri ³⁹ aññño nñpáwiri re urñjñigini, “Pí nání ñwf earo yeyf ñro yarññoi? Miái ríxa penjñññiri ñwf rññmeañññoi? Í sa sá went.” nuriri ⁴⁰ rññfá nura warfná o amá nññni emí mñmñxeámí neri miáimí xaññyaú tññi omí kumñxññarññgífá wáu wo awa tññi añf awawá íkwfñrónññj miái weññwámí nñpáwiro ⁴¹ Jisaso miáimí wéyo fá nñmaxñññiri xegf pñné tññi “Tarita kumi.” nuriri —Ayf agapñné “Miá riyí wiápnññmeañ.” urarññwápní nánññini. E uráná re enññigini. ⁴² Í ríxa nñwiápnñññmeañ xegf xwiogwf wé wúkaú síkwf wáu enjagi nání ríxa nñwiápnñññmeañ añf yarfná ayf sírf nñpíkññiro “Arige amí rífa wiápnñññmeañoi?” niyaiwiro ududf yarfná ⁴³ Jisaso nññi ikaxf re urñjñigini, “Nioni éápi amá wíyo áwanj murñpa épiyi.” nuriri “Imí aiwá bí mññi wípiyi.” urñññigini.

6

Amá xegf añf e dñññyí rfwí umogfá nánirini.

¹ Jisaso añf e pññi nñwiarññi úaná xegf wiepñsarññjowa níxñfáda nuro o tññi xegf añf e nñremoro nññweagfññññá ² ríxa Sabarfá imónñññá o nuri rotú aññño nñpáwiri xwíyá Gorixoyá uréwapññyariññá amá arfá wíyáf sírf nñpíkññiro xwioxfño dání rífa nñwóroa nuro re rñññgíawixini, “Ro xwíyá api ge rífa nññfá imónññoi? Nññfá oya pí nññfápní rífa neaiwapññyariññi? Emñmí o yarñññjpi arige nññfá imónññññini? Oweoi, re dáññorini. Nenénññj imónññni. ³ Amá ro xegf omñññj sa añf mñrarñññorini. Sa Mariaí xewaxorññni. Xegf xexññmeáowa wígf yof Jemiso tññi Josiso tññi Judaso tññi Saimono tññññni. Xexññmeáíwa nene tññi ení nawíni mñññweapa reñjoi? Aríge nimónññri nearéwapññyariññi?” nñññga nuro

“Arfá m̄wipani.” n̄r̄n̄ro wiḡ xwiox̄fyo dán̄ wik̄ n̄wóga warfná ⁴ Jisaso xewan̄jo nán̄i nur̄r̄fná wiḡ rariḡfápi t̄n̄i x̄ixen̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “Ámá an̄f midán̄f̄yf̄ Gor̄xoyá w̄fá urókiamoariḡf̄ayo arfá umónariḡfá ai wiḡf e dán̄f̄yf̄ t̄n̄i xexir̄fmeáȳ t̄n̄i ‘Sa neḡf ámáor̄n̄i.’ n̄r̄n̄ro arfá umónariḡfámani.” nur̄r̄i ⁵ e em̄m̄f m̄w̄w̄w̄ap̄iȳipax̄f en̄aḡf ai ámá sim̄x̄f yar̄iḡfá w̄iyon̄i wé seáȳf e n̄wikwiár̄ir̄i nan̄f im̄x̄n̄n̄iḡn̄i. ⁶ E ner̄fná o aȳf d̄n̄f m̄w̄w̄k̄w̄ropa nero arfá mumónar̄n̄aḡfa nán̄i udud̄f win̄n̄n̄iḡn̄i.

Wiep̄isar̄n̄jowa wáf ur̄im̄epoȳn̄r̄i urowár̄n̄j̄f nán̄r̄n̄i.

O an̄f ap̄i ap̄i ikw̄r̄ón̄n̄j̄f w̄iȳf w̄iyon̄i nemer̄i xw̄iȳfá Gor̄xoyá nur̄éw̄ap̄iya nemer̄fná ⁷ xeḡf wiep̄isar̄n̄jowa wé wúkaú síkw̄f wáu awam̄i “Áwí eán̄f̄poȳf.” nur̄r̄i wáu wáu x̄ixeḡf̄n̄i up̄r̄i nán̄i n̄ikum̄x̄ir̄i n̄wár̄ir̄fná im̄fóyo m̄x̄f umá̄nowár̄ip̄r̄i en̄f síx̄f eán̄n̄j̄f b̄i x̄ixeḡf̄n̄i en̄f síx̄f neám̄xowár̄ir̄i ⁸ n̄w̄f lkax̄f re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “Wagw̄i wagw̄i an̄f w̄iȳf w̄iyo wáf nemer̄o ‘Gor̄xoyá xwiox̄fyo n̄wean̄fá an̄w̄i ayo en̄aḡf nán̄i seȳfné uȳfn̄i n̄era war̄iḡfápi r̄f̄w̄m̄n̄i n̄mamoro n̄isan̄ro n̄weáf̄r̄ix̄n̄i.” nur̄r̄fná am̄p̄i w̄i n̄imeám̄i mupan̄i. Aiwá b̄iran̄i, árupian̄j̄f w̄úran̄i, n̄igw̄f wow̄f b̄iran̄i, b̄i n̄imeám̄i mupan̄i. Xoȳfwan̄i eran̄j̄f nur̄r̄iga úpoȳf. ⁹ Síkw̄f s̄u n̄nȳn̄ro aiw̄i iȳfá wúkaú m̄ipán̄ipan̄i. ¹⁰ Wagw̄i wagw̄i an̄f w̄i e n̄r̄émor̄fná ámá wo ‘Awagw̄i anan̄i n̄w̄iap̄ir̄i sá w̄ep̄iȳf.’ ear̄fo o t̄n̄n̄i sá n̄w̄ém̄i ús̄ix̄n̄i. Sin̄f an̄f e ikw̄r̄ón̄n̄j̄p̄im̄i nur̄éw̄ap̄iȳir̄fná an̄f axiwám̄n̄i sá w̄éf̄r̄ix̄n̄i.” nur̄r̄i ¹¹ re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “An̄f bim̄i soȳfné n̄iseaip̄emeám̄i mupa ero arfá m̄iseaipa ero eán̄áȳf, an̄f ap̄im̄i r̄ixa p̄n̄i n̄w̄iár̄im̄i nur̄fná síkw̄f s̄u n̄wir̄iro xw̄fá sík̄f yeáȳf x̄én̄n̄j̄p̄i p̄r̄f̄f n̄w̄iakiár̄im̄i úf̄r̄ix̄n̄i. Ámá an̄f ap̄im̄i n̄weáȳf d̄n̄j̄f re yaȳiw̄ip̄r̄i ‘Newan̄n̄jene ikár̄n̄n̄w̄áȳf nán̄i awáu Gor̄xo nene nán̄i xw̄r̄fá win̄n̄i nán̄i iȳf r̄iȳár̄f̄i?’ yaȳiw̄ip̄r̄i nán̄i xw̄fá sík̄f síkw̄fyo x̄én̄n̄j̄p̄i p̄r̄f̄f w̄iakiár̄f̄r̄ix̄n̄i.” Sekax̄f e urowár̄áná ¹² wiep̄isar̄n̄jowa wáu wáu n̄ikum̄x̄n̄im̄i numiro wáf nura nemeróná rep̄iȳf re wiḡfawix̄n̄i, “Seȳfné uȳfn̄i n̄era war̄iḡfápi em̄i n̄imoro n̄isan̄ro n̄weáf̄r̄ix̄n̄i.” rep̄iȳf e nur̄ro ¹³ ámá obax̄fyo im̄fá r̄f̄w̄fyo n̄r̄ómáná d̄n̄j̄f x̄ix̄éror̄n̄j̄p̄i m̄x̄f im̄fá̄nowár̄a nuro ámá obax̄f sim̄x̄f w̄iar̄n̄j̄fyo en̄i ran̄f t̄n̄i ḡn̄if n̄w̄iro nan̄f nim̄x̄a uḡfawix̄n̄i.

Jono waȳf numeaīa ujom̄i p̄ikiḡfá nán̄r̄n̄i.

¹⁴ M̄x̄f ináȳf Xerotoȳf r̄n̄n̄jo Jisasoáȳf wiep̄isar̄n̄jowa e n̄era emear̄fná an̄f n̄nyon̄i “Jisaso e yar̄n̄i. E yar̄n̄i.” r̄inar̄n̄jaḡfá o arfá n̄wir̄i n̄wean̄áná ámá w̄i em̄m̄f Jisaso yar̄n̄j̄p̄i nán̄i re n̄r̄iga uḡfawix̄n̄i, “Jono waȳf n̄neameaia wago pen̄jo ám̄i n̄w̄iap̄n̄imear̄i Jisaso nimón̄r̄i nán̄i em̄m̄f ap̄i r̄fá éw̄ap̄n̄ar̄n̄i?” e n̄r̄iga warfná ¹⁵ ámá w̄i re n̄r̄iga uḡfawix̄n̄i, “Iraijao —O xw̄iȳfá Gor̄xoyá w̄fá nearókiamoaḡfá wo sin̄i m̄ip̄e yar̄fná Gor̄xo n̄wir̄imeám̄i an̄n̄am̄i nán̄i peȳn̄jor̄n̄i. O n̄w̄ep̄n̄r̄i em̄m̄f ap̄i r̄fá yar̄n̄i?” n̄r̄iga warfná ámá w̄i re n̄r̄iga uḡfawix̄n̄i, “Gor̄xoyá xw̄iȳfá en̄fná w̄fá nearókiamoaḡfán̄j̄f imón̄n̄j̄f wo r̄fán̄i?” n̄r̄iga warfná ¹⁶ m̄x̄f ináȳf Xeroto ámá Jisaso nán̄i xw̄iȳfá x̄ixeḡf̄n̄i n̄ra war̄n̄jaḡfá arfá n̄wir̄i aiw̄i re raȳn̄n̄iḡn̄i, “Jono waȳf numeaīa wago, nion̄i sin̄jw̄f m̄n̄j̄f wákwiñágo r̄ixa n̄w̄iap̄n̄imear̄i em̄m̄f ap̄i yar̄n̄i.” raȳn̄n̄iḡn̄i. ¹⁷⁻¹⁸ P̄i nán̄i? Aȳf r̄ip̄i nán̄r̄n̄i. Xám̄i o xeḡf xexir̄fmeáo Piripoȳf r̄n̄n̄joyá ap̄ix̄f Xerodias̄iȳf r̄in̄j̄f nuráp̄r̄i n̄imear̄i n̄wean̄áná Jono re uraȳn̄n̄iḡn̄i, “Jox̄t̄ d̄ix̄f r̄ir̄ix̄fmeáo x̄iep̄i nuráp̄r̄i n̄imear̄fnáȳf ‘N̄ip̄kw̄in̄t̄ en̄ár̄n̄i?’ r̄isimónar̄n̄i?” uraȳn̄n̄jaḡi m̄x̄f ináȳf Xeroto ámá w̄iyo “Jonom̄i f̄á x̄epoȳf.” urowár̄áná awa nuro Jonom̄i f̄á n̄xero gw̄f n̄ȳiro n̄imeám̄i n̄b̄iro k̄irap̄us̄f an̄j̄yo wáráná ¹⁹⁻²⁰ m̄x̄f ináȳf Xerotom̄i x̄iep̄i Xerodias̄i Jono nán̄i s̄m̄f xwan̄j̄f níkwón̄r̄i ar̄f̄k̄i “R̄ixa op̄ik̄ipoȳf.” rar̄n̄jaḡf ai Xeroto “Jono ámá wé r̄ón̄jor̄n̄i. Ámá n̄w̄fá Gor̄xo urowár̄én̄jor̄fán̄i?” n̄ȳaiwir̄i wáȳf winar̄n̄jaḡi nán̄i x̄iep̄im̄i p̄r̄f̄f nurak̄ir̄i Jonom̄i k̄irap̄us̄f an̄j̄yo n̄wár̄ir̄i aiw̄i om̄i e dán̄i éf̄ numin̄r̄i n̄n̄jwear̄fná p̄n̄é Jonoyá arfá wim̄n̄r̄i nán̄i n̄wimón̄r̄i “O nepa n̄r̄ar̄n̄i.” n̄ȳaiwir̄i ai ap̄ix̄i nán̄i wimónar̄n̄jaḡi nán̄i d̄n̄j̄f udud̄f n̄win̄r̄i “Ar̄i em̄f̄n̄i?” n̄ȳaiwir̄i n̄n̄jwear̄fná ²¹ s̄fá x̄n̄n̄i x̄r̄n̄j̄f̄ȳi imónáná Xerodias̄i o aiwá xwé r̄iyam̄f n̄ȳar̄m̄áná ámá ám̄n̄á Gariri p̄ropen̄s̄fyo men̄jweaḡfawam̄i t̄n̄i o xeḡf sim̄n̄j̄f winar̄iḡfá x̄ir̄áon̄n̄j̄f imón̄n̄j̄fawam̄i t̄n̄i o xeḡf gap̄manowam̄i t̄n̄i wáf urepear̄faḡf i s̄n̄jw̄f e n̄w̄n̄r̄i re yaȳiw̄in̄n̄iḡn̄i, “R̄ixa ḡf oxom̄i yap̄f w̄iw̄ap̄iȳáná xewan̄jo Jonom̄i n̄ip̄k̄in̄joi.” n̄ȳaiwir̄i Xeroto t̄n̄i ámáowa t̄n̄i r̄ixa aw̄i neán̄ro aiwá narfná i xeḡf x̄em̄iám̄i re urowár̄n̄n̄iḡn̄i, “J̄ix̄i ápo t̄n̄j̄f e nán̄i nur̄i sim̄n̄n̄j̄f ei.” urowár̄áná ²² i n̄ip̄awir̄i sim̄n̄n̄j̄f yarfná m̄x̄f ináȳf Xeroto t̄n̄i ámá o t̄n̄i aiwá nar̄iḡfawa t̄n̄i sim̄n̄n̄j̄f i yar̄n̄j̄p̄i nán̄i yaȳf n̄win̄r̄i nán̄i Xeroto im̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “J̄ix̄i pí pí nán̄i simón̄f̄p̄i nán̄i yar̄n̄j̄f n̄iáná anan̄i siap̄im̄fn̄i.” nur̄r̄i ²³ ám̄f xw̄fá e dán̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “J̄ix̄i xw̄fá nion̄i men̄jwear̄n̄j̄p̄i nán̄i ‘Áw̄n̄i e nepayor̄i midán̄i niap̄ei.’ n̄r̄ánáȳf anan̄i n̄siap̄im̄fn̄i.” uráná ²⁴ i n̄p̄eyear̄i x̄n̄n̄im̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “Inóke, pí nán̄i yar̄n̄j̄f wim̄n̄r̄éfn̄i?” uráná x̄n̄n̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “Jono waȳf numeaīa war̄n̄jo nán̄i ‘Sin̄jw̄f m̄n̄j̄f n̄wákwir̄i niap̄ei.’ urei.” uráná ²⁵ x̄em̄iái ám̄i m̄r̄f̄f n̄ip̄awir̄i m̄x̄f ináyom̄i re ur̄n̄n̄iḡn̄i, “N̄iin̄i re nimónar̄n̄i, ‘An̄j̄n̄i Jono waȳf

numeaia warinjomi sinjw mñj n-wákwiř mñjo p̄řerixf wĩnamĩ nikwiárĩřĩ nĩmeámĩ nĩbĩřĩ nĩapei. nĩmónarĩni. uráná ²⁶ o Jonó nánĩ dñj s̄pĩ n-wĩřĩ aiwĩ miámĩ xwřá e dánĩ ámá o tñĩ aiwá narĩgřáwa arřá enáná urĩjřpĩ nánĩ ayá n-wĩřĩřĩ “Oweoi.” murĩpaxř n-wĩmónĩřĩ re enjĩnĩgĩni. ²⁷ Xegř s̄mĩñj wĩnarĩñj womĩ sekaxř re urowárĩñĩnĩgĩni, “Jonomĩ sinjw mñj n-wákwiř nĩmeámĩ bei.” urowáráná o nuri kĩrapusř anjjo nĩpawĩřĩ e sinjw mñj n-wákwiř p̄řerixfyo nikwiárĩřĩ ²⁸ nĩmeámĩ nĩbĩřĩ miámĩ mĩni wíaná í nurápĩmĩ nuri xĩnámĩ mĩni wíaná í “Rĩxa riwo řĩpĩkĩo?” yaiwĩñĩnĩgĩni. ²⁹ E éaná Jonoyá wĩpĩsarĩñjowa arřá n-wĩro náonĩ nĩmėnəpĩro nĩmeámĩ nuro xwřá weyřĩgřawixĩni. Xeroto Jonomĩ pĩkĩñj enjagĩ nánĩ Jisaso řřwřyo emĩmř yarřná o re yaiwiagřĩřĩni, “Nionĩ Jonó wayř numeaia wago sinjw mñj wákwiñáo n-wĩapřĩnĩmeari ámá Jisasořĩ řĩnĩjo nĩmónĩřĩ emĩmř řřa yarřĩnĩ?” yaiwiagřĩřĩni.

Ámá 5,000 ayo aiwá wĩñj nánĩřĩni.

³⁰ E yaiwiarřná ámá Jisaso wář urowárĩñjowa ámĩ nĩbĩro o tñĩ nerĩmeánĩro anj apĩ apĩmĩ wa emegřářĩ nánĩ omĩ repĩřĩ wĩro xwřĩřá amĩpĩ wa nurėwəpĩya emegřářĩ nánĩ repĩřĩ wĩro nėřsáná ³¹ Jisaso ámá obaxř omĩ s̄ñjwř wĩnanĩro nánĩ bĩřĩ uro yayarĩñjagřa xřo tñĩ xegř wĩpĩsarĩñjowa tñĩ aiwá mĩnĩpaxř wĩarĩñjagřĩ nánĩ wĩpĩsarĩñjowamĩ re urĩñĩnĩgĩni, “Nonenĩ ámá dñj meanje nánĩ nurane kikiřá bĩ oñweaeneyĩ.” nuriřĩ ³² ewėyo nĩpĩxemoánĩro wigřpĩ ámá dñj meanje nánĩ warřná ³³ ámá wĩ anj nĩyonĩ dánĩ wenĩñj éřář awa ewėyo pwarĩñjagřa n-wĩnĩro mĩ nómĩxĩro anjĩnĩ xwřáyo nuro xámĩ nĩřėmoro ŋweanřá ³⁴ Jisaso řřwřyo nĩřėmoro ewėyo dánĩ nayoari ámá xwė ayá wĩ epřoyř yarĩñjagřa n-wĩnĩřĩ ámá ayř sipĩřĩpĩ xĩáwo mayřnĩñj nĩmónĩro pĩráníñj mñjweapaxř imónĩñjagřa n-wĩnĩřĩ nánĩ ayá n-řĩmĩxĩřĩ amĩpĩ obaxř nánĩ nurėwəpĩya nuri ³⁵ nurėwəpĩya nũřsáná enáná řřářĩ tñĩ xegř wĩpĩsarĩñjowa anjw e nĩbĩro re urĩgřawixĩni, “Rĩxa řřářĩni. Re anj wĩ mayř e enjagĩ nánĩ ³⁶ ámá anj amĩ amĩ m-řĩnĩñjyo nánĩ numiro aiwá bĩ nero nĩpřĩ nánĩ urowárəpei.” urřagřa aĩ ³⁷ Jisaso re urĩñĩnĩgĩni, “Aiwá nĩpřĩ nánĩ sewanĩñjyřnė mĩnĩ wĩpoyĩ.” urřagřa awa re urĩgřawixĩni, “Aiwá mĩnĩ wianĩ nánĩ nurane bĩřkerřá (Aiwá nřnĩ nánĩ n-řĩřĩřná Judayř bĩřkerřářĩ ragřářĩni.) bĩřkerřá nánĩ bĩ neranėná óř inĩñj 200 mĩnĩ n-wĩrawe urápanĩřėwĩnĩ?” urřagřa ³⁸ o re urĩñĩnĩgĩni, “Bĩřkerřá ararĩ řřgřoyřnėřĩnĩ? S̄ñjwř wĩnaupoyĩ.” uráná awa s̄ñjwř n-wĩnaumĩ nĩbĩro “Bĩřkerřá wė wũ nũnĩ enáná peřĩ ná waũnĩřĩni.” urřagřa ³⁹ o awamĩ “Ámá nĩyonĩ sekaxř re urřpoyĩ, ‘Aráyo miaũrřřĩ nĩga uro éř nĩñjweaxa uro epoyĩ.’ urřpoyĩ.” urřagřa ⁴⁰ ayř miaũrřřĩ nĩga nuriřná wĩ ámá 50 miaũrřřĩ inĩro wĩ ámá 100 miaũrřřĩ inĩro nėra uáná ⁴¹ Jisaso re enjĩnĩgĩni. Bĩřkerřá wė wũ nũnĩ enjřpĩ nĩmeariř peřĩ waũnĩ enjřwaũ enĩ nĩmeariř s̄ñjwř anjřnamĩ nanánĩřná Gorĩxomĩ aiwářĩ nánĩ yayř n-wĩmáná kĩkwĩřĩmř nėra nuri xegř wĩpĩsarĩñjowa yanj wĩpřĩ nánĩ mĩnĩ n-wĩwayĩřĩ peřĩwaũ enĩ nororĩ mĩnĩ wĩayarřná wĩpĩsarĩñjowa nurápəyiro yanj n-wĩwa nuro ⁴² ámá nřnĩ nĩnĩro agwř imĩ uyiagř ⁴³ kwĩkwĩřĩmř inĩñj e řřářĩ nĩmeamero peřĩ ororómř inĩñj e řřářĩ enĩ nĩmeamero soxř řá wė wũkáu řřkwř waũmĩ aumaũmř nero nřnĩ magwř miarĩgřawixĩni. ⁴⁴ Ámá oxř aiwá apĩ nĩgřáwa nřnĩ ayř ámá 5,000 nĩgřawixĩni.

Jisaso ipĩyo seáyi e nosaxa uñj nánĩřĩni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Jisaso, ayř aiwá nĩnĩro nemáná, o wĩpĩsarĩñjowamĩ re urĩñĩnĩgĩni, “Soyřnė ewėyo nĩpĩxemoánĩro ipĩyo řřarřwámĩnĩ anj yoř Betřsaida nánĩ xámĩ nĩmeapoyĩ.” nuriřĩ awa řřxa uáná ámá e epřoyř egřáyo yayř n-wĩřĩ xĩxegřĩnĩ nurowarapĩmáná Gorĩxomĩ xwřĩřá urĩnĩ nánĩ řřwřyo nĩyĩřĩ nĩñjweanřřsáná ⁴⁷ řřřwřĩymĩ wĩpĩsarĩñjowa s̄nĩ ipĩyo áwĩnĩ e ewė nĩmeámĩ warřná xřo s̄nĩ jė xwřáyo nĩřómáná ⁴⁸ wĩnĩñĩnĩgĩni. Awa enj tñĩ reaarĩñjagřa aiwř imĩñj xwė řřmřmĩnĩ nĩxemř barĩñjagřĩ nánĩ ewė anjĩnĩ mĩyarĩñjagřĩ n-wĩnĩřĩ ipĩyo xwřáyoñjřĩ nosaxa nuri řřxa řřá yĩnĩřáná xegř wĩpĩsarĩñjowamĩ mũřómĩnĩřĩ yarřná ⁴⁹⁻⁵⁰ nowanĩ wenĩñj éřář wĩnĩgřawixĩni. O ipĩyo nosaxa warĩñjagřĩ n-wĩnĩro “Pĩyĩñj siwĩ wo řřa pwarĩnĩ?” nĩyawiwo óř nĩkarĩnĩro “Yeyĩ!” nĩřĩro wář ayřkwř m-wĩwarřná o řřxa xwřĩřá nuriřĩ re urĩñĩnĩgĩni, “Wář mepanĩ. Nionĩřĩnĩ. Dñj řřxř nĩnĩro enj neánĩro ŋweapoyĩ. Ananĩřĩnĩ.” nuriřĩ ⁵¹ awamĩ n-wĩmeariř ewėyo pĩxemoáná re enjĩnĩgĩni. Imĩñj enĩ řřxa přnĩ wĩarřagřĩ s̄ñjwř e n-wĩnĩro dñj “Imĩñj axĩnánĩ pĩ nánĩ přnĩ řřa wĩarřĩjoř?” dñj e n-řĩpĩkĩnĩro ududř nėra nuro ⁵² Jisaso xámĩ aiwá kwĩkwĩřĩmř yarĩñjagřĩ n-wĩnĩro aiwř dñj waksř nĩnĩřĩñjřpĩmĩ dánĩ oya enj eánĩñj mĩ mómĩxř éřá nánĩ s̄nĩ o nánĩ dñj ududř nėra ugřawixĩni.

Genesareřĩ dāñj řřmĩxřřĩ řřgřáyo nanjř im-imĩxĩmř enj nánĩřĩni.

⁵³ Dñj ududř nėra warřná řřxa ipĩyo řřarřwámĩnĩ imanjř e nĩwĩėkĩnĩmearo ⁵⁴ ewėyo dánĩ nayoaro gwř yurářarřná ámá wĩ Jisasomĩ řřxa s̄ñjwř mĩ nómĩxĩro ⁵⁵ anjanřnĩ ámá řřmĩxřřĩ wegřářĩ nánĩ anj ayř ayo nánĩ numiamoro řřmĩxřřĩřĩ ikwiarřwřyo nikwiárĩro “Jisaso e ŋweani.” řřnėř nánĩ nĩmeámĩ nĩbĩro ⁵⁶ o anj onĩmiá bĩ bĩmĩřanĩ, anj xwė bĩ bĩmĩřanĩ, omĩñj inĩŋerani, pwarĩñjagřĩ n-wĩnĩro řřmĩxřřĩ nĩmeámĩ nĩbĩro makerřá im-xarřĩgřė táná

ámá símíxí gíyí oya rapírapi yíníjũ sírfwí mǎde amáf rónaníro nání wauní ríxíjĩ nuríro rapírapi sírfwíyo amáf nírónírǎná nńńí axíná nanj egfawixĩnĩ.

7

Piaxí weaarĩjĩpĩ nání urĩjĩ nńńĩrĩnĩ.

1-2 Parisi wa tńńi Gorixoyá nǎwĩ ikaxí eáníjĩpĩ mewegíá wa tńńi, Jisaso síńĩ Gariri píropeníśyo nǎweanjána, awa Jerusaremĩ dání nńńĩro Jisasoyá wíepĩsarĩjowa wígf Judayĩ xiáwowa yagíápa mé aiwá nńńĩróńá xámĩ wé igwía mǎwiró wé piaxí weanjána aiwá narĩjagíá nńńĩńĩro Jisaso tńńj e axí e awi neánáńĩro ³⁻⁴—Parisiowa tńńi wígf Judayĩ nńńi tńńi nene piaxí neaeaníjĩnĩrĩ wígf xiáwowa yagíápi aiwá nńńĩróńá xámĩ píráńĩjĩ wé igwía wĩmoarĩgíárĩnĩ. Ayĩ makeríáyo nání nuro aiwá bĩ nemĩ anj e nání nńńĩróńá enĩ piaxí neaeaníjĩnĩrĩ igfá meánípa neríńá aiwá mĩnarĩgíárĩnĩ. Xiáwowa érowiápnĩgíáyĩ anjĩ mĩnĩ fá nńńĩmaxĩro nńńĩxĩdĩro síńĩ axĩpĩ nero kapĩxĩ tńńi xwárfá síxĩ tńńi supunenĩxĩ tńńi ikwianǎwĩ sá wearĩgíápi tńńi igfá eaagíápa axĩpĩ igfá eaarĩgíárĩnĩ. ⁵ Parisiowa tńńi Gorixoyá nǎwĩ ikaxí eáníjĩpĩ mewegíáwa tńńi Jisaso tńńj e axí e awi neánáńĩro yarĩjĩ re wígfawixĩnĩ, “Dĩxĩ wíepĩsarĩjowa pí nání negĩ aríowa nero nearéwapĩyĩgíápi nńńiwaĩkiro wé piaxí aĩ tńńi aiwá narĩgíárĩnĩ?” uríagíá ⁶ Jisaso re urĩjĩnĩgĩnĩ, “Enjĩná Gorixoyá xwíyíá wfá rókiamoagĩ Aisaiaoyĩ rńńĩjjo soyíńé nanj rĩro sípĩ rĩro yarĩgíoyíńé nání xĩxenĩ nńńiwurĩyĩrĩ ríwamĩjĩ re eanjĩrĩnĩ, ‘Ámá tĩyĩ “Gorixomĩ wéyo píráńĩjĩ mearĩjwĩnĩ.” nńńĩro aiwĩ Gorixonĩ dńńj síxĩ mńńiyĩpa yarĩgíárĩnĩ. ⁷ E nero ámáyo amĩpĩ ámá wígf dńńj tńńi érowiápnĩgíápi nání nuréwapĩyĩróńá yapĩ re nuro “Xwíyíá tĩyĩ Gorixó rĩjĩrĩnĩ.” nurĩro nání “Gorixomĩ seáyĩ e mearĩjwĩnĩ.” nńńĩróńá Gorixoniyá yońĩ surĩmá rarĩgíárĩnĩ.’ Aisaiaó soyĩńé nání xĩxenĩ e nńńiwurĩyĩrĩ ríwamĩjĩ eanjĩrĩnĩ. ⁸ Soyĩńé ámá érowiápnĩgíápi nńńĩxĩdĩróńá nǎwĩ ikaxí Gorixó rĩjĩpĩ ikĩ nńńemoro yarĩjjo.” nurĩrĩ ⁹ re urĩjĩnĩgĩnĩ, “Nǎwĩ ikaxí Gorixó rĩjĩpĩ wiaĩkiro amĩpĩ segĩ aríowa érowiápnĩgíápi xĩdĩro yanĩro nání dńńj obĩbaxĩ nńńimoro óf imoarĩgíoyĩńérĩnĩ. ¹⁰ Ayĩ rĩpĩ nání seararĩjĩnĩ. Enjĩná xwíyíá Gorixó rĩjĩpĩ Moseso nńńĩrĩ ríwamĩjĩ re eanjĩnĩgĩnĩ, ‘Dĩxĩ ápowamĩ tńńi inókĩwamĩ tńńi wéyo merfĩnĩ.’ E nńńĩrĩ nearĩ ámĩ rĩpĩ nńńĩrĩ eanjĩnĩgĩnĩ, ‘Ámá xanomĩranĩ, xĩnánímĩranĩ, ikayĩwĩ umearĩyĩfĩ emĩ píkimópoyĩ.’ Moseso e nńńĩrĩ ríwamĩjĩ eanjĩ aiwĩ ¹¹ soyĩńé ámá wĩ xĩnáníwamĩranĩ, xanowamĩranĩ, re urarĩńá ‘Amĩpĩ nionĩ wéyo nńńĩmerfĩńá arĩrá nĩsĩrĩ siapĩpaxĩ imónĩjĩyĩfĩ nání rĩxa Gorixomĩ re urfanĩgĩnĩ, “Nionĩ nĩsiapĩmĩfárinĩ.” nurĩrĩ nání arĩge joxĩ nĩsiapĩrĩ arĩrá símĩńĩ? Oweoĩ, aĩpáqayĩ nání wĩ menĩnĩ.’ Parisioyĩńé ámá wĩ xanĩyaúmĩ e urarĩjagĩ síńjwĩ nńńińĩróńá ‘O apání yarĩnĩ.’ nńńĩro ¹² o xanĩyaúmĩ píráńĩjĩ wéyo mńńmepa yarĩjagĩ nńńińĩro aiwĩ o ayaúmĩ xe bĩ arĩrá owĩnĩnĩrĩ síńjwĩ wĩnarĩgíámamĩ. ¹³ E nerĩńá soyĩńé síwĩ aríowa érowiápnĩgíápi nńńĩxĩdĩro xwíyíá Gorixó rĩjĩ rĩpĩ xórórĩfĩ nero wiaĩkiarĩjjo. E yarĩgíápa nerĩńá xwíyíá Gorixoyá wé wĩ enĩ nńńiwaĩkia warĩjjo.” Jisaso Parisiowamĩ e nurĩmání ¹⁴ ámá e epĩroyĩfĩ egfáyo “Anjwĩ e bĩpoyĩ.” nurĩrĩ ayĩ rĩxa anjwĩ e bání o “Nĩyĩńéńĩ nńńjá imónĩpĩrĩ nání píráńĩjĩ arfá nĩpoyĩ.” nurĩrĩ ¹⁵ ewayĩ xwíyíá rĩpĩ urĩjĩnĩgĩnĩ, “Aiwá ámá nńńĩrĩńá gwĩńáreáfápi wĩ piaxí weaarĩjĩmanĩ. Pĩ pí xwioxĩyo dání peyeaarĩjĩpĩ ámáyo piaxí weaarĩjĩmanĩ.” searĩápi soyĩńé síńĩ mfkĩfĩ nání dńńj mńńimoarĩjĩ reńjoo?” nurĩrĩ áwanj re urĩjĩnĩgĩnĩ, “Aiwá wĩ ámáyo piaxí eapaxĩ mĩmónĩnĩ. ¹⁹ Pĩ náníyĩ? Ayĩ aiwá gwĩńáreáńá nńńerĩ írĩwíyo inĩjĩ ríwíyo ikĩ emoarĩgíá enjagĩ nánírĩnĩ.” nurĩrĩ —E nurĩrĩńá aiwá nńńi nání “Ananĩ nĩpaxĩrĩnĩ.” rĩjĩrĩnĩ. ²⁰ Ámĩ re urĩjĩnĩgĩnĩ, “Aga pípĩ ámáyo piaxí weaarĩjĩrĩnĩ? Ayĩ pí pí dńńj xwioxĩyo dání peyeáfápi, amĩpĩ sípĩ nání mófápi ámáyo piaxí weaarĩjĩrĩnĩ. ²¹ Xwioxĩyo dání dńńj yaiwĩfápi mĩ dání rĩpĩ rĩpĩ yarĩgíárĩnĩ. Íwĩ amĩpĩ wĩ nání dńńj moro fwĩ inĩro apĩxĩfĩ erápenĩro amĩpĩ fwĩ mearo ámá píxĩxwĩrĩfó ero oxĩ apĩxĩfĩ yĩfĩ nání nĩga uro ²² síńjwĩ fwĩ wĩńĩro rĩkĩkĩrĩfó ero yapĩ wĩwapĩyĩro ayá bĩ mé arfĩkĩ nĩga uro sípĩ dńńj wiaĩwiro xwíyíápámi nǎwĩrĩro mĩxĩfĩ kńńĩro majĩmajĩfĩ ikárinĩro yarĩgíápi ²³ apĩ nĩpĩnĩ ámá dńńjyo inĩmĩ dání nńńimorfńá piaxí weaarĩjĩrĩnĩ.” urĩjĩnĩgĩnĩ.

Gĩrikĩyĩfĩ apĩxĩfĩ wĩ dńńj wĩkwĩrońjĩ nńńĩrĩnĩ.

²⁴ O ewayĩfĩ xwíyíáfĩ mfkĩfĩ apĩ nurĩmĩ anj e dání nuri anj yof Taia tńńj e nńńĩremorĩ anj wĩwámĩ nĩpáwĩrĩfĩ ámá e nǎweáyĩ “Anj rĩwámĩ o mĩńjweanĩnĩ.” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ nerĩ sá nǎweanjagĩ aiwĩ ámá wĩ omĩ síńjwĩ nńńińĩmearo ²⁵ apĩxĩfĩ wĩ “Jisaso anj iwámĩ nǎweanĩ.” rarĩjagíá arfá e nńńiwĩrĩfĩ í xegĩfĩ xemiálfĩ imfó xĩxéroarĩjĩ enjagĩ nání o tńńj e nání anjĩnĩ nńńĩrĩ síkwĩfĩ tńńj e waunĩ nńńiwĩkĩrĩnĩrĩ mńńj xwíáyo nĩkwĩrĩrĩ ²⁶ —Í Judayĩ apĩxĩmanĩ. Gĩrikĩyĩfĩ

apixirini. Piniyaiy anjyo piropenisf Siriya rinihe danihini. I Jisasomi "Gf miaimi imfo xixeroariniyf mixf umainowarenapei." arki urayarjagf 27 o i anj midani enjagf nani "Xami gf Judayf sanj ourapimini." niyaiwiri ewayf xwiyfá re urinjiginini, "Xami niaiwf aiwá nniro agwf imi uyiini niwirfnáy ayf nanjirini. Niaiwyfyá aiwá nurápiri sfwiyo niwirfná ayf nanjmani." uraná 28 i "Nepa anj midanihini sfwinfninj imoninjini." niyaiwiri re urinjiginini, "Áminaoxini, nepa rarihini. E neri aiwá sfwi re yarinjirini. Íkwianjwáyo dani niaiwf aiwá nniro yunf mamówarfápi míméani yarinjirini." uráfá 29 o "Í nepa waunf nikáriniri dñj níkwároarini." niyaiwiri re urinjiginini, "Jixi nanj nifrfyf nani dixf miáimf imfo xixeroariniyf rixa mixf umáinfnini. Dixf anj ui." uráfá 30 i ámi xegf anjyo nani nuri sñjwf winrfyf wininjiginini. Xemiáimfo pñni niwiárimf úf enjagf nani piráninjf sá wenjagf wininjiginini.

Arfá tñni manj tñni pñroninjf womf nanj imixinjf nanihini.

31 Jisaso ámi niwiárimímeari anj yof Taia tñj e pñni niwiárimf nuri anj yof Saidoni tñj e áwini e nuri xwáfa yof Dekaporisiyo nurfná ipi Gaririyo niremori yarfná 32 áma wí áma arfá pñronárirf xwiyfá pñronárirf enj womf Jisaso tñj e nani níméamf nñbro waunf rixinjf re urífawixini, "O nanj eni nani wé seáyi e ikwiarei." uráfá 33 Jisaso áma awi eánárigf dani omi níméamf nuri egfpi nerfná Jisaso xegf wé oya arfá ófyo wixwárirf xegf wéyo reanjwf núrinimáná oya aiwfyo ikwiárirf nemáná 34 sñjwf anjnamf nanimáná rfninjf nñrirf xegf pñné tñni re urinjiginini, "Epata." —Wigf pñné "Oxoai." nurfná "Epata." rariárirf. E uraná re eninjiginini. 35 Xegf arfá oxoárirf aiwf sanj wiárinjipi nayf eri neri xwiyfá piráninjf nira warfná 36 Jisaso ámi áma awi eánárigfyo niwímearf jwf ikaxf nuriri re urinjiginini, "Nioni wíápi áwanj murímepani." uráfá aiwí amf amf nemero arfki áwanj nira nuro 37 ayá nriwámóga nuro re nira ugáfawixini. "Amipi o éfpiyf aga nanjni yarinjirini. Arfá pñronárigfáyf tñni aiwf sanj meárigfáyf tñni aí piráninjf imixáná arfá ero xwiyfá riyo rariárirf." nira ugáfawixini.

8

Áma 4,000 ayo aiwá winj nanihini.

1 Iná rfwáyo Jisaso áma obaxf ámi o tñj e epfroyf niyáritro wigf aiwá rixa menjagf niwiniri xegf wiepíсарiñowami "Eini." nuriri 2 re urinjiginini, "Áma tiyf sá wiyáu wiyi nioni tñni re niñwearóná wigf aiwá rixa nowárigfá enjagf nani wá nonarin. 3 Wí anj aiwámf dani bñagfá enjagf nani nioni ayf sini agwf nani yarfná nurowárinfnáyf 'Sñjwf xaxá niwiniri enj siririjnwf niwiniri ná neága upírixini.' niyaiwirf rarihini." uráfá 4 xegf wiepíсарiñowa re urífawixini, "Anj mímárininjf re aiwá áma tiyf xixenf niþirf nani ge bí yanfwini?" uráfá 5 o re urinjiginini, "Segf biskerfá arárinini?" uraná "Wé wíumf dñj wáu tñjwáonerini." uráfá 6 o áma epfroyf egfáyo "Xwáfámi éf niñweaxa úpoyi." nuriri biskerfá nímearf Gorixomf aiwá api nani yayf niwimáná kwikwirimf nerf wiepíсарiñowami mñni wíaná nurápayiro áma ayo mñni nñwia nuro 7 wigf peyf bia enjagf Jisaso apia eni nurápirf Gorixomf aiwá niwimáná re urinjiginini, "Peyf rñpia eni yanj nñwia úpoyi." uráfá xfo urfípi yarfná 8 áma nñni rixa nniro agwf imi uyiagi wiepíсарiñowa ayf aiwá nniro e tñápi níméaayiro soxf fá wé wíumf dñj waúmi aumaúmf nero magwf miárigfawixini. 9 Áma 4,000 aiwá api nigfawixini. Jisaso ayf aiwá nnimáná enáná wigf anj e nani nurowárimf 10 ewéyo wiepíсарiñowa tñni niþixemoánro níméamf ugáfawixini. Ipiyo oriwámf dani anj yof Darimanuta tñj e niwiékñniméaro ayoagfawixini.

"Emimf bi neaiwapiyi." urigfá nanihini.

11 Parisi wa niwímearo rixa sñmf tñni úrapí xwiyfá nuritro omi iwamfó wíwapíyanitro nani re urífawixini, "Anjnamf dñj emimf bi neaiwapiyi." uráfá 12 Jisaso awa nani xegf xwiófyo dani mñj nþéni, "Ini!" nñrirf re urinjiginini, "Judayf agwf rina ñweagfáyné pí nani 'Emimf neaiwapiyi.' nñrarinjof? E nñrarinjagfá aiwí emimf soyiné nñrariápirf wí nemíméini." nuriri 13 ayo pñni niwiárimf wiepíсарiñowa tñni ewéyo niþixemoánro ipiyo oriwámf dani nani ugáfawixini.

Ewayf ikaxf yisf nani urinjf nanihini.

14 Nuróná aiwá nani dñj arfá níkémoro biskerfá ná bñni ewéyo wenjpinf níméamf warfná 15 Jisaso Parisiowa nanj rayiro sipi rayiro yarinhpa wiepíсарiñowa axfpi yanitro nerfná omi dñj míkwrópa nero rfwf nímopírixiniri ewayf xwiyfá nurirfná sekaxf re urinjiginini, "Soyiné piráninjf emépoyi. Biskerfá yisf —Biskerfá sñni sñj enáná yisf onñmiápi tñá aiwí nñmñni íkwianjwf neapínárirf nñmíga wiárinímearinjirini. Yisf Parisiowáyá tñni Xerotoyá tñni nani wáyf nero emépoyi." urinjiginini. Uyiámf yisfninjf

wigí xwioxíyo ikwianjwí eapínínigíníre e uraríná ¹⁶ wiwanijowa re rínigíawixíní, “None bisíkerfá menqá nání neararíní.” rinaríjagfa ¹⁷ o arfá níwírí míxí re uríjínigíní, “Pí nání ‘Bisíkerfá mayoneríní.’ rinaríjoi? Síní síjwí oxoaro díní moro mepa reñoi? Segí múní síjáníj rimóníní? ¹⁸ Síjwí tígíoyíné aiwí síjwí míwínípa ríyaríjoi? Arfá tígíoyíné aiwí arfá míyaríj reñoi? Nioní bisíkerfá wé wú núní kwíkwírímí nerí ámá 5,000yo múní wíjá nání díní míseainaríníraní? ¹⁹ Aiwá ayí níñiro táfí soxí fá xwé araríyo aumaúmí yárigíawixíní?” urfagí awa “Wé wúkaú síkwí waú apímí aumaúmí yárinjwanigíní.” urfagfa ²⁰ o ámí re uríjínigíní, “Nioní bisíkerfá ámá 4,000yo níkwírírí wíjápí soxí fá araríyo miárigíawixíní?” urfagí awa “Wé wíúmí díní waúmi miárinjwanigíní.” urfagfa ²¹ o re uríjínigíní, “Soyíné síní majfá rimóníjoi? ‘Aiwá menjáná árínone mínealápíaxoríní.’ rínialwiaríjoi?” uríjínigíní.

Síjwí supáríj wómí nanj ímíxíj náníríní.

²² E nuríísáná nuro anj yof Betísaidayo níwíékínímearo nayoaro emearíná ámá wí síjwí supáríj wo Jisaso píraníj ímíxíní nání níméra níbíro wauní ríxíj re uríjínigíní, “Joxí wé seáyí e níwikwíarírí nanj ímíxíréní?” urfagfa ²³ Jisaso síjwí supáríjómí wéyo fá níxírímí anj Betísaida e níwárimí nurí yání e dání nírómáná oyá síjwíyo reanjwí núrírí wé seáyí e níwikwíarírí yaríj re wíjínigíní, “Joxí amípí wí síjwí ríwíníjíní?” urfagí ²⁴ o síjwí nanírí re uríjínigíní, “Ámá wí anj emearíjagfa síjwí níwínírí aiwí íkíníj imóníjagfa wíníjíní.” urfagí ²⁵ ámí bí wé síjwíyo seáyí e wíkwíaríná o ríxa síjwí anj nanárírí xegí síjwí ríxa nanj éagí amípí níyoní xíxení wíníjínigíní. ²⁶ Xíxení wínáná Jisaso o xegí anj e nání nurowárinfá re uríjínigíní, “Díxí anj e nání nuríná ámí Betísaida tío nání mupaní.” uríjínigíní.

Pitao “Kíraisoxíríní.” uríjíní náníríní.

²⁷ Jisaso tñí xegí wíepísaríjowa tñí níwíápíníméamí nuro anj xwé yof Sisaria Piripai tñíyo ikwíróníjímí nání nuríná awamí yaríj níwírí re uríjínigíní, “Ámá yí nioní nání aríre raríjoi?” urfagí ²⁸ awa re uríjínigíní, “Wí re raríjoi, ‘Jono wayí níneameaia wágo ámí níwíápínímearí rífa yaríní?’ raríjoi. Ámí wí re raríjoi, ‘Enjíná Goríxoyá xwíyá wá rókíamoagí mípé anjnamí peyíní Irajaoyí ríníjoi níweapírí rífa yaríní?’ raríjoi. Ámí wí re raríjoi, ‘Enjíná Goríxoyá xwíyá wá rókíamoagí wo níwíápínímearí rífa yaríní?’ raríjoi.” urfagfa ²⁹ o síní yaríj níwíríná re uríjínigíní, “Ayí e níñiro aiwí sewaníjofné nioní nání goríní raríjoi?” urfagí Pitao re uríjínigíní, “Joxí Kíraisoxí, nene yeáyí neayímíxemearfá nání aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaríjoxíríní.” urfagí ³⁰ o jwí íkaxí re uríjínigíní, “Soyíné nioní e enjóní nání áwanj murípa époyí.” uríjínigíní.

Áwanj “Nioní nínpíkíríríní.” uríjíní náníríní.

³¹ Xewaníjoi nání iwamíó nurewapiyírí re uríjínigíní, “Ámá imóníjóní ríníj xwé wí meámíaríní. Negí mebaowa tñí apaxípáníj imóníjgá xwéowa tñí Goríxoyá jwí íkaxí éaníjópí mewegíawá tñí nioní ríwí nímóáná wa nínpíkíríríní. E nerí aiwí sfá wíyáwí wíyí óráná ámí wíápíníméamíaríní.” nurírí ³² píné síjání e rímóagí Pitao Jisasomí nímeamí nurí yánímí nírómáná ríxa míxí urímínírí nání nerí “E wí mínearípaní.” uraríná ³³ Jisaso omí ríwí numorí wíepísaríj wíamí síjwí níwíníríná omí míxí nurírí re uríjínigíní, “Setenoxíní, píní níwíarímí uí.” nírirí re uríjínigíní, “Pitaoxí amípí nání Goríxo wímónaríjópí nání díní mímó ámá wímónaríjópí nání moaríjíní.” nuríísáná ³⁴ ámá e epíroyí egíáyo “Eíní.” nurírí xegí wíepísaríjowa tñí nawíní awí neánímáná enjáná re uríjínigíní, “Soyíné woxí nioní yaríjápá emínírí nání nioní tñí nurífná yí re erfáríní. Díxí simónaríjópí wí me ríwífmíní nímmamorí re níyáiwírí ‘Jisasomí xídáríjagí nání ámá wa íkíayo níwíkwíroáriró nínpíkíróná ayí ananíríní.’ níyáiwírí níxídírfáríní. ³⁵ Ámá go go ‘Jisasomí níxídírfárnáyí ámá wa nínpíkíríríní.’ níyáiwírí nání nioní múníxídfí xegí wará éf nímenírí neríná xewaníjoi aníjíní ikeamóníníaríní. E nerí aiwí ámá go go nioní níwíxídfí xwíyá yayí seainaríjópí nání wáf emearíjagí nání píkiánáyí, o aníjíní míkeamóní nioní níwíxídfíríjímí dání erfíkeameáníaríní. ³⁶⁻³⁷ Ámá go go nioní múníxídfí iyá fá nígwí amípí emeámíní náníní néra nurí nímeásáná xewaníjoi aníjíní ikeamónáná ayí nanjraní? Oweo! Amípí níwí xwíá tío díní mímúropa nerí aiwí xewaníjoi aníj ikeamónáná amípí apí tñí xegí wará aníjíní jweanfá nání roayírónípxámaní.” nurírí ³⁸ re uríjínigíní, “Seyíné nuro ámá agwí ríná jweagíyá Goríxomí díní míwíkwíró fíwí néra waríjgíyá tñí e nemeríná nioní nání ayá seainírí píné nioní raríjápí ení nání ayá seainírí yaríjagí nání ámáyo yumí níwírínáyí, ámá imóníjóní níweapíríná íkíníjóní weapírí gí ápo xwínfá eaaríjpa nioní ení xwínfá enjóní anjánaj wa tñí weapírí nerí xfo nání ení ayá níninírí ‘Go rífaní?’ rímíaríní.” uríjínigíní.

9

1 Ámi re uriniginini, "Nioni nepa seararinjagi nani piraninj arfa nipoyi. Áma re rogfa wiyfne sini mipepa nerina enj eaninj Gorixo xfo xegf xwioxfoyo mmeamf neri piraninj seamejweanfa nani imoninjpi imonarinjagi sinjwf winjpirfariini." uriniginini.

Jisaso nikiniri xegf bi imoninj naniirini.

2 Rixa sfá wé wáfumi dánj wo óráná o Pitaomi tñni Jemisomi tñni Jonomi tñni n'wirimeamf d'wí xwé bimi n'peyro wiwin n'jwearina wígf sinjwf anjge dani re enjiginini. Jisaso wará xegf bi nimoniri ³ xegf rapirapf eni wfa nókiarinj áma wí wayf n'rorina apfa e wéf m'ropaxf apfa xaiwf wearinjinigini. ⁴ E yarina Gorixoya wfa rókiamoagf Irajaoyi rininjo tñni enina yagf Moseso tñni omi n'wimeari o tñni xwiyfá rinarina ⁵⁻⁶ wiep'sarinjowa wayf ayikwf m'winjagf nani Pitaó "Pioi urimfñni?" niyaiwirf úrapf xwiyfá nuriri Jisasoni re uriniginini, "None re n'jwearina nanjrinini. Anani re njweapaxrinini. Anj p'pákf wikau wí, joxf nani wíwayf, Moseso nani wíwayf, Irajao nani wíwayf omiraneyi." nurimána enána ⁷ agwf bi ritf wiáraná agw'pimi dani xwiyfá bi re rinjiniginini, "O gf íwf dánj sixf yinjáorini. Pí pí xwiyfá searánáyf arfa wípyoi." uraná ⁸ weninj éáyf winjgawixini. Áma wo mepa Jisasoni iwo njweanagf winjgawixini.

Irajao nani yarinj wigfa naniirini.

9 E n'winimána d'wí m'njfo dani pñni n'wiárimf n'weapironá Jisaso njwf ikaxf re uriniginini, "Ripi nanfapi nani ámayo áwanj murimepa épyoi. Áma imoninjoni rixa n'perf xwáripáyo dani n'wiápinimeamána enána ina anani áwanj uriméfrinxini." urfagi ¹⁰ awa dinjni fá n'xiriwo xwiyfá "N'perf xwáripáyo dani wiápinimeamfariini." urfpi nani ududf nero "Pí nani rfa nearinjo?" n'riniro ¹¹ yarinj re wigfawixini, "Pí nani njwf ikaxf eáninjpi mewegáwa re rarigfariini, 'Irajao rixa bñjini enána ríwíyo áma nene yeáyf neayimxemeanfó arówayá xwfa piaxfoyo dani iwiaronfariini.' pí nani rarigfariini?" urfagfa ¹² o re uriniginini, "Ayf neparini. Irajao xamf n'birf áma wigf yarigfapi r'wfmñni mamoro Gorixomi dnj wikw'roro epfri nani xwiyfá nuriri aiwf xwiyfá Gorixoya n'riniri eáninj r'ipi 'Áma imoninjomi r'rininj n'wiayiro xwifá wik'xepfariini.' xwiyfá apf eni pí nani rinini?" nuriri ¹³ re uriniginini, "Njwf ikaxf eáninjpi mewegáwa e n'riro aiwf nioni re seararinjini, 'Irajao rixa b'fagi aiwf áma r'waminj xfo nani eáninjpi omi arfa m'wí wigf dnj tñni sipi n'wiéra ug'fawixini.' seararinjini." uriniginini.

Íwf imfo xixéoarinj womi mixf umáininj naniirini.

14 Jisaso awa tñni ámi xegf wiep'sarinj w'fami wimeaniro nani n'weapiro awa tfe áma épfroyf enagfa n'winiro awa njwf ikaxf eáninjpi mewegá wa tñni xwiyfá smf tñni rinarinjagfa n'winiro ¹⁵ rixa anjw e b'ána áma e épfroyf egfáyf Jisaso weparinjagi n'winiro s'rif n'pikiniro yayf wianiro nani anjñf nuro wimeána ¹⁶ o yarinj re winjiginini, "Awa tñni pí nani xwiyfá smf tñni rinarinjo?" urfagi ¹⁷ áma e épfroyf egfáyf wo re uriniginini, "Nearéwap'yarinjoxini, gf iwomi imfo xixéoarinjagi nani manj p'fónarini." ¹⁸ Imfo meanf eána meáfkwiáfani yáriti manj sfwf k'it'winiri sikwf wé sfwá yáriti yáraninjini. Nioni joxf nani n'imeáa b'fa aiwf joxf m'njweanagf nani d'ixf wiep'sarinjowami "Soyfne mixf umáinowárfpyoi." urfagi aiwf awa wí anani mixf umáinowárfpaxfmani." urfagi ¹⁹ Jisaso rixa an'indj n'wíaiwirf nani re uriniginini, "Agwi rina njweagfáyfne nioni tñni nemerane emá obaxf n'seamúroagf aiwf sini Gorixomi dnj m'wikw'roarigfá reño? Ar're searayimfñni?" nuriri "Íwomi n'wirimeamf b'poyi." urfagi ²⁰ rixa n'wirimeamf n'biro imfo Jisasoni sinjwf n'winirina re enjiginini. Meanf eána sinap'xwñf néra n'piérorf xw'fáyo niwieaga urf meáfkwiáfá pumiri yarinjagi ²¹ xanomf Jisaso re uriniginini, "Sa arari enjini?" urfagi re uriniginini, "Sini onimíáo dani e néra unjini." ²² Imfo iwomi inina xw'rifá oik'ixém'ni re yarinjini. Nixerf r'fáyo ikeariri nixerf inigfyo mamówariri yarinjini." nuriri "Jisaso eni yopa meg'ni'renjo?" niyaiwirf re uriniginini, "Joxf 'Anani nanj im'ix'paxonirini.' niyaiwirf'ináyf wá nyieaom'xiri arira yeali." urfagi ²³ Jisaso re uriniginini, "Joxf 'O nanj mim'ix'paxorini.' n'niaiwirf rinirarinjini? J'waninjoxf Gorixomi dnj wikw'roi. Áma g'iyf Gorixomi dnj ikw'rófáyf am'ipi aí anani arira wininjo." urfagi ²⁴ iwomi xano apaxf mé re uriniginini, "Gorixomi dnj wikw'róminiri yarinjagi nani aga piraninj wikw'rómi nimixei." urfagi ²⁵ Jisaso áma obaxf o tñnj e nani m'rf b'miarinjagfa n'winiri imfo iwomi xixéoarinjomi mixf numáinowáriti re uriniginini, "Manj p'fóariri arfa p'fóariri enjoxf iwomi pñni n'wiárimf nurf ámi bi tñni r'wfmñni n'rorf m'ix'xéropani." uraná ²⁶ imfo mak'ir'wf n'imori meanf nearf iwo sinap'xwñf niyáriti wenána omi pñni n'wiárimf uriniginini. Pñni n'wiárimf úaná iwo rixa n'per'fñnjf wejagf n'winiro áma

obaxí “Ríxa niperi rfa weŋoi?” rariŋagfa aiwi ²⁷ Jisaso xegí wéyo fá nimaxirimána mŋeyoáána o wiápfni-meañnigini. ²⁸ Niwiápfni-meámána enjána Jisaso nuri añyo nípawiri ŋweañána xegí wiepŋsarŋowa wigŋpi ínimi yariŋŋ re wigfawixini, “Pí nání imfo iwomi xixeróomi mŋxí umánowáripaxí mimónipa éwanigini?” urfagfa ²⁹ o re urŋŋnigini, “Soyfne segí dŋŋŋ tŋni imfo tŋniŋf imóniŋyí mŋxí umánowáripaxí menini. Gorixomi dŋŋf wikwíro yariŋŋ wiwo nerónáyf, anani oyá dŋŋf tŋni mŋxí umánowáripaxí imónipíráoi.” urŋŋnigini.

Ámí yumí “Ninipkipírári.” urŋŋf nánirini.

³⁰ Awa añf ayo pŋni nwiárimí Gariri pŋropeniŋyio áwini mŋ nurfna Jisaso “Ámá nioni pwarŋŋagí nání nŋfá mimónipa oépoi.” yaiwiŋnigini. Ayí rŋpi nání e yaiwiŋnigini.

³¹ Wiepŋsarŋowamini nuréwapiyiri re urayŋnigini, “Ámá imóniŋaoni nání mŋyí urána ninipkipírári. Nŋpikífa aí sfá wiyáú wiyi óráná xwáripáyo nŋwémána ámi nŋwiápfni-meámári.” urayariŋagí aiwi ³² awa sini nŋpikwini nŋfá mimónipa nero aí masifá nŋwiwo nání yariŋŋ bí mŋwigfawixini.

“Go gone seáyi e imónanŋwárian?” rŋŋfá nánirini.

³³ Awa añf yoŋ Kapaneamí nrémero añyo nŋpáwiro nŋŋwearfna Jisaso wiepŋsarŋowamini yariŋŋ re wiŋnigini, “Óf e nŋbranéná pí xwíyá nŋŋga bíawixini?” urfagi aiwi ³⁴ awa “Negí woxí goxi áminá nimóniri neamerŋweañána wŋone simañwíyóniŋf ínimi yeáyf rurŋnanŋwárin?” nŋŋga bíá enagi nání ayá nero xwíyá bí murí kikiŋf yariŋagfa ³⁵ o éf nŋŋweámána wiepŋsarŋŋf wé wúkaú síkwí waú awami “Soyfne awí neáiro re ŋwénapŋpoi.” nuriŋŋ re urŋŋnigini, “Ámá Nioni simañwíyóniŋf onurŋnayipoyi.” nŋyairiŋŋo re éwiniŋini. Ámá nŋyoní xiniániŋf nimóniri aríra wíwiniŋini.” nuriŋŋ ³⁶ niaíwí miá bí nŋmeari áwini e éf nurárimána wé nŋmakíkiyiri ámi re urŋŋnigini, ³⁷ “Ámá wo nioni nŋxí dŋŋŋáyf niaíwí rŋpŋniŋf imóniŋyio peayí mŋwianí wéyo nŋmerŋáyf apimiŋi wéyo mŋmearini. Nioni wéyo nŋmerí gí ápo, nŋrowárenapŋjomi eni wéyo umeri yariŋŋ.” urŋŋnigini.

“Ayí tŋámini mikumixiŋfáyi none tŋámini imónini.” urŋŋf nánirini.

³⁸ Jono re urŋŋnigini, “Neaepŋsarŋoxini, none ámá wo yoŋ joxiyá nŋriŋŋ imfo mŋxí umánowárarŋagí nŋwiniŋane o none tŋni nawini memearŋŋagí nání xe oeniri síŋŋwí wŋnaniri enjwamani.” urfagi ³⁹ Jisaso re urŋŋnigini, “Apí e imixána pŋŋf mŋwiaikipani. Ámá go go yoŋ nioniŋá nŋriŋŋ emimí nemí nuri añŋni ikayíwí nŋmearipaxí imóninimeniŋoi. ⁴⁰ Ámá ayí tŋámini mikumixiniŋa nerŋnáyf ayí none tŋni imónini. Ayináni e éfáyo bí pŋŋf mŋwiaikipani. ⁴¹ Ámá go go soyfne Kiraisoní nŋxí dŋŋŋo wáŋ urimero yariŋagfa nání aríra nŋseairi iniŋŋf bí aí niwiri nŋseaiapŋŋnáyf, Gorixó e éo nání wí dŋŋf arfá mikeamo omi xixeni aríra wináriní.

Íwí oépoiŋiri wíwapiyariŋfáyi nánirini.

⁴² “E neri aiwi ámá go go niaíwí rŋpiami nioni dŋŋf nŋkwíroanŋro yariŋfápiami pŋŋf wiaikimiriŋŋ neri íwí oépoiŋiriŋŋ wíwapiyarfna Gorixó ‘O xwíyá mayorini.’ mŋŋŋ ríxa nŋpémána enjána rŋniŋf xwé wináriní. Sini niaíwípiami íwí nání mŋwiepŋsipa enjána ámá wa omi fá nŋxero síŋŋá xwé wo síŋŋwí tŋni gwí nŋjáriro rawírawáyo nŋmamówárinŋnáyf, sípi enagi aiwi rŋniŋf Gorixó wimiriŋŋ enŋpŋniŋf imóniŋfipimani. ⁴³⁻⁴⁴ Íwí nání wé feapá nŋsinirŋnáyf nŋwákwiniri emi morŋŋni. E ninirŋná rŋniŋf xwé nŋsiniri aiwi wé rasfá enŋf tŋni opéiri aí añŋŋami nání nŋpeyirŋnáyf ayí ananiriŋni. Wé nŋkaúni feapá neri íwí meáú síni ú tŋni nerfna rfa anŋŋf wearŋŋyómiŋni nuri rfa nŋriŋŋrŋnáyf ayí nanŋmani. ⁴⁵⁻⁴⁶ ‘Síkwí rú tŋni íwí nání añf oememini.’ yaiwíú síkwí ú mŋŋf nŋwákwiniri emi morŋŋni. E ninirŋná rŋniŋf xwé nŋsiniri aiwi síkwí rasfá enŋf tŋni opéiri aí añŋŋami nání nŋpeyirŋnáyf ayí ananiriŋni. Síkwí ‘Íwí nání oumini.’ yaiwiarŋŋŋ tŋni enjána nŋperfna Gorixó rfa anŋŋf wearŋŋyio nŋsikeaárŋnáyf ayí nanŋmani. ⁴⁷ Síŋŋwí wŋniyi tŋni íwí nání nŋmorŋnáyf síŋŋwí ayi nŋyori emi morŋŋni. E ninirŋná rŋniŋf xwé nŋsiniri aiwi síŋŋwí ná wíyini nanimí opéiri aí añŋŋami nání nŋpeyirŋnáyf ayí ananiriŋni. Síŋŋwí íwí nání mófyi tŋni néisána nŋperfna Gorixó rfa anŋŋf wearŋŋyio nŋsikeaárŋnáyf ayí nanŋmani. ⁴⁸ Rfa anŋŋf wearŋŋe xweamí mŋpe anŋŋf nŋsirí rfa eni anŋŋf rŋniŋŋ yariŋerini.

⁴⁹ “Saxí aiwáyo moariŋfápa Gorixó rfa eni ámá nŋni nanŋf oimónipoyiniŋŋ saxiniŋf e monfáriní. ⁵⁰ Saxí aiwá awí imixariŋf enagi nání nanŋŋriŋni. E neri aí xegí awí yariŋŋŋŋ anŋpá neri aiwániŋf imóniŋána arŋge neri ámi awí eniŋoi? Soyfne saxiniŋf nimóniŋro saxí aiwáyo awí imixariŋfápa ámá nŋyoní píranŋŋf e nŋwirŋnáyf, sewaniŋoyfne mŋmŋeyoániŋa nero píranŋŋf nŋikumixiniŋro néra úfrixini.” urŋŋnigini.

10

Apixí emí moarigíá nánirini.

¹ Jisaso níwíápínimeari e píní níwíarimí nuri Judia píropenisíyo ní múrorí inigí Jodani rapáyo jfariwámi dání warfná oxí apixí epíroyí nero o tñj e awí eánána xegí yariñjpa ámi uréwapiyarfná ² Parisi wa níwímearo omí iwamfó níwíwapiyiro re urigíawixini, “Wa negí jwí ikaxí eánijpí fá nírore re rarigíarini, ‘Xegí oxo apiximí ananí emí mopaxíriní.’ rarigíarini. Wa ‘Emí mopaxímani.’ rarigíarini. Joxiyá dñj arige simónariní? ‘Ananí emí mopaxíriní.’ risimónariní? ‘Nwíarini.’ risimónariní?” uríagfa ³ re uríjñiginí, “Moseso enjína segí seárfawéyo jwí ikaxí nurirfná píoi uríjñiginí?” uríagí ⁴ re urigíawixini, “Moseso amá apixí emí moaníro nání ananí payí re riniñjpi ‘Nioní imí anñj emí móarini.’ riniñjpi nearo owiowárfopoyiníri sñjwí neanagíriní.” uríagfa aiwí ⁵ Jisaso re uríjñiginí, “Soyíné segí dñj tñí níxídro arki segí apixí emí moaníro yariñjagfa nání Moseso jwí ikaxí apí níriri eanírini. ⁶ E nerí aiwí xwiyá rípi níriri ríwamñj eanírini, ‘Goríxo enjína xwíá imíxiri anjina imíxiri nerfná oxí imíxiri apixí imíxiri enírini. ⁷⁻⁸ Ayínání oxo xaniyaúmí píní níwíarimáná xegí apixí tñí níkumíxiniáná ná ayí ná bínññj imónóriní?’ E níriri eánijf enagí nání xixegíni imónarigímani. Ná ayí ná bínññj nimónóriní emearigíriní. ⁹ Ayau nímeánimí nemerfná Goríxo jwíraríñj enagí nání píní níwíarimimí mupa oépiyi.” nurimí nuri ¹⁰ anjyo nípáwiri ñweañána wiepísaríñjowa ámi o meánigíá nání urífpí nání yariñj wíána ¹¹ o re uríjñiginí, “Amá go xegí apixí emí nímorí wí nímearfnáyí, xámí meanjimí sípi wikárarini. ¹² Apixí gí gí ení xegí xíagwomí píní níwíarimí nuri womí nímeánirfnáyí, xámí meánijomí sípi wikárarini.” uríjñiginí.

Niaiwí onimiápiami wé ikwíkwíarimí enj nánirini.

¹³⁻¹⁴ Amá wí Jisaso wigí niaiwí oimónfopoyiníri wé wikwíarini nímeámí báná wiepísaríñjowa míxí uraríñjagfa Jisaso awa pírfí urakianíro yariñjagfa níwínirí wikí dñj níwíawirí re uríjñiginí, “Soyíné pírfí murakipani. Goríxo xwioxíyo nímeámí nerí píraníñj seamejweaní sñjaní nimónirfná o amá niaiwí tñj yapi nioní dñj níkwírófáyo meñweaní enagí nání soyíné pírfí murakipani. Nioní tfe nání xe obípoyi. ¹⁵ Nioní nepa seararíñjini. Amá gíyí gíyí niaiwípia xaniyaúmí dñj ikwírore símanjwíyóníñj yeáyí uríñiro yariñjapáníñj Goríxomí e mepa nerfnáyí, o xwioxíyo nímeámí nerí píraníñj seamejweanípimí wí páwipírfámani.” nurimáná ¹⁶ niaiwípia wímí nímeari sáfyo níjwíraríñimáná wé seáyí e wikwíarini “Gí ápo píraníñj oumení.” ríri níwia ujñiginí.

Amá amípi mímúróniñj wo nánirini.

¹⁷ Jisaso níwíápínimeámí anj wíyo umínirí yariñá amá wo o tñj e nání mífí níbirí símímanjímí dání xómíñj níyíkwiri yariñj re wiñjñiginí, “Nearéwapiyariñj nanjoxini, arige nerfná nioní dñj níyímíñj tñjñoní imónimíarini?” uríagí ¹⁸ o “Jisaso Goríxoríani?” oyaiwiníri re uríjñiginí, “Joxí pí nání ‘Nearéwapiyariñjoxini níriirfná ‘Nanjoxini níriirni? Amá wí nanjmani. Sa Goríxo nanjorini. ¹⁹ Joxí jwí ikaxí eánijpí nání ríxa níjfa imónijini. Níwíápínimeari amá wí mípíkípa eríini. Amá wí tñí fwi minípa eríini. fwi nímeapa eríini. Yapi murípa eríini. Yapi nurepísiri fwi murápi eríini. Inókímí tñí ápomí tñí wéyo meríini.’ E riniñjpi joxí ríxa níjfa imónijini.” uríagí ²⁰ o re uríjñiginí, “Nearéwapiyariñjoxini, apí nípíní síní ononí imóníñjé dání pírfí níwíawí píraníñj níxída bíñjari.” uríagí ²¹ Jisaso sñjwí agwí níwínirí wá níwianirí nání re uríjñiginí, “Nípiní níxídirí aiwí ámi bí sínirini. Joxí nuri díxí iyá fá tñí xwíá tñí amípi díxíyí nígwí nání bí nerí nígwí meáfí amá aiwá nání ikeamóníro aikí nání ikeamóníro egíáyo mñí níwírxini. E nemoxí níbirí níxídímerfnáyí, ríwéná nípémáná anjnamí nání nípeyirfná amípi joxiyá aga xwé níderoníarini.” uríagí aiwí ²² o amípi wí mímúróniñj enagí nání dñj sípi níwirí e mepaxí wimóníagí nání símímanj kípíñj níyimi ujñiginí.

²³ Símanj kípíñj níyimi úagí Jisaso xegí wiepísaríñjowamí sñjwí níwíniméri re uríjñiginí, “Amípi xwé tégíáyí ananí Goríxomí dñj níwíkwírore o xwioxíyo nímeámí nerí umeñweaní páwipaxímani.” nuríri ²⁴ awa xfo rífpí nání ududí yariñjagfa níwínirí ámi re uríjñiginí, “Niaíwoyíné, amá wí aníñj miní yaníro nero aiwí ananí Goríxomí dñj níwíkwírore o xwioxíyo nímeámí nerí umeñweaní páwipaxímani. ²⁵ Kamerí enj rapírapí gwí kiwearigíá óyimi ananí páwipaxíriní.’ riyaiwiaríñj? Amá amípi xwé tégíáyí kamerí enj óyimi nípáwípa éfpíñj Goríxo seamejweaní nání ananí páwipaxímani.” uríagí ²⁶ awa ududí níkaríñiro re urigíawixini, “E imóníñána amá gíyo Goríxo yeáyí uyimíxemeaníaríani?” uríagfa ²⁷ Jisaso sñjwí agwí níwínimáná

re uriniginini, “Ámá wí mepa epaxí nimónimáná aiwí Gorixoyá dñj tñi ananirini. Amipi Gorixo mepa epaxí wí mimóninagí nani oyá dñj tñi epaxirini.” uraná ²⁸ Pitao re uriniginini, “Ai, none negí amipi rixa pñi nwiarimi joxi rixfidimearinhwini.” urfagi ²⁹⁻³⁰ Jisaso re uriniginini, “Nepa seararini. Ámá giyí giyí nioni dñj nnikwíroro xwiýá nioni nani yayí seainarini wá urimero eni éíyí xexirímeayorani, xináiwamirani, xegí niaiwíyorani, xegí anirani, xegí aiwá omihirani, pñi nwiarimi nixfidirínáyí, sini mípé xwiýáo nihwearina xexirímea imóníyáí xináíwa imóníyáí xegí niaiwí imóníyáí xináíwa imóníyáí xegí niaiwí imóníyáí xegí aní imóníyáí xegí aiwá omihí imóníyáí wíwanihíyí pñi wíaríyáyo seáyí émi múronínfáriní. E neri áí nioni nixfidarínagfa xeanihí eni niwímeanífarini. Ayí eni aní ríwéná imónínfáyo dñj níyíminihí tífíyáí nimóníro ñweapírfáriní. ³¹ E neri aiwí ámá ‘Xwéoníriní.’ níróro xámí xámí imónarigíyáí níperíná surímá yáripírífarini. Agwí ríná surímá ñweagíyáí níperíná xámihíyo múropírífarini.” uriniginini.

Ámí yumí “Ninipikipírífarini.” uriní nánirini.

³² Awa ófyo nuro aní yoí Jerusalemí nani niyiríná wiepísarinhowa Jisaso arfki aní apimi nani niyirí xámí umearinagí niwiniro ududí niníro ámá Jisasomí xfidarigíyáí wí eni ayá sfwí uroarinagí o ámí xegí wiepísarinhí wé wúkaú síkwí wá awamí ná dámíni e nímíaurí ámí xfómí wa wípírífápi nani áwanj nuriri ³³ re uriniginini, “None Jerusalemí nani niyirane rémóáná ámá imóninagíni re níkeaáripírífarini. Ámá wo nioni nani míyí uraná apaxipánihí imónigíá xwéowa tñi ñwí ikaxí éanihípi mewegíwa tñi nioni xwiríxí nírimero xwiýá nínimearíro ‘Sa joxinirini.’ níróro nípkímooñiro wauyowamí mñi níwípírífarini. ³⁴ Mñi níwíáná awa ríperirí níro reañwí níróro iwánj nearo nínífasáná nípkikipírífarini. Nínipíkíro aiwí síá wíyáú wíyí óráná ámí wíápnímeámífarini.” uriniginini.

Jono tñi Jemiso tñi yarinhí wigípi nánirini.

³⁵ Sebediomí xewaxowáú Jemiso tñi xogwáo Jono tñi anjwí e nuri Jisasomí re urigísixini, “Nearéwapíyarinhoxini, yawawí pí pí nani yarinhí síwíyí joxí anani niyeairífarani?” urfagi ³⁶ o re uriniginini, “Nioni pí eaiimi nírarinhí?” urfagi ³⁷ awáú yawawí eni áminá imóníwiniginirí wiepísarinhí wá yawawí símanjwíyónihí yeáyí yeaurínírxinirí re urigísixini, “Joxí idáná ámináoxí nimónirí meñweanáná ámá nñi símanjwíyónihí yeáyí rurínáná yawawí joxíyá wéyo mñi mñi onjweápiyínirí síñwí yeantíréríraní?” urfagi aiwí ³⁸ Jisaso re uriniginini, “Awagwí yarinhí niarigíipi nani níjía mimónipa neri nani yarinhí niarinhí.” nurirí ewayí xwiýá ámá wa xfómí píkipírífá enagí nani áwanj nuriríná yarinhí re winiginini, “Awagwí inigí síxí nioni nímfáwa anani nípaxí imónípisíraní? Inigí waxíyo nioni xémfápi awagwí eni anani xepaxí imónípisíraní?” yarinhí wíáná ³⁹ awáú re urigísixini, “Ananirini. Yawawí nepaxirini.” urfagi o re uriniginini, “Inigí nioni nímfáwá awagwí eni nípisíriní. Inigí waxí nioni xémfápi awagwí eni xepísríriní. ⁴⁰ E neri aiwí ‘Woxí rñmí dani ñweatí. Woxí rñmí dani ñweatí.’ wí earípaxonímaní. Gorixo xewaníño earípaxíriní. Xfo wimónarinhí goxí goxí ‘Jisasomí mñi mñi ñweápiyí.’ earípaxíriní.” uraríná ⁴¹ wiepísarinhí wé wúkaú wá Jemiso tñi xogwáo Jono tñi e urarínagí ará níwiwo wíki dñj níwíaiwiwo yaríná ⁴² Jisaso “Nioni tñj anjwí re bípoyí.” nurirí re uriniginini, “Émáyá áminá meñweagífáwa seáyí e nimóníro wigí ámáyo ayá mírímíxí peayí wianarífarini. ⁴³ E neri aiwí awa yarigífápa axípi mimónipaní. Go go segí ráronihí nimónirínáyí wóyónéyá omihí seaiaríño nimónirí arírá seaiwiniginini. ⁴⁴ Go go xámí xíráónihí imóníoxí xináiníhí nimónirí ámá níyoní sanj urápíméiríxiní. ⁴⁵ Nioni eni ámá imóninagíni á ámá sanj nírápírí nani weapínagímaní. Ámá nñi nani nupeirí gwíñihí roayírómíginirí weapínarini.” uriniginini.

Síñwí supáriní Batimiasomí nanj imíxinhí nánirini.

⁴⁶ Jisaso wiepísarinhowa tñi nawíní sini Jerusalemí nani niyiro aní áwiní e bimi xegí yoí Jeriko nírémore ríxa anj apimi wíarí múroañiro yaríná ámá síñwí supáriní wo — O omihí mepaxo enagí nani óf manjpa tñi nihwearíná nígwí nani tñi aiwá nani tñi ríxinhí urarínorini. Xano xegí yoí Timiasorini. Xfo xegí yoí Batimiasorini. O óf manjpa tñi nihwearíná ará wíyí re winiginini. ⁴⁷ “Nasaretí dñj Jisaso daiwo pwarini.” rarínagí ará e níwirí ríaiwá enj tñi re rayiniginini, “Jisasoxi, rárfawé míxí ináyí Depitoyáoxini, wá níwianei.” urarínagí ⁴⁸ ámá wí míxí ríá tñj níróro “Ríxa pñi wíarei.” urfagi aiwí arfki wíni enj tñi ríaiwá re rayiniginini, “Rárfawé míxí ináyí Depitoyáoxini, wá níwianei.” urarínagí ⁴⁹ Jisaso xegí pwaríñe nírómáná re ríñiginini, “Omí ríaiwá urípoyí.” urfagi ayí omí ríaiwá níróro re urígíawixini, “O wíarí níróroarínirí ayá sfwí níróropaní. Joxí nani ríaiwá rírarini. Ríxa Wíápnímeatí.”

uráná ⁵⁰ iyá nípánrîrî ñweañf nípírîrî emî nîmómî nîwíápînrîmeámî nurî Jisasomî wímeááná ⁵¹ o re urîñîñigînrî, “Nionî pí simî nánî nîrarinînrî?” urfagî sîñwî supárîño re urîñîñigînrî, “Nearéwapîyarîñoxînrî, nionî rîxa sîñwî oanîmînrîrî rîrarinînrî.” urfagî ⁵² o re urîñîñigînrî, “Joxî ðîñjî nînrîkwîrorî nánî ðîxî sîñwî rîxa nanjî anfînrî. ðîxî anjî uî.” uráná re enîñigînrî. Ámî rîxa sîñwî noxoarî nanîrînrî óf e ðánî Jisasomî rîwîfyo nûmî unîñigînrî.

11

Jerusaremîyo nîrémorîná mîxî ináyî rémoarîgîfápa rémoñf nánîrînrî.

¹⁻² Jerusaremî tîñjî anjwî e nîrémorîná anjî onîmiá biaú xegî yoí rîpiaúrînrî. Betîpasi tînrî Betanî tînrî apiaúrînrî. Anjî apiaúyî ðfwrî xegî yoí Oripipá tîñjî e nîrémoro Jisaso xegî wiepîsarîñjîyî waúmî re urowárîñîñigînrî, “Awagwî anjî dayo ikwîrónîñjîpîmî nánî nurî rîxa nîrémoro dogî sipîkî wo amá wî sînrî seáyî e éf mîñwearîgîfó gwî yurárîñjîñagî sîñwî nîwînrînrînrî nîkwearî nîmeámî bîpiyî. ³ Amá wî ‘Pî nánî ikweaarîñjî?’ yarîñjî e eaiánáyîf, re urîpiyî, ‘Yegî Ámînáo dogî romî seáyî e nîxeñwearî unî nánî ikweaarîñjwî. Rîxa nîxeñwearî nîmeámî numáná amî re wîrénapînrîñjî.’ urîpiyî.” urowáráná ⁴ awaú nurî amá wíyoyá anjî fwî e dogî sipîkî wo gwî nîyurárînrîmáná óf e ronjagî nîwînrînrî ikweaarînrî ⁵ amá wî ðae rogîáyîf yarîñjî ro oyá wîgîawîxînrî, “Awagwî pí nánî dogî o ikweaarîñjî?” urîfagî ⁶ awaú Jisaso “Re urîpiyî.” urîfîpî axîpî uráná ayî xe oikweápiyînrînrî sîñwî wînrîfagî ⁷ awaú dogî sipîko Jisaso tîñjî e nîméra nîbîrî nîwárîmáná Jisaso seáyî e éf xeñweanî nánî wîgî iyá seáyî e ikwîáráná o seáyî e nîxeñwearî nîmeámî warînrî ⁸ amá obaxî wî enjîná mîxî ináyowamî yayî wianro nánî wîgî iyá nîpîrayiro óf e ikwianjwî neapára warîgîfápa axîpî wîgî iyá óf e ikwianjwî neapára warînrî wî ófápa tîñjî e írîmîñjî nánîñîñjî ikwianjwî nîdoro óf e ikwianjwî neapára warînrî ⁹ Jisaso áwînrî e enjána xámî warîgîáyîf tînrî rîwîfyo warîgîáyîf tînrî rîfaiwá re nîra ugîawîxînrî, “Gorîxomî seáyî e oumeaneyî. Amá Ámîná Gorîxo urowárénapîfagî barîñjî ro oyá ðîñjî tînrî seáyî e imónîñîñîñînrî. ¹⁰ Arfowa mîxî ináyî Depitoyá xwioxfyo ñweaagîfápa xwioxf nene ñweanîfwá nánî nîmóga barîñjîpî Gorîxoyá ðîñjî tînrî seáyî e imónîwîñîñînrî. Anjînamî seáyî e imónîñomî seáyî e oumeaneyî.” nîra ugîawîxînrî.

Íkíá pikîf wînamî ramîxîñjîf nánîrînrî.

¹¹ Rîxa Jerusaremî nîrémoro Jisaso anjî rîðîyowá yarîgîfwámî nîpáwîrî wáf ikwîfrónîñjî e ðánî wenîñjî amî amî nemerî rîxa sfá orarîñjagî nîwînrînrî xegî wiepîsarîñjîf wé wúkaú síkwîf waú tînrî nawînrî anjî yoí Betanî nánî nuro sá wegíá ¹² wáfápi tînrî nîwíápînrîmeámî Betanî pînrî nîwíarîmî nurînrî Jisaso agwî wíagî ¹³ wenîñjî éyîf wînrîñîñigînrî. Íkíá yoí pikîyî rînrîñjîf wîna, íwîf inîñjîna jfámî jfîna ronjagî nîwînrînrî sogwî nánî páf emînrînrî anjwî e nurî wenîñjî éyîf wînrîñîñigînrî. Ná mîwé íwînrî inarîñjagî nîwînrînrî xegî ná wearîñjîná sînrî mîmónîñjagî nánî ná mîweñjagî nîwînrînrî ¹⁴ wiepîsarîñjowá arfá egíe ðánî íkíánamî re urîñîñigînrî, “Íkíá rînrîxînrî, amá wî sogwî mîðanîpa epîrîfá nánî ná mîwepa sa anîñjî re énrîxînrî.” urarînrînrî wiepîsarîñjowá arfá wîgîawîxînrî.

Anjî rîðîyowá yarîgîfwámî ðánî mîxî urowárapiñjîf nánîrînrî.

¹⁵ Jerusaremî nîrémoro anjî rîðîyowá yarîgîfwámî nîpáwîro Jisaso re enîñigînrî. Amá anjî iwámî inînrî bîf inarîgîfáyo mîxîðámîf wíowárînrî amá nîgwîf senîsf nînayiro tarîgîfáfyá ikwianjwî mîmîwíarîf erî amá injî xawíowîf rîðîyowá nánî bîf inarîgîfáfyá ikwianjwî éf ñweaarîgîfápi mîmîwíarîf erî ¹⁶ amá sanjî amîpî xwanjwî nîkwónîmî anjî iwámî áwînrîmî anjwî e imónîñje xemoarîgîfáyo pîrîf wíalkîmîf wîrî enîñigînrî. ¹⁷ E nemáná iwamífó nuréwapîyîrînrînrî mîñjîf nîrorî re urîñîñigînrî, “Re mîrînrîpa renî, ‘Anjî Gorîxonîyáiwá nánî re rîpîrîfárînrî, ‘Amá gwîf wîrî wîrî nînrî Gorîxomî xwíyífá urîpîrîfá nánî oyá anjwárînrî.’ rîpîrîfárînrî.’ mîrînrînrî renî? E nîrînrînrî aîwî soyîné íwîf meaarîgîfáfyá yarîgîfápa axîfînrîñjîf nero nánî anjî rîwá íwîf meaarîgîfáfyá anjîñîñjîf imónînrî.” urîñîñigînrî.

¹⁸ Apaxîpánîñjîf imónîgîfá xwéowa tînrî ñwîf íkaxîf eánîñjîpîf mewegífáwa tînrî amá wî “Jisaso e neararînrî. E neararînrî.” rarîñjagîfá arfá nîwîro amáyîf o xwíyífá uréwapîyarîñjîyîf nánî rîxa ðîñjîf nîpîkînrîro nînrî Jisasomînrî xîðîpîrîxînrînrî wáyîf nero inîmî omî pîkianro nánî mekaxî nîméra ugîawîxînrî. ¹⁹ Sfá ayîf ayo sfá orarînrî o wiepîsarîñjowá tînrî Jerusaremî pînrî nîwíarîmî nuro anjî wíyo sá weagîfárînrî.

Píkîna yîwearîñjagîf wînrîgîfá nánîrînrî.

²⁰ Jisaso wiepîsarîñjowá tînrî sá wegíá wáfápi tînrî nîwíápînrîmearo Jerusaremî nánî nurînrînrî wenîñjî éyîf wînrîgîfawîxînrî. Íkíá pikîfna mîkîf aî tînrî rîxa yeáyîf yarfagîf nîwînrîro ²¹ Pitao Jisaso agíná éfîpî nánî ðîñjîf wînrîfagîf mîñjîf sfájá neánînrî re urîñîñigînrî, “Aî,

nearéwapiyariñjoxini, ikfá pikfna joxi agína ramixárfína ríxa yíweánárinini.” urfagi 22 o “Emimf nioni éapa awa eni epaxfíni.” niyaiwiri nani re uriniginini, “Soyfne eni Gorixomi dñjfi níwíkwíróa úpoyi. 23 Nioni nepa seararini. Ámá gíyí gíyí ‘Dfwí rípa níja rawírawáyo opiéroni.’ riri dñjfi ná bini mori xfo rífpí ‘Xixeni imóninijoi.’ yaiwiri nerfnáyí, Gorixoyá dñjfi tñni xixeni enijoi. 24 Ayínáni soyfne woxi woxi Gorixomi yariñjfi níwirfna ‘Nioni re emfáriní.’ uríro omi dñjfi wíkwíróro ‘Gorixoyá dñjfi tñni xixeni imóninifáriní.’ yaiwiro nerfnáyí, oya dñjfi tñni xixeni imóninifáriní. 25 Soyfne woxi woxi éf níroro Gorixomi yariñjfi níwirfnáyí, ámá wí sípí seaikárfáyí wíkwí níwónipa nero yokwarimf wífríxiní. E nerfnáyí, segí ápo anfnamf ñweano sípí soyfne wimxfápi nani eni yokwarimf seainfáriní. 26 E mepa nerfnáyí, anfnamf ñweano soyfne manj pfrf wiaikigfápi nani yokwarimf seainfámaní.” uriniginini.

“Néní tñjoxi imónei.’ go ririjoi?” urigfá nánirini.

27 Ríxa Jerusalemi nírémore Jisaso anj rídiyowá yariñjfiwámí inimi anj emearfna apaxfpaninif imónigfá xwéowa tñni ñwí ikaxf eáninifpi mewegfáwa tñni Judayf mebaowa tñni omi níwímearo 28 re urigfawixini, “Aga go rírfagi ámá anj rídiyowá yariñjfiwáiwá riwámí bfi inarigfáyo mífádmáf éiniginí? Dñjfi goyá tñni é éiniginí?” urigfá 29 Jisaso re uriniginini, “Nioni eni yariñjfi bfi oseaimini. Soyfne nionifápi áwanj níranáyí, nioni eni ‘E éiríxiní.’ nírinjo nani anani áwanj searimfíni.” nuriri 30 re uriniginini, “Yariñjfi nioniyá rípirini. Jono wayf níneameaia wago anfnamf ñweano yá dñjfi tñni wayf níneameaia wagfíraní? Xfóyá dñjfi tñni yagfíraní? Nioniyá api nani xámí áwanj nírfpoyí.” uraná 31 wíwaninjowa dñjfi nímore inimi yariñjfi re niga ugfawixini, “None ‘Jono Gorixó dñjfi ukikayonagí yagfíriní.’ áwanj e nuríranénáyí o re nearinijoi, ‘Pí nani Jono searagfípi nani míkwrópa nera ugfawixini?’ nearinijoi.” nírinro 32 ámi inimi re rínigfawixini, “None ‘Jono xegí dñjfi tñni yagfíriní.’ uraníréwíni? Oweoi. Ámá sípí re epfroyf egfáyí iwanj neaeapfírxini.” nírinro níni Jono nani “Gorixoyá wfá rókiamoagfí worfáni?” yaiwiarigfá enagí nani “Api eni xixeni urípaxf mimónini.” nírinro ámá iwanj neaeapfírxinirí wayf nero nani áwanj murf 33 re urigfawixini, “Oweoi, none majfáriní.” urigfá Jisaso “Nioni eni ‘Joxi é éiríxiní.’ nírinjo nani áwanj wí nísearimfíméini.” uriniginini.

12

Ewayf ikaxf wainf omínjfi síñwí uwíníarigfáwa nánirini.

1 Jisaso ewayf xwiyfá wí ñwí ikaxf eáninifpi mewegfáwámí tñni Parisiowámí tñni nuriri re uriniginini, “Ámá wo wainf uraxf íwfá nuriri xwfná nírori wainf xegí inigfí nípfrfa nani wainf sogwf xoyikímí enfa nani síñáyo óf nírixiri wainf omínjfiyo áwinimí anj awí ñweapfífa nani seáyí émi nímirá nípeyiri néisáná ámá wí síñwí uwínaxfídpfífa nani re uriniginini, ‘Wainf sogwf níáf éánáyí bfi soyfne segí mearo nioni gí meari emfa nani nioniyá omínjfi rípmi anani síñwí níwinipfírfáraní?’ nurimí anj wíyo ememínirí nani nurí níñweásáná 2 wainf ríxa níáf enjáná xegí omínjfi wíarigfá wómí re urowaríniginini, ‘Joxi nioniyá wainf omínjfiyo nani nurí inigfí wainf áwa nioni nani níwíxiri iwajfá níarífápi nurápiyauí.’ urowarfagi o nurí 3 omínjfiyo rémóáná awa re egfawixini. Íá níxero wé neáfásáná anípáomí urowarfagfáwixini. 4 Anípáomí urowarfagfá nani omínjfi xiáwo ámi xegí omínjfi wíarigfá ámi wómí urowaráná awa re egfawixini. Omi xegí mínjfiyo mínjfi roro sípí wíkáritro wiagfá 5 omínjfi xiáwo ámi wo urowaráná omi nípkiro tfgfá o ámi wámí urowaráná wíyo iwanjini nearo wáritro wíyo nípkiro tíro néfásáná enjáná 6 ámi wo xegí xewaxo dñjfi síxí uyinjo síní enagí omi nurowarínífa re ríniginini, ‘Gf íwo enagí nani sípí wí mívímíxípa nero arfá wípfáoi.’ nímonariní. rff áwi 7 xewaxo rémóáná wainf omínjfi síñwí uwíníarigfáwa re rínigfawixini, ‘Íwí ro xanoyá dñjfi tñjo enagí nani omínjfi rípi níni negfípi meaanfwá nani opíkianeyí.’ nírinro 8 omi fá níxero nípkiro omínjfiyo bfanírwámimí moaigfawixini.” Jisaso ewayf xwiyfá api nuriri 9 re uriniginini, “Omínjfi xiáwo omínjfi síñwí uwíníarigfáwámí pí wininjo? O níbirí awamí wárfá níxerí ámi síñwí wíkwí uwínipfífa nani wárinijoi.” nuriri 10 re uriniginini, “Ewayf xwiyfá Bíkwyfo eáninifpi rípi eni fá míropa egfáraní? ‘Síñá anj mírarigfáwa síñá awíaxf nani pfá nerfna wo ‘Sípirini.’ nírinro emí mófo nani Gorixó ‘Síñá o tñni xámí nífirfnáyí anj enj neánirí nanj imóninijoi.’ nírinro síñá o nímeari táná anj enj neánirí nanj imóninirini. 11 Gorixó é éf enagí nani nene síñwí níwínírfna aga nanj imóninijoi wínarinwáriní. E eáninifpi soyfne fá míropa egfáraní?” urfagi 12 awa “None nani dñjfi níneaiawirí ewayf xwiyfá api rfa nearariní?” niyaiwiro ríxa fá oxíraneyinirí éfáyí ámá sípí Jisasomí arfá wíanro nani o tñjfi é epfroyf egfá nani wayf nero nani omi pñni níwíarimí ugfawixini.

Nigwí émáyo takisí nání wiarigfá nánirini.

¹³ Awa nuro iními re rinigfawixini, “Omí pasáníj nurirane yapí re uréwapiyánfwiní, ‘Nigwí nání takisí émáyo nearáparigfápi síní mání wianiréwini? Mání mtiwipa yaniréwini?’ uranfwiní. O ‘Oweoi, síní mání mtiwipa époyi.’ ránáyí, wauyowa omí fá níxero gwí yipíráoi. E mtiwipa neri ‘Oyi, seyíné mání níwirfná apání yaríjo.’ ránáyí, ámá sipfáyí ámí arfá bí m-wí nero pání wiáripíráoi.” níriníro Parisi wa tñi mtiwí ináyí Xeroto tñi níkumixiníro emearigfá wa tñi xwiyfá apí tñi pasáníj uraníro nání Jisaso tñij e urowáráná ¹⁴ awa omí níwimearo weyfí numearíro re urigfawixini, “Nearéwapiyaríjoxini, nínearéwapiyirfná nepání nearéwapiyaríjoxirini. Ámá ámínáowayá síjwíyo dání aí xwiyfá ámí xegí bí mtiwí axípi ní raríjoxirini. Sipí riri naní riri yaríjmani. Xwiyfá Gorixoyáni xixeni nearéwapiyaríjirini.” nuriri yaríj re wigfawixini, “Émáyfá mtiwí ináyí Sisaoyi rinijomí takisí nání nigwí mání wiaríjwápi síní mání wiayaniréwini? Pfi ní wíaraniréwini? ¹⁵ Síní anani mání wianiréwini? Mání mtiwipa yaniréwini?” uráfá aiji o “Yapí nírewapiyaníro rini raríjoi?” níyiwiri re uríjiginini, “Soyíné pí nání yapí pasáníj níwapiyaríjoi? Émáyfá moní bí síjwí wínaní nímeámí bípoyi.” nuriri ¹⁶ ríxa nímeámí báná o re uríjiginini, “Nigwí rípiimi yoi goyá tñi sfimímaní goyá tñi njewani?” uráfá awa re urigfawixini, “Émáyfá mtiwí ináyí Sisaoyá njewani.” uráfá ¹⁷ o re uríjiginini, “Sisaoyá sfimímaní njewanjá nání ayí oyáriní. Ayínání mání wírfixini.” nuriri ámá Gorixo xewaníjóníj imíxíj éngají nání omí díj owíkwírópoyiní ámí re uríjiginini, “Ámípi Gorixoyáníj imóníjpi Gorixomi ení mání wírfixini.” uráná awa ududí ayá wí winíjiginini.

“Ámá ámí wiápiñimeapírfáriní.” uríj nánirini.

¹⁸ Ámá Judáyí wa Sajusiýi rinij wa —Sajusiowa re rarigfáwa, “Ámá nípémáná enjánáyí wí níwiápiñimeapaxímani.” rarigfáwarini. Awa níbéro Jisasomi níwimearo ¹⁹ mtiwí nírore re urigfawixini, “Nearéwapiyaríjoxini, Moseso ení ná nene nání njwí ikaxí bí re nírirí ríwamaníj eanjirini, ‘Ámá wo síní níaiwí memé péánáyí xegí apíxi síní njewánáyí péomí xexirímeáowa wo níaiwí wiemeainí nání aní meáwíngini.’ e nírirí eanjirini.” nurimáná ²⁰ ewayí xwiyfá rípi urigfawixini, “Xexirímeáowa wé wíúmí dání wáw éjáná wo apíxí wí nímeari níaiwí memé péánáyí ²¹ ámí xexirímeáowa wo anímí nímeari o ení níaiwí memé péánáyí ²² xexirímeáowa ámí wo awáw egípa axípi neri ²³ nowani ení e néra nuro níaiwí wí memé nípémáná enjánáyí apíxi ení penjiginini.” Ewayí xwiyfá Jisasomi e nírore yaríj re wigfawixini, “Ríwéná ámá pegfá níniyí wiápiñimeááná xexirímeá wé wíúmí dání wáw awa ení níwiápiñimearfná apíxí aximí meagfáwa éngají nání apíxi go meanjá wínaníwárfani?” yaríj e wíáná ²⁴ Jisaso re uríjiginini, “Soyíné xwiyfá Gorixoyá Bíkwoyá eáníjpi nání níjfé mimónípa ero ení síxí eáníj Gorixoyápi nání ení níjfé mimónípa ero nero nání xwiyfá wasíwá raríjo. ²⁵ Pegfáyí níwiápiñimearóná ámí meáníprírfamani. Anjánáj anjánámí njewáwa imóníjgápa axípi e njewapírfáriní. ²⁶ E nírirí aiji segí díj ‘Pegfáyí ámí wiápiñimeapaxímani.’ yaiwiarigfáyí nání xwiyfá bí oesarinini.” nuriri re uríjiginini, “Pegfáyí ámí níwiápiñimeapírfáriní. Xwiyfá ení ná Moseso íkfá onímiánána tñi mání ápiáwí wearíjagí winíjpi nání Bíkwoyó níriniri eáníjpi síní fá mtiwipa regfawixini? Moseso ríá apimí síjwí wínaná xegí xiáwowa Ebírfamo tñi Aisako tñi Jekopo tñi awa pegfámí enjáná aiji omí Gorixo re uríjiginini, ‘Nioni díxí ráwowa Ebírfamo tñi Aisako tñi Jekopo tñi awáyá Njwá imóníjónirini.’ E uráfá nání awa pegfáwa aiji wigí díj síní síj imóníjagá nání Gorixo ‘Awáyá Njwáonirini.’ ríparíriní. ²⁷ O ámá xfomí díj níwíkwíróro péfá aí ayí síní wigí Njwáonirini. Ámá xfomí díj níwíkwíróro pegfá tñi síní síj njewagfá tñi aiji wigí Njwáomani. Soyíné díj aga wasíwá moaríjo.” uríjiginini.

“Njwí ikaxí gímiini gípi seáyí e imónini?” urigfá nánirini.

²⁸ Njwí ikaxí eáníjpi mewegfá wo níbirí Jisaso Sajusiowa tñi xwiyfá ximíximí nírore rinaríjagá níwini Jisaso ríxa píraníj urenjíparíjagí arfá níwiri yaríj re winíjiginini, “Njwí ikaxí eáníj níyoni gímiini gípi seáyí e imónini?” yaríj e wíagí ²⁹ Jisaso re uríjiginini, “Gorixoyá njwí ikaxí eáníj seáyí e imóníjpi rípirini, ‘Isireriyíné arfá époyi. Negí Ámíná Gorixo ná woní onirini.’ ³⁰ Gorixomi díj síxí nuyirfná onímiápi onímiápi muypa époyi. Díj síxí uyiro díj wíkwíróro ení neáníro xídíro érfixini.’ Njwí ikaxí seáyí e imóníjpi apíriní. ³¹ Ámí axípi níriniri eáníj bí rípirini, ‘Ámá aní nemerfná síjwí wínaníjyí nání wará díxí nání díj sípi siaríjpa axípi díj sípi wírfini.’ Ámí bí eáníjpi apíriní. Gorixoyá njwí ikaxí níriniri eáníjyí rípiáumí wí seáyí e imónini.” uráfá ³² njwí ikaxí eáníjpi mewenjo re uríjiginini, “Nearéwapiyaríjoxini, neparini. Joxí xixeni mtiwí nírore re ríni, ‘Gorixo ná woní onirini. Axípi óníj wo

mimónini. ³³ Gorixomi dñj sɨxɨ nuyirɨnɨ dñj sɨxɨ uyiro dñj wɨkwɨroro eñ neanıro xɨdɨro erɨɨni. Ámá anj nemerɨnɨ sɨjwɨ wɨnarɨjɨyɨ nani wará dɨxɨ nani dñj sipi siarɨjɨpa axɨpi dñj sipi wirɨɨni. Joxɨ xixeni e rɨɨni. Ámá Gorixó nani sipisipɨ bi mɨnɨ noni rɨá nikaárɨrónarani, bi nɨnɨro rɨdɨyowá nɨyárɨrónarani, nerɨnáyɨ nanj yarɨgɨá aiwi ámá Gorixoyá ɨwɨ ikaxɨ apiaúmi xɨdarɨgɨáyɨ seáyɨ e imónini.” urɨagɨ ³⁴ Jisaso ɨwɨ ikaxɨ mewenjo dñj píranɨjɨ nɨmorɨ nanj e urarɨjagɨ arɨá nɨwirɨ re urɨjɨniginɨ, “Joxɨ dñj sɨni e nɨmóá nurɨnáyɨ nionɨ nani dñj nɨnikwɨrorɨ Gorixó xwioxɨyo mɨmeámɨ nerɨ neamenjweanfe nani páwipaxɨ imóninɨɨni.” urɨagɨ ámi rɨwɨyo ámá nɨni ayá urarɨjagɨ nani wɨ yarɨjɨ ámi bi owimɨnɨrɨ mɨbɨpa egɨawixɨni.

“Kiraiso nialwɨ goyáorini?” urɨjɨ nánirini.

³⁵ O sɨni Judayɨyá anj sipisipɨ rɨdɨyowá yarɨgɨiwámi dani nuréwapɨyirɨnɨ ámá e epɨroyɨ egɨáyo yarɨjɨ re winɨniginɨ, “Nwɨ ikaxɨ eánɨjɨpɨ mewegɨáwa pí nani re rarɨgɨárɨni, ‘Ámá nene yeáyɨ neayimɨxemeanfa nani arɨowayá xwɨá piaxɨyo dani niwiarorɨnɨ sa xiáwo mɨxɨ ináyɨ Depitoyáo imóninɨárɨni.’ pí nani rarɨgɨárɨni? ³⁶ Depito Gorixoyá kwɨyɨ tɨni nɨrɨrɨ rɨwamɨjɨ nearɨnɨ ámá yeáyɨ neayimɨxemeanfa nani arɨowayá xwɨá piaxɨyo dani iwiaronɨo nani re nɨrɨrɨ eanɨrɨni, ‘Gorixó gɨ Ámináomi re urɨjɨniginɨ, ‘Joxɨ wé náúmɨni nɨjwearɨ sɨjwɨ nanɨrɨ jweanɨáná mɨxɨ sianɨro bɨáyo xopɨrɨrɨ rɨwimɨárɨni.’ urɨjɨniginɨ.” ³⁷ Depito rɨwamɨjɨ apɨ nɨrɨrɨ nearɨnɨ arɨowayá xwɨá piaxɨyo dani iwiaronɨo nani ‘Gɨ Ámináoyɨ rɨagɨ nani arɨge nerɨ sa xegɨ xewaxo imónini?’ urɨagɨ ámá e epɨroyɨ egɨáyo xegɨ xwɨyɨá arɨá nɨwiróná yayɨ winɨniginɨ.

“Nwɨ ikaxɨ mewegɨáwa yarɨgɨápa mepani.” urɨjɨ nánirini.

³⁸ O sɨni nuréwapɨyirɨnɨ re nura urɨjɨniginɨ, “Nwɨ ikaxɨ eánɨjɨpɨ mewegɨáwa yarɨgɨápa mepa éfɨrixɨni. Awa ámá weyɨ oneamépoynɨrɨ rapɨrapɨ sepiá nɨyɨnɨmɨ anj emero ámá yayɨ ‘Ámináoxɨni onearɨpoynɨrɨ awɨ eánarɨgɨe anj emero ³⁹ rotú anjyo nɨpáwirɨnárani, aiwá imɨxarɨgɨe nɨjwearɨnárani, sɨmɨ sɨmɨ e jwearo ⁴⁰ apɨxɨ anúwami amɨpɨ nɨni fwɨ urápanɨro nani ero ámá arɨá egɨe dani Gorixomi xwɨyɨá rɨrɨmɨ nɨwirɨnɨ anɨjɨ nɨwia uro yarɨgɨápa seyɨnɨ mepa éfɨrixɨni. Rɨwéna Gorixó ámá nɨyonɨ mí ómómɨxɨmɨ nerɨnɨ awa xwɨyɨá wé meárɨnɨpɨrɨárɨni.” urɨjɨniginɨ.

Apɨxɨ anj wɨ nɨgwɨ tɨjɨpɨ nánirini.

⁴¹ O sɨni anj rɨdɨyowá yarɨgɨiwámi inɨmɨ anj nemerɨnɨ nuri Gorixó nani nɨgwɨ tayarɨgɨe orɨwámɨni e éfɨ nɨjweámáná ámá obaxɨ nɨmúroayiróná nɨgwɨ tarɨjagɨa nɨwinɨrɨ nɨgwɨ xwé tɨgɨáyɨ xwé tarɨjagɨa nɨwinɨsáná winɨniginɨ. ⁴² Apɨxɨ anj uyɨpeayɨ wɨ omɨ nɨmúrorɨ monɨ rɨá nɨjɨ biaú tɨgɨa nɨwinɨmáná ⁴³ xegɨ wiepɨsarɨjowami “Eɨni.” nurɨrɨ re urɨjɨniginɨ, “Nionɨ nepa seararɨjɨni. Apɨxɨ anj amɨpɨ mayɨ rɨ Gorixó nani nɨgwɨ onɨmɨiá ná biaúni tɨfɨ aiwi ámá nɨni tɨáyo seáyɨ e imónini. ⁴⁴ Ámá nɨgwɨ xwé tɨáyo ná sɨni nɨwenjána obaxɨ tarɨjagɨa aiwi apɨxɨ rɨyɨ mayɨ enagɨ aiwi xegɨ nɨgwɨ aiwá nani bɨ epaxɨpɨ nɨni tɨjoi.” urɨjɨniginɨ.

13

“Anj rɨdɨyowá yarɨgɨiwá pɨneapɨrɨárɨni.” urɨjɨ nánirini.

¹ Jisaso anj rɨdɨyowá yarɨgɨiwámi pɨni nɨwiárɨmɨ warɨnɨ xegɨ wiepɨsarɨjowa wo re urɨjɨniginɨ, “Nearéwapɨyarɨjoxɨni, anj awiaxɨ ikwɨrónɨrɨ sɨnɨ nanj nɨjweaxa urɨ eñj eyɨ sɨjwɨ winɨi.” uráná ² o re urɨjɨniginɨ, “Anj xwé tɨyɨ sɨjwɨ rɨwinɨjɨni? Rɨwéna sɨnɨ kíkírónɨjɨ rɨpɨyɨ womɨ seáyɨ e ikwɨárɨnɨnɨámáni. Nɨni nɨkwierómioanɨárɨni.” nurɨmɨ ugɨawixɨni.

Xeanɨjɨ xámi wɨmeanɨápi nani urɨjɨ nánirini.

³ O dɨwɨ mɨnɨjɨ Orɨpiyɨ rɨnɨjɨyo nɨjwearɨ anj rɨdɨyowá yarɨgɨá pɨni nɨwiárɨmɨ yapɨfámɨni wenɨjɨ nero jweanɨáná wiepɨsarɨjɨ Pitao tɨni Jemiso tɨni Jono tɨni Adɨruo tɨni wigɨpɨ ⁴ yarɨjɨ re wigɨawixɨni, “Joxɨ ‘Sɨnɨjɨ womɨ seáyɨ e ikwɨárɨnɨfámáni. Nɨkwierónowinɨárɨni.’ nearɨpɨ gɨná imóninɨárɨni? Sɨjwɨ ayo nɨwinɨrane ‘Rɨxa nimónini anjwɨ ayorɨani?’ yaiwianɨwá nani pí ekɨyɨjɨ neainɨnɨárɨni? Ekɨyɨjɨ neainɨnɨápi nani áwanɨjɨ nearɨi.” urɨagɨá ⁵ o áwanɨjɨ nurɨrɨ re urɨjɨniginɨ, “Ámá wɨ yapɨ searéwapɨyanɨro epɨrɨfá enagɨ nani dñjɨ fá nɨxɨrɨro éfɨrixɨni. ⁶ Ámá obaxɨ wo wo nɨbayiro yoɨ nionɨyá nɨrɨnɨro yapɨ re searéwapɨyanɨro epɨrɨfá, ‘Yeáyɨ seayimɨxemeámá nani arɨowayá xwɨá piaxɨyo dani iwiaronɨonɨrɨni.’ searéwapɨyanɨro eáná ámá obaxɨ ‘Nepaxɨni.’ nɨyaiwiro xenjwɨyo xɨdɨpɨrɨárɨni. Ayɨnánɨ nionɨ seararɨjɨpɨ dñjɨ fá nɨxɨrɨro éfɨrixɨni. ⁷ Seyɨnɨ ‘Anj ayo mɨxɨ inarɨjoi.’ ránáyɨ, xwɨyɨá imɨjɨ ‘Anj wúmɨ mɨxɨ inarɨjoi.’ rɨnɨméánáyɨ, wayɨ mepani. Mɨxɨ ayɨ xámi niga nuri aiwi sɨfá yoparɨ Jisasonɨ weapɨmɨfáyi sɨnɨrɨni. ⁸ Ámá gwɨ wirɨ

n̄w̄iápn̄imearo w̄in̄ȳf̄ t̄n̄i m̄ix̄f̄ in̄iro ero m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ w̄i n̄w̄iápn̄imearo w̄i t̄n̄i m̄ix̄f̄ in̄iro ero an̄j w̄iȳf̄ w̄iyo pobon̄f̄ eri an̄j wám̄i agw̄f̄ nán̄i ikeamón̄iro yar̄in̄jaḡi n̄w̄in̄ir̄fná d̄in̄j re yaiwip̄ir̄f̄á nán̄i ‘R̄f̄wéná xwé en̄fa nán̄i iwam̄f̄o r̄iȳf̄ r̄iyarin̄?’ yaiwip̄ir̄f̄á nán̄i searar̄in̄i. Ap̄ix̄f̄ n̄iaiw̄f̄ n̄ix̄ir̄ir̄fná d̄in̄j re yaiwiar̄iḡf̄ápa R̄f̄wéná r̄in̄in̄j xwé nim̄in̄ir̄i nán̄i iwam̄f̄o r̄in̄iar̄in̄?’ yaiwiar̄iḡf̄ápa soȳfné eni n̄ion̄i rarin̄jap̄i n̄w̄in̄ir̄fná re yaiwír̄ix̄in̄i, ‘R̄f̄wéná xean̄in̄j xwé neaiméanf̄ár̄in̄?’ yaiwír̄ix̄in̄i. ⁹ N̄ion̄i n̄w̄if̄m̄in̄i n̄imamop̄ir̄ix̄in̄ir̄i n̄ion̄i searar̄in̄jap̄i s̄m̄im̄in̄i tiro aw̄in̄in̄j̄ n̄jwearo éf̄rix̄in̄i. Seȳfné n̄ion̄i n̄ix̄f̄dar̄in̄jaḡf̄a nán̄i ámá w̄i p̄r̄f̄ owiaik̄ianeȳin̄iro f̄á n̄iseaxero neḡf̄ Judaȳf̄ya opis̄f̄ an̄jyo seawá̄riro rotú an̄j n̄eneyáyo d̄áni iwan̄j seamépero ep̄ir̄f̄ár̄in̄i. M̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ t̄n̄i gap̄im̄anf̄ t̄n̄i aȳf̄yá s̄in̄w̄f̄yo d̄áni eni n̄iseaur̄ár̄imáná xwír̄x̄f̄ seamep̄ir̄f̄a en̄jaḡi aiwi n̄ion̄i nán̄i s̄in̄i ur̄f̄rix̄in̄i. ¹⁰ Xw̄iȳf̄á n̄ion̄i nán̄i yaȳf̄ seainar̄in̄jap̄i ámá gw̄f̄ w̄ir̄f̄ w̄ir̄i n̄n̄i ar̄f̄a wiḡf̄ám̄i en̄jáná ámi weap̄im̄f̄ár̄in̄i. ¹¹ Aȳf̄ f̄á n̄iseaxero opis̄f̄ an̄jyo seawáráná ayá s̄w̄f̄ n̄isearor̄i ‘P̄fné ar̄ire uran̄iréw̄in̄?’ m̄iyaiwipa éf̄rix̄in̄i. In̄á Gor̄ix̄o pí pí nán̄i sear̄f̄ȳf̄ anan̄i kw̄iȳf̄ oyápip̄im̄i d̄áni ur̄ir̄f̄ár̄in̄i. ¹² Xex̄ir̄f̄meá wo n̄w̄iápn̄imear̄i xex̄ir̄f̄meáom̄i op̄ik̄ipoȳin̄ir̄i f̄á n̄ixer̄t̄ opis̄f̄ an̄jyo wár̄ir̄i xanowa eni wiḡf̄ n̄iaiw̄f̄ op̄ik̄ipoȳin̄ir̄i f̄á n̄ixero opis̄f̄ an̄jyo wár̄iro n̄iaiw̄f̄ȳf̄ eni xan̄iyaúm̄i op̄ik̄ipoȳin̄ir̄i wár̄iro ep̄ir̄f̄ár̄in̄i. ¹³ Seȳfné yo f̄ n̄ion̄iyá n̄ir̄iro x̄f̄dar̄in̄jaḡf̄a nán̄i wik̄f̄ n̄iseaón̄iro s̄m̄f̄ t̄n̄i seaip̄ir̄f̄ár̄in̄i. E seaip̄ir̄f̄a en̄jaḡi aiw̄f̄ ḡiȳf̄né en̄j neán̄iro n̄ion̄i n̄ix̄f̄d̄iro an̄j̄f̄ d̄in̄j̄ n̄ikw̄d̄iro ner̄fnáȳf̄, s̄f̄a yopar̄f̄ n̄ion̄i ám̄i b̄im̄f̄áyi Gor̄ix̄o anan̄i yeáȳf̄ seayim̄ixemean̄f̄ár̄in̄i.

Ámá wo n̄jwá imón̄in̄je xórór̄f̄ en̄fná nán̄i ur̄in̄j̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁴ ‘Seȳfné ámá sip̄i seaikár̄in̄jo n̄jwá imón̄in̄je xórór̄f̄ ner̄i xwír̄f̄a ik̄ixéaḡi n̄w̄in̄ir̄fnáȳf̄ ámá Judia p̄t̄ropen̄is̄f̄yo n̄jweaḡf̄áȳf̄ d̄f̄w̄f̄ t̄n̄j̄ e nán̄i éf̄ yír̄ix̄in̄i. Ámá ḡiȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i f̄á roar̄iḡf̄áȳf̄ d̄in̄j̄ p̄irán̄in̄j̄ mór̄ir̄ix̄in̄i. ¹⁵ Ámá ḡiȳf̄ ḡiȳf̄ an̄j̄ waiw̄f̄yo n̄ipeȳiro seáȳim̄in̄i m̄ir̄in̄in̄jwám̄i n̄in̄jwearo ‘S̄ip̄i neaikár̄in̄jo r̄ixa n̄jwá imón̄in̄je xwír̄f̄a ik̄ixééfn̄i.’ r̄in̄ar̄in̄jaḡf̄a ar̄f̄á n̄w̄ir̄fnáȳf̄ n̄w̄iápn̄imeámáná am̄ip̄i in̄im̄i an̄j̄ m̄ir̄in̄in̄jwám̄i wen̄j̄p̄i mean̄iro nán̄i m̄ipáwipa sa d̄f̄w̄f̄ t̄n̄j̄ e nán̄i an̄j̄fn̄i éf̄ yír̄ix̄in̄i. ¹⁶ Ámá aiwá om̄in̄jyo yar̄iḡf̄áȳf̄ eni ar̄f̄a e n̄w̄ir̄fnáȳf̄ ámi iȳf̄á mean̄iro nán̄i an̄j̄ e nán̄i mupa sa d̄f̄w̄f̄yo nán̄i éf̄ yír̄ix̄in̄i. ¹⁷ In̄á ap̄ix̄f̄ n̄iaiw̄f̄ agw̄f̄ eḡfiwa t̄n̄i s̄in̄i n̄iaiw̄f̄ am̄in̄j̄ nar̄iḡf̄iwa t̄n̄i an̄j̄fn̄i éf̄ upax̄f̄ meñaḡf̄ nán̄i aweȳf̄. Ar̄ige an̄j̄fn̄i d̄f̄w̄f̄yo nán̄i éf̄ yip̄ir̄f̄ár̄fan̄i? ¹⁸ An̄j̄fn̄i éf̄ mupax̄f̄ neaimón̄in̄igin̄ir̄i Gor̄ix̄om̄i r̄ix̄in̄j̄ re ur̄f̄rix̄in̄i, ‘In̄á im̄in̄j̄ m̄ir̄ipa éw̄in̄ḡin̄i.’ ur̄f̄rix̄in̄i. ¹⁹ Gor̄ix̄o xw̄f̄á im̄ix̄ir̄i an̄jna im̄ix̄ir̄i en̄j̄ e d̄áni ámá xean̄in̄j̄ nimóga baḡf̄a aiw̄f̄ sip̄i seaikár̄in̄jo n̄jwá imón̄in̄je xwír̄f̄a ik̄ixéáná xean̄in̄j̄ r̄f̄á t̄n̄j̄f̄ seaikár̄in̄f̄ár̄in̄i. Xean̄in̄j̄ in̄á imón̄in̄f̄ap̄i t̄n̄i ám̄i w̄i x̄ixen̄t̄ imón̄in̄f̄á men̄in̄i. ²⁰ Gor̄ix̄o ‘Xean̄in̄j̄ ap̄i an̄j̄fn̄i p̄n̄i owiár̄in̄i.’ m̄iyaiwipa ner̄fnáȳf̄ ámá n̄fn̄i m̄in̄jweapax̄ir̄in̄i. Ámá x̄fo eȳiroár̄in̄j̄f̄ȳf̄ nán̄i d̄in̄j̄ nimor̄i nán̄i ‘Xean̄in̄j̄ ap̄i an̄j̄fn̄i an̄pá oimón̄in̄i.’ yaiwin̄f̄a en̄jaḡf̄i nán̄i apax̄f̄ mé p̄n̄i wiár̄in̄f̄ár̄in̄i. ²¹ Xean̄in̄j̄ ap̄i seaimeáná ámá w̄i ‘Ámá yeáȳf̄ neayim̄ixemean̄f̄a nán̄i ar̄f̄owayá xw̄f̄á piax̄f̄yo d̄áni iwiaron̄fo j̄iwo n̄jweani.’ ránáȳr̄an̄i, ‘Riwo n̄jweani.’ ránáȳr̄an̄i, ar̄f̄á m̄iwipa éf̄rix̄in̄i. ²² W̄i epax̄f̄ en̄jánáȳf̄, ámá Gor̄ix̄o eȳiroár̄in̄j̄f̄yo yap̄f̄ w̄iwap̄iyarin̄o ner̄fná nepa mimón̄ipa nero aí ‘Ar̄f̄owayá xw̄f̄á piax̄f̄yo d̄áni iwiaron̄j̄on̄ir̄in̄i.’ nur̄imáná em̄im̄f̄ ero ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ imón̄in̄j̄f̄ero ep̄ir̄f̄ár̄in̄i. W̄i nepa mimón̄ipa nero aí ‘Gor̄ix̄oyá w̄f̄á rók̄iamoar̄in̄j̄on̄ir̄in̄i.’ ur̄iro em̄im̄f̄ ero ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ero ep̄ir̄f̄ár̄in̄i. ²³ Am̄ip̄i r̄f̄wéná imón̄in̄f̄ap̄i nán̄i r̄ixa áwan̄j̄ sear̄f̄aḡf̄ yap̄f̄ seaiwap̄iyip̄ir̄ix̄in̄ir̄i nán̄i d̄in̄j̄ nimoro éf̄rix̄in̄i.

Ámá imón̄in̄jo an̄j̄nam̄i d̄áni weap̄in̄f̄ap̄i nán̄ir̄in̄i.

²⁴ Xean̄in̄j̄ ap̄i n̄ip̄in̄i r̄ixa n̄iseaimeámáná en̄jáná sogw̄f̄ s̄f̄a yin̄ir̄i emá w̄f̄a món̄ipa eri ²⁵ s̄in̄j̄ an̄j̄nam̄i d̄áni exweánowir̄i am̄ip̄i en̄j̄ eán̄in̄j̄ an̄j̄nam̄i en̄j̄f̄ȳf̄ úp̄iyin̄ir̄i nemáná en̄jáná ²⁶ ámá imón̄in̄j̄on̄i en̄j̄ neán̄ir̄i agw̄f̄yo d̄áni w̄f̄á nók̄ia weapar̄in̄jaḡf̄i nan̄ip̄ir̄f̄ár̄in̄i. ²⁷ Nanáná an̄j̄n̄aj̄f̄ ámá Gor̄ix̄o eȳiroár̄in̄j̄f̄ xw̄f̄á r̄ir̄im̄i n̄rim̄in̄i an̄j̄ ḡim̄i n̄jweaḡf̄áyo wir̄imeamep̄ir̄i ur̄owár̄im̄f̄ár̄in̄i.’ ur̄in̄j̄n̄igin̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ ík̄f̄a pik̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

²⁸ E nur̄ir̄fná ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i ur̄in̄j̄n̄igin̄i, ‘Ík̄f̄a pik̄f̄ȳf̄ r̄in̄in̄j̄f̄ȳf̄ ren̄j̄ s̄in̄j̄ neán̄iro m̄in̄j̄ in̄áná ‘Xwiogw̄f̄ r̄ixar̄fan̄?’ yaiwiar̄iḡf̄ár̄in̄i. ²⁹ Pik̄f̄ȳfn̄in̄j̄f̄ xwiogw̄iná nán̄i n̄ij̄f̄á imón̄ip̄ir̄i yar̄in̄j̄pa xw̄iȳf̄á n̄ion̄i ek̄iȳin̄j̄f̄ nán̄i sear̄f̄áȳf̄ r̄ixa imón̄ar̄in̄jaḡf̄i n̄w̄in̄ir̄fnáȳf̄ d̄in̄j̄ re yaiwír̄ix̄in̄i, ‘Jisaso r̄ixa n̄jweap̄ir̄i nán̄i r̄iyarin̄? R̄ixa an̄j̄ f̄w̄i énin̄j̄ r̄onap̄in̄.’ yaiwír̄ix̄in̄i. ³⁰ Nepa searar̄in̄j̄in̄i. Ámá gw̄f̄ ax̄f̄ r̄ir̄i s̄in̄i an̄pá mimón̄ipa en̄jáná n̄ion̄i sear̄f̄ap̄i w̄i sur̄fm̄á mimón̄ipa ner̄i n̄ip̄in̄i x̄ixen̄t̄ imón̄in̄f̄ár̄in̄i. ³¹ Xw̄f̄á t̄n̄i an̄jna t̄n̄i an̄pá imón̄in̄f̄a en̄jaḡf̄i aiw̄f̄ xw̄iȳf̄á n̄ion̄iyá w̄i sur̄fm̄á imón̄in̄f̄aman̄i.

Jisaso weap̄in̄f̄áyi nán̄i ámá n̄fn̄i wo n̄ij̄f̄á mimón̄in̄i.

³² Nioní ámi gíní gíná nîweapîmfá nánîyîf áamá nînnî aiwî wo nîjîfá mimónînnî. Anîfnajîf aiwî nionî aiwî majîfá imónînjwînnî. Sa gîf áponî nîjîfárinî. ³³ Ayînnánnî dnîjî píránnîjî nîmoro njweáfîrxînnî. Nionî gíní gíná nîweapîmfá nánî seyîné majîfá imónînjagîfá nánî xwayîf nanîrî njweáfîrxînnî.” nurîrî ³⁴ re urînjîngînnî, “Nionî nîweapîmfá nánîyîf rénnîjî imónînnî. Ámá wo anîf wînnî urînnîmînnîrî nurîfná xînnáiwánnîjîf omînjîf wîiarîgîfáwa o omî ‘Nionî úáná omînjîf joxî nîiarînjîfî píránnîjîf nîîrîxînnî.’ nura urînjîngînnî. E nerîfná womî ‘Anîf íwî e awî roarrînjîf xwayîf nanîrî awî róîrîxînnî.’ urînjîf enîjîfî ³⁵ soyîné axîpîf éfîrîxînnî. O ‘Anîf xiáwo gíní gíná bînnîrfenîjîf?’ nîyaiwîrî ‘Sîfápi tînnî bînnîrfenîjîf? Árfîwegîfyo bînnîrfenîjîf? Karîkarîf rîfaiwá rarîfná bînnîrfenîjîf? Wîfá mónînjîmî bînnîrfenîjîf?’ nîyaiwîa nurî majîfá nîmónîrî enî ³⁶⁻³⁷ o nionî sá wenîjáná nîmeanîgînnîrî anînjîf xwayîf nanîrî awî roarrînjîfpa nîyîfnénnî enî nionî weapîmfá nánî píránnîjîf dnîjî nîmoro njweáfîrxînnî. Seyîné enî maiwî níkarîga warînjagîfá sînjwîf seanîmîgînnîrî nánî seararînjînnî.” urînjîngînnî.

14

Jisasó nánî mîxîf megîfá nánîrînnî.

¹ Rîxa sfá wîyau óráná sfá enîfná anîfnajo Judayo múronîf nánî bîsfîkerfá yîsf mayî iwamfó narîgîfáyi —Enîfná sfá ayî Judayo Isîpîyîf mîxîf ináyo fá xenwîrîrînnîáná Gorîxo nîaiwîf xámînjîf nînnî opîkîmînnîrî anîfnajîf oyáowarînjîf aiwî Judayîf Gorîxo njwî íkaxîf urîfîpîf tînnî xîxenî nerî bîsfîkerfá yîsf mayî úrapî nîmîxîro nînnîro sipîsipîf nîpîkîro ówanîfyo ragîf xópé yárfá enajîf nánî anîfnajo ayo múronîngînnî. Ayînnánnî xwîogwîf o o pwéáná Judayîf Gorîxo enîjîfî nánî dnîjîf mîwînnîpa enîgînnîrî sipîsipîf nîpîkîro bîsfîkerfá yîsf mayî úrapî nîmîxîro narîgîfárinî. Rîxa sfá wîyau óráná sfá anîfnajo Judayo múronîf nánî bîsfîkerfá yîsf mayî iwamfó narîgîfáyi imónînfá enîfná apaxîpánînjîf imónîngîfá xwéowa tînnî njwî íkaxîf éannînjîfîf mewegîfáwa tînnî awa Jisasomî arîge inîmîf fá nîxîrîro pîkîanîrêwînnîro inîmîf mekaxîf nîmoro ² re rînnîgîfawîxînnî, “Sfá ayînnîf áamá nînnî aiwá imîxannîro epîroyîf egîfáyi mîf ayî mîxîf épîmîxanoanîgînnîrî mîpîkîpa éwanîgînnî.” rînnîgîfawîxînnî.

Apîxîf wî omî werîxîf wîwayîmonîf nánîrînnî.

³ Jisasó ámi anîf yofî Betanî nánî nurî Saimono peyîfîf imónogoyá anîfyo nînjwearî aiwá narîfná apîxîf wî werîxîf dnîjîf nanîf eaarînjîf sîxîf wá —Sîxîf awá nîgwîf aga xwé ronjîfwarînnî. Awá nîmeéamî nîbîrîf fá nîoxayîmîxîrîf Jisasomî mînjîfyo îwayîmóáná ⁴ wa wîkîf dnîjîf nîwîaiwîro re rînnîgîfawîxînnî, “Í pî nánî werîxîf nîgwîf xwé ronjîfîf xwîrfá íkîxearînnî? ⁵ Nene werîxîf apîf nîgwîf nánî bîf nerî sînjwîrîyîf, nîgwîf K300 seáyi e nîmearene ámá uyîpeayîfyo arîrâ nîwîrane mînnî wîpaxîrînnî.” nîrînnîro ímî mîxîf urarînnî ⁶ Jisasó re urînjîngînnî, “Xe oenî. Pî nánî ayá wî urarînjîf? Í nanîf nîarînnî. ⁷ Ámá uyîpeayîf sînnî seyîné tînnî anînjîf njweapîrfá enajîf nánî gínî gíná ‘Ayo arîrâ owianeyî?’ nîrîrîfná ananî arîrâ wîpaxîrînnî. E nerî aiwî nionî seyîné tînnî nawînnî anînjîf re njweáfîfámanî. ⁸ Í ‘Arîge nerîfná Jisasomî arîrâ wîmîfárfanî?’ nîyaiwîrîf xwárfáyo nîpîpîrfîf enajîf nánî anînjîf nî xámîf gîf waráyo xópé nîarînnî. ⁹ Nepa seararînjînnî. Xwîfá rîrîf nîrîmînnîf amîf gîmîf xwîyîfá nionîf nánîf yayîf seainarînjîfîf wáf nemero nurîmerîfná apîxîf rîf nionîf werîxîf dnîjîf nanîf eaarînjîf rîpîf nîwayîmófîpîf nánîf enîf repîyîf wîáná ‘Jisasomîf apîxîf wîf e iyîf renîngînnî?’ yaiwîpîrfárfanî.” urînjîngînnî.

Judasó mîyîf urînjîf nánîrînnî.

¹⁰ Jisasoyá wîepîsarînjîf wo, Isîkariotîf dnîjîf Judasoyîf rînnînjîf apaxîpánînjîf imónîngîfá xwéowamî Jisasó nánîf mîyîf urînnîmînnîrîf nurîf nîwîmearef ¹¹ mîyîf uráná awa yayîf nero apaxîf méf re urîgîfawîxînnî, “Nîgwîf sîapanîfwnî.” urîfagîfá Judasó nurîf Jisasó xegîfîf njweáage awa ananîf fá xîrîpîrfé sînjwîf wînnîrîmînnîrîf omîf sînjwîf wînnîxfádimenîngînnî.

Aiwá Anîfnajîf Múronîfîf nánî nîgîfá nánîrînnî.

¹² Bîsfîkerfá yîsf mayî iwamfó narîgîfná rîxa anîfnajo Judayo sfá ayînnîf múronîf nánîf dnîjîf mopîrîf nánîf sipîsipîf mîá pîkîarîfná xegîf wîepîsarînjîfowa Jisasomîf re urîgîfawîxînnî, “Ge nurane aiwá anîfnajo neamúronîfîf nánîf rîfá yeaarînjîfáwá joxîf tînnîf nawînnîf nanîfîf rîyamîf yáranîfwnîf?” urîfagîfá ¹³ o wîepîsarînjîfîf wáumîf nurowarîrîf re urînjîngînnî, “Jerusaremîf nánîf nuri anîfyo áwînnîmîf ámá wo inîngîf sîxîf nîxîrîmîf warînjagîf órórf nînnîrónáyîf nûmîf úisîxînnî. ¹⁴ Nûmîf nuri anîf o páwîiwámîf awagwîf enîf nîpáwîrîf anîf xiáwomîf yarînjîf re wîsîxînnî, ‘Yearéwapîyarînjîf re rînnîngînnî, ‘Gîf wîepîsarînjîfowa tînnîf aiwá Anîfnajo Neamúronîfîf nánîf nînnîrîfná anîf awawá gîfwámîf dánîf nanîrêwînnîf?’ rînnîngînnî.’ uráná ¹⁵ o anîf awawá seáyi mîf íkwîrónînjîf wá íkwîanjîf nînnîf rîxa píránnîjîf ímîxárfînnîjîf wá sîwá éainînjîf. E éaláná awagwîf e aiwá none nánîf rîyamîf éisîxînnî.” urîfagîfá ¹⁶ awau nîpeyearîf anîfîmîf nánîf nuri Jisasó urîfápa xîxenîf nerîf aiwá Anîfnajo Múronîfîf nánîf rîyamîf egîsîsîxînnî.

e imóniḡoyá xínáiniḡ nímoniri omiḡ wiarinori. Omi miḡ orómiiri éyí pírí nímoykiri ará miḡ níwírípiari mamówáriniginí. ⁴⁸ E éána Jisaso miḡxí b́fáwami re uriniginí, “Soyíne áma íwí yarigfáyo fá xiraniro nani miḡxí nímonimi warigfápa nioni eni fá níxiraniro nani miḡxí nímonimi ríbariḡo? ⁴⁹ Śfá ayí ayimi anḡ rídiyowá yarigfáwami sḡjani nímoniri searéwapiyaríná soyíne wí fá mniḡxrarigfawixini. Pí nani? Ayí ṕne Gorixoyá nioni nani níriiri eániḡpí xixeni imónini nani yarḡo.” uraríná ⁵⁰ wiepísarinḡ nowaní omi níwiepísamoáriḡi ugáfawixini. ⁵¹ Awa níwiepísamoáriḡi úaná naiáwí síkḡḡ Jisasomí xfdarinḡ wo rapirapí ará wenḡni xopixopí níronimi níbirí Jisaso tḡḡ e axí e rónapána miḡxí b́fáyí omi fá xiraniro éfáyí ⁵² rapirapí ú nípirípeáriḡi aikí mayo éf unḡiginí.

Aráwiyimi Jisasomí xwíríxí umegfá nániri.

⁵³ Miḡxí b́fáyí Jisasomí nímeámí apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡo tḡḡ e nani nuro e wáraná apaxpániḡ imóniḡfá xwéowa tḡḡ Judayí mebaowa tḡḡ ḡwí ikaxí eániḡpí mewegfáwa tḡḡ awí eánariná ⁵⁴ Pitao Jisasomí miḡxí b́fáyí nímeáa waríná ná ríwíyo númí nuri apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡoyá ákḡjáyó nípáwiri porisowa tḡḡ níḡweamána ŕfá imónariná ⁵⁵ apaxpániḡ imóniḡfá xwéowa tḡḡ xwíríxí meariḡfá nowaní tḡḡ awa áma sḡḡwí íwí ẃnarogfá wí xwiyfá Jisasomí anani nípíkípaḡ imóniḡ b́ orípoyniri nero aiwí Jisasomí píkípaḡ b́ nírarinḡagfá níwiniro ḡweanána ⁵⁶ áma obaxí omi nuxekwímoayiro aiwí axfpini miri b́ b́ níra nuríná ⁵⁷ áma wí éf níroro Jisasomí yapí nuxekwímooro re urigfawixini, ⁵⁸ “Nene o re rarinḡagí ará wḡwaniginí, “Nioni anḡ rídiyowá yarigfá riwá, áma wé tḡḡ níriḡfá riwá nípíneamána śfá wiyáu wiyi orána ámi wiwá, wé tḡḡ mimiḡpa egfá wiwá nírimfáriní, rarinḡagí wḡwaniginí.” urarinḡagfá aiwí ⁵⁹ xwiyfá api ai axfpini miri b́ b́ níra warinḡagfá níwiniro ⁶⁰ apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡo níwáipniḡeámí anḡi e níbirí Jisasoyá símí e nírómána yarḡḡ re wḡḡniginí, “Ayí xwiyfá ‘Joxiri.’ rixekwímoariḡfáyo xwiyfá joxiyá wí eni mriḡpaxí rísiariní?” urfagi aiwí ⁶¹ Jisaso xwiyfá wákwiḡaxí aiwí ḱkími nímoniri xwiyfá b́ murarinḡagí apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡo meariḡí ámi b́ níwiri re uriniginí, “Joxí naiáwí Gorixoyáoxí, nene yeáyí neayimíxemearfá nani aríwawá xwíá piaxíyo dání iwiaronjoxiraní?” urfagi ⁶² Jisaso “Nioniri.” nuri re uriniginí, “Áma imóniḡoni Gorixó enḡ síxí eániḡoyá wé náumini ḡweari agwí tḡḡ weariḡ yarḡḡ sḡḡwí nanipŕfáriní.” urfagi ⁶³ apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡo wíki níwóniri níkinimóniri xegí rapirapí naxeri xwíríxí meariḡfá wfami re uriniginí, “Sḡḡwí íwí ẃnarogfáyí ŕfápi nani dḡḡ wí ikwíroaníméwini. ⁶⁴ Xewaniḡo Gorixomí riperirí umearariná soyíne ríxa ará wíoi. Dḡḡ soyíneyá pí ‘Oyaneyí, yaiwiarḡo?’ urána awa “Xwiyfá ámi b́ rípaḡ mímonígoi. Ríxa opíkípoyi.” nírfasána ⁶⁵ wa re egfawixini. Reaḡwí úriro íríkwi sḡḡwí ríḡ níyárimána iwanḡ earo re uriro, “Wfá rókiamoariḡoxini, amípi inimi éfápi áwanḡ ragoxi, iwanḡ go reearini? Áwanḡ nearei.” uriro néfasána anḡ rídiyowá yarigfáwá awí mearoariḡfáwami mni wíána awa eni símimaniḡyo wé upikákwiyigfawixini.

Pitao “O nani majóniri.” urinḡ nániri.

⁶⁶ Pitao, awa anḡyo inimi Jisasomí xwíríxí mépero iwanḡ earo yaríná, o ḿde ákḡjáyó inimi ḡweanána apíxí apaxpániḡ imóniḡ seáyí e imóniḡoyá omiḡ wiarigfá wí níbirí ⁶⁷ Pitao ŕfá imónarinḡagí níwiniḡ sḡḡwí agwí níwínarinḡisána re uriniginí, “Joxí eni Nasaretí dḡḡ Jisaso tḡḡ emearigfáyí woxiri.” urfagi ⁶⁸ Pitao “Oweoi.” nuri re uriniginí, “Jíxí rarḡḡpí nani nioni majfáriní.” nuri níwiri wéwí íwiyi tḡḡ e éf roḡána ⁶⁹ apíxí apíyá axí eni níwiri o e roḡagí níwiniḡ ríḡ e rówapḡgáyí tḡḡ e dání omi árixá níwiri re uriniginí, “Áma oyí Jisaso tḡḡ nawini emearigfá worini.” urfagi aiwí ⁷⁰ o “Oweoi. Nionimaní.” nuri roḡána ámi ríwíyo áma e rówapḡgáyí re urigfawixini, “Neparini. Joxí awa tḡḡ emeariḡoxiri. Joxí Gariri píropenísyo dánḡo enagi nani Jisaso tḡḡ emeariḡoxiri.” urfagfá aiwí ⁷¹ Pitao spí ikaxí níriḡ xwíá e dání re uriniginí, “Áma soyíne rarigfó nani majóniri.” ríxa urána re eniginí. ⁷² Karfkarí ŕfáiwá ámi b́ ŕfagi ará níwiri Jisaso “Śfá riyimi karfkarí sḡḡ ŕfáiwá biaú mriḡpa enána joxí ‘Jisaso nani nioni majóniri.’ biaú b́ rayirini.” urfapi nani dḡḡ níwiniḡ yapí urfáyí nani ayá sípi wíagi ḡwí eniginí.

15

Jisasomí Pairato tḡḡ e wárigfá nániri.

¹ Wfá móniḡimi apaxpániḡ imóniḡfá xwéowa tḡḡ Judayí mebaowa tḡḡ ḡwí ikaxí eániḡpí mewegfáwa tḡḡ awa Judayí xwíríxí meariḡfá nni tḡḡ awí neániro xwiyfá nímxárimána Jisasomí ḡwí níyiro nímeámí nuro émayfá gapiḡ Pairatoyí riniḡomi

mĩnĩ wíaná ² o Jisasomĩ yarĩñfĩ re winĩñiginĩ, “Judayíyá mĩxfĩ ináyoxĩranĩ?” Yarĩñfĩ e wiagĩ Jisaso “Ayfĩ joxĩ rarĩñĩnĩ.” uráná ³ apaxĩpánĩñfĩ imónĩgĩfá xwéowa omĩ sfmĩ tĩnĩ uxekwĩmoarĩná ⁴ Pairato ámĩ Jisasomĩ yarĩñfĩ re winĩñiginĩ, “Xwĩyíyá joxiyá wĩ nĩwĩapĩñĩmearĩ mĩrĩpaxĩ rĩsĩarĩnĩ? Ayfĩ xwĩyíyá ‘Joxĩnĩ.’ rĩxekwĩmoarĩgĩfáyfĩ onĩmiápi nĩrĩro mĩyarĩño.” urĩfagĩ aiwĩ ⁵ Jisaso xwĩyíyá wákwĩpaxĩ aiwĩ ámĩ pĩné bĩ mĩrĩfagĩ nánĩ Pairato dĩñfĩ ududfĩ nĩwĩga uñĩginĩ.

Pairato Jisasomĩ níkwearĩ wárĩmĩnĩrĩ enĩfĩpĩ nánĩrĩnĩ.

⁶ Sfá Anĩnajo Judayo Múronĩyĩ imónĩjáná xwiogwĩ ayfĩ ayo Judayfĩ nuro wigfĩ gwĩ ñweagfá wo nánĩ émayfĩ gapĩmanomĩ yarĩñfĩ wíaná o ayfĩ nionĩ nánĩ yayfĩ onĩpoyĩnĩrĩ nĩmĩxearĩ uwáriagfĩrĩnĩ. ⁷ Iná amá wo Barabaso yĩ rĩnĩño —O amá wa tĩnĩ nĩwĩapĩñĩmearo “Wauyowamĩ mĩxfĩ oxĩdowáraneyĩ.” nĩrĩnĩro awa tĩnĩ mĩxfĩ nĩnĩroná o amá womĩ pĩkiagĩ émayfĩ omĩ tĩnĩ amá xfo tĩnĩ nĩro mĩxfĩ egfáwamĩ tĩnĩ gwĩ yĩagfá nánĩ o iná kĩrapusfĩ anĩyo ñweañorĩnĩ. ⁸ O nánĩ oxfĩ apĩxĩ nĩnĩ aiwá apĩ nánĩ awĩ eanĩgĩfáyfĩ émayfĩ gapĩmanĩ Pairatomĩ nuro yarĩñfĩ re wigfáwixĩnĩ, “Xwiogwĩ ayfĩ ayo negfĩ amá gwĩ ñweagfá wo neaiapagfĩpa ámĩ wo neaiapĩrĩnĩ?” urĩfagfá ⁹⁻¹⁰ Pairato “Apaxĩpánĩñfĩ imónĩgĩfá xwéowa Jisasomĩ sĩpĩ dĩñfĩ nĩwĩaiwĩro nánĩ gwĩ nĩyĩro nĩmeámĩ nĩbĩro niapáo.” nĩyĩaiwĩrĩ re urĩñĩginĩ, “Segfĩ mĩxfĩ ináyfĩ Jisaso yĩ rĩnĩño seawárimĩnĩrĩnĩ?” urĩfagĩ aiwĩ ¹¹ apaxĩpánĩñfĩ imónĩgĩfá xwéowa wíá mónĩñĩmĩ amá aiwá apĩ nánĩ epfĩroyfĩ egfáyo re rĩnárĩméfá nánĩ “Jisaso pí enĩño! O nánĩ yarĩñfĩ mĩwĩpanĩ. Barabaso nánĩ yarĩñfĩ wĩpoyĩ.” rĩnárĩméfá enjagĩ nánĩ ¹² ayfĩ Pairatomĩ re urĩgĩfáwixĩnĩ, “Barabaso neawáarĩ.” urĩfagfá Pairato re urĩñĩginĩ, “Judayĩnéyá mĩxfĩ ináyfĩ urĩgĩfomĩ pí emfĩnĩ?” urĩfagĩ ¹³ ayfĩ xixewiámfĩ re urĩgĩfáwixĩnĩ, “Íkfáyo yekwĩroárei.” urĩfagfá ¹⁴ Pairato re urĩñĩginĩ, “Pĩ fwfĩ éfĩ nánĩ e emfĩnĩ?” urĩfagĩ aiwĩ awa xixewiámfĩ nura nuro “Íkfáyo yekwĩroárei.” urayarĩñagfá ¹⁵ Pairato ayo oyapemĩximĩnĩrĩ nerĩ re enĩñiginĩ. Barabaso nĩmĩxearĩ nuwárimáná xegfĩ porisowa Jisasomĩ iwanfĩ xaiwĩ nĩmépéfasáná enjána awamĩ re urĩñĩginĩ, “Omĩ nĩmeámĩ nuro íkfáyo yekwĩroárfĩpoyĩ.” urĩñĩginĩ.

Omĩ rĩpĩrĩrĩ umearĩro íkfáyo yekwĩroárfĩro egfá nánĩrĩnĩ.

¹⁶ Porisowa Jisasomĩ nĩmeámĩ gapĩmanoyá anjwámĩ —Anfĩ yofĩ ayfĩ Pĩretoriumyĩ rĩnĩñiwámĩrĩnĩ. Anfĩ iwámĩ nĩpáwĩro wauyĩ porisfĩ nowamĩnĩ “Eĩnĩ.” nurĩro “Omĩ rĩpĩrĩrĩ omépeaneyĩ.” nĩrĩnĩro re egfáwixĩnĩ. ¹⁷ Rapĩrapfĩ ayfá rĩñfĩ wú mĩxfĩ ináyfĩ yĩnarĩgĩfá wú nĩmearo omĩ nuyĩro opĩyá enjĩnĩñfĩ imónĩñfĩ wĩrĩ nĩkĩkĩyimáná mĩxfĩ ináyfĩ amĩnañwĩnĩñfĩ imónĩñfĩ mĩñyo dĩkĩnarĩgĩfápa mĩñyo xaiwĩ udĩkiarĩro nemáná ¹⁸ mĩxfĩ ináyfĩyo yayfĩ wĩarĩgĩfápa rĩpĩrĩrĩ nĩwĩro re urayĩgĩfáwixĩnĩ, “Judayíyá mĩxfĩ ináyoxĩrĩnĩ.” nurayĩrĩná ¹⁹ wegwfá tĩnĩ mĩñyo iwanfĩ earo reañwĩ úrĩro xómĩñfĩ nĩyĩkwĩro mĩñfĩ xwfáyo íkwĩroro nero ²⁰ rĩxa rĩpĩrĩrĩ numépéfasáná rapĩrapfĩ ayfá rĩñfĩ nĩwĩrĩro ámĩ xegfĩ nuyĩro íkfáyo yekwĩroáranĩro nánĩ nĩméra nuro ²¹ éfĩ e nurĩná amá obaxfĩ pwarĩgĩfá womĩ xegfĩ yofĩ Saimonoyĩ —O anfĩ yofĩ Sairĩnĩ dāñorĩnĩ. Xewaxo yofĩ Arekĩsadaorĩnĩ. Xexĩrĩmeáo yofĩ Rupasorĩnĩ. Omĩ porisowa fá nĩxero “Jisaso nánĩ íkfá yoxáf rĩpá nĩmeámĩ wuiĩ.” nurĩro ²² Jisasomĩ nĩméra nuro dfwĩ bĩ Gorĩgota rĩnĩñfĩpĩmĩ —Yofĩ mĩkfĩ ayfĩ amá mĩñfĩ gĩxweá nánĩrĩnĩ. Dfwĩ apĩmĩ nĩrémoro ²³ amá wa Jisaso rĩñfĩ bĩ mĩwĩnĩpa oenĩrĩ marĩsĩnĩfá murfĩyĩ rĩnĩñfĩ bĩ inĩgĩfĩ wainfĩyo niwayĩmorĩ mĩnĩ wianĩro yarĩñagfá aĩ o muráfĩ “Oweo.” uráná ²⁴ porisowa omĩ íkfáyo nĩyekwĩroárfĩro xegfĩ rapĩrapfĩ yanfĩ menanĩro sárũyo dánĩ “None go meanĩrĩfenĩño?” nĩrĩnĩro sárũ egfáwixĩnĩ.

²⁵ Jisasomĩ 9:00 a.m. imónáná rĩxa xaiwĩ anarĩná íkfáyo nĩyekwĩroárfĩro ²⁶ amá nĩnĩ “O fwfĩ rĩpĩ éfĩ nánĩ rĩpĩkĩarĩño?” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ íkfá wára nĩmearo “Judayíyá mĩxfĩ ináyorĩnĩ.” nĩrĩro rfwamĩñfĩ e nearo íkfáyo seáyĩ e nĩpĩrauro ²⁷ amá amáyá amĩpĩ fwfĩ pĩkĩoráparĩgĩfĩwau enĩ Jisaso tĩñfĩ e mĩdĩmĩdánĩ nĩyekwĩroárfĩro nánĩ ²⁸ rfwamĩñfĩ enĩná Bĩkwĩyo nĩrĩnĩrĩ eanĩñfĩ rĩpĩ, “O fwfĩ yarĩgĩfá tĩnĩ nawĩnĩ kumĩxĩgĩfárfĩnĩ.” rĩnĩñfĩpĩ xixenĩ imónĩñĩginĩ.

²⁹ Amá Jisasomĩ mĩnĩ mĩnĩ nĩmũrooyĩro ikayfĩwĩ numearĩro payfĩ nĩwianĩroná mĩñfĩ kĩrĩkĩrĩfĩ nĩmeayĩro re rĩgĩfáwixĩnĩ, “Re rĩñoxtĩranĩ? Nĩwianĩronĩ anfĩ rĩdiyowá yarĩgĩfáwá nĩpĩnearĩ gĩ nĩwĩnĩ sfá wiyáw yiyĩmĩ amĩ mĩrĩmĩfárfĩnĩ.” rĩñoxtĩ ³⁰ enjĩ neanĩrĩ jĩwanĩñoxtĩ enjĩ nĩyoarĩmĩ wepfĩnefĩ.” urayarĩná ³¹ apaxĩpánĩñfĩ imónĩgĩfá xwéowa tĩnĩ ñwĩ íkaxfĩ eanĩñfĩpĩ mewegfáwa tĩnĩ enĩ ikayfĩwĩ numearĩro re rĩgĩfáwixĩnĩ, “O enjĩ neanĩrĩ amáyo arĩrā wiago aĩ xewanĩño arĩrā minĩpaxfĩrĩnĩ. ³² Amá yeáyĩ neayĩmĩxemeafá nánĩ arfowayá xwfá piaxfĩyo dánĩ iwĩaronfĩ ro Isĩrereneayá mĩxfĩ ináyfĩ rĩnĩñfĩ royĩ íkfáyo seáyĩ e dánĩ nĩyoarĩmĩ wepfĩnĩfagĩ sĩñwĩ nĩwĩnĩranénáyfĩ, dĩñfĩ wĩkwĩroanfwĩnĩ.” rarĩnā amá Jisaso tĩñfĩ e mĩdĩmĩdánĩ yekwĩroárfĩgĩfĩwau enĩ omĩ ikayfĩwĩ axfĩpĩ umearĩgĩfĩsĩxĩnĩ.

Jisaso penfĩ nánĩrĩnĩ.

³³ *Ayí e néra núfasána enáná ríxa 12:00 ikwawedí imónáná re enjínigini. Aní nímíni sfá nýinárí sfá nýinárínísfána sfá tñi 3:00 dání ámi wíá okiáná re enjínigini.* ³⁴ *Jisaso rfaiwá ení tñi níríri xegí Xibiruyí píné tñi re ríjínigini, “Eroi, Eroi, rama sabakítani?” níríri aga píné “Gí Goríxoxini! Gí Goríxoxini, pí nání emi nímóini?” urarígípa Xibiruyí píné tñi e ríagi* ³⁵ *ámá e rówapígfá wa arfá níwiro re rígfáwixini, “Ai! Ríxa Goríxoyá wíá rókíamoogí mípé anínamí peyiño Irajao nání rfaiwá rarini.” níríro* ³⁶ *ámá wo írúkwí nímearí iniígí wainí níáf yarínjípimi ígfá nearí wegwfá wá tñi ayínjwí níkróarímáná wegwfáwámí nímáxírímáná o bí níníri sínjí oenírí nání seáyí emí nímíxánírí re ríjínigini, “Irajao omí íkfá tñi ení onínj nýoari níméami wepínini anínamí dání weapínírfeníoi?” ríagi* ³⁷ *Jisaso rfaiwá ámi bí ení tñi nírímo díní nýámíga unínigini.* ³⁸ *Díní nýámíga úaná rapírapí sepíá aní rídíyowá yarígíwá awawá njwá tñínimíni epájoáríninjú áwini e axowárínínigini.*

³⁹ *Porisowáyá seáyí e imóníño Jisaso nípearíná sfámánjímíni níríri Jisaso péagi níwínírfná díní nýámíga e úagi níwíníri re ríjínigini, “Ámá royí neparini. Goríxomi xewaxorini.” ríjínigini.*

⁴⁰ *Apíxí wíwa ení Jisaso péáná ná jfámí nírómáná sínjwí wínarogíwá wigí yoí ríwarini. Mariaí —Í aní yoí Magídara dáníriní. Í tñi apíxí Mariaíyí rínínjí ámi wí —Í Jemiso onaxomí tñi Josesomí tñi xínáírini. Í tñi ámi wí Saromíyí rínínj tñíníni.* ⁴¹ *Iwa Jisaso Gariri píropenisíyo emearíná númí nuro arírá wigíwarini. Ámi obaxí wíwa ení o tñi Gariri dání Jerusaremí aníyo nání bigíwá Jisasomí píkiaríná jfámí dání sínjwí wínígíawixini.*

Jisasomí xwíá weyárigíá nánirini.

⁴² *Ríxa sfápi tñi sfá ayi Sabarfá nání amípí píránínjí imíxárarígíáyimi* ⁴³ *Aramatia dání Josepo —O Judayí meba seáyí e imónígfá worini. O Goríxo xwioxíyo míméamí nerí píránínjí umejweanfá nání díní níkikeyorí wenínj nerí njweanorini. O masísfá m-wí díní síxí nínimí émayí gapímaní Pairato tñj e nání nuri éf nírómáná Jisaso píyo nání “Ananí omeámíni?” nurrí yarínj wíaná* ⁴⁴ *Pairato Jisaso ríxa ríá péínigíníri “Porisowamí mearíño obíni.” níríri poriso ríxa báná yarínj re wíjínigini, “Jisaso ríxa rípéínigini? Síni mípepa réínigini?” nurrí* ⁴⁵ *poriso “O ríxa péínigini.” ríagi Pairato arfá e níwírí Aramatia dání Josepo Jisaso píyomí xe omeanírí sínjwí wíníagi* ⁴⁶ *Josepo nuri rapírapí apfá wení wú bí nerí níméamí níbírí píyomí nýoari níméamí níwepíníri e níímáná wigí yarígípa xopíxopí níróa numáná xwáripáyo nání níméamí nuri —Xwáripá ayi sínjáyo óf ríxárinínjírini. Ayimí níímáná sínjá xwé wo mímegwínárfí níméra nípuro óf manjwámí rítí neríná éf rárárinínigini.* ⁴⁷ *E yaríná Magídara dání Mariaí tñi Josesomí xínáí Mariaíyí rínínj tñi “Jisaso ge típíríreoi?” nýaiwírí sínjwí wínaxídfígísixini.*

16

Jisaso ámi wiápnímeaní nánirini.

¹ *Sá wegípaú Sabarfá ayi ríxa pwéáná sfápi tñi Saromí tñi awí neáníro wíápi tñi píyomí waráyo xópé wíáuwaníníri iwa weríxí díní naní eaarínj bí bí nero nítro* ² *sá wegíwá Sadéyo wíá mónínjómí níwíápnímeamí Jisaso xwíá weyáriníne nání nuro ríxa sogwí xemónaparínjagi níreomoríná* ³ *wíwanínjwa re rínígíawixini, “Ámá gowa sínjá óf manjwámí píronj mímegwínárfí neaiipíríreoi?” nírínírfná* ⁴ *wenínj éfáyí wínígíawixini. Sínjá aga xwéa aí ríxa mímegwínárfí níníri ófíyí sínjáni inínjagi níwíníro* ⁵ *anjwí e níbéro ófíyimí nípáwiro wenínj éfáyí wínígíawixini. Anínají wo rapírapí apfá wení sepíá wú nýínímáná daiwo éf njweanagi níwíníro ududí wíagíá* ⁶ *o re urínínigini, “Ududí mepani. Nioní níjíríni. Sewayiné Nasaretí dání Jisaso, íkfáyo yekwíróarígíomí sínjwí wínaníro barínoi. Síni re míwenini. Ríxa wíápnímeáínigini. Omí tígíe anfá rí imónínjagi wínípoi.* ⁷ *Ríxa nuro wíepísínjowamí tñi Pitaomí tñi ení áwanj re uréméapoyí, ‘Jisaso Gariri píropenisíyo nání xámí seameanírfáni. Xewaníño searínjpa xfómí e sínjwí wínípírírfáni.’ uréméapoyí.” uráná* ⁸ *iwa nípeyaro xwáripáyo píní níwíarímí éf nuróná ení óf ero sírf píkíníro nero wáyí níkaríníro nání ámá wíyo áwanj murí éf ugíawixini.*

Jisaso Mariaímí sínjáni wimónínj nánirini.

⁹ *Jisaso Sadéyo wíá mónínjímí ríxa níwíápnímeámáná nuri Magídara dání Mariaímí —Apíxí í Jisaso xámí imfó imí díní xíxéroarígíá wé wíwímí dání wáú míxí umánowaríníriní. Imí xámí sínjáni síwá wíníagi* ¹⁰ *í nuri ámá Jisaso tñi emeagíwá o nání díní sípí níwírí nání amíxíá yarínjagíá níwímearí Jisaso wíápnímeáf nání áwanj*

nuriri¹¹ re uriniginini, “O rixa sinji enagi sinjw winini.” urfagi awa arfa niwiro ai dinji niwkwiroro “Nepa neararini.” miyaiwigfawixini.

Jisaso wiepisiñi waumi wimeañi naniini.

¹² E nemana enana xegi wiepisiñi wau Jerusaremi pini niwiarimi anji wyo nani warina Jisaso xegi wonini nimoniri wimeagi¹³ awa eni nuri wiepisiñi wami “Jisasomi sinjw winini.” urfagi aiwi dinji niwkwiroro “Nepa neararini.” miyaiwigfawixini.

Jisaso wiepisiñi we wuka sikw womi wimeañi naniini.

¹⁴ E nemana enana xegi wiepisiñowa we wuka sikw wo awi neanro aiwa warina Jisaso sinjani siwa niwiniri awa sini dinji niwkwiroro ero dinji kikiimi imonro yarinqaga nani mixi nuriri re uriniginini, “Ama nioni niwiapnimeari ami sinji enagi sinjw ninanini nibiro awanji searfiyo arfa niwiro dinji niwkwiro pa pi nani yarino?” nuriri¹⁵ re uriniginini, “Xwfa riri nirimini ami amti nemero xwiyfa nioni nani yayi seainarini ami niyoni awanji urimefrixini.¹⁶ Ama giyi arfa niseairo nioni nani dinji ninikwiroro wayi meafiyo Gorixo yeayi uyimixemeanfari. E neri aiwi ama giyi nioni nani dinji ninikwirofayi xwiyfa mearinipfari. ¹⁷ Ama nioni nani dinji niwkwirofayi wa nurimerina Gorixoya dinjiyo dani emimi ripi epifari. Giyo dani ama imo dinji xixeroariniyo mixi umainowariro pine ama wiya majfa aiwi Gorixoya dinjiyo dani wig pineyo dani uriro¹⁸ sidriyo fa nitamixinirina sidini niwor aiwi mipé ero inigfi ayafi ininipi niniri aiwi mipé ero ama simixfiyo we seayi e nikwiariro nanji imixiro epifari.” uriniginini.

Jisaso aninami nani peyini naniini.

¹⁹ E nurimi Jisaso Gorixoya dinji tni aninami nani nipeyirina ami o tni xixeni nimoniri nani we naimini éfi nweaniginini. Éfi nweanana²⁰ awa nuro Jisasoya xwiyfa ami ami nurimerona ama “Nepa neararino.” yaiwipiri nani emimi eni Aminá Gorixoya dinji tni niwipariya wafari.

Xwiyáa yayí neainarínjé Ruko eanþíríní.

Rúwamínjé ríþi “Xwiyáa yayí neainapaxí Ruko eanþíríyí” rínínjéþíríní. O Jisaso wíepísagíyí womani. Judayí ení womani. Émáyí dokítá woríní. O Poro tñní Sairaso tñní émáyí anjýo wáf nurímerfíná wirímeárogfóriní. O gí ámáyí ení amíþi Jisaso uréwapíyírí erí enjéþi nání píranínjé níjfé nímóníro dínjé wíkwíróríxíní rúwamínjé ríþi eanþíríní. Xewaníño Jisaso emearfíná síñwí mívíníño enjagí nání wíepísínjowamí yarínjé wírí bíkwí Jisaso enjéþi ñwirárinínjéyo fá rorí nemána eanþíríní. Rúwamínjé ámi bí “Wáf wurímeiarígíáwa egfáriní.” rínínjéþi ení nírírí eanþíríní.

1-2 Ámá obaxí amíþi Jisaso xínáí xírínje dání nene tñjé e imónínjéþi nání “Rúwamínjé oeaaneyí.” níyaiwíro ámá iwamfó dání Jisasomí síñwí wíníro arfá wíro egfáyí wáf nemerfíná “Jisaso e enjíríní. E enjíríní.” nura úfáþi rúwamínjé eáagfa aiwí ³ nioní ení “Gí ámínáoxí Tiopirasoxí xíxeni níjfé imónírí nání rúwamínjé awa xámí eagfáþi nioní fá nírórí síñwí wínagfáyo yarínjé níwía nuri e nemána píranínjé dínjé nenjwíþerí rúwamínjé nearí joxí nání wíowárenapímífní. E nerfíná nanjíríní.” nímónaríní. ⁴ Ayí ríþi nání yarínjíní. Joxí fá nírórí amíþi ríréwapíyígíþi aga xíxeni níjfé imónírífa nání yarínjíní.

Anjínají wo “Trisabetí Jonoyí rínínjé xírínjáríní.” urínjé náníríní.

⁵ Enjíná Judayí míxí ináyí Xerotoyí rínínjé menjweanáná ámá apaxfánínjé imónígífa wo, Sekaraiaoyí rínínjé ñjweanþíríní. O xegí ámáyí Abaijaoyáríní. O xegí ámáyí enjíná dání Goríxoyá apaxfánínjé imónígíyíríní. Sekaraiao xegí apíxí yofí Irisabetíríní. Í xegí ámáyí arfo Eronoyáyíríní. Í xegí ámáyí ení apaxfánínjé imónígíyíríní. ⁶ Ayau Goríxoyá síñwíyo dání wé rónínjé erí Goríxo ñwí ikaxí rírí sekaxí rírí enjýo mívíwíakí erí nerí aí ⁷ Irisabetí ríþaíwí enjé enjagí nání níaiwí mayíyau e néra nuri ríxa xweyanjé apíanjé imónígíriní. ⁸ O xegí ámáyí Abaijai rínígíyáí Goríxo nání rídiyowá yarígíwámí rídiyowá nero wígí yarígíþa yarfíná xfo tñní ení nawíní nero ⁹ wígí nerfíná yarígíþa “None gímíní go ‘Ñwíáxíní.’ rínínjéwámí páwinírífenínjé?” níyaiwíro yarígíþa e nero Sekaraiao Goríxo nání rídiyowá yarígíwámí awawá Goríxoyá tñjé e “Ñwíáxíní.” rínínje níþawírí rífa awfí dínjé eaarínjéþi nání oikeanírí ríþeáaná ¹⁰ oxí apíxí bfaníríwámíní rówapígíyáí Goríxomí ríxínjé urarfíná o awawá Goríxoyá tñjé e níþawírí Goríxo nání rífa awfí dínjé earínjéþi níkearfíná ¹¹ wenínjé éfyí wínínjínígíní. Anjínají wo rífa síñwírífa wé náúmíní peyarínjémí dání síñwí nanírí yarínje aí gínánínjé níþírí rónarínjagí síñwí níwínírí ¹² ófí nerí wáyí íkárínaríná ¹³ anjínajo re urínjínígíní, “Sekaraiaoxíní, wáyí míkárínípaní. Díxí níaiwí nání yarínjé wíþi Goríxo ríxa xfo síní. Díxí apíxí níaiwí oxí wo ríxíríyíláná joxí yofí Jonoyí wíríríxíní. ¹⁴ Omí níxíráná joxí seáyí e nímónírí yayí yaríná oxí apíxí obaxí ení yayí epírífaríní. ¹⁵ O Goríxoyá síñwíyo dání ámá ámíná enjé eánínónínjé imónínjáríní. O inígí wainí mánípa erí papíkí yarígíyáí mánípa erí enfáriní. O síní xegí xínáiyá agwíyo enjáná Goríxoyá kwíyí ukíkayonfáriní. ¹⁶ O segí ámá Isíreríyo uráná obaxí arfá níwíro fáf yarígíþi rúwámíní nímamoro Goríxo wígí Ámínáomí ámi xfdíþírífaríní. ¹⁷ Díxí iwo kwíyí Goríxoyáþi xegí wáf rókiamoagí Iraijaomí ukíkayonáná enjé neánírí yagfíþínjé Jono axfíþínjé e erí rírí enfáriní. Xewaxowa tñní xanowa tñní þyífa wíríníro ámá uyfíní yarígíyáí rúwámíní nímamoro wé rónínjé imóníro éfríxínírí Jono Goríxoyá Ámínáomí xámí umeanfáriní. Díxí Isíreríyí e ero Goríxoyá Ámínáomí yeáyí wuríníro epírí nání oimónírí xámí umeanfáriní.” urfági ¹⁸ Sekaraiao anjínajomí re urínjínígíní, “Aríge nerí nioní níjfé imónímí nírarínjíní? Nioní ríxa xweyanóníríní. Gí apíxí ení ríxa apíanjíríní.” urfági ¹⁹ anjínajo ámi nurírí re urínjínígíní, “Gí yofí Gebíríeroníríní. Goríxoyá símímanjé e roarínjóníríní. Goríxo nioní xwiyáa yayí seainapaxí apí áwanjé urínírí nírowárenapínjé. ²⁰ Amíþi nioní xámí ríríyáí nímóníríná nímónínjáríní. E nerí aiwí xwiyáa nioní ríríyáí joxí ‘Neparíní.’ níyaiwírí dínjé míkíwíroarínjagí nání joxí ámi xwiyáa bí mírípa imónírí manjé þfónírí erí etí. Xámí nioní ríríyáí nímóníríná iná ámi xwiyáa rífa náníyí.” nurírí síní e nura warfíná ²¹ oxí apíxí Sekaraiao nání wenínjé nero wáf e rogíyáí ayá wí sfá órínjagí nání ududfí nero “Sekaraiao pí rífa yaríní?” níyaiwíro ²² o níþeyeáná xwiyáa muríþaxí imónínjagí níwíníro “Goríxoyá awawá tñjé e nerfíná orínjé bí rífa wínígo?” yaiwíarfíná o “Xwiyáa aríge rímífní?” níyaiwírí xegí manjé níþfónírí nání wé árxá néra unjínígíní. ²³ Sekaraiao anjé Goríxo nání rídiyowá yarígíwámí xegí omínjé yarínjéþi yoparíþi nemi xegí anjé e nání yoanjínígíní.

²⁴ O anjé e nání níyoarí xiepímí níwímeari níñjweagfísáná re enjínígíní. Irisabetí níaiwí agwí nerí anjýo íníní þíní ñjweanáná emá wé wú múróáná ²⁵ í re rínjínígíní, “Goríxo ayá

nññrĩmĩxĩrĩ dññ rĩkĩkayonagĩ nãni niĩni agwĩ enjãrĩni. Niĩni ãmãyã sññwũyo dãnĩ ayã ninarĩñpĩ Gorĩxo yokwarĩmĩ niññrĩni.” rĩññĩni.

Mariaĩmi “Jisasoyĩ rĩniño xĩrĩrĩfãrĩni.” urĩññĩnĩni.

26-27 Gorĩxo, Iirisabetĩ niaĩwĩ agwĩ nerĩ emã wẽ wũmĩ dãnñ wo rĩxa enjãnã o anññajĩ xegĩ yofĩ Gebĩrieromĩ apĩxĩ wĩ ñweanje nãni —Í xegĩ yofĩ Mariaĩyĩ rĩnĩñĩrĩni. Garĩri pĩropenisũyo anñ yofĩ Nasaretĩyo ñweanĩrĩni. Í ñweanje nãni urowãrĩññĩni. Í apĩxĩ apĩyãĩ sinĩ oxĩ tñni memearĩñĩrĩni. Í ãmã wo xegĩ yofĩ Josepoyĩ rĩniño —O mĩxĩ inãyĩ Depitoyã fwiãrfawẽ worĩni. O xegĩ meãmĩnĩrĩ nãni yarĩñĩrĩni. 28 Gorĩxo anññajo í tññ e nãni urowãrãnã o nurĩ ãmĩ re urẽmeanĩñĩni, “Apĩxĩ rĩxĩ apãnĩrĩni. Gorĩxo dññ sixĩ rĩyĩrĩ dññ rĩkĩkayorĩ sinĩ.” urĩfagĩ 29 Mariaĩ arĩã e nĩwirĩ ududũ nikãrĩnĩrĩ dññ re nĩpĩkĩgã uññĩni, “O pĩ nãni rĩã nĩrarĩni?” yaiwĩarĩnã 30 anññajo re urĩññĩni, “Mariae, wãyĩ mepanĩ. Gorĩxo jĩxĩ dññ sixĩ rĩyĩni. 31 Arĩã eĩ. Jĩxĩ niaĩwĩ agwĩ nerĩ niaĩwĩ oxĩ wo nĩxĩrĩrĩnãyĩ yofĩ Jisasoyĩ wĩrĩrĩfãrĩni. 32-33 O ãmĩnão nĩmõnĩrĩ ãmã nĩyonĩ seãyĩ e mũrõnĩfãrĩni. Ayĩ o nãni re rĩpĩrĩfãrĩni, ‘Niaĩwĩ Gorĩxo anññajo seãyĩ emĩ ñweanjoyãrĩni.’ rĩpĩrĩfãrĩni. Xiãwo Depito ãmã Isĩrerĩyĩ nĩnĩ yeãyĩ urĩñayagĩãpa dĩxĩ niaĩwo enĩ Gorĩxoyã dññ tñni e nĩmõnĩrĩ fwiãrfawẽ Jekopoyãyo anññ minĩ umenweanĩfãrĩni. O mĩxĩ inãyyo yapĩ nĩmõnĩrĩ ãmã xwĩoxĩyo mĩmeãmĩ nerĩ numenweanĩrĩnã wĩ nĩpĩerõnĩfãmanĩ. Anññ umenweanĩfãrĩni.” urĩfagĩ 34 Mariaĩ anññajomĩ re urĩññĩni, “Arĩã eĩ. Dĩxĩ rĩrõwãĩ Iirisabetĩ rĩxa apianĩ aĩ niaĩwĩ oxĩ wo agwĩ enĩ. ‘Oxĩ ronjĩrĩni.’ urarĩgĩ aĩwĩ agwĩ rĩxa agwĩ tññ enjãnã emã wẽ wũmĩ dãnñ wo imõnĩni. 37 Amĩpĩ wĩ Gorĩxo mĩmĩxĩpa epaxĩ wĩ menĩni.” urĩfagĩ 38 Mariaĩ re urĩññĩni, “Xewanĩñĩnĩ Gorĩxoyã xĩnãĩnĩññĩ imõnĩñãĩnĩ omĩ dññ nĩwĩkwĩrorĩ yarĩñĩni. Joxĩ nĩrĩfĩyĩ ananĩ nĩmĩxĩñĩgĩni.” urãnã anññajo ãmĩ pĩnĩ nĩwĩãrĩmĩ uññĩni.

Mariaĩ Gorĩxomĩ seãyĩ e umenñĩnĩnĩ.

39 Mariaĩ, anññajo e nurãrĩmĩ uãnã, í nĩwĩãpĩnĩmeãmĩ anññ nĩyĩrĩ dũwĩnĩ enje Judia pĩropenisũyo anñ bĩmĩ nãni nurĩ 40 nĩrẽmorĩnã Sekarãiaoyã anñyo nĩpãwirĩ xĩrõwãĩ Iirisabetĩmĩ yayĩ wĩãnã 41 í arĩã nĩwirĩnã re enĩñĩni. Niaĩwĩ agwĩ eno xĩxoyĩmĩ wĩrĩ kwĩyĩ Gorĩxoyãpĩ xĩmĩ ukĩkayorĩ wĩagĩ 42 pĩnẽ enñ tñni nurĩrĩ re urĩññĩni, “Apĩxĩ nĩyonĩ nãni Gorĩxo jĩxĩnĩ pĩrãnĩññĩ simĩxĩññĩrĩni. Dĩxĩ niaĩwĩ agwĩ enomĩ enĩ pĩrãnĩññĩ wĩmĩxĩrĩ enjĩrĩni.” nurĩrĩ 43 yayĩ numerĩ re urĩññĩni, “Gĩ ãmĩnãomĩ xĩnãĩxĩ imõnĩrĩxĩ, arĩre nerĩ niĩnĩ tãmĩnĩ bñĩnĩ?” nurĩrĩ 44 ãwanñ re urĩññĩni, “Aĩ, jĩxĩ yayĩ nĩãnã arĩã nĩsĩrĩnã gĩ niaĩwĩ agwĩyo ãñoño yayĩ nerĩ xĩxoyĩmĩ nĩagĩ nãni rĩrarĩññĩni. 45 Jĩxĩ xwĩyĩfã Gorĩxoyã rĩrĩññĩ dññ nĩkwĩrorĩ ‘O nĩrĩfĩyĩ nepã nĩmõnĩfãrĩni.’ yaiwĩrĩ eĩ enagĩ nãni xewanĩññĩ yayĩ sinĩfĩwĩñĩni.” urãnã 46 Mariaĩ re rĩññĩni, “Gĩ xwĩoxĩyo dãnĩ re yaiwĩarĩññĩ, ‘ãmĩnãomĩ seãyĩ e oumemĩni.’ yaiwĩarĩññĩ. 47 Gorĩxo, niĩnĩ yeãyĩ neayĩmĩxẽmeanõ nãni ãgã yayĩ seãyĩmĩ dãnĩ ninarĩni. 48 Niĩnĩ o xegĩ xĩnãĩnĩññĩ nĩmõnĩrĩ omĩññĩ wĩarĩññĩnĩ aĩwĩ o dññ nĩkĩkayonõ enagĩ nãni niĩnĩ yayĩ ninarĩni. ãmã agwĩ rĩnã ñweagĩyĩ niĩnĩ seãyĩ e nĩmero rĩwũyo ñweapĩrĩfãyĩ enĩ seãyĩ e nĩmero nerĩnã re rĩpĩrĩfãrĩni, ‘Gorĩxo ãmĩ pĩrãnĩññĩ wĩmĩxĩññĩrĩni.’ rĩpĩrĩfãrĩni. 49 Gorĩxo, enñ sixĩ eãnĩño sanñ onĩmĩã mĩnĩrãpĩññĩrĩni. Gorĩxo ñwĩãno nerĩññĩyo dãnĩ wẽ rõnĩññĩrĩni. 50 ãmã gĩnĩ gĩnã ñweagĩyĩ xĩomĩ wãyĩ nĩwĩro simãñwũyõññĩ ãnĩmĩ wũrĩnũyõyo wã wĩanarĩññĩrĩni. 51 O enñ neãnĩrĩ wĩyo arĩrã wĩemerĩ wĩyo xopĩrãrĩ wĩemerĩ nerĩnã ãmã dññ fũwĩ nãni nĩkĩkayorĩ ero weyĩ menĩro yarĩgĩfãyĩ dowĩakĩnĩrĩ 52 mĩxĩ inãyĩ seãyĩ emĩ imõnĩgĩfãwãmĩ mamõwãrĩrĩ ãmã sĩpĩpĩamĩ seãyĩ e wĩmĩxĩrĩ nerĩ 53 ãmã agwĩnĩ yarĩgĩfãyo aĩwã nanñ nĩnĩro agwĩ ãmĩ uyĩnĩ wĩmĩxĩyĩrĩ nerĩ ãmã amĩpĩ mũrõnĩgĩfãyo anñã urowãrapĩrĩ enjõrĩni. 54 Amĩpĩ nĩgĩ arĩowayã sĩmĩmanññyo urĩññĩyĩ dññ yãikĩã mĩmõ anññ dññ morĩ xegĩ omĩññĩ wĩarĩññĩwãne Isĩrerene arĩrã neairĩ enjõrĩni. 55 O arõ Ebĩrĩfãmo nãni dññ nĩmorĩ nãni omĩ tñni xegĩ fwiãrfawẽ neneni tñni ayã anññ nĩnearĩmĩxã unĩfãrĩni.” Mariaĩ e nĩra uññĩni. 56 Iirisabetĩ tñni nĩñweanĩsãnã rĩxa emã wãũ wo mũrõãnã ãmĩ xegĩ anñ e nãni uññĩni.

Jonomĩ xĩrĩññĩnĩnĩ.

57 Iirisabetĩ rĩxa niaĩwĩ xĩrĩmĩnĩrĩ imõnĩñãnã niaĩwĩ sññwũ nĩwanĩrĩ oxĩ wo xĩrĩññĩni. 58 Oxĩ wo xĩrãnã í xegĩ urĩxĩmeã tñni ãmã anñ ayo dãnñyĩ tñni arĩã re wĩgĩfãwĩxĩnĩ, “Iirisabetĩmĩ Gorĩxo ayã urĩmĩxĩfãgĩ nãni niaĩwĩ wo xĩrĩññĩni.” Arĩã e nĩwĩro í tñni yayĩ seãyĩmĩ dãnĩ yarĩnã 59 rĩxa sfã wẽ wũmĩ dãnñ wãũ wo imõnãnã ayĩ niaĩwĩ iyĩ sfĩmĩ sfõ

wákwaniro nîbîro yof axîpî xano wîrîniñjî Sekaraiaoyî wîranîro nânî yarîná ⁶⁰ xînáí “Oweot!” nurîrî re urîñîniñî, “Nene ámi yof axîpî Sekaraiaoyî wîrîpaxá menîni. Jonoyî owîraneyî.” urîfagi ⁶¹ ayî re urîgîfawixîni, “Dîxî oxoyá xoayowa aí wo yof ‘Jonoyî rîwîrîniñî? Oweot.’” nurîro ⁶² xano arîfá enî pîrónîngagî nânî wé árixá nîwîro wé tîni yarîñjî re wigîfawixîni, “Joxî yof gîpî ‘Owîrîmîni.’ yaiwiarîñîni?” urîfagî ⁶³ Sekaraiao pîraiporîfá nânî árixá wîagi umeaíáná o rîfwamîñjî re enjîniñî, “Xegî yof Jonorîni.” e eáagî ayî ududî nero Jonoyî wîrîfîyî “Pî nânî rîfá wîrarîni?” yaiwiarîná re enjîniñî. ⁶⁴ Ámî Gorîxoyá dîñjî tîni manjî nexoari xwîyîfá rîpaxî nimónîrî Gorîxomî seáyi e numeri yarîná ⁶⁵ amá anjî ayo dâñfîyî ududî nera nuro anjî nîyonî Judia pîropenîsî dîwî mîñjîyo amî gîmî ñweagîfá pîné “Irisabetî niaiwî xîráná xano Sekaraiao manjî pîrónîño manjî exoanjo.” rîfagîa arîfá nîwîro ⁶⁶ dîñjî aumaumî ninîro Gorîxo Jonomî dîñjî ukîkayonjagî nîwîniro re rîniñgîfawixîni, “Niaíwîf o rîwéná pí pí amá imónîniñîrîni?” rîniñgîfawixîni.

Sekaraiao wá rókiamoarîñjî wo yapî rîñjî nânîrîni.

⁶⁷ Xano Sekaraiaomî kwîyîf Gorîxoyápi ukîkayonjáná o wá rókiamorîgîfá wónîñjî nimónîrî Jisaso nânî re rîñîniñî, ⁶⁸ “Isîrerenyá Ámîná Gorîxomî seáyi e oumeaneyî. O xegî ámaéne arîrá nearîrî yeáyî neayimîxemeari nîneairîná ⁶⁹ nene yeáyî neayimîxemeanfa nânî enjî eánîñjî wo iwiaronjo. O xîfóyá xînániñjî nimónîrî omîñjî wîiagî Depitoyá fwiárfawé worîni. ⁷⁰ Enjîná o nânî Gorîxoyá wá rókiamoagîfáwa xwîyîfá Gorîxo rîñjî nîwuriyîrîfá negî arîfowamî re urîgîfawixîni, ⁷¹ ‘Ámá nene mîxî neaiarîgîfáyîf nânî éf neamîniñîrî wîkî tîni neaiarîgîfáyîf nânî éf neamîniñîrî enîfárinî.’ urîgîfawixîni. ⁷² Gorîxo negî arîfowamî re urîñîniñî, ‘Nionî wá nîseawianîrî xwîyîfá sîmîmanjîyo dánî “Nemîfárinî.” nîrîrî réroarîñjîyîf sîmîf e nîtîniñîrî nîseaiimîfárinî.’ nurîrî ⁷³⁻⁷⁴ negî arîfo írîño Ebîrîfamomî sîñjî tîñjî e dánî re urîñîniñî, ‘Mîxî seaianîro yarîgîfáyo aiwî éf seamîniñîrî.’ urîñîniñî. Mîxî neaianîro yarîgîfáyîf emî neamamóáná nene ámi wáyi wî mé amîpî o ñwî ikaxîf nearîñjîyîf nîxîdîrîane nîñwearane ⁷⁵ sîni sîñjî nîñwearîfá wé rónîñjî imónîrane sanîñjî imónîrane nerane pîránîñjî xîdánîwárinî.” Sekaraiao e nîrîfîsáná ⁷⁶ xewaxo Jono sîni pîfomî re umearîñîniñî, “Niaíwoxîni, ayî re rîrîpîrîfárinî, ‘Gorîxo seáyi e ñweanjoyá wá rókiamoarîñoxîrîni.’ rîrîpîrîfárinî. Joxî Ámînáomî óf nîwimoirî xámî umearîfárinî. ⁷⁷ Joxî óf nîwimoirîfá xegî ámayo re urayîrîfárinî, ‘Seýné fwi yarîgîfáyîf rîfwîmîni nîmamoro éaná Gorîxo segî fwi yarîgîfáyîf yokwarîmîf nîseaiirî “Ananî enî.” searîniñîrî.’ urayîrîfárinî.” Sekaraiao e nîrîrî amî ⁷⁸⁻⁷⁹ re rîñîniñî, “Gorîxo wá neaomîxîrî ayá neawianîrî neaiarîñorîni. O nene nânî anjînamî dánî sogwîf wá ókîarîñîñjîf wáf neaókiénapîniñîrîni. O nene sfá yîniñîmî ñweanwaéne amá nîpéanîrî yarîñweáéne óf sanîñjîyîmî neawárinîfá nânî nene nîneaméra nîneaurî wáf neaómîxîyîniñîrîni.” Sekaraiao e rîñîniñîni.

⁸⁰ Niaíwîf Jono xwé nerîfá xegî dîñjî enî rîxa enjî neánîrî dîñjî sîxîf níga nurîfá amá dîñjî meanjî e nîñweanjsáná xegî Isîrerîyo xewanîño sîñjîni wimónîñîniñîni.

2

Jisasomî xîrîñjîf nânîrîni.

¹ Jonomî rîxa nîxîrîmáná enjáná Romîyîf mîxîf ináyîf Sisa Ogasîtasoyî rîniño oyá ñwîf ikaxîf bî re rîñîrîni, “Ámá xwîfá nîrîmîni ñweagîfáyîf wigî xiáwo írîñjowayá anjî e nânî numîróná gî gapîmanowamî yof ñwîrîrîfîrîxîni.” rîñîrîni. ² Yof ñwîrîrîarîgîfáyîf e dánî iwamîfó ñwîrîrîarîgîfárinî. Yof iwamîfó ñwîrîrîarîgîfárinî gapîmanîf xegîf yof Sairîniasio ínañorîni. O Sîria pîropenîsîfó meñweanjoñîni. ³ E rîñjîf enjagî nânî amá nîni gapîmanowamî yof ñwîrîrîarîpîrîfîrî nânî wigîf xiáwowayá anjîf e nânî numîróná ⁴⁻⁵ amá wo, xegîf yof Josepoyî rîniño —O mîxîf ináyîf Depitoyá fwiárfawé worîni. O xiepî sîni sîfomî mîmeániñjî —Í xegîf yof Mariarîni. Sîni mîmeániñjî aiwîf niaíwîf agwîf enjîrîni. Í tîni nawîni Garîri pîropenîsîfó anjîf yof Nasaretî ñweagîfíe dánî nîwerî Judia pîropenîsîfó o xegîf xiáwo írîñjowayá anjîf e Betîrexemîyî rîniñje nîrîémorî ⁶ e nîñwearîfá í niaíwîf agwîf rîxa yóf nerî ⁷ niaíwîf oxîf xámî iwamîfó xîrîño o xîrîñîniñîni. Nîxîrîmáná rapîrapîf tîni xopîxopîf nîrorîf anjîf amá mîdánî nîbîro wéfîrîxîniñîrî mîrîniñjîwá rîxa nîrîéronjagîfá nânî burîmákau aiwá narîñje bokîsîf wámî íniñîf sá wîrîrîñîniñîni.

⁸ Anjî apî tîñjîf e amá wa sipîsipîf awî mearoarîgîfá wa árfwîyîmîf amîño wigîf sipîsipîf ará wîwákwinîf yarîñje awî mearonjáná re enjîniñîni. ⁹ Anjîñajîf Gorîxoyá wo wigîf sîmîmanjîf tîñjîni dánî sîñjîni rónpáná awa rogíe mîdîmîdánî Gorîxoyá wáf ókîmîxáná awa óf níkarîniño yarîfá ¹⁰ anjînajo re urîñîniñîni, “Wáyi mepanî. Xwîyîfá nanjîf amá nîni dîñjîf yayîf winîpaxîf bî soyîné tîñjîf e nânî nîmeamî barîñîni. ¹¹ Xwîyîfá nionî nîmeamî barîñjîpîf rîpîrîni. Agwîf rîná anjîf mîxîf ináyîf Depito xwé iwiaronjîpîmîf apîxîf wî niaíwîf seýné yeáyîf seayimîxemeanfó xîrîño. O Kiraisoyî rarîgîforîni. Yeáyîf neayimîxemeanfa nânî

arƙowayá xwƙá piaxƙyó dání iwiaronƙoyí rarígfɔríní. Ámínáoríní. ¹² Soyíné nuro niaíwí xírƙo rapírápí n̄xopenmána burímákáú aiwá narígfámí dání bokisƙyó sá wírárin̄jagí n̄wíníríná ‘Orání?’ yaiwíríxíní.” uríƙfí re enjíniginí. ¹³ An̄fnají áwanjí urƙo roŋe Goríxoyá s̄m̄njí wínarígfá obaxí an̄fnamí dájowá ení n̄rónapmána Goríxomí seáyími numero re rígfawixíní. ¹⁴ “Nwá an̄fnamí seáyími jweanjomí seáyí e oungeaneyí. Ámá Goríxo nání d̄njí arfá mikeanóagfá —O ayí nání wimónan̄jíríní. Ayí Goríxoyá xewaxo ríxa rémóáná d̄njí wá wónáná awayíní n̄san̄tro jweáfríxíní.” n̄rímowa ¹⁵ sip̄sip̄ awí mearoarígfáwamí p̄fíní n̄wiárími an̄fnamí nání peyíáná awa re rínígfawixíní, “Bet̄irexemí niaíwí rémóe íríní nurane Goríxo áwanjí nearfí nání s̄jwí owímaneyí.” n̄rínímowa ¹⁶⁻¹⁷ an̄fíní nuro Josepo t̄fíní Mariaí t̄fíní rípaú jweanagfí n̄wín̄tro ámí wen̄njí éfáyí wínígfawixíní. Niaíwo burímákáú aiwá narígfé bokisƙyó ríwo wírárin̄jagí n̄wín̄tro p̄fíné an̄fnajowá niaíwí o nání uríƙfí nání áwanjí uráná ¹⁸ amá p̄fíné sip̄sip̄ awí mearoarígfáwá urfápi arfá wiarígfáyí n̄fíní d̄njí ududfí nero aí ¹⁹ Mariaí xwíyá íwo nání p̄fíní d̄njí aumaumí n̄nirí d̄njí n̄píkíga warfíná ²⁰ sip̄sip̄ awí mearoarígfáwá amí wígfí sip̄sip̄ awí mearoarígfé nání nuroáná an̄fnajo urfípi x̄xentí éf enagí wín̄tro arfá wiro nero nání Goríxomí seáyími umero yayí umero wígfawixíní.

²¹ Niaíwo x̄xínáí n̄xírímáná enjáná ríxa sfá wé wúfúmi dájí wáú wo óráná omí iyí s̄m̄fí sfó wákwian̄róná yof an̄fnajo enjíná x̄xínáí s̄n̄tí agwí menjáná “Yof Jisasoyí wírífríxíní.” uríj̄pí wírígfawixíní.

²² Sfá Mariaí “Nwí ikaxí Moseso enjáná n̄rírí r̄fwamíj̄fí ean̄f̄pí t̄fíní x̄xentí neri ígfá oean̄ímíní.” yaiwínjyí imónj̄áná ayáú Jisaso Goríxoyá wo oimónírí m̄n̄tí wian̄ríní nání n̄meámí Jerusaremí nání nuri ²³ —Ámínáoyá jwí ikaxí re n̄rín̄r̄tí eán̄j̄f̄pí, “Niaíwí oxí xámí óf imóo Goríxomí m̄n̄tí n̄wiro ‘D̄ixoríní.’ urífríxíní.” n̄rín̄r̄tí eán̄j̄f̄pí t̄fíní x̄xentí ²⁴ í niaíwí xíríƙí nání ígfá eán̄ím̄n̄r̄tí nání Goríxoyá jwí ikaxí re rín̄j̄f̄pa “Nioní nání xawíowí waúrání, agwíríwí waúrání, rídíyowá níífíríxíní.” E rín̄j̄f̄pa ayáú nanjwí rídíyowá yan̄ríní nání nuri Jerusaremí n̄rémorí an̄j Goríxo nání rídíyowá yarígfíwámí n̄páwírí jwí ikaxí n̄rín̄r̄tí eán̄j̄f̄pa yaríná ²⁵ íná amá Jerusaremíyo jweagfáyí wo —O xegí yof Simionoríní. O amá wé rón̄njí imón̄r̄tí Goríxomí píran̄njí ux̄d̄r̄tí yaríjoríní. Ámá arfowayá xwƙá piaxƙyó dání niwiarorí xegí Isireríyo yeáyí uyím̄xemeanfó nání xwayí nan̄r̄tí jwean̄joríní. Kwíyí Goríxoyápi omí ukíkayon̄ríní. ²⁶ Goríxo Simionomí d̄njí nukíkayoríná kwíyí t̄fíní wá re urókiamon̄j̄n̄iginí, “Joxí s̄n̄tí m̄ipepa enjáná amá Ámínáon̄iyá d̄njí t̄fíní yeáyí seayím̄xemeanfá nání arfowayá xwƙá piaxƙyó dání iwiaron̄fomí s̄jwí wín̄r̄fáríní.” uríj̄n̄iginí. ²⁷ Simiono Goríxoyá kwíyí ukíkayon̄j̄f̄pí nání an̄j Goríxo nání rídíyowá yarígfíwámí n̄páwírí Jisasomí xan̄iyáú jwí ikaxí Goríxo r̄j̄f̄pa wiian̄ríní nání x̄fomí n̄meámí f̄wíaparíj̄f̄pí n̄wín̄r̄tí ²⁸ íwomí nurápirí fá n̄maxírímáná Goríxomí seáyími numerí re uríj̄n̄iginí, ²⁹⁻³⁰ “Ámínáoxíní, joxí n̄r̄j̄f̄pa amá nene yeáyí neayím̄xemeanfomí ríxa s̄jwí t̄fíní n̄wín̄r̄tí nání ayá sfwí m̄n̄r̄tí ananí xe pémfáríní. ³¹ Joxí r̄j̄f̄pa amá n̄f̄n̄iyá s̄jwíyó dání d̄x̄f̄ yeáyí neayím̄xemeanfó ríxa neaiapf̄ríní. ³² Ámá joxí neaiapfó wán̄njí ókíar̄j̄f̄pa émayó nuréwapíyíríná wá wóm̄x̄yín̄fáríní. O negí Isirereneyá an̄j re dání x̄r̄f̄f enagí nání amá n̄f̄n̄tí nene seáyími neamep̄f̄ríní.” uríj̄f̄pí ³³ íwomí xan̄iyáú Simiono egí íwo nání xwíyáfá apí raríjagí arfá n̄wírí ududfí neri m̄njí sf̄j̄á n̄weán̄r̄tí yaríná ³⁴ Simiono ayáúmi “Goríxo nanj̄f oeamíxíní.” nurírí íwomí x̄xínáí Mariaímí re uríj̄n̄iginí, “Arfá eí. Íwí romí Isireríyí n̄f̄n̄tí wí arfá n̄wiro d̄njí wíkwírófáyí seáyí e imón̄p̄f̄ríní. Wí arfá m̄wí nero d̄njí m̄wíkwíróf éfáyí an̄pá imón̄p̄f̄ríní. Goríxo ‘Ámá n̄f̄n̄tí nanj̄f oimón̄f̄poyí.’ wimón̄j̄f̄pí nání íwí ro s̄m̄t̄maj̄ón̄njí yár̄n̄j̄f̄pí nání amá obaxí wíkwí n̄wón̄tro ikayíwí numear̄tro yaríná ayí ín̄m̄tí dání d̄njí wiawiarígfáyí s̄j̄ání imón̄f̄ríní. ³⁵ Jixí m̄njí m̄x̄f yarígfáfá t̄fíní r̄rón̄ḡf̄njí íwí ro nání ík̄n̄j̄f sip̄í e sínfáríní.” uríj̄n̄iginí. ³⁶ Goríxoyá wá rókíamoarígfá wí —Í Panueromí xemiáí xegí yof Anaíríní. Xíáwo ír̄j̄o Asao t̄fíní gwí ax̄r̄ríní. Í ríxa apian̄j̄ríní. Oxí n̄meán̄r̄tí n̄jwearfíná xwiogwí wé wúfúmi dájí wáú múróáná ³⁷ xiagwo ríxa n̄péáná í apíxí aní nimón̄r̄tí n̄jwearí xegí xwiogwí n̄f̄n̄tí ríxa ⁸⁴ imón̄j̄ríní. Í an̄j Goríxo nání rídíyowá yarígfíwámí b̄t̄ m̄ipeyá íkwáwíyiraní, árfwíyiraní, aiwá jwéáí jwearí Goríxomí xwíyáfá rírímí wírí yaríj̄ríní. ³⁸ Í ení an̄jwámí íwo fá n̄x̄r̄r̄tí jweagfíe axíná n̄rémorí íwomí s̄jwí n̄wín̄r̄fíná Goríxomí yayí n̄wímí nuri amá “Goríxo gíná Jerusaremí jwean̄jweáne gw̄n̄njí nearoayron̄fáríní?” yaiwiarígfáyó íwí o nání áwanjí nura un̄j̄n̄iginí.

³⁹ Xan̄iyáú Goríxo jwí ikaxí r̄j̄f̄pa ríxa n̄p̄n̄tí n̄yárími Garírí p̄ropenísfyó egí an̄j Nasaretíyí r̄n̄j̄e nání íwomí n̄meámí n̄yírí e jwean̄jáná ⁴⁰ íwo xwé niwiarorí Goríxo omí ayá nurím̄x̄r̄tí d̄njí ukíkayon̄j̄f̄pí nání enj̄f eán̄r̄tí am̄pí nání d̄njí enjwiperí enj̄n̄iginí.

Xaniyau Jisaso nani pfa egfi nanirini.

⁴¹ Xaniyau xwiogw o omi aiwa Gorixoya anfnajo xiawowa Isipyf anfo nweanana mipiki muronfyimi —Sfa ayimi aiwa Pasopayi rininj imixarigfarini. Sfa ayi nani dnj winini nani Jerusalem nani nuayiri yayarfa ⁴² Jisaso xwiogw rixa we wuka sikw wa enana sfa Gorixo muronfyi rixa anwf ayo imoninana xaniyau yarigfa nani Jisaso xfo tni Jerusalem nani niyiro ⁴³ sfa aiwa api nanro nani njweogfasana am anj e nani nurfa Jisaso sini Jerusalem nweanana xaniyau majfa nimoniri ⁴⁴ re yaiwigfisixini, “Jisaso ama negf wi tni rixa punigin.” niyaiwiri warfa sfa wyi ofagi ayau egf amayo tni ama egf imoarigfyo tni pfa imimf neri ⁴⁵ pfa yopa nimeginari ami Jerusalem nani niyiri pfa nera nufisana ⁴⁶ rixa sfa wiyau wyi orana weninj efyf winigfisixini. Anj Gorixo nani ridiyowa yarigfiwami inimi riwo nweanagi nwiniri o Gorixoya njw ikaxf urwapiyarigfa wami awini e njweamana yarinj wir arfa wir yarinjagi nwiniri ⁴⁷ ama Jisaso pnf rana arfa nwiwo nweagfayf nfn aga uduf nero re yaiwigfawixini, “O arire neri njfa nimoniri rfa rarni?” yaiwarfa ⁴⁸ xaniyau omi sinjw nwiniri uduf niwiri xinai re urinjigin, “Iwe, pi nani e yaiwapiyarinjini? Yai pawi ayá síwfi yearoarinjagi nani joxi nani pfa yarinjwi.” uragfi ⁴⁹ o re urinjigin, “Pi nani aipagwi nion nani am am pfa emearinjini? ‘Xanoya dnj tni xfoya anj riwami inimi nweani.’ niyaiwiarinj rejni?” uragfi ai ⁵⁰ xwiyfa xfo urfpi nani xaniyau nipkwini njfa nimonipa neri ⁵¹ xfo tni nawini nuro wigf anj Nasareti nremoro Jisaso xaniyau arfa ymf njwiri nweanana xinai amipi nni o ef nani dnj aumaumf inarfa ⁵² Jisaso sini xwe nimoga nurfa dnj enjwiperi xwe imoniri nera warfa Gorixo tni ama nni tni eni o nani “Ama nanjirini.” niyaiwia wagfarini.

3

Jono xwiyfa waf urinj nanirini.

¹ Taibiriasi Sisao mixf inayf nimoniri xwiogw we wuka sikw wu ama Romiyo nmejnweamana enana Podiasi Pairato Judia piropenisfo gapimanf niyon nani xiraroninj nimoniri menjweanana Adipasi Xeroto Gariri piropenisfo gapimanf aminao nimoniri menjweanana xexifmeao Piripo Ituria piropenisfo tni Rirakonaitisi piropenisfo tni gapimanf aminao nimoniri menjweanana Raiseniaso gapimanf aminao nimoniri Abirini piropenisfo menjweanana ² Anaso tni xineagwo Kaiapaso tni apaxipaning imonigfiwau seyá e nimoniri menjweanana Jono —O xegf xano Sekaraiarini. O ama dnj meaje nweanana Gorixo nripear re urinjigin, “Nioniyá xwiyfa ripi Isireriyó wáf uriméfirixini.” uragfi ³ o iniigf Jodani rapa tnf e waf nemi re urimenjigin, “Amayine fwf yarigfayf rfwimini nimamoro nisaniro yarfnayf nion wayf seameairi Gorixo fwf yarigfayf yokwarimf seairi enfarini.” nurimeri ⁴ enpa Gorixoya wfa rokiamoagfa wo xegf yof Aisaiaoyi rinjo enina Jono sini menana o nani niri rfwamij re eanjigin, “Ama dnj meanfmi dani ama wo rfaiwa re rinfarini, ‘Aminao rfwyo bnf nani segf dnj of nanjinj wimoiro of piraning imoarigfapaninj wimoiro nerona ⁵ sikwioxf imonjfyf xwfa xewiaroro dfwf xwerani, onimiarani, yiparoro of nifirworini inijyo nanj imixariro of sinj njwewari xixoarfwf nera unjyf piraning imixariro éfirixini. ⁶ E nerfa ama nni Gorixo yeayf neyimxemeamini yarinjagi winiprfarini.’ Ama wo rfaiwa e rinfarini.” Aisaiao enina Jono nani e niri rfwamij eanjigin.

⁷ Jono Gorixo urinjpa waf urimearfna ox af apif obaxf Jono wayf neameainjoni o tnf e nani barfa na nisaniro me wayni meaanro yarinjagi nwiniri re urayinjigin, “Sidif miaeyine, Rfwena Gorixo xeaninj seaikarinfa enagi nani ef upoyi.’ go searfagi seyine wayf nero Gorixo e neaikarinjiniri nion tfamini ef barjoi?” nuriri ⁸ re urinjigin, “Seyine fwf yarigfapi nepa rfwimini nimamorfnayf piraning nero ikfa sogwf nanj niwerfna yarinjpa imonfirixini. Seyine re mirinpa epoyi, ‘Negf arfo Ebirfamoyae ne imonjagwi nani Gorixo wi xeaninj neaikarinfa menini.’ mirinpa epoyi. ‘Gorixo Ebirfamoya fwiarfawe nani “Nion ayo xeaninj niwirfa arige xwe obaxf imonifarin?” niyaiwiri uduf winarini.’ riyaiwiarjoi? Oweo, Gorixo dnj e yaiwipaxf menini. Anani sinj tfo dani Ebirfamo nani fwiarfawe wimixiyipaxfiri. ⁹ Gorixo rixa rapwe ikfa mfk tnf e nani fa xirini. Ikfa gini gna sogwf nanj niwewagi nwinirina nidikariri rfa ikearinfarini.” uragfi ¹⁰ ama o tnf e epiroyf egfayf yarinj niwiyiro re urigfawixini, “Nene nisaniri njwearanena pi yanwarini?” urayiga ¹¹ Jono re urayinjigin, “Ama iyfa wuka tnf wu ama iyfa mayomi mni wwinjigin. Ama aiwa tnf eni mayomi mni wwinjigin.” nuriri yarfa ¹² takisf nani ngwf uraparigfa wa wayf meaanro nibirona yarinj re wigfawixini, “Nearwapiyarinjoxini,

none nisaniri niñwearingená pí yanfwarini?" urfagfa 13 o re uriniginini, "Nigwi takisi nani ninearapimerina nigwi gapimanowa 'Urapfirixini.' searigfapi wiari nimiroro seayi e minearapipani." nuriri yarfa 14 Porisi wa eni nibiro yarinji re wigfawixini, "None eni nisanirane niñwearingená pí yanfwarini?" urfagfa o re uriniginini, "Soyine amaya nigwi urapaniro nani iwanji eamero xwirixi mero yapi uxekwimoro mepa efrixini. Segi nigwi omiji nero meafapini nimearfa 'Ay apanirini.' yaiwirixini. Ama waya nani ayi swi miseaseropani." nuriri yarfa 15 oxí apixi nini "Ama Gorixoya dñiyo dani nene yeayi neayimixemeanfa nani arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfo giná imoninfarfan?" niyairwirona xwiya Jono waf urimearini arfa niwiro nani dñi re nipi kiga ugawixini, "Ama Gorixoya dñi tni yeayi neayimixemeanfa nani arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfoyi rariniwao ama ro menirani?" yaiwarfa 16 Jono awanji nuriri re uriniginini, "Nioni sa inigi tni wayi seameairini. Nioni eni neaniri aiwi rfwyo bñto nioni nimironini. Nioni ama nanoni aiwi o nioni tni xixeni mimonijagi nani ama omiji wiari gifi bosoya sikwi su gwí wikweairigfapa nioni oya wikweaipaxmani. O wayi niseameairina inigi tni seameairmani. Gorixoya kwiyi tni seameairi rfa tni seameairi enfarini." nuriri 17 Gorixo ama nanijo yeayi nuyimixemeari sipyo anipa imixiri enfa enagi nani ewayi xwiya ripi uriniginini, "Ama pokí tni wif aiwa eyeyirómí ero aiwa na anijo tiro mamwi tni siyiki tni rfa ikeaariro yarigfapa Gorixo eni axpi e emfaniri wif mamwi tni na tni eyeyirómí inije aiwa nayi anijo tiri mamwi tni siyiki tni rfa ikeaariri eminiri nani xegí pokí fa nixiriri roní." uriniginini. 18 E nuriri ama dñi oyaiwipoyiniri xwiya wi wi eni obaxi uriri xwiya yayi winipaxipi rfwyo Gorixo urowarenapinifo nani uriri neri 19 gapimaní Xeroto íwí eri xexirimeayó apixi Xerodiasiyi rñinji urapiri yariniagi Jono mixi nuriri "Íwí nini joxi yariniji nanimaní. Dixi ririximeayó apixi nurapirina 'Nanji yarini.' risimonariní?" urfagi 20 Xeroto íwí nini api nenagi ai ami wini neri Jonomi gwí niyiri kirapusi anijo niwiriniginini.

Jisasomí wayí umeainí nánirini.

21 Jisaso, Jono sini gwí niwirariní enána amayo wayi numeari yarfa, Jisaso eni nibiri Jono omi wayi umeaianí Jisaso éf nrori xano Gorixomi rixini urariní re eniginini. Aninamí dani óf iniri 22 kwiyi Gorixoyá xawiwiniñi nimóniri o tñi e nani weapiri aninamí dani xwiya wi re rinenapiri "Gí íwí dñi sxi riyinjaxini, joxi nani aga yayi ninarini." rinenapiri eniginini.

Jisasomí xiáwo írijowa nánirini.

23 Jisaso amayo iwamfo nuréwapiyemerina xegí xwiogwi 30 imoniniginini. Oxí apixi o nani dñi re yaiwiagfari, "Josepomí xewaxorini." yaiwiagfari. Josepomí xano Xiraiorini. 24 Omí xano Matatorini. Omí xano Ripaiorini. Omí xano Merikaiorini. Omí xano Janaiorini. Omí xano Joseporini. 25 Omí xano Matataiasorini. Omí xano Emosorini. Omí xano Neamorini. Omí xano Esiraiorini. Omí xano Nagaiorini. 26 Omí xano Meatorini. Omí xano Matataiasorini. Omí xano Semenorini. Omí xano Josekorini. Omí xano Jodaorini. 27 Omí xano Joananorini. Omí xano Resaorini. Omí xano Serababerorini. Omí xano Siaritierorini. Omí xano Neraiorini. 28 Omí xano Merikaiorini. Omí xano Edaiorini. Omí xano Kosamorini. Omí xano Erimedamorini. Omí xano Erorini. 29 Omí xano Josuaorini. Omí xano Eriesaorini. Omí xano Jorimorini. Omí xano Matatorini. Omí xano Ripaiorini. 30 Omí xano Simionorini. Omí xano Judaorini. Omí xano Joseporini. Omí xano Jonamorini. Omí xano Eraiakimorini. 31 Omí xano Meriaiorini. Omí xano Menaorini. Omí xano Matataorini. Omí xano Netanorini. Omí xano Depitorini. 32 Omí xano Jesiorini. Omí xano Obetorini. Omí xano Bowasorini. Omí xano Sarimonorini. Omí xano Nasonorini. 33 Omí xano Aminadaporini. Omí xano Atimonorini. Omí xano Anaiorini. Omí xano Xesronorini. Omí xano Peresorini. Omí xano Judaorini. 34 Omí xano Jekoporini. Omí xano Aisakorini. Omí xano Ebirfamorini. Omí xano Tiraorini. Omí xano Nexorini. 35 Omí xano Serakorini. Omí xano Reuorini. Omí xano Perekorini. Omí xano Ebeorini. Omí xano Seraorini. 36 Omí xano Kenanorini. Omí xano Apakisatorini. Omí xano Siemorini. Omí xano Nowaorini. Omí xano Remekorini. 37 Omí xano Metusaraorini. Omí xano Inokorini. Omí xano Jaretorini. Omí xano Maxararerorini. Omí xano Kenanorini. 38 Omí xano Inosorini. Omí xano Setorini. Omí xano Adamorini. Omí xano Gorixorini.

4

Obo iwamfo wíwapiyini nánirini.

¹ Jisaso kwiyí Gorixoyápi omi n̄wímeari ukikayonána iniigí Jodani rapáyo dani peyarína kwiyí Gorixoyápi áma d̄inj meaje n̄méra warína ² s̄fá 40 órarína Obo “O enj neán̄ri xano wimónariñj̄p̄ini x̄fd̄in̄r̄fen̄t̄o?” n̄iyaiwiri omi iwamfó n̄wíwapiyayiri yarína s̄fá ayo aiwá m̄ini néra n̄úsána s̄fá 40 imónána r̄ixa agwí wiarína ³ Obo re ur̄inj̄iniḡini, “Joxi nepa n̄iaíwí Gorixoyáoxi enánáyí aiwá n̄ri n̄ani s̄nja t̄iyí, ‘Bis̄kerfá imónei.’ urei.” ur̄fagi ⁴ Jisaso re ur̄inj̄iniḡini, “Oweoi, wí e emiméini. Gorixoyá B̄ikwíyo d̄ani re n̄rin̄ri eán̄ini, ‘Áma aiwá n̄p̄ri n̄ani d̄inj̄ n̄imoríináyí, wí d̄inj̄ n̄iyim̄inj̄ imóninj̄p̄i meapax̄ men̄ini.’ r̄in̄njagi n̄ani joxi n̄r̄f̄p̄i wí emiméini.” ur̄inj̄iniḡini. ⁵ Obo Jisao mi seáyí emi n̄meáa n̄peyiri anj̄ n̄ni xwíá r̄iri n̄rim̄ini n̄ani imóninj̄yo anj̄ni axína síwá n̄wiri ⁶⁻⁷ re ur̄inj̄iniḡini, “Anj̄ n̄ni xwíá r̄iri n̄rim̄ini n̄ani imóninj̄yo joxi síwá siar̄inj̄p̄i ayí nioniyár̄ini. N̄ini r̄ixa n̄ḡini imónini. ‘Áma womi m̄ini owim̄ini.’ n̄iyaiwirína anani m̄ini wipax̄r̄ini. Joxi nion̄ n̄ani m̄inj̄ xwíáyo n̄kw̄ror̄i nion̄ seáyí e n̄médánáyí ayí n̄ni weyí mearar̄iḡápi ap̄i t̄ni d̄ix̄ siap̄im̄ini.” ur̄fagi ai ⁸ Jisaso re ur̄inj̄iniḡini, “B̄ikwí Gorixoyáyo re n̄rin̄ri eán̄ini, ‘D̄ix̄ Áminá Gorixom̄ini m̄inj̄ xwíáyo ik̄w̄ror̄i seáyí e umeri er̄f̄ini.’ r̄in̄njagi n̄ani joxi n̄rar̄inj̄p̄i wí e emiméini.” ur̄inj̄iniḡini. ⁹ Obo “Jisaso xegí xano Gorixo enj̄ eán̄inj̄or̄fan̄ri iwamfó owíwapiyin̄ri yapí owíwapiyim̄ini.” n̄iyaiwiri omi anj̄ Jerusarem̄iyo n̄ani n̄meáa nur̄i anj̄ Gorixo n̄ani rid̄iyowá yar̄iḡiwám̄i xegí r̄ikwíyo n̄j̄wir̄im̄aná re ur̄inj̄iniḡini, “Joxi nepa n̄iaíwí Gorixoyáoxi enánáyí, xwíámi n̄ani n̄mawiri xeamoi. ¹⁰ Ayí r̄ipi n̄ri r̄rar̄inj̄ini. Gorixoyá B̄ikwíyo xwíá r̄ipi eni n̄rin̄ri eán̄ini, ‘Gorixo xegí an̄naj̄ joxi n̄ani p̄ir̄anj̄ awí ñweap̄ri n̄ani re ur̄inj̄o, ‘Om̄i awí mearópoi.’ ur̄inj̄o.’ n̄rin̄ri eán̄injagi n̄ani n̄mawiri xeamoi.” nur̄i ¹¹ re ur̄inj̄iniḡini, “R̄ipi eni n̄rin̄ri eán̄ini, ‘Joxi síkwí s̄nj̄yo p̄r̄f̄ uyikieám̄i in̄rixin̄ri ayí fá r̄ix̄r̄ip̄ri wé awia síp̄ráoi.’ eni n̄rin̄ri eán̄injagi n̄ani anani n̄mawiri xeamóána ‘Gorixom̄i xewaxor̄fani?’ siawim̄ini.” ur̄fagi ¹² Jisaso re ur̄inj̄iniḡini, “Nion̄ re d̄ani n̄piéror̄fánáyí, joxi n̄rar̄inj̄pa Gorixo an̄naj̄ nion̄ fá n̄ix̄r̄ip̄ri n̄rowár̄enap̄ax̄ ai r̄ipi eni n̄rin̄ri eán̄ini, ‘D̄ix̄ Áminá Gorixoyá enj̄ eán̄inj̄p̄im̄i iwamfó m̄iwíwapiyipani.’ eán̄injagi n̄ani wí n̄mawiri xeamóm̄iméini.” ur̄inj̄iniḡini. ¹³ E uráná obo iwamfó n̄ni e n̄wíwapiyisána omi p̄ni n̄wiárim̄i nur̄i idána ámi wíwapiyipax̄ imónána n̄ni wen̄inj̄ ner̄i ñwean̄inj̄ini.

Jisaso iwamfó n̄meri ur̄ewapiyemenj̄ n̄rin̄ri.

¹⁴ Jisaso kwiyí Gorixoyápi ukikayonaḡi áma d̄inj̄ meaje p̄ni n̄wiárim̄i nur̄i ámi Gariri p̄ropen̄s̄fyo n̄meri p̄né o n̄ani p̄ropen̄s̄f ayo am̄i ami yan̄i iwén̄imearína ¹⁵ o anj̄ ap̄i ap̄im̄i n̄meri wigí rotú anj̄yo ur̄ewapiyemearína ox̄f ap̄ix̄ n̄ni x̄fomi seáyí e umeaḡf̄r̄ini.

Nasaret̄i ñweáyí Jisasomi r̄áwí umoḡfá n̄rin̄ri.

¹⁶ Jisaso Nasaret̄iyo n̄ani nur̄i —Anj̄ ayo x̄foni on̄im̄iá iná n̄ñweari xwé iwiaronj̄yo n̄ani nur̄i xegí in̄ina yar̄inj̄pa Sabar̄fáyo rotú anj̄yo n̄p̄awiri B̄ikwí Gorixoyá fá rom̄in̄ri n̄ani éf̄ n̄rori ¹⁷ r̄ixa B̄ikwí Gorixoyá wíá rókiamoaḡf̄ Aisaiayoi r̄in̄inj̄ ean̄j̄p̄i umeaiána o n̄par̄iri xwíyá r̄ipi r̄in̄je n̄ani p̄á ner̄i n̄w̄n̄in̄ri fá re ron̄inj̄ini, ¹⁸ “Kwiyí Gorixoyápi nion̄i n̄k̄ikayoni. Nion̄i áma uyípeayíyo xwíyá yayí win̄ipax̄ imóninj̄p̄i ur̄im̄fá n̄ani n̄r̄ip̄eari áma fá xenj̄wir̄arin̄inj̄yo ‘Sini seyíne fá m̄iseaxenj̄wir̄arin̄i. Anani úpoi.’ ur̄im̄fá n̄ani n̄rowár̄enap̄ri áma s̄inj̄wí sup̄ar̄iḡfáyo ‘Anani s̄inj̄wí noxoari an̄poi.’ ur̄im̄fá n̄ani n̄rowár̄enap̄ri áma iwan̄j̄ mépero xop̄r̄ar̄i wiro eḡfáyo yeáyí im̄ix̄im̄fá n̄ani n̄rowár̄enap̄ri ¹⁹ ‘Gorixo xegí áma éf̄ umin̄inj̄yí anj̄wí ayor̄ini.’ ur̄im̄fá n̄ani n̄rowár̄enap̄ri en̄r̄ini.” Jisaso fá e n̄roárim̄i ²⁰ B̄ikwí ámi n̄ix̄opem̄ix̄ar̄im̄aná rotú anj̄ mear̄inj̄ womi m̄ini n̄wim̄aná éf̄ n̄ñweari áma rotú anj̄yo ñwix̄ap̄iḡfáyo om̄ini s̄inj̄wí agwí n̄wiga warína ²¹ o “X̄foni n̄ni r̄a rar̄ini?” oyaiwipoyin̄ri iwamfó nur̄i re ur̄inj̄iniḡini, “Agw̄ini r̄wam̄inj̄ nion̄i fá róap̄i seyíne ar̄fá n̄wirína r̄ixa x̄ixen̄i imóninj̄o.” uráná ²² n̄ni o n̄ani nan̄j̄ni n̄ra uro xwíyá aw̄in̄inj̄ yar̄inj̄ x̄foni r̄f̄i f̄ap̄i n̄ani d̄inj̄ n̄p̄ik̄iga uro nero ai re r̄in̄iḡfawix̄ini, “Áma royí sa anj̄ re d̄anj̄ Josepom̄i xewaxor̄ini. Ar̄ige ner̄i n̄ij̄fá xwé ap̄i imóninj̄fan̄i?” r̄inarína ²³ o re ur̄inj̄iniḡini, “Seyíne ewayí xwíyá r̄ipi n̄rin̄r̄ip̄ráoi, ‘Joxi nepa xwírox̄i enánáyí, j̄wan̄inj̄oxi p̄ir̄anj̄ im̄ix̄ine.’ n̄rin̄r̄ip̄ráoi. E n̄rin̄r̄on̄a re n̄rin̄r̄ip̄ráoi, ‘Emim̄i am̄ipi anj̄ Kapaneam̄iyo enj̄o.’ rar̄injagi ar̄fá win̄wápi ámi d̄ix̄ anj̄ re eni emim̄i neaii.’ n̄rin̄r̄ip̄ráoi.” nur̄i ²⁴ re ur̄inj̄iniḡini, “Nepa searar̄inj̄ini. Wíá rókiamoar̄inj̄ wo o xegí anj̄yo n̄ani nur̄i Gorixoyá xwíyá uráná xegí áma e ñweaḡfáyo omi m̄im̄inar̄iḡfámani. ²⁵ E ner̄i aiwí nion̄i nepa searar̄injagi p̄ir̄anj̄ ar̄fá n̄poi. En̄ina wíá rókiamoaḡf̄ Irajao emearína agwí anj̄ p̄ir̄ini er̄i in̄ia meapa er̄i áma n̄ni aiwá n̄ani d̄wí ikeamón̄iro enáná Is̄rer̄iyí ap̄ix̄ anj̄ obax̄ ñwean̄injagi aiwí ²⁶ Gorixo Irajao iwami wim̄i ar̄irá wíw̄in̄inj̄ni murowár̄i émayí ap̄ix̄ wim̄ini —I Saidoni t̄nj̄ e anj̄ on̄im̄iá Serapari r̄in̄inj̄ bim̄i d̄anj̄r̄ini. Im̄ini ar̄irá wíw̄in̄inj̄ni w̄arin̄inj̄ini.” nur̄i ²⁷ re

urijiniḡini, “Enjina wáa rókiamoagá Iraisao nemeḡná eni Isireriyá obaxá peyiyá tǵǵáyá egáa aiwá Iraisao ayo womi nanǵ wimixagímanǵ. Émáýá womini —O Siria dánǵ xegá yof Nemenorini. Omini nanǵ wimixinjirini.” urána ²⁸ ámá nǵni rotú anǵyo nweagá aráa e niwiróna xwioxáyo dánǵ ráa ápiawiniḡni nǵwóroa nuro ²⁹ niwiápnimearo omi fá niwiroro wigá anǵyo dánǵ niwoyápióa nuro dǵwá mǵniḡ wigá anǵ miriniḡipimi dánǵ mamówáraniro nani xixoyápiá nimeera yarána ³⁰ o áwinimi niyékiniḡni xegá dǵni tǵni unijiniḡni.

Imfo dǵni xixeroariniḡni womi mixá umáiniḡni nánirini.

³¹ Jisaso Gariri piropeniḡyo nemeḡná anǵ xegá yof Kapaneamyo niremorǵ Sabarǵáyo nuréwapiyiri yarána ³² ámá ayá aráa niwiróna o xwiyáa api xiáwóniniḡni rariḡagǵi niwiniro mǵniḡ sǵǵa niweániro yarána re enijiniḡni. ³³ Ámá rotú anǵyo nweagáýá wo —O imfo dǵni xixeroariniḡni. O niwiápnimeariḡni makirǵwǵ niomorǵ ³⁴ re urijiniḡni, “Ai! Nasareti dánǵ Jisasoxini, none pi neaiminiri bariḡini? Xwiráa neaikixéminiḡni rǵbariniḡni? Joxi nani nioni niǵfáini. Gorixo xewaxoxi xfo rirǵpeáoxirini.” urána ³⁵ Jisaso mixá nuriri re urijiniḡni, “Ámi bi mirǵpa ei. Omi pǵni niwiárimǵ ui.” urána re enijiniḡni. Imfo ámá omi xwiráa wi mikixé ámáyo áwinimi dánǵ meañini neaárimǵ unijiniḡni. ³⁶ Meañini neaárimǵ úána ámá nǵni óf nikáriniro re riniǵawixini, “Xwiyáa oyá enǵ sǵǵá eániḡni. O neni tǵniḡniḡni niriḡniḡni sekaxá urayiniḡni imfo ai aráa niwiro éf warǵoi.” niriḡniro yarána ³⁷ xwiyáa o yarǵniḡni nani piropeniḡsǵ ayo ami ami yanǵ iwéniḡniḡniḡni.

Saimonomi xineagwimi nanǵ imixiniḡni enǵ nánirini.

³⁸ Jisaso niwiápnimeami rotú anǵyo pǵni niwiárimǵ niḡpeyariḡ xegá wiepǵsariniḡni wo Saimonoyi riniḡoyá anǵyo nani nuri niḡpáwirǵ omi xineagwi ráa pirǵ wiariniḡni nani imi nanǵ owimixiniḡni yariniḡni wiaǵa ³⁹ o í sá wenǵ nani nuri niḡrómana ráa pirǵyo mixá urána re enijiniḡni. Simixǵpi imi pǵni niwiárimǵ úána í rǵxa anǵni niwiápnimeariḡni aiwá pirǵ niḡmeariḡ niwia unijiniḡni.

Simixá obaxáýá nanǵ imixiniḡni enǵ nánirini.

⁴⁰ Ámá anǵ apimi dánǵýá sogwǵ rǵxa niḡmeána wigá ámá simixá xixegǵni yarǵǵáyá niḡmeami Jisaso tǵniḡ e nani bána o ámá ayá ayo wé seáyi e ikwikwiárimǵ eri nanǵ imixiniḡni eri yarána ⁴¹ imfo ámá ayo wíyo obaxá xixeroariniḡni ámá ayo pǵni niwiárimǵ nuroná makirǵwǵ niḡmoayiro re urayǵawixini, “Niáiwǵ Gorixoyáoxirini.” urayarinǵagá o imfowa xfo arǵowaya xwáa piáxáyo dánǵ iwiaronfoyi rariḡǵo enǵagǵi nani niǵǵá imóniniḡagá nani o mixá nuriri “Ámi bi mirǵpa epoyi.” ururimiḡ neri e néisána ⁴² sá wenǵo wáa móniniḡniḡni niwiápnimeami ámá mayá e nani nuri nweañána ámá oxǵ apixá nǵni o nani pǵa nemero omi niwimearoná “Nene pǵni niḡneawárimǵ mupani.” uraniro yariniḡagá aiwá ⁴³ o re urijiniḡni, “Gorixo re nirowárenapiniḡni, ‘Anǵ ayá ayo re urimeárimǵni,’ ‘Gorixo xwioxáyo niḡmeami neri seameḡneaniḡni nani seyǵné nisaniro nweárimǵni.’ urimeárimǵni.” nirowárimǵ enǵagǵi nani anǵ wíyo xwiyáa yayá winǵpaxá imóniniḡni api urimeárimǵni eni xe oumiḡni.” nurimiḡ nuri ⁴⁴ Judayá anǵ api apimi rotú anǵ miriniḡniḡniḡni dánǵ nuréwapiya unijiniḡni.

5

Jisasoyá dǵni tǵni peyá obaxá ubeniḡni mǵniḡni nánirini.

¹ Jisaso ipi xegá yof Genesaretipami éf niḡrómana xwiyáa Gorixoyá urarána ámá obaxá aráa wianiro nani ximiximiḡni niniro Jisasomi ikwikwierǵ winarána ² ewé bǵxaú, yanǵpami tǵa bǵxaú wenǵagǵi niwiniriḡni peyá ápearǵǵáwa ewé apǵxaumiḡni dánǵ nayoámána wigá ubeniḡni ǵǵá eaariniḡagá niwinimiḡni nuri ³ ewé bǵba Saimonoyápami niḡpaxemoániḡni yariniḡni re winijiniḡni, “Iniki tǵniḡ re pǵni niwiárimǵni ná jǵe onimiápi ananǵ niwaniréwii?” nuriri éf niḡweamána ewé apami dánǵ oxǵ apixá ipi manǵǵa tǵniḡ e rówapǵǵáyo nuréwapiyiri ⁴ rǵxa niḡpiniḡni nurárimána Saimonomi re urijiniḡni, “Ipi ná mǵmi enǵ nani niḡmeami nuri peyá fáyo mǵniḡni nani ubeniḡni mamówárimǵni.” urǵagǵi ⁵ Saimono re urijiniḡni, “Nerǵ neameariḡniḡni, sǵa riyimi árwiyimi peyá fáa wi niḡniḡniḡniḡniḡni anǵniḡniḡniḡni mǵniḡniḡniḡni mepeariḡána wáa neaǵoi. E neri aiwi joxǵ e yearǵagǵi tǵniḡ ye iwamfo mamówáranǵwǵ.” nuriri ⁶ mamówáraná re enijiniḡni. Ubenǵi ú peyá obaxáyo niḡmudǵmorǵ rǵxa arǵkiniḡniḡni yariniḡagǵi niwiniri ⁷ wigá wǵwauimi ewé bǵbami nweagáíwau sanǵ oyearápiyiniḡni wápiá niwirǵi awá niḡbiri ubeniḡniḡni xearo ewéǵxaumiḡni ikiwáraná ewéǵxaú rǵxa ná inimiḡniḡni yariniḡni ⁸ Saimoni Pitao sǵniwǵ e niwiniriḡni nani Jisasoyá síkwǵ tǵniḡ e mǵniḡni xwǵáyo niḡkwǵrorǵ re urijiniḡni, “Áminiáoxini, nioni íwǵ yariniḡniḡni enǵagǵi nani pǵni niwiárimǵni ui.” nuriri ⁹ peyá aga xwé niḡmearo nani o tǵniḡni xegá ámá niḡkumixiniḡni peyá nani yarǵǵáwa tǵniḡni ududǵ nikáriniro ¹⁰ Sebediomǵ xewaxowáwǵ Jemiso tǵniḡni xogwáa Jono tǵniḡni awáwǵ Saimonomi niḡkumixiniḡni peyá nani yarǵǵáwau eni ududǵ ikiárinarána Jisaso Saimonomi

re urijinigini, "Joxi wayi mikaripani. Agwi re dani peyi nani yaripani amana nani eni e nera urifani. Ama nioni nixidipira nani wirimearifani." nurimana enana ¹¹ awa ewe nimeami nibiro yani e dani nayoyo ewe peyi amipi e nitimi omi nixida ugawixini.

Ámá peyiyí tñj womi nanj imixinj nánirini.

¹² Jisaso anj wiyoni nemi anj bimi nweanana ama wo — O peyiyi pipirimfo yarinorini. O Jisasomi nwinirina oya sikwi tñj e smimanaj xwafayo nikwifrori wauni re urijinigini, "Aminoxini, joxi nanj nimiximindirafy anani nanj nimixipaxifini." urfagi ¹³ Jisaso we nimoauri omi seayi e nikwiarimana re urijinigini, "Nioni 'Joxi nanj oimoini.' nimonarini. Rixa nanj imonei." urana re enjiginini. Peyiyi api rixa nanj imonana ¹⁴ Jisaso "Ama wiyoni nioni simixafy nani awanj muripa et." nuriri ama o Moseso enina nwi ikaxi ragipi me amayo xewanijo awanj nura emeniginiri e nuriri ami re urijinigini, "Amina apaxipani imonigfawa tñj e nani nuri womi swa nwiniri nanj ridiyowa nani negi arfo Moseso enina sekaxi nearagiyi bi ridiyowa siariri joxi nanj imonifyi nani awanj riri eni mni wirixini." Jisaso sekaxi e urfagi ai ¹⁵ xwiyfa emimf amipi Jisaso yayinjy nani yan rixa na jfami niwea nemi yarina oxif apixi obaxi omi arfa wianiro nani biro simixi wiarinjy nanj oneaimixiniri biro nero o tñj e ntipinro nijnwearo e yayarina ¹⁶ o inina ama dñj meanje nani nwayiri Gorixomi xwiyfa ririmf wiagifini.

Enj nñi swimf enj womi nanj imixinj nánirini.

¹⁷ O sfa wiyimi amayo urawiparina ama wa Parisiyi rininjy wa tñi Gorixoya nwi ikaxi urawiparigfay wa tñi — Awa Gariri ppropenisyo anj ayf ayo dani bimiro Judia ppropenisyo anj ayf ayo dani bimiro Isireriy anj xwe Jerusalem dani eni biro egfawarini. Awa Jisaso urawiparije ef nijnwearo arfa wiarina Jisaso ama smixi wiarinjy nanj owimixiniri nani enj sixi eaninj Gorixoyapi ukikayonana re enjiginini. ¹⁸ Ama wa wigf ama womi — O enj nñi swimf yarinorini. Omi ikwianjy niro Jisaso nanj owimixiniri nimeami nibiro "Nimeami nipawirane Jisaso smimanjimini anwi e owiraranej." niriro efay ¹⁹ ama obaxi anj fwi e pfkwifkwif injagfa of nani pfa nimeginiro anjwami nimeami nixega nipeyiro anj sfa tininjy nwi nipneaayiro dae nitimana ikwianjina tni gwf niyiro ama anjyo inimi epifoy egfayo awinimi gwiri e e nimamowara niwepinro Jisaso smimanj tñjimini tana ²⁰ Jisaso enj nñi swimf enjya ama nñi xfo nani dñj wkwifroro "Jisaso anani nanj imixipaxifini." waiwiro yarinjagfa nwiniri re urijinigini, "Amoxini, dixi fwf yaripari rixa yokwarimf siini." urana ²¹ Gorixoya nwi ikaxi eaninjpi mewegfawa tni Parisiowa tni ikeagigwi re nriga ugawixini, "Ama royf gorfani? Gorixomi riperiri numeariri yarinj royo? Ama fwf yarigfayf yokwarimf yarinj royf gorfani? E yarinjy sa Gorixorini." rinarinjagfa ²² Jisaso xegf dñj tñi adadf niwiri re urijinigini, "Nioni nani segf xwioxfo dani pi nani dñj e moarino?" nuriri ²³ re urijinigini, "Ama wo fwf ikarininj nioni yokwarimf wiinayf, inimi imoninjagi nani ama woxi snjwf tni snjwf winipaxi menini. E neri aiw nioni ama enj nñi swimf enj womi 'Rixa niwiparimeari dixf ikwianj nimeami ui.' uranayf, o nanj imonifagi ama niyineni snjwf tni snjwf winipaxifini." nuriri ²⁴ re urijinigini, "Niyineni nioni nani re naiwipiri, 'Ama imonino anani ama xwfa tnyo danyf fwf ikarinifapi eni anani yokwarimf wiipaxorani?' naiwipiri nani piraninj snjwf nanfopyi." nuriri enj swimf enjomi re urijinigini, "Nioni re rirarinjini, 'Joxi niwiparimeari dixf ikwianj nimeami anj e nani ui.' rirarinjini." urana re enjiginini. ²⁵ O ama nñi snjwf anigfe dani rixa nanj nimoini niwiparimeari xegf ikwianj sa wenjina nimeari xwanjw nikwonimi nipeyari Gorixomi seayi e numera xegf anj e nani uana ²⁶ oxif apixi nñi of nikarinro Gorixomi seayi e numero wigf xwioxfo dani sirf ntipinro re nriga ugawixini, "Agwi xegf bi eagi riyf winiwini." rigfawixini.

Ripaiomi "Nixidei." urinj nánirini.

²⁷ Jisaso e dani nipeyari nurina ama njgwf takisi nani uraparinj wo — O xegf yof Ripaiorini. Xegf yof ami bi Matiyuorini. O xegf opisf anjyo ef nweanagi Jisaso snjwf e nwiniri re urijinigini, "Joxi nixidei." urana ²⁸ o niwiparimeari xegf amipi nñi e pñi niwiarimi Jisasomi uxdfinjiginini. ²⁹ Jisaso nani xegf anjyo aiwa xwe bi riyamf neri nweanana takisi nani njgwf uraparigfa wa tni ama winiyf tni nibiro nawini awau tni nijnweamana aiwa nniro yarina ³⁰ Parisi wa tni Gorixoya nwi ikaxi eaninjpi mewegfa wo tni Jisaso nani wipisarinjowami aninjumi ikaxi nuriro re urigawixini, "Soyine takisi nani njgwf uraparigfa awa tni ama fwf yarigfa winiyf tni pi nani inigf niro aiwa niro yarino?" urfagi ³¹ Jisaso ewayf xwiyfa riji urijinigini, "Ama nanj yarigfayf nanj oneaimixiniri xwirf tñj e nani warigifarani? Oweoi! Simixi yarigfayfni xwirf tñj e nani warigifarini." Ewayf xwiyfa api nuriri ³² re urijinigini, "Nioni ama we roninj

imóníngfáyí wígf yaríngfáyí ríwfmíní mamoro saníngf imóníro oépayíní bínámáni. fwwf yaríngfáyí ríwfmíní mamoro saníngf imóníro oépayíní bínáríní." uríngfíníngíni.

"Wiepísaríngfowa pí nání aiwá ngwá mngwíráríní yaríngf?" uríngfá náníríní.

³³ Ámá wa Jisasomí re uríngfawixíní, "Jono wiepísaríngfowa íníná aiwá ngwá ngwíráríníro Goríxomí ríxíngf uríro yayaríngfáríní. Parisiowayá wiepísaríngfowa ení axípi yaríngfáríní. E nero aiwá joxí wiepísaríngfáyí aiwá ngwá bí mngwíráríní íníná aiwá nro iníngf nro yaríngfáríní." uríngfá ³⁴ Jisaso "Nioní gí wiepísaríngfowa tñní ngweanáná awa aiwá ngwá ngweapaxímaní." urímíní nání ewayí xwíyí rípi uríngfíníngíni, "Ámá wo apíxí meámíní aiwá imíxíyíf ámá aiwá apí nípírí nání bífáyí apíxí meáo síní ayí tñní ngweanáná aiwá ngwá ngwíráríníngfáríní? Oweoi! ³⁵ E nerí aiwá apíxí meáo sfá obaxí wí nórímáná enáná ámá wí omí wanínmíxáná íná ámá ayí dñngf sípí wiaríngf nání aiwá ngwá ngwíráríníngfáríní." uríngfíníngíni. ³⁶ Xfo rapírapi síngfíníngf imóníngf nání ewayí xwíyíf ámí rípi uríngfíníngíni, "Ámá wo xegf rapírapi urú axeníngf níwíníngfá pírómíní nání xegf síngf nímeari naxerí píroaríngf? Oweoi! Síngf naxeríná xwíríngf íkixeníngf. Síngf ení naxerí píróánáyí urú yapí xíxení axípi imónínímeníngf." nuríri awa wígf eníná dání "Nene e neríná wé róníngf nímoníngf nípérínáyí ananí Goríxo tñngf e nání peyaníwáríní." nira wagífapi síní yaríngfápi tñní xwíyíf síngf tñní nawíní ikwieropíríxíní ewayí xwíyíf e uríngfíníngíni. ³⁷ Ámí axí rípi re uríngfíníngíni, "Ámá wo re yaríngfmaní. Memé wará síxí uríyo iníngf wainí síngf iwajfá yaríngfmaní. E nerínáyí, memé wará síxí awá nípiyíní wainí apí purí memé wará síxíwá xwíríngf íkixéníngf eníngf. ³⁸ Iníngf wainí síngfíyí memé wará síxí síngfíyo iwajfá yaríngfáríní." uríngfíníngíni. ³⁹ Xfo yaríngf nání ámí ewayí xwíyíf rípi uríngfíníngíni, "Ámá gíyí iníngf wainí pírfáyí nínmáná síní síngfíyí nání wimóníngfíníngf? Oweoi, síní síngfíyí nání níwimóní 'Píríyí apáníngf.' raríngfáríní." uríngfíníngíni.

6

Sabarfáyo "Ngwíríní." ríngfíníngf yaríngf wíngfá náníríní.

¹ Jisaso xegf wiepísaríngfowa tñní Sabarfá wíyímí wítf omíngfíyo áwínímí ófíyo nuróná wítf síyí yáníngf síngf yíyírímí nemáná mamíwí nání wé tñní xwíyíxwíyí nírooro níngfápaní waríná ² Parisi wa re uríngfawixíní, "Soyíné sabarfáyo 'Ngwíríní.' ríngfíníngf pí nání aiwá nímiaga waríngf?" uríngfá ³ Jisaso re uríngfíníngíni, "Míxí ináyí Depito eníná eníngf síní fá níroaríngf rengf? Oweoi, fá nírooro aiwá síní níngf nímoníngf. O tñní ámá xfo tñní emearíngf tñní agwí níwíríná ⁴ senfá aní Goríxo nání peaxí tayaríngfíwámí o nípáwírí 'Ngwíríní.' ríngfíníngf, bískerfá Goríxo nání peaxí tayaríngfáyí nímeari níníngf xegf ámá níkumíxíní emearíngf míní wíngfíníngíni. Bískerfá peaxí tayaríngfá apí sa apaxípaníngf imóníngfáwaní ananí nípaxíngfíní." nuríri "Depito e yaríná Goríxo míxí wí murípa eníngf eníngf nání gí wiepísaríngfowamí pí nání míxí uraríngf?" urímíní nání e nuríri ⁵ "Sabarfáyo ayí ananíngfíní.' rípaxorfání?" oyaiwípayíní re uríngfíníngíni, "Ámá imóníngfóní Sabarfáyo xíáwoníngfíní." uríngfíníngíni.

Wé kíngf eníngf womí naní imíxíngf náníríní.

⁶ O Sabarfá ámí wíyímí rotú aníngf nípáwírí uréwapíyaríná ámá wo —O xegf wé náú kíngf eníngfíní. O ení e ngweanáná ⁷ Goríxoyá ngwí íkaxí eáníngf mewegfá wa tñní Isíríyíyá Parisíyí ríngfíníngf wa tñní Jisaso ámá wé kíngf eníngf nání imíxáná none xwíyíf oumeaaraneýíníro omí xwayí níwíníro ngweanagfá aí ⁸ Jisaso awa xfómí "Xwíyíf oumeaaraneýí." níyáiwiwo ngweanagfá nání dñngf adadf níwírí ámá wé kíngf eníngf re uríngfíníngíni, "Níwíápínímeámí níbíngf ámáyo áwíní e rónapei." uríngfí o níwíápínímeámí níbíngf áwíní e róná ⁹ Jisaso ámá e awí eáníngfíyo re uríngfíníngíni, "Nioní yaríngf bí oseaimíní. 'Sabarfáyo naní níwírínáyí, ayí ananíngfíní.' ríyáiwiaríngf? 'Sípí níwírínáyí, ayí ananíngfíní.' ríyáiwiaríngf? 'Sabarfáyo ámá naní oimóníngfíníngf naní níwírínáyí, ayí ananíngfíní.' ríyáiwiaríngf? 'Ámáyo xwíríngf níkíxerínáyí, ayí ananíngfíní.' ríyáiwiaríngf?" nuríri ¹⁰ ámá e éf ngweagf níyoní síngf níwíníngfá wé kíngf eníngf re uríngfíníngíni, "Díxí wé írú píngfíngf." uríngfí o e eáná re eníngfíníngíni. Xegf wé naní imóníngfíníngíni. ¹¹ Xegf wé naní imóníngf Parisiowa síngf e níwíníro wígf xwíoxíyo dání ríáníngf níwóroa úagí nuro wíngfí jfámí dání re ríngfawixíní, "None Jisasomí pí wípaxíngfíní?" ríngfawixíní.

Xfo nání wáf wurímeipírífáwamí rípeaníngf náníríní.

¹² Íná Jisaso xano Goríxomí xwíyíf rírímí wímíníngf dífwí mngfíyo nípeyírí sfá ayímí Goríxomí xwíyíf nura nurí ¹³ ríxa wíání wónáná "Wiepísaríngfáyí obípayí." níngfíngf ayó wé

wúkaú síkwí waúminí nírípearí “Nígí wá nuri meipírífoyínérini.” uríñínigini. Ámá wé wúkaú síkwí waú rípeañowa wígí yofí rowarini. ¹⁴ Saimono, omí Jísaso yofí ámí bí Pitaoyí wíríñorini. O tñní omí xogwáo Adírúo tñní Jemiso tñní Jonó tñní Piripo tñní Batoromuo tñní ¹⁵ Matíyuo tñní Tomaso tñní Arípíasomí xewaxo Jemiso tñní Saimono tñní — O xegí yofí bí Seretoyí ríníñorini. O tñní ¹⁶ Jemisomí xewaxo Judaso tñní Isíkariotí dájñ Judaso tñní — O Jísaso nání míyí uríñorini. O tñnirini.

Ámáyo uréwapíyirí naní imíxirí ení nánirini.

¹⁷ Jísaso ámá xó rípeáowa tñní d́wí míñíyo dání ńwero ayoxí naní e rówapána oxí apíxí obaxí íniná xómi x́darígíyí tñní ámá obaxí Judia píropenísyó dájíyí tñní wígí aní xwé bí Jerusaremí dájíyí tñní ámá émayí aní biaú Taiayí ríníñíyí tñní Saidoníyí ríníñíyí tñní — Aní apiaú rawíríwá imanjí tñní anjwí e ikwíróníñíyípiáurini. Aní apiaúmi dájíyí tñní ¹⁸ ayí Jísasomí arfá wianíro bímiro negí símíxíyí naní oneaimíxínirí bímiro oxí apíxí imífo díní xíxérorí xíxeaníñí wírí egíyí bímiro éaná o imífo míxí umánirí ámá níyoní naní nímixa urí yaríná ¹⁹ oxí apíxí níni oyá ení síxí eáníñíyí ámá níyoní píraníñí imíxaríñagí ńwíníro ayí ení níbíro omí wé amáf rónaníro egíawíxini.

“Yayí seainirí díní sípí seairí éwínigini.” uríñí nánirini.

²⁰ Jísaso xegí wíepísaríñíyo síñwí ńwíga nurí re uríñínigini, “Seyíné amípí nání d́wí íkeamónarígíyí Goríxo xó xegí xwioxíyo míméamí nerí seameñweané páwípírfa nání yayí seáyimí dání oseainini. ²¹ Aiwá nání agwí ríná d́wí íkeamónarígíyí ananí aiwá níro agwí imí seayirí epírfa nání yayí seáyimí dání oseainini. Agwí seyíné díní sípí níseairí ñwí oeaírí aiwí ríwéná Goríxo píraníñí seameñweané nípáwiro níñwearínáyí rípí rípírfa nání yayí seáyimí dání oseainini. ²² Seyíné ámá imóníñáoní níx́darígíyí ení ení nání ámá wa símí tñní seairí xegí wúmí nání míxí seaxí dowáiríro ikayíwí níseairíro segí yofí xwíraimimí seairí seailána xwírfa mímónipani. ²³ Ámá wí sípí e seaikáraríñagí ńwínirínáyí, re yaiwíríxini, ‘Nene sípí neaikárarígíyí wígí xiáwowa ení Goríxoyá wíá rókiamoaqíawamí sípí wíkaragífarani?’ níyaiwiro seyíné idáná anínamí nípeyiróná Goríxo naní wí seaiapínfá ení ení nání nímaxírí níxeamorí yayí seáyimí dání néra úríxini. ²⁴ E nerí aiwí seyíné amípí wí mímúronípa egíyí anígwiní aweyí! Sfá wíyí seyíné majfá seaórínfárini. Agwí ríná amípí yayí seainípxí imóníñíyí ríxa nímeoro sírfí muní níñweoro aiwí ríwéná ríníñí meapírfa ení ení díní sípí seaiwínigini. ²⁵ Anígwi íniná aiwá níro agwí imí seayirí yarígíyí, aweyí! Sfá wíyí seyíné majfá seaórínfárini. Ríwéná Goríxoyá xwioxíyo mípáwí agwíná epírfa nání díní sípí seaiwínigini. Anígwi yayí ero rípí ríro yarígíyí, aweyí! Sfá wíyí seyíné majfá seaórínfárini. Ríwéná Goríxo ámáyo píraníñí umeñweané mípáwipa nerfíná díní sípí níseairí ñwí eapírfa ení ení díní sípí seaiwínigini. ²⁶ Seyíné ámá níni seáyimí seameararígíyí, aweyí! Sfá wíyí seyíné majfá seaórínfárini. Ení ení segí seáwowa mímóní seáyimí umearagíyí agwí seyíné ení seáyimí seameararíná díní re níyaiwiro, ‘Nene ení ámá Goríxoyá mímónípa ení ení oyá xwioxíyo páwianíwámani.’ níyaiwiro díní sípí seaiwínigini.

“Símí tñní seairígíyí nání wá oseainini.” uríñí nánirini.

²⁷ “E nírirí aiwí seyíné arfá níarígíyí re éfíríxini. Ámá seyíné wíkfí seaónígíyó nání seaimónirí ámá símí tñní seairígíyó naní wímíxíro ²⁸ ámá ikayíwí tñní níramíxírí seararígíyó Goríxo píraníñí owímíxínirí ero ámá xwíraimimí seararígíyí naní oimónípyoinirí Goríxomí yaríñí wíro éfíríxini. ²⁹ Ámá wo marípíñwíyo mídání reáána ámí mídání ení ananí se reawínigini. Ámá wo díxí iyfá nírirápirínáyí, xe onírápiriní díxí sorfá ení ‘Xe onírápirini.’ yaiwíríxini. ³⁰ Ámá gíyí gíyí yaríñí síánáyí, ananí mání wírí gíyí gíyí rírápíyo imí tñní ‘Ámí niapípyoi.’ murípa eri éfíríxini. ³¹ ‘Ámá e onípyoi.’ yaiwiaríñípa joxí ení e wííríxini. ³² Joxí re níyaiwírínáyí, ‘Ámá níoní nání wímónaríyí nání níwímónarini.’ níyaiwírínáyí, ámá gíyí seáyimí rímepíríní? Oweoi! Ámá f́wí néra warígíyí aí ámá wíwaníñíyí nání wímónaríyí nání wímónaríñirini. Ayínání seyíné nání wímónaríyí nání níseaimónirínáyí, weyí ámá wí seamearípírámáni. ³³ Seyíné ámá naní seaimíxarígíyó naní níwímíxírínáyí, weyí ámá gíyí seamearípíríní? Oweoi! f́wí néra warígíyí aí ámá naní wiarígíyó xíxeni naní wiarígíyí. Ayínání ámá seyíné naní seaimíxarígíyó naní níwímíxírínáyí, weyí ámá wí seamearípírámáni. ³⁴ Seyíné woxí ‘O idána ámí xíxeni niapípxírini.’ yaiwiaríñíyoní mání níwírínáyí, weyí ámá gíyí seamearípíríní?”

Oweoi! Ámá fwi yariǵfáyí aí wíǵí wíamí ‘Idáná ámí xixeni neaiapípaǵfíriní.’ yai-wiarǵfáyó mǵnǵ wiarǵfáriní. Ayínáni woxí ‘O idáná ámí xixeni niapípaǵfíriní.’ yai-wiarǵfáyó mǵnǵ níwírǵnáyí, weyíyí ámá seamearǵfírfámaní. ³⁵ Ámá seyíné símf tǵnǵ seaiarǵfáyí nánǵ seaimónǵrǵ nanǵ wimǵxíro amǵpí wí mǵnǵ níwírǵná ‘Xíoyá ení oniapǵnǵ.’ mǵyáiwípa éfírxínǵ. E nerónáyí, níaiwí Nwíá seáyí émí ǵweaǵoyá nímonǵro oyá nanǵ wí meapírfáriní. Seyíné xíoyá níaiwí enǵǵí nánǵ ámá xíomǵ yayí mǵwíwífáyó tǵnǵ sípínǵ yariǵfáyó tǵnǵ wá wianarǵǵpa éfírxínǵ. ³⁶ Segí ápo ámáyo ayá nurǵmǵxíro yariǵǵpa seyíné ayá nurǵmǵxíro éfírxínǵ.

Ewayí ikaxí síyikwí nánǵ urǵǵf nánǵrǵnǵ.

³⁷ “Joxí ámá wo yariǵǵǵí síǵwí níwǵnǵrǵnǵ ‘O sípí yarǵnǵ.’ mǵrǵpanǵ. E nerǵnáyí, joxí nánǵ Gorǵxo ‘O sípí yarǵnǵ.’ rǵnfámaní. Joxí ámáyo xwíyíá mǵmearǵpanǵ. E nerǵnáyí, Gorǵxo xwíyíá rǵmearǵnfámaní. Joxí ámá wí fwi sífáǵí yokwarǵmǵ níwíirǵnáyí, Gorǵxo ananǵ joxíyáyo yokwarǵmǵ síinǵfáriní. ³⁸ Joxí ámáyo mǵnǵ níwírǵná sípí mǵwípa nerǵ yariǵǵpa Gorǵxo mǵnǵ síapǵnǵfáriní. Ámáyo mǵnǵ níwírǵná ‘Xwé owimǵnǵ.’ yaiwíro aiwá síxí ímímǵ neróná síxí úroo wé tǵnǵ kísíksí ero nemáná rǵxa níyurǵnowíáná mǵnǵ níwíróná xegí íyífáyó wíároarǵǵfápa Gorǵxo ení xixeni e mǵnǵ síapǵnǵfáriní. Amǵpí xixeni joxí wiarǵǵpa Gorǵxo xixeni e síapǵnǵfáriní.” urǵǵnǵnǵnǵ.

³⁹ Jisaso xegí wíepǵsarǵǵfíyí nionǵ urarǵǵá jfáyí arfá níkeamoro ámá síǵwí supáǵǵǵí ímónǵpǵrǵxínǵrǵ ewayí xwíyíá rǵpǵ urǵǵnǵnǵnǵ, “Seyíné ‘Síǵwí supáǵǵǵí wo wíomǵ ananǵ nípemeámǵ ófyo unǵǵo.’ rǵyáiwíarǵǵo? Awaú níwáunǵ xwáǵǵwíyó eainǵpísíí.” nurǵrǵ ⁴⁰ xíoyá wíepǵsarǵǵí seáyí e nímonǵro wíǵí dǵǵfáyó dánǵ ananǵ epǵrǵxínǵrǵ re urǵǵnǵnǵnǵ, “Níaiwowa uréwapǵyarǵǵomǵ seáyí e mǵrónarǵǵfámaní. Xámǵ nuréwapǵya numáná enǵáná uréwapǵyarǵǵo tǵnǵ xixeni ímónarǵǵfáriní.” nurǵrǵ ⁴¹ xíoyá wíepǵsarǵǵfíyí fwi ayí yariǵfáyí pǵnǵ mǵwíarǵpa nero ámá wí yariǵfáyí nánǵnǵ “Pǵnǵ wíarǵpoyí.” urǵpǵrǵxínǵrǵ ewayí xwíyíá ámǵ bǵ rǵpǵ urǵǵnǵnǵnǵ, “Segí síǵwíyo íkǵá xwé wánǵǵ ǵweaǵǵí aí síǵwí mainenǵpa nero dǵxí ímónǵfáyí womǵ síǵwí síyikwí onǵmíá bǵ ǵweaǵáná pí nánǵ síǵwí wǵnǵmeaarǵǵfáriní? ⁴² Íkǵá xwé awá segí síǵwíyó ǵweaǵǵí síǵwí mainenǵpa nerǵná arǵge nerǵ dǵxí ímónǵǵfá omǵ ‘Síǵwí síyikwí onǵmíá ǵweaǵǵí orǵmeámǵnǵ.’ urǵrǵfáriní? Nanǵ rǵrǵ sípí rǵrǵ yarǵǵoxínǵ, íkǵá xwé joxíyá síǵwíyó ǵweaǵǵíwá emǵ nímamónǵmáná síǵwí píráǵǵí nanǵmáná dǵxí rǵrǵxímeáoyá síǵwíyó onǵmíá ǵweaǵǵí ananǵ mearfáriní.” urǵǵnǵnǵnǵ.

Ewayí ikaxí íkǵá sogwí nánǵ urǵǵf nánǵrǵnǵ.

⁴³ Xegí wíepǵsarǵǵfíyí píráǵǵí nero onǵweápoyǵnǵrǵ ewayí xwíyíá ámǵ bǵ rǵpǵ urǵǵnǵnǵnǵ, “Íkǵá síyíwí rǵǵǵna sogwí nanǵ wearǵǵfámaní. Íkǵá onagwá enǵǵna sogwí sípí wearǵǵfámaní. ⁴⁴ Ámá íkǵá sogwí weǵǵǵí níwǵnǵrǵnáyí dǵǵǵí ‘Íkǵá yoí ayo rǵnǵǵí íyí rǵwení?’ yaiwiarǵǵfáriní. Íkǵá píkfǵ sogwí nídǵrǵnáyí enǵwǵxíyó darǵǵfáraní? Wainǵ sogwí nídǵrǵnáyí ará ekírǵkwíyó darǵǵfáraní? Oweoi! ⁴⁵ Ámá nanǵfíyí wíǵí xwíoxíyó dánǵ dǵǵǵí nanǵ moro píráǵǵí ámǵ bǵ rǵpǵ yariǵfáriní. Ámá xwíyíá nírǵrǵnáyí xwíoxíyó dánǵ dǵǵǵí sípí moro fwi néra uro yariǵfáriní. Ámá xwíyíá nírǵrǵnáyí xwíoxíyó dánǵ sípí nánǵnǵ dǵǵǵí nímorǵná sípínǵ rarǵǵfáriní. Nanǵ nánǵnǵ nímorǵná nanǵnǵ rarǵǵfáriní.” urǵǵnǵnǵnǵ.

Ewayí ikaxí síǵǵá anǵ mǵrarǵǵíwá nánǵ urǵǵf nánǵrǵnǵ.

⁴⁶ Ewayí xwíyíá ámǵ bǵ rǵpǵ urǵǵnǵnǵnǵ, “Pí nánǵ ‘Ámínáoxínǵ, Ámínáoxínǵ,’ nǵnǵrǵro aiwí nionǵ seararǵǵáǵ mepa yarǵǵo? ⁴⁷ Ámá ǵíyí ǵíyí nionǵ tǵámǵnǵ níbǵro nionǵ searfáǵí arfá níniro xixeni axǵpǵ yariǵfáyí ‘Ámá onǵǵí rímonǵnǵ?’ oyaiwípoyǵnǵrǵ ewayí xwíyíá bǵ nírǵrǵ síwánǵǵí oseaimǵnǵ. ⁴⁸ Ámá o síǵǵá anǵ nímǵrǵrǵnǵá xámǵ síǵǵá níta yapǵrǵe xwíá sewíarǵónǵǵí xapǵxapǵ nímirǵ enǵ tǵnǵ ínǵmǵ nímíǵa níwémáná síǵǵá yapǵnǵǵǵí níwǵnǵrǵǵe dánǵ síǵǵá píará níkǵkíróa níyapǵrǵ anǵ mǵrarǵǵónǵǵí ímónǵǵo. Iníá xwé neáísáná ínǵǵí waxí níwerǵná anǵwámǵ nímiákwírǵ píneámǵnǵrǵ éfíyí o píráǵǵí mǵrǵǵí enǵǵí nánǵ wǵǵwí wí mǵmeaǵnǵnǵnǵ. ⁴⁹ E nerǵ aiwí ámá ǵíyí ǵíyí nionǵ searfáǵí arfá níniro aí xixeni axǵpǵ mepa yariǵfáyí ámá rónǵǵí ímónǵǵo. O anǵ nímǵrǵrǵnǵá síǵǵá píará yapǵnǵǵe dánǵ síǵǵá níkǵkíróa yapǵnǵ nánǵ xwíá bǵ mǵmǵ úrapǵ xwífáonǵ seáyí e níta nípurǵ mǵrǵrǵfíyí ínǵǵí waxí níweapǵrǵ miákwíáná anǵnǵ ínǵǵíyó nípǵneamíoarǵ anǵpá ímónarǵǵnǵnǵnǵ.” nurǵrǵ “Nene ení Jisaso nearǵǵpǵ níwíakírǵnǵá anǵwá yapǵ Gorǵxo anǵpá neaimǵxínǵfáraní?” oyaiwípoyǵnǵrǵ nánǵ ewayí xwíyíá apǵ urǵǵnǵnǵnǵ.

7

Porísí woyá omǵǵí wíiarǵǵomǵ nanǵ ímǵxǵǵí nánǵrǵnǵ.

¹ Jisaso, oxí apíxí arfá wiaríná xwiyfá apí nípini nuráimáná anj wíyo xegí yof Kapaneamiyo nání nuri nweanáná ² wauyí porisí áminá imóninjo woyá ámá xínáininjí nimóniri omínj wíiarinjo —O porisí áminá imóninjo dínj síxí wíjoríni. O símíxí neri ríxa nípémíni rí yarfáná ³ “Jisaso níbiri anj apimí nweani.” rinarínjagfá arfá e n-wírí Judayí áminá wa Jisasomí owírimeápoyíní re uowáriníniginí, “Soyíné nuro gí inókininjí omínj níiarínj ro nání yarínj re n-wíipoyí, ‘Joxí ananí níbiri oyá xínáininjí nimóniri omínj wíiarinjo ríxa nípepaxí yarínjagí nání píráninjí wímíxíréini?’ yarínj e n-wíipoyí.” uowáraná ⁴ awa nuro Jisasomí n-wíimearo wauní ríxínj re urígfawixíni, “O émayí wo enjagí aiwi píráninjí neaiarinjo enjagí nání joxí níbiri oyá xínáininjí omínj wíiarínjómí píráninjí wímíxíyí. ⁵ O Judayene dínj níneanwírírí negí rotú anj jfayí mírání nání neaiapínjoríni.” uríagfá ⁶ Jisaso awa tñni nuro porisí áminá imóninjo yá anj tñj e arjwí e rémóáná porisí áminá imóninjo xegí ámá níkumíxíní emearígfá wami re uowáriníniginí, “Jisasomí n-wíimeari Porisí áminá imóninjo re nearowárinjoi urípoyí, ‘Ámináoxíní, nioní síní upupígfí siarfáná nanímani. Nioní ámá nanjóní sínjagwíni. Joxí nioniyá anjyo wí fwiapíxámani. ⁷ Xámí níiwánjóní ‘Ámá nanjóní meníni.’ níyaiwiní nání joxí sírimeámíní míbífaríní. Ayínání díxí roje dání píné ráná gí omínj níiarinjo ámí nanj imóninjo. ⁸ Nioní ámá ‘Omínj ayí ayí et.’ nírarígfowamí íníní wúríninjiní. Nioní ení porisí wa íníní nurrínjoi. Gí porisí womí ‘Joxí anj úi.’ uráná sa waríníní. Womí ‘Bet.’ uráná sa xíxeni baríníní. Gí inókininjí omínj níiarínj womí ‘E et.’ uráná xíxeni yaríníní.’ Jisasomí e urípoyí.” uowáraná ⁹ awa nuro Jisaso tñni óf e órórí nínro e uráná Jisaso ududí n-wírí níkinimóní oxí apíxí epíroyí nero númí uxídígíyá re uríniginí, “Wauyí porisí áminá imóninjo dínj nínikwírorí yarínjagfá nígfí Isíreríyíné aí woxí nioní dínj xíxeni mnikwíroariníní.” uráná ¹⁰ xwiyfá uowárenapífáwa ámí wígfí anj e nání nuro xegí omínj wíiarinjo ríxa ámí nanj riwo nweanagí wíngfawixíni.

Íwí síkinj píyí womí “Wíápínimeai.” urínj nániríní.

¹¹ Jisaso wauyí porisoyá omínj wíiarínjómí píráninjí nimíxírí ríxa sífá wí óráná o anj bímí yof Neniyá ríninjíyo nání nuri xegí wíepísarínjowa ení o tñni nuro ámá oxí apíxí obaxí nawíní nuro ¹² anj apimí xegí ámí dínj fwi e rémoanoro yarfáná Jisaso wenínj éyí wíniniginí. Ámá píyí wo —O síní íwí síkinjoríní. Xerímeáo wo mayoríní. Xínái apíxí aníríní. Omí xínái tñni oxí apíxí e dánj obaxí tñni xwífá weyaníro anj apimí dání nímeámí fwiapírinjagfá Jisaso sínjwí e n-wíníni ¹³ píyómí xínáimí wá níwíaníní re uríniginí, “Nwí e arínjyí píní wíreí.” nurríni ¹⁴ arjwí e níbirí íkwíanjwí píyo wenínamí fá níxíríni ámá nímeámí warígfáyí sa e rówapínáná o píyómí re uríniginí, “Íwí síkinj roxíní, ríxa wíápínimeai.’ nírarínjíní.” uráná re enjíniginí. ¹⁵ Píyo níwíápínímeari éf níjwearí iwamó píné raríná Jisaso ámí xínái tñj e uwárianá ¹⁶ ámá nñni wáyí níkaríníro Goríxómí seáyí e numeróná re rígfawixíni, “Goríxoyá wífá rókíamoarinj seáyí e imóninjo wo riwo níneauowárenapíyínjoi? Goríxo Isírerene nání dínj nímorí arífá neainínfá nání riwo níneauowárenapíyínjoi?” níriro e yarfáná ¹⁷ Jisaso e éfpí nání xwiyfá Judayí anj níyoní yaní níwéa nurrí mídímídání ení ríníménjíniginí.

Jono xegí wíepísarínjowa waúmí Jisaso tñj e nání uowárinj nániríní.

¹⁸ Jono xegí wíepísarínjowa Jisaso éf apí nípini nání áwanj uráná ¹⁹ o xegí wíepísarínj waúmí “Eíní.” nurríni Áminá Jisaso tñj e nání re uowáriníniginí, “Nuri yarínj re wípiyí, ‘Joxí nání Jono ‘Níbínífaríní.’ neararínjoxíraní? Wo ámí ríwíyo bínfó nání síní xwayí naní nweanfáraní? Nuri yarínj e wípiyí.” uowárfagí ²⁰ awa nuri Jisasomí re urémeagísisíní, “Jono wayí níneameaia warínj joxí tfe nání re yearowárinjoi, ‘Omí yarínj re wípiyí, ‘Joxí Jono ‘Ríwíyo níbínífaríní.’ neararínjoxíraní? Wo ríwíyo bínfó nání síní xwayí naní nweanfáraní?’ yarínj e wípiyí.’ yearowárinjoi.” uráná ²¹ axíná Jisaso ámá símíxí xíxegíní yarígfáyí nanj ímíxírí sínjwí supárigfá obaxíyí sínjwí anípí nání wírí imóf ámáyo xíxéoarínjyó míxí umáiníní neri ²² awaúmí re uríniginí, “Awagwí nuri amípi nñni nioní re yarfáná sínjwí naní arfá níri éyífí nání Jonómí áwanj urípiyí, ‘Sínjwí supárigfáyí ámí sínjwí aníro síkwí íkí egífáyí ámí anj ero peyíwí tgfífáyí wígfí wará nanj íníro arfá pírónígfáyí ámí arfá ero ámá péfáyí ámí wíápínímearo ámá sípiyo xwiyfá yáyí wínípaxífí arfá wíro yarínjoi.’ urípiyí.” nurríni ²³ re uríniginí, “Rípí ení urípiyí, ‘Yeáyí neayímíxemeání nání arfowayá xwífá píaxíyó dání iwíaronfó e enífaríní. E enífaríní.’ yaiwirígífápi tñni xíxeni mepa yarínjagí sínjwí nínaníní aiwi nóreámioari dínj mnikwíropa neri ‘Ayí omaní.’ mtyaiwípaní. Ámá e yarígfá gíyí gíyí Goríxoyá dínj tñni yáyí wínípaxífí ríní. Jonómí e urípiyí.” uríniginí.

Jisaso Jono nání urínj nániríní.

²⁴ Jisaso, Jonoyá wiewp̄sarinjowau rixa uáná, o áamá e ep̄froyf egfáyo Jono nán̄i re ur̄inj̄niḡin̄i, “Xám̄ seyfn̄é Jonom̄ s̄ijw̄f w̄inan̄iro nán̄i áamá d̄inj̄f meanje nán̄i nuróná pí áamá s̄ijw̄f w̄inariḡfawix̄in̄i? Áamá en̄j̄ meán̄inj̄f im̄inj̄f yarfná wakw̄inj̄w̄f w̄inj̄w̄f nimearfn̄inj̄f imón̄inj̄f wom̄i s̄ijw̄f w̄inan̄iro r̄iwariḡfawix̄in̄i? Oweoi! ²⁵ Aga pí áamá s̄ijw̄f w̄inan̄iro wariḡfawix̄in̄i? Áamá rap̄rap̄f yarapayf en̄j̄ wú yín̄inj̄f wom̄i w̄inan̄iro áamá d̄inj̄f meanje nán̄i r̄iwariḡfawix̄in̄i? Oweoi! Áamá rap̄rap̄f yarapayf nan̄jn̄i n̄iyin̄iro n̄weaḡfáyf m̄ix̄f ináyfya an̄j̄yo n̄weaariḡfárin̄i. Áamá d̄inj̄f meanje n̄weaariḡfáman̄i. ²⁶ Aga pí áamá s̄ijw̄f w̄inan̄iro wariḡfawix̄in̄i? Gorixoyá w̄fá rókiamoar̄inj̄f wom̄i s̄ijw̄f w̄inan̄iro r̄iwariḡfawix̄in̄i? Oyi, w̄fá rókiamoar̄inj̄f wom̄i s̄ijw̄f w̄inan̄iro uḡfá aiwi Jono áamá yeáyf seayim̄ixemean̄fá nán̄i xw̄fá piax̄fyo dán̄i iwiaronfo nán̄i wáf ur̄imem̄in̄r̄i nán̄i urowárénap̄inj̄f en̄j̄aḡf nán̄i o Gorixoyá w̄fá rókiamoar̄iḡfá n̄iyon̄i x̄ixen̄i imón̄inj̄jomani. Seáyf e múron̄orin̄i. ²⁷ Jono nán̄i Bikw̄f Gorixoyáyo r̄iwam̄inj̄f re n̄r̄in̄r̄i eán̄in̄i, ‘Gorixoxeḡf xewaxom̄i re ur̄inj̄niḡin̄i, ‘Nion̄i ḡf xw̄iyfá yan̄j̄ wiowár̄im̄fáfo jox̄i xám̄i n̄r̄im̄ear̄i áamá n̄isan̄r̄i ep̄r̄i nán̄i ófn̄inj̄f n̄isimoia un̄fá nán̄i urowár̄im̄fárin̄i.’ ur̄inj̄niḡin̄i.’ R̄fawam̄inj̄f e n̄r̄in̄r̄i eán̄in̄i.’ n̄ur̄r̄i ²⁸ re ur̄inj̄niḡin̄i, ‘Nion̄i searar̄inj̄n̄i. Jono áamá yeáyf seayim̄ixemean̄fá nán̄i arfowayá xw̄fá piax̄fyo dán̄i iwiaronfo nán̄i ófn̄inj̄f imon̄j̄ en̄j̄aḡf nán̄i áamá n̄fn̄i aiwi wo Jonom̄i seáyf e imón̄in̄i nán̄i x̄iriḡfáman̄i. E ner̄i aiwi áamá ḡiyf ḡiyf nion̄i n̄ix̄f̄d̄iro Gorixoyá xwiox̄fyo páwiro yariḡfáyf xw̄iyfá nion̄i nán̄i wáf n̄ur̄imeip̄r̄r̄p̄i xw̄iyfá Jono wáf r̄imej̄p̄im̄i seáyf e imón̄inj̄aḡf nán̄i áamá ayf on̄p̄i aiwi Jonom̄i en̄i seáyf e imón̄inj̄o.’ ur̄inj̄niḡin̄i. ²⁹ Áamá n̄fn̄i t̄n̄i takisf nán̄i n̄igw̄f nearápariḡfáyf t̄n̄i Jono wáf ur̄im̄ear̄inj̄aḡf ar̄fá n̄wiro n̄isan̄iro Jono wayf umeaiarfná r̄ip̄i ur̄iḡfán̄inj̄f imón̄in̄i, ‘Gorixoxi wé rón̄inj̄ox̄i óf nene uyfn̄in̄i yar̄inj̄waéne nán̄i imófp̄i x̄ixen̄i neamoif̄r̄in̄i.’ ur̄iḡfán̄inj̄f imón̄in̄i. ³⁰ E ner̄i aiwi Parisiowa t̄n̄i n̄w̄f ikax̄f eán̄inj̄p̄i meweḡfawa t̄n̄i Jono wayf oneameain̄r̄i s̄ijw̄f m̄iw̄in̄pa neróná n̄w̄f Gorixoxi ‘Awa oépoyt̄.’ yaiw̄if̄p̄im̄i r̄f̄w̄f umoḡfawix̄in̄i. ³¹ Jisaso áam̄i re ur̄inj̄niḡin̄i, ‘Ewayf xw̄iyfá pípi n̄r̄in̄r̄i áamá agw̄f r̄iná n̄weaḡfáyfn̄é áamá wo wo Gorixoxi seyfn̄é nán̄i urowár̄ar̄inj̄aḡf aiwi seyfn̄é m̄iseaimón̄ar̄inj̄fyfn̄é nán̄i ‘Ayfn̄inj̄f imón̄in̄i.’ r̄im̄fn̄in̄i? Seyfn̄é píin̄inj̄f imón̄inj̄o?’ n̄ur̄r̄i ³² re ur̄inj̄niḡin̄i, ‘Seyfn̄é n̄iaiw̄f r̄ipián̄inj̄f imón̄inj̄o. N̄iaiw̄f bia maker̄fá t̄nj̄f e n̄ifá neróná n̄iaiw̄f b̄fbiam̄i r̄faiw̄f re urar̄inj̄o, ‘Nepiane web̄f̄i rar̄inj̄agw̄f ai sepiayfn̄é sim̄in̄inj̄f m̄iyar̄inj̄o. Nepiane n̄wapé rar̄inj̄agw̄f ai sepiayfn̄é ám̄ix̄fá b̄i m̄iyar̄inj̄o.’ r̄inariḡfápián̄inj̄f imón̄inj̄o. ³³ Seyfn̄é re eḡfáp̄i nán̄i ewayf xw̄iyfá api searar̄inj̄n̄i. Seyfn̄é Jono wayf n̄neameaia war̄inj̄o n̄ib̄r̄fná aiwá nan̄j̄ m̄in̄pa eri in̄iḡf wain̄f m̄in̄pa eri yar̄inj̄aḡf s̄ijw̄f n̄iw̄in̄iro nán̄i ‘Áamá royf im̄fó x̄ixeroar̄inj̄or̄fani?’ rariḡfárin̄i. ³⁴ Seyfn̄é áamá imón̄inj̄aon̄i en̄i n̄ib̄r̄fná aiwá n̄r̄i in̄iḡf n̄r̄i yar̄inj̄aḡf n̄inan̄iro nán̄i re rariḡfárin̄i, ‘O aiwá en̄j̄ ner̄i nar̄inj̄or̄in̄i. In̄iḡf wain̄f en̄i nar̄inj̄or̄in̄i. Áamá takisf nán̄i n̄igw̄f nearápariḡfáwa t̄n̄i áamá f̄w̄f yariḡfá win̄iyf t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄r̄i emear̄inj̄or̄in̄i.’ rariḡfárin̄i. ³⁵ E ner̄i aiwi ox̄f ap̄ix̄f win̄i win̄i d̄inj̄f pirán̄inj̄f nen̄j̄w̄pero Jono t̄n̄i nion̄i t̄n̄i nán̄i ‘Awaú nan̄j̄ yar̄inj̄i.’ yaiwiar̄iḡfárin̄i.’ ur̄inj̄niḡin̄i.

f̄w̄f inar̄inj̄f wim̄i yokwar̄im̄i wiinj̄f nán̄ir̄in̄i.

³⁶ Áamá Parisi wo Jisasom̄i yar̄inj̄f re win̄inj̄niḡin̄i, “Jox̄i anan̄i nion̄i t̄n̄i ḡf an̄j̄yo aiwá nan̄ir̄éw̄i?” ur̄faḡf Jisaso oyá an̄j̄yo n̄ipáwir̄i aiwá nan̄r̄i nán̄i wiḡf yariḡfápa xwáp̄iyi n̄ik̄f̄rómáná nawin̄i aiwá nar̄fná re en̄jniḡin̄i. ³⁷ Ap̄ix̄f f̄w̄f inar̄inj̄f w̄i, an̄j̄ apim̄i n̄wean̄j̄ “Jisaso Parisiway an̄j̄yo n̄j̄w̄ear̄i aiwá nar̄fn̄i.” r̄inar̄inj̄aḡf ar̄fá e n̄wir̄i s̄nj̄á t̄n̄i s̄ix̄f im̄ix̄in̄inj̄f wá in̄iḡf d̄inj̄f nan̄j̄ eaar̄inj̄f b̄i in̄inj̄f wá n̄imeám̄i an̄j̄ iwám̄i n̄ipáwir̄i ³⁸ Jisaso síkw̄f t̄nj̄f e r̄f̄w̄f r̄iwám̄in̄i é n̄irómáná n̄w̄f nearfná xeḡf s̄ijw̄ir̄ix̄f Jisasoyá síkw̄f sosfáyo n̄iyor̄i í xeḡf d̄fá sep̄iá t̄n̄i kw̄ikw̄r̄im̄f ner̄i síkw̄fyo kíyf n̄m̄iaún̄r̄i in̄iḡf d̄inj̄f nan̄j̄ eaar̄inj̄p̄i n̄iwayimómáná ḡfn̄i n̄wir̄i e yarfná ³⁹ Parisio, Jisasom̄i imán̄f ikax̄f ur̄o ap̄ix̄f í e wiar̄inj̄aḡf n̄iw̄in̄r̄i in̄im̄i re r̄in̄inj̄niḡin̄i, “Áamá ro nepa Gorixoyá w̄fá rókiamoar̄inj̄o en̄jánáyf, ap̄ix̄f f̄a wiap̄iyim̄ixar̄inj̄i nán̄i x̄ixen̄i n̄ij̄fá re imón̄ipaxor̄in̄i, ‘Í ap̄ix̄f f̄w̄f inar̄inj̄f wir̄in̄i.’ yaiw̄ipaxor̄in̄i.” Parisio in̄im̄i dán̄i e yaiwinarfná ⁴⁰ Jisaso o xwiox̄fyo dán̄i e yaiwiar̄inj̄aḡf adad̄f n̄wir̄i re ur̄inj̄niḡin̄i, “Saimone, xw̄iyfá b̄i or̄r̄im̄in̄i.” ur̄faḡf o re ur̄inj̄niḡin̄i, “Nearéwap̄iyar̄inj̄ox̄in̄i, anan̄i n̄r̄et̄.” ur̄faḡf ⁴¹ Jisaso ewayf xw̄iyfá r̄ip̄i ur̄inj̄niḡin̄i, “Áamá wom̄i áamá wáu n̄ib̄r̄i n̄igw̄f uráp̄iḡisix̄in̄i. Wfo K500.00 uráp̄r̄i wfo K500.00 uráp̄r̄i ner̄i n̄j̄weaḡfisáná ⁴² awáu áam̄i x̄fom̄i m̄iw̄ipa en̄jáná o n̄wauim̄in̄i ayá n̄ur̄im̄ix̄r̄i n̄igw̄f m̄in̄i win̄j̄p̄i nán̄i d̄inj̄f peá n̄mori kíkifá en̄jniḡin̄i. Ayinán̄i awáu go go n̄igw̄f m̄in̄i win̄j̄o nán̄i xwap̄f wimóm̄in̄inj̄o?” ur̄faḡf ⁴³ Saimono re ur̄inj̄niḡin̄i, “N̄igw̄f K500.00 uráp̄inj̄o, o xwap̄f wimóm̄in̄inj̄o.’ nimón̄ar̄in̄i.” ur̄faḡf Jisaso re ur̄inj̄niḡin̄i, “Jox̄i d̄inj̄f x̄ixen̄i nen̄j̄w̄per̄i rar̄inj̄in̄i.” n̄ur̄r̄i ⁴⁴ ap̄ix̄f t̄fám̄in̄i n̄ik̄in̄imón̄imáná Saimonom̄i re ur̄inj̄niḡin̄i, “Ap̄ix̄f r̄i nion̄i niar̄inj̄f r̄i s̄ijw̄f w̄inēi. Nion̄i d̄ix̄f an̄j̄yo f̄w̄iapánáyf jox̄i neḡf yar̄inj̄wápa m̄in̄i in̄iḡf b̄i síkw̄f sosfá iḡfá eán̄im̄in̄r̄i nán̄i m̄in̄iap̄fn̄i. E ner̄i aiwi

apixí ríyí gí síkwí sosfáyo síñwirixí tñi igfá nñeari xegí dfa sepiá enj tñi nñkwírñoj. ⁴⁵ Joxí amá xwiyfá báná negí yarñjwápi kíyí mññmiaúnññ. E nerí aí í nioní nñwiapírí ñweááíná dání síkwí sosfáyo kíyí nññmiaúga warññ. ⁴⁶ Joxí negí yarñjwápa yayí mññipa nerí ranf bí mññfyo mññiwayimónñ. E nerí aiwí apixí ríyí síkwí sosfáyo iniñgí dñj nanj eaarñj bí nñiwayimómáná gññí nññoj. ⁴⁷ Ayinání nioní re rarñjññ. Í fwí xwapí yagí aiwí nioní ríxa yokwarimf wíá enjagí nání í nioní nání xwapí nñwimónírí nání nanj e niarññ. Amá fwí xwapí mé bí onñmiápi yarñgíyí nioní yokwarimf wíáná ayí nioní nání ení onñmiápi wimónarñjññ. Saimonomí e nurírí ⁴⁸ apixímí re urñjññgíññ, “Nioní dñxí fwí yarñjyí ríxa yokwarimf síarññ.” uráná ⁴⁹ amá xfo tññ nawíní nñjwearo aiwá narñgíyí re rññgíawixññ, “Amá royí ‘fwí yarñjyí yokwarimf wiipaxonírññ.’ nñyawi rí ría rarññ?” nñrññro e yarñá ⁵⁰ Jisaso apixímí re urñjññgíññ, “Jixí dñj nñkwíroarñjagí nání Gorixo yeáy rñyimñxemeáññ. Ríxa kíkíá néra ut.” urñjññgíññ.

8

Apixí Jisasomí mirañj wigíwa nánñññ.

¹ Jisaso Saimono tññ aiwá nññrñ nñjweañsáná ríxa sfá wí óráná o añj wíyí wíyo xwiyfá yayí winñpaxí Gorixo xwioxfyo mñmeámí nerí piránñj umeñjweañsá nání wáí nurñmerí re urñmeñññgíññ, “Seýñé fwí yarñgíyí ríwíwíññ nñmamoro nñsanñro ñweáñññññ.” urñmeaññá xfo xegí wiewísarñj wé wúkaú síkwí waú o tññ nawíní nemero ² apixí wíwa ení o tññ nawíní nemero —Wíwa símñxí tégíwamí Jisaso nanj imñxírí wíwa imfó dñj xixéroarñj tégíwamí mñxí umáññrñ wiarññiwa wigí yof ríwarññ. Wí Mariaírññ. Anj yof Magídara dñj enjagí nání imí yof Magídara dñj Mariaíyí wñrñññññ. Í Jisaso imfó wé wíwímí dñj waú dñj xixéroarñj mñxí umáññowárññññ. ³ Apixí amí wí Xusao —O mñxí ináyí Xerotoyá boswí worññ. Omí xiepi í xegí yof Joanaírññ. Amí wí Sasanairññ. Iwa tññ amí wíwa ení wigí nñgwí tññ aiwá bí imñmí ero Jisasomí tññ xegí wiewísarñjowamí tññ mirañj nñwiayiro nñmí wagíññññ.

Ewayí ikaxí wítí siyí wiáronj mñññññ.

⁴ Oxí apixí obaxí añj ayí ayo dání Jisaso tññ e nání nñbimiro awí eánarñá o ewayí xwiyfá rñpí urñjññgíññ, ⁵ “Amá wo o xegí omññfyo wítí siyí nñwiáróa umññrñ nání nurí ríxa xwíá yuní ikixearñññe piránñj nñwiárorí aí wí ófyo piéróyí amá wí ófyo nñpurñá xwírñwí osaxñro inj nñbirí mñmánf eri enñññññ. ⁶ Amí wí sfñá inñmí yapññññá xwíá seáy e onñmiápi enjyo piéróyí apaxí mé nerápírí nñyapírí aiwí iniñgí mñrñññjagí nání apaxí mé yñweárñññññ. ⁷ Amí wí emf pñpñj arñkiárñññe wiáronjyí emf pñpñjyo dání nawíní nerápñmáná emf xewñrárñjagí nání wítí ayí urí enñññññ. ⁸ Amí wí xwíá nanjyo wiáronjyí nerápírí nñyapírí ná nñwerñá aga dñj nñmori fá mñropaxí wenñññññ.” Ewayí xwiyfá e nurírñá re urayñññññ, “Arfá tégíyíñé ewayí xwiyfá rarñjá rñpí nání arfá ókiarí nñmónñpoyí.” urayñññññ.

“Rñpí nání ewayí xwiyfá seararññññ.” urññññññ.

⁹ Xegí wiewísarñjowa ewayí xwiyfá apí mñkípi nání yarñj wíáná ¹⁰ o re urññññññ, “Xwiyfá enññá dání ‘Gorixo xwioxfyo mñmeámí nerí seameñjweañññññ.’ nñrñrñ inñmí imónñññpí nioní wíá searókiamaoarññññ. E nerí aiwí amá nioní dñj mññkwíró wigí dñj tññ néra warñgíyí nioní ewayí xwiyfá nuréwapiyírñá wíá rókiamaogí Aisaiaoyí rññño nñrñrñ ríwamññ eañjpa síñwí nanñro arfá nuro nero aiwí mñkípi nání nñjá imónñpñññññññ ewayí xwiyfáñí uréwapiyarññññ.

Wítí siyí wiáronj mñkípi nání áwanj urññññññ.

¹¹ “Ewayí xwiyfá mñkípi rñpírññ. Wítí siyí nání rññññpí ayí xwiyfá Gorixoyánñj imónñññ. ¹² Amá wí siyí óf manñpámí piéróyíññññ imónñññ. Ayí xwiyfá Gorixoyá arfá nñwiwo aiwí axíná obo nñbirí ayí xwiyfá oyápi dñj móáná o yeáy uyimñxemeañññññññ mññrñrñkí nñwirí xwiyfá oyá wigí xwioxfyo dání emí mñmeámí yárarñññññ. ¹³ Amá wí wítí siyí sfñá inñmí yapññññá seáy e xwíá onñmiápi enñá wiáronjyíññññ imónñññ. Ayí xwiyfá Gorixoyá arfá nñwiróná yayí nñwinñrñ xfdanñro yarñá xwiyfá ná inñmí pñpñññññññ mñwárñjagí nání anñj xfdarñgíámani. Xwiyfá oyápi xfdanñro yarñjagí nání amá wí nñbñro nepa enj neánñro ría xfdarññññññññ iwamfó wíwapíyáná pñññ wíararñgíññññ. ¹⁴ Amá wí wítí siyí emf pñpñj arñkiárññññe wiáronjyíññññ imónñññ. Ayí ení xwiyfá Gorixoyá arfá nñwiwo aiwí wigí yarñgíápa síññ nñxífdñróñá amñpí xwíáyo dñj nání dñj obñbaxí moro ‘Amñpí wí nioní mññmñuropa onññ.’ yaiwiro amñpí wí nání nñwimónñro ‘Arñge meámññññññ?’ yaiwiro néra nurññáyí wítí emf nerápírí xewñrárññññ yapí nñmónñro aiwá ná nñyínñrñ aiwí wí yof yarññññññ. ¹⁵ Amá wí siyí xwíá nanj

imóniŋe wiáronŋyínŋŋf imóníni. Aŋf xwíyá Gorixoyá nání aráfi níwiro dŋŋf sŋpí wí mímáxíŋŋagfa nání mŋwáramó anŋŋf dŋŋf níkwíroro xaiwí fá níxíróro nerfná aiwá ná wearŋŋŋfŋfŋf imónarŋgárŋŋfni.” Wiepŋsarŋŋowami ewayf xwíyá mŋkŋŋŋf nání áwanŋf e urŋŋŋŋŋfni.

Ewayf ikaxf uyŋwŋf nání urŋŋŋf nánŋŋŋfni.

¹⁶ Awa “Jisaso áamá ayo anŋŋf yumífi winŋfárŋŋfni.” yaiwipŋŋŋŋŋŋŋŋfni ámi ewayf xwíyá rŋŋf urŋŋŋŋŋŋŋfni, “Áamá wo re yarŋŋŋŋŋŋŋfni. Xegf ramŋxŋf nímxárorŋf sŋŋf xwé wá nímeári upŋkákwiárŋŋŋfŋŋŋfni. Nímxárorŋf xegf sá íkwŋŋŋŋŋŋŋfni ínimŋf éxwíróarŋŋŋŋŋfni. Nímxárómáná áamá gŋŋf gŋŋf níwŋŋŋŋŋŋŋfni ananŋf sŋŋŋŋf wŋŋŋŋŋŋŋfni nání aiwá íkwŋŋŋŋŋŋŋfni seáyŋf e tarŋŋŋŋŋŋŋfni.” nurŋŋŋŋŋŋŋŋŋfni ¹⁷ re urŋŋŋŋŋŋŋfni, “Amŋŋŋŋŋŋŋfni ínimŋf imónŋŋŋfni aiwŋf wá ókíáná nŋŋŋf sŋŋŋŋf imónáná áamá nŋŋŋf ‘Tf ayŋŋŋŋŋf?’ yaiwipŋŋŋŋŋŋŋfni. ¹⁸ Ayŋŋŋŋŋfni seyŋŋŋfni pŋŋf aráfi nŋŋŋŋŋŋŋŋfni aráfi píránŋŋŋfni nírfŋŋŋfni. Áamá gŋŋf gŋŋf nionŋf xwíyá rarŋŋf aráfi níro dŋŋf níkwíroro nero nŋŋŋf áf nínimónŋŋŋŋŋfni Gorixoyá ámi wí mŋŋf winŋŋŋŋŋfni. Gŋŋf gŋŋf aráfi mŋŋŋŋfni ero dŋŋf mŋŋŋŋŋŋŋfni ero nerfnáŋf ‘Nŋŋŋfni rŋŋf imónŋŋŋfni.’ yaiwinarŋŋŋŋŋfni áf Gorixoyá apŋf áf ámi nuráŋŋŋŋŋfni.” urŋŋŋŋŋŋŋfni.

Jisasomi xŋnái tŋŋf xogwáowa tŋŋf nánŋŋŋfni.

¹⁹ Jisasomi xŋnái tŋŋf xogwáowa tŋŋf o tŋŋf e nání níbŋro áamá xwé obaxf omŋf epŋŋŋŋŋfni wíarŋŋŋŋŋfni epówa mŋŋŋŋŋŋŋŋfni enŋŋŋŋŋŋfni ²⁰ áamá wí áwanŋf re urŋŋŋŋŋŋŋfni, “Dŋŋŋf rŋŋŋfni tŋŋf rŋŋŋŋŋŋŋfni tŋŋf sŋŋŋŋf rananŋŋro nání bŋŋŋŋfni bŋŋŋŋfni roŋŋŋŋŋfni.” urŋŋŋŋŋfni áf ²¹ o re urŋŋŋŋŋfni, “Áamá re nŋŋŋŋŋŋŋfni tŋŋf, xwíyá Gorixoyá aráfi wíro xŋŋŋfni ero yarŋŋŋŋŋfni, ayf gŋf ínókíwánŋŋŋfni níxŋŋŋŋŋŋŋfni imónŋŋŋfni.” urŋŋŋŋŋfni.

Ipi imeamŋkwf yarŋŋŋf samŋŋf imŋŋŋf nánŋŋŋfni.

²² Íná sfá wŋŋŋŋŋfni Jisaso tŋŋf xegf wiepŋsarŋŋowa tŋŋf ewéyo nípŋxemoánŋro o re urŋŋŋŋŋfni, “Ipiyo jŋŋŋŋŋŋŋŋfni dání oxemoaneyŋf.” nurŋŋŋŋŋŋŋŋŋfni nímeámŋf nuro ²³ ipiyo nímeámŋf warfná Jisaso rŋŋŋf sá winŋŋŋfni sá weŋŋŋfni re enŋŋŋŋŋfni. Rŋŋŋŋŋŋfni xwé wí níweapŋŋfni ipiyo níxemŋf nurŋf ewéyo ínŋŋf mŋmeámŋf yarfná awa rŋŋŋf ínŋŋf namipaxf yarŋŋŋŋŋfni nainenŋŋfni ²⁴ nuro saiwíarf níwimáná re urŋŋŋŋŋŋŋfni, “Neamemearŋŋŋŋfni, neamemearŋŋŋŋfni, rŋŋŋf ínŋŋf namianŋf nywí ayorŋŋfni.” uráná Jisaso níwŋŋŋŋŋŋŋfni mŋŋŋf yarŋŋŋŋŋfni tŋŋf ínŋŋf reakŋkwífi yaparŋŋŋŋŋfni tŋŋf mŋŋf nurŋŋfni “Pŋŋŋfni wíáreŋf.” uráná re enŋŋŋŋŋfni. Pŋŋŋf níwíáŋŋŋŋŋfni mŋŋŋf mé nerŋf ínŋŋf samŋŋfni weáŋŋŋfni enŋŋŋŋŋfni. ²⁵ Rŋŋŋf mŋŋŋfni mé nerŋf ínŋŋf samŋŋfni weáŋŋŋfni éáná o wiepŋsarŋŋowami re urŋŋŋŋŋfni, “Soyŋŋŋfni dŋŋf mŋŋŋŋŋŋŋfni pí nání yarŋŋŋŋŋfni.” urŋŋŋŋŋfni áf wáŋf ero ududf ero nero re rŋŋŋŋŋŋŋfni, “Áamá royf mŋŋŋfni tŋŋf ínŋŋf tŋŋf sekaxf uráná ámánŋŋfni aráfi wíŋf royf gorŋŋŋŋŋfni?” rŋŋŋŋŋŋŋfni.

Imfó mŋxŋf umáŋnáná odŋŋfni ínŋŋfni namŋŋfni nánŋŋŋfni.

²⁶ Awa ewépá nímeáa nuro ipŋf Gaririyoyá jŋŋŋŋŋŋŋŋfni anŋf bŋf xegf yof Gegesayŋf rŋŋŋŋŋŋfni tŋŋf e níwíekŋŋŋŋŋfni ²⁷ Jisaso nayoyarŋf rŋŋŋf xwíáyo éf roŋŋŋfni áamá anŋf apimŋf dŋŋf wo —Omŋf imfó wí xŋxéroarŋŋŋŋfni. Enŋŋfni dání iyaxŋf aikŋf mŋŋŋŋfni néra urŋf anŋf wíyo mŋŋŋŋŋŋŋfni eri áamá xwáŋŋŋfni tŋŋf enŋf ŋwearŋf yarŋŋŋŋŋfni. ²⁸ O Jisasomi sŋŋŋŋfni níwŋŋŋŋŋŋŋfni xwamiánŋfni nŋŋŋfni Jisasomi agwŋf níwŋŋŋŋŋfni nípŋkŋŋŋŋŋfni ímŋfni tŋŋf re urŋŋŋŋŋfni, “Jisasoxŋf, níaiwí Nwíá seáyŋf émi ŋweaŋŋŋŋŋfni, pí nealmŋŋŋŋŋfni barŋŋŋŋŋfni? Nionŋf waunŋf re rŋŋŋŋŋŋfni, ‘Xeanŋŋfni wí mŋnealkarŋŋŋfni.’ rŋŋŋŋŋŋŋfni.” nurŋŋŋŋŋŋŋŋŋfni ²⁹ Jisaso sekaxf “Imŋŋŋŋŋfni áamá romŋf pŋŋŋf níwíáŋŋŋŋfni úpoyŋfni.” urŋf enŋŋŋfni nání Jisasomi e nurŋŋŋŋŋfni —O imfó íníná dŋŋf xŋxéroarŋŋŋfni enŋŋŋfni nání xegf áamá omŋf fá níxero gwŋf wŋŋfni tŋŋf ainŋxŋf ikasá ímŋf wŋŋfni tŋŋf níjŋŋro awí meŋweaŋŋŋfni aiwŋf gwŋf jŋŋŋŋfni narŋkŋŋŋŋŋfni imfó áamá dŋŋf meane nání sayá nímeára wayarŋŋŋŋŋfni. ³⁰ Omŋf Jisaso yarŋŋfni re wŋŋŋŋŋfni, “Segf yof píxŋŋŋŋfni?” urŋŋŋŋŋfni imfowa xwé obaxf níróŋŋŋŋŋfni nání re urŋŋŋŋŋfni, “Negf yof Rŋŋŋŋŋfni —Yof mŋkŋŋfni ayf mŋxŋf nání xwé obaxf gwŋf mónarŋŋŋfni nánŋŋŋfni. Yof e rŋŋŋŋŋfni.” nurŋŋŋŋŋfni ³¹ waunŋf rŋŋŋŋfni re urayŋŋŋŋŋfni, “Joxŋf none mŋxŋf níneamánowarŋŋŋfni sirŋŋŋŋfni yoparŋf bŋf mímónŋŋŋfni tŋŋf e Gorixoyá xeanŋŋfni nealkarŋŋŋfni nání mŋxŋf mŋneamánowarŋŋŋfni.” nurŋŋŋŋŋfni ³² odŋŋfni xwé obaxf níwíáŋŋŋŋfni wíroarŋŋŋŋŋfni níwŋŋŋŋŋfni waunŋf re urŋŋŋŋŋfni, “Imfone odŋŋfni ipiyo níwŋŋŋŋŋfni oxŋxéroarŋŋŋŋfni rŋŋŋŋfni neanŋŋŋŋŋfni?” urŋŋŋŋŋfni o xe oepoyŋŋŋŋfni rŋŋŋŋfni wŋŋŋfni ³³ imfowa áamá omŋf pŋŋŋfni níwíáŋŋŋŋfni nuro ámi odŋŋfni xŋxéroáná re enŋŋŋŋŋfni. Odŋŋfni ayf imegŋf anŋŋfni omíáŋŋfni sapŋŋŋŋŋfni síwá néra ipiyo nípáwiro pŋŋŋfni egfawixŋfni. ³⁴ Áamá odŋŋfni awí meároarŋŋŋfni wŋŋfni odŋŋfni e éagfa níwŋŋŋŋŋfni wŋŋfni anŋf apimŋf nání éf nuro áamá e ŋweaŋŋŋfni áwanŋfni urŋŋro áamá omŋŋŋŋfni yarŋŋŋfni áwanŋfni urŋŋŋŋŋfni wíáná ³⁵ áamá ayf “Pí rŋf enŋŋfni?” níyaiwiro sŋŋŋfni wŋŋŋŋŋfni nání níbŋro Jisaso tŋŋf e níróŋŋŋŋfni wenŋŋŋfni éfáŋŋfni wŋŋŋŋŋfni. Áamá imfó xŋxéroarŋŋŋfni riwo aikŋf yínŋŋfni dŋŋfni sŋŋfni yínŋŋfni nemáná Jisasyá síkwí tŋŋf e éf ŋweaŋŋŋfni níwŋŋŋŋfni wáŋfni nero yarfná ³⁶ áamá Jisaso imfó mŋxŋf

umá+nowárfagi sñwí wínfáyí Jisaso imfó sayá meariñomi píranñí wim+xíff nání repiyí n-wiróná ³⁷ amá ayí nñí aní Gegesa dánfí tñí amá aní apimi m+idm+idání ñweagfáyí tñí wáyí xwé nikárñiro nání Jisasomi wauní re urigfawixñí, “Nene pñí n-neawiarñimi ouní.’ neaimónarñí.” urfagfa o amí ewéyo n+ipxemoánñí umññí yarfná ³⁸ amá imfó m+xí umá+nfo wauní rixñí “Nioní tñí owaiyi.’ nimónarñí.” urarñagí aí Jisaso xegí aní e nání nurowárñí re urññiginí, ³⁹ “Dixí aní e nání nurí Gorixo siífñí nání dixí amáyo repiyí n-wirí ñwearí ui.” urfagi o Jisasomi pñí n-wiárñimí nurí aní apimi n+pimñí Jisaso wiífñí nání repiyí wiemenñiginí.

Apixí ragí anñí pwarñí wimi naní imixñí miáí penjí wimi naní imixñí ení nánñíni.

⁴⁰ Jisaso amí ipiyo jfar+wámñí iwiékñimeáaná amá obaxí e epfroyí ero o nání xwayí nanñí ñwearo egfáyí omí yayí n-wiwo yarfná re enñiginí. ⁴¹⁻⁴² Amá amñá wigí rotú aní wiwá menweañ wo —O xegí yof Jairasorñí. Miáí ná wimñí xanorñí. O nñbñí Jisasoyá síkwí tñí e n+ipkñimeari xfo xegí miáí —Í xwiogwí wé wúkaú síkwí waú imónñíni. Í rixa n+pémñíni yarñagí nání xano Jisasomí wauní rixñí re urññiginí, “Gf miámí naní imixñí nioní tñí gí aníyo nání n-wan+réwii?” urfagi o “Ananñíni.” nurñí awaú óf e warfná amá e epfroyí egfáyí nuxdñiro Jisasomí ikwikwierí warfná ⁴³ apixí wí —Í xegí ragí anñí pwarfná xwiogwí wé wúkaú síkwí waú múroññíni. Amá obaxí naní im+xanñiro n+yayirñí aí naní wí mimónñíni. ⁴⁴ Í “Jisasoyá iyfáyoni amáf n+rónñífnáyí, amí naní imónñíni.” n+yaiwia n+x+dñí ríwñmí dání oya iyfá sírfwíyo amáf rónáná re enñiginí. Ragí anñí pwarñí yeáyí síkiarññiginí. ⁴⁵ Yeáyí síkiarfná Jisaso re rññiginí, “Amáf go n+rónñígo?” ríagi amá nñí “Oweo, nionñimani. Nionñimani.” nra warfná xegí wiepñarñí wo Pitaoyí rññigo re urññiginí, “Neamemeariñoxñí, amá epfroyí nisiro ikwikwierí nisiga warñjo.” urfagi aiwí ⁴⁶ Jisaso re rññiginí, “Nepa amá wo amáf n+rónñígo. Nigí ení eánñí bñ nñ+wárñimí amá womí naní im+xíagi nainenñí nání rarññí.” ríagi ⁴⁷ apixí í yumí mepaxí wimónfagi n-wññí óf néra anwí e nñbñí oya sñm+manñí+wámñí n+ipkñimeari oxí apixí nñí sññwíyo dání wá re rókiamónñíni, “Niñí gí ragí anñí pwarñagí nání Jisasomí amáf rónñíni. Omí amáf n+rónñífná rixa naní imónñíni.” urfagi ⁴⁸ o re urññiginí, “Miaé, jíxi dñí nñ+kwírori nání naní imónñíni. Amí ayá mñsinpa nerí kikiá néra ui.” nurñí ⁴⁹ sññí imí e urarfná amá wo rotú aní menweañoyá aní e dání nñbñí omí re urññiginí, “Uréwapñarñomi sññí ayá wí murñweapaní. Dixí miáí rixa péññíni.” urfagi ⁵⁰ Jisaso arfá e n-wirí re urññiginí, “Dixí miáí péf aiwí wáyí mepañ. Nioní dñí nñ+kwíroánáyí, í amí naní imónñíni.” nurñí nurí ⁵¹ aníyo n+páwífná amá wí nawíni opáwianeyññí sñwí m-wññípa nerí sa xegí wiepñarñí Pitaoyí tñí Jono tñí Jemiso tñí miámí xñái tñí xano tñí ayí tññí n+páwiro ⁵² amá nñí ñwí earo amíxfá mero yarñagfa nání Jisaso re urññiginí, “Ñwí eearígfá pññí wiárñpoyí. N+perí mñwenñí. Sa sá wení.” uráná ⁵³ ayí “Í rixa piyfxñí.” n+yaiwiro nání ripfá urfagfa aí ⁵⁴ o iyá wépámí fá n+maxñírnáná imí tñí “Miá rixñí, wiápñmeat.” uráná re enñiginí. ⁵⁵ Miáí amí dñí sññí wínáná apaxí mé wiápñmeaññiginí. Rixa wiápñmeáaná Jisaso xan+yauñí “Aiwá bñ umeapiyi.” urfagi ⁵⁶ ayau ududí ikárñíagi Jisaso ñwí ikaxí re urññiginí, “Aipgawí nioní éapí nání amá wíyo áwaní murñpaní.” urññiginí.

9

Wiepñarñíyo ení sixí weámixowárñí sekaxí urñí ení nánñíni.

¹⁻² Jisaso xegí wiepñarñí wé wúkaú síkwí waú awamí “Awí eánñpoyí.” nurñí awa sñm+xí xixegñí naní im+xípní nání ero imfó nñí m+xí umá+nowárñípní nání ero epfñí nání kwíyí bñ n-wirí ení sixí eánñí bñ n-wéamixowárñí re urowárññíni, “Soyfne aní ayí ayo nemero Gorixo xwioxíyo mñmeámí nerí seamenweañfa nání wáf urñmero sñm+xí yarígfáyo naní im+xímero éríxñí.” nurowárñná ³ re urññiginí, “Amí amí wagwí wagwí nuro urññípní nání segí am+ipi bñ n+meámí mupañ. Eraññani, í árupaññani, aiwárani, nñwárani, iyfá wúkaúrani, n+meámí mupañ. ⁴ Wáf nemerñá aní bimí n+rémorñáyí aní iwamfó nuro páwífáyo wéríxñí. Rixa amá aní apimi ñweagfáyo nuréwapñimáná aní axiwámñí nñweagfísáná ‘Amí aní bimí nání owaiyi.’ n+yaiwírnáyí aní axiwámí dání pññí n-wiárñimí úfísixñí. ⁵ Wáf nurñmerfnáyí aní bimí n+rémorfná amá e ñweagfáyí ‘Negí aní tñyo fwiapñpoyí.’ mñsearñpa eánáyí, amá ayí dñí ‘Newanñene ikárññwáyí nání awaú nene nání amí mñbñpa epñí nání iyí riyárñí?’ yaiwipñí nání síkwíyo xwífá síkí xénñípní pññí wiaikímí n+yárñimí úfíxñí.” Sekaxí e nurñsáná enáná ⁶ awa omí pññí n-wiárñimí nuro aní bñ bimí nání numiro xwíyífá naní yayí win+paxñí wáf urñmero sñm+xí egfáyo naní im+xíro néra ugfawixñí.

Xeroto Jisasoyá nání ayá sáwí uroñí nánírini.

7 Gapimaní Xeroto Jisasoyá wiepísariñjowa yarigfápi nípini nání arfá níwiri uduf níwiniri ñweañána ámá wí emimí apí yarñagfa nání re nira ugáfawixini, “Jono xwárpáyo dání ríxa níwiápinimeari rífa yarini?” nira warfna ⁸ ámá ámí wí re nira ugáfawixini, “Gorixoyá wfá rókiamoagf Irajiaoyi riniño, mipé anjnamí peyiño ríxa siñáni nimóniri rífa yarini?” nira warfna ámá ámí wí re nira ugáfawixini, “Enjina Gorixoyá wfá rókiamoagfá wo ríxa níwiápinimeari rífa yarini?” nira warñagfa nání ⁹ Xeroto uduf níwiniri re riñinigini, “Níwanñoni rana Jonomí siñwí mññ wákwigáfawixini. E nerí aiwí ámá nioní arfá e wiarññá royf gorfani?” níriri Jisasomí siñwí owiniñiniri yayiniñigini.

Ámá 5,000 apimi aiwá mññ winí nánírini.

¹⁰ O xegí wáf wurimeariñgíwá ámí xfo tññ e nání nĩbĩro wigí néra ugáfapi nání repiyí níwimána enjána o awa tññni nerimeañiro ámá nñni pñni níwiárimí nuro wigípi anj wíyo xegí yoí Betísaidayo nání warfna ¹¹ oxí apixí obaxí Jisasoyá tñni wiepísariñjowa tñni anj apimí nání pwarñagfa níwiniro númí nuro omí wimeáána o yayí níwiri xwiyfá “Gorixoyá mĩmeamí nerí seameñweañfa nání seyfne nísaniro éfirixini.” uréwapiyiri simixí egfáyo naní imimiximí eri yarfna ¹² wiepísariññ wé wúkaú síkwí wáu sogwí nokepá imónána Jisasomí nĩbĩro re urigáfawixini, “Ámá oní wówi re mññweañagfa nání ámá epfroyí egfá tiyf aiwá nĩro sá wero epfri nání omññ anj amí amí mññimñeyño nání uro anj apí apí ikwíróniñyño nání uro oépoi.” urfagfa aí ¹³⁻¹⁴ o re uriniñigini, “Aiwá nĩpĩri sewaniñoyfne mññ wipoyi.” urfagí re urigáfawixini, “Negí aiwá xwé menñi. Bisfkerfá wé wú enjána peyf waunirini.” nuriro ámá oxí 5,000 e ñweañagfa nání re urigáfawixini, “None nurane aiwá bĩ mepa nerññayí, arige mññ wianfwiní?” urfagfa o re uriniñigini, “Ámá tfo re uripoyí, ‘Seyfne ámá 50 50 maxirini wí e wí e nññweaxa úpoi.’ uripoyí” urfagí ¹⁵ awa axfpi e urána ámá nñni 50 50 maxirini wí e wí e nññweaxa nuro ñweañána ¹⁶ Jisasoyá bisfkerfá wé wú tñni peyf awáu tñni anjnamí wenññ níyanirfna aiwá apí nání Gorixomí yayí níwiri kwikwirimí nerí xegí wiepísariñjowa yaní níwiauipri mññ níwía warfna ¹⁷ ámá nñni nĩnĩro agwí imí uyíána aiwá nĩnĩro e táfia wiepísariñjowa nímeamero soxí fá wé wúkaú síkwí wáu apimí aumaúmí yarigáfawixini.

Pitao ‘Joxi Kíraisoxirini.’ urññ nánírini.

¹⁸ Sfá wíyo Jisasoyá xegípi nññweañ Gorixomí xwiyfá ririmí níwiri xegí wiepísariñjowa xfo tñni ñweañána o yarññ re winñinigini, “Ámá oxí apixí nñni nioní nání gorini rariño?” urfagí ¹⁹ awa re urigáfawixini, “Wí joxi nání ‘Jono wayí nĩneameaia unporini.’ rariño. Ámí wí ‘Gorixoyá wfá rókiamoagf Irajiaorini.’ rariño. Ámí wí ‘Enjina Gorixoyá wfá rókiamoagfá wo ríxa wiápinimearini.’ rariño.” urfagfa ²⁰ o re uriniñigini, “Ayf e nĩnĩro aiwí sewaniñoyfne nioní nání gorini rariño?” urfagí Pitao re uriniñigini, “Joxi Kíraisoyi riniñoxi, ámá Isirerene yeáyí neayimixemearfa nání negí arfowayá xwfá piaxfyo dání iwiaronfoyi riniñoxirini.” uriniñigini.

Jisaso áwaní ‘Nĩpĩkipirfárini.’ urññ nánírini.

²¹ Pitao e urfagí aí o ñwí ikaxí nuriri arfá jiyikí nori re uriniñigini, “Aga bĩ onimíapí ámá wíyo muripaní. ²² Ámá imóniñáoní xeanññ obaxí níkaripfirfárini. Negí Judayí mebáowa tñni apaxipañññ imóniñgífa xwéowa tñni ñwí ikaxí eañññpi mewegíwá tñni nioní rfwí nĩmóána wa nĩpĩkipirfárini. E nerí aiwí sfá wíyaú wíyi órána ámí wiápinimeamífárini.” uriniñigini. ²³ Xwiyfá rĩpi ení nowamini urayiniñigini, “Ámá goxi goxi ‘Jisasomí ouxidimini.’ níyawiññayí, re éfirixini. Amipí ‘Nioní nigfpi nání oemini.’ yayíwíyí dññ peá nĩmori re yayíwírixini, ‘Nioní Jisasomí xfdarñagí nání ámá wí xeanññ niri nĩpĩkirí nĩniri aí ayf ananirini.’ níyawiññ nioní nĩxfdririxini. ²⁴ Ámá goxi goxi nioní Jisasomí dññ níwíkwírorí xfdarñagí nání nĩpĩkipirfárini xewanññoxi éf nĩmenirñayí dññ níyimñññ imóniññ añññ ñweañfa nání mearfámaní. E nerí aiwí ámá goxi goxi éf nĩmenipá nerí ‘Nioní Jisasomí dññ níwíkwírorí xfdarñagí nání nĩpĩkirónayí, ayf ananirini.’ yayíwiarññ goxi goxi dññ níyimñññ imóniññ añññ ñweañfa nání mearfárini. ²⁵ Ámá wo nioní mññixídf iyfá fá nigwí amípi emeámññni nánini néra nurí nĩmeáisána xewanññ aññññ ikeamónána oyá amípi añññ nĩxiriri ñweañfárini? Oweoi!” nuriri ²⁶ re uriniñigini, “Ámá nioní nání ayá siniri xwiyfá nioní rariñapí nání ayá siniri nerí nání mññixídfipa yarññ goxi goxi ámá imóniñáoní ámí nĩweapirfna ikññiñáoní weapiri wfá nioniyá tñni gí ápoyá tñni anññajowayá tñni nĩpĩróa weapiri emíáoní ení joxi nání ayá nññiri re ririmífárini, ‘Oweoi, nioniyáoximani.’ ririmífárini. ²⁷ E nerí aiwí wíyíne re rogfá tiyíne sñni mĩpepa egfámí enjána Gorixoyá xwiixfyo mĩmeamí nerí seameñweañapí wíyíne siñwí winipfirfárini.” uriniñigini.

Jisaso nikíniri xegí bi imónińj nánirińi.

²⁸ E nurfísaná rixa sfá wé wfúmi dńńj waú wo órání o Gorixomi xwiýfá rńńmń wńń Pitaomń tńń Jonomń tńń Jemisomń tńń nńwirimeámń dńwń xwé bimiń nání nńyiro ²⁹ o Gorixomi xwiýfá urarńńa re enńinigńńi. Xegí smńmanńj xegí bi írńń rapńrapń yńńńj enń apńa werń apńaqwńńńj xwńńfá earń nerń enńńa re enńinigńńi. ³⁰ Amá pńńe o tńń nawńń xwiýfá rarńgńfawauń —Awaú Gorixoyá wfá rókiamoagńfawau Moseso tńń Irajao tńńńńi. ³¹ Awaú ikńńgńfawau éf nńronapńri Jisaso tńń o xwfá tńyo pńń nńwiarńmń amń ańńnamń nání nńpeyirńńa Jerusaremńyo perń amá nńyonń nání wiirń enńapń nání xwiýfá rńńarńńa ³² Pitaó tńń nńkumńxńńń emearńgńfawau tńń xamń sá winarńńagń sá wegńfawa, sainńfowa nńwiapńńńmearo wenńńj éfáyf wńńgńfawixńńi. Jisaso ikńńńo ronagń nńwńńńro amá nawńń rogńfawau enń nńwńńńro ³³ awau Jisasomń rixa pńń nńwiarńmń wanńri yarńńagń nńwńńńro Pitaó dńńj nńpńkwńń mńmó “Pńo urńmńńń?” nńńńńri Jisasomń úrapń xwiýfá re urńńńinigńńi, “Neamemearńńoxńńi, none re nńńwearńńa nanńńńi. Ańj pńpákń wńkáu wń, joxń nání wńwáyń, Moseso nání wńwáyń, Irajao nání wńwáyń oseamńńyaneyń.” nurńń ³⁴ sńńe e urarńń agwń wń nńyapńri awamń rńf wńmńńńri yarńńagń nńwńńńro wáyf yarńńa ³⁵ agwń apimń dání xwiýfá bń re rńńńńinigńńi, “Gń nńaiwń royoń, nńwanńńonń rńpeañomń arńfá wńpoyń.” rńńa ³⁶ wenńńj éfáyf wńńgńfawixńńi. Jisaso xegń xewńń ronagń nńwńńńro xwiýfá marń wńwanńńowa sńńwń wńńfapń nání íná amá wńyo awañj murńpa egńfawixńńi.

Íwń imńó dńńj xixéroarńńj womń nanńj imixńńj nánirińi.

³⁷ Sá e wegńfawa wńapń tńń nńwiapńńńmeámń dńwńyo weapńńa oxń apńxń obaxń epńroyń egńfáyf o tńń órórń nńńro ³⁸ amá apń epńroyń egńfapimń dání wo nńwiapńńńmearń rńaiwńa re urńńńinigńńi, “Nearéwapńyarńńoxńńi, gń íwomń sńńwń owńńńńńri nání waunń rńxńńj rńrarńńńi. O gń nńaiwń ná wonńńńi. ³⁹ Imńó xixérońńa o makńńwń nńmoriń rixa meañj nearń móńńa sinapńxwńń iwéńńń meákńkwńfá erń yarńńa omń xwńńxwńńfá nńkńxerń rixa ayapńń mewńńarńńagń nńwńńńńa pńń wńararńńńńi. ⁴⁰ Dńxń wiewpńsarńńowamń waunń rńxńńj ‘Imńó gń íwomń xixéroarńńjńfń mńxń umáńnowarńńpoyń.’ urńfá enńagń aiwń awa wń e epaxń menńńi.” urńagń ⁴¹ Jisaso re rńńńńinigńńi, “Amá agwń tńyńńe ņweagńfáyńńe, nionń dńńj mńńkńwńropa ero xewńńń moro yarńńgńfáyńńe, ‘Jisaso ínńńa renńńi nene tńń nńńwearane arńńa neainńfárńńi.’ rńyaiwńarńńo?” nńńńń xanomń re urńńńinigńńi, “Dńxń íwo ańwń re nńmeámń beń.” urńagń ⁴² íwomń sńńi nńmeámń barńńa imńó meañj eáńńa sńńńńńwń nera píerńoagń ań Jisaso imńomń mńxń numáńnowarńńmńńa nńaiwomń nanń nńwńmńxńńri amń xanomń mńńi wńńńinigńńi. ⁴³ Mńńi wńńńa amá nńńi Gorixoyá enń eánńńj Jisaso éfńi nání ududń nero “Ayńkwńrńńi?” yaiwńgńfawixńńi.

Amń awañj “Nńńpńkńpńńfárńńi.” urńńj nánirińi.

Amá nńńi Jisaso yarńńjńi nání ududń yarńńa o wiewpńsarńńowamń re urńńńinigńńi, ⁴⁴ “Pírńńńńj arńfá nńpoyń. Nionń arńfá enńyo searémoarńńńi. Ańńnamń dńńj amá imónńńoń amá wńyo mńyń nurńpńńfárńńi.” urńagń aiwń ⁴⁵ awa xwiýfá apń Gorixoyá dńńj tńńi ínńmń imónńńagń nání píńńńńj nńńfá mimónńpa nero mńkńpń nání yarńńj wńńńńi éfáyf wáyf nńwiro nání masńsfá wńgńfawixńńi.

“None go go seáyń e imónńńenńńo?” rńńgńfá nánirińi.

⁴⁶ Wiewpńsarńńowa xńmńxńmń nńńro “None go go seáyń e imónńńenńńo?” rńńarńńa ⁴⁷ Jisaso wńgń xwioxńyo adadń nńwirń awa e yaiwńarńńagńa nńwńńńri nání nńaiwń bń nńmearń xń tńńj e éf nurarńńi ⁴⁸ awamń re urńńńinigńńi, “Amá woxń goxń goxń nionń nńńxńdńńri nání nńaiwń rńpimń peayń mńwianń wéyo nńmerńńayń apimńńi mńmearńńńi. Nionń enń wéyo nńmerń gń apo nńrowarńńomń enń wéyo umerń yarńńńi. Soyńńe woxń ‘Nionń awamń ínńi nńwurńńńri sanń ourapńmńńi.’ yaiwńarńńo oyń seáyń e imónńńorńńi.” urńńńinigńńi.

“Amń mńdńńi mńńo segń tńamńńi imónńgńfáyńńi.” urńńj nánirińi.

⁴⁹ Wiewpńsarńńj Jonó re urńńńinigńńi, “Neamemearńńoxńńi, none amá wo yoń joxńyá nńńńńi imńó mńxń umáńnowararńńagń sńńwń nńwńńńńńa o none mńneaxńdńpa nerń yarńńagń nání mepa oenń urńńwanńgńńi.” urńagń ań ⁵⁰ Jisaso re urńńńinigńńi, “Amá orńwámń dání mńńo segń tńńmńńi imónńńorńńi. Ayńńńń e mepa oenńńi pí nání urńgńfawixńńńi?” urńńńinigńńi.

“Omń mńrańj mńwńpa oyaneyń.” rńgńfáyf nánirińi.

⁵¹ Rixa Gorńxo Jisasomń ańńnamń nání wirńmėnapńńi ańwń e imónńńńńa Jisaso dńńj “Nionń Jerusaremńyo nání ounńńi.” nńkwńńomń nurńńa ⁵² xwiýfá yanń wńowarńfń wń xńomń xamń umeapńńi nání urowarńńa awa nuro ańj amá wńgń yoń Samariayń —Ayń Isńńerńyń tńń xepńxepń rńńgńfáyńńi. Ayńyá ańj bimiń nńńemoro Jisaso rńwńyo bńńi nání amńpń píńńńńj imńxanńro éfáyf ⁵³ amá ańj apimń ņweáyf Jisaso Jerusaremń nání umńńńri yarńńagń nńwńńńro “Mńrańj bń owianeyń.” mńwimónń yarńńagńa ⁵⁴ xegń wiewpńsarńńj Jemisó

tíni Jono tíni e nìwìnrì Jisasomì re urìgísisìxìni, “Ámínáoxìni, yawawi ‘Gorìxo anjìnamì dání ríá nìmamówàrènapìrì amá tỳyo ríá nìni nání anani ourìpiyi.’ rìsimónarinì?” urìagì ai ⁵⁵ o nìkìnimónìnrì awaúmi mìxí “E m̀rìpani.” nurìmì ⁵⁶ anjì amì bimì nání ug̀fawìxìni.

Ámá “Orìxídimìni.” urìgíá nánìrìni.

⁵⁷ Ótỳyo waríiná amá wo Jisasomì re urìnjìngìni, “Amì g̀mì joxì úfìmì nionì enì nùmì rìxídimemfárinì.” urìagì ⁵⁸ o amá royfì enjì neánìrì nìxínrìfènjìnjìnrì re urìnjìngìni, “Sfíwì sayfì xegfì sirìrìkì sá wenfá nání t̀njìrìni. Injì enì xegfì yéwí t̀njìrìni. E nerì aiwì amá imónìnjáoniyá sá wémfá nání anjì wí menìni.” urìnjìngìni. ⁵⁹ Amì womì re urìnjìngìni, “Joxì nìxídei.” urìagì o re urìnjìngìni, “Xámì xe nurì g̀fì ápo péaná xwíá oweyárinìrì s̀njwí nanìrìréini?” urìagì ai ⁶⁰ o re urìnjìngìni, “Ámá nionì d̀njì m̀nikwíropa yarìg̀fáyí ayfì enì amá p̀iyínìnjì imónìnjagfá nání wìg̀fì amá péaná xwíá oweyárinìrìpoyinìrì s̀njwí wìnrìrìxìni. E nerì ai joxì xwiyfá Gorìxo xegfì xwioxfýo m̀imeámfì nerì umenjweanfá nanìpì amì amì wáf urìméirìxìni.” urìnjìngìni. ⁶¹ Amì amá wo ǹb̀rì re urìnjìngìni, “Ámínáoxìni, nionì rìxídimemfìni. E nerì aiwì xámì xegfì amáyo nurì yayfì owiemènrì s̀njwí nanei.” urìagì ai ⁶² Jisaso ewayfì xwiyfá rìpì urìnjìngìni, “Ámá omìnjì mearìnjì wo ǹkìnimónìnrì ríwìmì dání s̀njwí anáná xío omìnjì mearìnjìpì xìxenì warìnjìmani.” nurìrì re urìnjìngìni, “Joxì enì d̀njì m̀nikwírorì ǹnìxídfìsáná amì ǹkìnimónìnrì am̀pì joxì p̀r̀nì wíarífýfì meámìnrì nání d̀njì nìmorì nerìfányfì, omìnjì Gorìxo nání píranìnjì m̀wiipa erì oyá xwioxfýo páwìpaxfì mepa erì imónìnjìni.” urìnjìngìni.

10

Ámá 72 ǹr̀fpearì yaxwí urowárapìnjì nánìrìni.

¹ Jisaso e nurìmáná amá amì wíyo 72 ǹr̀fpearì anjì xío unfá ayfì ayo nání waúnì waúnì xámì umeapìrì nání nurowárapìrì ² re urìnjìngìni, “Ámá nionì xwiyfá yanjì seaiapowárfáyí, ayfì aiwá yófì p̀r̀p̀r̀fì nìnrì m̀nìpaxfìnjì imónìni. E nerì aiwì amá seyíné aiwá apì m̀p̀f̀r̀fì nání obaxfì m̀imónìnjì. Ayínání Gorìxo amá wíni enì aiwá m̀p̀f̀r̀fìnjì m̀imónìro xwiyfá yayfì wìnrìpaxfìpì yanjì wìowárfìrì nání yarìnjì wìpoyì.” nurìrì ³ re urìnjìngìni, “Soyíné ófì nionì searfáyo úpoyì. Ámá wí sfíwì sayfì sipìsipì roanarìg̀fápánìnjì seaipìr̀fè nání searowáranìnjìni.” nurìrì ⁴ re urìnjìngìni, “Nuróná nìgwí woví b̀irani, fá árupianjì wúranì, síkwí súranì, nìmeámì mupanì. Ófì e amáyo ǹwìnrìfáná yayfì nìnrìro e éfì m̀njweapanì. ⁵ Anjì wìwámì ǹp̀wárfáná yayfì ǹwìrì xámì re urìrìxìni, ‘Seyíné Gorìxoyá d̀njì t̀nì ǹwayìr̀onìro onjweápoyi.’ neaimónarinì.’ urìrìxìni. ⁶ Anjìwámì xiáwo sanìnjì imónìnjagfì ǹwìnrìfáná xwiyfá yayfì ǹwìrìfáná e urìfápi m̀didfì m̀kìxèpanì. Anjì xiáwo sanìnjì m̀imónìnjagfì ǹwìnrìfáná yayfì apì m̀didfì wìkìxèfìrìxìni. ⁷ Anjì g̀wì g̀wámì ǹp̀wáwìro ǹnjwearfáná aiwá t̀nì inìg̀fì t̀nì seaiapfápi anani ǹnrìro njweárfìxìni. Ayfì rìpì nánìrìni. Ámá nìgwí omìnjì nerìfáná nìgwí meaarìg̀fápa soyíné wáf nemero nionì omìnjì ǹnrìfáná inìg̀fì t̀nì aiwá t̀nì seaiapfáyfì ǹgwìnjìnjì wayfá ǹp̀f̀fárinì.” nurìrì xegfì wìepìsarìnjowa aiwá oneaiapfìpoyinìrì anjì wíwá wìwámì emepfìrìxìnrì amì re urìnjìngìni, “Anjì wìwámì ǹp̀wáwìro njweárfìwámì dání anjì ax̀pìmì amì wìwámì njweanìro nání mupa éfìrìxìni. ⁸ Anjì g̀pì g̀pìmì ǹr̀émorfáná aiwá míranjì seaianìro ‘Anjìyo nání einì.’ nìsearìmì úfáyo nùmì nuro pí pí aiwá seaiapfápi sa anani ǹf̀r̀fìxìni. ⁹ Anjì apimì s̀m̀xí yarìg̀fáyo nanjì wìm̀xìro ‘Gorìxo xwioxfýo m̀imeámfì nerì píranìnjì seamenjweanfá anjì ayo enajì nání ǹsanìro njweárfìxìni.’ urìro éfìrìxìni. ¹⁰ E nerì aiwì anjì g̀pì g̀pìmì ǹr̀émorfáná ayfì nìseairìmeámì wìg̀fì anjìyo nání m̀iseaupá éaná nuro ófì anjì apimì nání inìnjìyimì dání re urìrìxìni, ¹¹ ‘Seyíné d̀njì re mopfìrì nání, ‘Gorìxo xwioxfýo m̀imeámfì nerì píranìnjì neamenjweámìnrì éfì aiwì nene apì nání m̀neaimónarìnjagfì nání xío xeanìnjì neaiapfìfánì?’ yaiwìpìrì nání xwíá síkì segfì anjì r̀pìmì dánjì ai negfì síkwíyo xénìnjìpì p̀f̀r̀fì wíakìmfì seasiarìnjwìni.’ urìrìxìni.” nurìrì ¹² re urìnjìngìni, “Nionì aga nepa seararìnjìni. Gorìxo amá ǹyoni mí ómóm̀xìmfì enífayimì amá anjì Sodomì njweaagfáyí —Enìná Sodomì njweaagfáyí r̀fánì ǹkìróa warìnjagfá Gorìxo anjìnamì dání ríá mamówáraná ǹyoni ríá ǹnjìngìni. Sfá ayimì ayo Gorìxo xeanìnjì xwé ǹwìrì aiwì amá soyíné arfá m̀iseai xe oúpoyinìrì s̀njwí seanfáyo Gorìxo xeanìnjì ǹwìrìfáná Sodomì njweaagfáyo r̀fánìnjì wìnrìfápi t̀nì xìxenì wìnrìfámànì. Seajì e múronfárinì.

Anjì b̀ì bimì njweáyfì xfómì d̀njì m̀wìk̀wíroarìnjagfá uréwapìyìnjì nánìrìni.

¹³ “Isìrerìyíné ‘Gorìxo nene nání aga wìmónarinì.’ yaiwìnarìnjagfá ai xeanìnjì o seaikàrinìfápi ayìkwí menjagfì nání d̀njì sipì oseainì. Isìrerìyíné anjì yofì Korasinìyì r̀nìnjìyo njweaagfáyíné t̀nì anjì yofì Betisaida njweaagfáyíné t̀nì aweyi! Sfá wíyi seyíné

majfá seaórínfáriní. Émáyf anj yof Taiay ríninjyoye nweáyf tñní Saidoniyi ríninjyoye nweáyf tñní emíná nioní seaiwapyinjápi síjwíf níwíníro síjwíríyí, ayf enjíná nisaníro iyfá íríkwíf wú páníro rfá uráwfyoye iwíeáníro yanírí egfáriní. ¹⁴ Goríxo ámá níyoní xeaninjf winfáyimi xeaninjf Taia nweáyo tñní Saidoní nweáyo tñní winfápi tñní seyfné seaikárinfápi tñní axfpi imónínfámaní. Seyfné seaikárinfápi seáyi e múronfáriní. ¹⁵ Isíreríyfné, Kapaneami nweáyfné ‘Goríxo anjnamí nání níneameámi neayínfáriní.’ níyáiwíro seáyi e ríyaríjoi? Rfá aninjf wearíjyoye níseamamowárinfáriní.” nurírí ¹⁶ wíepísaríjyoye ámi re uríjnínigíní, “Ámá gíyí gíyí soyfné wáf urímearfná arfá sealfáyí nioní ení arfá niaríjoi. Gíyí gíyí arfá mífseaipe éfáyí nioní ení arfá mífniaríjoi. Nioní arfá mífnipe éfáyí Goríxo, nírowarénapíjomi ení arfá mífwiaríjoi.” uríjnínigíní.

Ámá 72 imónígíwáwa ámi Jisasomi wímeagfá náníríní.

¹⁷ Ámá 72 urowárapíjyíyí ámi díjyí yayí níyáiwíwa níbíro Jisasomí níwímeáro re urígfawíxíní, “Ámínáoxíní, ámá imfó díjyí xíxéroaríjyoye aí none yof joxíyá nírírane míxí umáínowáraná ananí arfá níneaimí éf waríjoi.” urfáge ¹⁸ o re uríjnínigíní, “Soyfné imfóyo míxí umáínowáraná nioní Seteno —O imfóyo xíráóníjyí imóníjoríní. O ápijwíníjyí anjnamí dání píérónaparíjagí wíníjanígní. ¹⁹ Arfá nípoyí. Nioní enj síxí eáníjyí seaiapowáriná enjagí nání soyfné weaxfá tñní wáre tñní ananí xórórf ero Seteno, íwí oépyónírí seaiwapyaríjomi ananí xórórf wíro epaxfíní. E yarfná wí xwírífá seaikíxenífámaní. ²⁰ E nísearírí aiwí imfó xíxéroaríjyoye míxí umáínowáraná arfá níseairo éf warígfá enjagí nání seáyi e nímoníro yayí mepaní. Sa rípi náníní yayí épyoyí. Anjnamí íkwí ámá wé róníjyíyí nání njwíráriníjnamí segí yof ení njwíráriníjagí nání yayí épyoyí.” uríjnínigíní.

Goríxomí seáyi e umenjf náníríní.

²¹ Kwíyí Goríxoyápi ukíkayojagí nání axíná yayí seáymí dání nerí Goríxomí re uríjnínigíní, “Gf ápoxíní, xwífá imíxírí anjfná imíxírí enjoxíní, wíepísaríjowá yarígfá apí nání ámá seáyi e nímoníro ‘Nioní nígfípi díjyí ríxa níjfá imóníjoríní nání go níwápyíyíníjoi?’ rínfáyo joxí yumí wírí ámá ‘Nioní níaiwonfíníjyí nímonírí majfá imóníjoríní nání ananí níwápyíyí.’ rínfáyo joxí wáf rókiamorí yaríjoxí enjagí nání seáyi e rímearíjíní. Ápe, joxí ‘E oemíní.’ simónaríjagí nání raríjíní.” nurírí ²² re ríjnínigíní, “Gf ápo amípi xwífá rírímí nírímní yanfáwá nání fáníjyí niepíxfníasíníjíní. Ámá wo Goríxomí xewaxo nání xíxení níjfá mímoníní. Gf áponí xíxení níjfá imóníní. Ámá wo ápo nání ení níjfá mímoníní. Xewaxoníní níjfáriní. Ámá ‘Xewaxoní gf ápo nání wáf orókíamómíní.’ yáiwífáyí, ayf ení gf ápo nání níjfá imóníjoi.” nírírí ²³ nítkínímónírí xegí wíepísaríjowá wígfípi nweanagá síjwíf níwínírí awamíní re uríjnínigíní, “Amípi nioní erí xwíyífá rírí yaríjapí soyfné síjwíf nanayífápi nání Goríxoyá díjyí tñní yayí seáyi e dání seainípaxfíní. ²⁴ Goríxoyá wáf rókíamogáfá obaxfíyí tñní míxí ináyíyí tñní amípi soyfné síjwíf nanarígfápi ‘Síjwíf owínaneyí.’ níríro aiwí wí síjwíf mífwínípa ero amípi soyfné arfá niarígfápi ‘Arfá owíaneyí.’ níríro aiwí wí arfá mífwiwa ero yagfáriní. Ayínání soyfné yayí seáymí dání seainípaxfíní.” uríjnínigíní.

Ewayí ikaxf Samariayf wo xejwíf womí wá wíanjíjyí náníríní.

²⁵ Ámá njwíf ikaxf eáníjyípi mewegfá wo “Jisaso enj eáníjorfaní? Iwamfó owíwápyímíní.” níyáiwírí níwíápínmearí re uríjnínigíní, “Nearéwapíyaríjoxíní, nioní aríre nerí díjyí níyímníjyí tñjóní imónímfáriní?” urfáge ²⁶ Jisaso re uríjnínigíní, “Njwíf ikaxf eáníjyí aríre nírínrí eáníní? Joxí fá nírorfná aríre ríníjagí roaríjíní?” urfáge ²⁷ o re uríjnínigíní, “Re nírinírí eáníní, ‘Joxí díxí Ámíná Goríxomí díjyí síxí nyírí nerfná díxí xwíoxf o nání yayí osínínírí erí enj síxí eáníjyí tñní xfídírí díjyí tñní píráníjyí wíkwírorí éíríxíní. Jíwaníjoxí díjyí sípi inaríjpa ámá joxí tñní nweagfáyí nání ení axfpi sínfwnígní. nírinírí eáníní.” urfáge ²⁸ Jisaso re uríjnínigíní, “Joxí xíxení raríjíní. E nerfnáyí díjyí níyímníjyí tñjoxí nímonírí aníjyí njwearfáriní.” urfáge ²⁹ njwíf ikaxf eáníjyípi mewenjo ámá níni xewaníjyo nání re oyáiwípyónírí “O njwíf ikaxf eáníjyípi tñní xíxení ámá xfo tñní nweagfáyí nání díjyí sípi níwírí arírá wíaríjorfaní?” oyáiwípyónírí ámi yaríjyí re wíjnínigíní, “Ámá nioní tñní nawíní njweanwáyí gíyírfání? Ámá gíyí nání níwíwanjóní díjyí sípi inaríjpa díjyí sípi axfpi e nínjíoi?” Yaríjyí e wíáná ³⁰ Jisaso ewayí xwíyífá rípi uríjnínigíní, “Ámá wo anj yof Jerusaremíyí pífní níwíarímní anj yof Jeríkoyí ríninjyoye nání wearfná re eníjnínigíní. Ámá ámáya amípi íwíf oxaurápaneyíníro yarígfá wa omí fá níxero xegí rapírapi wíríro iwanj mépero ríxa napénímearfá píní níwíarímní ugíawíxíní. Ríxa numáná enjáná ³¹ apaxfápníjyí imóníjyí wo ení óf axfíyimi níwerfná weníjyí éfíyí wíníjnínigíní. Iwanj mépéfo daiwo wenjagí níwínírí arírá bí

míwí oríwámí dání múronjínigini. ³² Ámí Judayí wígfí yóí Ripaiyí rínigfáyí wo —Ripaiyí Goríxo nání rídíyowá yarígfíwámí arírá wiarígfáyíriní. Ripaiyí rínigfá wo iwanjí mépéfo weñe nírémorí níwíwírí aiwí o ení oríwámí dání múronjínigini. ³³ E nerí aiwí ámá Samariayí wo —Samaraiyí tñní Judayí tñní enjíná dání xepíxepá rónagfáriní. Samario ení anjí wíyo nání nurífná wíwínjínigini. Ámá iwanjí nearí tfo riwo weñagí níwíwírí omí wa níwíwírí ³⁴ anjwá e nurí inígfí wainí bí tñní raní bí tñní iwanjí weáfáyo gñíní wirí wíá utírí nemáná níméyoarí xegí doglyo seáyí e nínjwírírí níméamí anjí ámá amí amí dání níbírí wéfríxíní míríníjífí wíwámí nání nurí e mewenjo ³⁵ wíápí tñní íkwí wíwínxáú nroarí anjwámí mearíñomí níwírí re uríñjínigini. ‘Ámá romí nígwí rínamí dání píraníñfí méfríxíní. Rína anípá imónáná o nání joxí díxí nígwí xwíríá íkíxéánáyí ámí nioní níbírífná nioniyá xíxení mñní siapímfáriní.’ uríñjínigini.” Jisaso ewayí xwíyífá apí nurímáná ³⁶ ñwí íkaxí eáníñfípí mewenjomí yaríñfí re winjínigini, “Joxí dññfí aríre yayiwaríñí? Iwanjí nearí tñomí ámá waú wo níwíwírí aí awa go o tñní ñweagfá wóníñfí nimónírí arírá winjínigini?” uráná ³⁷ ñwí íkaxí eáníñfípí mewenjomí re uríñjínigini, “Ámá níwíwírífná wa níwíwírí nanjí wíñjo o tñní ñweagfá wóníñfí imóníñjínigini.’ nimónaríní.” uríagí Jisaso “Joxí ení nurí axfípí e néra úfríxíní.” uríñjínigini.

Mataí tñní xínapi Mariaí tñní náníríní.

³⁸ Jisaso wíepísaríñfíyí tñní ófyo nuróná anjí bimí rémóáná apíxí wí Mataíyí ríníñfí aiwá míranjí wíwíní xegí anjyó nání níwírímeámí nurí ñweanáná ³⁹ í xegí xexírímeaí Mariaíyí ríníñfí níbírí Jisasoáyá síkwí tññfí e nínjweámáná oyá pñné arfá wiarífná ⁴⁰ Mataí aiwá ríyamí emñírí yarífná upupígfí wíwaríñjagí níbírí Jisasomí re uríñjínigini, “Ámínáoxíní, níñí aiwá ríyamí yarífná gí níríxímeaí pñní níníwíarímí níbírí ‘Ayí ananíríní.’ ríyayíwaríñí? Í sanjí nírápíní nání uowárenapei.” uríagí ⁴¹ Ámínáo re uríñjínigini, “Mataíxí, Mataíxí, jíxí dññfí obíbxáí morí amípí obaxí nání ayá síwí rírorí yaríñí. ⁴² E nerí aí jíxí aníñfí mñnfí epaxí imóníñfíyí obaxímaní. Aga ná bíníríní. Mariaí apí nání dññfí neyírorí arfá niaríwí. Í dññfí eyíroaríñfípí mídídí míwíkwíxepa nerí jíxí nírífípí bí urímíméíñí.” uríñjínigini.

11

Ayí Goríxomí nurífná rípxáípí nání uréwapíyíñfí náníríní.

¹ Jisaso wí e nurí ríxa Goríxomí xwíyífá rírímí níwímáná enáná xegí wíepísaríñfíyí wo re uríñjínigini, “Ámínáoxíní, Jono wayí nínéameaia wago xegí wíepísaríñjowamí Goríxomí xwíyífá rírímí wípírí nání uréwapíyíñfípa joxí ení e nearéwapíyíi.” uríagí ² o awamí re uríñjínigini, “Goríxomí xwíyífá rírímí níwírífná re urífríxíní, ‘Ápoxíní, ‘Ámá nñní joxíní ñwífáoxí enjagí nání wéyo ríméfríxíní.’ neaimónaríní. ‘Joxí xwíoxíyo míméamí nerí neamenjwearíápí síñání imóníwíwíní.’ neaimónaríní. ³ Nene aiwá síá ayí ayímí naníwá nání nealayífríxíní. ⁴ Ámá nene fíwí neaífáyo yokwarímí wíiagwí nání joxí nene fíwí yaríñfíyí yokwarímí neaífríxíní. Ámá wí enjí eánígfáyífránírí iwamífó owíwapíyípoynírí síñwí míméanípa éfríxíní.’ Goríxomí xwíyífá rírímí níwírífná e urífríxíní.” uríñjínigini. ⁵⁻⁷ E nurímáná ewayí xwíyífá rípí uríñjínigini, “Soyíné woxí díxífí ámá anjí wí e dññfí wo árwéwéfíyo símeááná aiwá menjagí nání joxí ámá níkumíxínírí emearígfáyífí womí nurí aiwá nání ríxíñfí nurífná re urífríxíní, ‘Gí ámá anjí wí e dññfí wo anjí wíyo nání únfo ríxa árwéwéfí ríná níméáagí omí aiwá bí mñní wímí nání menjagí nání joxí tfe nání ríxíñfí baríñí. Aiwá bíaú bí níníméairíréñí?” uráná anjyó inímí dání, sá weñímí dání re ríríníñjoi, ‘Aiwá nání ayá wí mñnírínjweapaní. Anjí ówanjí nínjírímáná níaíwífípa tñní íkwíaríwíyo ríxa sá weñwíwíní. Nioní wí nínjwápnímearí aiwá ríméaipaxí meníñí.’ ríríníñjoi. ⁸ Nioní re seararíñí, ‘Anjí xíáwo aiwá nání ríxíñfí bfo xegí níkumíxínírí emearíñfí wo aiwí nínjwápnímearí xfo ríxíñfí uraríñfíyí umeaipaxímaní. E nerí aiwí arfíki ríxíñfí urayarífná nínjwápnímearí xfo wímónaríñfípí nípíní mñní winjíní.’ seararíñí. ⁹ Ayínání nioní re seararíñí, ‘Soyíné Goríxomí amípí wí nání yaríñfí wíáná o ananí mñní seaiapínfáriní. Ríxíñfí nurífná amípí wí o tññfí e nání pñfá nerífnáníñfí ananí meapífrífríní. Ríxíñfí nurífná wáf e nírómáná wakwífí óránáníñfí o ananí arfá nísírí anjí ówanjíníñfí ríkwíwíní.’ seararíñí. ¹⁰ Ayí rípí nání seararíñí. Ámá nñní Goríxomí ríxíñfí urayarífnáyí ayí ananí wí meapífrífríní. Ámá gíyífí amípí wí nání pñfá nerífná ananí meapífrífríní. Gíyífí wáf e dání wakwífí óráná o ananí anjí ówanjífí wíkwíwíní.’ uríñjínigini.

¹¹ Ewayí xwíyífá ámí bí rípí nuríre re uríñjínigini, “Ápoyíné woxí díxífí íwo níbírí peyífí nání ríxíñfí ríránáyí, weaxfá nímearí wíríréñí? Oweoi, wí e wíríméíñí. ¹² Injí kímíñfí nání ení ríxíñfí ríránáyí, wáf e nímearí wíríréñí? Oweoi, e ení nímearí wíríméíñí. ¹³ Soyíné

fwí néra warigfoyfné aiwi segí niaiwí rixinj searánáyí, ananí amípi awiaxíyí anípa mñni wiarigfoyfnérini. E nerí aí segí ápo anñnamí nweajo anípaxfrini. 'Omí giyí giyí rixinj uránáyí, kwíyí oyápi aí ananí mñni winfáriní.' seararinjñni." urinjñigini.

"O enj éáninjf oboyá tñni yarini." rigfá nánirini.

14 Jisaso, imfó manj pfróninjf womi —O áamá womi ðinj xixéroarinjagi nání ámáo eni manj pfróninjorini. Imfomí mñxf umáñnowáraná imfó éf úaná áamá manj pfróninjgo ámí pfné rinñigini. Ámí pfné rarinjagi¹⁵ áamá e epfroyf egfáyí sijnwí e nñwiniro ududf nero aí¹⁶ áamá wí re rigfawixini, "O imfó mñxf numáñnowáriní imfó xiráoninjf imóninjgo —O xegí yof bñ Bieseuroyá rinñjorini. Oborini. O enj weámñxowáragí nání enj éáninjf oyá tñni umáñnowárarinjfrini." raríná áamá ámí wí "Jisaso enj éáninjforani? Iwamfó owiwapianeyi." nñriníro nñbñro re urigfawixini, "Anñnamí ðánt emimf bñ iwamfó neaiwapiyi." urifága aiwi¹⁷ o wigí yaiwigfá nání adadf nñwirí ewayf xwiyfá re urinjñigini, "Ámá gwí axfrí xepixepá nñróñro mñxf nñnirónáyí, ayf anj mñwiárekixinípaxfrini. Ámá xiráoxogwáowa eni xepixepá nñróñro mñxf nñnirónáyí, ayf eni anj mñwiárekixinípaxfrini." 18 Ayínání Seteno tñni xegí imfó axíyí tñni xepixepá nñróñro mñxf nñnirónáyí, arige nero enj neánirí ropfráoi? Oweoi! E nerí aiwi seyfne 'Enj éáninjf Bieseuroyá tñni imfó mñxf umáñnowárarinjñni.' nñrarinjoi. 19 Nioní nepa Bieseuroyá enj éáninjf tñni imfó mñxf numáñnowáriní sijnwíriyí, segí áamá enj éáninjf goyá tñni mñxf umáñnowárarigfáriní? Segí áamá imfó mñxf umáñnowárarigfáwa sfá yoparfíyimi nñwiápinimearo yarinj re seaipfráriní, 'Nene áamá wo imfó mñxf umáñnowárarinjagi nñwinirane "Enj éáninjf Gorixoyá tñni e yarini." rinarijwá enjagi nání seyfne pí nání Jisaso axfpi yarinjagi nñwinirfna xwiyfá nñmeariro "Enj éáninjf oboyá tñni yarinjñni." urigfawixini?' Yarinj e seaipfráriní. 20 Nioní enj éáninjf Gorixoyá tñni imfó mñxf umáñnowárarinjagi aí seyfne 'Gorixo xfo xegí xwioxíyo mñmeámí nerí neameñweanfápi rixa rimóninj?' mñyaiwiarinjoi. 'Ámá yeáyí neayimñxemeanfá nání urowárenapñno, arfowáwa xwíá piaxíyo ðánt iwiaronfoyí rarijwá rixa nene tñni rimóninjwiní?' mñyaiwiarinjoi." nurirí²¹ ewayf xwiyfá ámí bñ rípi urinjñigini, "Ámá enj ríj wo éwaikf oxá nayirí nñtñri awí meñweañáná ámá wo xegí anjyo nñpáwiri amípi wí fwí meapaxf menini. 22 E nerí aí áamá enj ríjomi nñmúrori omí seáyí e imóninjf wo nñbñri mñxf wimññirí nerfna xopfrárf nñwirí amípi nñni mñxf nání maxfrinjyí nurápmáná amípi oyá nñni eni rixa nurápirí yanj nñwia warinjfrini." Jisaso enj éáninjf xfoyá oboyápipi múroñagi nání ewayf xwiyfá e urinjñigini.

23 Ámá wí ámáyf nñni Jisasomí ðinj wñkwíroro xíðiro epfrixinirí pfrf rakiámí wianiro yarigfáyí nání ewayf xwiyfá ámí bñ nurirí re urinjñigini, "Ámá nioní tfámñni mimóninjgáyí, ayf nioní tñni mñxf imóninjwáyfrini. Ámá nioní tñni sipisipí awí mearípa yarigfáyí, ayf sipisipí xíðíxfðowárf yarigfáyfrini." urinjñigini.

Ewayf ikaxf imfó xegí winíyo wirimeanjf nánirini.

24 Ámá ayf "Nene Jono nearáná saninj onñmiápi nerane aiwi imfó xixéroarinjf róninjf imónanjñni." oyaiwipoyinirí ámí xixewisf ikaxf bñ nurirí re urinjñigini, "Imfó xixéroarinjyí mñxf umáñnowáraná áamá womí pfní nñwiárimí nurfna inigf mayfimi ge ge sá onjweámñnirí nemerí pñá nñmeginimétsáná re yaiwiarinjfrini, 'Gf ámí anj axf pñni nñwiárimí bñjwé nání ounñni.' nñyaiwimi²⁵ nurí anj rixa sáxfrinirí piráninjf imixárinirí yárininjagi nñwinirí siní anfá imóninjagi nñwinirí nání²⁶ ámí nurí imfó wé wfúmi ðanjf waú fwí neróná xfomí seáyí e múroro egfáyo nñwirimeámí nuro axomí nñxixéroro e njweaarigfáriní. Xámí sipí imónago aí ináyf aga sipí ikeamóninjfrini." urinjñigini.

Yayf winípaxfáyf nání urinjñf nánirini.

27 Xwiyfá api urarfná apíxf wí áamá e epfroyf egfáyo ðánt rfaiwá re urinjñigini, "Apíxf joxí nñrixirirí amíñf siapñj Gorixoyá ðinj tñni yayf winípaxfrini." urifagí aí²⁸ o re urinjñigini, "E wí nñyaiwirí mñripaní. Ámá giyí giyí xwiyfá Gorixoyá arfá wiro axfpi ero yarigfáyí ámá ayfni Gorixoyá ðinj tñni yayf winípaxfrini." urinjñigini.

Ekijinjf bñ nání rixinjf urigfá nánirini.

29 Ámá obaxf Jisaso tñj e epfroyf enjáná siní winí winí epfroyf yarinjagfá o re urinjñigini, "Isireriyfné, agwi njweagfáyfné fwí néra nuro arkfí yarigfáyfné, emimf nání seaimónarinjagi aiwi nioní emimf wí mñseaiwapíyipa nerí aiwí ná bñni Gorixoyá wíá rókiamoagf Jonaó yagfrini seaiwapíyimfáriní. 30 Enjáná Gorixoyá wíá rókiamoagf Jonaoyí rinñjgo —O sfá wíyáú wíyí piyfninjf nimónirí peyf agwíyo weagorini. O áamá anj yof Ninípayí rinñjyó njweaagfáyo Gorixoyá sfmímajfóninjf wiñjpa áamá imóninjñoni

ámá agwí n̄weagfáyíné Gorixoyá s̄m̄m̄majfón̄f̄n̄n̄j̄ seain̄n̄j̄n̄i. ³¹ Gorixó áamá n̄yoni mí ómóm̄ixim̄f̄ en̄fáyim̄i ap̄ix̄f̄ en̄j̄ná Sibayí an̄j̄yo men̄weaagí —Í m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ Soromono n̄j̄f̄á seáyí e nimón̄n̄r̄i r̄ir̄im̄f̄ yar̄f̄ná ar̄f̄á wim̄n̄r̄i n̄n̄i an̄j̄ aga ná j̄x̄om̄i dán̄i b̄n̄j̄r̄im̄. Í áamá won̄i Soromonom̄i seáyí e imón̄n̄j̄áoni re éf̄ n̄r̄ómáná searar̄n̄j̄agí aiw̄i seȳf̄né ar̄f̄á m̄n̄iar̄n̄j̄agf̄a n̄n̄i í sf̄á ayim̄i n̄wiáp̄n̄im̄ear̄i xw̄iyf̄á seameár̄n̄f̄ár̄n̄i. ³² Áamá en̄j̄ná an̄j̄ yof̄ Ninipayí r̄n̄n̄j̄f̄yo n̄weaagfáyí —Ayf̄ Gorixoyá w̄f̄á rókiamoagf̄ Jonao Gorixoyá xw̄iyf̄á wáf̄ ur̄im̄éaná ayf̄ wigf̄ íw̄f̄ egf̄ápi r̄f̄w̄im̄n̄i n̄mamoro n̄isan̄iro n̄weaagfáyír̄im̄. Ayf̄ áamá wo Jonaoim̄i seáyí e imón̄n̄j̄áoni re éf̄ n̄r̄ómáná searar̄n̄j̄agí aiw̄i seȳf̄né ar̄f̄á m̄n̄iar̄n̄j̄agf̄a n̄n̄i áamá ayf̄ sf̄á Gorixó áamá n̄yoni mí ómóm̄ixim̄f̄ en̄fáyim̄i n̄wiáp̄n̄im̄earo xw̄iyf̄á seameár̄n̄f̄ár̄n̄i.” ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i.

Ewayf̄ ikax̄f̄ ram̄ix̄f̄ n̄n̄i ur̄n̄j̄f̄ n̄n̄r̄im̄i.

³³ O xw̄iyf̄á Gorixoyá ram̄ix̄f̄n̄j̄f̄ imón̄n̄j̄agí n̄n̄i re r̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “Áamá wo ram̄ix̄f̄ n̄m̄ix̄árómáná an̄j̄ sakwim̄an̄j̄yo tar̄n̄j̄man̄i. Six̄f̄ wá n̄m̄ear̄i up̄kákwiár̄ar̄n̄j̄man̄i. N̄m̄ix̄árómáná áamá f̄wiap̄f̄á ḡȳf̄f̄ ḡȳf̄f̄ w̄f̄á ón̄n̄j̄agí s̄n̄j̄w̄f̄ w̄n̄n̄p̄r̄i n̄n̄i ikwian̄j̄w̄f̄yo seáyí e ikwiar̄ar̄n̄j̄r̄im̄.” nur̄r̄i ³⁴ re ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “Segf̄ s̄n̄j̄w̄f̄ en̄i uyf̄w̄n̄j̄f̄ imón̄n̄i. Segf̄ s̄n̄j̄w̄f̄ f̄n̄i p̄ir̄án̄j̄f̄ nan̄iro we rón̄n̄j̄f̄ nerón̄áyf̄, d̄n̄j̄f̄ nan̄j̄n̄i aumaúm̄f̄ nin̄iro segf̄ xw̄iox̄f̄yo w̄f̄án̄j̄f̄ ókim̄ix̄nar̄n̄j̄o. E ner̄i aiw̄i segf̄ s̄n̄j̄w̄f̄ f̄n̄i íw̄f̄ n̄n̄i nan̄r̄óná segf̄ xw̄iox̄f̄yo sf̄án̄j̄f̄ yim̄ix̄nar̄n̄j̄o. ³⁵ D̄n̄j̄f̄ nan̄j̄n̄i aumaúm̄f̄ nin̄iro segf̄ xw̄iox̄f̄ w̄f̄án̄j̄f̄ seaók̄iar̄n̄j̄p̄i sup̄k̄in̄n̄iḡn̄i d̄n̄j̄f̄ f̄n̄i éf̄r̄ix̄n̄i. ³⁶ Segf̄ xw̄iox̄f̄yo sf̄á w̄i m̄iyin̄f̄ w̄f̄án̄i nók̄iár̄f̄rn̄á uyf̄w̄f̄ w̄f̄á seaók̄iar̄n̄j̄p̄án̄j̄f̄ segf̄ xw̄iox̄f̄ f̄n̄i w̄f̄á seaók̄iár̄n̄f̄ár̄n̄i.” ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i.

Parisiowam̄i xw̄iyf̄á umeár̄n̄j̄f̄ n̄n̄r̄im̄i.

³⁷ E nur̄f̄isáná en̄jáná Parisi wo “Gf̄ an̄j̄yo aiw̄á onaiyi.” nur̄r̄i nipemeám̄i úáná Jisaso nur̄i aiw̄á n̄p̄r̄e éf̄ n̄wean̄j̄á ³⁸ Parisio Jisaso xám̄i wé piax̄n̄n̄j̄f̄ ean̄j̄f̄ n̄n̄i wigf̄ yar̄igf̄ápa wé in̄iḡf̄yo igw̄f̄á m̄w̄iró aiw̄á n̄p̄r̄e éf̄ n̄wean̄j̄agí n̄w̄n̄r̄i ududf̄ yar̄f̄ná ³⁹ Jisaso re ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “Parisioȳné íw̄f̄ mearo r̄f̄á k̄iroro yan̄iro moar̄igf̄ápt̄ segf̄ xw̄iox̄f̄yo sin̄i magw̄f̄ en̄jáná kap̄ix̄f̄ f̄n̄i p̄ir̄er̄ix̄f̄ f̄n̄i igf̄á near̄n̄án̄j̄f̄ k̄iyf̄ b̄far̄iwám̄i dán̄n̄i kw̄r̄n̄ar̄n̄j̄oȳf̄néx̄n̄i. ⁴⁰ Maj̄imaj̄f̄á ikár̄n̄ar̄n̄j̄oȳf̄né ‘B̄far̄iwám̄n̄i im̄ix̄ar̄n̄j̄o in̄r̄iwám̄n̄i m̄im̄ix̄n̄j̄r̄im̄.’ r̄iyaiwiar̄n̄j̄o? ⁴¹ Am̄ip̄i soȳf̄né f̄á x̄ir̄igf̄ápt̄ áamá uyipeaȳf̄yo ayá nur̄im̄x̄iro ar̄r̄á n̄w̄iro m̄n̄i w̄iánáyf̄, soȳf̄né igf̄á neán̄r̄ón̄j̄f̄ imón̄n̄j̄f̄ár̄n̄i. ⁴² Parisioȳné aweyi! Sf̄á w̄iyi soȳf̄né maj̄f̄á seaór̄n̄f̄ár̄n̄i. Gorixó xean̄j̄f̄ r̄f̄á f̄n̄j̄f̄ seaikár̄n̄f̄á en̄j̄agí n̄n̄i d̄n̄j̄f̄ sip̄i oseain̄n̄i. Soȳf̄né aiw̄á n̄m̄iróná an̄n̄j̄f̄ min̄f̄ yiyf̄ f̄n̄i af̄ f̄n̄i siyó am̄ip̄i p̄ir̄án̄j̄f̄ f̄á n̄r̄oro r̄ixa wé wúkaú imónáná wo Gorixom̄i m̄n̄i n̄w̄iro aí ámánye we rón̄n̄j̄f̄ wiar̄igf̄áyf̄ p̄n̄i w̄iár̄iro Gorixom̄i d̄n̄j̄f̄ six̄f̄ muyipa ero yar̄igf̄oȳf̄néx̄n̄i. Soȳf̄né aiw̄á on̄m̄iápia aí segf̄ an̄j̄f̄ min̄f̄ yar̄igf̄á j̄p̄at̄ p̄n̄i m̄wiár̄ipa ero ámánye nan̄j̄ m̄im̄ix̄n̄j̄a yar̄igf̄ápt̄ en̄i ero ner̄i s̄n̄j̄w̄r̄iyf̄, nan̄j̄ imón̄n̄r̄i en̄j̄r̄im̄. ⁴³ Parisioȳné aweyi! Sf̄á w̄iyi soȳf̄né maj̄f̄á seaór̄n̄f̄ár̄n̄i. Soȳf̄né rotú an̄j̄yo áamá s̄n̄j̄w̄f̄ onean̄f̄oȳn̄r̄i s̄m̄f̄ s̄m̄f̄ e n̄wearo maker̄f̄áyo aw̄i éan̄ar̄igf̄e áamá yayf̄ ‘Ám̄n̄áoxx̄n̄i.’ onean̄f̄oȳn̄r̄i emero ‘Oyaneyi.’ seaimón̄ar̄n̄j̄agí n̄n̄i Gorixó xean̄j̄f̄f̄ seaikár̄n̄f̄ár̄n̄i.” ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i. ⁴⁴ Áamá n̄n̄i Parisiowam̄i n̄w̄n̄r̄im̄ “Nan̄j̄owar̄n̄i.” yaiwiar̄n̄j̄agf̄a n̄w̄n̄r̄i awa wigf̄ íw̄f̄ yar̄igf̄ápt̄ áamá piȳf̄ xw̄ár̄ipáyo in̄im̄f̄ wen̄f̄ yap̄t̄ imón̄n̄j̄agí n̄n̄i re ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “Aweyi! Sf̄á w̄iyi soȳf̄né maj̄f̄á seaór̄n̄f̄ár̄n̄i. Soȳf̄né áamá piȳf̄ t̄igf̄e xw̄f̄á emadr̄ón̄n̄j̄áná áamá ‘Áamá piȳf̄ t̄igf̄er̄f̄an̄i?’ m̄iyaiw̄i maiw̄i pwar̄igf̄én̄j̄f̄ imón̄n̄j̄oȳf̄néx̄n̄i.” ur̄áná ⁴⁵ n̄w̄f̄ ikax̄f̄ eán̄j̄p̄t̄ mewegf̄á wo n̄wiáp̄n̄im̄ear̄i re ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “Near̄ewap̄yar̄n̄j̄ox̄n̄i, Parisiowam̄i e nur̄r̄im̄ none en̄i ikaȳf̄w̄f̄ neamear̄ar̄n̄j̄n̄i.” ur̄f̄agí aí ⁴⁶ Jisaso n̄w̄f̄ ikax̄f̄ eán̄j̄p̄t̄ mewegf̄áwa ámánye an̄n̄j̄f̄ min̄f̄ sekax̄f̄ “E éf̄r̄ix̄n̄i. E éf̄r̄ix̄n̄i.” nur̄iro aí wiwan̄n̄j̄owa w̄i m̄iyar̄igf̄á en̄j̄agí n̄n̄i re ur̄n̄j̄n̄iḡn̄i, “N̄w̄f̄ ikax̄f̄ eán̄j̄p̄t̄ mewegf̄oȳf̄né en̄i aweyi! Sf̄á w̄iyi soȳf̄né maj̄f̄á seaór̄n̄f̄ár̄n̄i. Soȳf̄né ámánye san̄j̄f̄ xwé ayá w̄i n̄wikw̄iár̄iro aí sewan̄j̄oȳf̄né san̄j̄f̄ xwé apt̄ iwam̄f̄o m̄im̄f̄eyoar̄igf̄oȳf̄né en̄j̄agí n̄n̄i Gorixó xean̄j̄f̄f̄ seaikár̄n̄f̄ár̄n̄i. ⁴⁷ Soȳf̄né Gorixoyá w̄f̄á rókiamoagf̄áwam̄i segf̄ ar̄fowa p̄k̄iár̄igf̄áyo xw̄ár̄ipáyo an̄n̄j̄f̄ min̄f̄ m̄f̄á im̄ix̄ar̄n̄j̄oȳf̄néx̄n̄i. ⁴⁸ Soȳf̄né e ner̄n̄j̄p̄im̄i dán̄i ámánye áwan̄j̄f̄ rén̄j̄f̄ urar̄n̄j̄o, ‘Negf̄ ar̄fowa Gorixoyá w̄f̄á rókiamoagf̄áwam̄i n̄p̄k̄iár̄iróná ap̄án̄i yagf̄á en̄j̄agí n̄n̄i wigf̄ xw̄ár̄ipáyo m̄f̄á im̄ix̄ar̄n̄j̄w̄im̄.’ Én̄j̄f̄f̄ urar̄n̄j̄agf̄a n̄n̄i Gorixó xean̄j̄f̄f̄ seaikár̄n̄f̄ár̄n̄i. ⁴⁹ Aȳin̄án̄i Gorixó d̄n̄j̄f̄f̄ ner̄j̄w̄iper̄t̄ soȳf̄né n̄n̄i x̄ix̄en̄i re r̄n̄j̄n̄iḡn̄i, ‘Nion̄i w̄f̄á rókiamoar̄igf̄á wam̄i f̄n̄i xw̄iyf̄á wáf̄ ur̄m̄ear̄igf̄á wam̄i f̄n̄i urowar̄áná ayf̄ w̄iyi p̄ip̄ikim̄f̄ ero w̄iyi m̄ix̄f̄ x̄f̄dowar̄ap̄iro ep̄r̄f̄ár̄n̄i. ⁵⁰ W̄f̄á rókiamoagf̄á n̄yoni nion̄i an̄j̄na im̄ix̄r̄i xw̄f̄á im̄ix̄r̄i en̄j̄ná e en̄j̄e dán̄i n̄p̄k̄ia b̄f̄agf̄a n̄n̄i áamá agw̄i n̄weagf̄áyíné nion̄i en̄j̄f̄ seameám̄f̄ár̄n̄i. ⁵¹ Aibor̄f̄om̄i xám̄i x̄r̄áo Keno p̄ik̄ine dán̄i n̄p̄k̄ia n̄b̄fasáná yopar̄f̄ nion̄nyá w̄f̄á rókiamoagf̄ Sekar̄iaom̄i p̄ik̄igf̄awix̄n̄i. Om̄i nion̄i n̄n̄i ikwian̄j̄w̄f̄ r̄id̄yowá yan̄iro ikw̄ikw̄iár̄im̄f̄ yar̄igf̄e m̄idán̄i en̄jáná gf̄ an̄j̄ awawá “N̄w̄f̄ár̄n̄i.” r̄in̄n̄je m̄idán̄i en̄jáná áw̄n̄im̄i e p̄ik̄igf̄or̄im̄i. Om̄i p̄ik̄igf̄e n̄n̄i ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ agw̄i

ηweagfá tɪyfné nionɪ enʃ seameámfárɪnɪ.ʹ Gorɪxo e rɪnʃrɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ. ⁵² Nwɪ ikaxɪ eánɪnʃpɪ mewegfáwa ámayo Gorɪxo “Oépoɪ.” wimónarɪnʃpɪ mɪmɪwɪaɪkɪ wɪarɪnʃagfá nánɪ xɪxewɪsɪ ikaxɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Nwɪ ikaxɪ eánɪnʃpɪ mewegfɔyfné aweɪyɪ! Soyfné amɪpɪ Gorɪxo ‘Ámayo owɪwapɪyɪpoɪ.’ wimónarɪnʃpɪ mɪwɪwapɪyɪpa yarɪnʃagfá nánɪ sfá wɪyɪ soyfné majfá seaórɪnfárɪnɪ. Soyfné kí anʃ nɪjɪfá nánɪ mɪrɪnɪnʃɪwá nánɪ fá nɪxɪrárɪro aɪ sewanɪnʃoyfné wɪ nɪkwɪro mɪpáwɪpa ero ámá nɪpáwɪanɪrɪ éfáyɔ soyfné pɪrɪ mákɪmɪ wɪro yarɪgɪfárɪnɪ.” e nurɪfásáná ⁵³ anʃ e pɪnɪ nɪwɪárɪmɪ nurɪ mearɪnɪ re egfawɪxɪnɪ. Nwɪ ikaxɪ eánɪnʃpɪ mewegfáwa tɪnɪ Parisiowa tɪnɪ wɪgɪ xwɪoxɪfɔ dánɪ rɪfá ápiáwɪnɪnʃ nɪwerɪ omɪ sfɪmɪ tɪnɪ urɪro amɪpɪ obaxɪ wɪ nánɪ yarɪnʃ wɪayɪro neróná ⁵⁴ “O xwɪyɪfá sɪpɪ ηwɪ ikaxɪ eánɪnʃ xɪxenɪ mɪmónɪnʃ bɪ ráná xwɪrɪxɪf ɔumeaneyɪ.” nɪrɪnɪro arfá wɪaxɪfɪdgɪfawɪxɪnɪ.

12

“Nanʃ ero sɪpɪ ero mepanɪ.” urɪnʃ nánɪrɪnɪ.

¹ Ámá oxɪ apɪxɪ obaxɪ ayá wɪ epɪroyɪ nɪyárɪróná xokɪrɪpɪ inarɪná Jisaso xegɪ wɪepɪsarɪnʃowa Parisiowa seáyɪ e nɪmónɪro sɪpɪ yayɪro nanʃ yayɪro yarɪgɪfápa awa enɪ e epɪrɪxɪnɪrɪ awamɪ xámɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Soyfné bɪsfkerfá yɪsɪ (Bɪsfkerfá sɪnɪ sɪnʃ enʃáná yɪsɪ onɪmɪápɪ tɪfá aɪwɪ nɪmɪnɪ ikwɪarɪwɪ eapɪnárarɪnʃrɪnɪ.) Soyfné bɪsfkerfá yɪsɪ Parisiowayá nánɪ wáyɪ nero emépoɪ. Wɪgɪ nanʃ ero sɪpɪ ero yarɪgɪfápi nánɪ seararɪnɪnɪ.” nurɪrɪ ² awa sɪpɪ ero nanʃ ero mepa oépoɪnɪrɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Amɪpɪ agwɪ inɪmɪ imónɪnʃyɪ rɪfwéná sɪnʃánɪ imónɪnʃfárɪnɪ. Amɪpɪ inɪmɪ nɪmónɪrɪ yokwarɪmɪ inɪnʃyɪ rɪfwéná ámá nɪnɪ nɪjɪfá imónɪpɪrɪfárɪnɪ. ³ Pɪ pí xwɪyɪfá árɪwɪyɪmɪ yumɪ ikaxɪ rɪnɪfáyɪ enɪ ámá nɪnɪ ikwáwɪyɪná arfá wɪpɪrɪfárɪnɪ. Pɪ pí xwɪyɪfá anʃ náyo inɪmɪ dánɪ ikeagɪgwɪ rɪnɪfáyɪ rɪfwéná anʃ seáyɪyo nɪnʃweámáná áwanʃ rowɪárɔpɪrɪfárɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ.

Wáyɪ wɪpaxo nánɪrɪnɪ.

⁴ O re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Gɪ nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgɪfɔyfné, nionɪ re seararɪnɪnɪ, ‘Segɪ waráyɪnɪ seapɪkɪarɪgɪfáwa nánɪ wáyɪ mepanɪ. Dɪnʃ enɪ seaxe kwapaxɪ menʃagɪ nánɪ ayɪ nánɪ wáyɪ mepanɪ.’ seararɪnɪnɪ. ⁵ Ámá wáyɪ wɪpaxo nánɪ nionɪ áwanʃ osearɪmɪnɪ. Ayɪ Gorɪxorɪnɪ. O ámayo nɪpɪkɪmáná xewanɪnʃo dɪnʃ enɪ nɪseaxe kwapɪrɪ rɪfá anɪnʃ wearɪnʃyɔ seaɪkeaarɪpaxɪ enʃagɪ nánɪ wáyɪ omɪnɪ wɪfɪrɪxɪnɪ. Oyɪ, o nánɪ aga wáyɪ wɪfɪrɪxɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ. ⁶ Ámá ayɪ dɪnʃ “Gorɪxo ámaéne nánɪ anɪpaxɪ dɪnʃ moarɪnʃrɪnɪ.” oyawɪpoyɪnɪrɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámá makerfáyo nánɪ nurɪ inʃ sɪrfkwa wé wú núnɪ bɪ nerɪná nɪgwɪ rɪfá nɪnʃpɪa bɪaú tɪnɪ bɪ yarɪgɪfárɪnɪ. Inʃ apɪa aga onɪmɪápɪa nánɪ aɪwɪ Gorɪxo wɪ dɪnʃ peá nɪmorɪ arfá ikeamoarɪnʃmanɪ. ⁷ Seyfné nánɪ enɪ Gorɪxo wɪ arfá ikeamoarɪnʃmanɪ. Segɪ mɪnʃyɔ dɪfá aɪ ararɪ wenʃyɪf nánɪ o nɪjɪfárɪnɪ. Gorɪxoyá sɪnʃwɪyo dánɪ seyfné inʃ onɪmɪápɪa tɪnɪ xɪxenɪ mɪmónɪnʃagfá nánɪ wáyɪ bɪ mepanɪ.” nurɪrɪ ⁸ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ re seararɪnɪnɪ, ‘Ámá go go ámayá sɪnʃwɪyo dánɪ ananɪ “Jisasomɪ xɪdarɪnʃaonɪrɪnɪ.” urarɪnʃo nánɪ ámá imónɪnʃaonɪ nɪweapɪrɪná o nánɪ enɪ Gorɪxoyá anʃnájɪyá sɪnʃwɪyo dánɪ “Gɪ ámaórɪnɪ.” rɪmɪfárɪnɪ. ⁹ E nerɪ aɪwɪ go go ámá nánɪ wáyɪ nerɪ sɪnʃwɪyo dánɪ “Jisasomɪ muxɪdarɪnʃaonɪrɪnɪ.” urarɪnʃo nánɪ nionɪ enɪ Gorɪxoyá anʃnájɪyá sɪnʃwɪyo dánɪ “Gɪ ámaómánɪ.” rɪmɪfárɪnɪ.’ seararɪnɪnɪ.” nurɪrɪ ¹⁰ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámá go go ámá imónɪnʃaonɪ yarɪnʃápɪ nánɪ xwɪyɪfá sɪpɪ nɪnɪmearɪrɪ aɪwɪ ananɪ Gorɪxo yokwarɪmɪ wɪpaxɪrɪnɪ. E nerɪ aɪwɪ go go Gorɪxoyá kwɪyɪf yarɪnʃpɪ nánɪ ‘Enʃ eánɪnʃ Setenoyá tɪnɪ yarɪnɪ.’ nɪrɪrɪ rɪperɪrɪf numearɪrɪnáyɪf, Gorɪxo ananɪ yokwarɪmɪ wɪpaxɪf menɪnɪ.” nurɪrɪ ¹¹⁻¹² re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámá wɪ fá nɪseaxero rotú anʃyoranɪ, gapɪmanowa tɪnʃ eranɪ, ámɪná neamerɪweagɪfáwa tɪnʃ eranɪ, nɪmeámɪ nɪseaurónáyɪf, ‘Arɪge xwɪyɪfá wákwɪnanɪfwɪnɪ?’ mɪyɪawɪpa nero ayá sfwɪf mɪsearɔpa éfɪrɪxɪnɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Sa axɪná Gorɪxoyá kwɪyɪfɪ xwɪyɪfá soyfné urɪpɪrɪfɪpɪ seaɪwapɪyɪnɪ enʃagɪ nánɪ wáyɪ mepa éfɪrɪxɪnɪ.” urɪnɪnɪgɪnɪ.

Ewayɪ ikaxɪ amɪpɪ mɪmúrónɪnʃ wo nánɪrɪnɪ.

¹³ Ámá e epɪroyɪ egfáyɪ wo Jisasomɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪnʃoxɪnɪ, amɪpɪ ápo nɪperɪfná nɪtɪmɪ pépɪ gɪ ráro xegɪpɪ ikwɪnaroarɪnʃagɪ nánɪ ‘Dɪxɪ rɪgwáo tɪnɪ pɪránɪnʃ yanʃ menʃpɪyɪ.’ ureɪ.” urɪfagɪ aɪ ¹⁴ o re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámáoxɪnɪ, ámayo xwɪrɪxɪf méwɪnɪgɪnɪrɪ go nɪrɪpeáfrɪnɪ? Go awagwɪyá amɪpɪ yanʃ oeamɪnɪrɪ nɪrɪpeáagɪ nánɪ nɪrarɪnʃnɪ?” omɪ e nurɪmáná ¹⁵ ámá nɪyɔnɪ re urɪnɪnɪgɪnɪ, “Segɪ iyá fá amɪpɪ dɪnʃ nɪyɪmɪnʃ imónɪnʃpɪ seaɪapɪpaxɪf menɪnɪ. Xwé ayá wɪ tɪnʃoxɪ aɪwɪ wɪ dɪnʃ nɪyɪmɪnʃ imónɪnʃpɪ siapɪpaxɪf menɪnɪ. Ayɪnánɪ amɪpɪ nanʃ sɪnʃwɪ fɪwɪ nɪwɪnɪrɪná ‘Nionɪ meapaxɪrɪnɪ.’ yawɪwarɪgɪfápi nɪpɪnɪ enɪ nánɪ wáyɪ oseainɪnɪ. Seyfné iyá fá amɪpɪ nánɪnɪ dɪnʃ ɪkwɪrɔpɪrɪxɪnɪrɪ seararɪnɪnɪ.” nurɪrɪ ¹⁶ ewayɪ xwɪyɪfá rɪpɪ urɪnɪnɪgɪnɪ, “Ámá amɪpɪ mɪmúrónɪnʃ woyá omɪnʃyɔ wɪtɪf aɪwá xwé pɪrɪpɪrɪfɪ inɪnʃagɪ nɪwɪnɪrɪ ¹⁷ dɪnʃ neyɪrorɪ re yawɪnɪnɪgɪnɪ, ‘Arɪ

emíniréini? Aiwá pírípírí iníj t́ t́mí nání ǵ anj apání meníni.’ n̄yawiiri 18 re r̄in̄j̄niḡini, ‘Re oem̄ini. Anj aiwá nání m̄ir̄in̄j̄yí emi p̄ip̄inam̄i n̄yár̄imáná ámi aga xwé wiwí wiwá n̄im̄ira numáná ǵ wít̄f aiwá n̄fni t̄fni am̄ipí nioniyá t̄fni anj̄ iwiwám̄i n̄ita úim̄iḡini. 19 E n̄yár̄imáná n̄iwan̄j̄on̄i re r̄im̄iḡini, “Ǵ am̄ipí n̄fni r̄ixa déroni. Aiwá xwiogw̄í f́a ropax̄í nání m̄iwen̄ini. Anan̄i k̄ikifá ŋweari aiwá n̄r̄i in̄iḡf n̄r̄i ner̄i ywí éim̄iḡini.” r̄im̄iḡini.’ r̄in̄faḡí aí 20 Gor̄ixo om̄i re ur̄in̄j̄niḡini, ‘Maj̄maj̄á ikár̄inar̄in̄j̄ rox̄ini, s̄fá r̄iyim̄ini jox̄i r̄ixa n̄iper̄f̄ini. N̄ipéáná d̄ix̄f am̄ipí pírán̄in̄j̄ t̄j̄j̄p̄i go mean̄ár̄ini?’ ur̄in̄j̄niḡini.” Ayo e nur̄iri 21 re ur̄in̄j̄niḡini, “Ewaȳf xwiȳfá ap̄i ámá Gor̄ixo nání d̄in̄j̄ m̄imopa nero ‘Am̄ipí xewan̄j̄on̄i niḡf w̄ini w̄ini n̄imeaāyiri ot̄im̄ini.’ yaiwiar̄iḡfáȳ nánir̄ini. Ámá e yar̄iḡfáȳf am̄ipí wí m̄imúr̄on̄ijaḡi aiwí Gor̄ixoyá s̄in̄jw̄fyo dáni uyipeaȳf imónar̄iḡfáȳr̄ini.” ur̄in̄j̄niḡini.

Aiwá t̄fni aik̄f t̄fni nání udud̄f winar̄in̄j̄f nání ur̄ewap̄iȳj̄f nánir̄ini.

22 O xeḡf wiep̄isar̄in̄j̄fyo re ur̄in̄j̄niḡini, “Ámá e yar̄iḡfáȳf am̄ipí wí m̄imúr̄on̄ijaḡi aiwí Gor̄ixoyá s̄in̄jw̄fyo dáni uyipeaȳf imónar̄iḡfáȳf en̄jaḡi nání re searar̄in̄j̄ni, ‘“Arige pírán̄in̄j̄ ŋwean̄ir̄éwini?” n̄ir̄o aiwá n̄ip̄r̄i nání udud̄f mepa ero war̄áyo aik̄f ȳin̄ip̄r̄i nání udud̄f mepa ero éf̄rix̄ini.’ searar̄in̄j̄ni. 23 Aȳf r̄ip̄i nánir̄ini. Seḡf wárá j̄faȳf aik̄fyo múron̄ini. D̄in̄j̄ j̄faȳf en̄t̄ aiwáyo múron̄ini. 24 Soȳfne ámi in̄j̄ áw̄f nání d̄in̄j̄ mor̄f̄ini. In̄j̄ awa aiwá om̄in̄j̄f nero mianar̄iḡfaman̄i. Wiḡf aiwá n̄imim̄i nuro an̄j̄yo t̄p̄ír̄fáȳf en̄t̄ anj̄ wí m̄im̄ir̄in̄ini. E ner̄i aí Gor̄ixoni m̄ini wiar̄in̄j̄r̄ini. Soȳfne d̄in̄j̄ re r̄iyaiwiar̄in̄j̄o, ‘In̄j̄yo m̄imúr̄on̄ijaḡwí nání Gor̄ixo none nání en̄t̄ aiwá neaim̄ix̄iyipaxoman̄i.’ r̄iyaiwiar̄in̄j̄o? Oweoi, d̄in̄j̄ e wí m̄imopa épyoi. 25 Ámá ‘Sepiá ámi b̄i oimón̄im̄ini.’ n̄yawiiri udud̄f éo sepiá ámi b̄i imónar̄in̄j̄r̄ani? Oweoi! 26 Soȳfne en̄t̄ ap̄i aí wí mepax̄f ner̄f̄náȳf aik̄f t̄fni aiwá t̄fni nání pí nání udud̄f yar̄in̄j̄o? 27 Soȳfne adowaȳf nání d̄in̄j̄f mor̄f̄ini. N̄iyap̄ir̄fná xeḡf iȳfá óf ear̄i aik̄f yiri yar̄in̄j̄man̄i. E ner̄i aiwí en̄j̄ná neḡf m̄ix̄f in̄áȳf Soromono okiyá n̄in̄r̄i meár̄in̄j̄o ner̄fnáȳf adowaȳf yap̄i awiax̄f e imónaḡfaman̄i. 28 Gor̄ixo adowaȳf t̄fni ar̄áyo —Ará agwí en̄j̄fyo anan̄i n̄yoaro s̄fá w̄iyim̄i r̄fá ikeaar̄ip̄ír̄fáȳr̄ini.” ur̄in̄j̄niḡini. Awa “Gor̄ixo ará nání ayá s̄f̄w̄f muroar̄in̄ini.” oyaiwipoyin̄iri e nur̄iri re ur̄in̄j̄niḡini, “Gor̄ixo adowaȳf t̄fni ar̄áyo okiyán̄in̄j̄f yar̄in̄j̄aḡi nání soȳfne en̄t̄ an̄j̄pax̄f aik̄f e seayir̄in̄f̄r̄ini. 29 Aȳnání soȳfne in̄iḡf t̄fni aiwá t̄fni nání ‘Pí nan̄ir̄éwini?’ n̄ir̄o udud̄f néra mupa éf̄rix̄ini. 30 Gor̄ixomi m̄ix̄id̄ipa yar̄iḡfáȳf ap̄i nání an̄in̄j̄f min̄f nero meaan̄ro yar̄iḡf̄r̄ini. E ner̄i aí seḡf ápo Gor̄ixo soȳfne ap̄i n̄ip̄ini aiwáran̄i, aik̄f̄ran̄i seainar̄in̄j̄aḡi nání n̄ij̄f̄r̄ini. 31 Ap̄i meaan̄ro nání mepa ero Gor̄ixo x̄fo xeḡf xwiox̄fyo m̄imeám̄f ner̄i seameŋwean̄f páwip̄r̄f nání am̄ipí x̄fo wimónar̄in̄j̄p̄i ero ner̄fnáȳf, Gor̄ixo anan̄t̄ ap̄i n̄ip̄ini n̄iseaiin̄f̄r̄ini.” ur̄in̄j̄niḡini.

“E e ner̄fnáȳf, am̄ipí nan̄j̄f wí an̄fnam̄i aw̄in̄in̄j̄f eaárar̄in̄j̄o.” ur̄in̄j̄f nánir̄ini.

32 Awa xwá t̄fyo n̄in̄j̄wean̄fná wiḡf am̄ipí xwé meŋaḡi nání wáȳf ep̄f̄rix̄in̄r̄i re ur̄in̄j̄niḡini, “Seȳfne sip̄isip̄f miaúr̄ar̄f in̄iḡfáȳf yap̄i imón̄iḡfáȳfne, seḡf ápo Gor̄ixo xwiox̄fyo m̄imeám̄f ner̄i seameŋwean̄f páwip̄r̄ix̄in̄r̄i wimónar̄in̄j̄o nání wáȳf mepa éf̄rix̄ini. 33 Seḡf iȳfá f́a am̄ipí n̄igw̄f nání b̄f nero n̄igw̄f meáf̄fáȳf ámá uyipeaȳf imón̄iḡfáȳo ar̄irá wian̄ro nání m̄ini w̄ir̄ix̄ini. E ner̄fnáȳf, am̄ipí an̄fnam̄i ayá r̄im̄ixar̄iḡf̄p̄in̄j̄f tar̄in̄j̄o. An̄fnam̄i am̄ipí wí an̄pá imónar̄in̄j̄man̄i. f̄w̄f yar̄iḡfáȳf wí páwipax̄f m̄imón̄ini. Íp̄ikwiȳf en̄t̄ wí am̄ipí xw̄ir̄fá ik̄ixepax̄f m̄imón̄ini. Aȳin̄ání xwá t̄fyo am̄ipí w̄ini w̄ini n̄imeaāyiri m̄it̄ipa ner̄i ámáyo ayá nur̄im̄ix̄iri ar̄irá n̄twir̄fnáȳf, an̄fnam̄ini an̄in̄j̄f wen̄f e aw̄in̄in̄j̄f eaárar̄in̄j̄o. 34 Seḡf am̄ipí nan̄j̄f ayá r̄im̄ixar̄iḡf̄p̄i xwá t̄fyo wen̄ánáȳf, aȳf xwá t̄fyo nání d̄in̄j̄f mop̄f̄r̄f̄r̄ini. An̄fnam̄i wen̄ánáȳf, Gor̄ixo t̄f̄n̄j̄ e nání mop̄f̄r̄f̄r̄ini.” ur̄in̄j̄niḡini.

Ewaȳf ikax̄f om̄in̄j̄f w̄iariǵfá nan̄j̄f nánir̄ini.

35-36 O ǵ wiep̄isar̄in̄j̄áȳf wé n̄r̄on̄ro ŋweáf̄rix̄in̄r̄i ewaȳf xwiȳfá re ur̄in̄j̄niḡini, “Ámá x̄in̄áiwán̄in̄j̄f n̄imón̄ro om̄in̄j̄f w̄iariǵfáwa wiḡf boso nání ‘Aiwá ap̄ix̄f meán̄ini nání im̄ixar̄iḡf̄p̄i ḡiná p̄ini n̄wiar̄im̄i b̄n̄ir̄f̄en̄j̄o?’ n̄yawiuro rap̄irap̄f ir̄in̄j̄fyo k̄k̄iyin̄iḡú n̄ik̄f̄roro n̄ip̄imoán̄ro arer̄ix̄f n̄iyin̄ro uȳf̄w̄f n̄m̄ixároro o n̄ir̄émori wáf e dáni wakw̄f óráná apax̄f mé ówan̄j̄f íkwianeȳn̄ro xwaȳf nan̄r̄i ŋweaar̄iḡfápa seȳfne en̄t̄ e éf̄rix̄ini. 37 Boso n̄ir̄émori om̄in̄j̄f w̄iariǵfáwa sá m̄iwé wé n̄r̄on̄ro ŋwean̄jaḡfá n̄w̄in̄r̄fnáȳf, awa yaȳf win̄pax̄r̄ini. ‘Boso om̄in̄j̄f w̄iariǵfáwa wé n̄r̄on̄ro ŋwean̄jaḡfá n̄w̄in̄r̄f̄ xewan̄in̄j̄o rap̄irap̄f n̄ik̄f̄ror̄i arer̄ix̄f n̄iyin̄r̄i ‘Aiwá nar̄iḡf e f̄ ŋweápōȳ.’” nur̄iri aiwá m̄ini n̄w̄ia un̄in̄j̄o.’ searar̄in̄j̄ni. 38 O ar̄iweḡiyorant̄, is̄f̄ayoran̄i, n̄ir̄émori xeḡf om̄in̄j̄f w̄iariǵfáwa s̄ini wé n̄r̄on̄ro ŋwean̄jaḡfá n̄w̄in̄r̄fnáȳf, awa yaȳf win̄pax̄r̄ini.” ur̄in̄j̄niḡini. 39 Ewaȳf xwiȳfá ámi b̄f nur̄iri re ur̄in̄j̄niḡini, “R̄ip̄i en̄t̄ nání d̄in̄j̄f mópōȳi. An̄j̄ iwám̄i xiáwo f̄w̄f mean̄i b̄no nání ‘S̄fá r̄iyim̄i b̄n̄in̄j̄o.’” n̄yawiiri s̄in̄jw̄ir̄iȳf, awí n̄in̄j̄wear̄i f̄w̄f meano op̄áwin̄r̄i s̄in̄jw̄f m̄iw̄in̄pá em̄in̄r̄i en̄f̄r̄ini.” nur̄iri 40 re ur̄in̄j̄niḡini, “Seȳfne en̄t̄ wé

niróniro njwearĩni. Sía áamá imónĩnjáoni nání ‘O nĩweapĩnĩmenĩnjoi.’ yaiwĩfáyimi nĩweapĩmĩfárĩni.” urĩnjinigĩni.

Ewayĩ ikaxĩ bosĩwo nánírĩni.

41 Pitao re urĩnjinigĩni, “Amĩnáoĩni, ewayĩ xwiyĩfá apĩ rarĩnjĩpĩ nearéwapĩyarĩnjoni nání rĩrarĩnjĩni? Áamá nĩyonĩ enĩ nání rĩrarĩnjĩni?” urĩfagi 42 Jisaso áamĩ ewayĩ ikaxĩ urĩmĩnĩrĩ nání yarĩnjĩ re wĩnjinigĩni, “Omĩnjĩ wĩiarĩnjĩ wo xegĩ bosoyá xwiyĩfá arĩfá nĩwirĩ dĩnjĩ nenjwĩperĩ nerĩnáyĩ arĩge imónĩni? O re imónĩni. O omĩnjĩ rĩpĩ nání bosĩwo oimónĩrĩ xegĩ bosĩ rĩpeanjorĩni. O xegĩ bosoyá omĩnjĩ wĩiarĩgĩfáyo umeirĩ aiwá yanj umeirĩ yarĩnjorĩni. 43 Boso amĩ dání nĩbĩrĩ xegĩ bosĩwo xámĩ yaagĩfá sĩnĩ axĩpĩ pĩránĩnjĩ yarĩnjagĩ nĩwĩnĩrĩnání bosĩwo yayĩ wĩnĩpaxĩrĩni. 44 Nepa seararĩnjĩni. O pĩránĩnjĩ yarĩnjagĩ nĩwĩnĩrĩnání xegĩ omĩnjĩ nĩnĩ enĩ onĩmeĩnĩrĩ rĩpeanfárĩni. 45 E nerĩ aiwĩ bosĩwĩ axo ‘Gĩ bosĩ yoparĩnĩ bĩnĩmenĩnjoi.’ nĩyaiwirĩ omĩnjĩ wĩiarĩgĩfáwamĩ tĩnĩ omĩnjĩ wĩiarĩgĩfáwamĩ tĩnĩ iwanj nĩmĩperĩ aiwá nĩrĩ inĩgĩ njĩrĩ nemáná papĩkĩ nerĩnáyĩ 46 ‘Bosĩ nĩbĩnĩmenĩnjoi.’ nĩyaiwirĩ yarĩnjĩyimĩ sía xfo bĩnĩyimĩ majĩfá nĩmónĩrĩ yarĩnjĩyimĩ bosĩ rĩxa nĩrĩmónapĩrĩ re enfárĩni. Bosĩwomĩ mĩnjĩ nĩwákwirĩ áamá arĩkĩ yarĩgĩfá yĩ tĩnĩ wárinĩfárĩni. 47 Bosĩwĩ go go xegĩ bosĩ wĩmónarĩnjĩpĩ nání njĩfá nĩmónĩrĩ aiwĩ pĩránĩnjĩ mĩmĩxĩpa nerĩ wé nĩrónĩrĩ mĩnjweapa nerĩnáyĩ bosĩ nĩbĩrĩnání iwanj rĩpĩ rĩpĩ eáméamĩ eayĩnĩfárĩni. 48 E nerĩ aiwĩ bosĩwĩ go go xegĩ bosĩ wĩmónarĩnjĩpĩ nání njĩfá mĩmónĩpa nerĩ sĩpĩ o iwanj eapaxĩ bĩ nĩmĩxĩrĩnáyĩ, bosĩ nĩbĩrĩnání iwanj onĩmĩápĩ weanfárĩni. Áamá nĩnĩ amĩpĩ xwé wĩ wĩfáyĩ rĩwéná ayĩ enĩ xwé urápirĩfárĩni. Gorĩxo enĩ áamá gomĩ xegĩ omĩnjĩ wĩnĩ urĩnjĩfá nání rĩwéná yarĩnjĩ re wĩnĩfárĩni, ‘Omĩnjĩ nionĩ siapĩnjáyĩ xĩxenĩ enjĩranĩ?’ urĩnĩfárĩni.” Jisaso xegĩ wĩepĩsarĩnjĩfá xfo mĩnjweanjáná úrapĩ néra upĩrĩxĩnĩrĩ dĩnjĩ mófĩrĩxĩnĩrĩ ewayĩ xwiyĩfá apĩ urĩnjinigĩni.

“Áamá xepĩxepá rónĩrĩfá nání bĩnjáonĩrĩni.” urĩnjĩ nánírĩni.

49 O re rĩnjinigĩni, “Nionĩ áamá xwĩfá tĩyo njweagĩfáyo xeanĩnjĩ Gorĩxoyá rĩfánĩnjĩ wĩkeaarĩmĩfá nání bĩnjáonĩrĩni. ‘Xeanĩnjĩ apĩ ápiáwĩnĩnjĩ rĩxa wéminĩrĩ nerĩ sĩnjwĩrĩyĩ, ayĩ nanjĩrĩni.’ nĩmónarĩni. 50 E nerĩ aiwĩ xeanĩnjĩ áamá inĩgĩfá waxĩ mārómĩnĩrĩnĩnjĩ yarĩnjĩpĩ nionĩ nĩmeanfárĩni. Sĩnĩ mĩnĩmeapa enjagĩ nání dĩnjĩ rĩfá nĩxearĩni.” Jisaso xĩomĩ pĩkipĩrĩfá enjagĩ nání e nurĩrĩ 51 re urĩnjinigĩni, “Nionĩ nání ‘O áamá nĩyonĩ pĩyĩfá wĩrĩmĩfánĩrĩ bĩnjorĩni.’ rĩniaiwiarĩnjoi? Oweo! Áamá nionĩ dĩnjĩ nĩnĩkwĩro ro yarĩgĩfá yĩ tĩnĩ uyĩnĩ yarĩgĩfá yĩ tĩnĩ xepĩxepá rónĩrĩrĩxĩnĩrĩ bĩnjáonĩrĩni. 52 Ríná dání ná rĩwĩyo enĩ anjĩ ná wĩwámĩ dání áamá wé wú axĩyĩ imónĩnjagĩ aiwĩ xwiyĩfá nionĩyápmĩ dání xepĩxepá nĩrónĩro mĩdání wáú imónĩnjáná mĩdání wáú wo imónĩnĩfárĩni. 53 Xano tĩnĩ xewaxo tĩnĩ xepĩxepá rónĩrĩ xĩnái tĩnĩ xemiái tĩnĩ xepĩxepá rónĩrĩ xĩfái tĩnĩ xewaxomĩ xiepi tĩnĩ xepĩxepá rónĩrĩ néra upĩrĩfárĩni.” urĩnjinigĩni.

Sĩmĩmajĩfónĩnjĩ imónĩnjĩpĩ nání urĩnjĩ nánírĩni.

54 O áamá oxĩ apĩxĩ e epĩroyĩ egĩfáyo re urĩnjinigĩni, “Seyĩné sogwĩ wearĩnjĩmĩ dání agwĩ yoparĩnjagĩ nĩwĩnĩrĩnání ‘Rĩxa inĩá yoparĩni.’ rarĩgĩfápa nepa eaarĩnjĩrĩni. 55 Imĩnjĩ damĩ dání enĩ barĩnjagĩ nĩwĩnĩrĩnání ‘Agwĩ ríná rĩfá sĩnĩnĩnjoi.’ rarĩgĩfápa nepa rĩfá sĩnarĩnjĩrĩni. 56 Nanjĩ rĩro sĩpĩ rĩro yarĩgĩfóyĩné, agwĩ tĩrĩ imĩnjĩ erĩ yarĩnjagĩ nĩwĩnĩrĩnání ananĩ ‘E imónĩnĩnjoi.’ xĩxenĩ rarĩgĩfá aiwĩ amĩpĩ nionĩ sĩmĩmajĩfónĩnjĩ imĩxarĩnjapĩ sĩnjwĩ nĩnanĩro ‘Ayĩ Gorĩxo rĩpĩ nání sĩwá rĩfá neaiarĩni?’ mĩyaiwiarĩgĩfá yĩnĩxĩnĩni.

Ewayĩ ikaxĩ áamá xwiyĩfá rĩmearĩno nánírĩni.

57 “Sewanĩnjoyĩné amĩpĩ sĩpĩ imónĩnjĩfá nanjĩnĩ eyeyĩrómf erĩfĩni.” nurĩrĩ 58 ewayĩ xwiyĩfá rĩpĩ urĩnjinigĩni, “Áamá wo omĩ xwiyĩfá omearĩmĩnĩrĩ joxĩ tĩnĩ xwĩrĩxĩf yanĩrĩ sĩrĩmeááná sĩnĩ óf e nurĩnání o tĩnĩ xwĩyĩfá nĩmĩxĩnĩrĩ omĩ pĩránĩnjĩ pĩyĩfá wĩrĩrĩfĩnĩ. E mĩwĩpa nerĩnáyĩ, o xwĩrĩxĩf mearĩnjoi tĩnjĩ e nání fá nĩrĩxémĩ nurĩ xwĩrĩxĩf nĩrĩmĩéísáná ejáná xwĩrĩxĩf mearĩnjoi joxĩ fá nĩrĩxĩrĩrĩ porĩsĩ womĩ mĩnĩ wĩáná o gwĩ anjyo rĩnjwĩrĩrĩnĩnjoi. 59 Joxĩ nĩgwĩ yoparĩpĩ nĩroarĩ nĩroayĩrónĩrĩnáyĩ, gwĩ anjyo dání nĩpeyearĩnĩ. ‘E mepa nerĩnáyĩ, anĩnjĩ e njwearĩfárĩni.’ seararĩnjĩni.” Jisaso ayĩ “Xwĩrĩxĩf mearĩnjoi Gorĩxorĩfani?” yaiwiuro sía o áamá nĩyonĩ mĩ ómómĩxĩmĩ enfáyi sĩnĩ mĩmónĩnjáná “Nene dĩnjĩ nĩyaikirorane omĩ dĩnjĩ owĩkwĩroaneyĩ.” yaiwiuro eopoyĩnĩrĩ ewayĩ xwiyĩfá e urĩnjinigĩni.

13

“Nĩsanĩro mepa nerónáyĩ, nĩkeamónĩpĩfárĩni.” urĩnjĩ nánírĩni.

1 Jisaso áamá e epĩroyĩ egĩfáyo sĩnĩ uréwapĩyarĩnání áamá wĩ nĩwĩápĩnĩmearo áwanj re urĩgĩfawixĩnĩ, “Émá yĩ gapĩmanĩ Pairato porĩsĩ wamĩ uowáranání wax anjĩ Gorĩxo nání

riḍiyowá yarigfiwámí nuro áamá Gariri p̄ropenísyó dánj wí riḍiyowá yaríná p̄p̄ikím egfawixíní.” urfagfa ² o re ur̄inj̄inigíní, “Seyíné ‘Gariri dánj ayí rikikírfo néra nuróná áamá n̄iyoní múróngfá en̄agí nání e p̄kigfawixíní.’ r̄iyaiwiar̄inj̄oj? ³ ‘Oweoi, seyíné f̄w̄f̄ yarigfáyí r̄fw̄m̄íní n̄imamoro m̄san̄ipa nerfnáyí, seyíné ení ax̄f̄p̄i én̄inj̄ an̄n̄ip̄r̄fáríní.’ searar̄inj̄íní. ⁴ Áamá 18 ayí an̄j̄ r̄ip̄inj̄wá wíwá ip̄í xegf̄ yof̄ Siroam̄iyí r̄inj̄f̄wá t̄nj̄ e n̄ip̄neamioar̄í áamá ap̄imí p̄k̄inj̄yf̄ nání seyíné re r̄iyaiwiar̄inj̄oj, ‘Áamá ayí rikikírfo néra nuro áamá Jerusaremí ñweagfá w̄n̄tyf̄ n̄iyoní seáyí e múróngfá en̄agí nání an̄j̄ iwá n̄ip̄ieror̄í p̄k̄ín̄iginí.’ r̄iyaiwiar̄inj̄oj? ⁵ Oweoi, seyíné f̄w̄f̄ yarigfáyí r̄fw̄m̄íní n̄imamoro m̄san̄ipa nerfnáyí, seyíné ení ax̄f̄p̄i én̄inj̄ an̄n̄ip̄r̄fáríní.” Áamá e ep̄froyf̄ egfáyí “Xixení e neaímeanfáríní.” oyaiw̄ipoyin̄r̄í e ur̄inj̄inigíní.

Ewayf̄ ikaxf̄ ikfá pikf̄na nánir̄íní.

⁶ E nur̄íná ewayf̄ xw̄iyfá r̄ip̄i ur̄inj̄inigíní, “Áamá wo xegf̄ wainf̄ uraxf̄ om̄inj̄yo ikfá pikf̄ iw̄f̄ nur̄árimáná r̄wéná sogw̄f̄ ḍm̄ín̄r̄í n̄bayir̄í aí p̄fá meḡn̄ayinj̄inigíní. ⁷ P̄fá n̄imegin̄ayir̄í nání xegf̄ om̄inj̄ ayí w̄iarīinj̄om̄í re ur̄inj̄inigíní, ‘Ikfá r̄ina xwiogw̄f̄ waú wom̄í n̄ioní sogw̄f̄ nání n̄ib̄r̄í p̄fá meḡn̄ayíar̄íní. Ná m̄w̄ear̄inj̄f̄na ikwapīnj̄ meaar̄íní. Em̄í rómoárei.’ uráná ⁸ o re ur̄inj̄inigíní, ‘Ám̄ináoxíní, ám̄í xwiogw̄f̄ ro xe opwení. Ná wení nání p̄ip̄inj̄yo ará n̄yár̄imáná xw̄fá p̄tyf̄ w̄iaróm̄íní. ⁹ Xwiogw̄f̄ w̄fom̄í ná wéagí n̄iw̄n̄r̄fnáyí, ayí nan̄r̄íní. Ná m̄w̄en̄agí n̄iw̄n̄r̄fná n̄ror̄í em̄í mó̄r̄ixíní.’ ur̄inj̄inigíní.” Jisaso áamá ayí “Nene ikfá pikf̄ an̄n̄inj̄ im̄ón̄jagw̄f̄ nání r̄fa nearar̄íní?” oyaiw̄ipoyin̄r̄í ewayf̄ ikaxf̄ e ur̄inj̄inigíní.

An̄inj̄ r̄f̄kw̄ín̄ij̄imí nan̄j̄ im̄ix̄inj̄f̄ nánir̄íní.

¹⁰ Jisaso sabar̄fá w̄iyim̄í rotú an̄j̄yo n̄inj̄weámáná ámayo uréwap̄iyarfná re en̄inj̄inigíní. ¹¹ Ap̄ix̄f̄ wí —Í im̄fó ḍnj̄f̄ x̄ixéroar̄inj̄agí nání an̄inj̄f̄ sim̄ix̄f̄ ner̄í n̄r̄f̄kw̄ín̄r̄í emearfná xwiogw̄f̄ wé w̄úkaú síkw̄f̄ wú en̄áná ám̄í w̄f̄úm̄í dánj̄ waú wo múrōnj̄íní. Éf̄ ropaxf̄ wiar̄inj̄imání. ¹² Í e ñwean̄agí Jisaso n̄iw̄n̄r̄fná “Eíní.” nur̄r̄í re ur̄inj̄inigíní, “Ineyí, sim̄ix̄f̄ siar̄inj̄f̄p̄i r̄ixa p̄n̄í r̄w̄iar̄inj̄oj.” nur̄r̄í ¹³ wé seáyí e ikw̄iáráná re en̄inj̄inigíní. Í éf̄ p̄irán̄inj̄f̄ n̄ror̄í Gor̄ixom̄í yayf̄ seáyí e umen̄inj̄inigíní. ¹⁴ E éáná rotú an̄j̄ men̄j̄wean̄o Jisaso Sabarf̄ayo ap̄ix̄im̄í nan̄j̄f̄ wim̄ix̄fagí nání wikf̄ ḍnj̄f̄ n̄w̄iawir̄í áamá e ep̄froyf̄ egfáyó re ur̄inj̄inigíní, “Sfá wé w̄f̄úm̄í dánj̄f̄ w̄iyi om̄inj̄f̄ nání im̄ón̄íní. Sfá ayo Jisaso nan̄j̄f̄ seaim̄ix̄ínfa nání b̄r̄f̄íní. Sabarf̄ayo m̄ib̄pa erf̄íní.” urfagí aiwí ¹⁵ om̄í Jisaso m̄ix̄f̄ nur̄r̄í re ur̄inj̄inigíní, “Nan̄j̄ eri síp̄í eri yarigf̄oyfné, Sabarf̄ayo aí bur̄imákau t̄n̄í dogí t̄n̄í wigf̄ an̄j̄yo n̄p̄awir̄í níkw̄eám̄í in̄igf̄ on̄n̄r̄í in̄igf̄ t̄nj̄f̄ e nání n̄m̄éra mupa yarigf̄ar̄aní?” Ayf̄ Sabarf̄ayo wigf̄ bur̄imákau nání ḍnj̄f̄ n̄moro aí áamá nání ḍnj̄f̄ m̄imoor̄inj̄agfa nání e nur̄r̄í re ur̄inj̄inigíní, ¹⁶ “Ap̄ix̄f̄ r̄í Eb̄r̄f̄amoyá f̄w̄iar̄fawéyí w̄r̄íní. Seteno sim̄ix̄f̄ ap̄í n̄w̄ir̄í gw̄f̄n̄inj̄f̄ j̄ar̄in̄inj̄áná xwiogw̄f̄ 18 múrōnj̄íní. ‘Ím̄í Sabarf̄ayo gw̄f̄n̄inj̄f̄ n̄w̄ikwear̄í nan̄j̄f̄ n̄iw̄im̄ix̄r̄fná n̄p̄ikw̄ín̄í m̄iyar̄ín̄íní.’ r̄in̄iaiwiar̄inj̄oj?” urarf̄ná ¹⁷ om̄í wikf̄ ḍnj̄f̄ w̄iawif̄áwa ayá win̄inj̄inigíní. Ayá winarf̄ná áamá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ e ep̄froyf̄ egfáyí am̄p̄í ayá r̄w̄amón̄ipaxf̄ Jisaso yar̄inj̄p̄í nání yayf̄ seáyim̄í dání néra uḡfawixíní.

Ewayf̄ ikaxf̄ masit̄e siyf̄ nánir̄íní.

¹⁸ O áamá obaxf̄ ḍnj̄f̄ m̄w̄ikw̄fropa yar̄inj̄agfa n̄iw̄n̄r̄í re ragf̄r̄íní, “Nioní ewayf̄ xw̄iyfá b̄í p̄ip̄í n̄r̄r̄í Gor̄ixo xwioxf̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄í seamen̄j̄weanf̄ap̄í ‘R̄ip̄f̄n̄inj̄f̄ im̄ón̄íní.’ r̄im̄f̄íní?” nur̄r̄í ¹⁹ re ur̄inj̄inigíní, “Ap̄í masit̄e siyf̄n̄inj̄f̄ —Masit̄e aiwá xegf̄ siyf̄ aga on̄im̄iár̄íní. Ap̄í masit̄e siyf̄n̄inj̄f̄ im̄ón̄íní. Áamá wo masit̄e siyf̄ n̄imear̄í xegf̄ om̄inj̄yo moáráná ner̄ap̄ir̄í ikfá nimón̄r̄í peyíáná inj̄f̄ n̄ib̄r̄í ap̄axf̄yo yéw̄f̄ t̄nj̄inigíní.” ur̄inj̄inigíní. Áamá “Agw̄í Jisasom̄í áamá obaxf̄ ḍnj̄f̄ m̄w̄ikw̄fropa yar̄inj̄agfa aiwí idáná obaxf̄ ḍnj̄f̄ w̄ikw̄rop̄r̄fáríní.” oyaiw̄ipoyin̄r̄í Jisaso e uragf̄r̄íní.

Ewayf̄ ikaxf̄ yisf̄f̄ nánir̄íní.

²⁰ Ewayf̄ xw̄iyfá ax̄f̄p̄í ám̄í b̄í re ur̄inj̄inigíní, “Ar̄ige n̄r̄r̄í Gor̄ixo xwioxf̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄í seamen̄j̄weanf̄ap̄í ‘R̄ip̄f̄n̄inj̄f̄ im̄ón̄íní.’ r̄im̄f̄íní?” nur̄r̄í ²¹ re ur̄inj̄inigíní, “Ap̄í yisf̄n̄inj̄f̄ —Yisf̄ bisf̄kerfá s̄n̄í s̄nj̄f̄ en̄áná b̄í on̄im̄iápi in̄im̄í táná yar̄inj̄f̄pa n̄p̄n̄í ikw̄ian̄j̄f̄ eap̄in̄ar̄inj̄íní. Gor̄ixo xwioxf̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄í seamen̄j̄weanf̄ap̄í yisf̄n̄inj̄f̄ im̄ón̄íní. Ap̄ix̄f̄ wí bisf̄kerfá s̄n̄í s̄nj̄f̄ ḍram̄ix̄f̄ xwé wám̄í s̄ix̄f̄ in̄inj̄áná yisf̄f̄ b̄í n̄imear̄í in̄im̄í táná n̄im̄íní ikw̄ian̄j̄f̄ eap̄in̄ar̄inj̄inigíní.” uragf̄r̄íní.

Ewayf̄ ikaxf̄ óf̄ on̄igf̄yikw̄í nánir̄íní.

²² O Jerusaremí nání nur̄fná an̄j̄ ap̄í ap̄im̄í nuréwap̄iya warfná ²³ áamá wo re ur̄inj̄inigíní, “Ám̄ináoxíní, sfá Gor̄ixo áamá n̄iyoní mí ómóm̄ix̄im̄f̄ en̄f̄ayim̄í o áamá wom̄íní wom̄íní nenení yeáyf̄ neayim̄ix̄eameanfár̄aní?” urfagí o áamá ayo re ur̄inj̄inigíní, ²⁴ “Gor̄ixom̄í

dñjñ n̄wĩkwĩrorĩ x̄f̄darĩḡf̄apĩ óf̄ onĩḡf̄yĩkwĩnĩñjñ in̄n̄n̄. Óf̄ ayimĩ páwip̄rĩ n̄n̄n̄ anĩñ min̄ éf̄r̄ix̄n̄. Ám̄ obax̄f̄ anan̄i op̄awianeyin̄rĩ ner̄n̄á yopa meḡin̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄.” nur̄r̄i²⁵ ewaȳf̄ ikax̄f̄ re ur̄in̄ñigin̄n̄, “An̄j̄ xiáwo n̄wiáp̄n̄n̄mear̄n̄ an̄j̄ ówan̄j̄ yáráná seȳné n̄b̄iro wáf̄ b̄f̄ar̄iwám̄n̄n̄ n̄r̄ómáná wakw̄f̄ n̄ór̄ir̄i ‘Ámin̄áo x̄n̄n̄, an̄j̄ ówan̄j̄ neaf̄kwienapei.’ ur̄áná re sear̄n̄f̄ar̄n̄n̄, ‘Nion̄i maj̄f̄ar̄n̄n̄. An̄j̄ ḡim̄i d̄an̄j̄f̄n̄é x̄n̄n̄?’ sear̄áná²⁶ re uran̄r̄i éf̄áȳ ‘Jox̄i neḡf̄ an̄j̄ wáf̄yo n̄r̄émor̄i nene t̄n̄i naw̄n̄i aiwá t̄n̄i in̄iñj̄ t̄n̄i n̄n̄irane near̄ewop̄iyijener̄n̄.’ uran̄r̄i éf̄áȳ²⁷ an̄j̄ xiáwo re sear̄n̄ñoj̄, ‘An̄j̄ ḡim̄i d̄an̄j̄f̄n̄é x̄n̄n̄? Nion̄i maj̄f̄ar̄n̄n̄.’ sear̄n̄f̄ar̄n̄n̄. ‘Iw̄f̄ yar̄iḡf̄áȳné nion̄i p̄f̄n̄i n̄n̄wiár̄im̄i éf̄ úpoȳ.’ sear̄n̄f̄ar̄n̄n̄.” nur̄r̄i Gor̄ix̄o an̄j̄ xiáwón̄ñj̄ imón̄ñaḡi n̄n̄n̄ e nur̄r̄i²⁸ re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Seȳné re win̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄. Seḡf̄ seáwowa Ebir̄f̄amo t̄n̄i Aisako t̄n̄i Jekopo t̄n̄i awa Gor̄ix̄oyá xw̄iyf̄á wáf̄ rókiamoaḡf̄awa t̄n̄i x̄f̄oyá xw̄iox̄f̄yo n̄p̄áwiro ñwean̄ḡf̄a n̄w̄n̄iro Gor̄ix̄o ‘Seḡf̄p̄i b̄f̄an̄r̄iwám̄n̄n̄ ñweapoȳ.’ sear̄f̄aḡi n̄w̄n̄n̄róná seȳné man̄j̄ maḡi n̄r̄ón̄iro ñw̄f̄ piȳf̄ w̄r̄in̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄. ²⁹ Ém̄áȳ ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ sogw̄f̄ weapar̄ñf̄m̄i d̄an̄j̄f̄ȳf̄ weap̄iro sogw̄f̄ wear̄ñf̄m̄i d̄an̄j̄f̄ȳf̄ yap̄iro m̄id̄im̄id̄an̄j̄f̄ȳf̄ ent̄ b̄iro nero Gor̄ix̄oyá xw̄iox̄f̄yo n̄p̄áwiro aiwá nar̄in̄ḡaf̄a s̄ñjw̄f̄ win̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄.” nur̄r̄i³⁰ xewan̄ñjo am̄i n̄weap̄r̄f̄n̄á n̄n̄n̄ re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Ém̄áȳ xám̄i sur̄f̄m̄a imón̄ñf̄áȳf̄ xám̄i xám̄i imón̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄. Xám̄i xám̄i imón̄ñf̄áȳf̄né sur̄f̄m̄a ep̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄.” ur̄in̄ñigin̄n̄.

Jerusalem̄yo imón̄ñf̄ap̄i n̄n̄i áwan̄j̄ ur̄in̄ñ n̄n̄r̄in̄n̄.

³¹ Jisaso xw̄iyf̄á ap̄i nur̄f̄isaná en̄jáná Parisi wa re ur̄émeaḡf̄awix̄n̄n̄, “Gap̄iman̄f̄ Xeroto r̄ip̄ikin̄ n̄n̄i wimón̄ar̄ñaḡi n̄n̄n̄ re p̄n̄n̄ n̄wiár̄im̄i ut̄.” ur̄f̄aḡf̄a³² o re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Soȳné nuro Xeroto, s̄w̄i saȳññj̄f̄ iw̄f̄ yar̄ñjom̄i áwan̄j̄ re ur̄émeapoȳ, ‘Jisaso re rar̄n̄n̄ ur̄émeapoȳ,’ ‘Nion̄i s̄f̄á áf̄ánf̄ w̄iyo im̄f̄o d̄ñj̄ x̄x̄éroar̄ñj̄f̄ȳf̄ m̄ix̄f̄ um̄ánowár̄r̄i s̄m̄ix̄f̄ȳf̄ p̄irán̄ñj̄ im̄m̄ix̄m̄f̄ er̄i nemáná om̄ñj̄f̄ (Om̄ñj̄f̄ aȳf̄ xewan̄ñjo ámá n̄yoni n̄n̄n̄ upein̄f̄a n̄n̄r̄in̄n̄.) Om̄ñj̄f̄ Gor̄ix̄o o éwin̄ñigin̄r̄i n̄rowár̄enap̄ñj̄p̄i yár̄im̄f̄ar̄n̄n̄.” rar̄n̄n̄. ur̄émeapoȳ.” nurowár̄r̄i³³ ámá e ep̄roȳf̄ eḡf̄áyo xewan̄ñjo n̄n̄n̄ re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Nion̄i Xeroto n̄n̄n̄ wáf̄ȳf̄ m̄in̄inar̄ñaḡi aiw̄i nion̄i r̄ixa úm̄ign̄n̄. Nion̄i s̄f̄á áf̄ánf̄ w̄iyo nur̄i Jerusalem̄i rémóm̄f̄ar̄n̄n̄. Seȳné ‘Wáf̄ rókiamoar̄iḡf̄a wom̄i am̄i am̄i n̄p̄ik̄ir̄f̄n̄a aȳf̄ nan̄j̄man̄. Jerusalem̄i n̄p̄ik̄ir̄f̄n̄áȳf̄ aȳf̄ anan̄r̄in̄n̄.’ yaiwiar̄ñḡaf̄a n̄n̄i war̄ññn̄.” nur̄r̄i³⁴ re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Jerusalem̄i ñweáȳné, wáf̄ rókiamoar̄iḡf̄awam̄i p̄kiro ámá Gor̄ix̄o seȳné n̄n̄n̄ searowár̄f̄áyo s̄ñj̄a t̄n̄i nearo p̄kiro yar̄iḡf̄áȳné, kar̄kar̄f̄ xeḡf̄ miá neḡir̄i xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ yar̄ñj̄pa nion̄i in̄íná ax̄f̄p̄i e sealayim̄n̄r̄i éaḡf̄ aí seȳné m̄seaimón̄ar̄n̄n̄n̄. ³⁵ Ar̄f̄á époȳ. An̄j̄ Gor̄ix̄o yeáȳf̄ n̄iseayim̄x̄emear̄f̄n̄a seȳné ñwean̄r̄i eḡf̄e r̄ixa an̄p̄a imón̄ñgo. Nion̄i s̄ñjw̄f̄ m̄nan̄ñpa néra nuro r̄ixa ‘Ámin̄áo ur̄owár̄áná weap̄n̄fo oyá d̄ñj̄f̄ t̄n̄i yaȳf̄ win̄p̄axor̄n̄n̄.’ n̄r̄ir̄óná am̄i s̄ñjw̄f̄ nan̄p̄f̄r̄f̄ar̄n̄n̄.” ur̄in̄ñigin̄n̄.

14

S̄ikw̄f̄ m̄nekwid̄onjom̄i nan̄j̄ im̄ix̄ñj̄f̄ n̄n̄r̄in̄n̄.

¹ Sabarf̄a w̄yim̄f̄ Parisiowa wiḡf̄ am̄n̄á wo Jisasom̄i “Yawawi nurai nion̄yá an̄f̄yo aiwá onaiyi.” ur̄f̄aḡi Jisaso n̄p̄áwir̄ ñwean̄áná awa om̄i s̄ñjw̄f̄ w̄nax̄f̄id̄ñáná² ámá wo —O xeḡf̄ s̄ikw̄f̄ an̄ñj̄ m̄nekwid̄oár̄ñj̄or̄n̄n̄. O Jisaso yá s̄m̄iman̄j̄f̄ t̄ññim̄n̄ ñwean̄ḡaf̄i Jisaso e n̄w̄n̄n̄r̄i³ ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ñj̄p̄i meweḡf̄áwam̄i t̄n̄i Parisiowam̄i t̄n̄i xw̄iyf̄á b̄i nur̄r̄f̄n̄a yar̄ññj̄ re win̄ñigin̄n̄, “Sabarf̄áyo soȳné ámá s̄m̄ix̄f̄ eḡf̄áȳf̄ nan̄j̄ nim̄ix̄r̄ínáȳf̄, ‘Aȳf̄ anan̄r̄in̄n̄.’ r̄iyaiwiar̄ñj̄o? ‘Ñw̄f̄á x̄n̄n̄.’ r̄iyaiwiar̄ñj̄o?” ur̄f̄aḡi aí⁴ awa p̄f̄né mar̄f̄ wimón̄ñḡaf̄a Jisaso s̄ikw̄f̄ m̄nekwid̄onjom̄i wé seáȳf̄ e n̄wikwiár̄f̄i fá n̄x̄r̄r̄i nan̄j̄ n̄w̄im̄ix̄r̄i xeḡf̄ an̄j̄ e n̄n̄n̄ nurowár̄im̄áná⁵ awam̄i re ur̄in̄ñigin̄n̄, “Soȳné wox̄t̄ d̄ix̄f̄ iworan̄, bur̄m̄ákaur̄an̄, Sabarf̄a ayo aiw̄i m̄ññjw̄f̄ in̄iñj̄f̄ r̄iwoñj̄yo piéroáná apax̄f̄ mé m̄im̄ix̄ear̄ññr̄an̄?” ur̄f̄aḡi⁶ Gor̄ix̄oyá ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ñj̄p̄im̄i Sabarf̄áyo ámáyo ar̄ir̄a n̄w̄ir̄f̄n̄a n̄n̄n̄ r̄fwam̄ñj̄f̄ meán̄ñaḡi n̄n̄n̄ awa xw̄iyf̄á b̄i mur̄pax̄f̄ wimón̄ññigin̄n̄.

“S̄m̄f̄ s̄m̄f̄ e ñwean̄iro wimón̄ñpa éf̄r̄ix̄n̄n̄.” ur̄in̄ñ n̄n̄r̄in̄n̄.

⁷ Jisaso awa t̄n̄i aiwá n̄n̄r̄i n̄ñwear̄f̄n̄a ámá aiwá n̄n̄n̄ urepearf̄áȳf̄ xám̄i s̄m̄f̄ s̄m̄f̄ e on̄weaaneyin̄r̄i n̄w̄iáp̄iro wen̄ñj̄f̄ éaḡf̄a Jisaso s̄ñjw̄f̄ e n̄w̄n̄n̄r̄i r̄ixa n̄ñi n̄w̄iáp̄iro aiwá nar̄f̄n̄a o ewaȳf̄ xw̄iyf̄á r̄ip̄i ur̄in̄ñigin̄n̄,⁸ “Wox̄t̄ wox̄t̄ ap̄ix̄f̄ meán̄n̄ n̄n̄n̄ aiwá im̄ix̄f̄ap̄i n̄n̄n̄ r̄irepearáná jox̄i nur̄i s̄m̄f̄ s̄m̄f̄ imón̄ñje m̄ñweapa éf̄r̄ix̄n̄n̄. Ámá urepearf̄a wo jox̄i seáȳf̄ e r̄imúroño ent̄ n̄b̄ir̄f̄n̄áȳf̄,⁹ ámá aiwá ap̄i n̄n̄n̄ earepearf̄o jox̄i ñwean̄je n̄b̄ir̄i re r̄in̄ñoj̄, ‘Jox̄i ñwean̄j̄ re o ñwean̄ñoj̄.’ r̄ir̄áná jox̄i ayá néra nur̄i iw̄iyf̄á j̄fam̄i ñwear̄f̄ar̄n̄n̄. ‘Iw̄iyf̄á j̄fam̄i ñweat̄.’ r̄ir̄ip̄r̄ix̄n̄r̄i s̄m̄f̄ s̄m̄f̄ imón̄ñje m̄ñweapa éf̄r̄ix̄n̄n̄. ¹⁰ R̄irepearáná jox̄i nur̄i iw̄iyf̄á j̄f̄e ñwear̄f̄n̄n̄. R̄irepearf̄o jox̄i iw̄im̄i ñwean̄ḡaf̄i n̄ran̄r̄i re r̄ir̄in̄ñigin̄n̄, ‘Ḡf̄ n̄ikum̄ix̄n̄r̄i emear̄iḡw̄f̄iox̄n̄n̄, jox̄i nur̄i áw̄n̄i dae ñweat̄.’ r̄ir̄áná ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ aw̄i

enjarini. Nioni ama nanj mimoninjagi nani sini dixi riwaxoni imonipaxi menini.' urfagi aiwi²² xano omijfi wiiarigifayo rfaiwa re urijinigini, 'Soyine rapirapi imirijfi mimonijnu anjini nimeami nibiri uyirfopoyi. Omi okiyfa numerina we ramaxi wa weyo uyirariro sikwi su uyiriro epoyi.²³ E nemana burimaku sipiki ikwanf imonarino nimeami nibiro pikipoyi. Nene ninarane iwo nani yayf oyaneyi.²⁴ Nigf iwfi ro penjonijfi imonijno amfinijfi wiapnimeano. "Anfininjigini." yaiwiagwa ro ami neameagf nani yayf yant aiwa oimixaneyi.' urfagi awa o urfpa nero rixa aiwa riyamf nero yayf seayimf dani nera warina re enjinigini.²⁵ Xewaxo xamijno omijfyo yarijimi dani nibiri rixa anj tifi e anji e dani wenijfi efyf wininjigini. Sonj riro siminijfi ero yarijagfa nwiniri²⁶ omijfi wiiarigifa womi rfaiwa nurri o rixa anji e bana re urijinigini, 'Ayf pi nani neri rarijoi?' urana²⁷ o re urijinigini, 'Dixi rigwao rixa remonapijoi. O rfinijfi wi mamea najo emeago dixi apomi wimeagf nani o burimaku sipiki ikwanf imonarino pikijoi.' urana²⁸ o wif noniri mipawipaxi nwinoniri waf e ronana xano nipeyari puyipfi xwiyfa urfagi aiwi²⁹ xanomf mixi nurri re urijinigini, 'Nioni rinadinijfi nimoniri omijfi siiarina xwiogwf obaxf nmuroarfa sekaxf amipi joxi nififi nani nioni wi mriwafkinjini. E neri ai nioni gf nikumxiniri emearijayf tni yayf yant nani memé mia ai wo miniapijini.³⁰ Nioni miniapipa neri aiwi dixi riwaxo, apixf iyf ede dani oikixearigifwa tni nemerina dixi nigwf xwe nowarino nani burimaku sipiki ikwanf imonarino apani upikijini.' urana³¹ xano re urijinigini, 'Gf iwoxini, "Nioniyayf wi ami o nrapinifini." mtyaiwipani. Joxi inina nioni tni jwearijoxi amipi aponiyayf nni dixiniri.³² E neri ai dixi rigwao penjonijfi imonijno amfinijfi wiapnimeano. "Anfininjigini." yaiwiagwao ami neameagf nani "Yayf mepa oyaneyi." risimonarini? Oweoi, xe yayf oyaneyi.' urijinigini." Jisaso Parisiowa "None xiraxogwawau xiraronijfi imonijagwi nani rfa neararini?" oyaiwipoyiniri nani ewayf xwiyfa api urijinigini.

16

Ewayf ikaxf bosiwf dijfi emf saimf monjo nanirini.

1 O ewayf xwiyfa ripi eni xegf wiepisarinjowami nuriri re urijinigini, "Ama amipi nni minimuronijfi wo o xegf bosivo nani ama wi nibiro awanj re urigfawixini, 'Dixi bosivo dixi iyfa fa amipi xwifia ikixearini.' urfagfa² o bosivo nani 'Obini.' nuriri o rixa bana re urijinigini, 'Pi eagi nani joxi nani xwiyfa wi rarijagfa wianigini? Amipi nioniyfa joxi nimeirina arige nimeia warijini? Amipi nioniyfa pni nniwiarimi urt nani nni fa nrori bkwifo nijwirariri niapet. Joxi sini gf bosiwf nimoniri jweariméini.' urfagi³ bosivo nurf re yaiwininjigini, 'Nioni bosiwf roarijaf bosu "Joxi kiki fa ui." niranayf ari emfaranti? Bosiwf nimoniri yarijoni xwfa nimirina enj meanf emfaranti? Rixijfi nura nurina ayfa nininifari?" niyawiwi⁴ re yaiwininjigini, 'Ai, pi pi emiginiri rixa nijfa imonijini. Gf bosu "Joxi kiki fa ui." niranayf ama nioni wigf anjyo nani ananf nminipirf nani pi pi emiginiri rixa nijfa imonijini.' niyawiwi⁵ ama o xegf bosu nigwf waya rfwená niapfirxiniri winjfo 'Bipoyi.' nuriri awa rixa bana xami b'omi re urijinigini, 'Gf bosu pi siapijfi nani rfwená rrapinifini?' urfagi⁶ re urijinigini, 'Werixf sixf injfi diramixf 100 niapijfi nani xixeni axpi nrapinifini.' urfagi bosivo re urijinigini, 'Dixi bikwf nigwf nani jwirarinjnamf nimeari ef nijweamana werixf sixf injfi diramixf 100 nani eanije nikwifiri 50 jwiraref.' nuririna xfo eni bosoya bkwifo axpi diramixf 100 nani eanijpfi nikwifiri ami 50 jwirarinjigini.⁷ Ama ami wo bana bosivo yarijfi re wininjigini, 'Gf bosu joxi siapijfi ararini?' urfagi o re urijinigini, 'O wif fa 1000 nioni niapijfi nani xixeni axpi nrapinifini.' urfagi bosivo re urijinigini, 'Dixi bikwifo wif fa 1000 nani jwirarinjije nikwifiri wif fa 800 jwiraref.' nuririna bosoya bkwifo eni nikwifiri axpi nijwirariri womi womi nni e nera unijigini.⁸ Bosu xegf yapf wiparijfi bosivo nani 'O "Nioni onimimipoyi." niyawiwi e éfiri.' rarijagfa arfa e niwirf o nani 'Dijfi emf saimf monjorini.' niyawiwi seayi e umenijigini." Jisaso ewayf xwiyfa api nuriri wiepisarinjfo ami b' ripi urijinigini, "Ama agwi rina amipi xwfa tfo wenjfi nani dijfi nikwiforo yarijaf wif winiyf tni ninarona dijfi emf saimf n'omoro nero nani ama nioni dijfi nnikwiforo yarijafyo seayi e imonijoi.⁹ Ayinani re seararijini, 'Nigwipi ama wi api tni sipi imixarigfa aiwi soyine uyipeayf wi negf nikumxiniri emearijayf imonipirf nani nigwipi tni arfa wifxinini. E nerfinayf rfwená sfa yopariyimi nigwf nni rixa anipa imonana Gorixo soyine xegf anj inina jwearifa nani enjfo pawipifa nani seamiminifini.' seararijini.¹⁰ Ama omijfi onimapia nerina piranijfi dijfi nikwiforo xixeni yarijfa giyf giyf xwe eni xixeni yarijfarini. Ama omijfi onimapia nerina dijfi nikwiforo mé amaya sijnwifo dani niwiepsiro omijfi yarijfa giyf giyf omijfi xwe nani ai axpi yarijfarini.¹¹ Ayinani nigwf

ámá wí n̄mearo ayf t̄n̄i sípí im̄ixariḡááyf soyf̄né n̄igw̄f ayf aí t̄n̄i ámayo m̄in̄i m̄iwipa ero ar̄ír̄á m̄iwipa ero nerf̄n̄áyf ‘Gor̄ixo anan̄i xegf̄ am̄ípí nan̄j an̄jnam̄i wen̄jȳf none píran̄inj̄f umeian̄f wá nán̄i neaiap̄in̄fár̄in̄i.’ r̄iyaiwiar̄in̄joi? Oweoi. ¹² Soyf̄né am̄ípí ámá woyáyf s̄ijw̄f muw̄inax̄f̄dipa nerf̄n̄áyf om̄inj̄f soyf̄néyápi mep̄ír̄f̄áyf go seaiap̄in̄fár̄fan̄i? Oweoi. ¹³ Ámá wo ámá waúyá x̄in̄áin̄inj̄f nimón̄ir̄i om̄inj̄f wiipax̄f men̄in̄i. E nerf̄n̄áyf w̄fom̄i d̄inj̄f síx̄f nuyir̄i w̄fom̄i d̄inj̄f peá n̄imor̄i ner̄i w̄fom̄i píran̄inj̄f ayf t̄n̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄i w̄fom̄i peayf n̄iwian̄ir̄i en̄inj̄oi. Soyf̄né n̄igw̄f̄iyá om̄inj̄f wiian̄inj̄in̄inj̄f nimón̄iro ‘N̄igw̄f wí m̄in̄imúropa oeni.’ n̄iyaiwir̄f̄n̄áyf, Gor̄ixoyá om̄inj̄f wiian̄inj̄f wox̄f̄in̄inj̄f imón̄ipax̄f men̄in̄i.” ur̄inj̄n̄igin̄i.

Jisaso xw̄iyá ur̄inj̄f̄yí wí nán̄ir̄in̄i.

¹⁴ Jisaso xegf̄ wiep̄isar̄in̄jowami e urar̄fn̄á Parisiowa —Awa n̄igw̄f nán̄i xwapf̄ wimón̄ar̄in̄jowar̄in̄i. Awa ar̄fá e n̄w̄iróná dam̄i d̄an̄i r̄iperir̄f umeaar̄in̄jaḡa ¹⁵ Jisaso e n̄w̄in̄ir̄i re ur̄inj̄n̄igin̄i, “Soyf̄né ámayá s̄ijw̄fyo d̄an̄i ‘Wé rón̄inj̄wáoner̄in̄i.’ n̄ir̄iro yapf̄ n̄iwiep̄isiro rar̄iḡf̄oyf̄né aí Gor̄ixo am̄ípí segf̄ xwiox̄fyo in̄im̄i imón̄inj̄fpi n̄ip̄in̄i n̄ijá imón̄in̄i. Am̄ípí nán̄i ámá ‘R̄ipi ayá t̄nj̄fpi imón̄in̄i.’ r̄f̄apiyf̄ Gor̄ixoyá s̄ijw̄fyo d̄an̄i xw̄ir̄fá winar̄inj̄yf̄ imón̄in̄i. ¹⁶ Gor̄ixo Eb̄ir̄famo x̄fom̄i d̄inj̄f n̄iwikw̄ror̄i píran̄inj̄f x̄dar̄inj̄aḡi nán̄i re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘D̄ix̄f seár̄fawé ámá obax̄f nimóga úf̄áyf ḡf ayá t̄nj̄in̄inj̄f nimóga up̄f̄f̄ar̄in̄i.’ ur̄inj̄f en̄aḡi nán̄i Moseso t̄n̄i w̄fá rókiamoaḡfáwa t̄n̄i ap̄i n̄w̄n̄i B̄ikw̄fyo n̄ir̄iro eaḡf̄ar̄in̄i. Seyf̄né p̄f̄né ap̄i n̄isear̄ewapiya biḡf̄ar̄in̄i. E ner̄i aiw̄i Jon̄o wayf̄ n̄neameaia ujo n̄ir̄emor̄fn̄á xw̄iyá wayf̄ seain̄ipax̄f̄pi re searaȳinj̄n̄igin̄i, ‘Seyf̄né Gor̄ixoyá xwiox̄fyo páwip̄f̄r̄i nán̄i f̄w̄f yar̄iḡf̄ap̄i r̄f̄w̄m̄in̄i n̄imamoro n̄isan̄iro nj̄weár̄ix̄in̄i.’ searaȳinj̄n̄igin̄i. Ámá n̄f̄n̄i an̄j̄ ayóm̄in̄i en̄j̄ t̄n̄i óf̄ nimóga páwian̄iro yar̄inj̄oi. ¹⁷ E ner̄i aiw̄i am̄ípí n̄f̄n̄i Moseso t̄n̄i w̄fá rókiamoaḡfáwa t̄n̄i Gor̄ixoyá B̄ikw̄fyo eaḡf̄ap̄i b̄i on̄im̄iápi aí surf̄má imón̄in̄f̄aman̄i. Awa n̄ir̄iro eaḡf̄apa x̄ixen̄i imón̄in̄f̄ar̄in̄i. An̄j̄na t̄n̄i xw̄fá r̄ir̄i t̄n̄i anan̄i an̄ipá nimón̄ir̄i aiw̄i B̄ikw̄f Gor̄ixoyá nj̄w̄f ikax̄f eán̄inj̄fpi an̄ipá imón̄ipax̄f men̄in̄i. ¹⁸ Go go xegf̄ x̄iep̄i xám̄i mean̄j̄m̄i em̄i n̄imor̄i ám̄i w̄in̄i n̄imear̄fn̄áyf ayf̄ en̄i f̄w̄f inar̄inj̄i.” Go go ap̄ix̄f̄ ámá wo n̄imeari em̄i mon̄j̄m̄i n̄imear̄fn̄áyf ayf̄ en̄i f̄w̄f inar̄inj̄i.” ur̄inj̄n̄igin̄i.

Rasaraso t̄n̄i am̄ípí m̄imúróon̄ij̄o t̄n̄i nán̄ir̄in̄i.

¹⁹ Jisaso ámá ayo re ur̄inj̄n̄igin̄i, “Ámá wo am̄ípí m̄imúróon̄ij̄o —O n̄igw̄f xwé t̄ḡfáwa rap̄ir̄ap̄f̄ awiax̄f̄n̄i ȳinar̄iḡf̄apa in̄iná rap̄ir̄ap̄f̄ ayfá r̄inj̄fn̄i n̄iyin̄ir̄i sfá ayf̄ ayo aiwá nan̄j̄n̄i n̄in̄ir̄i an̄inj̄f sírf̄ mun̄f̄ nj̄wean̄áná ²⁰ ámá wa wigf̄ ámá wo xegf̄ yoá Rasarasoyf̄ r̄in̄inj̄o —O uyipeayf̄ imón̄in̄áná uran̄f̄ xegf̄ wí p̄ip̄r̄im̄f̄o en̄j̄or̄in̄i. Om̄i n̄imeám̄i n̄ib̄iro am̄ípí m̄imúróon̄ij̄oyá ák̄inj̄á f̄w̄i e w̄f̄r̄ar̄iḡf̄or̄in̄i. ²¹ Am̄ípí m̄imúróon̄ij̄o ikwian̄j̄w̄fyo éf̄ n̄ij̄wear̄i aiwá n̄in̄ir̄i yun̄f̄pia piéróf̄yf̄ uran̄f̄ t̄n̄j̄o ‘M̄imeán̄f̄ oem̄in̄i.’ n̄iyaiwir̄i yar̄fn̄á sf̄w̄i wí n̄ibayiro xegf̄ uran̄f̄yo aiw̄f̄ meayiḡf̄awix̄in̄i. ²² Uyipeayo r̄ixa n̄ipéaḡi an̄jn̄aj̄f̄ Gor̄ixoyáyf̄ oyá d̄inj̄fpi n̄imeám̄i n̄iyiro Eb̄ir̄famo t̄nj̄f̄ e w̄ar̄iḡf̄awix̄in̄i. Am̄ípí m̄imúróon̄ij̄o en̄i péaḡi om̄i en̄i xw̄fá n̄iweyár̄imáná en̄jáná ²³ o r̄fá an̄j̄f̄ wear̄inj̄yo d̄an̄i r̄fn̄inj̄f̄ x̄aiw̄f̄ inar̄fn̄á s̄ijw̄f̄ anaúf̄yf̄ w̄in̄inj̄n̄igin̄i. Eb̄ir̄famo ná j̄f̄am̄i nj̄wean̄áná Rasaraso x̄fo t̄f̄ám̄in̄i k̄in̄imón̄én̄ap̄inj̄aḡi n̄iw̄in̄ir̄i ²⁴ r̄f̄aiwá re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Ar̄fo Eb̄ir̄fame, r̄fá t̄f̄ m̄imen̄inj̄w̄f̄ aȳikw̄f̄ m̄in̄irar̄in̄in̄i. Rasarasom̄i re urowár̄enapei, “Wé s̄m̄f̄p̄in̄i in̄ij̄f̄yo igfá neámáná aiw̄f̄ im̄inj̄f̄ ur̄in̄i nán̄i wikwiár̄au.” urowár̄enapei.’ ur̄faḡi aí ²⁵ Eb̄ir̄famo re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Ar̄foe, jox̄i s̄in̄i s̄injox̄i n̄ij̄wear̄fn̄á am̄ípí nan̄j̄n̄i símear̄i Rasarasom̄i síp̄in̄i w̄imeari yaḡf̄r̄in̄i. E ner̄i aiw̄i agw̄i o sa kikiá yar̄fn̄á jox̄i r̄fn̄inj̄f̄ nán̄i niwieán̄ir̄i nj̄wean̄inj̄. ²⁶ R̄ipi en̄i p̄inj̄f̄ ear̄ir̄i segf̄ t̄f̄ám̄in̄i ead̄ror̄i negf̄ t̄f̄ám̄in̄i ead̄ror̄i en̄aḡi nán̄i seyf̄né wí nene t̄f̄ám̄in̄i m̄ixemón̄ap̄ipax̄f̄r̄in̄i. Nene en̄i wí seyf̄né t̄f̄ám̄in̄i m̄ixemón̄ap̄ipax̄f̄r̄in̄i.’ ur̄faḡi ²⁷ r̄fá x̄aiw̄f̄ weánar̄inj̄o re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Nion̄i t̄f̄ám̄in̄i Rasarasom̄i re nán̄i urowár̄enap̄ipax̄f̄ mepa en̄jánáyf̄, waun̄f̄ r̄ix̄inj̄f̄ re or̄ir̄im̄in̄i, “Ḡf̄ ap̄oyá an̄j̄m̄in̄i urowárei.” or̄ir̄im̄in̄i. ²⁸ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáowa wé b̄i n̄ip̄in̄i imón̄inj̄fáwa nion̄i r̄fn̄inj̄f̄ mear̄inj̄á r̄f̄m̄i d̄an̄i b̄ip̄r̄ix̄in̄ir̄i Rasaraso xw̄iyá n̄ij̄fá nij̄fá wino urowárei.’ ur̄faḡi aiw̄i ²⁹ Eb̄ir̄famo re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Awa r̄f̄wam̄inj̄f̄ Moseso n̄ir̄ir̄i en̄j̄f̄ t̄n̄i w̄fá rókiamoaḡfáwa n̄ir̄iro eaḡfá t̄n̄i anan̄i f̄á n̄iroro nij̄fá imón̄ipax̄f̄r̄in̄i. Xw̄iyá ap̄i r̄in̄inj̄f̄pim̄i anan̄i ar̄fá w̄ir̄ix̄in̄i.’ ur̄faḡi aí ³⁰ r̄fá x̄aiw̄f̄ weánar̄inj̄o re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Ar̄fo Eb̄ir̄fame, xw̄iyá ap̄im̄i ar̄fá umón̄ipax̄f̄ men̄aḡi nán̄i r̄irar̄inj̄in̄i. Ámá piyf̄ wo n̄wiáp̄in̄imeari nij̄fá wiánáyf̄, anan̄i ar̄fá n̄iwiro n̄isan̄iro nj̄weapax̄f̄r̄in̄i.’ ur̄faḡi aí ³¹ o re ur̄inj̄n̄igin̄i, ‘Xw̄iyá Moseso n̄ir̄ir̄i en̄j̄f̄pi t̄n̄i w̄fá rókiamoaḡfáwa n̄ir̄iro eaḡfap̄i t̄n̄i ar̄fá mumón̄ipa nerónáyf̄, ámá piyf̄ wo n̄wiáp̄in̄imeari nij̄fá wim̄in̄ir̄i yar̄inj̄aḡi aí ayf̄ ar̄fá wí wipax̄f̄ men̄in̄i.’ ur̄inj̄n̄igin̄i.” Jisaso xw̄iyá ap̄i e ur̄inj̄n̄igin̄i.

1 O xegí wíepísaríñowami re uríñínigíni, “Ámá wí wí íwí oépayíni rí iwamífo níwíwíyíyíprífa aiwí ámá e wíwápíyíyíwí aweyí! Sfá wíyí ayí majfá wórinfáriní. Ayí xeaníñí ríá tñí wímeanfá enagí nání dñí sípí wíwínigíni. 2 Ayí niaíwí rípiami nioní dñí níkwíroaníro yarígfápiami pírí wíalkianíro nero íwí oépayíni wíwápíyarfá Goríxo ‘Ayí xwíyífá mayíriní.’ mírí ríxa nípémáná enjáná ríñíñí xwé wínfáriní. Síní niaíwípiami íwí nání míwíepísipa enjáná amá wa ayo fá níxero sñjá xwé wo síñwí tñí gwí níjáríro rawírawáyo nímamówáriníwíyí, sípí enagí aiwí ríñíñí Goríxo wímíníni enjíníñí imóníñímaní. 3 Ayínání píraníñí éfríxíni.

Íwí sípí yokwarímfí níwíirífná epaxfípi náníriní.

“Joxí amá wo, Goríxomi níxídríni nání ríríxímeá imóníño íwí síánáyí mífí urfíríxíni. O ríxa dñí neyírorí nísaníni nerfínáyí íwí sípí yokwarímfí níwíirí ‘Ananíríni.’ urfíríxíni. 4 O íwí nísrí píaxí weánaríñagí nání níbírí ‘Ríxa dñí neyírorí íwí amí wíní símfámani.’ rírímeááná joxí yokwarímfí níwíirí ‘Ananíríni.’ urfíríxíni. Sfá axíyími o sípí axípi wé wíúmí dñí wá rírímeaayíánáyí, joxí ení yokwarímfí wíayíríxíni.” urfági 5 wáí wurímeiarígfáwa Ámínáomi re urígfáwíxíni, “Joxí dñí níkwíroaríñwáyí amí bí dñí níkwíroaní nání neaií.” urfági 6 Jíaso re uríñínigíni, “Soyíne níjífáriní. Masíte aiwá síyí negí omíñíño íwí uraríñwáyí aga onímíápi nerí aiwí segí dñí nioní nání níkwíroarígfáyí ayíñíñí nerfínáyí, ‘Íkíá xé roxíni níyoámíga rawírawáyo e dání roí.’ uránáyí ananí arfáníñí seainfáriní. Amípi ‘Nioní epaxfímani.’ yaiwíarígfá aí ananí epfíríriní.

Ewayí ikaxí omíñí wíiarígfáyí náníriní.

7 “E nerí aí soyíne woxí dífí rínáíníñí nímoníni omíñí síiaríñí wo xwífá nímirí yuní ikikémí yaríñe dáníraní, sípísípí píraníñí níméra waríñe dáníraní, píni níwíarímfí níbírí rémónapáná joxí ‘Ayá tñí anjíní níwíapírí níñwearí aiwá neí.’ urfíríni? Oweoi, o sa dífí rínáíníñí omíñí síiaríño enagí nání 8 xámí re urfíríni, ‘Amíná aiwá ríá níniyeairí dífí rapírípí níkfíyínímáná aiwá níxerí níapáná nioní inígfí níni aiwá níni nemáná enjáná joxí ríwíyo nírfíni.’ urfíríni. 9 O joxí sekaxí urfípi tñí níxeni síáná omí weyí umeríréni? Oweoi, dífí omíñí síiaríño enagí nání yayí wíríméni.” Jíaso ewayí xwíyífá apí nuríni 10 re uríñínigíni, “Gí seaiépísaríñáoyíne ení sekaxí amípi nioní searfáyí níxeni nerfínáyí seáyí e mímonípa nero re ríríxíni, ‘None xínáíwanéñíñí nímonírane oyá omíñí wíiaríñwáonéníriní. Omíñí negíni nearfíyíni enjwáriní.’ ríríxíni.” uríñínigíni.

Peyíyí tífíá wé wúkaú nanj ímíxíñí náníriní.

11 Jíaso Jerusaremí nání nurí Garírí píropenísfí tñí Samaría píropenísfí tñí mídmíndání enjáná o áwínimani nípurífná 12 anj bími rémóná amá wé wúkaú peyíyí tífíáwa ná jfami nírómáná 13 ríaiwá re urígfáwíxíni, “Jíasoxí, negí neameमारíñoxíni, none nání wá oruníni.” urfági 14 o síñwí níwíníni re uríñínigíni, “Soyíne nuro apaxfípáníñí imónígfáwami síwá wínaupoyí.” urfági awa síní óf e warfá re enjínigíni. Wigí wará nanj imóníñínigíni. 15 Nanj imónáná awa wo weníñí iníyí wíníñínigíni. Xegí wará nanj imóníñagí níwíníni níknímoníni nurí Goríxomi yayí numerfá ríaiwáníñí níra nurí 16 Jíasoyá síkwí tñí e nípíknímearí omí yayí wíñínigíni. Ámá oyí Samariayí woríni. 17 O yayí wíarífná Jíaso amá e rówapígfáyo re uríñínigíni, “Ámá wé wúkaú nanj imóníwíxíni. Wíá gímíníriní? 18 Pí nání amá anj mídánj roní Goríxomi yayí umemíníni bíñojí? Wíá Judayowa amí míbípa pí nání éoi?” nuríni 19 Samariaomi re urowaríñínigíni, “Níwíapíni meámí ut. Joxí dñí níníkwíroríñípmí dání erfíkímeáníni.” urowaríñínigíni.

“Gíná Goríxo xwíoxíyo míméamí nerí neameñweanfáriní?” urígfá náníriní.

20 Parisiowa “Goríxoyá dñí tñí amá nene yeáyí neayímíxemeanfá nání gíná arfowayá xwífá píaxíyo dání iwíaronfárfáni?” níyáiwíro Jíasomí yaríñí re wígfáwíxíni, “Goríxo xwíoxíyo míméamí nerí neameñweanfá gíná imóníñfáriní?” Yaríñí e wíagfá nání o re uríñínigíni, “Sfímímajíóníñí seainarfá síñwí níwíníro re ríprífámani, ‘Goríxo xwíoxíyo míméamí nerí neameñweanfá ríxa ríyíriní.’ ríprífámani.” nuríni 21 “Ámá Goríxoyá dñí tñí yeáyí neayímíxemeanfá nání arfowayá xwífá píaxíyo dání iwíaronfóyí raríñwá negí tñí áwíními re ríwo ríroní?” oyáiwípayíni re uríñínigíni, “Wí re ríprífámani, ‘Síñwí wínfóyí. Ríyíriní. Síñwí wínfóyí. Jíyíriní.’ ríprífámani. Ayí rípi nání seararíñíni. Goríxo xwíoxíyo míméamí nerí seameñweanfáwínígníni yaríño ríxa seyíne tñí áwíními re ronj enagí nání raríñíni.” nuríni 22 xegí wíepísaríñowami re uríñínigíni, “Ríwéná soyíne ‘Sfá amá imóníño amí síñjání nímoníni emenfáyí anjíní oimóníni.’ yaiwíprífá aiwí anjíní imóníagí síñwí wíníprífámani. 23 Ámá wí nioní nání ‘Síñwí wínfóyí. Jíiworíni. Síñwí wínfóyí. Ríworíni.’ searánáyí, nepa neararíñojíni

númi muxíðipa éfírixini. ²⁴ Ápianjwí neríná wíá anj íkwíróniñj nímíni ókiaríñjpa áma imóniñáoni nweapíriná áma nńiyá sñjwíyo dání sñjání imónimíá enjagi nání númi mupa éfírixini. ²⁵ Xámi áma agwí ríná ñweagfáyí ríwí nímóaná nioní rńniñj xwé wí meámíarini. ²⁶ Áma enjína Nowao tñj íná néra wagfápa áma imóniñáoni weapimíniñj yaríná axípi epírfáriní. ²⁷ Ayí 'Gorixo iníigí waxí tńi xwírfá wí neaikixenáfamaní.' nńiyaiwiro o nání dñj peá nńimoro aiwá nńiro iníigí nńiro néra nuro apíxí nńiñwírara uro nńimeága uro yaríná Nowao ríxa sńixíyo iními páwíáná re enjiniñj. Iníigí waxí xwé nńiróga nńiwiápnímeari oxí apíxí nńni iníigí namigfawixini. ²⁸ Nowao tñj íná dání ná ríwíyo Roto tñj íná ení Sodomí ñweagfáyí axípi e yagfáriní. Ayí ení Gorixo nání dñj peá nńimoro aiwá ñiga uro iníigí ñiga uro nero amípi bí bí ñiga uro omíñj néra uro anj nńimíra uro yaríná re enjiniñj. ²⁹ Sfá Roto Sodomí pńni nńiwiárimí éf úfymí Gorixoyá dñj tńi ríá tńi sñj tńi anjnamí dání nńiépírorí áma anj apimí ñweagfáyí nńni ríá nńiniñjini. ³⁰ Ríwéná ení áma axípi e néra nuro 'Gorixomí xewaxo nńiweapínfámaní.' nńiyaiwia warfína áma imóniñáoni sñjání imónimíarini. ³¹ Sfá ayimí áma anj pákíkí nńimíríga peyíñjyo seáyí enjwámí ñweagfá gíyí gíyí nńiwepíníro 'Nígí iyfá fá anj xwíá enjwámí wenjyí nńimeámí éf oumíni.' nńiyaiwiro mípáwipa éfírixini. Aiwá omíñjyo yarígfá gíyí gíyí ení wigí amípi meaaníro nání ámi anj tñj e nání mupa éfírixini. ³² Rotomí xiepi nání dñj oseainini. Í xegí iyfá fá amípi nání dñj sípi wíagi nńikíniómóniñj weníj éfyí re enjiniñj. Nńiperí sñj imóniñjini. ³³ Áma xegí amípi dñj tñjpi nání dñj móf go go o dñj nńiyimíñj imóniñj aníj ñweanfá nánípi síxí inínfámaní. Áma xegí amípi dñj tñjpi nání aí 'Pí eníñoj!' yaiwí go go o dñj nńiyimíñj imóniñjpi aníj ñweanfá nání síxí inínfáriní. ³⁴ Sfá áma imóniñáoni weapimífayimí áma waú anj íkwianjwíyo sá wenjána Gorixoyá anjñajowa wó, Gorixomí dñj wíkwíroaríñjomí nńiwírimearo wó dñj mńiwíkwíroaríñjomí e wáripírfáriní. ³⁵ Ayimí apíxí wípaú ení pírawá yuní ikixémí yaríná wími nńiwírimearo wími e wáripírfáriní. ³⁶ [Áma waú ení omíñjyo yaríná wíomí nńiwírimearo wíomí wáripírfáriní."] Jisaso e uríagi ³⁷ xegí wiepísaríñjowa re urígfawixini, "Ámináoxini, joxí neararíñjpi gímí imónimíarini?" urígfá Jisaso "O weapíné nání áma áwanj wí nearípaxí menini. Áma nńni sñjwí tńi wńipírfáriní." oyaíwipoyiníri ewayí xwíyá re uríñjiniñj, "Piyí wenje apurí obaxí pńaríñjriní." uríñjiniñj.

18

Ewayí ikaxí apíxí aní tńi xwíríxí meariño tńi náníriní.

¹ Jisaso xegí wiepísaríñjowa Gorixomí xwíyá rírímí nńiwíríná aníj winfagi pńni wáripírfáriníri ewayí xwíyá bí nuriri ² re uríñjiniñj, "Anj bimí opisá anjyo dání xwíríxí eyeyírómí yaríñj wo —O Gorixo nání wáyí mepa eri áma nńniyo dñj sípi mńiwipa eri yaríñjorini. ³ Omí apíxí aní wí —Í ení anj apimí dáníriní. Í inína o tñj e nání nńibayiri re urayíñjiniñj, 'Áma nńni pńé nńimeararígfáyí joxí tńi nńirorai sanj nńińarípi xwíríxí bí oyaíyí.' urayíagi ai ⁴ o 'Sanj murápiapa oemini.' nńiyaiwia núśáná ríwéná í nání ríxa aníj winfagi re yaiwíñjiniñj, 'Nioní Gorixo nání wáyí mé nerí ámáyo dñj sípi mńiwiaríñáoni aiwí ⁵ apíxí aní í aníj nńimoayaríñjagi nioní í aníj miní bayarfína aníj nńiniñjiniñj imí oumeaarómíni.' yaiwíñjiniñj." ⁶ Jisaso ewayí xwíyá e nuriri re uríñjiniñj, "Áma xwíríxí eyeyírómí yaríñj sípio enjpi nání dñj mópoyí. ⁷ O áma sípio aiwí apíxí aní inína bayaríñjagi nání sanj urápiñjiniñj. Gorixo áma óñj wí mimóniñjagi ai re riyaiwiaríñjot, 'Gorixo áma xfo xegíni eyíroñjyí omí áriwíyiraní, ikwáwíyiraní, 'joxí sanj nearápei." urayarínáyí o kíkífá néra núśáná ná ríwíyo dání sanj urápiñjiniñj.' riyaiwiaríñjot? ⁸ Oweoi! 'Anjini sanj urápiñfáriní.' seararíñjini. E nerí aiwí áma imóniñáoni nńiweapíriná áma sini dñj nńikwíroro yaríñjagi sñjwí winimíarfáni? Ríxa pńni nńniwiárimí waríñjaga winimíarfáni? Ayínáni píraníñj dñj mópoyí." uríñjiniñj.

Ewayí ikaxí Parisio tńi takisí nání ñigwí urápariño tńi náníriní.

⁹ O ewayí xwíyá rípi ení waní dñj nńikwíróniñj "None wé róniñwáonerini." yaiwiro áma wíyo peayí nńiwaníro "Sípíowarini." yaiwiro yarígfáyo nurírfína re uríñjiniñj, ¹⁰ "Áma waú —Wfo Parisiorini. Wfo takisí nání ñigwí nearáparíñjorini. Awáú Gorixomí xwíyá rírímí wianíri nání anj Gorixo nání nanjwí rídíyowá yarígfíwámí nání axína nuri ¹¹ Parisio xegípi anjwí e nńrómáná xegí dñj tńi iními dání re rírímí winíñjiniñj, 'Gorixoxini, nioní áma wa yapí sípioní menjagi nání yayí osimíni. Wa yapí ámáyo fwi urápariñáonimani. Wa yapí ríkíkíró yaríñáonimani. Wa yapí apíxí tńi fwi inaríñáonimani. Takisí nání ñigwí nearáparíñj dao yapí mimóniñjini. Ayínáni yayí osimíni. ¹² Sabarfá ayí ayo sfá wíyaúmi aiwá ñwáfá ñwírírinaríñáoníriní. Amípi nioní

meááyf eni yanf nimeri wé wúkaú enáná wo joxi nání taríñáonírini.’ Parisio Gorixomi e uraríná ¹³ takisf nání nígwf uráparíño ná jfámíni e nírómáná piáxf weánaríñagf nání síñwf nímíeyoari anfnami manf ayá fá nixírínimáná Gorixomi rírímí re winíñiginí, ‘Gorixoxíní, nioní fwf yaríñáonírini. Wá níwianet.’ uríñiginí.” Jisaso ewayf xwiyfá e nurírí ¹⁴ re uríñiginí, “Ámá o Gorixoyá síñwfyo dání wé róníñf mimónímí xegf anf e nání úagf aiwí wfo wé róníñf mimóníñiginí. Ámá go go xewaníño seáyí e menfoyf Gorixo xwífámí imíxíñfárini. Go go ‘Sípionírini.’ níyáiwírí ínímí imónífoyf Gorixo seáyí e umenfárini.” uríñiginí.

Niaíwf onímiápiami wé ikwíkwíarímí ení nánírini.

¹⁵ Wiepísaríñowa ámá wí wígf niaíwípiami Jisaso wé owikwíarínírí níméamí baríñagfa níwíníro “Níméamí míbpaní.” uraníro yaríñagfa Jisaso síñwf e níwínírí ¹⁶ niaíwípiami rfáiwá “Bfípoi.” nurírí wiepísaríñowamí re uríñiginí, “Ámá niaíwf onímiápiá xaníyaúmí dñíñf níwíkwíróro yarígfápa Gorixomi dñíñf wíkwírófáyf o xwioxíyo míméamí nerí píráñíñf umenweanfá enagf nání niaíwf rípiá xe obfípoiñírí síñwf wínífoyf. Pírí míwíakípa époi. ¹⁷ Ámá go go niaíwf onímiápiáníñf mimónípa erí Gorixomi yeáyf murfínípa erí nerfínáyí, oyá xwioxíyo wí nípáwíro ñweapfífámání.’ seararíñini.” uríñiginí.

Amípi mímúróniñf wo yaríñf winíñf nánírini.

¹⁸ Judayf ámíná wo níwímeari yaríñf re winíñiginí, “Nearéwapíyaríñf nanjoxíni, nioní pí nerfíná dñíñf níyímíñf tñjóní aníñf íniná ñweámífa nání imónímfárini?” yaríñf e wíagf ¹⁹ Jisaso ámá o “Xfo ení nanj enagf nání Gorixo tñí xixení imóníñorfaní?” oyaiwinírí re uríñiginí, “Joxí pí nání ‘Nanjoxíní níraríñini? Ámá níyoní nání Gorixoní nanf imóníni. ²⁰ Nwf ikaxf eáníñfpi joxí níjfaríni. ‘Apíxf tñí fwf minípani. Níwíápíñímearí ámá mípíkípani. Íwf míméapani. Ámá wo nání xwiyfá níyímáronírí yaf murípani. Ríníyaúmí wéyo merfíní.’ Nwf ikaxf e eáníñfpi joxí níjfaríni.” urfagf ²¹ yaríñf wío re uríñiginí, “Nioní síní niaíwf imóníñagé dání nípíní níméra bíñjárini.” urfagf ²² Jisaso arfá e níwirí re uríñiginí, “Nwf ikaxf apí píráñíñf níméra níbírí aí bí síní menfíní. Díxf iyfá fá amípi níní nígwf nání bí nemáná ámá uyípeayfyo míní níwíá nurfínáyf, anfnamí amípi ayá tñj tñjoxí imónímfárini. E nemáná níbírí nioní níxídfíríxíni.” urfagf aí ²³ o arfá e níwiríná amípi xwé wí mímúróniño enagf nání aga xwioxíyo dání dñíñf ríá nuxerí xwírfá nimónírí kípiñf níyírí ronagf ²⁴ Jisaso e níwínírí re ríñiginí, “Ámá amípi mímúróniñfáyf nene Gorixomi nuxfídrane oyá xwioxíyo páwiani nání aníñf míní oyaneyínírí nero aiwí nípáwípaxf mímóníño. ²⁵ Kamerf ení rapírípí gwf kíwearígfá óf ayíkwinímí páwípaxf mímóníni. Ámá amípi mímúróniñfáyf kamerf ení ófíyímí mípáwípa yaríñf yaf Gorixoyá xwioxíyo nípáwíro ñweapaxf mímóníño.” ríagf ²⁶ ámá e níñweámáná arfá wígfáyf —Judayf níní “Amípi mímúróniñfáyf Gorixoyá dñíñf tñí amípi mearíñagfa nání Gorixo yaf wínaríni.” yaiwiagfáyfíní. Ámá e níñweámáná arfá wígfáyf ududf wínfagf omí re urígfawíxíni, “Joxí nearfípi nepa enánáyf, Gorixo ámá gíyo yeáyf uyímíxemeanfárani?” urfagfa aiwí ²⁷ o re uríñiginí, “Amípi ámá nepaxf imóníñfyf Gorixo ananí e nepaxfíní. Gorixo ananí ámá yeáyf uyímíxemeapaxfíní.” urfagf ²⁸ Pitao re uríñiginí, “Aí, ámá o xegf amípi píní níwíarípa nerí ríxídfípxf mímómónaríñagf aiwí none negf anf tñí amípi níní píní níwíarímí joxí númí ríxídfíñwíni.” urfagf ²⁹⁻³⁰ Jisaso awamí re uríñiginí, “Gíyf gíyf nioní dñíñf níwíkwíróro wíníyf ení Gorixoyá xwioxíyo páwírfíxíñírí wáf rímepírí nání wígf anjírání, xiepímírání, xexírímeáowamírání, xaníyaúmírání, wígf niaíwíyorání, píní níwíarímí níxídfírínáyf, anf imónímfárímaní. Agwí ríná Gorixo ayf píní níwíarímí úfá axfí wíní míní níwímáná ámá níní mí ómómíxímí éíná ayf dñíñf aníñf íniná ñweapfírfá nání ení wínfárini.” uríñiginí.

Ámí áwaní “Nínípi kípiarfárini.” uríñf nánírini.

³¹ O xegf wiepísaríñf wé wúkaú síkwí waú awamí jfámíní e nímeáa numáná re uríñiginí, “Jerusaremí nání waríñwíni. E rémóáná amípi Gorixoyá xwiyfá wáf rókíamoagfáwa ámá imóníñáoní nání níróro eagfápi xixení níméanfárini. ³² Negf Judayf míyf nírorfíraná émáyf wa fá níníxero ikayíwf nímearíro iwanf nímépero reañwf níróro ³³ síkwfá ragf pírf nuyíkíro nínimáná nípi kípiarfárini. E nerí aiwí ríxa sfá wíyaú wíyi óráná amí níwíápíñíméanfárini.” áwaní píráñíñf e urfagf aiwí ³⁴ xwiyfá apí awamí ínímíñf imóníñagf nání níjáf wí mimónípa nero xfo ríyf “Ayf nání rfa neararíni?” míyáiwígfawíxíni.

Síñwf supáríñf womí nanf imíxíñf nánírini.

³⁵ O anj xegf yoJ Jeriko rininjipi tñj e rfmne rémoarfna áma sñwí supárinj wo óf manjpa tñni nñjweámána áma e pwarigfáyo aiwá nání rixinj nurírná ³⁶ arfá wíyíwí winjningini. Oxí apixf obaxf ikwikwierf pwarinjagfa arfá nñwirí yarinj re winjningini, “Pí nání yarinjoi?” urfagi ³⁷ áma wí áwanj re urigfawixini, “Nasareti dánj Jisaso pwarinjagi yarinjoi.” urfagfa ³⁸ o rfaiwá re rinjningini, “Jisasoxi, mñxf ináyf Depitomi xiáwoxini, joxi wá nñwanei.” rarinjagi ³⁹ áma Jisasomi xámi umeagfáyf o rfaiwá e rarinjagi arfá nñwiro mñxf nuríro “Pfní wíarei.” urfagfa aiwi rfaiwá enj tñni ámi wíni wíni nñwirí re rinjningini, “Jisasoxi, Depitomi xiáwoxini, joxi wá nñwanei.” urarinjagi ⁴⁰ Jisaso e nñronapimána sekaxf re urinjningini, “Omí nñwirimeámí bñpoyi.” urfagi áma wí ríxa nñwirimeámí anjwi e bána ⁴¹ Jisaso yarinj re winjningini, “Nioní pí oniniri nñrarinjini?” urfagi re urinjningini, “Ámínáoxini, nioní ámi sñwí oantimniri rñrarinjini.” urfagi ⁴² Jisaso re urinjningini, “Dixí sñwí anani oxoarfini. Dñj nñnikwírorinjipimi dání erfkiemeánirfni.” urána ⁴³ re enjningini. Xegf sñwí noxoari sñwí aninjningini. Sñwí naniri Jisasomi nuxdfiri Gorixomi seáyí e umearfna áma nñni o e éagí nñwíniro ayf eni Gorixomi seáyí e megfawixini.

19

Sakiaso enjpi nánirini.

¹ Jisaso ríxa Jeriko nñremorí anj apimí áwini mí pwarfna ² áma wo Sakiasoyí rininjoi —O áma takisf nání nñgwí uráparigfáyo xiráowáninj imónigfá worini. Amípi wí mímúroninjorini. ³ O “Áma Jisasoyí rininjoi gorfani?” nñyaiwirí sñwí wñimniri neri aiwi rípiwo enjagi nání oxí apixf uyimároarinjagfa o yopa nimeginimi ⁴ ayo xámi numeari anjini nuri “Jisaso óf riyimí puninjoi.” nñyaiwirí omí sñwí wñimniri nání íkfá womi nñpeyiri weninj neri ronjána ⁵ Jisaso nibiri e nñronapimána sñwí anánifíyí Sakiasomi nñwini re urinjningini, “Sakiaso, anjini wepñei. Sfá riyi joxi tñni nñweámíni. Dixí anj e nání owaiyi.” urfagi ⁶ o anjini nñwepñiri yaf tñni nñwirimeámí xegf anj e nání nñmeáa unjningini. ⁷ Xegf anj e nání nñwirimeámí úagi áma nñni sñwí e nñwiniro wikf dñj nñwiaiwiro re rinjningini, “Áma fwi yarinj o tñni nñweámíni nání pí nání unjoi?” rñnarfna ⁸ Sakiaso éf nñromána Jisasomi re urinjningini, “Ámínáoxini, nñgí iyfá fá amípi nñni bí biaú kikiri nepayómána bí áma uyípeayf imónigfáyo mñni wimfáriní. Áma gíyí gíyo nioní yafí nñwipiyiri nñgwí fwi urápinjajo wigf fwi urápinjájí tñni nioniyá wí tñni seáyí e níkwíariri mñni wimfáriní.” urfagi ⁹ Jisaso re urinjningini, “Agwí áma ro arfo Ebñfamo Gorixomi dñj nñwikwírori yagípa axípi neri nñsaniri éagí nání Gorixo ríxa yokwarimí níwiiri yeáyf uyimíxemeanjoi. ¹⁰ Ayf rípi nánirini. Áma imóninjáoni áma fwi néra nuro aninj ikeamónaniro yarigfáyo nání pfa neri yeáyf uyimíxemeámíni rinjningini.” rinjningini.

Ewayí ikaxf ominj wíiarigfá wé wúkaú nánirini.

¹¹ Áma ayf xwiyfá api arfá nñwiro Jerusaremí Jisaso warinje nání ríxa anjwi e imóninjagi nñwiniro dñj re nñmóa ugíawixini, “Gorixo nene xwioxíyo mñmeámí neri neameñweanf ríxa nimóninjoi. Jisaso Jerusaremí nñremorfna émayo mñxf nuxfdowárimána mñxf ináyf nimóniri xwioxíyo mñmeámí neri neameñweanjoi.” Dñj e nñmóa warfna Jisaso “O negf mñxf ináyf apaxf mé nimóniméninjoi.” oyaiwipoyiniri ewayí xwiyfá bí nuriri ¹² re urinjningini, “Áma ámína wo mñxf ináyf imónauri ámi nibiri xegf ámayo mñweari emfániri anj ná jfamí imóninjimí umniri nerfna ¹³ xegf xínáiwáninj nimóniro ominj wíarigfá wé wúkaú awamí ‘Eñni.’ nuriri nñgwí gorf áma aninj miní ominj emá wáu wo nero mearigfo woni woni nñwía nuri re urinjningini, ‘Nñgwí nioní seaiaparinjá rípi sayá imáxpírfá nání bisínisf nímíxa warfna seaiméámigini.’ nurimí úaná ¹⁴ áma anj e xfo tñni nñweagfáyf wigf xwioxíyo dání wikf dñj nñwiaiwiro wigf áma wíyo re uowárigfawixini, ‘Mñxf ináyf imímíximí yarinjomi nuro “O nene neameñweanfá nání mñneaimónariní.” urípoyi.’ uowárigfagfa awa nuro mñxf ináyf imímíximí yarinjomi e urfagfa aiwi ¹⁵ o ámína bíomí mñxf ináyf nímíxiri xegf anj e nání uowárinjningini. O ríxa mñxf ináyf nimóniri anj e nñremorfna awa bisínisf nímíxirfna nñgwí sayá rfa imíxfawixiniri sñwí owñimniri re rinjningini, ‘Gf ominj níiarigfá nñgwí winjawa obñpoyi.’ rána ¹⁶ wo nibiri re urinjningini, ‘Negf neameñweanjoxini, nñgwí gorf joxi niapinjoi tñni bisínisf nímíxa nurfna ríxa wé wúkaú sayá imíxinjárini.’ urfagi ¹⁷ o re urinjningini, ‘Gf ominj níiarinj nanjoxini, ayf awiaxfirni. Joxí nñgwí nioní siapinjáo tñni nioní rñrinjapa xixeni enj nání gapimantí nimóniri anj wé biaumí meñweárixini.’ urinjningini. ¹⁸ Ámi wo nibiri re urinjningini, ‘Negf neameñweanjoxini, nñgwí gorf joxi niapinjoi tñni bisínisf nímíxa nurfna ríxa wé wú sayá imíxinjárini.’ urfagi ¹⁹ mñxf ináyó re

urijiniginini, 'Joxi eni gapimanf nimóniri anj wé bimí meñweáirixini.' urijiniginini. ²⁰ Ámí wo nibiri re urijiniginini, 'Negí neameñweañoxini, nigwí joxi niapinjo nioni írúkwíyo wowí nerí tñáo síní riworini. ²¹ Joxi xeanijí rarinoxí enjagi nání wáyí ninfagi "Nigwí ro xwirfá ikixéánáyí, iwanjí neanfárfani?" niyáiwiri bisnisí wí mimixíjarini. Joxi amipí ámá wa tfáyí díxí meari aiwá ámá wa íwíá urfáyí díxí mirí yariñoxí enjagi nání rirarinini.' urfagi ²² o re urijiniginini, 'Omijí niarini sumí roxiní, jiwaniñoxí nírúwíyo dání xwiyíá rimearimfini. Nioni xeanijí rarinoxí amipí ámá wa tfáyí nigí meari aiwá wa íwíá urfáyí nigí mirí yariñáoní enjagi nání joxi nñfá imóninjagi nání ²³ pí nání nigwí nioni siapináo nigwí anjío minitipa enjirini. E nitiri sñwiriýí, nigwí o tñí ámí bí seáyí e ikwiárinináná meáminiri éáriní.' nuriri ²⁴ ámá anjwí e rogíáyo re urijiniginini, 'Ámá romí nigwí ro nurápro nigwí wé wúkaú tñjomí mñn wípoýí.' urfagi ²⁵ awa re urigfawixini, 'Ái, negí neameñweañoxini, o ríxa wé wúkaú tñjorini. Pí nání ámí wo wirífini?' urfagfa ²⁶ o re urijiniginini, 'Nioni re seararinini. "Ámá gíyí gíyí nioni winjapi piráñiní níméro xwé nimixirínáyí ámí winí meapírfáriní. Gíyí gíyí nioni winjapi mímepa nerí kikiá nerínáyí apí aí ámí nurápmírfáriní." seararinini. ²⁷ E nerí aiwí nioni tñn míxí imónarinjáyí "O negí míxí ináyí nimóniri neameñweani nání mneaimónariní." yáiwíáyo niwirimeámi nibiro gí sñwí anjéaé dání pikipoýí.' urijiniginini. ²⁸ Jisaso ewáyí xwiyíá apí nurárimí Jerusalemí nání niyiríná xámi umeañiniginini.

Jerusaremíyo nírémorfná míxí ináyí rémoarigfápa rémonj nánirini.

²⁹ Jisaso anj onimíá biaú —Anj apiaú díwí Oripí riniñjipimí dání anjwí e imónini. Apiaú yof Betipasi riniñjipí tñní Betani riniñjipí tñní tñj e anjwí e nírémorfná wiepísariniýí waúmi re uowáriniginini, ³⁰ "Awagwí anj jfapimí nání nuri nírémorfná dogí sipikí e yurárininjagi winfio —Sini ámá seáyí e éf mñjweaarigforini. Omí níkweari níméámi bípiyí. ³¹ Ámá wo sñjwí neaniri 'Awagwí pí nání ikweaarini?' earánáyí, re urípiyí, 'Ámináo seáyí e éf nñjweari níméámi uminiri nání yearowáñjoi.' urípiyí." uowárfagi ³² awaú nuríná xfo urfápa axpí enjagi nwiniri ³³ ríxa dogí ikweaarini kwiárininí xiáwowa re urigfawixini, "Pí nání dogíomí ikweaarini?" urfagfa ³⁴ awaú "Yegí Ámináo seáyí e éf nñjweari níméámi uní nání ikweaariniwí." nuriri ³⁵ Jisaso pwarinje nání níméámi nuri e nurárimáná wigí rapirapí seáyí e yinígfápi seáyí e niwikwiáriro Jisasomí seáyí e nñwiráná ³⁶ dogíomí éf nñjweari níméámi warfná oxí apíxí xfo tñn warigfáyí míxí ináyíyo yayí wianiro yariñfápa wigí iyfá sanjwíyo rfkárinigfáyí nímearo óf e ikwianjwí neapára nuro ³⁷ o ríxa Jerusalemí tñj anjwí e nírémorfná díwí mñj Oripíyí riniñjipimí ipfmieaarfná xegí wiepísariniýí obaxí xfo tñj e epiroyí egfáyí re egfawixini. Emimí Jisaso yariñj nñnyí sñjwí wínavigfá nání yayí seáyimí dání nero Gorixó nání ríaiwáñiní nñiro yayí numero ³⁸ re nira ugíawixini, "Míxí ináyí Ámináo neuowáriní ro oyá díñj tñn seáyí e oimónini. 'Anjnamí ñweañoxini, joxí niwayiróniri onjweani.' neaimónariní. Omíni seáyimí dání yayí oumeaneyí." nira warfná ³⁹ Parisi wa ámá epiroyí egfáyo áwíñimí dání re urigfawixini, "Nearéwapíyariñoxini, díxí wiepísariniýíyo míxí nuriri 'E mñrpa époýí.' urei." urfagfa aí ⁴⁰ o re urijiniginini, "Wí pñn wiápiriméoi. Pñn niwiárinínáyí, sñjá tñyí eni ríaiwáñiní nñiro nioni nání Gorixomí seáyí e umepráoi." urijiniginini.

Jisaso Jerusaremí nání ñwí enjé nánirini.

⁴¹ Jisaso ríxa Jerusalemí tñj e anjwí e nírémorfná anj apimí nwiniríná ñwí nearí ⁴² re riniginini, "Jerusaremí ñweáyíné nioni éf piráñiní seañwirárxapí imóninjapi nání nñfá nimóniro sñwiriýí, ayí nanj imónimñirí enjirini. E nerí aiwí nioni segí sñjwí anigé dání pñniniñj imóninjagi nání seýíné majfá imóninjoí. ⁴³ Ríwéná ámá seýíné tñn míxí inarigfáyí awí niseamero segí ákinjapimí píxemoánoniro nání xwíá waiwíñiní nta nipeyiro awí xapíxapí niseamudmómáná ⁴⁴ segí anj pípínamí néra uro niáiwí pípíkímí ero nero anj nímíríná sñjá níkíkiróníga peyininiýí bí xe okíkiróniniri sñjwí winipírfámani. Yeáyí seayimíxemeámfa nání seaimeáagi aiwí seýíné mí mñnómíxípa yariñagfa nání e e sealkáripírfáriní" riniginini.

Anj rídiýowá yariñfáwámi dání míxí uowárapiní nánirini.

⁴⁵ Jisaso ríxa Jerusalemí nírémorí anj nanjwí Gorixó nání rídiýowá yariñfáwámi nípáwiri ámá makerfá nimixiro nanjwí rídiýowá nání bí yariñfáyo míxídamí niwiríná ⁴⁶ re urijiniginini, "Bikwí Gorixoyápmí xegí anj riwá nání re nñirini éanini. 'Anj nioniyáyí ámá nibiro xwiyíá rírimí níprífiwáriní.' nñriniri éaninjagi aiwí seýíné anj ámá yafí niwiepisiro fwi uráparigfáyíaiwáñiní imíxarinoí." urijiniginini.

⁴⁷ O sfá ayí ayo anj iwámi dání ámáyo uréwapíyariná apaxpániní imónigfá xwéowa tñn ñwí ikaxí éaninipí mewegfáwa tñn Judáyí áminá seáyí e imónigfáwa tñn omí

“Opikianeiyi.” nriro aiwi⁴⁸ oxí apixí nñni oyá xwiýfá arfá wianiro ago nñwimónariñagí nánni omí pikipaxí bí mimóniñagí nánni sññwí wñaxídmegfawixini.

20

“Joxi néné tñjoxi imónei.” go ririñoi?” urigfá nánirini.

¹ Sía Jisaso anj Gorixo nánni ridiyowá yarigfiwámí nípawiri amáyo xwiýfá yayí winipaxí imóniñjpi uréwapiyariñj wiyimí apaxípaniñj imónigfá xwéowa tñni ñwí ikaxí eániñjpi mewegfáwa tñni Judayí mebaowa tñni omí nñwimearo² re urigfawixini, “‘Joxi néné tñjoxi imónei.’ go ririñagí joxi amá anj riwámí makerfá nimixiro nanjwí ridiyowá nánni bí yarigfáyo mixídamí éniñgini?” urigfá³ o re uriniñgini, “Nioni ení yariñj bí oseaimini. Soyfne áwanj nriñányí, nioni yariñj niarigfápi nánni ení anani áwanj searimfíni.” nuri⁴ yariñj re winiñgini, “Jono wayí nñeameaia ugo Nwfa anjnamí ñweajo urigfá rfa eniñgini? Xegí dñj tñni rfa eniñgini?” urigfá⁵ wiwanñowa yariñj niniro re riniñgawixini, “None ‘Gorixoyá dñj tñni eniñgini.’ uraná re neariniñoi, ‘Soyfne pí nánni o riniñjpi nánni arfá nñwiro dñj mikwíropa egfáriní?’ nearini enjagí nánni wí e uripaxí menini.” nriñiro⁶ amí re riniñgawixini, “E neri ai none ‘Jono xegí dñj tñni wá nurimerí wayí nñeameaia unfrini.’ uránányí amá nñni ‘Jono Gorixoyá dñj tñni wá rókiamonj worini.’ niyaiwiro nánni sññá nñearo neapikiprixini. Api ení wí muripa oyaneyi.” nriñiro⁷ Jisasomí re urigfawixini, “None majfáriní. Gorixoyá dñj tñni yagfíani? Xegí dñj tñni yagfíani?” urigfá⁸ o re uriniñgini, “Soyfne Jono nánni dñj yaiwiarigfápi nánni áwanj mñnirfagfá nánni nioni ení ‘Joxi e étrixini.’ nriñjo nánni áwanj wí searimiméini.” uriniñgini.

Ewayí ikaxí wainí omiñj uwinaxfdiarigfáwa nánirini.

⁹ O ewayí xwiýfá ripi uriniñgini, “Amá wo wainí uraxí omiñj bí iwfa nura núisáná amá wamí re uriniñgini, ‘Gí omiñj ripi píraníñj sññwí nuwñaxfdírxini.’” nuri¹⁰ amí wimí urñimñirí nánni nuri emá obaxí nñweañisáná¹⁰ rixa wainí sogwí yof éaná xegí omiñj wiarigfá wo xfo xegí wí ourapawiniñri urowaríagí aiwi omiñj sññwí uwinaxfdiarigfáwa omí fá nixero iwanj nimepero anfomí wárigfawixini.¹¹ Omiñj xiáwo amí xegí omiñj wiarigfá womí urowarána omiñj sññwí uwinaxfdiarigfáwa omí ení iwanj nimepero o ayá owiniñri ripirí numero anfomí wárigfawixini.¹² Omiñj xiáwo amí omiñj wiarigfá womí urowarána omí mñj niro bñaríwamini moaigfawixini.¹³ Omiñj xiáwo awa íniná xegí omiñj wiarigfáwamí iwanj nimepero anfowamí urowarariñagfá nánni re yaiwiniñgini, ‘Nioni arire eminiñreini? Gí íwí dñj sixí uyíñomí ourowarimíni.’ “Omí xixeni ríagí wipfáriní.” nimónariní, niyaiwiri urowaríagí aí¹⁴ awa xegí xewaxo baríñagí sññwí nñwiniro re riniñgawixini, ‘Xanoyá dñj meanfo jíwo barini. Omiñj amipiýí negí imónifá nánni omí opikianeiyi.’ nriñiro¹⁵ omí fá nixero bñaríwamini nñmoaimána pikigfawixini.” Jisaso ewayí xwiýfá e nuri yariñj re winiñgini, “Omiñj xiáwo xewaxomí pikíagfá nánni awamí pí winfáriní?” Yariñj e nñwiri¹⁶ re uriniñgini, “Omiñj xiáwo nñbiri omiñj sññwí uwinaxfdiarigfáwamí pipikimí nñyárimáná omiñj amí wa sññwí omíwñaxfdípoyiniñri mñni winfáriní.” urigfá amá e rōwapigfá arfá e nñwiro “Jisaso ‘Judayíne omiñj sññwí uwinaxfdiarigfáyí yapí imóniñoi.’ rfa neariniñ?” niyaiwiro re rigfawixini, “‘Oweo! Wí e eníamani.’ neaimónariní.” urigfá aí¹⁷ o sññwí agwí nñwiniñri re uriniñgini, “Seyfne ‘Wí e epaxí menini.’ yaiwiriñagfá aí pí nánni Bikwíyo ewayí xwiýfá ripi enína nriro eagfawixini, ‘Sññá anj mñrarigfáwa sññá awiaxí wo nánni pfa nerfna wo ‘Sipixini.’” nriro emí mófo Gorixo ‘Awiaxorini.’ nriñri nñmeari anj xfo mñraríñwamí iwamfo nñtwayerori mñriñfíni.” xwiýfá wá rókiamoagfáwa e nriro eagfápi pí nánni riniñi? Seyfne dñj rimoariñoi?¹⁸ Sixí botoríxí sññáyo nñpiérori pñri miyeámí inariñjpa amá gíyí gíyo sññáyo nñpiérori xaiwí nearíñányí axípi imónipfáriní. Xwasfíwí yeáyí bimi sññá nñpiérori nearfna yuní wáraríñjpa sññáyo amá gíyí gíyo nñpiérori nearfna axípi xwasfíwí yuníñj imiximfáriní.” Jisaso xfo sññáoníñj nimóniri nánni e uriniñgini.

Nígwí takisí nani émayí wiyigfá nánirini.

¹⁹ Nwí ikaxí eániñjpi mewegfáwa tñni apaxípaniñj imónigfá xwéowa tñni awa “Jisaso ewayí xwiýfá nñnearíñá ‘Soyfne omiñj xiáwomí xewaxo pikíñaniñj imóniñoi.’ rfa nearariñi?” niyaiwiro axína “Rixa fá oxíraneyi.” niyaiwiro aiwi oxí apixí e epíroyí egfáyí nánni wayí nñwiro fá mixiripa nero²⁰ sññwí nñwñaxfda nmero amá wa yapí nñwiwapíyiro sññwí nñwñaróá oúpoyiniñri nurowaríro re urigfawixini, “Soyfne amá nanpoyíñeniñj nimóniro yapí nñwiwapíya nurfna pasániñj nñméra úpoyí. Xwiýfá omí anani gwí yipaxí wí ránányí, rixa omí fá xepfíri nánni gapímanomí áwanj urani nánni re urípoýí, ‘Takisí nánni nígwí émayí nearáparigfápi sñni mñni wiantréwini? Mñni mñwipa

yaniréwini?’ urípoi. O ‘Oweoi, siní mîni mîwipa époi.’ ránáyí émayí omi fá nîxero gwí yipíraoi.” urowáfagfa ²¹ awa nuro Jisasomi nîwimearo pasáninjî nîméra nurína weyí re umearígfawixini, “Nearéwapiyarinjoxini, joxi xwiyífa nîrîri nînearéwapiyirína náyonî nearéwapiyarinjoxi enagî nánî nene nijífarini. Ámá gíyí gíyí símeáagfa aí símîmanjî sínjwí nîwînrî sínjwí nánî wáyí mé xwiyífa Gorixoyá nepánî urarinjîpî nearéwapiyarinjoxirini.” nuríro ²² yarinjî re wigíawixini, “Dinjî joxiyá piotí yaiwiarinjini? ‘Nene émayí mîxí ináyí Sisaomi takisí nánî nigwí mîni nîwiayiranéna apánî wiarinjwîni.’ rîsimónarinî? ‘Nîpîkwîni mîyarinjwîni.’ rîsimónarinî?” uríagfa aiwî ²³ Jisaso yapí wíwapiyanîro yarinjîpî nánî djîjî adadî nîwirî nijífa nîmónîri nánî re urinjîninigini, ²⁴ “Émayíyá moní bî síwá nípoi.” nurîri rîxa síwá wíaná yarinjî re winjîninigini, “Nîgwí rîpimi yoi goyá eánîri símîmanjî goyá njwirárinîri inini?” uríagí awa “Émayí mîxí ináyí Sisaoyá eánîni.” uríagfa ²⁵ o re urinjîninigini, “Nîgwí rîpimi símîmanjî Sisaoyá njwirárinînjagí nánî xewanîjomî mîni wírîxinî. Amîpî nîni oyá imóninjîyí enî xewanîjomî wírîxinî. E nerî aí amîpî Gorixoyá imóninjîyí xíomî wírîxinî.” Jisaso Gorixó amá xewanîjóninjî imîxininjî enagí nánî omi djîjî owikwírîpoyinîri e uríagí ²⁶ awa yapí nîwíwapiyiro pasáninjî e uméfa aí amáyá sínjwíyo dánî Jisaso xwiyífa meárinîpaxí wî mîrarinjagí arífa nîwiro amá nîni enî Jisaso píraninjî e renjwîpearinjagí arífa nîwiro nánî ududí nero xwiyífa bî murígfawixini.

“Ámá ámî wiápîni meapírfárinî.” urinjî nánîri ni.

²⁷ Ámá Judayí wa, Sajusiyî rîninjî wa —Sajusiowa re rarígfáwarini, “Ámá nîpémáná enánáyí wí nîwiápîni meapírfámani.” rarígfáwarini. ²⁸ Awa nîbîro Jisasomi yarinjî wianîro nánî re urígfawixini, “Nearéwapiyarinjoxini, enjíná Moseso njwí ikaxí nînearíriná nene nánî nîrîri ríwamînjî re eanjîrinî, ‘Ámá go go apíxí nîmeári niaíwí meméá péánáyí amí xexírfímeáo apíxí anímî nîmeári pejojá niaíwí wo wiemeaíwîninigini.’ Moseso e nîrîri eanjîrinî.” nuríro ²⁹ ewayí xwiyífa rîpî urígfawixini, “Xírâxogwá wé wúmi djánjî waú egíáwa xírâo apíxí wí nîmeári niaíwí meméá péáná ³⁰ xogwáo wo anímî nîmeári niaíwí meméá péáná ³¹ amí wo nîmeári niaíwí meméá péáná wé wúmi djánjî waú imónígfáwa nowanî o omî nîmeaayiro aiwí niaíwí wí meméá nowanî rîxa péáná ³² apíxí enî xírâxogwá nowamîni nîmeánîri nîpemîxárimáná xí enî penjîninigini.” Ewayí xwiyífa Jisasomi e nurímáná ³³ omi majífa wíkwíxeáranîro nánî yarinjî re wigíawixini, “Gorixó amá nîyonî mí omómîximí winífa nánî pegífa nîni nîwiápîni mearíná í xírâxogwá wé wúmi djánjî waú nowanî meagí enagí nánî goyáí imónîniárfanî?” uríagfa ³⁴ Jisaso re urinjîninigini, “Ríná amá apíxí njwirárinîro mearo inarígfárinî. ³⁵ E nerî aí ríwéná Gorixó menjweánáná amá oyá sínjwíyo dánî ananî nîwiápîni mearo njweapírfáyí apíxí njwirárinîro meánîro inipírfámani. ³⁶ Íná ámî bî nîpéaxí imónírfámani. Ayí rîpî nánîri ni. Anînajowa yarinjîpá nero njweapírfárinî. Gorixoyá djînjîyo dánî xwáripáyo dánî wiápîni meapírfá enagí nánî ayí Gorixoyá niaíwí nimónîro aninjî íníná njweapírfárinî. ³⁷ Soyíné djîjî ‘Pegíyá wí nîwiápîni meapaxí menîni.’ yaiwiarinjagí aiwî ananî nîwiápîni meapírfárinî. Xwiyífa enjíná Moseso íkáfá onîmiánána íwí rífa mîni ápiáwí wearinjagí wîninjîpî nánî ríwamînjî nearíná Gorixó xewanîjo nánî urinjîpî re nîrîri eanjîrinî, ‘Gorixónî díxí ráwowa Ebírfámo tîni Aisako tîni Jekopo tîni awayá Njwíáonîrinî.’ Moseso ríwamînjî e nearíná xiáwowa rîxa pegífa aiwí o ríwamînjî e nîrîri eanjîrinî. ³⁸ Gorixó omi e nurírfína omi xiáwowa rîxa pegíamî aiwí Gorixoyá sínjwíyo dánî wigí djîjî sínî sínjî enagí nánî e rîpaxírinî. Gorixó amá pegíyá nánî Njwíáomanî. Sínjî egíyá nánî Njwíáorini. Oyá sínjwíyo dánî amá nîni wí pegífa aiwí, wigí djîjî sínî sínjî enagí nánî nîni sínî sínjîrinî.” uraríná ³⁹⁻⁴⁰ njwí ikaxí eáninjîpî mewegíáwa amî djîjî síxí mîni pa nero yarinjî amî winí bî mîwí re urígfawixini, “Nearéwapiyarinjoxini, joxí wigí yarinjî sífápi nánî nurírfína aga nanjî urarinjîni.” urígfawixini.

“Kiraiso niaíwí goyáorani?” urinjî nánîri ni.

⁴¹ Jisaso re urinjîninigini, “Ámá pí nánî re rarígfárinî, ‘Ámá nene yeáyí neayimîxemeanfa nánî aríowayá xwífa piáxíyo dánî iwiaronfo sa mîxí ináyí Depitoyá xiáwo imónîniárfanî.’ pí nánî rarígfárinî? ⁴²⁻⁴³ Bîkwí Samiyî rîninjîyo Depito xewanîjo amá aríowayá xwífa piáxíyo dánî iwiaronfo nánî nîrîri ríwamînjî rîpî eanjîrinî, ‘Gorixó gí Ámináomî re urinjîninigini, ‘Joxí wé náumîni éfî nîjwearî joxí tîni mîxí ináyí xopírarî ríwiimífae nánî xwayí nanîri njweárinîxinî.’ Gorixó gí Ámináomî e urinjîninigini.’ Depito ríwamînjî apî nearíná ⁴⁴ xegí xiáwo nánî ‘Gí Ámináorini.’ nîrîri nánî arige xegí xiáwo imónîni?” Jisaso amá nîni “Ámá yeáyí neayimîxemeanfa nánî aríowayá xwífa piáxíyo dánî iwiaronfoyi

rariŋwáo anani Depitomi seáyi e nimóniri nepa Gorixoyá xewaxorfaní?" oyaiwípoyniri e uriniginí.

"Nwí ikaxí eániŋfí mewegíáwa yarigíápa mepani." uriní nánirini.

⁴⁵ Ámá nání o e rariŋagí aríá wiaríá xegí wiepísariŋowami re uriniginí, ⁴⁶ "Nwí ikaxí eániŋfí mewegíáwa yarigíápa mepa éfrixini. Awa amá weyfí oneamepoyiniri rapirapí sepiáni niyini aní emero amá makeríá imixarigíe dani 'Ámináoixini.' oneapoyiniri emero rotú aníyo nípawirónarani, aiwá imixarigíe nremerónarani, 'Amá niyíyá símí símí e oŋweaaneyi.' niyaiwiro ero ⁴⁷ síwí yáí ríkiníŋyí yapi amáyá aiwá píí rí nání fwi manarigíápa apíxí aníwayá amípi fwi urápaniro nání ero amáyá siŋwíyo dani Gorixomi xwiyfá ririmi níwiróna aniní miní nira uro yarigíápa soyíne ení axípi mepa éfrixini. Ríwéná Gorixo amá niyoní mí omómíximí yaríá awa xwiyfá xwé meárinípiríáriní." uriniginí.

21

"Apíxí aní wí nígwí waúni tíŋfí nánirini.

¹ O siní aní Gorixo nání rídiyowá yarigíáwami inimi nuréwapiya nemeíá siŋwí aníyí wíniŋiginí. Amípi mímurónigíáyí nígwí Gorixo nání tayarigíe tariŋagí níwini ² apíxí aní uyípeayí imóniní wí ení nígwí ríá ininí waú nímeáa níbiri tígí níwini ³ xegí wiepísariŋyio re uriniginí, "Nioni nepa searariŋiní, 'Apíxí aní uyípeayí imóniní rí Gorixo nání nígwí onímiá sípípkwí nítiri aiwí Gorixoyá siŋwíyo dani amípi mímurónigíáyí tígíyo seáyi e imónigoí. ⁴ Amípi mímurónigíáyí wígí nígwí xwé ayo dani bí nímearo nítiro aiwí apíxí aní ríyí xegí aiwá nání bí yanípaaxí ówi tígí nání íyá seáyi e imónigoí.' searariŋiní." uriniginí.

"Rídiyowá yarigíáwá píneapíáriní." uriní nánirini.

⁵ Xegí wiepísariŋí wa aní Gorixo nání rídiyowá yarigíáwá nání re rígwíawixini, "Aní riwá nímiríná síŋá awiaxí níkíkíróa nuro aní riwá imiriŋí mímónipa oeniri amípi naní amá Gorixo nání wígíáyí nímearo okiyíá egíáriní." rariŋagí ⁶ Jisaso aríá e níwiri re uriniginí, "Amípi naní soyíne siŋwí wíniŋigíá rípi ríwéná amá wa aní riwá nípnearíá síŋá níkíkíróniŋa uní rípi nípnearayiro emi nímeámí éaná síŋá wo womí siní seáyi e ikwíáriní fámani." uríagí ⁷ awa yaríŋí re wígíawixini, "Nearéwapiyaríŋoxini, joxi nearariŋí api gíná imóniníáriní? Pí símímajíóniní neainána 'Ríxa nimóniní ayorfaní?' yaiwianíwáriní?" uríagí ⁸ o re uriniginí, "Amá wa yapi seaiwapiyípiríxini níŋí pírániŋí moríni. Obaxí níbiri gí yó níriníro re rípiríáriní, 'Nioni onirini. Ríxa ináriní.' searána aríá níwiro númí muxíápani. ⁹ Soyíne 'Aní wíyo míxí inariŋoi.' rariŋagí aríá wiro 'Amá nípaní míxí ikwíároariŋoi.' rariŋagí aríá wiro neríá wáyí mikárinípani. Api xámí imóniníáriní. E enagí aiwí api ríxa nimónimáná enjáná soyíne 'Sá yoparíyí, o weapíníyá ríxa nimóniníŋoi.' niyaiwipa éfrixini." nuriri ¹⁰ amí re uriniginí, "Amá gwí axíri níwíápnímearo amá xerwí wí tñí míxí iníro míxí ináyí woyá woyáyí tñí míxí iníro ¹¹ poboní xwé néra uri aní niyoní aiwá nání dífí ikeamóniro aní wí e wí e símiárí wímeariŋí aní píríyo dani xegí bí nimóniri ekíyini inána amá wáyí ikárinípirí nání imóniri eníáriní. ¹² Ayí e eníá imóniníŋoi aiwí siní mímónipa enjáná fá níseaxero xeaniní seaikáriníáriní. E níseairíná xwírixí seamepíri nání awí eánarigíe nísearowáriro gwí aníyo nísearwíríáriro nioni níxídaríŋagí nání xwiyfá seamearípirí nání míxí ináyí siŋwí tíŋfí e nání tñí gapímaníyí siŋwí tíŋfí e nání tñí níseameámí seaupíáriní. ¹³ E seaipíáriní enagí ai ananirini. Ayí rípi nánirini. Xwírixí seamearíná nioni nání áwaní urípirí imónipíáriní. ¹⁴⁻¹⁵ Xwírixí seamearíná nioni níŋí níseakíayori níjía níseaiapíri xwiyfá urípirí nání imónipíri seaimíximí enagí nání soyíne xwírixí seamepíáriní wí píí seawaiipaxí menini. Ayinani soyíne siní fá níseaxirípa enjánáyí, níŋí re mófrixini, 'Ananirini. Xwiyfá píí wíaikimíni nání meníwípea oemini. Sa Gorixoyá níŋíyo dani uríŋigini.' yaiwírixini. ¹⁶ Segí sénáwarani, sénowarani, séríxímeáowarani, nawíni míniŋíáriní, níkumíximí emearíáriní, míyí seaurána segíyí wíamí píkipíáriní. ¹⁷ Soyíne nioni níxídaríŋagí nání amá nání wíxí níseáoniro símí tñí seaipíáriní aiwí ¹⁸ Gorixo yeáyí seayimíxemeaní enagí nání soyíne anípa wí imónipíáriní. Segí dífí wí ai anípa imóniníámani. ¹⁹ Soyíne ení neáníro nioni aniní níxíáriní, segí níŋípi eríkiemeáinípiríáriní.

"Jerusaremi xwírá ikíxepíáriní." uriní nánirini.

²⁰ "E nerí ai míxí nímeámí bíáyí aní Jerusaremi rípi mi awí mudímoagí níwiniróna 'Ríxa aní rípi xwírá ikíxepíri aní ayorfaní?' yaiwírixini. ²¹ E níwiniróna amá

Aiwá Anjñajo Múroagf nání imixigfí nánirini.

⁷ Jisaso, sfá biskerfá yisf mayf úrapí nimixiro iwamfó nigfáyi —Ayf sfá Anjñajo mĩpĩki Wiárf Múronjf nání sipĩsipf miá nĩpĩkiro narigfáyirini. Sfá ayi imónáná ⁸ o Pitaomĩ tñni Jonomĩ tñni re urĩñinigini, “Awagwi none aiwá anjñajo enjíná neamúroagf nání nání nání nuri neaimixĩpiyĩ.” urfagĩ ⁹ awau re urigfísixini, “Joxĩ ‘Awaũ ge nuri pĩránĩñĩf oimixĩpiyĩ.’ simónarini?” urfagĩ ¹⁰ o re urĩñinigini, “Awagwi anj e nĩremorfáná iniigf sixf maxĩñĩf wo tñni órórĩf ninĩrfná númĩ nuri anj o páwĩwámĩ awagwi enĩ nĩpáwiri ¹¹ anjwámĩ xiáwomĩ re urĩsĩxini, ‘Yearéwapĩyarĩño re rĩñoĩ, “Nionĩ gĩ seaiepsarĩñáoyfne tñni aiwá Anjñajf Wiárf Neamúroagfĩ nání anj awawá ikwĩrónĩñĩf gĩwámĩ dání nanfwinĩ?” Jisaso e rĩñoĩ.’ nuri ¹² o anj awawá seáyi emĩ ikwĩrónĩñĩf xwé wámĩ aiwá narigfáyĩf aiwá yeaanĩpĩrĩ mĩmĩaurfĩf yárinĩñĩf wámĩ síwá eaiáná e aiwá ríá neayeáisixini.” urowáraná ¹³ awau nuri Jisaso urfĩpĩ xixeni nĩwĩga nuri aiwá Anjñajo Wiárf Múroagfĩ nání imixigfísixini.

“Rĩpĩ gĩ warárinĩ.” urĩñĩf nánirini.

¹⁴ Ríxa aiwá nĩpĩrĩ bĩfíná Jisaso tñni wáf wurĩmeiarigfáwa tñni aiwá nanĩro nání nawĩni nĩñwearo ¹⁵ o re urĩñinigini, “Nionĩ sínĩ rĩñĩñĩf mĩnĩmeapa nerfíná ‘Gf seaiepsarĩñáoyfne tñni xámĩ aiwá Anjñajf Neamúroagf nání rĩpĩ onĩmĩni.’ aga nĩnimónfagĩ bĩfárinĩ. ¹⁶ Ayf rĩpĩ nání seararĩñĩni. ‘Aiwá rĩpĩ ámĩ bĩ bĩ nionĩ tñni xwáf tĩyo dání nanf wámamĩ. Gorĩxo xwioxfyo mĩmeámf nerĩ seameñweanf e dání aiwá rĩpĩ nání mĩkĩfĩ xixeni imónĩnfárinĩ. Iná dání nionĩ ámĩ nĩweapĩrĩ nionĩ tñni nawĩni nanf wárinĩ.’ seararĩñĩni.” nuri ¹⁷ kapĩxĩf wá nĩmeari Gorĩxomĩ yayf nĩwimáná re urĩñinigini, “Kapĩxĩf ríwá yanj nĩnĩro nĩga úpoyĩ. ¹⁸ ‘Iniigf wainf ámĩ bĩ xwáf tĩyo dání nĩmfámamĩ. Ríxa Gorĩxo soyfne xwioxfyo mĩmeámf nerĩ pĩránĩñĩf seameñweanf e dání iniigf wainf ámĩ iná nĩmfárinĩ.’ seararĩñĩni.” nuri ¹⁹ biskerfá bĩ nĩmeari Gorĩxomĩ yayf nĩwimáná nĩkwĩrĩrĩ yanj nĩwĩa nuri re urĩñinigini, “Nioniyĩ wará tĩyĩ soyfne arĩrĩ seaimfá nání rĩdiyowá nerfĩñĩf imónĩni. Rf wéná nionĩ nání dĩñĩf seainĩnfá nání nionĩ éapa biskerfá kwĩrĩrĩ seaiapĩrĩ éapa axĩpĩ éfĩrxini.” nuri ²⁰ awa ríxa aiwá nĩnĩmáná enjáná biskerfá nĩmearfíná épa kapĩxĩf iniigf wainf rĩwónjĩf wá nĩmeari re urĩñinigini, “Gorĩxo xwiyfá stĩñĩ bĩ réoárĩñĩf nání nionĩ nĩpĩrfná gĩ ragf pũyfĩf iniigf wainf sixf rĩwánĩñĩf imónĩni. ²¹ E nerĩ aiwĩ arfá nĩpoyĩ. Ámá nionĩ nání mĩyf nuriño nionĩ tñni nĩñwearane aiwá narĩñwini. ²² Ámá imónĩñáonĩ Gorĩxo rĩñĩf jfáyo axĩpĩ nĩnĩpĩkiro aiwĩ ámá nionĩ nání mĩxfyo mĩyf nuriñomĩ Gorĩxo xeanĩñĩf xwé winfá enagf nání aweyĩ!” urfagĩ ²³ wiepĩsarĩñowa yarĩñĩf re nĩga ugáfawixini, “None go go e winĩ nání ríá rarĩni?” nĩra ugáfawixini.

“None gĩmĩni go seáyi e imónĩrĩfenĩñoĩ?” rĩnĩgíá nánirini.

²⁴ Wiepĩsarĩñowa xwiyfá rĩpĩ enĩ nĩrĩro sfĩmf tñni re rĩnĩgíawixini, “None wo go seáyi e neaimónĩrĩ enjáná wone símajwĩyónĩñĩf wurfnanf wárfanĩ?” nĩrĩga warfíná ²⁵ Jisaso re urĩñinigini, “Émáyfá mĩxĩ ináyfáĩf ámáyfá stĩñwĩ e dání seáyi e nĩmónĩro wá enĩ bĩ mé sekaxĩni nuriño aiwĩ wĩwanĩñowa nání re rĩnarigfárinĩ, ‘Sfwi nĩaiwf nĩnĩ nionĩ tñmĩ imónĩgíayf arĩrĩ wiarĩñáonĩrĩni.’ rĩnarigfárinĩ. ²⁶ Soyfne enĩ awa yarigfápa axĩpĩ e mepanĩ. Segfĩ rárónĩñĩf imónĩfoyf ségwáonĩñĩf imónĩfwinĩgini. Segfĩ bosónĩñĩf imónĩfoyf sėnánĩñĩf omĩñĩf seaiarĩñónĩñĩf imónĩfwinĩgini. ²⁷ Dĩñĩf pĩránĩñĩf mópoyĩ. Nene pĩoĩ rarĩñwárinĩ? Ámá kikiáfá nĩñweámáná aiwá narĩño seáyi e imónĩñorfanĩ? Aiwá ríá nuyearĩ yanj wiarĩño seáyi e imónĩñorfanĩ? ‘Ayf kikiáfá nĩñweámáná aiwá narĩño seáyi e imónĩñorfanĩ.’ rarĩñwárinĩ. Nionĩ e imónĩñáonĩ aiwĩ soyfne tñni nĩñwearfíná ananĩ segfĩ ókĩnĩñĩf nĩmónĩrĩ arĩrĩ seaiarĩñáonĩrĩni. ²⁸ Soyfne wá iwamfó níwapĩyanĩro yarfíná nionĩ tñni éfĩ nĩroro pĩnĩ nĩnĩwĩarĩmĩf úfámamĩ. ²⁹ Ayf nání gĩ ápo ‘Joxĩ mĩxĩf ináyf nĩmónĩrĩ ámá ayo menjwearfĩrxini.’ nĩrĩñĩpa ³⁰ nionĩ enĩ re seararĩñĩni, ‘Nionĩ ríxa mĩxĩf ináyf nĩmónĩrĩ menjweañáná soyfne nionĩ tñni nawĩni aiwá nĩmfáf e aiwá nĩro iniigf nĩro nero negfĩ Isrĩerĩyf gwĩ wĩrĩf wĩrĩf wé wĩkáu sikkwĩf wáu enjĩyo xĩráowayfneñĩñĩf nĩmónĩro menjwearfĩfárinĩ.’ seararĩñĩni.” urĩñinigini.

“Pitaoxĩ ríwĩf nĩmorĩni.” urĩñĩf nánirini.

³¹ O re urĩñinigini, “Saimonoxĩni, Saimonoxĩni, Seteno soyfne nání Gorĩxomĩ sfĩmf tñni re urarĩni, ‘Ámá wĩf aiwá síkĩf tññĩf neyĩrorfíná yarigfápa nionĩ Jisaso wiepĩsarĩñĩf awa enjĩ ríá eanĩñoonĩrĩ iwamfó owĩwapĩyimĩni.’ Obo Gorĩxomĩ e urarĩni. ³² E nerĩ aiwĩ dĩñĩf soyfnefá nĩkwĩroarĩgíapĩf samĩñĩf mepa oenĩrĩ Gorĩxomĩ rĩxĩñĩf seaurĩyanĩgini. Saimonoxĩni, ríwéná joxĩf ámĩ dĩñĩf nĩmorĩ nĩkĩnĩmónĩrĩ nionĩ tñmĩnĩ nĩbĩrfná ámá nionĩ nĩxĩfardarĩñagfá nání dĩxĩf rĩrĩxĩfmeáowa simónarĩgíáyo enjĩ sixf eamĩxfĩrxini.” urfagĩ ³³ Pitaow re urĩñinigini, “Ámĩnáoxĩni, gwĩ rĩyfĩferanĩ, rĩpĩkĩferanĩ, nĩwawini

yeaipíríríní.” uráfagi ³⁴ o re uríñínigíní, “Pítaoxíní, sfá ríyimi karfkarf síní rfaiwá mírípa enáná xwíyífa bíau bí nioní nání re urayíríní, ‘Jísaso nání nioní majfáríní.’ urayíríní.” uríñínigíní.

Nígwí tñí fá tñí kirá tñí náníríní.

³⁵ O awamí re uríñínigíní, “Nioní xámí ‘Xwíyífa wáf emépoi.’ nísearowáriríná Nígwí wowí tñí árupianj wú tñí síkwí sú ámí bí tñí nímáxírímí memepa époi. searowáfagi aiwí soyfne amípi wí nání dáfí níkeamóníro remegfawixíní?” uráfagi awa “Oweoi, amípi wí nání dáfí níkeamóníñwanigíní.” uráfaga ³⁶ o re uríñínigíní, “E nerí aiwí agwí soyfne goxi goxi nígwí wowí tñíjoxí nímáxírímí ut. Árupianj enánáyí ení nímáxírímí ut. Goxí goxí kirá mǎxí nání enjyí mayoxí enánáyí díxí iyífa nípirírí bí éirixíní. ³⁷ Ayí rípi nání seararíñí. Bíkwíyo nioní nání re níñírí eáníní, ‘Rfá kíroarígíayo mépearígípa omí ení níkumǎxíro axípi mépepíríríní.’ níñírí eáníní. Amípi nioní nání níñírí eáníñípi xíxení nímóníñjoi.” uráfagi ³⁸ awa re urígíawixíní, “Ámínáoxíní, none mǎxí nání mǎñj bíxáu ríxa rípxáuríní.” uráfaga o “Xwíyífa ríxa apáníríní.” uríñínigíní.

Dáfí Oripíyo dání Goríxomí xwíyífa rírímí wíñj náníríní.

³⁹ E níñínímí anjyo nípeyearí xegí yaríñjpa dáfí mǎñj Oripíyi ríníñjímí nání yaríná xegí wíepísaríñjowa ení númí níyíro ⁴⁰ ríxa níremóríná awamí re uríñínigíní, “Seteno iwamó mísealwapiyípa oenírí nání Goríxomí ríxíñj urípoyí.” nurímí ⁴¹ amá síñj ananí iwanj mopaxí imóníñe numáná xwíayo xómíñj níyíkwímáná Goríxomí xwíyífa rírímí níwírí ⁴² re uríñínigíní, “Ápe, joxí nísimónírínáyí xeaníñj nioní nímeanípi kapíxí nioní nímíníñj imóníñjwá ananí emí mǎwíarímopaxíríní. E nerí aiwí nioní nímónaríñjpi mé díxí díñj tñí xíxení ananí imóníwínigíní.” uraríná ⁴³ anjínajf wo síñjání níwimónírí enj síxí weámíxíñjínigíní. ⁴⁴ E éaná Jísaso ríñíñj agwí esíñwíníñj wímeaagi Goríxomí xwíyífa enj tñí nuríríná xegí okíñj nípwerfíná ragíñj nípuri xwófxí ⁴⁵ Goríxomí xwíyífa rírímí wíaríñe dání éf níwíearómí nurí xegí wíepísaríñjowa tñj e weníñj éyí wíníñjínigíní. Díñj sípi wíaríñjagí nání enj samíñj níwóroa nuro sá órówapíñjaga níwínírí ⁴⁶ re uríñínigíní, “Pí nání soyfne sá wenjoi? Seteno iwamó mísealwapiyípa oenírí nání níwíapínimearo Goríxomí ríxíñj urípoyí.” uríñínigíní.

Jísasomí fá xegífa náníríní.

⁴⁷ Síni e uraríná re enjínigíní. Amá wí íkwíkwíerí bímiaríná amá Judasoyí ríníñj —O wíepísaríñj wé wúkaú síkwí wáú imónígfá woríní. O amáyo nípeameámi níyapírí Jísasomí kíyí míauñímínírí nání anjwí e báná ⁴⁸ Jísaso re uríñínigíní, “Judase, amá imóníñjóní pasá níñímerí kíyí nímiáunímínírí ríbaríñjíní?” uráná ⁴⁹ Jísaso tñí rogfáwa omí ríxa fá xíráníro yaríñjagí níwíníro re urígíawixíní, “Ámínáoxíní, ‘Awamí mǎñj órópoyí.’ rísímónaríní?” nuríro ⁵⁰ wo re enjínigíní. Apaxípáníñj imóníñj seáyí e imóníñjyá xínáíníñj nímónírí omíñj wíaríñjómí mǎñj rómínírí éyí pírf nímoýkírí arfá wé náúmí dánj mǎñj wírípíeaníñjíní. ⁵¹ Arfá mǎñj wírípíeáomí Jísaso “Píñí wíaríñj. E mepaní.” nurírí amá arfá mǎñj wírípíeáomí wé seáyí e níkwíarírí nanj imíxíñjínigíní. ⁵² Omí nanj nímíximáná apaxípáníñj imónígfá xwéowa tñí porís anj rídíyowá yarígíwámí awí mearoarígíáwa tñí Judayí mebaowa tñí awa xfómí fá xíráníro bíayo re uríñínigíní, “Soyfne mǎñj tñí iwanj tñí fá máxírígíyí amá íwí xauráparígíayo fá xíráníro yarígíápa níaníro ríbaríñjoi?” ⁵³ Nioní sfá ayí ayo anj sípísípí rídíyowá yarígíwámí ñweanáná soyfne fá wí mǎñíxírarígíawixíní. E nerí aiwí árfwíyíná obo emearíná soyfne fá níxíráníro nání ríseaimónígoi?” uríñínigíní.

Pítao “O nání majfóníríní.” uríñj náníríní.

⁵⁴ Jísaso e uráfagi aí awa omí fá níxero nímera nuro apaxípáníñj imóníñj seáyí e imóníñjyá anj e mearéománá Pítao awamí ríwíyo yaxídf néra nurí ⁵⁵ amá wí ákíñjyo anjíríwámí dání rfá níkearo ñweanagífa níwínírí o ení nípáwírí níwímeari e éf ñweanáná ⁵⁶ apíxí omíñj wíaríñj wí rfá wáf óñjáná Pítaomí nímímanj síñwí níwínírí síñwí agwí níwíga nípeyírí amá e ñwíxapígfáyo re uríñínigíní, “Amá ro ení Jísaso tñí emearíñj woríní.” uráfagi aí ⁵⁷ Pítao “Oweoi.” nurírí re uríñínigíní, “Ine, jíxí raríñj nání nioní majfáríní.” nurírí ⁵⁸ níñjweámáná enáná amí wo omí síñwí níwínírí re uríñínigíní, “Joxí ení amá Jísasoyáowa woxíñj imónaríní.” uráfagi aí Pítao “Royí, nioní xenwóníríní.” nurírí ⁵⁹ níñjweanísáná enáná amá amí wo amáyo arfki “Amá ro ení Garírí píropenífyo dánj enjagí nání nepa Jísaso tñí emearíñjoríní.” urayaríná ⁶⁰ Pítao re uríñínigíní, “Royí, joxí raríñjyí nioní majfáríní.” síní e uraríná re enjínigíní. Karfkarf wo ríxa rfaiwá ríñjínigíní. ⁶¹ Karfkarf rfaiwá ráná Jísaso níkínímónírí Pítaomí síñwí wínáná o Jísaso píne xámí re uráfpi “Karfkarf síní rfaiwá mǎrf enáná joxí bíau bí ayo ‘Jísaso nání nioní

majfáriní.' urayirfíni." urífpí nání díńf winfagi ⁶² nipeyearí ákíńa bfaríwámí dání ĩwí píf yf wfríníńíníńí.

Iwanj mépero xwirixf mépero egfá nánirini.

⁶³ Ámá Jisasomí fá xirárfígfáyf ikayíwí numeariro iwanj níméperfná ⁶⁴ xegf síńwíyo wfá nítárfmáná iwanj nearo re nura ugíawixíni, "Wfá nearókiamoaríńoxíni, iwanj go rfá reaaríni? Joxí wfá rókiamoaríńoxí enagf nání ríxa áwanj neareí." nuriro ⁶⁵ ikayíwí numearíróna ayá wí nurfasáná ⁶⁶ ríxa wfá ónáná Judayf mebaowa xwirixf imíxarfígfáyf, ayf apaxípaníńf imónígfá xwéowa tńf ĩwí ikaxf eáníńfípí mewegfáwa tńf awí eánáná Jisasomí awa táfamíni níméra níbíro wáfagfá ⁶⁷ awa re urígfawixíni, "Joxí yeáyf neayímíxemeanfá nání arfowayá xwfá piaxfíyo dání iwiaronfoyf raríńwáoxí enánáyf, áwanj neareí." urfagfá aiwí o re uríńíníńíni, "Nioní nísearfagí aiwí soyfne 'Neparíni.' nýaiwiro arfá nípfííméoi. ⁶⁸ Nioní ení yaríńf bí seafánáyf, soyfne áwanj wí nírfírfííméoi. ⁶⁹ E nerí aiwí re seararíńíni, 'Ámá imóníńáoní Goríxo, enf síxf eáníńoyá wé náúmíni ĩweámí nání anjwí ayoríni. Íníná o tńf nńĳwearí óńńf imónímáfáriní.' seararíńíni." urfagi ⁷⁰ nowaní re urígfawixíni, "Joxí niaíwí Goríxoyáoxíraní?" urfagfá o "Soyfne apí níraríńoi." urfagi ⁷¹ awa re ríńígfawixíni, "None xewaníńo xwíyfá mearíńípaxíńf raríńagí arfá wíwáyf nání síńwí wínarogfá amí wí níbíro xwíyfá mearípaxf mímóníni." ríńígfawixíni.

23

Omi Pairato tńf e wáfígfá nánirini.

¹ E níriníro nowaní nńwíapńímearo Jisasomí gapímanf Pairato tńf e nání níméra nuro ² níremómáná Jisaso nání níxekwímoro Pairatomí re urígfawixíni, "O yapf níneaiwapíya nuri Judayene yaríńwáyf níneawiaíkírí 'Émáfíyfá míf xf ináyf Sisaomí nígwí takísf nání mńf mńwípaní.' nńnearírf xewaníńo nání re raríni, 'Nioní amá yeáyf seayímíxemeanfá nání arfowayá xwfá piaxfíyo dání iwiaronńáoní, míf xf ináyf imóníńáoníriní.' raríńagí arfá wíwáriní." urfagfá ³ Pairato Jisasomí yaríńf níwia nurfná yaríńf re winíńíníni, "Joxí Judayíyfá míf xf ináyf imóníńoxíraní?" urfagi o "Joxí díxf ríxa apí níraríńoi." urfagi ⁴ Pairato apaxípaníńf imónígfá xwéowamí tńf amá e epíroyf egfáyo tńf re uríńíníńíni, "Xwíyfá mearípaxf imóníńf bí nání pífá megínaríńíni." urfagi aiwí ⁵ awa aríkí re urayígfawixíni, "Jisaso Judia píropenfí re amí amí nemerí amá nńf re oyaiwípoyínírf, 'O negf míf xf ináyf imónáná émáyo míf xf xfdowáraníwáriní.' oyaiwípoyínírf nuréwapíya waríńoríni. Garírí píropenfísfyo dání néra bńfíyf re ení aí nearéwapíyaríni." urfagfá ⁶ Pairato arfá e níwírí awamí yaríńf re winíńíníni, "O Garírí píropenfísfyo dánoraní?" urfagi ⁷ awa re urígfawixíni, "Oyf, Jisaso píropenfísf gapímanf Xeroto meńweaníyo dánoríni." urfagfá Xeroto ení íná Jerusaremí ĩweanagí nání Pairato o tńf e nání wíowáriníńíníni.

Omi Xeroto tńf e nání wíowáfígfá nánirini.

⁸ Judayowa Jisasomí gapímanf Xeroto tńf e nání níméra úána o eníná dání amíńf Jisaso yaríńíyf nání arfá níwírí "Omi síńwí owínímíni." níyaiwia bagf nání omí síńwí níwínírfná yayf níwínírf "Jisaso emímí bí oníwapíyiní." níyaiwírí ⁹ yaríńf obaxf níwíayaríńagí aiwí xfoyf bí muríńíníńíni. Murípa yarfná ¹⁰ apaxípaníńf imónígfá xwéowa tńf ĩwí ikaxf eáníńfípí mewegfáwa tńf xwíyfá rfá tńf xekwímóagfá ¹¹ Xeroto tńf xegf poríswa tńf uyfńf mero ikayíwí mearíro nemáná rapírap awíaxf wú míf xf ináyowa yínarfígfá imóníńf wú nuyíro amí Pairato tńf e nání wíowáriníńíníni. ¹² Xeroto tńf Pairato tńf xámí xepíxepá rónagíwáú sfá ayímí nawíní imóníńfísfíxíni.

"O pí éagi íkíáyo yekwíroárfmíni?" uríńf nánirini.

¹³ Jisasomí amí Pairato tńf e nání níméra úána Pairato "Apaxípaníńf imónígfá xwéowa tńf Judayf mebaowa tńf amá nńf tńf obfípoyí." nírfírf ¹⁴ awa amí báná re uríńíníńíni, "Soyfne xámí amá ro níméamí níbírf re nírfawixíni, 'O amá nńf 'Émáyo míf xf xfdowáraníwáriní.' oyaiwípoyínírf nísearéwapíya emearíńoríni.' nírfá aiwí soyfne xwíyfá umeararfígfá nání nioní segf síńwí anígfé dání yaríńf wíayíagí aiwí omí xwíyfá mearípaxf wí mímóníńíníni. ¹⁵ Xeroto ení pífá níwírí aí omí xwíyfá mearípaxf bí mímónípa enagí nání amí none tńf e nání seapowárenapfírfíni. Arfá épyof. None omí píkianí nání uyfńf enf bí aga mímóníni. ¹⁶ Ayínání 'Nioní yaríńápí nání rínearíńoi?' oyaiwínírf sa iwanjní níméperí wáfímfíni." uráná ¹⁷ Judayf xwíogwí ayf ayo aiwá Anfnajo Múroagf nání narígfáyímí "Émáfí gapímano negf amá gwí ĩweanf wo oneawáriní." níyaiwíro nání ¹⁸⁻¹⁹ amá e epíroyf egfá nawíní nńf xíxewíamí re urígfawixíni, "Jisasomí nípfíkírí Barabasomí —O Jerusaremí ĩweagfáyf wa tńf níwíapńímearo 'Émáyo míf xf

oxífdowáraneyi.’ n̄rīro m̄ixí n̄wiróná ámá p̄kiaḡfa omi émayí f̄á n̄xero gwí an̄fyo
 ŋwirárígf̄orinī. “Om̄i neawárii.” uráná ²⁰ Pairato “Jisasomi owár̄m̄inī.” n̄yawiwīr̄i ámá
 ayo ámi b̄i urfagi aiwi ²¹ ayí r̄f̄m̄iñf̄ t̄nī re urayiḡfawixinī, “Íkf̄áyo yekw̄iroárei. Íkf̄áyo
 yekw̄iroárei.” urayarfná ²² Pairato r̄ixa biaú urf̄f̄ aiwi ámi b̄i re ur̄iñ̄ñiginī, “Pí n̄áni? O
 pí f̄w̄í éf̄ n̄áni íkf̄áyo yekw̄iroár̄m̄inī? Xwiyf̄á omi n̄imear̄r̄i p̄kipax̄f̄ wí imóniñaḡi
 m̄iw̄iñ̄meánī. Ayin̄áni iwan̄ñi n̄imeperi wár̄im̄inī.” urfagi ai ²³ ámá ayí Pairato
 omi íkf̄áyo oyekw̄iroár̄m̄inī ar̄kí ámi wini s̄m̄f̄ t̄nī nurayiróná p̄né Pairatoyá xórór̄f̄
 wiḡfawixinī. ²⁴ P̄né oya xórór̄f̄ wiaḡfa n̄áni re ur̄iñ̄ñiginī, “Seḡf̄ seaimónariñ̄f̄p̄i xe
 oimóniñi.” nur̄iñ̄ ²⁵ ámá n̄ñi wiwan̄ñiyf̄i “Neawárii.” ur̄fo —O Jerusarem̄i ñweaḡf̄áyf̄ wa
 t̄nī n̄wiáp̄ñimearī “Émayo m̄ixí oxífdowáraneyi.” n̄rīro m̄ixí n̄wiróná ámá p̄kiaḡfa
 omi émayí f̄á n̄xero gwí an̄fyo ŋwirárígf̄orinī. O n̄áni ayí “Neawárii.” urfomi Pairato
 n̄wár̄r̄i Jisaso n̄áni wiḡf̄ d̄iñf̄ yaiwif̄áyo n̄ix̄f̄d̄r̄i porisowa íkf̄áyo yekw̄iroár̄ip̄r̄i n̄áni
 m̄inī wiñ̄ñiginī.

Jisasomi yekw̄iroáriḡf̄á n̄ániñī.

²⁶ M̄inī wíáná porisowa omi n̄imera nurfná Jisasomi iwan̄ñi mépeayíf̄a enaḡi n̄áni
 r̄ixa en̄f̄ meánīpa ner̄i ná neága war̄iñaḡi n̄w̄iñ̄ro ámá wo Saimonoyí r̄iñ̄ño —O an̄f̄
 xeḡf̄ yof̄ Sairinī d̄añorinī. O maiwí am̄fyo d̄áni Jerusarem̄i n̄áni bar̄iñom̄i óf̄ e orór̄f̄
 nin̄ro “O íkf̄á yoxáfp̄a níkwónim̄i Jisasomi oxífdinī.” n̄yawiwīro omi íkf̄á yoxáfp̄a sañf̄yo
 n̄wikwiár̄i ro n̄imera warfná ²⁷ ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ obax̄f̄ ikw̄ikwier̄f̄ r̄f̄w̄im̄inī nuro ap̄ix̄f̄
 obax̄f̄ wíwa enī r̄f̄w̄fyo núm̄i nuróná ñwap̄e t̄nī am̄ix̄f̄á n̄w̄iaw̄f̄d̄a war̄iñaḡfa ²⁸ Jisaso
 ník̄im̄on̄r̄i re ur̄iñ̄ñiginī, “Jerusarem̄i d̄añf̄ ap̄ix̄f̄ riwayíñe nioni ñw̄f̄ m̄in̄mieapa
 épyoi. Sewan̄ñiwayíñe n̄áni mieain̄ro seḡf̄ n̄iaiw̄fyo miearo éf̄rix̄inī. ²⁹ Ayí r̄ipī n̄áni
 searariñinī. R̄f̄w̄ená xean̄ñf̄ r̄íá t̄ñf̄ seaimen̄f̄a enaḡi n̄áni ap̄ix̄f̄ n̄iaiw̄f̄ t̄ḡf̄iwa wiḡf̄
 n̄iaiw̄f̄ n̄áni aga d̄iñf̄ sip̄i winf̄á enaḡi n̄áni ámá re r̄ip̄f̄f̄ar̄inī, ‘Ap̄ix̄f̄ ox̄f̄ roḡf̄iwa t̄nī
 s̄nī ap̄iyá n̄iaiw̄f̄ m̄ix̄ir̄iḡf̄iwa t̄nī ap̄ix̄f̄ s̄nī n̄iaiw̄f̄ am̄ñf̄ m̄inī m̄iwa yariñf̄iwa t̄nī
 iwa yayf̄ owinīnī.’ r̄ip̄f̄f̄ar̄inī. ³⁰ Xean̄ñf̄ ap̄i aga xaiw̄f̄ seaimen̄f̄a enaḡi n̄áni ámá
 d̄f̄w̄f̄ m̄iñf̄yo ‘N̄ipīerorī neaikwarimoi.’ ur̄ro d̄f̄w̄f̄ m̄iñf̄ on̄imīapia wim̄i enī ‘Seáȳi e r̄it̄f̄
 neait̄.’ ur̄ro ep̄if̄f̄ar̄inī. ³¹ Wé róniñ̄aonī íkf̄á s̄iñ̄ñf̄ñf̄ imóniñ̄aonī ai xean̄ñf̄ níkar̄f̄áyf̄
 n̄áni seyíñe f̄w̄f̄ yariñf̄áyo d̄áni íkf̄á k̄ir̄iñ̄ñf̄ñf̄ imóniñ̄f̄áyíñe an̄ipax̄f̄ sealkár̄niñf̄ar̄inī.”
 ur̄iñ̄ñiginī. ³² Ámá rik̄ik̄ir̄f̄o yariñf̄iwaú enī Jisaso t̄nī nawinī p̄kian̄ro n̄áni níkw̄ix̄iro
 n̄imera nuro ³³ r̄ixa yof̄ ámá M̄iñf̄ Ḡixweái r̄iñ̄ñe n̄irémoro omi íkf̄áyo n̄iyekw̄iroár̄imáná
 m̄id̄im̄id̄áni rik̄ik̄ir̄f̄o yariñf̄iwaúmi enī yekw̄iroár̄arfná ³⁴ Jisaso Gorixomi re ur̄iñ̄ñiginī,
 “Ápe, nioni niar̄iḡf̄á tiyf̄ awa majf̄á nimónimáná niar̄iñaḡfa n̄áni joxi yokwarim̄f̄ wiī.”
 urarfná porisowa Jisasoyá rap̄irap̄f̄ gon̄i gon̄i meám̄niñ̄eñ̄niñ̄i sárú nero yariñ̄iñaḡfa
³⁵ ámá núm̄i b̄f̄áyf̄ e n̄r̄owap̄ir̄o s̄iñ̄ñf̄ n̄iw̄iñ̄ro Judayf̄ ámin̄áowa enī ai r̄iper̄ir̄f̄ numero
 re r̄iḡfawixinī, “O ámá wíyo ar̄ir̄á wiagorinī. O nepa ámá ar̄f̄owayá xw̄f̄a piax̄f̄yo
 d̄áni iwiaron̄f̄oyi rariñ̄wá en̄ánáyf̄, Gorix̄o n̄ir̄f̄pear̄i nene yeáyf̄ neayim̄ixemearf̄a n̄áni
 ur̄owár̄enap̄ñf̄oyi rariñ̄wá en̄ánáyf̄, xewan̄iño ar̄ir̄á oinīnī.” n̄ira warfná ³⁶ porisowa
 enī ikayf̄w̄f̄ numeariróná iniñḡf̄ wainf̄ m̄ixí yariñ̄f̄p̄i m̄inī wian̄ro n̄áni an̄w̄i e n̄b̄iro
³⁷ re urayiḡfawixinī, “Joxi Judayf̄yá m̄ixí in̄áyoxi en̄ánáyf̄, j̄iwan̄iñoxi éf̄ m̄iniñe.”
 ur̄iḡfawixinī. ³⁸ “Ámá royf̄ m̄ixí in̄áyf̄ Judayf̄yáorinī.” n̄rīro íkf̄á wáráyo r̄f̄wam̄iñf̄ e
 neámáná oya yoxáfyi xw̄ápyi seáȳi émi p̄rauḡfawixinī.

³⁹ Rik̄ik̄ir̄f̄o yariñf̄iwaú, Jisasomi m̄id̄im̄id̄áni íkf̄áyo yekw̄iroár̄f̄iwaú w̄fo Jisasomi
 ikayf̄w̄f̄ nur̄iñ̄ re ur̄iñ̄ñiginī, “Joxi nepa ámá yeáyf̄ neayim̄ixemearf̄a n̄áni ar̄f̄owayá
 xw̄f̄a piax̄f̄yo d̄áni iwiaron̄f̄oyi rariñ̄wáoxiranī? J̄iwan̄iñoxi éf̄ m̄iniñ̄nī yawawi enī
 yeam̄inī eī.” urfagi ai ⁴⁰ w̄fo “E mur̄ipanī.” nur̄iñ̄ m̄ixí re ur̄iñ̄ñiginī, “R̄f̄niñf̄
 o meariñ̄f̄p̄i joxi ax̄ip̄i n̄imearī aiw̄i Gorix̄o n̄áni wáyf̄ m̄isinariniñ̄ani?” ⁴¹ Yawawi
 yeap̄ik̄iáná ayf̄ ananiñinī. f̄w̄f̄ yariñ̄w̄f̄yo d̄áni x̄ixenī yeap̄ik̄iar̄iñ̄oi. Ámá royf̄ f̄w̄f̄
 b̄i méaḡf̄ aiw̄i p̄kiariñ̄oi.” nur̄iñ̄ ⁴² Jisasomi re ur̄iñ̄ñiginī, “Joxi r̄ixa m̄ixí in̄áyf̄
 nimónir̄i n̄imeñwearfná nioni n̄áni d̄iñf̄ mótr̄ixinī.” urfagi ⁴³ Jisaso re ur̄iñ̄ñiginī, “Nepa
 r̄irariñinī. Agw̄i nioni t̄nī an̄ñ̄nam̄i ñweanf̄wiī.” ur̄iñ̄ñiginī.

Jisaso pen̄f̄ n̄ániñī.

⁴⁴ R̄ixa sogw̄f̄ áwinī e ñwean̄áná re en̄ñiginī. Sogw̄f̄ nis̄f̄kwir̄i an̄f̄ n̄m̄inī s̄f̄a xaiw̄f̄
 n̄yiniñara nur̄i r̄ixa 3:00 p.m. imónáná sogw̄f̄ ámi noxár̄ori an̄ñ̄ñiginī. ⁴⁵ Sogw̄f̄
 s̄f̄kwir̄iñ̄áná rap̄irap̄f̄ sep̄iá an̄f̄ sip̄isip̄f̄ rid̄iyowá yariñ̄f̄iwaú ñw̄f̄a t̄ñ̄ñim̄inī epan̄joár̄iniñ̄ñú
 áwinī e nax̄inowár̄ir̄i wúkaú epan̄joár̄iniñ̄ñiginī.

⁴⁶ Jisaso r̄f̄aiwá re r̄iñ̄ñiginī, “Ápox̄inī, ḡf̄ d̄iñf̄ oriñ̄ñir̄im̄inī.” nur̄im̄i d̄iñf̄
 yán̄ñ̄ñiginī. ⁴⁷ Jisaso d̄iñf̄ yán̄fagi porisowam̄i seáȳi e imóniño am̄ip̄i ayf̄ e éaḡi s̄iñw̄f̄ e
 n̄iw̄iñ̄r̄i Gorixomi yayf̄ numer̄i re r̄iñ̄ñiginī, “Ámá ro nepa wé róniño, sip̄i wí m̄im̄ix̄ipa

enjomí aí píkíwíni.” ríñínigíni. ⁴⁸ Ámá oxí apíxí nńńi Porisowa Jisasomi yekwíroáraríńá síñwí wínaníro bímífáyí sogwí sńkwíáríri ámí oxárorí nerí Jisaso perí éagí nńwíníro ayá fá nńxírínímí wígí anj e nání umígíawíxíni. ⁴⁹ Ámá Jisasoyá xegí imóníñyíyí tńńi apíxí Gariri píropenísíyo dánj o tńńi nawíni bígííwa tńńi ná jfámí onńmiápi nńrómáná omí píkíaríńá amípi api e éagí síñwí wínígíawíxíni.

Jisasomi xwíá weyárigíá nánirini.

⁵⁰⁻⁵¹ Ámá wo xegí yof Jusepoyí ríñíño —O Judia píropenísíyo anj xegí yof Arimatia dánoríni. O Judayíyá xwíríxí mearígíá mebáyí woríni. O wé róníño enagí nání xegí wífa Jisasomí píkianíro nání mekaxí nńmero yarígíápi nání “Apánirini.” mńwimóníñoríni. “Goríxo xwioxíyo mńmeámí nerí neameñweanfápi gíní gíná imónínfárani?” nńyáiwiro weníñfí nerí ñweanoríni. ⁵² O émayí gapímanj Pairato tńñj e nání nuri Jisaso píyomí xwíá weyárimnńrí nání yaríñfí nńwirí Pairato “Oyí.” urfagí nuri ⁵³ Jisaso píkíomí nńmeámí nńwepínńrí xwíá e dání rapírapfí apfá wenípi tńńi xopíxopfí nńrorí síñyáyo ámá óf ríxígfáyimí —Ayí ámá síní mńtagíayírini. Ayimí tńmńńrí nání nńmeámí nuri ínńmí tńñínigíni. ⁵⁴ Sabarfá nání amípi píraníñfí nńmńxíro tarígíáyimí nńńrí aiwí Sabarfá náyi ríxa anjwí e enjáná tńñínigíni. ⁵⁵ Apíxí Gariri píropenísíyo dání númí bńíwa “Jisasomí aríge rífa tarini?” nńyáiwiro síñwí wínaníro númí nuro síñá ófíymí síñwí nńwínńróńá xfómí taríńá ení síñwí nńwínńmí ⁵⁶ wígí anj e nání nuro Sadéyo Jisasoyá wará xópé éwanígíńńrí íkńá dńá dńñj nanj eaníñfí bń tńńi gńńfí bń tńńi píraníñfí nńmńxíro nńńro sá wegííwa Sabarfáyo ñwí íkaxí éaníñfípi raríñfípa kíkífá ñweagíawíxíni.

24

Jisaso ámí wíapńńmeañfí nánirini.

¹ Sadéyo aga wíá móníñfímí íwa íkńá dńá tńńi gńńfí tńńi xámí píraníñfí imńxarígíápi nńmeámí nuro ² ríxa Jisaso xwíá weyáriníñe nńrémoro síñá xwáripáyo manj e éf ráráriníño mńmegwínárí nńmega nuri yáni e wenagí nńwíníro ³ ófíymí nńpáwiro aí Ámíná Jisaso mńwenagí nńwíníro ⁴ “Píyo geráni?” nńyáiwiro ududfí nńńro rońáná re enjínigíni. Ámá waú egf rapírapfí xwínfá eagííwau símńmanj e rónapígísisíxíni. Símńmanj e rónapáná ⁵ apíxíwa wáyf níkaríńńro símńmanj xwíáyo íkwíróńáń awau re urígísisíxíni, “Síñfí úo nání ámá xwíá weyáraríge pí nání pfá yaríño?” ⁶ Síńí re mńweníni. Ríxa wíapńńmeánigíni. O síní seayńé tńńi Gariri píropenísíyo nemeńńá searíñfípi nání dńñfí mópoyí. ⁷ Re searíñfíni, ‘Negí Judayí ámá imóníñáoní mńyí nńńńróńá ámá fwí yarígíáyí fá nńńńxero íkńáyo nńyekwíroárfpńfń éñagí aí ámí sfá wíyau wíyi ríxa nńrímáná enjáná wíapńńmeámífárini.’ ríñfíni.” urfagí ⁸ íwa Jisaso xwíyífá enjńá uríñfí apí nání dńñfí nńwínńrí ⁹ xwáripáyo pńńi nńwíárímí nuro wíepísaríñfí wé wúkau síkwí wo awamí íwa wínfápi nání repíyí nńwiro ámá Jisasoyá xegí imóníñyoyí ení tńyoni repíyí wígíawíxíni. ¹⁰ Apíxí repíyí wíarígííwa Magídara dánj Mariaí tńńi Joanaí tńńi Jemisomí xńnáí Mariaí tńńi ámí wíwa tńńńrini. Íwa wáf wurńmeiarígíáfawamí wígí wínfápi nání áwanj urfagífa aí ¹¹ “Íwa wígí xwíyífá íkńá wíyo dánfíñfí raríñoi.” nńyáiwiro “Nepaxíni.” nńyáiwípa nero aí ¹² Pítaw nńwíapńńmeaní arńńi nuri xwáripáyo nńrémómáná nńpíkńwínńrí ínńmí weníñfí éyíyí wíníñínigíni. Rapírapfí Jisasomí xopíxopfí róníñńńi wí e wenagí nńwínńrí ámí xegí anj e nání nurińá e enagí wínfípi nání ududfí nera unjínigíni.

Wíepísinj wáú Emeasí nání warńńá wímeañfí nánirini.

¹³ Jisasoyá xegí ámá imóníñyíyí wáú sfá axíyímíni anj Emeasíyí rńńńñfípimí nání nuri —Anj apí Juseraremí dání ná jfámíne onńmiápiríni. ¹¹ kíromíta imóníñeríni. ¹⁴ Awau ófíyo nuri Juseraremíyo amípi Jisasomí wífápi nání repíyí nígá nuri ¹⁵ xwíyífá nńrīga warńńá Jisaso xewaníño anjwí e nńbńrí nńwímearí awau tńńi nawíni nuro ¹⁶ awau Jisasomí síñwí nńwínńrí aiwí omí mí mómíxí yaríńá ¹⁷ Jisaso yaríñfí re wíñínigíni, “Awagwí anj nurińá xwíyífá nńrīga warígíápi pí éf nání nńrīga waríñfí?” uráná awau éf nńrómáná símńmanj kípíñfí nńyiri ¹⁸ wfo, Kírípasoyí rńńńño re uríñínigíni, “Ámá nńńi Juseraremí urńnaníro ufáyó sa joxíni e imónípi nání majfáraní?” urfagí ¹⁹ o yaríñfí re wíñínigíni, “Juseraremíyo pí imóníñínigíni?” urfagí awau re urígísisíxíni, “Nasaretí dánj Jisaso nání rínaríñwí. O Goríxoyá síñwíyo dání ámá nńńyá síñwíyo dání ení wíá rókíamoaríñfí enj éaníñfí wo nímónńrí emńmí erí xwíyífá píraníñfí urńmerí yaríño nání rínaríñwí. ²⁰ Omí apaxípáníñfí imónígíá xwéowa tńńi negífá amíná neameñweagífáwa tńńi xwíríxí numero omí íkńá seáyíyo oyekwíroárfpoyíńńrí émayó mńńi wíoi. ²¹ Xámí nene dńñfí re kíkayówaríni, ‘Goríxo nene émayíyá gwí ñweañweáéníñfí imóníñweáéne nealkweanfá nání urowárenapńńfo ámá orfani?’ Dńñfí e kíkayówaríni. Xwíyífá apí aí ámí bń rípíríni. Omí ríxa nńpíkímáná enjáná sfá wíyau wíyi óráná ²² agwí sfá ríyímí neneýá

apixiwa ayá nearemoói. Íwa wáá mónijími áamá xwáripá tñj e nání nuro aí ²³ piyí tfo mñwejqá nñwínro nene jweaqwaé nání nñbro re nearáo, ‘Newané xwáripáyo dání oríjá nñwínranená anñnáj wáu nñronapíri “O síjñ ujoi.” nearíí.’ nearfagfa ²⁴ negí áamá wa áamá piyo tfe nání nuro apixiwa nearfápí síni axípi e imónijagí nñwínro aiwi piyomi síjñwí bí mñwínáo.’ Jisasomi repiyí e wíagfi ²⁵ Jisaso re uríjñgini, “Awagwí majmajfá yarigíwagwírini. Amípi wáá rókiamoogfáwa nñro rfwamíj e agfápi arfá nñwiri aiwí anñí ‘Neparini.’ nñyaiwiri dñj mñkwíropa yarigíwagwírini. ²⁶ Awagwí áamá yeáyí seayimixemeanfá nání arfowayá xwáá piaxíyo dání iwiaronfoyi rarigfo nání re rñyaiwiarñj, ‘O rññj bí mñmeá anan mñx ináyí nimónñri nikññmí Gorixó tfámññ jweapaxññ.’ rñyaiwiarñj? Oweoi, xámí rññj nñmeámáná rfwíyo níknñpaxññ.” nuríñ ²⁷ rfwamíj Gorixoyáyo amípi xfo nání nñrñññ eánijñpi Moseso eaje dání repiyí píranñj nñwiéra urí amípi wáá rókiamoogfáwa rfwíyo eagee dání ení repiyí píranñj nñwiéra urí enígnini. ²⁸ Anñ awáu warigíie ríxa anñj e nñrèmorfná Jisaso awáu “O wíarí nñmúrorí unñjoi.” oyaiwipiññri wíwapíyagná ²⁹ awáu urakionñrñranñri nání re urígnisixñni, “Joxí mñyeamúropani. Sogwí ríxa wéí enjagí nání sfá rórñññjoi. Yawawi tññ sá re oweaneyí.” urfagí awáu tññ sá wémññri nání nawíni anñjo nñpáwi ³⁰ nñjweagfásaná ríxa aiwá nanñro nerfná Jisaso bískferfápí nñmeari Gorixomi yayí nñwimáná níkwírñri mññ wiarfná ³¹ awáu ríxa síjñwí mí wómñxání nimónñri omí síjñwí mí wómñxáná re enígnini. O awáu síjñwí anñgíie dání anññññññni. ³² O anñfagí nñwínri re rññgnisixñni, “O tññ óyo nñbñranéná o xwíyá Gorixoyá rfwamíj eánijñpi píranñj repiyí nñyeaiéra barfná yegí xwioxíyo dání ríxa dñj nífá yeaññni.” nñrññri ³³ axiná Jerusaremí nání nñwiápññmeámí nuri wiepñsarñj wé wúkaú síkwí wo egfáwami tññ áamá awa tññ nawíni jweagfáyo tññ nñwimeari ³⁴ ayí “Ámináo ríxa wíápññmeánígnini. Saimonomí síjññí wimónñññni.” rñnaríjagfa arfá nñwiri ³⁵ amípi óyo néra úfñpi nání áwanñ nurí re urígnisixñni, “O ríxa bískferfá kwírarná yawawi ríxa síjñwí mí wómñxáwígnisixñni.” urígnisixñni.

Wiepi síjñyo áwini e éf rónapíj nánñrini.

³⁶ Síni Jisaso nání áwanñ e urarfná re enígnini. Xewaníjo áamá nñyoní áwiniñmí dání síjññí rónapíjññni. ³⁷ Síjññí rónapáná ayí sírñ nñpíkññro wáyí níkarññro “Piyíñj síwí womí síjñwí rfa wññjwíñ?” yaiwiarfná ³⁸ o re uríjñgnini, “Seyñé óf níkarññro ‘Jisatorfani?’ mñyaiwí dñj obíbxáí pí nání nñmóa warññjoi?” ³⁹ ‘Ayí Jisatorfani?’ yaiwípiññ síkwíyo tññ wéyo tññ síjñwí nanñpoyí. ‘Gíwí tññ enñ tññ enñ rí rení?’ yaiwípiññ wé seáyí e níkwíarñpoyí. Piyíñj síwí gíwí tññ enñ tññ tñññrñni?” nuríñ ⁴⁰ xegí wé tññ síkwí tññ síwá wíagí ⁴¹ ayí yayí seayimí dání winañro nero aí síni “Aga Jisatorfani?” mñyaiwí ududí nñwiga warfná o ayí “Piyíñj síwimani. O aiwá narñni.” oyaiwípiñññri re uríjñgnini, “Nioní nñmí nání aiwá bí menñrñni?” urfagí ⁴² ayí peyí pñf bí meaiáná ⁴³ o nurápiñ wígní síjñwí anñgíie dání nñjñgnini.

⁴⁴ O re uríjñgnini, “Xámí nioní síni seyñé tññ nemerfná xwíyá rípi searñjanígnini, ‘Rfwamíj amípi nioní nání Moseso jwí ikaxí nñrññ eanjñ tññ wáá rókiamoogfáwa nñro eagfápi tññ Bíkwí Samíyo nñrñññ eánijñpi tññ wí surfná mé aga xixení nimónññññni.’ searñjanígnini.” nuríñ ⁴⁵ awa rfwamíj xfo nání Bíkwí Gorixoyáyo eánijñpi nñjfná oimónñpoyñññri wígní dñj jfayo nanñ nñwimñññri ⁴⁶ re uríjñgnini, “Enñá dání Bíkwíyo rfwamíj re nñrñññ eánñni, ‘Áamá yeáyí seayimixemeanfá nání arfowayá xwáá piaxíyo dání iwiaronfo rñññ nñmeari nñperí aiwí sfá wíyau wíyi óráná ámi xwáripáyo dání wíápñññmeaññññni.’ nñrñññ eánñni. ⁴⁷ Rípi ení nñrñññ eánñni, ‘Áamá omí dñj nñwíkwírorññññmí dání xegí imónññññ xwíyá rípi wá wñmeipñññññni, ‘Segí fwi yarigíyáí rfwítmññ nñmamoro sanññ imónánáyí, Gorixó yokwaríñ seaiññññ.’ Jerusaremí dání anñ nñmññ wáí e wurñmeipñññññni.’ nñrñññ eánñni. ⁴⁸ Seyñé amípi nioní nání wñfná rípi nání áwanñ urímeñññññni. ⁴⁹ Arfá épyoi. Gí ápo enñá segí seáwowayá sfññmñññ e dání ‘Nioní segí seañfawéyo gí kwíyípi wimññññ.’ uríññpi seyñé seameanfá nání nioní ríxa seaiapowáñññññni. Seyñé Gorixoyá kwíyí émí dání síni enñ mñseaeámñññpa nerfná anñ rípiñmí pññ níwíarñmí amí amí mupanñ. E nerí aí ríxa enñ seaeámñññá nioní nání amí amí wáí urímeñññññni.’ uríjñgnini.

Anññamí nání peyíñj nánñrini.

⁵⁰ O Jerusaremí dání ayo nñwirñmeámí nuri anñ xegí yoí Betaniyí rññññññmí nñrémómáná xegí wé seáyí e níwíxññri ayí Gorixoyá dñj tññ píranññj onñweápiññññri amípi yaríñj nñwírni ⁵¹ síni nñwíarfná Gorixó omí nñménapñmí ríxa anññamí nání peyíññññni. ⁵² Ríxa anññamí nání peyíagí ayí e síjñwí nñwíñmí ámi Jerusaremí nání nuro seáyimí seáyimí nímóga nuróná ⁵³ íníná anñ rídiyowá yarigíwámí nñpáwiayiro Gorixomí seáyí e umeagfáññni.

Xwiyá yay neainarín Jono eanþirini.

Rfwamín rípi “Xwiyá yay neainapax Jono eanþiyi” ríninþirini. O Jisaso wíepisagowa worini. Xewaninjo nán níriri nearfná yumí “Wíepisarín Jisaso dín sít xfo uyinoi” níriri eanorini. O Jisaso ríxa nípémáná ntwiápnimeám anfnamí nán nípuyimáná enáná ám xwiogwí aga obaxí nípwemáná enáná rfwamín rípi eanþirini. Ámá “Goríxo arire imóninorfaní?” yaiwiarfná Jisaso ríri eri enþimí dán nífá imónirixiniri níriri eanþirini. “Óf Goríxo táfámininín ininþyi Jisasarfaní?” ntywairo dín ntwikwírorinþimí dán dín ntywimín imóninþi tfgáy eni imónirixiniri níriri eanþirini.

Xwiyáoyi riniho ámá imóninþi nánirini.

¹ Iwamfó xwá ríri sín menáná Xwiyáoyi riniho iná nweanþirini. O Goríxo tñi nawini nþweari o tñi xixeni imóninþirini. ² Aga iwamfó dán Goríxo tñi nweagfiorini. ³ O Goríxo nerinþimí dán amþí imóninþi nþini imóninþirini. Pí pí imóninþi wí xegþi mimónf xfo nerinþimí dánini imóninþirini. ⁴ O dínf ámá amþí sínf imóninfa nán tñinirini. Dínf o tñinþi, ayf ámáyo Goríxo imóninþi nán wá wókinfa nánirini. ⁵ Wá apí sfá yinarinje wá ónarfná sfápi wí sfá uyimixinþimani.

⁶ Ámá wo —O wayf neameainþ Jonoþ riniþorini. Goríxoyá xwiyá yanþ wiowáinþorini. Omí Goríxo urowárenapána ⁷ o ámá nfní wá apí nán arfá nwiwo dínf ikwíropí nán áwanþ urimíniri nán biþiniginí. ⁸ O ámáyo wá wókiarþjomaní. Sa wá wókiarþjo nán áwanþ nearimíniri biþinirini.

⁹ Aga nepa wá wókiarþjo, ayf rorini. Xwá tfo nán nþirfná Goríxo imóninþi nán dínf mopíri nán wá wókimixinþorini. ¹⁰ O xwá tfo nweanáná xwári tñi amþí tñi xfo nerinþimí dán imóninþi aiwi oxí apíxí mí mþwómixigfawixini. ¹¹ O ámá xegf Judayf tñif e nán úagf aiwi mumimínigfawixini. ¹² E nerí aiwi ámá omí numimíniro dínf wikwírófáy niaíw Goríxoyá oimónþoyiniri sinþf wininþirini. ¹³ Ayf niaíw ámá emearigfá yapi imónigfamaní. Apíxí xirarigfá yapi imónigfamaní. Ámáyo dínfyo dán eni imónigfamaní. Sa Goríxoyá dínfyo dán xegf niaíwþf imónigfáirini.

¹⁴ Xwiyáoyi riniho aga ámá nimóniri xwá tfo nene tñi nweanáná nene seáyi e o imóninþi aga xegf bi imóninþagi wininþwaniginí. O, Goríxoyá sinþinþf émiaonjo xfo tñi xixeni seáyi e imóninþagi wininþwaniginí. Ámaéne wá ayá wí neawianarþagi wininþwaniginí. Goríxo imóninþi nepa xixeni síwá neainarþagi eni wininþwaniginí. ¹⁵ O nán wayf neameainþ Jono áwanþ níriri fná wáf re riniþiginí, “O nioní re riniþorini, ‘Rfwáyo binfo nioní sín menáná o xámí nweanþagi nán nioní seáyi e nimónini.’ riniþorini.” riniþiginí. ¹⁶ Ayf rípi nán “Ámaéne wá ayá wí neawianarþagi winirane Goríxo imóninþi nepa xixeni síwá neainarþagi winirane enþwaniginí.” rarinþini. O wá nneawianirfná bi onimíapi mneawianþ xwapf ayá wí nneawianiri arirá ámí ámí neainþirini. ¹⁷ Ayf rípi nánirini. Moseso Goríxoyá dínf tñi nþf ikaxí níriri rfwamínf eanþ enþagi aiwi ayf Jisasí Kiraiso neaíwapiyinþimí dán Goríxo wá neawianarþagi nán nífá imónirane nepa xfo imóninþi nán nífá imónirane enþwáirini. ¹⁸ Wainá aiwi Goríxomí ámá go sinþf wininþirini? E nerí aí Nwá sinþinþf émiaonjo —O inína xanoyá sfáyo nweanþorini. Nene “Xano imóninþi apirfaní?” yaiwianí wá neaókimixinþirini.

Wayf neameainþ Jono xewaninjo nán riniþi nánirini.

¹⁹ Judayf wí Jerusaremí dán re niyaiwiro, “Wayf umeaiarín Jono ámá Goríxoyá dínf tñi yeáy neayimixemeanfa nán arfowayá xwá piaxfyo dán iwiaronfoyi rarinþwáorfaní? Worfaní?” niyaiwiro apaxþpáninþf imónigfá wa tñi ámá Ripaiyi riniþyf wa tñi —Ripaiowa anþ Goríxo nán ridiyowá yarigfíwámí mewegfáwamí sanþ uráparigfáwarini. Awa tñi nuro Jonomí “Goxirini?” urþoyiniri urowáfná ²⁰ awa nuro omí ntwimero yarínf “Goxirini?” wíáná o yumí bi mþwí waropárf niniþ “Aga nepa seararinþini.” nuriri “Nioní ámá yeáyf seayimixemeanfa nán Goríxoyá dínf tñi arfowayá xwá piaxfyo dán iwiaronfoyi rarigfonþmaní. Kiraisoyf rarigfonþmaní.” urfagi ²¹ awa yarínf re wigfawixini, “Joxí ayf o menánáyf, goxirini? Joxí wá rókiamoagf Eraijaoþirani?” urfaga o “Ayf nionþmaní.” urfagi awa “Joxí wá rókiamoagf Isþerene xwayf naniri nweanþwáoxirani?” urfaga o “Oweoi.” urfagi ²² awa “Joxí ‘Gonirini.’ simónarini? Ámá none nearowárenapfáyo áwanþ uraniri rarinþwini. Jiwanþjoxi ploþ rinarinþini?” urfaga ²³ o re urinþiginí, “Nioní wá rókiamoagf Aisaiao riniþi tñi xixeni ámá dínf meane dán rfaíwá re rarinþonirini, ‘Óf Ámináo nán píraninþf wimoþoyí.’ rarinþonirini.” urfagi ²⁴ awa —Parisiowa urowáfáwarini. ²⁵ Awa yarínf

re wigfawixini, “Joxi áma yeáyf neayimixemearfa náni arfowayá xwfa piaxfyo dáni iwiaronfoyi raritjwáoxi mimónipa eri wfa rókiamoagf Irajjaxoxi mimónipa eri wfa rókiamoagf nene xwayf naniri njeawjwáoxi mimónipa eri enjánáyf, pí náni ámayo wayf numeaiia waritjini?” urfagfa ²⁶ Jono re uritjiginini, “Nioni ámayo wayf numeairfna iniigf tfini umeaiaritjanonirini. E neri ai seyfne tfini áwinimi rojfi wo soyfne sitjwf mí mómixforini. ²⁷ Áma nioniyá rfwíyo bñfo náni raritjini. Áma nioni náni ‘Wé rónitjorini,’ niaiwiaritjagfa ai o aga seáyf e nimónitjagf náni oyá sikwf sú gwí wikweaipaxoniman.” uritjiginini. ²⁸ Jono iniigf Jodani rapáyo jfaritwáminini anj yof Betani tñj e wayf umeaiarfná nitwimearo yaritjifi apí wigfawixini.

Jisaso sipisipí rdiyowá nánitjif imónitjif enjagi nánirini.

²⁹ Wayf neameainj Jono, sá wejjo Jisaso xfo tñj e náni baritjagf nitwinitri re ritjiginini, “Sipisipí miá rdiyowánitjif áma nineneni uyinif yaritjwápi yokwarimf neainfa náni Gorixoxi neaiaritjono iworini. ³⁰ O re ritjorini, ‘Áma nioniyá rfwíyo bñfo nioni sinti menjána o njeawagf enjagi náni nioni seáyf e nimónitjorini.’ ritjorini. ³¹ Xámi nioni eni áma nitbiri yeáyf neayimixemeanfwinigitniri xwayf naniri njeawjwáomi mí mitwómixipa neri aiwi o náni gf Isireriyó wayf numeaiaritjipimi dáni wfa urókiamómíniri bitjirini.” ritjiginini. ³² Wayf neameainj Jono Gorixoximf xewaxo wimeaitjipi náni mko nimónitri áwanj re nearitjiginini, “Nioni kwíyf Gorixoyápi anjnamí dáni xawiówf yapí nitweapitri omi xerjweagf wnitjanigini.” nitnearitri ³³ re nearitjiginini, “Xámi nioni eni áma nitbiri yeáyf neayimixemeanfwinigitniri xwayf naniri njeawjwáomi mí mitwómixipa neri aiwi iniigf tfini wayf numeaiia ounitri nitrowarénapitjono re nitritjiginini, ‘Áma joxi kwíyf nitweapitri wimeagf wnitrofo náni ditjfi re yaiwiritxini,’ ‘Ámayo wayf numeairfná kwíyf tfini numeairf sitxí umimonofo, ayf orfaní?’ yaiwiritxini.’ nitritjiginini. ³⁴ Gorixoxi nitritjipí tfini xixeni nitwanitjoni omi sitjwf nitwinitri náni nimeaitjipi náni mkoní ‘O niaíwí Gorixoyáorini.’ seararitjini.” nearitjiginini.

Wiepsaritjif wáu awami nitwirimeáa unj nánirini.

³⁵ Wayf neameainj Jono, sá wejjo wíápi tñi xegf wiepsaritjif wáu tñni nawini éf nitrorfná ³⁶ wenitjif éyf wnitjiginini. Jisaso anj waritjagf nitwinitri re ritjiginini, “Sipisipí miá rdiyowá náni Gorixoxi neaiaritjono iworini.” rfagf ³⁷ wiepsaritjowáu Jono e rfagf arfa nitwiri Jisasomí nými warfná ³⁸ o nitkinitmónitri wnitjiginini. Awáu nými baritjagf nitwinitri re uritjiginini, “Pí yanitri nými nitbaritjif?” urfagf awau re uritjifisixitni, “Rabai –Negf agapfne nitritfná ‘Nearéwapitjaritjoxitri.’ raritjwápitri. Rabai, joxi anj giwámi wearitjirini?” urfagf ³⁹ o re uritjiginini, “Awagwi nitbiri sitjwf wnitjipit.” urfagf awáu tñni nuro anj xfo wearitjiwá sitjwf nitwinitri ritxa sfápi tñni 4:00 p.m. imónitjagf náni sfá ayi o tñni e sá wegafawixini. ⁴⁰ Wayf neameainj Jono Jisaso náni rfagf arfa nitwiri nými úfiwáu wfo Aditruorini. O Saimoni Pitaomí xexiritmeáorini. ⁴¹ O xámi nuri xexiritmeáoo Saimono náni ptá neri re urémeaitjiginini, “Yawawi áma negf Xibitruyf pñe tñni Mesaiaoyf raritjwáo –O áma yeáyf uyimixemeanfa náni arfowayá xwfa piaxfyo dáni iwiaronfoyi raritjorini. Kiraisoyf eni ritnitjorini. Omi ritxa sitjwf wnitmeáwit.” nuritimi ⁴² nitwirimeámi Jisaso tñj e náni nuri wimeáfná Jisaso omi sitjwf agwf nitwinitri re uritjiginini, “Joxi Jonomí xewaxoxi Saimonoxitri. Ríná dáni yof Sipasoxi –Yof apí Giritkíyf pñe nitritfná Pitaoyf raritjifápitri. (Yof mfkfpi sitjaf ritnitni.) Yof Sipasoxi ritritfáot.” uritjiginini.

Piripo tñni Nataniero tñni nánirini.

⁴³⁻⁴⁴ Jisaso, sá wejjo wíápi tñni Gariri pitropenisfyo náni umnitri nerfná áma womi –O Piripoyf ritnitjorini. Anj yof Betsaida dānjorini. Anj apí ayf Aditruo tñni Pitafo tñni eni anj apimí dānjowáurini. Jisaso Piripoyf ritnitjomí nitwimeari. Joxi nitxidei.” urfagf ⁴⁵ Piripo nuri xegf áma womi –O xegf yof Natanieroyf ritnitjorini. Omi nitwimeari re uritjiginini, “Áma Moseso enjina nitritri rfwamitjifi eari wfa rókiamoagfáwa nitrofo rfwamitjifi earo egfo ritxa sitjwf wnitmeáwini. O Nasaretí dānjf Josepomí xewaxo Jisasorini.” urfagf ⁴⁶ Nataniero áma Gorixoxi Isireriyó yeáyf uyimixemeanfa náni urowarénapitjono náni re uritjiginini, “Joxi re ritjaiwiaritjini, ‘Nasaretí dání nene ayá sfwf nearopaxf imónitjif bitjif imónitjipaxitri.’ ritjaiwiaritjini?” urfagf Piripo re uritjiginini, “Joxi nitbiri sitjwf wnit.” nuritimi nuri Jisaso tñj e barfná ⁴⁷ o Nataniero baritjagf nitwinitri o náni re ritjiginini, “Isireriyf wo ámayo yapf bitjif mitwíwapitjaritjono iworini.” rfagf ⁴⁸ Nataniero ududf nitwinitri re uritjiginini, “Arige neri joxi nioni náni nitjaf imónitjini?” urfagf Jisaso re uritjiginini, “Piripo sinti rfaiwá mitritjipa éfmi joxi ikfá pikfnami ikwapitjifyo njeawjwáni sitjwf ranfanigini.” urfagf ⁴⁹ Nataniero re uritjiginini, “Nearéwapitjaritjoxitni, joxi niaíwí Gorixoyáoxitri. Isirerene negf mitxí ináyoxitri.” urfagf ⁵⁰ Jisaso re uritjiginini, “Nioni ‘Joxi ikfá pikfnami ikwapitjifyo njeawjwáni sitjwf ranfanigini.’ ritritfagf

náni joxi ‘Gorixomi xewaxorfaní?’ nñiawiri dñj rñikwároariñini? Nion apimi seáy e imónñj bñ yariñagí sñwí nanírfáriní.” nuríri ⁵¹ omi re urññiginí, “Aga nepa searariñini. Anñnamí dání óf ináná Gorixoyá anñnají áamá imónñjóni tñj e nani yiri weapíri yariñagí sñwí wññipírfáriní.” urññiginí.

2

Agá iniñgí iniñgí wainí oimónñi imixñj nánñini.

¹ Sía wíyau pweáná Gariri píropenisíyo anñ bñ xegí yoí Kenai rñññjñpimi áamá wo apíxí mearariñagí nani aiwá apí nimixíro yaríná Jisasomí xínái anñ ayo ñweañáná ² omi tñni xegí wíepísariñowami tñni urepearífa enagí nani awa ení nñbñro ñweañáná re enññiginí. ³ Áamá aiwá apí nani awí eánfáyí iniñgí wainí nñni nowáraná Jisasomí xínái re urññiginí, “Iwe, wainí nñni rixa nowáráo. Bñ siní mñweníni.” urfagi ⁴ Jisaso re urññiginí, “Ineyí, jíxi nioní pí oenñri nñrariñini? Nioniyá enñ eánñj sññani imónñniyí rinámanti.” urfagi ⁵ xínái áamá aiwá nixero yanñ wiarígfáwami re urññiginí, “O pí pí searíyí xixeni xfdípoi.” urfagi ⁶ Jisaso sññá tñni xwárfá sixí imixññj wé wúmi dñj wo — Apí wani wani iwajfá nerfá 100 rítá iwajfá epaxípiñni. Judayí wígf yariñgápi tñni xixeni nerfá Gorixoyá sññwíyo dání amñpi wé rónígfá imonaniro igwífa wímoarígfápa yanñri yariñgápiñni. Jisaso sixí wé wúmi dñj wo apí wenagí nñwññri ⁷ áamá aiwá yanñ wiarígfáwami re urññiginí, “Iniñgí niwiro iwajfá nerfá magwí époi.” urfagi awa aga iniñgí iwajfá neróná magwí imñni yáraná ⁸ o awami re urññiginí, “Xwárfá sixí tñyo dání niwiro nñmeámí nuro seáyí wiarígfáoyíne seáyí e seaimónñjomí mñni wípoi.” urfagi awa nñmeámí nuro mñni wíáná ⁹ seáyí wiarígfáwami bosí umiearñjo aga iniñgí rixa wainí imónññpi gígfí neri — O awa iwífe nani majfá neri aiwí aiwá yanñ wiarígfáwa nñjñrini. O gígfí neri apíxí mearariñomi “Eñni.” nuríri ¹⁰ re urññiginí, “Áamá nñni iniñgí wainí yanñ nñwia nuróná re yariñgáriní. Xami awiaxípi yanñ nñwia nñsáná áamá wainí apí rixa nñnimáná enáná nanñ onñmiápi imónññpi yanñ nñwia warígfáriní. E yariñgá enagí aiwí joxí e méñni. Joxí xami wainí nanñ imónññpi yanñ nñneaiapíri aiwí wainí aga awiaxípi yomñj nñmerí agwñni neaiapariñni.” urññiginí. ¹¹ Jisaso Gariri píropenisíyo anñ Kenayo nñjwearífa emñni apí iwamfó nñwíwapiyirññjñpimi dání enñ eánñj xfo imónññpi síwá winarífa xegí wíepísariñowa sññwí nñwññro dñj wíkwírogfawixini.

¹² E nemo anñ xegí yoí Kapaneami rñññjñpimi nani nñwerí xegí xínái tñni xexirímeáowa tñni xegí wíepísariñowa tñni ení nawñni nñwero e sía árñni wí wegíawixini.

Jisaso anñ rídiñowá yariñgáwami nípáwiri enñpi nánñini.

¹³ Jisaso sññá Anñnajo Neamúroago rñññjñpimi anñ e imónññá Jerusaremi nani nñyoari ¹⁴ anñ rídiñowá yariñgáwami ákiñáyo nípáwiri wenñj éfyí wññññiginí. Nígwí nani wa burímákau bñ ero sipísipí bñ ero xawiówí bñ ero yariñagífa nñwññri nígwí senisí wiarígfáwa ení éf nñjwearo yariñagífa nñwññri re enññiginí. ¹⁵ Sámí nñmearí síkwífa nñyírearífa sipísipí tñni burímákau tñni mñxí xfdowáriní xiáowami ení mñxí xfdowáriní nígwí senisí yariñgáwayá nígwípi nñmearí emí noyaxímori wígf íkwianñwí ení mñwiárori nemáná ¹⁶ xawiówí bñ yariñgáwami mñxí re urññiginí, “Nñmeámí úpoi. Anñ gí ápoyá riwá makerfá anjwaniñj pí nani imixariñoi?” urfagi ¹⁷ xegí wíepísariñowa Bíkwiyo ríwamñj re nñññri eánññpi nani dñj winññiginí, “ Ápoxiniyá anjwami píranñj éfirixiniñri símí nñxeadfepññññjñpimi dání mñyífoyo urfkwinarññni.” nímónarini.” nñññri eánññpi nani dñj winññiginí. ¹⁸ Judayí ámñnáowa Jisaso épi sññwí nñwññro mñxí re urígfawixini, “Nene ‘E epaxorfaní?’ siaiwaní nani emñni bñ rixa rñneaiapariñini?” urfagá ¹⁹ Jisaso re urññiginí, “Soyíne anñ riwá pñeápoi. E nerfányí, nioní ámí sía wíyau wiyimi mñrímírfáriní.” urfagi ²⁰ Judayí ámñnáowa re urígfawixini, “None anñ riwá mñrarífa xwiogwí 46 neamúroñjwáriní. Joxí anani sía wíyau wiyimi mñripaxoxíraní?” urfagá aiwí ²¹ o e nurírfána ewayí ikaxí xewanñjo nani nñrñri e urññiginí. ²² Ayinani ríwéná Jisaso Gorixoyá dññjyo dání piyí weñe dání nñwiápnñmeámáná enáná wíepísariñowa ewayí ikaxí xfo anjwá nani urñññjñpi nani dñj nñwññri “Bíkwiyo xfo nani nñrññri eánññpi tñni xwíyá xfo rñññjñpi tñni neparñni.” nñyawiwo dñj wíkwírogfawixini.

Jisaso áamá nñni xwioxíyo dání yaiwiarígfápi nani nñjfa imónññj nánñini.

²³ Sía Anñnajo Neamúroago rñññjñpimi nani aiwá imixariñgífa Jisaso siní Jerusaremi nñjwearífa emñni yariñagí áamá obaxí e ñweagíyí sññwí nñwññro omí dñj nñwíkwíroro apaxí mé “Orfaní?” yaiwiaríñagífa aiwí ²⁴ xewanñjo nepaxíño nímónñri sññani “Onñrini.” nñrñri áwanñ mñrowiáronññiginí. O áamá nñni yariñgápi nani nñjfa imónñjo enagí nani áwanñ mñrowiáronññiginí. ²⁵ Áamá wígf yaiwiarígfápi xwioxíyo adadí nñwirí nñjfa imónñjo enagí nani wí áamá nñbñro apí nani áwanñ urípxaxomani.

3

Jisaso tñi Nikodimaso tñi xwiyá riniǵí nánirini.

¹ Ámá wo — O xegí yoí Nikodimasoyi riniǵorini. Gwí móniǵá yoí Parisiyi riniǵíyí worini. Axo Judayí meba worini. ² O sfá wiyimi arfwiyimí nuri Jisasomí ntwímeari re uriniǵini, “Rabai, ‘Joxí nearéwapiyariniǵí Gorixo rírowárénapinjoxi imónini.’ neaimónarini. Gorixo dñiǵ mukikayonjáná ámá wo emimí joxi yariniǵipi epaxí mimóniǵagi nání rariniǵini.” uríagi ³ Jisaso re uriniǵini, “Aga nepa rirariniǵini. Ámá giyí giyí seáymí dání meweapa nerínáyí, Gorixoyá xwioxíyo wí ǵweapírfa menini.” uríagi ⁴ Nikodimaso re uriniǵini, “Ámá go go ríxa xwé niwiarómáná arige neri ámi eweaniǵo? ‘Ámi xínáiyá agwíyo páwíáná omí ámi sijní xínáí xiripaxírini.’ níriri rirariniǵini?” uríagi ⁵ Jisaso re uriniǵini, “Aga nepa rirariniǵini. Ámá iniǵíyo dání eweari Gorixoyá kwíyíyo dání eweari mepa nerínáyí, wí Gorixoyá xwioxíyo nípáwiri ǵweapaxí menini. ⁶ Xaniyaumí dání xirarigiǵapi, ayí warápirini. Kwíyíyo dání imónariǵipi, ayí dñiǵ sijní imónariǵipini. ⁷ Nioni re rirápi nání, ‘Joxí “Gorixoyá xwioxíyo ǵweáimǵini.” nísimóniríná wí seáymí dání ewearípi nímúropaxímaní.’ rirápi nání ududí mǵsinípani. ⁸ Iminiǵ yariniǵipi nání dñiǵ mot. Iminiǵ xegí wimónariǵimaní yaríná joxi iwí rariǵagi arfa ntwirí aiwí gimi dání bǵpirani, gimi nání úǵpirani, joxi nǵjfa imónariǵimaní. Nǵjfa mimónipa neri aiwí ‘Iminiǵ menini.’ rípaǵimaní. Kwíyí ení axípi imónini. Ámá sijní ewearni sijní wínipaxí mimóniǵagi aiwí ‘Sijní meweáyiǵini.’ rípaǵí menini.” uríagi ⁹ Nikodimaso re uriniǵini, “Joxi nírariǵipi arige neri imónipaxírini?” uríagi ¹⁰ Jisaso re uriniǵini, “Joxi áminá negí Isirerene nearéwapiyariniǵí woxi enagi ai nioní rirariǵipi nání majfa rimóniniǵi? ¹¹ Aga nepa rirariniǵini. None nǵjfa imóniǵíyo nání rirane sijní wínijwáyí nání áwaní rirane yariniǵagi aiwí pǵné none rariǵwáyí soyíné arikwǵkwí yariniǵo. ¹² Amípi xwá ríriri imóniǵíyo nání áwaní searáná soyíné ‘Neparini.’ niyaiwiro dñiǵ mikwíropa yariniǵaga nání amípi anǵnamí imóniǵipi áwaní nisearínáyí, arige nero ‘Neparini.’ niyaiwiro dñiǵ ikwíropírfo? ¹³ Ámá imóniǵo — O anǵnamí dání weapiniǵini. O ámá niyoní aiwí oní anǵnamí nání yinjorini. ¹⁴ Enjíná negí arfowa ámá dñiǵ meanje nemeróná ámá weaxífa sidniǵ óyí sijní upírfa nání Moseso ainíxí tñni weaxífaníǵi nimixiri ikfáyo niǵwiráimáná seáyi e mǵeyoápi sijní ntwíniriniǵipimí dání sijní uǵfawixini. Ainíxí weaxífaníǵi imixiniǵipi niǵwiráiro sijní mǵeyoǵápa ámá imóniǵomí axípi numǵeyoapírfa rini. ¹⁵ Ámá omí dñiǵ wikwírófa giyí giyí dñiǵ niyimiǵi tǵfáyí imónipírfa nání omí numǵeyoapírfa rini. ¹⁶ Ayí rípi nánirini. Gorixo ámá niyoní dñiǵ sixí xwapí ayá wí nuyiri nání xegí niaiwí sijniniǵi émiaǵo nene nání wǵrénariǵiniǵini. Ámá xewaxomí dñiǵ wikwírófa giyí giyí maníniǵa nero dñiǵ niyimiǵi imóniǵipi tǵfáyí imónipírfa nání wǵrénariǵiniǵini. ¹⁷ Ayí rípi éwiniǵiniri Gorixo xegí xewaxomí xwífa ríriri nání uowárénapiniǵini. O ámáyo xwíyá umeárfwiníǵiniri murowárénapiniǵini. Yeáyi uyimixemeaníwiníǵiniri uowárénapiniǵini. ¹⁸ Xewaxomí dñiǵ wikwírófa giyí giyí Gorixo xwíyá umeáripaxí mimóniǵo. E neri aiwí xewaxomí dñiǵ mǵwikwírófa giyí giyí Gorixoyá sijniniǵi émiaǵomí dñiǵ mǵwikwíroarigiǵa enagi nání ríxa xwíyá umeáripaxí imóniǵo. ¹⁹ Sa mǵkí tǵyo dání Gorixo ‘Xwíyá tǵjoxini.’ uriri ‘Xwíyá mayoxini.’ uriri enífaní. O xwíarimí ǵweagiǵí e éfrixiniri wimónariǵipi wǵfaníǵi wókagi aiwí ámá wigí yarigiǵapi sipini imóniǵi enagi nání wǵ ókiniǵipi nání mǵwimónipa neri sfá yiniǵipi nání wimónariǵini. ²⁰ Ayí rípi nání ámá sipini yarigiǵíyo nǵni wǵ ókiniǵipi nání aga mǵwimóní sfá yiniǵipi nání wimónariǵini. Wigí yarigiǵapi wǵ ókimixinaníǵiniri wǵ ókine nání barigiǵamaní. ²¹ E neri aiwí ámá yadimiǵi yarigiǵíyo giyí giyí Gorixo wimónariǵipi oeminiǵi arfa ntwirí yariniǵipi sijnáni oimóniri wǵ ókine nání ananí barigiǵini.” uriniǵini.

Wayí umeainí Jono Jisaso nání riniǵipi nánirini.

²² E nemáná Jisaso tñni wiewisariǵowa tñni Judia píropeniǵíyo nání nuro wí e awa tñni nawini niǵwearóná ámáyo wayí numeaiia waríná ²³ wayí neameainí Jono aní yoí Inoniyi riniǵipimí — Aní api Serimi dání anwí erini. Jono aní apimí niǵwearíná e iniǵí obaxí weariniǵe enagi nání o ení ámá bímiarigiǵáyo wayí numeaiia waríná ²⁴ — Iná Jono sini gwí aníyo mǵniǵwirárinini. ²⁵ Iná Jono xíto xegí wiewisariǵowa re egfawixini. Ntwiápinimearo wigí Judayí wo tñni xwíyá níriniǵóná Gorixoyá sijníyo dání naní imónaniro nání iniǵíyo igífa eánarigiǵapi nání xwíyá ximiximí niniro ²⁶ e nemowa wayí neameainí Jono tñni e nání nuro re urigiǵawixini, “Nearéwapiyariniǵo, ámá joxi tñni iniǵí Jodani rapáyo jfariwámniǵi ǵweagiǵo — O joxi áwaní neariniǵo. O re yarini. Ámáyo wayí numeaiia warini. E yaríná oxí apíxí niaiwí nǵni o tñni e nání

warinjo. ur'agfa 27 wayf neameainf Jono re uriniginini, "Ámá wigf dñfyo dáni seáyí e imónarigfámani. Anfnami ñweajo 'Ámá o e neri seáyí e oimónini.' miyaiwipa nerfnáyí, wí e neri seáyí e imónipaxfámani. 28 Xámi nioni áwanf re seararinjagf arfá nigfáriní, 'Nioni Kiraisoni, ámá yeáyf seayimixemeanfa náni arfowayá xwáf piaxfyo dáni iwiaronfoyi rarigfontmani. Omí xámi umeáwinigininí nrowárenapinjoni. seararinjagf ríxa arfá nigfáriní." nurí 29 ewayf xwíyá bí rípi uriniginini, "Apíxí ñwirarfoyi ayf apíxí oyáiriní. Apí wá wíinjoyáimant. E neri aiwi o damí dání éf nrorí apíxí meáo yayf yarinjagf arfá ñwirfná xfo ení yayf seáyimí dání yaríntriní. Ayínáni dñf nífá ñnintriní bí onímiápi mñinarinini. 30 Nioni ríxa yfw nímoğa warfná xewaninjo niwiarorí aga nepa néra nuninjo." nurí 31 ámi re uriniginini, "Ámá erami dáno ámá ñyoní seáyí e wimóninjiní. Ámá xwáf rírímí dánoní aga ámá imóniní amípi xwáf tfo dánf náni ríri yarínáontriní. E neriñf aiwi anfnamí dáno aga ñyoní seáyí e wimónini. 32 Xewaninjo anfnamí dání sñwí wíntriní arfá wirí eníyíf náni ámáyo áwanf nura warinjagf aiwi wí o áwanf rarínjpi mumímarinjo. 33 E seararinjagf aiwi ámá áwanf o rarínjpi arfá ñwirí 'Nepariní.' yaiwífá gíyí gíyí réninj rarinjo, 'Nepariní. Goríxo xfo rarínjpi tñí xixeni yaríntriní.' rarinjo. 34 Ayf rípi nántriní. Ámá Goríxo urowárenapinjomi xewaninjo yá kwíyí ayíkwí mwinj enjagf náni xfo yá xwíyá ñra warinjiní. 35 Xano xewaxomí dñf síxí nuyirí amípi nñní fáninj wíepfxñiasinjiní. 36 Ámá xewaxomí dñf wíkwíroarigfá gíyí gíyí dñf ñyíminj imóninjpi tfgáytriní. E neri aiwi xewaxomí aríkwíkwí wiarigfáyo dñf ñyíminj imóninjpi wímeanfá meniní. Wíkwí Goríxo ámá ayo wónarinjpi aninj wíkwímonfáriní." uriniginini.

4

Jisaso tñí Samariayf apíxí wí tñí xwíyá rínigfí nántriní.

1-3 Parisiowa arfá re wigfawixini, "Jisaso wíepisarínjyí imíxtriní wayf umeairí yarfná oyáyf wayf umeairinjf Jonoyá wíepisarínjyo ríxa wíarf múroarinjoi." arfá e wíagfa aiwi Jisaso xewaninjo ámáyo wayf umeairinjagf marfái, sa xegf wíepisarínjowa wayf umeairinjagfa náni Parisiowa arfá e wigfawixini. Áminá Jisaso Parisiowa arfá e wífá enjagf náni níjfa nimóniní ámi Gariri pñopenisfyo náni umíntriní náni Judia pñopenisfyo pñní ñwíarimí nurí 4 "Aga Samariayf anj tñjmani oumini." ñyaiwimo imaní nurfná 5 Samariayf anj bí xegf yof Saika ríninjpi —Anj apí xwáf eníná Jekopo xewaxo Josepomí winjpi tñj e anjwí eriní. 6 Míñnjwí Jekopo inígf iwinfá náni rípinjwá eriní. Anj apí tfe ñrémómáná sogwf áwín e ñweanáná anj éf nání enj samínj uwéagf inígf náni minjwí rípinjwá tñj e sá ññweari 7-8 wíepisarínjowa aiwá bí yaníro náni anj apimí náni ríxa numáná enjáná Samariayf apíxí wí inígf iwimíntriní barinjagf ñwíntriní re uriniginini, "Inígf iwípi bí oníminí." urfagi 9 í re uriniginini, "Aríge simónfagi joxí 'Inígf bí ñiapei.' ñrarínjiní? Joxí Judayf woxítriní. Niíní Samariayf apíxí wíñ enjagf náni rírarínjiní." —Judayf Samariayf tñní wí kumíxinarigfá menjagf náni í e urfagi 10 Jisaso re uriniginini, "Jíxí Goríxo ámáyo anfá wiarinjpi náni níjfa imóniní nioni 'Inígf bí ñiapei.' rírfáoní náni níjfa imóniní neri sñwiríyí, jíxí yarínj níáná nioni inígf dñf sñj síewepaxf imóninj bí siapimíntriní éariní." urfagi 11 í re uriniginini, "Ámináoxiní, inígf ayf ná mfmí ríwoni. Inígf iwirí náni ení mímáxininjagf náni inígf iwirí mímóninjiní. Ayínáni joxí inígf dñf sñj síewepaxf imóninjpi ge iwíriní? 12 Joxí 'Négf arfo Jekopomí —O múnjwí ríwá ñrípíriní inígf xewaninjo ñrí xewaxowa ñro xegf sipísipí burímákau amípi ñro enjoriní. Omí ananí wíarf múroñáontriní.' ríyaiwínarínjiní?" urfagi 13 Jisaso re uriniginini, "Ámá inígf ríwámí nfá gíyí gíyí nñní ámi inígf náni winayínfáriní. 14 E neri aiwí ámá inígf nioni wíápi nfá gíyí gíyí ámi inígf náni winayínfá meniní. Ayf rípi nántriní. Inígf nioni mñní wíápi ámá xwíoxfyo inígf sñminj mearinje dání úrúriní yarínjpaninj nimóniní dñf ñyíminj imóninjpi iníná ñweapírfá náni wímíxínfáriní." urfagi 15 apíxí re uriniginini, "Ámináoxiní, niíní ámi gwíñf yeáyf mñnija oenín inígf joxí rarínjpi ñiapei. Inígf iwimíntriní mñbipa emfá náni ení ñiapei." urfagi 16 o re uriniginini, "Jíxí nurí díxí oxomí ñwirimeamí re náni bñpiyí." urfagi 17 apíxí re uriniginini, "Oxí mayíntriní." urfagi Jisaso re uriniginini, "Jíxí 'Oxí mayíntriní.' ñrarínjpi xixeni ñrarínjiní. 18 Ayf rípi nántriní. Jíxí oxí wé bí ñpíní rímeagfíxítriní. Jíxí ámá agwf meáninjo díxí oxo menjagf náni xixeni nepa ñrarínjiní." urfagi 19 apíxí re uriniginini, "Ámináoxiní, 'Joxí e ñrarinjagf náni wífá rókíamoarigfá woxírfáni?' nimónariní." nurí 20 re uriniginini, "Eníná negf arfowa Goríxomí yarínj wiro yayf wiro yaníro náni dñwí rípiní náni bagfáriní. E neri aiwí Judayné re rarigfáriní, 'Wí e marfái, sa Jerusalemí dániní yayf ñwirfná ayf apání yarínjo.' rarigfáriní." urfagi 21 Jisaso re uriniginini, "Ineyí, píráninj arfá ní. Sfá wíyi dñwí rípiní dániraní, Jerusalemí dániraní,

ápo Gorixomi yayf m+wiþr+rfá nánþ parimonfárinþ. ²² Seyfné yayf wiarigfo arigénþf imónþþþ nánþ majfá imónþþ. E nerþ aiwþ yayf wiarþþwá arigénþf imónþþþ nánþ Judayene nþþfárinþ. Ayf rþþþ nánþrinþ. Gorixó ámayo yeáþf uyimþxemeámþnþri yarþþþþ gwþ Judayene imónþþwárimþ dánþ yarþþf enagþ nánþ o, yayf wiarþþwá nene nþþfárinþ. ²³ E nþriþriþ aiwþ sfá ámá e nero yayf nþriþxþnþri wimónarþþþþ tþnþ xþxenþ wiarþþfáþf ápo Gorixomþ xegþ kwþþyo dánþ yayf wiro xþxenþ xfo imónþþþþ nánþ dþþf nþmoro yayf wiro wþþrþþy rþxa anþwþ e nerþ rþxa parimonþ. Ayf rþþþ nánþrinþ. Ámá xfo nánþ e nero yarþþfáþf nionþ gþ yayf niarþþfáþf imónþriþxþnþri wimónarþþf enagþ nánþ rarþþþnþ. ²⁴ Gorixó kwþþnþ enorþnþ. Ayþnánþ omþ yayf wiarþþfáþf xegþ bþ epaxþmanþ. Sa kwþþyo dánþ yayf wiro xþxenþ xfo imónþþþþ nánþ nepa dþþf nþmoro yayf wiro epaxþrinþ. urfagþ ²⁵ apþxi re urþþnþginþ, “Mesaiáo — Ámá Gorixó yeáþf neayimþxemeámþa nánþ arfowayá xwþ piaxþyo dánþ iwiaronþoyþ rarþþwáorþnþ. O ámá nimónþriþ bþnfáþþ nánþ niþnþ nþþfárinþ. O nþbþrþná amþþþ nþnþ áwanþf nearþnfárinþ.” urfagþ ²⁶ Jisaso re urþþnþginþ, “Oyþ, jþxþ tþnþ xwþþfá rþnarþgwþf ronþrinþ.” urþþnþginþ. ²⁷ E urarþná xegþ wieþþsarþþowa, anþ þþþþþþ nánþ úfáwa ámþ nþþro wenþþf éfáþf wþnþgþawixþnþ. Apþxþ wþ tþnþ xwþþfá rþnarþþwagþ nþwþnþro ududþ nero aiwþ wo nþwiáþþnþmeariþ xwþþfá bþ re murþþnþginþ, “Joxþ þí uráþþmþnþri urarþþnþ? Þí nánþ í tþnþ xwþþfá rþnarþþnþ?” murþþa éaná ²⁸ apþxi xwárfá sþxþ e nþþmþ anþ þþþþþþ nánþ nurþ ámayo re urþþnþginþ, ²⁹ “Ámá niþnþ enþná dánþ néra bþþþþþ nþþnþ nánþ áwanþf nþrarþþomþ nurane sþþwþ owþnaneþ. O Kiraiso, ámá yeáþf neayimþxemeámþa nánþ arfowayá xwþ piaxþyo dánþ iwiaronþoyþ rarþþwáo menþranþ?” urémeáaná ³⁰ ayf anþþþþþþ þnþ nþwiáþþmþ Jisasomþ sþþwþ wþnþe nánþ ugþawixþnþ.

³¹ Wieþþsarþþowa apþxi ámayo wirþmeámþnþri úaná “Nearéwapiyarþþoxþnþ, aiwá bþ neþ.” urarþþwagþa aí ³² o re urþþnþginþ, “Aiwá nþmþ nánþ soyfné majþáþf tþþáonþrinþ.” urfagþ ³³ wieþþsarþþowa nepa aiwá nánþ neararþnþri re rþnþgþawixþnþ, “None þþamþ úaná ámá wo nþbþrþ aiwá nþnþ nánþ mþnþ rþa wþþo?” rþnarþná ³⁴ Jisaso re urþþnþginþ, “Nionþ nþrowárenáþþo e éwþnþginþri wimónarþþþþ eri xfo ‘Joxþ e éþriþxþnþ.’ nþriþþþ xþxenþ yáþriþ nerþnáyf, ayf gþ aiwánþþf imónþnþ. ³⁵ Seyfné ewayþ xwþþfá rþþþ mþrþþa yarþþfárinþ, ‘Emá wáþ wáu sþnþrinþ. Rþxa múróána aiwá mianþwárinþ.’ mþrþþa yarþþfáranþ? Seyfné e nþriþro aiwþ nionþ re seararþþnþ, ‘Nþwiáþþnþmearo omþþþyo mþnþ mþnþ wenþþf emiamóþoyþ. Aiwá rþxa yóþ nerþ mipaxþ imónþnþ. ³⁶ Agwþ aiwá mþarþþf go go omþþf nerþná xegþ éþþþ nánþ nþgwþ nþmeariþ ayf dþþf nþyþmþþf imónþþrþa nánþ rþxa yarþnþ. Aiwá þwþa urarþþo tþnþ mþarþþo tþnþ nawþnþ nþwáunþ yayf epþi nánþ e yarþnþ. ³⁷ Xwþþfá seyfné re rarþþfáþþ, ‘Wo þwþa urþriþ wo mþriþ yarþþfárinþ.’ rarþþfáþþ, ayf nionþ rþrþþþ tþnþ xþxenþ rþnþnþ. ³⁸ Nionþ gþ sealeþþsarþþoáþfne, aiwá soyfné þwþa murþþfáþþ mþþrþþ nánþ searowáþþarþnþ. Soyfné aiwá wa þwþa urþþfáþþ nþmþróná awa anþþf mþnþ egþáþþ mþarþþo.’ urþþnþginþ.

³⁹ Samariayþf, anþ þþþþþþ dánþþf apþxi áwanþf re urfagþ “Ámáo niþnþ enþná dánþ néra bþþþþþ nþþnþ nánþ áwanþf nþriþþo.” urþf enagþ nánþ obaxþ o nánþ dþþf nþwþkwþroro nánþ ⁴⁰ nþþro nþwþmearóná nene tþnþ onþweaneþnþro yarþþf wþagþa o sfá wþyáu e wenþnþginþ. ⁴¹ Ámá obaxþ wþnþ wþnþ enþ xwþþfá o rarþþþþ arþá nþwiro nánþ dþþf nþwþkwþroro ⁴² apþxiþmþ re nura ugþawixþnþ, “Jþxþ nearþþþþ arþá nþwirane nánþnþ omþ dþþf mþwþkwþroarþþwþnþ. Newanþþene enþ o xwþþfá rarþþþþ arþá nþwirane rþxa nþþfá nimónþriþ re yaiwiarþþwþnþ, ‘Ámá nþyonþ yeáþf uyimþxemeámþnþriþ bþþorþanþ?’ yaiwiarþþwþnþ.” urþþnþginþ.

Gapþmanþ woyá niaþwomþ nanþ imþxþþf nánþrinþ.

⁴³ Sfá wþyáu wenþ anþ apimþ þnþ nþwiáþþmþ Gariri þþropenþþyo nánþ unþnþginþ. ⁴⁴ Jisaso xewanþþo re rþþo enagþ nánþ, “Wþá rókiamoarþþf gomþ ámá xegþ anþ e dánþþf wé þkwþarþþyo unþwþrþarþþfáranþ? Oweoþ.” rþþo enagþ nánþ ámþ Gariri þþropenþþyo nánþ unþnþginþ. ⁴⁵ Ayþnánþ Gariri þþropenþþyo rémóána Gariri nþweáþf enþ aiwá sfá Anþnajo Múroagþþy nánþ Jerusaremþyo nánþ nþyiro nþþwearóná amþþþ xfo yarþþþþ wþnþgþa enagþ nánþ wigþ anþþyo rémóána umþnþnþgþawixþnþ.

⁴⁶ Jisaso Gariri þþropenþþyo anþ Kenat rþnþþe — E xámþ aga iniþgþ aí wainþ imþxþþf erþnþ. E nþrémorþ nþweanþána gapþmanþ wo xegþ íwo sþmþxþ nerþ anþ yoþ Kapaneamþyo nþweanþána ⁴⁷ xano arþá re wþnþnþginþ, “Jisaso Judia þþropenþþyo þnþ nþwiáþþmþ nþbþriþ Gariri þþropenþþf þþyómþnþ rémónarþþþo.” rarþþwagþa arþá e nþwþriþ Jisaso tþnþ e nánþ nþyapþriþ xegþ niaþwo rþxa nþþemþnþriþ anþwþ ayo enagþ nánþ o nþweapþriþ gþ íwomþ nanþ oimþxþnþriþ yarþþf wþagþ ⁴⁸ Jisaso re urþþnþginþ, “Seyfné nionþ emþmþ mepa eri amþþþ ayá rþwamónþpaxþ mepa eri yarþþþþ nþnanþrþnáyf, wþ dþþf nþkwþroþþrþmeoþ.” urfagþ ⁴⁹ gapþmano re urþþnþginþ, “Ámþnáoxþnþ, gþ íwo penþnþriþ joxþ anþnþ weapeþ.” urfagþ ⁵⁰ Jisaso re urþþnþginþ, “Dþxþ anþ úþ. Dþxþ íwo sþþf unþþoþ.” urfagþ o xwþþfá Jisaso urþþþþ

“Neparini.” niyaiwiridi diñi nikiwrori xegi anji e nani nuri nuri ⁵¹ of e sa wenjo wifapi tñi sini ofyo warina xegi xinaiwaniñi nimoniro omiñi wiariñgíawa of e orori niniro re urigíawixini, “Dixi iwo rixa sñi únigini.” uríagfa ⁵² o yariñi re wiñinigini, “Gina nanji imoniniginini?” uríagfa awa re urigíawixini, “Aginá 1:00 p.m. imonana wara rfa pirí pñi wiariñgini.” uríagfa ⁵³ xano re yaiwiñinigini, “Aginá Jisaso ‘Dixi iwo sñi unijoi.’ nriñina simixi pñi wiariñgini?” niyaiwiridi xfomi diñi niwkwrori xegi fwiaxe eni diñi wkwrogíawixini. ⁵⁴ Jisaso Judia piropenisfyo pñi niwiariñi ami Gariri piropenisfyo nemeñna emimi ami bi api enjiginini.

5

Sikwi ikf enji womi nanji imixiniñi naniñi.

¹ Jisaso e nemo niñweañisana Judayí wigi yariñgíapa Gorixo nani diñi moanro aiwa Jerusalemio imixarina o e nani niyoari nremomana ² —Jerusalemio akina fwi wiyi Sipisipiyi riniñiyi tñi e ipi wa Xibruyí pñe tñi xegi yo Betesaida riniñiwa e riwonwarini. Midimidani rwiwi nani anji wiawo we wu mirinijerini. ³ Anji wiawo we bi api mirinije ama simixi yariñgíayí tñi sñiwí supariñgíayí tñi sikwi ikf egíayí tñi sikwi we kirini egíayí tñi ayí obaxi e niñwearo [iniñi yaromi epi sñiwí owinaneyiniri ñweariñgini. ⁴ Waini waini aññaji Gorixoya wo niweri ipiwami yaromi meana ama simixi tñiñgíayí go go xami pawiana xegi wara nanji imonariñi enaji nani ñweariñgini.] ⁵ Jisaso e nremori ama e ñweariñgíayí wo —O xegi simixipi yariña xwiogwi 38 muroñori. ⁶ O e wenaji sñiwí niwiniñi “Simixi enina dani nera biñorani?” niyaiwiridi niñi e nimoniri nani re uriniginini, “Joxi ‘Nanji oimomini.’ risimonariñi?” uríagfa ⁷ simixi re uriniginini, “Ama roxiñi, ipiwa yaromi eana ama ipiyo niniñmeari niwariñi nani mayoniriñi. Niwanijoni niwiapiniñmeari nuri pawimiriñi yariña ama wa xami pawariñgini.” uríagfa ⁸ Jisaso re uriniginini, “Niwiapiniñmeari dixi ikwianwi ni xoperi niñmeami ut.” urana re enjiginini. ⁹ Nanji nimoniri xegi ikwianwi niñmeami anji unjiginini.

Sfa ayi Sabarfa ayimiriñi. ¹⁰ Ayinani Judayí aminawa nanji imonifomi re urigíawixini, “Sabarfiyimi enaji nani dixi ikwianwi xe niñmeami ouniri sñiwí ranipaxi mimonijwini. Nwariñi.” uríagfa ai ¹¹ o re uriniginini, “Ama nioni nanji nimixi, o ‘Dixi ikwianwi niñmeami ut.’ nriñagi niñmeami warinini.” uríagfa ¹² awa yariñi re wigíawixini, “Dixi ikwianwi niñmeami ut. go riniñi?” yariñi e wiagfa ai ¹³ ama o xfomi nanji wimixi ama nani niñi mimonipa neri nani awaji uripaxi mimoniniginini. Ayi ripi naniñi. Jisaso ana e epiroyi egíayo awinimi dakwiagi naniñi.

¹⁴ E neman enana Jisaso ama o anji ridiyowa yariñgíawami roñaji niwiniñi re uriniginini, “Arfa ni. Simixi joxi yariñipi rixa nanji imoniniginini. ‘Xami sifpimi ami bi wiari muroñipi siniginiri nani fwi ami mepa eñixini.’ rirariñi.” urana ¹⁵ o nuri Judayí aminawami Jisaso nani re uriniginini, “Nanji nimixi, ayi orini.” uríagfa nani ¹⁶ Jisaso Sabarfiyo omi nanji wimixi enaji nani awa “Rixiniñi wkarwaniginini.” niyaiwirowi iwawo e wianro egíawixini. ¹⁷ E wianro egafo aiwi Jisaso re uriniginini, “Amipi gi apo bi pñi niwiariñi anijí miní nera biñipi nioni eni axipi e neri amayo arira wariñi.” uríagfa nani ¹⁸ Judayí aminawa rixa mekaxi numero “Omi pikwaniginini.” riniñgíawixini. O “Sabarfiyo niwariñi.” riniñipi niwakiñi efiyí naniñi marfa, xewaniño Gorixo nani “Gf aporiñi.” niriñina ayi reniñi rfiyí, “Nioni Gorixo tñi xixeni imoninini.” eniñi rfiyí nani eni e riniñgíawixini.

“Apo amipi ininiñi niepixiniasinini.” urininiñi.

¹⁹ Ayinani Jisaso niwiapiniñmeari “Xamijoni bi osemiñi.” nuriri xewaniño nani re uriniginini, “Aga nepa searariñini. Xewaxo xegi diñiyo dani amipi wi epaxi menini. Xano yariñipimi sñiwí niwiniñi apini yariñiriñi. Pi pi xano yariñipi xewaxo eni axipi e yariñiriñi. ²⁰ Ayi ripi nani searariñini. Xano xewaxomi diñi sixi nuyiri amipi xfo yariñipi siwa wariñiriñi. Soyine ududí epiña nani emimi xewaxo agwi yariñipimi seayi e imoniniji bi ewiniginiriñi wipiñinini. ²¹ Xano ama piyifo ami sñiñi nimixiri diñi sixi umioariñipa xewaxo eni xfo xegi diñiyo dani ama xfo wimonariniño anani diñi sixi umioariñiriñi. ²² Ripi eni xano ama womi xwiya umearariñimani. Xewaxo ama niyoní xwiya meariñiniginiriñi wiñi enaji nani oni xwiya meariñiriñi. ²³ Ama nini xanomi we ikwianwiño unwarariñgíapa xewaxomi eni axipi e eñixiniñi ama niyoní xwiya meariñiniginiriñi mini wiñiriñi. Ama xewaxomi we ikwianwiño muñwarariñpa yariñgíayí xano, uowareñapiñomi eni we ikwianwiño muñwarariñgíariñi.” nuririñi ²⁴ re uriniginini, “Aga nepa searariñini. Ama xwiya nioni rariñipi arfa niro nioni nirowareñapiñomi diñi wkwroro efa giyí giyí rixa diñi niyiminiñi imoninijiñi

tígáyáfrini. Wí xwiyá meárinpárfá nání mimóniñoi. Sini óf pearigááyimni mwarinjoí. Dñj nýimñj imóniñj ininá ñweapárfáyimni warinjoí.” nuriri ²⁵ re uriniginini, “Aga nepa seararinñini. Sía áamá piyáññj imónigááy manj Gorixomi xewaxoyá ará nwiwo xádpárfáyi ríxa añwi e neri ríxa parimonoí. Áamá ará nwiwo xixeni éfáy dñj nýimñj imóniñj ininá ñweapárfá nání meapárfá. ²⁶ Ayf rípi nánirini. Xano dñj nýimñj imóniñj mñk tño nimóniri áamá xfo wimónarinyo wiarinñjpa xewaxo ení dñj nýimñj imóniñj mñk tño oimóniri winjñini. ²⁷ Rípi ení xewaxo áamá imóniño enqagí nání ananí áamá nýioní mí ómómiximí winfa nání ení imóníwiniñiniri fánñj wiépáñniasinñini. ²⁸ Nioní searfápi nání dñj ududf mñseainpaní. Ayf rípi nání seararinñini. Sía áamá xwáripáyo wegá nñnyf xewaxoyá manj rána ará nwiwo wiápinimeapárfáyi añwi e nimóga barinñj nání seararinñini. ²⁹ Ará nwiwo xwáripáyo dání nwiápinimearóná manj yarigááy dñj nýimñj imóniñj ininá piránñj ñweapárfá nání mearo sipi yarigááy xwiyá meárinro epárfá. ³⁰ Niwaninjoní gí dñjyo dání amípi wí epaxí mimóniñini. Ápomí ará wiarinñj tñi xixeni ámáyo xwiyá umeararinñini. Nioní gí nimónarinyo mñxádpá neri nrowárenapño wimónarinyo mñxádpá nání ámáyo xwiyá numearinñá xixeni ayo umeararinñini.” uriniginini.

Jisaso nání áwanj rígfá nánirini.

³¹ Ámi re uriniginini, “Soyfne dñj re naiwiarinñjpa aiwi, ‘Xewaninjo nání áwanj nearáná ‘Neparini.’ waiwipaxí menini.’ naiwiarinñjpa aiwi ³² ámi wo nioní nání áwanj seararinñini. Nioní nání nisearirñá ‘Ayf neparini.’ yaiwipaxí. ³³ nuriri re uriniginini, “Xami segí wamí wayf neameainj Jono tññimni urowáraná o nioní nání áwanj nisearirñá nepaxinñj imóniñj tñi xixeni seariginiginini. ³⁴ Soyfne re ríseaimónarini, ‘Xewaninjo nání áwanj rinarinñjpa aga áamá wí rarigáápmi dání sopinñj ononiri rarini.’ ríseaimónarini? Oweoi, seyfne Gorixo yeáyf seayimíxemeañfa nání wayf neameainj Jono nioní nání searirñj mñj nrorir seararinñini. ³⁵ O uyfwi ápiáwí wearinñjpaninñj neri ámáyo wíá ókímixaríná soyfne xegí xwiyá uyfwi wáninñj imóniñj yaf axínáni egfawixini. ³⁶ O nioní nání áwanj nisearirñj aiwi nioní nání áwanj searirñj bñ omí seáyí e wimónini. Emimí amípi gí ápo e epaxí imóníwiniñiniri niapinñj nání rarinñini. Nioní emimí niseairíná api nioní nání áwanj rénñj seararinñini, ‘Xegí xano urowárenapinñj.’ éninñj seararinñini. ³⁷ Gí ápo, nioní nrowárenapinñj ení nioní nání ríxa áwanj searirñini. Omí soyfne ará bñ wiro xfo imóniñjpa sñjwí bñ winiro megí. ³⁸ Xwiyá xfo searirñj segí xwioxíyo mñwenini. Ayináni áamá o nrowárenapinñj dñj mñnikwíronoi. ³⁹ Soyfne dñj nýimñj imóniñj meáwaniñinro Gorixoyá Bñkwíyo fá roro pariro yarigí. Ríwamñj ayo nñirini éanñjpa nioní nání áwanj rinarinñj ai ⁴⁰ soyfne dñj nýimñj imóniñj tígáyá meáripárfá nání nioní tñamini mñbipaxí seaimónarini.” nuriri ⁴¹ re uriniginini, “Nioní áamá weyf nímérixiniri bñáoní menqagí aiwi ⁴² nioní soyfne nání nñj. Soyfne Gorixomi dñj sixí uyarigíoyfne. ⁴³ Nioní gí dñjyo dání bñáonimani. Gí ápo nñiripari nrowárenapinñj aiwi soyfne mñnimimñarino. Áamá wo xfo xegí dñjyo dání bánáyf, ananí numimñipaxoyfnerini. ⁴⁴ Soyfne áamá weyf oneamépoñirí ero Gorixo —Oní ñwá imóninñini. O weyf oneamenirí xfo wimónarinyo mñxádpá ero yarigíoyfne, soyfne sini e neróná arige nero dñj nñkwíropárfá? Oweoi!” nuriri ⁴⁵ re uriniginini, “Nioní nání re mñnaiwipa époý, ‘Xanoyá sñjwíyo dání nene xwiyá neaxekwímonfá. mñnaiwipa époý. Áamá seyfne seaxekwímonfo, ayí Mososarini. Soyfne omí dñj nñkwímoná nuro re yaiwiarinñini, ‘O arirá neainñini.’ yaiwiarinñini. ⁴⁶ Amípi Mosos nñirí eanñj dñj nñkwíro sñjwíyí, nioní nání nñirí eanñj enqagí nání nioní ení dñj nñkwíroanro egí. ⁴⁷ E neri aí xfo nñirí eanñj nání dñj mñkwíropa yarigíoyfne, soyfne arige nero xwiyá nioniyápi ení dñj nñkwíropárfá? Oweoi wí e epaxí menini.” uriniginini.

6

Jisaso oxí 5,000 aiwí éanigáyo aiwá mñni winj nánirini.

¹ Jisaso e nurárimo neméísáná ipí Gariri rñinñjwámí —Ipí awá xegí yoí ámi bñ Taibiriasiyí rñinñjwáriní. Awámí jfaríwámí dání nání nurí ñweanano ² áamá obaxí emimí xfo simíxí yarigíyo wiarinñjpa sñjwí nñwíga nuro nání epíroyf nero omí númí uxádaríná ³⁻⁴ sía Judayí aiwá Anñnajo Neamúroagoi rñinñjyi nání imíxipárfá ríxa añwi e imóniñj nání Jisaso dñwíyo nání nýyirí xegí wiépáñniasinñj tñni e éf nñjwearo ⁵⁻⁶ Jisaso sñjwí aníyí wñiniginini. Áamá aga ayá wí epíroyf nero xfo tñamini bñmiarinñjpa nñwiniri xfo enípi nání nñjá nimóniri aiwi re yaiwiginiginini, “Gí wiépáñniasinñj Piripo nepa ení neaniri dñj fá nñkwíroni? Iwamí ó owíwopiyimni.” nñyairiri re uriniginini, “Áamá tiyí aiwá nñpárfá

nání ge bí neri wianíwini?” urfagi 7 Piripo re uríñinigini, “None aiwá óf iníñf 200 tñni bí nerane yanf níwiranénáyf, áamá re epíroyf egfáyf aga obaxf imóníñagfa nání woni woni bí oníniápi aí meapaxf imóníñimeníñoi.” urfagi 8 wiepísaríñyf wo —O Saimoni Pitaomi xogwáo Adíruoyf ríníñoríni. O re uríñinigini, 9 “Íwí woyá bisfkerfá pírawá barí tñni imíxíñíñf wé wú tñni peyf orá biaú tñni neñagf aiwí amá obaxf epíroyf egfá tño yanf wipaxf rimóníñf? Oweoi!” urfagi 10 Jisaso ará xwapf eje nání wiepísaríñowami re uríñinigini, “Ámá nñni éf ñjweápoyníñf urípoyni. 12 Ríxa apáni nñni agwí éáná oxí nñni éf ñjweañáná fá rófáyf 5,000 imóníñinigini. 11 Jisaso amá nñni éf ñjweáagfa níwiniñf bisfkerfá pírawá barí tñni imíxíñíñf nímeari Goríxomi yayf níwimáná amá e éf ñjweagfáyo yanf nímeri níwia uníñinigini. Pef orápiáú ení nímeari axípi nerfá wigf onaneyíñiro wimónaríñf tñni xixeni níwia uníñinigini. 12 Ríxa apáni nñni agwí ímí uyíagi níwiniñf wiepísaríñowami re uríñinigini, “Wí xwírífá mikíxepa oépoyníñf nñni táfia awí eaamepoyí.” urfagi 13 awa bisfkerfá pírawá barí tñni imíxíñíñf wé wú apí amáyf nñni táfia awí neaemero soxf fá xwé wé wúkaú síkwí waumi aumaúmf nero magwí miáñfawixíni. 14 Amáyf emímf Jisaso wíwapíyípi síñwí níwiniñf nání re ríñíñawixíni, “Neparíni. Wfá rókiamoaríñf xwí tño bíño oríni.” ríñaríñagfa 15 Jisaso xfomi míxf ináyf imíxípiñf nání níwimónaríñagf aí ayf “fá nuxerane míxf ináyo oimíxaneyí.” yaiwiaríñagfa díñf adadf níwirí níjáfá nímoníñf nání ayo e níwáñímf xegípi díwí mñíño nání yíñinigini.

Jisaso ipí Gariríyo xwíríñwí nosaxa uníñíni.

16 Sfápi tñni xegf wiepísaríñowa ipí imañf e nání níwero 17 ewéyo nípiñemoáñiro Kapaneami nání oríwámí dání xemoañiro nání nímeami nuro ríxa sfá yíñíñáná Jisaso awami síni níwímeáfmí enjáná re eníñinigini. 18 Ríwípi xwé erí ipí imeamfkwí erí yaríñá 19 wiepísaríñowa ewéyo níreaxa nuro síni ipíyo áwini e kíromita wé wúraní, wé wfúmf dññf woraní, núfasáná weníñf éfáyf wíñíñfawixíni. Jisaso ewé táfíni ipíyo xwíríñwí nosaxa baríñagf wíñíñfawixíni. Síñwí e níwiniñf éf yaríñagfa aí 20 o re uríñinigini, “Ananíre. Nioníñini. Wáyf mepaní.” urfagi 21 awa omí ríxa “Re xemónapei.” uraníre yaríñá re eníñinigini. Ríxa ipíyo jífaríwámíñf añf wigf díñf níyaiwiro waríñfge íwíékíñimeagfawixíni.

Ámámf Jisaso nání páf egfá náníñini.

22 Amá oríwámí dání bisfkerfá nfe sá wegíáyf wíapi tñni níwíapíñímearo re yaiwigfawixíni, “Agíná ewé amí wí re níwé ná bání wenagf wíñíñwaníñini. Nene síñwí wíñíñáná Jisaso xegf wiepísaríñowa tñni ewépámí mñípiñemoáñaríñagfa níwiniñrane wiepísaríñowani nípiñemoáñiro waríñagfa wínowaríñwaníñini.” yaiwiaríñá 23 ewé wí añf yof Taibiriasí dání bisfkerfá Ámíñáo xegf xanomi yayf níwirí wíagf nfe nání báná 24 amá e epíroyf egfáyf Jisaso síní wigf tfe mñjweañagf wíñiro wiepísaríñowa ení mñjweañagfa wíñiro neri nání ewé bfáyo nípiñemoáñiro Jisaso nání Kapaneamiño páf yaníro ugíñfawixíni.

“Nioní aiwá aññamí dññíñíñf imóníñíñíni.” uríñf náníñini.

25 Ayf ipíyo jífaríwámíñf Jisaso Kapaneamiño ñjweañáná níwímearo re uríñfawixíni, “Nearéwapíyaríñoxíni, joxí re nání gíná bfoxiñí?” urfagfa 26 Jisaso re uríñinigini, “Aga nepa seararíñini. Seyíne emímf nioní seaiwapíyíapi síñwí níwiniñróñá síwáníñf níseairí seaiwapíyímiñíñf éapi nání níjáfá nímoníñiro nání nioní nání páf ríyaríñoi? Oweoi, seyíne bisfkerfá níñíróñá agwí ímí seayíñf enagf nání nioní nání páf yaríñoi.” nuríñf 27 ewayf xwíyífá re uríñinigini, “Aiwá píyí péñaríñfpi meaaníro nání mepa nero aiwá níñíñíñími dání díñf níyímiñf imóníñíñf meaaníro nání éfríxiñí. Aiwá apí amá imóníñíni dání seaiapíñfawixíni. Ápo Goríxo ‘Míñíwíároaríñoríñíñf?’ níñíñíwírí xfo e éwíñíñíñíñf níñíñíñíñf aiwá apí ananí seaiapíñfawixíni.” urfagi 28 ayf re uríñfawixíni, “Nene pí neríñá Goríxo amá e oépoyníñf wimónaríñfpi yaníwini?” urfagi 29 Jisaso re uríñinigini, “Seyíne rípi neróná Goríxo wimónaríñfpi yaríñoi. Amá xfo nírowaréñapíñíni díñf níñíñíñíñf róñáyf, xfo wimónaríñfpi yaríñoi.” urfagi 30 ayf re uríñfawixíni, “Nene síñwí níwiniñrane díñf ríkwíroani nání pí emímf neaiwapíyíñíñíñf? Joxí aga píyí eríñíñf? 31 Bkwíño xwíyífá re níñíñíñf éañíñfpa, ‘O aiwá nípiñf nání aññamí dání wíñíñinigini.’ níñíñíñf éañíñfpa negf aríñwa amá díñf meañe nemeróná aiwá maná ríñíñfpi —Aiwá apí Goríxoyá díñfyo dání xegípi weagípiñíñf. Aríñwa amá díñf meañe nemeróná aiwá apí nagíñíñíñf.” urfagi 32 Jisaso re uríñinigini, “Nioní aga nepa seararíñini. Aiwá eníñá aññamí dání seaiapíñf, ayf Mosesomani. Agwí ení aga aiwá nepaxíñfpi aññamí dání seaiapíñf, ayf gí áporíni. 33 Aiwá nepaxíñfpi ápo Goríxo seaiapíñfpi, ayf aiwá aññamí dání níweapíñf amá xwífá tño ñjweagfá díñf níyíñíñf

tfgáyf imónipírfa náni sixf umímoaríjoríni.” urfagi³⁴ ayf re urigfawixíni, “Ámínáoxíni, aiwá joxí neararíjfpí íníná neaiapíríxíni.” urfagfa³⁵ Jisaso re uríjningíni, “Aiwá nepaxíj dñj níyímiñj imónipírífapi, ayf nioníríni. Ámá nioní tfámíni bífá gíyí gíyí ámi agwí wipaxí meníni. Nioní dñj níkwírófá gíyí gíyí ámi iniigf náni bí gwíni yeáyf wipaxí mimóníni. ³⁶ E nísearírí aiwí nioní re searífanigíni, ‘Seyíné emíni nioní enápi síjwí nínaníro aiwí ‘Orfani?’ nínaiwiuro dñj míníkwíroaríjoi.’ searífanigíni. ³⁷ E nerí aí ámá ápo ‘Dixíríni.’ níníríni niapíjñj níni xíxení dñj níkwírófá nioní tfámíni bípírífáni. Nioní tfámíni bífáyf míxíf wí umáínímfámáni. ³⁸ Nioní anjnamí dání níweapíríná nioní gí nimónaríjfpí emíánírí weapíjñáonímaní. Nioní nírowárenapíj wimónaríjfpí emíánírí níweapírí náni ámá xfoyá dñj tñi nioní tfámíni bífáyf míxíf wí umáínímfámáni. ³⁹ Nioní nírowárenapíj e éwínigínírí wimónaríjfpí, ayf rípríríni. Nioní ámá xfo niapíjñj wíyo níyíoríripa erí sfá yoparíyí imónáná ámi wíapínímeapírífa náni dñj sixf umímori emífa náni wimónaríjfríni. ⁴⁰ ‘Gí ápo e éwínigínírí wimónaríjfpí, ayf rípríríni.’ seararíjñi. O ámá xewaxoní síjwí nínaníro dñj níkwírófá gíyí gíyí dñj níyímiñjfpí tfgáyf imónipírfa náni wimónírí nioní sfá yoparíyími ayf ámi wíapínímeapírífa náni dñj sixf umímómfa náni wimónírí yaríjfríni.” uríjningíni.

⁴¹ Judayf xewaníj re rínífpí náni, “Aiwá anjnamí dání weapíjfpí, ayf nioníríni.” rínífpí náni aníjñmí nírníro o náni ⁴² re rínigfawixíni, “Jisaso ro Josepomí xewaxo menírani? Xaníyau náni nene majfáraní? O aríje nerí ‘Anjnamí dání wepíjñáoníríni.’ rífa raríni?” rínaríjñagfa ⁴³ Jisaso re uríjningíni, “Pí náni aníjñmí nírníro rínaríjoi?” ⁴⁴ Ámá wo aí xewaníjyá dñjyfo dání nioní tfámíni bípaxíf meníni. Ápo, nírowárenapíj xe o tfámíni ounírí dñjf ukíkayonánáni nioní tfámíni bípaxífríni. Ayf sfá yoparíyími wíapínímeapírífa náni nioní dñj sixf umímómfáni. ⁴⁵ Ríwamíj wíá rókíamoagfáwa eagfáyo re ríníni, ‘Goríxo ámá níyoní wíwapiyínífaríni.’ ríníni. Ayínáni ámá ápo wíwapiyaríná arfá wígfá gíyí gíyí níni nioní tfámíni barígífaríni. ⁴⁶ Goríxo wíwapiyíní aiwí ayf wí Goríxomí síjwíf wínigfá náni míraríjñi. Ná woní Goríxo tñj e dání bíjñáoní ápomí síjwíf wíníjáríni. ⁴⁷ Aga nepa seararíjñi. Nioní dñj níkwírófá gíyí gíyí dñj níyímiñj íníná jweapírífa náni tfgáyífríni. ⁴⁸ Aiwá níniñíjfpími dání dñj níyímiñj imónípaxífpí, ayf nioníríni. ⁴⁹ Eníná segí searfawéyíf ámá dñjf meanje nemeróná aiwá manáí ríníjfpí níniro aiwí níjweagfasáná pegfawíxíni. ⁵⁰ Aiwá anjnamí dání weapíjfpí rípi xegí bíxíni. Ámá níniñífnáyf, nípepírífámáni. ⁵¹ Aiwá dñj níyímiñj imóníprí náni anjnamí dání weapíjfpí, ayf nioníríni. Ámá gíyí gíyí aiwá rípi níniñífnáyf, aníjf íníná jweapírífaríni. Aiwá ámá xwífa rírímí jweagfá níni dñjf níyímiñj tfgáyíf nimóníro íníná jweapírífa náni míní wímífpí, ayf gí warápíríni.” uríjningíni.

⁵² Judayf wígfí xwíyífá xímíxímíf níniro re rínaríjñagfa, “Ámá ro aríje nerí xfoyá wará naníwá náni neaiapínífaríni?” rínaríjñagfa ⁵³ Jisaso re uríjningíni, “Aga nepa seararíjñi. Seyíné ámá imóníjñáoníyá warápí mínípa ero ragífpí mínípa ero nerónáyf, dñjf níyímiñj imóníjfpí tfgáyífné meníni. ⁵⁴ Gí wará níro gí ragíf níro éfá gíyí gíyí dñjf níyímiñj imóníjfpí tfgáyíf enagfá náni sfá yoparíyími owíapínímeapoyínírí dñjf sixf umímómfáni. ⁵⁵ Gí wará rípi aiwá nepaxíj imónírí gí ragífpí iniigf nepaxíj imónírí enagí náni seararíjñi. ⁵⁶ Ámá gíf wará níri ragíf níri éf go go nioní tñi níkumíxíníraí nawíní imóníjwíi. Nioní ení xfo tñi níkumíxíníraí nawíní imóníjwíi. ⁵⁷ Ápo, dñjf níyímiñjfpí mífkí tñj nírowárenapíjfríni. Ápo e ení enagí náni nioní ení dñjf níyímiñjfpí mífkí tñjñáoní imóníjñi. Ayínáni go go níbírí nioní níniñífnáyf, nioní ení dñjf mífkí tñjñáoní enagí náni xfo ení dñjf níyímiñj íníná jweanífa náni tñj wo imónífaríni. ⁵⁸ Aiwá anjnamí dání weapíjfpí rípi náni seararíjñi. Rípi aiwá eníná negí arfowa níniro níjweagfasáná pegífpí yapí mimóníni. Go go aiwá rípi níniñífnáyf, dñjf íníná jweanífa náni tñj wo imónífaríni.” uríjningíni. ⁵⁹ Jisaso rotú anj Kapaneamiyo míríníjwámí dání nuréwapiyíríná e nura ujíningíni.

Xwíyífá dñjf íkwírófáná dñjf níyímiñj imónípaxífpí uríjñf náníríni.

⁶⁰ Ayínáni xegíf wíepísaríjñyíf obaxíf amípi o nuréwapiyíríná nura úfpí arfá níwiróná re rígfawixíni, “Xwíyífá o raríjñjfpí ududf íniñjfpí raríni. Ámá go xíxení arfá wínírfeníjoi?” raríjñagfa aiwí ⁶¹ Jisaso xegíf wíepísaríjñyíf obaxíf o rífpí náni aníjñmíf írínaríjñagfa níjfa nimónírí re uríjningíni, “Xwíyífá ududf seainípaxí searfápmí dání róreámiaríjoi? Nioní pñi níniwíarímí upírí ríseaimónaríni? ⁶² Seyíné ámá imóníjñáoní xewaníjoni weapíjñé náni ámi peparíjñagí nínanírfínáyf, pí wípírí seaimónífaríni? Síni pñi níniwíarímí upírí náni seaimónífaríni?” nurírí ⁶³ re uríjningíni, “Dñjf níyímiñj íníná jweapírífa náni wíaríjfpí, ayf kwíyíf Goríxoyápríríni. Ámáyf wígf ení eánígífa tñi wí e imónípaxíf meníni. Xwíyífá nioní searfáfpí ámá dñjf níkwíroríjfpími dñjf íníná jweapírífa náni kwíyíf ewearíjfpíríni. ⁶⁴ E nerí aí wíyíné xwíyífá nioníyá síni dñjf

m̄n̄nkw̄f̄roar̄iḡoḡi.” ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni. Jisaso iwam̄f̄o d̄áni amá x̄f̄om̄i d̄iḡf̄ m̄iḡiḡkw̄f̄róf̄áyf̄ n̄áni n̄ijf̄á im̄ón̄iḡi x̄fo n̄áni m̄iȳf̄ ur̄iḡf̄o n̄áni eni n̄ijf̄á im̄ón̄iḡi en̄o en̄aḡi n̄áni e nur̄iḡi 65 re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Wiȳf̄né d̄iḡf̄ m̄n̄iḡkw̄f̄roar̄iḡaḡf̄a n̄áni re sear̄fan̄iḡiḡni, ‘Ápo amá go go nion̄i t̄iḡf̄ e xe oun̄iḡi s̄iḡw̄f̄ m̄iḡw̄iḡn̄ipa ner̄f̄n̄áyf̄, o nion̄i t̄f̄ám̄iḡi w̄i b̄ipax̄f̄ men̄iḡi.’ sear̄fan̄iḡiḡni.” ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni.

66 Xw̄iȳf̄á ap̄i nura úf̄ en̄aḡi n̄áni xeḡf̄ w̄iepisar̄iḡf̄yf̄ obax̄f̄ om̄i p̄f̄ni n̄iḡwiár̄im̄i nuro am̄i o t̄f̄ni naw̄in̄i b̄i an̄f̄i memeḡf̄awix̄iḡni. 67 Aȳin̄áni Jisaso xeḡf̄ w̄iepisar̄iḡf̄f̄ wé w̄úkaú s̄ikw̄f̄ wáú awam̄i re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Soȳf̄né eni ‘R̄ixa p̄f̄ni n̄iḡwiár̄im̄i owaneȳi.’ r̄iseaim̄on̄ar̄in̄i?” ur̄f̄aḡi 68 Saimon̄i Pitao re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Ámin̄áox̄iḡni, none go t̄f̄ám̄iḡi wan̄f̄win̄i? Xw̄iȳf̄á d̄iḡf̄ n̄iȳim̄iḡf̄ t̄iḡwáone im̄on̄ani n̄áni im̄ón̄iḡf̄iḡp̄i jox̄iḡni t̄iḡjox̄iḡni. 69 None r̄ixa d̄iḡf̄ n̄iḡkw̄f̄rorane n̄ijf̄á re im̄ón̄iḡwin̄i, ‘Jox̄i s̄iyikw̄f̄ m̄in̄iḡf̄ Gor̄ix̄o r̄ir̄f̄peaḡox̄iḡfan̄i? Yeaȳf̄ neayim̄ix̄emean̄f̄a n̄áni ar̄f̄owayá xw̄f̄á piax̄f̄yo d̄áni iwiaron̄f̄oȳi rar̄iḡwáó, aȳf̄ jox̄iḡni.’ n̄iȳaiwirane n̄ijf̄á im̄ón̄iḡwin̄i.” ur̄f̄aḡi 70 Jisaso re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Nion̄i amá wé w̄úkaú s̄ikw̄f̄ wáú soȳf̄né m̄isear̄f̄eapa ren̄an̄iḡiḡni? E ner̄i aí wox̄i o w̄iepisar̄iḡf̄ im̄ón̄iḡni.” ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni. 71 Is̄ikarioti d̄ánf̄ Saimon̄i xewaxo Judaso – O obep̄f̄sar̄iḡf̄ wé w̄úkaú s̄ikw̄f̄ wáú awa wor̄iḡi. O x̄fo n̄áni m̄iȳf̄ ur̄iḡf̄o en̄aḡi n̄áni e ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni.

7

Jisasoni xogwáowa x̄f̄om̄i d̄iḡf̄ m̄iḡiḡkw̄f̄roḡf̄á n̄án̄iḡni.

1 Jisaso e n̄iyár̄imo néisáná Judaȳf̄ am̄in̄áowa x̄f̄om̄i p̄kian̄iḡo n̄áni mekax̄f̄ mear̄iḡaḡf̄a n̄ijf̄á nim̄ón̄iḡi n̄áni “Judia piropenis̄f̄yo oemem̄iḡni.” m̄iwim̄ón̄i Gariri piropenis̄f̄yo an̄f̄ emear̄f̄n̄á 2 aiwá Judaȳf̄ an̄f̄ p̄ákf̄ p̄ákf̄ in̄iḡf̄yo n̄iḡwear̄f̄n̄á im̄ix̄ayar̄iḡf̄ápi –Aiwá ap̄i, aȳf̄ en̄in̄á f̄wiár̄iawé Moseso t̄f̄ni nemeróná sen̄f̄á an̄f̄yo n̄iḡweaxa waḡf̄ápi n̄áni d̄iḡf̄ win̄iḡi n̄áni xw̄iogw̄f̄ aȳf̄ ayo Judaȳf̄ wiḡf̄ an̄f̄yf̄ p̄f̄ni n̄iḡwiár̄im̄i nuro s̄f̄a wé w̄f̄úm̄i d̄ánf̄ wáú wo an̄f̄ p̄ákf̄ p̄ákf̄ in̄iḡf̄yo n̄iḡwearo aiwá im̄ix̄ar̄iḡf̄ápiḡni. Aiwá ap̄i r̄ixa an̄w̄i e im̄ón̄iḡn̄áná 3 xogwáowa re ur̄iḡf̄awix̄iḡni, “D̄ix̄f̄ w̄iepisar̄iḡf̄ win̄iȳf̄ eni em̄im̄f̄ am̄ipi jox̄i yar̄iḡf̄iḡp̄i s̄iḡw̄f̄ win̄iḡf̄iḡi n̄áni an̄f̄ re p̄f̄ni n̄iḡwiár̄im̄i Judia piropenis̄f̄yo n̄áni ut̄. 4 Aȳf̄ r̄ipi n̄áni r̄ir̄ar̄iḡwin̄i. Amá wo amá n̄f̄ni x̄fo n̄áni n̄ijf̄á oim̄ón̄f̄poȳiḡniḡi n̄iwim̄ón̄iḡf̄n̄áyf̄, xeḡf̄ yar̄iḡf̄iḡp̄i in̄im̄i yar̄iḡf̄iman̄i. Em̄im̄f̄ jox̄i yar̄iḡf̄iḡp̄i n̄epa ner̄f̄n̄áyf̄, j̄iwan̄iḡox̄i nur̄i amá n̄iȳf̄á s̄iḡw̄f̄yo d̄áni s̄iwá win̄iḡf̄iḡni.” ur̄iḡf̄awix̄iḡni. 5 Awa xeḡf̄ xogwáowa aí d̄iḡf̄ m̄iḡiḡkw̄f̄ropa nero n̄áni e ur̄iḡf̄awix̄iḡni. 6 Jisaso re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Soȳf̄né up̄f̄r̄f̄in̄á anan̄i ḡini ḡiná up̄f̄r̄fa n̄áni im̄ón̄iḡaḡi aiwi nion̄i um̄f̄áin̄á s̄in̄i mim̄ón̄iḡni. 7 Aȳf̄ r̄ipi n̄áni searar̄iḡni. Amá xw̄f̄á t̄f̄yo d̄ánf̄ n̄f̄niḡf̄ soȳf̄né t̄f̄ni s̄m̄f̄ t̄f̄ni in̄ipax̄f̄ mim̄ón̄iḡo. E ner̄i aiwi nion̄i wiḡf̄ yar̄iḡf̄ápi n̄áni ‘S̄ip̄ir̄iḡni.’ nur̄iḡi warop̄árf̄ wiarar̄iḡaḡi n̄áni s̄m̄f̄ t̄f̄ni niar̄iḡo. 8 Seḡf̄iḡp̄i aiwá nene xw̄iogw̄f̄ o om̄i im̄ix̄ayar̄iḡwápi n̄áni yoápoyi. Nion̄i ḡf̄ um̄f̄áin̄á s̄in̄i mim̄ón̄iḡaḡi n̄áni w̄i um̄im̄éiḡni.” 9 nur̄ar̄im̄i Gariri piropenis̄f̄yo ḡwean̄iḡn̄iḡiḡni.

Jisaso aiwá an̄f̄ p̄ákf̄ p̄ákf̄ in̄iḡf̄yo n̄iḡwearóná im̄ix̄ar̄iḡf̄ápi n̄áni yoan̄f̄ n̄án̄iḡni.

10 Jisaso, xex̄ir̄f̄meáowa r̄ixa aiwá ap̄i n̄áni yoáf̄ám̄i en̄áná x̄fo eni amáyá s̄iḡw̄f̄yo d̄áni m̄iȳoá yum̄f̄i in̄im̄i n̄iȳiriḡi Jerusarem̄i n̄ir̄émor̄i ḡwean̄áná 11 Judaȳf̄ aiwá im̄ix̄ar̄iḡf̄e x̄fo n̄áni p̄f̄á n̄era nuro “O ger̄iḡni?” n̄ir̄iḡa nuro 12 amá e ep̄f̄roȳf̄ eḡf̄áyf̄ ikeaḡiḡw̄f̄ ayá w̄i n̄ir̄iḡa nuro w̄i “Amá nan̄or̄iḡni.” r̄iro w̄i “Oweoi, nan̄oman̄i. Amá n̄iyon̄i d̄iḡf̄ nuk̄in̄im̄ix̄ir̄i x̄en̄w̄im̄i nipemeáni war̄iḡor̄iḡni.” r̄iro nero aiwi 13 Judaȳf̄ am̄in̄áowa n̄áni wáyf̄ nero n̄áni amá w̄i o n̄áni amá s̄im̄iman̄f̄ e d̄áni m̄ir̄iḡf̄awix̄iḡni.

14 Jisaso s̄f̄a aiwá im̄ix̄ar̄iḡf̄áyf̄ r̄ixa áwin̄i e im̄ón̄iḡn̄áná an̄f̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡf̄iwámi n̄áni nur̄i n̄ipáwir̄i amáyo ur̄ewapiyar̄f̄n̄á 15 Judaȳf̄ am̄in̄áowa d̄iḡf̄ udud̄f̄ n̄iw̄in̄iḡo re r̄iḡf̄awix̄iḡni, “Ar̄ire ner̄i n̄ijf̄á o rar̄iḡf̄iḡp̄i nim̄ón̄iḡi r̄f̄a rar̄iḡni? Sikur̄f̄á meḡoyoi.” rar̄iḡaḡf̄a 16 Jisaso re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Xw̄iȳf̄á nion̄i sear̄ewapiyar̄iḡápi nion̄i ḡf̄p̄iman̄i. Nion̄i n̄irowár̄enap̄iḡoyápiḡni. 17 ‘O wim̄ón̄ar̄iḡf̄iḡp̄i oem̄iḡni.’ wim̄ón̄ar̄iḡf̄iḡp̄i ḡiȳf̄ ḡiȳf̄ nion̄i sear̄ewapiyar̄iḡápi n̄áni n̄ijf̄á nim̄ón̄iḡi re yaiwipax̄f̄r̄iḡni, ‘Gor̄ix̄oyá d̄iḡf̄yo d̄áni r̄f̄a near̄ewapiyar̄iḡni? X̄fo xeḡf̄ d̄iḡf̄yo d̄áni r̄f̄a near̄ewapiyar̄iḡni?’ n̄iȳaiwir̄i n̄ijf̄á im̄ón̄ipax̄f̄r̄iḡni. 18 Amá go go x̄fo xeḡf̄ d̄iḡf̄yo d̄áni n̄ir̄ir̄f̄n̄áyf̄, amá weyf̄ oim̄epoȳin̄iḡi yar̄iḡf̄iḡni. E ner̄i aí amá n̄f̄ni amá x̄f̄om̄i urowár̄enap̄iḡom̄i weyf̄ oim̄epoȳin̄iḡi yar̄iḡo, o aga nepax̄iḡor̄iḡni. Yad̄im̄iḡf̄ yar̄iḡor̄iḡni. 19 En̄j̄in̄á Moseso ḡw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄iḡniḡi eán̄iḡf̄iḡp̄i m̄iseaiap̄ipa ren̄iḡn̄iḡiḡni? E ner̄i aí soȳf̄néyá wo aí ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄iḡp̄i p̄ir̄án̄iḡf̄ x̄f̄dar̄iḡman̄i. P̄i n̄áni soȳf̄né nion̄i n̄ip̄kian̄iḡo yar̄iḡo?” ur̄f̄aḡi 20 amá e ep̄f̄roȳf̄ eḡf̄áyf̄ re ur̄iḡf̄awix̄iḡni, “Im̄f̄o x̄ix̄éroar̄iḡf̄ rox̄iḡni, amá ḡiȳf̄ r̄ipiḡkian̄iḡo yar̄iḡaḡf̄a rar̄iḡni?” ur̄f̄aḡf̄a 21 Jisaso re ur̄iḡiḡn̄iḡiḡni, “Nion̄i em̄im̄f̄ ná b̄in̄i éaḡi seȳf̄né s̄in̄i udud̄f̄ ikar̄inar̄iḡo. 22 Moseso ḡw̄f̄ ikax̄f̄ ‘Seḡf̄ n̄iaiw̄iḡyo n̄ix̄ir̄im̄áná s̄f̄a wé w̄f̄úm̄i d̄ánf̄ wáú wo múróáná s̄f̄a ayim̄i iȳf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o wákw̄f̄ir̄ix̄iḡni.’ r̄iḡf̄r̄iḡni. E n̄isear̄iḡi aiwi aȳf̄ Moseso mar̄f̄ái,

negí aríowa síwí apí érowiápnígíáríní. Ayínání seyíné segí níaiwíyí íwí ikaxí ríníhípi níxídríníhípimí dání naní oimónípoyníri Sabaríáyo aiwí iyí símí s'ó wákwiarígíáríní. ²³ Seyíné 'Naní nerane íwí ikaxí Moseso níriri eanípi pírí m'iwaiákpa oyaneyí.' níyaiwiwo Sabaríáyo ení iyí símí s'ó wákwiarígíáríní. Seyíné e yarígíá enagí naní pí naní nioní ámá womí Sabaríáyo naní wimíxíápi naní wikí nónarínjo? ²⁴ Síhíwí t'níní níwínaxíádro m'irípa époi. X'ó yarínagápi ení mí nómiáxírná r'írixíní." uríníhíní.

Jisaso nání "Kiraisoríani? Woríani?" rínígíá náníri.

²⁵ Ámá Jerusaremí jweagíáyí wí re níra ugíawixíní, "Ámá ro ámá nípiákiáníro egíó meníraní? ²⁶ Síhíwí wínípoyi. Ámá n'ní ar'á egíe síjání nírorí rarínagí aí mebá neamenjweagíáwa omí xwíyíá bí murarínjo. Awa 'Ámá ro Kiraiso, ámá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó, ayí oríani?' m'iyaiwípa ríyarínjo? ²⁷ E nerí aí 'Ámá o Kiraiso, ámá aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáóraní?' wíaiwípaí meníni. Ayí rípi náníri. Nene xínáí x'ómí x'írije nání níj'á imóníhíwíní. E nerí aiwí Kiraiso, ámá Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání urowárenapínífo imónínífáníyí ámá wo 'E dánoríní.' rípaíxí meníni. Ayínání 'O Kiraisoríani?' wíaiwípaí mímóníhíwíní." rarínagíá ²⁸ Jisaso aní rídíyowá yarígíáwámí dání nurewápiyíríná ení t'ní níriri re uríníhíní. "Seyíné nepa nioní nání níj'á ero 'O e dánoríní.' rípaíxí imóníro yarígíáyíneraní? Nioní g'í d'íní t'ní bíjámantí. Nepaxíhí imóníjo —O soyíné maj'oríní. O nioní nírowárenapíníhíri. ²⁹ O t'íní e dání bíj'áoní enagí nání o nioní níj'áriní. O nioní nírowárenapíníhíri." uragí nání ³⁰ omí fá x'íraníro nero aiwí fá x'íriáxíná síní mímóníhíwíní nání fá bí míx'írigíawixíní. ³¹ E nerí aí ámá e epíroyí egíáyí obaxí wí d'íní níwíkwírore re níra ugíawixíní, "Kiraiso, ámá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó nímónírná emímf'ámá ro yaríníhípimí nímurorí enífaní? Oweotí." rígfawixíní.

Jisasomí fá oxírípoyníri urowárigíá náníri.

³² Parisiowa ámá e epíroyí egíáyí Jisaso nání ickéagíwí e rarínagíá ar'á níwiro nání awa t'ní apaxípáníhí imónígíá xw'éowa t'ní d'íní axípi níx'íro Jisasomí fá oxírípoyníri rídíyowá yarígíáwámí awí nearoarígíá wamí urowárfagíá awa nuro o uréwapíyarínje rémóagíá ³³ Jisaso re uríníhíní, "Seyíné t'ní re bí onímiápi níjweámoní g'í nírowárenapíjo t'fe nání umíáriní. ³⁴ Ríxa úaná seyíné nioní nání p'á níniro aiwí wí síhíwí naníp'írámaní. Seyíné nioní jweámíáé upaxí wí mímóníjo." uragí ³⁵ Judayí ámínáowa re rínígíawixíní, "O g'ímí nání umíáriní raríní? Aga g'ímí nání úaná nene o nání p'á megínaníwáriní? Negí ámáyí G'írikíyí aníyo jweagíámí nání nurí émayó uréwapíyímíáriní r'fa neararíní? ³⁶ Xwíyíá o re r'ípi, 'Seyíné nioní nání p'á níniro aiwí wí síhíwí naníp'írámaní. Seyíné nioní jweámíáé upaxí wí mímóníjo.' r'ípi pí níyaiwirí r'fa ríjo?" rínígíawixíní.

Inígí o'yá t'íní nání uríní náníri.

³⁷ S'á aiwá apí imíxarígíáyí yoparíyí —Ayí seáyí e imóníhíyíríní. S'á ayí imóníháná Jisaso éf nírorí ení t'ní re ríníhíní, "Ámá inígí nání gw'íní yeáyí wí g'íyí g'íyí nioní t'fámíní níb'íro inígí onípoyi. ³⁸ Nioní d'íní níkwírófá g'íyí g'íyí B'íkwíyo nírihí eáníhí r'ípi t'ní x'íxení imóníp'íráoi, 'Wígí xwíoxíyo ná ínímí dání inígí d'íní níyímíhí imíxaríníhí o'yá t'íní pweníáriní.' nírihí eáníhípi t'ní x'íxení imóníp'íráoi." uríníhíní. ³⁹ Jisaso e nírihí kwi'yí Goríxoyá x'ómí d'íní wíkwírófáyí meapírápi nání e uríníhíní. Iná Jisaso síní anínamí nípeyírí m'íkínípa éiná enagí nání Goríxo síní xegí kwíyípi ámayó síx'í múmímopa yagínáriní.

Jisaso nání d'íní x'íxegí t'ní nepayoro rígfíá náníri.

⁴⁰ Ámá e epíroyí egíáyí o e rarínagí ar'á níwiro wí re níra ugíawixíní, "Aga neparíní. Ámá ro w'á rókíamogí nene xwáyí naníri jweanwáoríní." níra waríná ⁴¹ wí re níra ugíawixíní, " 'Ámá ro Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó, Kiraisoríní.' neaimónaríní." níra waríná wí re níra ugíawixíní, "Garírí píropenísfyo dání wo Kiraiso, ámá aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó imónípaxíraní? Oweotí, e dání wo ámá aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó imónípaxí meníni. ⁴² B'íkwíyo re m'írinípa rení, 'Kiraiso, aríowayá xw'á piáxíyo dání iwíaroníoyí rarínwáó negí aríó Depitoyá f'wíárfawé wo imóníáriní. Aní Betírexemí —Eníná Depito xegí jweaageríní. Omí e dání x'íriníáriní.' m'írinípa rení?" níra nuro nání ⁴³ ámá e epíroyí egíáyí o nání d'íní x'íxegí t'ní nepayoro nírihí ⁴⁴ wí "Ríxa fá oxíraneyí." níwímóníri aiwí omí fá bí míx'írigíawixíní.

Judayí mebáowa Jisasomí d'íní níwíkwírogíá náníri.

45 Ridiyowá yariǵíwámí awí mearoarǵíwáwa ámí nuro apaxípaniñǵ ímóniǵfá xwéowami tñni Parisiowami tñni wímeáaná awa re urǵíwawixini, “Pí nani omí fá mǵixíri anipáoyíne barinjoí?” urǵagfa 46 awí mearoarǵíwáwa re urǵíwawixini, “Enjína aiwi áma o nearéwapiyariñǵpa wo mnearéwapiyagfirini.” urǵagfa 47 Parisiowa ikayíwí nuríro re urǵíwawixini, “Soyíne eni rixa dñǵ nǵseakinimǵixiri xenjwími nǵseaipemeámi mupa reñoi?” nuríro 48 re urǵíwawixini, “Seameñweañwáone worani, Parisione worani, omí dñǵ bí wikwírófrani? Oweoi! 49 E neri aí áma epíroyí egfá jfayí ñwí ikaxí niriñiri eániñǵpí nani pirániñǵ nǵjǵá mimóniǵpa nero nani Gorixoyá sñwíyo dani anǵniǵpírfa nani ramǵxárinǵíyírini.” urǵagfa 50 Nikodimaso —O eni Parisi worani. Xami arǵwíyimi nuri Jisasoni níwímeari yariñǵ winjorini. O níwiápniñmeari re urǵiniñigini, 51 “Negí ñwí ikaxí niriñiri eániñǵyo bí rǵipi ririñini, ‘Áma womí xfo rinariniñǵpí arǵá mǵwípa eri o yariñǵpí pirániñǵ nǵjǵá mimóniǵpa eri nemána anani xwíyǵá umeáriǵpaxfirini.’ ririñini?” urǵagi 52 awa ikayíwí re urǵíwawixini, “Joxí eni Gariri dñǵ iwoxíriñani? Bǵkwíyo pirániñǵ fá rori pǵa meri nerǵnáy, joxí re níyaiwirí nǵjǵá imónirfíni, ‘Wfá rókiamaoriniñǵ wo Gaririyo dani imónirfíman.’ níyaiwiri nǵjǵá imónirfíni.” urǵíwawixini.

Apixí fwi ininiñǵ wimi xwirixí umeagfá naniñini.

53 Áma nñni wíǵ añǵ xixegniñyo umiagfa aiwi

8

1 Jisaso dǵwí xegí yoǵ Oripioyo nani nuri 2 sá weño wfá móniñǵmí ámí níwiápniñmeámi nǵbiri añǵ ridiyowá yariǵíwámí nǵpáwiri áma nñni xfo tǵámiñi bariniagfa nani o éf niñweámána uréwapiyarína re eniniñigini. 3 Ñwí ikaxí eániñǵpí mewegfáwa tñni Parisiowa tñni awa apixí áma wí fwi inariniñǵpí winiñmeáfá wimi nǵméra nǵbiri áwini e éf nurárarimána 4 omí re urǵíwawixini, “Nearéwapiyariñoxini, apixí rí fwi inariniñǵpí winiñmeáfirini. 5 Apixí riniñǵ imóniñǵyí nani ñwí ikaxí Moseso niriñiri eañǵpimi dani re riniñi, ‘Sñǵá tñni iwanǵ nearo pikífirixini.’ riniñǵpí aí joxí pioi ririñini?” urǵíwawixini. 6 Ríwéna o Moseso riniñǵpí níwiáikiri xegí bí rǵipimi dani xwíyǵá uxekwímoaneyiniñiro iwamfo níwiwapiyoro e urǵagfa aiwi o ipǵpá éf niñweámána xwíyo webfá tñni ríwaminiñǵ neari 7 awa arǵkí ámí ámí yariñǵ wiayariñǵagfa o ámí éf niriñiri re urǵiniñigini, “Soyíne woxí goxi fwi bí mǵiyariñoxi xami imí sñǵá eak.” nurimi 8 ámí ipǵpá éf niñweari xwíyo ríwaminiñǵ eaarína re eniniñigini. 9 Awa Jisaso e urǵagi arǵá níwiwo woni woni Jisaso tñǵ e pini níwiáriñi nuroóna ámiñáowa xami numearo nñni rixa núána apixini xegí xewini Jisasoǵa sǵmí e éf ronǵi níwiniñiri 10 ámí éf niriñiri imí re urǵiniñigini, “Ineyi, ámayí gomiñirini? Ayí wo xwíyǵá mǵimearíñani?” urǵagi 11 í re urǵiniñigini, “Ámiñáoxini, wo xwíyǵá mǵimearíñani.” urǵagi Jisaso re urǵiniñigini, “Nioni eni xwíyǵá wí rimeariméini. Dǵxí añǵ ui. Re dani ámí fwi bí minǵpa érixini.” urǵiniñigini.

“Nioni áma nani uyíwiniñǵ imóniñáoniriñi.” uriniñǵ naniñini.

12 Jisaso ámí re urǵiniñigini, “Nioni áma xwíyǵá tǵyo ñweagfá niyoní uyíwí wfániñǵ wókimixariñáoniriñi. Áma nioni níxídfáyí sǵá yiniñǵmíni añǵ emepírfa menini. Wfá dñǵ níyimiñǵ tǵǵáyí imixipaxí imóniñǵpí wókimixiniñani.” urǵagi nani 13 Parisiowa re urǵíwawixini, “Joxí e rǵipi jwaniñoxi símeañǵ mǵkoxíniñǵ nimóniri áwanǵ rinariniñǵpí nani ‘Nepariñi.’ níyaiwirane arǵá seaianiméwini.” urǵagfa 14 Jisaso re urǵiniñigini, “Nioni aí níwaniniñoni nani áwanǵ rinariniñǵpí, ayí nepariñi. Ayí rǵipi nani searariñini. Ge dani rfa biniñiginiñǵ gimi nani umáñaniñiri imóniñǵpí nani nǵjǵá nimóniri nani searariñini. E neri aí soyíne nioni bíñǵé naniñani, nioni umáé naniñani, majfá nimóniro nani niriñiriñoi. 15 Soyíne áma xwíyǵá tǵyo daniñǵyí yariǵíwápa sñwí tñni níwiniñaxídiñiro rariñǵagfa aí nioni áma womí aí sñwí tñni níwiniñaxídiñiri xwíyǵá mumearariñini. 16 Nioni xwíyǵá numearíni sñwiriñǵyí, nioni gí dñǵ tñni mepa neri ápo, nírowarénapioyá dñǵyo dani neri nani nepa xixeni imóniñǵpí tñni mearipaxfirini. 17 Segí ñwí ikaxí eániñǵyo aí re niriñiri eániñi, ‘Áma wau xwíyǵá áwanǵ niriñirina axípini niriñirináy, xwíyǵá apí nepa imónini.’ niriñiri eániñi. 18 ‘Nioni níwaniniñoni nani áwanǵ seaririñiri ápo, nírowarénapio eni nioni nani áwanǵ seaririñiri yariñǵpí nani soyíne nioni searariñǵpí nani ‘Nepariñi.’ yaiwipaxfirini.’” urǵagi 19 awa re urǵíwawixini, “Dǵxí ápo ge ñweani?” urǵagfa o re urǵiniñigini, “Soyíne nioni nani nǵjǵá mimóniǵpa ero gí ápo nani nǵjǵá mimóniǵpa ero yariñoi. Soyíne nioni nani nǵjǵá nimóniro sñwiriñǵyí, gí ápo nani eni nǵjǵá imónaniñiro éfariñi.” urǵiniñigini. 20 Añǵ ridiyowá yariǵíwámí Gorixó nani ñwíwí tarigfá tñǵ e dani nuréwapiyarína xwíyǵá apí urariniñǵpí aiwi omí fá xiripírfiná sñni mimóniñǵagfa nani fá bí mǵixirigíwawixini.

“Nioni umáé nani soyíne wí upaxí menini.” uriniñǵ naniñini.

21 O ámi re uríjínigini, “Nioni pñi niseawiárimí úaná soyíné nioni nání pía nñiro aí segí fwi yariǵápi síni yokwarimí miníjána pepírífarini. Nioni umfaé soyíné bípaxí wí mimóníjoi.” urfagi 22 Judayí ámináowa re nira ugíawixini, “O ‘Nioni umfaé soyíné bípaxí mimóníjoi.’ ríagi nání xewaníjo pikínimíniri nání mĩnearípa riyariní?” nira warfána 23 o re uríjínigini, “Nioni eramí dáníjónirini. Soyíné bíramí dáníjónérini. Soyíné xwíá tfo dáníjónérini. Nioni xwíá tfo dáníjónimani. 24 Ayínáni re searíni, ‘Segí fwi yariǵápi síni yokwarimí miníjána pepírífarini.’ searíni. Ayí rípi seararíjini. Soyíné dñí nñikwíroro ‘Ayí orini.’ miniaiwipa nerónáyí, segí fwi yariǵápi síni yokwarimí miníjána pepírífarini.” uraríjagi 25 awa re uríǵawixini, “Goxíri?” urfagi Jisaso re uríjínigini, “Nioni iwamfo dání searagóni onírini. 26 Soyíné yariǵápi nání xwíyá searimearimí nání xwíyá xwapí xiríjónirini. Soyíné arfá mĩniaríjagí aiwi nioni nrowárenapíjo nepaxíjorini. Amípi omí arfá winjapi áma nñi arfá egíe dání rarijáriní.” urfagi aiwi 27 ayí majfá nimóniro “Ápo Gorixo nání rfa neararini?” miyaiwiaríjagí nání 28 Jisaso re uríjínigini, “Soyíné áma imóníjóni íkíayo níyekwíroarípi séayi e nñimífoarína níjfa ‘Ayí orini.’ imónípiífarini. Nioni gí dñí tñi amípi bí yarijámáni. Ápo nírewapíyinjápi rarijáriní. 29 Ínina nioni nrowárenapíjo yayí winípaxípi yarijagi nání nioni pñi nñiwíarimí minú síni dñí níkíkayoni.” uríjínigini. 30 Xwíyá api urarína áma obaxí dñí wíkwírogíawixini.

Áma áxenwarí iníǵáiyí nání uríjíní nánirini.

31 Jisaso Judayí omí dñí wíkwírófáyo re uríjínigini, “Seyíne gí xwíyá rarijapi dñí fá níxírónáyí, nioníyá gí sealepísaríjá nepaxíjóní imóníjoi. 32 Xwíyá nepaxíjóní imóníjóní nání níjfa nimóniro e nemána xwíyá api dñí fá níxíríjóní dání áxenwarí miníǵáiyíne imónípiífarini.” urfagi 33 wa re uríǵawixini, “Negí arfo Ebírífamoyá fwiárfawenerini. Eníjána dání áma wayá xínáiwánéníj níimónírane omíj mĩwíagwaéne, joxi aríge nerí ‘Áxenwarí miníǵáiyíne imónípiífarini.’ neararíjini?” urfagi 34 Jisaso re uríjínigini, “Aga nepa seararíjini. Áma fwi yarijí go go fwi xfo yarijípiyá xínáiníj níimóníri áxenwarí wini. 35 Áma xínáiwáníj níimóníro omíj wíaríǵáiyí aníj anjwámí xiáwo tñi njwearíǵámáni. E nerí aí xewaxo ínina aníj e njwearíjíní.” nuríri áma e rówapíǵáiyí re oyaiwípoyníri, “Seyíne xínáiwáyínéníj níimóníro omíj wíaríǵáiyíne yapi imóníjoi. rfa neararini?” oyaiwípoyníri ewayí xwíyá api nuríri 36 re uríjínigini, “Ayínáni xewaxoni xínáiwáyínéníj níimóníro omíj wíaríǵáiyíne áxenwarí seainíjpi anípa seaimíxiyáná aga áxenwarí miníǵáiyíníj imónípiífarini.” nuríri 37 re uríjínigini, “Nioni níjfarini. Seyíne arfo Ebírífamoyá fwiárfawéyínérini. E nimóníro aí seyíne gí xwíyápi segí xwíoxíyo aumaumí miní enagi nání nioni nípiíkiaríro nání yarijoi. 38 Nioni ápo tñi níjwearína síjwí winíjapi nání rarijáriní. Seyíne ení amípi segí ápo rarijagi arfá wíǵápi yariǵáriní.” uríjínigini.

“Segí ápo oborini.” uríjíní nánirini.

39 Awa re uríǵawixini, “Negí arfo Ebíríamorini.” urfagi Jisaso re uríjínigini, “Nepa Ebírífamoyá fwiárfawéyíne enánáyí, xfo yagípa epaxíriní. 40 E nerí aí nioni xwíyá nepáni Goríxomí arfá winjapi seararíjóni nípiíkiaríro yarijoi. Soyíne nianíro yariǵápa arfo Ebírífamo wí e menjínigini. 41 Ayínáni re searíni, ‘Segí ápo yarijípi yarijoi.’ searíni.” urfagi ayí re uríǵawixini, “Negí inókiwa fwi níniro neaxíǵámáni. Negí ápo imóníjo ná woní Goríxorini.” urfagi 42 Jisaso re uríjínigini, “Nioni gí dñí tñi bíjámáni. Goríxo nírowárenapíjagi o tñí e pñi níwíarimí bíjána enagi nání Goríxo nepa segí ápo enánáyí, soyíne nioni dñí síxí níyípaxíriní. 43 Soyíne nioni xwíyá rarína arfá nero aí pí nání níjfa mimónípa yarijoi? Ayí rípi nánirini. ‘Xwíyá arfá owianeyí.’ mĩseaimónaríjagi nání níjfa mimónípa yarijoi. 44 Soyíne náíwí segí ápo oboyáoyíne enagí nání xfo wíimóníjpa náíwíyíne ení ‘Axípi oyane.’ seaimónaríjíní. O eníjána dání ámayo píkiwírófó yagorini. Nepa bí mĩrípaxí imóníjo enagi nání pí pí xwíyá nírírína yapíni rarijorini. O yapí rarijoi imóníri áma yapí rariǵá níyíyá xanóníj imóníri enagi nání gíni gíná yapí nírírína sa mfkí xfo imóníjpi tñi xixení rarijíní. 45 E nerí aí nioni nepaxíjóní imóníjpi seararíjagi nání ‘Neparini.’ miyaiwiro dñí mĩníkwíroaríjoi. 46 Soyíne goxi fwi nání xwíyá nímeárípaxíriní? Oweoi, wí xwíyá nímeárípaxímaní. E nerí aí nioni nepáni seararína pí nání ‘Neparini.’ miyaiwiro dñí mĩníkwíroaríjoi? 47 Áma Goríxoyáyí xwíyá xíoyápi arfá wíaríǵáriní. Soyíne Goríxoyáoyíne mimóníjagí nání xwíyá oyápi arfá mĩniaríjoi.” uríjínigini.

“Arfo Ebírífamo síni menjána nioni njweagáriní.” uríjíní nánirini.

48 Judayí ámináowa omí ikayíwí re uríǵawixini, “None joxí re níríranená, ‘Áma sípi roxíyí Samariayí woxíriní. Imfo xixéroaríj róxini.’ níríranená xixení mĩrípa

réwini?” urfagfa⁴⁹ Jisasore uriniginini, “Nioni imfo dññf minixixeroarinini. Gf apomi wé ikwianwfo unwirararinjagi ai soyné wé ikwianwfo mininjwirararinjoi. ⁵⁰ Nioni gf dññf tñni seayi e imonimfaniri miyarinjagi aiwi wo nioni nani ‘Seayi e oimoinini.’ niaiwiyoif soyné tñni nioni tñni neapayonfo njeani. ⁵¹ Aga nepa seararinjini. Ama giyf giyf xwiya nioniyapi nixidirfnayf, wi nipepfrfamanf.” urfagi⁵² Judayf aminowa re urigfawixini, “Joxi e rarinjagi nani rixa nijfa re imonijnwini, ‘Joxi imfo xixeroarinini woxini.’ nijfa e imonijnwini. Arfo Ebirfamo tñni wfa rokiamoagfawa tñni pegfariini. E eagfa ai joxi re rarinjini, ‘Ama giyf giyf xwiya nioniyapi nixidirfnayf, wi nipepfrfamanf.’ rarinjini. ⁵³ ‘Joxi negf arfo Ebirfamo penjomf seayi e mawimoinijoxirini.’ neaimonarini. Wfa rokiamoagfawa eni pegfariini. Joxi gonirini yaiwinarinjini?” urfagfa⁵⁴ Jisasore uriniginini, “Niwaninjoni seayi e nimeyoanirfnayf, surfma imonaripaxirini. Seayi e nimeyoarinjo, ayf gf aporini. O nani soyné ‘Negf Nwfaorini.’ rarigfariini. ⁵⁵ E niro ai xfo nani nepa nijfa mimoinijoi. E nerinj aiwi nioni nijfariini. ‘O nioni majfariini.’ nirirfnayf, nioni soyneninijf yaf rarinjoni imonipaxirini. E nerf ai o nioni nepa nijfa mimoini nani xwiya oyafi xidarinjariini. ⁵⁶ Segf arfo Ebirfamo sini nioniyani nani ‘Sijnw winimfarfani?’ niyaiwiri nani yayf winiginini. Oyi, o sijnw ninanirf yayf seayimi dani winiginini.” urfagi⁵⁷ Judayf aminowa re urigfawixini, “Joxi sini xweyanjoxi menjyf ‘Arfo Ebirfamomi sijnw winagaoirini.’ rirarinjini?” urfagfa⁵⁸ Jisasore uriniginini, “Aga nepa seararinjini. Arfo Ebirfamo sini menjana nioni xami njeaogarinini.” urfagi⁵⁹ awa “Gorixo tñni xixeni imonijorfanif? oniaiwipoyinirf rfa neararinif?” niyaiwiro omi sijn eanro nani sijn meagfa aiwi xewaninjo re eniginini. Yumfi nimoini anj ridiyowa yarigfiwami dani peyaniginini.

9

Sijnw suparinjf womi nanj imixinjf naniirini.

¹ E nemo nipurnana weninj eyyf winiginini. Ama wo xinai xirine dani sijnw suparinj nera unjo njeanagf winana ² xegf wiepjarinjowa eni sijnw niwiniro yarinj re wigfawixini, “Nearwapiyarinjoxini, fwf go enjipimi dani xinai sijnw suparinj ro xirinjirini? Xfo eagf naniirani, xaniyau eagfi naniirani?” yarinj e wiagfa ³ Jisasore uriginini, “Ama ro fwf eagf marfat, xaniyau eni fwf eagfi marfat, sa omi dani emimf Gorixoya stwaninj ininfa nani e enjo xirinjirini. ⁴ Agwf sini ikwawiyina imonijnana emimf nirowarenapijo ‘E ewiginini.’ yaiwiarinjipi ewaniginini. Arfwiyina ama wo emimf mepaxf imonijnana rixa anjwi e enjagi nani rarinjini.” uriginiginini. Dññf re oyaiwipoyinirf, “Xfomi pkiána arfwiyininj imonifarinini.” oyaiwipoyinirf e nurirf ⁵ ami re uriginiginini, “Nioni xwfa tfo ninjwearfana ama nfniyf nani wfa wokimixinjini.” nurarimi ⁶ xwifayo reanjw nurimana xwfa tñni reanjw tñni yiyf nidirf amayo sijnwfo xope niwimana ⁷ re uriginiginini, “Joxi nuri ipi Siroamiyf rininjwami nani —Oyf mfkf ayf mewarininj naniirini. E rininjwami nani nuri simmanjfo wayf ronei.” urowarigf o nuri simmanjfo wayf nironimana re eniginini. Rixa sijnw aninjo biniginini. ⁸ Rixa sijnw aninjo barinjagi ama anj xfo tññf e njeagfayf sijnw e niwiniro sijnw suparinjo enjagi nani ef ninjeamanana aiwa nani rixinjf urago barinjagi sijnw niwiniro re nira ugfawixini, “Ama royf e ninjeamanana aiwa nani rixinjf neararinjo meniranif?” nira warfana ⁹ wi re nira ugfawixini, “Ayf orini.” nira warfana wi “Oweoi, ayf o yapi imoninjyf worini.” nira warfana xewaninjo arfki re uriginiginini, “Nioni onirini.” urarinjagi ¹⁰ ayf re urigfawixini, “Joxi arige nerf dixf sijnw oxoaini?” urfagfa ¹¹ o re uriginiginini, “Ama Jisasoyf rarigfo xwfa bimf reanjw nurirf yiyf nidirf gf sijnwfo xope nanimana re nirinjo, ‘Joxi ipi Siroamwami nani nuri wayf ronei.’ nifragf nioni nuri wayf nironinre re eini. Sijnw noxoari anfini.” urfagi ¹² ayf re urigfawixini, “Ama o ge njeani?” urfagfa o “Nioni majfariini.” urfagi ¹³⁻¹⁴ ama ayf sfaf Jisasore xwfpimi reanjw nurirf yiyf nidirf omi sijnw nanj wimixinjyi Sabarfai enjagi nani ama xami sijnw suparagomi Parisiowa tññf e nani nimera nuro warana ¹⁵ Parisiowa eni omi yarinj re wigfawixini, “Joxi arige nerf sijnw oxoainini?” urfagfa o re uriginiginini, “O xwirinjw bi tñni gf sijnwfo xope niana nioni nuri wayf nironinrfa sijnw oxoaini.” urfagi ¹⁶ Parisiyf wfa re nira ugfawixini, “Ama o Sabarfana nani njwf ikaxf rininjipimi xopirarf niyayirf nani Gorixo tññf e dani binjomani.” nira warfana wfa re nira ugfawixini, “Ama fwf yarinjyf wo enjanayf, arige nerf emimf o yarinjfninj imonijp epaxirini?” nira nurona dññf xixegf tñni nepayoro nani ¹⁷ ami sijnw suparagomi re urigfawixini, “O dixf sijnw roxaof enjagi nani pi amaoxin rarinjini?” urfagfa o re uriginiginini, “O Gorixoya wfa rokiamoarinj wo meniranif?” uriginiginini.

¹⁸ O xegf sijnw oxoayf nani piraninj awanj urarinjagi aiwi xami sijnw suparagomi aiwi Judayf aminowa arfa niwipa nero re yaiwigfawixini, “Nepa sijnw suparago ami

sijŋwʼ manijorini.” niyaiwiro “Ámá sijŋwʼ oxoáoyá xaniyaú obípiyi.” niriŋro ayau rixa bána ¹⁹ yarini n-wiróná re urigʼawixini, “Niaiwʼ ayagwiyáorani? Ayagwi re rirarini, ‘Xinái nixiriríná sijŋwʼ supárinjo xirini.’ rirarini? E xirini enánáy, arige neri agwi sijŋwʼ noxoari anarini?” uríagʼá ²⁰ xaniyaú re urigʼisixini, “Ayí yegʼ iwo enagʼi nani yayawi nijfárin. Xinái nixiriríná sijŋwʼ supárinjʼ eniyí nani eni yayawi nijfárin. ²¹ E neri aí agwi o sijŋwʼ oxoáoyá nani yayawi majfárin. Sijŋwʼ supárinjʼyʼ woxoáó nani eni yayawi majfárin. Xewaninjomʼ yarini wípoi. Sini onomani. Xewaninjo nani áwanjʼ osearini.” urigʼisixini. ²² Xaniyaú Judayʼ ámináowa nani wáyʼ winʼagʼi nani e urigʼisixini. Ayí rípi nani. Judayʼ ámináowa re rinárigʼá enagʼi nani, “Ámá gʼiyʼ gʼiyʼ Jisaso nani waropárf nero ‘ ‘O Kiraiso, ámá yeáyʼ neayimixemeanfa nani aríowayá xwʼá piaxʼyo dani iwiaronʼoyi rariŋwáorini.’ neaimonarini.’ ránáy, rotú anjyo dani yof emi kwirimoanfárin.” ²³ rinárigʼá enagʼi nani xaniyaú re urigʼisixini, “Onomani. Xewaninjomʼ yarini wípoi.” uríagʼi ²⁴ Parisiowa ámi “Sijŋwʼ supárago obini.” niriŋro o rixa bána re urigʼawixini, “Joxi Gorixomini seáyʼ e numʼeyoari waropárf inei. Ámá ‘Nanʼ nimxinoti.’ rariŋo fwi yarinijʼ wo enagʼi nani none nijfárin. Ayinani waropárf inei.” uríagʼá ²⁵ o re uriniginini, “O fwi yarinijorani? Nanjorani? Nioni majfárin. E neri aí rípi nani nioni nijfárin. Xami sijŋwʼ supáragoani aiwʼ agwi o nífpimi dani sijŋwʼ noxoari aninini.” uríagʼi ²⁶ awa re urigʼawixini, “O pí sírin? Arige neri díxʼ sijŋwʼ roxoárin?” uríagʼá ²⁷ o re uriniginini, “Nioni rixa áwanjʼ searfárf aí arfá mniarijoti. Arige niyaiwiro ‘Ámi arfá osianeyi.’ niriŋro? Soyíné eni rixa xegʼi wiewisariŋyʼinini imónaniro miripa riyarini?” uríagʼi ²⁸ awa ikayfʼwʼ numeariro re urigʼawixini, “Xewaninjomʼ xegʼi wiewisariŋyʼyʼ woxirini. None neaiepʼsagʼi Mosesoyáonerini. ²⁹ None Mosesomi xwiyfá Gorixo urinipi nani nijfá imóninwini. E neri aí ámá oyi e dánorfaniri none majfárin.” uríagʼá ³⁰ ámá o re uriniginini, “Soyíné rariǵfápi ududʼi ninipaxʼi rarijoti. Soyíné o biŋe dani majfá enagʼá aiwi o gʼi sijŋwʼ noxaórin. ³¹ Ámá fwi yarigʼáyʼ Gorixomi rixini uráná arfá mniwipa yarini enagʼi nani nene nijfárin. E neri aí ámá go go Gorixomi wéyo numeri xfo wimónarinipi nixdírínáy, Gorixo ámáomi arfá niwirʼi xfo rixini urinipi nani arfá wipaxfárin. ³² Aga eniná dani aí nene arfá wí re mniwipárin, ‘Ámá wo niwipárinmearʼi xinái xirine dani sijŋwʼ supárinjʼ womi sijŋwʼ oxoáiniginini.’ rariŋagʼá arfá mniwipárin.” nuriri ³³ re uriniginini, “Ámá o Gorixo tni e dani mibipa neri sijwiriyʼ, xfo yarinijʼ bʼ epaxʼi imóniniri éfmani.” uríagʼi ³⁴ awa mxi re urigʼawixini, “fwi niriŋipimi dani rixirinoxini, joxi none rinearwapiyarini?” nurimána xegʼi yof emi kwirimogʼawixini.

Sijŋwʼ supárinjinini imónigʼáyʼ nani.

³⁵ Jisaso “Ámá sijŋwʼ supáragoyá yof kwirimóo.” rariŋagʼá arfá e niwirʼi o nani pfa nemerʼi niwimeámána re uriniginini, “Joxi ámá imóninjomʼ dini rixiwikʼronini?” uríagʼi ³⁶ o re uriniginini, “Ámináoxini, ámá imóninjo gorini. Nioni dini wikwíromi nani áwanjʼ nirei.” uríagʼi ³⁷ Jisaso re uriniginini, “Omʼ joxi rixa sijŋwʼ wininirini.” nuriri sinjani re uriniginini, “Joxi tni rinarigwí roni, ayí onirini.” uríagʼi ³⁸ o re uriniginini, “Ámináoxini, nioni rixa dini rixiwikʼronini.” nurimi xfo tni e xominjʼ niyikwiriyʼ yaf winiginini.

³⁹ Jisaso re uriniginini, “Ámá niyonʼi epayómfa nani xwʼá tnyo nani binárin. Ámá sijŋwʼ supárigʼáyʼinini imóninijʼyʼ sijŋwʼ anipiri imóniro sijŋwʼ anigʼáyʼinini imóninijʼyʼ sijŋwʼ supáripiri imóniro epifá nani bináonirini.” ríagʼi ⁴⁰ Parisi xfo tni anjwi e rówapigʼáwa re urigʼawixini, “None nani eni ‘Sijŋwʼ supárigʼoyinirini.’ rinearini?” uríagʼá ⁴¹ Jisaso re uriniginini, “Soyíné sijŋwʼ supárigʼoyfne sijwiriyʼ, rfwʼ nimoarigʼápi nani xwiyfá mearinipaxfámani. E neri aí soyíné ‘Sijŋwʼ aninwáonerini.’ niriŋro nani rfwʼ nimoarigʼápi nani xwiyfá mearinipárfárin.

10

Ewayʼ ikaxʼi sipisipi awi mearoarinjo nani.

¹ “Aga nepa seararinini. Go go sipisipi xwʼána fwiyo mniwipáwa neri wí e dani ogámʼ neri niximemoánirínáy, fwi mearini wo imónini. fwi xauráparini wo eni imónini. ² E neri aí xwʼána fwiyo páwariŋjo, ayí sipisipi xiáworini. Áwi mearoarinjorini. ³ O xwʼána rónine nani bána fwi e ininá awi roŋjo ówanjʼ wʼkwiiána xiáwo xegʼi sipisipi nani yof rána xiáwoyá manjʼ arfá niwirʼi uxídána níméra nipeyeari ⁴ rixa xfoyá nani bʼarwámni enána o xami umearfána sipisipiyʼ xiáwoyá manjʼ umininarini enagʼi nani númi warigʼárin. ⁵ Xenjwʼ womi wí númi uxídipfárinmeó. Manjʼ ámá xenjwʼ woyá umininarinagʼi niwiniro nani númi

muxfdpa nero éf upfároi.” urinjiginí. ⁶ Jisaso ewayf xwiyfá api urfagi aiwi xfo api nání nijfá oimónfpoynítrí uréwapíymínítrí yarínjfpí nání nijfá mimónígfawixíní.

“Sipísipf píránínjf awí mearoarínjáo ní nionínítrí.” urínjf nánínítrí.

⁷ O ayf nijfá mimónípa yarínjagfá nání ámí ewayf xwiyfá re urínjiginí, “Aga nepa seararínjíní. Nioní sipísipf xwfná fwínínjf imónínjáoínítrí. ⁸ Nioní síní mibápa enjáná bigfá gíyí gíyí fwí meaaríngfáyínjnf imónínjoi. fwí xauráparíngfáyínjnf ení imónínjoi. E nerí aí sipísipfíyí wígf manj arfá mtiwígfáríní. ⁹ Nioní níwáníjoni fwínínjf imónínjáoínítrí. Gíyí gíyí nioníyáyómíní fwíapána yeáyf uyimíxemeámfáríní. Ará wíwákwiní epírfá nání fwíapíro peyero nero epírfáríní. ¹⁰ fwí meaarínjoi sipísipfíyoi pípi wimínítrí barínjmani. fwí xauráparítrí pípkímí erí xwírfá ikíxerí wimínítrí barínjagí aiwi xewaníjoni rípi wimínítrí bínjáríní. Ewáranínjf éfríxínítrí dnjnf níyímínjf imónínjfpí síxí umímómínítrí bínjáoínítrí. ¹¹ Sipísipf nání píránínjf awí mearoarínjáoíní, ayf nionínítrí. Sipísipf nání awí píránínjf mearoarínjáoíní sipísipf arírfá wimínítrí nerfná ‘Nioní nípkíláná ayf ananínítrí.’ yaiwiarínjárnítrí. ¹² Nígwí meámínítrí awí mearoarínj wo — O sipísipf xiáwo nimónítrí píránínjf awí mearoarínjoi marfáá, o sfwí sayf sipísipf roanímínítrí barínjagí níwínírfná sipísipf píní níwíárfímí éf úaná sfwí sayf nírómf erí xfdíxídownáf erí yarínjínítrí. ¹³ O sa nígwí nání meámínítrí yarínjoi enjagí nání sipísipf nání nepa dnjnf moarínjmani.” nurítrí ¹⁴⁻¹⁵ re urínjiginí, “Sipísipf píránínjf awí mearoarínjáoíní, ayf nionínítrí. Ápo tñní nioní tñní xíxe mí ómíxínaríngwípa nioní tñní sipísipf nioníyáyí tñní ení xíxe mí ómíxínarínjwárfíní. ‘Nioní gí sipísipf imónínjyoi arírfá wimínítrí nání nupeirfná ayf ananínítrí.’ yaiwiarínjáoínítrí.” nurítrí ¹⁶ re urínjiginí, “Nioní sipísipf ámí wí — Sipísipf xwfná tfyó dnjnf imónínjyí marfáá, ámí wí ení tñjáoínítrí. Ayf wí anínj e xe njeáfríxínítrí sínjwí wínípaxf mimónínjíní. Ayo ení wíníyí tñnj e awí neaarífmíngítrí. Ayf gí manj arfá níniro xwfná tfyó dnjnyí tñní nawíní imóníro awí mearoarínj ná woní axoní tñnj imóníro epírfáríní. ¹⁷ Ámí sínjf nimónítrí wíápfínímeámífa nání sipísipfíyoi arírfá wimínítrí nerfná ‘Nioní níperfná ayf ananínítrí.’ yaiwiarínjagí nání ápo dnjnf síxí níyíní. ¹⁸ Nioní ámá xe onípkípoyínítrí sínjwí mtiwínípa nerfnáyí, wí nínpíkípxfmaní. Xe onípkípoyínítrí sínjwí wínarínjáyí gíyí marfáá, níwáníjoniínítrí. Peri ámí wíápfínímeari emfá nání enj síxí eánínjfpí tñjáoínítrí. Gí ápo o e éwíníngínítrí sekaxf nítrínj éagí nání api e epaxonítríní.” urínjiginítrí.

¹⁹ Judayf ámínáowa Jisaso e rarínjagí arfá níwíro nání dnjnf xíxegfní tñní nepayoro bí nítrínítróná ²⁰ wífa obaxowa re níra ugáfawixíní “Imfó dnjnf uxíxéroarínjagí nání xóxwí nerí raríní. Pí nání arfá wíarínjoi?” níra warfná ²¹ wífa re níra ugáfawixíní, “Xwíyí o rarínjfpí ímfó xíxéroarínj wo yapí mtrínarínítrí. ‘Ámá ímfó dnjnf xíxéroarínjyf ámá sínjwí supáringífáyo sínjwí woxoapaxf imónínjoi.’ ríseaimónaríní? Oweoi.” níra ugáfawixíní.

Jisasomí ríwí umogfá nánínítrí.

²² Sfá Judayf enjáná émáyí wa anj rídíyowá yaríngíwámí xórórf nero xwírfá ikíxegfá enjagí nání ámí píránínjf ímíxáragfápi sfá api nání dnjnf wínítrí nání awí neáníro yayf yayaríngfápi imónínjáná ²³ —Ayf íniá earí ímínjf rítrí yarínjínaríní. Íná Jisaso anj rídíyowá yaríngíwámí nípáwírí anj wíámfó wígf enjáníngf míxf ínaríní. Soromono nání ríníngfípímí emearfná ²⁴ Judayf ámínáowa níwímearo mtní mtní xapíxapí numero re uríngfawixíní, “Gíná jítwanínoxí nání xe níjfá oimónípoynítrí nearírfáríní? Anínjf yumí nearírfáraní? Joxí Kiraisoxí, ámá yeáyf neayímíxemearfá nání arfowayá xwífa píaxíyí dnítrí wíaríonfóyí rarínjwáoxí enjánáyí, sínjání áwanj nearíneí.” urfagfá ²⁵ Jisaso awamí re urínjiginí, “Nioní ríxa áwanj searfagi aiwi soyné ‘Nepa neararíní.’ níyáiwíro dnjnf mtníkwíroarínjoi. Emímf gí ápo e éwíníngínítrí nítrínj nioní yarínjápí sínjání áwanj ayf oríníngínjf seararínjagí aí ²⁶ soyné gí sipísipfíyínéníngí mimónípa nerí nání nioní dnjnf mtníkwíroarínjoi. ²⁷ Sipísipf nioníyáyí gí manj arfá níniro níxídaríngfáríní. Nioní ayo mí níwómíxítrí ²⁸ dnjnf anínj írná njeapírfá nání mtní wíarínjagí nání wí anínípfírfá meníní. Sipísipf nioníyáyí níwíwéú tñní fá xírínjagí nání ámá gíyí nítrápfírfáríní? ²⁹ Gí ápo sipísipfíyí níapínítríní. O ámá níyoní seáyí e wímónínjagí nání nioníyá gí imónínjyf ápo níníwéú tñní ení fá xírínjagí nání ámá gíyí urápfírfáríní? ³⁰ Nioní tñní ápo tñní axowawíríní.” urfagi ³¹ Judayf ámínáowa xámí yaníro egfápa sínjá tñní Jisasomí opíkianeyíníro meaarínjagfá ³² Jisaso re urínjiginí, “Nioní emímf ápo e éwíníngínítrí nítrínjfpí obaxf seaiwápyíárfíní. Gfmíní gípi seaiwápyíárfí nání sínjá tñní nípkíkiaríro yarínjoi?” urfagi ³³ Judayf ámínáowa re uríngfawixíní, “Amípi nanj joxí yarínjfpí wí nání sínjá tñní rípkíarítrí míyarínjwíní. Joxí aga ámáoxí enjagí aiwi Nwíáonítríníngí nítrínítrínjfpímí dnítrí Goríxomí ríperítrí umeararínjagí nání rípkíarítrí yarínjwíní.” urfagfá ³⁴ Jisaso xfómí wíkf wónaríngfápi píyífá owépoynítrí re urínjiginí, “Segí njwí íkaxf eáníngfípímí Goríxo re rínjfpí nítrínítrí meánípa rení, ‘Nwíáoní re rínjanígní,

“Seyíné ení ñwáéáyíné imóníñoi.” ríñanigíni. níríníri meánípa rení? ³⁵ Soyíné níjfaríni. Xwíyá Bíkwyfo eáníñpí wí surfá rínípaí mimóníni. Ayínáni Goríxo segí aríowami ‘Seyíné ení ñwáéáyíné imóníñoi.’ uríñj enjagí nání ³⁶ soyíné pí nání ápo nínírfearí xwíá tfo nrowárenapíñoní re searáná, ‘Nioní Goríxomí xewaxoníríni.’ searáná pí nání míxí níníriro ‘Joxí Goríxomí ríperítrí umearıñíni.’ nírariño? ³⁷ Nioní emímí gí ápo e éwínigíní níníñpí mepa nerínáyí, dñj níníkwíro ‘Nepa oríni.’ mńiawípa éríxíni. ³⁸ E nisearıtrí aiwí nioní emímí ápo e éwínigínítrí níníñpí nepa nerínáyí, soyíné xwíyá nioní seararíñápi arfá níníro dñj mńíkwrópa nero aí emímí nioní yaríñagí sñjwí nńnaníro nání dñj níníkwíro ‘Ayí oríni.’ niaiwíríxíni. ‘Ápo tńni nawíni imónígíwauríni. Axowauríni.’ nńnaiwíro níjá imónítrí nání emímí nioní yaríñápi dñj íkwírópoyí.” uríagí ³⁹ xámí yaníro egíápa omí íá oxfraneyíníro yarína ananí éf múroníñigíni.

⁴⁰ Jisaso ámi nurí inígí Jodani rapáyo níxeri Jono xámí ámáyo wayí umeainje nání nurí e ñweanána ⁴¹ ámá obaxí xó tñj e nání nńbíro re rínayígíawíxíni, “Wayí neameainj Jono emímí wí mepa nerí aiwí amípí ámá ro nání ríñyí ríxa xixení imóníni.” nírínayíroná ⁴² ámi obaxí wí dñj wíkwírogíawíxíni.

11

Rasaraso penj nániríni.

¹⁻² Ámá wo, Betani dñj Rasarasoyí ríníño símíxí yarína —Anj ayí xó xegí xexírímeápaú Mariaí tńni xínapi Mataí tńni ípaúyá anj ení eríni. Mariaí ayí apíxí ríwíyo Ámínáoyá síkwíyo weríxí nńwíwayímómána dń tńni kwírínjíríni. Ímí xexírímeáo Rasaraso símíxí wíaríñagí nání ³ xínapíxaníñpáú Jisaso tñj e nání xwíyá re urowárigísisíxíni, “Ámínáoxíni, arfá ei. Ámá joxí dñj síxí uyaríñoyí símíxí yaríni.” urowárigíni aí ⁴ Jisaso arfá e nńwírína re ríníñigíni, “Símíxí o yaríñpí nípenni nánimani. Ámáy enj síxí eáníñ Goríxoyá sñjwí wńnanírí ero Goríxomí xewaxoní yafí seáyí e dání nńmeanírí ero epírfa nání símíxí apí wímeañríní.” uríñigíni. ⁵ Jisaso Mataími tńni xínaníñmí tńni ípaúmi xexírímeáo Rasarasomí tńni ayo dñj síxí nuyírí aiwí ⁶ “Rasaraso símíxí yaríni.” uríagí arfá nńwírína ámi sfá wíyáú xó ñweanje ñweanjíñigíni. ⁷ E nńweanjísaná xegí wíepísaríñowami re uríñigíni, “Ámí Judia píropenífyo nání owaneyí.” uríagí ⁸ wíepísaríñowa re urígíawíxíni, “Nearéwapiyaríñoxíni, ayí xámí sñj tńni rípíkianírí egíe nání ámi numínírí rńneararíñj?” uríagí xó íkwáwíyíníñj imóníñagí nání ⁹ ewayí xwíyá re uríñigíni, “Sogwí fwiapíe dání wée nání awá wé wúkaú síkwí wáú tñjíríni. Ámá íkwáwíyína anj nerína ná eánarígífámani. Xwíá tfo wíá ókíñagí nání sñjwí píraníñj nńwínaxída nuro nání ná eánarígífámani. ¹⁰ E nerí aí ámá áríwíyímí anj nerína ná eánarígífáriní. Sñjwí nńwíga upírí wíá mókíñagí nání ná eánarígífáriní.” nurírí ayí re oyaiwípoyínírí “Goríxo wímónaríñpí níxífdírína ayí íkwáwíyína anj nemeánáníñj rfa imóníni?” oyaiwípoyínírí ¹¹ e núrímána awamí re uríñigíni, “Negí níkumírínírí emearíñwáo Rasaraso símíxí nerí sá wení. E nerí aí nioní saiwíarí wímínírí waríñjni.” uríagí ¹² wíepísaríñowa re urígíawíxíni, “Ámínáoxíni, sa sání nńwerína ananí nanj imóníñíñoi.” nuríro ¹³ awa “Rasaraso sa sá wenjagí nání rfa neararíni?” nńyaiwíro e uríagí aí Rasaraso ríxa péf nání íními nurírí nání ¹⁴ ámi nípíkwiní sñjání áwanj re uríñigíni, “Rasaraso ríxa píyíríni. ¹⁵ E nerí aí soyíné sñjwí wínípírífpí nání yayí ninaríni. O símíxí yarína nioní xó tńni mńñweáá enjagí nání soyíné nioní emíápí sñjwí nńnaníroná dñj níkwíropírí nání yayí ninaríni. O tñj e nání owaneyí.” uríagí ¹⁶ Tomaso —O xegí yoí ámi bń Didimasoyí rarígíforíni. O xó tńni wíepísaríñj wíamí re uríñigíni, “O tńni nawíni peanfwa nání none ení owaneyí.” uríñigíni.

¹⁷ Jisaso Rasarasoyá anj tñj e nání anjwí e nńbírína arfá re wíñigíni, “O ríxa nńperí xwáripáyo tígífámi enána sfá wíyáú wíyáú pwéfríni.” arfá e wíñigíni. ¹⁸ Anj Rasarasoyá Betaníe ríníñe Jerusaremí dání aiwímímani. Sa kíromita wáú wo imóníñeríni. ¹⁹ Ayínáni Judia píropenífyo dñj obaxí wí xexírímeáo Rasaraso péf nání Mataími tńni Mariaími tńni ípaúmi oganj wianíro nání nńbíro ípaú tńni ñweanána ²⁰ Mataí “Jisaso baríni.” rínaríñagí arfá nńwírí óf e wírímiaumínírí nurí xínaníñj Mariaí sńni anjfo ñweanána ²¹ í Jisasomí re urémeaníñigíni, “Ámínáoxíni, joxí re nńñwearı sñjwíríyí, gí nńríxímeáo nípémínírí enfmani. ²² E nerí aí níni re nípímónaríni, ‘Goríxomí pí pí nání yaríñj wíyí agwí aí ananí xixení siiníñoi.’ nípímónaríni.” uríagí ²³ Jisaso re uríñigíni, “Díxí rńríxímeáo ámi nńwíapínímeaníñoi.” uríagí ²⁴ Mataí re uríñigíni, “O sfá yoparíyí ámá nńni nńwíapínímearoná o ení wíapínímeaníápí nání níni níjfaríni.” uríagí ²⁵ Jisaso re uríñigíni, “Ámá píyí egífáyí ámi nńwíapínímearo sñj epírí nání dñj síxí

umímoarínjáy, ayf nionírini. Nioní dínj níkwírófá gíyf gíyf nípero aí ámí sínj upírfáriní.
 26 Ámá sínj nero dínj níkwírófá gíyf gíyf wí anínjprfásá meníni. Jíxi dínj níníkwírorí
 ‘O nepa ría nírariní?’ ríniaiwíarínjini?’ urfagi 27 í re urínjínigini, ‘Oyi, Ámináoxini,
 níni joxi dínj níkwírorí re siaiwíarínjini, ‘Kiraísoxi, niaíwí Goríxoyáoxírfani? Eníná
 dání re rígfóxrífaní, ‘Arfowayá xwíá rí piaxíyo dání ámá wo yeáyf neayimíxemeanfá nání
 iwíaronfáriní.’ rígfóxrífaní?’ siaiwíarínjini.” urínjínigini.

28 E nurímí nurí xínanínjí Maríaimí “Ení.” nurírí yumí re urínjínigini,
 “Nearéwapíyarínjono nírémonapírí jíxi nání ‘Obíní.’ raríní.” urfagi 29 í arfá e níwiríná
 anjíní níwiápnímeámí Jísaso tñj e nání unjínigini. 30 Jísaso síní anj e mírémónapf síní
 Mataí tñí órófí infíe nweanáná 31 Judáyf anjyo Maríai tñí nawíní níjweámáa oganf
 wíarígfáyf í anjíní níwiápnímeámí peyeáagi níwíníro xexírímeáoýa xwáripáyo ámíxá
 emínírí nání warínírí ními úagfa 32 Maríai Jísaso rojje nírémorí níwíníríná xfoýá
 síkwf tñj e nípfkínímearí re urínjínigini, “Ámináoxini, joxi re níjwearí síjwíríyí, gí
 nírixímeáo péminírí enjmaní.” urfagi 33 Jísaso í ámíxá yarínjagf níwínírí Judáyf í tñí
 barígfáyf ení ámíxá yarínjagfa níwínírí wá níwunírí xwíoxíyo dání dínj ría uxearínjagf
 34 re urínjínigini, “Seyfíne omí ge tígfawixini?” urfagi re urígfawixini, “Ámináoxini,
 níbírí síjwí wínei.” urfagi 35 Jísaso ení njwí earínjínigini. 36 Njwí eáagf Judáyf síjwí
 e níwíníro re rígfawixini, “Omí aga dínj síxí uyíno enjagf nání ría eaaríní?” raríná
 37 wí re rígfawixini, “Ámá royf síjwí supárinjomí síjwí míwoxoapa enjraní? Rasaraso
 síní síjwí enjímí níbírí síjwíríyí, píyí mepa oenírí síjwí imíxímínírí mepa epaxírfani?”
 rígfawixini.

Jísaso Rasaraso píyomí síjwí imíxínj nánírini.

38 Jísaso ámí wá bí níwuníríná oýa xwáripá —Awá síjwí ófíyí enjagf nání síjwí wa
 píroárinínjwáriní. Awá tñj e nírémorí 39 re rínjínigini, “Sfínj ro ríwómópoyí.” uráná
 penomí xexírímeái Mataí re urínjínigini, “Ámináoxini, nene omí tíjwae dání síá wíyáu
 wíyáu ríxa órinj enjagf nání ríxa píyanj neaeanínjoi.” urfagi 40 Jísaso re urínjínigini,
 “Nioní re mírírípa réaniginí, ‘Jíxi dínj níkwírorírányá, enj eánínj Goríxoyápi síjwí
 wíníríní.’ mírírípa réaniginí?” urfagi 41 wa síjwí emí ríwómóáná Jísaso anjnamí síjwí
 nanánírí re rínjínigini, “Ápoxini, Rasaraso nání ríxínj wuríyíápi arfá níagf nání yayf
 síarínjini. 42 Nioní ríxínj ríránáyf, joxí íníná arfá níarínjagf nání nioní níjfa aiwí oxí apíxí
 re rogá tí dínj níkwírorí ‘Goríxo uowárenapínjorfaní?’ oniaíwípoyínírí rírarinjini.”
 nírimáná re enjínigini. 43 Enj tñí nírirí rfaiwá re rínjínigini, “Rasarase, fwiapel.” ráná
 44 re enjínigini. Pejo fwiapánínjínigini. Pejo fwiapáná íríkwí wí wéyo tñí síkwíyo tñí
 xopíxopí rónírí rapírípí wú tñí mánjyo xopíxopí rónírí enjagf nání Jísaso re urínjínigini,
 “Xopíxopí rónínjyí íkwíkwéamf níwíro wáripoyí.” urínjínigini.

Judáyf ámináowa “Jísasomí opíkianeyí.” rínárigfá nánírini.

45 Judáyf obaxf wí Maríai tñj e nání bíáyf Jísaso e éagf níwíníro omí dínj
 wíkwíróagfa aiwí 46 wí Parisiowa tñj e nání nuro Jísaso éfpí nání áwanj urfagfa
 nání 47 Apaxípánínj imónígfá xwéowa tñí Parisiowa tñí Jísaso nání xwíyá imíxaníro
 nání Judáyf mebaowamí awí neaáiro re níriga ugíawixini, “Ámá oyf emímí ayá wí
 yarínjagf nání aríre yanfwaríní?” níra nuríná 48 re rínígfawixini, “None o xegf yarínjpi
 xe anínj néra ounírí síjwí níwínírínányá, ámá nfní omí dínj níwíkwíroro neróná
 Romí dánjyo —Ámá Romíyí rínígfáyf Judáyf símanjwíyónínj ínímí wurínígfáyfíní.
 ‘Ámá ayo míxí oxí dowáraneyí.’ raríná ayf níbíro negf anj rídíyowá yarínjwáiwá
 pípínámí ero negf ámayo ení xwíríá íkíxero epíríxínírí nání arí yanfwaríní?” rínaríná
 49 wígfí wo, Kaiapasoyí rínínj —O xwíogwí omí dání apaxípánínj imónígfáwamí seáyí
 e wimónjoríní. O níwiápnímearí míxí nurírí re urínjínigini, “Soyfíne aga níjfa bí
 mímonígfóyínéríní. 50 Rípi nání ení dínj nenjwípero mímóarínjoi, ‘Negf ámá nfní
 pepíríxínírí ayf rínínj meaanírí éfápi nání ámá ná woní rínínj apí nímeaní níperínáyf,
 negf dínjyo dání nanjíní.’ mímóarínjoi.” urínjínigini. 51 O rínjpi xegf dínjyo dání
 mírínjínigini. O xwíogwí omí dání apaxípánínj imónígfáwamí seáyí e wimónjoro enjagf
 nání wíá nírókiamorí rénínj rínjínigini, “Jísaso negf Judayo arírá níwiríná upeínjoi.
 52 Negf Judáyf náníní marfát, Goríxoyá niaíwí imónígfá amí gímí nweagfáyf ení ámá
 axfíyínínj imónípírífa nání upeínjoi.” éninj ríagf nání 53 sfá ayimí dání xfómí píkianíro
 nání mekaxf níra ugíawixini.

54 Jísaso xfómí píkianíro mekaxf níra warínjagfa nání Judáyf tñj e ámí síjwí
 memepa nerí ámá dínj meanj tñjínímí omínj tñj e nání nurí anj onímíá bí Ipíremíyí
 rínínjípímí xegf wíepísarínjowa tñí nawíní nweanáná 55 sfá Anjínajo Neamúroago
 rínínjyí anjwí e imónínjagf nání ámá obaxf sfá ayí síní mímonípa enjáná Judáyf wígf

yarigfápa Gorixo oneamímínri igfá eánanro nán wigf omínj tñjímín pín nwiárim Jerusaremíyo nán nuro ⁵⁶ e dán Jisaso nán pfa nemero anj ridiyowá yarigfíwáyá ákínjáo íniríwámín éf nromeróná re nriğa ugáfawixíni, “ ‘O aiwá rípi nán wí mibípa epaxíriní.’ ríseaimónariní?” nriğa ugáfawixíni. ⁵⁷ Apaxípanínj imónigfá xwéowa tñni Parisiowa tñni Jisasomí fá oxíraneyíníroná re rínarígfa enjagi nán “Jisaso ge ge njeanagi áma go go níwínírná nbiro áwanj nearfírxíni.” rínarígfa enjagi nán e nriğa ugáfawixíni.

12

Mariaí werixí nanj bí Jisasomí síkwíyo iwayimónj nánriní.

¹ Jisaso sfá Anjánajo Neamúroago ríninjíyi imónifá nán sfá wé wíumí dánj wo sín enjáná o anj Betaniyí ríninje Rasaraso, ámi sínj imixínjo njeanípimí nán nurí njeanáná ² áma anj apimí dánj wí aiwá Jisaso nán rfa níyearo Matai aiwá nixerí yanj níwia warfna Rasaraso áma Jisaso tñni aiwá narigfáyf tñni nawíní nñweámáná aiwá narfna re enjiniginí. ³ Mariaí werixí awiaxí nğwí xwé ronj wá —Síxí wíxau enjáná xegf sanj kiro wo imónipaxfwaríni. Awá nímeari Jisasomí síkwí sosfáyo niwayimómáná xegf dfa tñni kwíkwírímí yarfna xegf sinadinj áma anjwámí njeagfáyo níyoní weaáfagi af ⁴ Isikariotí dánj Judaso —O wiepísarínjowa ent woríní. Jisaso nán míyf wurímánrí imóninjo, ayf oríní. O níwiápnímeari re ríniginíni. ⁵ “Pí nán werixí dnj nanj eaarínj awá ámayo K300.00 nán bí nerane nğwí meawápt áma uyipeayíyo arfá wianí nán mni níwípa réwíni?” ríniginíni. ⁶ O uyipeayíyo dnj sipí níwírí nán e murí fwí meaarínjoríní. Ayínání nğwí wowíyf o fá níxírí nán nğwí wa tfápt bí fwí meaarínjo enjagi nán e rfagi ⁷ Jisaso re ríniginíni, “Í niarínjpi xe owínrí sínjwí wínfpoyí. Sfá nioní nítipírfáyimí e nán xe oxíríní. ⁸ Áma uyipeayí síní seyné tñni anínj njeapírfá enjagi nán ayo gíní gíná ‘Arírá owianeyí.’ níseaimónírnáyí, ananí arírá wípaxíriní. E nerí aiwí nioní seyné tñni nawíní anínj re njeámífa menjagi nán seararínjini.” uríniginíni.

Apaxípanínj imónigfá xwéowa “Rasarasomí ení píkíwaniginí.” rínigfá nánriní.

⁹ Judayí obaxí “Jisaso anj apimí njeaní.” rínarínjagfa arfa níwiwo Jisasomíní sínjwí wínaníro marfáí, Rasaraso, sínj imixínjomí ení wínaníro bíagfa aiwí ¹⁰ Apaxípanínj imónigfá xwéowa xwíyfa níwíxíro “Rasarasomí ení píkíwaniginí.” rínigfawixíni. ¹¹ Jisaso Rasaraso píyomí sínj imixínj enjagi nán Judayí obaxí wigf ámináowa tfámíní píní nwiárimí nuro Jisasomí dnj wíkwíroarínjagfa sínjwí níwíníro nán e nírníro mekaxí megáfawixíni.

Jisaso Jerusaremíyo níremorfna míxí ináyí rémoarigfápa rémonj nánriní.

¹² Áma obaxí aiwá sfá Anjánajo Neamúroago ríninjíyi nán imíxarígápt nán Jerusaremíyo epíroyf egfáyí sá wegfa wfápt tñni arfa re wigfawixíni, “Jisaso Jerusaremíyo re nán baríni.” arfa e níwiwo ¹³ Irímínj eaarígfáyf wí nídoro o tñni óf e órórí inaníro nán nímeámí nuróná apf re níra ugáfawixíni, “Goríxomí seáyí e oumeaneyí. Áma Goríxo uowárenapínj royf oyá dnj tñni seáyí e oimóníni. O míxí ináyí Isírerene negoríní. O tñni óf e órórí inaníro apf e níra warfna ¹⁴⁻¹⁵ Jisaso Bíkwíyo re nírníri eánínjpi tñni xíxení enjiniginí, “Saioní —Jerusaremí nání dfwf yoí bí Saioníriní. Apimí njeayíné sínjwí wínfpoyí. Segf míxí ináyo dogí sípíkíyo níñweámáná iwo barínjagi nán amípi wí nán wáyf mepaní.” nírníri eánínjpi tñni xíxení o dogí sípíkí wo nímeari seáyí e níxejnwearí nímeámí bíjiniginí. E éagi aiwí ¹⁶ axínáyí wiepísarínjowa xfo yarínjpi nán “Ayf nán rfa yaríní?” míyaiwí majfá néra núfasáná Jisaso ríxa níkníri níwiápnímeámí anjnamí nán nípeyimáná enjáná xfo nán e nírníri eánínjpi nán dnj wíníri áma ayf xfómí seáyí e numero wigfápt nán ení dnj wíníri egáfawixíni.

¹⁷ Áma Jisaso Rasaraso xwárpáyo wejáná “fwiapé.” nurí sínj imíxarfna xfo tñni e níñwearo sínjwí wínarogfáyí o éfpi nán repíyf níwiéra emearínjagfa nán ¹⁸ áma epíroyf egfáyí emímí xfo enj apí nán repíyf néra warínjagfa arfa wífa enjagi nán o tñni óf e órórí inaníro nán ugáfawixíni.

¹⁹ Ayínání Parisiowa re rínigfawixíni, “Sínjwí wínfpoyí. Áma obaxí tñni barínjagfa nán none o nán rínarfápt aríge yanfwíni? Sínjwí wínfpoyí. Oxí apíxí sfwí niaíwí nfní omí ríxa númí barínjoi.” rínigfawixíni.

Émayí wí Jisasomí sínjwí wínaníro egfá nánriní.

²⁰ Áma sfá aiwá apí imíxarígáptimí Goríxomí seáyí e umeaníro nán úfáyf wí áma Gíríkíyí ríninjíyíriní. ²¹ Ayf Píripomí —O wiepísarínjowa wo anj Betsaida rínínj Gariri píropenísfyo íkwíronínjipimí dnjoríní. Ayf omí níwímearo ríxínj re urígáfawixíni, “Rároxíni, ‘Jisasomí sínjwí owínaneyí.’ neaimónariní.” urfagfa ²² Píripo nurí xexírfmeáo

Adiruomi áwanj nurimí awaú nuri Jisasomi áwanj urfagí ²³ Jisaso áma ayo re urininjiginí, “Ámá imóninjáoni seáyí e nimóniri ikínimfa nání ríxa anjw ayorini.” nuriniri ²⁴ ewayí xwiyá bí xfo penápi nání re urinjiginí, “Aga nepa seararinjini. Wití siyí wo urí neri xwáfayo mǎpiéropa nerínáyí, xegípi ropaxírini. Urí neri xwáfayo nǎpiérorínáyí, ná obaxí wepaxírini. ²⁵ Ámá xewaninjo nánini ayá rímáxiní go go anínimáxiníní. Ámá xewaninjo nánini ayá mǎrimáxiní ámá wíyo nání ení ayá urimáxiní go go manínimáxiní dínj níyiminj imóninjipi tǎjo imóniní. ²⁶ Ámá Jisaso wimónarinjipi éimiginí.” yaiwiarinjí go go nioní nǎxídfwíniginí. Nioní amí gimí njweáámí Jisaso wimónarinjipi éimiginí.” yaiwí go go xfo ení e njweanfáriní. Ámá nioní e étrixiniri nimónarinjipi yarinjí gomí gomí ápo wé ikwianwíyo unjwírániní.

Jisaso xfomi pǎkipírǎpi nání urinjí nániní.

²⁷ “Agwí riná ríxa dínj ríá níxearinjagi ápomí píot urimíni? ‘Ápoxini, xeaninjí nioní nímeanípi “Mǎwimeopa oeni.” osimónini.” urimíniréini? Oweoi, riná apí onímeaniri nání binjá enjagi nání wí e urimiméini. ²⁸ ‘Ápoxini, díxí yoí seáyí e imáxiri enj síxí eáninjí joxiyápi ámayo síwá wirí étrixini.’ rirariní.” ráná re enjiginí. Anjnamí dání xwiyá bí re rinénarinjiginí, “Nioní emimí joxí nǎwíwapiyirinjipimí dání gí yoí ríxa seáyí e nimáxiri gí enj síxí eáninjipi síwá níwiri aiwí amí bí tǎni síwá wimíni.” rinénarinjiginí. ²⁹ Xwiyá e rinénaríagi ámá e epíroyí nero rówapigíayí ará e níwiro nání wí “Sa akíríwí rarini.” raríná wí “Anjínají wo xfomi urinjo.” raríná ³⁰ Jisaso ayí e rinarinjagí ará níwiri re urinjiginí, “Manj apá nioní nání mǎrinénarinjipi. Seyíné dínj mopíri nání rinénarinjipi. ³¹ Goríxo ámá xwá tǎyo dánjyo xwiyá umeáriní ríxa anjwí ayorini. Xwá rírimi menjweajo —O oborini. Omí xopírǎrǎ winí ení anjwí ayorini. ³² Níwaninjoni xwáfamí dání seáyí e niméyoááná nioniyá dínjyo dání ámá nǎni nioní tǎmíni bípírǎriní.” nuriri ³³ xewaninjomi ikáfayo níyekwíroáriní penápi nání dínj omópoyiniri e urfagi ³⁴ ámá e epíroyí egíayí re urígíawixini. “Négí njw íkaxí eáninjíyo dání ‘Kiraiso, ámá yeáyí neayimáxemeánfa nání arfowayá xwá piaxíyo dání iwiaroníoyí rarinjwá, aninjí ininá njweanfáriní.’ rininjagi ará winjwá enjagi nání joxí arige neri ‘Ámá imóninjoni nǎpiro ikáfayo níwírǎro seáyí e uméyoapírǎriní.’ neararinjini? Ámá imóninjoi gorini?” urfagi ³⁵ Jisaso xewaninjo wáninjí enjagi nání ewayí xwiyá bí nuriri re urinjiginí, “Wǎpi sǎfá áriní wíyo seyíné tǎnj e ónininjoi. Sǎfá seaóriniginiri sǎni wá ónináná anj époyí. Ámá sǎfá yininjimí yarígíayí ‘Amí iyí ríwarinjini?’ mǎyaiwiarígí enjagi nání seararinjini. ³⁶ Wǎpi sǎni seyíné tǎni níjweari seaórináná wǎpiyá níaiwíyínéninjí wimónipírǎfa nání wǎpimi dínj wǎkwírópoyí.” urinjiginí.

O xwiyá apí nurárimí pǎni nǎwíarimí nuri pǎni njweanjiginí.

Judayí obaxí Jisasomi dínj mǎwíkwírogíá nániní.

³⁷ Judayí Jisaso wigí sínjwí tǎnj e dání emimí ayá wí wíwapiyagi aí sǎni dínj mǎwíkwíró nero “Ayí orfaní?” mǎyaiwigíawixini. ³⁸ Ayí rǎpi nání e egíawixini. Xwiyá wá rókiamoagí Aisaiaoyí rininjo xegí Judayí nání níriri enj rǎpi, “Ámínáoxini, négí repiyí wiarinjwápi gíyí ‘Neparini.’ níyaiwiro dínj neaikwírogíariní? Oweoi. Ámínáoxiniyá enj síxí eáninjipi gíyo síwá wíáná mí nómáxiro níjǎfá imónigíariní? Oweoi.” níriri enjipi xixeni imóninífa nání Judayí Jisasomi dínj mǎwíkwírogíawixini. ³⁹⁻⁴⁰ Xwiyá amí bí Aisaiaio níriri enj rǎpi, “Ámá ayí píraninjí sínjwí winiro dínj píraninjí moro neróná saninjí nimóninjoi wigí íwí yarígíayí emí nǎmamoro amí Goríxo tǎmíni upírixiniri sínjwí upírorí dínj sínjáninjí wimíxiri enjriní.” Aisaiaio e níriri enjipi xixeni imóninífa nání Judayí Jisasomi dínj mǎwíkwíropaxí imónigíariní. ⁴¹ Aisaiaio orinjá níwiníná Goríxo urowárenapiníto níkniri njweanjagi níwiniri nání o nání e rinjirini. ⁴² Judayí nǎni Jisasomi dínj mǎwíkwíroarinjagí aiwí Judayí ámíná obaxí wí aí omí dínj níwíkwíroro aiwí Parisiowa négí rotú anjyo dání yoí emí neakwírimopírixiniri wáyí nero nání waropáriní nínro “Jisasomi xǎdarinjáonirini.” mǎrinígíawixini. ⁴³ Weyí Goríxo umearinjipi nání mǎwimónípa neri weyí ámá umearígíapi nání níwimóniri nání waropáriní nínro “Jisasomi xǎdarinjáonirini.” mǎrinígíawixini.

“Nioní rarinjipimi dání ámá nǎni epayónipírǎriní.” urinjí nániní.

⁴⁴ Jisaso enj tǎni rǎwai níriri re rinjiginí, “Nioní dínj níkwíroarígí gíyí gíyí nionini dínj mǎnikwíroarinjoi. Nírowárenapinjomi ení dínj wǎkwíroarinjoi. ⁴⁵ Nioní sínjwí nanarígí gíyí gíyí nírowárenapinjomi ení sínjwí wíwarinjoi. ⁴⁶ Ámá nioní dínj níkwírófáyí aninjí sǎfá yiníne mǎjweopa étrixiniri xwá tǎyo wáninjí wókímáxiniri bíjǎriní. ⁴⁷ Nioní ámá xwá tǎyo njweagíayo xwiyá umeáriminiri mǎbí ámá níyoni yeáyí uyimáxemeáfaniri bíjǎriní. Ayínáni ámá xwiyá nioní rarinjapi ará nínro aí

m̄n̄n̄x̄f̄d̄f̄á ḡȳf̄ ḡȳo n̄ion̄ w̄i x̄w̄ȳf̄á umeárar̄n̄j̄ámani. ⁴⁸ Ámá n̄ion̄ r̄f̄w̄f̄ n̄n̄n̄moro x̄w̄ȳf̄á n̄ion̄ rar̄n̄j̄ápt̄ peaȳf̄ n̄w̄ian̄ro éf̄áȳf̄ won̄i won̄i x̄w̄ȳf̄á meár̄n̄pax̄f̄ r̄ixa wen̄i. X̄w̄ȳf̄á n̄ion̄ ur̄áná ar̄f̄á m̄n̄n̄ḡf̄áyo d̄án̄i s̄f̄á yoparf̄ȳim̄i x̄w̄ȳf̄á meár̄n̄pax̄f̄ en̄jaḡi n̄án̄i rar̄n̄j̄ápt̄. ⁴⁹ N̄ion̄ ḡf̄ d̄n̄j̄f̄yo d̄án̄i w̄i m̄r̄f̄ ápo, xewan̄n̄jo n̄rowár̄enap̄n̄jo am̄p̄i n̄ion̄ ur̄m̄f̄ápt̄ n̄án̄i sekax̄f̄ n̄r̄n̄j̄f̄ en̄jaḡi n̄án̄i ḡf̄ d̄n̄j̄f̄yo d̄án̄i rar̄n̄j̄ámani. ⁵⁰ Ápo sekax̄f̄ r̄n̄j̄f̄pim̄i ámá d̄n̄j̄f̄ n̄k̄w̄f̄ror̄n̄j̄f̄pim̄i d̄án̄i d̄n̄j̄f̄ n̄ȳm̄n̄j̄f̄ t̄ḡf̄á an̄j̄f̄ ín̄iná n̄j̄weap̄r̄f̄a n̄án̄i im̄ón̄pax̄f̄ en̄jaḡi n̄án̄i n̄ion̄ n̄j̄f̄ár̄n̄i. Aȳn̄án̄i am̄p̄i n̄ion̄ searar̄n̄j̄ápt̄, ápo n̄r̄n̄j̄f̄p̄n̄i searar̄n̄j̄ár̄n̄i.” ur̄n̄j̄n̄igin̄i.

13

Jisaso wiep̄sar̄n̄jowami síkw̄f̄ sos̄f̄áyo iḡf̄á wean̄j̄f̄ n̄án̄ir̄n̄i.

¹ Aiwá s̄f̄á An̄n̄ajno Neamúroagot̄ r̄n̄n̄j̄f̄ȳi n̄án̄i s̄n̄i mim̄x̄ipa en̄áná Jisaso x̄w̄f̄á t̄f̄yo p̄n̄i n̄wiár̄m̄i xano t̄fe n̄án̄i ȳin̄i an̄j̄w̄i ayo en̄jaḡi n̄án̄i o n̄j̄f̄ár̄n̄i. Ámá x̄fo xeḡf̄ im̄ón̄ḡf̄áyo d̄n̄j̄f̄ síx̄f̄ nuya n̄b̄f̄s̄áná x̄fo pene n̄án̄i ai nuya ur̄n̄igin̄i. ² Sf̄ápt̄ t̄n̄i x̄fo t̄n̄i wiep̄sar̄n̄jowa t̄n̄i aiwá ap̄t̄ nan̄iro n̄án̄i aw̄i neán̄máná Obo re en̄n̄igin̄i. Saimonom̄i xewaxo Is̄kariot̄i d̄án̄j̄ Judaso nuri Jisaso n̄án̄i m̄ȳf̄ our̄n̄ir̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄k̄w̄f̄rómáná en̄áná ³ Jisaso xeḡf̄ xano am̄p̄i n̄n̄i f̄án̄j̄f̄ wiep̄x̄f̄n̄iasin̄j̄ en̄jaḡi n̄án̄i n̄j̄f̄á im̄ón̄ir̄i Gor̄x̄o t̄f̄ám̄n̄i b̄n̄j̄f̄p̄i n̄án̄i n̄j̄f̄á im̄ón̄ir̄i ámi x̄fo t̄f̄ám̄n̄i un̄f̄ápt̄i n̄án̄i en̄i n̄j̄f̄á im̄ón̄ir̄i ner̄i n̄án̄i ⁴ aiwá nar̄iḡfe d̄án̄i n̄w̄iápt̄n̄imear̄i xeḡf̄ rap̄rap̄f̄ e p̄án̄j̄f̄ȳf̄ n̄p̄ir̄ár̄imáná roar̄x̄f̄ wú n̄imear̄i ír̄n̄j̄f̄yo n̄k̄f̄k̄ȳin̄imáná ⁵ iniiḡf̄ p̄irer̄x̄f̄ w̄inam̄i niwaȳmor̄i wiep̄sar̄n̄jowami síkw̄f̄ sos̄f̄áyo iḡf̄á n̄iweáa nuri roar̄x̄f̄ k̄f̄k̄ȳin̄j̄u t̄n̄i n̄k̄w̄f̄ra nuri ⁶ r̄ixa Saimon̄i Pitaomi wim̄n̄ir̄i yar̄f̄n̄á re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Ám̄n̄áox̄n̄i, jox̄i ḡf̄ síkw̄f̄yo iḡf̄á neám̄n̄ir̄i r̄iyar̄n̄j̄n̄i?” ur̄f̄aḡi ⁷ Jisaso re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “N̄ion̄i sim̄f̄p̄i n̄án̄i aḡw̄i jox̄i maj̄f̄á nim̄ón̄ir̄i aiw̄i r̄f̄wéná ‘E niwap̄t̄ȳim̄n̄ir̄i r̄f̄a en̄n̄igin̄i?’ n̄ȳaiwir̄i n̄j̄f̄á im̄ón̄ir̄ár̄n̄i.” ur̄f̄aḡi ⁸ Pitao re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Ná r̄f̄w̄f̄yo aiw̄i jox̄i ḡf̄ síkw̄f̄yo w̄i iḡf̄á near̄f̄á men̄n̄i.” ur̄f̄aḡi Jisaso re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “N̄ion̄i d̄ix̄f̄ síkw̄f̄yo iḡf̄á n̄ireapa ner̄f̄n̄áȳf̄, jox̄i n̄ion̄i t̄n̄i naw̄ín̄i kum̄x̄n̄pax̄f̄ mim̄ón̄ir̄n̄i.” ur̄f̄aḡi ⁹ Saimon̄i Pitao re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Ám̄n̄áox̄n̄i, síkw̄f̄yon̄i iḡf̄á m̄neapant̄. Ḡf̄ wéyo t̄n̄i m̄n̄j̄f̄yo t̄n̄i ai iḡf̄á nea.” ur̄f̄aḡi ¹⁰ Jisaso re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Igf̄á eán̄j̄f̄ go go kíȳf̄ b̄i men̄jaḡi n̄án̄i sa síkw̄f̄yon̄i iḡf̄á eán̄pax̄f̄ im̄ón̄ir̄i. Soȳf̄né kíȳf̄ b̄i men̄jaḡi aiw̄i noȳf̄néni mar̄f̄a.” ur̄n̄j̄n̄igin̄i. ¹¹ X̄fo n̄án̄i m̄ȳf̄ wur̄ino n̄án̄i n̄j̄f̄á nim̄ón̄ir̄i n̄án̄i “Noȳf̄néni kíȳf̄ mayoȳf̄némani.” ur̄n̄j̄n̄igin̄i.

¹² R̄ixa síkw̄f̄yo iḡf̄á n̄iweáa n̄iúsáná xeḡf̄ rap̄rap̄f̄ n̄imear̄i n̄ȳin̄ir̄i aiwá nar̄iḡfe ámi éf̄ n̄n̄j̄wear̄i re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “N̄ion̄i seaápt̄i n̄án̄i d̄n̄j̄f̄ ‘Aȳf̄ n̄án̄i r̄f̄a neaiar̄n̄i?’ r̄imonoj̄?” ¹³ Soȳf̄né ‘Nearéwap̄yar̄n̄jox̄n̄f̄ n̄ir̄iro ‘Ám̄n̄áox̄n̄i n̄ir̄iro yar̄iḡf̄ár̄n̄i. E im̄ón̄ir̄j̄áon̄i en̄jaḡi n̄án̄i e n̄n̄ir̄iróná x̄ixen̄i n̄r̄ar̄iḡf̄ár̄n̄i. ¹⁴ N̄ion̄i Ám̄n̄áon̄i im̄ón̄ir̄i searéwap̄yar̄n̄j̄áon̄i im̄ón̄ir̄i en̄jaḡi aiw̄i seḡf̄ síkw̄f̄ sos̄f̄áyo iḡf̄á seaeán̄i. Aȳn̄án̄i soȳf̄né en̄i seḡf̄ síkw̄f̄yo x̄ixe iḡf̄á eán̄f̄r̄ix̄n̄i. ¹⁵ N̄ion̄i r̄ixa s̄n̄j̄wep̄iḡf̄ seaíwap̄t̄ȳiaḡi n̄án̄i n̄ion̄i seaápa soȳf̄né en̄i ax̄f̄p̄t̄ e n̄iga úf̄r̄ix̄n̄i. ¹⁶ Aga nepa searar̄n̄j̄n̄i. Ámá x̄n̄áin̄j̄f̄ nim̄ón̄ir̄i om̄n̄j̄f̄ w̄iár̄n̄j̄f̄f̄ go xeḡf̄ bosom̄i seáȳi e wim̄ón̄ar̄n̄j̄n̄i? X̄w̄ȳf̄á yan̄j̄f̄ w̄iowár̄n̄jo en̄i urowár̄n̄jom̄i seáȳi e wim̄ón̄ar̄n̄j̄fran̄i? n̄ur̄ir̄i ¹⁷ re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Soȳf̄né n̄ion̄i s̄n̄j̄wep̄iḡf̄ seaíwap̄t̄ȳiá ap̄t̄ n̄án̄i n̄j̄f̄á nim̄ón̄iro x̄ixen̄i ner̄f̄n̄áȳf̄, yaȳf̄ seaín̄pax̄f̄ seaimeanf̄ár̄n̄i. ¹⁸ N̄ion̄i noȳf̄néni n̄án̄i m̄searar̄n̄j̄n̄i. Sear̄f̄eár̄n̄j̄áoȳf̄né im̄ón̄iḡf̄ápt̄i n̄án̄i n̄ion̄i n̄j̄f̄á aiw̄i B̄ikw̄f̄yo re n̄r̄n̄ir̄n̄i eán̄j̄f̄f̄ r̄ip̄i, ‘Ámá n̄ion̄i t̄n̄i aiwá naw̄ín̄i nar̄iḡw̄f̄o n̄ion̄i xop̄r̄ár̄f̄ nim̄n̄ir̄i síkw̄f̄ n̄im̄f̄eyoár̄t̄ sos̄f̄á neanf̄ár̄n̄i.’ n̄r̄n̄ir̄n̄i eán̄j̄f̄p̄i x̄ixen̄i im̄ón̄f̄w̄n̄igin̄ir̄i noȳf̄néni sear̄f̄eán̄j̄ár̄n̄i. ¹⁹ Soȳf̄né am̄p̄i r̄f̄w̄f̄yo im̄ón̄ir̄f̄p̄i im̄ón̄ar̄n̄j̄aḡi n̄w̄in̄iróná ‘Aȳf̄ or̄f̄an̄i?’ n̄iaiw̄ip̄r̄i n̄án̄i aḡw̄i re d̄án̄i am̄p̄i s̄n̄i mim̄ón̄ipa éf̄m̄i áwan̄j̄f̄ searar̄n̄j̄n̄i. ²⁰ Aga nepa searar̄n̄j̄n̄i. Ámá n̄ion̄i urowár̄n̄j̄áyo um̄im̄n̄ip̄r̄f̄á ḡȳf̄f̄ ḡȳf̄f̄ n̄ion̄i en̄i n̄m̄im̄n̄ar̄n̄j̄ot̄. N̄ion̄i n̄m̄im̄n̄ip̄r̄f̄áȳf̄ n̄rowár̄enap̄n̄jom̄i en̄i um̄im̄n̄ar̄n̄j̄ot̄.” ur̄n̄j̄n̄igin̄i.

“M̄ȳf̄f̄ nur̄ino Judasor̄n̄i.” ín̄m̄i ur̄n̄j̄f̄ n̄án̄ir̄n̄i.

²¹ Jisaso e nur̄f̄s̄áná d̄n̄j̄f̄ r̄f̄á uxéaḡi s̄n̄j̄án̄i áwan̄j̄f̄ nur̄ir̄i re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Aga nepa searar̄n̄j̄n̄i. Soȳf̄né wox̄i m̄ȳf̄f̄ nur̄in̄j̄ot̄.” ur̄f̄aḡi ²² xeḡf̄ wiep̄sar̄n̄jowa o r̄fo n̄án̄i maj̄f̄á en̄jaḡf̄a n̄án̄i k̄f̄k̄m̄i nim̄ón̄iro s̄n̄j̄w̄f̄f̄ nainega nur̄óná ²³ wiep̄sar̄n̄jowa wo —O Jisaso x̄fo d̄n̄j̄f̄ síx̄f̄ uȳn̄jor̄n̄i. O x̄fo t̄n̄j̄f̄ e an̄j̄w̄i e éf̄ n̄j̄wean̄jaḡi n̄án̄i ²⁴ Saimon̄i Pitao om̄i s̄f̄m̄maj̄f̄o n̄w̄ir̄f̄n̄á rén̄j̄f̄f̄ ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Jox̄i yar̄n̄j̄f̄ n̄w̄ir̄i ámá x̄fo r̄fo n̄án̄i áwan̄j̄f̄ rei.” Én̄n̄j̄f̄f̄ ur̄f̄aḡi ²⁵ wiep̄sar̄n̄jo x̄fo t̄f̄ám̄n̄i n̄k̄n̄im̄ón̄aumaná yar̄n̄j̄f̄f̄ re w̄in̄j̄n̄igin̄i ‘Ám̄n̄áox̄n̄i, jox̄i r̄fo, aȳf̄ gor̄n̄i?’ ur̄f̄aḡi ²⁶ Jisaso re ur̄n̄j̄n̄igin̄i, “Aiw̄ápt̄im̄i múyo neaḡwir̄i wimo, aȳf̄ or̄n̄i.” nur̄imáná aiw̄ápt̄i múyo neaḡwir̄i Is̄kariot̄i d̄án̄j̄ Saimonom̄i xewaxo Judasom̄i m̄n̄i w̄in̄j̄n̄igin̄i. ²⁷ M̄n̄i w̄iáná Seteno Judasom̄i d̄n̄j̄f̄ x̄ixér̄oḡi Jisaso re ur̄n̄j̄n̄igin̄i,

“Joxi erípi anjini ei.” urfagi ai 28 xfo tñi aiwá narigfáwa o Judaso e oeniri urfípi nani majfá nero 29 wí dñj re yaiwigfawixini, “Judaso nigwí wowí xriño enagi nani re rfa uríño, ‘Aiwá Anjfnaj Neamúroagf rípi nani nanípi joxi bí neaii.’ rfa uríño? ‘Uyípeayfo aritrá wimíniri nani amípi bí mñi wii.’ rfa uríño?” yaiwiarfná 30 Judaso, múyo neagwiri wífpí nurápanimo árfwiyimi peyeanjnigini.

Jisaso jwí ikaxf sijní uríñf nániri.

31 O ríxa peyeáná Jisaso re riñnigini, “Ámá imóniñáoni ríxa seáyi e imónifagi ámayf sijnwí nanípiri ríxa rináriní. Nioni e éagi nñananífná Gorixoyá enj sixf eáninjpi nani ení nífá imónipírao. 32 Nioni e nimóniríñpimi dáni Gorixoyá enj eáninj sijnáni nimónirfnáyf, nioni ení seáyi e nñnimixiri nñniiníño. 33 Gf niaíwoyfné, sñi soyfné tñi bí onímiápi jweámfní. Soyfné nioni nani pfá nipírfá enagi aiwí negf Judayo re uríñápa, ‘Nioni umfáe soyfné ení wí upaxf meníni.’ uríñápa agwí soyfné ení axípi seararíñni.” nuriri 34 re uríñnigini, “Nioni jwí ikaxf sijní bí osearíni. Nioni dñj sixf seayaríñápa soyfné ení axípi xixe dñj sixf yinírxini. 35 Sewaníjoyfné dñj sixf xixe nñyinífnáyf, ámá sijnwí niseaníro re seaiawipírfáriní, ‘Oyá wiepísinowarfaní?’ seaiawipírfáriní.” uríñnigini.

“Pitaoxini, joxi rfwí nímorfíni.” uríñf nániri.

36 Saimoni Pitao re uríñnigini, “Ámínaoxini, joxi gimi umíniri nani neararíñni?” urfagi Jisaso re uríñnigini, “Agwí nioni ume agwí joxi wí mñixfídpaxf enagi aí rfwéna joxi anani nixfídrífarini.” urfagi 37 Pitao re uríñnigini, “Ámínaoxini, pí nani ‘Agwí joxi mñixfídpaxfíni.’ nírariñni? Joxi éf rímínimíniri nani yarfná nioni nípíkirfnáyf, ananirini.” urfagi 38 Jisaso re uríñnigini, “Joxi nepa nioni éf nñmíniri nani rípikipaxoxirani? Aga nepa rírariñni, ‘Karíkarf sñi rfaíwá mñipa enána joxi biaú bí nioni nani ‘O nani nioni majfáriní.’ rírfíni.’ rírariñni.” uríñnigini.

14

“Gorixo tñj e nani óyiniñf imóniñáoniri.” uríñf nániri.

1 Wiepísaríñfyo “Soyfné dñj rfa míseaxepani.” nuriri re uríñnigini, “Goríxomí dñj wíkwíroro nioni ení dñj níkwíroro éfríxini. 2 Anj gf ápoyáyo awawá obaxf ikwírónini. Nioni soyfné nani anj wé searóarimfá enagi nani anj awawá ayf mikwírónipa nerí sijnwíríyí, anani áwanj searímíniri enjárini. 3 Nioni nuri anj wé nisearóarimi ámi nñbiri soyfné ení nioni jweámfae nioni tñi nawini jweapírfá nani niseairíménapími umfáriní. 4 Óf nioni anj apimi nani umfáyi nani soyfné nífáriní.” urfagi 5 Tomaso re uríñnigini, “Ámínaoxini, joxi urfe nani none majfá nerane nani arige óf urfáyi nani níjfa imóniñwíni?” urfagi 6 Jisaso re uríñnigini, “Ámá ‘Gorixo tñj e nani úimigini.’ wimónaríñfyo nani niñwaníñoní óyiniñf imóniñáoniri. Amípi Gorixo nani nepa imóniñpi ámá ayo síwá wirí dñj nñyimíñf imóniñpi sixf umímori yaríñáoniri. Ámá wo óf wiyimi dáni ápo tñj e nani wímeapaxímani. Nioníni óf ápo tfe naniyiníñf imóniñáoniri. 7 Soyfné nioni nani ‘Orfani?’ nñniaiwiro píraníñf níjfa nimóníro sijnwíríyí, gf ápo nani ení píraníñf níjfa imónaníro egfáriní. E niseariri aiwí agwí ríná dáni soyfné o nani níjfa nimóníro sijnwí wíngfáriní.” urfagi 8 Píriipo re uríñnigini, “Ámínaoxini, joxi ápo síwá neaíáná ‘Ayf apániri.’ neaimónarini.” urfagi 9 Jisaso re uríñnigini, “Píriipe, nioni soyfné tñi enífná dáni emenáj aiwí joxi nioni nani sñi píraníñf níjfa mimónípa reñni? Ámá nioni sijnwí nanfá giyf giyf ápomi ení wíntáyf enagi nani joxi pí nani ‘Ápo ení síwá neaii.’ nírariñni? 10 Ápo xewaxoní tñi nawini imónirai xewaxoní ápo tñi nawini imónirai enagwífi nani joxi sñi ‘O xano tñi axowaurfani?’ nñniaiwiri dñj mñikwíroaríñf reñni? Xwíyífa nioni seararíñpí gf dñfyo dáni seararíñámani. Amípi nioni yaríñpí ení ápo, nioni tñi nawini imónígwíoyá dñfyo dáni yaríñáriní. 11 Xwíyífa nioni re searfápi, ‘Ápo nioni tñi nawini imónirai nioni ápo tñi nawini imónirai enwi.’ searfápi nani ‘Neparíni.’ nñyaiwiro dñj níkwírópoy. E oyaneyi.’ míseaimónípa nerfnáyf, emími amípi nioni niseaiwapiya barfná soyfné sijnwí wíngfápi nani ‘Neparíni.’ nñyaiwiro dñj níkwírópoy. 12 Aga nepa seararíñni. Nioni dñj níkwíroarígná giyf giyf amípi nioni seaiwapiyaríñpí ení epírfáriní. Oyi, nioni ápo tfe umfá enagi nani amípi nioni seaiwapiyaríñpími wíarf seáyi e imóniñpi aí epírfáriní. 13 Xewaxoní enj eáninjf ápoyá ámayo síwá nñwiríñpimi dáni ‘Ápo seáyi e imóniñorfaní?’ wiaiwírxiniri soyfné pí pí nani ápomi ríxíñf nurífná xegf xewaxoními dáni nuríri ríxíñf uránáyf, nioni anani xixeni niseaiimfáriní. 14 Amípi ápomi ríxíñf nurífná nioními dáni nuríri ríxíñf urfápi nioni anani niseaiimfáriní.

"Nioni Kwiyf Gorixoyapi urowarimfarini." urinj nanirini.

15 "Soyfne nioni dñj sixf nniyirfnayf, nioni sekaxf searñapf xixeni xfdiprfarini. 16 Nioni apomi rixinj urana arira seaipaxf imoninj ami wo soyfne tñi nawini aninj inina njeawingniri segf tfamini urowarenapinfarini. 17 Kwiyf xfo nani nepa imoninjipni seaiwapiyarinjpi nani rarinjini. Ama xfomi dñj mwiwkwfroarigfayf kwiyf xfoypimi mi niwomixiro nijfa mimonipaxf enagf nani arira wimniri enfapi umimipaxf menini. E neri ai kwiyipi rixa soyfne tñi nawini imoninjagi nani api nani nijfa imoninjoi. Idana soyfne eni niseaimeari xwioxoyo seajweanfari. 18 Nioni wimiayofneninj segfpi niseawarimi umfamani. Ami soyfne tñj e nani bimarini. 19 Ama nioni dñj mniwkwfroarigfayf sinjw mnanipa epifi nani anjwi ayorini. E neri ai soyfne ami sinjw naniprfarini. Nioni ami sinj emfa enagf nani soyfne eni sinj epirfarini. 20 Sfa soyfne nioni ami sinj eana naniprfayimi re nyaiwiro nijfa imoniprfarini, 'O xano tñi imoniri enjana none xfo tñi imonirane xfo none tñi imoniri enagwi nani xfo tñi axonerini.' nyaiwiro nijfa imoniprfarini. 21 Ama go go gf sekaxf rarinjapi fa nixiriri nixdirfnayf, nioni dñj sixf niyarinjorini. Nioni dñj sixf niyarinj gomi gomi gf apo dñj sixf uyiri nioni uyiri neri niwanjoni nani yumfi bi mwi xixeni siwa winimfarini." urifagi 22 Judaso —Isikarioti dñj Judaso marfai, wiewarinjowa Judasoyi rininj worini. O re urinjiginini, "Amnaoxini, pi eagf nani ama nni xwfa tyo njeagfayo siwa mwinipa neri newanjoneni siwa neainrfarini?" urifagi 23 Jisaso re urinjiginini, "Ama go go nioni dñj sixf nniyirfnayf, xwiyfa nioni rarinjapi xfdinfarini. Omi gf apo dñj sixf nuyiri yawawi o tfamini nibirai o tñi nawini aninj njeanfwarini. 24 Ama nioni dñj sixf mniyarigfayf nioni rarinjapi xdarigfamani. Xwiyfa nioni seararfa soyfne arfa niarigfapi, ayf nioni gf dñj tñi rarinjapimani. Apo nirowarenapinjoyf dñj tñi rarinjapirini." nuriri 25 re urinjiginini, "Nioni sini soyfne tñi niwearina amipi api nani searini. 26 E neri ai rfwena arira seainfo —O kwiyf Gorixoyapirini. Xfo ama nioni nixdarigfayo nani urowarenapinfapirini. Api amipi nni nani seaiwapiyana nioni niseara warinja nipini nani dñj seainfarini. 27 Nioni soyfne pni niseawiarimi nurf aiwi soyfne nioniyf dñj tñi niwayironiro njeaprfarini. Nioniyf dñj tñi niwayironiro njeaprfaripi nani nixirina ama xwfa tyo dñj wif dñj tñi yarigfapi nani mtrarinjini. Nioniyf dñj tñi aga niwayironiro njeaprfara nani imoniprfarini. Ayinani dñj rfa niseaxeri wayf bi minipa erixini. 28 Xwiyfa nioni searfai ripi, 'Nioni pni niseawiarim nurf ami seyfne tñj e nani bimarini.' searfapi soyfne rixa arfa noi. Nioni apo tñj e nani umi enagf nani soyfne nepa dñj sixf nniyirfnayf, yayf seayimi dani seainimniri erini. Apo seayf e nimurojo enagf nani rarinjini. 29 Soyfne nioni searfapi xixeni imonifagi niwinina dñj niwkwro 'Ayf o nearinjiprfani?' yaiwiro oepoyiniri sini mimonipa efmi seararinjini." nuriri 30 re urinjiginini, "Xwfa tyo menjearjo —O oborini. O rixa barinjagi nani nioni soyfne tñi niweari ami ayf wi searimimeini. O nioni enj mneaninjo enagf aiwi 31 ama xwfa tyo dñj tñi neri niawirixiniri, 'O xanom dñj sixf uyinjorani?' niawirixiniri apo sekaxf nriinjipi tñi xixeni oemini." nuriri re urinjiginini, "Re dani niwiapfimeami rixa owaneyf." urinjiginini.

15

"Wainf uraxf nepaxinj imoninjipinj imoninjaronirini." urinj nanirini.

1 Jisaso ewayf xwiyfa nuriri re urinjiginini, "Wainf uraxf nepaxinj imoninjipi, ayf nionirini. Wainf ominj xiawo gf aporini. 2 Wirenj nionim dani neaniri na miwefyf nni apo emi wiximoarinjirini. Wirenj na wearinjyf nni xwiogw wfomi na xwe wewingniri o emi miwakwimf niyarimana mfa imixararinjirini. 3 Xwiyfa nioni seararinjapimi dani soyfne rixa mfaninj injoj. 4 Soyfne uraxf wirenj eaninjpa axfpi nioni neanirixini. E nerfnayf, nioni wirenjinj axfpi soyfne seaeanimfarini. Wainf mfkomi wirenj meanipa nerfnayf, na mewepaxf imoninjpa soyfne eni nioni wirenjinj mneanipa nerfnayf, na wepaxf menini. 5 Nioni uraxf wainf mfkinj imoninjaronirini. Soyfne uraxf wainf wirenjinj imoninjofyinerini. Ama nioni wirenjinj neaninj go go nioni xfoya mfkf imoninjaroni enagf nani na xweninj wearinjirini. Ayf ripi nanirini. Soyfne nioni pni niwiarim nurfnayf, amipi wi epaxf menini. 6 Wirenj emi moyf yeayf yaraninja ama nioni wirenjinj mneanipa ef gomi gomi emi moana yeayf yaraninjirini. Wirenj axipini e enjyf awi neaariri rfa ikearana rfa nowararinjirini." nuriri 7 re urinjiginini, "Soyfne nioni wirenjinj neaniri xwiyfa nioniyapi xdir nerfnayf, soyfne pi pi seaimonarinjyf nani apomi rixinj urana anani seainfarini. 8 Soyfne e nero na xweninj nerinjipimi dani enj sixf eaninj gf apoyapi amayo siwa wiana 'O seayf e imoninjorani?' waiwiprfarini. Soyfne e nerinjipimi dani eni 'Xegf wiewarinjyf wirfani?'

wipimónifárini. ⁹ Apo dñj s sixf ntyinjpa niont eni dñj sixf seayinjni. Ayinánit niont dñj sixf seayinjapit aninj neayiwíninjini éfrinxini. ¹⁰ Soyíne niont sekaxf searfáyo xixeni nixfdíronáyf, niont gf apo sekaxf nrtinjpi piráninj xfdarinjagf nani dñj sixf nyarinjpa niont eni axfpit aninj soyíne dñj sixf seayimfárini. ¹¹ Dñj nífá bi onímiápi seairt yayf bi onímiápi seainrt oenrt nani mīseararinjni. Dñj nífá nñirí yayf ninarinjpa soyíne eni dñj nífá ayá wí seairt yayf seainrt oenrt seararinjni. ¹² Sekaxf niont rarinjpi rpirini. Niont dñj sixf seayarinjpa soyíne eni axfpit xixe dñj sixf yinfrinxini. ¹³ Ámá wo xegf ámayo dñj sixf nuyiríná arirá wimínrti nani upeífpit dñj sixf uyarigfápi bi tñi xixeni mimónini. Aga seáyi e múronini. ¹⁴ Soyíne niont sekaxf seararinjapit xixeni axfpit nerónáyf, gf ámayíne imóninjoi. ¹⁵ Xináiwáninj nimóniro omíj wiiarigfáyf wigf bosó 'E emfánrti nani rfa neararint?' mīyawi majá imónarigfá enjagf nani sint 'Inókiwayfénéntj imónigfoyíneyf searimiméni. Amípi apo nrtaríná arfá winj nrtini áwanj niseairt nani 'Gf ámayíneyf seararinjni. ¹⁶ Soyíne niont íá nīyamixigfámani. Ayf niont soyíne nuro ámayo nuréwapiyirinjpi dani aiwá nīymíninj wéfrinxini íá yiyamiximf niseairt searféarini. Ayinánit pi pí nánit ápomi rixinj nurríná nionimf dani nurrí uránáyf, anani xixeni seainfárini. ¹⁷ Sekaxf niont rarinjpi rpirini. Aga xixe dñj sixf yinfrinxini.

"Gf seaiepisarinjáoyíne enjagf nani ámá sñmf tñi seaiprfárini." urinj nánrtini.

¹⁸ "Ámá xwíá tño enjpi nánini moarigfáyf soyíne sñmf tñi seaiarinjagfá ntwínrtíná dñj re mófrinxini, 'None sint sñmf tñi mīneaiipa neríná xámí Jisasomí wigfáranit?' mófrinxini. ¹⁹ Soyíne ámá xwíá tño wenjpi nánini moarigfáyf tñi nawini nimónini sñwrtiyf, soyíne wigfí imónanrti éfá enjagf nani dñj sixf seayipaxfíni. E neri aí soyíne ámá xwíá tño wenjpi nánini moarigfáyf tñi nawini mimónipa ero ayf tñi axfpit mimónipa éfrinxini íá yiyamiximf seairt enj enjagf nani ayf sñmf tñi seaiarinjoi. ²⁰ Ewayf xwiyfá niont searfá rpi, 'Ámá xináininj nimóninrti omíj wiiarinj go go xegf bosomí seáyi e wimónarigfámani.' searfápi nani dñj mófrinxini. Niont xeaninj nñikárfónáyf, soyíne eni xeaninj sealkárfírfárini. Xwiyfá niontyápi arfá nñiro nñixfdíronáyf, soyíneyápi eni arfá niseairo seaxfdípfírfárini. ²¹ E neri aí niont nrowárenapinj nani nñjfa piráninj mimónipa nero nani soyíne niont nñixfdíro 'Jisasoyánerini.' rarinjagf nani xeaninj rpi nrtini sealkárfírfárini." nurrí ²² re urinjningini, "Niont nñbirt xwiyfá murípa neri sñwrtiyf, wigf íwf nero niont rfwf nímófápi nani xwiyfá meárinipaxf imónanrti éfámani. Niont rixa bñj enjagf nani ayf re wí rípxaf menini, 'Negf enjwápi nerfíná íwf mīyarinjwínrti enjwáriní.' rípxaf menini. ²³ Ámá niont sñmf tñi niarigfáyf gf ápomi eni sñmf tñi wiarinjoi. ²⁴ Niont emimf amípi ámá eníná dani aiwá mīwíwapiyigfá bi mīwíwapiyipa neri sñwrtiyf, wigf íwf nero niont rfwf nímófápi nani xwiyfá meárinipaxf menini. E neri aiwá niont emimf wíwapiyinjpi sñwrti nñanero aí niont tñi gf apo tñi eni ntwawini sñmf tñi yeaiarinjoi. ²⁵ Rfwamíj niont nani wigf íwf ikaxf éáninjyo dani éáninj rpi, 'Mkf menjagf aiwí sñmf tñi nigfárini.' nrtinrti éáninjpi xixeni imónini nani niarinjoi." urinjningini.

²⁶ Ámí re urinjningini, "Arirá seainfo —O Gorixoyá kwíyfpírtini. Api niont apo tñj e dani soyíne tñj e nani urowárenapimfápirini. Api kwíyf Gorixoyápi xfo tñj e dani nñbirt xfo nani nepa imóninjrtini seáiwápyarinjpi nani rarinjini. Api nñbirtná niont nani áwanj searfírfárini. ²⁷ Soyíne niont ámayo iwamfo nuréwapiya uñe dani niont tñi emeagfóyíne enjagf nani seámeanj mfkoyíne eni ámayo niont nani áwanj urípfírfárini.

16

¹ Soyíne axínani dñj nñkwíroo nemána óreamioapfrinxini api nrtini seararinjini. ² Ayf re seaiprfárini. Rotú anjyo dani segf yoí emi niseakwrtimoro aiwí rfwéná xe nimóniníná ámá seapírfáyf Gorixó wimónarinjrtini yarinjwínrti seapíkiprfárini. ³ Apo nani nñjfa piráninj mimónipa ero niont nani eni axfpit e mimónipa ero nero nani api seaiprfárini. ⁴ Xwiyfá niont searfápi, ayf rpi nani searfíni. Xeaninj api rixa nimónaríná niont niseara úapi nani dñj moprfá nani searfíni. Api nani iwamfo soyíne tñi emenjwé dani áwanj mīsearíjanigíni. Sint soyíne tñi nemerí nani áwanj mīsearíjanigíni.

Kwíyfpí enfápi nani urinj nánrtini.

⁵ "Rixa nrowárenapinj tñj e nani warinjagf aí soyíne woxí 'Joxí gími nani urfíni?' mñrtarinjoi. ⁶ Niont 'Rixa numfíni.' searfagf nani soyíne ikíninj sipi seaiarini. ⁷ E neri aí aga nepa seararinjini, 'Niont soyíne tñi aninj re nñwéaríná arirá niseaipaxf aiwí pñi niseawiárimf nurríná arirá aga seáyi e imóninjrti seaipaxfíni.' seararinjini. Ayf rpi nánrtini. Niont pñi niseawiárimf mupa nerínáyf, arirá seainfomi —Kwíyfpí nani rarinjini. Omí murowárenapipa epaxfírtini. Niont nurrínáyf, omí soyíne tfámíni

uowárénapi mǎ́ enjagi nán̄i rariŋini. ⁸ Kwíyǎpi n̄b̄iríná ámá xwǎ́ tǎyo dǎŋyǎf re yaiwír̄ix̄in̄ir̄i, 'Nene "f̄wǎp̄i, ayf ap̄ir̄fani?" moariŋwápi t̄n̄i "Wé rón̄iŋp̄i, ayf ap̄ir̄fani?" moariŋwápi t̄n̄i "Gor̄ixo ámáyo xwiyǎ́ n̄umeár̄ir̄fá e win̄fár̄fani?" moariŋwápi t̄n̄i ap̄iaú ap̄i x̄enw̄n̄i moariŋwár̄fani?" yaiwír̄ix̄in̄ir̄i wíwapiȳin̄fár̄in̄i. ⁹ Ayf nion̄i d̄iŋf m̄n̄i kwǎ́ropa yariŋjagá nán̄i kwíyǎpi 'f̄wǎp̄i, ayf ap̄ir̄fani?' oyaiwípoȳin̄ir̄i wíwapiȳir̄i ¹⁰ nion̄i ápo t̄ŋf e nán̄i yíáná o n̄in̄im̄in̄imáná soȳné s̄iŋwǎ́ ám̄i wí m̄nanáná enjagi nán̄i kwíyǎpi 'Wé rón̄iŋp̄i, ayf ap̄ir̄fani?' en̄i oyaiwípoȳin̄ir̄i wíwapiȳir̄i ¹¹ Gor̄ixo obo, ámá xwǎ́ tǎyo meŋweaŋom̄i r̄ixa xwiyǎ́ umeár̄iŋf enjagi nán̄i kwíyǎpi 'Gor̄ixo xwiyǎ́ n̄umeár̄ir̄fá e win̄fár̄in̄i.' en̄i oyaiwípoȳin̄ir̄i wíwapiȳir̄i en̄fár̄in̄i." ur̄iŋ̄iniḡin̄i.

¹² Ám̄i re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Nion̄i xwiyǎ́ xwapf̄ ám̄i b̄i t̄n̄i 'Osear̄im̄in̄i.' nimónariŋjagi aiwi agwí soȳné ar̄fá n̄ipaxí mimón̄iŋo. ¹³ E ner̄i aiwi kwíyǎ́ am̄ipi nepaxiŋf imón̄iŋp̄i nán̄i rariŋp̄i n̄b̄iríná Gor̄ixo nán̄i nepán̄i imón̄iŋp̄i n̄f̄n̄i seaiwapiȳin̄fár̄in̄i. Ap̄i xegf̄ d̄iŋf t̄n̄i wí m̄sear̄ipa ner̄i ápom̄in̄i ar̄fá wiar̄iŋp̄in̄i r̄in̄fá enjagi nán̄i am̄ipi Gor̄ixo nán̄i imón̄iŋp̄i x̄ixen̄i searéwapiȳin̄fár̄in̄i. Am̄ipi r̄f̄wíyo imón̄iŋp̄i nán̄i en̄i wǎ́ searókiamon̄fár̄in̄i. ¹⁴ Kwíyǎpi xwiyǎ́ nion̄i rariŋp̄i wǎ́ n̄isearókiamor̄i nion̄i nán̄i n̄isear̄ir̄i nán̄i nion̄i seáȳi e nim̄ix̄in̄fár̄in̄i. ¹⁵ Ápo nion̄i f̄aniŋf niep̄ix̄fniasin̄f enjagi nán̄i am̄ipi n̄f̄n̄i oyá imón̄iŋp̄i nion̄iyár̄in̄i. Ayin̄án̄i nion̄i re searf̄in̄i, 'Kwíyǎpi nion̄i rariŋp̄i ar̄fá n̄inir̄i wǎ́ searókiamon̄fár̄in̄i.' searf̄in̄i." ur̄iŋ̄iniḡin̄i.

"Ík̄n̄iŋf̄ s̄ip̄i n̄iseaif̄sáná yayf̄ seain̄in̄fár̄in̄i." ur̄iŋ̄i nán̄ir̄in̄i.

¹⁶ Jisaso ám̄i re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Nion̄i b̄i on̄imiápi soȳné t̄n̄i n̄iŋweámáná en̄áná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄iméoi. Soȳné segf̄pi ám̄i b̄i on̄imiápi n̄iŋweámáná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄fár̄in̄i." ur̄fagi ¹⁷ wiew̄sar̄iŋyǎ́ wa re r̄in̄igf̄awix̄in̄i, "O pí en̄f̄pi nán̄i r̄fá re áwanf̄ nearar̄in̄i, 'Nion̄i b̄i on̄imiápi n̄iŋweámáná en̄áná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄iméoi. Soȳné segf̄pi ám̄i b̄i on̄imiápi n̄iŋweámáná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄fár̄in̄i.' R̄ipi en̄i 'Ápo t̄ŋf e um̄in̄ir̄i rariŋin̄i,' nearar̄iŋp̄i pí en̄f̄pi nán̄i r̄fá nearar̄in̄i?" n̄ir̄in̄ro ¹⁸ re r̄in̄igf̄awix̄in̄i, " 'B̄i on̄imiápiŋf̄ rariŋyǎ́f pí nán̄i r̄fá nearar̄in̄i? None x̄fo rariŋp̄i nán̄i n̄ijfá mimón̄iŋw̄n̄i." r̄inar̄iŋjagá ¹⁹ Jisaso awa yariŋf̄ owianeȳin̄ro wimónariŋjagi nán̄i n̄ijfá nimón̄ir̄i nán̄i re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Nion̄i 'B̄i on̄imiápi n̄iŋweámáná en̄áná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄iméoi. Segf̄pi ám̄i b̄i on̄imiápi n̄iŋweámáná s̄iŋwǎ́ nan̄ip̄ir̄fár̄in̄i.' searf̄api nán̄i yariŋf̄ n̄in̄ro r̄in̄inar̄iŋo? ²⁰ Aga nepa searar̄iŋin̄i. Soȳné ám̄ixf̄á nero ŋwǎ́ p̄iyf̄ w̄r̄in̄ip̄ir̄i aiwi ámá xwǎ́ tǎyo dǎŋyǎ́ —Ayf Gor̄ixo t̄n̄i xep̄ixepá rón̄igf̄áyir̄in̄i. Ayf yayf̄ seáȳim̄i d̄áni win̄in̄iŋo. Ríná soȳné ík̄n̄iŋf̄ s̄ip̄i n̄iseair̄i aiwi r̄f̄wéná d̄iŋf̄ n̄ifá seain̄in̄fár̄in̄i." nur̄ir̄i ²¹ ewayf̄ xwiyǎ́ b̄i r̄ipi ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Ap̄ixiwa n̄iaíw̄f̄ n̄ix̄ir̄ir̄fá yariŋf̄api nán̄i d̄iŋf̄ mópoyf̄. Ap̄ixf̄ n̄iaíw̄f̄ s̄iŋwǎ́ wanar̄fá 'R̄in̄iŋf̄ n̄in̄in̄ir̄i n̄iaíw̄f̄ x̄ir̄im̄i nán̄i r̄ixa r̄in̄arf̄an̄i." n̄iyair̄ir̄i nán̄i ík̄n̄iŋf̄ s̄ip̄i wiar̄iŋf̄ir̄in̄i. E ner̄i aí r̄f̄wéná n̄iaíw̄f̄ r̄ixa n̄ix̄ir̄imáná n̄iaíw̄f̄ x̄ir̄fo nán̄i d̄iŋf̄ n̄ifá winar̄iŋjagi nán̄i r̄in̄iŋf̄ win̄f̄pi nán̄i ar̄fá ikeamoariŋf̄ir̄in̄i. ²² Soȳné en̄i ax̄f̄fn̄iŋf̄ seaimón̄in̄i. Agwí soȳné ík̄n̄iŋf̄ s̄ip̄i n̄iseair̄i aiwi nion̄i ám̄i s̄iŋwǎ́ seanáná xwiox̄f̄yo d̄iŋf̄ n̄ifá seain̄in̄fár̄in̄i. Yayf̄ ap̄i ám̄i wí am̄ipi wí n̄iseaik̄ir̄o aí p̄ir̄f̄ searakipaxí mimón̄iŋp̄i nán̄i rariŋin̄i. ²³ D̄iŋf̄ yayf̄ seain̄f̄e d̄áni nion̄i ám̄i am̄ipi b̄i nán̄i yariŋf̄ n̄ip̄ir̄fám̄ani. Aga nepa searar̄iŋin̄i. Ápom̄i am̄ipi b̄i nán̄i r̄ix̄iŋf̄ nur̄ir̄fá nion̄im̄i d̄áni ur̄ánáyf̄, anan̄i n̄iseaiap̄in̄fár̄in̄i. ²⁴ Ín̄iná d̄áni ápom̄i nion̄im̄i d̄áni r̄ix̄iŋf̄ mur̄ipa n̄era n̄ib̄f̄asáná aí d̄iŋf̄ n̄ifá seain̄in̄fápi b̄i on̄imiápi m̄iseain̄ipa éwin̄iḡin̄ir̄i om̄i anan̄i r̄ix̄iŋf̄ ur̄f̄ir̄ix̄in̄i. R̄ix̄iŋf̄ ur̄áná seaiap̄in̄fár̄in̄i." ur̄iŋ̄iniḡin̄i.

"Nion̄i ámá Gor̄ixo t̄n̄i xep̄ixepá rón̄igf̄áyo r̄ixa xop̄ir̄arf̄ win̄j̄ar̄in̄i." ur̄iŋ̄i nán̄ir̄in̄i.

²⁵ Ám̄i re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Xwiyǎ́ nion̄i n̄iseara úap̄i ewayf̄ xwiyǎ́ t̄n̄i n̄isear̄ir̄i aiwi r̄f̄wéná ewayf̄ xwiyǎ́ t̄n̄i ám̄i b̄i m̄searf̄ ápo nán̄i s̄iŋj̄án̄i áwanf̄ sear̄im̄fáiná nimón̄in̄fár̄in̄i. ²⁶ Íná Gor̄ixom̄i r̄ix̄iŋf̄ nur̄ir̄fá nion̄im̄i d̄áni ur̄ip̄ir̄fár̄in̄i. Sewan̄iŋoȳné r̄ix̄iŋf̄ ur̄áná anan̄i ar̄fá seain̄fá enjagi nán̄i 'Íná nion̄i soȳné nán̄i ápom̄i r̄ix̄iŋf̄ seaur̄iyim̄fár̄in̄i.' m̄searar̄iŋin̄i. ²⁷ Xewan̄iŋo d̄iŋf̄ s̄ixf̄ n̄iseayir̄i nán̄i ar̄fá seain̄fár̄in̄i. Soȳné nion̄i d̄iŋf̄ s̄ixf̄ n̄iyiro 'Ápo t̄ŋf e d̄áni b̄iŋor̄fani?' n̄iaiwiro yariŋjagá nán̄i xewan̄iŋo d̄iŋf̄ s̄ixf̄ n̄iseayir̄i nán̄i ar̄fá seain̄fár̄in̄i." nur̄ir̄i ²⁸ re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "En̄iná nion̄i ápo t̄n̄i ŋweaaḡaon̄i aí o t̄ŋf e d̄áni p̄f̄n̄i n̄iwiar̄im̄i xwǎ́ tǎyo nán̄i b̄iŋar̄in̄i. Re n̄iŋweaŋisáná xwǎ́ tǎyo p̄f̄n̄i n̄iwiar̄im̄i ám̄i o t̄ŋf e nán̄i um̄f̄n̄i." ur̄fagi ²⁹ xegf̄ wiew̄sar̄iŋjowa re ur̄igf̄awix̄in̄i, "Ayf̄ ap̄ir̄in̄i. Agwí jox̄i ewayf̄ xwiyǎ́ t̄n̄i m̄inearar̄iŋin̄i. R̄ixa s̄iŋj̄án̄i áwanf̄ nearar̄iŋin̄i. ³⁰ Agwí none d̄iŋf̄ re n̄isaiwirane n̄ijfá imón̄iŋw̄n̄i, 'Am̄ipi n̄f̄n̄i nán̄i n̄ijfor̄fani? Ámá yariŋf̄ m̄iwipa éf̄m̄i aiwi wigf̄ xwiox̄f̄yo "Yariŋf̄ ap̄i owim̄in̄i." yaiwiar̄igf̄api nán̄i n̄ijfá imón̄iŋor̄fani?" n̄isaiwirane n̄ijfá imón̄iŋw̄n̄i. Ayin̄án̄i d̄iŋf̄ re n̄isaiwirane d̄iŋf̄ r̄ikw̄f̄roariŋw̄n̄i, 'Jox̄i Gor̄ixo t̄ŋf e d̄áni b̄iŋox̄ir̄in̄i.' r̄ikw̄f̄roariŋw̄n̄i." ur̄fagá ³¹ Jisaso re ur̄iŋ̄iniḡin̄i, "Agwí soȳné d̄iŋf̄ r̄in̄ikw̄f̄roariŋo?

32 Soyfne xfdxfowarí seałáná nioni nigfpí pñní nññwiárímí segí ańfmí nání xixegfñí umípfñrína ríxa ańwí e nerí ríxa imónñní. Soyfne nioni pñní nññwiárímí núagfa aí apo dñńf níkkayonagí nání nioni nigfpí ŋweapaxfmaní. 33 Soyfne ayá sfwf mísearó ‘O tñní ikárñññwáonerfaní?’ nñyawiñiro kíkífá éfríxññrí xwífá nioni niseara bfápí searfárñní. Soyfne xwfá tño ŋweañáná amá Goríxo tñní xepíxepá rónigfáyf xeanñńf seaikárípfrfá enagí aiwí nioni ayo ríxa xopírarf wíá enagí nání dñńf síxf nññro ŋweáfríxñní.” urññnigñní.

17

Wiepsarñńño nání ríxñńf wurñńñpí nánñrññí.

1 Jisaso xwífá apí nura núísáná ańfnamí nání síńwf nanáñrí re rññnigñní, “Ápoxñní, nímónññní nání ríxa rínáññní. Díxf riwaxoní enńf síxf eánñńf joxífáyapí amáyo síwá wímí nání joxí ‘O amá nñoyní seáyí e imónñńorfaní?’ oniaiwípoyññrí níññríxñní. 2 Amá joxífá dñńño dání nioni níxfdarígfáyf dñńf nñymñńf imónñńpí síxf umímopaxo imónññwññgññrí ‘Amá nññí nání nénf tńńoxí imóneí.’ nñrñńf enagí nání rírarñññní. 3 Amá rípññí nerñńpímí dání dñńf nñymñńf imónñńpí tgfáyf imónarígfárñní. Joxí nání ‘Nwfá imónñño, ayf Goríxorññí. Amí wo mñńweaññní.’ dñńf rímoro Jisasi Kiraisoní, joxí nñrowárenapñńoní nání ‘Nepa ayf orññí.’ dñńf nñmoro yarígfáyf, ayf dñńf nñymñńf imónarígfárñní. 4 Joxí o e éwññgññrí nñrñńpí xixení nñpññí nñyárírná enńf síxf eánñńf joxífáyapí nñwíwapyírñńpímí dání seáyí e joxí imónñńpí amá xwfá tño dñńño síwánñńf wíárññí. 5 Ápoxññí nioni e éá enagí nání xámí xwfá rññí síññí mímónñpa enńmí joxí tññí nññwearfñá níkkññrí ŋweaagapí ‘Amí nioni tññí nññwearfñá nioni tññí nawíñí seáyí e nímónñrí axfpi oikñññní.’ osimónññní.” nurññrí 6 re urññnigñní, “Amá xwfá tño dñńf joxífá dñńf tññí nioni níxfdarígfáyf joxí imónñńpí nání xixení nñjáf oimónñpoyññrí wíwapyñńarññí. Ayf amá díxfyf nioni niapñńyf nání rírarñññní. Díxf xwífá nioni nñrñńpímí píránñńf níxfda nñbñro 7 ríxa nñjáf re imónñńot, ‘Amípí joxí fánñńf niepfxññiasñńf nioni nñrññí yarñńapí nñpññí joxí niapñńrñññí.’ Nñjáf e imónñńot. 8 Xwífá joxí nñrñńpí xewanñńoní ríxa urfá enagí nání nñjáf e imónñńot. Xwífá nionífáyapí arfá nññróná dñńf nññkwfñoro xixení re nñsiaiwiwo nñjáf imónñńot, ‘Goríxo tífamññí bñńorñññí.’ nñsiaiwiwo ‘Goríxo urowárenapñńorfaní?’ nñaiwíárñńot.” nurññrí 9 re urññnigññí, “Amá xwfá tño dñńf apoxí tññí xepíxepá rónigfáyo arírá owíññrí yarñńf mññsarññññí. Amá joxífá dñńf tññí dñńf níkwfñorarígfáyf díxf imónñńagí nání yarñńf siarññññí. 10 Amípí amá aí nionífáyf ayf joxífá imónññní. Amípí amá aí joxífáyf ení ayf nionífá imónññní. Ayf dñńf níñkkwññorñńpímí dání amáyo renñńf urarñńot, ‘Seáyí e imónñño, ayf orññí.’ urarñńot. 11 Nioni joxí tífamññí bññmí enagí nání xwfáyo re bññ tññí síññí ŋweámímeññí. E nerí aí amá rowa síññí xwfá tño re ŋweapfrfá enagí nání apoxññí, —Joxí síykkwf mñññf imónñńoxíññí. Joxí díxf enńf eánñńf —Enńf eánñńf joxí neámíxowárñńpí nání rarññññí. Apí tññí píránñńf uméfríxññí. Yawawi nawíñí imónñńgwípa ayf ení axfpi nawíñí imónñńpfrfá nání píránñńf uméfríxñññrí rírarññññí. 12 Nioni awa tññí emearññí enńf síxf eánñńf joxí neámíxowárñńpí tññí nñméra nñbñrí awíñńf numearóá barfñá awa wo mññorñññpa nemáná aiwí Btkwíyo dání rfwamñńf eánñńpí xixení imónññní nání awa wonññí xewanñño nerñńpímí dání yorfrññmññrí yarññí. 13 Agwí nioni joxí tńńf e nání bññmññí. E nerí aí dñńf nífá nioni nñnarñńpa awa ení bññ onímiápí mññwíñf xwé wíwññgññrí síññí xwfá tño nññwearfñá nioni nñra warñńapí rírarññññí.” nurññrí 14 re urññnigññí, “Nioni amá apoxí dñńf ríkwfñorarñńño xwífá joxífáyapí urñńf enagí nání amá xwfá tño dñńyf ayo sfmf tññí wiarñńot. Nioni xwfá tño dñńño mímónñpa enğpa awa ení xwfá tño dñńññf mímónñńagfá nání sfmf tññí wiarñńot. 15 Awamí joxí xwfá tño dání owíññmeanññrí mññrarññññí. Sípi wíkararñño xwírfá mññwíkkíxepa enfa nání joxí píránñńf méwññgññrí rírarññññí. 16 Nioni xwfá tño dñńño mímónñpa enğpa awa ení xwfá tño dñńññf mímónñpa enğfa nání amá xwfá tño dñńyf tññí axfyf mímónñpa enğpa. 17 Xwífá joxífáyapí aga nepání imónñńagí nání amá rowa joxí simónarñńpí nání xixení kumíxññpfrfá nání xwífá apí nuréwapíyírñńpímí dání píránñńf imíxfññññí. 18 Joxí xwfáyo nání wíwññgññrí nñrowárenapñńpa xamñńoní ení awamí urowárñńarññí. 19 Joxí amáf nání wíwññgññrí nñrowárenapñńpí tññí xixení nñwanñńoní owíññññrí nání okumíxññmñññí. Amá rowa ení joxí e éfríxññrí simónarñńpí nání okumíxññpoyññrí nání joxí wíwññgññrí nñrowárenapñńpí tññí xixení owíññmññí.” nurññrí 20 re urññnigññí, “Nioni awa nánññí ríxñńf mññrarññññí. Awa uréwapíyíáná dñńf níkwfñófáyf nání ení apoxññí rírarññññí. 21 Ayf nññí axfñññf imónñńpfrfá nání yarñńf siarññññí. ‘Ápoxí nioni tññí imónñrí nioni joxí tññí imónñrí egwífpa ayf ení yawawi tññí nawíñí oimónñpoyí.’

nimónarini. Ámá nñni dñj nñnkwíroro ‘Gorixo urowárenapítagi weapiñorfaní?’ ni-aiwífríxini ‘Ámá tíy axíyíniñj oimónípoi.’ urowárenarini. ²² Enj six éaniñj joxi neámíxowárinípi awa eni yawawí axowawí imónígwiípa axowániñj oimónípoiñini nani weámíxowáriníni. ²³ Awa aga xixeni axowániñj oimónípoiñini nioní awa tñni nawíni imóníni joxi nioní tñni nawíni imóníni enjwini. Ámá nñni re niyaiwiro níjfa imónípiíra nani e imóníñwini, ‘Gorixo omi urowárenapííriní. Omi dñj sixí uyíñpa awami eni dñj sixí uyini.’ niyaiwiro níjfa imónípiíra nani e imóníñwini.” nuríni ²⁴ re uríñnigini, “Ápoxini, ámá joxiyá dñj tñni níxídarígíá rowa nioní xami joxi tñni níñwearína níkíniñj ñweaagápa ámi níkíniñj ñweañána síñwí nanípiíra nani nioní ñweámífaé awa eni nioní tñni ñweáfríxiniñj nani nimónarini. Apoxiniyá dñj tñni níkíniñj ñweaagápi nani ríraríñini. Ayí rípi naniñini. Xwíá ríri síni mimóníñána dñj sixí níyíñjoxi enagí nani raríñini. ²⁵ Apoxini, joxi wé róníñjoxíni. Joxi nani ámá xwíá tíyo dñj níjfa xixeni mimónípa enagíá aiwí nioní joxi nani níjfa xixeni imóníñini. Rowa eni joxi nani ‘O omi urowárenapíñorfaní?’ nísiwaiwiro níjfa imóníñoi. ²⁶ Joxi imóníñipi nani awami ríxa níwíwapiyíri wá urókiamonáriní. Dñj joxi sixí níyaríñjpa awa eni wíñyo axípi uyípiíra nani ámi bi tñni wíwapiyimíni. Nioní eni awa tñni nawíni imónímífa nani ámi bi tñni wíwapiyimíni.” uríñnigini.

18

Jisasomi ía xirígíá naniñini.

¹ Goríxomi ríxini e nurárimo xegí wíepísaríñjowa tñni nuro írinenj xegí yoí Kidíroniyi ríñjipámi níxemoro omíñj ojkwí bi oríwámi dani iníñjpi tte rémogíawixini. ² Judaso, Jisaso nani míy uríno eni Jisaso tñni xegí wíepísaríñjowa tñni inína e awí éanayarígíá enagí nani omíñj ojkwí apí nani níjfaríni. ³ O émayí porisí wami awí earí anj rídiyowá yarígíwámi awí mearoarígíawami eni Parisiowa tñni apaxípániñj imónígíá xwéowa tñj e dani awí earí nemána awa ramíxí tñni uyíwí tñni míxíñapi tñni níxírimána ojkwípiñini nani nuro rémóána ⁴ Jisaso xíomi wíkarípiípi nípiñi nani ríxa níjfa nimóníni nani anjwí e nurí re uríñnigini, “Soyíne go nani pífa yaríñoi?” uríagí ⁵ awa re urígíawixini, “Nasaretí dñj Jisaso nani pífa yaríñwini.” uríagíá Judaso xíno nani pasániñj umearíño awa tñni ronána Jisaso “Ayí nioníni.” uríñnigini. ⁶ “Ayí nioníni.” urána awa re egíawixini. Óf nero ríwímiñanj úfáy xwíáyo píkinímeagíawixini. ⁷ Xwíáyo píkinímeagíá o ámi re uríñnigini, “Go nani pífa yaríñoi?” uríagí awa “Nasaretí dñj Jisaso nani pífa yaríñwini.” uríagíá ⁸ Jisaso “ ‘Ayí nioníni.’ ríxa searíanigini. Ayínaní nioní nani pífa níñiríñáy, ámá rowayí xe oúpoiñini síñwí wíñpoi.” uríñnigini. ⁹ Xami Goríxomi re urípi, “Ámá joxiyá dñj tñni xídfírxiniñj niapiñyí womi níwíoríñjariñini.” urípi xixeni imóníni nani e uríñnigini. ¹⁰ E urarína Saimoní Pitaó kirá bá nímixearí re eníñigini. Mífrí nurí apaxípániñj imónígíawami seáyí e wimóníñjoi omíñj wíaríñjomi —O xegí yoí Maríkasoymí ríñjoríni. Omi mñj rómíniñj éfíyí pírfí noyíkirí aríá mñj wírfípeañnigini. ¹¹ Pírfí noyíkirí aríá mñj wírfípeaagí Jisaso Pitaomí míxí re uríñnigini, “Kirápa xegí anjyo ámi upíro. Xeaníñj kapíxiniñj ápo o oníniñj niaparíñjpi ‘Míniña oeni.’ rísimónarini?” uríñnigini.

Jisasomi Anaso tñj e nani nímera nuro wárigíá naniñini.

¹² Émayí porisowa tñni wígí seáyí e wimóníño tñni Judayí anj rídiyowá yarígíwámi awí mearoarígíáwa tñni Jisasomí ía níxero gwí níjro ¹³ xami Anaso tñj e nani nímera ugíawixini. Anasomí xíneagwo Kaiapasoríni. Xwiogwí omi o apaxípániñj imónígíáwa seáyí e wimóníñorini. ¹⁴ Xami xegí Judayo re uríño, ayí oríni, “ ‘Negí ámá nñni pepírxiniñj ayí ríniñj meaaníni éfípi nani ámá ná woní ríniñj apí nímeari níperíñáy, ananíni.’ nimónarini.” uríñoríni.

Pitaó “Oyá niepísaríñj wonimani.” ríñj naniñini.

¹⁵ Omi xíneagwo, Anasoyí ríniño tñj e nani Jisasomí nímera warína Saimoní Pitaó tñni wíepísaríñyí ámi wo tñni awaú Jisasomí ríwíyo níxída nuri apaxípániñj imónígíawami seáyí e wimóníñjoi anj tñj e nírémomána wíepísaríñj wíomi apaxípániñj imónígíawami seáyí e wimóníño símímanj oyá níjfa enagí nani o Jisaso tñni anj ákíñjoi iními nípáwiri ¹⁶ Pitaó síni bfaríwámíni fwi e ronjotí nani nurí apíxí ákíñj fwiymí awí roaríñjimi Pitaó nani nurímo nípeyearí níwírímeámí fwiaparína ¹⁷ apíxí ákíñj fwiymí awí roaríñjimi Pitaomí re uríñnigini, “Joxi eni ámá royá wíepísaríñj woxí meníraní?” uríagí o “Nionímani.” nurími nípáwiri ¹⁸ xínaíwániñj nimóníro omíñj yarígíayí tñni anj rídiyowá yarígíawami awí mearoarígíáwa tñni e nírowapíro imíñj raríñjoi nani rífa

nikeámáná ríá imónaríná Pitao ení ríá oimónimínirí anjwí e nuri awa tñní nawíni nírori ríá imónarínagíni.

Anaso Jisasomí yarínj níwía unj nániríní.

¹⁹ Apaxípanínj imónígíawamí seáyí e wimónínjo Jisasoyá wiepísarínjyí nání yarínj wirí xwíyá ámayo uréwapíyarínjpi nání yarínj wirí éagi ²⁰ Jisaso re urínjínigíni, “Nioní ámá níyoní sijnáñje dání uréwapíyarínjáríní. Nioní giní giná nuréwapíyiríná rotú anjyo dánirantí, anj rídiyowá yarígíwámí dánirantí, sa negí Judayí awí eánarígíe dání uréwapíyarínjá enogí nání ²¹ joxí pí nání nioní yarínj niarínjíní. Nioní xwíyá uraríná arfá niarígíáyo yarínj wí. Pí pí urarínjápí nání ayí ananí níjjáríní.” uráná ²² anj rídiyowá yarígíwámí awí mearoarígíáyí wo anjwí e éf nírómáná Jisasomí wé tñní nupkákawirí re urínjínigíni, “Apaxípanínj imónígíawamí seáyí e wimónínjomí e nuriíná ‘Apání urarínjíní.’ rísimónaríní?” uríagi ²³ Jisaso re urínjínigíni, “Nioní xejwíni nítrírí spíní rarínáyí, xejwí ríápi nání áwanj neareí. Nioní nanj rarínáyí, pí nání iwanj neaarínjíní?” uríagi ²⁴ Anaso Jisaso sijní gwí jinínjáná apaxípanínj imónígíawamí seáyí e wimónínj ámi wo, Kaiapasoyí rínínjo tñnj e nání wiowárinjínigíni.

Pitao “Oyá niepísarínj wonímaní.” ámi urínj nániríní.

²⁵ Saimoní Pitao ríá ikeáarínñje éf nírómáná ríá imónaríná e rówapígíáyí wí re urígíawixíní, “Joxí ení xegí wiepísarínjyí woxí meníraní?” uríagi áí o “Oweoi.” nuri “Nioní ení wonímaní.” uríagi ²⁶ Apaxípanínj imónígíawamí seáyí e wimónínjyóá xínáiwánínj nímoníro omínj wíarígíáyí wo —O Pitao arfá mínj wirípieanjomí xexírímeá woríní. O ení Pitaomí re urínjínigíni, “Nioní ojkwílyo Jisaso tñní nawíni roñagi síñwí ranfáoxí meníraní?” uríagi ²⁷ Pitao ámi “Oweoi.” uráná re enjínigíni. Karíkarí rfáiwá rínjínigíni.

Jisasomí Pairato tñnj e nání wiowárigíá nániríní.

²⁸ Wfá monínjímí Kaiapasó tñnj e dání émayí gapímanowayá anjwámí nání Jisasomí níméra nuro aiwí Judayí ámináowa none nípáwirínjímí dání xwíríá ikíxenáná aiwá Anjínajo Neamúroogoi rínínjyí nání mínipaxí imónanígínirí mípawí yarínjagí ²⁹ gapímaní pírimíá imónínjo —O émayí wo xegí yoí Pairatoyí rínínjoríní. O awa tñnj e nání níwíapírí re urínjínigíni, “Omí pí xwíyá nání xwíyá mearaníro nímeámí barínjo?” uríagi ³⁰ awa re urígíawixíní, “Ámá ro íwí mívarínjo enánáyí, joxí tfe nání nímeámí banírí éwámaní.” uríagi ³¹ Pairato re urínjínigíni, “Sewanínjyóiné nímeámí nuro segí njwí ikaxí rarínjipi tñní xixení xwíyá umearípoiyí.” uríagi Judayowa re urígíawixíní, “Émáoyíné íwí yarígíáyo opíkípoynírí síñwí neanarígíámaní.” urígíawixíní. ³² Xwíyá Jisaso xámí re urínjipi, “Nioní nínpíkíríná e níniro nípíkírífaríní.” urínjipi xixení imóníní nání Judayowa Pairatomí xwíyá e urígíawixíní. ³³ Pairato ámi gapímanowa wígf anj iwámí nípáwímáná “Jisaso obíní.” nítrírí re urínjínigíni, “Joxí míxí ináyí Judayíáoxírání?” uríagi ³⁴ Jisaso re urínjínigíni, “Díxí dñj tñní rínírarínjíní? Wa rírfagíá rínírarínjíní?” uríagi ³⁵ Pairato re urínjínigíni, “Nioní díxí Judayí woníraní? Díxí gwí axírí imónígíáyí tñní apaxípanínj imónígíá xwéowa tñní joxí nírímeámí níbíro nioní tñnj re ríwároi. Joxí pí éagi nímeámí ríaboi?” uríagi ³⁶ Jisaso re urínjínigíni, “Ámá míxí ináyí nímoníro xwíá tñño menjweaarígíáyí yapí mímonínjíní. Nioní xwíá tñño dánjyí míxí ináyí imónínjínjínírí mínírféagíá enogí nání xwíá tñño menjweaarígíáyínjínj mímonínjíní. Míxí ináyí xwíá tñño dánj woní nímonírí síñwíríyí, gí Judayowa íá míníxírípa oépoynírí gí smínj nínarígíáyí míxí níwíipaxíríní. E nítrírí aí míxí ináyí nioní imónínjápí xwíá tñño dánjmaní.” uríagi ³⁷ Pairato re urínjínigíni, “Ayínání ‘Joxí míxí ináyí woxíríní.’ nímonaríní.” uríagi Jisaso re urínjínigíni, “‘Míxí ináyoxíríní.’ joxí xixení nírarínjíní. Nioní nepaxínj imónínjipi ámayo áwanj urímmíngínírí gí ókí níxírírí xwíá tñño nání bírí enáríní. Ámá nepaxínj imónínjipi xídarígíá gíyí gíyí nání nioní arfá niarígíáríní.” uríagi ³⁸ Pairato re urínjínigíni, “Nepaxínj imónínjipi píriní?” urínjínigíni.

Pairato “Ananí yekwíroárípoiyí.” rínj nániríní.

E nuriímo Judayí níní tñnj e nání nípeyearí re urínjínigíni, “O xwíyá meárínipaxí bí rarínjagí arfá níwííní. ³⁹ E nerí aí xwiogwí ayí ayo sfá Anjínajo Neamúroogoi rarígíáyí nání aiwá imíxaríná ámá gwí njewanj wo seawáriarínjáríní. ‘Judayenyá míxí ináyí imónínjo oneawáriní.’ ríseaimónaríní?” uríagi ⁴⁰ ayí xwamíání níwíéra nuro “Omí míneawáripání. Barabasomí —O ámayá amípi píkióráparínj woríní. Omí neawáriní.” nura ugíawixíní.

19

¹ Ayf Pairatomí e urariŋagfa nání porisowa Jisasomí nimeámí nuro sikwfa nearo ragfí pfrí nuyikiárimána ² ópiyá enŋinŋí imóniŋí wírí níkfkiyimána míxí ináyí amŋanŋwŋinŋí imóniŋí mŋiŋyo dŋkinarigfápa mŋiŋyo udŋkiáriro rapirapf ayfá riŋí míxí ináyí yinarigfá wú nimearo omí uyíríro niyárimána ³ xfo tŋí e aŋwi e uro “Ámináoxiní, Judayíyá míxí ináyoxirini.” uríro wé upikákwiro niyayimána enána ⁴ Pairato ámi nipeyari re urinŋiginí, “Arfá nípoyi. Xwiýfá meárinipaxí bí mŋarariŋagi arfá níwirí nimeámí rfiwaparini?” oniaiwipoyiniri nimeámí fiwaparini.” nuriri ⁵ Jisaso, ópiyá enŋinŋí imóniŋíri udŋkiáriro rapirapf ayfá riŋí uyíríro éfo fiwapaná Pairato áma e awi neaárimána rogfaýo re urinŋiginí, “Áma royoí. Siŋwí wŋinŋipoyi.” urfagi ⁶ Apaxfpáninŋí imónigfá xwéowa tŋni anŋí ridiyowá yarigfiwámí awi mearoarigfáwa tŋni omí siŋwí nŋwŋinŋiróna xwamiání níwiro “Íkfáyo yekwíroárfipoyi. Íkfáyo yekwíroárfipoyi.” urfagfa Pairato re urinŋiginí, “Nioni o xwiýfá meárinipaxí bí mŋarariŋagi arfá níwirí nání sewanŋoyóné nimeáa nuro yekwíroárfipoyi.” urfagi ⁷ Judayowa re urigfawixiní, “O nání negfí ŋwí ikaxí eánŋiŋyo dání bí rinini. Ayo dání ‘Xe siŋí ouni.’ rípací mimónini. O ‘Niaíwí Gorixoyáonirini.’ rininŋí enagi nání xe siŋí ouniri siŋwí wŋinŋipaxí menini. Xe pikoi.” urfagfa ⁸ Pairato xwiýfá apí arfá níwiríná wáyí ámi bí tŋni níwŋinri ⁹ ámi gapimánowayá anŋiwámí nŋpáwirí Jisasomí yarŋí re wŋinŋiginí, “Joxí gŋmí dŋnoxirini?” urfagi aí Jisaso xwiýfá bí murinŋiginí. ¹⁰ Xwiýfá bí murariŋagi níwŋinri nání re urinŋiginí, “Joxí xwiýfá bí mŋinri riyariŋini? ‘O íkfáyo niyekwíroárfí níkwéawárfí mepa epaxorini.’ riniaiwariŋini? Gí dŋí tŋni níryekwíroárfíná níryekwíroárfipaxirini. Nírwárfíná nírwárfipaxirini.” urfagi ¹¹ Jisaso re urinŋiginí, “Eramí ŋweaŋo apí xe oimóniri siŋwí mŋarŋipa neri siŋwíriyí, joxiyá dŋí tŋni wí e rípací imónimŋinri éfmaní. Ayinání sípi joxí nírfí xwé neri aiwí nioni joxí tŋe nání níwiowárfoyápi aga seáyí e imónini.” urfagi ¹² Pairato arfá e níwirí nání omí wárimŋinri éyí Judayí xwamiání níwiyáiro re urigfawixiní, “Joxí áma romí níkwéari níwárfínáyí, émayínéyá míxí ináyí Sisao tŋni níkumxiniri emearinŋí woxí mimónini. Áma go go xewanŋo nání ‘Míxí ináyoxirini.’ nírinrináyí, Siasomí mamówárimŋinri yarŋí enagi nání rariŋini.” urariŋagfa ¹³ Pairato xwiýfá apí arfá e níwirí nání Jisasomí nimeámí wáf e nipeyari síŋá tŋni wáf imixinŋe —Ayf Xibiruyí pŋné tŋni Gabataí rinŋerini. E íkwianŋo xwírxí numerfíná éf ŋweearigfánami éf níŋweari ¹⁴ —Sfá ayi Judayí Anŋnajo Múronŋí nání aiwá imixárarigfáyirini. Ayimí sogwí ríxa áwŋimí ŋweámŋinri enána Pairato re urinŋiginí, “Siŋwí wŋinŋipoyi. Segí míxí ináyo riworini.” urfagi ¹⁵ Judayí xwamiání re wigfawixiní “Xe nimeáa xe nimeáa óupoyi. Nimeáa nuro íkfáyo yekwíroárfipoyi.” urariŋagfa Pairato re urinŋiginí, “Segí míxí ináyo ‘Íkfáyo oyekwíroárfini.’ riseaimónariní?” urfagi apaxfpáninŋí imónigfá xwéowa re urigfawixiní, “Negí míxí ináyí ámi wo menini. Émayínéyá míxí ináyí Sisao ení negorini.” urfagfa ¹⁶ Pairato Jisasomí oyekwíroárfipoyiniri porisowamí tŋni wiowárinŋiginí.

Jisasomí yekwíroárigfá nánirini.

¹⁷ Jisasomí anŋí apimí dání níméra nuróna xewanŋo íkfá yoxáfpá xwanŋwí níkwónimí nurí wí e xwáfá yofí bí Mŋí Gixweái rinŋe —Xibiruyí pŋné Gorigotaí rinŋerini. E níréromo ¹⁸ e Jisasomí yekwíroárfigfawixiní. Niyekwíroárfiróna Jisaso áwŋiní e enána áma wáu ení midimidáni yekwíroárfigfawixiní.

¹⁹ Pairato rfwamŋí bí re nírfí neri yoxáfpámí seáyí e pŋraunŋiginí, “Nasaretí dŋŋí Jisaso, Judayí míxí ináyoxirini.” rfwamŋí e neri pŋrautagi ²⁰ Jisasomí yekwíroárfé anŋí apimí ná jfámí mimóninŋiŋiŋí nání Judayí obaxí nípuróna rfwamŋípi —Apí neriŋá Xibiruyí pŋné tŋni earí Romíyí pŋné tŋni earí Gríkíyí pŋné tŋni earí enŋirini. Apí fá roariŋagfa nání ²¹ Apaxfpáninŋí imónigfá seáyí e imónigfáwa Pairatomí re urigfawixiní, “Joxí rfwamŋí re nírfí meapaní, ‘Judayí míxí ináyoxirini.’ nírfí meapaní. Sa re nírfí eai, ‘Xewanŋo ‘Judayí míxí ináyoxirini.’ rinŋorini.’ nírfí eai.” urfagfa aí ²² Pairato re urinŋiginí, “Nioni eápi xe oéanini.” urinŋiginí.

²³ Porisowa Jisasomí ríxa niyekwíroárfimána rapirapf amípi o yinŋípi yanŋí nímero biaú biaú níŋro nowaní xixeni nimearo aí xegí sorfá gwí bí mikiwénŋú —Ú nimixiríná axúní imixárfígúrini. ²⁴ Ú nání re rinigfawixiní, “None maxepa oyaneýí. Áwŋiní e níŋmána go go meanrífenŋoinri sárú oyaneýí.” rinigfawixiní. Bíkwiyo xwiýfá nírinri eánŋí rípi, “Rapirapf nioni seáyí e yinarŋíyí yanŋí nímetro gí sorfá meapfí nání go go meanrífenŋoinri sárú egfawixiní.” ²⁵ nírinri eánŋípi xixeni imónini nání porisowa e egfawixiní.

Jisasomí xinái tŋni xinisimái tŋni Kiriopasomí xiepi Mariaí tŋni Magidara dŋŋí Mariaí tŋni íwa íkfá yoxáf Jisasomí yekwíroárfipámí anŋwi e roŋána ²⁶ Jisaso xegí xinái e

ronagí nîwînîrî wiewîsarînjî xfo dînjî sixî uyiño enî anjwî e ronagî nîwînîrî xînáimi re urînjînjînjî, “Ineyî, dîxî îwo iworînjî.” nîrîmána ²⁷ wiewîsarînjomî re urînjînjînjî, “Dîxî rînáî iyîrînjî.” urfagî wiewîsarînjî sfá ayimi dánî xegî anjyî nânî píránjînjî numéera ujînjînjî.

Jisaso penjî nânîrînjî.

²⁸ E nurárîmo nîjîfá re nimónîrîfná “Xano e éwînjînjîrî nîrînjîpî rîxa nîpînjî yárfînjî.” nîjîfá e nimónîrîfná Bîkwîyî xfo nânî nîrînjîrî eánînjî nîpînjî xîxenî oimónîrî re rînjînjînjî, “Inîjîfá nânî nînarînjî.” rána ²⁹ sixî wainî mîxî yarînjîpî magwî inînjî wá wenagî nânî wa írîkwî bî nîmearo inîjîfá wainî apimi igfá neámána xisopýyî rînjînjî wegwîfánînjî imónînjîwámî níkrîoárîmána xegî manî tînjî e wimîxîfagî ³⁰ Jisaso wainî mîxî yarînjîpî nîrîmána “Rîxa píxwînjîngoi.” nîrîrî mînjî warî nîrîrî dînjî nîyámîga ujînjînjî.

Porisowa Jisasomî miwîyî ayînjwî íkrîogfá nânîrînjî.

³¹ Sfá Jisasomî yekwîroárîgfáyi —Ayî anjînjajo Judayî múronjî nânî aiwá amîpî píránjînjî nimîxîro tarîgfáyi rînjînjî. Ayî rîxa sfá órána Sabarfá aga seáyi e imónînjîyî nimónînjînjî Judayî nânî porisowa Jisasomî tînjî awaumî tînjî awî menjweanána sabarfá imónînjînjîrînjînjî Judayî ámînáowa nuro Pairatomî re urîgfawixînjî, “Apaxî mé dînjî simîgwíá nîyînjîrî opépojînjîrî síkwîyî enjî pîrfî jeápojî. Nîpéána wigî warápjî oyoaneyînjîrî enjî pîrfî jeápojî.” urîfagî ³² porisowa nuro mîdîmîdánî yekwîroárîgfáwáumî síkwîyî pîrfî nîjearo aí ³³ Jisaso yekwîroárînjî wenînjî éfáyi wînjîgfawixînjî. O rîxa nîpéagî nîwînîro nânî xegî síkwî pîrfî mîjeapa nero aí ³⁴ porisîf wo wákwîrîxá tînjî ayînjwî íkrîoána axíná inîjîfá tînjî ragî tînjî íwîapînjînjînjî. ³⁵ Ámá Porisowa e yarîfná sínjwî wînarónajî áwanjî nîrîrîfná xîxenî aga nepa rînjîrînjî. Nionî rarînjápjî nîjîfá xîxenî e nimónîrî nânî seyîné “Neparînjî.” yaiwîro dînjî íkwîrooro éfrîxînjîrî áwanjî seararînjînjî. ³⁶ Bîkwîyî re nîrînjîrî eánînjîpî xîxenî imónînjî nânî porisowa omî e wigîfawixînjî, “Xegî enjî bî pîrfî jeapîrfámanî.” ³⁷ Bîkwîyî ámî bî re nîrînjîrî eánînjîpî, “Ayînjwî íkrîoárîgfómî sínjwî wînjîpîrfá rînjînjî.” rînjînjîpî enî xîxenî e imónînjînjînjî.

Jisasomî xwîyî weyárigfá nânîrînjî.

³⁸ E nîyárîmána enjáná ámá wo —O Arimatia dánjî Josepojî rînjînjîrînjî. O Jisasyá wiewîsarînjîyî wo aí Judayî ámînáowami wáyi nîwirî nânî inîmî xîdarînjîrînjî. O Pairato tînjî e nânî nuri “Jisaso píyo omeámînjî.” urána Pairato xe omeanîrî sínjwî wînjîfagî o nuri píyomî xwíá weyárimînjîrî nânî nîmeámî úána ³⁹ ámá ámî wo —Xegî yoí Nikodimasoyî rînjînjîrînjî. O xámî árîwîyimî Jisaso tînjî xwîyífá rînjînjîrînjî. O enî nîbîrî íkíá dfa bíau —Bî murfîyî rînjînjîpî tînjî bî earosîyî rînjînjîpî tînjî apiaúrînjî. Apiaú xámî nawînjî nífá megáfapiaú xegî sanjî 30 kiro imónînjîpîrînjî. Apî tînjî píyomî xópé oemînjîrî nîmeámî nîbîrî ⁴⁰ awáu píyomî nîmeari Judayî wigî ámá píyî nîrîrîfná yarîgfápa rapîrapfîyî rîgwîrîgwîfá nîrorína íkíá dfa dînjî nanjî earînjîpî tînjî xópé nîyárîmána ⁴¹ nîmeámî omînjî anjwî e inînjîpîmî nânî —Omînjî apî Jisasomî yekwîroárîe dánî anjwî e enjîpîrînjî. Sínjá óf sínjá ámá mîtarîgfáyi tînjîpîrînjî. Omînjî apimi nânî nîmeáa nuri ⁴² sfá ayî Sabarfá nânî Judayî amîpî píránjînjî nimîxîro tarîgfáyi imónînjînjî nânî sínjá óf anjwî e inînjîyîmî nânî nîmeámî nuri e tîgfîsîxînjî.

20

Jisaso wîápînjîmeanjî nânîrînjî.

¹ Sadéyo wíá monînjîmî sínjî sfá yînjîjáná Magîdara dánjî Mariaí sínjá óyîmî Jisaso wenjî nânî nuri wenînjî éfáyi wînjînjînjînjî. Sínjá xwé óyîmî éfá rárárînjînjî sínjî mîpîrónî rîxa wî e wenjî nîwînîmî ² anjînjî nuri Saimonî Pitaomî tînjî wiewîsînjî wífo, xfo dînjî sixî uyiñojmî tînjî nîwîmeari re urînjînjînjî, “Ámînáomî rîxa nexwearo gîmî rfa tfawixînjî? Newané majfá rînjî.” urfagî ³ Pitaó tînjî wiewîsînjî wífo tînjî anjî e pînjî nîwîárîmî xwárpáyo nânî nuri ⁴ anjînjî nuri wífo Pitaomî nîmúrorî xwárpáyo xámî nîrémorî ⁵ nîrîkwînjîrî inîmî wenînjî yánîfá wînjînjînjînjî. Rapîrapfî Jisasomî xopîxopî rónînjînjî wenjî nîwînîrî aiwî inîmî mîpáwî wenînjî yarîfná ⁶ Saimonî Pitaó enî rîwîyî nîbîrî bíarîwámînjî éfá nîrómána wenînjî mé xwárpáyo inîmî nîpáwîrî wenînjî éfáyi wînjînjînjînjî. Rapîrapfî xopîxopî rónînjînjî wenjî nîwînîrî ⁷ rapîrapfî mînjîyî xopîxopî rogííu wífo tînjî nawînjî mîwé xegî wî e níkrîonîrî wenjî wînarîfná ⁸ wiewîsînjî wífo, xámî xwárpáyo rémóo enî nîpáwîrî rapîrapfî e imónînjînjî nîwînîrî “Neparînjî.” nîyaiwirî dînjî wîkwîronînjînjî. ⁹ Iná awáu Bîkwîyî Jisaso ámî xwárpáyo dánî nîwîápînjîmeanfápjî nânî nîrînjîrî eánînjîpî nânî sínjî píránjînjî dînjî mîmopa neri majfá neri nânî ¹⁰ ámî egî anjî e nânî ugísisîxînjî.

Magîdara dánjî Mariaí Jisasomî sínjwî wînjî nânîrînjî.

11 Mariaí xwáripá tñj e anjw e nírómáná njw neari e neríná xwáripáyo ínim nírkwínri wenñj yánfíyí wínñjñiginí. 12 Jisaso tígfe anñají waú rapirapí apá wenj níyínimáná wfo mñj tígámíni njweari wfo síkwí tígámíni njweari enjagí wináná 13 awaú Mariaim re urígísisixíní, “Ineyí, jixí pí nání njw eaarñjñí?” urfagí í re urñjñiginí, “Gf Ámináo nexweari tfe nání niíní majfá enjagí nání njw eaarñjñí.” nurimáná 14 níkinimóniri wenñj éyí wínñjñiginí. Jisaso daiwo ronjagí nñwínri aiwí mí mñwómixñjñiginí. 15 Mí mñwómixfagi Jisaso re urñjñiginí, “Ineyí, pí nání jixí njw eaarñjñí? Go nání páfá yarñjñí?” urfagí Mariaí omñj xiáwo nñrarínri re urñjñiginí, “Ápoxíní, joxí píyomí nñmeámí nuri wí e tñrá onjwíríyí áwanj nñrei. Niíní nuri nñmeari nñmeámí umfñí.” urfagí 16 Jisaso “Mariaixíní!” urfagí í níkinimóniri Xibíruyí pñé tñí Rabonaiyi —Apí “Nearéwapíyarñjñoxíní.” nñríná rarígíápíriní. E urfagí 17 Jisaso re urñjñiginí, “Nioní siní gf ápo tfe nání mñpeyíá enjagí nání jixí fáfá mñixepaní. Jixí nuri amá nioní gf nñrixímeá imónigfáyo re ureí, ‘O re rñjot,’ ‘Nioní gf ápo Gorixox tfe nání peyarñjñí. O seyíné ení segí ápo Gorixoríní.’ rñjot.’ urémeaí.” urfagí 18 Magídara dánj Mariaí nuri xegí wiepñjñiyo áwanj re urémeanjñiginí, “Niíní Ámináomí ríxa sínjw wínñí. Xfo nñrfpí, ayí apíriní. Ayí apíriní.” nura unñjñiginí.

Xegí wiepñjñiyo xfomí sínjw wínigfá nániríní.

19 Sadéyo sfá axfíyimi sfápi tñí wiepñjñiyo Judayí ámináowa nání wáyí nero nání anj wigí njweaqíwámí ówanj xaiwí níyárimáná njweañáná re enñjñiginí. Jisaso awamí áwíní e nñronapíri re urñjñiginí, “Gorixoyá dñj tñí nñwayíronñiro onjweápoyí.’ nímónaríní.” nurimáná re enñjñiginí. 20 Wé nírí ogfúkaú síwá wirí miwí wákwíríxá tñí íkñrogfáyi síwá wirí éagí wiepñjñiyo Jisaso amí sínj enjagí sínjw nñwínri nání dñj nífá winaríná 21 amí re urñjñiginí, “Soyíné Gorixoyá dñj tñí nñwayíronñiro onjweápoyí.’ nímónaríní. Ápo nioní xwáfá tñyo nírowarénapñjpa nioní ení soyíné searowárarñjñí.” nurimáná 22 awamí pñramí imímí níwiowárirí re urñjñiginí, “Kwíyí Gorixoyápí numímñiro apí tñí nawíní eméfríxíní. 23 Soyíné amá fwi yarígíápí yokwarímí nerínáyí, ayí Gorixox ení yokwarímí wíiaríní. Soyíné yokwarímí mñwíipa nerínáyí, ayí Gorixox ení yokwarímí mñwíiaríní.” urñjñiginí.

Tomaso Jisasomí sínjw wínñj nániríní.

24 Wiepñjñiyo wo, Tomaso —O wiepñjñí wé wúkaú síkwí waú imónigfáwa woríní. Xegí yofí amí bí Didimásoiríní. O mñjweañáná wfa Jisaso wíwanñjowamíni wimeáf enjagí nání 25 Tomasomí re urígíawixíní, “None Ámináomí ríxa sínjw wínñwíní.” urfagí aí o re urñjñiginí, “Nioní wéyo nírí ogfáyaú mñwínípa erí nírí ogfáyaúmi wé mñwíxímopa erí miwí wákwíríxá tñí íkñrogfáyimi gf wé mñwíxímopa erí nerínáyí, dñj wí ‘Nepa oríní.’ níyáiwírí wíkwírómíméni.” urñjñiginí. 26 Sfá wé wúmi dánj waú wo nórímáná enáná amí xegí wiepñjñiyo anjyo ínimí njweañáná Tomaso ení wfa tñí neríméánñiro njweañáná Jisaso anj ówanj níyárinñjagí aiwí awamí áwíní e nñronapímáná re urñjñiginí, “Gorixoyá dñj tñí nñwayíronñiro onjweápoyí.’ nímónaríní.” nurimáná 27 Tomasomí re urñjñiginí, “Díxí wé símfí re nñnimixénapíri gf wéyo sínjwí naneí. Díxí wé re nñnimixénapíri gf mñwíyo nñwíxímot. Síni dñj mñníkwíró mepaní. Aga dñj níkwíró.” urfagí 28 Tomaso re urñjñiginí, “Joxí gf Ámináoxíriní. Gf Njwáfáoxíriní.” urfagí 29 Jisaso re urñjñiginí, “Joxí sínjwí nñnanirí nání ríxa ‘Neparíní.’ níyáiwírí dñj ríníkwíróíní? Amá nioní sínjwí mñnanípa nero aí ‘Neparíní.’ níyáiwíro dñj níkwírófáyí yayí wínñjñíriní.” urñjñiginí.

“Bíkwí rípi amáyí dñj wíkwírófríxínirí eániríní.” urñjñí nániríní.

30 Jisaso emímí amí ayá wí wiepñjñiyo sínjw anígfe dání ení aí apí nání bíkwí rípiní rfwamñj bí meáníni. 31 E nerí aí seyíné Jisasomí dñj wíkwíróro “O Kiraiso, amá yeáyí neayímíxemeañá nání Gorixoyá dñj tñí arfowayá xwáfá piaxfíyo dání iwíaronfoyi raríñjwáorfaní?” wíaiwíro “Gorixoyá xewaxorfaní?” wíaiwíro éfríxínirí rfwamñj rípi nñrínirí eániríní. Omí dñj níwíkwírófríñjpiní dání dñj níyímñj imónñjpi tígfáyí imónñríxínirí nñrínirí eániríní.

21

Wiepñjñí wé wúmi dánj waú amí Jisasomí sínjw wínigfá nániríní.

1 Jisaso e néisáná xegí wiepñjñiyo ipí Taibiriasíyí rññjfwá —Xegí yofí bí Gaririyí rññjfwáriní. Awá ríwone amí sínjání síwá nñwinírná rípi enñjñiginí. 2 Saimoní Pitao tñí Tomaso, Didimásoyí rññj tñí Garirí pñopenísfíyo anj yofí Kena dánj Nataniero tñí Sebediomí xewaxowá tñí wiepñjñí amí waú tñí awa neríméánñiro nawíní nñjwearóná 3 Saimoní Pitao re urñjñiginí, “Nioní ubení ipíyo mamówárimí umfñí.” urfagí awa re

urígʼawixini, “None eni joxi tñni wanfwini.” nuriro nipeyaro ewéyo nípíxemoániro sfá ayimi árfwiyimi peyf nání néra nuro aiwi simí egʼawixini.

⁴ Rixa sogwí xemónapimniři yariņf tñni Jisaso nĩbĩri ipĩ imañpá tñni roņagi aiwi xegf wiepĩsiņowa omĩ mí mĩwómĩxʼ éagfa ⁵ Jisaso re urĩņiņigini, “Niaiwĩyĩné, segf ubenf mamówárarigfáyo peyf fá mĩmĩņiņpa reņoi?” urána awa “Oweoi.” urfagfa ⁶ o re urĩņiņigini, “Ubenf ewé námĩni mamówárána peyf bĩ mĩniņiņoi.” urfagi o rfpf tñni xixeni yarfna re enĩņigini. Pefw xwé obaxf ayá wĩ mĩnfagi nání mĩmĩxeapaxf wimóniņiņigini. ⁷ Mĩmĩxeapaxf wimónfagi wiepĩsiņf Jisaso dĩņf sixf uyiņo Pitaomi re urĩņiņigini, “E nearfo negf Ámĩnáorini.” urfagi Saimoni Pitaao arfa e nĩwiri Jisasomi xamĩ owĩmeámniři xegf rapirapf seayi e yĩnarĩņũ —Ú nĩwirármána yariņĩuri. Ú nĩmeari nĩyiņimána ipiyo nĩmawiri xeamoņiņigini. ⁸ Ipiyo nĩmawiri xeamoagf ai wiepĩsiņf wfa ipi imañpá tñni e aņwi e sa 100 mita imóniņagi nání ewepám peyf ubenf magwf mĩniņũ ú tñni nĩmĩxeáa nĩbĩro ⁹ imañpámi niwiekĩniņmearo wenĩņf éfayf wĩniņgawixini. Rfa nĩkeáaniņána peyf bĩ rfkwamĩņiyo weri bisfkerfa bĩ eni weri eņagi wĩnarfna ¹⁰ Jisaso re urĩņiņigini, “Pefw soyfneya ubenfo mĩniņfpi bĩ nĩmeám yarfpoi.” urfagi ¹¹ Saimoni Pitaao ewéyo nĩpĩxemoániři ubenf peyf magwf mĩniņũ imañpá tfe nání nĩmĩxeáa bĩņiņigini. Pefw xwérixani 153 mĩniņagi aiwi ubenf ú wĩ marfkĩniņagi wĩniņiņigini.

¹² Jisaso re urĩņiņigini, “Soyfne aņwi e nĩbĩro aiwá nĩpoi.” urfagi xegf wiepĩsiņowa omĩ rixa mí nĩwómĩxĩro “Negf Ámĩnáorini.” nĩwaiwiwo nání wo yariņf “Goxĩriņi?” wĩpaxf mĩmóniņpa yarfna ¹³ Jisaso rfa wearĩņe aņwi e nuri bisfkerfa nĩmeari yañf nĩwia nuri peyf eni axfpi e nĩwia uņiņigini. ¹⁴ Jisaso xwáripáyo dani nĩwiápfniņmeámána wiepĩsiņowami xamĩ biaú siwá nĩwĩniņmána ami siwá wĩniņf bĩ apĩriņi.

Pitaomi “Nioniyáyo pirániņf uméirixini.” urĩņf náníriņi.

¹⁵ Rixa aiwá nĩniņm Jisaso nĩwiápfniņmeari Saimoni Pitaomi re urĩņiņigini, “Jonomi xewaxo Saimonoxini, joxi dĩņf sixf nĩniņyirfna dĩņf sixf amá rowa nĩyiņfapimi wiáf nĩmũrori rĩniņiņi?” urfagi o re urĩņiņigini, “Oyi, Ámĩnáoxini, nioni dĩņf sixf rĩsiņápi nání joxi nĩjfarini.” urfagi o re urĩņiņigini, “Sĩpĩsipf miá nĩmerfna aiwá wiarigfápa joxi amá nioni tĩámni bĩfáyo axfpi neri pirániņf uréwapiyĩrixiņi.” urĩņiņigini. ¹⁶ Jisaso ami bĩ nuriři re urĩņiņigini, “Jonomi xewaxo Saimonoxini, joxi dĩņf sixf rĩniņiņi? Mĩniņiņf reņiņi?” urfagi o “Oyi, Ámĩnáoxini, nioni dĩņf sixf rĩsiņápi nání joxi nĩjfarini.” urfagi Jisaso “Amá sipĩsipf awi mearoarigfápa joxi axfpi neri amá nioni gĩ imóniņiyo pirániņf uméirixini.” urĩņiņigini. ¹⁷ Jisaso ami bĩ nuriři re urĩņiņigini, “Jonomi xewaxo Saimonoxini, joxi dĩņf sixf rĩniņiņi? Mĩniņiņf reņiņi?” urfagi Pitaao Jisaso rixa biaú bĩ “Joxi dĩņf sixf rĩniņiņi?” urfpi nání dĩņf sipi nĩwiniři re urĩņiņigini, “Ámĩnáoxini, amĩpi nĩni nání joxi nĩjfoxĩriņi. Nioni dĩņf sixf rĩyiņápi nání eni nĩjfoxĩriņi.” urfagi Jisaso re urĩņiņigini, “Sĩpĩsipf aiwá wiarigfápa joxi eni amá nioni nĩxfdarigfáyo axfpi neri pirániņf uréwapiyĩrixiņi. ¹⁸ Aga nepa rĩrariņi. Joxi sini iwĩ sikiņf nerfna jĩwanjoxi arerixf nĩyiņiři dĩxf simónfmiņi wagfĩri. E neri ai joxi rixa xweyanf nerfna dĩxf wé wũkaú wimĩxána amá wĩ gwf nĩriņiro joxi ‘Mupa oemini.’ yaiwariņfmiņi nĩmeáa rupĩfariņi.” urĩņiņigini. ¹⁹ Wiepĩsiņowa re oyaiwĩpoiņiři, “Pitaao penfápi nání rfa nearariņi? O e neri nĩperĩņipimĩ dani seayi e Gorĩxo imóniņfpi nání siwá neainfariņi? Oyi.” oyaiwĩpoiņiři e urĩņiņigini. E nuriņmána re urĩņiņigini, “Joxi nĩxfdei.” urĩņiņigini.

Jisaso wiepĩsiņf xfo dĩņf sixf uyiņo nání rĩņfpi náníriņi.

²⁰ Pitaao nĩkĩniņmóniři wiepĩsiņf Jisaso dĩņf sixf uyiņo —O xamĩ neriņmeániņmána aiwápi nĩniņróna Jisaso tĩámni nĩkĩniņmónauri yariņf re wĩņoriņi, “Ámĩnáoxini, miyf ruriņo gorini?” urĩņoriņi. O awaumi númĩ barĩņagi nĩwiniři ²¹ Jisasomi re urĩņiņigini, “Ámĩnáoxini, amá romi eni pi wĩpfĩfariņi?” urfagi ²² Jisaso re urĩņiņigini, “O nioni ami aņĩnamĩ dani weapĩmĩfáina nání xe űweáwĩniņiři nĩnimónĩrfnáyf, ayf dĩņf joxiyá meņagi nání pi nání nĩrariņiři? Jĩwanĩņoxini sa nĩxfdei.” urĩņiņigini.

²³ Ayĩnání amá Gorĩxoyá imónigfáyf rpi rĩniņmegfariņi, “Wiepĩsiņf o wĩ nĩpenfámami.” rĩniņmegfá aiwĩ Jisaso “Joxi nĩperfámami.” wĩ murf rĩpiņi urĩņiņigini, “O nioni ami weapĩmĩfáina nání xe űweáwĩniņiři nĩnimónĩrfnáyf, ayf dĩņf joxiyá meņagi nání pi nání nĩrariņiři?” urĩņiņigini. ²⁴ O Jisaso wiepĩsariņf Pitaomi e urĩņoriņi. O amĩpi apĩ nání áwanf nĩriři rfwamĩņf eañoriņi. Nene o nání nĩjfa re imóniņwini, “O áwanf rĩņfpi nepáni rĩniņi.” nĩjfa e imóniņwini.

²⁵ Amípi Jisaso ení ámi obaxí ayá wí ení enagi aiwi nioní re nimónaríni, “O enípi nípíní nání bikwíyo ríwamíni píráníni nearínáyí, xwíá tíyo bikwí api déropaxíríní.”
nimónaríni.

Wáf wurimeiarigfáwa egfápi nánirini.

Rfawamijí rípi, “Wáf wurimeiarigfáwa egfápiyí” riniijípi Ruko níriri eanjípirini. O Jisasoyá wíepísagíyí womaní. Judayí ení womaní. Émáyí dokítá woríni. Poro tíni Sairaso tíni émáyí anjío wáf nurimeríná wirimearogílorini. O Tiopiraso amípi wáf wurimeiarigfáwa Jisaso ríxa anjnamí nání nipeyimáná enáná egfápi nání njífá oimóniri rfawamijí rípi eanjíriní. Rfawamijí nearíná Tiopiraso re oyaiwinírí eanjíniginí, “Iwamfó ámá Jisasoyá siyikí imónigfáyí sa Jerusaremi dání nimóniróná ayí Judayíní imónagfá aiwi Goríxo xfoyá kwíyípi síxí umimóáná anjí apimí wáf nura neméfasáná e dání wáf nura numiro Samariayí anjío nura neméfasáná ámí nuro émáyí anjío ení nura neméfasáná enáná émáyí obaxí ení Jisasoyá siyikí nimóga nuróná ayá wí nimóga nuro Judayo múrogfawixini.” oyaiwinírí rfawamijí nearí rípi ení oyaiwinírí, “Pitaomi tíni Poromi tíni ení Goríxo nurípearí enjí síxí weámíxijowaurfaní?” oyaiwinírí emímí amípi Jisaso enjipa Pitao xámí nera unjípi nání níriri eari ámí rfawíyo Poro nera unjípi nání níriri eari enjíniginí.

1-2 Tiopirasoxini, rfawamijí nioní xámí níriri eanjápi, ayí Jisaso iwamfó erí wíwapíyiri enjípi tínjí e dání sfá xegí wáf wurimeiarigfáwamí —Awa xfo rípeanowarini. Awamí Goríxoyá kwíyíyo dání sekaxí nurimáná xfo anjnamí nání peyiníyí tínjí e nání níriri eanjáriní. ³ O ríniijí nimeari níperí níwíápínimeámáná sfá 40 nóra waríná awa “O ámí sínjí rífa njeani?” oyaiwípoynírí ámí ámí síwá winayírí Goríxo ámá xfoyáyí xwioxíyo mímeámí nerí umejweanfápi nání uréwapíyiri neríná awa síni ududfí mé “Ayí orfaní?” níyaiwiro níwípimónimáná enáná re enjíniginí. ⁴ Awamí awí neaárimáná sekaxí re uríniiginí, “Ápo Níseaiapímáriní.” searíjipi —Api, ayí nioní searáná soyíné arfá niarigfápirini. Api síni míseaiméapa enáná anjí Jerusaremi tíyo dání níwárimí mupa nero apí nání weníjé nero njeáfrixini. ⁵ Ayí rípi nánirini. Jono wayí níseameairíná iniigí tíni seameainjí aiwi síni sfá obaxí mórípa enáná Goríxo xfoyá kwíyí tíni wayí seameainfáriní.” uríniiginí.

Jisaso anjnamí peyiní nánirini.

⁶ Awa ríxa awí neánimáná omí yaríjé re wigfawixini, “Ámínáoxini, eníná negí wa mífí ináyí nimóniro negí nearfawéyo umejweagfápa ríná dání joxí ení axípi mífí ináyí nimóniri Isírerene xwioxíyo mímeámí níneairí neamejwearfáraní?” Yaríjé e wíagfá ⁷ o re uríniiginí, “Sfá seyíné yaríjé niarigfápi nání parímonfáyi —Ayí ápo Goríxo xfo xegí néní tíjjo nimóniríjipimí dání níriri tagíyiriní. Ayí nání seyíné njífá imónípirí níni mimónijagí nání áwanjí searímíméini. ⁸ E nerí aiwi rípi nání njífá imónípirí nání áwanjí searímíméini. Kwíyí oyápi níseaiméari enjí síxí seaimxáná soyíné nioní seaiméaná mífkoyíné nimóniro ámá Jerusaremi njeagfáyo áwanjí urímero ámá Judia píropenisíyo tíni Samaria píropenisíyo tíni amí amí njeagfáyo urímero ámá xwífá yoparí ikwíróniijimí njeagfáyo aí urímero éfrixini.” ⁹ E nurárimáná awa síni síjwí wínaríná o Goríxoyá díjé tíni nipeyírí wígí síjwí anjé dání agwí bimí ainiijíniginí. ¹⁰ Nipeyírí agwí bimí aínáná awa síni anjnamí síjwí anáníjáná re enjíniginí. Ámá rapírapí apfá wenjé yínigfíwaú awa tínjí e nírónapiri ¹¹ re uríjísixini, “Gariri píropenisíyo dánjyóné, pí nání re éf nírómáná anjnamí weníjé yáníjé? Ámá o, Jisasoyí ríniijé seyíné tfe dání Goríxoyá díjé tíni anjnamí nání ríxa nipeyírí aí soyíné síjwí wínaríná peyípa ámí axípi wepínifáriní.” uríjísixini.

Ámá womí Judaso nání wayfá urípeagfá nánirini.

¹² Awa díwí Orípiyí riniijípipimí —Api Jerusaremi dání anjwí e enjípirini. Sabarfáyo Judayí ná jfami mupa nero aí Jerusaremi dání díwí mífí apí tínjí e nání anani wagfápirini. Apimí píni níwíarimí nuro ¹³ ríxa Jerusaremi nírémero anjí pákífé seáyí emí míríníjwámí —Iwá awa sá wearíjwáriní. Iwámí nání wáiwíyo nipeyiro páwígíwíxini. Awa wígí yofí rowarini. Pitao tíni Jono tíni Jemiso tíni Adíruo tíni Píripo tíni Tomaso tíni Batoromuo tíni Matíyuo tíni Arípíasomí xewaxo Jemiso tíni Saimoní Sereto tíni Jemisomí xewaxo Judaso tíni awarini. ¹⁴ Ámá awa díjé ná bini tífíwáwa nimóniro ámá wí ámí tíyí ení apíxí wíwa tíni Jisasomí xínái Maríalí tíni Jisasomí xexírfameáowa tíni ení awa tíni nawíní awí neányiro aníjé mífí Goríxomí xwíyí rírimí wíayaríná ¹⁵ sfá wíyí ámá awí eánfáyí níní ámá 120 enáná Pitao áwínimí éf nírómáná re uríniiginí. ¹⁶ “Gí nírixímeáyíné, eníná mífí ináyí Depito kwíyí Goríxoyápipimí dání Judaso nání —O ámá ‘Jisasomí fá oxíraneyí.’ yaiwífáyo o tínjé e nání nípeameámí unjorini. O nání níriri Bíkíwíyo eanjípi surfímá imónípaaxí mimóníjagí nání amípi Judaso enjípi

ayínáni xixeni imóniḡrini. ¹⁷ O none tñni nemerane yanfáwá nání urfpeañǵ enǵaǵi nání o eni nearfpeañǵi worini. ¹⁸ (O sípí wikárñǵpimi dání nǵwǵí meanǵpí tñni xwǵá bǵ bǵ nemáná e dání ná neánirfá nǵǵí agwǵíyo áwiniḡmǵ narfkinirǵ agwǵí amǵpí nǵpini mǵxeánowiḡniḡini. ¹⁹ Jerusaremǵ ḡweaǵǵáyǵ nǵni o e inǵf nání arfá nǵwiro nání wǵǵí pǵné tñni xwǵá apǵ yoǵ Akeridamayǵ —Yoǵ mǵkǵí ayǵ ámá nǵperǵ ragǵ xwǵáyo punǵ nánirini. Yoǵ e wǵrǵǵárini.) ²⁰ “Xwǵíyá rǵpǵ Bǵkwǵí Samiyǵ riniḡyoy nǵriniḡrǵ eániḡaǵi nání Judaso xfo enǵpǵ enǵrini, ‘Anǵ oýá yǵwǵí imónfwinǵini. Ámá wǵí e mǵḡweapa éfrixini.’ Xwǵíyá apǵ surǵmá imónipaxǵ mimóniḡaǵi nání amǵpí Judaso enǵpǵ xixeni imóniḡrini. Xwǵíyá ámǵ bǵ rǵpǵ Bǵkwǵí axǵíyo enǵ nǵriniḡrǵ eániḡ, ‘O e nimónirǵ éwiniḡiniḡrǵ rǵpeañǵpǵ ámá wo xe nimónirǵ éwiniḡini.’ eániḡaǵi nání ²¹⁻²² noneyá wo anǵpá imóniḡáná ‘Ayǵ ananirini.’ rǵpaxǵ menini. Aynáni ámá none Jisaso tñni emearfá ininá nawini wagwǵí wo none tñni nawini Jisaso wiápnǵimeañǵpǵ nání áwanǵ uranfáwá nání aga orǵpeaneyi. Ámá iwamǵó Jono wayǵ nǵneameaia wage dání Jisaso xegǵ xanoyá dñǵ tñni anǵnamǵ nání peyine nání o tñni emeagwǵí wo nání rariniḡni.” Pitao e urfǵaǵi ²³ ayǵ ámá waú nání —Wǵó Josepǵ Basabasoyǵ riniḡrini. Oýá yoǵ ámǵ bǵ Jasitasorini. Wǵó Mataiasorini. Awáu nání re riniḡǵawixini, “Ámá rowáu anani womǵ Judaso nání wayfá rǵpeapaxowaúrinǵ.” nǵriniḡro ²⁴ Gorixomǵ yariniḡ nǵwiro re urǵǵawixini, “Ámǵnáoxini, joxǵí ámá nǵni wǵǵí xwioxǵíyo sípǵ tñni nanǵ tñni nání imóniḡpǵ niǵfoxǵ enǵaǵi nání ámá awáu ḡmǵniḡ go joxǵí simónǵaǵi rǵpeáo síwá neaiǵ. ²⁵ Jisaso awa wáǵ nurimefrixiniḡrǵ nearfpeaǵaǵi aí Judaso xfo ‘Anǵiǵ apǵ oimónimǵni.’ mǵwimónǵ pǵni nǵwiarirǵ xegǵ ‘Oumini.’ wimónariḡmǵni rǵxa úf enǵaǵi nání joxǵí o nání wayfá oimónirǵ síḡiḡ rǵpeáo síwá neaiǵ.” Yariniḡ e nǵwimáná ²⁶ Judayǵ wǵǵí yarǵǵápa neróná “Rowáu ḡmǵniḡ go xixeni ayo imónirfeniḡo?” nǵyaiwiro sárúniḡǵ nero Mataiasomǵ wáǵ wurimeariǵǵá wé wúkaú síkwǵí wo awa tñni axǵpǵ imónini nání síḡomǵ kumixǵarǵawixini.

2

Kwǵíyǵpǵ Gorixomǵ dñǵí wikwǵroarǵǵáyo wimeañǵpǵ nánirini.

¹ Sfá Pedikosiyǵ rarǵǵáyi —Sfá ayǵ Judayǵ aiwá omǵiḡ síḡiḡyoy dání mǵfáǵpǵ Gorixomǵ yayǵ wianiro nání nǵmeáa nǵbro peaxǵ tarǵǵáyirini. Sfá ayǵ imóniḡáná ámá Jisasomǵ dñǵí wikwǵroarǵǵáyi anǵ wiwá axiwámǵ awǵ eániḡáná re enǵniḡini. ² Anǵnamǵ dání rǵwǵpǵ xwéniḡǵ íwǵ nǵra weapǵfǵyǵ anǵ ayǵ ḡweaǵǵíwámǵ niwámǵni áró inárininiḡiniḡini. ³ Áró inárininiḡáná síḡwǵ winiḡáyǵ winiḡǵawixini. Rfá ápiáwiniḡiḡ imóniḡǵ bǵ apǵnǵawǵ néra nurǵ womǵniḡ womǵniḡ nǵḡweaxa úaǵǵ xixǵ síḡwǵ ainenǵǵawixini. ⁴ Síḡwǵ e ainenarfná re enǵniḡini. Ayo nǵyoniḡ Gorixó kwǵíyǵ xfoýáǵi ayá wǵí síxǵ wimóniḡniḡini. Síxǵ umióáná kwǵíyǵpǵ wimǵxǵpǵ tñni xixeni nero pǵné xegǵ wǵí winiḡyǵ mǵrǵpaxǵ imóniḡǵáyi aí anani rǵpaxǵ nimóniro nǵra uǵǵawixini.

⁵ Judayǵ wǵí —Ayǵ anǵ xwǵá rǵrǵ nǵrimǵniḡ amǵ ḡmǵniḡ ikwǵróniḡyoy xirǵǵáyirini. Gorixomǵ píraniniḡ oxǵdaneyiniḡro anǵiḡ mǵniḡ yarǵǵáyirini. Ayǵ nǵbǵmimáná Jerusaremǵ urǵniḡǵáná rǵwǵpǵ xwéniḡǵ íwǵ nǵra weapǵniḡpǵ inárinini. ⁶ Íwǵ nǵra weapáná ámá xwé ayá wǵí epǵroyǵ nero Jisasomǵ xǵdarǵǵáyi wǵǵí aga pǵné xixegǵniḡ tñni nǵra wariniḡaǵá arfá nǵwiro nání ududǵ nero ⁷ ayá nǵrǵwamóniro dñǵí síḡá nǵweániḡro re riniḡǵawixini, “Ámá aga pǵné xixegǵniḡ tñni rarǵǵá rǵwa nowani Gariri píropenisfyo dñǵí meniranǵ? ⁸ Nowanǵ e dánjowa enǵaǵi aiwǵ arǵe nero negǵí aga pǵné oniná dání arfá nǵwia uḡwá xixegǵniḡ tñni neararfná arfá nǵwia wariniḡwini? ⁹ Nene wiene Patiaiyǵ riniḡwaéne wiene Midiaiyǵ riniḡwaéne wiene Iramiyǵ riniḡwaéne wiene Mesopotemia dánjewe wiene Judia dánjewe wiene Kapadosa dánjewe wiene Podasi dánjewe wiene Esia dánjewe ¹⁰ wiene Pírgia dánjewe wiene Pabiria dánjewe wiene Isipǵ dánjewe wiene Sairini tǵḡmǵniḡ Ribia píropenisfyo dánjewe wiene Romǵ dánjewe nene nǵbrane re urǵniḡwaéne —Wiene aga nepa Judayerini. Wiene Judayǵ yarǵǵáǵi nǵxǵdǵrane nání nawini imóniḡwaénerini. ¹¹ Ámǵ wiene Kíriri dánjewe wiene Arebia dánjewe. E e dánjewe aiwǵ nǵneneniḡ wǵne wǵne awa amǵpǵ Gorixó enǵiná enǵ neánirǵ yagǵíyǵ nání nǵnearirfná negǵí aga pǵné xixegǵniḡyoy dání rariniḡaǵá arfá wiariniḡwini.” E nǵrǵga nuróná ¹² ududǵ néra nuro ududǵ níkariniḡro nání wǵí re nǵrǵga uǵǵawixini, “Pǵí neaǵmeani nání rǵa yariniḡo?” nǵrǵga wariniḡaǵá aiwǵ ¹³ wǵí rǵperirǵ nǵwiro re nǵra uǵǵawixini, “Awa wainǵ síḡǵpǵ xwé nǵnǵmáná papǵkǵ nero nání rariniḡo.” nǵra uǵǵawixini.

Pitao Jisaso nání xwǵíyá uriniḡ nánirini.

¹⁴ E nǵra warfná Pitao Jisasoýá wiepǵsagǵí wé wúkaú síkwǵí wo imóniḡǵá wǵa tñni éf nǵrómáná enǵ tñni repǵiyǵ nerǵ re uriniḡniḡini, “ḡí Judia píropenisfyo dánjǵfne tñni ámá amǵ amǵ dání nǵbro Jerusaremǵ urǵniḡǵáǵíne tñni nioniḡ repǵiyǵ seaiarfná píraniniḡ arfá ókiarǵ nǵmóniro none neaǵmeáǵpǵ nání nǵǵá imóniḡpoyǵ. ¹⁵ Ayǵ rǵpǵ nání searariniḡini. Agwǵí

sini 9:00 a.m. áma wainí xwapí mniñpa yarigfína imóniñjé nani soyíné áma nioní tñni re rogfa rowa nani yaiwiarigfápi nepa papiki nero mirarñoi. ¹⁶ Awa yarigfápi, ayf enjina wfa rókiamoagf Joeroyi riniñjo nriri eaagf rípi, ayf apirini, ¹⁷ 'Gorixo re rarini, "Sfa yoparfyf tñjina kwiyf nioniyapi tñni áma nñni wiyf wiyoni ayá wí síxí umimóána segf niaíwí oxí tñni apixí tñni xwiyfá nioniyapi wfa urókiamoaro segf íwí síkñjyf íkwfkwf yariro segf xweyanjyf orñjá wñiro epírfáriní. ¹⁸ Iná áma wiyá xñaiwainñjé nimóniro omñjé wíarigfá oxowami tñni apixiwami tñni ayo af gí kwiyfpi tñni síxí umimóána xwiyfá nioní nani wfa rókiamopírfáriní. ¹⁹ Nioniyá dñjé tñni anjé pírfyo dani ayá ríwamónipaxf imóniñjé inñi xwfa ririmi dani ekñjñjé inñi nerina re enfarini. Xwíarimi ragf purí rfa weri síñwirfá awimñjñjé imóniñjé tiri yarina ²⁰ anjé pírfyo sogwí sfa yiniri emá ragf rñjé imóniri enfarini. E nemána enána sfa Ámináoni áma nñyoní mí omómíximí wimfa nani seáyí e imóniñjéyi parimónifáriní. ²¹ Ayi sini mparimopa enána áma dñjé nñikwírooro 'Ámináoxni, yeáyí neayimíxemeaí.' nrifá nñyoní yeáyí uyimíxemeámírfáriní." Gorixo e rarini.' wfa rókiamoagf Joero e nriri eaagfpi áma rowa yarina seýiné axfpi xixeni wñarñoi.

²² "Gf Isireriyfne, xwiyfá nioní searimí rípi eni arfa nípoi. Nasareti dñjé Jisaso nani rarini. O Gorixoyá dñjé tñni emimí tñni ayá ríwamónipaxf imóniñjépi tñni amípi bí áma mepaxf imóniñjépi tñni nera unjipimí dani Gorixo síwá rénñjé neañjirini, 'O nioní nrípeari uowárenapñarini.' síwá éññjé neañjirini. O seýiné tñni niñwearina nera unjé apí nñpini nani seýiné níjfa imóniñjé. ²³ Enjina Gorixo xewanñjo 'Apí nerñjipimí dani ámayo yeáyí uyimíxemeámíngíni.' nñyawiariñi ipmoarñjépi tñni xixeni segf manjyo dani omí áma Gorixo nani dñjé wí mmoarigfáyí yoxáfpami enjé noro niyekwiroariro píkgíawixini. ²⁴ Omí píkgífa aiwí píyfpí omí anñjé gwññjé yinipaxf menagf nani Gorixo níkwearñjépi dani síñjé wimíxána ámi wiápnímeanñjéni. ²⁵ Míxí ináyí Depito o nani nriri ríwamñjé re eaagfpi nioní seararñjépi tñni xixenirini, 'Ámináo nioní ñweañjé inina ñweañjé wñarñjanigini. O nioní tñjé e anjé e niñweañjé nani óf bí emíamani. ²⁶ Ayinani gf xwioxíyo dani dñjé nífa nñinñi yayí xwiyfáni rarini. Apini marfái, gf wará urf epaxf riri 'Nirini nñyimñjé imónimfa nani nñixñifáraní? Oyi, e nñixñifáraní." nñyawiariñi dñjé nñsikwímorí ñweañjéni. ²⁷ Ayf rípi naniñini. Joxí dñjé nioniyá píyñjé síwí tfáminí, Xedisíyí rññjé tfáminí nñiwárimí onuniri mñni erí áma joxí anñjé miní rixídarñjéoni xwárpáyo dani píyí oeniri síñwí mñnaní erí erfa nani dñjé nñsikwímorí ñweañjéni. ²⁸ Óf dñjé nñyimñjé imóniñjépi inina ñweámfa naniyi joxí ríxa síwá niñjirini. Joxí dñjé nñnikayorini nioní tñni niñwearñjéoxñjé imóniñjé nani dñjé nífa bí onimíapi mñniní aga xwé nñinñjéni. Depito e ragfirini. ²⁹ Gf ámayfne 'Negf arfo Depito nani xwiyfá bí osearenjépemini.' nimónarini. O nípeagf xwfa weyarigfo xwárpá síni jfe rípinini. ³⁰ Ayinani enjina o wfa rókiamoarñjé wo imóniñjé nani re nñyawiariñi 'Gorixo síñjéyo dani "Díxí rarfawéyí wo míxí ináyí nimóniri joxí menjwearñjépa axfpi menjwearfáriní." nrññonirfani?' nñyawiariñi nani ³¹ ná rfwíyo imóniñfápi nani níjfa nimóniri Kiraiso, arfowayá xwfa piaxíyo dani iwiaronfoyi rarñjéyo xwárpáyo dani wiápnímeanfápi nani rñjirini. Xwiyfá o rñjé rípi 'Joxí gf dñjé píyñjé síwí tfáminí nñiwárimí onuniri mñni erí xwárpáyo dani píyí oeniri síñwí mñnaní erí erfáriní.' rñjépi, ayf xfo nani míf Kiraiso nani rñjirini. ³² Áma Jisaso rññjé Gorixoyá dñjé tñni xwárpáyo dani wiápnímeanjépi nenení neaiméañjé mfkonerini. ³³ Ayinani o Gorixoyá dñjé tñni xfo tfáminí nípeyirí seáyí e o imóniñjépi tñni xixeni nimóniri wé náumini niñweámána xano xfoya kwiyf 'Nioní ámayo wimírfáriní.' rarñjépi wiagf o ení nene kwiyfpi síxí neaimóagf nani seýiné uduf seinarñjé rípi arfa neairo síñwí neanro yarñjé. ³⁴ Ayf rípi nani seararñjéni. Áma anñjami nani peyñjo, ayf Depitomani. Xewanñjo re rñjirini, 'Áminá Gorixo gf Ámináomi re urñjéniñjéni, "Joxí gf wé náumini ñweat. ³⁵ Joxí míxí stanro bfáyo xopírarf ríwimífae nani síñwí naniri ñweárixini." omí Gorixo e urñjirini. Depito xewanñjo e rñjé enjé nani 'Anñjami nani peyñjo, ayf omani.' yaiwipaxfirini. ³⁶ Ayinani gf Isireriyf nñni aga níjfa rípi xixeni oimónípoi. Jisaso, seýiné íkfáyo yekwiroarigfo, o ayf anñjami nani peyñjorini. Gorixo o ámináo oimóniri wimíxiri áma yeáyí neayimíxemeanfá nani arfowayá xwfa piaxíyo dani iwiaronfoyi rarñjéyo oimóniri wimíxiri enjirini.' Pitao e urñjéniñjéni.

³⁷ Pitao e urarini ayf arfa níwiro íkññjé sípi níwiri nani Pitaomi tñni wáf wurimeiarigfá wfamí tñni re urigfawixini, "Nrixímeaoyfne, nene arí yaníwini?" urfagfa ³⁸ Pitao re urñjéniñjéni, "Segf íwí yarigfáyí rfwíminí nñmamoro áma nñni 'Jisasi Kiraisomi dñjé rfa wkwíroarñjé?' seaiawipirini nani wayí meápoi. E éána Gorixo segf íwí yarigfáyí yokwaríxo níseaiiri xfoya kwiyfpi níseaiapññjéni. ³⁹ Ayf rípi naniñini. Kwiyf enjina dani Gorixo 'Ámayo wainí nani uowárenapimírfáriní.' rarñjépi, ayf re

ronháonení nání ríhímaní. Seyíné t́nń segí niaíwí t́nń ámá ná jfami anj gimi nweagáfáyo —Ámá Gorixo xfoya oimónfipoyínńi wéyo fá umírńńá gíyí gíyo —Ayo nýyoní nání Gorixo e ríhí enjagí nání rarińńi.” uríńńigínńi.

40 O xwíyí fá ámí ayá wí t́nń woákí ḱf ńwírí enj rírémíxí ńwíaw nuri re urayíńńigínńi, “Xeaníńj ámá uyínńi yarígfá t́yo wímeanfápi nene ení neameanńigínńi wáyí niseainńi Gorixo yeáyí oneayímíxemeanńi kńńimónńńrńxńńi.” urayíńńigínńi. 41 Ayínání ámá Pitao rarińńi nání nání dńj nńkwńro “Ayí nepaxínńi.” wíawíwíyí wáyí nńeareo nání sfá ayímí Jisasomí xđarígfáyí t́nńi ámá sńj ámí 3,000 kumíxínńarígfawíxńńi. 42 Sńj kumíxínńarfáyí anńj miní rńpń nera ugáfawíxńńi. Wáf wurimeiarigfáwa uréwapíyarńńá arfá wíayiro xíxe arńńá inayiro Jisaso penńpń nání dńj wimónńi nání aíwá nawíní nayiro Gorixomí xwíyí fá rńńmí wíayiro nera wagfárńńi.

Jisasomí uxđarígfáyí egfápi nánńrńńi.

43 Wáf wurimeiarigfáwa Gorixoyá dńj t́nń emímí ayá wí ero ayá rńwamónńpaxí imónńńpń ayá wí ero yaríńjagfá nánńi ámá nńńi wáyí nero “Pí oépyonńńi rńa neaíwapíyarńńo?” nýyaiwiro e yarńńá 44 Jisasomí dńj wńkwńroarígfáyí nńńi nńkumíxínńro nawíní nmero amńpń wígf imónńńpń aí t́nń rńxa nawíní nńxńńro 45 wígf wo amńpń bń nánńi dńwí ikeamónńomí nńwńńńńá wígf xwńrání, amńpńrání, nńgwí nánń bń nero dńwí ikeamónńomí arńńá nńwiro e nera wagfárńńi. 46 Sfá ayí ayo nawíní nemeróná anj rđiyowá yarígfíwámń awí neanayiro wígf winńyí t́nń aíwá nńayíroná aíwá nńńńi nńńro wíkí t́nń bń onńmíápi minńi aga yáy seáyńmń dání nńńro 47 Gorixomí yáy seáyń e numero e yarńńá ámá nńńi yáy nńwńńńi “Ayí nanń inarńńo.” yaiwíagfárńńi. E yarńńá Ámíńá Gorixo sfá ayí ayo ámá xfomń dńj wńkwńróagfá nánńi yeáyí uyímíxemeaarńńyí xámń dńj wńkwńrógfá winńyí t́nń nawíní kumíxagfárńńi.

3

Pitao síkwí ikf enj womń nanń imíxńńi nánńrńńi.

1 Sfá wýymí 3:00 p.m. Judayí Gorixomí xwíyí fá rńńmí wíarígfńńá Pitao t́nńi Jono t́nńi e yanńi nánńi anj rđiyowá yarígfíwámń nánńi yarńńá 2 ámá wo —O sńńi xńńáyá agwíyo dání síkwí ikf enjorńńi. Sfá ayí ayo xegí ámáyí omń ikwíarńwíyo nńńmńńá nńmeámń nuro anj rđiyowá yarígfíwámń íwí Awíaxoń rńńńńyímń nńwńńaráyígorńńi. Ámá anj rđiyowá yarígfíwámń páwíarígfáyo nńgwí nánńi rńxńńi ourńńńi óf ayímí nńwńńaráyígorńńi. 3 O Pitao t́nńi Jono t́nńi anj rđiyowá yarígfíwámń páwíarńńi yarńńjagfí nńwńńńi awaámńi nńgwí nánńi rńxńńi urarńńá 4 Pitao t́nńi Jono t́nńi omń sńńwí agwí nńwńńarńńi Pitao re urńńńigínńi, “Joxń sńńwí yeaneń.” urfagí 5 o “Nńgwí bń niapanńi rarińńi.” nýyaiwírńi sńńwí winénapfagí aí 6 Pitao re urńńńigínńi, “Nionń nńgwí sirńpáranńi, gorńrání, mayonń aíwń nionń xńńńjapńńi bń osiapńmńńi. Enj sńxí eánńj Nasaretń dńj Jisası Kiraisoyáyo dání joxń ananń nanj imónńpaxí enjagí nánńi ‘Nńwíápińńmearń anj eń.’ rńrarińńi.” nurńńi 7 xegí wé náúmńńi fá nńxńńńi mfeyoááná sńńi mé re enńńigínńi. Xegí síkwí sosfápiá t́nńi xómńńpiá t́nńi rńxa síwí fá nýyírńi re enńńigínńi. 8 Enj t́nńi nńwíápińńmearń píranńj éf nńrómáná iwamfó anj nerń awá t́nńi nawíní anj rđiyowá yarígfíwámń nńpáwírńi nńmawírńi nńmawírńi nńxeamóa nemerńńá Gorixomí yáy seáyńmń dání nńméra unńńigínńi. 9 Ámá nńńi o anj emerń Gorixomí yáy seáyńmń dání umerń yarńńjagí sńńwí nńwńńńro 10 omń rńxa mń nńwómńxńro “Ámá anj íwí Awíaxoń rńńńńyímń nńńjwearń nńgwí nánńi rńxńńj neararńńo ayí ro orńńi.” nýyaiwiro nánńi “Aríge nerń rńa nńńi imónńo?” nýyaiwiro ududf bń onńmíápi mé o imónńpń nánńi dńj nýyága ugáfawíxńńi.

Pitao anj rđiyowá yarígfíwámń dání urńńj nánńrńńi.

11 Omń nanj wímńxfagí nánńi Pítaomń t́nńi Jonomń t́nńi nńmakfńyírńi anj wíámfó Soromonoyá rńńńńpímń ronńána ámá nńńi mńrń nńbńmíro ududf íkarńńarńńá 12 Pitao ámáyí e yarńńjagfá nńwńńńi nánńi nńwíápińńmearń re urńńńigínńi, “Gf Isrerrýyńé, pí nánńi ududf ayá wí nikárńńro sńńwí agwí yeandarńńo? ‘Egí enj sńxí eánńjyo dánírání, síwí wé ronńńj yarígfíwámń dánírání, omń nanj wímńxfagí anj yarńńi.’ rńyeaíwíarńńo? Owewo! 13 Nńwí negí arfowa Ebńńfamo t́nńi Aisako t́nńi Jekopo t́nńi awayáomń xewaxo Jisaso ámí seáyń e oimónńńi wímńxarńńi. O seyíné émáyí opńkípoyńńńi wíowarńńá Pairato ‘Jisaso íwí bń méf enjagí nánńi gwí nńwíkwearń owárńmńńi.’ wímónńfagí aí seyíné Pairatoyá sńńwíyo dání rńwí umogfórńńi. 14 Ámá aga wé ronńjorńńi. Sýlkwí bń mńńjorńńi. Omń seyíné rńwí numoro ámá píkíxwńńfó yarńńj wo nánńi ‘Neawáńńi.’ urígfawíxńńi. 15 Seyíné dńj nýyímńńj mńkí íkńńpń xíáwomń nńpńkíro tfgfá aíwń Gorixoyá dńńjyo dání xwárńpáyo dání nńwíápińńmearń neameanń mńkone wawírńńi. 16 Jisasomí yawawí dńńj wńkwńroarígwńpímń dání ámá síkwí ikf enj ro —O seyíné sńńwí winńro nńńá imónńro

egfórini. O apimi dáni ríxa síkwí síwáfá yíno. Oyi, yawawi Jisasomi dínj níwíkwírorai éwi enagi nání amá ro segí síwíwíyo dáni ríxa nanj nímonírí síxí kwíyínjé onjo. ¹⁷ Ai nírixímeáyíné, nioni níjfaríní. ‘Seyíné Jisasomí ríwífí numoróná majfá nero “Goríxo urowárenapíjorfaní?” míyaiwí wiaríná segí áminá seamenweagfáyí ení axípí wígfáriní.’ nímonáriní. ¹⁸ E nerí aiwí xwíyífá enjíná Goríxo xegí wáf rókiamoagfáwayá manjyo dáni amá nene yeáyí neayimíxemeanfá nání xwáf piaxíyo dáni iwiaronfoyi rarijwáo nání re ragípi, ‘O rínjé nímeari penfáriní.’ ragípi, api seyíné wíkarígápipimi dáni xixeni imóninjériní. ¹⁹⁻²⁰ Ayínání Goríxo seyíné segí fíwí egfápi yokwarímí oneaiinírí nání dínj sípí níseairí ríwífmíní nímamoro xfo táfáminí kinimónípoyi. Goríxo amí Jisasomí —O aríowayá xwáf piaxíyo dáni iwiaronfoyi rarijwáo, nene yeáyí neayimíxemeanfá nání urípeanjoríní. Omí nene nání amí neawáriénapiyirí dínj síxí neamímori enfáyí parímówinígínírí nání segí fíwí egfápi ríwífmíní nímamoro xfo táfáminí kinimónípoyi. ²¹ O xegí dínj tfiní amí wainí wainá weapíxaxí meníní. Goríxo amípi sínj bí imíxínfáyí manjyo —Ayi enjíná dáni xegí wáf rókiamoagfáwayá manjyo dáni ragíyiríní. Ayi nání síni anjnamí weninjé nerí njewaní. ²² Moseso o nání nírixíná re ragí enagi nání rarijíní, ‘Arírá seainfá nání Áminá Goríxoyá dínj tfiní segí imóninjéyí wo wáf rókiamoarínj níonínjé nímonírí iwiaronfáriní. Amípi o searí níní seyíné aráf níwiro xixeni éfrixíní. ²³ Amá wáf rókiamoarínj imóníomí aráf níwíwíyífá síni wígfí Isíreri wínyífá tfiní nawíní níkumíxíníro njewapírixínírí Goríxo amá ayí ayo níyoní emí pípíkímí enfáriní.’ Moseso e ragí enagi nání rarijíní. ²⁴ Goríxoyá wáf rókiamoagfá nowaní, Samueroyi rínjé wuríyíje dáni oyá ríwíyo dáni níwuriya bígfáwa ení amípi Jisaso sfá nene njewanjwá ríná enjépi nání ragfá enagi nání segí fíwí yarígápi ríwífmíní mamópoyi. ²⁵ Xwíyífá Goríxoyá wáf rókiamoagfáwa níwuriya bagfápi tfiní xwíyífá Goríkí enfáriní. negí aríowamí nurírfná Arfo Ebírfamomí símímanjyo dáni ‘Díxí iyí axípámí dáni amá gwí wírf wírí níní xwáf tfo njewagfáyo píranínjé wímíxímífaríní.’ réoráragípi tfiní apíau, ayí seyíné nání rínjagápi nání rarijíní. ²⁶ Goríxo xegí xewaxomí nurípearí urowárenapírfná níyínéní píranínjé seaimíxínfápipimi dání segí uyíní yarígápi píni níwíarímí kíkífá éfrixínírí nurípearí xámí seyíné tfiní e nání urowárenapínjé enagi nání rarijíní.” urínjínigíní.

4

Pitaomi tfiní Jonomí tfiní gwí yigfá náníríní.

¹⁻² Awaú amá ayo síni uraríná apaxfápanínjé imónígí wa tfiní anj rídiyowá yarígíwámí awí mearoarígífáyo seáyí e imóníjo tfiní Sajusiowa tfiní awa níbíro awaú nuréwapíyirí “Jisaso wíapfínímeanj nání amá níní ení wíapfínímeapírfáriní.” urarínjagí aráf wíáf enagi nání wígfí xwíoxíyo dáni dínj ríáf ápiáwínjé níwóróna nuro ³ fá níxíríro ríxa sfá enagi nání wáfáriná xwíríxí uméwanígínírí gwí anjyo njwirígífwíxíní. ⁴ E éagfá aiwí Pítao uraríná aráf wíwíyífá obaxí wí Jisasomí dínjé wíkwírógfáwíxíní. Sfá ayi dínjé wíkwírófáyí amá xámí dínjé wíkwírógfáyí tfiní níkumíxínímáná oxí níní 5,000 imónínjínigíní.

Pitaomi tfiní Jonomí tfiní xwíríxí umegfá náníríní.

⁵ Wa wegífáwa wáf tfiní Judayí wígfí umenjweagfáwa tfiní ámináowa tfiní njwí ikaxí eánínjépi mewegífáwa tfiní Jerasaremíyo awí neáníroná ⁶ apaxfápanínjé imónígífáyo seáyí e wímóníjo —O Anasoí ríníjoríní. O tfiní oyá amá axígwíowa Kaiapaso tfiní Jono tfiní Arekísadao tfiní agwíowa ení awí eánífáwa tfiní awí neáníro njewanáná ⁷ Pitaomí tfiní Jonomí tfiní gwí anjyo dání nímeámí níbíro awí eánígífáyo áwíní e éf urarána yarínjé re wígfáwíxíní, “Síkwí ikfí enomí píranínjé níwímíxíní aríge wírfíní? Pí enj eáníjépipimí dáníraní, yof goyápipimí dáníraní, neríná awagwí éfípi éfíriní?” uráfáta ⁸ Pítao kwíyí Goríxoyápi ayá wí síxí wínjagífá nání níwíapfínímeari re urínjínigíní, “Isírerene neamenjweagfóyíné tfiní negí ámináoyíné tfiní ⁹ yawawi síkwí ikfí enj romí nanj imíxíwífípi aríge nerí nanj imíxírfárinírí agwí níjáf imónaníro nání yarínjé yeaiarínjagfá nání ¹⁰ apí nání soyné níjáf xixeni imónípfírí nání áwanj bí osearímíní. Amá nanj imónífí re éf ronj ro yawawi Nasaretí dánj Jisaso Kíraisomí dání —Omí Isírerene ríwífí umóáná ikfáyo yekwíróarfáta aiwí Goríxo amí sínjé wímíxíagí nání wíapfínímeanjoríní. Omí dání amá ro nanj imónírfíní. ¹¹ ‘O gorfaní?’ míyaiwípa époyí. Bíkwíyo nírxínírí eánínjépi tfiní xixeni sínjá anj mírarífoyíné ‘Sípíoríní.’ nírxírí emí mogfo Goríxo nímeari anj xfo mírarínjwámí iwamfó nítiwayírorí enjo, ayí ná woní oníríní. ¹² Amá nene yeáyí neayimíxemeapaxí imónínjé amí wo meníní. Goríxo amá nene yeáyí neayimíxemeapaxí imóníjo nání nínearírfná amá níní xwáf rírí nírxímíní njewagfáyo aiwí yof amí wo nání nírxírí nearínjémaní. Ayí ná woní oníríní.” urínjínigíní.

¹³ Xwirixíf umearigfáwa Pitao t́nɪ Jono t́nɪ masiśfá b́ m̀wí rariŋagf́i ǹwɪnɪróná awáu sikuŕfá megíwau aga k̀nɪxowau enagf́i nánɪ nij́fá nimónɪro nánɪ ududf́i nero “Awaú arige neri nij́fá awáu rariŋgífṕi imónɪŋgírfanɪ?” ǹyaiwiróná r̀xa sɪŋẃf m̀i ǹwómɪxɪro re yaiwigfawixɪnɪ, “Awaú Jisaso t́nɪ emeagf́iwaúrfanɪ?” ǹyaiwiro ¹⁴ ámá síkwf́ ikf́ enj́ nanj́ imónfó awáu t́nɪ nawínɪ ronagf́i nánɪ ámɪ xwíýfá b́ murípaxf́ imónɪŋgíwawixɪnɪ. ¹⁵ E neri aiwí awaúmɪ sekaxf́ “Awagwí xwirixíf eamearɪŋwá re ṕnɪ ǹwíawérɪmɪ b́farwámɪnɪ b́ ŋweápiyɪ.” nurimáná wigf́ṕi xwíýfá nimɪxɪro ¹⁶ re rɪnigfawixɪnɪ, “None awaúmɪ pí wianf́wɪnɪ? Ámá oxf́ apixf́ ńnɪ Jerusalemɪ re ŋweagf́áy emimf́ seáyɪ e imónɪŋf́ éfípɪ nánɪ r̀xa nij́fá imónɪŋoɪ. Ayinánɪ none wí ‘Awaú méfírɪnɪ.’ urípaxf́ mimónɪŋagf́i aiwí ¹⁷ xwíýfá awáu rariŋgífṕi ámɪ sínɪ b́ t́nɪ ǹrɪga nuro ámá ńnɪ rɪnɪmepírɪxɪnɪrɪ awaúmɪ ikwairɪf́ ǹwirane ‘Awagwí ámɪ arf́kɪ b́ t́nɪ ámá Jisasoyf́ rɪnɪŋo nánɪ muréwapɪyipa eri xwíýfá murípa eri épiyɪ.’ ouraneyɪ.” ǹrɪnɪro ¹⁸ “Awaú ámɪ ob́piyɪ.” ǹrɪmáná ŋẃf ikaxf́ re urigfawixɪnɪ, “Awagwí ámɪ arf́kɪ b́ t́nɪ Jisaso nánɪ muréwapɪyipa eri xwíýfá murípa eri épiyɪ.” urfagf́a aiwí ¹⁹ Pitao t́nɪ Jono t́nɪ re urigf́isixɪnɪ, “Ǵmɪnɪ ǵpɪ Gorixoyá sɪŋẃfyo dánɪ xɪxenɪ ŕfá imónɪnɪ? Yawawí Gorixoyá yearɪŋfṕi ǹxídf́irai nerf́ná ‘Awaú Gorixoyá sɪŋẃfyo dánɪ nanj́ yarɪŋjɪ.’ r̀iseaimónarɪnɪ? O yearɪŋfṕi mé soyíné yeararigf́ápɪ ǹxídf́irai nerf́ná ‘Awaú Gorixoyá sɪŋẃfyo dánɪ nanj́ yarɪŋjɪ.’ r̀iseaimónarɪnɪ? Sewanɪŋoyíné d́ŋjɪ ǹmoro ŕpoyɪ. ²⁰ Ayf́ ŕpɪ nánɪ rariŋwɪt. Yawawí winigẃfáfṕi t́nɪ arf́a wigẃfáfṕi t́nɪ wí ṕnɪ ǹwíarɪrɪ m̀rɪpaxf́ menagf́i nánɪ rariŋwɪt.” urfagf́i ²¹ awa iwanj́ mépepaxf́ imónɪŋfṕi nánɪ ṕfá ǹmegɪnɪro nánɪ ámɪ ikwairɪf́ b́ t́nɪ ǹwíaw ǹúfasáná ámá ńnɪ awáu éfípɪ nánɪ Gorixomɪ yayf́ seáyɪmɪ umearɪŋagf́a nánɪ awaúmɪ sa wárɪgíwawixɪnɪ. ²² Ámá emimf́ neri nanj́ imɪxɪfó, o xegf́ xwíogẃf r̀xa 40 ǹmúrorɪ ámɪnáo enagf́i nánɪ ámá ńnɪ Gorixomɪ yayf́ seáyɪmɪ numéra ugíwawixɪnɪ.

Gorixomɪ xwíýfá r̀rɪmɪf́ wigf́a nánɪrɪnɪ.

²³ Xwirixíf umearigfáwa awaúmɪ wáráná awáu egf́ ǹkumɪxɪnɪro yarɪgífáyf́ t́ŋjɪ e nánɪ nuri apaxf́pánɪŋf́ imónɪŋgífá xwéowa t́nɪ wigf́ Judayf́ ámɪnáoowa t́nɪ urf́a ǹpɪnɪ nánɪ repɪyf́ ǹwíaw úagf́i ²⁴ ayf́ arf́a e ǹwimáná d́ŋjɪ ná b́nɪ t́gífáyf́ nimónɪro Gorixomɪ xwíýfá r̀rɪmɪf́ ǹwiro re urigfawixɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, joxɪ anj́na t́nɪ xwáfárf́ t́nɪ rawŕawá t́nɪ imɪxɪrɪ amɪpɪ ńnɪ ayo ǹyomɪ yarɪŋfṕi imɪxɪrɪ enjoxɪrɪnɪ. ²⁵ Xwíýfá joxɪyá ŕpɪ d́xɪf́ kwíyfṕimɪ dánɪ negf́ arfó Depito —O d́xɪf́ r̀nánɪnɪŋf́ nimónɪrɪ omɪŋf́ siagorɪnɪ. O ǹrɪrɪ Bikẃfyo ŕwamɪŋf́ re eanf́rɪnɪ, ‘Émáyf́ pí nánɪ m̀ixɪf́ ŕfá ápiáwɪf́ ǹwerf́nɪŋf́ imónɪŋgíwawixɪnɪ? Pí nánɪ wigf́ surf́má imónɪnɪfápɪ nánɪ ipɪmoárɪgíwawixɪnɪ? ²⁶ Ámɪná Gorixomɪ t́nɪ ámá x́fóyá d́ŋjɪ t́nɪ xiáwowayá xwáfá piáxf́yo t́nɪ niwarɪf́i yeáyf́ uyimɪxemeáwɪnɪŋɪnɪrɪ urf́eanomɪ t́nɪ awaúmɪ m̀ixɪf́ ináyf́ xwáfá d́ŋjɪ dánɪf́ t́nɪ ámáyo umeŋweagf́áwa t́nɪ m̀ixɪf́ wianɪro nánɪ m̀ixɪf́ éṕmɪxamoro xopɪrárɪf́ wianɪro nánɪ awí neánɪro egíawixɪnɪ.’ Depito d́xɪf́ kwíyfṕi t́nɪ e ǹrɪrɪ eanf́rɪnɪ. ²⁷ Apɪ t́nɪ xɪxenɪ anj́ ŕpimɪf́ dánɪ m̀ixɪf́ ináyf́ Xeroto t́nɪ gapɪmanf́ Podiasf́ Pairato t́nɪ émáyf́ ámɪ wa t́nɪ negf́ Isɪrerɪyf́ t́nɪ d́xɪf́ r̀waxo Jisasomɪ —O d́xɪf́ r̀nánɪnɪŋf́ nimónɪrɪ siarɪŋorɪnɪ. Sɪyilkẃf b́ m̀inɪŋorɪnɪ. Omɪ xopɪrárɪf́ wianɪro nánɪ awí eánɪgíwawixɪnɪ. ²⁸ E neri aiwí joxɪ maj́fá imónɪŋfṕi yanɪro nánɪ awí reánɪgíwawixɪnɪ? Oweoɪ, sa Gorixoxɪ enj́ná enj́ neánɪrɪfná pí pí e éfɪrɪxɪnɪrɪ ipɪmoárɪgífpɪnɪ yanɪro nánɪ awí eánɪgíwawixɪnɪ. ²⁹⁻³⁰ Ámɪnáoɪnɪ, agwí joxɪ awa ikwairɪf́ ǹneairo nearf́apimɪ d́ŋjɪ kíkayot. Nene d́xɪf́ r̀nánɪwánɪnɪŋf́ nimónɪrane siarɪŋwaeéne d́xɪf́ enj́ eanɪŋf́yo dánɪ sɪmɪxɪf́ t́gífáyo píranɪŋf́ wimɪxɪrane d́xɪf́ r̀waxo Jisaso, sɪyilkẃf m̀inɪŋomɪf́ dánɪ emimf́ b́ t́nɪ ayá r̀wamónɪpaxf́ b́ t́nɪ wíwapɪyirane nerf́ná ayá igígf́ mé xwíýfá joxɪyáfpɪ xɪxenɪ uranf́wá nánɪ enj́ síxf́ b́ neaeámɪxeɪ.” ³¹ Gorixomɪ xwíýfá ámɪnáoɪnɪ enj́ná e nurrɪnɪgɪnɪ. Anj́ ayf́ awí neánɪro ŋweagf́iáw sɪrf́ nuga unj́nɪgɪnɪ. Sɪrf́ nuga warf́ná kwíyf́ Gorixoyáfpɪ ayá wí síxf́ wɪnɪŋɪnɪgɪnɪ. Ayá wí síxf́ wɪnɪŋáná xwíýfá Gorixoyáfpɪ ayá b́ mé xɪxenɪ nuréwapɪya ugíwawixɪnɪ.

Jisasoyá sɪyilkf́ imónɪŋgífáyf́ xɪxe ǹnowíayf́ inígífá nánɪrɪnɪ.

³² Ámá Jisasomɪ d́ŋjɪ ǹwɪkwf́roro axf́pɪ imónɪŋgífáyf́ d́ŋjɪ xɪxegɪnɪ b́ b́ m̀imó axf́pɪnɪ ǹmówa nuróná re yayagf́árɪnɪ. Wigf́yf́ wo xegf́ amɪpɪ b́ enjáná “Ayf́ aga nígɪnɪrɪnɪ. Negf́ imónɪŋf́yf́ womɪ arf́á ǹwirf́ná apɪ wípaxf́ menɪnɪ.” yaiwiagf́ámanɪ. “Wone wone negf́ amɪpɪ, ayf́ ǹnenenɪyánɪŋf́ imónɪnɪ.” yaiwiagf́árɪnɪ. ³³ E nero wáf wurimeiarigf́áwa enj́ síxf́ eánɪŋf́ Gorixoyá imónɪŋfpɪf́i ámáyo síwá ǹwirf́ná Jisaso xwárɪpáyo dánɪ ǹwíapf́nɪmeámɪ emearɪŋagf́i sɪŋẃf wɪnarogf́ápɪ nánɪ repɪyf́ wiayarfná Gorixoyá nanj́ ayá wí ǹwíwákara unj́nɪgɪnɪ. ³⁴ Ayf́ ŕpɪ nánɪrɪnɪ. Wigf́yf́ wí amɪpɪ b́ nánɪ anɪŋf́ d́fwf́ nɪkeamóga warɪŋagf́a sɪŋẃf m̀wɪwɪnɪpa yagf́árɪnɪ. Xwáfá t́nɪ anj́ t́nɪ surf́má enj́pɪ t́gífáyf́ ǹgíwɪf́ nánɪ b́ nero ǹgíwɪf́ xéfpɪ ǹmeámɪ ǹbɪro ³⁵ wáf wurimeiarigf́áwamɪ m̀inɪ wíáná awa wigf́ wí d́fwf́ ikeamónarɪgífáyo wípaxf́pɪ t́nɪ xɪxenɪ yanj́ ǹwíaw wagf́árɪnɪ. ³⁶ E néra nuróná wigf́ wo Josepoyf́ rɪnɪŋo —O Judayf́ aiwí

xiáweyí Ripaiyí enjagí nání sɔyíklí Ripaiyí woríni. Pírɔnjwáf Saipɔrasí dání xírɔnjoríni. Wáf wurimeiarigfáwa yofí sɔnjí bɔ Banabaso —Yofí mfkí ayí enjí rírémíxí yarɔnjɔ enjagí náníri. Yofí e wírɔngoríni. ³⁷ O ení xwáfá surfámá bɔ tɔnjoríni. Apí bɔ nemáná nígwí xéfpí nímeámi níbirí wáf wurimeiarigfáwa negí uyípeayíyo yanjí owípoyíníri mɔnɔnɔ wɔnjínigíní.

5

Ananaiaso t́nɔ Sapairá t́nɔ xiaṕxiagwáf ayáú náníri. ni.

¹ Ámá wo xegí yofí Ananaiasoyí rɔnjɔ t́nɔ xiepi xegí yofí Sapairáiyí rɔnjɔ t́nɔ egí xwáfá surfámá bɔ ámáyo nígwí nání bɔ neri ² xiagwo xiepi níj́fá imónɔnjána nígwí xéfi bɔ xegí yumfí nítímáná bɔ wáf wurimeiarigfáwa “Nígwí xéfi nípíní apí neaiaparíni.” oyaiwípoyíníri nímeámi nuri mɔnɔnɔ wíagí aiwí ³ Pitao re urɔnjínigíní, “Ananaiasoxíní, Obo xfo wimónɔnjɔpí oenírí dɔnjí ríxíxéroxíní, pí nání kwíyí Gorɔxoyápmí yafí wíwápɔyímíníri xwáfá bɔ nerfáná nígwí xéfpí bɔ díxí ṕfíní nítímáná bíní neaiaparíníni? ⁴ Sɔnjí bɔ mepa nerfáná díxí mimónɔnjɔpírání? Xwáfá apí bɔ nerfáná nígwí xéfpí díxí dɔnjí t́nɔ pí pí ‘Oemíni.’ nísimóníráná ananí mepaxípírání? E níimóníri aí joxí pí nání dɔnjí ínɔmí níkwírónímáná ‘Wáf wurimeiarigfáwamí yafí owíwápɔyímíníni.’ yaiwínigíní? Yafí joxí neaiwápɔyímíníri éfpí, ayí ámáone marfáá, Gorɔxomí wíwápɔyímíníri énjigíní.” urfagí ⁵ Ananaiaso xwíyáfá apí aráfá níwimáná re enjínigíní. Xwáfáyo nípiérorí dɔnjí níyámíga unjínigíní. Dɔnjí níyámíga úáná ámá o éfpí nání aráfá wífáyí ńnɔnɔ wáyí níkáriga ugáfawixíní. ⁶ O dɔnjí níyámíga nuri píyí wenjagí íwí síkɔjowa níwíáṕnɔmearo rapírapí t́nɔ wowí nero nímeámi nuro xwáfá weyárigfáwixíní.

⁷ Ananaiasomí xiepi xegí wí e sepiá bɔ onímíápí níɔnweanjísáná xegí xiagwomí winf́pí nání sɔnɔ máj́fí níimóníráná Pitao t́njí e nání níbirí páwíáná ⁸ o re urɔnjínigíní, “Nígwí xwáfá bɔ nerfáná xéfpí nípínípi, ayí rípi apírání? Jíxí nírei.” urfagí “Ayí rípi apírání.” uráná ⁹ Pitao re urɔnjínigíní, “Ayagwí pí nání ‘Kwíyí Ámínáoyápi enjí éánɔnjɔpíráníri yafí níwíwápɔyíráníri iwamf́o owíwápɔyíayí.’ rɔnjísíxíní? Ámá díxí ragwo xwáfá weyáfáwa ríxa f́wí e ríwa rónapɔnjɔ. Jíxí ení xwáfá níweyáripírí nímeámi rupíráo.” uráná re enjínigíní. ¹⁰ Í ení Pitaoyá síkwí t́njí e nípiérorí dɔnjí níyámíga unjínigíní. Dɔnjí níyámíga úagí íwí síkɔjowa níwíapiro í píyí wenjagí níwíníro nímeámi nípeyero xegí oxo xwáfá weyárie mídánɔnjí e xwáfá weyárigfáwixíní. ¹¹ E éáná Jisasoyá sɔyíklí imónɔngíyáfí ńnɔnɔ t́nɔ ayámí wímeáf́pí nání aráfá wífá gíyí gíyí t́nɔ wáyí níkáriga wagf́áríní.

Wáf wurimeiarigfáwa emítmí xixegíní ayá wí egf́a náníri. ni.

¹² Wáf wurimeiarigfáwa ámá wígí t́fámíní mimónɔngíyáfí t́e nemerfáná emítmí t́nɔ ayá ríwamónipaxí imónɔnjí t́nɔ néra nuro axípí nawíní níimóníro anj́ rídíyowá yarígíwámí ínɔmí awí neáníráná anj́ wíámf́o Soromonoyá rɔnjínípmí awí neáníro yaiyága aiwí ¹³ Jisasomí dɔnjí ḿwíkwíroarígíyáfí wáyí nero nání “Awa t́nɔ awí bɔ oéánaneyí.” níyáiwípa yagf́áríní. E nero aí awa nání xwíyáfá níríróná “Ámá naɔwaríní.” ragf́áríní. ¹⁴ Ámá ámí ayá wí ayá wí Ámínáomí dɔnjí wíkwírófáyí oxí t́nɔ apíxí t́nɔ íníná sf́a ayí ayo wí t́nɔ wí t́nɔ kumíxínayígíáríní. ¹⁵ Ámá emítmí wáf wurimeiarigfáwa néra warígíápí sínjwáf níwíníro nání “Negí ámá símíxíyo Pitaoyá onapámígí ení aí wíáná nanj́ imónípf́ráot.” níyáiwíro wígí ámá símíxí yarígíyáfí nímeámi nuro ofí e Pitao nípurf́ná onapámígí inípaxímíní ikwíanjwíyo ẃf́ráragf́áríní. ¹⁶ Ámá Jerusalemí t́njí e anj́ mɔnɔnɔ mɔnɔnɔ ikwírónɔnjíyo nweagf́áyí ení wígí ámá símíxí xixegíní t́gíyáfí t́nɔ imf́o xixéronj́yí t́nɔ nímeámi wáf wurimeiarigfáwa t́njí e nání bímíáná píránɔnjí imítmíxítmí wíagf́áríní.

Wáf wurimeiarigfáwamí xeanɔnjí wígíá náníri. ni.

¹⁷ Apaxípánɔnjí imónɔngíyáyo seáyí e wimónɔnjɔ t́nɔ xegí níkumíxíníri emearígíáwa t́nɔ —Awa xegí gwí mónígíáwa Sajusíyí rɔnjínígíní. Awa t́nɔ wáf wurimeiarigfáwamí sípí dɔnjí bɔ onímíápí ḿwíwaiwí aga sípí dɔnjí xwé ayá wí níwíaiwíro nání níwíáṕnɔmearo re egáfawixíní. ¹⁸ Awamí fá níxero gwí anj́yo njwirárigfáwixíní. ¹⁹ Gwí anj́yo njwiráfagf́a aiwí árfwíyímí Ámínáoyá anj́nájí wo níweapírí gwí anj́yo ówanj́ níkwírí awamí nímeámi níwíapírí re urɔnjínigíní, ²⁰ “Soyf́né nuro anj́ rídíyowá yarígíwámí éfí nírómáná ámá e rówapígíyáyo xwíyáfá ámá dɔnjí níyímínj́ imónípf́ríní nání rɔnjíní nípíní nání uréwapíyípoyí.” urfagí ²¹ aráfá níwimowa nuro wáf nógá warɔnjí t́nɔ anj́ rídíyowá yarígíwámí nípáwíro ámá éfí rówapígíyáyo uréwapíyarf́ná apaxípánɔnjí imónɔngíyáyo seáyí e wimónɔnjɔ t́nɔ xegí níkumíxíníri emearígíáwa t́nɔ awí neánímáná negí Isíreríyí mebá parímenf́ imónígíá nowaní t́nɔ xwíyáfá oimíxaneyíníro nání “Eíní.” nuriro ríxa awí neánírímáná anj́ rídíyowá yarígíwámí awí mearóarígíá wa wáf wurimeiarigfáwamí wírímiaupírí nání gwí anj́yo nání urowáfagf́a aiwí ²² gwí anj́yo nírémorf́ná awa nání ṕfá nímegíníro ámí Judayí mebáowa awí éánígíe nání níbirí repíyí níwíro ²³ re

urígawixini, “Gwí anjyo nírémómáná ówanj sini xaiwí yáriniri awí mearoarigfáwa fwi tñj e awí roro enjagfa n'winiirane aí ówanj n'kwirane n'páwirane sñjwí w'niwáyí s'ni inimi n'weanagfa m'winiwini.” uríagfa ²⁴ anj r'idiyowá yarígíiwámí awí mearoarigfáyo seáyí e wimóniño tñni apaxfpa imónigfá xwéowa tñni arfá e n'wiróná ududf ayá wí nero re r'inigfawixini, “Agwí pí imónim'ini nání ría yarini?” rinaríná re enjiginí. ²⁵ Ámá wo nírémónapiri áwanj re ur'iniiginí, “Aí, ámá aginá soyíné gwí anjyo n'wirarigfáwa anj r'idiyowá yarígíiwámí éf n'rómáná ámáyo uréwapiyarino.” uráná ²⁶ anj r'idiyowá yarígíiwámí awí mearoarigfáwa tñni wigí seáyí e wur'inigfo tñni awamí ámi fá xirip'iri nání nuro aí awa uréwapiyaríná arfá wiarigfáyí sñj neaeap'irixiniri wáyí n'wiwo nání awamí fá nixero niméra nibiróná uyíní wí m'imépegfawixini.

Wáí wurimeiarigfáwa Judayí mebaowami masísá m'wí urigfá nánirini.

²⁷ Wáí wurimeiarigfáwami nimeáa nibiro Judayí mebaowa awí eánigfe éf uraráná apaxfpaninj imónigfáyo seáyí e wimóniño xwíyá numeariríná ²⁸ re ur'iniiginí, “None arfá jiyikí nisearane sekaxí ‘Segí uréwapiyarigfo nání sini muréwapiyipa époi.’ searíagwí aí soyíné arfki o nání nuréwapiyiróná segí uréwapiyarigfápi ríxa Jerusaremí t'yo n'iyoni fá menárinigoi. None xenwone nání re oneaiawipoyiniri, ‘Awa omí n'ipikiro nání reá roánigfawarfaní?’ oneaiawipoyiniri uréwapiyarigfoyinérini.” uríagí aí ²⁹ Pitao tñni wáí wurimeiarigfá wfa tñni re urígawixini, “Ámá neararigfápi marfái, Gorixo neararinjini pírf wiaikipaxí mimóniñwini. Ayinání soyíné arfá jiyikí n'neaeorí nearigfápi wiaikiarinjwini. ³⁰ Ayí r'ipi nánirini. Jisasomí soyíné n'ipikiróná yoxáfyo yekwíroarigfá aiwí Nwáfá negí arfowa enjíná dání n'ixfda bagfoyá dñjyo dání o ámi wiáw'ni-meanjini. ³¹ O ayí Gorixo gí wé náumini on'ijweaniri seáyí e n'wimixiríná ‘Xiáwowayá xwáf piaxfyo dání wiaronj wo imóniri m'ix ináyí wo imóniri éwiniginí.’ n'iyaiwiri wimixinjini. Isirerene negí fwí yarinjwápi r'fwim'ini mamorane yokwarimf neaipaxí imónirane yanfáwá nání o ríxa e nimóniri xanoyá wé náumini n'weani. ³² None seararinjwá api sñjwí n'winiirane nání m'konerini. Kwíyápi ení ‘Api neparini.’ oyaiwipoyiniri neaiwapiyarinjini. Nonení marfái, ámá Gorixomí maní pírf m'wiaikí arfá wíá gíyí gíyo ení xegí kwíyápi ríxa m'ni winjini.” urígawixini.

³³ Xwirixí mearigfáwa xwíyá e rarinjagfa arfá n'wiwo wikí r'fá ápiáw'ini n'wero opikianeyiniro wimóniñiginí. ³⁴ Opikianeyiniro wimónaríná ámá wo —O xegí yoí Gamerieroyí r'inihorini. O Parisi worini. Nwí ikaxí eánigfápi uréwapiyarinj worini. Nuréwapiyiríná nanjini neñwep'eri rarino enjagí nání ámá n'ni wé ikwanjwíyóninj n'wirarigforini. O xwíyá urini nání awí eánigfe éf n'rómáná sekaxí re ur'iniiginí, “Ámá rowamí b' onimíapi b'famí wárfpoyí.” nuriri ríxa b'famí wáraná ³⁵ re ur'iniiginí, “Gí Isireroyíné xwíyá b' o searim'ini. ‘Ámá rowamí owianeyí.’ yaiwiarigfápi s'ni mepa neróná xami dñj píraninj mópoyí. ³⁶ Ayí r'ipi nání seararinjini. Enjíná onimíapi ámá Tiudasoyí r'iniño enjpi nání dñj mópoyí. O xewanjo nání re r'iniiginí, ‘Áminá seáyí e imóninjá wonirini.’ n'irini yaríná ámá 400 xwíyá o r'ijpi arfá n'wiwo nání gwí numóniro yaríná émayí omí pikíaná xegí gwí mónigfáwa wíwiní éf umigfawixini. Éf umíagfa nání o oem'ini enjpi surímá yar'iniiginí. ³⁷ E nemáná enjáná ámá ámi wo —Gariri p'ropenisfyo dñj Judasoyí r'iniño nání rarini. O gap'imanyí ámá n'ni yoí n'wirarigfíná n'wiáw'ni-meari xegí dñjyo dání ámá wí o tñni gwí numóniro ‘Émáyo m'ixí ox'dowáraneyí.’ n'iriwo yaríná omí an'ni-mix'agfa omí arfá wigfáyí ení w'wini éf umiamogfawixini. ³⁸ Ayinání ámá rowa yan'iro yarigfápi pírf m'wiaikipa nero wé fá umixean'ipoyí. Ámá rowa Gorixoyá dñjyo dání marfái, wigí dñjyo dání n'ip'imoar'iro nerfnáyí, wa awamí xop'iráf wip'rfá enjagí nání xe é'rixiniri sñjwí w'niwáyí. ³⁹ E neri aí awa wigí dñjyo dání marfái, Gorixoyá dñjyo dání nerfnáyí, soyíné xop'iráf wí wipaxí menini. E owianeyiniro nerfnáyí, Gorixo tñni m'ix'iniñinj in'agfa sñjwí ainen'ip'ir'irini.” ur'iniiginí.

Wáí wurimeiarigfáwami r'iniñj wíagfa aí yayí egfá nánirini.

⁴⁰ Xwirixí umearigfáwa Gameriero “E époi.” urf'ipi arfá n'wiwo n'ix'd'iro nání wamí “Wáí wurimeiarigfáwami n'wirimeamí f'wíap'ipoyí.” nurimáná ríxa n'iméra f'wíapaná síkwíá ragí pírf uyikimí nero n'wí ikaxí re urígawixini, “Jisaso nání s'ni b' muréwapiyipa é'rixini.” nuriro wárigfawixini. ⁴¹ Wáraná awa xwirixí umearigfáwa tñj e dání n'ipeyero nuróná re n'iyaiwiro nání, “Gorixo Jisasomí x'darinjwáone ayá neaimoarinj neaikárfápi xixení meapaxowarfaniri xe fá xero iwanj mépero é'rixiniri sñjwí nean'ir'irani?” n'iyaiwiro nání yayí néra nuro ⁴² iníná sfá ayí ayo anj r'idiyowá yarígíiwámí dánirani, ámá anj wíwá wíwámí dánirani, arfki uréwapiyiro wáí ur'imeró

neróna “Ámá Gorixo yeáyf neayimixemeanfa nání urowárenapíño, arfowaya xwfa piaxfyo dání iwíaronfoyf raríñwáo, ayf Jisasoríní.” urígfawixíní.

6

Seáyf wípírfá nání ámá wé wáfúmi dánf wáu rípeagfá nániríní.

¹ Íná Jisasomí xfdarígfáyf ámí wí tñní sayá nimóga nuróná wigf Judayf émayf tññmíní xirígfáyf wí nwiápínimearo Judayf anj ná tññ e xirígfáyo aníñmí ikaxí re urígfawixíní, “Negf yaríñwápa sfá ayf ayo aiwá yanf nwiá nuróná negf apíxf aníwamí soyfne pí nání múroaríño?” aníñmí ikaxí e nura warfna ² Jisasoyá wiepísagf wé wúkaú síkwf wáu imónígfáwa nwiápínimearo ámá Jisasomí xfdarígfá síyikf imónígfá nñyoní “Eíní.” nuríro re urígfawixíní, “None aiwáni yanf seaiapaní nání xwíyfá Goríxoyá searéwapiyaríñwápi pñní nwiárfíná ‘Ayf nanf meníní.’ neaimónaríní. ³ Ayíná negf nrixímeáyfne, negf ámá nanfíní yarígfápi nání fá roárfínjowa náníní yeyimá nearo wé wáfúmi dánf wáu nání nearáná none aiwá yanf niseaiapa emepírfá nání rípeaaníwíní. Ámá kwíyf Goríxoyápi ayá wí síxf wínírfí dñf émf saímí moro egfáwa nání raríñwíní. ⁴ Awa aiwá apí yanf nearfíná noneyf rípiní mimáyo nítínirane aníñf minf yanfwaríní. Goríxomí ríxíñf urírane ámá xwíyfá oyápi nání xíxení nñjfá oimónífoyínírfí uréwapiyirane yanfwaríní.” urfagfa ⁵ ámá Jisasoyá síyikf imónígfá nñní “Apánírfíní.” nñyáiwíro ámá wé wáfúmi dánf wáu rowamí eyírogfawixíní. Wo Sítipenoyí ríníño — O Jisasomí enj neánírfí dñf wíkwírorí kwíyfpi ayá wí síxf wínírfí enjoríní. Ámí wo Píriporíní. Ámí wo Pírokorasoríní. Ámí wo Naikenaoríní. Ámí wo Taimonoríní. Ámí wo Pamenasoríní. Ámí wo Nikorasó — O émayf anj yof Adíokí dánf wo aiwí enjíná dání síwf xegf imónígfáyf yarígfápi pñní nwiárfímó Judayf yarígfápiní yaríñoríní. ⁶ Ámá awamí neyíroro wáf wurimeiarígfáwa tññf e nání nímeámí úaná wáf wurimeiarígfáwa awa nání Goríxomí ríxíñf nurímáná enj neáníro píráñíñf éfríxínírfí wigf wé seáyí e wíkwíarígfawixíní.

⁷ Xwíyfá Goríxoyápi síní nrixíga nemeafíná ámá Jerusaremí ñweagfá Jisasomí xfdarígfáyf ámí wíní ayá wí sayá nimóga nuro apaxfpaníñf imónígfá obaxf ení arfá nñwíro dñf nñwíkwírómáná xíxení egfawixíní.

Sítipenomí fá xirígfá nániríní.

⁸ Sítipeno, Goríxo xfómí wá ayá wí wianírfí enj síxf weámíxírfí enj enjagí o ámá síñwf aníge dání emímí seáyí e imóníñpí tñní ayá ríwamónípaxf imóníñpí tñní nwiwapiya warfna ⁹ Judayfá rotú anj ámá Axenwarf Minígfá ríníñfyo awí éanorígfá wa — Wa anj yof Sairíní dánjowaríní. Wa anj yof Arekísadíría dánjowaríní. Awa tñní wigf Judayf wíníyf — Wa Sírsia píropenísfyo dánjowaríní. Wa Esia píropenísfyo dánjowaríní. Awa tñní nwiápínimearo Sítipeno tñní xwíyfá xímíxímí níníro míxf nrixíníroná ¹⁰ kwíyf Goríxoyápi síxf wíníñf enjagí nání o dñf émf saímí nímorí píráñíñf reñwípwearíñjagí nání wí xopírárfí nñwírfí murípaxf imónígfawixíní. ¹¹ Xopírárfí nñwírfí murípaxf nímóníro nání wigf wíamí yumfí ínímí re urígfawixíní, “Omí nuxekwímoró re rípoyf, ‘O negf arfo Mosesomí ríperírfíníñf umerí Goríxomí umerí yaríñjagí arfá wíwaríní.’ rípoyf.” nurárfímí nuro ¹² omí wíkf nñwóníro fá oxírfpoyínírfí ámá sípáfyo tñní ámínáowamí tñní ñwf íkaxf éaníñpí mewegfáwamí tñní sfmírírfí xwíyfá nura nemero éaná ayf wíkf wónfagí nñbíro omí fá nixero nímeámí nuro Judayf mebaowa awí éaníge wárfígfawixíní. ¹³ E nemáná ámá omí yafí ouxekwímpoyínírfí urfáyf éf nñroro re urígfawixíní, “O negf anj ñwfá riwá nání sípí rírfí negf ñwf íkaxf éaníñpí nání ení sípí rírfí arfíki yaríñoríní. ¹⁴ Rípi raríñjagí arfá wíwá enjagí nání raríñwíní, ‘Nasaretí dánf Jisaso anj riwá nñpínearí síwf nene xfdanfá nání Moseso nérowíápínírfí nearagfpi xwfa iwení nání ámí síñf bí érowíápínírfíní.’ raríñjagí arfá wíwá enjagí nání raríñwíní.” urarfna ¹⁵ mebaowa xwírfíxf umearíge ñweagfáwa nowaní omí síñwf agwf nñwíníroná xegf sfmímanj anjñajowayá sfmímanjñf xwínfá eaaríñjagí wínígfawixíní.

7

Sítipeno xwírfíxf umearígfáwamí rírfímí wíñf nániríní.

¹ Apaxfpaníñf imónígfáyo seáyí e wímóníño Sítipenomí yaríñf re winíñgíní, “Xwíyfá joxí ríxekwímoarígfápi neparaní?” urfagí ² o re uríñgíní, “Nígf nrixímeáyfne tñní ápoyfne tñní xwíyfá bí searímí nání arfá nípoyf. Enjíná negf arfo Ebírfámo anj yof Xaraníyo nání mú síní xwfa Mesopotemia ríníñfípímí ñweanáná Nwfá anjñamí aníñf seáyí e nímónírfí ñweanjo xfo tññf e nñronapírfí ³ re uríñgíní, ‘Joxí xwfa díxf rínáí ríxírfje tñní díxf ríxírfmeáyo tñní pñní nwiárfímí xwfa nioní síwf símfé nání

úrrixíní.' urfagi ⁴ Karidiayí anjyo xfo nweaje píní nwiárimí nuri Xaraniyo nírémorí nurínríná xano e nípemáná enjáná Gorixoyá dñjyo dání nñjweaxa nñbírí xwíá agwí seyíné nweagfápimi nweagfáriní. ⁵ Apimi nweagfái aiwí Gorixó xwíá apí onímíá bíkwí nání aí 'Aga joxí díxíriní.' nurírí mñwiagi enjagi nání o síní sñjí nñjwearí nemeárná 'Xwíá rípi nioní gíríní.' wí rípaaxí imónagímaní. E nerí aí o síní niaíwí meméa enjáná Gorixó sñmímanjyo dání re uríñjíní, 'Joxí tñní díxí rárfawé tñní segí imónínfá nání seaiapímfáriní.' nurírí aiwí ⁶ rípiñjñí ení uríñjíní, 'Díxí rárfawé nuro ámá anj mídánjyí nimóníro émayí anj wíyo nweanáná omíñjí ríá tñjí nwiuro numépero yaríná xwiogwí 400 múronfáriní. ⁷ Díxí rárfawéyo ámá gwí axírími omíñjí ríá tñjí wípríráyo xamíñjyo nioní ríá umeárná díxí rárfawéyí e nñjweagfásáná e píní nwiárimí nñbírí xwíá rípiñí dání Gorixóní yayí nñnmero seáyi e nñmepíríáriní.' Negí arfómi xwíyíá e nurímáná ⁸ re uríñjíní, 'Nioní "E seaiimfáriní." réorárfápi nání dñjí morfá nání sñmímajfó rípi éúrixíní.' urfagi Ebíríamo xewaxo Aisakomí nemeárná ríxa sfá wé wfúmí dñjí wá wo nórimáná enjáná iyí sñmí sfó wákwiñjíní. Aisako e dání Jekopomí nemeári iyí sñmí sfó wákwiñjíní. Jekopo e dání negí arfo írñjowa wé wúkaú síkwí wáú awamí nemeárná ení iyí sñmí sfó wákwiñjíní. ⁹ Arfo írñjí awa Josepomí sipí dñjí nwiáiwiro 'Isipiyí anjyo xínáiníñjí nimónírí omíñjí nwiáiríná, anáníriní.' nwiáiwiro nígwí xeaníro nání ríá egfawixíní. Omí e sipí wiagfa aí síní Gorixó anání dñjí nukíkayorí ¹⁰ Isipiyí xeaníñjí wikáríge dání éf numínríná oyá dñjí tñní Isipiyí mñxí ináyí Peroyí rññjyóá sñjwí tñjí e dání Josepo dñjí nífá winípaaxí rírí píraníñjí nenjwiperí rírí yaríñjagi nwiñírí nání gapímaní ámínáo oimónírí Isipiyí anj nñyoni tñní xfoya anj tñní menjweanfá nání rípeaníñjíní. ¹¹ Josepo gapímaní nimónírí menjweanfá Isipiyí anjyo tñní Kenaníyí anjyo tñní aiwá nání dñwí níkeamóníro sñyíkí eánígfawixíní. Negí arfowa ení aiwá nání pfá neróná bí mñmanípaaxí nimóníro aiwí ¹² arfo Jekopo xwíyíá 'Isipiyí anjyo aiwá wení.' rñnaríñjagi arfá nwiwírí nání negí arfo írñjowa iwamfó nuro meapírífa nání urowaríñjíní. ¹³ Ámí ríwíyo aiwá bí yaníro úaná Josepo xewaníño nání áwanjí nurírí 'Segí sérixímeáoníríní.' urfagi Isipiyí mñxí ináyí Peroyí rññjyó Josepomí xanímírówa tñní xexírímeáyí tñní nání níjía imóníñjíní. ¹⁴ Josepo gí ápiñírówa weapíríxíní xwíyíá yanj wíowárfagí epówa o tñjí e nání nñweróná oxí apíxí niaíwí nñn ayí ámá 75 nñwero ¹⁵ Bíkwíyo níríní eáníñjapa Jekopo Isipiyí anjyo nání níwerí e dání nípemáná enjáná negí arfo írñjowa ení e dání pegfawixíní. ¹⁶ Píyí awamí xwíá weyáraníro nání nñmeámí Kenaníyí anjyo Sekemíyí rññjyó nání nñmeámí nñyiro sñjá óf arfo Ebíríamo Xamomí fwiárfawéyo nígwí nwiwírí bí enjyími tígíawixíní.

¹⁷ Ríxa Gorixó arfo Ebíríamomí sñmímanjyo dání 'Díxí rárfawéyo e nwiimfáriní.' uríñjipi parímonfáyi ríxa anjwí e imónaríná negí arfowa Isipiyí anjyo dání sayá nimóga warfáná re enjíní. ¹⁸ Ámá arfo Josepo enjipi nání majfá imóníñjí wo mñxí ináyí nimónírí Isipiyí anjyo nñmenjwearfá ¹⁹ negí arfowamí nepaxíñjí pákíní nimónírí wíwapíyírí wígfí niaíwí sñjí xírífáyí yíwí tñmearígfápimi dání píyí oenírí sipí wikárírí enjoríní. ²⁰ O ayo e wikáraríná niaíwí wo —O negí arfo Mosesoyí rññjoríní. Gorixoyá sñjwíyo dání niaíwí awíaxoríní. Omí xínáí nñxírírí xaníyáú egí anjyo emá wá wo nñmenjweagfásáná ²¹ Pero uraríñjapa neri píyí oenírí nání wí e xegípi wíráráná xfómi xegí xemiái íwo wí e wíráriníñjagi nwiñírí nñmearí píraníñjí nñmerfáná xegí xewaxóníñjí nñméra uníñjíní. ²² Ayínání negí arfo Moseso Isipiyí anjyo síkurfá yagfápi xfo ení síkurfá néisáná Isipiyíyá níjía imónagfápi xixení nípíní níjía nimónírí xwíyíá rírí omíñjí erí enfa nání dñjí síxí níga wíápiñímeaníñjíní. ²³ E nerí aí xegí xwiogwí nñn ríxa 40 imónáná re wimóníñjíní, 'Gí nñrixímeá Isíreríyo bí nuri sñjwí owíñmíní.' nwiwimónírí nání nuri ²⁴ weníñjí éfyí wíñjíní. Isipiyí wo xfo xegí xexírímeáyí womí sipí nwiwikárírí iwanj mépearíñjagi nwiñírí 'Gí nñrixímeáomí ourakiowaríñmíní.' nñyáiwírí Isipiyómí xfómi ení iwanj bí oeamíní efyí píyí nñpíkírí tññjíní. ²⁵ Píyí nñpíkírí nñtíríná gí nñrixímeáyí re niaíwípráonírí éfyí, 'O yaríñjípimi dání Gorixó gwíñjñí nweanjweéne neaíkweawaríñmíní nání rífa yaríñjí?' niaíwípráonírí éfyí xewaníño yaiwírfá axípi e mñwíawígfawixíní. ²⁶ Sá wenj wíápi tñní xegí Isíreríyí tñjí e nání nuri wáú mñxí inaríñjagi nwiñírí píyíá owíñmíní nání re uríñjíní, 'Ámá axí rowagwí, pí nání axowagwíní iwanj xaiwí eánaríñjí?' urfagi ²⁷ wíomí xaiwí nearí xopírírí wimíní éo arfo Mosesomí nñxoyípiowarí re uríñjíní, 'Go simíxíagí joxí neamenjweanoxí imónírí xwíyíá píraníñjí yeaimíxípaaxoxí imónírí neri yaríñjí?' ²⁸ Joxí agíná Isipiyómí píkinípa nioní ení nñpíkímíní ríyaríñjíní?' urfagi ²⁹ arfo Moseso arfá e nñwimo éf nuri anj mídánj wo nimónírí Midianíyí anjyo nñjwearí apíxí nñmeámáná niaíwí wáú nemeári nñjweanísáná ³⁰ ríxa xwiogwí 40 múróáná ámá dñjí meaje dñwí Sainai tñjímíní emearfáná re enjíní. Íkfá enj tñjí wínáina ríá ná mñn ápiáwíní wearíñjyó dání anjñají wo sñjání wimóníñjíní. ³¹ Arfo Moseso íkfá ana ríá ná mñn ápiáwíní wearíñjagi

níwínírná xfo wínarínjípí nání ududí neri 'Píránínjé síjwí owínímíní.' níyáiwírí anjwí e waríná Ámínáo re urínjíniginí, ³² 'Níoní Njwáf díxí arfowa Ebírfamo tñní Aisako tñní Jekopo tñní awa níxídagfioníní.' uríagí arfo Moseso sírín nípíkinírí óf níkinírí nání 'Ámí síjwí bí tñní owínímíní.' míwimónípa yarínjagí aiwí ³³ Ámínáo re urínjíniginí, 'Xwáf joxí roje njwáf imónínje enjagí nání díxí síkwí sú yoárei. ³⁴ Isípíyí anjyo dání gí ámáyo umépeanró wikárarígíápí síjwí wínírí amípí nfní wikárarígíápí nání "Yeyí!" rarínjagí arfá wírí enjóní yeáyí wímíxífmíginírí nání weaparíní. Ayínání joxí wíapínímeai. Níoní "Isípíyí anjyo nání orírowáraumíní." nímónaríní.' urínjíniginí." ³⁵ Sítipeno e nurírí amí re urínjíniginí, "Ámá o —O xámí re urígíforíní, 'Go símíxíagí joxí neamejweanoxí imónírí xwíyíá píránínjé yeaimíxípaaxoxí imónírí neri yarínjíní?' urígíforíní. O anjínáj íkáf onímíánána tñjé e dání síjání wimónínje enjé síxí weámíxána arfowamí yeáyí uyimíxemearí umenjwearí éwínínjínírí urowárínjo, ayí axo negí arfo Mosesoríní. ³⁶ Negí arfowamí Isípíyí anjyo dání nípemeámí unjoríní. Anjé ayo dání nípemeámí umínírí nerfná ayá ríwamónípaaxí bí tñní emítmí bí tñní níwíwápyo urí ípí ayíá rínjé ríwónjé tñjé e dání wíwápyírí ámá dínjé meanje nemeróná xwiogwí 40 múroarfná wíwápyírí enjoríní. ³⁷ Rípi ení negí arfo Isírerowamí urínjo axoríní, 'Segíyí wo wáf rókiamoarínjé níonínínjé imónínífa nání Goríxo rípeanfáríní.' urínjo, ayí axoríní. ³⁸ Negí arfowéyí ámá dínjé meanje awí neánro njweanáná díwí mánjé Sainaiyí rínínjípímí níyírí ronáná anjínáj Goríxoyáo xwíyíá uragoríní. O seyíné níjáf imóníprífa nání ení xwíyíá Goríxoyá antpá mímoní anínjé íníná rínípaaxí imónínjépi anjínajo rarínjagí arfá níwírí ríwamínjé nearí wíjíniginí. ³⁹ E neri aí negí arfowéyí 'Mosesomí awayíní arfá owianeyí.' míwimóní nero ríwí numoro amípí Isípíyí anjyo wenjépi nání ayá sípí níwírí nání 'Ámí e nání mupaxenerfani?' níyáiwínró 40 arfo Mosesomí xogwáo Eronomí re urígíwáwíxíní, 'Joxí njwáf bí nene negí xídaníwá dání neaimíxei. Nene re dání apí xwanjwí níkwónímí nuranéná apí xámí neameaní nání neaimíxei. Ayí rípi nání rírarínjwíní. Ámá Moseso ro, nene Isípíyí anjyo dání níneaipemeámí bíjjo díwí rípímí peyíláná pí wímeaagí amí ríxa níwéaparíníní? Nene níjáfáríní.' nurárimáná ⁴¹ síjné gorí bí awí neaároro apí tñní burímákáu miá xopaikíge níjíríworo nanjwí bí burímákáu miápi nání rídíyowá yaníro nání nímeámí níbíro wíge wé tñní imíxífápi nání yayí seáyímí dání néra ugíawíxíní. ⁴² Ayínání Goríxo ríwí numorí emá tñní sogwí tñní síjé tñní nání xe dínjé níkwíróa úfíríxínírí wárínjíniginí. Wáfíagí ayí wáf rókiamoagífáwa Bíkíwíyo Goríxo nání níwúríyíro eágí rípi tñní xíxení eágíawíxíní, 'Isíreríyíné, ámá dínjé meanje nmero xwiogwí 40 múroarfná nanjwí nípíkiro rídíyowá wiagífo, ayí Goríxoníraní? Oweoi, níonímání. ⁴³ Isípíyí anjyo pfní níwíarímí nuróná sentá anjé njwáf xegí yoí Morokíyí rínínjípíyá tñní njwáf síjínínjé imíxínínjé Repaníyí rínínjépi tñní —Njwáf apíawí sewanínjéyíné xídaníro nání imíxígíapíauríní. Apíawí nímeámí ugíé enjagí nání níoníyá dínjé tñní míxí wá níbíro xwíríá nísealkíxero seapíkiomeafáyo níwírímeámí nuro anjé xegí yoí Babironí tñjé e oríwámí dání wáríprífáríní.' Wáf rókiamoagífáwa Goríxo nání e níwúríyíro ríwamínjé eágífápi tñní negí arfowéyí xíxení eágíawíxíní. ⁴⁴ Negí arfowa ámá dínjé meanje nemeróná sentá anjé —Sentá anjé iwá Goríxo Mosesomí 'Ámá nímíxíróná e éfíríxíní. E éfíríxíní.' urírí nímíxíróná iwá síjwí níwínaxída úfíríxínírí síwá wírí éaná imíxagíwáríní. Iwá Goríxo nání nepaxínjé imónínjépi síwá wiagíwá ení nímeámí emeagífáríní. ⁴⁵ Ámá dínjé meanje nímeámí emeagífáwa pegífámí dání amí wíge níaiwíyí xamínjéyí Josuao tñní sentá anjwá nímearo emá gwí wírí wírí negí xwáf rípímí njweaagífáyo Goríxo míxí xífdowárínje dání wíwanjéyí nuráporo sentá anjé Goríxomí seáyí e umepírfíwá nímeámí níbíro nípákíróná ayí negí míxí ináyí Depito tñjé e nání nípákía bagífáríní. ⁴⁶ Depito nání Goríxo yayí wínfagí xfomí Depito ríxínjé re urínjíniginí, 'Njwáf gí arfo Jekopo ríxídagoxí, anjé joxí njwearífa nání wíwá onímíryínírí síjwí nanet.' urínjé aí ⁴⁷ anjé iwá Depito xamínjo mómíryínjíniginí. Umíríyínjo, ayí xewaxo Soromonoríní. ⁴⁸ E neri aí Goríxo, seáyí emí imónínjo anjé ámá mírarígífáyo njweaarínjomani. O nání wáf rókiamoagí wo xwíyíá nírírí ríwamínjé re eanfíríní, ⁴⁹ 'Ámínáo re ríjoi, 'Anjína gí éé njweámífa nání íkwíarjwífnaríní. Xwáfírímí gí síkwí íkwíarímífa náníríní. Níoní seáyí e seaimónínjóní enjagí nání pí anjé nímíryíyíníráo? Wí e níoní sá njweámíé gíyí eríní? ⁵⁰ Re ríníaiwíarínjoi, 'Xwáfírí tñní anjína tñní xewanínjo mímíxípa enjíríní?' ríníaiwíarínjoi?' Ámínáo e ríjoi.' Wáf rókiamoagí wo e nírírí eanfíríní." Sítipeno e nurímáná ⁵¹ re urínjíniginí, "Mínjé síwáf níyíro ámá Goríxomí muxídarígífáyí yarígífápa aríkwíkwí néra uro arfá míwí ero yarígíoyíné íníná kwíyí Goríxoyápi síwá seainímínírí yarífná mírírakí inarígífáríní. Segí arfowa néra bagífápa axípi e yarígíoyínéríní. ⁵² Wáf rókiamoagífáyo negí arfowa xeanjé míwikárigífa wo rimóníní? Oweoi. Enjína 'Goríxoyá wé rónínjo bínfáríní.' xwíyíá yanjé e níwíro áwanjé uragífawamí negí arfowa nípíkía bagífa aiwí ríná soyíné awa enjína dání

ragfómi ríwí numoro mýí nuri nání píkigfóyínérini. ⁵³ Gorixoyá ñwí ikaxí ríninípí aníñajowa Mosesomi urigfápimi dání tígfáyíné imóninagfa aí nepa mimáyo nítiníro mífdarigfóyínérini.” Sítipeno e uriniginíni.

Sítipenomi sñjá nearo píkigfá nánirini.

⁵⁴ Xwirixí umeanro nání awí eánigfáwa Sítipeno e rarínagí arfa nñwiróna wíkf rfa ápiáwíniní nñwero nání makíríwí nímoro yarínagfa aiwí ⁵⁵ Sítipeno Gorixoyá kwíyípi ayá wí síxí umímoño enagí nání aníñamí síñwí agwí anáníyí wíniniginíni. Wáf Gorixo tñj e dání píronaparínagí síñwí wínirí Jisaso oyá wé náúmíni éf ronagí wínirí nerí ⁵⁶ re uriniginíni, “Aí, nioní ríxa aníña oxoánirí enagí wínirí amá imóninjo Gorixoyá wé náúmíni éf ronagí wínirí enjini.” urána re egfawixini. ⁵⁷ Arfa nípróniro xwamiání neróna omí fá xñraníro nání axína mírí nípumiro ⁵⁸ fá nñxero xñxoyípi níméra nuro ríxa aní apimí ákinjáyo bfaríwámí dání sñjá tñni eaníro yarigfáwa wígf iyfá nípirayiro amá wo, Soroyí ríninjo oneameiníro xfoya síkwí tñj e nítayimána ⁵⁹ Sítipenomi sñjá tñni neáa ugíawixini. Sñjá tñni neáa warfna o rfaíwá re ríniniginíni, “Ámíná Jisasoxini, gí dñjpi orñwirárimini.” nírími ⁶⁰ xómínj níyíkwirí amí enj tñni rfaíwá níríná re ríniniginíni, “Ámínáoxini, ‘Omí sípi wíkarfápi nání yokwarímf wíimfámami.’ mñyáiwipa ei.” nurárimí penjiginíni.

8

¹ Soro xegí amáowa Sítipenomi pñkiarfná dñj sípi bí mñwí “Apáni yarínjo.” yai-winiginíni.

Soro amá Jisasoyá síyikí imónigfáyo xeaniní wíkariní nánirini.

Sfá ayimí dání amá Jisasoyá síyikí imónigfá Jerusaremí ñweagfáyo xeaniní rfa tñj wíkararfná ayf nñni éf numiamoróna wí Judia píropenisfóyó amí amí ñwearo wí Samaria píropenisfóyó amí amí ñwearo nero aiwí wáf wurimeiarigfáwa Jerusaremí dání éf mugíawixini. ² Amá Gorixomi píraniní xñdaníro nání aniní miní yarigfá wí Sítipeno píyomí níméamí nuro xwfa nñweyárimána amíxá nímoro enj tñni ñwí mieáagfa aí ³ Soro re enjiginíni. Amá Jisasoyá síyikí imónigfáyo paimimí nñwia nuri aní wíwá wíwámí nípáwiri pífa nemerí oxfrani, apíxfrani, fá nñxerí níropémí nuri gwí aníyo nñwirára unjiginíni.

Samaria píropenisfóyó xwíyí yaf neainarinípi nání wáf urimegí nánirini.

⁴ Amá amí amí xñdñdowarí éfáyí éf numiamoróna xwíyí Jisaso nání wáf nuri ⁵ wígf wo, Píripoyí ríninjo aní yoí Samaria ríninípi nñremorí amá Gorixo yeáyí neayimíxemeanfa nání urowarénapiño nání wáf urarfná ⁶ amá ayá wí o tñj e epiroyí nero o nura unípi arfa wíro emími o néra unípi síñwí wínirí neróna dñj nawini nimónimána arfa ókiarí mónigfawixini. ⁷ Ayf rípi nánirini. O yarínipimí dání imfó dñj xixéoroigfáyí amá ayo píni nñwiárimí nuróna xwamiání nñyárimí uro enj síwímí egfáyí naní imóniro síkwí ikf egfáyí naní imóniro yarínagfa nñwíníro nání omí arfa ókiarí numóniro ⁸ aní apimí dání yaf seáyimí dání néra ugíawixini.

⁹ Amá wo —O xegí yoí Saimonorini. Aní apimí dání xegí ikayíwí tñni ayá mfk níkirí xegí yarínpi yarfna amá Samaria píropenisfóyó ñweagfáyí ududf wiagforini. O e nerí nání “Nioní seáyí e mimóninónirfanti?” rínagorini. ¹⁰ Amá seáyí e nimónirí meñweagfáyífrani, iními wurínigfáyífrani, aní apimí dñj nñni omí arfa ókiarí numóniro re ragforini, “Enj síxí eániní Gorixoyá rarínwápi xfo imóninípi, ayf axfpi o imóniní.” ragforini. ¹¹ Ayá mfk níkiríníyo dání xegí néra warínpi yarfna ududf níkaríníro nání arfa ókiarí numóniro e ragforini. ¹² O nání amá aní apimí dñj síní e yaiwiarfná Píripo xwíyí Gorixo xwioxíyo míméamí nerí umenweanfa nání ríniní yaf neainarinípi nání wáf urirí Jisasi Kiraiso nání wáf urirí yarínagí arfa nñwiróna dñj wíkwírogíawixini. Dñj wíkwírófáyí oxfrani, apíxfrani, wayf meagfawixini. ¹³ Saimono ení aí xwíyí Píripo nñra unípi nání “Neparini.” níyáiwirí dñj nñwíkwírorí wayf meaniginíni. E nemána Píripomí wí píni mñwiárf aniní síñwí nñwíñaxíñmerí Píripo emími tñni ayá ríwamónipaxí seáyí e imóninípi tñni yarínagí nñwínírfna amí amí ududf níkaríga unjiginíni.

¹⁴ Wáf wurimeiarigfáwa wígf Jerusaremí ñweagfámí dání arfa re nñwiro nání, “Samariayf xwíyí Gorixoyá ríxa arfa nñwiro umímínáoi.” arfa e nñwiro nání wígf waú Pitaomí tñni Jonomí tñni urowaríagfa ¹⁵ awaú nñwerí kwíyí Gorixoyápi Samariayo ení wímeaní nání Gorixomí rixiní urigfásixini. ¹⁶ Ayf rípi nánirini. Amá ayf Jisasomí dñj nñwíkwíroro nání wayf nímearo aiwí kwíyí síní mñwainigfáyífrini. Sini mñwainí

enagí nání awáú Gorixomí rixinjí nurimáná ¹⁷ o omí wé seáyi e ikwíkwíarimí éaná kwíyípi ayo aíninjínigini.

¹⁸ Saimono wáf wurimeiarigfáwa wé seáyi e wikwíararigfípimi dání Goríxo xegí kwíyípi ayo mání wiarinjagí nwinírí nigwí bí nroarí awáumí mání wimínírí nerí ¹⁹ re uríinjínigini, “Awagwí yarigfípa nioní ení áamá gíyí gíyí nioní wé wikwíarána kwíyí Goríxoyápi aíníní nání ení sáxí éáninjí awagwí imónígípi nioní ení bí neámíxípiyi.” urfagí aí ²⁰ Pitao re uríinjínigini, “Joxí ení sáxí éáninjí imónígwí Goríxo anípa yeaiapinjí rípi ‘Nígwí tñní bí epaxoníríni.’ yaiwiarinjagí nání joxí díxí nígwí aí tñní aníníríxíni. ²¹ Dínj joxíyá ‘Awáú yarigfípa oemíni.’ yaiwiarinjagí Goríxoyá sínjwíyo dání aga naní wí mimóninjagí nání joxí yawawí tñní nawíni níkwímínírí yawawí yarígwípi epaxí mimóninjíni. ²² Ayínání sípi joxí emínírí éf rípi ríwímíní nímamori jíwaníjoxí díxí dínjyo dání ‘E oemíni.’ yaiwípi nání ‘Goríxo ananí yokwarimí ría niíníríeníjoi?’ níyáiwírí rixinjí ureí. ²³ Joxí yawawí sípi dínj yeaiwiarinjagí ayá wí dínj sáxí ríyinjagí síjwí níranírí íwí joxí yaríjípimi dání gwíninjí yárininjagí síjwí níranírí nání raríinjíni.” urfagí ²⁴ Saimono re uríinjínigini, “Awagwí nírarigfípi wí mánímeapa oemírí nání aiwaníjowagwí Ámínáomí yaríinjí níwípiyi.” uríinjínigini.

²⁵ E nemowáú egí síjwí tñní Jisaso emearíná wínígípi nání urírí xwíyá Ámínáo nání urírí níyárimí anj e píni níwíarimí Jerusaremí nání nuríná Samariayí anj obaxí wíyo xwíyá yayí neainaríjipi wáf nura múrogísisíxíni.

Piripo áamá Itiopia dínj womí uréwapíyinjí náníríni.

²⁶ Piripomí anjánj Ámínáoáyá wo nurírí re uríinjínigini, “Joxí níwíarínímeámí óf Jerusaremí dání anj Gasayí ríníjípimi nání iníjyí —Óf ayi áamá dínj meanje iníjyíríni. Ayi tñj e nání ut.” urfagí ²⁷ o níwíarínímeámí nuri óyi tñj e nírémoríni weníj éyí wíninjínigini. Gapímaní Itiopia dínj wo —O Itiopiayí anjyo menweanjí Kadesíyí ríníjyá amípi ayá tñj imóníinjí nípíní mewéjo, ayí oríní. O Jerusaremí dání Goríxomí yayí seáyimí numero baríinjagí wíninjínigini. ²⁸ O ámí xegí anj e nání nuríná karí osí íropearíjípimi éf níjweamáná xwíyá Goríxoyá wáf rókíamoagí Aisaiao nírírí eanjípi fá níróa waríinjagí ²⁹ kwíyí Goríxoyápi Piripomí re uríinjínigini, “Joxí nuri osí íropearíjípimi íjweanjomí wímeat.” urfagí ³⁰ Piripo anjíní mírí nuri anjwí e dání arfá wíyí wíjínigini. O wáf rókíamoagí Aisaiao nírirí eanjípi fá níróa waríinjagí arfá níwírí re uríinjínigini, “Joxí fá roaríjipi míkípi nání ríxa níjía nímonímáná ríroaríjíní?” urfagí ³¹ o re uríinjínigini, “Ámá wo máníepísipa nerfínáyí, aríge nerí míkípi nání nioní nígípi níjía imónímíni?” nurrí re uríinjínigini, “Joxí níxemónapírí nioní tñní onjweají.” uríinjínigini. ³² Xwíyá Bíkwyí éáninjí o fá roaríinjagí arfá wíjípí, ayí rípiríni, “Sípísípí nípíkianíro nání níméra waríjápa omí ení axípi níméra ugíawíxíni. Sípísípí miáyo fá wíwákwímí yaríná ogenj bí níraríjipa o ení axípi manj bí níyoáomíjínigini. ³³ Ayá imímí wíkaríná ámá wo nurakírí ‘fíwí bí menjoríni.’ muríinjínigini. Nípíkianá xwíyá tñj bí tñní mánjweanjí nání xegí ámá imónígíyá wíwaníjyí wíkaríjgípi nání go áwanj urínírfání?” xwíyá o fá roaríinjagí wímeanjí ayí apíríni. ³⁴ Itiopia dínj gapímano Piripomí yaríní níwírí re uríinjínigini, “Wáf rókíamoagí nírirí eanjí apí xewaníjo nání nírirí eanjíraní? Ámá wo nání nírirí eanjíraní? Joxí ananí áwanj níriréni?” urfagí ³⁵ Piripo xwíyá Bíkwyí éáninjí ámáo fá rófpímí dání iwamíro nuréwapíya nuri Jisaso nání repíyí wíjínigini.

³⁶ Awáú síni nerímeánímí óf ayimí nuri inígí wú wearíj e nírémorí Itiopia dínj gapímano re uríinjínigini, “Síjwí wíneí. Inígí e wearíní. Nioní ‘Wayí omeámíni.’ nínimónírínáyí, pí nírakíonjwírarárininjagí nání wayí mímeapa epaxí imónímíni?” urfagí ³⁷ [Piripo re uríinjínigini, “Joxí dínj bí bí mamó Jisasomíni dínj níwíkwírorínáyí, ananí wayí meapaxí imóníríni.” urfagí o re uríinjínigini, “Jisáí Kiraiso Goríxomí xewaxoríní.” níyáiwírí nání dínj wíkwíronjíní.” nurrí] ³⁸ osí íropearíjípimi omíj mearíjomí “Re íkwíroárei.” nurrí Piripo tñní Itiopia dínj tñní nayoari inígíyá nání níwerí nípáwírí e dání Piripo ámá omí wayí umeainíjínigini. ³⁹ Wayí numeairí awáú inígíyá dání nímínímeámí peyaríná re eníjínigini. Kwíyí Ámínáoáyápi Piripomí anjíní ménapíjínigini. Anjíní ménapáná Itiopia dínj gapímano Piripomí ámí síjwí bí máníjpa nerí aiwí óf xegí waríjyímí nuríná yayí néra uníjínigini. ⁴⁰ Piripo weníj éyí wíninjínigini. “Anj xegí yoí Asídotí ría rémóini?” níyáiwírí e dání nuríná anj óf e apí apí íkwíroníjyá xwíyá yayí neainaríjipi wáf nura ní múrorí anj yoí Sisaria ríníjípimi rémoníjínigini.

¹ Soro sɪnɪ ámá Jisasomɪ xɪdarigfáyɪ pɪnɪ wíarɪrɪxɪnɪrɪ éf nɪremorɪ re nɪra nemerɪná, “Jisasomɪ anɪɲɪ nuxɪdɪrónáyɪ, mɪyɪfó rárárɪnɪɲyónɪɲɪ urɪkwɪnáná pɪpɪkɪmɪ wianɪwárɪnɪ.” nɪra nemerɪná apaxɪpánɪɲɪ imónɪgɪfáyo seáyɪ e wimónɪɲo tɪɲɪ e nánɪ nurɪ ² omɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ anɪ yof Damaskasɪ nánɪ nurɪ Judayene negɪ rotú anɲyo awí eánɪgɪfáyɪ ofxranɪ, apɪxɪfrani, gɪyɪf gɪyɪf óf Jisaso tɪámɪnɪ inɪɲɪɲyɪmɪ xɪdarɪɲagfá nɪwɪnɪrɪná fá nɪxɪrɪrɪ gwɪ nɪjɪrɪ Jerusaremɪ re nánɪ nɪmeámɪ bɪmfá nánɪ joxɪ payɪ bɪ Judayenyá rotú anɪ wíwá wíwámɪ mewegfáwa nánɪ nɪrɪrɪ rɪwamɪɲɪ nearɪ nɪapowáreɪ.” nurɪrɪ o payɪ nearɪ mɪnɪ wíowáráná ³ Soro payɪ nurápɪrɪ nɪmeámɪ nurɪ nurɪ nurɪ rɪxa Damaskasɪ tɪɲɪ e anɲwɪ e rémóáná re enɪnɪgɪnɪ. Anɪnamɪ dánɪ wá wá nókɪenapɪrɪná omɪ wá wá wókɪárɪɲɪnɪgɪnɪ. ⁴ Wá wókɪáráná o xwɪfáyo pɪkɪnɪmeáná re enɪnɪgɪnɪ. Anɪnamɪ dánɪ xwɪyɪfá re rɪnénapɪɲɪnɪgɪnɪ, “Soroxɪnɪ, Soroxɪnɪ, joxɪ pí nánɪ nionɪ rɪkɪkɪrɪfó nɪkárarɪɲɪnɪ?” urɪfagɪ ⁵ Soro re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, joxɪ goxɪrɪnɪ?” urɪfagɪ “Nionɪ Jisasomɪ joxɪ rɪkɪkɪrɪfó nɪkárarɪɲonɪrɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ. ⁶ E nurɪrɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “E nerɪ aɪ joxɪ nɪwíápɪnɪmeámɪ anɪ apɪ ikwɪrónɪɲɪpɪmɪ nánɪ nurɪ e ɲweanáná ámá wo joxɪ aga nerɪpɪ nánɪ áwanɪ rɪrɪnɪɲo.” urarɪná ⁷ Soro tɪnɪ warɪgɪfáyɪ e nɪrówapɪmáná xwɪyɪfá bɪ mɪrɪpaxɪ nɪmónɪro xwɪyɪfá rɪnénapɪɲɪɲɪpɪ arfá nɪwiro aɪwɪ ámá womɪ sɪɲwɪ mɪwɪnɪgɪfawɪxɪnɪ. ⁸ Soro xwɪfáyo pɪkɪnɪmeáé dánɪ nɪwíápɪnɪmearɪ xegɪ sɪɲwɪ noxoarɪ nanɪrɪ aɪwɪ amɪpɪ wɪ sɪɲwɪ wɪnɪpaxɪ mɪmónɪɲagɪ nánɪ omɪ wéyo fá nɪmaxɪrɪno nɪméra nuro Damaskasɪ nɪrémoro ⁹ nɪɲwearɪná o sɪnɪ sɪɲwɪ mɪwɪnɪpaxɪ nerɪ inɪgɪfɪ nɪrɪ aɪwá nɪrɪ mepa yarɪná sfá wɪyáú wɪyɪ órɪɲɪnɪgɪnɪ.

¹⁰ Ámá Damaskasɪ ɲweanɲyɪf wo —O xegɪ yof Ananiasorɪnɪ. Jisasomɪ uxɪdarɪɲɪ worɪnɪ. Omɪ Ámɪnáo orɪɲá nupárɪrɪ “Ananiasel!” uráná o “Ámɪnáoɪnɪ, nionɪ ɲweanɲɪnɪ.” urɪfagɪ ¹¹ Ámɪnáo re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ nɪwíápɪnɪmeámɪ óf Awíaxoɪ rɪnɪɲɪɲyɪmɪ nánɪ nurɪ anɪ Judasoyáíwámɪ dánɪ ámá anɪ xegɪ yof Tasasɪ dánɪ Soroyɪ rɪnɪɲo nánɪ yarɪɲɪ wɪ. ‘O re rɪɲweanɪ?’ Yarɪɲɪf e wɪ. Aɪ agwɪ o nionɪ xwɪyɪfá rɪrɪmɪ nɪarɪɲagɪ nánɪ rarɪɲɪnɪ. ¹² O orɪɲá nɪwɪnɪrɪná re wɪnɪrɪnɪ. Ámá wo, Ananiasoyɪ rɪnɪɲo nɪwíapɪrɪ xó ámɪ sɪɲwɪ anɪnɪ nánɪ wé seáyɪ e wɪkwíarɪfagɪ wɪnɪfɪ enɲagɪ nánɪ enɪ rarɪɲɪnɪ.” urɪfagɪ aɪ ¹³ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, ámá obaxɪ ámá joxɪ nɪrarɪɲo nánɪ xwɪyɪfá rarɪɲagfá arfá wɪɲárɪnɪ. O ámá joxɪyá imónɪgɪfáyo Jerusaremɪ dánɪ sɪpɪ wɪkárɪɲɪpɪ nánɪ arfá wɪɲárɪnɪ. ¹⁴ Apaxɪpánɪɲɪ imónɪgɪfá xwéowa payɪ nearo wíowárénapɪfagfá nánɪ ámá joxɪ xwɪyɪfá rɪrɪmɪ nɪsɪrɪná yof Jisasoyɪ rarɪgɪfáyo gwɪ yɪpaxɪ nɪmónɪmɪ bɪɲorɪnɪ.” urɪfagɪ aɪ ¹⁵ Ámɪnáo re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “O gɪ inókɪnɪɲɪ omɪɲɪ nɪarɪɲo imónɪrɪ yof nionɪyápɪ nánɪ émáyo tɪnɪ wɪgɪ mɪxɪ ináyɪyo tɪnɪ dɪxɪ Isɪrerɪyo tɪnɪ wáf urɪrɪ ená nánɪ rɪxa rɪpeanɲo enɲagɪ nánɪ joxɪ ananɪ o tɪɲɪ e nánɪ ut. ¹⁶ O nionɪ nánɪ wáf urɪmearɪná rɪnɪɲɪ wɪmeanɪfápɪ nánɪ xamɪɲonɪ nɪɲfá nɪwɪrɪ wɪwapiyɪmɪfárɪnɪ.” urɪfagɪ ¹⁷ Ananiaso arfá e nɪwɪmɪ nurɪ anɲwámɪ nɪpáwɪrɪ wé seáyɪ e nɪwɪkwíarɪmáná re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Jisasomɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪrorarɪ nánɪ gɪ nɪrɪxɪmeáé imónɪɲɪ Soroxɪnɪ, Ámɪná Jisaso, óf joxɪ barɪɲɪɲyɪmɪ sɪɲánɪ simónɪɲo joxɪ ámɪ sɪɲwɪ anɪrɪ kwɪyɪf oyápɪ sɪxɪ rɪnɪmɪorɪ enɪ nánɪ nɪrówárénapɪfagɪ barɪɲɪnɪ.” uráná axɪná re enɪnɪgɪnɪ. ¹⁸ Sɪɲwɪyo yánɪɲɪf imónɪɲɪ upárɪɲɪpɪ rɪxeámioanɪgɪnɪ. Rɪxeámioáná o ámɪ píránɪɲɪf sɪɲwɪ nanɪrɪ nánɪ nɪwíápɪnɪmearɪ wayɪf nɪmeámáná ¹⁹ aɪwá nɪnɪrɪ enɪf sɪxɪ eánɪɲɪnɪgɪnɪ.

Soro Damaskasɪyo nɪɲwearɪná uréwapɪyɪɲɪf nánɪrɪnɪ.

Soro ámá Jisasomɪ xɪdarɪgɪfá Damaskasɪyo ɲweagɪfáyɪ tɪnɪ sfá wɪ nɪɲwearɪná kɪkɪfá bɪ mé re enɪnɪgɪnɪ. ²⁰ Apaxɪ mé xegɪ Judayɪfá rotú anɪ wɪ e wɪ e mɪrɪnɪɲɪfyo nɪpáwɪmerɪ Jisaso nánɪ “Ayɪ Gorɪxomɪ xewaxorɪnɪ.” urɪmɛnɪnɪgɪnɪ. ²¹ E urɪmearɪná xó rarɪɲagɪ arfá wiarɪgɪfáyɪf nɪnɪ anɲɪɲɪ ududɪ nɪwɪnɪro re nɪrɪga ugɪfawɪxɪnɪ, “Jerusaremɪ dánɪ ámá Gorɪxomɪ xwɪyɪfá rɪrɪmɪ nɪwɪrɪná yof Jisasoyɪ rarɪgɪfáyo rɪkɪkɪrɪfó nɪwɪkárɪmɪ bɪɲo, ayɪ ro menɪranɪ? Ámá re dánɪ axɪpɪ yarɪgɪfáyo enɪ gwɪ nɪyɪrɪ nɪmeámɪ nurɪ apaxɪpánɪɲɪ imónɪgɪfá xwéowa tɪɲɪ e wárɪmɪnɪrɪ bɪɲo, ayɪ ro menɪranɪ?” nɪrɪga warɪná ²² Soro wáf nurɪmerɪ píránɪɲɪf nɪrɛɲwɪpéa nurɪná xegɪ Judayo ududɪf wɪ nurekárɪrɪ “Ámá Gorɪxo yeáyɪ neayɪmɪxemeanfá nánɪ urówárénapɪɲo, ayɪ Jisasorɪnɪ.” urarɪná ayɪ o e urarɪɲɪpɪ xopɪrárɪf wɪpaxɪ bɪ mɪmónɪgɪfawɪxɪnɪ.

Judayɪf Soromɪ mekaxɪ umegfá nánɪrɪnɪ.

²³ Sfá ayá wɪ rɪxa nɪmúrómáná enáná xegɪ Judayɪf Soromɪ pɪkianɪro nánɪ awí neánɪro mekaxɪ méagfá aɪwɪ ²⁴ Soro ayɪ xó nánɪ mekaxɪ méfápɪ nánɪ arfá wíagɪ nánɪ ayɪ o éf umɪnɪrɪ nánɪ peyeáná opɪkianeyɪnɪro anɪ apɪ nɪpɪmɪnɪ ákɪɲáyo mɪdɪmɪdánɪ fɪwɪ ge ge inɪɲe ikwáwɪyɪmɪranɪ, árwɪyɪmɪranɪ, ínɪná anɲɪf awí nɪróa pwarɪɲagfá aɪwɪ ²⁵ xegɪ uréwapɪyarɪɲyɪf re egɪfawɪxɪnɪ. Rɪxa sfá yɪnɪɲáná Soromɪ soxɪ fá xwé wúmɪ nɪmíarɪmáná

gwí nájimáná ákíñjáyó seáyí émi dání awayini nímamówára wepínáná o xwáf mfdé dání niroámínimeámi uñinigíní.

Soro ámi Jerusaremí nání uñí nániríní.

²⁶ Soro ríxa Jerusaremí nání nuri e nírémómáná xewaníño ámá Jisasomí xfdarigfáyf tñní gwiaumf oinímínirí yarfná ayf “O ení nene tñní Jisasomí xfdaríñwáyf womani.” nýaiwiro wáyf níwiéra waríñogfá aiwí ²⁷ Banabaso omí sanf nuráprí wáf wurimeiarigfáwa tññf e nání níríwírimeámi nuri Soro óf e nuri Ámináomí síñwáf wínirí o tñní xwíyáf rínirí enjpi nání repíyáf wirí o Damasikasi nñjwearí Jisaso nání wáf nurífná ayá igígf mé uraríñpí nání repíyáf wirí enjínigíní. ²⁸ E eníná dání Soro Jisasomí dññf wíkwíroarigfáyf tñní gwiaumf níníro ananí Jerusaremí anj nípímíní nemeífná ayá igígf mé Áminá Jisaso nání nuréwapíya nuri yarfná ²⁹ Judayf émayf tfámíní xírígíyáf níwíápínimearo re egfawixíní. O tñní xwíyáf xímíxímí níníro míxí nírínífnásáná ríxa “Omí piyo dání pikianíréwíní?” níríníro e yaníro yaríñogfá aiwí ³⁰ Jisasomí dññf níwíkwíro nání xegf xexírímeá imónígíyáf omí owikáraneyíníro rínarígíapí nání níjáf nímonímáná omí nímeámi anj yof Sisaria nání níwero e dání anj Tasasí tññfíní nání urowáraugfawixíní.

³¹ Ayínání ámá Jisasoyá síyíkf imónígíá Judia píropenísíyo ñweagfáyíraní, Gariri píropenísíyo ñweagfáyíraní, Samaria píropenísíyo ñweagfáyíraní, nñní níyopiyáírí nñjwearo dññf síkfkf nomíxíga nuróná Ámináo nání wáyf wiro kwíyáf Goríxoyapí arírá wirí yarfná ámá síñf wíní wíní níkumíxíga ugíawixíní.

Pitao Iniasomí nanf imíxíñf nániríní.

³² Pitao anj apí apí ikwíróñíñíyo nemeífná anj yof Ridayf ríníñpímí nání níwerí nírémorí ámá Goríxoyá imónígíá e ñweagfáyf tñní nñjwearífná ³³ ámá wo —Xegf yof Iniasoyí ríníñoríní. Xegf enj nñní síwímí enj enjagí nání ikwíñwíyo wenjáná xwiogwí wé wúmí dññf wáu wo múroñoríní. O ikwíñwíyo wenjagí Pitao síñwáf níwínirí ³⁴ re uríñinigíní, “Iniasé, Jisasí Kiraiso píráníñf símíxíagí nání níwíápínímearí díxí ikwíñwí kfoáret.” uráná re enjínigíní. O axíná wíápínímearo enjínigíní. ³⁵ Níwíápínímearí emearíñjagí ámá anj apí Ridayf ríníñpímí dññfí tñní ámá ayoxf Saroníyí ríníñpímí ñweagfáyf tñní omí síñwáf e níwíníro nání níkínímóníro Ámináo tfámíní dññf wíkwíroogfawixíní.

Pitao uráná Tabitaí wíápínímeañf nániríní.

³⁶ Anj yof Jopayí ríníñíyo apíxí Jisasomí xfdaríñf wí —Í xegf yof Tabitaíríní. Gíríkíyí pfné tñní Dokasíríní. Í kíkííá bí mé aníñf míní ámá uyípeayf imónígíáyo nání ayá níwianírí nání sanf nurápa waríñiríní. ³⁷ Í Pitao síní Ridayo ñweañáná símíxí níwerí penínigíní. Péagí píyímí píráníñf ígfá nearo anj awawá ikwíróñíñíyo seáyí émi nítímáná ³⁸ “Pitao anj yof Ridayo ñweaní.” rínaríñogfá arfá níwíro Jopa anj apímí dání anjwí e enjagí nání Jisasomí xfdaríñf wígf waúmí urowáraná awáu nuri waunf ríxíñf re urígíxíxíní, “Joxí nene tññf e nání beí. Síñí mepaní.” uráfagí ³⁹ Pitao níwíápínímeámi awáu tñní níbro anj e rémóáná ayf anj awawá seáyí émi ikwíróñíñf wámí nání nípemeámi nípeyíro apíxí anj imónígííwa xfo roñe anjwí e éf nírómáná ñwáf nearo rapírapf alkf amípí nñní í síní wíyáf tñní nñjwearífná imíxagípf síwá níwía warfná ⁴⁰ Pitao ayo “Wáfíní nání peyeápyí.” nurowárimáná xómíñf níyíkwírí Goríxomí yaríñf níwimáná apíxí píyí wenfíní nñkínímónírí re uríñinigíní, “Tabitaíxí, wíápínímeat.” uráná re enjínigíní. Í ríxa síñwáf noxoarí Pitao ñweañagí níwínirí sá wíráriníñe dání níwíápínímearí éf ñweañinigíní. ⁴¹ Níwíápínímearí éf ñweááná Pitao imí wéyo fá níxírímáná nímfeyoarí ámá Goríxoyá imónígíáyo tñní apíxí anjwamí tñní ení ríwíwá nurírí ríxa íwíapáná í ámí síñf úagí nání ayo míní wíñinigíní. ⁴² Pitao e éfpí nání ámá anj Jopayí ríníñe nímíní ñweagfáyf arfá níwíáríróná obaxf wí Ámináomí dññf níwíkwíróa ugíawixíní. ⁴³ O sfá ayá wí Jopa níwerífná ámá wo tñní —O xegf yof Saimonoyí ríníñoríní. Burímákáu wará enj erí yeáyí imíxírí yaríñoríní. O tñní ñweagfíríní.

10

Anjñajf wo Koniriasomí síñjání urónapíñf nániríní.

¹ Anj yof Sisariayí ríníñpímí ámá wo —O xegf yof Koniriasoyí ríníñoríní. Émayf porísf símíñf níwíníro axe gwí mónígíá Itariyí ríníñíyo seáyí e imóníñfíyí woríní. ² “Goríxomí píráníñf ouxfdmíní.” nýaiwirí aníñf míní yaríñoríní. O tñní ámá xegf anjño ñweagfáyf tñní Goríxo nání wáyf níwíníro nání Judayf uyípeayíyo sanf urápayírí nígwí mñní wiayírí yaríñoríní. Íníná Goríxomí xwíyáf rírímí wiayaríñoríní. ³ O

sfá wiyimí 3:00 p.m. imónináná orinǎ anǎnǎj Gorixoyá wo nǎwimeari re urinǎiginǎ, “Koniriasoxinǎ!” urǎgǎ ⁴ o sǎnǎwǎ agwǎ nǎwǎnǎrinǎsǎnǎ sirǎ nǎpǎkinǎri re urinǎiginǎ, “Áminǎoxinǎ, pǎrinǎ?” urǎgǎ anǎnǎjo re urinǎiginǎ, “Gorixo xwiyǎ joxǎ rǎrǎmǎ wiyarǎnǎjǎ arǎfǎ sirǎ uyǎpeayǎyo sanǎj nǎurǎpǎrinǎ mǎnǎ wiyarǎnǎjǎ sǎnǎwǎ ranǎri nerǎ nǎnǎ yayǎ wǎnarǎnǎgǎ nǎnǎ nǎrowǎrenǎpǎnǎjǎ. ⁵⁻⁶ Agwǎ joxǎ ámǎ wo Saimonoyǎ rǎnǎnǎjǎ —O xegǎ yǎfǎ bǎ Pitaorǎnǎ. O ámǎ burǎmǎkǎu warǎ enǎ eri yeayǎ imǎxinǎri yarǎnǎ Saimonoyǎ rǎnǎnǎjǎ anǎ rawǎrowǎ imǎnǎjǎpǎ tǎnǎ mǎrinǎnǎjǎwǎmǎ nǎweanǎ. Omǎ wirǎmiaupǎri nǎnǎ Jopa nǎnǎ ámǎ wamǎ urowǎrei.” ⁷ Anǎnǎjo e nǎurǎmǎ úánǎ Koniriaso xegǎ anǎjǎwǎmǎ omǎnǎjǎ wǎiarǎgǎyǎfǎ waúmǎ “Eǎnǎ.” nǎurǎri sǎmǎnǎjǎ wǎnarǎnǎjǎ xǎo tǎnǎ anǎnǎjǎ minǎ emearǎnǎjǎ womǎ enǎ —O “Gorixomǎ pǎrǎnǎnǎjǎ ouxǎdǎmǎnǎ.” nǎyǎiwǎri anǎnǎjǎ minǎ yarǎnǎjǎ. Omǎ enǎ “Eǎnǎ.” nǎurǎri awamǎ ⁸ amǎpǎ nǎnǎ anǎnǎjo urǎpǎ nǎnǎ repǎyǎ nǎwǎmǎnǎ Jopa nǎnǎ urowǎrinǎiginǎ.

Pitao ikwǎkwǎ nǎyǎrǎri wǎnǎnǎjǎ nǎnǎrinǎ.

⁹ Sá wegǎfáwa wǎfǎpǎ tǎnǎ nǎwǎiǎpǎnǎmeámǎ nuro nuro sǎnǎ óf e nuroná Jopa tǎnǎ e anǎwǎ e rémoanǎro yarǎnǎ Pitao ikwǎwedǎ imóninánǎ Gorixomǎ xwiyǎfǎ rǎrǎmǎ wimǎnǎri nǎnǎ anǎ xǎo wearǎnǎjǎwǎmǎ wǎiwǎyo nǎxéga nǎpǎyǎri anǎ rǎfǎwǎ seáyǎyo ikwǎrónǎnǎjǎ dánǎ e yarǎnǎ ¹⁰ agwǎ wǎagǎ “Áiwǎ onǎmǎnǎ.” nǎwimónǎri aí ayǎ áiwǎ sǎnǎ rǎyamǎ yarǎnǎ ikwǎkwǎ nǎyǎrǎri ¹¹ wenǎnǎjǎ yǎnǎfǎyǎfǎ wǎnǎnǎiginǎ. Anǎnǎmǎ dánǎ óf ninǎmǎnǎ rapǎrapǎ xwé wúnǎnǎjǎ imónǎnǎjǎ bǎ mǎdǎnǎ biaú mǎdǎnǎ biaú fǎ nǎxinǎmǎnǎ xwǎfáyo nǎnǎ awayǎnǎ nǎmamówǎra wǎpǎnǎnarǎnǎjǎgǎ nǎwǎnǎri ¹² rǎxa xwǎfáyo ikwǎrǎnǎnǎ wenǎnǎjǎ éyǎfǎ wǎnǎnǎiginǎ. Nanǎwǎ xwé xǎxegǎnǎ tǎnǎ amǎpǎ agwǎ tǎnǎ napéa warǎnǎjǎ tǎnǎ inǎ xǎxegǎnǎ tǎnǎ iwǎfǎpimǎ wenǎgǎ wǎnarǎnǎ re enǎiginǎ. ¹³ Xwiyǎfǎ bǎ nǎrinǎnǎpǎri re urinǎiginǎ, “Pitaoxinǎ, nǎwǎiǎpǎnǎmearǎ nanǎwǎ apǎ nǎpǎkiri nei.” urǎgǎ aí ¹⁴ Pitao re urinǎiginǎ, “Áminǎoxinǎ, aga oweot. Nanǎwǎ Judayene nǎwǎ ikaxǎ eǎnǎnǎjǎpimǎ dánǎ ‘Nwǎfǎrinǎ.’ rǎnǎnǎjǎ, ayǎ nǎninǎri piǎxǎ neǎnǎpǎxǎ imónǎnǎjǎpǎri sǎnǎ mǎnǎfǎonǎ enǎgǎ nǎnǎ joxǎ nǎrǎfǎpǎ wǎ emǎméinǎ.” urǎgǎ ¹⁵ xwiyǎfǎ ámǎ bǎ re rǎnǎnǎpǎnǎiginǎ, “Gorixomǎ rǎxa ‘Nwǎfǎ mimónǎnǎ.’ rǎrǎfǎpǎ nǎnǎ sǎnǎ dǎnǎjǎ re mǎyǎiwǎpanǎ, ‘Nǎnǎrǎnǎyǎfǎ, sǎnǎ ayǎ nǎninǎri piǎxǎ neǎnǎpǎxǎ imónǎnǎjǎpǎri fǎnǎ?’ mǎyǎiwǎpanǎ.” rǎnǎnǎpǎnǎiginǎ. ¹⁶ Pitao sǎnǎwǎ wǎnǎri arǎfǎ wirǎ épǎ axǎpǎ biaú bǎ nǎwǎnǎyimǎnǎ enǎnǎ re enǎiginǎ. Iwǎfǎpǎ apaxǎ mé nǎpǎyǎri anǎnǎmǎ áinǎnǎiginǎ.

¹⁷ Pitao ikwǎkwǎ nǎyǎrǎri wǎnǎfǎpǎ nǎnǎ “Pǎ nǎnǎ rǎfǎ wǎnǎnǎ?” nǎyǎiwǎri ududǎ ayǎ wǎ nikǎrǎga warǎnǎ re enǎiginǎ. Ámǎ Koniriaso xǎo tǎnǎ e nǎnǎ wáf urowǎfǎfáwa anǎ wǎyo Saimonoyǎ anǎ nǎnǎ yarǎnǎjǎ nǎwǎiǎra nǎbǎmǎnǎ rǎxa ákinǎjǎ fǎwǎ e nǎrónǎpǎro ¹⁸ rǎfǎiwǎ re rigǎfawixǎnǎ, “Ámǎ Saimono ámǎ yǎfǎ bǎ Pitaoyǎ rǎnǎnǎjǎ re rǎnǎweanǎ?” rǎfǎiwǎ e rǎrǎnǎ ¹⁹ Pitao ikwǎkwǎ nǎyǎrǎri mǎfǎpǎ nǎnǎ “Pǎ nǎnǎ rǎfǎ wǎnǎnǎ?” nǎyǎiwǎri dǎnǎ e pǎkinǎrǎnǎ Gorixoyǎ kwǎyǎpǎ omǎ re urinǎiginǎ, “Arǎfǎ nǎ. Ámǎ waú wo joxǎ símeanǎro nǎnǎ pǎfǎ siarǎnǎjǎ. ²⁰ Wigǎ dǎnǎjǎfǎo dánǎ marǎfǎ, nǎwǎnǎnǎjǎnǎ awa joxǎ sirǎmǎnǎpǎri urowǎrenǎpǎfǎ enǎgǎ nǎnǎ joxǎ nǎwǎiǎpǎnǎmeámǎ nǎwǎpǎnǎri dǎnǎ obǎbaxǎ ‘Pǎ nǎnǎ rǎfǎ yarǎnǎjǎ?’ mǎimó anǎnǎ awa tǎnǎ nǎkumǎxinǎri nawǎnǎ úpoyǎ.” urǎgǎ ²¹ Pitao awa rogǎ nǎnǎ nǎwǎpǎnǎri re urinǎiginǎ, “Arǎfǎ nǎpoyǎ. Ámǎ soyǎné pǎfǎ yarǎgǎo, ayǎ nionǎ nǎnǎ yarǎnǎjǎ. Soyǎné pí nǎnǎ bǎfoyǎnǎrinǎ?” urǎgǎ ²² awa re urǎgǎfawixǎnǎ, “Koniriaso —O porǎsǎ 100 imónǎgǎfáyo seáyǎ e wimónǎnǎjǎ. Ámǎ wé rónǎnǎjǎ nimónǎri Gorixomǎ wáyǎ wǎrǎnǎjǎ. Dǎxǎ Judayǎfǎ nǎnǎ ‘O ámǎ nanǎjǎ.’ rǎrǎgǎforǎnǎ. Omǎ anǎnǎjǎ wo re urǎnǎpǎnǎiginǎ, ‘Joxǎ xwiyǎfǎ o rǎrǎnǎfǎpǎ arǎfǎ wirǎfǎ nǎnǎ omǎ wirǎmiaupǎri nǎnǎ dǎxǎ wamǎ urowǎrei.’ urǎnǎpǎnǎ nǎnǎ bǎwǎonerǎnǎ.” urǎgǎfǎ ²³ Pitao “Anǎnǎ nǎwǎiǎpǎro nionǎ tǎnǎ sǎ oweaneyǎ.” urinǎiginǎ.

Pitao Koniriasoyǎ anǎjǎwǎmǎ nǎnǎ unǎfǎ nǎnǎrinǎ.

Sá weǎo wǎfǎpǎ tǎnǎ nǎwǎiǎpǎnǎmearǎ awa tǎnǎ nuroná ámǎ Jopa dǎnǎjǎ Jisasomǎ dǎnǎjǎ nǎwǎkwǎrǎro nǎnǎ xexǎrǎmeá imónǎgǎfáwa tǎnǎ nawǎnǎ nuro ²⁴ ófǎmǎ sfá wǎyi wegǎfáwa nǎwǎiǎpǎnǎmeámǎ warǎnǎ Koniriaso xegǎ xexǎrǎmeáyǎfǎ tǎnǎ xegǎ nǎkumǎxinǎri emearǎgǎyǎfǎ tǎnǎ awǎ neaǎrǎmǎnǎ wenǎnǎjǎ nerǎ nǎweanǎnǎ Pitao anǎ apimǎ Sisariayǎ rǎnǎnǎjǎpimǎ nǎrǎmori ²⁵ anǎ Koniriasoyǎiwǎmǎ pǎwimǎnǎri éyǎfǎ o Pitao tǎnǎ nerǎmeǎnǎrǎnǎ oyǎ sikwǎ tǎnǎ e nǎpǎkinǎmearǎ mǎnǎjǎ xwǎfáyo ikwǎronǎiginǎ. ²⁶ E éagǎ aiwǎ Pitao omǎ árfǎwǎ numearǎ re urinǎiginǎ, “Joxǎ nǎwǎiǎpǎnǎmearǎ éfǎ roǎ. Nionǎ enǎ sa ámǎ wonǎrinǎ.” nǎurǎri ²⁷ o tǎnǎ xwiyǎfǎ nǎrǎnǎri nerǎmeǎnǎmǎ nǎpǎwǎrǎnǎ ámǎ obaxǎ awǎ neǎnǎro nǎweanǎgǎfǎ nǎwǎnǎri ²⁸ re urinǎiginǎ, “Judayene re rǎnarǎnǎwǎpǎ nǎnǎ émǎyǎné xamǎnǎfǎnǎ enǎ nǎjǎfǎ imónǎnǎjǎ, ‘Nene émǎyǎfǎ tǎnǎ gwǎiumǎ nǎnǎrǎnǎnǎrǎnǎ, xwiyǎfǎ nǎnǎweanǎnǎrǎnǎ, apimǎ dánǎ negǎ nǎwǎ ikaxǎ rǎnarǎnǎwǎpimǎ wǎiakǎrǎnǎjǎwǎnǎ.’ E rǎnarǎnǎwǎpǎ nǎnǎ xamǎnǎfǎyǎné nǎjǎfǎ imónǎnǎjǎ. E nerǎ aí Gorixo nionǎ re oyǎiwǎnǎri orǎnǎ nǎpǎrǎnǎiginǎ, ‘Émǎyǎfǎ aí wo tǎnǎ gwǎiumǎ minǎpǎxǎ mimónǎnǎ.’ E oyǎiwǎnǎri orǎnǎ nǎpǎrǎnǎjǎ enǎgǎ nǎnǎ ‘Émǎyǎfǎ tǎnǎ gwǎiumǎ nǎnǎrǎnǎ piǎxǎ eǎnǎpǎxǎrǎnǎ.’ wǎ sǎnǎ rǎpaxonǎmǎnǎ. ²⁹ Gorixo síwǎ éninǎjǎ nífǎ enǎgǎ

nání áamá rowa nioní niri-meaniro bání nioní urakimíní wí murí sa arfá níwiri ními bífanigíní. Ayínání yaríní bí oseaimíní. Pí nání niri-meafoníní?" urfagi³⁰ Koniriaso re uríniginíní, "Nioní agíná ayimíní sfápi tñí xixeni reyáiná 3:00 p.m. imónínjáná aní riwámí dání Gorixomí xwiyfá rírimí wiarfáná re eniginíní. Áamá rapírapí xwínfá eaaríní yíní wo níronapí³¹ re níriniginíní, 'Koniriasoxíní, joxí Gorixomí yaríní wiaríní arfá sirí joxí áamá uyípeayí arírá wiyaríní sñwí ranírí nerí nání yayí wiaríní joxí nání nírowárenapí³². Agwí joxí áamá wo Saimonoyí ríníjomyí —O xegí yofí bí Pitaoríní. O áamá burímákáú wará ení erí yeáyí imíxírí yaríní Saimonoyí ríníjomyá aní rawírawá imanípá tñí míríníwámí nweaní. Omí wirímiaupírí nání Jopa nání díxí wamí urowárei.' nírfagi³³ nioní síní mé aníní áamá wa joxí sirímieapírí nání urowáraná joxí naní nerí awa tñí bífíní. Agwí nene Ámínáo 'Xwiyfá ayo urfíríxíní.' rírinípi nípiní arfá wianírane nání Gorixoyá sñwí aníne dání awí neánárirane nweanwíní." uríniginíní.

Pitao aní Koniriasoyáiwámí dání uréwapíyíní náníní.

³⁴ Pitao maní níyoámorí re uríniginíní, "Xámí nioní Gorixo yarínípi nání majfá nerí aiwí agwí ríxa níjfá imóníní. O wí sfmí sfmí e nímerí anímí yarfání epaxomaní. ³⁵ Omí wáyí wíro wé róníj ímónínípi ero yarígí gíyí gíyí gwí wírí wírímí dání ímónígíyí aiwí xfo tífámíní bání ananí yayfíní níwiri umímínaríní. ³⁶ Xwiyfá Gorixo Isírerene yaní neaiapíní rípi nání seyíné ríxa níjfaríní. Jisasí Kiraisomí —O Ámínáo nímonírí áamá níyoní seáyí e wímóníjoríní. Omí díj wíkwíroarínwápmí dání Gorixo tñí píyí wírínípaxí ímóníní. ³⁷ Jono xámí wayí xegí umeainípi nání wáf nememáná enáná Garírí dání iwamfó nímogá bírí Judia píropenísyoyí amí amí ímónímérí enípi nání xamíníyíné níjfaríní. ³⁸ Nasaretí dání Jisasó nání raríní. Omí Gorixo nírfearí xegí kwíyípi wírí ení síxí weámíxírí éaná o Gorixo díj ukíkayonagí nání nemeríná ámayo naníní níwírí áamá obo díj níxíxérorí sípí wíkararíníyoyí níyoní naní imíxíménípi nání seyíné ríxa níjfaríní. ³⁹ Amípi o negí Judayí aníyo erí negí aní xwé Jerusalemípi dání erí enípi wone sñwí wíaronwáone riwoneríní. Omí nípíkíróná yoxáyo yekwíroárfagí aí ⁴⁰ sfá wíyáú wíyí nórímáná enáná Gorixoyá díjnyoyí dání níwíapínímearí áamá sñwí aníge dání sñjání wímóníní. ⁴¹ Gí áamá Judayí nfní sñwí aníge dání marfái, áamá Gorixo enjáná dání sñwí wínarórfíxíní neaeyíronje —None o xwáripáyo dání níwíapínímeámáná enáná o tñí inígí nírane aiwá nírane enwáoneríní. Noneyá sñwí aníjwáe dání sñjání níneaimónírí ⁴² sekaxí re nearíniginíní, 'Soyfíné nioní nání ámayo wáf uríméro "Áamá sñjí nweagfáyo tñí níxa pegfáyo tñí níyoní áwíní e níjweámáná wí yarígípi eyeyírómfí ená nání Gorixo rípeanjo, ayí oríní." Áwaní e uríméro érfíxíní.' ⁴³ E nearíno nání wáf nírokiamaogfá nfní re nearagfóríní, 'Áamá omí díj wíkwírófáyí nfní xfo wíjípímí dání Gorixo ananí yokwarímí wíaríní. nearagfóríní." uríniginíní.

Émayo Kwíyí Gorixoyápi wáiníní náníní.

⁴⁴ Pitao xwiyfá apí síní nura warfáná re eniginíní. Áamá xwiyfá o rarínípi arfá wiarígíyoyí níyoní kwíyí Gorixoyápi wáiníní. ⁴⁵⁻⁴⁶ Kwíyí Gorixoyápi wáináná Judayí Jisasomí díj wíkwíroarígí Pitao tñí bífáyí weníní éfáyí wínígwíawíxíní. Xwiyfá arfá wiarígí tíyí ríxa píné xixegíní ayí majfá ímónígíyí ríro Gorixomí seáyí e umero yaríníjagí níwíníro nání re yayígwíawíxíní, "Gorixo xegí kwíyí émayo sípí níwí nene xwé ayá wí neaiapínípa ayo ení anfá axípi rífa wiaríní?" níyáiwíro ududf níkaríga warfáná Pitao re uríniginíní, ⁴⁷ "Áamá kwíyí Gorixoyápi wáiní tíyí inígí tñí wayí meapaxí mímoníjoi.' go ríníjoi? Oweoi, kwíyípi nene neaainínípa axípi wáiní enagí nání áamá wo e rípaxí mímoní. núrírí ⁴⁸ sekaxí re uríniginíní, "Áamá tnyoyí Jisasí Kiraisomí díj wíkwíroaríníjagí nání wayí umeaipoyí." uráná ayí "Joxí nene tñí sfá ámí wíní re onweaneyí.' neaimónaríní." urígwíawíxíní.

11

Pitao Koniriasoyá aníwámí enípi Jerusalemí dání áwaní uríní náníní.

¹ Wáf wurimeiarigfáwa tñí áamá Jisasomí díj níwíkwíróro nání xexíríméainíní ímónígí Judia píropenísyoyí wí e wí e nweagfáyí tñí xwiyfá rípi rínarínjagí arfá níwíro "Émayí ení Gorixoyá xwiyfápi arfá níwíro díj wíkwírófíxíní." rínarínjagí arfá níwíro nweanáná ² Pitao Jerusalemí nání níyírí rémóáná xegí Judayí wí —Ayí Jisasomí díj níwíkwíróro aiwí re rarígíyíríní, "Émayí Jisasomí díj níwíkwírórórná iyí sfmí sfó níwákwiníro nene ímóníwápa nímonírórná, ayí ananíríní." rarígíyíríní. Ayí wí Pitaomí míxí núríró ³ re urígwíawíxíní, "Joxí pí nání negí yaríníwápi ogámí nerí émayí,

iyf sfmí sfó m>wákwínpa egfáyf tñi gwiaumf ninrñi nawíni aiwá nññiginñi?” uráfga aí ⁴ Pitaó xámi imóné dání repiyf n>wiéra nurí nurenjwépéa nurfná re urññiginñi, ⁵ “Nioni añf yof Jopayo nñjwearí Gorixomi xwiyfá rñrñmí n>wirfná ikwíkwí n>yárñi orññá n>páráná wenññi yánfáyf wñññaniginñi. Rapñrapñ xwé wñññi imónññi bí midání biaú mñdání biaú n>xñrñmáná aññnamí dání awayinñi nñmamówáríga weaparññagí n>wñññi nioni tññi e ikwiárñénapáná ⁶ rapñrapñ iwáf inññmí piránññi sñjwí owññmññi inñmí sñjwí agwí wññfáyf wñññaniginñi. Nanjwí áamá twf mearigfáyf tñni sayf tñni agwí tñni níropéa warññfáyf tñni inñ tñni inñmí wenjagí n>wñññfná ⁷ aññnamí dání xwiyfá re rñnénapññagí arfá wññaniginñi, ‘Pitaoxñni, n>wiápnññmearí nanjwí apí n>pikiriñi nei.’ nñrññagí arfá n>wirí aí ⁸ nioni re urññaniginñi, ‘Ámináoñni, amipñi “N>wárñni.” rñññññi, nññrñfná piáxf eánñpaxf imónñññi sññi iwamfó gígf bí meáonñññi. Aga wí nñmñméññi.” urfagí aí ⁹ xwiyfá aññnamí dání rñnénapññi amí bí nñrñnénapññi re nñrñnénapñññiginñi, ‘Gorixoni rñxa “N>wá mñmónñni.” rárñpñ nání joxí sññi dññi re mñyaiwipañi, ‘Nññrññáyf, sññi ayá nññññi piáxf neánñpaxf imónññni.” mñyaiwipañi.’ Xwiyfá e nññrñnénapññmáná ¹⁰ xwiyfá apí axfñpi biaú bí nññrñnénapññmáná írññwáfpi amí aññnamí nání mñxeánénapñññññi. ¹¹ Mñxeánénapññá axíná re enññiginñi. Áamá waú wo —Awa Sisaria dání nioni tññi e nání urowárññawarññi. Awa aññ none wearññjwáiwámí rémónapññgawixññi. ¹² Rémonapññá kwíyf Gorixoyápi re nññññiginñi, ‘Joxí awa tñni ananí uí. Awa tñni nawíni nuróná dññi kíkímí nimóga nurí “Pí nání áamá rowa tñni warñññi?” mñyaiwipañi.’ nñrññagí nioni tñni áamá Jisasomí dññi n>wíkwíróro nání nñrññfmeá imónññgá wé wñmí dññi wo rowa tñni nurane áamá nioni nání urowárññapfóyá aññwámí páwíáná ¹³ o xegf aññyo aññññi wo sñññi n>wimónññi urñññi nání repiyf nñneairí re nearñññiginñi, ‘Añññajo re nññññiginñi, “Díxf áamá wa Saimonomí —Oyá yof bí Pitaorñni. Omí wirñmñaupññi Jopa nání urowárei.” nññññi ¹⁴ re nññññiginñi, “Xwiyfá o nñbññi rñññññi joxí tñni áamá joxiyá aññwámí wearññgáf tñni arfá wipñññpimí dání Gorixó yeáyf seayimñxeamññññi.” Añññajo e nññññiginñi.’ nearññagí ¹⁵ nioni xwiyfá iwamfó uréwapññarfná re enññiginñi. Kwíyf Gorixoyápi nene xámi nñneaimearfná neaainññpa ayo ení axfñpi wainñññiginñi. ¹⁶ Axfñpi wainññagí n>wñññi xwiyfá Ámináo nearagf rñpi nání dññi nñróñññiginñi, ‘Jono inññgí tñññi wayf seameaññagí aiwí Gorixó seyñné xegf kwíyfpi tñni wayf seameainññññi.’ rñññpi nání dññi nñróñññiginñi. ¹⁷ Gorixó nene Áminá Jisási Kiraisomí dññi n>wíkwírómáná enjána xegf kwíyfpi aññá neaainññpa áamá ayo ení axfñpi wíagí nání ‘Nioni Gorixó xegf dññño dání yarñññi pññi urakipaxorñni.’ rñseaimonarññi?” urfagí ¹⁸ awa xwiyfá Pitaó urññpi piránññi arfá n>wiwo omí amí xwiyfá bí murf Gorixomí seáyí e numeróná re rñññawixññi, “Gorixoyá dññi tñni émayf ení wígf íwí yarñññi rñññmññi nñmamoro dññi n>yñmññi imónñññi meapaxf imónñññi.” rñññawixññi.

Adiokí ñweayí wí Jisasomí dññi wíkwíróáná imónñññi nánññi.

¹⁹ Xámi Sitipenomí n>pikiróná Jisasomí dññi wíkwíróarññgáyo xeanñi n>wíkwíróro xfdñxfñdowárññ éagfá émayf aññmññi numiamoróná wí xwíá rawírawápámí enñpi xegf yof Pinisia ñwearo wí pñññwí Saipññrasi rñññññi ñwearo wí aññ bí xegf yof Adiokí ñwearo neróná xwiyfá Gorixoyápi émayo muréwapññi wígf Judayoní nuréwapññya nuro aí ²⁰ wígf wa pñññwí xegf yof Saipññrasi dání xññgáf tñni aññ yof Sairini dání xññgáf tñni Adiokí nñrémero wáf nurñmeróná émayo ení xwiyfá Áminá Jisaso nání yaf wñññpaxfpi nura emegfawixññi. ²¹ E yarfná Áminá Gorixó dññi ukñkayori enñ sñxf weámñññi yarññagí nání áamá obaxf wígf ñwíá nání yarñññi arfá nñkeamoro Ámináo tññmññi nñkññmónñro dññi wíkwírófawixññi.

²² Áamá Jerusaremí dání Jisasoyá sñyíkf imónññgáf xwiyfá rñpi rññarññagfá arfá n>wiwo “Adiokíyo émayf obaxf Jisasomí dññi wíkwíróarñññi.” rññarññagfá arfá n>wiwo nání Banabasomí Adiokí nání urowárññagfá ²³ o nurí aññ apimí nñrémorí wññññiginñi. Gorixó émayo wá n>wianññi ayo wimññarñññi n>wñññfná dññi nífá n>wñññi enñ rññmññi n>wirññi re urñññiginñi, ‘Gorixomí wí rñwí mñmó añññi mññi ayá tñni xfdññññi.” urñññiginñi. ²⁴ O áamá nanñ yarññño imónññi Gorixoyá kwíyfpi ayá wí sñxf wñññi Jisasomí dññi ayá wí wíkwírórññi yarññño enjagí nání e urñññiginñi. Áamá obaxf Ámináomí dññi wíkwírófáyf axñññi nñmónññi nñkumñññi warññagfá ²⁵ Banabaso Soro nání pñá emñññi aññ yof Tasasí nání nurí ²⁶ apimí ñweaññagí n>wñññi n>wirññmeámí bíwíaw nawíni Adiokíyo nñjwearfná áamá e dññi Jisasoyá sñyíkf imónññgáf tñni awí neaññayiro obaxf wíyo nuréwapññya nurfná xwiogwí wo awaúmi e mñronññiginñi. Adiokíyo e iná dání áamá wí áamá Jisási Kiraisomí uxñdarññgáf nání yof Kirisñññi iwamfó wñññññi.

²⁷ Iná wíá rókiamorññgá wa Jerusaremí pññi n>wiárññi Adiokí nání n>wearññro ²⁸ wígf wo Agabasoyí rñññño éf nñrorí Gorixoyá kwíyfño dání wíá nurókiamorí re urñññiginñi, “Aiwá nání xwíá tñyo nñyoní aga dñwí ayá wí ikeamónanñwárññi.” E urñññi Romíyf

míxíf ináyí Kírodiasoyí ríníño meñweañána d́wíf apí ikeamóníagfa nání ²⁹ Jisasomí x́darigfáyí woní woní x́xegfíní ńwípaxíf imóníñfpa wígf d́ñf re yaiwígíawixíní, “Negí ńríríx́meá Judía píropenísfýo ñweagfáyo arírá wianf́wá nání ñígwíf apí apí nítirane wiowárfwaníginí.” ńyayiwíro ³⁰ x́ixení e nero ñígwíf awí eáfápi Banabaso t́ñí Soro t́ñí awaú ńmeámí nuri Jisasoyá sfýikf imónígfá Jerusaremí ñweagfáyo wípenweagfáwamí ḿnín wípísfí nání wiowárfíawixíní.

12

Míxíf ináyí Xeroto Jemisomí píkirí Pitaomí gwí uyirí enj́f nániríní.

¹ Iná Judayí míxíf ináyí Xeroto Jisasoyá sfýikf imónígfáyí wíyo ríkíkírfo wíkaríní nání fá ńxírírí ² porisf wamí uráná kirá t́ñí Jonomí x́ráo Jemisomí píkgíawixíní. ³ Jemisomí píkiagfá nání Judayí yayí yaríñagfa ńwínírí Xeroto sípi ámí b́ nerí re enj́ñiginí. Pitaomí ení fá x́rínj́ñiginí. Sfá Pitaomí fá x́rínj́yí t́ñj́ná Judayí Goríxo enj́ná múronj́pi nání d́ñf mopfí nání biskerfá yisf mayf úrapí nimíxíro narígfíná omí Xeroto fá x́rínj́ñiginí. ⁴ Omí fá ńxírímáná re yaiwínj́ñiginí, “Sfá Anj́najo Neamúroagoí ríníñf ŕpi ŕxa pweáná omí gwí anj́yo dání ńmíxearí amá ńfíní sfj́wíf anígíe dání xwíríxíf numerí píkiímíginí.” ńyayiwírí gwí anj́yo nínj́wírárírfíná porisf awí eánígfá biaú biaú x́xegfíní waú waú awí mearoayípírí nání wárínj́ñiginí. ⁵ E wáráná Pitaomí gwí anj́yo awí mearoaríñagfa aí Jisasoyá sfýikf imónígfáyí Goríxo omí arírá owinínírí aníñf miní arfá rfá wé yaríñf ńwiéra ugíawixíní.

Anj́nájf wo Pitaomí gwí anj́yo dání míxearj́f nániríní.

⁶ Sfá Xeroto “Ayimí omí ńmíxearí amá sfj́wíf anígíe dání xwíríxíf uméímíginí.” yaiwínj́yí síní wá móníñáná Pítao senfá wíríkaú ńyárínímáná áwínímí sá wej́ná porisf waú mídímídání ñweari wa gwí anj́ ówanj́f ńyárímáná b́faríwámí dání awí roro enj́ná re enj́ñiginí. ⁷ Ámínáoyá anj́nájf wo ńrónapírí gwí anj́yo ṕníní ókíráná Pitaomí miwíyo saiwíarf wímínírí nání ayíñwíf núróri re urínj́ñiginí, “Joxí anj́fíní wíápíñmeaí.” uráná re enj́ñiginí. Senfá arfkaú xegí wéyo dání íkweámioanj́ñiginí. ⁸ Senfá arfkaú íkweámioagí anj́najo ámí re urínj́ñiginí, “Díxíf areríxíf yínírí sfkwíf sù yínírí eí.” nurírí o ŕxa e éaná re urínj́ñiginí, “Díxíf iyfá níkíkíyínímí ńxífdeí.” urfagí ⁹ gwí anj́ awámí dání omí númí ńpeyearí númí nuríná “Anj́najo nírí xwíyfá nírírí yaríñj́pi, ayf nepa rfá niaríní?” ḿyayíwí “Sa oríñá rfá wínj́ñiginí?” ńyayiwírí ¹⁰ awaú porisf x́fo t́ñf anj́wí e awí rogíawamí múrori j́famí awí rogíawamí ení múrori nemáná ákínj́ ówanj́f ainíxíf t́ñí imíníñínfnamí —Anamí ṕníní ńwíarímí ńpeyearíná gwí anj́yo ṕníní ńwíarímí ŕxa anj́ apí ikwíróníñj́pímí emearígfánaríní. Ana t́ñf e rémóáná re enj́ñiginí. Xegípi fkwímínj́ñiginí. Xegípi fkwímínáná ńpeyearí óf wýyimí nuríná re enj́ñiginí. Anj́najo ŕxa ṕníní ńwíarímí úaná ¹¹ Pítao xegí d́ñf fá ńxírírí re rínj́ñiginí, “Ámínáo nioní éf ńmínímínírí nání xegí anj́najo nurowárenapírí Xeroto ‘Gf enj́ eáníñj́yo dání e wíkarímíginí.’ yaiwírínj́pi pírí urakírí gf Judayí ‘Xeroto omí e wíkaríwínj́ñíní.’ ńyayiwíro d́ñf wíkwímooarígfápi pírí urakírí nerí gwí anj́yo dání ńmíxéaonrífaní? Oyí, e nióníríní.” rínj́ñiginí. ¹² D́ñf e fá ńxírímó anj́ apíxíf Maríaíyí ríníñf wíyá —Ímí xewaxo Joní Makoríní. Omí x́námí Maríaíyí ríníñj́yá anj́ iwámí nání nuri amá obaxí anj́wámí awí neánárímáná Goríxo x́fomí arírá owinínírí nání yaríñf ńwía warfna ńrémorí ¹³ ákínj́ íwí ḿfde dání iwanj́f nearí ikaxí rímákíáná apíxíf wí, anj́ iwámí x́náníñj́f nimónírí omíñf wíiaríñf wí —Í xegí yof Rodaíríní. Í iwanj́f neánírí ikaxí rímákínfagí nání gorfanírí sfj́wíf owínímínírí nuri ¹⁴ “Goxíríní?” nurírí Pitaoyá manj́ umíñj́ñíagí nání d́ñf nífá wíagí re enj́ñiginí. Xámí ówanj́f ḿwíkwíomea anj́ní nuri ayá t́ñí re urínj́ñiginí, “Pítao ákínj́ ówanj́yo b́faríwámíní dání b́raiwo roní.” urfagí ¹⁵ amá ayf re urígfíawixíní, “Jíxí xaxá nerí rarínj́níní.” urfagfa aí í axípi arfki ámí b́ t́ñí uraríná ayf re urayígfawixíní, “Pítaoyá anj́najo rfá roní?” urayaríñagfa aiwí ¹⁶ Pítao síní ówanj́f iwanj́f nearí ikaxí rímákíaríñj́agí ayf nuro ówanj́f ńkwíro wínígfíawixíní. Pítao riwo ronj́agí ńwíníro d́ñf ńyága úagfa aí ¹⁷ Pítao ayf xwíyfá mírípa oépayínírí wé ówanj́f nuyimáná Ámínáo ńwíirí gwí anj́yo dání ńmeámí nupeyearíná éfpi nání repíyí ńwíera nuri re urínj́ñiginí, “Jemisomí t́ñí negí ńríríx́meá imónígfáyo t́ñí nioní níf apí nání áwanj́f urfíríxíní.” nurírímí ńpeyearí mí nání uj́ñiginí.

¹⁸ Ríxa wáf ónáná porisf Pitaomí awí mearoarígfáwa o ḿñweañagí ńwíníro “Pítao aríge nerí rfá ujoí?” ńríníro ayá ípípfá ńñj́wírírfíga warfíná ¹⁹ míxíf ináyí Xeroto Pítao nání pfá néra nuri pfá ńmegínárímáná porisf awí mearogfá awamí yaríñf imínf ńwíarímáná ẃfamí sekaxí re urínj́ñiginí, “Awamí ńmeámí nuro píkipoyí.” Sekaxí e nuriwo Judía píropenísfýo ṕníní ńwíarímí anj́ yof Sisaria nání ńwerí e urínj́ñiginí.

Mixí ináyí Xeroto penjí nánirini.

²⁰ Xeroto áamá Taia nweáyo tñi Saidoni nweáyo tñi wikí b̄i on̄imiápi m̄iwóní ayá wí wónariñagí wigí wí awí neánarimáná o nweañe nání n̄ib̄iro xámí Xerotoyá gapimání seáyi e imónigíwá wo tñi —O xegí yoí B̄rasitasorini. O tñi xámí Xeroto wikí wónariñápi nání xwiyá nim̄ix̄iro re urigíawixini, “Joxí Xeroto wikí neaónariñápi nání omí xwiyá n̄ineauriyiri piyá neawirí. Ámá díxí mixí ináyomi s̄manwfyóniñí wurñigíwáyo aiwá b̄í yar̄iñwáone en̄agí nání r̄irariñwint.” uráná o re ur̄iñigini, “Soyné tñi nawini n̄rorane seauriyimárini.” ur̄agí awa wen̄iñí nero nweañáná ²¹ s̄fá Xeroto xwiyá im̄ix̄in̄fá nání r̄ariñyí parimóáná o mixí ináyowa yinarigíápi okiyá ninimáná xegí síá ikwianwí seáyi e im̄ix̄in̄iñnamí n̄iñwearí xwiyá r̄irim̄í wiaríná ²² ámá awí eánigíwá r̄iawá n̄ir̄iro re rayigíawixini, “Xwiyá ap̄í ámá woyá m̄irinarini. Ap̄í an̄ñamí d̄añí n̄wá imóniñí woyán̄iñí r̄inarini.” rayaríná re en̄jigini. ²³ Ayí urarigíápi nání xewan̄iño p̄r̄í n̄rakiniñí “Gorixom̄ini seáyi e numer̄í r̄poyt.” mur̄ipa éagí nání Gorixoyá an̄ñají wo r̄ñiñí wíáná agwí ayiñwí nor̄n̄á piyí omon̄igini.

²⁴ E nerí aí xwiyá Ámináoýá surf̄má mimóní s̄in̄í n̄iriga nuri nání ámá obaxí n̄ikum̄ix̄iga ugíawixini.

²⁵ Banabaso tñi Soro tñi awaumi n̄igwí r̄ipi negí n̄irix̄imeá imónigíwá Jerusaremí nweagíwáyo m̄ini w̄iisix̄in̄ri wiowarigíápi r̄ixa n̄iyár̄imáná Joní Makomí n̄iwir̄imeámí Jerusaremí p̄f̄ni n̄iwiar̄imí ámí Adioki nání yigíawixini.

13*Banabaso tñi Soromí tñi wáf ur̄imep̄isí nání n̄ir̄ip̄earo uowarigíwá nánirini.*

¹ Jisasoyá siyikí imónigíwá Adiokiyo nweáyi wigí wa wáf rókiamoarigíwá imóniro wa ur̄ewapiyarigíwá imóniro egíwá rowarini. Wo Banabasorini. Ámí wo Simiono xegí yoí b̄í Najeroyí w̄ir̄iḡorini. Ámí wo Sairini d̄añí Rusiasorini. Ámí wo Maneyeno —O gapimání Xeroto tñi nemer̄n̄á xwé iwiaroñorini. Ámí wo Sororini. ² Ayí awí neán̄iro Ámináoómi yayí n̄iwiro aiwá n̄wá nweañáná kwíyí Gorixoyápi re ur̄iñigini, “Banabaso tñi Soro tñi nioní awaú e éisix̄in̄ri wéyo fá um̄ir̄ariñápi x̄ix̄en̄í emep̄isí nání nur̄ip̄earo uowaripoyt.” uráná ³ ayí aiwá n̄wá nweáro Gorixomí xwiyá r̄irim̄í wiro néfasáná awaúmi wé seáyi e n̄iwikwix̄imáná uowarigíawixini.

Banabaso tñi Soro tñi p̄riñwí Saip̄irasipimi dání wáf ur̄imegíwá nánirini.

⁴ Awaúmi kwíyí Gorixoyápi uowarigíwá n̄weri an̄í yoí Serusia r̄in̄iñpimi dání sip̄ix̄í womí n̄ip̄ix̄emoán̄ri n̄iñweámáná p̄riñwí Saip̄irasí r̄in̄iñyimi nání nuri ⁵ sip̄ixo an̄í yoí Saramisiyí r̄in̄iñpimi iwiek̄in̄imeááná awaú sip̄ix̄íyo dání nayoari Judayíyá rotú an̄í wí e wí e m̄ir̄in̄iñyo dání Gorixoyá xwiyápi wáf nur̄imeríná Joní Mako eni san̄í nur̄ap̄imeri ⁶ r̄ixa p̄riñwí miwí midání dání midání nání wáf nura neméfasáná an̄í yoí Peposiyí r̄in̄iñpimi n̄irémoro w̄in̄igíawixini. Ámá ayá m̄k̄í ikin̄í wo —O Judayí worini. Mimóní wáf rókiamoar̄iñí worini. Xegí yoí Ba-Jisasoyí w̄ir̄iḡorini. ⁷ O tñi p̄ropenis̄í apimi dání p̄rimiao —O xegí yoí Sejiásí Porasorini. D̄iñí neyirori aumaúmi in̄iñorini. O tñi n̄ikum̄ix̄in̄ri n̄iñweagíwá. O an̄í apimi nweañagí Banabaso tñi Soro tñi s̄iñwí e n̄iw̄in̄ri wáf ur̄imear̄n̄á p̄rimiao xwiyá Gorixó nání wáf rariñápi ar̄fá owim̄in̄ri awaúmi “Eini.” ur̄agí aí ⁸ ayá m̄k̄í ikin̄í —Ḡrik̄iyí wigí p̄n̄é tñi Erimiasoyí r̄in̄iñorini. O p̄rimiao Jisasomí d̄iñí m̄iw̄ikw̄iroa oen̄ri awaúmi xegí d̄iñiyo dání p̄r̄í rakim̄in̄ri éagí aiwá ⁹ Soro —O xegí yoí b̄í Poroyí ur̄iḡorini. O kwíyí Gorixoyápi ayá wí síx̄í w̄in̄iñagí nání ayá m̄k̄í ikin̄iñomí r̄ixa s̄iñwí agwí n̄iw̄in̄ar̄iñí ¹⁰ mix̄í re ur̄iñigini, “Oboýá naiaw̄in̄iñí imóniñí roxini, ámá wé róniñí yarigíwá ḡiyí ḡiyo p̄r̄í urakim̄in̄ri yar̄iñox̄ir̄ini. Arf̄ki yapí wiwap̄iyiri f̄wí urápiñí néra war̄iñox̄ir̄ini. Ámináo nání nepax̄iñí r̄in̄iñápi joxí an̄iñí min̄í yap̄ni imor̄iréani?” nur̄ir̄í ¹¹ re ur̄iñigini, “Agwí nioní re r̄irariñini, ‘Ámináo r̄ixa d̄iñí rik̄ikayóagí nání joxí s̄iñwí n̄isup̄ar̄iñí síá obaxí wíyo sogwí s̄iñwí w̄in̄ir̄íamani.’ r̄irariñini.” uráná re en̄jigini. Agwí w̄án̄iñí ur̄ar̄ir̄í síá uyin̄ar̄ir̄í éagí nání “Ámá go go wéyo fá n̄in̄ix̄ir̄ir̄í óf̄ síwá n̄in̄ir̄en̄iñoi?” n̄iyaiwiri ámá nání p̄fá emen̄igini. ¹² E éagí p̄rimiao s̄iñwí n̄iw̄in̄ri Jisasomí d̄iñí w̄ikw̄iron̄igini. E nerí Ámináo nání ur̄ewapiyarigíwápi nání ududí n̄iwiga un̄iñigini.

Banabaso tñi Soro tñi Pisia p̄ropenis̄íyo nání nuri Adiokiyo wáf ur̄imegíwá nánirini.

¹³ Poro tñi n̄ikum̄ix̄in̄ri emarigíwá tñi Peposi p̄ni n̄iwiar̄imí nuro sip̄ix̄í womí n̄ip̄ix̄emoán̄ro n̄iñweámáná nuro Pabiria p̄ropenis̄íyo an̄í xegí yoí Pega r̄in̄iñpimi iwiek̄in̄imeááná nayoaro e dání Joní Mako awaúmi p̄ni n̄iwiar̄imí ámí xegí axí Jerusaremí nání úagí aiwá ¹⁴ Poro tñi Banabaso tñi awaú Pega n̄im̄urori Pisia p̄ropenis̄íyo an̄í xegí yoí Adiokiñí r̄in̄iñpimi n̄irémoro Sabaríwáyo Judayíyá rotú an̄iñyo

nípáwiri éf ηweanáná ¹⁵ ηwáf ikaxf eáníηpimi bí fá roro wáf rókiamoagfáwa eagfápimi bí fá roro nýarímáná rotú anj iwámí mewegfáwa áamá womí awaú éf ηweagfíe nání nurowáiro re urigfawixíní, “Re urei, ‘Negí níríxímeá imónígfíwagwí, awagwí xwiyfá enj rirémíxí neaipaxf bí enánáyí, ananí nearfpiyi.’ urei.” urowáráná o nurí awaúmi axfí e uráná ¹⁶ Poro níwíápínímeari wé ówanj nuyimáná re uríηínigíní, “Gf Isíreríyíné tñí émayí Goríxomí wáyí níwiro nání nene tñí nawíní awí neánírane Goríxomí yayí wiaríηwáyíné tñí arfá nípoyí. ¹⁷ Nwáf Isíreríyeyá arfowéyí uxífdagfo, o enjíná negí arfowamí neyírorí ayf anj míđánjyí nímoníro Isípíyí anjyo ηweanáná oyá dñj tñí sayá nimóga numáná enjáná o enj síxí neáníri emímí níwíwapíya unjípimi dání anj ayo dání níwírimeámí bíηínigíní. ¹⁸ Níwírimeámí báná ayf áamá dñj meane nemeróná xwiogwí 40 pwearfíná o ayá nurímíxírí wé fá numíxeáníísáná ¹⁹ Kenaníyí anjyo áamá gwí wírí wírí wé wúúmí dñj waú apimí xwíríá níxíxerí xwáf wígf ηweagfápí nurápírí negí arfowamí mñí wíηínigíní. Apí nípíní yarfíná xwiogwí 450 pwenjínigíní. ²⁰ Goríxo e níwíísáná oyá dñj tñí áamá wa aníwá nímonáyiwo wáf rókiamoagfí Samueroj ríníηo tñjíná nání nímeηweága níbásáná ²¹ negí arfowa Goríxomí re urigfawixíní, ‘Míxí ináyí neameηweaní nání neaimónaríní.’ uráná o Kisomí xewaxo, Soromí —O xiáwo íríηo Bejímányoáoríní. Omí míxí ináyí nání urípeááná o numenwearfíná xwiogwí ámí 40 pwenjínigíní. ²² Goríxo omí surfímá níwíxírí ámí Depito xamíηo míxí ináyí nímonírí oudenjweanírí imíxíηo nání woákíxí nerí re nearíηínigíní, ‘Jesiomí xewaxo Depito áamá nioní dñj unjwírírípaxf wo imóníηagí wíηíjóríní. Nioní nímonaríηj nípíní xíxeni enforíní.’ nearíηínigíní. ²³ O ‘Depitoyá fwiárfawéyí wo Isíreríyo yeáyí uyimíxemeanfá nání oimíxímíní.’ níyáiwírí negí arfowamí sfímímanjyo dání uríηípa xíxeni nerí áamá Jísasoyí ríníηo imíxíηíriní. ²⁴ O síni ámáyo piaumímí míwíwíηáná Jonó xámí Isíreríyo níyoní wáf nemerí ‘Segí fwi yarígfápi rfwímíní mamóáná wáyí seameaimfíní.’ nurímerí ²⁵ ríxa Goríxo e éwíníηínírí wímíxíyíηjípí yoparípí urímíánírí nerfíná re rayíníriní, ‘Seyfíne nioní nání ‘Goríní.’ yaiwíríηo? Seyfíne wenjí nerí níηweagfónímání. E nerí aí arfá nípoyí. Ámá nioníyá rfwíyo bínfó nioní aga seáyí e nímúronj enjagí nání xegf síkwí sú gwí wíkwéaipaxf mímoníηíní.’ rayíníriní.

²⁶ Gf níríxímeá imónígfáyíné, Ebírfamoyá fwiárfawéyíné tñí émá Goríxomí wáyí níwíro nání ayf tñí re awí eánígfáyíné tñí rípí osearímíní. Xwíyíá ámáyo yeáyí uyimíxemeapaxo nánípí nínenení arfá wianí nání Goríxo ríxa urowárenapíηíriní.

²⁷ Ámá Jerusaremí ηweagfáyí tñí wígf mebá nímoníro umenjweagfáwa tñí omí ayf orfánírí mí míwómíxípa ero enjíná dání wáf rókiamoagfáwa o nání nírírí rfwamíηí eagfápi —Apí Sabarfá ayf ayo dání fá roarfígfápiríní. Apí mífíxí nání dñj mímó surfímá fá níroro nání ‘Ayf o nání rífa ríníní?’ míyáiwípa ero néfásáná wáf rókiamoagfá awa níríro eagfápi tñí xíxeni omí wíkarígfawixíní. Wáf rókiamoagfá awa níríro eagfápi tñí xíxeni níwíkaríróná ‘Sípíoxíríní.’ nuríro xwíyíá umeárfíwaxíní. ²⁸ E nemowa nímeámí nuro omí xwíyíá numearírí píkipaxf imóníηj bí nání páf nímegínírí aiwí gapímaní Pairatomí ‘Píkoí.’ urígfawixíní. ²⁹ Omí nípíkíróná wáf rókiamoagfáwa o nání níríro eagfá nípíní xíxeni níwímaná enjáná wa yoxáfámí dání níyoámí níwepíníro xwáripáyo weyárfagfá aiwí re enjínigíní. ³⁰ Goríxoyá dñj tñí xwáripáyo dání ámí wíápínímeanjínigíní.

³¹ Níwíápínímeámáná sfá ayá wí ámá Garírí píropentísfyo dání o tñí nawíní Jerusaremí nání bígfáyo síjání wímónayínigíní. Ayínání síjání wímónayíníyí negí Isíreríyí imóníηjyo áwanj urímepírí nání imónígfáyíriní. ³²⁻³³ Yawawí ení xwíyíá yayí seainpaxf rípí seararínai níyáiwímí baríηwí. Goríxo negí arfowamí sfímímanjyo dání nurírfíná ‘Níseaimfáriní.’ uríηjípí Jísaso xfóyá dñj tñí wíápínímeanjípímí dání awayá fwiárfawene ríxa xíxeni apí, xfo uríηjípí neainjíní. Xwíyíá Bíkwí Samíyo sonj bíauyí ríníηjípímí nírínrí eáníηj rípí, ‘Joxí Goríxoníyá íwoxíríní. Agwí nioní símíxáná nísiimfáriní.’ uríηjíní. ³⁵ Ayínání o nání Bíkwí Samíyo sonj ámí bímí Depito re enjíníriní, ‘Goríxoxí áamá e wíwíwíηínírí uríηjípí aníηj míní xfdaríηo joxí xwáripáyo dání xe píyí oenírí síjwí wínrírfá meníní.’ ríηjíní. ³⁶ Depito imóníηjípí nání nene níjfaríní. O Goríxo e éwíníηínírí wímónaríηjípí néra núísáná péáná negí arfowa xwáf weyáriníηjyo weyáraná píyí enjínigíní. ³⁷ E nerí aí ámá Goríxoyá dñj tñí wíápínímeanjyo wí píyí meηínigíní. ³⁸ Ayínání gf níríxímeá imónígfáyíné, yawawí seararígwíjípí nání xíxeni níjfa re imónípoyí. Jísaso enjípímí dání Goríxo negí fwi yaríηwápi yokwarímí neaipaxfíní. ³⁹ Fwí yaríηwá ηwáf ikaxf Moseso nírírí enjípí xfdaríηwápipímí dání yokwarímí neaipaxf mímoníηjípí Jísasomí dñj wíkwírówá gene gene xegf xewaxo neainjípímí dání

anani yokwarimf neaiiri gwfninjf neajinjfpí neaikweawárirí epaxfrini. ⁴⁰⁻⁴¹ Ayínání wáfá rókiamoagfáwa nírro eagfá rípi xixeni seaimóniniginírí wáyí niseainírí dínj móríxini, 'Goríxo rínjfpimí ikayfwf umeararigfáyíné, xámi sínjwf níwíníro ududf nemáná anínífríxini. Ayf rípi nání seararínjní. Nioní seýfné tñjná yarínjápí ámá wa áwanj searfagfá aiwí seýfné agwí aí ná ríwíyo aí bí "Neparíni." yaiwípírfá meníní.' xwíyfá apí wáfá rókiamoagfáwa nírro eagfá rípi xixeni seaimóniniginírí wáyí niseainírí dínj móríxini." urínjiniginí.

⁴² Poro tñní Banabaso tñní e nura numowáú peyearfná ámá arfá wíyáyí ríxínj re urayigfawixini, "Awagwí ámí Sabarfá wíomí dání xwíyfá agwí neararigfá rípi axfpi anani nearwapíyípi sífrani?" urayigfawixini. ⁴³ E nemáná ríxa rotú anj tñnj e pñní níwíárimí amí amí numiamoróná Judayf obaxf wí tñní émáyf Goríxomí wáyí níwíro nání Judayfninj imónigfáyf wí tñní Poromí tñní Banabasomí tñní númí warínjagfá awáú ámí nura nuríná enj rírémiáxf níwírí re urígísisixini, "Seýfné Goríxo wá níneawianírí neaiinjfpí fá níxíríro njeáfríxini." urígísisixini.

⁴⁴ Sabarfá wo ríxa parimóáná ámá anj apimí njeáýf nápi xwíyfá Goríxoyápi arfá wianíro nání awí eánigfá aí ⁴⁵ ámá ayá wí awáú rarígípi arfá wianíro nání epíroyf yarínjagfá Judayf sínjwf e níwíníro sípi dínj bí onímíápi níwíaiwí ayá wí níwíaiwíro nání Poro uréwapíyarínjfpí pírípirí ero ikayfwf umearíro egfawixini. ⁴⁶ E yarínjagfá aí Poro tñní Banabaso tñní ayá igígf bí míwínf re urígísisixini, "Yawawí aga xwíyfá rípi yegf Judayfné níseamúrorai émáyo xámi urípaxf menjagf nání seýfné xámi seararínjwí. E nerí aí xwíyfá rípi arfá míyeaí aríkwfkwf neróná seýfné áwanj réninj níyearíro yarínjoi, 'Dínj níyímínj imóninjinj meapaxf imónigfáyf tñní xixeni mímonínjwíni.' Áwanj éninj níyearíro yarínjagfá nání agwí yawawí seýfné pñní níseawíárimí émáyo uréwapíyanírai warínjwí. ⁴⁷ Ayf rípi nánírini. Ámínáo sekaxf nearínj rípi njwf ikaxf eánínjyo re eáníní, 'Goríxomí joxí émáyo uyfwnínj wáfá wókímíxírífa nání rínjwíríáfríní. Joxí nioní nání uríríárimí dání ámá xwíá nírimíní gímí njeagfáyo yeáýf uyimíxemeámífa nání e oimónírí rírowíáfríní.' Goríxo e nínearífná yawawí nání enínj rínj enjagf nání émáyo uranírai warínjwí." urígísisixini. ⁴⁸ E urarínjagfí émáyf arfá níwíroná dínj nífá níwínírí xwíyfá Ámínáoyápi nanj e rínarínjagf nání re rínigfawixini, "Apí seáýf e imóníní." níriníro ámá Goríxo dínj eyíroárinjyí dínj wíkwírogrfawixini.

⁴⁹ Xwíyfá Ámínáoyápi anj apí tñnj e níminí rínárimearfná ⁵⁰ Judayf re egfawixini. Apíxí seáýf e imónigfá ayf tñní rotú njeaarígíwámí tñní anj apimí seáýf e nímoníro menjeagfáwamí tñní símíríf wíagfá ayf Poromí tñní Banabasomí tñní sípi níwíkárríro wígf tñnj e dání míxí xífdowárigfawixini. ⁵¹ Wígf tñnj e dání míxí xífdowárfagfá awáú "Nene sípiní wíkárarínjeaéneríni?" oyaiwínípoynírí egf síkwíyo xwíá síkf xénínjfpí pírf wíakímí níyárimí anj yof Aikoniamíyí rínínjfpimí nání ugísisixini. ⁵² E nerí aí anj apimí dání Jisasomí dínj níwíkwíroro uxídarígíyá yáyf bí onímíápi míwínf yáyf seáýmí dání niga uro kwíyf Goríxoyápi ayá wí síxí wínínjfpimí dání enj neága uro néra wagfáfrini.

14

Poró tñní Banabaso tñní Aikoniamí dání egfí nánírini.

¹ Awáú xámi egfápa Aikoniamíyo nírémománá Judayfá rotú anjyo nípáwírí nuríriná píranínj renjwípearínjagfí nání ámá xwé ayá wí, Judayf tñní Gíríkíyí tñní ámá gwí apíáu dínj wíkwírogrfawixini. ² E nerí aiwí Judayf arfá níwíro dínj níwíkwírogrfá éfáyf Gíríkíyí ámá Jisasomí dínj wíkwírogrfawí símí tñní owípoyínírí símíríf níwíro yarínjagfá nání ³ awáú e ayá wí níjwearíná "Ámá tíyf wí míxí níyeaipaxf aí Ámínáo anani yeamenínjoi." níyáiwírí ayá igígf bí míwínf sa níra ugísisixini. E yarfná Ámínáo "Awáú neararígípi nepa rífa neararínj?" owípimónípoynírí gí dínjyo dání xe nurírí emímí tñní ayá ríwamónípaxf imóninjinj tñní owíwapíyípiyínírí enj síxí níweámíxa uníniginí. ⁴ E nerí aí ámá anj apimí njeagfáyf dínj bí bíáu níxíríro wí Judayf, dínj níwíkwírogrfáyf tñní kumíxíníro wí wáf wurimeiarígíwáú tñní kumíxíníro neróná re eníniginí. ⁵ Gíríkíyí wí tñní Judayf wí wígf seáýf e nímoníro umenjeagfáyf tñní ayf níwíápínímeáro "Awáúmí sípi níwíkárríne síjná tñní opíkianeyí." níriníro yarfná ⁶ e owíaneyíníro yarínjagfá nání awáú níjfé nímonírí nání Raikonía píropenísfyo anj símf bíáu xegf yof Rísítírapimí tñní Debípimí tñní nání éf urí anj mídímídání ikwírórnínjpiamí ení nání éf urí nerí ⁷ anj ayo dání xwíyfá yáyf neainarínjfpí wáf urímegfísisixini.

Poró tñní Banabaso tñní Rísítírapimí dání egfípi nánírini.

⁸ Awáú anj yof Rísítíraí rínínjfpimí emearfná ámá e dánj wo —O xínáí agwíyo dání síkwí íkf enj xírínjoríní. Xegf síkwíyo enj bí meánínjagf nání o bí onímíápi írú nípímíxírí

anj yagomani. O éf niñweari ⁹ Poro urariñfpi arfá wiarfná re enjñigini. Poro siñwí agwí nwinárífná wnífíyí winñigini. Xegí síkwí sípi enjyí nanj wimixini nani Jisasomi dñj wíkwíroarñjagi nwinñi ¹⁰ ímí tñi nriri “Niwiápnimeari dñx síkwí tñi píranñj éf roí.” urána re enjñigini. Úrapí éf niroamori anj enjñigini. ¹¹ Poroyá manjyo dani éf niroamori anj yarñjagi áma e epíroyf egfáyí siñwí apí nwinñirow xwiyfá nímfeyoaro nrítróna wígí Raikoníayf pñé tñi re rigfawixini, “Negí ñwáf anñnami ñweagfáwa ríxa áma nimónirow nene tñj e nani riwau weapfí.” nríro ¹² “Banabaso, o negí ñwáf Susoyí wñrññorini.” ríro Poro xwiyfá yanj umeaiarñj enjagi nani “O negí ñwáf Xemisoyí wñrññorini.” ríro neróna ¹³ Susoyí wñrññj —O nani anj ridiyowá yarigfiwá anj apimí ákñjyo bfaríwámí dani umíriyiniñorini. Oya apaxfpanñj imóniñj urfá íwí yeyí inñj bí nmaxírímí burímákau oxí wo tñi níméra nñbírí ákñj íwí e éf nrómána áma e epíroyf egfáyí tñi “Awaú nani ridiyowá owianeyi.” nwinmónirow e wianñj yarfná ¹⁴ wáf wurimeiarigfiwau, Banabaso tñi Poro tñi ayí “Awaú nani e owianeyi.” rinarñjagi arfá nñwiri re egfísixini. Ayí “Nene wianñj yarñwápi awau aga mawimónarini.” oyañwipoyinñrí egfí iyfá naxeri áma epíroyf egfí áwññmí anññí nuri xwiyfá ímí tñi nñra nuri ¹⁵ re urigfísixini, “Áma tíyfné, pí nani e yeaianñj yarñjoi? Yawawi ení seyfné imónigfápa amawawirñi. Yawawi sa rípi nani yarñjwií. Seyfné segfí ñwáfpi nñxñdíróna surfná yarigfápi pñi nñwiárímí Goríxomi —Ñwáf napa dñj tñj ayí orñi. O anñna imixírímí xwáf imixírímí rawírawá imixírímí nerí amípi nñni ayo yarñjpi imixññorini. Omí seyfné xñdípñrímí nani yawawi xwiyfá yayí seainpaxf rípi wáf seararñjwií. ¹⁶ Áma gwí wírí wírí nñni aga enjñá dani niñweaxa bígfáyí Goríxo wígf síwfyó xe oxñdípoyinñrímí nñwíga nñbírímí aiwí ¹⁷ xewanñj imóniñjpi nani yumfí mñseainf xegfí nanj nñseaiirñjpmímí dani síwánñj nñseaiiga bíññrímí. Segfí omñj ná wearñjñá wenfa nani oya dñj tñi iniá eaenapñrímí aiwá píripñrímí inñrímí yarfná seyfné nñnirow yayí niga warigfárini. Ayinani o e nñseaiirñjpmímí dani xewanñj imóniñjpi nani síwánñj nñseaiiga bíññrímí.” ¹⁸ Xwiyfá e nurírímí aiwí áma ayí arfki “Awagwí nani xe ridiyowá oépyoinñrímí siñwí neanñpiyí.” urarñjagi awau anñj minf pírfí urakianñrímí nñfísána enjána ayí kikiáf egfawixini.

Poromí sñjá nearo tífá nánñrímí.

¹⁹ Judayí wí Adiokí dani bíro Aikoniamí dani bíro nero áma obaxf e ñweagfáyo dñj ukññmíxána “Poromí sípi e owikáraneyi.” wimónarñjpi nñxñdñro re egfawixini. Omí sñjá tñi nearo “Ríxa píyñrññi?” nñyaiwiro anj apimí dani nñropémímí nñpeyero e wárñjagi aí ²⁰ áma Jisasomí dñj nñwíkwírorow xñdarigfáyí píyo wenje midímí dani rówapána re enjñigini. O ámí wiápnímearñjñigini. Ámí nñwiápnímearí anj apimí nani nuri sá wenjo wáfpi tñi Banabaso tñi anj yoí Debi rñññjpmímí nani nuri ²¹ anj apimí dani xwiyfá yayí neainarñjpi wáf nurímerfná áma obaxf Jisasomí dñj nñwíkwírorow oxñdípoyinñrímí nñwímíxárímímí ámí Risítñra nani nuri e ení nurára múrori Aikoniamí e ení nurára múrori Adiokí e ení nurára múrori nerina ²² awau xámí nura púána Jisasomí uxñdígíyí enj neánñro omí pñni mñwiárímí anñj minf xñdípñrímí nani enj ríremíxímí nñwiéra nuri re urigfísixini, “Xeanñj ayá wí nñeaiméáa numána enjána Goríxoyá xwioxfyo páwianñwárini.” nurírímí ²³ áma wa Jisasoyá síyikf imónigfáyo wipenweapñrímí awa anj apimí nñwurípeañra nñweri xámí aiwá ñwáf ñwáránñrímí Goríxomí xwiyfá rírimf wírímí nñfísána Ámináo, wígf dñj wíkwíroarigfó píranñj oumenñrímí wéyo nñwímí ugfísixini.

Poró tñi Banabaso tñi ámí egfí axámímí ugfí nánñrímí.

²⁴ E nemowá Pisidia píropenísfyo áwññmímí nñpuri Pabiria píropenísfyo nñremorí ²⁵ anj yoí Pega rñññjpmímí xwiyfá Goríxoyápi nurára nñmúrori anj yoí Ateria rñññjpmímí nani nñwerí ²⁶ e dani sípíxí womí nñpñxemoánñrímí niñweámána nuri Adiokíyo nani nuri —E ayí awau ríxa eméñpí wáf emearfná Goríxo wá wianñjpmímí dani éfísixinñrímí omí wéyo nñwiro wárñjferñi. E nani nuri ²⁷ nñremómána Jisasoyá síyikf imónigfáyo awí neaññrímí amípi awau nemerfná Goríxo enjpi nani repíyí nñwiéra nuri Goríxo émáyí nñkññmónirow dñj oníkwírfpoyinñrímí ówanñññj wíkwíññjpi nani repíyí nñwiri ²⁸ e nemowá Jisasomí uxñdarigfá anj apimí ñweáyí tñi nawíní sfá ayá wí e ñweagfísixini.

15

Émá Jisasomí xñdarigfáyí nani xwiyfá imixigfá nánñrímí.

¹ Áma wa Judia píropenísfyo dani nñweapñro Adiokí nñremómána áma Jisasomí dñj nñwíkwírorow nani wígf xexíríméa imónigfáyo nuréwapíyiro re urigfawixini, “Seyfné Judayene tñi xñxenímí imónipñrímí nani negfí arfo Moseso rññjpi iyfí sfmí sfó mñwákwinpa nerónáyí, Goríxo yeáyí seayimíxemeapaxf menñni.” urarñjagi ² Poro tñi Banabaso tñi

xwiyǵá sǵmǵ tǵnǵ xǵmǵxǵmǵ nǵnǵro xwiyǵá ayá wǵ nǵrǵga nǵwǵáǵǵnǵmearo nǵfásaná ámá e dǵnǵ Jǵsasoýá siyǵkǵ imónǵǵáýǵ re rǵnǵǵfawǵxǵnǵ. “Poró tǵnǵ Banabaso tǵnǵ negǵ wa tǵnǵ Jerusalemǵ nǵnǵ nuro wáí wurimeariǵáwá tǵnǵ ámá e dǵnǵ Jǵsasoýá siyǵkǵ imónǵǵáýo wǵpǵwǵeǵǵáwá tǵnǵ nerǵmeánǵmáná ‘Iyǵ sǵmǵ sǵó wǵkwǵnǵǵpoyǵ.’ nearǵǵǵá rǵpǵ nǵnǵ xwiyǵá nǵmǵxǵróná, ayǵ nanǵrǵnǵ.” nǵrǵnǵro³ uowáruááná awa xwǵá Pinisiayǵ rǵnǵnǵǵpǵmǵ tǵnǵ Samaria pǵroǵenǵsǵyo tǵnǵ nǵpǵrǵnǵá anǵ apǵ apǵmǵ Jǵsasoǵ dǵnǵ nǵwǵkwǵroro nǵnǵ xǵxǵrǵfmeá imónǵǵá wǵyoni wǵyoni émáýǵ Gorǵxo tǵámǵnǵ kǵnǵimónǵǵáǵpǵ nǵnǵ e e áwanǵ nura nǵmǵuroóná yáýǵ nǵwǵmǵóá ugǵfawǵxǵnǵ.

⁴ E nemowa rǵxa Jerusalemǵ nǵrǵmoro anǵ e dǵnǵ Jǵsasoýá siyǵkǵ imónǵǵáýǵ tǵnǵ wǵǵ wǵpǵwǵeǵǵáwá tǵnǵ wáí wurimeariǵáwá tǵnǵ yáýǵ wiemeááná Poró tǵnǵ Banabaso tǵnǵ awaú émáýǵ tǵnǵ e emearǵnǵ Gorǵxo egǵ wéyo dǵnǵ néra unǵ nǵpǵnǵ nǵnǵ repǵyǵ wǵarǵnǵá re enǵnǵǵnǵ. ⁵ Parisǵ imónǵǵá Jǵsasoǵ dǵnǵ wǵkwǵroarǵǵá wa nǵwǵáǵǵnǵmearo re rǵǵfawǵxǵnǵ, “Emá Jǵsasoǵ dǵnǵ wǵkwǵroarǵǵáýǵ negǵ iyǵ sǵmǵ sǵó wǵkwǵnǵǵwǵáǵpǵ mǵpa epaxǵ wǵ mǵmónǵnǵ. Ayǵ nǵwǵ ikaxǵ negǵ arǵó Moseso eanǵpǵmǵ mǵxǵdǵǵpa nerǵnǵ, ‘Ayǵ ananǵrǵnǵ.’ urǵpaxǵ mǵmónǵnǵ. Ayo nurǵewapǵyirane ‘Apǵmǵ anǵnǵ mǵnǵ xǵdǵǵrǵxǵnǵ.’ urǵwanǵǵnǵ.” rǵǵfawǵxǵnǵ. ⁶ Ayǵnǵnǵ wáí wurimeariǵáwá tǵnǵ Jǵsasoýá siyǵkǵ imónǵǵáýo wǵpǵwǵeǵǵáwá tǵnǵ apǵ nǵnǵ xwiyǵá imǵxanǵro nǵnǵ awǵ neánǵro⁷ rǵxa xwiyǵá ayá wǵ rǵrowǵáǵ nǵnǵfásaná enǵáná Pitao nǵwǵáǵǵnǵmearǵ re urǵnǵnǵǵnǵ, “ǵǵ nǵrǵxǵfmeá imónǵǵáýoǵnǵ, xámǵ dǵnǵ émáýǵ xwiyǵá yáýǵ neainǵrǵǵpǵ arǵá wǵro dǵnǵ wǵkwǵroro epǵrǵá nǵnǵ soýǵnéyá wo iwamǵó wáí urǵwǵnǵǵnǵrǵ Gorǵxo eyǵroǵo, ayǵ nǵonǵ enǵǵǵ nǵnǵ soýǵné nǵǵǵarǵnǵ. ⁸ Nǵonǵ ayo wáí urǵmeááná Gorǵxo —O ámáýá xwǵoxǵyo imónǵǵáǵpǵ nǵnǵ nǵnǵ nǵǵǵá imónǵǵorǵnǵ. O xǵǵǵ kwǵyǵǵpǵ nene neaipǵrǵǵpǵ axǵǵpǵ mǵnǵ nǵwǵrǵnǵǵpǵmǵ dǵnǵ sǵwá rénǵǵǵ neainǵrǵnǵ. Émáýǵ enǵ dǵnǵ nǵnǵkwǵróróná, ayǵ ananǵrǵnǵ. Sǵwá éǵnǵǵǵ neainǵrǵnǵ. ⁹ Judayene xǵǵǵ bǵ neaiǵrǵ émáyo xǵǵǵ bǵ wǵiǵrǵ enǵmǵnǵ. Nene neaiǵǵpǵ axǵǵpǵ ayǵ enǵ dǵnǵ wǵkwǵroarǵǵǵǵǵá nǵwǵnǵrǵ yǵkwarǵmǵ wǵiǵǵrǵnǵ. ¹⁰ Ayǵnǵnǵ soýǵné Gorǵxo wǵkǵ oneaónǵrǵ pǵ nǵnǵ yarǵǵo? Nǵwǵ ikaxǵ Moseso eanǵpǵmǵ dǵnǵ sanǵ negǵ arǵowa ananǵ nǵmeámǵ upaxǵ mǵmónǵǵáǵpǵ —Apǵ, ayǵ nǵwǵ ikaxǵ negǵ arǵowa oxǵdǵaneyǵnǵróóná nǵxǵdǵǵpaxǵ mǵmónǵǵáǵpǵrǵnǵ. Apǵ pǵ nǵnǵ émá Jǵsasoǵ dǵnǵ wǵkwǵroarǵǵáýo wǵkwǵáranǵro yarǵǵo? Soýǵné Gorǵxo ayo mǵwǵkwǵáǵrǵǵpǵ wǵkwǵáranǵro nerǵnǵǵpǵmǵ dǵnǵ Gorǵxo nene wǵkǵ oneaónǵrǵ yarǵǵo. ¹¹ Nene dǵnǵ wǵ re mǵmó, ‘Nǵwǵ ikaxǵ eánǵǵpǵ xǵdarǵǵwǵáǵpǵmǵ dǵnǵ yeáýǵ neayǵmǵxemeapaxǵrǵnǵ.’ wǵ mǵmó dǵnǵ re neaipǵmónǵnǵ, ‘Ámǵnǵ Jǵsaso émáyo wá nǵwǵianǵrǵ ayo nǵnǵ wayǵá upeǵnǵyo dǵnǵnǵ Gorǵxo yeáýǵ uyǵmǵxemeaarǵǵpǵ Judayene enǵ axǵǵpǵ e yeáýǵ neayǵmǵxemeaarǵǵrǵnǵ.’ Dǵnǵ e neaipǵmónǵnǵ.” urǵnǵnǵǵnǵ.

¹² Awǵ eánǵǵáwá xwiyǵá bǵ mǵrǵ sǵnǵ arǵánǵ nǵwǵiro yarǵnǵá Banabaso tǵnǵ Poró tǵnǵ éǵ nǵrorǵ xwiyǵá nurǵrǵ emǵmǵ tǵnǵ ayá rǵwamónǵpaxǵ imónǵǵá tǵnǵ awaú émáýǵ tǵnǵ e wáí urǵmearǵnǵá Gorǵxo egǵ wéyo dǵnǵ wǵwǵapǵyǵnǵǵpǵ nǵnǵ repǵyǵ nǵwǵirǵ ¹³ rǵxa nǵrǵrǵmǵmáná enǵáná Jemiso nǵwǵáǵǵnǵmearǵ re urǵnǵnǵǵnǵ, “ǵǵ nǵrǵxǵfmeá imónǵǵáýoǵnǵ, xwiyǵá nǵonǵyá bǵ enǵ arǵá nǵpoyǵ. ¹⁴ ‘Gorǵxo émáýǵ nǵnǵ wǵ dǵnǵ mǵmoroǵnǵnǵ.’ yaiwǵagwá aǵwǵ xewanǵǵo émáýǵ wǵ nǵonǵyá imónǵǵáǵxǵnǵrǵ nǵwǵleyǵrorǵnǵǵpǵmǵ dǵnǵ ámá ayǵ nǵnǵ monǵǵpǵ iwamǵó sǵwá neainǵrǵnǵ. Apǵ nǵnǵ Saimono rǵxa repǵyǵ neainǵǵo. ¹⁵ Agwǵ o nearǵǵpǵ, ayǵ wá rǵkǵiamoǵǵáwá Depitoyá fǵwǵáǵawé nǵnǵ nǵrǵro eagǵá rǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ imónǵnǵ, ¹⁶ ‘Apǵ nǵpǵnǵ nǵmónǵmáná enǵáná Gorǵxonǵ ámǵ nǵbǵrǵ anǵ segǵ mǵxǵ ináýǵ Depitoyá pǵneamǵoagǵwá ámǵ mǵrǵmǵfǵrǵnǵ. Anǵwá xwǵrǵfá ikǵxénǵǵpǵ ámǵ nǵmǵrǵrǵ sǵnǵ imǵxǵmǵfǵrǵnǵ. ¹⁷ Ayǵ rǵpǵ nǵnǵ e emǵfǵrǵnǵ. Judayǵ gwǵ axǵrǵ marǵáǵ, ámá gwǵ wǵrǵ wǵrǵ nǵnǵ Ámǵnǵonǵ tǵámǵnǵ obǵpoyǵnǵrǵ nǵnǵ ámǵ apǵ e mǵrǵmǵfǵrǵnǵ. Ayǵ émá nǵonǵyá imónǵǵáǵxǵnǵrǵ wéyo fá umǵrǵnǵáýǵ nǵonǵ tǵámǵnǵ obǵpoyǵnǵrǵ ámǵ mǵrǵmǵfǵrǵnǵ. ¹⁸ Ámǵnǵonǵ xwiyǵá rǵpǵ seyǵné nǵǵǵá oǵmónǵpoyǵnǵrǵ enǵnǵ dǵnǵ searǵnǵáonǵ seararǵnǵnǵ.’ Xwiyǵá wá rǵkǵiamoǵǵáwá eagǵá apǵ tǵnǵ Saimoni nearǵǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ imónǵnǵ. ¹⁹ Ayǵnǵnǵ dǵnǵ nǵonǵyá enǵ rǵpǵrǵnǵ. Émá Gorǵxo tǵámǵnǵ ukǵnǵimónǵarǵǵáýo upupǵǵ mǵwǵikǵrǵpa oyaneyǵ. ²⁰ Nǵwǵ ikaxǵ eánǵǵǵ nǵpǵnǵ nǵnǵ mǵwǵkwǵáǵrǵpa nemáná aǵ sa payǵ wǵ nearane re urǵwanǵǵnǵ, ‘Judayene xwǵrǵfá neainǵpaxǵ imónǵǵá rǵpǵ rǵpǵ mǵpa éǵrǵxǵnǵ. Ámá wǵ mǵmónǵǵáwá imónǵǵáǵpǵ nǵnǵ rǵdǵtyowá yarǵǵǵáǵpǵ mǵnǵpa éǵrǵxǵnǵ. Apǵxǵ nǵmearǵnǵá sewǵnǵ mǵmeánǵpa éǵrǵxǵnǵ. Nanǵwǵ gwǵ sǵnǵwǵyo xǵrǵáná ragǵ sǵnǵ enǵǵpǵ mǵnǵpa éǵrǵxǵnǵ. Rakiwǵ enǵ mǵnǵpa éǵrǵxǵnǵ.’ Apǵnǵ payǵ nearane urǵwanǵǵnǵ. ²¹ Ámá enǵnǵá dǵnǵ néra nǵbǵro nene nǵweanǵwá rǵnǵ enǵ Sabarǵá ayǵ ayo anǵ apǵ apǵmǵ ámá wa nǵwǵ ikaxǵ Moseso eanǵpǵmǵ dǵnǵ fá roro urǵewapǵyiro yarǵnǵǵáǵá nǵnǵ émáýǵ Judayene xwǵrǵfá neainǵarǵǵpǵ nǵnǵ nǵǵǵá imónǵǵo. Ayǵnǵnǵ rǵwamǵnǵ apǵnǵ nearane e urǵwanǵǵnǵ.” urǵnǵnǵǵnǵ.

Émáýǵ nǵnǵ payǵ nearo wǵowáǵǵá nǵnǵrǵnǵ.

²² Wáf wurimeiarigfáwa t́nı́ Jerusaremı́ dání Jisasoyá sı́yıkfı́ imónı́gfá ńnı́ t́nı́ wı́g wı́pewęagfáwa t́nı́ enı́ dı́ńfı́ ná bı́nı́ nı́xırı́ro re rı́nı́gfawı́xı́nı́,

“Negfı́ wı́ Poro t́nı́ Banabaso t́nı́ payfı́ nı́maxırı́mı́ upfı́rı́ nánı́ nı́rı́pęaranénáyfı́ nanfı́rı́nı́.” nı́rı́nı́ro Judasomı́ —O xęgfı́ yofı́ ámı́ bı́ Basabasorı́nı́. Omı́ t́nı́ ámı́ wo Sairasomı́ t́nı́ —Awaú Jisasomı́ dı́ńfı́ nı́wı́kwfı́roro nánı́ xęxırı́meá imónı́gfáyo seáyı́ e imónı́gfı́waúrı́nı́. Awaúmı́ nı́rı́pęaro ²³ payfı́ re nı́rı́nı́rı́ eánı́ńpı́ wıowárfı́wı́xı́nı́, “Wáf wurimeiarı́ńwáone t́nı́ Jisasoyá sı́yıkfı́ imónı́gfáyo umeńęęanwáone t́nı́ nene segfı́ sérı́xı́meá imónı́ńwáeńe seyfı́ne negfı́ nı́rı́xı́meá imónı́gfáýfı́ne nánı́ —Wı́yfı́ne anfı́ yofı́ Adiokı́yo ńęęagfáýfı́ne, wı́yfı́ne Siria pı́ropenısı́yo ńęęagfáýfı́ne, wı́yfı́ne Sirı́sia pı́ropenısı́yo ńęęagfáýfı́nérı́nı́. Seyfı́ne nánı́ payfı́ rı́pı́ nearfı́ wıowárenaparı́ńwı́nı́. Seyfı́ne nı́yfı́nénı́ yayfı́ oseainı́nı́. ²⁴ None rı́xa arfá re wı́wárı́nı́, ‘Negfı́yfı́ wı́ none “Soyfı́ne nuro e urfı́poyı́.” murfı́wámı́ ayfı́ seyfı́ne tfe nánı́ nı́bı́ro searęwapı́yarfı́ná dı́ńfı́ rfá seaxerı́ dı́ńfı́ smı́gwfá seayını́rı́ eńfı́rı́nı́.’ arfá e wı́wá eńagfı́ nánı́ ²⁵⁻²⁶ none rı́xa dı́ńfı́ ná bı́nı́ t́nı́ nı́mónı́máná ‘Ayfı́ rı́pı́ neranéná nanfı́rı́nı́.’ neaimónfı́rı́nı́, ‘Ámá negfı́ wamı́ nı́rı́pęarane Banabasomı́ t́nı́ Soromı́ t́nı́ —Awaú nene dı́ńfı́ sı́xı́ uyı́ńwáwaúrı́nı́. Negfı́ Ámı́ná Jı́sası́ Kiraiso nánı́ wáf nurı́merı́ná yofı́ mayfı́ nı́mónı́rı́ urı́megfı́waúrı́nı́. Awaúmı́ t́nı́ negfı́ wamı́ t́nı́ seyfı́ne tńfı́ e nánı́ nurowárenaparı́fı́ná, ayfı́ nanfı́rı́nı́.’ neaimónfı́rı́nı́. ²⁷ Ayfı́nánı́ rı́wamı́ńfı́ re eaarı́ńwápı́ Judaso t́nı́ Sairaso t́nı́ awaú manfı́ t́nı́ enı́ ananı́ áwanfı́ searfı́sı́xı́nı́rı́ urowárarı́ńwı́nı́. ²⁸ None xwı́yfá nı́mı́xı́ranéná kwı́yfı́ Gorı́xoyáyo dání re rı́nı́wanı́gı́nı́, ‘Nwı́ ikaxfı́ ayá wı́ sanfı́ńfı́ imónı́ńpı́ mı́wı́kwı́arı́panı́.’ rı́nı́wanı́gı́nı́. Nwı́ ikaxfı́ émayfı́ne aga pńnı́ mı́wı́arı́paxfı́ imónı́ńpı́, ayfı́ rı́pı́nı́rı́nı́. ²⁹ Ámá wı́gı́ mımónı́ ńwáı́ imónı́ńpı́ nánı́ rı́dı́yowá yarı́gfı́pı́ mı́nı́pa éfı́rı́xı́nı́. Rakiwı́ mı́nı́pa éfı́rı́xı́nı́. Nanwı́ gwı́ sı́ńwı́yo xı́ráná ragfı́ sı́nı́ eńagfı́ sı́nı́ mı́nı́pa éfı́rı́xı́nı́. Apı́xı́ nı́mearoná sewı́nı́ mı́meánı́pa éfı́rı́xı́nı́. Seyfı́ne nene rı́wá apı́nı́ e nerónáyfı́, ayfı́ apánı́ yarı́ńo. Negfı́ xwı́yfá apı́rı́nı́.”

E nı́rı́ro payfı́ eágfı́wı́xı́nı́. ³⁰ E nemowá mı́nı́ wıowáraná awa payfı́ nı́meámı́ Adioki nánı́ nı́wero nı́rémómáná ámá e dńńfı́ Jı́sası́ sı́yıkfı́ imónı́gfáyo awı́ neaárı́máná payfı́ mı́nı́ wı́agfá ³¹ ayfı́ fá nı́roróná xwı́yfá eńfı́ rı́rémı́xı́ nı́wı́ro eánı́ńagı́ nánı́ dı́ńfı́ nı́fá wı́nı́ńı́nı́gı́nı́. ³² Dı́ńfı́ nı́fá wı́narı́ná Judaso t́nı́ Sairaso t́nı́ awaú enı́ wáf rókı́amoarı́gfı́wáwı́ eńagfı́ nánı́ wı́gı́ xęxırı́meá imónı́gfáyo xwı́yfá ayá wı́ bı́ t́nı́ eńfı́ rı́rémı́xı́ nı́wı́rı́ eńfı́ sı́xı́ nı́wı́mı́xı́rı́ eęfı́sı́xı́nı́. ³³ E nemowáwı́ sfá wı́ e nı́ńęęagfı́sáná eńáná awaúmı́ ámı́ wı́gı́ urowárfı́wáwa tńfı́ e nánı́ nurowáro yayfı́ wıowárfı́agfá nánı́ xęxırı́meá imónı́gfá e ńęęagfáyo pńnı́ nı́wı́arı́mı́ kıkı́fá nera ugfı́sı́xı́nı́. ³⁴ [Jerusaremı́ nánı́ nuri aıwı́ Sairaso “Adiokı́yo ámı́ bı́ t́nı́ nı́ńęęarı́ná, nanfı́ emfı́nı́.” yaiwı́ńı́nı́gı́nı́.] ³⁵ Awaú e eágfı́ aı́ Poro t́nı́ Banabaso t́nı́ Adiokı́yo nı́ńęęearı́ ámá obaxfı́ wı́ t́nı́ nawı́nı́ xwı́yfá Ámı́náoýapı́ wáf urı́merı́ uręwapı́yırı́ eęfı́sı́xı́nı́.

Poró t́nı́ Banabaso t́nı́ ewáramónı́gfı́ nánı́rı́nı́.

³⁶ E nemowáwı́ rı́xa sfá wı́ múróáná Poro Banabasomı́ re urı́ńı́nı́gı́nı́, “Yawawı́ ámı́ nurai anfı́ apı́ apımı́ xwı́yfá Ámı́náoýapı́ wáf nurı́merainá ámá Jı́sasomı́ dı́ńfı́ nı́wı́kwfı́roro nánı́ yęgfı́ nı́rı́xı́meá imónı́gfáýfı́ arı́ęe rfa ńęęęanpı́nı́rı́ sı́ńwı́ owı́nı́meaayı́.” urfı́agfı́ ³⁷ Banabaso “Ayfı́ ananı́rı́nı́.” nı́yayı́wı́rı́ “Jonı́ Mako enı́ yawawı́ t́nı́ nawı́nı́ owaneyı́.” wımónfı́agfı́ aıwı́ ³⁸ Poro arfı́ki re urarı́ńagı́ nánı́, “Xámı́ wáf urı́meanı́rane nuranéná sı́nı́ nápı́ oyaneyı́nı́rı́ nánı́ mú Pabı́rı́a pı́ropenısı́yo dání pńnı́ nı́yeawı́arı́mı́ uńo ámı́ yawawı́ t́nı́ nawı́nı́ nı́wı́rı́meámı́ mupa oyayı́.” urarı́ńagı́ nánı́ ³⁹ mı́xı́ nı́rı́nı́owı́eánı́sı́ná apımı́ dání newáramónı́rı́ Banabaso Jonı́ Makomı́ nı́wı́rı́meámı́ nuri sı́pı́xı́ womı́ nı́pı́xęmóanı́rı́ nı́ńęęearı́ pı́rı́ńwı́ Salı́pı́rası́yı́ rı́nı́ńpı́mı́ nánı́ ugfı́sı́xı́nı́. ⁴⁰ E nánı́ úagfı́ aı́ Poro Sairasomı́ nı́mearı́ xęxırı́meá imónı́gfáýfı́ awaú wáf emearı́ná Ámı́náo wá nı́wı́arı́rı́ uméwı́nı́gı́nı́rı́ omı́ wéyo mı́nı́ wı́áná e dání pńnı́ nı́wı́arı́mı́ nuri ⁴¹ Sirı́a pı́ropenısı́yo t́nı́ Sirı́sia pı́ropenısı́yo t́nı́ áwı́nı́ e nuri anfı́ apı́ apımı́ nı́rémómáná ámá Jı́sası́ sı́yıkfı́ imónı́gfá wı́yfı́ wı́yo nuręwapı́ya nurı́nı́ eńfı́ sı́xı́ wı́mı́xı́gfı́sı́xı́nı́.

16

Poró Timotı́omı́ nı́wı́rı́meámı́ uńfı́ nánı́rı́nı́.

¹ Poro anfı́ Debı́yı́ rı́nı́ńpı́mı́ nı́rémorı́ ámı́ nuri Rı́sıtı́raı́ rı́nı́ńpı́mı́ nı́rémorı́ná wı́nı́ńı́nı́gı́nı́. Ámá Jı́sasomı́ xđdarı́gfáýfı́ wo —O xęgfı́ yofı́ Timotı́orı́nı́. Xı́nái Jı́sasomı́ dı́ńfı́ wı́kwfı́roarı́ńfı́ wı́rı́nı́. Í Judayfı́ eńagfı́ aı́ omı́ xano Gırı́kı́yırı́nı́. ² Ámá Rı́sıtı́ra ńęęáyfı́ t́nı́ Aı́konı́amı́ ńęęáyfı́ t́nı́ Jı́sasomı́ dı́ńfı́ nı́wı́kwfı́roro nánı́ xęxı́xęxırı́meá imónı́gfáýfı́ Timotı́o nánı́ “Ámá nanfı́ worı́nı́.” rarı́ęorı́nı́. ³ O nánı́ Poro “Yawawı́ t́nı́ nawı́nı́

oemeaneyí.” n̄wimónirí n̄n̄ni omi n̄meari iyí s̄m̄f s̄fó wákwiñinigini. Ayí r̄ip̄i n̄n̄ni e en̄j̄n̄igin̄i. Judayí ar̄iwám̄id̄áni ñweagfáyí n̄f̄n̄i o xegí xano Grik̄iyí en̄j̄aḡi n̄n̄ni x̄fo iyí s̄m̄f s̄fó m̄wákwiñin̄f̄p̄i n̄n̄ni n̄j̄f̄á e imónigfá en̄j̄aḡi n̄n̄ni Poro negí Judayo wáf ur̄imearfn̄a omi arfá m̄iwipa ep̄r̄ix̄in̄ir̄i iyí s̄m̄f s̄fó wákwiñinigini.

⁴ An̄f̄ ap̄i ap̄im̄i nuráa n̄múroróna xwiyfá wáf wurimeiarigfáwa t̄f̄n̄i Jerusarem̄iyo Jisasoyá s̄iyikf̄ imónigfáyo wipen̄weagfáwa t̄f̄n̄i awa xwiyfá nim̄ix̄iróna rin̄arigfá r̄ip̄i, “Negí ñwí ikaxf̄ eán̄ñf̄ r̄ip̄im̄in̄i é má Jisasom̄i d̄ñf̄ n̄w̄ikw̄iroro n̄n̄ni negí n̄r̄ix̄imeá imónigfáyí ogám̄f mepaxf̄ imónin̄i. Apim̄in̄i n̄ix̄id̄iróna ap̄án̄ir̄in̄i.” e rin̄arigfápi n̄n̄ni áwan̄f̄ nurára múroar̄ñj̄agfá n̄n̄ni ⁵ an̄f̄ ap̄i ap̄im̄i á má Jisasoyá s̄iyikf̄ imónigfáyí d̄ñf̄ w̄ikw̄iror̄igfápi en̄f̄ neán̄iro xáiwf̄ fá n̄ix̄ir̄iro n̄n̄ni sfá ayí ayo á má ámi w̄i Jisasom̄i d̄ñf̄ n̄w̄ikw̄iroro w̄in̄iyf̄ t̄f̄n̄i kum̄ix̄in̄agf̄ar̄in̄i.

Poró T̄irowas̄iyo n̄ñj̄wearfn̄a or̄ñj̄á w̄in̄ñf̄p̄i n̄án̄ir̄in̄i.

⁶ E nemowa p̄iropen̄isf̄ biaú P̄irigia t̄f̄n̄i Garesia t̄f̄n̄i r̄in̄ñf̄p̄iaú t̄ñf̄m̄in̄i warfn̄a kw̄iyf̄ Gor̄ixoyápi xe Esia p̄iropen̄isf̄yo n̄n̄ni nuro á má e ñweagfáyo xwiyfá yayf̄ win̄paxf̄pi wáf ur̄imé̄r̄ix̄in̄ir̄i s̄ñw̄f̄ m̄iw̄in̄f̄ urakiow̄ar̄ñj̄n̄igin̄i. ⁷ Awa ámi w̄im̄in̄i n̄n̄ni n̄k̄in̄imón̄iro nuro r̄ixa Maisia p̄iropen̄isf̄yo n̄r̄émómáná Bitinia p̄iropen̄isf̄yo n̄n̄ni owaneyin̄ir̄i yarfn̄a ámi kw̄iyf̄ Jisasoyápi xe oúpoyin̄ir̄i s̄ñw̄f̄ m̄iw̄in̄f̄ urakiow̄ar̄ñj̄n̄igin̄i. ⁸ Awa Maisia p̄iropen̄isf̄yo n̄múroro an̄f̄ T̄irowas̄iyí r̄in̄ñf̄p̄im̄i n̄n̄ni n̄wero ⁹ n̄r̄émómáná sfá ayim̄i ár̄fw̄iyim̄i Poro sá wej̄áná or̄ñj̄á w̄in̄f̄yí w̄in̄ñj̄n̄igin̄i. Á má Masedonia p̄iropen̄isf̄yo d̄ñf̄ wo éf̄ n̄rori waun̄f̄ r̄ix̄in̄f̄ “Joxi Masedonia re n̄n̄ni n̄b̄ir̄i ar̄ir̄á neali.” urar̄ñj̄aḡi or̄ñj̄á e n̄w̄in̄ir̄i n̄n̄ni ¹⁰ none (r̄iwam̄ñf̄ r̄ip̄i en̄j̄áon̄i t̄f̄n̄i) re yaiw̄in̄wan̄igin̄i, “Gor̄ixo r̄ixa á má ayo e d̄áni wáf our̄imé̄poyin̄ir̄i s̄iwá n̄neair̄i or̄ñj̄á r̄f̄a neap̄ar̄in̄i?” n̄yaiwirane Masedonia t̄f̄ám̄in̄i n̄n̄ni piyo wan̄r̄éw̄in̄ir̄i p̄f̄á neranéná s̄p̄ix̄f̄ wo e n̄n̄ni um̄in̄ir̄i yar̄ñj̄aḡi w̄in̄ñj̄wan̄igin̄i.

Ridiai n̄k̄in̄imón̄ir̄i Jisasom̄i d̄ñf̄ w̄ikw̄iror̄ñf̄ n̄án̄ir̄in̄i.

¹¹ E nemone s̄ip̄ixom̄i n̄p̄ixemóán̄irane n̄ñj̄wearane an̄f̄ T̄irowas̄iyí r̄in̄ñf̄p̄im̄i d̄áni p̄f̄n̄i n̄wiár̄im̄i nurane p̄ir̄ñw̄f̄ Samot̄iresiyí r̄in̄ñf̄p̄im̄i t̄ñf̄ e n̄n̄ni n̄meám̄i nurane n̄múrorane sá wej̄wáone wáf̄pi t̄f̄n̄i an̄f̄ Niaporis̄iyí r̄in̄ñf̄p̄im̄i t̄ñf̄ e n̄n̄ni n̄meám̄i nurane wiár̄f̄ n̄múrómáná ¹² e d̄án̄i an̄f̄ Piripaiyí r̄in̄ñf̄p̄im̄i —An̄f̄ Masedonia p̄iropen̄isf̄yo ikw̄irónñf̄ seáyí e imónñf̄yí, ayí b̄i Piripair̄in̄i. Romiyí n̄b̄iro an̄f̄ ap̄im̄i d̄áni an̄f̄ n̄m̄ir̄iro ñweagfápi r̄in̄i. Apim̄i none n̄r̄émómáná sfá obaxf̄ w̄i e n̄ñj̄wearane ¹³ Sabarfáyo “In̄igf̄ wear̄ñj̄ t̄ñf̄ e á má Gor̄ixom̄i xwiyfá r̄ir̄im̄f̄ wiar̄igf̄er̄in̄i.” n̄yaiwirane an̄f̄ ap̄im̄i n̄n̄ni ák̄in̄j̄á f̄wiyo n̄p̄eyearane in̄igf̄ e wear̄ñf̄ ú t̄ñf̄ e n̄n̄ni n̄werane éf̄ n̄ñj̄weámáná ap̄ixf̄ e awi neán̄iro ñweagf̄iwami xwiyfá yayf̄ neainar̄ñj̄p̄i urarfn̄a ¹⁴ ap̄ixf̄ w̄i —Í xegí yof̄ Ridiar̄in̄i. An̄f̄ Taiatair̄a r̄in̄ñf̄p̄im̄i d̄án̄ir̄in̄i. Í rap̄irap̄i ayí fá r̄ñf̄ ñgw̄f̄ xwe roñf̄p̄i ñgw̄f̄ xen̄i n̄n̄ni b̄f̄ yar̄ñj̄r̄in̄i. Judayí mimónñj̄ áí Gor̄ixom̄i wáyf̄ n̄w̄ir̄i n̄n̄ni yayf̄ wiar̄ñf̄ w̄ir̄in̄i. Í xwiyfá Poro rar̄ñj̄p̄i arfá n̄w̄ir̄i Gor̄ixo í xwiyfá ap̄i d̄ñf̄ íkw̄ropaxf̄ oimón̄ir̄i xwiox̄iyo p̄ir̄ánñf̄ wim̄ix̄áná í “Poró nearar̄ñj̄p̄i nepar̄in̄i.” n̄yaiwir̄i Jisasom̄i d̄ñf̄ w̄ikw̄iror̄ñj̄n̄igin̄i. ¹⁵ Jisasom̄i d̄ñf̄ n̄w̄ikw̄iror̄i r̄ixa wayf̄ n̄meari á má xegí an̄j̄wám̄i í t̄f̄n̄i nawin̄i ñweagfáyf̄ en̄f̄ wayf̄ n̄mearo e nemáná í re near̄ñj̄n̄igin̄i, “Soyfn̄e re n̄ñj̄aiwirónáyf̄, ‘Nepar̄in̄i. Ám̄in̄áom̄i d̄ñf̄ w̄ikw̄iróf̄ w̄ir̄in̄i.’ n̄ñj̄aiwirónáyf̄, ḡf̄ an̄j̄wám̄i n̄n̄ni n̄b̄iro anan̄i sá wep̄f̄r̄iréot̄?” An̄ñf̄ min̄f̄ e nearayiaq̄i n̄n̄ni í t̄f̄n̄i un̄j̄wan̄igin̄i.

Porom̄i t̄f̄n̄i Sairasom̄i t̄f̄n̄i gw̄f̄ an̄j̄yo ñw̄ir̄ar̄igfá n̄án̄ir̄in̄i.

¹⁶ E nemone sfá w̄iyi Gor̄ixom̄i xwiyfá r̄ir̄im̄f̄ wiar̄igf̄e n̄n̄ni warfn̄a ap̄ixf̄ w̄i —Í á má w̄iyá x̄n̄áin̄ñf̄ nimón̄ir̄i om̄ñf̄ wiar̄ñj̄r̄in̄i. Imfó x̄ix̄eroar̄ñj̄p̄im̄i d̄áni á má s̄in̄i majfá imónigfápi áwan̄f̄ urékweaar̄ñj̄r̄in̄i. Á má im̄i xiáwowánñf̄ imónigfáwa í á máyo áwan̄f̄ urékweaar̄ñj̄p̄im̄i d̄áni ñgw̄f̄ xwé urápayar̄ñj̄r̄in̄i. Í none t̄f̄n̄i óyim̄i órór̄f̄ nin̄ir̄anéná ¹⁷ í Poro t̄f̄n̄i none númi n̄neax̄f̄d̄ir̄i arf̄k̄i r̄f̄aiwá re n̄ira neax̄f̄d̄in̄igin̄i, “Á má rowa Ñwá w̄iyo n̄múrori aga seáyí émi imónñj̄om̄i x̄n̄áiwánñf̄ nimón̄iro om̄ñf̄ wiar̄igfáwar̄in̄i. Óf̄ Ñwá e imónñj̄o nene yeáyf̄ neayim̄ixemean̄f̄a n̄n̄ni in̄ñf̄yi n̄n̄ni wáf nearar̄igfáwar̄in̄i.” n̄ira neax̄f̄d̄in̄igin̄i. ¹⁸ Ámi ámi sfá ayá w̄iyo ax̄f̄pi e n̄neax̄f̄d̄ir̄fn̄a e rayar̄ñj̄aḡi n̄n̄ni Poro r̄ixa an̄ñf̄ b̄i on̄imiápi m̄iw̄in̄ipa yar̄ñj̄aḡi n̄n̄ni n̄k̄in̄imón̄ir̄i imfó im̄i x̄ix̄eroar̄ñj̄p̄im̄i m̄ix̄f̄ re ur̄ñj̄n̄igin̄i, “Jisat̄ Kiraisoyá en̄f̄ eán̄ñj̄yo d̄áni sekaxf̄ re r̄ir̄ar̄ñj̄in̄i, ‘Ap̄ixf̄ r̄im̄i p̄f̄n̄i n̄wiár̄im̄i uí.’ r̄ir̄ar̄ñj̄in̄i.” uráná re en̄j̄n̄igin̄i. S̄in̄i mé imfó ap̄i im̄i p̄f̄n̄i n̄wiár̄im̄i un̄j̄n̄igin̄i. ¹⁹ Im̄i p̄f̄n̄i n̄wiár̄im̄i uáná xanowánñf̄ imónigfáwa re n̄yaiwiwo, “Óf̄ ap̄ixf̄ r̄i áwan̄f̄ rékweaar̄ñj̄p̄im̄i d̄áni ñgw̄f̄ meaayar̄ñj̄wayi r̄ixa an̄pá imónigō. Ámi b̄i s̄in̄i meapaxf̄ mimón̄in̄i.” n̄yaiwiwo Porom̄i t̄f̄n̄i Sairasom̄i t̄f̄n̄i fá n̄ixero makerfá im̄ixar̄igf̄e n̄n̄ni n̄ropém̄i nuro gap̄imanowa s̄ñw̄f̄ an̄igf̄e d̄áni

xwíríxí oumeaneyínro nimeámi nuro ²⁰ awa tñf e n-wááro re uxekwímogfawixíní, “Ámá Judayf rowaúf ámá negf anj rípmi nweagfáyo nearakiowárpaxf yaríngafí nání nene pírániñf mñwepaxf neaimónaríní. ²¹ Síwí nene Romiyene imóniñagwí nání gapímanfíyínéyá síñwíyo dání ananí fá xírírane xfdírane epaxf wí mimóniñpí ámá rowaú wáf neararíñí.” uráná re enjñiginí. ²² Ámá e epíroyf egfáyí ení n-wiápnímearo awaúmi m-xf wianíro yarfná gapímanowa egf iyá nupíríro porisf wami sekaxf re urigfawixíní, “Soxf mépépoi.” uríagfá ²³ iwanf rípi rípi nímépeayimáná níméara nuro gwf anfyo n-wáároná gwf anfyo awí mearoaríñomi re urigfawixíní, “Joxf awaúmi éf mupaxf imóniñf n-wírírírwápí nñwírírímáná pírániñf awí mearóríxíní.” ²⁴ Sekaxf e uráná awaúmi gwf anfyo nimeámi n-páwírí awawá ná ínimi ikwíróniñpimi nání nimeámi n-páwírí e nñwírírírné re enjñiginí. Egf síkwí ikfá wára wára n-wíxífmori wára wína tñní n-wakíríwíarímáná rokímí yaríñiginí. ²⁵ E wikáfagfá aí ríxa árwegf imóniñaná Poro tñní Sairaso tñní Gorixomi xwíyá rírimf wiri yayf umeanrí nání soñf ríri yaríngafí ámá gwf anfyo nweagfáyf arfá wiarfná re enjñiginí. ²⁶ Pobonf xwáf aí tñní yayíwámf méáná gwf anjwá nímírnírná síñá piárá xwáfí eapíniñfíyí ríwómíniñmínírní nerfná re enjñiginí. Gwf anj ówanf nñní fkwínowírí sentá ámáyo yaríniñfíyí nñní ikweánowírí enjñiginí. ²⁷ Gwf anjwámí awí mearoaríño sá weñe dání n-wiápnímeari weníñf éyfí wíniñiginí. Gwf anj ówanf fkwínowíngafí n-wíniñírní “Gwf nweagfá nñniyf ríxa éf úfawixíní.” n-yaiwírí ámá ayf éf úfá nání gapímanowa nioní n-píkípnírnírnírní xegf kirá nímíxearí ríxa píkinímínírní éyfí ²⁸ Poro enj tñní ríaiwá nurírní re uríñiginí, “Íwaníñoxf m-píkínípaní. Gwf nweanjwáone nñononí síní ríwone nweanjwíní.” urfagí ²⁹ o awí mearoarígá wfámí “Uyfíwí nímíxáromeaénapfpoi.” nura mírí n-páwírí wáyo wínfagí enjf of níkaríga Poro tñní Sairaso tñní tñgíe n-pfknímeari ³⁰ awaúmi nímíxearí n-píyearí bfaríwámíní nrómáná re uríñiginí, “Ápowağwí Goríxo yeáyf n-yimíxemeani nání pí emfíni?” urfagí ³¹ awaú re urígísisixíní, “Ámírná Jisasomí dññf wíkwíróáná Goríxo yeáyf n-yimíxemeari ámá díxí anjwámí joxí tñní nweagfáyo ení yeáyf uyimíxemeaniñoi.” urígísisixíní. ³² E nurírní omí tñní ámá xegf anjwámí nweagfá n-yoní tñní xwíyá Ámínáo nánírní rírimf wíáná ³³ síní árwegf imóniñagfí aíwí o awaúmi “Eñí.” nurírní iwanf mépéfáyo igfá n-wéamáná re enjñiginí. Wayf mearí ámá xegf anjwámí nweagfáyí ení wayf mearo nemáná enjáná ³⁴ o awaúmi xegf anjwámí níméáa n-páwírí aíwá n-xerírnírní n-wírírná xfo tñní ámá xegf anjwámí ínimi nweagfáyí tñní “Ríxa Gorixomí dññf wíkwírówaénerfání?” n-yaiwíro nání yayf seáyírní dání néra ugíawixíní. ³⁵ Gapímanowa wfápi tñní n-wiápnímearo porisf wami awí mearoaríño tññf e nání xwíyá yanf re wiowárigfawixíní, “Omí ‘Ámá awaúmi wárei.’ urfpoyí.” wiowárfagfá awa nuro uráná ³⁶ o xwíyá apí Poromí áwanf nurírní re uríñiginí, “Gapímanowa nioní nání xwíyá yanf re wiowárenapáoí, ‘Awaúmi owáriní.’ wiowárenapfagfá nání awagwí ananí n-wiápnírní kíkírná néra úpíyí.” urfagí aí ³⁷ Poro re uríñiginí, “Yawawí Romíyíwawí imóniñagwí aí mfkf wí menagfí aí gapímanowa, xwíríxí n-yeamero ámá obaxf síñwí anígfé dání iwanf yeamépero gwf anfyo yeanjwíríro egfáwa ínimi n-yeamíxearo yeawáraníro ríraríñoi? Oweot, aga wí e yeaipaxf mimóníni. Wiwaníñowa nñbíro ‘twiapípiyí.’ yearáná peyeañwí.” urfagí ³⁸ porisowa xwíyá Poro urfápi ámí níméáa nuro gapímanowamí repíyí n-wíro “Awaú Romíyí waúríní.” urfagfá awa arfá n-wíróná wáyí níkaríníro ³⁹ nuro awaúmi p-yípníyí nuríro gwf anfyo dání nímíxearo n-wáároná arfki waunf ríxíñf re urayigfawixíní, “Awagwí anj rípmí pñí n-neawíarínírní nurfná ‘Ayf nanfírní.’ neaimónaríní.” urayaríngafá ⁴⁰ awaú gwf anfyo dání n-píyearí anj apíxí Rídiáiyí ríniñyáiwámí nání nuri n-páwírí ámá Jisasomí dññf n-wíkwíróro nání egf xexírnírní imónigfáyí tñní e nawíñí nerímeaníro xwíyá ámí bí tñní enj rírnírní n-wíarínírní ugíawixíní.

17

Tesaronaika nweáyf Poromí tñní Sairasomí tñní iwanf weaníro egfá nánírní.

¹ E nemowa e dání nuro anj bíau Abiporisf tñní Aporonia tñní ríniñpíauími nímúróa nuro anj Tesaronaika ríniñpími —Anj apimi Judayf wigf rotú anj wíwá míríniñpírnírní. Apimi nrémómáná ² Poro xegf íníná yaríñípa e ení axfírní nerí Sabarfá wíyau wíyimi Judayf wigf rotú anfyo awí neáníro nweanáná n-wímearí Bíkwi Goríxoyáyo dání nurenjwípea nurfná ³ ayf re oyaiwípoynírní urayíñiginí, “Bíkwiyo dání apí apí nírírnírní eániñagfí nání ámá yeáyf neayimíxemeanfá nání Goríxoyá dññf tñní aríowayá xwáf piáxfyo dání iwíaronfóyi raríñwáomí wa píkiáná ríniñf o nímearí xwárpáyo dání wiápnímeañpí apimi wí nímúropaxf mimóníni.” oyaiwípoynírní mfkfírní nání uréwapíyírí mññf níróa urí nerfná re urayíñiginí, “Ámá Jisasoyí ríniñf ro,

nioni wáf seararínjáo, o ayí áamá yeáyí neayimixemeanfa nání arfowayá xwífá piaxíyo dání iwíaronfoyi rarínjwáoríní.” urayínínigíní. ⁴ E nurínjípímí dání Judayí wíyo dínjé ukínímíxífaxí ayí dínjé “Neparíní.” níwípímónírí nání Jisasomí dínjé níwíkwíroro Poro tñní Sairaso tñní nawíní níkwímíxíníro Gíríkíyí Goríxomí wáyí níwíro nání yayí umearígfáyí obaxí tñní anjé apímí seáyí e nímóníro menjweagfáwayá apíxí wíwa tñní ení dínjé níwíkwíroro nání awaúmí níkwímíxíníro yaríná ⁵ Judayí Jisasomí dínjé níwíkwírófáwa awaúmí sípí dínjé níwíwíwíro nání níwíápínímearo re egfawixíní. Makerfá imíxarígíe dání áamá sípíyí wa Poromí tñní Sairasomí tñní wíkí níwóníro míxí wípírí nání símíráxwíró níwíemero ayí ríxa íkwíkwíerí niga uro wíkí níwóga uro yarínjagfá níwíníro níwíríméámí anjé apímí áwínímí nípuróná míxíní népímíxamóá nípuró Poro tñní Sairaso tñní anjé Jesonoyáiwámí rfa njewanjíníro e nání nuro awaúmí áamá negí anjé rípímí njweagfáyíyá síjwí anígíe dání xwíríxí umeaneyíníro anjé iwámí pírfí íkwíeámí néra nípáwíro ⁶ awá nání pfa nímegíníro nání Jesonomí tñní Jisasomí dínjé níwíkwíroro nání xexíríméá imónígíyá wamí tñní fá níxero anjé apímí dánjé gapímanowa tñjé e nání níropémí nuróná rfaiwá re níra ugíawixíní, “Áamá anjé xwífá nímíní íkwírónínjíyo njweagfáyí wígí yarígíápi mé píní owíárípoynírí sípíní urekárarígífáwa ríxa nene ení nínearekáríro yarínjé. ⁷ Awa Jesono numímínírí xegí anjéwámí nání nípemeámí unjowaríní. Awa njwí íkaxí negí míxí ináyí Sísao rínjé níwíálkíro xegí bí néra nuro re rarígíáwaríní, ‘Segí míxí ináyí Sísao, ayí surfímá míxí ináyoríní. Wo omí seáyí e wímónínjé xegí yofí Jisasoríní.’ rarígíáwaríní.” rfaiwá e níra nuro ⁸ áamá e epíroyí egíyá tñní anjé apímí dánjé gapímanowa tñní ayí rfaiwá e rarínjagfá arfá níwíro símí níróníro wíkí níwóga níwíápínímearo ⁹ gapímanowa xwíríxí numéfásaná Jesonowa ámí axípi bí mepa oépoynírí nígwí bí nuráíro wárígíawixíní.

Poró tñní Sairaso tñní Beriayo egípi náníríní.

¹⁰ Sfá ayímí árfíwíyímí Jisasomí dínjé níwíkwíroro nání xexíríméá imónígíyá Poromí tñní Sairasomí tñní fá xírípíríxínírí ríxa anjé Beriaí rínínjípímí nání éfí urowáríagfá awá nuri anjé apímí nírémoríná Judayíyá rotú anjé e mírínjéwámí nípáwírí xwíyíyá yayí neanarínjépi wáí urígísisíní. ¹¹ Judayí Beria njweáyí —Ayí Judayí Tesaronaika njweagfáyí yapí mímónínjé. Dínjé píranínjé eyíroarígíyá enjagí nání seáyí e wímónínjé. Ayí símí níxeadípeníro “Xwíyífá Poro neararínjépi arfá owianeyí.” níwímóníro sfá ayí ayo re níyáwíro, “O neararínjépi, ayí Bíkíwíyo nírónírí éánínjépi tñní nepa xíxení rfa imóníní?” níyáwíro Bíkíwípi fá níróa uro pfa níméra uro neróná ¹² obaxí wí Jisasomí dínjé wíkwíroro Gíríkíyí anjé apímí dánjé seáyí e imónígíyá wí oxí tñní apíxí tñní ení dínjé wíkwíroro yaríná re enjínigíní. ¹³ Judayí Tesaronaika njweagfáyí xwíyíyá rípi, “Beriayo ení Poro xwíyífá Goríxoyá wáf uraríní.” rínarínjagí arfá níwíro re egfawixíní. Anjé apímí nání nuro áamá e dánjéyí Poromí míxí owípoyínírí símíráxwíró wíeméaná áamá obaxí ríxa epíroyí nero wíkí níwóga wíápínímearíngfáwixíní. ¹⁴ Áamá obaxí ríxa epíroyí nero wíkí níwóga wíápínímearíngfáwixíní Jisasomí dínjé níwíkwíroro nání xexíríméá imónígíyá síjwí e níwíníro re egfawixíní. Apaxí mé Poromí rawírawá tñjé e nání éfí urowáríagfáwixíní. Poromí rawírawá tñjé e nání éfí urowáríro Sairaso tñní Timotio tñní síní e njewanjána ¹⁵ áamá Poromí éfí nímúga úfáyí omí sfá obaxíyo níméra nífásaná anjé Atenisíyí rínínjípímí nírémore e dání wáraúaná o ámí sekaxí re urowárínínigíní, “Sairaso tñní Timotio tñní nioní tñjé e nání bípaxí imónínjánáyí, anjé ní bísisíní.” urowáraná omí e níwárimí ugíawixíní.

Poró Atenisí dání wáf urínjé náníríní.

¹⁶ Poro Atenisí dání awá nání wenínjé nerí nínjwearfána anjé apímí mímóní njwáf imónínjéyí —Ayí xopaikígí xíxegíní áamá imíxígíyáwíríní. Ayí aga ayá wí amí amí nímíní éfí nurárára unínjagí níwínírí nání símí nírónímí nemerfána ¹⁷ Judayíyá rotú anjéyo nípáwíayírí ayí tñní émá Goríxo nání dínjé moarígíyá tñní xwíyífá ríníro sfá ayí ayo makerfá imíxarígíe nání nuayírí áamá o eméíná e rówapígíyá tñní xwíyífá ríníro néra nurfána ¹⁸ áamáyo uréwapíyarígífá Epikurianíyí rínígífá wa tñní Stóikíyí rínígífá wa tñní Poro tñní xímíxímí xwíyífá rínígíawixíní. O wáf nurírfána Jisaso nání urírí áamá xwáripáyo dání wíápínímearírfá nání urírí yarínjagí nání wa peayí níwianíro re rígfawixíní, “Áamá xwíyífá rírowíarfí emearínjé ro pí xwíyífá nearímínírí rfa raríní?” ríro wa “O anjénamí dánjé njwáf imónígífá áamá anjé mídánjéyíyá nání nearímínírí rfa raríní?” ríro nero ¹⁹⁻²¹ omí níwíríméámí nuro —Áamá Atenisí dánjéyí tñní áamá anjé mídánjé anjé apímí urínígíyá tñní kíkífá bí mé anínjé míní pí pí xwíyífá sínjé rínjépi arfá wíro áwanjé uríro yaníro náníní yarígíyáwíríní. Ayí omí níwíríméámí nuro Ariopagasyí rínínjépámí dání xwíyífá réwapínarígíe nání níwíríméámí nuro re urígíawixíní, “Xwíyífá sínjé joxí wáf neararínjépi nene píranínjé arfá nísírane níjéá imónaní nání áwanjé neareí. Ayí rípi nání rírarínjéwíní.

Xwiyfá joxiyá nĩnearfáná nene sɪnĩ arfá mĩwiarĩjwápi rariŋagĩ nánĩ xwiyfá mfkĩpi nánĩ nijfá imónani nánĩ rĩrarĩjwĩnĩ.” urfagfá ²² Poro Ariopagasi tĩjĩ e dání éf nĩrómáná re urĩjĩnigĩnĩ, “Ateniśĩ dǎŋfĩyĩné, seǵĩ jwáfá imónĩjĩpi nĩmeróná awayĩnĩ ayá tĩnĩ wéyo umearĩjagfá sĩjwĩf seaniĩjĩnĩ. ²³ Ayf rĩpi nánĩ seararĩjĩnĩ. Xámĩ nionĩ anj rĩpimĩ nemerĩ seǵĩ jwáfá éf nurárára unĩjĩyo —Ayo seǵĩné yarĩjĩ nĩwiwo seáyĩ e umearĩgĩfáyorĩnĩ. Ayo píranĩjĩ sĩjwáf mĩ nómĩxa nurfáná wĩnĩfanigĩnĩ. Éf urárarĩnĩjĩ bĩmĩ rfwamĩjĩ rĩpi ‘Nwáfá nene majfáa nánĩrĩnĩ.’ eánĩjagĩ wĩnĩfanigĩnĩ. Ayinánĩ jwáfá seǵĩné majfá nimónĩro aiwĩ yarĩjĩ nĩwiwo seáyĩ e umearĩgĩfo nánĩ áwanj bĩ osearĩmĩnĩ. ²⁴ Nwáfá xwáf rĩrĩ nĩrĩmĩnĩ imĩxĩrĩ amĩpi nĩnĩ arĩmĩ enjĩf imĩxĩrĩ enj, o anjĩnamĩ tĩnĩ xwáfárimĩ tĩnĩ Ámĩnáo seáyĩ e wimónĩjĩo enjagĩ arĩmĩ dĩjĩf re yaiwipaxf mimónĩnĩ, ‘O anj nanjwf rĩdĩyowá yanfáwá nánĩ negf wé tĩnĩ mirarĩjwáyo jwenaarĩjĩrĩnĩ.’ dĩjĩf e yaiwipaxf wĩ mimónĩnĩ. ²⁵ Xewanĩjĩo ámá nĩyonĩ wigf dĩjĩpĩ sixf umĩmori sĩjĩf nimónĩro anj upaxf imónĩpĩrĩf nánĩ wimĩxĩrĩ amĩpi nĩnĩ ámá nĩpĩrĩ nánĩrĩnĩ, yĩnĩpĩrĩ nánĩrĩnĩ, wimĩxĩyĩrĩ yarĩjĩo enjagĩ nánĩ rĩpi enĩ yaiwipaxf mimónĩnĩ, ‘O amĩpi wĩ nánĩ dfwf ikeamónarĩjagĩ nánĩ negf wé tĩnĩ arĩrá wipaxorĩnĩ.’ Dĩjĩf apĩ enĩ yaiwipaxf wĩ mimónĩnĩ. ²⁶ Nwáfá o xewanĩjĩo re nĩ aiwĩrĩ, ‘Ámá gwf arf arĩ e e jweparĩfárinĩ. Gwf arf arĩ xĩfáíwa xĩrĩpĩrĩfíná íná íná imónĩnĩfárinĩ.’ nĩyaiwĩrĩ anĩjĩnĩ neyĩroármáná ámá ná wonĩ imĩxĩjĩpĩmĩ dání ámá gwf wĩrĩ wĩrĩ nĩnĩ nimóga bĩjwárinĩ. ²⁷ Ámá gwf arf arĩ nĩnĩ xewanĩjĩo nánĩ pfá néra nuro ámĩrĩnĩjĩf neróná sĩjwáf wĩnĩmeapĩrfa nánĩ xfo enj apĩ e enjĩrĩnĩ. E nerĩ aí o nene xixegĩnĩ jwepajwá gene gene tĩjĩf e dání ná jfami mĩneaimónĩnĩ. ²⁸ Ayf rĩpi nánĩ seararĩjĩnĩ. Segf sorĩxowa aí re rigfápi, ‘Nene enĩ Nwáfáo neameanjenerĩnĩ.’ rigfápi tĩnĩ xixenĩ nene enj eánĩjĩf oyáyo dání imónĩrĩne jweparane anj emerane yarĩjwĩnĩ. ²⁹ Nene Nwáfá o neameanjene imónĩjagwĩ nánĩ dĩjĩf re mĩyaiwipa oyaneyĩ, ‘Nepa Nwáfá imónĩjĩo imónĩjĩpĩ, ayf ámaéne dĩjĩf nĩmorane wé tĩnĩ xopaikĩgĩf imónĩjĩf jwáfá sĩjwáyo dání imĩxarĩjwápiranĩ, sĩjĩá gorfyo dání imĩxarĩjwápiranĩ, sĩjĩá sirĩpáyo dání imĩxarĩjwápiranĩ, sa apĩnĩjĩf rfa imónĩnĩ?’ mĩyaiwipa oyaneyĩ. ³⁰ Ayinánĩ Nwáfá o —O Gorĩxorĩnĩ. O ámá xámĩ o nánĩ majfá nero wigf jwáfápinĩ nĩméra bigfápi nánĩ peá nĩmori kikiáfá nĩwia nĩbĩrĩ aiwĩ agwĩ ámá amĩ gĩmĩ jwepagfá nĩyonĩ re neararĩnĩ, ‘Segf fwi yarĩgĩfápi nánĩ rfwfĩmĩnĩ nĩmamoro sanjĩf nimónĩro jwepapoyĩ.’ neararĩnĩ. ³¹ Ayf rĩpi nánĩ e neararĩnĩ. O sfá wiyimĩ ámá xwáfá rĩrĩ nĩrĩmĩnĩ jwepajwáyo xwiyfá píranĩjĩf nĩneamearĩrĩnĩ wonĩ wonĩ negf yarĩjwápi nánĩ yarĩjĩf imĩnĩ neainfá nánĩ rĩxa rárĩjĩrĩnĩ. Nene xwiyfá neamearĩnĩfo enĩ rĩxa rĩpéarĩjĩrĩnĩ. Nene ‘Rĩpéarĩjĩo, ayf orfanĩ?’ yaiwianfáwá nánĩ o péo ámĩ sĩjĩf nerĩ owiápfĩnĩmeanĩrĩ enj sixf weámĩxáná wiápfĩnĩmeanĩrĩnĩ.” Poro e uráná re enjĩnigĩnĩ. ³² Ámá e awĩ eánĩgĩfáyf Poro xwiyfá “Xwáripáyo dání wiápfĩnĩmeanĩrĩnĩ.” rĩagĩ arfá nĩwiróná wĩ rĩperĩrĩf wigfawixĩnĩ. Wĩ “Xwiyfá joxĩ neararĩjĩrĩf rfwéna ámĩ bĩ tĩnĩ arfá sianfawárinĩ.” urĩgfwawixĩnĩ. ³³ E uráná Poro réwapfĩnarĩgĩf dání pĩnĩ nĩwiarĩmĩ úagĩ aí ³⁴ ámá wĩ —Oxf wĩ xegf yof Daionisiasoyĩ rĩnĩjorĩnĩ. O Ariopagasi dání réwapfĩnarĩgĩfáyf worĩnĩ. Apixf wĩ xegf yof Damarisĩyĩ rĩnĩjĩrĩnĩ. Ámá ámĩ wĩ enĩ nawĩnĩrĩnĩ. Ayf omĩ nĩkumĩxĩnĩro númĩ nuro Jisasomĩ dĩjĩf wĩkwĩrogfawixĩnĩ.

18

Poro Korĩnĩyo nĩjweparĩná enjĩpĩ nánĩrĩnĩ.

¹ Poro e nemĩ Ateniśĩ pĩnĩ nĩwiarĩmĩ anj yof Korĩnĩ rĩnĩjĩpĩmĩ nánĩ nurĩ e ² nĩrémómáná ámá Judayf wo —Xegf yof Akwiraoyf rĩnĩjorĩnĩ. Xĩnái Podasf pĩropenĩsfyo dání xĩrĩjorĩnĩ. Xiepi xegf yof Pĩrisirairĩnĩ. Romĩyf mĩxĩf ináyf Kĩrodiaso Judayf anj apimĩ jwepagfá nĩyonĩ sekaxf re urĩjĩf enjagĩ nánĩ “Romĩ anj rĩpimĩ dání pĩnĩ nĩneawĩarĩmĩ úrĩxĩnĩ.” urĩjĩf enjagĩ nánĩ ayau Itari pĩropenĩsfyo pĩnĩ nĩwiarĩmĩ Korĩnĩ nánĩ sĩjĩf bigfĩyáurĩnĩ. Ayaúmĩ Poro nĩwĩmearĩ ³ nĩgwĩf omĩjĩf o yarĩjĩpĩf ayau enĩ yarĩgĩf enjagĩ nánĩ ayau tĩnĩ nawĩnĩ nĩjweparo senfá anj pákipĩrfa nánĩ imĩmĩxĩmĩf nero nĩjweparóná ⁴ Poro Sabarfá ayf ayo Judayfá rotú anjyo nánĩ nurĩ ayf tĩnĩ Gĩrikĩyf tĩnĩ enĩ re owipimónĩrĩ, “Xwiyfá Gorĩxoyápmĩ dání Jisaso nánĩ neararĩjĩpĩf neparĩnĩ.” owipimónĩrĩf ayf tĩnĩ nawĩnĩf rotú anjyo dání xwiyfá xĩmĩxĩmĩf nĩnĩro rĩnáyĩgfwawixĩnĩ.

⁵ E néra nurfáná Sairaso tĩnĩ Timotio tĩnĩ Masedonia pĩropenĩsfyo dání nĩbĩrĩ Poromĩ wĩmeááná o xegf nĩgwĩf omĩjĩf yarĩjĩpĩf pĩnĩ nĩwiarĩmáná Sabarfayonĩ marfát, sfá ayf ayo Judayf tĩjĩf e nánĩ nuayĩrĩ píranĩjĩf uréwapiyimĩnĩrĩ nerfáná woáklkĩf re wiayĩnĩnigĩnĩ, “Ámá yeáyf neayimĩxemeanfá nánĩ arfowayá xwáf piaxfyo dání iwĩaronfoyf rariĩjwá, ayf Jisatorĩnĩ.” ⁶ E urayarĩná ayf rĩxa xixewĩámf nurĩro ikayfwf uráná Poro xegf iyfá nĩpĩrĩrĩf siki xénĩjĩpĩf pĩrĩf wiaikĩmĩf yarĩjĩnigĩnĩ. Pĩrĩf wiaikĩmĩf nĩyárrĩrĩf re urĩjĩnigĩnĩ, “Seǵĩné anfĩnánáyf sewanĩjĩfĩné rfá mearĩnĩfáyo dání anfĩnĩpĩrĩfárinĩ. Seǵĩné arfá mĩnĩarĩjagfá nánĩ nionĩf wĩ nĩxĩmeapaxfmanĩ. Agwĩ nionĩ seǵĩnéf pĩnĩ nĩseawĩarĩmĩ rĩxa

émáyo wáf urimíniri riwoní warinini.” uráriniginini. ⁷ E nurárimo pínri níwiárimini nuri anj áma woyá —O xegí yof Titiasí Jasitasoyí ríninjinini. Gorixo nání wáyí níwirí nání yayí umeariní worini. Xegí anj Judayíyá rotú anjyo dání oriwámi dání míríninjinini. Oyá anjwámi nání nuri e dání xwiyíyá uraríná re enjiginini. ⁸ Judayí wo —Xegí yof Kírísipasorini. Judayíyá rotú anjyo awí éanarigfáyo seáyí e umejweanjinini. O tñni áma o xegí anjwámi wearigfáyi tñni Poro urarinjipi arfá níwiro Jisasomi dñj níwikwírooro émányí Korini njeagfáyi obaxí eni arfá níwiro dñj wíkwírooro wayí mearo yaríná ⁹ sfá wiyimi Ámináo re enjiginini. Poromi orinjá nupárirí re uriniginini, “Joxí wáyí misingipa oeni. Xwiyíyá nioní nání joxí nura warinjipi pínri níwiárirí sñni aninj nura úirixini. ¹⁰ Ayí rípi nání rírarinjinini. Nioní joxí dñj ríkikayonjagi nání áma míxí sífápmi dání wí ríninjí sinínfámani. Áma anj rípmi nioní dñj níwikwíripírfá nání ngí imóninjíyí obaxí enjagi nání rírarinjinini.” uráfagi nání ¹¹ o anj apimi níjweari Gorixo nání nuréwapíya waríná emá 18 múronjiniginini.

¹² Judayí Koriníyo njeagfáyi, Romíyí wo xegí yof Gario pírimíáo nimóniri Gírikíyí píropenisí e mejweanáná, Judayí dñj axípi tñnini nimóniro níwiárfínimearo Poromi xwiyíyá oumeáraneyíníro wáf pírimíá Gario xwíríxí umearinje nání nímeámí nuro ¹³ Poromi nuxekwímore re urigfawixini, “Áma ro áma Gorixomi yayí numeróná njwí ikaxí ríninjípimi níwíaiuro xegí bí nero éríxíniri dñj xejwímfíni ukínimíxarinjinini.” uráfaga aí ¹⁴ Poro ríxa manj exoáminiri yaríná pírimíá Gario Judayí ayo re uriniginini, “Poro íwí éf síjwíríyí, ríkíkíró éf síjwíríyí, nioní re yaiwimíniri éáriní, ‘Áma rowa uxekwímoarigfápi arfá níwiríná, ayí ananínini.’ yaiwimíniri éáriní. ¹⁵ Soyíné uxekwímoarigfápi, ayí xwiyíyá tñni yof tñni segí njwí ikaxí éáninjípimi dání ríninjipi nání o tñni míxí rínarinjagífa nání segípi xwiyíyá níwíxíro eyírópoyí. Nioní ‘Xwiyíyá apí oseayíróimíni.’ mímimónarinini.” nuriri ¹⁶ xwíríxí umearinje dání míxídfámí wíowáraparíná áma wí re egfawixini. ¹⁷ Judayí wigí rotú anjyo awí éanarigfáyo seáyí e umejweanjinini —O xegí yof Sotenisorini. Omí ífá níxero pírimíá Gario xwíríxí umearinje mídáninje iwanj mépearinjagífa aí o dñj sípi wí níwí kíkífa enjiginini.

Poro ámi Siria píropenisíyo nání nuri Adiokíyo rémonj nánirini.

¹⁸ Poro sñni sfá ayá wí e níjweanísáná áma e dñj Jisasomi dñj níwikwírooro nání xexírímeá imónigfáyo yayí níwíárimo Siria píropenisíyo nání úimiginiri sípíxí womí nípíxemoániri Pírísirai tñni Akwirao tñni eni nawíní nípíxemoániri o tñni nuro Poro Gorixomi dñj níwikwírori nání njwí njeanjinjipi nání anj xegí yof Segíría ríninjípimi dání dfá níroniri ¹⁹ ríxa anj Epesasi ríninjípimi nírémore Poro ayámi anj apimi níwárimí Judayíyá rotú anj e míríninjíwámí nání nuri nípáwirí ayí tñni xwiyíyá níriníro ²⁰ ayí “ ‘Joxí sñni bí tñni níjweámoxí úirixini.’ neaimónarinini.” uráfaga aiwí o “Ananínini.” níwimóní ²¹ yayí níwíárimí nurfá re uriniginini, “Gorixo níwimónírfányí, nioní ananí ámi re seáiménapímírfáriní.” nurárimí nuri sípíxíyo nípíxemoániri Epesasi pínri níwíárimí nuri nuri ²² sípíxo ríxa anj Sisaria ríninjípimi íwiékínimeááná Poro nayoámínimeámí Jerusalemí nání níyírí Jisasoyá síyíkí imónigfáyo yayí níwíára nímúroairí anj yof Adiokíyo nírémore ²³ e sfá wí níjweanísáná pínri níwíárimí nuri xwíyá yof Garesia ríniri Pírígía ríniri enje —Ayí xfo xámi wáf urimejerini. E nípurfána áma Jisasomi dñj wíkwíroarigfáyo xwiyíyá ámi bí tñni nuriri enj síxí níweámíxára múronjiniginini.

Aporoso Epesasiyo tñni Koriníyo tñni dání uréwapíyinj nánirini.

²⁴⁻²⁵ Judayí wo —Xegí yof Aporosorini. Anj yof Arekísadíría dání xírínj worini. Xwiyíyá níriníná nejwíperi émfí saimí raríninjinini. Bíkwí Gorixoyáyo níriniri éáninjipi nípiní aumaúmí ininjinini. Óf Ámináomí xfdípaxíyí nání píraninjí uréwapíyigfo enjagi nání ámayo Jisaso nání uriri píraninjí uréwapíyiri nerfína símí níxéádfénerí uréwapíyarinjinini. E nerí aí wayí Jono umeaálápi nániní níjfa imóninjinini. O Epesasiyo nírémore ²⁶ Judayíyá rotú anjyo iwamífo nípáwirí ayá igigí mé xwiyíyá Gorixo nání urarinjagi aí Pírísirai tñni Akwirao tñni o apíní nání rarínjagi arfá níwiríná omí níwirímeámí nuri Óf Gorixomí xfdípaxíyí nání bí, o sñni májfa enjipi nání áwanj nuriri ámi bí tñni píraninjí uréwapíyigfísisxini.

²⁷ Aporoso “Nioní Gírikíyí píropenisíyo nání úimiginini.” wimónáná áma Epesasi dñj Jisasomí dñj níwikwírooro nání xexírímeá imónigfáyi omí dñj síxí numímowáiro payí bí nearo Gírikíyí píropenisíyo njeagfá Jisasomí dñj wíkwíroarigfáyi nání ríwamínj re eagfawixini, “Áma ro seameááná yayí tñni nípeameáni úirixini.” Ríwamínj e nearo wíowáraná o nuri e nírémománá áma Gorixo wá wianarinjagi nání Jisasomí dñj wíkwíroarigfáyo xegí nuréwapíyirínjípimi dání arírá níwiríná arírá bí onímiápi míwijniginini. ²⁸ Ayí rípi nánirini. O áma obaxí síjwí anjgíe dání Judayí xejwí nímore rarigfáyi tñni xímíxímí níro níriníroná o Bíkwí Gorixoyáyo dání mñj nírorí

“Ámá yeáyf neayimixemeanfa náni arfowayá xwífá piaxfyo dání iwiaronfoyi rarinjwáo, ayf Jisasoríni.” nurírná xwíyá mímúropaxf imóninjípí nurírí xórórí bí onímiápi míwijniginí.

19

Poró ámí Epesasiyo nírémorí e dání enjfnániríni.

¹ Poró, Aporoso síní anj yof Korintíyí ríninjípimí njeañáná, o dífwní enjfmí áwínimí nípumáná ámí anj yof Epesasiyo nírémorí Jisasomí xdarigfá wíyo níwímeari ² yarínj re wíjniginí, “Soyíné Jisasomí dínj wíkwíróáná kwíyí Goríxoyápi seaimeañoyínérani?” uráfagi awa re urígawixíní, “Xwíyá re ríninjípí, ‘Goríxoyá kwíyí bí njeañ.’ ríninjípí aí rínarinjagfa síní arfá bí míwijnwáoneríní.” uráfagfa ³ o re urínjiginí, “Wayf nímeároná pí wayf meagfoynéríní?” uráfagi awa “Wayf Jonó umeaiagfípxf meañwáoneríní.” uráfagfa ⁴ o re urínjiginí, “Wayf Jonó umeaiagfípi, ayf ámá re oyaiwípoyínírí umeaiagfípiríní, ‘Ámá ayf wígi fwf yarígíápi ríwímíní mamófáyíríani?’ oyaiwípoyínírí umeaiagfípiríní. O ámayo wayf apí numeairíná re uragíríní, ‘Ámá nioníyá ríwíyo bínfomí dínj wíkwíróríxíní.’ O e urago, ayf Jisaso náni uragíríní.” uráfagi ⁵ awa Poró e uráfípi arfá níwiro wayf ámá Ámíná Jisasomí dínj níwíkwíróroná meairígápi meagfawixíní. ⁶ Wayf apí meááná Poró wé seáyí e wíkwíaráná re enjiginí. Kwíyí Goríxoyápi ámá awamí wainínjiginí. Kwíyípi waináná awa xwíyá mífkí apí apimí dání ananí ríro wáf rókiamoarígáninjí ríro egfawixíní. ⁷ Ámá e egfáwa nowaní wé wúkaú síkwí wáu awaríní.

⁸ Poró anj apimí níjweari Judayíyá rotú anjyo nípáwírí ayá bí mé xwíyá nura nurí ámá ayf re owípímónírí, “Ayf ámá Goríxo xfo xegf xwíoxfyo míméámí nerí umeñweañfápi náni ámá ro neararínjípí, ayf neparíní.” owípímónírí nurenjwépéa nurí njeañáná emá wáu wo ríxa nímúrómóná enjáná ⁹ Judayí wí dínj wakísí nínro Poró rarínjípí pírí níwíakíro ámá obaxí epíroyí egfá síjwí anígé dání óf Goríxo ténj e náni iníjyí náni Jisasomí xdarigfáyi náni ikayfwf raríná o ayo píní níwíarímí nurí ámá Jisasomí dínj níwíkwíróro náni wíepisarínj wíninjí imónígíyó níwíríméámí xfo téní nawíní nuro sfá ayf ayo anj xwíyá ríwapínarígá Tiranasoáyíwámí dání nurenjwépéa unjiginí. ¹⁰ O e yarínjagí náni ámá Judayíraní, Gíríkíyíraní, Esia píropenífyo njeagfáyi níní Poroyá manjyo dání xwíyá Ámínáo náni arfá wíaríná xwíogwf wáu múronjiginí.

Sipaomí xewaxowa imfó mífí oumáinowáraneyíníro egfá nániríni.

¹¹ Poró Goríxoyá dínj téní emímí xegf bí ámá síjwí mívínarígá imóninjípí yarínjagí náni ¹² íríkíwíraní, roaríxíraní, o kwírínarínjípí ámá nurápmí nuro ámá símíxí yarígíyí ténj e náni nímeámí úaná símíxí ayf píní wíarírí ámá imfó dínj xixéoroarínjyí ténj e náni nímeámí úaná imfó píní níwíarímí urí yagíríní. ¹³ Judayí anj wí e wí e nemero “Imfó mífí umáinípxaxoneríní.” rínarígíyí wí re yagfáríní. “Imfó ámá romí xixéoroarínjyí mífí umáinowáraneyí.” níyáiwíro iwamfó yof Jisasoyáyo dání mífí umáinowáraníro neróná imfóyo re nura wagfáríní, “Nioní yof Poró wáf neararínj, Jisasoyí ríninjomí dání rírarínjagí náni ámá xixéoroarínj romí píní níwíarímí ut.” nura nuro nemeróná ¹⁴ Judayíyá apaxfáninjí imóninjí xwé wo —Xegf yof Sipaoyí ríninjoríní. Omí xewaxowa wé wáfúmí dánj wáu imónígíyá ení axfípi e yaníro yaríná ¹⁵ imfó awa uráfígo re urínjiginí, “Nioní ananí Jisasomí mí ómíxírí Poró náni níjáfá imónírí enjagí aírí soyíné goyínéríní?” uráná re enjiginí. ¹⁶ Ámá imfó dínj xixéoroarínj níwáwírí níxeamomerí awamí xopírírí wíáná ríninjí xáiwí wínjagfa anj iwámí dání éf nuróná aikf urírfáwa ugfawixíní. ¹⁷ Anj iwámí dání éf nuróná aikf urírfáwa úfáyí náni ámá Judayíraní, Gíríkíyíraní, Epesasi njeagfáyi níní arfá níwíaríro náni wáyí níkaríníro Ámíná Jisasoyá yof nítróná seáyí e número ¹⁸ Jisasomí dínj wíkwírófáyí obaxí wí níbayíro wígi yarígíápi waropáf wíro wáf urókiamóníro níyayíro ¹⁹ wíyíyí obaxí wí ayáf xixegfíní yarígíyí wígi ikayfwf síjwí wínaxídfwanjiginírí bíkíwíyo njíwíríninjyí nímeámí níbíro ámá níníyá síjwíyo dání ríá níkeaárímáná nígwí bíkíwí ríá íkeaárípi bí neróná tarígíápi fáf níroróná níní K50,000 imónímínírí éagí wínjgíawixíní. ²⁰ Apí nípíní nímogá waríná xwíyá Ámínáo náni surfámí mímoní wí e wí e síní xwé níriga emearínjagí náni ámá ámí ámí ayá wí kumíxínayígíawixíní.

Epesasi njeagfáyi símímiákwí nero egfá nániríni.

²¹ Apí ríxa nímonímáná enjáná Poró Goríxoyá kwíyípmí dání re yaiwijniginí, “Nioní nurí Masedonia píropenífyo áwínimí urí Gíríkíyí anjyo áwínimí urí níyárimóní Jerusaremí náni úmíginí.” E níyáwíríná re rínjiginí, “Nioní ríxa Jerusaremíyo náni nurí nírémorínáyí e dání wí e náni xámí mupaxí nímonírí nurí anj Romíyí ríninjípimí

sijwáf winñimigñiñ.” nñiriñ ²² áamá xfómí seáyí wiiarigfíwaúmí —Egí yof Timotiomi tññ Erasitasomí tññ awaúmí Masedonia pìropenisfyo nání nurowárñí aí o sññí ámí bñ tññ Esia pìropenisfyo ñweañáná ²³ áamá wí nñwiápññimearo óf Gorixomí xfdarigfáyí nání mñxf nññrowieánñíñá sñmñmiákwí onñmiápi megfawixññí. ²⁴ E egíñá áamá wo —Xegí yof Demitriatorññí. O xegí ñgwf omññí nerññá amñpi sññá siripá tññ imñxarigfápi yarññyí worññí. Apí pìropenisfyo ñweáyí wígf ñwáf xwépi —Apí xegí yof Atemisiyí rñññpññí. Apí wígf aññ rññdiyowá yarigfíwámí éf urárarññpññíññí imónññpññí siripá tññ wígf ñwáf onñmiá bia ananñ nñmeámí nuro wígf aññ xixegññtyo tipññfa nání imñxarigfáyí worññí. Áamá omññí xfo yarññpá axfñpi neróná ñgwf onñmiá meaarigfámantí. ²⁵ O áamá omññí xfo yarññpá axfñpi yarigfíwámí tññí áamá omññí xegí bñ onñmiápi yarigfíwámí tññí awí neaarññí re urññññigññí, “Gí ámáoyñé, soyñné ññjfarññí. Omññí none yarññwá rñpi nánññí ñgwf wí mñneamúroarñññí. ²⁶ Áamá Poroyí rñññjo negí aññ Epesasiyoni marfái, negí Esia pìropenisfyo nñmññí enñ yarññpññí soyñné sññwáf wññiro arfá wiro yarigfárññí. O áamá wígf ñwáf fá xñrarigfá imónññpññí rñwáf oumópyoñññí nerññá re urarññjorññí, ‘Ñwáf áamá wé tññ imñxarigfápi nepaxññí mimónññí. Mimónñí ñwáfárññí.’ E urarññjagí nání áamá obaxí arfá nñwiro ñwáf nene imñxarññwápi rñxa rñwáf umogfárññí. ²⁷ None o rarññpññí xe orñññí sññwáf nñwñññranénáyí, ñgwf omññí none nerane ñgwf mñneamúroarññpññí peayí wianñpaxí imónññpññí marfái, rñpi enñ imónññfárññí. Aññ rññdiyowá yarññwáiwá, negí ñwáf Atemisiyí rñññpññí nání mññññññwá nání enñ peayí nñwianñro ‘Sipññí.’ rñpaxí imónññí ñwáf apñxf imónññí í, áamá Esia pìropenisf tñño ñweagfá nññí tññí xwáf nñmññí ñweagfáyí tññí yayí umearigfí enñ surññmá nímónññí xwáf iwerí enñfárññí.” urññagí ²⁸ awa arfá nñwíroná wíkf bñ ayíkwí mñwónñfagí enñ tññí rññwáf re nñra ugñfawixññí, “Epesasi ñweañwaeñeyá ñwáf Atemisiyí, ayí seáyí e imónññpññí.” nñra nuro ²⁹ aññ ñpñmññí rññwáf rñrowiámí niga nurññá áamá nññí re egñfawixññí. Wáf áamá awí eánarigñé nání nawíññí xwamiánñí nñra mññf nuro áamá Masedonia pìropenisfyo ñññí Poro tññí emearigfíwáuwá —Egí yof rowaúmí Gaiasoyí rñññjomí tññí Arisítakasoyí rñññjomí tñññí. —Awaúmí fá ññxero nñropémí úáná ³⁰ Poro áamá wíkf tññí awí eánarigñé pññfá xwíyí bñ ourññmññí yarññá áamá Jisasomí xfdarigfáyí xe ourññí sññwáf mñwññarññá ³¹ gapñmanñ Esia pìropenisf ayo umeñweagfá wa —Awa Poro tññí ñikumñññññro emearigfáwarññí. Awa xwíyí Poro nání nurowárññóná re urayigfíwaxññí, “Arfíki áamá awí eánarigñé nání mupaññí.” urarññá ³² áamá awí eánarigñé ñññí xwamiánñí nero wa wígf bñ nání rñro wa wígf bñ nání rñro neróná aríkiññí nñññro nání áamá ñápi arfá kwíkwíkwíkwí nero “Ayí rñpi nání awí eánñwaeñerñññí?” mñyaiwipa nero ³³ wa Judayí wígf wo Arekísadaoyí rñññjo xwíyí rñññmññí oneainññí wáráná áamá e epñroyí egfáyí wí “Ayí o nání awí eánñwaeñerñññí?” yaiwarññá o re oyaiwipoyñññí, “Judayí rññá apí neamearigfámantí.” oyaiwipoyñññí xwíyí ourññmññí nání wé ówanñ uyimñññí éyí re egñfawixññí. ³⁴ Awa o Judayí wo enjagí sññwáf mññí nñwómññxiro nání nawíññí axíñá nñrayiro ayá wí rññwáf re nura ugñfawixññí, “Epesasi ñweañwaeñeyá ñwáf Atemisiyí, ayí seáyí e imónññí.” Anññí mññí e nñra nuro nñra nuro ³⁵ gapñmanowayá payí weaiarññjo nññí áamá epñroyí egfáyó pññí wiaikmí ññyárññmáñá re urññññigññí, “Epísasi ñweagfóyñné, áamá wo sññí majfá re rímónññí, ‘Epísasi ñweagfáyí aññ rññdiyowá yarigfíwá wígf ñwáf xwé Atemisiyí rñññpññí nání mññññññwá tññí ñwáf apí aññnamí ñññí piérónapññpññí tññí meñweagfáyíññí.’ Áamá wo sññí majfá e rímónññí? Oweoi. ³⁶ Nioní searfá apí áamá wo ‘Ayí nepamantí.’ rñpaxí mimónññjagí nání soyñné ññyopññyára oseaññí. Úrapí mikárññpá épyotí. ³⁷ Ayí rñpi nání seararñññí. Áamá soyñné fá ññxemí bñá rowaú negí aññ rññdiyowá yarññwáiwámí ñññí amñpi bñ fñwí mñmeapa eri negí ñwáf imónññí nání ikayíwí aí bñ mññpá eri éfñwaurññí. ³⁸ Xwñññfá nání mimónññpa nerí gapñmanowá xwñññfá arfá wianñro nání mññweapa reññí? Ayñññí Demitriaso tññí omññí axfñpi yarigfáwa o tññí nawíññí kumñññññfáwa tññí áamá woyí xwíyí oumeearantí nerónáyí, xwíyí umeararigñé nání rñxa nuro e ñññí xixé oxekwññmonññpoyí. ³⁹ Soyñné xwíyí sññí wí tññfáyíñé enñánáyí, xwíyí nání sñá awí eánarññwáñá ñññí rñññññí. ⁴⁰ Ayí rñpi nání seararñññí. Agwí none ewapññwá rñpi mñkf mayí enjagí nání gapñmanowá ‘Pño ñññí awí neaññro rñrowiámí nñññro sñmñmiákwí éof?’ nearáná ‘Xwíyí ananñ urññpaxí imónñññññí.’ rññseaimónarññí? Oweoi, rñxa gapñmanowá xwíyí neamearññpaxí imónñññññí.” ⁴¹ Gapñmanowayá payí weaiarññjo e nurññsáná áamá e awí eánñfáyó xixegñññí urowárñññññí.

20

Poro ámí Masedonia Pìropenisfyo emerí Gñrikñyí aññyo emerí enñí nánññí.

¹ Áamá xwíyí rñrowiámí nññro sñmñmiákwí yarigfá pññí nñwiarññro kikiñá yarññá Poro áamá Jisasomí xfdarigfáyó xfo tññí e nání “Eññí.” nurññí rñxa báná enñ rññémñxf

níwiri yáŷ níwíarími Masedonia píropeníŷyo nání úmíngíníri e dání pńi níwíarími² nuri píropeníŷ apimí áwíními nípuríná ámá e ŋweagíá Jisasomi dńŷ wíkwrógíáyo enŷ rírémíxí ayá wí níwíera nípurí Gíríkíyí anŷyo níréromí³ e ŋweañáná emá wáu wo ríxa nímúrómáná enáná ríxa Siria píropeníŷyo nání úmíngíníri sípíxí womí píxemoánímíníri éfýŷ Judayí wí o nání mekaxí rínaríŋagíá nání ámi dńŷ re yaiwíníngíní, “Ámí Masedonia píropeníŷyo nioní bńŷáimani ouníni.” níyáiwírí imaní nuri⁴ ámá rowa ení o tńi nawíní ugíawíxíni. Wo Beria dńŷ Pírosomi xewaxo Sopataoríni. Ámí wáu Tesaronaika dńŷ Arisítakaso tńi Sekadaso tńi awaúríni. Ámí wo Debi dńŷ Gaiasoríni. Ámí wo Timotioríni. Ámí wáu Esia píropeníŷyo dńŷ Tikikaso tńi Tíropimaso tńi awaúríni.⁵ Awa nioní tńi Poromí tńi xámí níyeamearo Tírowasí dání yawawi nání weníŋŷ nero ŋweañáná⁶ Judayí Goríxo múronŷŷi nání dńŷ mopírí nání sfá bisíkerfá yíŷ mayí nímxíro naríŷŷáŷŷ ríxa pwéáná yawawi Píripai e dání pńi níwíarími nurai sípíxí womí nípíxemoánírai níŋwearai sfá ríxa wé wú yeamúróáná awamí Tírowasíyo níwíearai e ŋweañáná sfá wé wíúmí dńŷ wáu neamúronŷŷingíní.

Yutikaso píyomi Poro síŋŷ imíxíŋŷ náníríni.

⁷ Sadéyo nene aiwá nírane rosapí imíxírane yaní nání awí neáníranená Poro ámá e dńŷ awí eánfáyo xwíyíá nuríríná “Wáfáriná ríxa anŷ úmíngíní.” níyáiwírí nání xwíyíá aníŋŷ míní xwíá nímírí níra nurí ríxa áríwegí imónáná⁸ anŷ awawá seáyí e ikwíróníŋŷ nene awí neánímáná xwíyíá arfá wiaríŋwáwámí ramíxí obaxí míxároáríníŋagí aí⁹ íwí síkńŷŷ wo —O xegí yóŷ Yutikasoríni. O pípíwíyo níŋweámáná Poro aníŋŷ míní xwíyíá xwíá nímírí nura warfíná arfá níwírí sá nífasí níyayíísáná ríxa sá dńŷ mamó níweáríri re enŷingíní. Pákíŷ wíxau wá ikwíróníŋŷ seáyí e enowámí dání pírimioañíngíní. Pírímioááná ámá níwepíníro nímearfíná xwíámí píyí wenŋagí meáagí aiwí¹⁰ Poro níwepíníri íwí síkńŷomí seáyí e nupíkákwiníri nímfkwíyínímáná re uríŋingíní, “Seyfné dńŷ sípí míseaipani. Ámí síŋŷ eníŋŷoi.” nurími¹¹ ámí nípeyírí ayí tńi nawíní aiwá níkwíríri nínmáná ayí tńi xwíyíá níŷgá nífásáná ríxa wá nóga waríŋŷ tńi Poro pńi níwíarími úagí¹² ayí íwí síkńŷŷ o ámi síŋŷ éagí nímeámí wigí anŷ e nání nuro dńŷ wá bí onímiápi níwóníŋingíní.

Poro Tírowasíyo pńi níwíarími Mairitasíyo nání unŷ náníríni.

¹³ Poro “Awa anŷ Asosíyí ríníŋŷpímí nání sípíxíyo warfíná nioní xwíáyo úmíngíní.” níyáiwírí none sípíxí womí nípíxemoánírane Asosíyo nání nurane xfo nání weníŋŷ nerí ŋweanfáwá nání óf neaimóŷ enŋagí nání none omí xámí numearane sípíxomí nípíxemoánírane Asosí nání nurane nírémorane ŋweañáná¹⁴ Poro ríxa xwíáyo níbírí anŷ apimí neafimeááná o tńi nerímeánímí sípíxíyo nurane anŷ Mítírini ríníŋŷpímí nírémorane¹⁵⁻¹⁶ e dání pńi níwíarími nurane sípíxomí sá wenŋáone píŷŷŷwí Kaiosíyí ríníŋŷpímí oríwámí dání nímúrorane ámí sá wenŋáone píŷŷŷwí Semosíyí ríníŋŷpímí nírémorane Poro nioní Esia píropeníŷyo níréromí níŋwearfíná sfá ayá wí nímúronŷŷingíní re yaiwíaríŋingíní, “None anŷŷi nuranénáyí, sfá Judayenyá Pedikosíyí ríníŋŷŷi síŷ níŷpwéŷmí enáná Jerusaremí rémoanfárfání? Ayínání Epesasi múrómíngíní.” yaiwíaríŋŷ enŋagí nání none Epesasi míwíékńímeá nímúrorane ámí sípíxomí sá wenŋáone anŷ Mairitasíyí ríníŋŷpímí rémoŋwaníngíní.

Poro Jisasoyá síyíkí imóníngíá Epesasi ŋwedéyo wípenŋweagíáwami uríŋŷ náníríni.

¹⁷ Poro Mairitasíyo nírémománá e dání ámá Jisasoyá síyíkí imóníngíá Epesasiyo ŋweagíáyo wípenŋweagíáwami nání re urówaríŋingíní, “Awa obíŷpoyí.” nurówaríri¹⁸ awa ríxa o tńŷŷ e nání báná re uríŋingíní, “Sfá nioní segí Esia píropeníŷf tío yíwámíó rémoŋŷŷimí dání pńi níseawírímí unáyí nání seyfné tńi nawíní níŋwearfíná pí pí enápi nání soyfné níŷfáriní.¹⁹ Seyfné tńi níŋwearfíná Ámínáoyá xínáíníŋŷ nímóníri o nání wáf níwurímeírí nísearíríná seáyí e mímónípa nerí ínímí níseaimóníri enáríni. Seyfné nání dńŷ sípí níaríŋagí nání wainí wainá ŋwí níseaeayírí enáríni. Judayí nioní nání mekaxí níŷnaríŋagíá nání xeaníŋŷ obaxí nímeanŷ aiwí²⁰ nioní wé íá mímíxeání xwíyíá seyfné arfá níwíro níxđítróná nanŷ seaimíxíŷpaxíŷ wí yumí míseai nerí ámá obaxí síŋŷwí aníŷgé dánírani, anŷ xíxegíyo ínímí dánírani, nísearéwopíyírí enáríni.²¹ E nerfíná Judayfnerani, Gíríkíyínerani, ayá nísearemorí re searayínaríni, ‘Segí íwí yaríŷfápi ríwíŷmíni nímamoro Goríxo tífámíni níkínímónírfíná negí Ámíná Jisasi Kiraisomí dńŷ wíkwróŷpoyí.’ searayínaríni.

²² Arfá nípoyí. Agwí kwíyí Goríxoyápi o Jerusaremí nání úwíníngíní níkíkayonŋagí nání anŷ apimí rémóáná pí pí nímeanfápi nioní majfá aiwí, sa e nání waríŋŷŷ.²³ E rémóáná pí pí nímeanfápi nioní majfá enŋagí aiwí anŷ apí apimí múroarfíná Goríxoyá kwíyíŷ ayá re níremoaríŋfíní, ‘E rémóáná gwí ríyiro xeaníŋŷ seaikáríro epírfáriní.’

24 Ayá e niremoarinjagi aiwi, nioni dñj mñwirárininjini. Ayínáni mñj yíwí nírimí e nání ananí warinjini. Sñj umfa nání ‘Ayí seáyí e imóninjipírífaní?’ mñyaiwí, pí pí níkarípírífa aí gí xámí néra bñjápá sñní axípi néra nuri rípiní nerínáyí, ‘Ayí seáyí e imóninjipírífaní?’ nimónarini. Áminá Jisaso re nñyaiwirí sekaxí nñrinjipi, ‘O Gorixó ámáyo wá wianinjí enagí nání xwiyá yayí winípaxípi wáf níriméiwínigini.’ nñyaiwirí sekaxí nñrinjipi yoparípi nñpiní wáf nuráimeríná ‘Ayí seáyí e imóninjipírífaní?’ nimónarini.

25 Arífa nípoyí. Nioní seýné tñjímí nemerí xwiyá ámá Gorixomí dñj wíkwíroarigfáyo xegí xwioxíyo mñmeámí nerí umeñweanfápi nání wáf searímearinjáyíné, nñyínéní ámí gí sñmímanj bñ sñjwí nanípírífa menjpi nání nioní níjjárini. 26-27 Ayínáni ayá re searemoarinjini, ‘Enjíná dání Gorixó “Re éimigini.” yaiwiárinjipi nání nioní awanj nísearíríná wé fá mñmíxeání nñpiní xixení seararínjé enagí nání ámá nñyíyá wo anínáná “Poró rífa nímeárinjoi.” rípxí imónínfá menini.’ seararinjini. 28 Ámá Jisasoýá imónígífa sewaninjoyíné umeñweagfápimí ríkíkírífo wiarígífoyíné imónipíríxiní wáyí seainfwinigini. Ámá Gorixoyá stýlkí imónígífa nñyoní —Ayí nání yoxáfpámí dání nupeiríná xewaninjó gwíninjí roayíroarínjyírini. Ayo nñyoní numenwearíná Gorixoyá kwiyípi sipísipi awí mearoarígífa axípi awí mearófríxiní seaimxárinjoyíné xixení píraninjí umeñweáfríxiní. 29 Ayí rípi nání seararinjini. Nioní ríxa pñní níseawiárimí úaná ámá síwí sayí sipísipi roarígífápáninjí nimónímí seýné tñmíní nñbño ámá soýné umeñweagfáyo xe nanj oépoyíní sñjwí mñwíní xwírífa sealkíxeayipírífaní. 30 Ayí rípi nání ení seararinjini. Segíyí wa ení níwiápnímearo re nñyaiwiro yapí wíwapiyíríxiní, ‘Jisasomí xídarígífáyí wígí winíyo pñní níwiárimí nioníní oníxídfípyí.’ nñyaiwiro yapí wíwapiyíríxiní. 31 Ayínáni nioní seýné tñní nñjwearí xwíogwí wáu wo nímúroaríná woxíní woxíní nání dñj sípi níseairí njwí tñní enj ríremíxí searínjápí bñ pñní mñwiárfí aninjí mñj yayínjápí nání ríwífmíní mñmamó sñjwí tñní aninjí mñj éfríxiní. 32 Agwí nioní Gorixó seamentá nání xegí wéyo seawárrí soýné xwiyá o ámá nñyoní wá níwianíní enjpi nání dñj wíkwíropírí seawárrí yarínjini. Xwiyá apí ananí síkífkí seamóxírí amípi nanj Gorixó ámá nioní gí imóninjyó wítmígíní ségí woyá sñj górráni, sñj siríparáni, rapírparáni, wí sñjwí fíwí mñwínjjarini. 34 Nioní seýné tñní nñjwearíná enjpi sewaninjoyíné níjjárini. Amípi wí nísearópí ‘Pí yíní pí nírfí emíní?’ nñyaiwirí neríná wé gí rúmí dání nígwí omñj nerí nígwí nímearí bñ neríná nioní gí bñ erí ámá nioní tñní njweaarigfáyo ení bñ wiiri enjriní. 35 Amípi nñní nioní enjápí neríná ríxa re seaiwapiyínjini. Ámá sípiyí seáyí nerí mñnipaxí imóninjyó arírá wífríxiní. Xwiyá Áminá Jisaso rñj rípi, ‘Yayí mñní wiarinjó winarínjipi yayí uráparinjó winarínjipimí seáyí e imóníní.’ xwiyá apí ení ríwífmíní mñmamó dñj mófríxiní.” urínjínigini.

36 Poró xwiyá apí nñpiní nurárimí xómínj níyíkwírí awa tñní Gorixomí xwiyá rírímí níwiro 37-38 awa xwiyá Poró “Gí sñmímanj ámí bñ sñjwí nanípírífámaní.” urí enagí nání dñj sípi níwirí njwí nearo omí nímakíkiyayiro kíyí nímiáúnayiro xómí nímeáa nuro sipíxí tñj e wárigfawixini.

21

Poró ámí sípíxíyo nípíxemoání urí náníníni.

1 E nemone awamí pñní níwiárimí ámí sípíxíyo nuranéná níyakía mú iríní pírínjwí yoí Kosiyí ríninjipimí níremorane sá weñwáone nurane pírínjwí Rosiyí ríninjipimí níremorane e dání nurane anj yoí Patará ríninjipimí níwíékínímearene 2 e nayoarane sípíxí ámí wo Pinisia píropenísíyo nání umíní yarínjagí níwínirane omí nípíxemoánírane níjweámáná nímeámí nurane nurane 3 pírinjwí yoí Saipírasiyí ríninjipi wé onamínjímíní enjáná nímúrorane nurane nurane xwiyá re rínárinjí enagí nání, “Anj yoí Taiayí ríninjipimí sípíxí royá sanj e tñwanígini.” rínárinjí enagí nání none Siria píropenísíyo anj apimí níwíékínímeámáná 4 e nayoarane ámá Jisasomí xídarígífáyí nání pñfá nemerane ayí tñní sía wé wíúmí dñj wáu njweanáná ayí kwíyí Gorixoyáyo dání Poromí re urayigfawixini, “Joxí Jerusaremíyo nání wí nuri xwírínjwí mosaxípaní.” nurayiro 5 sía none ayí tñní njweaaní imóninjyí nñní ríxa óráná anj apimí pñní níwiárimí nurane ayí tñní wígí apíxí tñní wígí níaiwí tñní níneameámí nuro rawíráwá imanj e dání xómínj níyíkwirane Gorixomí xwiyá rírímí níwimáná yayí nínowárimí 6 none sípíxómí píxemoánáná ayí wígí anj e nání ugíawixini.

Agabaso Poromí íkwairí wínpí náníníni.

7 E nemone Taia pñní níwiárimí nurane anj yoí Toremesiyí ríninjipimí níremómáná nayoarane ámá Jisasomí dñj níwíkwíroro nání negí nírxímeá imónígíyo yayí níwirane ayí tñní sía ayí sá weñwáone 8-9 wíápi tñní e dání pñní níwiárimí nurane

anj Sisariayí ríninjipimí nireómáná nayoarane anj xwiyfá yayf winipaxf wáf urarinj Piripoyí ríninj — O enjíná wáf wurimeiarigfáwami seáy wíríxínirí wé wfúmí dájf wáu rípeáninjowa woríní. O xegí xemiáíwa —Íwa Gorixo nání wfá rókiamoarigfíwaríní. Apiyá wípaú wípaú íwa tñjoríní. ¹⁰ Oyá anjyó nípáwirane o tñní sfá wí nweanjáná wfá rókiamoarínj wo —Xegí yof Agabasoníní. O Judia píropenisíyo píní ntwiárimí ntwearírí ¹¹ none nneaimearí orínj ikaxf nínearírí re enjíniginí. Poroyá areríxí nurápirí xegí wéyo tñní síkwíyo tñní njárínirí re rínjíniginí, “Kwíyí Goríxoyápi rínjípí rípiríní, ‘Areríxí rírí xiáwomí Judayí Jerusaremí dání axípi re gwí nuyiro émáyo míní wípírfáriní.’ Kwíyí Goríxoyápi rínjípí apíríní.” nearfagí ¹² none arfá e ntwiranená none tñní amá e nweáyf tñní Poromí wauní ríxínj re urayinjwaniginí, “Joxí Jerusaremí nání niyipani.” urfagwí aí ¹³ Poro re nearjíniginí, “Seyíné pí nání njwíní njwíní nearo íkíninjí sípí nípaxf níkárarínjoi? Awa nioní gwí njáránáyí, ‘Ayí ananíríní.’ niyáiwírí náníní e nání mívarínjíní. Ámíná Jisasomí xfdarínjagí nání nípíkiánáyí, ‘Ayí ananíríní.’ niyáiwírí nání ení warínjíní.” nearfagí ¹⁴ none omí urakípaxf mímónfagí ntwínirane omí xwiyfá amí bí murf re ríninjwaniginí, “Ámínáo ‘Omí wímeáwiniginí.’ yaiwiarínjípí xe wímeáwiniginí.” ríninjwaniginí.

Poró Jerusaremíyo nírémorí Jisasoyá síyikf imónigfáyo umenjweagfáwami repíyí winj náníríní.

¹⁵ E nemone sfá ayf ríxa neamúróáná none yúrírí nemáná rawírawá píní ntwiárimí Jerusaremíyo nání niyirane ¹⁶ Sisaria dání amá none píní ntwiárimí yarínjwáé dájf Jisasomí xfdarigfáyf wa tñní niyirane awa none anj Nesonoyá —O Saipirasí pirínjwépmí dájf woríní. Enjíná dání Jisasomí dájf ntwíkwírorí xfdagf woríní. “Oyá anjyó sfá owépoýí,” niyáiwíro nání nneaipemeámí nneayiro e newarígfawíxíní.

¹⁷ E nemone ríxa Jerusaremí nání niyirane e rémóáná amá Jisasomí dájf ntwíkwíroro nání negf níríxímeá imónigfáyf yayf nneairo nneamímínfagí ¹⁸ sfá wejwáone wfápi tñní Poro tñní none ntwiápnímeámí Jemiso tñnj e nání nurane Jisasomí dájf wíkwíroarigfáyo wípenjweagfáwa ení Jemiso tñní awí eáninjáná ¹⁹ Poro ríxa yayf ntwímáná xfo émáyf tñnjmíní wáf nurímeríná Goríxo xfoýá wéyo dání wiemenj bí bí nání repíyí ntwiéra úagi ²⁰ awa arfá ntwíroná Goríxomí seáyí e numero re urígfawíxíní, “Gwíáoxíní, negf Judayí sípí ayá xwé wí Jisasomí dájf wíkwíronjagí joxí ríxa njífa imónínjíní. Ayf níní negf njwí ikaxf enjíná dání nírínirí eáninjipimí xfdaníro nání sfmí xeadípenarínjoi. ²¹ Ayo amá wí joxí nání re urígfawíxíní, ‘Poró émáyfá anjyó nemeríná negf Judayí émáyf tñmíní nweagfáyo re uréwapíyarínjíní, ‘Njwí ikaxf negf arfo Moseso nírírí eanjípimí píní wíaríro síwí negf arfowa érowiápníngfápmí míxífdípa ero nero segf níaiwí yí sfmí sfó mtwákwípa éfírxíní.’ Amá ayo Poro e uréwapíyarínjíní.’ ²² E urígfá enjagí nání arí yaníwíní? Negf Judayí Jisasomí xfdarigfá anj rípmí tñmíní nweagfáyf ananí joxí bífpí nání ríxa arfá ntwípírf enjagí nání ²³ xwiyfá none ríraní rípi axípi éfírxíní. Negf amá njwá nweagfá wáu wáu nweanjoí. ²⁴ Joxí awa tñní níkwímíxíníro nene xwíraimímí neainarínjípí anípa imónínfa nání yarínjwápi awa tñní nawíní nero amí nanj imónírxíní. E nerfíná nání wáu wáu awa wígf dfa níróníro xwíraimímí winarínjípí anípa imóníro nanjwí Goríxo nání rídiyowá wíiro epírfá nání bí wíírxíní. Joxí none rírarínjwápi axípi e nerfíná amá níní re yaiwípírfáoí, ‘Poró nání neararígfápi mfkf mayfíní. O ení negf njwí ikaxf eáninjipimí nxfdírfí píránínj yarínjoríní.’ yaiwípírfáoí. ²⁵ E nísearírane aí enjíná xwiyfá nímíxíranená ‘Émá Jisasomí dájf wíkwíroarigfáyf negf njwí ikaxf eáninj rípní xdfírxíní uraníréwíní?’ níríníranená re rínárínjwaniginí, ‘Njwí ikaxf rípláú rípláú píní wíarípaxf mímóníní.’ nírínírane payf re nearí wárínjwaniginí, ‘Nanjwí amá wí mímóní njwá imónínj nání rídiyowá éfápi mínípa éfírxíní. Rakiwí ení mínípa éfírxíní. Nanjwí sínjwíyo gwí xíráná ragf síní enjagí nání mínípa éfírxíní. Apíxí nímearoná sewíní nímeánípa éfírxíní.’ Apláú apláú nání nearí wíowárínjwaniginí.” urfagí ²⁶ Poro sfá wejwó wfápi tñní amá njwá nweagfá wáu wáu awamí ntwíwímeámí nurí xwíraimímí winarínjípí anípa imóníwíniginírí yarígfápa xfo tñní nawíní wígf yarígfápa nemáná o anj rídiyowá yarígfáwámí nípáwirí apaxínjínj imónigfáyo awanj re urínjíniginí, “Sfá amá awa xwíraimímí winarínjípí anípa imónínfa nání yarígfápi nípíní néfasáná Goríxo nání xíxegfíní woní woní rídiyowá wípírfáyí sfá ayimíríní.” urínjíniginí.

Judayí Poromí anj rídiyowá yarígfáwámí dání míxí wígfá náníríní.

²⁷ E nemo sfá wé wfúmí dájf wáu awa xwíraimímí winarínjípí anípa imónínfa nání yarígfápi ríxa yoparfí anjwí e imónínírí yarfíná Esia píropenisíyo dájf Judayí wí Poro anj rídiyowá yarígfáwámí nweanjagí ntwíníro re egfawíxíní. Amá e epíroyf egfáyo sfmíríf níwiemero omí fá níxero ²⁸ rfáiwá re rígfawíxíní, “Negf Isíreríyíné ríxa símínj neainípoýí. Amá re ronj royf amá xwfá nímíní nweagfáyo nuréwapíyemeri amá

negf gwf axf imóniñwári nání uréwapiyiri negf ñwaf ikaxf eáníñfpi nání uréwapiyiri negf anj rídiñyowá yarñwá riwá nání uréwapiyiri nerfna apí nípini nání 'Sipirini.' urarñorini. Sa apinini marfái, amá Gírikíyí wí anj rídiñyowá yarñwá riwámi nipemeami nfiwapiñfipimi dání ñwáf imóniñf re ríxa xórórí enjñini." nñiro ²⁹ —Xámi amá Esia pñopenisfyo dñf Tñropimasoyi rññjo Poro tñni anj apimi nawini emearñagfí wíñf enjagí nání xenjwí re mogfawixini, "Poro omi rídiñyowá yarñwáiwámi iními nipemeami fiwapiñorini." xenjwí nñmoro nání rfaiwá enj tñni nñiróna e nñiro ³⁰ amá anj apimi ñweagfá nñni simímiákwí e yarigfápi arfá nñwiwo mñf nñbñmiwo Poromi fá nñxero rídiñyowá yarigfáiwámi dání nñropemi peyeáana apaxf mé ówanj nñni nñyára ugfawixini.

Romíyí porisowa Poromi urápígá fá nánirini.

³¹ E nemowa Poromi nñpñkianiro nání yarfna amá wí porisowami seáyí e imóniñjomí xwíyáf re urémeagfawixini, "Jerusaremí ñweáyí nñni simímiákwí inarini." urémeagfá ³² o anjñfni xegf porisf wami tñni awami seáyí e wimónigfáwami tñni nñwirimeami Poromi pñkianiro yarigfá nání weána ayf porisowa tñni wigf seáyí e wimóniñjo tñni weaparñagfá nñwiñiro amí Poromi iwanj meá pñni wiárigfawixini. ³³ Pñni wiáragfá porisowami seáyí e wimóniñjo anjwí e nñbirí Poromi fá nñxerí xegf porisf wami re uríñniñgini, "Gwf senfá wírfkau tñni yípoyi." nurirí ayo yarñf re wiarñagfíni, "Amá ro gorini? O pí éfrini?" ³⁴ Yarñf e wiarñagfí aiwí amá e epíroyf egfáyí xwamiánf nñiro wí xegf bñ nání rñro wí xegf bñ nání rñro nero arikikí yarñagfá o arfá kwíkwíkwíkwí nñwirí nání o yarñf wiarñfpi e dání nñjáf píranñf imónipaxf menjagí nñwiñirí re uríñniñgini, "Porisoneyá anjwámi nání nñmeami úpoyi." uráfí ³⁵⁻³⁶ omi nñméra warfna ríxa amá e epíroyf egfáyí nñmi nuro rfaiwá imí tñni "Rurápapikiarñoi?" nñrígá warfna awa ríxa anj iwámi sñj wáiwí tñf e nñremorína amá Poromi pñkianiro yarigfáyf porisowami urápapikianiro yarñagfá nání omi seáyí e nñmíeyoaro nñxirimi peyigfawixini.

Poro Judayf xfómí ugeararigfápi owákwíminirí uríñfpi nánirini.

³⁷ Porisowa ríxa wigf anjwámi nñmeáa páwianiro yarfna awami seáyí e wimóniñjomí Poro re uríñniñgini, "Nioní xwíyáf bñ ananí rñimñirini?" uráfí o re uríñniñgini, "Aí, joxí Gírikíyí pñé ananí raríñini. ³⁸ Ayñnani re nímónarini, 'Joxí amá Isipiyf xami re rñjo, "Émáyo mñxf xdfwaníñgini." nñirí amá 4,000 gwí mónigfá, Iríkíarigfá rññjowami nñwirimeami amá dññf meañe nani ujo, ayf joximani." uráfí ³⁹ Poro re uríñniñgini, "Amá joxí raríño, ayf nionimani. Nioní anj onñmiá yof mñrññf bimi dáponimani. Sirisia pñopenisfyo anj Tasasíyí rñññfipimi dññf Judayf wonirini. Waunf ríxññf bñ oríñmñni. Amá tñyo xwíyáf ourñirí ananí sñjwí nanñrérini?" nurirí ⁴⁰ o ríxa ananí xe ourñirí sñjwí wínaná Poro sñj waiwíyo e nñrómaná amá ayf xwíyáf mñrñpa oépoynñrí wé ówanj nuyirí ríxa ññjáf imónárana wigf Xibñruyf pñé tñni nurirí re uríñniñgini,

22

¹ "Rárowayfne, ápowayfne, xwíyáf amá wí nñxekwímoarigfápi wákwíminirí searána ananí arfá nñrñréoi?" uráfí ² arfá wíyáf Poro nurírna wigf Xibñruyf pñé tñni raríñagí arfá nñwiwo erówarf aí bñ mé aga ññjáf imónárágfá Poro amí re uríñniñgini, ³ "Nioní Judayf wonirini. Sirisia pñopenisfyo anj yof Tasasíyí rñññfipimi gñ nóki nñxirñoní aí anj rñpimi dání xwé iwiaronñonirini. Negf nearéwapiyagfí Gameriero nñiréwapiyirfna ñwaf ikaxf eáníñfpi negf arfowa neaipigfápi nání aga xixeni píranñf nñréwapiyñf enjagí nání agwí seyíne Goríxomi oxdfaneyñrí sñmí nñxeadpéniro yarigfápa nioní ení axfpi e imóniññonirini. ⁴ Ayñnani enjína nioní amá Óf 'Goríxo tñámni imóniñoi.' rñññfñimí dññf wíkwíroarigfá anñmíximñirí nání xeanñf nñwirí oxfyoraní, apíxfyoraní, gwí nñyirí gwí anjño wáragáonirini. ⁵ Negf apaxfpanñf imóniñf xwé tñni negf amína meba imónigfáwa tñni ení 'O nepa e yagorini.' searipaxf imóniñoi. Awa negf Judayf anj yof Damasíkasiyí rñññfipimi ñweagfáyf nání payf nearo niapowárana nioní amá e ñweagfá óf axfñimí xdfarigfáyf ení anj rñpimi dání rñññf meáfrññirí ayo fá nñxerí gwí nñyimána amí re nání nñmeami bñmífa nání anj rñpimi pñni nñwiarimi nurí Damasíkasiyo nání ujanigini.

Poro "Apí yarfna Goríxo níkñmíxññfñini." uríñf nánirini.

⁶ "E nemoní nurí nurí Damasíkasi tññf anjwí e rémómñirí nerí ríxa ikwawedf enána re enjñigini. Anñnami dání wífa sñjwí mñmññf inff xwé bñ nókiarénapññigini. ⁷ Wífa apí nókiarénapaná nioní xwíyáyo nñpñkñmearí arfá wíyáf xwíyáf bñ re nñrñnénapfagí wñjanigini, 'Soroxini, Soroxini, pí nání xeanñf níkararññini?' nñrñnénapfagí ⁸ re uríñanigini, 'Amínaóxini, joxí goxirini?' uráfí o 'Nioní Nasaretí dññf Jisasoní joxí

xeanɨ́j níkárarɨ́jonɨ́rɨ́nɨ́.’ nírfagɨ́ ⁹ —Ámá nionɨ́ tɨ́nɨ́ warigfáwa wáf nókiárɨ́nɨ́pɨ́pɨ́ píránɨ́j sɨ́jwɨ́ nɨ́wɨ́naxfɨ́dɨ́ro aɨ́wɨ́ o tɨ́nɨ́ xwɨ́yá rɨ́narigwíomɨ́ arfá nípɨ́kwɨ́nɨ́ mɨ́wigfawixɨ́nɨ́. ¹⁰ ‘Joxɨ́ xeanɨ́j níkárarɨ́jonɨ́rɨ́nɨ́.’ nírfagɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Ámínáoxɨ́nɨ́, nionɨ́ pí oenɨ́rɨ́ nírarɨ́jɨ́nɨ́?’ urfagɨ́ Ámínáo re nírfɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Joxɨ́ níwíápɨ́nɨ́meámɨ́ Damasɨ́kasi jfáapɨ́mɨ́ nánɨ́ nurɨ́ e rémóáná ámá wo nísimɨ́ari e éwɨ́nɨ́gɨ́nɨ́rɨ́ rɨ́rfɨ́peanɨ́pɨ́ nánɨ́ áwanɨ́j rɨ́rɨ́nɨ́jɨ́o.’ nírfagɨ́ ¹¹ nionɨ́ wáf apɨ́ sɨ́jwɨ́yo nɨ́nɨ́pɨ́rorɨ́ sɨ́nɨ́ sɨ́jwɨ́ mɨ́mɨ́jɨ́ nɨ́nɨ́nɨ́rɨ́ sɨ́jwɨ́ manɨ́paxɨ́ níarɨ́jɨ́agɨ́ nánɨ́ ámá nionɨ́ tɨ́nɨ́ warigfáwa wéyo árfwɨ́ nɨ́nɨ́maxɨ́rɨ́ro Damasɨ́kasiyo nánɨ́ nɨ́nɨ́méra nuro e nírémorɨ́ jweanɨ́áná ¹² ámá wo, xegɨ́ yoʼ Ananiasoyɨ́ rɨ́nɨ́jɨ́o —Judayɨ́ anɨ́ apɨ́mɨ́ jweagfáyɨ́ nɨ́nɨ́ ‘Ámá awíaxɨ́ worɨ́nɨ́.’ rɨ́nagfɨ́orɨ́nɨ́. Negɨ́ jwɨ́ ikaxɨ́ rɨ́nɨ́jɨ́pɨ́ bɨ́ múroagomantɨ́. Anɨ́jɨ́ mɨ́nɨ́ nɨ́pɨ́nɨ́ xɨ́xenɨ́ axɨ́pɨ́ xɨ́dagorɨ́nɨ́. ¹³ O nɨ́bɨ́rɨ́ nionɨ́ tɨ́jɨ́ anɨ́wɨ́ e nírómáná re nírfɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Gɨ́ nírfɨ́xɨ́meáo imónɨ́jɨ́ Soroxɨ́nɨ́, díxɨ́ sɨ́jwɨ́ ámɨ́ anetɨ́. níráná re enɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. Gɨ́ sɨ́jwɨ́ ámɨ́ nanɨ́rɨ́ omɨ́ sɨ́jwɨ́ wɨ́nɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. ¹⁴ Omɨ́ sɨ́jwɨ́ wɨ́náná o re nírfɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nwáfá negɨ́ arfowa xɨ́dagfɨ́o joxɨ́ e éwɨ́nɨ́gɨ́nɨ́rɨ́ wimónarɨ́jɨ́pɨ́ nánɨ́ níjɨ́fá erɨ́ Wé Rónɨ́jɨ́omɨ́ enɨ́ sɨ́jwɨ́ wɨ́nɨ́rɨ́ xfoyá manɨ́jɨ́yo dánɨ́ xwɨ́yá rarɨ́ná arfá wɨ́rɨ́ oenɨ́rɨ́ rɨ́rfɨ́peanɨ́jɨ́nɨ́. ¹⁵ Ámá níyonɨ́ xfo nánɨ́ áwanɨ́j nurɨ́rɨ́ná jɨ́wanɨ́joxɨ́ wáf nírókiárɨ́rɨ́ná sɨ́jwɨ́ wɨ́nɨ́rɨ́ arfá wɨ́rɨ́ éfɨ́pɨ́ nánɨ́ repɨ́yɨ́ wɨ́rfá nánɨ́ rɨ́rfɨ́peanɨ́jɨ́nɨ́. ¹⁶ Ayínánɨ́ joxɨ́ pí nánɨ́ sɨ́nɨ́ yómɨ́jɨ́ yarɨ́jɨ́nɨ́? Rɨ́xa níwíápɨ́nɨ́mearɨ́ wayɨ́ mearɨ́. Joxɨ́ Ámínáomɨ́ rɨ́xɨ́jɨ́ urɨ́rfɨ́pɨ́mɨ́ dánɨ́ díxɨ́ fɨ́wɨ́ yarɨ́jɨ́pɨ́ yokwarɨ́mɨ́ nísiürɨ́ wayɨ́ píránɨ́jɨ́nɨ́jɨ́ rɨ́ronɨ́jɨ́o.’ nírfagɨ́ nionɨ́ axɨ́pɨ́ e enɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

“Gorixo Poromɨ́ émayɨ́ tɨ́jɨ́mɨ́nɨ́ nírowárɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.” urɨ́jɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

¹⁷ “E nemonɨ́ ámɨ́ Jerusaremɨ́ nánɨ́ nɨ́bɨ́rɨ́ anɨ́ rɨ́díyowá yarɨ́jɨ́wá riwámɨ́ dánɨ́ xómɨ́jɨ́ níyɨ́kwɨ́rɨ́ Ámínáomɨ́ xwɨ́yá rɨ́rɨ́mɨ́ níwɨ́rɨ́ná ikwɨ́kwɨ́ níyárɨ́rɨ́ wenɨ́jɨ́ éáyɨ́ ¹⁸ Ámínáo re nírarɨ́jɨ́agɨ́ wɨ́nɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Joxɨ́ sɨ́jwɨ́ nanɨ́rɨ́ arfá nírfɨ́pɨ́ nánɨ́ anɨ́ rɨ́pɨ́mɨ́ dánɨ́ uráná arfá mɨ́sipa epɨ́rɨ́ enɨ́agɨ́ nánɨ́ joxɨ́ sɨ́nɨ́ mepanɨ́. Anɨ́nɨ́ anɨ́ rɨ́pɨ́mɨ́ pɨ́nɨ́ níwíarɨ́mɨ́ uɨ́.’ nírfagɨ́ ¹⁹ nionɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Ámínáoxɨ́nɨ́, nionɨ́ éwapɨ́nagápɨ́ ámá re jweáyɨ́ nɨ́nɨ́ níjɨ́fá imónɨ́jɨ́o. Ámá joxɨ́ nánɨ́ dánɨ́jɨ́ rɨ́kwɨ́roarɨ́gɨ́fáyo nionɨ́ fá níxerɨ́ gwɨ́ anɨ́yo níjwɨ́rárɨ́rɨ́ iwanɨ́j nímeperɨ́ yagáonɨ́ enɨ́agɨ́ nánɨ́ wíwanɨ́jɨ́yɨ́ rɨ́xa níjɨ́fá imónɨ́jɨ́o. ²⁰ Joxɨ́ nánɨ́ wáf urɨ́meagɨ́ Sitipenomɨ́ pɨ́kigɨ́ná nionɨ́ anɨ́wɨ́ e nírómáná “Ayɨ́ omɨ́ nípɨ́kíróná apánɨ́ yarɨ́jɨ́o.” níyáiwɨ́rɨ́ omɨ́ pɨ́kiarɨ́ná wigɨ́ iyɨ́fá awí mearonɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.’ urfagɨ́ aɨ́ ²¹ Ámínáo re nírfɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Joxɨ́ uɨ́. Nionɨ́ ná jfámɨ́ émayɨ́ tɨ́jɨ́mɨ́nɨ́ nírowárɨ́mɨ́fá enɨ́agɨ́ nánɨ́ joxɨ́ ananɨ́ uɨ́.’ nírfɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.” urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

Porisɨ́ seáyɨ́ e imónɨ́jɨ́o Poromɨ́ éf umínɨ́jɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

²² Ámá e epíroyɨ́ egfáyɨ́ Poromɨ́ arfá níwɨ́a níbɨ́fásáná aɨ́wɨ́ xwɨ́yá “Émayɨ́ tɨ́jɨ́mɨ́nɨ́ nírowárɨ́mɨ́fárɨ́nɨ́. nírfɨ́jɨ́rɨ́nɨ́.” rɨ́e nánɨ́ arfá níwimáná xwɨ́yá xwámíánɨ́ nírfɨ́ro ímɨ́ tɨ́nɨ́ re rɨ́gfawixɨ́nɨ́, “Ámá e imónɨ́jɨ́o xe onɨ́jweanɨ́rɨ́ sɨ́jwɨ́ wɨ́nɨ́paxɨ́ mɨ́neaimónarɨ́nɨ́. Rɨ́xa rurápapɨ́kiarɨ́jɨ́o?” ²³ Xwámíánɨ́ e níra nuróná wíkwɨ́ ayɨ́kwɨ́ níwóga mɨ́warɨ́jɨ́agɨ́ nánɨ́ wigɨ́ iyɨ́fá níwɨ́rayɨ́ro úpɨ́rɨ́xá mɨ́meámɨ́ yánɨ́ro xwáf síkwɨ́ úpɨ́rɨ́xá mɨ́meámɨ́ yánɨ́ro yarɨ́jɨ́agfá ²⁴ porisɨ́ seáyɨ́ e imónɨ́jɨ́o sekaxɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Omɨ́ porisone negɨ́ anɨ́ riwámɨ́ nímeáa nípáwɨ́ro ámá ayɨ́ xwámíánɨ́ níwíróná rɨ́fá tɨ́jɨ́ wíaronɨ́ yarɨ́gɨ́fápɨ́ mɨ́kwɨ́pɨ́ nánɨ́ waropárɨ́ oneainɨ́rɨ́ nánɨ́ síkwáfá ragɨ́ pɨ́rɨ́ nuyɨ́kiro yarɨ́jɨ́ imɨ́mɨ́ wípoyɨ́.” urfagɨ́ ²⁵ awa omɨ́ nímeáa nípáwɨ́ro síkwáfá ragɨ́ pɨ́rɨ́ uyɨ́kianɨ́ro nánɨ́ gwɨ́ jíáná Poro Porisɨ́ anɨ́wɨ́ e rojɨ́omɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “‘Romɨ́yɨ́fá jwɨ́ ikaxɨ́ re rɨ́nɨ́nɨ́,’ rɨ́simónarɨ́nɨ́, ‘Ámá Romɨ́yɨ́ womɨ́ mɨ́kwɨ́pɨ́ nánɨ́ píyá mé xámɨ́ síkwáfá éapoyɨ́.’ rɨ́nɨ́nɨ́. rɨ́simónarɨ́nɨ́?’ urfagɨ́ ²⁶ poriso arfá e níwimáná seáyɨ́ e wimónɨ́jɨ́o tɨ́jɨ́ e nánɨ́ nurɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Ámá Romɨ́yɨ́ romɨ́ joxɨ́ pí wimɨ́nɨ́rɨ́ yarɨ́jɨ́nɨ́?” urfagɨ́ ²⁷ porisɨ́ seáyɨ́ e imónɨ́jɨ́o Poro tɨ́jɨ́ e nánɨ́ nípáwɨ́rɨ́ re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Jɨ́wanɨ́joxɨ́ níreɨ́. Joxɨ́ Romɨ́yɨ́ woxɨ́ranɨ́?” urfagɨ́ o “Oyɨ́.” urfagɨ́ ²⁸ porisɨ́ seáyɨ́ e imónɨ́jɨ́o re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Nionɨ́ gapɨ́manowamɨ́ nígwɨ́ xwé wíáná ‘Romɨ́yɨ́ woxɨ́rɨ́nɨ́.’ nɨ́nɨ́rɨ́ro nímxɨ́gɨ́fárɨ́nɨ́.” urfagɨ́ Poro re urɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Gɨ́ inókɨ́ tɨ́nɨ́ ápo tɨ́nɨ́ enɨ́jɨ́ná dánɨ́ Romɨ́yɨ́ wimɨ́xɨ́gɨ́fápa enɨ́agɨ́ nánɨ́ nionɨ́ gɨ́ nókɨ́ níxɨ́rɨ́jɨ́e dánɨ́ Romɨ́yɨ́ imónɨ́jɨ́a wonɨ́rɨ́nɨ́.” urfagɨ́ nánɨ́ ²⁹ porisɨ́ síkwáfá ragɨ́ pɨ́rɨ́ nuyɨ́kiro yarɨ́jɨ́ wíanɨ́ro nánɨ́ gwɨ́ járfáwa wáyɨ́ níwɨ́nɨ́rɨ́ omɨ́ wáramogfawixɨ́nɨ́. Wigɨ́ porisɨ́ seáyɨ́ e wimónɨ́jɨ́o enɨ́ “Poro Romɨ́yɨ́ worfánɨ́?” níyáiwɨ́rɨ́ níjɨ́fá nímónɨ́máná “Omɨ́ senfá tɨ́nɨ́ gwɨ́ jípoyɨ́.” urfɨ́ enɨ́agɨ́ nánɨ́ wáyɨ́ wɨ́nɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

Poró xwɨ́yá wákwɨ́nɨ́mɨ́nɨ́rɨ́ nánɨ́ Judayɨ́ mebáowa awí eánɨ́gɨ́fɨ́e dánɨ́ urɨ́jɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

³⁰ Poriso, sá wejɨ́o wáfápɨ́ tɨ́nɨ́ Judayɨ́ omɨ́ uxekwɨ́moarɨ́gɨ́fápɨ́ nánɨ́ xɨ́xenɨ́ níjɨ́fá oimónɨ́mɨ́nɨ́rɨ́ omɨ́ níkwɨ́awárɨ́máná wamɨ́ sekaxɨ́ re urowárɨ́pɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Apaxɨ́pánɨ́jɨ́ imónɨ́gɨ́fá xwéowa tɨ́nɨ́ Judayɨ́ mebáowa tɨ́nɨ́ awí oeanɨ́poyɨ́.” nurowárɨ́pɨ́rɨ́ awa rɨ́xa awí eánáráná Poromɨ́ níméra níwepɨ́nɨ́rɨ́ awa sɨ́jwɨ́ anɨ́gɨ́fɨ́e éf urárárɨ́jɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

23

¹ Poro mebaowami sɪŋwí agwí n̄wínáriri re urɪŋnigini, “Gí n̄rixímeáoyíne, Gorixo sɪŋwí anɪŋáná amɪpi nion̄ iwamfó dán̄ sfá riyimi nán̄ enjapi n̄pini aí nán̄ dɪŋf n̄yalkiroríná b̄i nán̄ ayá sfwí m̄niró dɪŋf peá nunarin̄.” urɪfagi ² apaxípanɪŋf imónɪŋf xwéo, Ananiasoyi r̄inɪŋo ámá Poro tɪŋf e anjwí e rogíyáyo “Om̄ wé manjyoy upikákwoyoy.” uráná ³ Poro Ananiasom̄ re urɪŋnigini, “Kíkérónɪŋf in̄imi p̄p̄wí enjagí aí seáyí e xwíá nanjɪnɪŋf eánɪŋf roxin̄i, Gorixo joxi eni wé n̄rupikákwinɪŋo! Joxi negí ɲwí ikaxí n̄r̄in̄iri eánɪŋfpa xwíxí n̄mem̄n̄iri e éf n̄ɲwearíná ɲwí ikaxí apimi ogámí nerí ‘Om̄ wé upikákwoyoy.’ uríŋp̄i nán̄ ‘Ayí apán̄i yarɪŋɪn̄i.’ r̄isimónarin̄i?” urɪfagi aí ⁴ ámá e rówapigíyí m̄ixí re urigíawixini, “Joxi anani apaxípanɪŋf imónɪŋf xwéom̄ ikayíwí urarɪŋox̄iran̄i?” urɪfagi ⁵ Poro re urɪŋnigini, “N̄rixímeáoyíne, ‘Apaxípanɪŋf imónɪŋf xwé worfan̄i?’ m̄iyaiwí nerí r̄ini. Xwíyíá Bk̄wíyoy re n̄r̄in̄iri eánɪŋagí nán̄i, ‘Joxi segí seáyí e nimón̄ri seamenweagí wo nán̄i xwíyíá s̄ipi b̄i m̄iripan̄i.’ n̄r̄in̄iri eánɪŋagí nán̄i o seáyí e imónɪŋp̄i nán̄i n̄jífá nimón̄ri sɪŋwíyí, wí e rim̄n̄iri éaman̄i.” nur̄iri aí ⁶ mebaowa wa Sajusiom̄ n̄ri wa Parisi imón̄ri enjagí n̄wín̄iri gí Parisi rowa gwí onimón̄poyin̄iri enj t̄n̄i re urɪŋnigini, “N̄rixímeáoyíne, nion̄i Parisi won̄r̄in̄i. Parisi imón̄gí wíyayá xewaxon̄r̄in̄i. Nion̄i ‘Ámá pegíyí ám̄i n̄wiápn̄imeapf̄r̄arin̄i.’ n̄yaiwir̄i dɪŋf k̄ikayonagí nán̄i xwíxí n̄mearígon̄r̄in̄i.” uraríná ⁷ Parisiowa t̄n̄i Sajusiowa t̄n̄i wíwini m̄ixí n̄rinowieán̄ro dɪŋf b̄i biaú n̄ix̄iro yanj epayónigíawixini. ⁸ Ayí r̄ip̄i nán̄r̄in̄i. Sajusiyí re rarigíyíȳr̄in̄i, “Ámá pegíyí ám̄i wiápn̄imeapaxí men̄in̄i. Anjɪn̄ají wí men̄in̄i. Kwíyí eni men̄in̄i.” rarigíyíȳr̄in̄i. E nerí aí Parisiyí “N̄p̄ini anani imón̄paxí imón̄in̄i.” rarigíyíȳr̄in̄i. Apimi dán̄i dɪŋf b̄i biaú n̄ix̄iro yanj nepayóniro ⁹ x̄ixewiám̄ n̄rinowieága nuro ɲwí ikaxí eánɪŋp̄imi mewegí Parisiowaya wa n̄wiápn̄imearo Sajusiowa t̄n̄i x̄im̄xim̄f nin̄iro n̄r̄iróná re urigíawixini, “Ámá ro f̄wí b̄i éo mimón̄ɪŋagí w̄in̄ɪŋw̄in̄i. Anjɪn̄ají worani, kwíyí b̄iran̄i, om̄ xwíyíá uránáyí, ayí pí enɪŋo?” nuro ¹⁰ x̄ixewiám̄ ayá wí n̄rinowieága wiápn̄imearíná porisí seáyí e imón̄ɪŋo Porom̄ m̄id̄im̄d̄ani m̄im̄xewiám̄ nin̄iróná om̄ d̄id̄iyim̄ nero p̄ikip̄ix̄in̄iri negí porisowam̄ sekaxí re urowárain̄igini, “Soyíne n̄wep̄in̄iro enj neán̄ro ayo Porom̄i nurápn̄ro negí porisí anj̄ riwám̄i nán̄i n̄imeám̄i yap̄poyi.” urowáráiná awa x̄ixen̄ o uríŋpa e egíawixini.

¹¹ Poro sfá ám̄i r̄ixa wíyimi árfwíyimi sá wenáná Ám̄ináo miw̄im̄id̄ani nurónap̄ri re urɪŋnigini, “Joxi dɪŋf s̄ixí inei. Jerusarem̄i t̄yoy dán̄i xwíxí r̄imearíná joxi nion̄i nán̄i ‘S̄ɪŋwí e w̄in̄iri arfá e wiri enj̄arin̄i.’ urarɪŋfpa émáyíyá anj̄ xwé Rom̄yoy eni ax̄ip̄i urírfá enjagí nán̄i dɪŋf s̄ixí inei.” urɪŋnigini.

Judayí Poro nani mekaxí megíá nán̄r̄in̄i.

¹² Wf̄ap̄i t̄n̄i Judayí wí Poro nán̄i mekaxí n̄imeróná awá ɲwíá n̄ɲwir̄arin̄iro s̄ɪŋá wom̄i dán̄i re r̄in̄igíawixini, “None in̄igí m̄in̄ipa erane aiwá m̄in̄ipa erane néra nurane Porom̄i p̄ikíwáe dán̄i ám̄i n̄paxí imón̄anf̄arin̄i.” n̄r̄in̄iro ¹³—Ámá mekaxí n̄imero “S̄ɪŋá rom̄i dán̄i rarɪŋw̄in̄i.” r̄igíwáwa ámá 40 wíarí múrogíawarin̄i. ¹⁴ E nemowa apaxípanɪŋf imón̄igíá xwéowa t̄n̄i Judayí ám̄ináowa t̄n̄i t̄gíe nán̄i nuro yumí re urigíawixini, “None awá ɲwíá n̄ɲwir̄arin̄irane s̄ɪŋá wom̄i dán̄i re r̄in̄f̄arin̄i, ‘Porom̄i s̄in̄i m̄ip̄ik̄ipa neranéná aiwá b̄i aiwí m̄imexaxí imón̄ɪŋw̄in̄i.’ S̄ɪŋá wom̄i dán̄i e r̄in̄arfáwa enjagí nán̄i ¹⁵ soyíne t̄n̄i mebaowa t̄n̄i ám̄i xwíxí n̄wiro yarɪŋf wiayan̄rónɪŋf nimón̄ro porisíyoy seáyí e wimón̄ɪŋom̄i wáf re urepear̄poyi, ‘Joxi none Porom̄i ám̄i píran̄ɪŋf yarɪŋf wian̄i nán̄i n̄imeám̄i weape.’ ur̄poyi. None om̄i n̄p̄ik̄ian̄i nán̄i yumí ayá eánan̄w̄in̄i. Porom̄i n̄imeáa n̄wep̄ir̄i s̄in̄i anjwí e m̄ib̄ipa enáná n̄ip̄ik̄ian̄f̄arin̄i.” urigíawixini.

¹⁶ Porom̄i xexir̄imeáyá naiwó “Awa yumí ayá eánarɪŋo.” r̄inarɪŋagí arfá n̄wir̄i porisowaya anjwám̄i nán̄i nur̄i n̄p̄awir̄i Porom̄i áwanj̄ urɪfagi ¹⁷ o porisí wom̄i “Ēn̄i.” nur̄iri re urɪŋnigini, “Íwá s̄ik̄ɪŋf ro d̄ixí porisí seáyí e simón̄ɪŋom̄i xwíyíá wí áwanj̄ ur̄in̄i nán̄i o t̄ŋf e nán̄i nipemeám̄i u.” urɪfagi ¹⁸ o íwá s̄ik̄ɪŋom̄i nipemeám̄i porisí seáyí e wimón̄ɪŋo t̄ŋf e nán̄i nur̄i re urɪŋnigini, “Poro, gwí ɲwean̄o ‘Ēn̄i.’ n̄n̄ir̄iro re n̄r̄in̄o, ‘Íwá s̄ik̄ɪŋf ro xwíyíá wí d̄ixí seáyí e simón̄ɪŋom̄i ur̄in̄i nán̄o o t̄ŋf e nán̄i nipemeám̄i u.’ n̄r̄ifagi nipemeám̄i barɪŋɪn̄i.” urɪfagi ¹⁹ porisíyoy seáyí e wimón̄ɪŋo om̄i wéyo íá n̄ix̄ir̄iri n̄imeám̄i aigí wí e nán̄i nur̄i aiḡp̄i n̄ɲweámáná yarɪŋf re wɪŋnigini, “Xwíyíá joxi áwanj̄ n̄r̄ir̄ip̄i pí xwíyíar̄in̄i?” urɪfagi ²⁰ o re urɪŋnigini, “Judayí xwíyíá ná b̄in̄i s̄im̄f e n̄ita nuróná re r̄in̄f̄awixini, ‘Porom̄i ám̄i m̄f̄k̄ip̄i nán̄i yarɪŋf b̄i wian̄ɪŋf nimón̄irane porisíyoy seáyí e wimón̄ɪŋom̄i yap̄f re uréwapiyiwanigini, ‘Wf̄aríná joxi Porom̄i mebaowane xwíxí ám̄i b̄i umeanf̄wá nán̄i n̄imeám̄i weap̄ir̄ix̄in̄i.’ uríwanigini.’ r̄in̄f̄awixini. ²¹ Ámá 40 wíarí múrogíwáwa awá ɲwíá n̄ɲwir̄arin̄iro s̄ɪŋá wom̄i dán̄i re r̄in̄f̄awixini, ‘Om̄i p̄ikíwáe nán̄i aiwá m̄in̄ipa erane in̄igí m̄in̄ipa erane éwanigini.’ n̄r̄in̄iro om̄i

pikianiro nání ríxa yumfí áyá neáníro nweanagfá nání awa nurowárénapíro yarínj síaná arfá m>wipani. Awa joxí ríxa re uráná, “Wfáriná nioní Poromí soyfne tñj e nání anani nimeámí weapimfáriní.” uráná nání xixení nínínáiro weníj nero nweanjoí.” urfagi²² porisf seáyí e imóníjo iwí síkíjomi arfá jiyikf norí re urowáriniginí, “Xwiyfá joxí repíyí nínirí áwanj nírífpi nání ámá womí aí ‘Nioní omí e urfíni.’ murípaní.” urowáriniginí.

Poromí Píriniá Piriso tñj e nání wiowiárinj nánirini.

²³ Porisf seáyí e imóníjo xegí porisf áminá imónigfáyí waumí “Eini.” nuríri re uríjiniginí, “Awagwí porisf éf tñí míf yarigfáyí 200 apimí ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri osfyo níjweámáná míf yarigfáyí 70 apimí ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri wákwírxá tñí míf yarigfáyí 200 apimí ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri nemáná ríxa árfwíyimi 9:00 p.m. imónáná anj yof Sísaríayi ríníjipimí nání upírí nání awí eaárfpiyi. ²⁴ Osf wí ení Poro seáyí e éf níjweámáná uní nání nímeari omí éf numíga nuro pírimíá Piriso tñj e wáfpoi.” nuríri²⁵ payf re ríníj wínáníj rfwamíj eaniginí,

²⁶ “Nioní Kirodiasí Risiasoní payf rína pírimíá Pirisoxí tñj e nání nearí wfénapáriní. Negf áminá seáyí e imóníjoxí nioní yayf bí osimíni. ²⁷ Judayf ámá romí fá níxíró ríxa nípkianíro yarínagfá nioní arfá ‘Romíyí woríni.’ níwirfna gf símíj nínarigfáyí tñí míf nurane omí éf umíníjwaniginí. ²⁸ Nioní omí uxekwímoarigfápí mífípi nání níjfa imónimí nání wigf Judayf mebáowa xwiyfá imíxarigfá nání nimeámí nurí aiwí²⁹ omí xwiyfá nuxekwímoróná none píkipaxf bí uríro gwí yipaxf bí uríro míyarínagfá níwínirí xwiyfá wigf nwf íkaxf eáníjipimí dání wiwaníjyí míf rínarigfápí náníni uxekwímoarínagfá wíníjaniginí. ³⁰ Ámá wo níbírí áwanj re níráná, ‘Judayf Poromí pikianíro nání yumí mekaxf wearíjoi.’ níráná nioní síní mé omí joxí tñj e nání níwiowárénapírí ámá omí uxekwímoarigfáyo sekaxf re uríjaniginí, ‘Nuro pírimíáoyá síjwí aníje dání uxekwímórxíni.’ uríjaniginí. Ayf xwiyfá ríxa apírini.”

³¹ Porisowa wigf seáyí e wimóníjo sekaxf uríjpa axípi nero árfwíyimi Poromí nímera nuro anj yof Adipatrisíyi ríníjipimí níréromo ³² ríxa wfá ónáná porisf síkwí tñí warigfáwa xe osfyo níjweámáná míf yarigfáwa Poromí anani re dání nímera oúpoiínirí pñí níwíaríni ámí wigf porisf anjwámí nání uagfá ³³ awa nímera nuro ríxa Sísaríayo níréromo pírimíáyo tñj e nání nuro payf mání níwiwo Poromí ení xfo tñj e níwárxóná “Ayf roríni.” urfagi³⁴ pírimíáyo payfna nurápirí ríxa fá nírómáná “Ro ámá nioní umenweanáyó dání worfani? Mí dánjorani?” níyaiwirí Poromí yarínj re wíníjiginí, “Píropenísf gíyo dánjoxírini?” urfagi Poro “Sírisia píropenísfyo dánjoríni.” urfagi³⁵ o re uríjiniginí, “Ananírini. Ámá joxí ríxekwímoarigfáyí rémónapáná díxí xwírxí arfá símfáriní.” nuríri wamí sekaxf re uríjiniginí, “Omí gapímanf anj míf ináyí Xeroto míragiwámí níjwíríró mejnweápoi.” uríjiniginí.

24

Piriso Poroyá xwírxí arfá wíj nánirini.

¹ Ríxa sfá wé wú óráná apaxfpaníj imóníj xwéo, Ananiaso tñí Judayf mebá imónigfáyí wa tñí ámá womí —O xwírxí neróná xwiyfá wuríyarínj woríni. O xegí yof Tetarasaríni. Omí níwirímeámí Sísaríá nání níwero pírimíáomí níwímeáro xwiyfá Poromí xwírxí umeaníro nánípi urfagi² Poromí “Eini.” nuríro o ríxa báná Tetaraso Poromí nuxekwímorfna pírimíáomí re uríjiniginí, “Negf áminá awíaxf seáyí e imóníj Pirisoxíni, joxí neamenweanagfí nání nene míf bí míni kíkífáni nweanáná xwiogwí ríxa obaxf pwéíniginí. Joxí díj píráníj nejwíperi níneamenwearfna amípi enína dání nípkwíni mímóníjpi díj joxíyá tñí gwí axíri imóníjwaéne neaeyíroiarínagfí nání agwí ríxa nanj nímóga waríjwíni. ³ Negf anj gími gími apí nípíni e neaiaríjo, ayf joxíni enagfí nání nene níjfaríni. Ayínáni yayf tñí ríraríjwíni. ⁴ E nerí aiwí nioní ayá wí áxémá síaráná aníj síníjiginí joxí neaijípí nání ayá wí rírxíméméni. Sa wauní ríxíj rípiñí orírímíni, ‘Joxí ayá nínearímíxírí pñé bí onírfpoiínirí síjwí neaneí.’ orírímíni. ⁵ Ámá Poroyí ríníj royf síwí arfíkióiníj neaikáraríjoríni. Negf Judayf xwífa níyoní nweagfáyo míf épímíxamóaríjoríni. Negf ámá arfowa níneaiwápíya bígfápi arfá níkeamoro yof síj Sísaréte ne ríníro kumíxínayíápi, ayf o míf íkíjíníni. ⁶ Negf anj rídíyowá yarínwáiwá aí xórórf emíni rí yarínagfí níwíníranéná fá xíríjwaniginí. [Negf nwf íkaxf eaníjipi ríníjpa xwírxí oumeaneyínírane fá xíríagwí aiwí⁷ porisf seáyí e imóníj Risiasoní ríníjo míf nímónimí níbírí ení neánirí omí xfo nínearápíwerí ⁸ sekaxf re nearíjiniginí, ‘Ámá romí xwírxí umeanírí éfáyíne pírimíáyo síjwí tñj e

dáni uméfirixini.’ nearowáragi náni barinwini.] Ayináni amipi none rirarinwápi náni xewaninxi yarinji niwia nurinipimi dáni anani none uxekwmoarinwápi náni xixeni nijfá imónirifini.’ Tetaso e nuriri ⁹ Judayowa eni Poromi nuxekwímoro pirimiáomi re urigfawixini, “Amipi Poro náni ririripi neparini.” urigfawixini.

¹⁰ Pirimiáomi Poro rixa xwiýá oriniri nikinimóniri sijnwí wínána Poro re uriniginini, “Joxi áma gwí ririmi nimejweari xwirixí nimeámi bayífáyo aríá niwiéra warína xwiogwí obaxí rímúroñoxi enjagi náni nioni nijfárinini. Ayináni joxiyá sijnwíyo dáni xwiýá wákwini náni niriirína ‘Ayí ananirini.’ niyaiwiri yayí ninarini. ¹¹ Áma rowa re riripaxirini, ‘O Gorixomi yayí wimniri náni Jerusaremiyo rémone dáni sá ayá wí marfái, wé wúkaú síkwí waúni wórfiginini.’ riripaxirini. ¹² Nioni anj ridiyowá yariigfawámí dántrani, rotú anjyo dántrani, anj apimi wí e dántrani, wa tñi xwiýá mixel rinarinagí sijnwí ninaro mixel épinixamoarinagí ninaro megfawixini. ¹³ Agwi nixekwmoarigfá reñipiyí pirimiáoxi ‘Nepaxirini.’ yaiwiri náni eni mifí bí síwá sipaxí mimóniñoi. ¹⁴ E neri ái awa rirfá ripini, ayí neparini. Nioni Njwá negí arfowa xidagfómí nuxdirína Ó Gorixomi xidarigfáiyi rininijiyimi dáni xdarinjarini. Áma óf ayimi xidarigfáiyí náni awa re rarigfárinini, ‘Negí arfowa nneaiwapiya bigfápi aríá nikeamoro pñi wiárigfárinini.’ rarinagfa ai nioní sñi amipi negí nwi ikaxí Moseso niriiri enjipi tñi xixeni imóninipimi dñj wíkwírori amipi wá rókiamoagfáwa niri e agfáipimi dñj wíkwírori enjini. ¹⁵ ‘Áma pegfáiyí nñi wé rónigfáyrani, uyñif egfáyrani, nñi ámi niwiápnimeapfirárinini.’ niyaiwiri Gorixomi dñj ukikayonjini. Wiwanjowa eni axipi e niyaiwiro dñj ukikayonjoi. ¹⁶ Nioni dñj e niyaiwiri nukikayori náni Gorixoyá sijnwíyo dántrani, ámayá sijnwíyo dántrani, pi pí nerfána ayá sipi mñipa oeniri anj mñif wé nironiri oeminiiri yarinjarini. ¹⁷ Wí e emeagáoni xwiogwí wí rixa nímúrófmi ámi gí anj e náni nibiri nigwí bí gí áma gwí axiri imónigfáiyí uyipeayíyo mñi wiri Gorixó náni ridiyowá niwiiri éminginiri nimeámi nibiri ¹⁸ rixa xwiraimimi nininipi anipa éwiniginiri yarinwápi niyárimána anj ridiyowá yarinwáiwámi nipawiri e éminginiri biñápi yariná ayí sijnwí nanimeagfawixini. Sijnwí nanimeáána nioni áma ayá wí tñi epíroyí neri simimiákwí mé aga kikiá yarinagí ái Judayí Esia piropenisíyo dñj wí ¹⁹ —Ayí nioni náni xwiýá bí tífáiyí enánáyí, nibiro joxiyá sijnwí tñj re dáni nixekwímoro sijnwiriyí, nanj imónimniri éfirini. ²⁰ Ayí joxi tñj re mñipa éagfa náni nioni Jerusaremiyo mebaowa awi éanigfe dáni xwirixí nñimeróná xwirixí nápi sijnwí wñigfápi náni re rogfa rowa wiwanjowa áwanj ‘Ná ripirini.’ orirfopoyi. ²¹ Mepa oenjwiriyí, awa Jerusaremiyo dáni xwirixí nimearína xwiýá nioni imí tñi re uriná ripini ‘Nioni ‘Áma pegfáiyí ámi wiápnimeapfirárinini.’ niyaiwiri kikayonjagi náni agwi soyiné xwirixí nimearinoi.’ uriná apini náni joxiyá sijnwí tñj e dáni nixekwimopaxirini.’ ²² Poro e urfagi ái pirimiá Poro áma Óf Gorixó Tfámniyi rininijiyimi xidarigfáiyí náni bí nijfá imónif enjagi náni sá xwirixí piráninjí wimixiníyá náni ná jfe nita nuri re uriniginini, ‘Porisí seáyi e imóniño, Risiaso weapána segí xwirixí piráninjí seaimixiyimfárinini.’ nuriri ²³ porisí Poromi awi mearoariginí re uriniginini, ‘Joxi omi awi nmearori aiwi gwíni miyáripa éfirini. Xe eriró emewiniginini. Xegí nkumixiniri emearigfáiyí omi arirá wianiro bánáyí, pírfí murakipani.’ uriniginini.

Piriso tñi xiepi Dirusirai tñi Poromi aríá wigí nánirini.

²⁴ Sía wí rixa nórimána enána Piriso tñi xiepi Dirusirai —Í Judayí apixí wírinini. Í tñi ipaú Poromi awi mearogfe niremori “Áma wa omi nimeámi obfopoyi.” nuriri Poro rixa nibiri “Kiraisí Jisasomi dñj niwíkwírorína, ayí apirini.” repiyí niwiéra warinagí aríá wiarína ²⁵ o “Wé róninjí nerfána, ayí apirini.” uriri “Nipreániri nerfána, ayí apirini.” uriri “Gorixó áma niyoni mí omómiximí nerfána, ayí apirini.” uriri yariná Piriso rixa wáyí winfagi re uriniginini, “Joxi ámi awi rimearoarigfe náni ut. Rfwená nioni ámi ananí aríá simfá náni nñimónirína ‘Eñi.’ ririmfárinini.” nurárimí ²⁶ ninjwearína Poro nigwí bí oniapniri dñj e nukikayori wainí wainá re yayagfirini. “Áma wa Poromi niwiriemeámi obfopoyi.” nuriri Poro bána o tñi xwiýá rinayagfirini. ²⁷ E yayarína xwiogwí waú rixa pwéána áma sijní wo, xegí yoí Posiasí Pesitasoyí rininjo pirimiáomi nimóniri Piriso imóninipi urápána Piriso re eniginini. Judayí nioni náni yayí owinfopoyiniri wíwapiyimniri náni Poro xe gwí onjweaniri wáriniginini.

25

Poró Romíyí mixel ináyo xwirixí piráninjí nimixiyíwinigininiri uriní nánirini.

¹ Pesitaso, pirimiá sijní imóniño piropenisí o meñjweaníyo niremómána rixa sía wiyáú wiyi órání anj Sisaria rininipimi pñi niwiárimí Jerusaremi náni niyiri rémóána ² apaxipáninjí imónigfá xwéowa tñi Judayí wigí seáyi e wimónigfáwa tñi omi niwimearo

Poro nání áwanj ní nurióróná nuxekwímoayiro awayiní ríxíñj re urigfawixiní, ³ “Poromí negf neaimónaríñjpi wianí nání ananí ‘Oyi!’ nearíréni? ‘Poromí Jerusaremí tñj re nání wa nímeámí yafírixiní.’ neaimónaríní.” nuríro ayí iními “Óf e áyá neánítrane pikíwaniginí.” níyawiwo e uríagfá aiwí ⁴ Pesitaso re uríñiginí, “Poro síní Sisaria gwí ñweaní. Níwaníñoní e nání nómfa nání anjwí e imóníní. ⁵ Ayínání segf Judayíne seáyí e seaimonigfáwa nioní tñní nawíní úwaniginí. Ámá o fwf seaikaríño enjánáyí, ananí xwíyáfá uinearíñíní.” uríñiginí.

⁶ Pírímíá Pesitaso e nuríñírná sfá wé wúkaúrání, wé wfúmí dñj wáu woraní, síní mímúronáná Jerusaremí pñní níwíarímí Sisaria nání níwerí e nírémorí sá weño wfápi tñní síá ikwianjwí xwírixíf mearígnánami éf níñweámáná sekaxí re urowaríñiginí, “Poromí níwírimeámí bípoyí.” urowaráná ⁷ wa nuro Poromí nímeámí báná Judayí Jerusaremí dání weapfáyí Poromí mídímídnání nírówopímáná xwíyáfá mívákwinípaxí imóníñj ayá wí nuxekwímoayiro aiwí Pírímíáo “Neparíní.” yaiwíní nání mfkf bí síwá wípaxí mímónípa egfawixíní. ⁸ E yarfná Poro xwíyáfá owákwinímíníri nuríri re uríñiginí, “Nioní negf Judayí ñwí ikaxí eáníñjpi bí pñrí mívialí erí rídíyowá yarígníwámí ení xórórí bí mé erí Romíyí míxí ináyí Sisaomí ení sípi bí mívikarí erí enjární.” uríagí ai ⁹ pírimíá Pesitaso Judayí xfo nání yayí owínípoyníri Poromí re uríñiginí, “Nioní díxí xwírixí Jerusaremí dání arfá sirí xwíyáfá awa ríxekwímoarígníñj eyeyírómí erí emfa nání ‘E nání ananí oumíní.’ rísímónaríní?” uríagí aí ¹⁰ Poro re uríñiginí, “Síá ikwianjwí xwírixí mearígní Sisaoyá manjyo dání imíxaríníñj rínami dání xwírixí nínímepaxí imóníñe ríxa re roñíní. Ayí wí e dání xwírixí ananí nímeepaxí mímóníní. Joxí níjfaríní. Nioní gí Judayo fwf bí mívikaríñaniginí. ¹¹ fwf erí sípi imóníñj nípíkípañjpi bí erí enjání enjánáyí, ‘Mínípkípaní.’ rípañómání. E nerí aí awa xwírixí nímeapígní mfkf mayí imóníñánáyí, ámá wo awa omí wígní dñj tñní owípoyníri míní níwípaxí mímóníní. Ayínání yaríñj re osimíní, ‘Míxí ináyí Sisaó xewaníño nígní xwírixí arfá níwíniginí.’ mímónaríní.” uríagí ¹² pírimíá Pesitaso xegí gapímaní yaríñj wímeanfa nání iními wurígníga wa tñní xwíyáfá nírinímáná re uríñiginí, “Joxí ‘Sisaó arfá níwíniginí.’ ríyíyí nání o tñj e nání rírowaráníwáríní.” uríñiginí.

Poro nání Pesitaso Agrípaomí áwanj uríñj náníñí.

¹³ Ríxa sfá wí órfmí enjáná Judayíyá míxí ináyí wo —O xegí yof Agrípaoyí ríníñoríní. O tñní xexímeáí Benaisí tñní ípaú pírimíá síñj Pesitasomí yayí owíayíníri Sisaria nání níbíri e neri ¹⁴ sfá obaxí e ñweanáná pírimíá Pesitaso xwírixí Poroyá nání míxí ináyí Agrípaomí áwanj nuríri re uríñiginí, “Ámá wo, Píríso gwí ñwírárogo ñweaní. ¹⁵ Nioní Jerusaremíyo nání nurí uríñígnáná apaxípáníñj imónígní xwéowa tñní Judayí wígní mebaowa tñní omí xwíyáfá nuxekwímore re nírgfawixíní, ‘Joxí omí “Nepa sípi ayíkwí mívikaríñjoxíñíní.” nuríri negf neaimónaríñjpi wianí nání neaiapeí.’ nírfagí aí ¹⁶ nioní awamí re uríñiginí, ‘Romíyene re yaríñwámání. Ámá xfómí uxekwímoarígníyí tñní síní nawíní axí e awí neáníro omí xwíyáfá ayí uxekwímoarígní nání wákwinímíníri síní mírípa enjáná amíná ámá wígní wímónaríñjpi xe owípoyníri wíaríñwámání.’ uríñiginí. ¹⁷ Ayínání awa re nání níweapíro awí eánáná nioní síní mé wfápi tñní xwírixí nání síá ikwianjwínami éf níñweámáná wamí re uríñiginí, ‘Ámá omí níwírimeámí bípoyí.’ uríagí ¹⁸ omí nímeámí báná uxekwímoarígní e níróro nuxekwímoróná fwf mívákwinípaxí imóníñj nioní ‘Apí nání uxekwímopíñíréoi?’ yaiwínápi nání muxekwímó nero ¹⁹ sa wígní ñwíá imóníñjpi nímepero ‘Apí nerfná apí nerfná, ayí ananíñíní.’ rínarígní nání míxí ríníro ámá píyí wo Jisasoyí ríníño —O nání Poro ‘Síní síñj ñweaní.’ raríñoríní. O nání míxí ríníro egfawixíní. ²⁰ E yarígníga níwíníri nioní re yaiwíniginí, ‘Xwírixí nápi níjfná imónímí nání aríge nerí píráníñj yaríñj wíayímíníréni?’ níyawírí dñj ududí ninarígní nání omí re uríñiginí, ‘Nioní díxí xwírixí Jerusaremí dání arfá sirí xwíyáfá awa ríxekwímoarígníñj eyeyírómí erí emfa nání “E nání ananí oyimíní.” rísímónaríní?’ uríagí aí ²¹ Poro yaríñj re níñiginí, “‘Míxí ináyí Sisaó xewaníño gí xwírixí arfá níwíní nání fá níxíñí onímenjweaní.’ mímónaríní.’ nírfagí porísí wamí sekaxí re uríñiginí, ‘Nioní Sisaó tñj e nání wíowarímífé nání awí mearórixíní.’ uríñiginí.” Pírímíá Pesitaso e uríagí ²² Agrípaó re uríñiginí, “‘Nioní ení ámá omí arfá bí owímíní.’ mímónaríní.” uríagí “Wífaríná joxí ení ananí arfá wírfaríní.” uríñiginí.

Agrípaó tñní Benaisí tñní Poromí arfá wígní náníñí.

²³ Sá wegíá wfápi tñní Agrípaó tñní Benaisí tñní ípaú okíyá nífnísáná wá níwóníga wígní anj xwé awí eánarígníwámí nípáwírí porísíyo seáyí e wímónígníwáwa tñní ámá anj apímí seáyí e níwóníñj menjweagíwáwa tñní ení nawíní nípáwíro éf ñweanáná pírimíá Pesitaso wamí sekaxí nuríri Poromí ríxa níwírimeámí báná ²⁴ re uríñiginí, “Míxí ináyí

wáf urirfa nání rírowárimfáyríní. Ayf sípí sikáraníro yarfná éf rímíníri simfáriní. ¹⁸ Ayf rípi nání joxí émayf tfáminí rírowárimfáriní. Joxí wáf nura warínpímí dání ayf níwíápínímearo sínpwíníjé noxoaro wigf nerfná sfá yiníjímíní yarígfápi pfní níwíárimí wáf ónínjímíní nání kínimóníro Seteno menjweanjímí dání pfní níwíárimí Goríxo menjweanjímíní kínimóníro yarfná nioní wigf fwf yarígfápi yokwarímí wíiri ámá nioní dínj nínikwároro nání nioní gí imónígfáyf tñní kumíxárimí emáf nání joxí émayf tfáminí rírowárimfáriní. níriníjínigíní.” nuríri ¹⁹ re uríjínigíní, “Míxí ináyf Agírípaoxíní, ayínání oríná anjnamí dání nípárenapfápi wí pífí mívíaikí nerí ²⁰ re néra unáríní. Iwamfó Damasíkasiyo dání uréwapíyiri Jerusaremí dání ení uréwapíyiri Judia píropenísfyo níyoní dání uréwapíyemeri émayf tñjímí ení uréwapíyemeri nerfná re nura unáríní, ‘Segf fwf yarígfápi rífwímíní mamoro Goríxo tfáminí ukínimóníro nero ámá sínpwí níseanaxídmérfná “Wígí fwf yarígfápi ríxa rífwímíní nímamoro nání rfa yaríjoi?” seaiáiwipaxf imóníjípíní éfírxíní.’ nura unáríní. ²¹ Nioní e néra unáoní enjagí nání Judayf wí níwíápínímearo anj rídiyowá yaríwáiwámí dání fá nínikwároro nípíkianíro éagíá aiwí ²² Goríxo arírá níf enjagí nání agwí nioní oníxwéyfné sínpwí anígfe dání éf nírómáná ‘Wáf rókiamoogfáwa tñní Moseso tñní “E nímónínfáriní.” ragfápiní ríxa imóníjíní.’ seararíní. ²³ ‘Awa re ragfáriní, “Ámá yeáyf neayímíxemeanífa nání Goríxoyá dínj tñní arfowayá wáfá píaxfyo dání iwíaronfómí rífníjé wímeanfáriní.” níríro ámí rípi ragfáriní, “Xewaníjo xwárpáyo dání wíápínímeanfá enjagí nání o iwamfó xwíyáf wáníjé imóníjé Goríxo ámayo yeáyf uyímíxemeanfápi nání Judayo tñní émayo tñní wáf urínfáriní.” ragfápi ríxa axfpi e imóníjíní.’ seararíní.” uríjínigíní.

²⁴ Poro xwíyáf wákwinímíníri nání e nura warfná pírimíáo Pesitaso ímf tñní re uríjínigíní, “Poroxíní, joxí xaxá nerí raríní. Díxí níjáf xwé imóníjépi xaxá rímearíní.” urfagi aí ²⁵ Poro re uríjínigíní, “Ámíná seáyí e imóníjé Pesitasoxíní, nioní xaxá nerí mírariní. Nepaxínjé imóníjépi seararíní. Díjé síxí níyínímáná seararíní. ²⁶ Ayf rípi náníriní. Míxí ináyf ro amípi nioní seararínjagí nání níjáf imóníjagí nání dínj síjé neánariní. Api, ayf ínimí pfní mímoníjé enjagí nání ‘Omí wíárf mímúropaxf imóní.’ nímonarínjagí nání omí nítamíxwfníri murf nípíní repíyí níwíera waríní.” Pesitasomí e nurímáná ²⁷ re uríjínigíní, “Míxí ináyf Agírípaoxíní, ‘Wáf rókiamoogfáwa níríro eaagfápi nepa ríní.’ ríyáiwíjíní? Joxí dínj e yáiwíjoxí enjagí nání nioní níjáfíní.” urfagi ²⁸ Agírípao Poromí re uríjínigíní, “Axínání ná bíní nínikwároró ‘O Jisasomí dínj wíkwíropaxoríní.’ ríníaiwíaríní?” urfagi ²⁹ Poro re uríjínigíní, “Nioní ‘Goríxomí ríxínjé bí oseauríyímíní.’ nímonaríní. Joxí náníní marfái, ámá sfá ríyímí arfá níarígfá níní nioní ná bíní searánáraní, aníjé míní searánáraní, nioní Jisasomí dínj wíkwíroarínjapa níyfnéní ení axfpi níwíkwároro nioní imóníjépa axfpi oimóníjéyíníri nímonaríní. Nioní gwí níyígfá rípi seyfné ení axfpi oseayíjéyíníri níseararíní.” uríjínigíní.

³⁰ Míxí ináyo tñní pírimíáo tñní Benaisí tñní níwíápínímearo ámá ayf tñní nawíní éf njweagfáyf ení níwíápínímearo ³¹ wíwíní wí e éf nírómáná re níngíawíxíní, “Ámá o ananí nípíkípfíri náníraní, gwí njwírárfíri náníraní, fwf bí menjfíní.” níriníro ³² Agírípao pírimíáo Pesitasomí re uríjínigíní, “Ámá o ‘Míxí ináyf Sisao xwírxí nioníyá nieyíroíwínigíní.’ mírípa nerí sínpwíyí, ayf ananí kíkíáf wárfpaxfíní.” uríjínigíní.

27

Poromí Romíyí anjfo nání sípíxíyo wíowárigfá náníriní.

¹ Ríxa none nání re ráriníjána, “Romíyí anjfo Itariyí ríníjépipímí nání sípíxíyo owíowáraneyí.” ráriníjána porísf 100 bímí seáyí e wímóníjé wo —O símíjé wínarígfá Sisaoyá ríníjépi woríní. O xegí yof Juriasoyf ríníjoríní. O Poromí tñní gwí njweagfá wamí tñní níméra ouníri wíowáraná ² Adíramítiamí dánjyíyá sípíxí wo Esia píropenísf tñjé rírwámíní umíníri yaríjagí níwínírane ámá wo xegí yof Arístakaso —O Masedonia píropenísfyo anj yof Tesaronaika dánjoríní. O tñní nawíní nípíxemoánírane níjwearfná xwíápipímí pfní níwíárimí nurane ³ sípíxomí sá wejwáone wáfí tñní anj yof Saidoníyí ríníjépipímí níwíékfnímearane ayoáaná Juriaso Poromí ayá nurímíxíri nání xegí níkumíxíníri emearígfáyf míránjé owíjéyíníri ayf tñjé e nání xe ouníri sínpwí wíníjínigíní. ⁴ Ámí sípíxomí nípíxemoánírane anj apímí pfní níwíárimí nuranéá ímíjé símfíní níneaxemí baríjagí nání níyákia nurane nání pírinjwí Saipírasíyí ríníjépipímí oríwámí dání nímeámí nurane ⁵ ímanjépámí nuranéá Sírisia píropenísfyo tñní Pabiria píropenísfyo tñní nímuróá nurane Rísia píropenísfyo anj yof Mairá ríníjépipímí níwíékfnímearane nayoámáná ⁶ porísf 100 bímí seáyí e wímóníjé Arekísadíría dánjyíyá sípíxí wo Itari píropenísfyo umíníri yaríjagí níwíníri nímeámí

níneauri o tñní sípíxomi nípxímooánirane ⁷ aní apimi pñní níwiárimí nurane sípíxo awayini awayini warinagí nání sfá ayá wí nóróa nurane rfá meakíroarínagí níwínirane aníní miní nerínípmi dání aní yof Naidasiyi rínínípmi tñní e anjwi e níremómáná imíní sfímíní níneaxemi barínagí nání níyakía nurane xwfa sfímíní imóníní Sarímoniyi rínínípmi ní múrorane pírinjwí yof Kírítíyi rínínípmi oríwámí dání níyakirane ⁸ sípíxí omíní mearigfáwa rfá nímeakíroro sa aníní miní nerínípmi dání Kírítí tñní anínípmi níxífa nípurane wí e “Rawírawá sfímíní ríwoní Naní Imóníní” ríníní —E aní Rasia rínínípmi dání anjwi erini. E rémonjaniginí.

⁹ Sfá ayá wí ríxa nórimáná enjána Judayí fwi yarigfápi Goríxo yokwarimí wiinj nání díní mopíri nání aiwá njwá njwíránirigfáyi ení ríxa múrómi enjána xwiogwí nání rawírawá samíní níweariníná enjagí nání Poro arfá jíyikí nori ¹⁰ re uríniginí, “Ámáoyfné, gí díní re nímonarini, ‘Agwí none re pñní níwiárimí ámi sípíxomi nímeámí nuranénáyí, xwírfá ikixénipaxíriní.’ nímonarini. ‘Saní nímeámí warínwápi tñní sípíxo tñní anínífa nání marfáí, none ení anínáníwáriní.’ nímonarini.” uríagí ai ¹¹ porisí 100 bimí seáyí e wimóní sípíxomi omíní mearíní tñní sípíxomi xiáwo tñní awáu rarigípi nání díní nífá wíagí nání omí Poro yopa muriginíniginí. ¹² Ayí ipí sfímíní ríwoní sípíxo njweanípmi xwiogwí nání rawírawá sfíwá yíáná sípíxí píraníní wépxe mímonínagí nání amá ná sípíxíyo njweagfápi re rínárigíawixíní, “Ananí e epaxí enjányí, re dání pñní níwiárimí sípíxomi nímeámí nurane ipí sfímíní ríwoní yof Pinikasíyi ríníníwámí —Sfímíní ríwoní awá pírinjwí Kírítípmi axí ríwámíní ríwoníwáriní. Xwfa mídání mídání wiápnímeaní enjagí nání e rawírawá wíjwí mé ejerini. Sogwí wearínípmi dání ríwónapíníwáriní. Awámí níremorane rawírawá sfíwá yaríná awámí njweawaniginí.” rínárigíawixíní.

Ríwípi xwé éaná rawírawá imeamíkwí ení nánirini.

¹³ Imíní rawírawá tñní ríwámí dání sípíxomi Pinikasí tñní e awayini níxemi upaxípi barínagí níwíníróná “Sfímíní ríwoní none rírwáwámí nání ananí sípíxomi nímeámí upaxíriní.” níyaiwiro ainíxí gwíyo dání mamówáriníní ípeanípi nímxearo sípíxomi nímeámí nuróná pírinjwí Kírítí imánípa tñní e anjwi e dání níxífa nípuro ¹⁴ sini ná ífamíní e munínáná re eníniginí. Ríwípi íkíá jíjimí epaxí bí —Imíní apí yof Míwífmíní Barínípmi rínínípmi. Apí tñní dání níweapíri ¹⁵ sípíxomi xejweaná sípíxí sfímí imíní barínípmi mémpoxí enjagí nání negí waníri yarínjwáé nání pñní níwiárimí “Imíní xe nímera oneauní.” níyaiwirane e yaríná ¹⁶ none pírinjwí yof Kodayí rínínípmi oríwámí dání nípuríná imíní bí onímíápí yimáronáná ewé sípíxomi dání níropémí warínwápi aníní miní nerínípmi dání nímxéáa níbirane sípíxo tñní e enjána ¹⁷ sípíxomi ikwiáranirane nání nímxéáa níyapirane níkwíárimáná sípíxí xwéo orónowíniginí sámi tñní xegí sípíxí míwí mídmí dání níxemi níbíro gwí níja nípwémáná sípíxo ení tñní níxemi nurí xwfa ipí seáyí e ríwonáná ínímí anjwi e imónínípmi —Apí yof Sairítasiyi rínínípmi Apíríka dání anjwi erini. Apímí sípíxo aníní nurfáná síxí úroníníri wáyí wíníagí sípíxo awayini ouníri ainíxí gwí yuráriníní ípeanípmi nímamówáro níropémí nuróná imíní xe níneaxemi oneauníri wíníjaniginí.

¹⁸ Sípíxomi sá wejwáone wíapí tñní sípíxo wiápnímeari eámoni néra warínagí awa sípíxo nayí oeníri saní wí emí nímeámí nero ¹⁹ sá wejwáone wíapí tñní sípíxí omíní mearigfáwa wíwaníjowa sípíxomi saní uníní íkwari njwíríní yarigfáyi bí emí nímeámí egíawixíní. ²⁰ Ríwípi sfímí tñní aníní sípíxomi xejwearíná sfá obaxí ayá wí óríagí ai síjí tñní sogwí tñní bí anarínagí síjwí níwínípa nerane nání “Ámíní ríwaríníwíní?” níyaiwirane síjwí níwíníaxí dípa nerane nání díní “Wí e níwiekínímearene síjwí waníwáriní.” níyaiwia warínwápi díní peá nímonírane “Ríxa nanínáníwáriní.” níyaiwia nurane ²¹ awa sfá ayá wí neamúroaríná nímeamíwíaroníní ayá sfwí uroarínagí nání aiwá míní néra numáná enjána Poro níwiápnímeari ámáyo áwíní e nírómáná re uríniginí, “Ámáoyfné, níoní searínípmi arfá níniro nínxí díro pírinjwí Kírítíyo pñní níwiárimí sípíxo nímeámí mupa nero síjwíríyí, segí amípi xwírfá ikixéníri anípa imóníri éfpíyí wí e emíníri éfmani. ²² E seararínagí aiwí sípíxí ro xwírfá níkixéníri ai ámáone wí anínáníwá mejagí nání díní peá mímoní sini díní síxí oseainí. ²³ Ayí rípi nání seararíní. Sfá ríyímíní árwíyímí Goríxo —Níoní amá oyáyí imóníná woníriní. Oyá anínají wo níoní tñní e nírónapíri ²⁴ re níriníniginí, ‘Poroxíní, joxí Romíyí aníyo ananí níremorí míxí ínáyí Sísao xwírfá rímenfé sfímímaní e uroríriní. Ayínání sini wáyí mísínípaní. Arfá ní. Goríxo joxí tñní amá sípíxí romí njweagfá tñní níyínéní xe síjwí oupóyíníri yaiwí enjagí nání woxí ai inígí namípxímaní.’ ²⁵ Anínajo e nírfí enjagí nání soyfné díní síxí oseainí. Ámáoyfné, níoní Goríxomi díní re wíkwíroníní, ‘Níoní nírfípi xixení nímoníníjo.’”

níwíkwírorí nání e seararíjíní. ²⁶ E nerí aí imíjíf síní níneaxemí warfíná píríjwáf bímí síxí úroanfáwáriní.” uríjínigíní.

²⁷ None ríwípí rawírawá Edíríayí ríníjífwámí sípíxomí níneaxemí warfíná ríxa sfá wé wúkaú síkwí waú waú imónífíyímí árwegí imónáná sípíxí omíjíf mearígífáwa “Xwáf bí tńj e ríxa ańwí erfání?” níyáiwíro ²⁸ gwí e e kíkírífá neaáríga puńjírí tńn íwamófó neróná “Xwáf síní ná mfmírání? Sa mfmí onímíápirání?” yáiwíarígífá rímearo nímamówárwíro íwamófó síjwáf níwínaxfídíróná xwáf síní ná mfmí enjagí nání 40 míta imóníjagí níwíníro ámí bí tńn nífasáná ámí bí nímamówárwíro xwáf tńj e ríxa 30 míta enjagí níwíníro ²⁹ sípíxí imíjíf níxemí nurfíná wí e síjáyó síxí úronígíní sípíxí ámí bí tńn níxemí mupa oenírí íkwémíjyó dání ainíxí ípeaaríjíf wíríkáu wíríkáu nímamówárwímaná wáf ańfíní oónínírí wígí íkayfíwí nra ugáfawíxíní.

³⁰ Sípíxí omíjíf mearígífáwa sípíxomí pńn níwíarímí éf owaneyíníro ámáyo yapí níwíwapíyíro “Sípíxí sńmíyo dání ení ainíxí ípeaaríjíf bí mamówárwíníri yaríjwíní.” nuríro ewépa rawírawáyo íkwírínáná apámí nípíxemoánírí éf owaneyíníro ríxa mamówárwáriná ³¹ Poro porísí 100 bímí seáyí e wímóníjómí tńn xegí porísowamí tńn re uríjínigíní, “Ámá sípíxí omíjíf mearígífá rowa sípíxí romí none tńn mńjweapa nerfínáyí, soyíné síjíf nuro xwáf tńj e rémopíríméot.” uráná ³² porísowa mńríf níwíápfínímearo ewépa gwí níyimáná awayíní mamówárwárigífá rí mńj níwákíwíro rawírawáyo mamówárwígífawíxíní.

³³ Wáf óńne nání Poro ení rírémíxí níwia nurí re urayíjínigíní, “None ríwípí rípí nání ayá sfwí nearoaríjagí nání aiwá mńn mńmńwíakí nínírane yaríná sfá obaxí ríxa nóra nurí agwí ríxa wé wúkaú síkwí waú waú imóníjyíríní. ³⁴ Ayínání nioní ení rírémíxí níseairí ‘Aiwá bí nímearo nípoyí.’ seararíjíní. Sewaníjyíné aiwá nńńro oerfíkíemeánípoyíníri seararíjíní. Woxí aí bí manńńpa epírí enjagí nání seararíjíní.” nurímáná ³⁵ bísfkerfá bí nímeari wígí síjwáf anígíe dání aiwá apí nání Goríxomí yáyí numemáná níkwírírí ríxa naríná ³⁶ ámá nńn ení ríxa dńj wáf bí wónfagí aiwá bí nímearo nńńro ³⁷ —Ámá sípíxíyó jweanwáene ayí 276 eneríní. ³⁸ Nene ríxa apání nńńmáná sípíxo nayí oenírí wítí aiwá mńńwápfí rawírawáyo emí mńmeámí egáfawíxíní.

Sípíxo síxí nńrorí orónowíníjíf nńńńńń.

³⁹ Ríxa wáf ónáná árfwíyímí “Xwáf bí ańwí eríní.” yáiwífápfí síjwáf níwíníróńá mí mómńxípa nero aí símńn ríwońjíf bí íníkíní wíáronjagí níwíníro e epaxí enánáyí, sípíxo nímeáa níyirane e oiwíékńńmeaaneyíníri éfáyí ⁴⁰ wa gwí ainíxí ípeaaríjíf mamówárwíníjíf rírawírawáyo ípeane amí xe oépeanírí níkwewára pwaríná wa imíjíf símńn ríwońjípímí nání níxemí oneaunírí sípíxoyá rapírappí nemńmeá nípeyíro soná ení níkwéaro íníkíní wíáronje nání omíjíf nímera waníro yaríjagífa aí re eníjínigíní. ⁴¹ Sípíxo xwáf ínímí enjáná rawírawá akwínfáná ríwońje síxí nńrorí sńm xwáfáyo xáíwí noranjíríníri nání wíjwáf bí mepaxí imóníjáná rawírawá sípíxí íkwémíjyó miákwíayíáná sípíxo ríxa orónowíaríjagí wínígífawíxíní. ⁴² Sípíxo ríxa orónowíaríjagí níwíníro porísowa xámí re rínárígífá enjagí nání “Sípíxo sípí éánáyí, ámá gwí jweagífa none awí mearoaríjwáowa ínńbé neáa éf upíríxíníri pípíkímí éwanígíní.” rínígífápa “Ríxa opíkianeyí.” rínaríjagífa aiwí ⁴³ porísowamí seáyí e wímóníjo “Poromí nímera nurí Romíyí ańjyó xíxení rémówanígíní.” níyáiwírí nání awa wíaníro yarígífápfí pńríf nurakírí sekaxí re nearíjínigíní, “Ámá ínńbé warígífáyíne ríxa nímwírí níxeamoro ínńbé neáa nuro imaní e iwíékńńmeápfí. ⁴⁴ Inńbé níwarígífáyíne íkfá wáráramí, sípíxo ororómí ínńpírání, fá níxírímáná níkwíaríga nuro imaní e iwíékńńmeápfí.” nearíjagí nene axfí e nerane nání wo aí ínígíf mńnamí nńnenení imaní e iwíékńńmeanwanígíní.

28

Poromí Morítayo jweanáná wímóníjíf nńńńńń.

¹ Nene wo manńń nńnenení imaní e níwíékńńmeámáná ámá e dánjyí “Píríjwáf ríyí xegí yof Moríta ríníjyíríní.” raríjagífa aría níwirane ronáná ² ayí none neaiapaníro nání ayá tńn nero ínía aníjí síyamófó erí imíjíf rírí yaríjagí nání rífa níkeámáná nńnenení níneapíemeámí nuro rífa tńj e neawárfagífa aí ³ Poro rífa kírníjíf bia awí nearí sarfíwá nerí nímeáa níńńrí rífa íkeaaráríní re eníjínigíní. Weaxífa wo rífa usíníagí nírémméamí níwíapírí Poroyá wéyo sídńjíf norí ríríwíníjíní. ⁴ Ríríwíagí wé éf míxeááná sídíro sńn yekwíronjagífí ámá píríjwáf ayímí dánjyí síjwáf e níwíníro wíwíní re rínígífawíxíní, “Ámá ro rawírawáyo mńnamío aí ámá píkíxwírífó ení worfání? Ayínání jwáf ańńnamí dánjíf imónígífáyí ‘Xe síjíf mupa oení.’ yáiwíarígífápfímí dání weaxífa sídńjíf rífa onj?” ríníagífa aiwí ⁵ Poro weaxífómí wíwífá nírorí rífa níkeaarímáná rńńńjíf bíkwí onńmíápfí aí mńwíníjínigíní. ⁶ Rńńńjíf bíkwí onńmíápfí aí mńwíníagífí aiwí ámá ayí “O xegí wé ríxa

nínmínínñoi.” yaiwiro “Ríxa nípíerori piyí neníñoi.” yaiwiro nero nání síñwí nínwíníro nínjwearo ayá wí síñwí nínwíníro nínjweagfasáná “Sípí apí wímeaníñoi.” yaiwiarigfápi múnwímeáagí nínwíníroná ámi dínj síñj bí nímoro re níríga ugáfawixíní, “Ámá ro ñwáf anjnamí dánj imóníñjyí worfaní?” níríga ugáfawixíní.

⁷ None iwíékínímeáwáé amá pírinjwí apimí amá nýoni seáyí e nímóníri menjweañoyá omíñj bí iníñj eríní. O xegí yó Pabíriasoyí ríníñoríní. O yafí nínearí nínearipemeámí nuri none sfá wíyáú wíyí o tñí nínjwearane miranjí neaiaríná ⁸ Pabíriasomí xano ríá pírf wíayírí agwí xoxí urorí wíaríñagí nání “O símíxí wení.” raríñagfá Poro arfá e nínwírí o wenje nání nuri nípáwírí Goríxomí yaríñj nínwimáná wé seáyí e nínwíkwíarírí nanj imíxíníñigíní. ⁹ Nanj nímíxímáná enjáná amá pírinjwí apimí ñjweagfá símíxí yarígfáyí níní Poro omí nanj imíxífpí nání arfá nínwiro o tñj e nání bayaríná nanj imímíxímí enjínigíní. ¹⁰ E yaríná amá ayí wéyo nínearomero aiwá amípi nanj bí níneariapa nuro none ríxa pírinjwí apimí píní nínwíarímí wanírí yaríná óf e sípíxíyo nuranená aiwá nanfá nání anípá bí neaiapowárigfawixíní.

Poró Romíyo rémonj nániríní.

¹¹ None pírinjwí apimí emá wáú wo ñjweañwáone sípíxí Arekísadíría dánj wo — Rawírírawá xwíogwí nání síwáf yínagí nání pírinjwí apimí e nínjweañsáná umínírí yaríñoríní. O sípíxí símí ikayíwí tñí imíxíníñjpi amá ayáf wauníñj sípíxomí símí e imíxíníñoríní. Sípíxomí nípíxemoánírane pírinjwí apimí píní nínwíarímí nurane ¹² anj yó Sairakusíyí ríníñjímí níwíékínímeearane sfá wíyáú wíyí e wenjwáone ¹³ amí sípíxomí nípíxemoánírane nýakía nurane anj yó Ríjiamíyí ríníñjípímí nínreomorane e sá wenjwáone wáfapí tñí imíñj rawírírawá tñjímí dání yaparíñagí nínwínírane sípíxomí nínmeámí nurane omí sá wenjwáone wáfapí tñí símíní ríwonj yó Putíoraiyí ríníñjwámí nínreomorane nayoámáná ¹⁴ re yaiwíñwanigíní, “Ámá Jísaomí dínj nínwíkwíro nání níníxímeá imóníñgíyí anj rípímí re wí ríá ñjweañó?” nínjwíríwane páfí nerane wí tñí ríxa nerímeánírane ayí “Sfá wé wíúmí dánj wáú nene tñí ananí re ñjweapaxíraní?” nearíagfá ayí tñí wíníyí nearfápa e ñjweañwanigíní. Apí apí néra nínwíwasáná Romí anj tñj e rémonjwanigíní. ¹⁵ Romíyo ñjweagfá níníxímeá imóníñgíyí wí none nání “Awa ófíyímí baríñoi.” rínaríñagfá arfá nínwiro óf e owírímeañeyíníro nínbíróná wí anj Apíasi tñj e makerfá imíxarígífe awí roro wí Ámá Anj Mídánj Nínbíro Sá Wearígíwá Wikáú Wíwáyí ríníñjpi tñj e awí roro egfáyo Poro síñwí nínwínírfíná Goríxomí yafí numerí dínj síxí íníñigíní.

¹⁶ None ríxa Romí náyo rémóáná gapímanowa Poromí gwí anjyo mínjwiráf anj wíwámí xegípi ñjweañáná porísí awí mearoaríño xe awí omearonírí síñwí wínígíawixíní.

Poró Romíyo dání wáf uríñj nániríní.

¹⁷ Poro sfá wíyáú wíyí ríxa nóráná “Judayí áminá imóníñgíá Romíyo re ñjweagfáyí obípoýí.” nírírí awa ríxa o tñj e awí eánáná re uríñjínigíní, “Gí Judayíné, nioní negí Judayo xwírífá wíkwíxémínírí wí mepa erí síwí enjáná dání negí arfówa érowíápínígífápí pírf wíakímínírí wí mepa erí éagí aiwí Jerusaremityo dání gwí nýíyígní negí Judayí Romíyo múní nínwígíaríní. ¹⁸ Romíyo múní nínwíagfá ayí xwíríxí nínímero yaríñj níníayíróná fíwí nioní nípíkíapaxí bí menjáoní imóníñagí nínaníro nání ríxa Poromí kíkífá owáraneyínírí éagí aiwí ¹⁹ negí Judayí pírf wíakímí nero ‘Wáripaxomani.’ rígfáfawixíní. E raríñagfá nioní síñwí e nínwínírí “Go arfá enje dání ráná xe kíkífá ounírí nímíxípírfárfaní?” nínjwírírí nání re uríñjanigíní, ‘Romíyí míxí ináyí Sísaó gí xwíríxí arfá nínwínígíní.’ uríñjanigíní. Nioní negí Judayí nání xwíyífá bí uxekwímómífa nání míríríní. ²⁰ E nígfá apí nání áwanj searímínírí nání ‘Awamí síñwí nínwínírí xwíyífá urímí nání obípoýí.’ rífanigíní. Ámá Isírere ne yeáyí neayímíxemeánífa nání dínj ukíkayoañjwáomí nioní dínj ukíkayoañjagí nání gwí aíníxí rírí nýíníní.” uríñjínigíní. ²¹ E uríagí awa re urígfáfawixíní, “Judía píropenísíyo dání joxí nání payí bí mímíeanjwáriní. Negí wo e dání ení nínbírí repíyí nínearínáraní, áwanj nínearínáraní, joxí nání sípí bí mímíearínáriní. ²² E nerí aí ‘Dínj joxí yaiwíaríñj rípi,’ ‘Goríxomí píraníñj xfdarígíyí apí apí neríñjímí dání píraníñj xfdarígíaríní.’ yaiwíaríñjpi arfá osíaneyí.’ neaimónaríní. Ayí none rípi nání arfá nínwírane nínjáf imóníñagwí nání rírírínjwíní. Ámá Óf Goríxo táfámíní iníñjyíyí ríníñjyímí nínífdíro gwí móníñgíyí nání amá amí amí ñjweagfáyí ‘Ayí nanj mýyaríñoi.’ rínaríñgíá nání none nínjáfíní.” urígfáfawixíní.

²³ Judayí áminá awa “Sfá ayímí Poro xwíyífá nearínífa nání awí eánfwanígíní.” nínírnáro sfá ayí ríxa imónáná obaxí anj xfo ñjweañjwámí nání báná wáf móníñjímí dání sfápí tñí nání Goríxo ámayí xegí xwíoxíyo mímíeamí nerí umeñjweañfápí nání áwanj nurírfíná repíyí nínwíera urí nioní Jísaomí dínj wíkwíroaríñjápá ayí ení owíkwírfípoýínírí o nání nuréwapíyíríná ñwí ikaxí Moseso nírírí eanjípímí dání tñí

wfá rókiamoagfáwa nírro eagfápimi dání t́nń mńńf níróa urí nerí nura warfná ²⁴ wa xfo urarńńpń arfá nńwiro “Neparńń.” wíp-mónfagi aiwń wa arfá nńwiro dńńf mńkwńrogfawixńń. ²⁵⁻²⁷ Awa e nero Poro urarńńpń nńń dńńf bń biaú nńmoro nńń xwńyfná ná bńń rńńarńpaxf mimónf yarfná Poro xwńyfná yoparf rńpń uráná omń pńń nńwńarńmń ugfawixńń, “Kwńyfn Gorńxoyápn wfá rókiamoagf Aisaiayń rńńńjomń ‘Joxń ámá ayo nuri e urńńrńxńń.’ uráná o nuri negf arfowéyo aga xńxenń re urńńfńń, ‘“Seyfné arfá néra nuro aí nńfná wń imónńpńrfámanń. Sńńwfn naga nuro aí dńńf ‘Ayf apńrfanń?’ wń mopńrfámanń.”’ urńńrńxńń. Ayf rńpń nńńrńń. Wńgf dńńf tńń néra warńgfáyf mńńf sńńńńńf imonagfa nńń rńrarńńń. Wńgf sńńwfn mńsuparńpa ero arfá mńpńrónńpa ero nero sńńwńrńyfn, wńgf sńńwfn tńń sńńwfn anńro arfá ero dńńf pńrńńńf neyńrooro moro wńgf fwn yarńgfáyf rńwńmńń mamoro éánáyf, Gorńxonń pńrńńńf wímńxńpaxfńń.’ Aisaiáo Gorńxo nńń e nńwurńyńrfná negf arfowéyo imónagfápn tńń aga xńxenń nńrńrń wurńyńńfńń. ²⁸ Ayńńńń seyfné aga nńfná re imónńpoyń, ‘Gorńxo xfo nene yeáyf neayímńxemeámńńrń enńpń nńń wáf urarńgfáwa rńxa émányo ourńpoyńńń nńń urowarńńfńń. Ayf arfá wípńrfarńń.’ yaiwńpoyń.” ²⁹ [Poro e uráná Judayf mńxńmńxeawńámf nńga nuro omń pńń nńwńarńmń ugfawixńń.]

³⁰⁻³¹ Poro e anń xfo bń enjwámń nńńwearń ámá xfomń xwńyfn onjweaneyńńrń bńáyo yayf nńwimorń xwńyfn Gorńxo ámáyf xegf xwńoxńyo mńmeámń nerń umenńweanńfapń nńń wáf nurńrń ínńmń bń mimónf Ámńńá Jisasń Kiraiso nńń uréwapńyarfná ámá wń pńrf urakianńro mepa egfawixńń. E yarfná xwńogwń wáu múronńńńńń.

Payí Poro Romiyo ɲweáyí nání eaɲɲaríní.

Payí rina Jisasoyá sɲiyíyí aní yof Romiyo ɲweagfáyí nání Poro níriri eaɲɲaríní. Aní apí, Itari píropenísíyo ikwírónɲípi aní amí amí ikwírónɲíyo seáyí e imóníni. E Romiyí mǎxǎ ináyí Sisaoyí riniɲo ɲweaagfɲírini.

Payí rina Poro Koriniyo niɲweámáná apíxǎ Pibiyí riniɲími neri wiowáɲɲaríní. Sini Romiyo bi memé eními neri wiowáɲɲaríní. Ayí niɲfá nimóniro re oyaiwípoyiníri níriri eaɲɲinigíni, “Amá nǎni íwǎ yarígǎyí imóniɲo. Wigí íwǎ neriniɲími dání Gorixo tǎni xepixepá róniɲo. Nwǎ ikaxǎ Moseso níriri eaɲɲípi nixǎdíriniɲími dání amá wé róniɲí wí imónipaxímani. Sa Gorixomi xewaxo Jisasomi dɲɲí nǎwǎkwǎroriniɲími dání oyá sɲɲwíyo dání wé róniɲí imóniro amí o tǎni nawíni imóniro epaxíri.” oyaiwípoyiníri níriri eaɲɲinigíni.

1 Poroni payí rina neri mónapariɲini. Nioni Kiraisi Jisasoyá xǎnǎniniɲí nimóniri yarini wonirini. Gorixo wǎ nurimeiarini wo imóníwiniɲini wéyo fá numiriri oyá xwiýfá yayí neainariɲípi nurimeiwiniɲini nírípearí niɲonirini. 2 Xwiýfá apí o eniná xegǎ wǎ rókiamoagǎwá níriri rǎwaminiɲí ɲwǎfá riniɲíyo eagǎpimi dání nǎneariri sǎmǎ e tǎniɲípi. 3 Xwiýfá yayí neainariɲí apí xegǎ xewaxo nání riniɲípi. O aga amá nimóniríná imóniɲípi nání dɲɲí nǎmoranéna re yaiwiariniɲá, “Mǎxǎ ináyí Depitoyá iyǎ axǎpá imóniɲíyǎ worǎni?” yaiwiariniɲá. 4 Kwiyí xegǎ bi o imóniɲípi nání dɲɲí nǎmoranéna re yaiwiariniɲá, “Gorixo ení sǎxǎ eániɲí xfo imóniɲípi ayá wí sǎwá neri xwǎrípáyo dání owiáɲɲimeaniri amí sɲɲí wimǎxiri neriniɲípi dání riniɲí neriɲírǎni, ‘Gǎ niwaxorini.’ neriɲírǎni?” yaiwiariniɲá. O Jisasi Kiraiso negǎ Ámináo nání rariɲini. 5 Omi dáníni Gorixo wǎ nǎnewianiri xegǎ wǎ wurimeiarigǎwá oimónipoyiniri neriɲearini. None wǎ wurimeiaríná émayǎ xegǎni nǎni wí wí dɲɲí “Xwiýfá apí neparini.” yaiwiro sini píri mǎwialí arǎ yǎmigi wiro érixini neri neriɲearini. Kiraisomi e wiírǎxini neriɲearini. 6 Seyíne eni ayí wiyínérini. Jisasi Kiraiso xfoýá imónipiri nání wéyo fá seaumiriɲí wiyínérini. 7 Aní Romiyo ɲweagfáyíne —Amá Gorixo dɲɲí sǎxǎ seayiri nioniýá oimónipoyiniri wéyo fá seaumiriri éyíniérini. Seyíne nání nioni payí rina neri mónapariɲini. “Negǎ apo Gorixo tǎni Áminá Jisasi Kiraiso tǎni awá wǎ seawianiri seyíne nǎwáɲiróniro ɲweapiri nání seiliri éisixini.” nimónarini.

“Romiyíne sɲɲwǎ seanímiɲini.” nímónarini.” uriniɲí nánirini.

8 Payí rina neriɲá xámi rípi osearimíni. Aní nímíni xwiýfá rípi fá menáɲariɲagǎ nání gǎ Gorixomi yayí wiariniɲí, “Romiyo ɲweagǎ Jisasomi xǎdarigǎyí píraniniɲí dɲɲí wǎkwǎroariniɲo.” Xwiýfá apí aní nímíni fá menáɲariɲagǎ nání seyíne niýíni nání yayí wiariniɲí. Jisaso neaiɲípi nání dání seyíne e yariniɲagǎ nání Gorixomi yayí wiariniɲí. 9 Xewaninjo —O e éwiniɲini nírini anini miní nǎwíríná xwiýfá xegǎ xewaxo nání yayí neainariɲípi wǎ urimíni nání yariniɲá. Xewaninjo nioni xfo mǎ rixiniɲí nuriríná sǎ bi mɲɲweá ininá seyíne nání yariniɲí seawiariɲápi nání anani sopini opaxíri. 10 Omi rixiniɲí nuriríná seyíne tǎni e nání mǎbipaxí imónayiniɲí enagǎ aiwǎ agwǎ anani oyá dɲɲí tǎni bǎpaxí imónimíniɲini anipaxí yariniɲí wiariniɲá. 11 Ayí rípi nánirini. Nioni seyíne tǎni e nǎseaimari searéwariɲáni seyíne kwiyípi dání amí bi tǎni yof imóniro sǎkǎkǎ amí bi tǎni nomíxǎga upiri nání nioni aga ni bǎri sɲɲwǎ seaními nání nimónarini. 12 Nioni seyíne nǎseaimari nioni ení sǎxǎ seaimími nání marǎfá, seyíne eni Jisasomi dɲɲí nǎwǎkwǎroro píraniniɲí xǎdariniɲagǎ seaniri nioni eni dɲɲí nǎwǎkwǎroro píraniniɲí xǎdariniɲagǎ naniro neriniɲípi dání xixi ení sǎxǎ imíxǎnani nání rariɲini.

13 Gǎ nǎxǎmeayíne, seyíne rípi nání majfá érixiniɲí nání áwaní osearimíni. Ayá wí seyíne tǎni e nání bǎimíni neri aǎ amípi bi píri nǎrakiayigǎ nání seyíne bi sini sɲɲwǎ mǎseainiɲá. “Nioni éma amí gimi ɲweagfáyí tǎni e nemi wǎ uraríná wí arǎ nǎniro Jisasomi dɲɲí wǎkwǎrogǎpa segǎ wí eni nioni uraríná axǎpi wǎkwǎrórixiniɲí segǎ tǎmíni bǎimíni.” nimónarini. 14 Nioni amá niýoni kǎnǎxǎ imónigǎyorani, wauyí imónigǎyorani, dɲɲí émi saimí mogǎyorani, majfá imónigǎyorani, amá ayi niýoni xwiýfá yayí neainariɲípi urimíni nání yoxǎniɲí iná riniɲini. 15 Ayí nání nioni amá Romi ɲweagfáyíne eni xwiýfá yayí seainipaxípi wǎ searimíni nání sǎmǎ dǎpénariɲini.

“Xwiýfá yayí neainariɲípi dání Gorixo yeáyí neayimíxemeariɲirini.” uriniɲí nánirini.

16 Xwiýfá yayí neainariɲípi dání Gorixo dɲɲí wǎkwǎrófáyo niýoni —Xámí Judayo yeáyí uyimíxemari émayo eni yeáyí uyimíxemari epaxí enagǎ nání xwiýfá apí nání

nioni ayá bí mé ananí wá rímeariñáriní. ¹⁷ Ayínání nene “Goríxo arige nerí á má ámi wé róníñfí xfo imóníñfí wimíxínfáfaní?” nīyáiwirane ududfí neainpaxímani. Ayf rípi nánirini. Xwiyá yafí neainaríñfí dání Goríxo wá réniñfí neaókímíxáriní. Á má Jisasomí iwamfó dání dñfí nīwíkwíróa numána ámi xegí bí mé sa aníñfí wíkwíroarígíyáí, ayf wé rónígíyáí wimíxaríñfí. Bíkwyfo dání re nírínirí eáníñfí, “Á má Goríxoní dñfí níkwíróagí nání ‘Wé rónígíáriní.’ ráríñyáí dñfí nīyímiñfí tégíyáí imónípiñfí.” nírínirí eáníñfí nioni seararíñfí tñí xixeni imóníñfí nání seararíñfí.

Á má Goríxoní ríwí umogíá nánirini.

¹⁸ Goríxo á má wé róníñfí xfo wimónaríñfí mé ríkíkírfo yarígíyáí —Ayf wígí ríkíkírfo yarígíápi neróná Goríxo nání níjía imónípaxí imóníñfí ríwímiñfí mamoarígíyáriní. Á má ayf nání Goríxo anínamí dání wíkí wónfagí nání pírfí umamonípi ríxa síñání piaumími iníni. ¹⁹ Ayf rípi nání raríñfí. Goríxo á má xfo nání re yaiwipaxípi, “O imóníñfí, ayf apí ría imóníñfí?” yaiwipaxípi yumfí mīwimóní síñání imóníni. Goríxo xewaníño imóníñfí nání síwá winíñfí enagí nání raríñfí. ²⁰ Xewaníño imóníñfí —Apí síñwí tñí síñwí wínípaxí mímóníñfí aí enína anína imíxírí xwíárimí imíxírí ene dání á má apimí síñwí nīwínírná “Xfo imóníñfí, ayf apírífaní?” yaiwipaxíriní. “Ení amípi apí imíxíño eáníñfí ná ríwíyo aí wí samíñfí wenfámani.” yaiwirí “Xfo imíxíñfí xegí bí nīwimónírí nání aga seáyí e ría wimóníñfí?” yaiwirí epaxíriní. Ayínání á má Goríxoní wí yapí re uréwapíyípaxí meníni. “Nioni joxí imóníñfí nání majfá nimónírí nání nīpíkwní mímóníñfí enáonírini.” urípaxí meníni. ²¹ Enína á má ayf síni xixeni “Goríxo apí ría imóníñfí?” nīyáiwiro aiwí re egíawixíni. O Nwíáo enagí nání wé íkwianwíyo tīpaxípa mītīpa ero amípi xfo imíxíñfí nání yafí mīwīpa ero wígí dñfí nímorína majímajfá íkáríníro dñfí xerwíni nímoa núfasána dñfí ría xeyánígíyáí imóníro egíawixíni. ²² “Dñfí émí saímí moñwaenírini.” níríro aiwí majímajfá íkárínígíyáí nimóníro ²³ Nwíá mīpé aníñfí imóníñfí mímómíni ríwí numoro mímóní ñwíá bí fá oxíraneýíníro ámaraní, íñfíraní, odípíraní, nanwí onímíápiaraní, xopaikígí bí nímiñfíro “Negí ñwíá imóníñfí, ayf rípiñfí.” rígwíawixíni.

Á má Goríxoní ríwí numorína egíápi nánirini.

²⁴ Goríxo á má e majímajfá níkaríníro yaríñagí nīwínírná wígí feapá winaríñfí dání sípi imóníñfí xé oikírípeánípoýínírí síñwí wíníñfí. Síñwí e wínfagí wīwaníñfí piaxí eámíxínígíawixíni. ²⁵ Ayf rípi nání Goríxo e eníriní. Á má ayf nepa imóníñfí Goríxo nání ríwí umoro yapí imóníñfí fá xíríro nemána amípi nání imíxíñfí —O aníñfí mīníf yafí umepaxoríni. “Á má nání e éfíríxíni.” nímónaríñfí. Omí yafí numero fá mīxírí xfo imíxíñfí mímóníni fá xíríro wéyo umero yaríñagí nání Goríxo e eníriní. ²⁶ Ayínání Goríxo wígí feapá winaríñfí dání piaxí weánípaxí imóníñfí xé oikírípeánípoýínírí síñwí wínfagí apíxíwa oxí nīmeánírná xírínírná imóníñfí píni nīwíáríro apíxí wí tñí nīpíkwní mímóníñfí niga ugíawixíni. ²⁷ Oxowa ení apíxí nīmeáro xírírná imóníñfí píni nīwíáríro “Oxí wá tñí fwí oinaneýí.” nīyáiwiro aga símfí níxeadípéníroná oxí wá wá tñí fwí níniro piaxí weánípaxí imóníñfí inígíawixíni. Ayínání “Wígí néra ugíápi tñí xixeni pírfí Goríxo umamonípi ríxa wímeañfíni.” raríñfíni.

²⁸ Á má “Goríxo apí imóníñfí?” nīwíawiro símfí e mītíñfí yaríñagí nání o wígí “Sípi e e oyaneyí.” yaiwiarígíápi nání xé mīñfí niga úfíríxínírí síñwí wíníñfí. Síñwí e wíníñfí enagí nání ayf amípi nīpíkwní mímóníñfí á má mepaxí imóníñfí néra nuro re yarígíáriní. ²⁹ Nīpíkwní mímóníñfí nání nání mīñfí iníro ríkíkírfo epaxí imóníñfí nání nání mīñfí iníro anímí yaríá epaxí imóníñfí nání nání mīñfí iníro “Á má wí ría omeáríñfí.” yaiwiarígíápi nání mīñfí iníro yarígíáriní. Apíní yarígíámani. Rípi ení ayá wí yarígíáriní. Síñwí fwi wíníro “Amípi apí nioni meapaxíriní.” bí onímíápi mīyáiwí ayá wí yaiwiro nīwíápnímeáro á má píkiro símfíráxwíro ero yapí wíwapíyíro á má wí nání nurírná sípi owímeaníri uríro únúníñfí wíkaríro mīmáýfó wíro ³⁰ xwíyíápai uñwíríro Goríxo nání símfí tñí ero á máyo xíxewíámí ríníro mīxí kñíro mīxí meakíñfíro sípi imóníñfí á má síni níjía mímónígíápi éwapíñfíro xínáixaneýo maní wíákiro yarígíáriní. ³¹ Rípi ení yarígíáriní. Majfá íkáríníro dñfí uñwírírpaxí mímónípa ero wíyo dñfí sípi mīwīpa ero wá mīwianípa ero yarígíáriní. ³² E yarígíyáí Goríxo re raríñfí nání níjía nimóníro aiwí, “Á má sípi apí yarígíyáí wí síñfí upaxímani. Pepaxíriní.” raríñfí nání níjía nimóníro aiwí sípi apí imóníñfí mīmómíni nīxída nuro apíní mé sípi seáyí e imóníñfí rípi ení nero fwi apí néra warígíáyo weýí ayá wí meararígíáriní.

2

"Gorixo áamá n̄iyoni mí ómómixim̄f ner̄fná wiḡf eḡfápi t̄n̄i x̄ixeni wiin̄fárini." ur̄inj̄f nán̄ir̄ini.

¹ Ayin̄ani áamá wiyó xwiyfá umearariḡfá wiyin̄eni wiyin̄eni b̄i osearim̄ini. Sfá yoparf̄iyimi Gorixo áamá n̄iyoni mí ómómixim̄f yarfná "Ayf nani f̄w̄f ap̄i en̄árini." ur̄ipaxf̄ imóninj̄p̄i t̄ḡfáyin̄emani. Ayf r̄ip̄i nán̄ir̄ini. Ámá f̄w̄f yariḡfápi n̄ani xwiyfá umearariḡfáyiné, seyfné eni f̄w̄f ax̄f̄pi yariḡfáyiné en̄aḡi nani win̄yo xwiyfá numeariróná sewaninj̄f̄yfné en̄fninj̄f mearinariḡfá en̄aḡi nani Gorixo mí ómómixim̄f sea-iarfná xwiyfá b̄i ur̄ipaxf̄ imóninj̄p̄if̄ámani. ² R̄ip̄i n̄iyawir̄i nijfá imóninj̄wini, "Ámá sip̄i e yariḡfáyo Gorixo xwiyfá numearir̄i p̄ir̄f numamorfná xenw̄ini b̄i mé x̄ixeni ayo r̄fá wiarini?" yaiwin̄wini. ³ f̄w̄f ax̄f̄pi nero aí seḡf w̄ini f̄w̄f yariḡfápi nani xwiyfá umearariḡfáyiné, win̄yo numeariróná seḡf ax̄f̄pi eḡfápi nani píoi yaiwinar̄inj̄oi? "Xwiyfá Gorixo neamear̄inf̄apimi anani múropaxener̄ini." r̄iyaiwinar̄inj̄oi? ⁴ Gorixo seḡf f̄w̄f yariḡfápi r̄f̄w̄m̄ini omamópoyin̄ir̄i wá n̄iseawian̄ir̄i seain̄ij̄p̄i nani majfá nimóniróná r̄ip̄i eni r̄iseaimónar̄ini, "Ó wá ayá wí neawian̄ir̄i p̄ir̄f apax̄f mé m̄ineamamó eri okin̄imónipoyin̄ir̄i xwapf̄ ayá wí xwayf̄ nan̄ir̄i n̄weari yarinj̄p̄i peayf̄ wian̄ipaxf̄ imóninj̄p̄i yarini." r̄iseaimónar̄ini? ⁵ Oweoi, seyfné d̄inj̄f wakis̄f nin̄iróná seḡf f̄w̄f yariḡfápi r̄f̄w̄m̄ini m̄imamoariḡfáyo dani sfá Gorixo sip̄i ámá yariḡfápi nani wikf̄ r̄fá ápiaw̄fninj̄f n̄iw̄er̄i p̄ir̄f umamonf̄ayi nani xfo p̄ir̄f seamamonf̄ap̄i win̄i win̄i ikwikwarim̄fninj̄f yáran̄inj̄oi. ⁶ Bikw̄íyo re n̄ir̄in̄ir̄i eáninj̄fpa, "Gorixo áamáyo p̄ir̄f numamorfná woni woni x̄ixeḡfni wiḡf nera uḡfápi t̄n̄i x̄ixeni p̄ir̄f umamonf̄árini." n̄ir̄in̄ir̄i eáninj̄fpa en̄fárini. ⁷ Ámá Gorixo yayf̄ neameri seáȳf e neaim̄ix̄ir̄i neḡf wará urf̄ mepaxf̄ neaim̄ix̄ir̄i d̄inj̄f n̄iyim̄inj̄f t̄nj̄waene neaim̄ix̄ir̄i éwin̄igin̄ir̄i epaxf̄pi t̄n̄i x̄ixeni nero p̄ini m̄iw̄iarf̄ an̄inj̄f min̄f yariḡfáyo o p̄ir̄f numamorfná d̄inj̄f n̄iyim̄inj̄f t̄ḡfáyf imóninj̄p̄ir̄i nani wim̄ix̄in̄fárini. ⁸ E ner̄i aí ámá wian̄inj̄f̄yfné nán̄ini d̄inj̄f n̄imóniro xwiyfá nepax̄inj̄f imóninj̄p̄i arikw̄kw̄f n̄iwiro n̄ip̄ikw̄ini m̄imóninj̄p̄im̄i x̄dariḡfáyo p̄ir̄f numamorfná xeḡf wikf̄ r̄fá ápiaw̄fninj̄f wear̄inj̄p̄im̄i dani p̄ir̄f umamonf̄árini.

⁹ Ámá sip̄i yariḡfá ayf̄ ayo xean̄inj̄f m̄imen̄inj̄w̄f ayikw̄f mir̄ipaxf̄ imóninj̄p̄i w̄imeanf̄árini. Judayf̄ e yariḡfáyo an̄ipaxf̄ n̄iw̄imeari aí émayf̄ e yariḡfáyo eni w̄imeanf̄árini. ¹⁰ Ap̄i e n̄wir̄i aí ámá nan̄f yariḡfá ayf̄ ayo seáȳf e umer̄f wé ikwian̄w̄íyo n̄wir̄ar̄ir̄i n̄wayir̄on̄iro n̄wear̄ir̄i nani wiir̄f en̄fárini. Judayf̄ e yariḡfáyo an̄ipaxf̄ e n̄wiir̄i aí émayf̄ eni wiin̄fárini. ¹¹ Gorixo áamáyo p̄ir̄f numamorfná s̄im̄f s̄im̄f e n̄imer̄f p̄ir̄f umamonf̄ámani. Sa ámá wiḡf eḡfápi t̄n̄i x̄ixeni p̄ir̄f umamonf̄á en̄aḡi nani rar̄inj̄ini. ¹² Ámá Gorixoyá n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄i mayf̄ nimóniro f̄w̄f yariḡfáyf an̄in̄ip̄ir̄i nani xwiyfá numearirfná n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄im̄i dani numearir̄i "Jox̄f xwiyfá e eáninj̄f ap̄i n̄w̄iaik̄ir̄i en̄fárini?" nur̄ir̄f umear̄inf̄ámani. E ner̄i aí n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄i t̄ḡfá f̄w̄f yariḡfáyo o apimi dani xwiyfá nur̄ir̄i umear̄inf̄árini. ¹³ Ayf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄ini. Ámá x̄íoyá n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄im̄i nepa m̄ix̄d̄f sur̄fná arfá wiarf̄áyf nani Gorixo d̄inj̄f re yaiwin̄fámani, "Nion̄iyá s̄inj̄w̄íyo dani wé róninj̄f imóniḡfáyir̄fani?" yaiwin̄fámani. Ámá arfá n̄wimáná x̄ixeni x̄dariḡfáyf nán̄ini "Wé róninj̄f imóniḡfáyir̄ini." r̄arin̄fárini. ¹⁴ Émayf̄ —Ayf̄ n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄i mayf̄ imóniḡfáyir̄ini. Ayf̄ wiḡf d̄inj̄f t̄n̄i n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄i r̄in̄inj̄fpa nerónayf̄, n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄i mayf̄ imóninj̄oḡfá aiw̄f wiḡf d̄inj̄fyo dani re yaiwiar̄iḡfárini, "Mepaxf̄ imónir̄i anani nepaxf̄ imónir̄i en̄f̄pi, ayf̄ ap̄ir̄fani?" yaiwiar̄iḡfárini. ¹⁵ Ayf̄ pí pí neróná wiḡf d̄inj̄fyo dani "Nion̄i e nerfná sip̄i r̄fá yarinj̄ini?" yaiwin̄iro "E nerfná nan̄f r̄fá yarinj̄ini?" yaiwin̄iro yariḡfápi síwá r̄en̄inj̄f inariḡfárini. N̄w̄f ikaxf̄ Bikw̄íyo eáninj̄fpa neḡf xwiox̄fyo eni ax̄f̄pi en̄inj̄f rean̄ini? Síwá en̄inj̄f inariḡfárini. ¹⁶ Xwiyfá yayf̄ neainar̄ini nion̄i rar̄inj̄ap̄i r̄in̄inj̄fpa sfá Gorixo xeḡf xewaxo Jisasom̄i dani ámá wiḡf eḡfápirani, d̄inj̄f in̄im̄i ikw̄f̄roariḡfápiran̄i aí, p̄ir̄f̄ro win̄fáyf imónaná ámá n̄iyoni wiḡf eḡfápi t̄n̄i x̄ixeni p̄ir̄f umamonf̄árini.

"Judayf̄ n̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄im̄i d̄inj̄f n̄w̄ikw̄f̄roro aí w̄iaik̄iariḡfárini." ur̄inj̄f nán̄ir̄ini.

¹⁷ E ner̄i aí wiyfné "Nene Judayf̄ w̄r̄in̄inj̄waener̄ini." r̄inariḡfáyfné re yariḡfárini. N̄w̄f ikaxf̄ Moseso en̄f̄pim̄i d̄inj̄f n̄w̄ikw̄f̄roróná "Neḡf apim̄i x̄darinj̄wápipim̄i dani Gorixo yeáyf̄ neaim̄ix̄emear̄inf̄árini." r̄iro seáȳf e n̄imen̄iro "Ámá Gorixoyá ayá t̄nj̄waene imóninj̄wini." r̄iro yariḡfárini. ¹⁸ Seáȳf e n̄imen̄iro "Gorixo ámá e étr̄ix̄in̄ir̄i wimónar̄inj̄p̄i t̄n̄i x̄ixeni r̄ixa nijfá imóninj̄wini." r̄iro "N̄w̄f ikaxf̄ eáninj̄p̄im̄i dani near̄ewap̄tyiḡfene en̄aḡi nani nan̄f imóninj̄p̄im̄i s̄inj̄w̄f mí nom̄ix̄ir̄ane 'Ap̄i nan̄f imóninj̄p̄ir̄ini.' r̄ipaxener̄ini." r̄iro yariḡfárini. ¹⁹ "Ámá s̄inj̄w̄f sup̄ariḡfáyo nene s̄inj̄w̄f t̄nj̄waene anani nipemeam̄i upaxener̄ini." yaiwinar̄iḡfápa seyfné d̄inj̄f re

n̄iyaiwin̄iro d̄iñf̄ s̄ñá eán̄iro, “Émáyo uréwap̄iyipax̄f̄ imóniḡf̄áyf̄ áma wímani. Ayf̄ nenen̄ir̄ini.” n̄iyaiwin̄iro d̄iñf̄ s̄ñá eán̄iro “Émáyf̄ Gor̄ix̄o n̄áni majf̄á nero s̄f̄a yin̄iñf̄m̄ñiñf̄ emeariḡf̄áyo w̄f̄a wók̄im̄ix̄ipax̄f̄ imóniḡf̄áyf̄ áma wímani. Ayf̄ nenen̄ir̄ini.” yaiwin̄iro yariḡf̄ár̄ini. ²⁰ “Áma d̄iñf̄ mamó neri ar̄f̄k̄i yariḡf̄áyo aȳiyum̄f̄ wipax̄f̄ imóniḡf̄áyf̄, ayf̄ nener̄ini.” yaiwin̄iro “Áma s̄ini n̄iaíw̄f̄ d̄iñf̄ moḡf̄áyo uréwap̄iyipax̄f̄ imóniḡf̄áyf̄, ayf̄ nener̄ini.” yaiwin̄iro “Ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i t̄ñjwaéne en̄agw̄f̄ n̄áni m̄f̄k̄f̄ am̄ip̄i n̄áni n̄ijf̄á imón̄irane nepax̄iñf̄ imóniñf̄p̄ini r̄irane yar̄iñjwaéner̄ini.” yaiwin̄iro yariḡf̄ár̄ini. ²¹ Seyf̄né e e n̄iyaiwiga wariḡf̄ápi n̄epa nimón̄ir̄ináyf̄, áma w̄yo uréwap̄iyariḡf̄áyf̄né pí n̄áni sewan̄iñf̄ȳf̄né m̄iréwap̄iñf̄ yariḡf̄ár̄ini? Ámáyo “f̄w̄f̄ m̄imeapani.” nur̄iro aí seyf̄né en̄f̄ f̄w̄f̄ m̄imeá yariḡf̄áyf̄ner̄ani? ²² “Meániḡf̄áyf̄né, f̄w̄f̄ min̄ip̄ani.” nur̄iro aí seyf̄né en̄f̄ f̄w̄f̄ min̄f̄ yariḡf̄áyf̄ner̄ani? “Áma xopaik̄iḡf̄ nim̄ix̄iro ‘Neḡf̄ ñw̄f̄ápi, ayf̄ r̄ip̄ir̄ini.’ rariḡf̄ápi n̄áni xw̄ir̄f̄á neainar̄ini.” n̄ir̄iro aí seyf̄né añf̄ ñw̄f̄á xopaik̄iḡf̄ n̄áni m̄ir̄iñf̄ȳo n̄ip̄áwiro f̄w̄f̄ m̄imeapa yariḡf̄ár̄ini? ²³ Weyf̄ n̄imen̄iro “Ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i t̄ñjwaéne m̄imón̄ipa ren̄jwn̄i?” rariḡf̄áyf̄né, apim̄ n̄iw̄iaik̄ir̄fn̄á pí n̄áni “Ayf̄ Gor̄ix̄om̄i ayá m̄wimó wé ikw̄añw̄ȳo un̄wir̄arar̄iñw̄ini.” yaiwiariḡf̄ár̄ini? ²⁴ Judayf̄né “Gor̄ix̄om̄i x̄idar̄iñw̄ini.” n̄ir̄iro aí s̄ipi ap̄i ap̄i yariḡf̄áyf̄né en̄aḡf̄ n̄áni Bikw̄ȳo x̄ixeni r̄ip̄i n̄ir̄in̄ir̄i eán̄ini, “S̄ipi seyf̄né yariḡf̄ápi d̄áni émáyf̄ Gor̄ix̄om̄i ikayf̄w̄f̄ umeարariḡf̄ár̄ini.” E n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñf̄p̄i seyf̄né n̄áni x̄ixeni r̄in̄ini.

“Áma iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o wákwin̄ariḡf̄ápi d̄áni Gor̄ix̄oyá imónariḡf̄ámani.” ur̄iñf̄ n̄ánir̄ini.

²⁵ Judayf̄né ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄im̄i x̄ixeni n̄ix̄id̄irónáyf̄, seḡf̄ s̄iw̄f̄ “Áma o Gor̄ix̄oyá imóniñf̄ wor̄f̄ani?” yaiwip̄ir̄i n̄áni iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o wákwin̄ariḡf̄ápi nan̄f̄ seaiipax̄f̄ aí ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄im̄i n̄iw̄iaik̄ir̄fn̄áyf̄, iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o n̄iwákwin̄iro aí nan̄f̄ seaiipax̄f̄ m̄imón̄f̄ neri m̄iwákwin̄iḡf̄áyf̄ yap̄i imóniñf̄o. ²⁶ Áma iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o m̄iwákwin̄iḡf̄áyf̄ ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i x̄ixeni n̄ix̄id̄irónáyf̄, iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o m̄iwákwin̄iḡf̄á aí Gor̄ix̄o “Ayf̄ áma nion̄iyáyr̄ini.” yaiwiar̄iñaḡf̄ n̄áni wákwin̄iḡf̄áyf̄iñf̄ imóniñf̄o. ²⁷ Judayf̄né ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i t̄ḡf̄áyf̄né imón̄iro iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o wákwin̄iro eḡf̄áyf̄né aí apim̄ w̄iaik̄iánáyf̄, émáyf̄ —Ayf̄ iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o m̄iwákwin̄ariḡf̄áyf̄r̄ini. Ayf̄ m̄iwákwin̄iḡf̄á aí ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i t̄ñf̄ x̄ixeni yariḡf̄ápi d̄áni seyf̄né xw̄iyf̄á seaxekw̄imopax̄f̄ m̄imón̄ipa ep̄ir̄f̄aran̄f̄? Oyf̄, xw̄iyf̄á seaxekw̄imopax̄f̄ ep̄ir̄f̄ár̄ini. ²⁸ Ayf̄ r̄ip̄i n̄áni searar̄iñf̄ini. Seḡf̄ waráyo iḡf̄ weḡf̄á bim̄i d̄áni áma Gor̄ix̄oyá imónariḡf̄ámani. Wákwin̄ar̄iñf̄ áma Gor̄ix̄oyá wim̄ix̄ipax̄f̄ imóniñf̄p̄i en̄f̄ iyf̄ s̄m̄f̄ seyf̄né s̄f̄o wákwin̄ariḡf̄ápi d̄áni. ²⁹ Oweo!, áma n̄epa Gor̄ix̄oyá imóniḡf̄áyf̄ wiḡf̄ xw̄iox̄ȳo íñm̄i d̄áni e imónariḡf̄ár̄ini. Wákwin̄ar̄iñf̄ áma x̄oyá wim̄ix̄ipax̄f̄ imóniñf̄p̄i, ayf̄ wiḡf̄ d̄iñf̄ȳo d̄áni imónariḡf̄ár̄ini. Ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i x̄idar̄iḡf̄ápi d̄áni mar̄f̄á, kw̄iyf̄ Gor̄ix̄oyápi d̄áni áma oyá imónariḡf̄ár̄ini. Áma e imóniḡf̄áyo win̄iyf̄ seáyf̄ e umep̄ir̄f̄ámani. Gor̄ix̄oni umen̄f̄ár̄ini.

3

“Judayf̄ xw̄iyf̄á Gor̄ix̄oyá eán̄iñf̄p̄i t̄ḡf̄áyf̄r̄ini.” ur̄iñf̄ n̄ánir̄ini.

¹ Áma iyf̄ s̄m̄f̄ s̄f̄o wákwin̄ariḡf̄ápi d̄áni Gor̄ix̄oyá imónipax̄f̄ men̄aḡf̄ n̄áni piyo d̄áni Judayene émáyo múron̄jwn̄i? Neḡf̄ wákwin̄ar̄iñwápim̄i d̄áni aga pí nan̄f̄ neaiar̄iñf̄r̄ini? ² Ai, nene Judayene en̄agw̄f̄ n̄áni am̄ip̄i nan̄f̄ b̄i b̄i obax̄f̄ neaimeañf̄r̄ini. Nan̄f̄ b̄i b̄i obax̄iyf̄ x̄ir̄áni imóniñf̄p̄i, ayf̄ r̄ip̄ir̄ini. Gor̄ix̄o xw̄iyf̄á x̄oyápi Judayf̄ n̄ix̄id̄iro mewéfir̄ix̄in̄ir̄i neaiap̄iñf̄r̄ini. ³ Judayf̄ d̄iñf̄ n̄iw̄ikw̄iroro xw̄iyf̄á apim̄ xaiw̄f̄ fá m̄ix̄ir̄ipa eḡf̄a en̄aḡf̄ n̄áni piot̄ r̄ipax̄f̄r̄ini? “Ayf̄ d̄iñf̄ n̄iw̄ikw̄iroro xaiw̄f̄ fá m̄ix̄ir̄ipa eḡf̄á n̄áni Gor̄ix̄o “Nan̄f̄ e n̄iseaiim̄f̄ár̄ini.” ur̄ar̄iñf̄p̄i ar̄f̄á ikeamon̄f̄ár̄ini. X̄ixeni e en̄f̄ámani. r̄ipax̄f̄r̄ini.” riseaimónar̄ini? ⁴ Aga oweoi! Áma n̄ñi yap̄f̄ rariḡf̄á imóniñaḡf̄a aí Gor̄ix̄o n̄áni wí e r̄ipax̄f̄ men̄ini. Nep̄áni n̄ir̄ir̄i xeḡf̄ rar̄iñf̄p̄i t̄ñf̄ x̄ixeni yárar̄iñor̄ini. Bikw̄ȳo d̄áni ax̄ip̄f̄ re r̄in̄ini, “Áma ‘Gor̄ix̄ox̄i f̄w̄f̄ nene en̄jwáp̄ n̄áni xw̄iyf̄á neameár̄iñf̄p̄i x̄ixeni neameár̄iñf̄p̄i.’ r̄ir̄ip̄ir̄f̄ár̄ini. Jox̄f̄ xw̄iyf̄á r̄imeár̄an̄iro yar̄fn̄á xop̄ir̄ár̄f̄ w̄ir̄f̄ár̄ini.” r̄in̄iñaḡf̄ n̄áni re yaiwin̄jwn̄i, “Gor̄ix̄o rar̄iñf̄p̄i t̄ñf̄ x̄ixeni yárar̄iñor̄f̄ani?” yaiwin̄jwn̄i. Ayñn̄áni “O xeḡf̄ Judayo ‘E n̄iseaiim̄f̄ár̄ini.’ ur̄ar̄iñf̄p̄i wí ar̄f̄á ikeamon̄f̄ámani.” searar̄iñf̄ini.

⁵ E neri aí Judayene Gor̄ix̄om̄i nan̄f̄ n̄iw̄iaik̄irane s̄ipi en̄jwápim̄i d̄áni o near̄iñf̄p̄i t̄ñf̄ x̄f̄o x̄ixeni píran̄iñf̄ x̄idar̄iñf̄p̄i s̄iñj̄áni piaum̄im̄f̄ nin̄ir̄fn̄áyf̄, piot̄ r̄ipax̄f̄r̄ini? Áma wí nene n̄iw̄iaik̄irane s̄ipi yar̄iñagw̄f̄ s̄iñj̄w̄f̄ n̄inean̄ir̄iñf̄ȳo d̄áni “Nepar̄ini. Áma wímani. Sa Gor̄ix̄on̄i x̄f̄o r̄iñf̄p̄i t̄ñf̄ x̄ixeni yárar̄iñor̄ini.” yaiwiar̄iñaḡf̄a n̄áni nene re r̄ipax̄f̄ran̄i, “Gor̄ix̄o Judayene wik̄f̄ n̄inean̄ir̄i p̄ir̄f̄ n̄ineamamor̄fn̄á n̄ip̄ikw̄ini m̄iyar̄in̄ini.” r̄ipax̄f̄ran̄i? “Áma d̄iñf̄ n̄ip̄ikw̄ini mamó rariḡf̄ápa n̄imori r̄f̄a rar̄iñf̄ini?”

nimónaríní. ⁶ Oweoi, wí e rípaɣf meníní. “Judayene sípí enjwápi nání Goríxo pírí nĩneamamoríná nĩpĩkwíní mĩyaríníní.” rípaɣf enjányí, o arĩge nerí ámá nĩyoní ení pírí umamopaxf imóníní? O ámá nĩyoní ení pírí umamopaxo enjagi nání wí e rípaɣf meníní. ⁷ Ámá wo re nĩrínĩgíní, “Ámá wí nioní Goríxomí mañyó nĩwíaikirí sípí yarĩnjagi síjwí nĩnanĩro re yaiwípĩráoi, ‘Ámáyo xfo xegí urarĩnjĩpĩ sĩmí e nĩtĩnĩrĩ xĩxenĩ xĩdarĩjo, ayí ámá wĩmaní. Sa Goríxoríní.’ E nĩyaiwiro omí yafí numerĩnýaf, pí nání o nioní fwí éapí nání xwĩyá nĩnĩmeárĩrĩ pírí nĩmamopaxfínĩ? Sípí nioní éapĩmí dání ámá Goríxo yarĩnjĩpĩ nání dĩnjf nañf nĩmoro yarĩnjagfa nání nioní arĩge pírí nĩmamopaxfínĩ?” Ámá wo e nĩrínĩgíní. ⁸ Ámá o e nĩrínĩpĩ nepa enjányí, ámá wí nioní yapf nĩnĩxekwĩmoro repĩyí “Poro e nĩra warĩnjoríní.” rarĩgĩápa axĩpĩ re oraneyí, “Nañf imónĩnjĩpĩ síjání imĩxanĩ nání ne sípí nĩra owaneyí.” oraneyí. E nĩsearĩrĩ aí ámá e rarĩgĩáyf xĩxenĩ xwĩyá meárĩnjĩpĩrĩfáríní.

“Ámá wé rónĩnjf imónĩgĩáyf wí meníní.” urĩnjf nánĩríní.

⁹ Ayínání píoi ranĩréwíní? “Judayene seáyí e imónĩnjf bĩ neaĩmeanjf enjagi nání émáyo seáyí e wimónĩnjwíní.” ranĩréwíní? Wí e ranĩmėwíní. Ayí rĩpĩ nánĩríní. Nioní xámí nĩrĩríná “Ámá nĩnenenĩ Judayeneranĩ, Gĩrikĩyeneranĩ, negf íwí yarĩnjwápi neaĩkwarĩpeaarĩníní.” rĩxa rárfa enjagi nání wí e rípaɣf meníní. ¹⁰ Bĩkwĩyo dání rĩpĩ rĩpĩ nĩra unĩnjyí nioní seararĩnjápmĩ sopĩnjf noníní. Bĩkwĩyo wí e rĩpĩ nĩrĩnĩrĩ eáníní, “Ámá wí aga wé rónĩgĩfá mĩmónĩjoi. Wo aí e mĩmóníní. ¹¹ Ámá wí nĩjáfá nĩmónĩro ‘Arĩge nerí Goríxomí ínĩmĩ wurĩnĩmĩnĩrėrėnĩ?’ yaiwĩarĩgĩfamaní. ¹² Nĩnĩ omí rfwí umóagfa nání oyá síjwĩyo dání rĩxa sípí imónĩjoi. Wí wé rónĩnjf imónĩnjfĩpĩ yarĩgĩfamaní. Wo aí e mĩyarĩnjfíní.” nĩrĩnĩrĩ eáníní. ¹³ Ámí wí e rĩpĩ ení nĩrĩnĩrĩ eáníní, “Wĩgí mañyó dání rarĩgĩfápi xwárĩpá oxoámioanjaná piyanf eaarĩnjfĩnĩnjf imóníní. Yapf owĩwapĩyaneyĩnĩro ayá wí nĩra warĩgĩfáríní. Weaxfá sídĩnjf norĩná ámá pĩkĩarĩnjĩpa wĩgí xwĩyá nĩrĩroná axĩpĩ yarĩnjfíní.” ení nĩrĩnĩrĩ eáníní. ¹⁴ Ámí wí e rĩpĩ ení nĩrĩnĩrĩ eáníní, “Xwĩyá ámáyo ikayíwí umearĩro ramĩxĩro yarĩgĩfápi wĩgí mañyó magwí ráróní.” ení nĩrĩnĩrĩ eáníní. ¹⁵ Ámí wí e “Ayí ámá opĩkianeyĩnĩrĩ aga sĩmí xeadfĩpenarĩgĩfáríní. ¹⁶ Ayí nemerĩgĩe aga uyĩnĩf nĩwĩkárĩfasáná rĩxa ‘Yeyí!’ rarĩná pĩnĩ nĩwĩarĩmĩ warĩgĩáyfíní. ¹⁷ Óf ámá nĩwayĩrónĩro njweapĩrĩ nání imónĩnjyĩmĩ wí warĩgĩfamaní.” ení nĩrĩnĩrĩ eáníní. ¹⁸ Ámí wí e “Ayí ‘Goríxo seáyí e imónĩnjorĩfání?’ nĩyaiwiro wí wayf wĩarĩgĩfamaní.” ení nĩrĩnĩrĩ eáníní. Apĩ apĩ nĩra unĩnjyí nioní seararĩnjápi tĩnĩ xĩxenĩríní.

¹⁹ Nene nĩjáfá re imónĩnjwíní. Ámá nĩmĩnĩ njweagĩáyf Goríxomí xwĩyá mañf nexoámoro murĩpaɣf imónĩro oyá síjwĩyo dání xwĩyá meárĩnjĩpaxf imónĩro epĩrĩfa nání pí pí njwí ikaxf eánĩnjfĩpmĩ dání rĩnĩnjfĩpĩ Judayene, apĩmĩ xĩdfĩrĩxĩnĩrĩ nearepearĩnjene neararíní. ²⁰ Ayí rĩpĩ nánĩríní. Ámá wí “Njwí ikaxf eánĩnjfĩpmĩ píranĩnjf oxĩdĩmíní.” nĩyaiwiro éáfaf apĩ tĩnĩ xĩxenĩ mé wĩwanĩnjyí “Nioní nĩwĩaikirí fwí éáonĩfání?” nĩyaiwĩnĩrĩ nĩjáfá e imónĩnjgĩfáríní. Ayínání ámá njwí ikaxf eánĩnjfĩpmĩ nĩxĩdfĩrĩnjfĩpmĩ dání wí Goríxoyá síjwí tĩnjf e dání wé rónĩgĩáyf imónĩnjfĩfá meníní.

“Ámá Jisasomí dĩnjf wĩkwĩrófáyf wé rónĩjoi.” urĩnjf nánĩríní.

²¹ E nerí aí agwí ríná óf Goríxo xfoyá síjwí tĩnjf e dání ámá wé rónĩnjf oimónĩfpojĩnĩrĩ wĩmĩxárĩnjyí xewanĩjo rĩxa síwá neaĩnjfíní. Njwí ikaxf Moseso enĩná nĩrĩrĩ eanjfĩpĩ tĩnĩ xwĩyá wáfá rókĩamoagfáwa nĩrĩro eagfápi tĩnĩ apĩau óf agwí ríná Goríxo ámá wé rónĩnjf oimónĩfpojĩnĩrĩ wĩmĩxárĩnjyí nání nĩrĩrĩ sopĩnjf norĩ aiwí wé rónĩnjf apĩ ámá wĩwanĩnjyí njwí ikaxf eánĩnjfĩpmĩ nĩxĩdfĩrĩnjfĩpmĩ dání imónĩnjpaxfĩmaní. Xegf bĩ imónĩnjfĩpĩríní. ²²⁻²³ Ayí rĩpĩ seararĩnjíní. Goríxo ámá go go Jisaf Kiraisomí dĩnjf wĩkwĩroarĩnjagf nĩwĩnĩrĩná “Gf wé rónĩnjf woríní.” rárarĩnjfíní. Ayí rĩpĩ nánĩríní. Ámá nĩnenenĩ fwí nerane Goríxo seáyí e imónĩnjf apĩ éfĩrĩxĩnĩrĩ imónĩnjfĩpĩ mé pĩsfí weárĩnjwá enjagwí nání o Judayo xegf bĩ wĩrĩ émáyo xegf bĩ wĩrĩ nerí yeáyf uyĩmĩxemeanfámaní. Dĩnjf wĩkwĩrófá gĩyí gĩyí nĩnĩ nání o “Dĩnjf wĩkwĩroarĩgĩáyf, ayí gĩ wé rónĩgĩáyfíní.” rárarĩnjfíní. ²⁴ Goríxo wĩnĩyí ení xĩxe bĩ onĩpojĩnĩrĩ mĩneañ wá nĩneawianĩrĩ Kiraisí Jisaso nĩneapeĩrĩná nearoayĩroñfĩpmĩ dání “Gf wé rónĩgĩáyfíní.” rárarĩnjfíní. ²⁵⁻²⁶ O ámá “Jisaso nene anĩnanĩgĩnĩrĩ nání wayáf neapeĩnjfĩfání?” nĩyaiwiro dĩnjf wĩkwĩroarĩgĩfĩpmĩ dání wĩgí fwí yarĩgĩfápi yokwarĩmĩ wĩmĩgĩnĩrĩ omí ámáyo síjwí anĩgĩe dání rĩdĩyowánĩnjf wĩarĩnjfíní. E nerĩná “Nĩwĩwanĩjoni wé rónĩnjf imónĩnjfĩpĩ tĩnĩ xĩxenĩ yarĩnjfíní.” enĩnjf nĩrĩrĩ síwá neaĩnjfíní. Ayí rĩpĩ nání rarĩnjíní. Enĩná dání Goríxo kĩkĩánĩnjf nerí “Ámá fwí éfápi nání axĩná pírĩ oumamómíní.” mĩyaiwí sa nĩmũróa nũsáná agwí ríná ámá nĩnĩ “Neparíní. Goríxo wé rónĩnjf imónĩnjfĩpĩ tĩnĩ xĩxenĩ

yarinjorini.” yaiwipfíra nání xewaxomi e wiárinjírini. Ayinání Jisasomi dñj wíkwírófá gíyí gíyí nání ananí “Wé rónigfáyírini.” rípxorini.

²⁷ Ayinání áamá go “Nwí ikaxí Moseso níriri eanjpimi xdarinjápimi dání wé róninjí imóninjáonirini.” níriri mǎxí meakínipaxí imónini? Oweoi, ñwí ikaxí eáninjípi xdarigfápimi dání marfáí, sa Jisasomi dñj wíkwíroarigfápimi dání wé rónigfáyí imónarigfá enjagi nání áamá e rípxaxí imónigfáyí wí menini. ²⁸ Ayinání re neaimónarinjírini, “Gorixo ‘Áamá ayí wé rónigfáyírini.’ níríríná wígí ñwí ikaxí eáninjípi xdarigfápimi dání rárarinjímanti. Jisasomi dñj wíkwíroarigfápimi dánini e rárarinjírini.” E nneaimónirí uréwapiyarinjwáriní. ²⁹ “Gorixo Judayoni yeáyí uyimixemeanfa nání imóninjorini.” riyaiwiarinjo? “Émáyo ení yeáyí uyimixemeanfa nání mimóninjorini.” riyaiwiarinjo? Oweoi, émáyo nání ení imóninjorini. ³⁰ O ná woni imóninjo enjagi nání “Áamá ayí gí wé rónigfáyírini.” níríríná bí bí yarinjagfa nwininjípimi dání e rárínfámanti. Iyí sǎmí sfó wákwinigfáyírani, sfó mǎwákwinigfáyírani, sa Jisasomi dñj wíkwíroarinjagfa nwininjípimi dánini “Wé róninjí imónigfáyírini.” rárínfáriní. ³¹ Nene re níriranénáyí, “Áamá Jisasomi dñj wíkwíroarigfápimi dánini Gorixo ‘Ayí wé rónigfáyírini.’ rárarinjírini.” níriranénáyí, “Ñwí ikaxí eáninjípi xwíá oweniníri yarinjwini.” riseaimónarini? Aga oweoi! E níriranénáyí, nepa ñwí ikaxí eáninjípimi sfíkíki nomixiri yarinjwini.

4

“Ebirfamo Gorixomi dñj wíkwíróagí nání ‘Wé róninjorini.’ rárinjírini.” urinjí

¹ Negí arfo írinjo, Ebirfamo —O nene yapí imóninjorini. O xegí enjipi nání dñj nímorane “Gorixo apimi dání ‘Áamá wé rónigfáyírini.’ rárarinjírani?” níriranéná pió ranfwiní? ²⁻³ Arfo Ebirfamo xewaninjo enjí neánirí enjípimi dání Gorixo “Gí wé róninjorini.” níríriri sinjwíríyí, xewaninjo ananí mǎxí meakínipaxíriní. E neri aí Bíkwyó dání pió nírínirí eánini? “Ebirfamo ‘Gorixo nepa nírariní.’ niyaiwirí dñj wíkwíróagí nání o nání Gorixo ‘Wé róninjorini.’ yaiwiarinjírini.” nírínirí eáninjagi nání Gorixoyá sinjwí tñj e dání mǎxí meakínipaxí wí mimónini. ⁴ Nene níjá rípi imóninjwápi nání dñj omoaneyí. Áamá wo o xegí nígwí omínj éfpí nání nígwí wíáná, “Anípá wífpírini.” yaiwiarinjwámanti. “Xegí omínj éfpí nání xixeni wífpírini.” yaiwiarinjwáriní. ⁵ Nígwí omínj yarinjwápi nání dñj e niyaiwirane aí áamá Gorixo “Wé rónigfáyírini.” rárarinjírini nání dñj nímoranéná “Ayí wígí egfápi tñí xixeni ría wiarini?” wí yaiwipaxmanti. Áamá nioni gí enjí neánirí yarinjápimi dání Gorixo “Wé róninjorini.” orinirí mé sa omí —O áamá íwí yarinjgíyí xómi dñj wíkwíróagfa nwiniríná ananí “Wé rónigfáyírini.” rárarinjorini. Omí dñj níwíkwírorínáyí, o “Ayí dñj níkwíroarinjagfa nání gí wé rónigfáyírini.” yaiwiararinjírini. ⁶ Nioni seararinjápí tñí xixeni enjiná mǎxí ináyí Depito yayí áamá níwaninjoni enjí neánirí píraninjí oemínirí yarinjápimi dání marfáí, yayí dñj wíkwíroarigfápimi dání Gorixo “Gí wé rónigfáyírini.” ráríagi nání winarinjipi nání xwíyá bí ení níriri re rinjírini, ⁷ “Áamá wígí rikikírfó yarinjápí Gorixo yokwarimí wíinjí gíyí gíyí yayí owinini. Áamá wígí íwí egfápi Gorixo ríxa yokwarimí wíagi nání ámi ríwéná xwíyá mǎmeárinjírí imónigfá gíyí gíyí yayí owinini. ⁸ Áamá wígí íwí egfápi nání Ámináo ríxa dñj peá nímorí nání ámi ‘Sípí e enjofani?’ mǎwíalwipa enfáyí yayí owinini.” Depito e rinjírini. ⁹ “Yayí áamá Gorixo ‘Wé rónigfáyínérini.’ urárfípimi dání winipaxí imóninjípi, ayí áamá iyí sǎmí sfó wákwinigfáyíni nánirini.” riseaimónarini? Sfó mǎwákwinigfáyí nání ení menírani? Bíkwyó xwíyá re nírínirí eáninjípi, “Gorixomi Ebirfamo dñj wíkwíróagí nání ‘Gí wé róninjí worini.’ yaiwiarinjírini.” nírínirí eáninjípi nene mǎnjí iroarinjwá enjagi nání re nímónarini, “Yayí apí sfó mǎwákwinigfáyí nání enírini.” nímónarini. ¹⁰ Ebirfamo arige enjána Gorixo “Wé róninjorini.” rárinjírini? Iyí sǎmí ríxa sfó wákwininjímírani, siní sfó mǎwákwininjímírani? Ríxa sfó wákwininjáná marfáí, siní sfó mǎwákwininjáná rárinjírini. ¹¹ Ayí ríwíyoni Gorixo sekaxí re urinjínigini, “Ígí wenjipi naineniríná ‘Nioni Gorixoyá wonírani?’ yaiwirí nání iyí sǎmí sfó wákwiní.” urfági o dñj siní sfó mǎwákwininjáná wíkwíróagí nání “Gorixo ‘Wé róninjorini.’ rárinjorirani?” yaiwini nání ígí apí enjírini. Ayinání Ebirfamo áamá iyí sǎmí sfó mǎwákwinigfá aí Gorixomi dñj wíkwíróagfa nání “Wé rónigfáyírini.” rárarinjipi nání iwamó épejo enjagi nání wígí xiáwo írinjóninjí imónini. ¹² Sfó wákwinigfáyí nání ení wígí xiáwo írinjóninjí imónini. Dñj mǎwíkwíró sfóní wákwinigfáyí marfáí, áamá sfó níwákwiníro aí Ebirfamo sfó mǎwákwininjáná Gorixomi dñj wíkwíróajpa axípi wíkwíroarigfáyí nání ení wígí xiáwo írinjóninjí imónini.

rípawíníj mēaníwámani. Dínj “E neámeanfáraní?” níyaiwirane wikwímoarínjwápi xíxeni neámeanfáriní.

6 Ayí rípi nání “Dínj wikwímoarínjwápi nání rípawíníj mēaníwámani.” seararínjini. Xámí Goríxomí ríwí umoagwaéne enj óóníj nerane xewaníjene yeáy yimíxemeánítrane nání wí mimóníjána Goríxo xe oenírí wimóníjíná amá Kiraiso yeáy neayimíxemeámání nání neapeinjíní. 7 Amá wé róníj wí nání arírá wímígínítrí ananí pēpaxí imónígíáy obaxínj? Oweoi, aga winí winá áríní wa amá nanj wó nání arírá wímígínítrí mínj winípaxí imónarígíáríní. 8 E nerínj aiwí nene ríxa amá wé róníj nimónímáná enjáná marfáí, nene síní uyíní wiarfá Kiraiso neapeinjípimí dání Goríxo nene nání dínj sípí neainjípí nání neaiwápiyínjíní. 9 Ayínání re níyaiwirane aiwí, “Jisaso níperfíná xegí ragí púpi ígfáníj neaeámóáná nene nání Goríxo ‘Wé rónígíáyíní.’ rárínjíní.” níyaiwirane aiwí rípi anjípaxí yaiwínjwíní, “Ríwéná Goríxo amáyo pírf numamorfíná Kiraiso enjípimí dání yeáy neayimíxemeanfáriní.” yaiwínjwíní. 10 Ayí rípi seararínjini. Nene Goríxo tñí xepíxepá róníjána xewaníjo xegí xewaxo penjípimí dání xó táfámíní bípaxí oimónípoynírí píyá neawfínj enjagí nání rípi anjípaxí yaiwínjwíní, “Goríxo amáyo pírf numamorfíná ríxa píyá neawfínjene xewaxo níwíápiínímearí sínj imóníjípimí dání yeáy neayimíxemeanfáriní.” yaiwínjwíní. 11 Api náníní dínj nífá neainarínjmani. Nene negí Ámíná Jisasi Kiraiso —O nene Goríxo tñí nawíní imónanfá nání píyá neawfínjoríní. O dínj sípí níneairfá neainjípí nání dínj nímoranéá “Xano Goríxo ení apfínj imóníjorfaní?” níyaiwirane yayí seáyimí dání yarínjwáriní.

“Adamo enjípimí dání amá xwíyá meárinígíá nimóníro aí Jisaso enjípimí dání wé rónígíá imónígíáríní.” urínj náníníni.

12 Ayínání amá wo manj wiaikínjípimí dání xwíá tfo njweagíáy nfní fwí epírfa nání épenjíní. Amá o fwí nerínjípimí dání penj enjagí nání amá nfní ení wigí fwí nerínjípimí dání pearígíápi xímeanfáriní. 13 Nwí ikaxí eáníjípí síní mejáná amá fwí néra wagíá aiwí njwí ikaxí “Api mēpaní. Api mēpaní.” ríníj bí síní menj enjagí nání Goríxo wíwaníjyí ayá udunípaxí enjípí ikwí wínamí níjwírara pweagímani. 14 E nerínj aiwí nene níjía re imóníjwíní. Amá Adamo tñj e dání níjweaxa níbíro Moseso tñj e nání njweagíáy nfní nípēa wagíáríní. Amá nfní Adamo —O amá ríwíyo bínfo neainjípí nání dínj moaní nání áríxáníj neainjoríní. Amá nfní o wiaikínjpa níwíalkipa nero aí nfní nípēa wagíáríní.

15 E nerí aí Goríxo wá níneawianírí anjípá neainjípimí dání imóníjwápi, ayí Adamo enjípimí dání imóníjwápi tñí xíxeni meníní. Ayí rípi nání seararínjini. Amá o wiaikínjípimí dání amá obaxí pegíá aiwí rípi nání anjípaxí yaiwínjwíní, “Goríxo amáyo wá wianírí amáyo, Jisasi Kiraisoyí ríníjo ayá nurímíxírí enjípimí dání wíirí enjípí Adamo enjípimí seáyí e nímúrorí amá obaxí ayá wíyo wímeanjíní.” yaiwínjwíní. 16 Rípi nání ení dínj nímoranéá “Goríxo wá níneawianírí neainjípimí dání imóníjwápi, ayí Adamo enjípimí dání imóníjwápi tñí xíxeni meníní.” yaiwianíwíní. Adamo wiaikínj ná bimíní dání amá xwíyá meárinígíáy imónígíáríní. E nerínj aiwí Goríxo amá ayá wí wiaikiarínjagí níwímáná ayí ení xíxeni onípoyínítrí níyáwí wá níwianírí wíinjípimí dání amá obaxí wé róníjagíá ráríníjyí imónígíáríní. 17 Nioní searfápi, ayí rípi seararínjini. Amá wo Goríxomí manjfo wiaikínjípimí dání amá nfní pearígíá aiwí rípi imónanfápi anjípaxí imóníní. Nene Goríxo wá ayá wí níneawianírí wíníyí ení wigí onípoyínítrí mé anjípá “Wé rónígíáyínéríní.” neararínjene Jisasi Kiraiso neainjípimí dání dínj níyímínjípí tñjwaéne imónítrane xó tñí nawíní seáyí e imónítrane yaníwáriní. 18 Ayínání nene dínj rípi moanígíní, “Amá ná woní wiaikínjípimí dání amá nfní xwíyá meárinípaxí imónígíáy imónígíápa amá ná woní níperí wé róníj enjípimí dání amá nfní ‘Xwíyá mayíyíní.’ rínárípaxí imónígíáy imóníro dínj níyímínjípí tfgíáy imónípaxí imóníro egíáríní.” moanígíní. 19 Ayí rípi seararínjini. Amá wo Goríxo “E éríxíní.” urínjípí wiaikínjípimí dání amá obaxí fwí yarígíáy imónígíápa amá ná woní Goríxo “E éríxíní.” urínjípí arfá níwirí xíxeni xfdínjípimí dání amá obaxí “Wé róníj imónígíáyínéríní.” uráríníjyí imónípírfáriní.

20 Amá re oyaiwípoynírí, “Aí, bí onímíápi níwíalkiarínjwíní. Aga ayá wí wiaikiarínjwíní.” oyaiwípoynírí Goríxo Mosesomí njwí ikaxí nítrínítrí eáníjípí wéyo fá umírínjíní. E nerí aí xó amá ayá wí níwíalkía ugíápi tñí xíxeni wá níwíaga mú wíarf níwírorí níwíaga unjíní. 21 Amá nfní wigí fwí nerínjípimí dání pearígíápa nfní ení Goríxo wá níwianírí “Wé róníj imónígíáyíní.” rárarínjípimí dání dínj níyímínjípí — Api negí Ámíná Jisasi Kiraiso enjípimí dání neámearínjípíriní. Api tfgíáy imónípírfá nání wigí níwíalkía ugíápi tñí xíxeni wá níwíaga mú wíarf níwírorí níwíaga unjíní.

6

“Kiraiso tñni nawíni ikáriníjwaéne xfo tñni perane wiápínimearane enjwaénéniñj imóníjwíni.” uríjñ nánirini.

1 Gorixo fwf áma ayá wí n’wiakía warigfápi tñni xixeni wá n’wiaga úimiginiri yaríjagí nání pióí raníwini? “Gorixo ámi bí tñni wá oneawianiniri ámi fwf bí tñni néra owaneyi.” oraneyi.” riseaimónariní? 2 Oweoi, aga wí e mirípa oyaneyi. Sini fwf mepa oépoyiniri ríxa piyíñiñj imóníjwaéne aríge nerane fwf néra waníwini? 3 Ripi nání seyíne sini majfá rimóníjoi? Nene Kiraisi Jisaso tñni ikáriníjwaéne imónani nání wayí meáranénáyí, nene eni xfo penjápaníj niperane xfo tñni nawíni ikáriní nání wayí meáwáriní. 4 Ayinání negí wayí meáwápipi dání Kiraiso tñni nawíni níkaríniríná xfo niperi xwíayo weyáriníjpaníj nene eni niperane xwíá neaweyáriníjenéniñj imóníjwanigíni. Kiraiso nípémána xanoyá ení eániñj múróniñj imóníjfpí tñni ámi sñjñ nerí wiápínimeaníjpa nene eni xami fwf nání dñjñ síxf uyagwápi píni níwiáirane sñjñ imiríñj mimóníjfpí oxíraneyiniri wayí nímearanéná xwíá neaweyáriníjenéniñj imóníjwanigíni. 5 Nene xfo tñni nawíni níkarínirane nání xfo penjápa nene eni penjwaénéniñj imóníjagwí nání rípi eni anjipaxí imóníni. Xfo wiápínimeaníjpa nene eni axíj wiápínimeaníwáriní. 6 Nene níjfa re imóníjagwí nání e rípxíñi. fwf nání sini áxenwarí minípa yaníwá nání xami dñjñ síxf uyagwápi sini muyípa éríxixiniri nene Jisaso tñni níkaríniri nání xfomí yoxáfpámi níyekwíróaríroná xami fwf nání dñjñ síxf uyagwápi eni yoxáfpámíniñj yekwíróniñiginí. 7 Ayí áma ríxa péfáyí sini fwf nání áxenwarí miní gwíníjñ wíkwéawáfá enjagí nání raríñi. 8 Kiraiso péána nene eníñiñj penjá enjagí nání dñjñ níwíkwírorane rípi eni yaiwíjwíni, “O tñni nawíni dñjñ níyímíñj imóníjfpí tíjwaéne imónaníwáriní.” yaiwíjwíni. 9 Ayí níjfa rípi imóníjagwí nání e yaiwíjwíni. Kiraiso nípémána xwáripáyo dání níwiápínimeari nání ámi bí peníámáni. Piyí áma pearígfápipi sini arífa wiaxídínfa nání mimóníni. 10 Ayí rípi nánirini. O níperíná ná winání fwf áma yarígfápi nání penjiginí. E nerí aí ríxa níwiápínimeari sñjñ nímoniri níjwearíná Goríxomi wé ikwíajwíyo oujwíráriminiri nání ñweani. 11 Ayinání seyíne ení “Nene ríxa penjwaénéniñj imóníjwaéne fwf nání sini áxenwarí miní enjwaénerfani?” yaiwíñro “Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikáriníjwápipi dání Goríxomi wé ikwíajwíyo oujwíráraní nání sñjñ imóníjwaénerfani?” yaiwíñro éríxixini.

12 Ayinání “Negí wará nípepaxí imóníjfrí fwf nání mñjñ inaríjwápi sini yaní nání áxenwarí xe níneaiga ouni.” míyaiwipani. 13 Segí síkwíraní, wéraní, fwf nání feapá seaináná “Ayí api nání rfa imóníni?” níyaiwímána “Api tñni xe fwf oemíni.” níyaiwiri sípi mepani. Áma nípémána ámi sñjñiñj imónígfáyíne, sewaníjfyíne aníjñ Goríxoyá oimónaneyiníro miní winípoyi. Segí wéraní, síkwíraní, api tñni Goríxo nání wé róníñj imóníjfpíni oyaneyiníro eni omí miníñiñj winípoyi. 14 Seyíne Goríxoyá síñwíyo dání áma wé róníñj imóníjfpíra nání ñwí ikaxí níriniri eániñjoi fá mísexenwíráriní Goríxo ayá nísearímíxiri aríra seaiaríjagí nání fwf nání feapá seainaríjpipi arfá wiaxídíjfpíra nání mimónípa éríxixini.

“Wé róníjfpí yaní nání áxenwarí iníjwaénerini.” uríjñ nánirini.

15 Ayinání pióí raníréwini? “Ñwí ikaxí níriniri eániñjfpí míneaxenwíráriní ríxa Goríxo ayá nínearímíxiri aríra neaiaríjagí nání anani fwf néra owaneyi.” raníréwini? Oweoi, aga wí e rípxí meníni. 16 Seyíne bíkirainí warígfáwa yarígfápi nání re míyaiwípa reñoi, “Míraxwí o nímení nání oyá xínáíníñj nímoniri omíñj owíminíni.” níyaiwiri e nímonírfínáyí, o pí pí urífpími arfá wiaxídínfa nání xegí xínáíníñj imóníjorini.” míyaiwípa reñoi? Bíkirainí warígfáwa yarígfápa seyíne eni axíj imóníjoi. “fwf nání feapá neainaríñj yaní nání rimóníjwíni?” níyaiwiro apíni fá níxíríronáyí, xínáíwayíneníñj nímoníro apí néra núfasána aníñjfpíra. E mepa nero “Goríxo wimónaríñj yaní nání rimóníjwíni?” níyaiwiro fá níxíríronáyí, xínáíwayíneníñj nímoníro xixeni arfá yfmígf néra núfasána wé róníñj imóníjfpíra. 17-18 E nísearíni aiwí seyíne xami fwf yaníro nání xínáíwayíneníñj nímoníro áxenwarí niníro aiwí agwí sini e míyaríñoi. Ríxa xwíyá searéwápiyaríná arfá níwiro xírígfápi xixeni oxídaneyiníro yaríñoi. Seyíne fwf nání feapá seainaríñj áxenwarí niníro gwíníñj seayínagípi ríxa seaikweawáriní enjagí nání wé róníñj imóníjfpí epíra nání apími xínáíwayíneníñj imóníjfpíra. Ayinání Goríxomi yayí wiaríñi. 19 Ámaéne xwíyá arfá níwiranéna aníñi “Ayí api nání rfa raríni?” míyaiwí yaríjwaéne enjagí nání nioní dñjñ re yaiwíñi, “Xegí ríñiñjfpí tñni níriníná apaxí mé níjfa mimónípa epaxí enjagí nání sa ámaéne yaríjwápi tñni níkumíxiri ourímíni.” níyaiwiri seararíñi. Xami seyíne segí wé náníraní, síkwí náníraní, “Ayí api tñni fwf nání rfa imóníni?” níyaiwiro xe apí tñni nípíkwíni mimóníjfpí ero rfa kírooro oyaneyiniri neróná ríkkíríó ámi bí

tíni bi tíni yagfápa agwi rína re éfríxini. Segf wé nániraní, síkwí nániraní, “Ayf apí tíni wé róníñf imóníñfpi emi nání ría imóníñfni?” nýaiwiro apí yani nání áxenwarf oinaneyiníro éfríxini. E neríñfipimi dání síyikwí múnígfáyíne imóníñfni. ²⁰ Ayf rípi nání seararíñfni. Xámi seyíne íwf yaníro nání xnáíwayíneníñf nimóníro áxenwarf niníroná wé róníñf imóníñfpi nání éfríxini míseaxenwíráriniñfni. ²¹ Segf íwf xámi yagfápi nání “Píni yagwárani?” nýaiwiro ayá seainaríñfpi pí nanf seaiagfíni. Ámá apimí dání sa aníñfírfá enjagí nání nanf bi seaiagfímani. ²² E nerí aí seyíne íwf epírfá nání feapá seainagfipimi dání ríxa gwíñíñf seaikweawaríñfíne nimónimáná Goríxo wimónaríñfpi epírfá nání xnáíwayíneníñf nimóníro yaríñagfá nání nanf rípi seaiaríni. Síyikwí bi múnígfáyíne seaimíxirí dññf nýimíñfpi tífáyíne imóníñfpi seaimíxirí yariní. ²³ Ayf rípi seararíñfni. Ámá nígwí omíñf neróná wígf éfápi nání nígwí mearíñgápa ámá íwf éfápiimi dání aníñfírfá ríni. E nerí aiwi Goríxo xíxe nání mñiapf anípa neaiaparíñfpi —Apí dññf nýimíñf imóníñfpi ríni. Apí negf Áminá Jisasi Kiraiso tíni nawíni ikaríñíwaéne neaiaparíñfni.

7

“Penjwaénéñíñf imóníñwaéne njwí ikaxf éáníñfpi síni fáníñf míseaxenwírárini. ” uríñf náníñfni.

¹ Gf nírxímeáyíne, ámá mípé síni síñf níñwearfna njwí ikaxf ríñíñfipimi xfdípfírfá nání uxenwíráriniñfpi nání síni majfá rimóníñfni? Njwí ikaxf ríñíñfpi nání níjfá imónígfáyíne enjagí nání raríñfni. ² Ewayf ikaxf rípi nání dññf nímorané nioní seararíñfpi ananí dññf mopaxfíni. Apíxí oxí nímeánírfná njwí ikaxf “Oxí nímeánírfná o tíni aníñf kumíxiniñfni.” ríñíñfipimi dání oxo síni ñweañaná o tíni nawíni ñweañá nání fáníñf xenwíráriniñfni. E nerí aí oxo níperfíñf, njwí ikaxf ími xegf oxo nání fáníñf xenwíráriniñfipimi ríxa rakiowáriniñfni. ³ Ayínání iyá oxo mípé síni síñf ñweañaná omí pñí níwíaríni nuri womí meánaná “Ámá o oyá apíxíniñfni.” rípfírfá ríni. E nerí aí iyá oxo péánáyf, njwí ikaxf o nání fáníñf xenwíráriniñfipimi ríxa rakiowáriniñf enjagí nání í nuri womí meánfagí aí “Ámá o oyá apíxíniñfni.” rípfírfámani.

⁴ Ayínání gf nírxímeáyíne, ámá pegfáyf pí pí njwí ikaxf ríñíñfpi síni fáníñf míseaxenwíráriniñfípa seyíne ení Kiraiso tíni nawíni ikaríñígfáyíne, xfo penjpimi dání ríxa pegfá enjagí nání síni njwí ikaxf éáníñfipimi dání wé róníñf oimónaneyiníro xfdípfírfá nání fáníñf míseaxenwíráriniñfni. Seyíne ení ámá wo tíni —O nípémáná ámi síñf nerí wíapfíni meañoríni. Seyíne ení ámá o tíni nawíni níkumíxiniñfni Goríxo nání neróná ikfá sogwí nanf wearíñfna yapi imóníñfniñfni njwí ikaxf níñfni éáníñfpi síni fáníñf míseaxenwíráriniñfni. ⁵ Ayf rípi náníñfni. Nene síni Jisasi dññf mñwíkwíró ámá wígf dññfyo níxírdíroná yaríñgápa nerané ná íwf nání feapá neainaríñfpi njwí ikaxf éáníñfipimi dání síwáníñf neaiptomeaagfíni. E yagf enjagí nání anánanfá nání ikfá sogwí sípi wearíñfna yapi yagwáriniñfni. ⁶ E nerí aí ríxa penjwaénéñíñf imóníñfne nání njwí ikaxf éáníñf xámi fáníñf neaxenwíráriniñfipimi dání gwíñíñf neaikweawaríñfíneríni. Ayínání agwí nene Goríxomí nuxfdírané ná xámi njwí ikaxf ríwamíñf eagfápipimíni síñwí níwíñaxfdírane yagwápipimi mé ámi síñf bi, xfoyá kwíyf neaiwapíyaríñfipimi níxírdíri yaríñwíni.

“Njwí ikaxf níñíñf éáníñfpi íwf nání síwá neaiptomeaaríñfni. ” uríñf náníñfni.

⁷ Ayínání piof ranírewíni? “Njwí ikaxf éáníñfpi sípíniñfni.” ranírewíni? Oweot, wí e rípxaf meníni. Níwaniñfni njwí ikaxf éáníñfpi fá míropa nerí síñwíríyf, aríge nerí “E nerí ná ayf íwf ría yaríñfni?” yaiwimíñfni enjáriñfni? Njwí ikaxf “Amípi wayá síñwí íwf mñwíñfpa erfíni.” ríñíñfpi meánípa nerí síñwíríyf, nioní aríge apí nání níjfá nimóníni “Síñwí íwf níwíñfíñf ayf íwf ría yaríñfni?” yaiwimíñfni enjáriñfni? ⁸ Íwf nání feapá ninaríñfpi njwí ikaxf “Síñwí íwf mñwíñfpa erfíni.” ríñíñfipimi dání ananí amípi xíxegíni síñwí íwf owíñíñfni nání síwá nípiomeañfíni. Síñwí íwf wíñfíñf nání apí apí síwáníñf nípiomeaagí apí e enjáriñfni. Njwí ikaxf “E mepaní.” E mepaní.” ríñíñfpi mñwíñfpa nerí síñwíríyf, íwf nání feapá neainaríñfpi síwá wí mñeaiptomeapaxf imóníñfniñfni enj meñagí nání seararíñfni. ⁹ Ení ná nioní njwí ikaxf éáníñfpi nání majfá nimóníñfni “Ananí nanoníñfni.” nýaiwiniñfni maíwí ñweaagá ríni. Íná íwf nání feapá ninaríñfpi níñímeamí sáníñf nímewéagí aiwí nioní njwí ikaxf éáníñfpi nání ríxa níjfá nimóníñfni, íwf nání feapá ninaríñfpi saíwíaríñfniñfni níñfíni. E níagf nání nioní “Íwf yaríñfíñfni?” nýaiwiniñfni “Goríxoyá síñwíyo dání aníñfíñfniñfni yaríñfíñfni?” yaiwiniñfni. ¹⁰ “Njwí ikaxf éáníñfpi nioní níxírdírfná dññf nýimíñf imóníñfni nání imóníñfpi ríñfni?” xámi dññf e nýaiwiriñfni aí píráñfni níjfá nimóníñfni apí síwá réñíñf níñfíni, “Joxí dññf nýimíñf imóníñfni. Naníñfírfá ríni.” Síwá éñíñf níñfíni.

11 ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́pɔ́ ɔ́wƒ ikaxƒ eáninɔ́pɔ́mɔ́ dání sɔ́wá nɔ́nɔ́pɔ́meaarfɔ́ná yafɔ́ nɔ́nɔ́wafɔ́yɔ́rɔ́ nánɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́ nɔ́nɔ́f enagɔ́f nánɔ́ rarɔ́nɔ́nɔ́. ¹² Ayɔ́nánɔ́ re nɔ́yɔ́wɔ́wɔ́re nɔ́jɔ́fá imónɔ́nɔ́wɔ́nɔ́, “Nwƒ ikaxƒ eáninɔ́pɔ́ Gorɔ́xo tɔ́fámɔ́nɔ́ imónɔ́nɔ́agɔ́f nánɔ́ awɔ́axƒ imónɔ́nɔ́pɔ́rɔ́nɔ́. Nwƒ ikaxƒ eáninɔ́pɔ́mɔ́ dání sekaxƒ rɔ́nɔ́nɔ́fɔ́f nɔ́nɔ́ awɔ́axƒ imónɔ́nɔ́. Wé rónɔ́nɔ́f imónɔ́nɔ́pɔ́f nánɔ́ rɔ́nɔ́rɔ́ nánɔ́f imónɔ́nɔ́pɔ́f nánɔ́ rɔ́nɔ́rɔ́f yarinɔ́fɔ́fɔ́rɔ́nɔ́.” E nɔ́yɔ́wɔ́wɔ́re nɔ́jɔ́fá imónɔ́nɔ́wɔ́nɔ́. ¹³ Ayɔ́nánɔ́ “Nanɔ́f imónɔ́nɔ́f apɔ́ nɔ́nɔ́f anɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́ nimɔ́xɔ́nɔ́fɔ́rɔ́nɔ́.” rɔ́mɔ́nɔ́rɔ́nɔ́? Oweoɔ́, wɔ́ e rɔ́paxƒ mimónɔ́nɔ́. Gorɔ́xo nɔ́nɔ́ rɔ́piaú yaiwɔ́wɔ́nɔ́nɔ́gɔ́nɔ́rɔ́ ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́pɔ́ xe ƒwƒ enɔ́fá nánɔ́ wɔ́wafɔ́yɔ́rɔ́ anɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́ wimɔ́xɔ́rɔ́ oenɔ́rɔ́ sɔ́nɔ́wƒ nanɔ́nɔ́nɔ́gɔ́nɔ́, “ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́pɔ́ re enɔ́rɔ́fánɔ́? Nwƒ ikaxƒpɔ́mɔ́ dání —Apɔ́ nanɔ́f imónɔ́nɔ́pɔ́rɔ́nɔ́. Apɔ́mɔ́ dání anɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́ nimɔ́xɔ́nɔ́rɔ́ enɔ́rɔ́fánɔ́?” yaiwɔ́rɔ́ “Nwƒ ikaxƒ rɔ́nɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání sɔ́wá nɔ́pɔ́meaarɔ́nɔ́agɔ́f nánɔ́ ƒwƒ ayɔ́ aga xwɔ́rɔ́fá nɔ́nɔ́paxƒ imónɔ́nɔ́pɔ́rɔ́fánɔ́?” enɔ́ yaiwɔ́rɔ́ éwɔ́nɔ́gɔ́nɔ́rɔ́ ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́pɔ́ xe ƒwƒ enɔ́fá nánɔ́ wɔ́wafɔ́yɔ́rɔ́ anɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́ wimɔ́xɔ́rɔ́ oenɔ́rɔ́ sɔ́nɔ́wƒ nanɔ́nɔ́nɔ́gɔ́nɔ́.

“ƒwƒ náni ƒeapá neainarinɔ́pɔ́ áxeɔ́wafɔ́nɔ́ neaiárarinɔ́rɔ́nɔ́.” urɔ́nɔ́f nánɔ́rɔ́nɔ́.

¹⁴ Nene nɔ́jɔ́fá rɔ́nɔ́. Nwƒ ikaxƒ eáninɔ́pɔ́mɔ́ dání kwɔ́yɔ́f Gorɔ́xoyápɔ́ xɔ́fó wimónarɔ́nɔ́pɔ́f nánɔ́ sɔ́wá neainarinɔ́pɔ́f aɔ́ ƒwƒ náni áxeɔ́wafɔ́f nɔ́nɔ́rɔ́nɔ́nɔ́nɔ́f enagɔ́f nánɔ́ nɔ́nɔ́f gɔ́f nimónarɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ xɔ́darɔ́nɔ́rɔ́nɔ́. ¹⁵ Ayɔ́f rɔ́pɔ́ seararinɔ́nɔ́, “Nɔ́nɔ́f yarinɔ́pɔ́f nánɔ́f ududɔ́f ninarɔ́nɔ́. ‘Apɔ́ oemɔ́nɔ́.’ nimónarɔ́nɔ́pɔ́f mé sɔ́pɔ́pɔ́, xwɔ́rɔ́fá ninarinɔ́pɔ́f aɔ́ yarinɔ́rɔ́nɔ́.” seararinɔ́nɔ́. ¹⁶ Nɔ́nɔ́f “Sɔ́pɔ́f apɔ́ mepa oemɔ́nɔ́.” nimónarɔ́nɔ́pɔ́f nerɔ́nɔ́yɔ́f, ayɔ́ “Nwƒ ikaxƒ rɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f nanɔ́f imónɔ́nɔ́nɔ́.” rɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́ xɔ́xenɔ́nɔ́f nɔ́rɔ́rɔ́f woáƒkɔ́f yarinɔ́nɔ́. ¹⁷ Ayɔ́nánɔ́ “Nɔ́nɔ́f sɔ́pɔ́f apɔ́ oemɔ́nɔ́.” nimónɔ́fagɔ́f nánɔ́f e yarinɔ́mámanɔ́. ƒwƒ ƒeapá ninarinɔ́f gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání nɔ́náná sɔ́pɔ́f e yarinɔ́rɔ́nɔ́. ¹⁸ Nɔ́nɔ́f “Nanɔ́f imónɔ́nɔ́pɔ́f oemɔ́nɔ́.” nɔ́nɔ́mónɔ́rɔ́f aɔ́wɔ́f wɔ́f mepa nerɔ́f nánɔ́f dɔ́nɔ́f re nɔ́yɔ́wɔ́rɔ́f nɔ́jɔ́fá imónɔ́nɔ́nɔ́, “Gɔ́f xwɔ́xɔ́fó —Nɔ́nɔ́f gɔ́f dɔ́nɔ́fó dání nɔ́nɔ́mónɔ́rɔ́f xɔ́darɔ́nɔ́pɔ́f nánɔ́f rarɔ́nɔ́nɔ́. Gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́pɔ́mɔ́f rɔ́fá nɔ́nɔ́nɔ́?” nɔ́yɔ́wɔ́rɔ́f nɔ́jɔ́fá imónɔ́nɔ́nɔ́. ¹⁹ Ayɔ́f apɔ́rɔ́nɔ́. “Nanɔ́f imónɔ́nɔ́pɔ́f oemɔ́nɔ́.” nimónarɔ́nɔ́pɔ́f mepa nerɔ́f sɔ́pɔ́f “Mepa oemɔ́nɔ́.” nimónarɔ́nɔ́pɔ́f yarinɔ́rɔ́nɔ́. ²⁰ Nɔ́nɔ́f “Sɔ́pɔ́f mepa oemɔ́nɔ́.” nimónarɔ́nɔ́pɔ́f yarinɔ́f enagɔ́f nánɔ́f ayɔ́f nɔ́wánɔ́nɔ́nɔ́ “Sɔ́pɔ́f apɔ́ oemɔ́nɔ́.” nimónɔ́fagɔ́f nánɔ́f e yarinɔ́mámanɔ́. ƒwƒ ƒeapá ninarinɔ́f gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání yarinɔ́rɔ́nɔ́.

²¹ Ayɔ́nánɔ́ nɔ́nɔ́f íníná yarinɔ́pɔ́mɔ́ dání sɔ́nɔ́wƒf re anɔ́mɔ́eánɔ́nɔ́. “Nanɔ́f oemɔ́nɔ́.” nimónarɔ́nɔ́nɔ́f sɔ́pɔ́f nánɔ́f ƒeapá ninarinɔ́f gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f pɔ́rɔ́f nɔ́rɔ́kɔ́nɔ́rɔ́nɔ́. ²² Gɔ́f dɔ́nɔ́f tɔ́nɔ́f ɔ́wƒ ikaxƒ Gorɔ́xo rɔ́nɔ́pɔ́f nánɔ́f dɔ́nɔ́f nɔ́morɔ́fá “Ayɔ́f nanɔ́fɔ́rɔ́nɔ́.” nɔ́yɔ́wɔ́rɔ́f yayɔ́f ninarɔ́nɔ́agɔ́f aɔ́wɔ́ ²³ gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání nɔ́arɔ́nɔ́pɔ́f xegɔ́f bɔ́f imónɔ́nɔ́agɔ́f anɔ́mɔ́eánɔ́nɔ́. Gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́f nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f, ayɔ́f ɔ́wƒ ikaxƒ Gorɔ́xoyáf gɔ́f dɔ́nɔ́f tɔ́nɔ́f “Apɔ́ nanɔ́f rɔ́fá rɔ́nɔ́nɔ́?” yaiwɔ́rɔ́nɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́f apɔ́iaú mɔ́xɔ́nɔ́fɔ́f inarɔ́nɔ́. Apɔ́f nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́pɔ́f nánɔ́f gwɔ́nɔ́nɔ́f nɔ́jɔ́fá rɔ́nɔ́rɔ́nɔ́nɔ́. ²⁴ Ai, nɔ́nɔ́f e imónɔ́nɔ́nɔ́f enagɔ́f nánɔ́f ikɔ́nɔ́nɔ́f sɔ́pɔ́f nimɔ́xɔ́rɔ́nɔ́. Wará anɔ́nɔ́mɔ́fá nánɔ́f imónɔ́nɔ́fɔ́rɔ́f tɔ́nɔ́nɔ́f ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́f gwɔ́nɔ́nɔ́f járɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f go nɔ́kweawá rɔ́paxƒ imónɔ́nɔ́f? ²⁵ Ai, negɔ́f Ámíná Jisasɔ́f Kiraiso neainɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání Gorɔ́xo neaɔ́kweawá rɔ́paxƒ imónɔ́nɔ́agɔ́f nánɔ́f omɔ́f yayɔ́f owianeyɔ́f. Ayɔ́nánɔ́f nɔ́nɔ́f nɔ́ra úapɔ́f, ayɔ́f rɔ́pɔ́f seararinɔ́nɔ́, “Nɔ́nɔ́f gɔ́f dɔ́nɔ́f tɔ́nɔ́f Nwƒ ikaxƒ Gorɔ́xo rɔ́nɔ́pɔ́f oxɔ́fɔ́mɔ́nɔ́.” nɔ́nɔ́mónɔ́rɔ́f aɔ́wɔ́f ƒwƒ náni ƒeapá ninarinɔ́f nánɔ́f gwɔ́nɔ́nɔ́f járɔ́nɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ —Apɔ́f nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́f gɔ́f xwɔ́xɔ́fó nɔ́nɔ́nɔ́pɔ́rɔ́nɔ́. Apɔ́mɔ́f xɔ́darɔ́nɔ́rɔ́nɔ́.” seararinɔ́nɔ́.

8

“Gorɔ́xo wimónarɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ xɔ́danɔ́wá nánɔ́f oyá kwɔ́yɔ́fɔ́f neaiapɔ́nɔ́rɔ́nɔ́.” urɔ́nɔ́f nánɔ́rɔ́nɔ́.

¹ Ayɔ́nánɔ́ Kiraisɔ́f Jisasɔ́f tɔ́nɔ́f ikárɔ́nɔ́nɔ́wáeɔ́ne omɔ́f dɔ́nɔ́f wɔ́kwɔ́rɔ́áná “Wé rónɔ́gɔ́fá yɔ́rɔ́nɔ́.” rɔ́nɔ́nɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́f xɔ́xenɔ́f nimónɔ́rɔ́ne nánɔ́f sɔ́nɔ́f xwɔ́yɔ́fá bɔ́f neameá rɔ́paxƒ mimónɔ́nɔ́wɔ́nɔ́. ² Gorɔ́xoyá kwɔ́yɔ́fɔ́f —Apɔ́f Kiraisɔ́f Jisasɔ́f tɔ́nɔ́f ikárɔ́nɔ́nɔ́wáeɔ́ne dɔ́nɔ́f nɔ́yɔ́mɔ́nɔ́f tɔ́nɔ́wáeɔ́ne imónanɔ́f nánɔ́f neaimɔ́xarɔ́nɔ́pɔ́rɔ́nɔ́. Apɔ́f dɔ́nɔ́f neaxɔ́xéroarɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání ƒwƒ náni ƒeapá neainarinɔ́f nene neaanɔ́nɔ́mɔ́xarɔ́nɔ́pɔ́f neaɔ́kweawá rɔ́nɔ́f enagɔ́f nánɔ́f “Sɔ́nɔ́f xwɔ́yɔ́fá neameá rɔ́paxƒ mimónɔ́nɔ́wɔ́nɔ́.” seararinɔ́nɔ́. ³ Nwƒ ikaxƒ eáninɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́f xɔ́xenɔ́f oxɔ́fánɔ́yɔ́nɔ́rɔ́nɔ́ nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́f xwɔ́xɔ́fó neainɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání enɔ́f mɔ́neaeá nɔ́nɔ́nɔ́agɔ́f nánɔ́f nene mepaxƒ imónɔ́nɔ́wá pɔ́, ayɔ́f Gorɔ́xo neainɔ́nɔ́rɔ́nɔ́. Xegɔ́f xewaxo —O wará ƒwƒ náni ƒeapá neainarinɔ́f enɔ́nɔ́wá paxɔ́pɔ́f inɔ́nɔ́rɔ́nɔ́. O negɔ́f ƒwƒ yarinɔ́wá pɔ́f yokwarɔ́mɔ́f neainɔ́nɔ́f nánɔ́f Gorɔ́xo rɔ́dɔ́yowánɔ́nɔ́f oenɔ́rɔ́f nɔ́wɔ́fɔ́rɔ́nɔ́pɔ́rɔ́nɔ́ ƒeapá neainarinɔ́pɔ́f nánɔ́f gwɔ́nɔ́nɔ́f neajárɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ xwɔ́yɔ́fá umeá rɔ́nɔ́rɔ́nɔ́. ⁴ Agwɔ́f nene nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́f negɔ́f xwɔ́xɔ́fó neainɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ nɔ́xɔ́fɔ́rɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání marɔ́fá, xegɔ́f kwɔ́yɔ́fɔ́f e éfɔ́rɔ́xɔ́nɔ́rɔ́f e éfɔ́rɔ́xɔ́nɔ́rɔ́f sɔ́wá neainarinɔ́pɔ́mɔ́ nɔ́xɔ́fɔ́rɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ dání ɔ́wƒ ikaxƒ Gorɔ́xo xɔ́fó rɔ́nɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́f xɔ́xenɔ́f xɔ́danɔ́f nánɔ́f ƒeapá nánɔ́f gwɔ́nɔ́nɔ́f neajárɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ xwɔ́yɔ́fá umeá rɔ́nɔ́rɔ́nɔ́.

⁵ Ámá nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f mimónɔ́nɔ́f wigɔ́f xwɔ́xɔ́fó inɔ́nɔ́pɔ́mɔ́ xɔ́darɔ́nɔ́fá yɔ́f apɔ́nɔ́f sɔ́mɔ́f e tɔ́narɔ́gɔ́fá rɔ́nɔ́. Ámá Gorɔ́xoyá kwɔ́yɔ́fɔ́f sɔ́wá wɔ́arinɔ́pɔ́mɔ́ xɔ́darɔ́nɔ́fá yɔ́f enɔ́f apɔ́f sɔ́mɔ́f e

tinarigfáriní. ⁶ Ámá nîpîkwîní mimónîñf wîgí xwioxfyo íñîñfîpî sîmf e tînarigfáyf nanîñîpîrîfa aiwî ámá Gorîxoyá kwîyîpî sîwá wiarîñfîpî sîmf e tînarigfáyf dîñf nîyîmîñf tîgfáyf imónîro nîwayîrónîro ñwearo epîrfáriní. ⁷ Ayf rîpî nánîrîní. Ámá nîpîkwîní mimónîñf xwioxfyo íñîñfîpî sîmf e nîtîñîrî yarigfáyf “Ñwî ikaxî Gorîxoyápi xîdîpaxenerfanî?” nîyaiwî nero nánî omî sîmf tîñî nîwiwo yarigfáyîrîní. E yarigfáyf ñwî ikaxî Gorîxoyá wî epaxî mimónîñfîyîrîní. ⁸ Nîpîkwîní mimónîñf xwioxfyo íñîñfîpî yanî nánî imónîñfîyî Gorîxo yayf winînfá nánî enî wî epaxî menîñî.

⁹ Nîpîkwîní mimónîñf xwioxfyo íñîñfîpîmî xîdarîgfáyf e nimónîro aî seyîné axîpî gwîñîñf mîseajárîñf Gorîxoyá kwîyîpî apî éfrîxîñîrî apî éfrîxîñîrî sîwá seaiarîñfîpîmî xîdarîgfáyîñerîñî. Kwîyîf Gorîxoyá nepa segf xwioxfyo searõñánáyf, e imónîgfáyîñerîñî. Ámá go gomî Kiraisoyá kwîyîpî mîronjánáyf, ayf oyáo mimónîñfîyî nánî seararîñîñî. ¹⁰ Kiraiso xegf kwîyîpîmî dánî segf xwioxfyo searõñánáyf, fwî egfápi nánî segf wará nîpepîrîfa nánî rîxa imónîñfîyî aî Gorîxo “Wé rónîgfáyîrîñî.” rîxa rárîñf enjagî nánî segf dîñfîpî rîxa nîyîmîñf imónîñî. ¹¹ Kwîyîf Gorîxoyápi —Apî Jisaso xwáripáyo dánî wîdîñîmîeanfîpîrîñî. Apî segf xwioxfyo searõñánáyf, Kiraisî Jisaso, pîyî éaná ámî sîñf wîmîxîño seyîné enî segf warápi —Apî urf epaxîf imónîñfîpîrîñî. Segf warápi xegf kwîyîf seyîné searõñîpîmî dánî sîñf seaimîxîñîfárinî.

“Kwîyîf Gorîxoyápi xfóyá nîaiwîf imónanî nánî neaimîxîñîfárinî.” urîñf nánîrîñî.

¹² Ayîñánî gf nîrîxîfmeáyîné, rîpî osearîmîñî, “Gorîxo nanf bî rîxa e neaiîrî bî sîñî neaiîrî enfá enjagî nánî nene nîpîkwîñî mimónîñf negf xwioxfyo íñîñfîpîmî xîdanî nánî sîñî fánîñf mîneaxerñwîrárîñîf rîxa xegf kwîyîpî sîwá neainarîñfîpîmî xîdanî nánî fánîñf neaxerñwîrárîñîñî.” osearîmîñî. ¹³ Ayf rîpî nánî seararîñîñî. Seyîné nîpîkwîñî mimónîñf íñîñfîpîmî nîxîdîrîónáyf, nanîñîpîrîfárinî. E nerî aî Gorîxoyá kwîyîpî seaiwápiyarîñfîpîmî nîxîdîrîñfîyo dánî fwî nánî feapá seainarîñfîpî pîkîmoarîgfápánîñf nerîñáyf, dîñf nîyîmîñf tîgfáyîné imónîpîrîfárinî. ¹⁴ Ámá Gorîxoyá kwîyîpî xe nîneaipeameámî úwîñîgîñîrî xîxenî xîdarîgfáyf, ayf Gorîxoyá nîaiwîñîñf imónîñî. ¹⁵ Ayf rîpî nánîrîñî. Kwîyîf Gorîxo sîxîf seamîmonfîpî, ayf ámî xfómî wáyf owîpoyîñîrî gwî omîñf yarîgfáyîñerîñf imónîpîrîfárinî nánî seaimîxîñîfmanî. Oweoi, kwîyîf o neaiarîñfîpî nîaiwîf xfóyá piaxîf mearîñf wîñîñf oimónîpoyîñîrî seaimîxîñîfárinî. E neaimîxîñîfîpîmî dánî Gorîxomî “Ápoxîñî, Raráoxîñî.” urarîñwárinî. ¹⁶ Nene negf dîñf nîmorane “Nîaiwîf Gorîxoyaénerfanî?” nîyaiwîñîrîñîné o yá kwîyîf xamîñfîpî sopîñf neawarîñfîrîñî. ¹⁷ Nene nîaiwîf Gorîxoyaéne enjagwî nánî o mîñî neaiarîmîfánîrî tîñfîpî meanfwarîñî. Apî nîmearanéá Kiraiso tîñî nawîñî meanfwarîñî. Rîñîñfî o mearîpa agwî rîná nene enî xe oneaiméawîñáyf, rîwéná o tîñî neaiarîmîfánîrî tîñfîpî nîmearanéá o tîñî nawîñî nîkîñîrane seáyî e imónanîfwarîñî.

“Ráwéná Gorîxo tîñî nîñwearane seáyî e imónanîfwarîñî.” urîñf nánîrîñî.

¹⁸ Nionî anînamî dánî seáyî e imónîñf nene neaiméanfápi nánî dîñf nîmorîná dîñf re yaiwiarîñîrîñî, “Apî aga seáyî e imónîñf enjagî nánî rîñîñf agwî rîná nîmearîñfîpî, ayf sîpîpiarîñî?” nîyaiwîrî paimîmf wiarîñîrîñî. ¹⁹ Amîpî Gorîxo xwíá tîyo nîmîxîrî tîñf îkîfáranî, nanjwîrîñî, ámarîñî, nîpîñî xegf nîaiwîf imónîñfîyî pîaumîmf winîñfápi nánî sîmf nîxeadîpénîro wenîñf nero ñweañoi. ²⁰⁻²¹ Ayf rîpî nánî e nerî ñweañoi. Amîpî o imîxîñfîpî Adamo fwî épéaná urf nêra úwîñîgîñîrî ramîxîñfîyî anîñf mîramîxárîñîpa erî seáyî e imónîñf nîaiwîf Gorîxoyaéne gwîñîñf nealkweaawáraná imónanîfwápi tîñî axîpî imónîrî éwîñîgîñîrî ramîxárîñfîrîñî. Amîpî xfo imîxîñfîpî xegfîpî ramîxárîñîñîfmanî. Rîwéná ámî píranîñf imîxîfîmîgîñîrî Gorîxo ramîxárîñfîrîñî. ²² Nene nîjîfárinî. Apîxîf nîaiwîf xîrîmîñîrî nánî “yeyî” rîrî rîñîñf wîñîrî yarîñfîpa amîpî nîñî Gorîxo imîxîñfîyî enî ámî mîramîxárîñîñf imónîmîfánîrî nánî axîpîñîñf “yeyî” rîrî rîñîñf wîñîrî yarîñfîrîñî. ²³ “Yeyî” rîrî rîñîñf wîñîrî yarîñfîpî, ayf apîñî marfáî, ámaéne Gorîxoyá kwîyîpî — Apî amîpî ná rîwîfyo neaiarîmîfánîrî nîwákwîñîñfî neaiarîñfîpîrîñî. Apî tîñwaéne enî Gorîxo negf warápi sîñf inanî nánî nearoayîrorî xfo xegf piaxîf neamenî nánî neaimîxîrî enfîñá nánî “yeyî” nîrîrane xwayf nanîrane ñweañwîñî. ²⁴ Gorîxo yeáyî neayîmîxemeáagî nánî amîpî nanf xfo neaiîñfápi nánî dîñf nîwikwîmîmorî ñweañwîñî. E nerî aî amîpî nene dîñf nîwikwîmîmóa warîñwápi rîxa nîneaiméarî sîñwîrîyîf, sîñî apî oneaiméarîñî dîñf wîkwîmîpoxîf menîñî. Ámá dîñf wîkwîmîmoarîgfápi rîxa wîmeáaná sîñî apî nánî dîñf mîwikwîmîmopa yarîñfîyî nánî rarîñîñî. ²⁵ E nerî aî nene “Gorîxo seáyî e imónîñf apî neaimîxîñîfárinî.” yaiwiarîñwápi sîñî mîneaiméapa enjána dîñf nîwikwîmîmoranéñáyf, sîmf nîxeadîpénîrane gîñî gîná neaiméarîñîfîñîñîñî anîñf mîñf xwayf nanîrî ñweaarîñwárinî.

²⁶ Negf dîñf wîkwîmoarîñwápi dánî dîñf sîxîf ínarîñwápa Gorîxoyá kwîyîpî enî omî dîñf owîkwîfroaneyîñîrî nerîñá enf meánîñwaéne arîrá neaiarîñfîrîñî. Omî

rìxìnjí nuriiranéná “Apí urìpaxífrani?” m̀iyaiwí majfá yarìjagwi aí kwíyí xamìnjípi xwíyífá t́nì murìpaxí imóninjí ararìxí ǹrìrìfná apaxípanìnjí nimónirì neauriyarìnjirìni. ²⁷ Neauriyarfná Gorìxo —O ananì ámayá xwioxíyo adadí ǹwìwirì pí pí d̀ìnjí moarìgíápì nánì ǹjífá imónarìjorìni. O xegí kwíyípi xfoyá ámaéne nánì ǹneauriyirfná gí ámayí e imónìrìxìnìrì wimónarìjorìni neauriyarìjagì nánì pí pí urarìnjípi nánì ananì ǹjífá imóninjì. ²⁸ Nene ǹjífá re imónìjwìni. Amìpi nánì Gorìxomì d̀ìnjí s̀ìxí yuarìgíáyo wímeaarìnjípi nanjì imónìnjípirani, sipì imónìnjípirani, oyá d̀ìnjí t́nì nanjì wimìxìnfá nánì wímeaarìnjìrìni. Ámá xfoyá imónìrìxìnìrìrì yaiwiáragípi t́nì xìxenì imónìrìxìnìrìrì wéyo fá umìrìnjíyo e wíiarìnjìrìni. ²⁹ Ayí rìpi nánìrìni. Ámá amìpi ǹfnì s̀nì nimónìjáná xfo yeáyí uyimìxemeanfá nánì xámì ǹjífá imónìnjíyí xewaxo imónìnjípa ayí enì axípi nimónìrìfná Kiraiso xìràónìnjí imónìrìrì xogweá obaxìnjí t́jjo imónìrìrì enfá nánì repearìnjìrìni. ³⁰ Repearìnjíyo apìni ǹwìwirì p̀fnì m̀wíaríf ámá xfoyá imónìrìxìnìrìrì wéyo fá umìrìnjírìni. Wéyo fá umìrìnjíyo apìni ǹwìwirì p̀fnì m̀wíaríf “Gí iwo upeinjìpimì d̀áni d̀ìnjí wìkwíroarìjagífa nánì wé rónìnjí imónìgíáyìrìni.” rárìnjìrìni. E rárìnjíyo apìni ǹwìwirì p̀fnì m̀wíaríf seáyì e xfo imónìnjípa ayí enì axípi imónìrìrìfná nánì wimìxìnjìrìni.

“Dìnjí sipì Gorìxo nene nánì neaiarìnjípi wí p̀ríf rakìpaxí mimóninjì.” urìnjí nánìrìni.

³¹ Gorìxo apì apì e neaiinjí enajì nánì píot raniérwìni? O nene t́nì nawìni imónìnjagwi nánì go s̀mí t́nì neaipaxí imóninjì? Oweoi, wí e mimóninjì. ³² O xegí xewaxomì kíyí m̀mìaiúnì nene nánì xe opìkìpoyìnrì urowárènapìnjí enajì nánì nene re m̀iyaiwìpaxí reñwìni, “O ayí enì xìxe onìipoyìnrìrì m̀iyaiwí xfoyá xewaxo anìpá wfrènapìgì nánì amìpi xfomì píranìnjí xdfìpaxí imóninjì imóninjì nánì imónìnjípi enì ananì neaiarìnjìrìni.” m̀iyaiwìpaxí reñwìni? ³³ Gorìxo fá yiyamìxìmf neaijene go xwíyífá neaxekwìmpaxí imóninjì? Oweoi, wí e mimóninjì. Nene nánì “Wé rónìnjí imónìgíáyìrìni.” rárìjjo, sa Gorìxo enajì nánì ³⁴ ámá go negí f̀wí enjwápi nánì xwíyífá neamearìpaxí imóninjì? Oweoi, ayí rìpi nánì wí e mimóninjì. Jìsasì Kiraiso —O nene nánì pejorìni. Apìni mé ámì ǹwíarìpìnrìmearì xano t́nì xìxenì nimónirìrì xegí wé náúmìni jweajorìni. E ǹjwearfná apaxípanìnjí nimónirìrì rìxìnjí neauriyarìnjorìni. O apaxípanìnjí nimónirìrì rìxìnjí neauriyarìjagì nánì ámá xwíyífá neamearìpaxí wo menìni. ³⁵ Kiraiso nene nánì d̀ìnjí sipì ǹwìwirì neaiinjípi wí p̀ríf rakìpaxí imóninjì? Xeanìnjí neaiimeáánarani, r̀mewá ǹneairìfnarani, ámá wí xwìraimìmf neaikìxéánarani, aiwá nánì d̀f́wí níkeamónìranénarani, ikwauyìxí nimónìranénarani, ámá wí m̀iyífo ráríáyo nene nurfkwìnrìfnarani, kirá t́nì rìrómìf neaiarìfnarani, apì ǹpìni ǹneaiimearì aiwí Kiraiso d̀ìnjí sipì ǹwìwirì neaiinjípi wí p̀ríf rakìpaxí mimóninjì. ³⁶ Nionì seararìjápì Bìkwíyo ǹrìnrìrì eánìnjí rìpi t́nì xìxenì imóninjì, “Nene Gorìxoxìniyaéne imónìnjagwi nánì iníná p̀pìkìmf neaianìro yarìgíarìni. ‘Nanjí ǹpìkianìfwá nánì r̀fa imóninjì?’ ǹiyaiwìro p̀kìarìgíápa neaiarìnjìrìni.” Nìrìnrìrì eánìnjí apì nionì seararìjápì t́nì xìxenì imóninjì. ³⁷ Apì ǹpìni neaiimearìjagì aiwí negí d̀ìnjí s̀ìxí neayìjompì d̀áni xopìrárìnjí ǹwìwiranéná m̀gí ǹwimìxìrane xopìrárìf wiarìnjwárìni. ³⁸ Nionì rìpi aga ǹpìmóninjì, “Nene ǹperìfnarani, s̀nì xwífá t́jjo ǹjwearìfnarani, anj̀nájìrani, imfórani, amìpi agwí rìná imónìnjípirani, amìpi r̀fwená imónìnjìpirani, anj̀ p̀rífyo d̀anjí enjì eánìnjí imónìnjíyìrìni, ³⁹ anj̀nájì t́jnjìmìni imónìnjípirani, d̀wánají t́jnjìmìni imónìnjípirani, aí amìpi ǹfnì Gorìxo imìxìnjíyí wí d̀ìnjí sipì o nene nánì neaiarìnjípi —Apì Ámíná Jìsasì Kiraiso neaiinjìpimì d̀áni s̀iwá neaiinjìrìni. Apì wí p̀ríf rakìpaxí menìni.” ǹpìmóninjì.

9

“Gí Judayí obaxí Jìsasomì r̀f́wí umogfá enajì nánì gí d̀ìnjí r̀fá nìxearìni.” urìnjí nánìrìni.

¹ Nionì Kiraiso t́nì ikarìnjìjónì enajì nánì agwí nionì searìmìpi nepa searìmìfni. Gorìxoyá kwíyípi neaiwìpìnjìpimì ǹxìdìrìfná d̀ìnjí ǹyákirozi “Ayí ananìrìfani? S̀pìrìfani?” ǹiyaiwìrì p̀kìnarìnjápì nionì yapí m̀seararìjagì nánì sopìnjí ǹwarìni. ² “Gí Isìrerìyí Jìsasomì r̀f́wí numero ‘Yeáyí neayimìxemeanfá nánì urowárènapìnfó, ayí omanì.’ yaiwìarìnjagífa nánì iníná nionì d̀ìnjí r̀fá nìxerì ikfìnjí nuyimìnrìrì erì nìarìni.” seararìnjìni. ³ Gorìxo Poronì s̀nì Kiraiso t́nì nawìni mikarìnjá oenrì peá ǹnìmorì emì ǹmoarìnjìpimì d̀áni nionì gí ǹrìxìfmeáyí —Ayí gí ámá gwí axírí imónìgíáyí nánì rarìnjìni. Ayí Kiraisomì d̀ìnjí wìkwíropìrì nánì arìrã wìpaxí enj̀ánáyí, “Xe peá onìmonì.” nimónìpaxìrìni. ⁴ Ayí gí Isìrerìyí nánì rarìnjìni. Gorìxo xegí piaxí menjì wimìxìnjíyìrìni. Moseso t́nì ámá d̀ìnjí meanjí e nemerìfná Gorìxoyá apákìkì inarìnjípi s̀ìjwíf wìnjagíyìrìni. Gorìxo “E ǹseaiimìfárìni.” réroarìnjípi arífá wiagíyìrìni. Nwí ikaxí Moseso eanjípi meagíyìrìni. Omì yayí wianìro nánì epaxí imónìnjípi nánì ǹjífá imónìgíáyìrìni. S̀mìmanjìyo d̀áni Gorìxo “E ǹseaiimìfárìni.” urìnjíyìrìni. ⁵ Xiáwo ìrìnjí xámì imónìgíáwa, ayí ayíyárìni. Ayíyá xiáwíyo d̀áni yeáyí neayimìxemeanfá nánì

imóniŋjo áamá imóniŋfiri. Amípi niyoni seáyi e wimóniŋjo, ayf orini. O Gorixo, anihf inina nene yayf umepaxf imóniŋjorini. "E éwanigini." nimónarini.

Áamá Gorixo fá yamixariŋfif nani urihfpi naniŋini.

⁶ Gf Judayf nápi Jisasomi ríwáf umogfá enjagi aí "Xwiyfá Gorixo ayo 'E niseaimfáriní.' urihfpi pisiŋf weáriní." rípaŋfmani. Ayf rípi naniŋini. Negf arfo Jekopoyá fwiárfawéyf nŋni omí dani nemeéaga nuro nani Isireriyf aiwi wí Gorixoyá mimóniŋjagfa nani nŋni nepa Isireriyf imónigfámani. ⁷ Ebirfamoyá fwiárfawéyf nŋni eni xfoya enjagi aí nŋni Gorixoyá niaiwŋniŋf imónigfámani. Oweoi, enjina Gorixo Ebirfamomi re urihfniŋigini, "Dixí ráríawé nepaxihf imónigfáyf segf niaiwf wami dani marfái, Aisakomi daniŋi nemeéaga upíríarini." urihfniŋigini. ⁸ Ayf rípi nani searariŋini. Gorixo niaiwf Ebirfamo emeanfif nŋni nani "Ayf niaiwf nepaxihf imónigfáyfiriŋi?" miyaiwi sa niaiwf xfo Ebirfamomi símmanjfo dani xwiyfá urihfpiŋi dani emeanfif nani "Ayf nepaxihf imónigfáyfiriŋi?" niyaiwiri rihfiri. ⁹ Ebirfamomi símmanjfo dani re urihf enjagi nani, "Xwiogwf wfomi rinaniŋf imónaná Seraí niaiwf wo rixa xriŋaná ámi bímíarini." urihf enjagi nani rariŋini. ¹⁰ "Gorixo apini enj enjagi nani searariŋini." marfái, Rebekái áamá ná woni, negf arfo Aisakoyá niaiwf ayáf agwf enaná enjipiŋi dani eni axípi síwá réniŋf neaiarini. Áamá nepa xfoya imónigfáyf áamá emeanrigfápiŋi dani imónarigfámani. ¹¹ Niaiwf ayáf Iso tniŋ Jekopo tniŋ sŋni míxiriŋf agwfo nerina sŋni nanf bi eri sípi bi eri mepa enaná Gorixo áamá xfo yarihfpiŋi nani re oyaiwipoyiniŋf, "O áamá nioniyá oimónfpoiŋiri fá niyamixáriŋináyf, wiwanihfif wigf nanf epíríarirani, sípi epíríarirani, api nani dŋif nŋmori fá yamixáriŋfmani. Sa xewanjo e emfáŋiri enjwípearagfpiŋi nani dŋif nŋmori ámayo fá yamixáriŋfiriŋi." Dŋif e oyaiwipoyiniŋf ¹² Rebekaimi re urihfniŋigini, "Xiráo xogwáomí inimi wurŋniŋfáriní." urihfniŋigini. ¹³ Bíkwiyo daniŋf re rinihfpi, "Gorixoní xogwáo Jekopo naniŋi nŋnimóniri aí xiráo Iso nani mŋnimónarini." rinihfpiŋi nioní "Gorixo xfo wimónariŋfpiŋi yárarihfiriŋi." searariŋapi tniŋ xixeniŋf riniŋf.

¹⁴ Ayinaniŋf piot raniŋrəwini? "Gorixo ámayo fá niyamixáriŋiná enjipiŋi nŋpiŋwiniŋf menjiriŋi." raniŋrəwini? Oweoi, wí e rípaŋf mimónini. ¹⁵ Ayf rípi naniŋini. Moseso Gorixomi rixihf uraná Bíkwiyo nriŋiri eániŋfpa Gorixo re urihfniŋigini, "Áamá nioní wá owianimŋiriŋiná anani wá wianimfŋni. Áamá nioní ayá urimiximŋiriŋiná anani ayá urimiximfŋni." ¹⁶ Gorixo e urihf enjagi nani ayf áamá wigf dŋif tniŋ "E oimónaneyf." yaiwiarihfagfa nani fá yamixáriŋihfif imónarigfámani. E i oimónaneyŋiro anihf miní yarihfagfa nani fá yamixáriŋihfif imónarigfámani. Sa Gorixo wá wianariŋipiŋi dani fá yamixáriŋihfif imónarigfáriní. ¹⁷ Bíkwiyo dani Moseso tŋjina Gorixo Isipiyf míxí ináyoŋni re urihf enjagi nani nene anani dŋif axípi mopaxiriŋi, "Nioní xopírírf síapiŋi dani enj eániŋf nioniyá sŋjaniŋf piaumimf iniriŋf yof nioniyá xwáf níriminiŋf yanf niwéa uri éwŋiginiŋf nioniyá dŋif tniŋ joxí míxí ináyf nimóniriŋf menjəwəoxiriŋi." ¹⁸ Gorixo e urihf enjagi nani nene re niyaiwirane niŋfá imóniŋwini, "Áamá 'Wá owianimŋini.' wimóniŋfyo wá wianariŋfiriŋi. Áamá 'Dŋif wakísf oinŋfpoiŋiri owimiximŋini.' wimóniŋfyo dŋif wakísf inipiriŋf nani wimixariŋfiriŋi." niyaiwirane niŋfá imóniŋwiniŋf.

"Gorixo nŋpiŋwiniŋf miyariniŋi." rípaŋf mimónini. urihf naniŋini.

¹⁹ Seyiné re nŋriŋfíraoi, "Joxí nearariŋfpiŋi nepa enánáyf, Gorixo pi nani áamá wigf sípi egfápiŋi nani sŋni ayaiririŋf wiarihfiriŋi? O 'Áamá xe apiŋf apiŋf oimónfpoiŋi.' yaiwiarihfpiŋi áamá go pirf urakipaxf imóniniŋf? Oweoi, wí e mimóniŋjagf naniŋf rariŋwiniŋf." E nriŋaná ²⁰ re searimfŋni, "Seyiné pi ámayíŋé nimónimáná Gorixomiŋf xixewiamf wiarihfiriŋi? 'Xwárfá síxí xwáf tniŋ imixárfá imixariŋjomiŋf' 'Niŋwaniŋf imóniŋapiŋi pi nani e nŋimifŋniŋf?' urihfniŋjoi.' ríseaimónariniŋf? ²¹ 'Xwárfá síxí imixariŋjo xwáf axí xéŋipiŋi dani xwárfá síxí wíxauŋf nŋmíxiriŋiná wíwá ayf aiwá ríá naniŋf imixiriŋf wíwá ráf síxí yiniŋfá naniŋf imixiriŋf epaxf mimóniniŋf.' ríseaimónariniŋf? searimfŋniŋf. ²² Gorixo "Áamá fwf egfápiŋi naniŋf wíkf nónihfpiŋf owiwapiyimŋiniŋf." wimóniriŋf "Pirf umamomiŋf naniŋf gf enj eániŋfpiŋf síwá owiwapiyimŋiniŋf." wimóniriŋf nerí aí áamá xwárfá síxí xwárfá ikixeniŋfniŋiriŋf ipimoáriŋfifniŋf imónigfáyo apaxf mé pirf mumamó kikiáf neriŋf sa sŋjwf nŋwíga warihfagf naniŋf áamá go xixewiamf nŋwiriŋf "Joxí nŋpiŋwiniŋf miyarihfiriŋi." urípaŋf imóniniŋf? ²³ O áamá xwárfá síxí wá wianimŋiginiŋf ipimoáriŋfifniŋf imónigfáyo —Ayf eni seáyi e xfo imóniŋfpiŋf bi imónfrixiniŋf enjina dani ipimoáriŋfifiriŋi. Ayo wá wianarína áamá nŋniŋf sŋjwf nŋwiniŋf re yaiwírrixiniŋf, "Seáyi e Gorixo imóniŋfpiŋi, ayf xegf bi imóniŋf apirfaniŋf?" yaiwírrixiniŋf winiŋfyo apaxf mé pirf mumamó kikiáf néra uŋfiriŋi. ²⁴ Áamá xwárfá síxí wá wianimŋiginiŋf ipimoáriŋfifniŋf imónigfáyf, ayf neneniriŋi. Nioniyá oimónfpoiŋiriŋf wéyo fá neaumiriŋjeneriniŋf. Gf Judayf wienení fá neaumiriŋfmaniŋf.

Émá wíyo eni fá umírínjíríní. ²⁵ Nioní “Goríxo émayí eni nioníyáyí oimóníþoyíní wéyo fá umírínjíríní.” seararínjápí eníná xwíyá fá rókiamaogá Xoseao Bíkwyío nírírí eanjí rípi tñí xixeni ríníni, “Ámá Goríxoníyá mimónígíáyí nání ‘Gí ámáríní.’ rírí ámá dñj sîxí muyípa enjáyí nání ‘Gí dñj sîxí uyínjáyíríní.’ rírí emfáríní. ²⁶ Anj nioní ‘Ámá nígyífnémani.’ urínjápí nání re ríprífáríní, ‘Niaíwí Nwíá dñj níyímínj tñjyóyáyíríní.’ ríprífáríní.” Xoseao e nírírí eanjíríní. ²⁷ Eníná wíá rókiamaogá Aisaiaoyí ríníjo Isíreríyíyá íwíárfawéyí nání níríná re rínjíríní, “Isíreríyíyá íwíárfawéyí ámá obaxí iníkí rawírawápámí enjyí ímónínjþa ímónínjagi aiwí Goríxo áríníþímí yeáyí uyímíxemeanfáríní. ²⁸ Ámíná Goríxo ‘Xwíá tíyo ñweagíáyo pírfí umamómímgíní.’ rínjírí níyárfíná sñí mé pírfí umamómínfá enjagi nání rarínjíní.” Aisaiaio e nírírí eanjíríní. ²⁹ “Goríxo xegí Judayo wá mívianþa nerínáyí, wí yeáyí uyímíxemeanjyí ímóníþaxí meníní.” oyaiwíyóníní nání Aisaiaio ámí rípi ení rínjíríní, “Ámínáo —O anjñají nñní símínj wínarígíforíní. O Isírerene negí ámá bî xe onjweáþoyíní sñjwí mñneanþa nerí sñjwíríyí, ámá anj Sodomíyí rínínjþímí ñweáyí tñní Gomorayí rínínjþímí ñweáyí tñní nñní anfá ímónagíþa nene ení ímónanírí enjwáríní.” nírírí eanjíríní.

“Judayí xenjwí xíðarígíá enjagi nání wé rónígíáyí mimónígíáríní.” urínj náníríní.

³⁰ Ayínání nene píotí raníréwíní? Sa rípi raníwíní. Émayí wí “Goríxo ámá nání ‘Gí wé rónígíáyíríní.’ níráríná ayí apímí dání rárarínjírání?” níyaiwíro “Wé rónínjwáyí” oimónaneyíníro anínj miní mepa nero aí apí tñní xixeni ímónígíawíxíní. Wé rónínj Goríxo ámá Jisasomí dñj wíkwíroarínjagí nívínírná rárarínjírí apí tñní xixeni ímónígíawíxíní. ³¹ E ímónínjagí aí Isíreríyí ñwí íkaxí rínínjþímí níxíðírnjþímí dání wé rónínj oimónaneyíníro anínj miní neróná wé rónínj ñwí íkaxí eánínjyo rínínjþí tñní xixeni mimónígíawíxíní. ³² Ayí pí nání apí tñní xixeni mimónígíawíxíní? Ayí Jisasomí dñj níwíkwírorínjþímí dání oimónaneyíníro mé wígí dñj tñní ñwí íkaxí rínínj ríþímí níxíðírane oimónaneyíníro yarínjagí nání wé rónínj apí tñní xixeni mimónígíawíxíní. Ayí Jisasomí —Judayí Jisasomí níþíkíro aí “Goríxomí xewaxomí wí þkípaxenemantí. Ayínání o Goríxomí xewaxomantí.” rarígíá enjagi nání o sñjá ámá níkiríþeaánírí ná eánarígíónínj ímónínjoríní. Omí níkiríþeaáníro nánínj eánígíawíxíní. ³³ Bíkwyío dání apí nání xixeni re níríní eáníní, “Arfá éþoyí. Goríxoní dífwí Saioníyí rínínjþímí —Apí Jerusaremíyo ríníní. Apímí ámá níkiríþeaánírí ná eáníro símírírí wírí epírfá nání sñjá wo e tñní. E nerí aí omí dñj wíkwírófíyí xío rínjírí tñní xixeni wíinná enjagi nání ayá wí epírfámaní.” Bíkwyío dání xixeni e níríní eáníní.

10

“Judayí nápí Kiraisomí dñj mívíkwírógíá enjagi nání Goríxo yeáyí uyímíxemeanjmani.” urínj náníríní.

¹ Gí níxíxímeáyíné, Goríxo gí Isíreríyo yeáyí uyímíxemeáwíníngínírí íkínínj sþí níarínjagi nání omí ríxínj anínj miní wuríyarínjíríní. ² E nerí aí ayí yeáyí mívíxíxímeáníþotí. Nioní ayí yarígíþí nání píránínj dñj fá níxírírí nání áwanj rarínjíní. Ayí Goríxomí oxíðaneyíníro símí níxeadíþéníro nero aí píránínj dñj neñwíþémáná míyarínjotí. ³ Ayí rípi nání seararínjíní. Ayí “Ámá e yarígíþímí dání Goríxo ‘Wé rónígíáyínéríní.’ urarínjírání?” níyaiwíríná xenjwí yaiwíarígíáríní. Xenjwí dñj re níyaiwíro, “Negí píránínj yarínjwápímí dání Goríxo ‘Wé rónígíáyínéríní.’ nearínfáríní.” níyaiwíro apíní níxíðíro nání Goríxomí yeáyí símánjwíyónínj mívurínþa ero “Apí neróná wé rónígíáyíné ímóníþírfáríní.” rárínjþímí mívíðíþa ero egíá enjagi nání seararínjíní. ⁴ Gí Judayí dñj re moarígíþí, “Ñwí íkaxí rínínjþímí níxíðírnjþímí dání wé rónínjwaéne ímóníwáríní.” Dñj e moarígíþímí Kiraiso pírfí wíáíkmonjíní. E enj enjagi nání omí dñj wíkwírófá gíyí gíyí nání Goríxo “Wé rónígíáyíríní.” rárínfáríní. ⁵ Moseso ámá wé rónígíá ímóníþírí nání ñwí íkaxí eánínjþímí xíðarígíáyí nání nírírí ríwamínj nearíná rénínj rínjíríní, “Ámá wé rónígíá ímóníþírí nání ñwí íkaxí eánínj rípi níþíní yarígíáyí xixeni e nerínjþímí dání dñj níyímínj tégíá ímóníþírfáríní.” ⁶ Wé rónínj ámá ñwí íkaxí eánínjþímí xíðarígíáyí dání ímónínjþí nání Moseso e rínj enjagi aiwí dñj wíkwírówápímí dání “Ámá wé rónígíáyíríní.” ráríníþene Kiraiso yeáyí neayímíxemeanfá nání ríxa níweapírí níþémáná ámí wíáþínímeanj enjagi nání Bíkwyío dání níríní eánínjþa re rarínjwáríní, “Re míyaiwínþaní, ‘Anjnamí nání gene peyaníwárání?’ míyaiwínþaní. Ayí xwíyá ‘Apímí dání Goríxo ámáyo yeáyí uyímíxemeanfáríní.’ rínínjþí arfá wíánfá nání Kiraisomí anjnamí dání gene níþeyirane níþemeámí weapanfá nání rarínjíní. ⁷ Rípi ení míyaiwínþaní, ‘Síríríkí síríwí mayí ímónínjfmí nání gene weaníwárání?’ míyaiwínþaní. Ayí Kiraisomí amí dání gene níweþínírane níþemeámí yapanfá nání rarínjíní.” ⁸ Bíkwyío xwíyá

Gorixoyápi nání pió rínini? Rípi re rínini, “Xwiyá apí ná jíamí mimónini. Anjwí e segí sámímanj tñj e imónijagí nání apí ananí xwiyá riro dñj moro epaxí imónini.” Bkwíyo e rínini. Xwiyá ámá Jisasomí dñj wíkwírófrixiníri none wáf raríjwápi nání raríjini. ⁹ Xwiyá apí, ayí rípi rínini. Ámá yé né ayá mé Jisaso nání “Ámináorini.” níriri woákíki erí “O Gorixoyá dñj tñi xwáripáyo dání wiápínimeanjíri.” niyaiwirí dñj wíkwírorí nerfínáyí, Gorixoyé yéayí seayimíxemeanfáriní. ¹⁰ Ayí rípi seararíjini, “Gorixoyá ámá wo Jisasomí dñj wíkwíroaríjagí níwinírfná ‘Wé rónijorini.’ ráriri manjyo dání woákíki yaríjagí níwinírfná yéayí uyimíxemearí yaríjínini.” seararíjini. ¹¹ Nioní seararíjapi Jisaso nání Bkwíyo dání re nírini eánijípi tñi xixeni seararíjini, “Ámá omí dñj níwíkwírorínáyí, xíto ríjipi tñi xixeni wiinfá enjagí nání ayá wí winínta meníni.” nírini eánijípi tñi xixeni raríjini. ¹² Ayí rípi nánirini. Áminá dñj nineneni wíkwíroaríjwáyo —O ámá aríra neaiwíngíniri yaríj wiarígí fá nýoni wá bí onímiápi míwianí ayá wí wianaríjorini. O ná woní enjagí nání Judayo xegí bí wiiri émáyo xegí bí wiiri yaríjmaní. ¹³ Bkwíyo re nírini eánijí rípi “Giyí giyí Ámináo yéayí oníyimíxemeaníri yaríj wífáyo yéayí uyimíxemeanfáriní.” nírini eánijípi nioní seararíjapi tñi xixeni axípi ríjijagí nání seararíjini. ¹⁴ Ámá wo gí Judayí nání re níránáyí, “Kiraisomí dñj míwíkwírófí fá enjagí nání aríge nero yéayí oneayimíxemeaníri yaríj wípiráo? O nání arfá míwígí fá yéayí enjagí nání aríge nero dñj wíkwírófí fá? Ámá wo o nání wáf muríj enjagí nání aríge nero arfá wípiráo? ¹⁵ Gorixoyá ámá wa wáf urípirfá nání muowárij enjagí nání aríge nero wáf urípiráo?” Ámá wo Poroní raríjapi pírf nírakimíniri nání e níránáyí, re urímíni, “Bkwíyo dání ‘Ámá xwiyá yayí winípxaxí imónijagí wáf urímearíjagí núrémearí fá ayí awíaxíriní.’ nírini eánijagí nání wáf urípirfá nání Gorixoyá ríxa muowáripa reñiniginí? ¹⁶ Wáf ourímépoyníri uowárfagí aí Judayí nání xwiyá yayí winípxaxípi píraníj xixeni arfá níwiro míxídfáwíxini. Wáf rókiamoogí Aisaiao Bkwíyo re nírini eanjíri, ‘Ámináoxini, none áwanj uraríjwápi giyí arfá níneairí dñj íkwíroaríjagí? Oweoi, wí e mýaríjho.’ Níriri eanjí apí nioní seararíjapi tñi xixeni imónijagí nání raríjini. ¹⁷ Ayínání nene níj fá rípi imónijwíni. Ámá xwiyá Kiraiso nání arfá níwíríjnyo dání dñj wíkwíroaríjagí. Ámá wí xwiyá apí wáf uraríjapimí dání arfá wiarígí fáriní.” urímíni. ¹⁸ Ámá wo “Xwiyá Kiraiso nání wáf raríjapi Judayí nepa arfá rí fá wífwíwíxini?” níránáyí, re urímíni, “Aga ríxa arfá wífwíwíxini. Bkwíyo dání re nírini eánini, ‘Ámá xwí fá ríri nírimíni njweagí fá yí wíj manj ríxa arfá wífwíwíxini. Ámá anj nírimíni njweagí fá yí wíj xwí fápi ríxa arfá wífwíwíxini.’ nírini eánijagí nání ‘Judayí ríxa arfá wífwíwíxini.’ raríjini.” urímíni. ¹⁹ Ámá wí “Xwiyá wáf uragí fápi nání Judayí majfá imónijagí fáriní?” níránáyí, re urímíni, “Oweoi, émá yí aí níj fá imónijánáyí, ‘Judayí níj fá mimónijagí fáriní.’ rípxaxí meníni.” urímíni. Moseso Gorixoyá nání re níwíríjnyo eanjí enjagí nání raríjini, “Judayí né Gorixoyá ámá xejwí wíyo píraníj mearíjagí síjwí nínanírfná sípi dñj wíaiwípirfáriní. Ámá seyí né ‘Majfá imónijagí fáriní.’ wíaiwiarígí fáyo píraníj mearíjagí síjwí nínanírfná wíki wónípirfáriní.” Moseso e níwíríjnyo eanjí enjagí nání raríjini. ²⁰ Judayí “Gorixoyá émáyo marfáí, neneni neamímínírfáriní.” yaiwiaríjagí fá wáf rókiamoogí Aisaiao ení xwiyá Gorixoyá nání níwíríjnyo ayá ígí fá mé neri re níwíríjnyo eanjíri, “Ámá omí ge dání winímeaníréwiníri mýaríjagí Gorixoyá ríxa síjwí nanímeagí fáriní. Ámá Gorixoyá nání yaríj míwípa egí fáyo níwaníjoni xámi píaumímí winíjínini.” Émá yí nání Aisaiao e nírini ríwamíj néari aiwí ²¹ gí Isireríyí nání Gorixoyá ríj rípi ríwamíj eanjíri, “Ayí Gorixoyá táfáminí obípoyníri aníj miní wé awí níwíaxídfáriní ná mé ámá manj níwíakiri ríwí síwí fá yiri yaríjagí fáyo wé awí wíaxídfáriní.” nírini eanjíri.

11

“Isireríyí árfí fá bimí Gorixoyá wá wianaríjapi wímeaarini.” uríj nánirini.

¹ Ayínání “Gorixoyá xegí Isireríyo ríxa aníjíní ríwí umoníriní.” rimíniréini? Oweoi, wí e rípxaxí meníni. Nioní ení Isireríyí woníriní. Ebrírámo yá íwíaríwéyí woníriní. Síyíkí Bejímano tñi imónijá woníriní. Nioní e imónijáoni aí Gorixoyá wí ríwí mímímoníj enjagí nání “ Isirerí nýoni ríxa aníjíní ríwí umoníriní.” rípxaxí meníni.” seararíjini. ² O xegí émáyo —Ayí amípi síní mimónijáná fá yiyamíximí enjagíriní. Ayo wí ríwí umonímaní. Wáf rókiamoogí Irajiao nání Bkwíyo nírini eánijípi síní majfá rimónijagí? O Gorixoyá ayo ení xíxe ríwí umówiníngíniri xegí Isireríyí nání aníjímí íkaxí núrírfná re uríjíniginí, ³ “Ámináoxini, díxí wáf rókiamoaríjagí fá wamíni

pikiro joxi nani ridiyowá epírfa nani íraf onihyí pipinamf ero éfa enagi nani joxi dñj rikwroná yoparoni nweanini. Nioni eni npiikianiro nani rixa pfa niarñoi.” urfagi ai ⁴ Gorixo pioi urihinigini? “Joxini marfa, ama nñni nioniyá imónihyí 7,000 imónini. Ayf wayá nwa xopaikgf imónihf Bfariyi rinhfipimi xómihf niyikwiroyayf numearigfayfrini.” urihinigini. ⁵ Ayinani enina e imónihfpa agwi rina eni axipi arfni wí Gorixo xegf wá wianarinhf tñi xixeni nerfna fá neayamixihf arfni wiene nweanwini. ⁶ Gorixo amayo fá nuyamixirfna xegf wá n>wianarinhf dani fá uyamixihf enagi nani “Ámaéne nanf bi yarinhagwi n>neaniri nani fá neayamixihfrini.” yaiwipaxf menini. Áma nanf yarinhagfa nani fá nuyamixiri sñwiriyf, wá wianarinhf mimóni, mimóni wá wianarinhf imónimñiri enfrini. ⁷ Ayinani pioi rixaxirini? Isireriyf wé rónihf api oimónaneyinro anihf minf yarigfapi mimónipa egfa aiwi ama Gorixo xegf dñj tñi fá uyamixihfyfni xixeni imónigfárfni. Winiyf Gorixoyá dñjyo dani wigf dñj rixa wakisf inigfárfni. ⁸ Nioni seararinhf tñi xixeni Bikwíyo dani re nrñiri eánihfpa, “Ayf dñj piránihf nímoro ‘Gorixo api neaiwapiyimñiri rfa yarini?’ miyaiwi éfrixiniri kaka sñwf anri arikwkwf arfa wiri dñj xaxá merf epri wimixihf enagi nani api e nera nifasaná agwi rina eni sni yarñoi.” Bikwíyo dani e nrñiri eánihfpa agwi rina xixeni dñj wakisf inarñoi. ⁹ Depito eni re rñfrini, “Ayf ‘N>wayiróniri nweanwini.’ niyaiwiro maiwi nweanána aiwá yaf yaniro nani ním>xiro narigfapi dñj Gorixoxiniyá tñi xe spogwñihf imóniri nrénihf imóniri éwinigini. Xe nikiripeañiri ná eánrigfárfnihf imóniri rfa meaárnarigfárfnihf imóniri éwinigini. ¹⁰ Gorixoxi yarinhf nani sñwf anopasñipri nani joxiyá dñj tñi sñwf xe sfá uyinri joxi yarinhf nani majfa nero ikárfnarigfapi xe anihf aiwá fá xwénihf n>mearkwinimf emero éfrixini.” Depito e rñhpa gf Judayf nápi xixeni api nero dñj wakisf inarñoi.

“Judayf manf wiaikigfa enagi nani Gorixo émayíne yeáyf seayimixemeearini.” urihf nánirini.

¹¹ Ayinani ama wo yarinhf re niánayf, “Judayf Jisasomi dñj m>wikwíropa nero nikiripeañiri ná neánirinhf neróna anihf axipi e imónarfwanigini egfárfni?” Yarinhf e niánayf, re urimñini, “Aga oweoi, ayf wiaikigfa enagi nani Gorixo émaye yeáyf uyimixemeearini. Judayf o émayo nanf wiarinhagi sñwf n>winiróna sipi dñj n>wiaiwi Jisasomi dñj owikwíropoyinri nani e yarini.” urimñini. ¹² Ayf manf wiaikigfa enagi nani agwi rina Gorixo ama xwfa tño nweagfa winiyo nanf ayá wí n>wiiri aiwi Judayf Gorixo fá uyamixihf nñi rixa Jisasomi dñj n>wikwírorínayf, émayo eni nanf xwapf ayá wí wiinfárfni. Judayf nikiripeañiri ná eánigfa enagi nani Gorixo émayo nanf ayá wí n>wiiri aiwi Isireri Gorixo fá uyamixihfyf nñi Jisasomi dñj n>wikwírorínayf, émayo n>wiirfna xami nanf wiinhpa mé áni seayf e imónihfpi wiinfárfni.

¹³⁻¹⁴ Agwi Romiyo nweagfa émayíne xwiyfa bi osearimñi. Gorixo émayo wáf ourinri n>worénapñoni enagi nani nioni e nerfna rñpi eni yarinhárfni. Gf ama gwf axfri imónigfayf “Gorixo émayo nanf rfa wiarini?” niyaiwiro sipi dñj waiwiarigfárfni dani wiefkiemeáimñini xfo émayo ourinri n>worénapñinhf yarinhárfni. E nerfna “Gorixo e éwinigini n>worénapñinhf seayf e imónihfpirfani?” niyaiwiri yaf tñi nera warinhárfni. ¹⁵ Ayf rñpi seararinhf, “Gorixo Isireriyf rfwf umonihfpi dani ama xwfa tño nweagfa winiyf tñi xfo nawini piyfá wfrinigfayf imónihagfa nani Isireriyf áni numimñirfna ayf rixa xwárfpáyo dani wiárfni meáfayfnihf imónihfrfárfni. ¹⁶ Bisferkfa iwamfo ním>xirfna xami bi onimiárf nixerf ‘Rñpi, ayf Gorixo nániprini.’ niyaiwiri táná nápi n>ipni Gorixoyánihf imónarinhfpa Judayf wiarfawéwa Gorixoyá imónigfa enagi nani rfwíyo imónigfayf eni axipi oyá imónihfrfárfni. Ikfa pñihf wiri ‘Gorixo nánirini.’ niyaiwiri n>trínayf, renj eni oyá imónihfpa Judayfya xiáwo irinhf Gorixoyá imónigfa enagi nani rfwíyo imónigfayf eni axipi oyá imónihfrfárfni.” seararinhf. ¹⁷ E nerf ai ewayf xwiyfa rñpi osearimñi, “Gorixo xegf Judayo rfwf numorñi ikfa oripf renñihf bi nóreari émayíne —Seyíne renj oripf ama iwfa urarigfa marfa, oripf xegfpi yaparinhfimi dánihf renj eánigfayfnerini. Seyíne Gorixo n>mearf winiyf renj eánigfe seanwírfíf enagi nani seyíne oripf pipinhfimi dani inihf nñirfna Judayfya xiáwo irinhf Gorixo nanf wiaigfárfni dani inihfñihf nñiri renj winiyf tñi piránihf renj onarigfárfni. ¹⁸ E nerf aiwi Judayo Gorixo rfwf numorfná renñihf óreanhf nani wárxayíne mimónipa époyi. Wárxane oimónaneyinrónayf, xami piránihf dñj niyaikiorerf re mórfxini, ‘Renjene pipihf nani inihf im>xarinhwamani. Pipihfyf —Ayf Judayfya xiáwo irinhfyfni. Ayf nene nani inihf im>xarinhfni.’ mórfxini.” osearimñi.

¹⁹ Éma Jisasomi dñj wikwíroarigfayíne re nránayf, “Nene neanwírfárfimñiri nani ayo óreanhfni.” nránayf, ²⁰ re searimñi, “Seyíne ananrñoi. Ayf Jisasomi dñj m>wikwíroarinhagfa nani óreanhfni. E nerf ai seyíne eni piyo dani marfa, sa dñj wikwíroarigfárfni dani óreaf seanwírfárfnihf imónigfayíne enagi nani wá mimónipa

ero wáyf ero éfríxini.” searimfini. ²¹ Gorixo “Renj íkfa bimi dani nóreari njwirárinj marfá, íkfa ná apámi dani eáninjpi xe oeáni.” miyaiwi óreanj enjagi nani émayfne eni “Xe oeáni.” miyaiwi axfpi neáóreanjini: “Wáyf éfríxini.” seararinjini. ²² Ayinani Gorixo ámayo wá niwianirfina wiri wikf tni niwirfina wiri yarinjpi nani dnj mofrixini. Jisasomi dnj miwkwfropa nerinjipimi dani nikiripeaániri náninj eánigfáyo Gorixo wikf tni niwirini aiwí émayfne wá seawianarini. Seyfne dnj wikwfoarigfápmi dani aninj wá seawianipaxf imóninjánáyf, ayf anani wá niseawiaga unfarin. E mepa nerináyf, seyfne eni seawákwiwo naniyi. ²³ Renj óreáonjnj imónigfáyf eni dnj miwikwfo ró yarigfápi ríxa emi nimoro dnj wikwfoánáyf, Gorixo wigf óreanje dani ámi njwirárinfarini. Gorixo anani ámi njwiráripaxf enjagi nani rarinjini. ²⁴ Émayfne Gorixo íkfa oripf xegfpi yaparinjnamt dani nóreari áma aiwá omnj nerfina mepa yarigfápa neri ámayánami seanjwirárinj enjagi nani xegf anami dani óreanjpi anjipaxf ámi wigf axfnamt njwiráripaxf imóninjagi nani seararinjini.

“Gorixo ámi Isireríyo yeáyf uyimíxemeanfáriní.” urinj nánirini.

²⁵ Gf níríxímeáyfne, seyfne “Nene dnj émf saimf monjwaénerini.” niyaiwiro “Gorixo xegf Judayo aninjnt emi monjrin.” yaiwipríxini xwíyfá yumfí imóninj rípi nani majfá oimónjpojnt mímimónarin. Xwíyfá yumfí imóninjpi, ayf rípirini. Éma Gorixo fá uyamíxinjyf nfní xfo tfámni bipríte nani Isireríyf nápi dnj wakísf niga uprífarini. ²⁶ E nera numána enána Gorixo Isirerí niyoni yeáyf uyimíxemeanfáriní. Nioni seararinjapi Bíkwoyo dani xwíyfá nírini eáni rípiáú sopíj níwarini, “Éf neaminífo dfwf Saiont —Dfwf Saiontyf rininjpi Judayf ayf e nani ríwíjprini. Éf neaminífo dfwf Saiont njweanjwaéneyáo nimóniri Jekopoya íwiárfawene uyíni yaríjwápi emi neawiaikimónifáriní.” nírini eáni ²⁷ ámi wí e “Gorixoní wigf fwf egfápi yokwarimf niwirfina Rípi niwimifáriní.” réoárimfíni.” nírini eáni enjpiáú niont seararinjapi tni xixenirini. ²⁸ Judayf xwíyfá yayf neainipaxf imóninjpi rfwf numoro nani Gorixoní smf tni wiarigfáyf imóninjagfa nani Gorixo émayfne nanj sealiarin. E neri aí Gorixo wigf xiáwo írinjyo fá uyamíxinj enjagi nani xfoyf dnj síxí uyinjyf imóninjoi. ²⁹ Gorixo wá niwianirfina anjpa niwirí niontya oimónjpojnt wéyo fá numíríni ámi yarápmífo míwiaríjjo enjagi nani rarinjini. ³⁰ Émayfne enina Gorixoní wiaikíagfa aiwí agwí rína Judayf xamíjyf wiaikíaríjagfa nani Gorixo seyfne ayá searimíxarini. ³¹ Judayf Gorixo émayfne ayá searimíxaríjagi niwíwírfina sípi dnj níseaiawirí ámi xfo tfámni kímimónána xamíjyo eni ayá urímíxíni nani émayfne wiaikíagfápa ayf eni axfpi nero xfomi wiaikíaríjoi. ³² Gorixo áma niyoni Judayorani, émayorani, ayá urímíxíimíginí “Áma nni gf manj niwialkíarígfáyfíni.” níraríni gwíniyj yaríjriní.

“Gorixo dnj émf saimf monjo enjagi nani yayf uméwaníginí.” urinj nánirini.

³³ Gorixo dnj émf saimf morí njífa imóniri enjpi aga seáyf e imóninjagi nani niont mñj sfñj weánipaxfíni. Nene ámaéne dnj o “E élmíginí.” niyaiwirí monjpi nani aninj mñf yaríj niga nurane aí “E rfa monj?” yaiwipaxene meníni. Nene dnj o nímorí yaríjpi nani aninj mñf “Aríge nímorí rfa yaríj?” niyaiwirane aí mfkfpi nani xixení dnj mopaxene meníni. ³⁴ Nioni seararinjapi Bíkwoyo dani re nírini eáninjpi tni xixenirini, “Ámíno dnj moaríjpi nani áma wí njífa rimóninjoi? Oweoi. Omí áma wí píraníj dnj urenjwípegfáraní? Oweoi. ³⁵ Áma gíyf wíntyf xámi wíáfpi nani xfo wíxí imóninjorini? Oweoi.” níriní eáninjpi niont seararinjapi tni xixení imónini. ³⁶ Amípi nni oyá dnj tni imóniri xegf imóninjagfa oyá dnj tni smí imóniri o nánini imóniri enjagi nani rarinjini. Nene írína omí seáyf e numéra úwaníginí. “E éwaníginí.” nimónariní.

12

“Rídiyowá Gorixo wimónaríjpi ináwaníginí.” urinj nánirini.

¹ Ayinani gf níríxímeáyfne, Gorixo wá neawianyaríjagi nani enj rírémxí bí osearimíni. Nanwí noni Gorixo nani rídiyowá yararíjagfa sewaninjyfne eni o nani rídiyowá síj síyíkwf mñnj xfo wimónaríjppíni oimónaneyínróna “Negf dnjyo oxídaneyí.” miyaiwí “Oyá dnjyoní oxídaneyí.” niyaiwiro xamíjyfne mñnj wíwírfíxini. E neróna Gorixoní yayf umeaníro nani epaxfpi tni xixení yaríjoi. ² Gorixoní míxídarígfáyf yaríjagfa axfpi mé “E éfríxini.” wimónaríjpi nani njífa imónipríni nani segf dnj xámi moagfápi xe síj bí oneaimíxínrí síjwí wíwírfíxini. Xe dnj síj bí oneaimíxínrí xfo wimónaríjpi —Apí awiaxí imóniri oyá síjwíyo dani apáni imóniri wé róníj imóniri enjpríni. Apí nani anani njífa imónipaxfíni. ³ Nioni Gorixo wá níwianiríni níjipimi dani níyífní woxíni

ripí osearimñini, “ ‘E imóniñáonirñani?’ niyaiwinirñina dixí imóniñáonirñani nani nímúrorí ‘Seáyí e imóniñáonirñani?’ miyaiwinipani. ‘E imóniñáonirñani?’ niyaiwinirñina dññí wíkwíroarigfá woxini woxini Gorixó e epaxo e epaxo oimónirí simixiñáonirñani nani dññí nímori dixí nepa imóniñáonirñani tñni xixeni ‘E imóniñáonirñani?’ yaiwinirñini.” osearimñini. ⁴ Negí wará ná wirimí dani wéraní, síkwíraní, bí bí inñiwini. Bí bí inñiwápi tñni axípiñi yariñwamani. Xixegíni yariñwáraní. ⁵ E imóniñáonirñani axípi Kiraiso tñni ikárinñiñwáene ení re imóniñiwini. Obaxene aiwi omí dññí wíkwíroarigfá woxini nani nineneni axípi wará ná bimí dani síkwí wé ayí imóniñáonirñani nimónirí ikwíroniñiwini. ⁶ Nineneni wá neawianíñáonirñani tñni xixeni nineaiirñina xixegíni e epaxí e epaxí oimónipoyiniñi neaimixiñáonirñani enagí nani xixegíni epaxí imóniñáonirñani tñni xixeni oyaneyi. Gorixó xwiya xíoyápi wá urókiamófirixiniñi neaimixánáyí, negí dññí wíkwíroarigfá woxini tñni xixeni e éwanigini. ⁷ Negí winíyo arírá wífirixiniñi neaimixánáraní, winíyo wíwapiyífirixiniñi neaimixánáraní, ⁸ ení ríremíxí wífirixiniñi neaimixánáraní, xixeni e éwanigini. Negí winíyo negí amípi nñowiyá inífirixiniñi neaimixánáyí, sípí míwí éwanigini. Negí winíyo oumenjweápoynirñi neaimixánáyí símí nixeadípenirane éwanigini. Negí winíyo wá wianífirixiniñi neaimixánáyí, kípíñí miyí yayí tñni éwanigini.

“Kiraiso tñni ikárinñigfáyíne api api nera úfirixini.” uríñí nánirñini.

⁹ Segí winíyo dññí sípí niwirñina mimóní míwíwapiyipa éfirixini. Sípí imóniñáonirñani ríwíwimñini nímamorí naní imóniñáonirñani fá xírífirixini. ¹⁰ Xexíxexirímeáyí ayá rírímíxí niniro píraníñí menarigfápa inífirixini. Negí winíyo wéyo meaneyiníro símí xeadípenífirixini. ¹¹ Ríwí síwí fá miyí níríkwiniñi éfirixini. Ámináomí nixídróna xíoyá kwíyípi e nífirixiniñi seaimixarigfápi síñwífirixiniñi wíaxídróna. ¹² Ámináomí seaimixarigfápi nani dññí ikwímoarigfápi dani dññí nífá seaimixarigfápi. Xeaníñí seaimixarigfápi xwámamí wífirixini. Inína Gorixomí rixiñí urayífirixini. ¹³ Ámá Gorixoyá imóniñáonirñani wí dífí ikeamónarigfápa niwirñina negí bí mñni wífirixini. Ámá aní dññí wí seaimixarigfápi negí aníyo nani nipemeámí úfirixini. ¹⁴ Ámá rímevá seaimixarigfápa Gorixó naní wíwiniñiñi rixiñí urífirixini. Ayo uramixarigfápi rixiñí murí naní imixarigfápi rixiñí urífirixini. ¹⁵ Ámá yayí yariñwápa niwirñina ayí tñni nawini yayí ero ñwí earigfápa niwirñina ayí tñni nawini ñwí earo éfirixini. ¹⁶ Segí winíyo nani “Wífo sípíorini. Wífo nanjorini.” miyaiwipani. Ná bíni axípiñi mófirixini. “Seáyí e imóniñáonirñani?” miyaiwinipa nero amá yunigfáyí tñni anani gwiaumí niniro eméfirixini. “Nene dññí émí saimí moñwáenerñani?” miyaiwinipa éfirixini. ¹⁷ Sípí seaimixarigfápi seyíne ení xixe sípí míwíkaripani. Ámá nñni “Api nerína xixeni rífa yariñi?” yaiwiarigfápi nani dññí nímoro éfirixini. ¹⁸ Dññí míximñini níkwímorí mepa éfirixini. Anani nepaxí enánáyí, amá nñni tñni píyífi niwirñino ñweáfirixini. ¹⁹ Gí dññí síxí seayíñáyíne, ríkíkírífo seaimixarigfápa seyíne ení “Pírí oumamoaneyi.” niyaiwiro mé Gorixó wíkwí rífa ápiáwiniñi wóniñáonirñani xe ayo wímeáwiniñiñi síñwí wíwiniñiñi. Bíkwíyo dani ripí níriniñi éániñáonirñani nani seararigfápi, “ Ríkíkírífo yariñáonirñani nani “Gorixoni pírfí oumámíñiñi.” nimónarini. Ríkíkírífo seaimixarigfápa marfá, niwaníñoni pírfí numamori ríniñi wimífirixini. Ámináomí e ríñífirixini.” Bíkwíyo dani e níriniñi éániñáonirñani nani “Sewaníñiñiñi ‘Pírí oumamoaneyi.’ niyaiwiro xixe míwípa éfirixini.” seararigfápi. ²⁰ E mepa nero Bíkwíyo dani re níriniñi éániñáonirñani éfirixini, “Joxí tñni símí tñni inarigfápi agwí wiarigfápi niwirñina aiwá mñni wiríni. Gwíni yeáyí wiarigfápi niwirñina imigí niwirí wiríni. E niwiríni wígfí sípí seaimixarigfápi nani ayá wimoríni.” Bíkwíyo dani e níriniñi éániñáonirñani éfirixini. ²¹ Ríkíkírífo seaimixarigfápa xixe sípí niwirónáyí, ayí seyíne xopírífirixiniñi seaimixarigfápi. Sewaníñiñiñi pírfí oumamoaneyiniñi nerónáyí, sewaníñiñiñi samíñiñiñi imixarigfápi. Seyíne e mepa nero naníni niwirónáyí, xopírífirixiniñi wiarigfápi. Ayináni sa apíni éfirixini.

13

“Gapímaníyo símanñiñiñiñi yeáyí wuríñiñiñi.” uríñí nánirñini.

¹ Ámá ayí ayí gapímaníyo símanñiñiñiñi yeáyí wuríñiñiñiñi. Gapímaní wí nimóniróna wígfí dññiyo dani imónarigfámaní. Gorixoyá dññiyo dani imónarigfámaní. O xe oimónipoyiniñi síñwí wíwaníñiñiñi gapímaníyo imónarigfápa enagí nani rariñini. ² Ayináni gapímaníyo amá gíyí wíakianro neríñáyí, ayí Gorixó “E oimónipoyi.” yaiwiniñiñi ení pírfí rakianro yariñoi. Ámá e éfáyí rífa meáarínanro yariñoi. ³ Ayí ripí nani seararigfápi. Gorixó gapímaní nimóniro seamenjweagfápi naní yariñáonirñani ení ófí wimíxífirixiniñi wimíxíñiñi. Sípí yariñáonirñani ení ófí wimíxífirixiniñi wimíxíñiñi. “Neamenjweagfápi nani wáyí mepa oemíni.” níseaimixarigfápi, naníni eríni. E

yarîŋagfa sîŋwî nîseanîrînáyî, yayî seamepîrîfârîni. ⁴ Seameŋweagfáyî Gorîxo seyîné nanî seaiîrîxînrî wîmîxîŋî enagî nanî seararîŋîni. E nerî aiwî seyîné sipî nerînáyî, enî óf erîfîni. Gapîmanfýî kikiîfá éwanîgînrî iwanî fá rîxîrîŋoî? Oweoî, Gorîxo sipî nera warîgîfáyî re oyaiwîpoyînrî, “O nene nanî wîkîf wónîŋagî nanî gapîmanfýî pîrî e rîfa neamamoarîŋoî?” oyaiwîpoyînrî seameŋweagfáyî sipî yarîgîfáyo pîrî umamófrîxînrî wîmîxîŋî enagî nanî seararîŋîni. ⁵ Ayînanî nene ayo sîmaŋwîyónîŋî yeáyî wurînfwanîgîni. “Pîrî mîneamamopa epîrîfa nânîni sîmaŋwîyónîŋî yeáyî wurînfwanîgîni.” marîfáî, “Nene wonî wonî negî yarîŋwápî nanî nîyawiwinîrîná ‘Ayo sîmaŋwîyónîŋî nîwurînrîná, apânî yarîŋwîni.’ yaiwianîwá nanî enî sîmaŋwîyónîŋî yeáyî wurînfwanîgîni.” ⁶ “Apânî rîfa yarîŋwîni?” yaiwianîwá nanî enî gapîmanfýo nîgwîf takîsî nanî mîni wiarîŋwárîni. Gorîxo neameŋweaîrîxînrî wîmîxîŋowa pîránîŋî neameŋweaanîro nanî anîŋî mîni yarîŋagfa nanî seararîŋîni. ⁷ Seameŋweagfá gîyo pí pí mîni wîpaxîf imónîŋîpî ananî mîni wîrîxîni. Takîsî nanî pí pí nîgwî wîpîrîfa nanî imónîgîfáyo sa ananî mîni wîrîxîni. Sîmaŋwîyónîŋî yeáyî wurînpîrîfa nanî imónîgîfáyo e wurînrîxîni. Wé ikwanîŋwîyo umepîrîfa nanî imónîgîfáyo e uméfrîxîni.

“Wîniyo dîŋîf sipî nîwirîná ŋwîf ikaxîf rîniŋîpî tîni xîxenî yarîŋoî.” urîŋîf nânîrîni.

⁸ Seyîné fîwî éfápîmî dâni “Nîgwîf neaiapetî.” searîpaxîfîné mîmónîpa éfrîxîni. Apî mîmónî “Dîŋîf sipî neaiî.” searîpaxîpîni imónîrîxîni. Pî nanî marîfáî, áma wo wîyo dîŋîf sipî nîwirîná ŋwîf ikaxîf éanîŋîpî tîni xîxenî yarîŋîf enagî nanî rarîŋîni. ⁹ Bîkwîfyo dâni ripî ripî rîniŋîfýî, “Meánîgîfáîné wî tîni fîwî mîniŋpanî. Nîwîápînrîmearî áma mîpîkîpanî. fîwî mîmearpanî. Amîpî wayá nanî sîŋwîf fîwî mîwîniŋpanî.” apî apî rîniŋîfýî tîni sekaxîf ámi bî enî rîniŋîf enánáyî, nîni nawîni nîkwîerorîná sekaxîf ná bimîni, Jîsaso “Jîwanîŋoxî nanî dîŋîf sipî inarîŋîpa áma wîyo nanî dîŋîf sipî wîrîxîni.” rîŋîpîmî ikwîkwîrîf inîŋagî nanî seararîŋîni. ¹⁰ Áma wo womî nepa dîŋîf sipî nîwirîná sipî bî wiarîŋîmanî. Ayînanî “Áma wigîf wîniyo dîŋîf sipî nîwirînáyî, ŋwîf ikaxîf rîniŋîfýî tîni xîxenî yarîŋoî.” seararîŋîni.

“Jîsaso weapînfáyi aŋwî e enagî nanî pîránîŋîf éwanîgîni.” urîŋîf nânîrîni.

¹¹ Rîpî enî osearîmîni. Agwî rîná nene ŋweanwáiná nanî seyîné nîjîfá imónîŋoî. Sfá Kiraiso nîweapîrî yeáyî neayîmîxemeanfáyi nene dîŋîf iwamóf wîkwîróaná ná jfamî imónîŋîpa sîni e mîmónîŋagî nanî sá wegîfáîné wîápînrîmearîxîná rîxa rînarîni. ¹² Sfá nîyîga nórsáná rîxa wîfá nókia warîŋîpa sfá nene xwîfá tîyo ŋweanîwá nanî imónîŋîfýî rîxa nóra warîni. Kiraiso weapînrîfa nanî aŋwî e imónîŋagî nanî áma aikîf nrîrîrî tarîgîfápa amîpî sipî árfwîyîná yarîgîfápî pîni wîarîrane áma mîxîf nanî ikînarîgîfápa amîpî nanî ikwáwîyîná yarîgîfápî fá xîrîrane oyaneyî. ¹³ Áma ikwáwîyîná pîránîŋîf yarîgîfápa neranéná papîkîf erane uyîniîf erane mepa éwanîgîni. Áma wî tîni fîwî inîrane iyî ede dâni onarîgîfápî monîpa éwanîgîni. Xeanîŋîf rînrîmerane sipî dîŋîf yaiwînrîrane mepa éwanîgîni. ¹⁴ E mepa nerane negîf Ámîná Jîsasi Kiraiso wîmónarîŋîpî aikîfînrîf nîyînrîrane fîwî nanî feapá neainarîŋîpî yanî nanî wî dîŋîf mîmopa éwanîgîni.

14

“Sérîxîméáyo xwîyîfá numearîro ‘Sipî yarîŋoî.’ murîpanî.” urîŋîf nânîrîni.

¹ Áma Jîsasomî dîŋîf nîwîkwîrorîná wigîf dîŋîf samîŋîf nîwero ududîf nîwînrî “Apî nerînáyî, Gorîxo negîf yarîŋwápî nanî yayî enrîfenîŋoî?” yaiwînarîgîfáyo seyîné ananî umîmînrîpoyî. Ayî tîni xwîyîfá xîmîxîmîf inîpîrî nanî umîmînrîpîrî nanî mîseararîŋîni. Nŋanîni nero umîmînrîpîrî nanî seararîŋîni. ² Áma Jîsasomî dîŋîf nîwîkwîrorîná wigîf dîŋîf enî neánîro wî ududîf mîwîniŋpa nero “Apî nerînáyî, Gorîxoyá sîŋwîfyo dâni ananî yarîŋwîni.” yaiwînarîgîfáyo pí pí reaxîf wînrîpî ananî narîgîfârîni. Áma Jîsasomî dîŋîf nîwîkwîrorîná wigîf dîŋîf samîŋîf wearîgîfáyo narîŋwîf mîniŋ aiwânî narîgîfârîni. ³ Áma “Pî pí reaxîf wînrîpî ananî nîpaxîrîni.” nîyawiwo narîgîfáyo áma “Narîŋwîf nînrîpaxîmanî.” nîyawiwo mînarîgîfáyo peayîf mîwîanîpa oépoyî. Áma narîŋwîf mînarîgîfáyo enî pí pí reaxîf wînrîpî ananî narîgîfáyo xwîyîfá numearîro “Nîpîkwîni mîyarîŋoî.” murîpa oépoyî. Ayo Gorîxo rîxa umîmînrîŋîf enagî nanî rarîŋîni. ⁴ Pî pí ananî narîgîfáyo xwîyîfá numearîro “Nîpîkwîni mîyarîŋoî.” urarîgîfá gîyîné áma woyá xînáiwânîŋîf mîmónîro omŋîf wîlarîgîfáyo xwîyîfá numearîranénáyî, “Apânî yarîŋwîni.” rîseaimónarîŋîf? Oweoî, xwîyîfá numearîrîná “Sipî yarîŋoî.” urîrîf numîmînrî “Ananî yarîŋoî.” urîrîf epaxo ná wonî wigîf bosîworîni. Ayî narîŋwîf nînrîfânarîni, mîniŋpa nerîfânarîni, wigîf bosîwo — O Ámîná Gorîxorîni. Oyá dîŋîf tîni xîfomî dîŋîf nîwîkwîróa upaxîf enagî nanî o ananî umîmînrîfârîni.

⁵ Ámá wí “Sfá ayi wí tñni xixeni mimónini. Gorixoyá sñwíyo dani ayá tñnyí rfa imónini?” yaiwiarigfáriní. Wí “Sfá wíyi seáyí e mimóní nñni Gorixomi yayí umeanfwa nani apáni rfa imónini?” yaiwiarigfáriní. Ámá ayf ayf “Sfá wíyi seáyí e imóninjirani? Nñni axfpi imóninjirani?” nñyiwirína “Nioni e riyaiwiarinjini?” nñyiwirí ipimónifrixini. ⁶ Ámá “Sfá ayi seáyí e imóninjirani?” nñyiwiro xfdarigfáyí Ámináo nene yaríwápi nani yayf owininiri nani e yarigfáriní. Ámá pí pí reaxf winfpi narigfáyí ení Ámináo nene yaríwápi nani yayf owininiri nani narigfáriní. Ayf anani nñiniróna wigf narigfápi nani Ámináo yayf wiarigfá enagi nani rarinjini. Ámá nanjwí minarigfáyí ení Ámináo nene yaríwápi nani yayf owininiri nani “Api minpa oyaneýi.” nñyiwiro xfdarigfáriní. Ayf ení wigf narigfápi nani Gorixomi yayf wiarigfáriní. ⁷ Ayf rípi seararinjini. Negfýí wo xfomini yayf winini nani sñj ñweapaxfmani. Xfomini yayf winini nani “Opémini.” yaiwipaxfmani. ⁸ Nene sinti sñj ñjweariná ayf Ámináo nene yaríwápi nani yayf owininiri yaríwáriní. Pí pí nerfna Ámináo yayf owininiri yaríwáriní. Níperfna ení yayf owininiri pearinjáriní. Ayínani nene níperfaraní, sinti sñj ñjwearináraní, newanijene yayf inanfwaniri mé sa Ámináo yayf wininfá nani éwanigini. ⁹ Ayf rípi nani seararinjini. Kiraiso ámá pegfáyo tñni mpé sinti sñj ñjweagfáyo tñni wigf Ámináo imónimfániri rixa níperi ámi wiápfñimeanjf enagi nani seararinjini. ¹⁰ Kiraiso ámá nñyíyá Ámináo imónimiginiri níperi wiápfñimeanjf aí dñj saminjf wegáfýné pí nani segf sérixfmeá dñj enj eáninjf tfgfáyo xwíyá numearíro “Sipi yaríño.” uraríño? Dñj enj eáninjf tfgfáýné ení pí nani segf sérixfmeá dñj saminjf wegáfáyo peayf wianaríño? Gorixó ámá nñyoní xwírxíf umenfáyi nñenení neamenfá enagi nani seararinjini. ¹¹ Bíkfwíyo dani re nñiniri eánini, “Ámináo re ríjirini, ‘Aninjf nonf ñjweañoni, niwaninjoni imóninjápmi dani seararinjini. Ámá nñni Gorixoni nani xóminjf nñyikwiróna yayf nñimero woáxfkí nñiniróna ‘Nñyoní nani Ámináoaxí, ayf joxirini.’ nñirírfáriní.’ Ámináo e ríjirini.” Bíkfwíyo dani e nñiniri eáninjagi nani “Ámá nñenení xwírxíf neamenfáriní.” seararinjini. ¹² Ayínani nene níjýá re imóninjwini. Pí pí newanijene enjwápi nani Gorixó xwírxíf neamearfna “Ayf api nani e enjwáriní. E enjwáriní.” nura wanfwáriní.

“Sérixfmeáyo óreámioapaxf imóninjfpi mñwíwápyipani.” uríñf nánirini.

¹³ Ámá nñyoní xwírxíf umenfó, ayf Gorixó enagi nani Jisasomi dñj wíkwfíronwaéne xwíyá xixe nñmearinirane “Nípikwini mñyaríño.” rñnaríwápi sinti mñinipa nerane dñj píraninjf re neýlori éwanigini, “Negf nñixfmeá sipi epárfrixiniri níkirípeañpaxf imóninjpirani, nóreámioapaxf imóninjpirani, bí mñwíwápyipa éwanigini.” Dñj e neýlori éwanigini. ¹⁴ Nioni Áminá Jisaso tñni ikárininjápmi dani níjýá nimóniri dñj re nñyiwirí nípimónini, “Pí pí ámá narigfápi nñinirfna bí piáxf weánipaxf menini.” nñyiwirí nípimónini. E nerinjf aí ámá “Api nñinirfna piáxf neánipaxfírfani?” yaiwiarigfá gíyf gíyf ayfni aiwá api paxf weánipaxf imónini. ¹⁵ Segf dñj tñni “Api anani nñipaxfíriní.” nñyiwiro nñiniróna wíwápyarigfápmi dani sérixfmeá axfpi nemána “Sipi imóninjfpi nñáonirfani?” nñyiwirí xwírfá níxénirfnyáf, “Ayo sinti dñj sipi nñwirane píraninjf umearíwini.” ríseaimónariní? Kiraiso yeáyf uyimixemeáfaniri upeinjf enagi nani sérixfmeáyo segf narigfápmi dani xwírfá mñwíkwíxepani. ¹⁶ Ayínani segf “Anani nñipaxfíriní.” nñyiwirí narigfápmi sérixfmeá wí nñseaxfídro axfpi neríjfpimi dani piáxf níweánirfnyáf, ámá wí segf yarigfápi nani “Ayf sipi imóninjfpi yaríño.” rípfírxiniri api e mepani. ¹⁷ Ayf rípi nani seararinjini. Gorixó, xwíoxfyo páwianfwáomí ínimí níwurfniranéna ayf xwíyá iníjg tñni aiwá tñni nani “Api nñpaxfíriní. Api mñnípaxfíriní.” ranfwa nani ínimí wurfnaríwámani. Ayf wé róninjf imóninjfpi xfdírfane ámá tñni píyá wfírinirane kwíyf Gorixoyápmi dani dñj nífá neainiri yanfwa nani ínimí wurfnaríwáriní. ¹⁸ Ámá e nero Kiraisomí xfdarigfá gíyf gíyf Gorixó “Ayf apáni yaríño.” yaiwiri ámá “Ayf mñmíwíaró xixeni yaríño.” ríro yarigfáyo enagi nani rarinjini. ¹⁹ Ayínani “Nene yaríwápmi dani ámá nñwáýiróniro ñjwearo wigf dñj wíkwíroarigfápi yóf imóniro epaxf imóninjfpini oyaneýi.” nñyiwiro xáiwf fá xírfírxini. ²⁰ Aiwá segfýf wí “Nwfáriní.” yaiwiarigfápi nñiniríjfpimí dani Gorixó emíniri yaríjfpí mñpíneamóninjf oyaneýi. Pí pí ámá narigfápi Gorixoyá sñwíyo dani anani nñpaxf imóninjagi aí ámá bí nñniri wíyo óreámioaniri wimixána ayf sipi yarini. ²¹ Nanjwí nñiniránaraní, iníjg wainf nñiniránaraní, pí pí nerfna apimi dani segf sérixfmeá óreámioapaxf imóninjfpi mepa nerónáyf, ayf nanf yaríño. ²² Seyfne woxini woxini Gorixó sñjwí raníje dani “Iníjg wainf tñni nanjwí tñni nani emfápi nani e ipi riyaiwini?” nñyiwiro ipimónifrixini. Ámá iníjg wainf tñni nanjwí tñni nani dñj

nîyalkirómáná “E nerfna ayf ananîrîni.” yaiwinarîgîfâpîni xîdarîgîfâyî wigî dîñîpî “Nioni sipîni yarîñîni.” mîyawiwinîpa yarîñagîfa nânî yayî winarîñîrîni. ²³ E nerî aiwî amá wigî dîñî tîni “Nioni apî nîniîrîná Gorîxoyá sîñwîyo dâni nîpîkwîni mimónîñâná rfa narîñîni?” yaiwinarîgîfâpî nîwiaikîniîrî nerfnaýî, wigî dîñîyo dâni “Sîpî rfa yarîñîni?” yaiwinarîgîfâri. Ayf “E nerfna apânîrîni.” yaiwinarîgîfâpî tîni xîxenî mé nîwiaikîniîrî nânî wigî dîñîpîmî dâni “Nioni sipîni yarîñîni.” yaiwinarîgîfa enjagî nânî rarîñîni. “Gorîxoyá sîñwîyo dâni ayf e ananî epaxenerîni.” mîyawiwinî enjîpî arfki nerfnaýî, ayf íwî yarîñojî.

15

“Negî neaimónarîñîpîmîni mîxîdîniîf wîniýîf wimónarîñîpîmî enî xîdîwanîgîni.” urîñîf nânîrîni.

¹ Nene Jîsasomî dîñîf nîwîkwîrîroranéná dîñîf enjî eánîñîf tîñwaéne negî neaimónarîñîpî nânîni mîxîdîniîf re yaiwiwanîgîni, “Amá Jîsasomî dîñîf nîwîkwîrîro aî wigî dîñîf samîñîf wegîfâyî amîpî Gorîxoyá sîñwîyo dâni ananî epaxî imónîñîpî nânî uduðî nero ‘Nepa e epaxîmanî.’ nîyawiwo xîdarîgîfâyîrîfani?” nîwîawimáná nîyunîrane éwanîgîni. ² E neranéná nene dîñîf samîñîf wegîfâyîo nanjî wîiarîñwápîmî dâni sîkîkî oomîxaneyîniîrî wigî yayî winîpaxî imónîñîpîmî xîdîwanîgîni. ³ Ayf rîpî nânî seararîñîni. Kiraiso aî xegîf wimónarîñîpîmîni mîxîdîniîf xîfo Gorîxomî urîñîpî nânî Bîkwîyo re nîrîniîrî eánîñîpa, “Amá joxî ikayîfwî rîmeararîgîfâpî ayf nioni enî nîrîfâri.” Bîkwîyo dâni apî nîrîniîrî eánîñîpa Gorîxo wimónarîñîpîmîni xîdîñîf enjagî nânî re seararîñîni, “Negî neaimónarîñîpîmî mîxîdîniîf dîñîf samîñîf wegîfâyîf wimónarîñîpîmî xîdîwanîgîni.” seararîñîni. ⁴ Xwîyîfá enjîná Bîkwîyo nîrîrî eagîfá gîyîf gîyîf nene íá nîroranéná éwapînfwanîgîniîrî eagîfâri. Íá nîroranéná anîñîf minîf xîdîpaxî imónîrane dîñîf sîxî inîrane enjwápîmî dâni dîñîf Gorîxo neainîfâpî nânî ikwîmófrîxîniîrî eagîfâri. ⁵ “Gorîxo —O amá dîñîf sîxî íniro xîfomî anîñîf minîf xîdîro epîrî nânî ananî wimîxarîñorîni. O seyîné ‘Kiraisî Jîsaso enjîpa nerane oxîdîaneyî.’ nîyawiwîroná dîñîf axîpîniîrî xîrîro nawîni nimónîmáná píranîñîf îjwearo éfrîxîniîrî seaimîxîfwîniîgîni.” nimónarîni. ⁶ “Seyîné dîñîf axîpîniîrî tîgîfâyîné nimónîro éniî manjî ná bâmî dâniñîñîf nîrîro omî —O negî Ámîná Jîsasi Kiraisomî xanorîni. Omî seáyi e uméfrîxîniîrî e seaimîxîfwîniîgîni.” seararîñîni.

“Kiraiso Émáyo enî yeáyîf uyimîxemeáîmîgîni.” yaiwîñîpî tîni xîxenî e enjîrîni.” urîñîf nânîrîni.

⁷ Ayînáni Kiraisomî dîñîf wîkwîroarîñwaéne yarîñwápîmî dâni amá Gorîxomî seáyi e umepîrîfa nânî “Kiraiso neaimîniñîpîa negî wîniyo enî oumîniînaneyî.” nîyawiwane xîxe mimîniîfwanîgîni. ⁸ Nioni seararîñâpî, ayf rîpîrîni. Kiraiso “Gorîxo dîñîf îjwîrârîpaxî imónîñorîfani?” yaiwinîrane “Arîfowamî Gorîxo wigîf sîmîmanjîyo dâni ‘Nîseaimîfâri.’ réroarîñîpî xîxenî neaiîñîfâri?” yaiwinîrane yanîfwá nânî xîfo iyîf sîmîf sfó wákwinîñwaéneyá inókîniñîf nimónîrî arîrá neaiñîrîni. ⁹ Judayene arîrá neaiñîni marfâî, émáyi enî Gorîxo wá nîwianîrî wîñîf enjagî nânî xîfomî yayîf uméfrîxîniîrî ayo enî Kiraiso arîrá wîñîrîni. Émáyi nânî nioni seararîñâpî Bîkwîyo nîrîniîrî eánîñîf tîyîf tîni xîxenî imónîñagî nânî seararîñîni. Wî e ayf re nîrîniîrî eánîni, “Ayînáni amá émáyi arfá egîfe dâni Gorîxoxî nânî woákîkîf wîrî dîxîf yoîf nîrîrîná soñîyo dâni rîrî emfâri.” nîrîniîrî eánîni. ¹⁰ Ámî wî e enî re nîrîniîrî eánîni, “Émáyi né Gorîxo xegîf Judayîf tîni yayî éfrîxîni.” nîrîniîrî eánîni. ¹¹ Ámî wî e enî re nîrîniîrî eánîni, “Émáyi né nîyînéni Ámînáomî yayîf uméfrîxîni. Amá nîmîniîrî îjweagîfâyîf nîni yayîf uméfrîxîni.” nîrîniîrî eánîni. ¹² Ámî wîfá rókiamoagîf Aîsaiáo nîrîrî eanîpîmî enî re nîrîniîrî eánîni, “Xîáwo Jesioyá piaxîyo dâni wo nîwiarorîná mîxîf ináyi nimónîrî émáyo umenjewanîfâri. Émáyi dîñîf ‘Píranîñîf neaiîno, ayf orfani?’ nîyawiwo wikwîmopîrîfâri.” nîrîniîrî eánîñagî nânî seararîñîni. ¹³ “Gorîxo —O amá dîñîf ‘O nanjî e neaiînfâri?’ nîyawiwo wikwîmoarîgîfâpî nânî wimîxarîñorîni. O seyîné xîfomî dîñîf nîwîkwîrîrorîná dîñîf nîfá seainîrî nîwayîróniro îjwearo epîrîfa nânî xwapîf ayá wî seaiîwîniîgîni.” nimónarîni. Seyîné enjî eánîñîf oyá kwîyîpî enjî sîxîf seaeámîxîñîpîmî dâni “Gorîxo e neaiînfâri?” nîyawiwo dîñîf nîwîkwîmórîná ayá wî wikwîmófrîxîniîrî “Gorîxo apî seaiîwîniîgîni.” nimónarîni.

Poró xîfo émáyo wáf urîmîéñîf nânî yayîf wîniñîf nânîrîni.

¹⁴ Gî nîrîxîmeáyi né, nioni enî seyîné nânî dîñîf re nîseaiawîrî nîpîmónîni, “Ayf wigîf wîniyo nanjî wîipaxî imónîñîpî nânî nîjîfá imónîro wîwîniîrî xîxe éwapîniîpaxî imónîro egîfâyîf enjagî nânî wîniyo nanjî imónîñîpî onîmiápî bî mîwîiî xwapîf ayá wî nîwîia warîgîfâri.” nîseaiawîrî nîpîmónîni. ¹⁵ E nîsearîrî aî seyîné xwîyîfá bî bî dîñîf seaimómî nânî payîf rîna neáa nurîfá ayá igîgîf mé nîrîrî eáârîni. Ayf rîpî nânîrîni. Gorîxo

wá nîñwianîrî ¹⁶ Kiraisî Jisaso nâni émáyo wáf urîwîngîñîrî nîrîpeañîrîni. Émáyo xegî kwíyîf ámá xfoyá wimîxarîñîpîmî dâni aiwá peaxî tîñîñî Gorîxo wimónarîñîpîñîñî oimónîpoyîñîrî nionî ámá apaxîpá nimónîrî yarîgîfânîñî nerîfná xwíyîfá Gorîxo tîfámîñî imónîñî yayî neainîpaxîf imónîñîpî wáf urarîñîrîni. ¹⁷ Ayîñânî Kiraisî Jisaso tîñî ikârîñîñîñî enâgî nâni Gorîxomî nuxîdîrîfná yarîñîpî nâni mîxî meakîñîñîpaxîrîni. ¹⁸⁻¹⁹ Nionî seâyî e nikârîñîrî amîpî wî nâni mîrî sa Kiraiso nionî yarîñîpîmî dâni enâpî nânîñî orîmîñî. Nionî émáyo tîñîñîmîñî wáf urîrî Gorîxoyá kwíyîfî enî nîmîxîñîpîmî dâni emîmîf tîñî ayá rîwamónîpaxîf imónîñîpî tîñî wîwopîyîrî yarîfná ayî arîfá nîñîro nânî Jisasomî dîñî wîkwîfrogîfîrîni. Ayîñânî iwamîfó Jerusalemî dâni nêra nemêísaná Iririkamî pîropenîsfî tîñî e nânî amî amî nemerîfná xwíyîfá Kiraiso nânî yayî neainîpaxîfî pîñîmîñî fâ mearîñîñîñî. ²⁰ Apî e nerîfná “Kiraiso nânî nijîfá imónîgîfámî ourîmemîñî.” mîñîmónîf “Majîfá imónîgîfámî ourîmemîñî.” nîyawiwrî e enârîñî. “Ámá wo sfîñá anîf nânî xamî tîwawîronîfyo omîrîmîñî.” mîñîmónîñîf enâgîf nânî e enârîñî. ²¹ “Majîfá imónîgîfámî ourîmemîñî.” nîñîmónîrî enâpî Bîkwîyîo re nîrîñîrî eánîñîpî tîñî xîxenî imónîñî, “Ámá o nânî sîñî murêeánîñîfîfî sfîwîf wîñîpîrîfîrîñî. O nânî xwíyîfá arîfá mîwîgîfáyo nijîfá imónîpîrîfîrîñî.” E nîrîñîrî eánîñîpî tîñî nionî enâpî tîñî xîxenî imónîñî.

“Sîpenî nânî nurîfná Romîyo imanî seamúrómîfîrîñî.” urîñîf nânîrîñî.

²² Ayîñânî seýîné tîfámîñî obîmîñîrî xwapîf ayá wî nîñîmónîrîf aî e enâpî áxeñwarîf nîñîga warîñîgîf nânî wî nîbîpaxîf nimónîñîfmanî. ²³ E nerî aî nionî tîfá rîmîñî wî e sîñî urîmepaxîf nimónîpá erî xwiogwîf obaxîf nîmúroarîfná enî amî amî “Romîyîf tîfámîñî úmîgîñî.” nimónayîrî enîf enâgîf nânî ²⁴ nionî “Sîpenî pîropenîsfîyo nânî nurîfná seýîné enî sfîñwîf nîseaga seamúrómîgîñî.” nimónarîñî. “Seýîné tîñî xwíyîfá nîseañwaxa seamúroarîfná gîf dîñîf bî yayîf onîñîñîrîf óf e nânî aiwá bî niapowarîfîrîxîñî.” nimónarîñî. ²⁵ “E éimîgîñî.” nîñîmónîrîf aî anîgîwîf ámá Gorîxoyá imónîgîfá Jerusalemî ñweagîfáyo arîrâ wimîñîrî e nânî warîñîñî. ²⁶ Ámá Gorîxoyá imónîgîfá Masedonia pîropenîsfîyo tîñî Gîrikî pîropenîsfîyo tîñî ñweagîfáyo, ayîf ámá Gorîxoyá Jerusalemîyo ñweagîfá dîwîf ikeamónarîgîfáyo arîrâ wîwanîgîñîrî raúroarîñîgîfá enâgîf nânî nionî ñîgwîf apî nîmeámî e nânî warîñîñî. ²⁷ Wiwanîñîyîf wîgîf dîñîf tîñî yayîf nero “E éwanîgîñî.” rîñîgîfawîxîñî. E nerî aî “Émáyof ayo arîrâ mîwîpaxîf imónîgîfáyo rîñî. rîseaimónarîñî? Oweoî, Judayîf Jisasomî dîñîf wîkwîfrogîfáyo dâni émáyo xwíyîfá yayî neainarîñîpîf arîfá nîwîro dîñîf nîwîkwîfrorîfná kwíyîf tîgîfáyo nimónîro nânî wîwanîñîyîf enî ayo wîgîf amîpî bî tîñî arîrâ wîpaxîf enâgîf nânî rarîñîñî. ²⁸ Ayîñânî wîgîf raúroarîñîgîfáyo nîmeáa nurî mîñî nîwîrî: “E nîrêmorîfná éimîgîñî.” nimónarîñîpîf nîpîñî nîyárîmonî Sîpenî pîropenîsfîyo nânî nurîfná seýîné tîñîmanî seamúrómîfîrîñî. ²⁹ Nionî re nîyawiwrî nijîfá imónîñîñî, “Seýîné tîñîmîñî nîbîrî seaimêáfná Kiraiso nanîf nîneaiirîfná bî onîmîápî mîneaiinîf ayá wî neaiinîfîrîñî.” nîyawiwrî nijîfá imónîñîñî.

³⁰ Gîf nîrîxîfmeáyofné, anîgîwîf enîf rîrêmîxîf bî rîpîf oseaimîñî. Seýîné negîf Ámîñá Jisaso Kiraiso nânî dîñîf moro negîf nîrîxîfmeá nânî dîñîf sfîpî wianîfwá nânî kwíyîfîpîmî dâni imónîñîwápî nânî dîñîf moro nero Poronî tîñî nawîñî gwîf nîmónîro nionî nânî anîñîf mîñîf Gorîxomî rîxîñîf nurîyîfîrîxîñî. ³¹⁻³² Nionî Gorîxo nîwimónîñîpîmî dâni seýîné tîfámîñî yayîf tîñî nîbîrî seýîné tîñî xwíyîfá nîñwearîñîpîmî dâni dîñîf sfîxîf íñîmîfá nânî rîxîñîf re nurîyîfîrîxîñî, “Judia pîropenîsfîyo ñweagîfá xwíyîfá yayîf neainarîñîpîf arîfá mîwî wîaîkîarîgîfáyo omîf wîfápîmî dâni éf umîneî.” nurîyîfîrîxîñî. Nionî Jerusalemî nîrêmorîfná enîf ámá Gorîxoyá e ñweagîfáyo arîrâ nionî wimîfápîf nânî yayîf wîñîwîngîñîrîf Gorîxomî rîxîñîf nurîyîfîrîxîñî.

³³ Gorîxo —O ananîf ámá nîwawîrîñîro ñweapîrîf nânî wimîxarîñîroñî. O seýîné dîñîf seakîkayowîñîgîñî. “Apî e éwîñîgîñî.” nimónarîñî.

16

Yayîf Poro wîowarîñîpîf nânîrîñî.

¹ Nionî negîf nîrîxîfmeáî Pibîyîf rîñîñî —Í Jisasoyá sfîyîkîf imónîgîfá Segîria ñweagîfáyo sanîf wurîñarorîñîf wîrîñî. “Í apîxîf awîaxîf wîrîñî.” seararîñîñî. ² Í seýîné tîfámîñî nîbîrîfná seýîné “Í enî Ámîñáo tîñî ikârîñîñîf wîrîfîñî?” nîyawiwo umîmîñîfîrîxîñî. E nerîfná úrapî mîwîf ámá Gorîxoyá imónîgîfá wîgîf wîñîyo umîmîñîpaxîf imónîñîpá axîfá numîmîñîro pí pí nânî ikeamónîfagîf nîwîñîróná arîrâ wîrîfîxîñî. Ayîf rîpîf nânîrîñî. Í ámá ayá wîyo arîrâ wîrîf nionî enî arîrâ nîrî yarîñîf enâgîf nânî rarîñîñî.

³ Pîrîsîraîmî tîñî xiagwo Akwîraomî tîñî “Poro yayîf eaiwárêñîpîñî.” urîfpoýî. Ayaú nionî Kiraisî Jisasomî nîxîdîrîf yarîñîpîf nânî gwîf nîmónîgîfáyo rîñî. ⁴ Nionî éf nîñîmîñîrî nânî yoýf mayîf nimónîrîf egîfáyo enâgîf nânî Gorîxomîf yayîf wîarîñîrîñî. Nionîñîf marîfáî,

émá Jisasoyá siyikí imónigfá nîmîni ñweagfáy enî ayaú nánî yayí wiarígfárîni. ⁵ Jisasoyá siyikí imónigfá xfomî yayí wianîro nánî anjî ayaúyáiwámî awí eánarígfáyo enî “Poro yayí seaiwárenapîñoi.” urfopyi.

Epinitasomî — O gí dînjî sixí uyinjáorîni. Esia pîropenîsîyo áamá nîni sínî enáná xámî Kiraisomî dînjî wîkwíronjo, ayí orîni. Omî enî “Poro yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

⁶ Mariaimî — Í seyñé arîrá oseaimîni anînjî miní enjîrîni. Ímî enî “Yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

⁷ Adîronikasomî tîni Juniasomî tîni awaúmi enî “Yayí eaiwárenapîñoi.” urfopyi. Awaú nionî tîni axígwíonerîni. Awaú nionî tîni nawîni gwí anjîyo ñweanwáwaurîni. Nionî sínî Kiraisomî dînjî mîwîkwíronjáná awaú xámî o tîni ikárinígfáiwá imónigfáirîni. Wá wûrimeiarígfá seáyî e imónigfáyí waurîni.

⁸ Abîrietasomî — O Ámînáoyá wo nionî dînjî sixí uyinjáorîni. Omî enî “Yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

⁹ Ebanomî — O Kiraisomî nîxídrîri yarîñwápi nánî gwí nîmónînjíyí worîni. Omî tîni gí dînjî sixí uyinjá, Sitekisomî tîni awaúmi enî “Yayí Eaiwárenapîñoi.” urfopyi.

¹⁰ Aperisomî — O Kiraisomî nîxídrîrná mîmîwiáro píranînjî xídarînjagî wînarîñwá worîni. Omî enî “Yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

Arisítoburasoyá anjîwámî wearígfáyo enî “Yayí seaiwárenapîñoi.” urfopyi.

¹¹ Yegí axowawi Xerodionomî enî “Yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

Nasisasoyá imónigfáyo — Ayí Ámînáoyá wí imónigfáyítrîni. Ayo enî “Yayí seaiwárenapîñoi.” urfopyi.

¹² Tîraipinaimî tîni Tîraiposaimî tîni — Ípaú Ámînáomî nîxídrîrná áamá wí enî oxídfíyîni ríwí nîrîkwîni anînjî miní yarígfáipaurîni. Ípaúmi enî “Yayí eaiwárenapîñoi.” urfopyi.

Gí dînjî sixí uyinjá, Pesisomî — O Ámînáomî nîxídrîrná wîniyí enî dînjî owíkwírfíyîni anînjî miní yarîñorîni. Omî “Yayí siowárenapîñoi.” urfopyi.

¹³ Rupasomî — O Ámînáomî nîxídrîrná mowífá xídarîñomanî. Omî “Yayí siowárenapîñoi.” nurîroná xínáimî — Í omî xínáí gí inókinînjî imónîñîrîni. Ímî enî e urfopyi.

¹⁴ Asigîritasomî tîni Pîrignonomî tîni Xemisomî tîni Patîrobasomî tîni Xemasomî tîni negí nîrîxímeá awa tîni ñweagfáyo enî “Yayí seaiwárenapîñoi.” urfopyi.

¹⁵ Pîrorogasomî tîni xiepi Juriaimî tîni Neriasomî tîni xínapimî tîni Oribasomî tîni áamá Gorîxoyá imónigfá ayí tîni ñweagfáyo enî “Yayí seaiwárenapîñoi.” urfopyi.

¹⁶ Jisasoyá siyikí imónigfáyíne yayí nînróná yayí óf eánenfírxîni. Jisasoyá siyikí imónigfá ñweagfá apî apî nîpîni yayí seaiwárenapîñoi.

“Ámá xepixepá orónaneyîniro seaiwapiyarígfáyí síñwí wînaxídrîxîni.” urînjî nánîrîni.

¹⁷ Gí nîrîxímeáyíne, enjî rîrîmîxí bî rîpi oseaimîni. Seyñé áamá mîxí orînfíyîni seaiwárenapîñoi oreámioapîni seaiwapiyiro yarígfáyo — Ayí none seaiwapiñwápi nîwiaikiro xegí bî seaiwapiyanîro yarígfáyîrîni. Ayo síñwí wînaxídfíyîni. Síñwí nîwînaxídrîrná ayí tîni gwiaumí minîpa épyi. ¹⁸ Ayí rîpi nánî seararîñîni. Ámá e yarígfáyí nepa Ámîná Kiraisoyá xínáiwánînjî nîmónîro omînjî wîiarígfáyímanî. Reaxí wînarîñîpi nánîni dînjî nîmoro yarígfáyîrîni. Ayí díyîmáni ikaxí nurîro weyí weamarígfápi mî dání áamá maíwí “E neaiwapiyanîro rîa yarîño?” mîyáwí egfáyo yapí wîwapiyarígfárîni. ¹⁹ “Romî ñweáyí xwíyífá yayí neainarîñîpi ríwí mumó píranînjî xídarîñoi.” rîniñîpi anjî nîmîni yaní iwénîmenjî enjagî nánî nionî seyñé nánî yayí nînarîni. E nerî aí áamá nionî seararîñá yapí seaiwapiyipîrxîniro seyñé nánî imónînjî nánî dînjî émí saímí moro sípi imónînjîpi nánî mají ero oimóníyîniro nîmónarînjagî nánî rarîñîni. ²⁰ Nionî seararîñápi seyñé xîxenî nerífnáyí, Gorîxo — O ananî áamá nîwayîronîro ñweapírfá nánî wîmîxarîñorîni. O sínî mé obomî xopîrárí nîwîmána seyñéyá suyîmanjîyo wárinfárîni.

“Ámîná Jisaso wá seawianfîwîngîni.” nîmónarîni.

“Ámá tíyí yayí seaiwárenapáoi.” urînjî nánîrîni.

²¹ Timotio — O Kiraisomî nîxídrîri yarîñápi nánî gwí nîmónînjí worîni. O yayí seaiwárenapîñoi. Nionî tîni axígwíowa, Rusiaso tîni Jesono tîni Sosipatao tîni enî yayí seaiwárenapáoi. ²² Tetiasomî — Nionî Poro áwanjî nîrarîrná payí rîna eaarîñáonîrîni. Nionî enî Ámînáoyáyíne yayí seaiwárenapîni. ²³ Gaiaso — O Poronî xegí anjîyo ñweanáná píranînjî nîmearîñorîni. Jisasoyá siyikí imónigfá anjî rîpimî ñweagfáyí xegí anjîyo awí eánîpîrî nánî umîmînarîñorîni. O enî yayí seaiwárenapîñoi. Erasitaso — O anjî rîpimî

dánf gapimaníyíyá nígwí meṅweaṅoríni. O t́nì xogwáo Kwotaso t́nì awaú enì yayf seaiwárenapíí. ²⁴ [Ámíná Jisasi Kiraiso seyíné níyínénì wá seawianfwinígini. “E imónfwinígini.” nimónarínì.]

“Gorixomi seáyimi uméwanígini.” uríñf́náníni.

²⁵⁻²⁶ Seyíné xwíyíyá yayf neainaríñpí —Xwíyíyá apí Jisasi Kiraiso nánì nionì wáf uraríñpí t́nì xixeníni. Apí eṅíná dánì ínìmi yumí imóníñpírini. Ínìmi yumí nimóga bagí aiwí agwí riná ríxa wíá wókímíxiníñpírini. Émá nímínì ñweagfáyf wí aríá níwiro d́ñf owíkwírópoyíní; Gorixo —O aníñf nonf ṅweaṅorínì. O eṅíná dánì “E imónfwinígini.” ráriñpá wíá rókiamoagfáwa eagfápí wáf urímearíñwápimi dánì émá nímínì ñweagfáyf t́ñf e ríxa síñáni áwanf rínáriniñpírini. Xwíyíyá apí xaiwí f́á oxírópoyíní seaimíxípaxo, ayf Gorixorínì. ²⁷ D́ñf émi saimí morí ṅwíá imóníni eṅo, ayf oníni. Omí Jisasi Kiraiso neaiñpí nánì d́ñf nímoríñpimi dánì yayf seáyí émi oumeaneyí. “E éwanígini.” nimónarínì.

Payí Poro Koriniyo ñweáyí nání xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí aní yoí Koriniyo ñweagíáyí nání Poro xámi nirií eañnarini. Aní apí Grikíyí piropenisiyo xwé bi imóniñpíriini. Poro émáyí aníyo wáf nurimeríná aní apimi eni nrémori (Wáf wurimeiarigfá 18:1-17) xwiogwí wo niñweari nuréwapiyiri ámi wo siní enjáná áwini e dání wi e nání nuri niñwearíná arfá re wiñnigini, “Jisasoyá siyikí imónigfá Koriniyo ñweáyí npiikwini miyarinoi.” rinarinogfa arfá niwirí payí ayí Poromí yarini owianeyinro neari wiowarinipi eni nimeari nání payí rina neari wiowarinigini. Ayí Jisasomi dññ niwikwíro aiwí siní niaíwí pfofia yapi imóniro fwi siní Jisasomi dññ niwikwíropera nerfina egfápi fá xiriyo yariniogfápi nání miñ nurií eañnigini. Xfomi yarini payí nearinipimi dání wigfápi nání eni áwaní nurií eañnigini.

1 Poroni —Nioni Gorixo xegí niwimóninipimi dání gí iwí Jisasi Kiraisoyá wáf wurimeiarini wo imóniwinigini wéyo fá numrinonini. Nioni negí nríxiámeáo, Soteniso tñi nawini niñwearíná ²siyikí Jisasoyá imónigfá aní Koriniyo ñweagíáyí nání —Seyfne Kiraisi Jisaso tñi nawini ikárinigfáyíne enogí nání siyikwí miní imónirixinri searípeañiyínerini. Seyfne áma aní nini gimi gimi ñweagfá negí Áminá Jisasi Kiraisomi —O Áminá ayí tñi nene tñi nání nawini imóniñorini. Omi yafí wiarigfáyí nini tñi nawini xewaninoyá imónirixinri wéyo fá seumrinifyínerini. Seyfne nání payí rina neari mónaparinini. ³ “Negí ápo Gorixo tñi Áminá Jisasi Kiraiso tñi awaú wá seawianri seyfne niwayirónro ñweapíri nání seañri éisixini.” nimónarini.

“Gorixo seaiparinipi nání yafí wiarinini.” urini nánirini.

⁴ Seyfne Kiraisi Jisaso tñi ikárinigfáyíne enogí nání Gorixomi nuriíná xfo wá niñseawianriná nañ seaiminipi nání dññ nímori ininá seyfne nání yafí wiarinini. ⁵ Ayí rípi nání rarinini. Kiraiso tñi ikárinigfáyíne Gorixo wá niñseawianri nañ imónini bi bi niñseaiminriná réwapinipaxí imóniro niñfá imónipaxí imóniro epírfá nání bi onmiápi sixí niñseaimimó nipiini ayá wí seamimoinini. ⁶ Xwiyfá Kiraiso nání yaní seaiparinwápi xwiogíyo síkíknini seomixininogí nání ⁷ negí Áminá Jisasi Kiraiso ámi xwíá tfoyo nání niñweapíri piaumimí iníwinigini xwafí naniñ niñwearóná e e epaxí imónirixinri xegí kwíyípimi dání sixí seamimoinipi nání díf wí miñeamóninoi. ⁸ Jisasi Kiraiso sfá xfo áma niyoní mí ómómiximí enfáyí nání síkíki niñseamíxa nunfá enogí nání xwiyfá niñseaxekwímpaxíyíne imónipírfarinini. ⁹ Gorixo —O seyfne xegí xewaxo, negí Áminá Jisasi Kiraiso tñi nawini gwiaumí inigfáyíne oimónipoyinri wéyo fá seumrininini. O anani áma ikwiárinipaxí imónino enogí nání “O xixeni e neañinifanini?” yaiwipaxinini.

“Jisasoyá siyikí imónigfáyíne yaní mepayónipani.” urini nánirini.

¹⁰ Gí nríxiámeáyíne, gí dññ tñi marfái, negí Áminá Jisasi Kiraiso e wiwapíyíwinigini nriípeañipimi dání ení nrémixí bi oseaimini. Seyfne niñfneñi xwiyfá axípi riro píranini niñxinri ñweapíri nání xixegini yaní mepayónipa ero dññ axípi moro dññ aga ná biní fá xiriyo nero ñweárfixinini. ¹¹ Gí nríxiámeáyíne, áma Krowioyá wí niñro seyfne nání niñrinóná “Ayí miñ rírowiagí inarinoi.” nríá enogí nání seararinini. ¹² Wiyfne wiyfne rípi rípi rariyfá enogí nání seararinini. Wiyfne “Poro neaiepiariñenerini.” rariná wiyfne “Aporoso neaiepiariñenerini.” rariná wiyfne “Pitaoneaiepiariñenerini.” rariná wiyfne “Kiraiso neaiepiariñenerini.” rariyfá enogí nání ení nrémixí seaiparinini. ¹³ “Kiraiso ná woni imóninogí aí siyikí oyá imónigfáyí xixegini yaní epayónipaxírinini.” riñseaimónarini? “Poro nene aríra neainá nání ikfáyo yekwíroárigfárinini.” riñseaimoinino? Seyfne wayí niñseameairíná Poromí oxídfipoyinri yoí nioniyá nriro wayí seameaigfáranini? ¹⁴⁻¹⁵ Nioni seyfíyo wíyo wayí mumeaipa nerí aí Kirisipasomi tñi Gaiasomi tñi awaúminini wayí nimeari nání Gorixomi yafí wiarinini. Ayinani áma wí re rípaxí menini, “Poroyá yoí nríriná wayí neameaigfenerini.” rípaxí menini. ¹⁶ Ayí neparini. Áma Sitepanasoyáyo eni wayí umeañipi nání ríxa dññ niñfagí aiwí ámi wíyo eni wayí umeañinifanini? Nioni ríxa dññ niñninarinini. ¹⁷ Ayí rípi nání rarinini. Kiraiso ámayo wayí umeañinigini niñrowárenapinimani. Xwiyfá yafí neainarini xfo nání wáf nuriñseawianigini niñrowárenapinini. Kiraiso yoxáfpámi niñperfá neañinipi surfma eniginri wáf nuriñseawianigini niñrowárenapinini áma wigí dññyo dání émi saimí niñmoro uréwapiyarigfápi uréwapíyíwinigini niñrowárenapinimani.

“Ení eánirí niñfá seáyí e imónirí Gorixo enípi Kiraiso síwá neañinini.” urini nánirini.

¹⁸ Xwiyá Jisaso yoxáfpámi nene nání neapeinjpi nání áamá nanínaníro yarigfáyf re rarinjagfa aí, “Xwiyá apí majfá níkaríníro rarigfápiríni.” rarinjagfa aí nene Goríxo yeáyf neayimíxemeaaríjene re yaiwíjwíni, “Jisaso ikfá yoxáfpámi penjípimí dání Goríxo enj eáníj xegf imóníjfpí síwá neainjfráni?” yaiwíjwíni. ¹⁹ Nioní rarínjápimí Bíkwoyo re níriníri eáníjfpí sopíj níwaríni, “Goríxomí áamá ‘Díj émf saímí moaríjwaéneríni.’ yaiwíjarigfáyo mírírakf mífáriní. ‘Díj ímegf yegf mojwaéneríni.’ yaiwíjarigfáyo díj míxíxeyáikf wímfáriní.” E níriníri eáníjfpí nioní rarínjápimí sopíj níwaríni. ²⁰ Ayínáni Goríxo e wínfá enjagf nání áamá ríná dájf imónígá “Díj émf saímí moaríjwaéneríni.” yaiwíjarigfáyf aríreríni? Nwí ikaxf eáníjfpí mewegfáyf ení aríreríni? “Xwiyá xímíxímí níriní míríraríjwaénerfáni?” yaiwíjarigfáyf ení aríreríni? Áamá Goríxomí díj míwíkwíroarigfáyf “Díj émf saímí nímorane raríjwaéneríni.” rarigfápi nání o ríxa re oyaiwíjwíni míneaiwápiyipa enjfráni, “Nepa díj émf saímí nímororo rarigfápirímaní. Majfá níkaríníro rarigfápiríni.” oyaiwíjwíni míneaiwápiyipa enjfráni? ²¹ Ayf rípi nání raríníni. Goríxo xewaníjo díj émf saímí nímoróná áamá xfómí díj míwíkwíro “Díj émf saímí nene negf moaríjwápi míxífdíranéná ananí xfoya ámaéne imónípaxfíriní.” yaiwíjarigfáyf apí xe oimóníjwápiyí sítjwí míwíni xwiyá none wáf raríjwápi —Apí “Majfá ikáríníjfpíriní.” rarigfápiríni. Apimí dáníni áamá nepa díj wíkwíroarigfáyo Goríxo “Yeáyf uyimíxemeáimígíni.” wimóníjfríni. ²² Gf Judayf xwiyá apí neparfáníri ípímónaní nání emímf bí oneaiwápiyíjwápiyí wimónaríjfríni. Émáyf xwiyá apí neparfáníri ípímónaní nání níjfé seáyí e imóníj bí onearéwápiyíjwápiyí wimónaríjfríni. ²³ E e wimóníjagf aiwí none wáf nurímeranéná xwiyá rípi wáf uraríjwáriní, “Áamá Goríxo yeáyf uyimíxemeáimígíni nání urowárenapíjwómí yoxáfpámi yekwíroaríjwáwíxíni.” uraríjwáriní. E uraríná émáyf “Xwiyá majfá iníjfpí ríra raríjoi?” yaiwíjarigfáriní. Gf Judayf “Símíríri neaiaríjfpí ríra raríjoi?” yaiwíjarigfáriní. ²⁴ E nerí aí xfoya imónáníwá nání wéyo íá neaumíríjene Judayeraní, Gíríkíyeneraní, xwiyá apí arfá níwiranéná re yaiwíjaríjwáriní, “Kíraiso níperí níwíjwápiní mearíjwápi dání Goríxoyá enj síxí eáníjfpí tñí díj émf saímí o monjfpí tñí síwá neainjfráni?” yaiwíjaríjwáriní. ²⁵ Ayf rípi náníriní. Áamá díj re yaiwíjarigfápi, “Goríxo majfá níkaríníri yaríni.” yaiwíjarigfápi, apí aí pí pí níjfé áamá imónígáyo wíarí níwúrorí seáyí e wimóníni. “Goríxo enj samíj níwerí yaríni.” yaiwíjarigfápi, apí ení aí pí pí enj eáníjfpí áamá imónígáyo wíarí níwúrorí seáyí e wimóníni.

²⁶ Gf nírixímeáyíne, Goríxo gf áamá oimóníjwápiyí wéyo íá seaumíráná íná seyíne imónígápi nání díj nímoróná “Poró ayf apí nání ríra neararíni?” yaiwíjaríjwáriní. Nioníyáyf oimóníjwápiyí wéyo íá níseaumíríriní ségíyf obaxf wí níjfé áamá wígf díjfyo dání imónaríjwápi xwé bí imóníjwá wéyo íá seaumíríjwáriní? Ségíyf obaxf wí xwérixáyíne imóníjwá wéyo íá seaumíríjwáriní? Ségíyf obaxf wí enj ríj nímoníro ámayo umenjweanáná wéyo íá seaumíríjwáriní? Oweoi. ²⁷ O ámayo yeáyf uyimíxemeáimígíni nání neríni áamá “Negf díjfyo dání díj émf saímí mojwaéneríni.” yaiwíjarigfáyo ayá wimómfáníri nání “Majfá ikáríníjfpí imóníjwápiyíriní.” rarigfápi oíxfdíminí. níyaiwírí enjfríni. Áamá “Enj síxí eáníjwaéneríni.” yaiwíjarigfáyo ayá wimómfáníri nání “Enj meáníjwápiyíriní.” rarigfápi oíxfdíminí. níyaiwírí enjfríni. ²⁸ Áamá xfómí míxídaríjwápiyí “Apí seáyí e imóníjwápiyíriní?” yaiwíjarigfápi anjpa ímíxímfáníri nání “Amípi ayf peayf níwianíro ‘Sípíríni.’ raríjwápiyíriní, ‘Mípímóníjwápiyíriní.’ raríjwápiyíriní, sa apimí oíxfdíminí. níyaiwírí enjfríni. ²⁹ Áamá wo aí Goríxoyá sítjwí tñí e dání míxí meakfíníjwápiyí mímónípa éwínígíni apí apí níyaiwírí enjfríni. ³⁰ E nerí aí xewaníjo neaijwápiyí dání Kírísí Jisaso tñí nawíní ikáríníjwáneríni. Omí dání Goríxo díj émf saímí xfo moaríjfpí díj síxí neaumírorí xfoya sítjwíyo dání áamá wé róníjwaéne neaimíxírí áamá nioníyá sítjwí múníj imónírixíni wimóníjfpí neaimíxírí negf íwí yaríjwápiyí dání gwíntíj neaoayírorí enjfríni. ³¹ Goríxo Kírísí dání apí apí neaijwápiyí enjagf nání Bíkwoyo re níriníri eáníjfpí, “Áamá míxí nímeakfíníroná áamá wí nání míxí nímeakfíní Ámínáo nání míxí meakfíníjwápiyí.” níriníri eáníjfpí xíxeni xíxfírxíni.

2

“Níseaiméaríni Jisaso náníni searéwápiyíjwáriní.” uríj náníriní.

¹ Gf nírixímeáyíne, nioní iwamfó níseaiméarí xwiyá Goríxoyá ínimí imóníjfpí wáf nísearíriní “Poró níjfé seáyí e imóníjwápiyíriní?” oníaiwíjwápiyí xwiyá xwé imóníjfpí rarigfápi tñí searíri ámaéne negf díjfyo dání díj émf saímí moaríjwápi tñí searíri mé ² díj rípi ní monjwáriní, “Ámí bí gf díj tñí gíwí nímíxírí murípa oemíni. Sa Jísasí Kírísí ikfá yoxáfpámi yekwíroaríjwápi náníni ouréwápiyíriní.” nímorí apíni

seaiwapiyinjarini. ³ Nioni seyfine tñni niñwearina enj saminj niniweri ñweanarini. Wayf eri of eri neri ñweanjarini. ⁴ Nisearewapiyirinarani, waf nisearinarani, xwiyafa ama "Api seayi e imoninjpirfan?" yaiwiarigfapi bi tñni nikumixirinjipimi dani dñj oseakinimiximniri neri miseari emim enj eanj Gori xoya kwiyipimi dani niseaiwapiyirina searewapiyinjarini. ⁵ E enaji, ayf ripi nani enjari. Seyfine Gori xomi dñj niwikwifrorona amaene "Dñj emf saimf moarinjwani." yaiwinarinjwapi miwikwifro Gori xoya enj eanjipimi dñj owikwifropoyinri e neri seaiwapiyinjarini.

"Nijfa Gori xoyapi xegf kwiyipimi dani imonipaxirini." urinj nanirini.

⁶ E niseariri ai none ama Gori xomi dñj wikwifroarigfa yof imonigfayo nijfa dñj emf saimf moninjipimi dani imoninj bi urarinjwari. Nijfa api ama rina dñj imonigfapimi danimani. Nijfa api eni ama rina dñj seayi e nimoniro menjweagfayf —Ayf anfaniro yarigfayirini. Ayfa imonigfapimi danimani. ⁷ Nijfa dñj emf saimf moninjipimi dani imoninj nioni seararinjapi, ayf Gori xoya yumfi imoninjpirini. Api inim imoninjagi nani ama "Gori xoenafi nani nijfa oimonaneyi." niwimoniro aiwi wiwaninjyf dñj mopaxf mimonini. Api Gori xoya anina tñni xwifari tñni sin mimixipa ene dani yumfi dñj enjwapearinjpirini. Nene xfo tñni anfanami ñweanfa nani enjwapearinjpirini. ⁸ Ama rina dñj seayi e nimoniri menjweagfayf wi Gori xoya yumfi dñj enjwapearinjpi nani nijfa mimonigfari. Ayf nijfa nimoniro sinjwiryf, Aminana enj eanj nene yeayf neayimixemeanfa nani Gori xoya imoninjpi neaiwapiyinjomf wi ikfayo yekwiroaranro egfamani. ⁹ None rarinjwapi nani Bkwifo dani xixeni re nirinri eanini, "Amipi Gori xoya ama xfomi dñj sixf uyarigfayo wipimoarinjpi, ayf ama wi sinjw mxiwipa ero arfa mxiwipa ero 'Neaipmoarinjpi, ayf apirfani?' niyawiwi dñj mxiwipa ero yarigfapirini." E nirinri eanjipini none seararinjwapi tñni xixeni imonini. ¹⁰ Gori xoya nene nani neaipmoarinjpi ama wif dñj tñni dñj mxiwipaxf imoninjagi aiwi Gori xoya xegf kwiyipimi dani rixa wfa nearokiamonirini. Ayf ripi nanirini. Xegf kwiyipi nemi amipi nini nani nijfa imonini. Amipi Gori xoya yumfi enjwapearinjpi nani ai nijfa imonini. ¹¹ Ama go ama wo yumfi dñj moarinjpi nani nijfa imonini? Oweoi, ama o yumfi dñj moarinjpi xewaninjyaf dñjpirini api nani nijfa imonini. Kwiyf Gori xoyapi eni axfpi imonini. Ama wo ai dñj Gori xoya moarinjpi nani nijfa mimonipaxf neri ai xegf kwiyipini nijfa imoninj enagi nani Gori xoya yumfi neaipmoarinjpi nani anani wfa nearokiamopaxirini. ¹² Gori xoya wa ñneawianiri e e epaxf imonirixiniri siwia sixf neamimof nipini nani nijfa imonanfa nani o kwiyf ama xwifa tfo xfomi mixidarigfayfa imoninjpi sixf mneamimof xfo tñj e dñjpi sixf neamimofirini. ¹³ Ayinani none Gori xoya wa ñneawianiri siwia sixf neamimofirini nisearewapiyirina xwiyafa axwnajeneya dñj emf saimf nimirane rawapnarinjwapi dani misearewapiyi xwiyafa Gori xoya kwiyipi nearewapiyifo dani searewapiyarinjwari. Ama Gori xoya kwiyipi tgfayo kwiyipi nearewapiyipi piraninj urenjwpearinjwari. ¹⁴ E neri ai ama kwiyf Gori xoyapi mayf imonigfayo o wa ñneawianiri e e epaxf imonirixiniri xegf kwiyipimi dani sixf neamimofirini nani nuririnaf wi miminipaxfmani. Ayf ripi nanirini. Ama ayf ama wi Gori xoya kwiyipimi dani yarinjagfa niwinirona kwiyipimi dani mi omixipaxf imoninjagi nani dñj piraninj neyiroro "Gori xoya kwiyipimi dani rfa yarinjoi?" yaiwipaxf mimoninjoi. Ayinani api e niyawi majfa nerona "Ama ayf majfa nikarinro rfa yarinjoi?" yaiwiarigfari. ¹⁵ E neri ai ama Gori xoya kwiyf tgfayf amipi bi nani dñj neyiroro "Ayf mfkf apimi dani rfa imonini? Apimi dani rfa imonini?" yaiwipaxfiri. Kwiyipi tgfayf e yaiwipaxf aiwi mayyf eni kwiyipi tgfayf imonigfapi nani wi dñj eyiropaxf menini. ¹⁶ Nioni seararinjapi tñni xixeni Bkwifo re nirinri eanini, "Ama giyf Aminao dñj moarinjpi nani nijfa imoninjoi? Oweoi. Giyf omi urewapiyipaxf imoninjoi?" E nirinri eanjagi aiwi nene oya kwiyipi tinjwaene dñj Kiraiso moarinjpi axfpi moarinjwaenerini.

3

"Searewapiyarinjwadoe sa Gori xomixinaiwaneninj imoninjwadoenerini." urinj nanirini.

¹ Gf nriximeayfine, nioni e niseariri ai xami seyfine tñni niñweari nisearewapiyirina ama kwiyipi tgfai wiyoninj searewapiyipaxf mimonigfari. Ama kwiyipi mayf imonigfa Gori xomi mixidarigfayo urewapiyarinjwapa axfpi searewapiyirini. Ama Kiraisomi iwamfo nixidarina o tñni rixa ikarinigfayfine aiwi sin pfofia yapi imoninjana searewapiyinjarini. ²⁻³ Seyfine naiwif pfofia aiwa minipaxfininj imoninjagfa nani xwiyafa inimi imoninjpi nisearewapiyirina aiwa miseaiapf aminjininj seaiapjarini. Agwi rina ai seyfine kwiyipi seaiwapiyimniri yarinjipimi mixdf segf dñj tñni feapa

seainarinjipimi nixfdiro sini aiwa nixpaxinjij mimonijoi. Seyfne segf winiyo sini sipi dñj wiaiwiro sfm tñi inro nerónáy, “feapá neainarinjipimi xfdirane sipi áma Gorixomi nixfdarigfáyf yarigfapa erane mepa yarinjwini.” riseaimonarini? 4 Ayf rñpi nani e seararinjini. Seyfne yanf nepayóniro wiyfne “Nene Poromini xfdarinjwaenerini.” riro ámi wiyfne “Aporosomini xfdarinjwaenerini.” riro nerónáyf, re riseaimonarini, “Áma Gorixomi nixfdarigfáyf yapf mepa yarinjwini.” riseaimonarini? 5 Seyfne piráninj dñj yalikirópoyf. Aporoso pí rfa imónini? Poroni pí rfa imóninjini? Sa Ámináoyá xináipawinjij nimónirai yawawi xixegfni pí pí éisixiniri fá yeawiráná yarigfwiwawirini. Yawawi apini yarigfwipimi dani seyfne Gorixomi dñj wikwifrogfáriní. 6 Nioni iwamó wáf nisearirfna aiwa ifwáninj seaurinjáriní. Aporoso ríwíyo nisearewapiyirfna aiwa apf yeáyf enigfñiri inigfñinj seapiseamenjñiri. Yawawi e egwíwawi aiwi seyfne Gorixoyá dñjyo dani aiwa ná nerápirfñinj yapigfáriní. 7 Ayínáni gfmñi go aiwa ifwá urinjñani, gfmñi go inigf piseanjñani, ayf ananñini. Sa Gorixoyá dñjyo dani aiwa ná yaparinj enagf nani xfo naniñi “Seáyf e imónijyo, ayf orfani?” yaiwipaxirini. 8 Aiwa ifwá urinj tñi inigf piseanjñani tñi awau wfo wfomf seáyf e mñwimónini. Níwauñi xixeni axfpi imóninjini. Sfá Gorixo ámayo yayf wimónfayimi awaúmi yayf nñwimorfná wfo xegf enjñi tñi xixeni wiirf wfo xegf enjñi tñi eni xixeni wiirf enfáriní. 9 Yawawi Gorixomi xináipawinjij nimónirai e éisixiniri wimónarinjñi yanñirai nani gwí nwiní mónigfwíwawi enjáná seyfne oyá aiwa ominjfyfñeniñinj imóninjagfa nani rarinjñi.

Uréwapiyarigfáyf nani anj mñrarigfáyf tñi rñraminjij enj naniñini.

Seyfne Gorixoyá xegf anjwáninj eni imónijoi. 10 Nioni Gorixo wá nñnñwianiri e nimóniri éwñngñinj sñx nñmimónijipimi dani áma sñj anj mñraniro nani dñj émf saimf moarigfápáninj nerfná piráninj nisearewapiyirf sñj xami tñwayirónanjñini. Sñj xami nñtwayirómáná enjáná áma ámi xamñj wo e dani nñmira peyarini. E neri aí seyfne sñj xami tñwayiróninjomi dani omñraneyñiróná úrapí mé woxini woxini xixegfni piráninj dñj nñmori mñrñrixini. 11 Seyfne nñjáf re imónijoi. Sñj iwamó tñwayiróninjyo, ayf Jisaf Kiraisorini. Sñj ámi sñj wo tñwayirónipaxf mimónini. Omí daniñi seáyf e nñmira peyipaxirini. 12 Omí dani anj nñmira nñpeyirfná áma wí sñj gorf tññrani, sñj siripá tññrani, sñj ayá tññf imóninjfyf tññrani, mññiro winiyf ikfá tññrani, ówf tññrani, ará sñyikf tññrani, mññiro yarinjoi. 13 Áma xixegfni nñmira ugfápi sfá Kiraiso weapinñayimi áma nñneneni sññwf winani nani sññánf imóninñáriní. Sññánf imónáná re yaiwianfwarini, “Anj nñmñrñroná ayf tñi mñrigfáfaní?” yaiwianfwarini. Ayf rñpi naniñini. Sfá ayimi rfa nñnñfipimi dani sññwf wñnaxfdanfwarini. Xixegfni mñrigfápi wiyfya rfa náná “Ayf Gorixomi dñj nñwikwifroro aí rfa nñpaxf imóninj tñññinj mñrigfáfaní?” yaiwirane wiyfya rfa nñmññiri éf aí sini mñrññinjagf nñwññranénáyf, “Ayf Gorixomi dñj nñwikwifroróná piráninj nixfdiro rfa mññpaxf imóninj tñññinj mñrigfáfaní?” yaiwirane yanfwarini. 14 Anj áma gñyf gñyf sñj xami tñwayiróninjomi seáyf e nñmira peyigfápi rfa mññf sini mñrñññánáyf, áma ayo Gorixo yayf wimónfáriní. 15 Anj áma gñyf gñyf nñmira peyigfápi rfa nowaránáyf, “Anj riwá mñrarinjñini.” yaiwigfápi anjpa imónñf enagf anj Gorixo yeáyf nuyimñxemearfna anj xiáfwo rfa nñmññiri yarfná ríayo daniñinj umñxeanfáriní.

“Seyfne Gorixoyá anj wíwáninj imónijoi.” urinj naniñini.

16 Anj Gorixo tñni awí éanarigfíwáninj imónigfáyfne imóninjñi nani seyfne sini majfá rimónijoi? Oyá kwiyfpi seyfne anjwáninj imóninjñipimi inñni seanjweanjñi nani eni sini majfá rimónijoi? 17 Áma gñyf gñyf anj Gorixo tñni awí éanarigfíwámf xwírfá sealkixéanáyf, iwá nionñyáwánf imónñwñngñiniri imññinj enagf nani xfoeni eni xwírfá wikixenñáriní. Seyfne nñyñéni, ayf anj iwáninj imóninjagf nani rarinjñi.

“Segfyf wone mñneamfeyoapani.” urinj naniñini.

18 Áma woxi “Nññwianjoni dñj émf saimf moñáonirini.” nñyaiwiniri yapf méwapññpani. Segfyf wo “Nioni áma rina dñjfyfya sññwíyo dani dñj piráninj émf saimf moñáonirini.” nñyaiwinirfnáyf, nepa Gorixoyá sññwíyo dani dñj émf saimf moñá imónñfá nani dñj apf pññ nñwiárfmáná wigf sññwíyo dani majfá ikárñnarinj wo imónñwñngñini. 19 Áma Gorixomi nixfdarigfáyf “Nene dñj émf saimf moarinjwáriní.” yaiwinarigfápi, ayf Gorixoyá sññwíyo dani majfá majfá nikárññiro yarigfápi enagf nani seararinjñi. Bikwíyo dani nioni seararinjápi tñni xixeni rñpi nñññiri éáninjagf nani rarinjñi, “Áma ‘Dñj émf saimf moarinjwáriní.’ yaiwinarigfápi dani sipogwí wioárñfáyo opíkinñpoyinñiri yarñño, ayf Gorixorini.” nñññiri éáninjagf nani rarinjñi. 20 Ámi wí e eni bñ rñpi nñññiri éánini, “Áminá Gorixo nñjáfáriní. Áma ‘Dñj émf

saímí monwaénerini.’ yaiwinarígfáyí wígf dñí tñi enjwípearígfápi suríma imónini.” níríniri éanini. ²¹ Ayínáni negí nearéwapíyarígfáyí womi seáyí e numfeyoarane “Omíni xfdaríjwaénerini.” mirípa oyaneýi. Ayí rípi náni seararíjini. Amípi nñni ayí seýíne arírà seainfa nánirini. ²² Poronirani, Aporosorani, Pitaorani, xwíá rírírani, seýíne sini sijní nñjwearínáraní, nípérínáraní, amípi agwí riná imóníjyífraní, ríwíyo imóníjyífraní, nñnyí ayí seýínéya imónini. ²³ Seyíne ení Kiraisoyá imóniñjo. O ení Goríxoyá imóniñjo enjagi náni “Negí nearéwapíyarígfáyí womi seáyí e mimíxípa oyaneýi.” seararíjini.

4

“Goríxo áma xíoyá imónígfáyo yarígfápi náni píró umenírini.” uríjfi nánirini.

¹ Seyíne wáfi rímearíjwáone náni dñí nímoróná rípi ní mófíxini, “Awa Kiraiso api éfíxini wimónaríjpi epíri náni xegí xínáiwáníjfi imónígfáwaríani? Xwíyíá oya yumí ríníjfi áwaní wuriyípi náni xegí bosíwowáníjfi imónígfáwaríani?” yaiwífíxini. ² “Bosíwí nimóniro yarígfáyí wígf dñí amípi ayá wí nerínáyí, ayí apáni yaríjoi.” yaiwiaríjwámani. “Sa ná bñi bosó uraríjpi tñi xixeni dñí ujwíríarípxáfi imóníjpi nerínáyí, ayí apáni yaríjoi.” yaiwiaríjwáriní. ³ Áma opisí anjío dáni xwíríxífí nearígfá wírani, seýínerani, segí dñíyo dáni nioni gfí yaríjapi náni píró nñmerínáyí, ayá sáfí bñi mñíró “Apí, ayí ananírini.” yaiwímíni. Níwaníjoni aí gfí yaríjapi náni píró nñmenírí “E éapi naníríani? E éapi sípíríani?” yaiwinaríjmani. ⁴ Nioni dñí peá nunírí “fwi bñi méonírini.” níyaiwínírí aiwí “Xwíyíá mayoní imóniñjini.” wí rípxáfi meníni. Nioni yaríjapi náni píró epaxí imóniñjo, ayí ná woní Ámíná Goríxoríni. ⁵ Ayínáni sini imóníjána seýíne áma wíyo xwíyíá mumeáripáni. Ámínáo —O níbíríná amípi sfá yiníjímíniñjfi imóníjyí wíá ókímíxírí áma dñí ínimí níkwírómáná egíápirani, rígfápirani, nípini síjani imíxírí enforíni. O weapíne náni xwayí naníro ñweáfíxini. Íná dáni xixegíni womíni yayí níneameríná wo xegí néra unjpi tñi wo xegí néra unjpi tñi xixeni nearínírini.

“Seyíne seáyí e seáyí e nñmeníróná nanímani.” uríjfi nánirini.

⁶ Gí níxíxímeáyíne, payí rína nearíná ewayí xwíyíá nioni tñni Aporoso tñni náni níra waríjapi, ayí seýíne dñí píraníjfi nímero “Poró nene yaríjwápi náni rífa neararíni?” oyaiwípojínírí náni níra waríjini. Seyíne yawawi náni níra waríjapi náni dñí nímoróná Bíkíwíyo nírinírí éaníjpi ogámí mepa nero seáyí e mimónípa nemáná wíyo imímí wímíxíro wíyo seáyí e umfeyoaro mepa éfíxini seararíjini. ⁷ Seyíne náni áma gíyí “Seáyí e imónígfáyíni.” yaiwiaríjoi? Oweoí, wí e míseaiwiaríjoi. Amípi seýíne imónígfápi Goríxo wí síxí míseaimóníjfi reñoi? Oweoi, amípi seýíne imónígfápi o síwíá síxí seamímoníjfi. O síwíá síxí seamímoníjfi enjagi náni pí náni seáyí e nimóniro síxí míseaimómopa enjfi náníniñjfi míxí meakíníaríjoi. ⁸ Neparíani? Seyíne ríxa aiwá xwé nñníróníjfi agwí ímí rífa seayini? Ríxa amípi wí mímórónígfáyíne nimóniro rífa ñweañoi? None sini sípíríniñjfi nimónirane ñweañána seýíne ríxa míxí ináyí nimóniro rífa ñweañoi? Aí, none ení seýíne tñni nawíni míxí ináyí nimónirane seáyí e imónaníwá náni re neaimónaríni, “Seyíne nepa ríxa míxí ináyí nimóniro, síjwíríyífí nanjfi imónímínírí enjírini.” neaimónaríni. ⁹ Nioni dñí re nimónaríjagi náni seararíjini, “Wáfi wurímeaiaríjwáone Goríxo aga síwíá neawaríjonerini. Áma xwíríxí numemáná “Ríxa opíkíoyí.” ráríníjyíniñjfi imóníjwáonerini. Pí pí nñni síjwí tgfáyí —Anjínáraní, ámaraní, nñni síjwí níneaníro rípiá neamearípi náni áwínímí yaríjwáone imóníjwíni.” nimónaríni. ¹⁰ None Kiraisomí níxífdírane náni majímajíá ikáríníjwáone aí seýíne o tñni nawíni níkaríníro náni ríxa dñí nanjfi imóníjpi tñni tgfáyínerini. None enjfi samíjfi neawéne aí seýíne ríxa enjfi éanígfáyínerini. None peayí neawianígfíone aí seýíne seáyí e seaimíxígfíyínerini. ¹¹ Enjína dáni agwí ríná náni none agwí náni erane iníjfi náni neainírí iyá íríkwíni pánirane áma wé tñni neaupíkákíwiarígfíone imónirane enjfi sá weaníwá náni wí mayone enjagi náni enjfi xwírínímerane ¹² negí wé tñni omíjfi aníjfi míní erane áma ríperírífí nealáná píraníjfi nanjfi umearírane xeaníni nealáná xwámámí wirane ¹³ ikayíwífí neamearáná píyíá xwíyíá urírane yaríjwáonerini. Xwíá rírí nírimíni dánjyífí ráfí neaimoarígfíonerini. Áma nñni none píaxí enjfi íyanjwíniñjfi neaimoarígfíonerini. Agwí ríná ení api sini e neaimoaríjoi.

“Poroní ikaníjfi níaxídfíxini.” uríjfi nánirini.

¹⁴ Rífwamíjfi nioni neáa waríjfi api seýíne ayá oseaimómínírí meá níawífí gfí dñí síxí seayínáyíneníjfi dñí fí oxírípojínírí eaaríjini. ¹⁵ Seyíne Kiraisomí píraníjfi xídfíprífa náni yayíwífí seamearígfáyí nepa fá míropaxí enjánáyí, segí áponíniñjfi imóníjáoñí ayí

obaxí meníní. Nioní xwiyá yafí seainípxafí imóníñpí iwamó wáf nisearíríná seyíne Kiraisí Jisaso tñní nawíní ikárínípxí nání nioní seameañáyíñéníñí imóníñqafá nání seararíñí. ¹⁶ Segí áponíníñí imóníñáoní, ayí nioní enqagí nání ení rírémxí rípi oseaimíní, “Nioní yaríñápa axípi ikaníñí niaxfíírxíní.” osearímíní. ¹⁷ Nioní seararíñápi oépyonírí xámí Timotiomí —O gí dñí sísí uyírí dñí uñwirírí enáoríní. Kiraiso nání wáf uríñápmí dání dñí wíkwíróqagí nání gí íwóníñí imóníñoríní. Omí seyíne táfámíní urowárenápiñáríní. O ríxa niseaiméaríná nioní Kiraisomí nixfídiríná yaríñápi —Apí nioní amí amí nimeríná Jisasoyá síyikí imóníñgá niyoní uréwapíyaríñápxíríní. Apí nání o dirírí seainíñoi.

¹⁸ Wiyíne nioní míbípa emá náníñí seáyí e seáyí e nimeníro wárixayíne imónaríñoi. ¹⁹ E nerí aí Áminá Goríxo níwimóníríná nioní síní mé seyíne táfámíní nóbíri wárixayíneyá xwiyápi aríá míseai segí ení neáníro seáyí e imóníñgápi apímí dání rí rimónaríñgáwíxínírí síñwí seanaxfíímífaríní. ²⁰ Ámá manípxání raríñqafá níwíníranéná “Ayí Goríxoyá xwioxíyo páwipírífaríñí?” yaiwiaríñwámaní. Ení neáníro uxídaríñqafá níwíníranéná “Ayí ayí xwioxíyo ñweáyírfaní?” yaiwiaríñwá enqagí nání seararíñí. ²¹ Seyíne gífmíní gípi nání seaimónaríní? “Poró síyikí nearaní nání iwaní nimeámí bíwíníginí.” ríseaimónaríní? “Díñí síxí neayaríñápi neaíwapíyíní nání nípéní nimónímáná bíwíníginí.” ríseaimónaríní?

5

Wigí wo xanoyá apíxí tñní íwí nínírí meáníñgápi nání míxí uríñí náníríní.

¹ Xwiyá bí rípi seyíne nání rínímearíní, “Jisasoyá síyikí imóníñgá Koriníyo ñweaqíáyí wí íwí inaríñoi.” rínímearíní. Íwí apí emá Goríxomí míxídaríñgá ayí xé oínípyonírí síñwí níwínaríñgápi nání seararíñí. Segí wo xanoyá apíxí tñní íwí nínayíísáná meáníñgí enqagí nání raríñí. ² Íwí apí síní enáná pí nání wárixayíne imónaríñoi? Sípi apí yaríñomí segí síyikí imóníñgápmí dání nípáro mopaxí enqagí nání apí e nemáná ñwí nearo síñwiríyí, ayí naní yanírí egíaríní. ³ Nioní ná ífamí níñwearí aí gí dñípi seakíyonaóní seyíne tñní ñweaaríñápaníñí sípi apí enjomí ríxa xwiyá umearíñáríní. ⁴⁻⁵ Áminá Jisaso nírowaríñpímí dání dñí re moárfanígíní, “Ayí awí neáníroná nioní síní dñí ukíkayonáná ení eáníñí Áminá Jisasoyápmí dání xwiyá axí rípi ríníírxíní, ‘Xe íwí apí yaríño náomíní xwíríá wíxénfa nání Seteno tñní owáraneyí. Ríwíyo ná Ámináo bíníáyímí xegí dñípi yeáyí uyímíxemeanfa nání agwí Seteno tñní owáraneyí.’ ríníírxíní.” dñí e moárfanígíní.

“Ámá sípi enjomí emí parímóírxíní.” uríñí náníríní.

⁶ Seyíne wárixá imónaríñgápi aga naní meníní. Yísí bí onímíápi táfagí aí bisíkerfá nípmíní ikwíñwí eapínáraríná nípmíní nímíga waríñpí nání seyíne níjfa mimónípa reñoi? ⁷ Yísí onímíápi táná bisíkerfá nípmíní ikwíñwí eapínáraríñápa axípi xámí íwí ná woní éfí aí amá obaxí axípi xénípxafí enqagí nání seyíne bisíkerfá síñíñí imóníñpí nání yísí xámíñíñí imóníñpí emí kwíímópoyí. Seyíne ríxa bisíkerfá yísí mayí síñíñí imóníñqagí aí seararíñí. Ayí rípi náníríní. “Judayene Goríxoyá aníñajo neamúoagípi nání dñí moaní nání sípí sípí rídíyowá yaríñwápa Kiraiso ení nene nání ríxa rídíyowá iníñí enqagí nání seyíne ríxa bisíkerfá yísí mayí síñíñí imóníñoi.” nimónaríní. ⁸ Ayínání nene Kiraiso neainípi nání dñí moaní nání aiwá apí níñírane yayí neranéná bisíkerfá yísí xámíñpí —Apí sípi wíkwíro ríkíkíró ero yaríñgíñí imóníñpíríní. Apí tñní nímíxírí míní bisíkerfá yísí mayípi —Apí dñí nanípxíní íá xíríro neta imóníñpíríní nání ríro yaríñgápxíríní. Bisíkerfá yísí mayí apí tñní níwaníginí.

⁹ Nioní xámí payí wína re nírxí nearí mónapíñáríní, “Seyíne amá íwí inaríñgá tñní nawíní gwíaumí minípaní.” nírxí nearí mónapíñáríní. ¹⁰ E nírxí nearíná amá Goríxomí míxídaríñgá íwí iníróraní, síñwí íwí wíníróraní, íwí urápíróraní, wigí ñwápmí xfíróraní, yaríñgápmí nání mísearíñanígíní. “Ámá Goríxomí míxídaríñgá apí apí e yaríñgá tñní gwíaumí wí minípa oemíní.” níyáiwíronáyí, xwíá rírímí píní níwírírí nání e epaxí imóníñqagí nání wí e mísearíñanígíní. ¹¹ Payí xámí nírxí nearíná ayí rípi imóníñpí nání searíñanígíní, “Ámá ‘Jisasomí níxídirí nání segí séríxímeañíñí.’ raríñí wo apíxí wí tñní íwí inírxí, síñwí íwí wínírxí, xegí ñwápmí xfíróraní, amáyo ikayíwí umearírírant, iníñgí xwapí níñmáná papíkí erírant, amáyo amípi wí íwí urápírxí, e yaríño tñní gwíaumí minípaní. Aiwá aí o tñní nawíní níkwímíxínírí minípaní.” nírxí eanjanígíní. ¹²⁻¹³ Ayí rípi nání seararíñí. Ámá Jisasoyá síyikí imóníñweáne tñní síní nawíní mimóníñgáyo nioní síñwí níwínaxfídí xwiyá urípxafí rimóníñí? Oweoi, ayo Goríxo síñwí níwínaxfídí xwiyá urípxafí. E nerí aí amá

Gorixomi dññf n#wikw#rooro n#n# sey#ne t#ni naw#ni im#n#g#f#yo s#ñw#f n#w#nax#d#iro s#p#i yar#ñag#fa n#w#n#r#n#n# xw#y#f# ur#f#r#x#n#i. #m# s#p#i enjomi em# par#m#o#r#x#n#r#i searar#ñ#n#i.

6

“Seg#f w#yo xw#r#x#f m#m#epan#i.” ur#ñ#f n#n#r#n#i.

1 Seg#f#y# wo xeg#f im#n#ñ#ñ#f wo t#n#i xw#y#f# im#x#p#isi n#n#i nim#n#r#n#n#n#, ar#ge ner#i “#m# Gor#xoy# im#n#g#f#y#f t#n#i n#r#r#ane p#r#n#ñ#ñ#f oyeaim#x#f#poy#i.” m#y#aiw#i ayo n#m#ur#or#i “#m# Gor#xoy# mim#n#g#f#y#f t#n#i n#r#r#ane p#r#n#ñ#ñ#f oyeaim#x#f#poy#i.” n#y#aiw#ir#i wig#f opis#f an#f t#ñ#f e n#n#i war#ñ#ñ#r#n#i? 2 Gor#xoy# #m# im#n#ñ#ñ#wa#ene Kiraiso n#w#eap#r#n#n# x#o t#n#i naw#ni nene #m# Gor#xoy# mim#n#g#f#y#yo xw#r#x#f umean#f#w#p#i n#n#i s#n#i n#ñ#f#f# mim#n#p#a reñ#o#? Sey#n#e xw#r#x#f se#y#i e im#n#ñ#ñ#f ap#i umep#r#f#f# enag#f n#n#i “Xw#y#f# #n#m#i# #agw#i r#n# r#nar#ñ#w#p#ia xw#r#x#f m#men#pax#f im#n#ñ#ñ#wa#ener#n#i.” r#y#aiw#inar#ñ#o#? Anan#i xw#r#x#f men#pax#f im#n#g#f#y#f#n#r#n#i. 3 An#ñ#n#ñ#f man#f Gor#xoy#yo p#r#f w#ia#k#ig#f#yo xw#r#x#f nene umean#f#w#p#i n#n#i s#n#i n#ñ#f#f# mim#n#p#a reñ#o#? Sey#n#e e ep#r#f#f# enag#f n#n#i xw#y#f# xw#f#f# t#yo r#nar#ñ#w#y#yo an#pax#f xw#r#x#f umepax#f#y#f#n#r#n#i. 4 Ay#n#n#i w#y#f#n#e xw#y#f#f# b#i t#f#g#f#y#f#n#e nim#n#r#n#n# p#i n#n#i #m# #m# Jisasoy# s#y#ik#f im#n#g#f#y#f#n#e, seg#f#y#f# wo wo t#n#i xw#y#f#f# t#ñ#f nim#n#r#n#n#n# seg#f#y#f# d#ñ#f t#ñ#f wo xw#y#f#f# ar#f# n#w#ir#f p#r#n#ñ#ñ#f w#m#x#y#pax#f im#n#ñ#o# men#r#n#i? 5 S#r#x#f#m#e#n#ñ#f im#n#ñ#f wo w#om#i xw#r#x#f oumem#n#r#n#n#, ay#f nan#f mim#n#ñ#f ner#i a#i Jisasom#i d#ñ#f m#w#k#w#roar#ig#f#y#f# p#r#n#ñ#ñ#f oyeaim#x#f#poy#n#r#i ay#f t#ñ#f e n#n#i n#w#e#am#i nur#f#n#y#f, ay#f aga s#p#i im#n#ñ#f#p#i yar#n#i. 6 “Jisasom#i p#r#n#ñ#ñ#f ox#f#daney#i.” y#aiw#iar#ig#f#y#f#n#e xw#r#x#f n#men#r#n#n#n# ap#im#i d#n#i r#x# #r#p#aw#n#ñ#f#f# mea#arar#ñ#o#i. D#x#f wom#i xw#r#x#f m#m#e xe on#k#r#n#n#i p#i ner#f#n#y#f, “Ay#f ap#n#i yar#ñ#o#i.” sear#m#f#n#i. 7 “Jisasom#i p#r#n#ñ#ñ#f ox#f#daney#i.” y#aiw#iar#ig#f#y#f#n#e xw#r#x#f n#men#r#n#n#n# ap#im#i d#n#i r#x# #r#p#aw#n#ñ#f#f# mea#arar#ñ#o#i. D#x#f wom#i xw#r#x#f m#m#e xe on#k#r#n#n#i p#i ner#f#n#y#f, “Ay#f ap#n#i yar#ñ#o#i.” sear#m#f#n#i. 8 E ner#i a#i sey#n#e w#i e m#epa nero s#p#i ik#r#n#iro f#w#i r#p#en#iro yar#ñ#o#i. S#r#x#f#m#e#n#ñ#f im#n#ñ#f#o#o a#i ap#i e w#ik#arar#ñ#o#i. 9 Gor#xo #m# r#k#k#r#f#o yar#ig#f#y#f# xe x#oy# xw#iox#f#yo op#w#p#oy#n#r#i s#ñw#f m#w#n#p#a en#f#ap#i n#n#i sey#n#e s#n#i n#ñ#f#f# mim#n#p#a reñ#o#? Sey#n#e x#en#w#n#i n#m#oro yap#ñ#ñ#f#f# m#ewap#ñ#p#an#i. #m# f#w#f# n#n#r#i r#p#e#anar#ig#f#y#f#r#n#i, wig#f#ñw#f#ap#im#i f#f# x#r#ar#ig#f#y#f#r#n#i, ox#f# wo ap#x#f# w#i t#n#i f#w#f# inar#ig#f#y#f#r#n#i, ox#f# wo w#o t#n#i “f#w#f# o#n#ay#i.” w#im#onar#ig#f#y#f#r#n#i, ox#f# wo w#o t#n#i iy#f# onar#ig#f#y#f#r#n#i, 10 f#w#f# ur#p#ek#x#ear#ig#f#y#f#r#n#i, am#p#i way#yo s#ñw#f#f# w#inar#ig#f#y#f#r#n#i, in#ñ#f# xw#e#n#ro pap#ik#f yar#ig#f#y#f#r#n#i, ikay#w#f# umearar#ig#f#y#f#r#n#i, maj#f# #n#w#ik#r#m#an# #f#w# ur#p#ar#ig#f#y#f#r#n#i, #m# e yar#ig#f#y#f#f# w#i Gor#xo g#f# xw#iox#f#yo xe on#w#e#ap#oy#n#r#i w#i s#ñw#f# w#n#n#f# #m#n#n#i. 11 X#am#i w#y#f#n#e ap#i b#i yag#f#y#f#n#e im#n#ñ#ag#fa a#i #m#n#n# Jisasi Kiraiso t#n#i kw#y#f# neg#f# #p#o Gor#xoy#ap#i t#n#i eg#f#p#im#i d#n#i Gor#xo seg#f# yag#f#ap#i r#x# #g#f#n#ñ#f#f# seae#am#or#i s#y#ik#w#f# m#n#ñ#y#f#n#e im#n#f#r#x#n#r#i seaim#x#r#i xw#y#f#f# may#f# im#n#g#f#y#f#n#e im#n#f#r#x#n#r#i seaim#x#r#i en#f#r#n#i.

“#m# n#om#i d#n#i p#i p#i ner#n#n# Gor#xom#i se#y#i e umepax#f# im#n#ñ#f#p#n#i #poy#i.” ur#ñ#f# n#n#r#n#i.

12 Sey#n#e re n#y#aiw#iar#ñ#ag#fa a#w#f# “P#i p#i ‘Oem#n#i.’ n#n#eaim#n#r#n#n#n# anan#i epaxener#n#i.” n#y#aiw#iar#ñ#ag#fa a#w#f# ap#im#i n#p#im#n#i d#n#i nan#f# seaim#x#pax#f# men#n#n#. Am#p#i n#on#i “Oem#n#i.” n#nim#n#r#n#n#n# ap#i anan#i nepaxon#i a#w#f# w#i n#n#n#i xe m#ñ#f# n#n#iga oun#r#i s#ñw#f# w#n#m#f#aman#i. 13 #m# f#w#f# inar#ig#f#f# w#i f#w#f# w#iwan#ñ#y#f# yar#ig#f#ap#i n#n#i re oy#-a#w#p#oy#n#r#i, “Anan#r#n#i. #m# n#p#i, ay#f# ap#i n#n#i men#r#n#i?” oy#aiw#p#oy#n#r#i eway#f# ikax#f# r#p#i rar#ig#f#r#n#i, “A#w#f# ay#f# agw#f# n#n#r#n#i. Agw#f# en#f# ay#f# a#w#f# n#n#r#n#i.” E rar#ig#f#ap#i nepa r#n#ñ#ag#f# a#w#f# Gor#xo agw#f# t#n#i a#w#f#ap#i t#n#i an#p# #m#x#n#f#r#n#i. E ner#i a#i #m#e#ne f#w#f# inan#f#w#f# n#n#i men#n#n#. #m#n#n#o w#im#onar#ñ#f#p#n#i yan#f#w#f# n#n#i im#n#ñ#w#n#i. #m#n#n#o en#f# #m# n#p#i nan#f# oim#n#f#poy#n#r#i yar#ñ#f#r#n#i. 14 Gor#xo sa neg#f# #m#n#n# Jisaso ow#i#p#n#m#e#n#r#i s#ñ#f# w#m#x#ñ#f#man#i. Nene en#f# w#i#p#n#m#e#n#f#w#f# n#n#i xeg#f# en#f# e#n#ñ#f#p#im#i d#n#i s#ñ#f# neaim#x#n#f#f# enag#f# n#n#i rar#ñ#ñ#i.

15 Sey#n#e Kiraisoy# s#y#ik#f#p#i im#n#g#f#y#f#n#e enag#f# n#n#i x#oy# n#p#im#i d#n#i sey#n#e b#i b#n#ñ#f# im#n#g#f#ap#i n#n#i s#n#i maj#f# rim#n#ñ#o#? Ay#n#n#i n#on#i oy#f# n#p#im#i d#n#i b#n#ñ#f# im#n#ñ#o#n#i n#y#on#m#i nur#i ap#x#f# iy#f# ede d#n#i war#ig#f#f# w#m#i n#kum#x#n#r#n#n# “Ay#f# anan#r#n#i.” r#y#aiw#iar#ñ#o#? Ow#eo#i, w#i e y#aiw#ipax#f# men#n#n#. 16 #m# ap#x#f# iy#f# ede d#n#i war#ig#f#m#i kum#x#n#ñ#f#f# g#y#f# g#y#f#, ay#f# x#f#f# t#n#i naw#ni nim#n#iro n#f# ay#f# n#f# b#n#ñ#ñ#f# im#n#g#f#ap#i n#n#i sey#n#e s#n#i maj#f# rim#n#ñ#o#? B#w#k#w#f#yo d#n#i xw#y#f#f# r#p#i “Ay#f# n#kum#x#n#r#n#n# n#f# ay#f# n#f# b#n#ñ#ñ#f# im#n#g#f#r#n#i.” n#r#n#r#i e#n#ñ#ag#f# n#n#i searar#ñ#ñ#i. 17 E ner#i a#i #m# #m#n#n#o t#n#i naw#ni kum#x#n#f#y#f# o# t#n#i naw#ni nim#n#r#n#n#n# kw#y#f# ax#p#i t#f#g#f#y#f# im#onar#ig#f#r#n#i.

18 Ámá wí tǵnĩ fǵwĩ inanĩgĩnĩrĩ wáyf nero éf úrĩxĩnĩ. Pí pí fǵwĩ ámá yarĩgǵá wĩnĩyǵ náomĩ bǵarĩwámĩnĩ nero aĩ apĩxǵ tǵnĩ fǵwĩ inarĩgǵápi xegǵ bĩ imónĩnĩ. Náomĩ ínĩmĩ dání nero nánĩ wĩwanĩŋyǵ xwĩrǵá ikixenarĩgǵárinĩ. 19-20 Segǵ ná xixegǵnĩ imónĩgǵápi, ayǵ kwĩyǵ Gorĩxoyápi nánĩ —Apĩ Gorĩxo sǵxǵ seamímóáná seainĩŋpĩrĩnĩ. Apĩ nánĩ segǵ wará aŋĩnĩŋ imónĩgǵápi nánĩ seyǵné sǵnĩ majǵá rimónĩŋo? Gorĩxo Jisaso neainĩŋpĩmĩ dání rĩxa bǵnĩŋf neainĩŋ enagǵ nánĩ rĩxa xǵoyá imónĩŋwĩnĩ. Sǵnĩ sewanĩŋyǵnéyá mĩmónĩŋo. Ayĩnání seyǵné segǵ nǵpĩmĩ dání pí pí neróná Gorĩxomĩ seáyĩ e umepaxǵ imónĩŋpĩnĩ éfĩrĩxĩnĩ.

7

Ámá meánĩgǵáyf nánĩ urĩŋf nánĩrĩnĩ.

1 Seyǵné payǵ nearo yarĩŋf nĩgǵápi nánĩ áwanǵ bĩ osearĩmĩnĩ. Oyĩ, ámá apĩxǵ bĩ mĩmeapa nerǵnáyf, ayǵ nanǵ yarĩŋo. 2 E nĩsearĩrĩ aĩ fǵwĩ xixegǵnĩ ámá inarĩgǵápipĩmĩ dání feapá seainĩpaxǵ enagǵ nánĩ oxǵ woxĩ dĩxǵ apĩxǵ mearĩ apĩxǵ wĩyǵ enĩ dĩxǵ oxǵ meánĩrĩ éfĩrĩxĩnĩ. 3 Apĩxǵ wĩyǵ “Gǵ oxo fá onĩxĩrĩnĩ.” nĩsimónĩrǵnǵ xiagwoxĩ ímĩ xe fá xĩrĩrĩxĩnĩ. Oxǵ woxĩ “Gǵ apĩxĩmĩ fá oxĩrĩmĩnĩ.” nĩsimónĩrǵnǵ xiepiyǵ enĩ “Xe fá onĩxĩrĩnĩ.” yaiwĩrĩxĩnĩ. 4 Xiagwoxĩ, ayǵ dĩxǵ nápi nánĩ xiáwoxĩmanĩ. Dĩxǵ apĩxǵ dĩxǵ nápi nánĩ xiáwĩrĩnĩ. Xiepiyǵ enĩ, ayǵ dĩxǵ nápi nánĩ xiáwĩrĩmanĩ. Dĩxǵ oxo, ayǵ jĩxĩyá nápi nánĩ xiáworĩnĩ. 5 Ayĩnání wĩyagwĩ wĩyagwĩ “fá oxĩrĩnaiyĩ.” nĩrĩnĩrǵnǵ arǵá mé mĩnǵ xixe “Oyĩ.” rĩnĩsĩxĩnĩ. Sǵá árĩnǵ Gorĩxomĩ xwĩyǵá rĩrĩmǵ wianĩ nánĩ xixe “Oweot.” nĩrĩnĩrǵnǵ, ayǵ ananĩrĩnĩ. E nĩsearĩrĩ aĩ sǵá “‘Oweot.’ orĩnaiyĩ.” yaiwĩfĩpĩ rĩxa nórĩmǵnǵ enǵáná ámĩ fá xĩrĩnĩsĩxĩnĩ. Ayǵ rĩpĩ nánĩrĩnĩ. Woxĩ woxĩ “Ámá wí tǵnĩ fǵwĩ inanĩpĩ nánĩ mĩŋf mĩnĩpá oemĩnĩ.” nĩsimónĩrĩ aĩ xixenĩ apĩ emĩnĩrĩ nánĩ enǵ mĩreánĩŋagǵ nánĩ Seteno ámá wí tǵnĩ fǵwĩ ínĩrĩ nánĩ rĩrĩpeáwĩnĩgĩnĩrĩ “Ámĩ fá xĩrĩnĩsĩxĩnĩ.” seararĩŋnĩ. 6 “Sǵá árĩnǵ Gorĩxomĩ rĩxĩŋf urĩpǵrĩ nánĩ xixe ‘Oweot.’ nĩrĩnĩróná, ayǵ ananĩrĩnĩ.” seararĩŋápi sekaxǵ e éfĩrĩxĩnĩrĩ mĩseararĩŋnĩ. Nĩseaimónĩrǵnǵ xe e éfĩrĩxĩnĩrĩ sĩŋwǵ seanarĩŋnĩ. 7 “Ámá nǵnĩ nionĩ apĩxǵ mĩmeapa enǵonĩ yapĩ nimónĩrǵnǵ, ayǵ ananĩrĩnĩ.” nimónarĩnĩ. E nerĩ aĩ Gorĩxo ámá o omĩ xixegǵnĩyo wá nĩwianĩrĩ nĩwĩrĩrǵnǵ wĩyo meánĩpaxǵ oimónĩpoyĩnĩrĩ wĩrĩ wĩyo mĩmeánĩpaxǵ oimónĩpoyĩnĩrĩ wĩrĩ enǵ enagǵ nánĩ seararĩŋnĩ.

8 Segǵ ámá sǵnĩ mĩmeánĩgǵáyf tǵnĩ apĩxǵ anǵyǵ tǵnĩ nánĩ rĩpĩ osearĩmĩnĩ. Ayǵ mĩmeánĩŋáonĩ yapĩ sǵnĩ anĩŋf e nimónĩróná nanǵ yarĩŋo. 9 E nĩsearĩrĩ aĩ rĩpĩ enĩ osearĩmĩnĩ. “Ámá wí tǵnĩ fǵwĩ inanĩ nánĩ mĩŋf mĩneainĩpa oyaneyĩ.” nĩseaimónĩrĩ aĩ xixenĩ apĩ yanĩro nánĩ enǵ mĩseaeainĩpa nerónáyf xe meánĩfĩrĩxĩnĩ. “Nĩmeánĩpǵrĩ nánĩ dĩŋf sǵpĩ nĩwĩa nurǵnáyf, nanǵ menagǵ nánĩ xe meánĩfĩrĩxĩnĩ.” seararĩŋnĩ. 10 Rĩxa meánĩgǵáyǵné nánĩ ŋwǵ ikaxǵ rĩpĩ —Apĩ nionĩyápi marǵá, Ámĩnáo rĩŋpĩnĩ. Apĩ osearĩmĩnĩ. Apĩxǵ meánĩgǵáwá wĩgǵ oxowamĩ nĩwárimĩ mupanĩ. 11 E mepa nerĩ nĩwárimĩ nurǵnáyf, ámĩ oxǵ mĩmeánĩf kĩkĩfá ŋweáfĩrĩxĩnĩ. “Kĩkĩfá ŋweámĩnĩ.” mĩwimónĩpa nerǵnáyf, ámĩ xiagwo tǵnĩ kumĩxĩnĩfĩrĩxĩnĩ. Xiagwowa enĩ wĩgǵ apĩxĩwamĩ emĩ mĩmopa éfĩrĩxĩnĩ.

12 Ámá xamĩŋf wĩnĩyǵné xwĩyǵá rĩpĩ —Apĩ Ámĩnáo rĩŋpĩrĩmanĩ. Nionĩyáprĩnĩ. Apĩ enĩ osearĩmĩnĩ. Ámĩnáomĩ dĩŋf wĩkwǵrónǵyǵ woxĩ apĩxǵ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵ wí rĩmeánĩŋáná í sǵnĩ “Ananĩ meánĩŋáomĩnĩ omeánĩmĩnĩ.” nĩwimónĩrǵnǵ xiagwoxǵ ímĩ emĩ mĩmopa éfĩrĩxĩnĩ. 13 Apĩxǵ Ámĩnáomĩ dĩŋf wĩkwǵrónǵĩ, oxǵ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵ womĩ meánĩŋĩxĩ enǵánáyf, o sǵnĩ “Gǵ apĩxǵ mearǵáĩ tǵnĩ anĩŋf ŋweámĩnĩ.” nĩwimónĩrǵnǵ omĩ nĩwárimĩ mupa éfĩrĩxĩnĩ. 14 Ayǵ rĩpĩ nánĩ rarĩŋnĩ. Oxǵ Ámĩnáomĩ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵ wo arĩge nerĩ Gorĩxoyá wo imónĩpaxǵrĩnĩ? Ayǵ xegǵ xiepi dĩŋf wĩkwǵrónǵ tǵnĩ nawĩnĩ nemerĩŋpĩmĩ dání Gorĩxomĩ dĩŋf nĩwĩkwǵrónǵ ámá xǵoyá wo imónĩpaxǵrĩnĩ. Apĩxǵ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵ wí enĩ xegǵ xiagwo, dĩŋf wĩkwǵrónǵo tǵnĩ nawĩnĩ nemerĩŋpĩmĩ dání ámá Gorĩxoyá wí imónĩpaxǵrĩnĩ. Apĩ mepa nero pǵnĩ nĩwĩárĩnĩmĩ nurónáyf, segǵ nĩáwǵ Gorĩxoyá wí mĩmónĩf oyá sĩŋwǵyo dání piaxĩnĩŋf eánĩgǵáyf imónĩpǵrĩxĩnĩ. Nionĩ seararĩŋápi xixenĩ nerǵnáyf, oyá imónĩpǵrĩfárinĩ. 15 E nĩsearĩrĩ aĩ Gorĩxomĩ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵ meánĩgǵá “Gǵ apĩxǵ Gorĩxomĩ dĩŋf wĩkwǵrónǵ rĩmĩ nĩwárimĩ oumĩnĩ.” nĩwimónĩrǵnǵ xiepixĩ xe pǵnĩ nĩwĩárĩmĩ onunĩrĩ sĩŋwǵ wĩnĩfĩrĩxĩnĩ. Dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵf meánĩgǵá “Gǵ oxǵ Gorĩxomĩ dĩŋf wĩkwǵrónǵ romĩ nĩwárimĩ oumĩnĩ.” nĩwimónĩrǵnǵ xiagwoxǵ xe pǵnĩ nĩwĩárĩmĩ onunĩrĩ sĩŋwǵ wĩnĩfĩrĩxĩnĩ. Nĩseawárimĩ ugǵáyǵné sǵnĩ áxenwarǵ inĩgǵáyf yapĩ mĩmónĩŋo. Gorĩxo nĩwáyĩrónĩro ŋweáfĩrĩxĩnĩrĩ nánĩpĩ rĩxa weyo fá neaumĩrĩŋene enagǵ nánĩ rarĩŋnĩ. 16 Oxǵ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵf womĩ xiepixĩ, jĩxĩ dĩxǵ oxomĩ pǵnĩ mĩwĩárĩpa nerĩ o tǵnĩ nĩŋwearǵnǵ sĩŋwepǵgǵ nĩwĩrĩŋpĩmĩ dání wĩerǵkĩemearǵfáfanĩ? Mĩwĩerǵkĩemeapa erǵfáfanĩ? Jĩxĩ majǵfárinĩ. Apĩxǵ dĩŋf mĩwĩkwǵrónǵf wĩmĩ xiagwoxĩ, joxĩ enĩ í tǵnĩ nĩŋwearǵnǵ sĩŋwepǵgǵ nĩwĩrĩŋpĩmĩ dání wĩerǵkĩemearǵfáfanĩ?

Miwierkwiemeapa erfarani? Joxi eni majfari. Ayinani sega ama Gorixomi dñj mawikwifrogfa meangifayo niwarim mupa efrixinri seararini.

“Sega imonifrixinri yanj seadimixinjpi imonifrixini.” urinj nanirini.

¹⁷ Seyne woxini woxini Aminá Gorixo ayi xixegini api api e imonifrixinri yanj seadimixinjpi, o ayi nioniya ama oimontpoyinri weyo fa seaurana imontgafp axi apini “Xe oimontmini.” niyaiwiro imonifrixini. Gorixoya siyikf nimoniri ami gimni jweagfa niyonni sekaxi axipi urimearinarini. ¹⁸ Segiyi wo Judayo enagj nani iyf simf sfó wakwinjána Gorixo o ama nioniya imoniri weyo fa numiririnaf, ama o “Iyf simf sfó wakwinjapf arige neri yo miyimniréni?” niyaiwipa ewinigini. Segiyi wo iyf simf sfó miwakwinjána Gorixo nioniya oimontiri weyo fa numiririnaf, ama o Judayi woninijf oimontiniri iyf simf sfó miwakwinpa ewinigini. ¹⁹ Ayi rpi nanirini. Iyf simf sfó miwakwininarani, miwakwinpa nerinarani, Gorixoya siyiwyo dani na ayo mimonini. Oya siyiwyo dani “Na ayo imonini.” yaiwarinjpi, ayf sekaxi xfo rinjipimi xidarigafpinirini. ²⁰ Ayinani ama woxini woxini, seyne Gorixo ama nioniya oimontpoyinri weyo fa seaurana pi pi xixegini imontgafp xe apini nimoniro jweafrixini. ²¹ Woxi Gorixo ama nioniya oimontiri weyo fa rumirana ama woya xinaixinjf nimoniri ominj wiarijoxi nimontirinaf, ududf bi mirinpa neri “Nioni sini axi apini nimontirinaf, ayf ananirini.” yaiwirixini. E neri ai xinaixinjf nimoniri ominj wiarijoxi ama axenwarf minigafyininjf imontpaxf enanayf, anan xinaixinjf nimoniri ominj wiarijapf pfini niwiariri kiki fa urixini. ²² Xinaixinjf nimoniri ominj wiarijoxi, ayf rpi nani “Ududf bi mirinpani.” rirarinjini. Giyf Aminá Gorixo ama nioniya oimontpoyinri weyo fa umirana ama wiyfa xinaiwanij nimoniro ominj wiarijafyf enanayf, ayf sini api imontjagfa ai Gorixo rixa gwí roayironjfyirini. Giyf Aminá ama nioniya oimontpoyinri weyo fa umirana axenwarf minigafyf enanayf, ayf xfo wimonarinjpi eprfa nani xegf xinaiwanij ominj wiarijafyf imontjagfa nani “Ududf mirinpani.” seararini. ²³ Jisaso neainjipimi dani Amináo bininj niseairi gwí searoayironj enagj nani ama wiyfa xinaiwanijnininj mimonipa efrixini. ²⁴ Gf nrifixmeaninj imontgafyne, Gorixo ama nioniya oimontpoyinri weyo fa seaurana pi pi xixegini imontgafp o xegf siyiwyo dani apini imonifrixini.

Ama mimeangifayf nani urinj nanirini.

²⁵ Seyne ama sini mimeangifayf nani payf neari yarinj nigfapi nani Amináo sekaxi bi mnaninj aiwi nioni —Nioni Amináo wa nniwianiri niinjipimi dani xwiya dñj ujwiraripaxi imontjapf seararionirini. Nioni gf dñjyo dani bi osearimni. ²⁶ Xeaninj neaimeaminiri yarinjpi rixa neaimearinj enagj nani nioni dñj re moarinjini, “Ama agwi pi pi imonarigfapa aninj axipf e imonifrixini. ‘E nerinaf, ayf nanirini.’ nimonarini.” Nioni dñj e moarinjini. ²⁷ Woxi rixa apixf meanjoxi enanayf, “Imi arige warimniréni?” niyaiwirf mepani. Woxi apixf mameanjoxi enanayf, “Apixf arige neri meaminiréni?” niyaiwirf mepani. ²⁸ E niseairi ai woxi apixf nimearin afi fwf bi miyarinjini. Apiyaxi eni oxí nimearininaf ayf fwf bi miyarinjini. E neri ai xeaninj meangifayf sini xwfa tyo jweagana wimeanfapi seaimeniginiri seararini. ²⁹ Gf nrifixmeafyne, e nisearininaf ripininj seararini, “Jisaso weapnifayi nani rixa anjwi ayo enagj nani ama apixf rixa meangifayne re nimoniro efrixini. Apixf mayowa axenwarf minipa nero nani ‘Gorixo wimonarinjpinini oemini.’ niyaiwiro yarigfawa yapi nimoniro efrixini. ³⁰ Amixfa yarigfayfne amixfa miyarigfayf yapi nimoniro efrixini. Dñj nifa seainarinyfne dñj nifa miwinarinyf yapi nimoniro efrixini. Amipi bi nero tefgafyne amipi mayfyf yapi nimoniro efrixini. ³¹ Ominj nerinaf amipi xwfa tyo wenyipimi dani ominj yarigfayfne ama api nani wi ududf miwinarigfayf yapi nimoniro efrixini.” Amipi agwi riná xwfa ririmi enjyf imontjapa aninj imontifa menini. Xegf bi imontifa nani anjwi ayo enagj nani seararini. ³² “Amipi ayá wi nani ududf mirinpa oepoyi.” niniimoniri nani seararini. Ama apixf mameangifayf Amináo nioni yarinjapi nani yaf owininiri nani o yaf winpaxi imontjpinini nani dñj nimoa warigfari. ³³ E neri ai ama apixf meangifayf “Gf apixi yaf owininiri nani arige emniréni?” niyaiwiro api nani dñj nimoa nuro ³⁴ dñj bi biaú fa xirarigfari. Apixf sini oxí mameangifawa tni apiyawa tni iwa wi wi re yaiwarinjini, “Niini gf napi tni dñjpi tni siyikwí mininj Amináo gf ama e oimontpoyinri wimonarinjpi tni xixeni oimontmini.” niyaiwirf o nani wiipaxi imontjpi nanini dñj moarinjini. E neri ai apixf rixa oxí meangifawa wi wi axipf e yarinjmanini. “Gf oxo yaf owininiri nani arige emniréni?” niyaiwirf xwfa tyo dani imontjpi nani dñj nimoa warinjini. ³⁵ Nioni seararinjapi nanj onininiri niseararini. Sewaninyfne nixidrinaf nanj oseainiri seararini. Nioni axenwarf

oseaimînrî mîrarînjîni. Seyîné nanjî imónînjîpîni nero amîpî pí pí imónînjîpî nânî mîmîwiaikî mîseainîpa yarîfná “Ámînáo wimónarînjîpîni oyaneyî.” nîyaiwiwo oépoynînrî nânî seararînjîni.

³⁶ Ámá go go “Apîyá nionî nânî rîxînjî nurîyîgîfîmî nîpîkwîni mîwikárarînjîni.” nîyaiwirînáyî, íxwé nimónînrî rîxa meapaxî imónînjagî sînjwîf wînrî “Ímî rîxa omeámîni.” nîyaiwirî mînjîf nînrî nânî “Kíkîfá bî epaxonîmanî.” yaiwînrî nerîfnáyî, xe o xegîf wimónarînjîpî nerî ímî omeani. E nerîfná, ayî sípî bî mîyarînrîni. Ananîrîni. ³⁷ E nerî aí go go “Ná bîni apî oemîni.” rînjîpî nânî dînjî síxî ínrî íepá winîpaxî imónînjîpî xe mînjîf onînrînrî mimónîpa erî xewanîjwo xegîf dînjîyo dánî “Apîyá nionî nânî rîxînjî nurîyîgîfî kíkîfá onjweani.” yaiwirî nerîfnáyî, ayî nanjî yarîni. ³⁸ Ayînânî ámá apîxîf xegîf rîxînjîf wurîyîgîfîmî nîmearîfná, ayî nanjî yarîni. Ámá apîxîf xegîf rîxînjîf wurîyîgîfîmî mîmeapa nerîfná, ayî enî nanjî nerî seáyi e imónînjîpî yarîni.

³⁹ Apîxîf wîyá oxo síni mîpé njweanána anînjîf re yaiwîwînjîgîni, “Oyá apîxîni rimónînjîni?” yaiwîwînjîgîni. E nerî aí xegîf oxo rîxa nîperîfnáyî, síni omî mîmeánî “Go gomî omeánîmîni?” nîwimónîrîfná, ananî meánîf wînjîgîni. E nerî aí ámá sípîfá imónînjîf womî mîmeánîf Jîsaso tîni íkarînjîgîfáyi womîni meánîf wînjîgîni. ⁴⁰ Ámî nîmeánîrîfná, ananî enjagî aiwî nionî gîf dînjîf ayîf rîpî nimónarîni, “Í ámî mîmeánî síni anînjî apîxîf anî nînjwearîfnáyî, yayîf oxîf tîni nînjwearîfná winînjîpîmî seáyi e imónînjîpî winînjîfárîni.” nimónarîni. “Nionî enî Gorîxoyá kwîyîf tînjáonîrfani?” nîyaiwirî seararînjîni.

8

Nanjwî mimónîf njwápi nânî rîdîyowá inînjîpî nânî urînjîf nânîrîni.

¹ Seyîné payîf nearo nanjwîf ámá wigîf mimónîf njwá imónînjîpî nânî rîdîyowá yarîgîfápi nânî yarînjîf nîgîfápi nânî bî osearîmîni. Ayî neparîni. Seyîné rîwamînjîf nearo nîrîgîfápa Jîsasomî dînjîf wîkwîronjwaéne nînenenî rîxa nîjîfá imónînjwaénerîni. Ayî nepa imónînjagî aiwî rîpî osearîmîni. Ámá “Rîxa nîjîfá imónînjáonîrfani?” nîwimónîrîfná, dînjîf apîmî dánî wárisxa imónarîgîfárîni. E nerî aí ámá wîyo dînjîf sípî nîwirî arîrá nîwirîná apîmî dánî Jîsasoyá síyîkîf imónînjwaéne síkîkîf ámî bî eamîxinarînjwárinî. ² None go go “Amîpî bî nânî rîxa nîjîfá imónînjáonîrfani?” nîyaiwînrîfnáyî, nîjîfá Gorîxo “Ámá nîni e oimónîfpoysi.” wimónarînjîpî tîni síni xîxenî wî mimónînjorîni. ³ E nerî aí go go “Nîjîfá imónînjáonîrfani?” mîyaiwînrîf Gorîxomî dînjîf síxîf nuyîrîfnáyî, Gorîxo “Ámá o nionîyá imónînjîf worîfani?” yaiwîni. ⁴ Ayînânîf gîfwîf ámá wî wigîf njwápi nânî rîdîyowá nemána ámî makerîfá ímîxarîfná Jîsasoyá imónînjîgîfáyné bî nero narîgîfápi nânî rîpî osearîmîni. Nene nîjîfárîni. Xwáfá tîyo mimónîf njwápi obaxîf enjagîf aiwî bî nepaxînjîf imónînjîpîmani. Nîpîni nepa njwáfá mîpîmónînjîpîrîni. Njwáfá nepa imónînjîpî, ayî ná wonî Gorîxonîrîni. ⁵ Ámá wî re rarîgîfárîni, “Njwáfá rîpîf anîfnamîf dánînjîrîni.” Wî “Xwárimîf dánînjîrîni.” rarîgîfárîni. Njwáfá rarîgîfá apî bî “Nepa njwáfá imónîni.” rînjînjîpîrîni. Bî “Kwîyîf seáyi e imónînjîf tînjîrîni.” rînjînjîpîrîni. Apîf apî obaxîf ayá wî imónînjagîf aiwî ⁶ nene nânî njwáfá imónînjîpî, ayî ná wonî Gorîxorîni. O negîf áporîni. Amîpîf nânîf mîkîf íkînjorîni. Ámá xîfó nânîf imónînjwaéne ayîf onîrîni. Nene nânîf seáyi e imónînjîpîf enî “Pîrîni?” marîfá, ayîf ná wonî Ámîná Jîsasi Kiraisorîni. Omîf dánîf Gorîxo amîpîf nînrîf ímîxîrîf sínjîf nene imónînjwápi neaimîxîrîf enjorîni.

⁷ E nerî aí ámá Jîsasomîf dînjîf wîkwîroarîgîfáyi nînrîf nîjîfá apîf nimónîro “Negîf njwáfá xîdagwápi ná mîkîf mayîf imónînjîpîrîfani?” yaiwîarîgîfámani. Segîfîf wîf Jîsasomîf síni dînjîf mîwîkwîróf nerîfná wigîf njwápif ífá nîxîra nîwagîfasaná yarîgîfáyi enjagîfá nânîf mimónîf njwápif nânîf gîfwîf rîdîyowá ínrîpîf nînrîóná “Ayîf gîfwîf njwáfá imónînjîpîf nânîf rîdîyowá éfápi rîfá narînjîni?” nîyaiwiwo wigîf dînjîf pîwînjînjîf imónînjîpîmîf dánîf “Nîpîkwîni mîyarînjîni.” nîyaiwiwo nânîf apîmîf dánîf piaxîf nîweánînrîf udunarînjîrîni. ⁸ E nerîf aiwîf aiwá mînrîpa yarînjwápi mîf dánînrantîf, narînjwápi mîf dánînrantîf, Gorîxo neaimînrînjîfmanîf. Mînrîpa nerîfná oyáf sínjwáyo dánîf síyîkwîfpijanénînjîf imónarînjwámani. Nînrîfná enîf oyáf sínjwáyo dánîf seáyi e imónarînjwámani. ⁹ E nerîf aíf ámá Jîsasomîf dînjîf nîwîkwîróro aíf wigîf dînjîf yófnînjîf mimónînjîgîfáyi wîyîfné ananîf nîpaxîf imónînjîpîf narînjagîfá nîseanîro nânîf ayîf enîf nînrîmáná “Nîpîkwîni mimónînjîpîf rîfá éwîni?” nîyaiwînrînjîpîmîf dánîf óreámîoapîrîxînrînrîf dînjîf tîni nîrîrîxîni. ¹⁰ Ámá Jîsasomîf dînjîf nîwîkwîróro aiwîf síni dînjîf yófnînjîf mimónînjîgîfáyi segîf ámá “Njwáfá rînjîf rîpîf ná mîkîf mayîrîni.” yaiwîarînjîf wo njwáfá imónînjîf apîf nânîf anîf rîdîyowá yarîgîfáwamîf nînjweámáná aiwá rîdîyowá éfápi narînjagîf nîwînrîóná “Nene enîf ananîf nîpaxenerîfani?” nîyaiwînrîro enîf síxîf nînrîmáná nîpîfáó. ¹¹ Rîxa nînrîro wigîf xwîoxîyo dánîf wáfá mîwókîpa nerîf udunána re searîmîfîni, “Seyînéyá nîjîfá imónînjîgîfápi mîf dánîf síni yófnînjîf mimónînjîfá tîyîf —Ayîf segîf séríxîfmeánînjîf imónînjîgîfáyrîni.

Kiraiso upeinjyfrin. Ámá ayf seyfné njífá nimóniro 'Pí pí njwá ámá mewegá nepa mimónini.' yaiwiarigfápimi dání ríxa xwírfá ikíxenáo." searimfini. ¹² Ayínáni nene negf nrixímeá dñj sñi yóf mimónigfáyo sipi e wikárirane ayf wigf dñj "Apí neranéná npiikwini mtyarinjwini." yaiwinarigfápimi wialkirane nerinjipimi dání Kiraisomi eni sipi wikáriranjwini. ¹³ Ayínáni nioni gfwf narinjápimi dání gí nrixímeá imónigfáyf óreámioapaxf enjánýf, ayf nóreámioaro uduniniginiri nioni aga ná rfwíyo dání aiwí ámi gfwf bi nimfámani.

9

"Wáf wurimeiarinjwáone nisearápipaxfpi Poroni wí searápinjámani." urinjf nánirini.

¹ "O áxenwarf injorini." riniaiwiarinjoi? "Jisasoyá wáf wurimeiarinjf wo mimónini." riniaiwiarinjoi? "O negf Áminá Jisasomi sñjwí mñwinjorini." riniaiwiarinjoi? "O Ámináo nání wáf neararinjipimi dání dñj wíkwíronjwaéne menini." riyaiwinarinjoi? ² "Poró Jisasoyá wáf wurimeiarinjf womani." niawiarigfáyf wí enjánýf aí seyfné anjipaxf nioni wáf wurimeiarinjá imóninjápi nání "Ríxa xixení njífá imóninjoi." nimónariní. Poroni wáf searána seyfné ríxa Gorixo tñi nawini ikárinigfáyfné nimónirinjipimi dání ámayo áwanjf rénjinjf urarinjoi, "O nepa Jisasoyá wáf wurimeiarinjf worini." urarinjoi.

³ Ámá pairirf niarigfápi wialkiminiri nání rípi nura warinjáriní, ⁴ "Jisasoyá wáf wurimeiarinjwáone nání re nñeaiawiro rírarinjoi, 'Awa yarigfápi nání nigwí nání wayfá inigf nro aiwá nro epaxf mimóninjoi.' nñeaiawiro rírarinjoi?" ⁵ "Wáf wurimeiarigfá wá tñi Ámináo ni xogwáowa tñi Pitao tñi awa apixf nimearo apixf tñi nawini emearigfápa Porowa axfpi wí e epaxf mimóninjoi." nñeaiawiro rírarinjoi? ⁶ Apí niyawiwo rírarinjoi? Rímini rípi niyawiwo rírarinjoi? "Wáf wurimeiarigfá wá wigf nigwí ominjf pñi wiáripaxf aiwí Poró tñi Banabaso tñi awaúní aiwá nipsi nání nigwí ominjf yarigfápi pñi wiáripaxf mimóninjoi." niyaeaiawiro rírarinjoi? ⁷ Sñinjf wínarigfá ámá wo mñxf onipoyiniri wirimeáf gíyf ríxa enj nñeámáná wiwaninjf upfrowárinarigfáriní? Oweoi, wí e epaxf menini. Ámá gíyf aiwá ominjf nurimáná mñmianf yarigfáriní? Oweoi, apí eni wí epaxf menini. Ámá gíyf burimákaú nñmeróná wiwaninjf aminjf mñnipa yarigfáriní? Oweoi, apí eni wí epaxf menini. ⁸ Nioni ámá dñj moarigfápipimi nixífdiri ría rarininjoi? Oweoi, njwí ikaxf Moseso niri enj eanjipimi dání eni axfpi e rñini. ⁹ Apimi dání re nñiniri eánini, 'Burimákaú tñi wí aiwá exwexwímf nerfná bi mñnipa oeniri manj gwí mñjáripáni.' nñiniri eáninjpi 'Gorixo burimákaú nánini dñj nímori rñjfrini.' riseaimónariní? ¹⁰ 'Ayf ámaéne nání eni dñj nímori mñnipa enjfrani?' nñiseaimónnipa renoj? Oyi, ayf ámaéne nání eni rñjfrini. Moseso ámá aiwá iwá urípfrí nání xwífá yunf níkixéa warigfáyf tñi aiwá yóf éáná miarigfáyf tñi nñi nawini wigf bi nñpírfá nání dñj níkwímoró éfríxiniri e rárinjfrini. ¹¹ Wáf wurimeiarinjwáone xwírfá Gorixoyápi nisearirfná aiwá iwáninjf seaurarinjagwi aí re riseaimónariní, 'Aiwá iwáninjf neaurarigfápipimi dání bi nímoro aiwá nñpíri nání nñnearápirónáyfrani, ailkf yinipfrí nání nñnearápirónáyfrani, ayf nanj mtyarinjoi.' riseaimónariní? ¹² 'Ámá wí anani nisearápiro nñpaxf enjánýf, ayf none anjipaxfrini.' nimónariní." rarinjáriní.

E nerí aí none nisearápipaxf imóninjpi nisearápinjwáriní. Ámá xwírfá yayf neainpaxf urarfní "Amípi wí nearápaniro nání ría yarinjoi?" niyawiwo dñj mñwíkwíropa epírxiniri nisearápipaxf imónirane aí wí nisearápf dñwí ikeamóninjwápipi xwámámf winjwáriní. ¹³ Ámá amípi anj ridiyowá yarigfáwámf inimi enjyo mearigfáwa aiwá nñpíri nání iwámi wenjpi meaarigfápi nání seyfné njífá mimónnipa renoj? Ámá nanjwí Gorixo nání nñmeámi báná rídiyowá wíarigfáwa rídiyowá wíifápi bi nñmearo narigfápi nání eni seyfné njífá mimónnipa renoj? ¹⁴ Axfpi Áminá Jisaso sekaxf re rñjfrini, "Ámá xwírfá yayf seainpaxfpi wáf nurimeiarigfáwa apimi dání aiwá nñpíri nání meáfríxiní." ¹⁵ Ámináo sekaxf e rñjf aí nioni seyfné tñi nñjwearfná wí nñsearápi neri agwí eni apí bi nioni oniapipoyiniri payf neri nñseamónaparinjini. Ayf rípi nání seararinjini. Nioni aiwá nisearápiri mñnf neri néra unjapi nání mñxf meakfninarinjápi ámá wo aiwá nñniarirfná nñsanjowwirániginiri nání "Nioni xámi péimiginí." nimónariní. ¹⁶ Arfá nipoyi. Nioni xwírfá yayf neainpaxfpi wáf nisearirfná Gorixo e éwiniginiri sekaxf nñrowárenapinjf enjagi nání e yarinjápi nání niwaninjoni mñxf meakfninipaxf wí menini. Nioni Gorixo e éwiniginiri nñrowárenapinjpi mepa nerfnáyf, sfá wí nioni majfá nóripaxfrini. ¹⁷ Gí dñj tñi "Wáf ourímemini." nñnimóniri sñjwíryf, "Gorixo yayf nimopaxfpi eminiri yarinjini." ríparfrini. Gí dñj tñi "Wáf ourímemini." mñnimóní

Gorixo sekaxf nrowarénapihf enjagf nani nerfnáyf, arige n'yaiwirí "O yaf nimopaxfpi yarhfni." rímfni? ¹⁸ Ayínáni pípmi dani nionf yaf nimopaxfni? Nionf ámayo xwiyáf yaf neainpaxfpi wáf nurifnán apimi dani uráfpaxf imónhfpi muráppa nerhfyo dani yaf nimopaxf imónhfpi yarhfni.

"Ámá pí pí imónigfápa nionf eni imónarhfárfni." urhf nánhfni.

¹⁹ Nionf nepa ámá womf xínánfnhf nimónrf omhf wiiarhfáonf menjagf aí ámá ayá wí Jisasomf oxídfpoyínrf nánf nionf gf dhfyo dani ámá n'iyáf xínánfnhf nimónrf omhf wiiarhfáonf imónhfni. ²⁰ Nionf gf Judayf tñf nhwearfná Jisasomf dhf owikwírópoyínrf ayfnhf nimónrf yarhfárfni. Nwf ikaxf rñhfpmi hfáf m'ixenwírárfn'hfáonf aiwf gf Judayf apimi hfáf xenwírárfn'igfáf tñf nawínf nhwearfná, "Nionf arige yarfná ayf Jisasomf dhf wikwírópíraf." n'yaiwirí nánf nionf eni apimi hfáf xenwírárfn'hfáonf imónarhfárfni. ²¹ Gf Judayf tñf nhwearfná ayfnhf nimónrf aiwf ámá Gorixoyá hfáf ikaxf rñhfpmi hfáf m'ixenwírárfn'igfáf tñf nawínf nhwearfná, ayf Jisasomf dhf wikwírófrixínrf nionf eni hfáf m'ixenwírárfn'hfáonf imónarhfárfni. Nionf hfáf ikaxf rñhfpmi m'ixídf nerf marfáf, Kiraiso rñhfpmi xfdarhfáonf enjagf nani rarhfni. ²² Nionf ámá enf samhf wegáf tñf nawínf nhwearfná ayf Jisasomf dhf wikwírópírf nánf nionf eni enf samhf n'wejonf nimónrf uréwapf yarhfárfni. Ámá nfnf wíyo erfkiemeáfim'iginrf ayf pí pí imónigfápa nionf eni axfpi e imónarhfárfni. ²³ Nionf apf n'pírf yarhfárfni, ayf rípf nani yarhfárfni. Xwiyáf yaf neainpaxf imónhfpi uráná aráf n'pírf nani yarhfárfni. Xwiyáf apf ámayo nanf wímxarhfpmi nionf eni onimeanf e yarhfárfni.

"Gorixo yaf neaimofwín'iginrf Jisasomf píránhf ouxfdaneyf." urhf nánhfni.

²⁴ Ámá yam'yamúrónigf inarigfáf nfnf anfnf nero aí ná wonf, múróo xfo dhf n'yaiwirí n'yirf mearhfpi nánf seyfné n'jáf mimónfpa renof? Ayfnánf seyfné eni Jisasomf n'ixdfíroná yam'yamúrónigf nero xámf rémoarigfápanhf éfrixíni. ²⁵ Ámá re yaiwiarigfáf, "Níáf xixegfnf yaníro nánf awí eánarigfe nánf nurf wínyo múróim'iginf." yaiwiarigfáf wíwanhfyf enf síxf im'ixinaníro nánf pí pí m'nhf wínarhfpi aráf n'ikeamoro enf síxf eám'ixinarigfárfni. E yarigfáf urf im'ixín'paxf imónhfpi b'f meaanro nánf yarhfagf aí nene urf im'ixín'paxf mimónhfpi meaanrane nánf yarhfwni. ²⁶ Ayfnánf nionf Jisasomf n'ixdfírná yam'yamúrónigfnhf nínrf írfníf xixenf warhfárfni. Wé neán'fná xarixarf nerf meáf píránhf sophf norf n'rómáná xixenf eaarhfáonf. ²⁷ Níwaníonf enf síxf oím'ixín'ímínrf nánf náonf iwanínhf eánrf pí pí nionf m'nhf n'naríhfpi aráf oíkeamómínrf nánf iwanínhf eánrf yarhfárfni. Ayf rípf nani e yarhfárfni. Nionf ámá wíyo wáf re nuríméísáná, "Kraisomf n'ixdfíroná yam'yamúrónigfnhf níníro xídfírxíni." nuríméísáná enjáná Gorixo "Ayf tñf yam'iyf mimónhfni." n'rfn'iginrf e yarhfárfni.

10

"Sípí Judayenyáf neárfawéyf yagfápa mepa éwanigfni." urhf nánhfni.

¹ Gf n'rixfmeáfíne, negf neárfawéyf yagfápf nánf dhf mopírf nánf b'f osearíimíni. Ayf nfnf Moseso Isipyf anfyo dani n'wirímeámí nurfná agwf Gorixo n'ipemeámí úwín'iginrf tñhfpmi simanwíyónhf ínimf nhweámáná númí wafárfni. Nfnf eni ípi Ragf rñyoyf rñhfhwáf n'ixeróná m'ídm'ídánf ead'kiowárfn'hnáná áwín'ímí n'ixéa ugfawíxíni. ² Nfnf agwípmi simanwíyónhf nhweaxa uro ípíwámí xero neróná Moseso tñf nawínf aní níkarínró néra ugfawíxíni. ³ Aiwáf mayf e nemeróná aiwáf manáf rñhfhf Gorixoyá kwíyfo dani imónhfpi ayf nfnf n'ga wafárfni. ⁴ Inígf mayf e nemeróná Gorixoyá kwíyfo dani simhf meanj ayf nfnf nagfárfni. Sfñá inígf simhf meaago —O wínyf úfámí númí emeagoríni. O, ayf Kiraiso nánf rarhfni. ⁵ E nerhf aiwf ayf nápf yarigfápf nánf Gorixo wíkf n'wónírf ámá dhf meanje dani amí amí opépoyínrf n'wíkára wafárfni.

⁶ Ayf amípf apí apí néra nuróná pegfápmi dani nene nánf sn'wepígf neainíni. Ayf sípí imónhfpi nánf m'nhf inagfápa nene eni axfpi m'nhf minípa éwanígnírf sn'wepígf neainíni. ⁷ Ayf wí wígf hfáfpmi n'ixdfíroná Bikwíyo dani re n'írnírf eánhfpi tñf xixenf re egfawíxíni, "Ámayf aiwáf nro inígf nro epírf nánf nhweagfásáná ríkíkrífo inánro nánf wíápfimeagfawíxíni." n'írnírf eánhfpi tñf xixenf e egfawíxíni. Nene ayf yagfápa nerane mimónf hfáf imónhfyo wí m'ixídfpa éwanígníni. ⁸ Ayf wí íwf inígfápa —fwf e inígfápf nánf Gorixo pírf umamópoyínrf uráná ámá xfomí píránhf xfdarigfáf sfáf axíymí ámá fwf inarigfáyo, nfnf 23,000 imónigfáyo p'p'kímí emegfápf nánf rarhfni. Íwf ayf e inagfápa nene eni axfpi e minípa éwanígníni. ⁹ Ayf wí Ámíná Gorixo nepa enf eán'horfanírf iwamfó wíwapíyagfápa —E wíwapíyáná oyáf dhf tñf

ámá ayo weaxá sidinj óagi nán pegíná nán rarijini. E iwamfó wíwapiyagfápa nene eni m'wíwapiyipa éwanigini. ¹⁰ Ayf wí Gorixomi aninjumf wirinagfápa —Aninjumf e wirináná anjinaf ámayo xwiráf wikixearinjo pikinjipi nán rarijini. Gorixomi aninjumf wirinagfápa nene eni axípi e mepa éwanigini. ¹¹ Api api e n'wímeáa unjipi wigf winiyf éf oweayimeánipoyinri sijnwepigfinj wiri nene agwi ríná sfá yopariyi ríxa nimóníná n'weaqwaéne ikwairiri neaini nán Bikwíyo njwirarininjipirini. ¹² Ayinán "Gorixomi píraninj xfdarinjóni ayf yagfápa wí epaxonimani." yaiwinarinj goxt goxt, jiwanijoxi axípi neri aninimiginri píraninj menfirixini. ¹³ "Enj eánigfáyirfaniri ámayo iwamfó wíwapiyagfápi axípi m'neaiméa xegf bi imóninjipi neaiméarini." m'iyaiwipani. Gorixo —O áma dñj wikwiarinipaxí imóninjorini. O iwamfó áma seaiwapiyáná seyné xwámám m'wipaxí imóninjipi xe oseaiwapiyipoyinri wí sijnw seainífa menini. Áma wí xe iwamfó oseaiwapiyipoyinri sijnw niseainífná seyné xopiráf wipíra nán eni xwámám wipaxífné seaimxíyinífanini.

Ridiyowá mimónf njwáfápi nán injipi nán urinj nánirini.

¹⁴ Gf nríxímeáyíne, Gorixo negf nearfawéyo nanj wiagf aiwi obaxf ayá wí wigf sipi nerinjyo dán xwiráf ikixenagfá enjagi nán nene dñj n'morane mimónf njwáfápi wí m'ixípa nerane api tñj e dán éninj owaneyi. ¹⁵ Dñj tfgáfáfné, nion dñj tfgáfáyo urarinjapa axípi nisearimniri yarinjapi nán sewanijyífné dñj n'yaikiroro "Sipirani? Nanirani?" yaiwipoyi. ¹⁶ Kapixí iniigf wainí injipi —Api Áminá Kiraiso nene nán n'neapeirná ragf puñipi nán dñj neainífa nán imóninjipirini. Nene n'niiranená Gorixomi yaf wiarinjwápirini. Iniigf api n'niiranená o tñi m'iminjipira yarinjwáraní? Aiwa o n'neapeirná xfo nao ríniñj wininjipi —Api nán dñj neainífa nán n'kwiriri narinjwápirini. Aiwa api n'niiranená eni o tñi nawini m'iminjipira yarinjwáraní? ¹⁷ Aiwa n'kwiriri narinjwá api ná bñi enjagi nán nene áma obaxene imóninjagwi aiwi ná bñi dánini n'kwiriri narinjwáyo dán siyikf ná bñi mimónipa renjwini? ¹⁸ Gf Isreriñj yarfípi nán eni dñj mópoyi. Ridiyowá éfápi narigfáyf Gorixo, e íraf oninjo tñi m'jinárigfáriní. ¹⁹ Nion searimniri yarinjapi seyné ríxa dñj rímonjo? "Ridiyowá áma Gorixomi m'ixídarigfáyf wigf mimónf njwáfápi nán yarfípi, ayf nepaxinj imóninjipi nán rfa neararini?" riyaiwiarinjo? "Wigf njwáfá imóninjipi eni, ayf nepaxinj imóninjipi nán rfa neararini?" riyaiwiarinjo? ²⁰ Oweot, wí e searimniri m'iyarinjini. Ripi oyaiwipoyinri seararinjini, "Áma Gorixomi m'ixídarigfáyf wigf ridiyowá yarfípi Gorixo nán ridiyowá mé wigf mimónf njwáfá kwíyf sipi tñjipi nán ridiyowá yarfípi?" oyaiwipoyinri seararinjini. Seyné wigf ridiyowá éfápi n'niiróná kwíyf api tñi nawini m'jinápirixinri seararinjini. ²¹ Wí re m'iyaiwipá éfirixini, "Nene anani kapixí Ámináo neaiinjipi nán dñj moaníwá nánwá n'rane mimónf kwíyífné nánwá n'rane epaxenerini. Nene anani aiwá Ámináo nánipi n'rane mimónf kwíyífné nán ridiyowá éfápi n'rane epaxenerini." m'iyaiwipá éfirixini. ²² "Ridiyowá mimónf njwáfá nánipi narinjwápipi dán Áminá Gorixo wikf dñj neaiawini nán smíriri wíwanigini." r'seaimónirini? "Enj eáninj nene éainjwápi xfoyápipi seáyi e imóninjagi nán pírf neamamopaxenani." riyaiwinarinjo?

"Gorixomi yaf umepaxí imóninjipini éwanigini." urinj nánirini.

²³ Wiyíne re rarfípi, "Pí pí 'Oyaneyi.' n'neaimóniríná nene anani epaxirini." rarfípi nepa n'riro aiwi api bi nerinjipimi dán píraninj im'ixinarigfámani. Gorixomi dñj wikwíronjwaéne "Pí pí 'Oyaneyi.' n'neaimóniríná anani epaxenerini." yaiwinarinjwápi nepa imóninjagi aiwi api bi nerinjipimi dán sfkíkf om'ixinarinjwámani. ²⁴ Segíy wo "Nanj niwaninjónini nimeani nán arige em'niiréini?" m'iyaiwipa eri "Nanj áma t'yo eni wímeani nán arige em'niiréini?" yaiwiri éwinigini. ²⁵ Pí pí g'wíf áma wí makeráf im'ixarigfáe dán bi yarfípi seyné anani bí nero n'niiróná ayá sfwí searoniginri "Mimónf njwáfápi nán ridiyowá éfápirani? Ridiyowá mepa éfápirani?" yarinj minípa éfirixini. ²⁶ Bikwíyo dán "Xwáf ririrani, amipi xwáf t'yo enjirani, n'ni Ámináoayá imónini." n'riinri eáninjagi nán "Pí pí g'wíf enjipi anani n'paxenerini." seararinjini. ²⁷ Áma Jisasomi dñj m'wikwíronj wo "Aiwa bi onaneyi." searepearáná seyné "Anani Owaneyi." n'seaimóniríná, sa nuro ayá sfwí searoniginri pí pí aiwá seaiapípi nán "Wigf mimónf njwáfápi nán ridiyowá éfápirani? Mepa éfápirani?" m'iyaiwipa nero anani n'firixini. ²⁸ E neri af áma wo áwanj re n'searirínáyf, "G'wíf rípi njwáfá imóninjipi nán ridiyowá inípirini." n'searirínáyf, áwanj searfo nán dñj n'moro o seyné narinjagfá n'seainífná "G'wíf api Jisasomi dñj wikwíronjagfá t'yi m'niipaxí imóninjipi pí nán rfa narinjoi?" n'iyaiwiri ayá sfwí uroniginri m'niipa éfirixini. ²⁹ Seyné n'niiróná "Nipikwini m'iyarinjwini." n'iyaiwiro ayá sfwí searoniginri m'rarinjini. Áwanj

searfo “Ayf nþikwini miyarñoi.” niseaiwiri ayá sfwf uroniginri rariñni. E seararñagí nani áamá wo niwápini meari re nriññoi, “Nene anani nepaxf imonñipi pi nani áamá wí ayá sfwf uropaxf imonñipimi dani áami mepaxf imonñiwini? ³⁰ Nioni gfwf apí nñiri Gorixomi yayf niwirfnáyf, gfwf nioni yayf wiápi nani mfkf piyo dani pairriñ nípaxf imonñini?” Áamá wo e nriñni ai ³¹ rípi osearimíni, “Seýné gfwf nñirónaranti, inigf nñirónaranti, pi pi nerónaranti, áamá wí sñwíf niseaniróna “Gorixomi dñj niwkwíroro nani rfa yarñoi?” oseaiwipoyinri omi seáyí e umfeyoapaxf imonñipi éfrixini.” osearimíni. ³² Judayirani, Girikiyirani, áamá Gorixoyá siyikf imonñigfáyirani, ayf omi sñi xfdípaxf enánáyf, nene oyá sñwíyo dani anani epaxf ai ayo óreámioapaxf imonñipi mepa éwaniginí. ³³ Nioni yarñapa seýné eni axfpi éfrixini. Nioni pi pi nerfna niwanñoni nani ayá tñi mimení “Áamá obaxfyo Gorixoye ayf uyim-xemeantá nani omi dñj owíkwírfpoyinri arige nerí ayo ayá tñi umemfárfani?” niyawiwi ayf yayf winípaxf imonñipini yarñarini.

11

¹ Nioni Kiraiso yagfpi ikanñjfi wiarñapa seýné eni nioni ikanñjfi nífrixini.

“Apixíwa mñjyo wí pánfirixini.” urñjfi nánirini.

² Seýné nioni nani inina dñj arfa miameamó Jisasomi xdarñwaene yarñwápi nani nioni seaiékwíkwiyñjapi xaiwí fá nixiriyo yarñagfa nani yayf bi oseaimini. ³ Seýné seaiékwíkwiyñjapi xaiwí fá nixiriyo ai “Rípi nani eni nñjfa oimónipoyi.” nimónarini. Kiraiso áamá oxí niyoni seáyí e wimóniri oxowa xiepíwami seáyí e wimóniro Gorixoye Kiraisomi seáyí e wimóniri eni. ⁴ Ayinani oxí go go Gorixomi rixñjfi nurirfnaranti, oyá xwiýfapi wfá nurókiamorfnaranti, wí mñjyo niþakiniþaná e nerfnáyf, o xegf seáyí e wimónipomi —O ayf Kiraisorini. Omí ayá wimoarini. ⁵ E nerí ai apixí gí gí mñjyo wí mñdíkiniþa nemána Gorixomi rixñjfi nurirfnaranti, oyá xwiýfapi wfá nurókiamorfnaranti, í xegf seáyí e wimónipomi —O ayf xegf xiagworini. Omí í ayá wimoarini. Apixí e yarñgíwa re imonñigíwa tñi xixeni imonñoi. Íwami gwí niyirfná ayá xwé owiniñiri dfa nñi róaná mñjfi wáf nero nani ayá winarñjwa tñi nixeni imonñagfa nani rariñni. ⁶ Apixí gíyí “Mñjyo wí mñþakiniþa oemini.” niwimónirfnáyf, wigf dfa nñi eni rónfirixini. E nseariri ai apixí dfa nñi róanáyf mñjfi wáf nimóniri nani ayá niwinirfnaranti, úrapí róanáyf wiwíá fá niwerí nani ayá niwinirfnaranti, mñjyo wí þakiniþirixini. ⁷ Ayf rípi nani rariñni. Gorixoye áamá oxí iwamó nimixiri nñirini seáyí e xewanñonñjfi imonñjþa wimixñjfi enjagi nani oxíyf Gorixoye xío imonñjþi siwánñjfi niwiniri nani omi rixñjfi nurirfnaranti, oyá xwiýfapi wfá nurókiamorfnaranti, amípi wí mñjyo mñþaniþa éfrixini. E nerí ai apixíyf wigf fwiagwíyf imonñigfapi siwánñjfi niwiniri nani ayf Gorixomi rixñjfi nurirfnaranti, oyá xwiýfapi wfá nurókiamorfnaranti, amípi wí mñjyo pánfirixini. ⁸ Ayf rípi naniñni. Enina Gorixoye áamá oxí nimixirfná apiximi dani bi niyori imixñjmani. Apixí nimixirfná oxomi dani bi niyori imixñjirini. ⁹ Apiximi oxo arirá wíwiniginiri imixñjmani. Oweoi, apixí oxomi arirá wíwiniginiri imixñjirini. ¹⁰ Ayinani “Oxfyf apixfyo seáyí e rfa wimónipoi?” yaiwipiri nani imonñipi wí apixíwa mñjyo pánfirixini. Íwa pi pi yarñgípi aññajf sñwí winaxfdarigfa enjagi nani rariñni. ¹¹ E seararñagí aiwi oxí Ámináo tñi nawini nikárinirfná “Nioni apixí mayoni nerí ai sopñj noniri yarññonirini.” rípaxf menini. Apixí eni Ámináo tñi nawini nikárinirfná “Oxí mayini nerí ai sopñj noniri yarññainirini.” rípaxf menini. ¹² Neparini. Gorixoye apixí iwamó nimixirfná ayf oxíyo dani niyori imixñjirini. E nerí ai rípi eni neparini. Oxí nñi apixíwa xirarigfáriní. E nerí ai apixírani, oxírani, pírani, amípi nþini mfkf ikiño, ayf Gorixorini.

¹³ Sewanñjyíne xwiýfá nioni seararñj rípi nani dñj niyaikiro “Sipirfani? Nanfirfani?” yaiwipoyi. Apixíwa amípi bi mñjyo mñþakiniþa nemána Gorixomi rixñjfi nurirfnáyf, “Anani yarñoi.” riseaimónarini? “Anani miyarñoi.” riseaimónarini? ¹⁴ Ámaéne negf imonñjwápimi dani siwá rénñjfi neainarñjirini. Áamá oxí dfa sepiá xirá enána ayf ayá winípaxf imonñini. ¹⁵ E nerí ai apixí dfa sepiá enána ayf dñjfi nífá winípaxf eni. Negf imonñjwápimi dani siwá éññjfi neainarñjirini. Pí nani marfá, Gorixoye apixíwa rítf infirixiniri dfa sepiá winj enjagi nani sepiá enánáyf “Dñjfi nífá winípaxf eni.” seararñjini. ¹⁶ Áamá wí “Xwiýfá Poro rariñj rípi nani xixewíamí ouraneyi.” niwimónirfná rípi urimfni, “None ámi xegf bi yarñwámani. Siyikf Jisasoyá imonñigfá amí amí jweagfáyf eni xegf bi xdarigfámani. Ayf nioni ríþini yarñgífáriní.” urimfni.

“Aiwá Ámináo nani dñjfi oneainirini imixarñjwápi úrapí mñimepani.” urñjfi nánirini.

17 Seyfne Gorixomi yayf wianiro nani awi neanirona nanf mimonf sipipini nimoniri yarigfa enagi nani am sekaxf ripi nirirfna segf yarigfapi nani weyf nimeariri searimimeini. 18 Xami ripi searimfni. Nioni ama wi re rarijagfa arfa winarini, "Jisasoya siyikf imonigfa Korinifo jweagfayf Gorixomi yayf umeanro nani awi neanirona nawini mimonf yanf epayonarigfarini." rarijagfa arfa niwiri "Bi nepa e rfa yarifo?" yaiwiarinini. 19 Ayf neparini. "Seyfne dnf na bini nimo axipini mimonigfayfnerini." nimonarini. Seyfne re yaiwinipfiri nani "Negyf wiene Jisasomi xixeni nixdfirane mimiwiaroarinjwaene, ayf anerfani?" yaiwinipfiri nani xixegni yanf nepayoniro yarifo. 20 Ayinani seyfne awi neanirona "Aiwa Aminao nani 'Dnf oseaintiri nfririxini.' nearipfiri narinjwini." niyaiwiro aiwi nepa minarifo. 21 Ayf ripi narinini. Aw neanro aiwa ninarona niyfeni sini me aiwa xixegni rfa yeaarfapi anini niyoaro xixegni ninaro nani wiyfne agwini jweanana wiyfne inigf wainf xwapf ninimana papikf yarigfarini. 22 Pi nani e yarigfarini? Aiwa nro inigf nro epifa nant segf anf meniranf? Jisasoya siyikf seyfne imonigfapimi peayf owiananeyiniri e yarigfarani? Seriximefa aiwa nani dwf ikeamonarigfayo awa owioaneyiniri e yarigfarani? "Poru weyf neamearipaxf imoninjfiri yarinjwini." riseaimonarini? Oweoi, api nera warinjagfa nani wi weyf seamearimfamani.

Aiwa Aminao xfo nani dnf winawiniginiri imixinjfiri nani urinj narinini.

23 Xwifafa nioni enina searwapinjapf gf dnjifo dani msearwapinjarinini. Aminao nirewapinjifo dani searwapinjapf, ayf rpirini. Sfa Aminna Jisaso nani Judaso pasamefymini Aminao aiwa bi nimeari 24 aiwa api nani Gorixomi yayf niwimana nikwiriri re riniginini, "Ripi gf wararini. Seyfne nani ridiywaninjf inimpirini. Soyfne nioni seaimfiri nani dnj seainnfa nani nioni epa axipi e yayfirixini." urinjiginini. 25 Awa rixa aiwa ninimana kapixf inigf wainf ininjf wa nimeari xegf yarinjfa axipi nemana re riniginini, "Gorixo xwifafa sinj 'E niseaimfarini.' rauroaarinjf 'Nepa xixeni nneainfarant?' oyaiwipoyiniri nioni niperfna gf ragf pufyf inigf wainf sixf riwaninjf imoninini. Inina soyfne inigf riwa ninarfna nioni nani dnj seainnfa nani nfririxini." urinjiginini. 26 Seyfne o rinjpi nero aiwa api nro inigf awa nro nerinjipimi dani o ami weapinef nani waf reninj nra warigfarini, "Aminao nene nani rixa neapeinjrinini." Eninj nra warigfarini.

"Aminao ayf aiwapi gyfne urapi ninarfna xwifafa mearinipaxf yarifo." urinj narinini.

27 Ama gyf xami piranjf dnj mityaikiro Aminao ayf winipaxf imoninjfiri ero aiwarani, inigfranf, xfo nani dnj winini nantin dnj urapi nro neronayf, warapf tnf ragfpi tnf xororfinjf nero nani xwifafa mearinipaxf imoninjfo. 28 Ayinani ama woxi woxi, "Nanf imoninjfiri rfa yarini? Sipf imoninjfiri rfa yarini?" niyaiwiri yarinj niga nufsanai aiwa apf tnf inigf awa tnf xe nfririxini. 29 Ayf ripi narinini. Ama aiwa apf tnf inigf awa tnf ninarfna "Aminao xegf warapimi dani neainj enagi nani rfa narinjini?" niyaiwipa nerfayf, ayf xwifafa mearinanro nani rarijagfa nani rarinini. 30 Sa mfkf apimi dani segf obaxf wi simxf nero niyipe nimoniri ero wi rixa ptyf ero egfarini. 31 Nene xami negf yarinjwapi nani yarinj niga nurane "Nanf rfa yarini? Sipf rfa yarini?" niyaiwirane dnj piranjf nimixnimana aiwa apf ninarane sinjwiryf, Kiraiso xwifafa bi nneameariri siyikf neareaminiri enjmani. 32 E neri ai agwi rina Aminao xwifafa nneamearinfna riwena nene ama xfomi mixdarigfayo tnf nawini xwifafa umeariniginiri rixa xwifafa nneameariri siyikf nearearinini. 33 Ayinani gf nriximeayfne, aiwa nioni seararinjapi nanro nerimeanirfna axina nawini piranjf onaneyiniri riwifo remoaringfayf nani weninjf neri jwearfni. 34 Seyfne aiwa apf ninarona urapi nero xwifafa mearinipirixiniri segyf wi agwf enj mweaninjafyf sini mibipa nerona wigi anjwami dani aiwa nfririxini. Aiwa apf nani xwifafa bi sini nwenjagi ai ami nseaimearfna searimfarini.

12

"Kwifipimi dani epaxf imonigfapi bi bi imonini." urinj narinini.

1 Gf nriximeayfne, seyfne payf nearo Gorixo xegf kwifpfi sixf seamonjipimi dani e e epaxf imonirixiniri seaimxinjf seyfne yarinj nigfapi nani "Seyfne xe majfa nero oepoyi." minimonarini. 2 Seyfne sini Gorixomi mixdfipa nerona seaigfapi nani nijfa imoninjfo. Amaya mimonf jwifa imoninjifo —Ayf xwifafa bi ripaxf mimoninjyfirini. Ayo oxdfpoyiniri yaf pi pi seaepisiana seyfne nepaxiniri xdagfapi nani nijfa imoninjfo. 3 Ayinani "Seyfne nijfa re oimonjipoyi." nimonarini. Ama wi Gorixoya kwifipimi dani ninarfna wi re ripaxf menini, "Jisaso xewanjfo roapikinjorinini." ripaxf menini. Ama

wí Gorixoyá kwíyíþimi dání mtríþa nerfnáy, “Jisaso negí Ámtnáorini.” ení wí ríþaxf menini.

4 Kwíyíþimi dání e e epaxf imónfríxini sioxí umímoarínþi xixegfni imóniþagí aiwi kwíyí axíþi ná bini imóniþþimi dánini yarigfáriní. 5 E neríþyo dání ámayo seáy e e wíríxini Ámináo wimíxarínþi xixegfni eþagí aiwi Ámináo, ayf ná woni axorini. 6 Ananí nepaxf imónigfápi xixegfni imóniþagí aiwi Gorixo, ayf ná woni e e epaxf imónfríxini ení sioxí weamíxarínfrini. 7 E neríþ aiwi o ámá xfoya imónigfá nfini xixe arírá inífríxini womini womini xegf kwíyíþyo dání epaxf imóniþþi bi bi yanf wiarínfrini. 8 Bi bi yanf níwíríná ámá wo kwíyíþimi dání xe dñj émf saimf nímorí ámayo píraníþ uríþaxf oimóniþi wírí wo kwíyí axíþimi dání xe níjfa seáy e nímoríþ píraníþ uréwapíþaxf oimóniþi wírí 9 ámi wo kwíyí axíþimi dání xe ení sioxí neániþ ámá smíxí yarigfáyo píraníþ owimíxiniþi wírí 10 ámi womi emimí epaxf oimóniþi wírí ámi womi xfoya kwíyí wá urókiamopaxf oimóniþi wírí ámi womi ámá wí kwíyí bimí dání rariþagfa arfa níwíríná adadf níwírí “Ayf kwíyí apimí dání rfa rariþo?” yaiwíþaxf oimóniþi wírí ámi wo ámá gwí wírí wírí xwíyí mfkf api apimí dání ananí ríþaxf oimóniþi wírí ámi womi xwíyí mfkf api apimí dání arfa níwírí yanf umeaipaxf oimóniþi wírí yarínfrini. 11 Gorixo ámá wíyí wíyo yanf xixegfni e e níwia nurí aiwi kwíyí axf ná bimí dánini e e epaxf imónfríxiniþi níwimíxírná womi píþi owimíxírná api wiarínfrini. Ámi womi píþi owimíxírná api wiarínfrini.

“Obaxene imóniþagwi aiwi wará ná biníniþi imóniþwini.” uríþ níniþini.

12 Ámayá wará ná bini eþagí aiwi náþimi dání wé síkwí amíþi xixegfni bi bi imónini. Waráþimí dání amíþi xixegfni bi bi imóniþyí nfini obaxf imóniþagí aiwi náþi ná binírníni. Ámá Kiraisoyá sýyikþi imónigfáyf ámá waráþi tñni ríramiþyí imóniþaxfírníni. 13 Ayf ríþi nániþni. Nene —Wiene Judayenerani, wiene Gírikíyenerani, wiene xináiwaniþni nímorítrane omíþi wiariþwaénerani, wiene áxerþarf míneainí negí dñj tñni emeariþwaénerani, —Nínenení ení kwíyí axíþimi dánini sýyikf ná bini imónani náni wayf neameairo kwíyí axíþimiþi neainíþi ení eþagí náni rariþni. 14 Nene níjfa re imóniþwini. Ámá waráþi, ayf ná bini mímorí síkwírani, wéraní, míþfrani, xixegfni bi bi imónini. 15 Síkwí xwíyí ríþaxf nímoríþi re ránáy, “Níni wéuni mímoríþagí náni náþiyá binímani.” ránáy, “Náþimi dání bi imóniþþimani.” yaiwíþaxfírníni.” ríseaimónarini? Oweoi. 16 Arfána ení re ránáy, “Nínaní sñyíþini meþagí náni náþiyá binímani.” ránáy, “Náþimi dání bi imóniþþimani.” yaiwíþaxfírníni.” ríseaimónarini? Oweoi. 17 Náþi nfini sñyíþni enánáy, arige nerí arfá eþaxírníni? Náþi níþini arfáni enánáy, arige nerí dñj weániþaxfírníni? 18 Náþi, ayf axíþi ná bini mímoríþi. Sñyíþni, arfáni, api api e nímogá úwíniginiþi Gorixo xfo wimóniþþa dñj neyírorí nímiþírníni. 19 Waráþimi dání amíþi síkwírani, wéraní, xixegfni imóniþþa mímorí axf ná bini mímorírnáyf, waráþi arige imóniþaxfírníni? Oweoi, e nerfnáyf, wará xegf imóniþþa bi imóniþaxf menini. 20 Negí wará imóniþþi, ayf ríþirni. Waráþimi dání amíþi xixegfni wéraní, síkwírani, imóniþþi ayf obaxf aiwi waráþi, ayf ná binírníni. 21 Sñyíþi xwíyí ríþaxf nímorímáná wéuni wí re uríþaxf menini, “Ná sanf mniþrariþniþi, pí náni þiþi tñni nawini imónimíþni? Níyíþni ananí níþþi þweapaxíþiniþni.” uríþaxf menini. Míþyíþi ení síkwíþi wí re uríþaxf menini, “Ná sanf mniþrariþniþi, pí náni þiþi tñni nawini þweamíþni? Níyíþni ananí níþþi þweapaxíþiniþni.” uríþaxf menini. 22 Oweoi, pí pí náþimi dání imóniþþi “Ení meániþþirfani?” yaiwiaríþwáþi meþánáyf, omíþi amíþi nene náþimi dání yaríþwáþi níþþi kwíniþi epaxf menini. 23 Náþimi dání imóniþþi “Nanþ onímiáþi imóniþþirfani.” yaiwiaríþwáyf nene ananí píraníþi okíyá mearíþwáriní. Náþimi dání imóniþþi sñjání mímeþaxf imóniþþiþi píraníþi ríþi yaríþwáriní. 24 E nerí aí pí pí náþimi dání imóniþþi “Awíaxf imóniþþirfani?” yaiwiaríþwáþi, ayf ríþi meþaxf imóniþþagí náni wí e yaríþwámaní. Gorixo ámá waráþi nímiþírní pí pí náþimi dání enþi níþwírírnírná “Nanþ onímiáþi imóniþþi.” yaiwiaríþwáþi seáy e imóniþwíniginiþi þwírírnírníni. 25 Náþimi dání imóniþþi mímíþdání mímearoníþa ero xixe píraníþi meniro eþírfá náni e þwírírnírníni. 26 Náþimi dání imóniþþi bi ríniþi wínaná náþimi dání imóniþþi níþniþi ríniþi wínanarírníni. Bi imóniþþimiþi yayf uméaná níþniþi dñj nífa níwiga waríþfrini.

27 Kiraisoyá sýyikþi imónigfáyfné oyá waráþiniþi imóniþro wíyfnéni wíyfnéni oyá náþimi dání síkwíniþfrani, wéniþfrani, xixegfni imóniþro enoi. 28 Gorixo ámá xfoya sýyikþi imónigfáyf xixegfni bi bi nímogá úfríxiniþi ríþeaniþni. Wí wáf wurímeiaríþyí imóniþro wí xewaníþoyá xwíyíþi wá urókiamoaríþyí imóniþro wí uréwapíþaríþyí imóniþro eþírfá náni ríþeaniþni. Xírání xírání imóniþþi api api níþeámáná ámi wí

emimí epírfa nání imóniro wí sımıxıf yarigfáyo nanıf wımıxıpírfa nání imóniro wí dıwıf ikeamónarigfáyo arırá wıpírfa nání imóniro wí pí omıñf yarigfáyo mepírfa nání imóniro wí áma gwı wırıf wırı xwıyáf mıkf apı apımı dání rıpírfa nání imóniro epírfa nání rıpeañrıñı. ²⁹ Nfni wáf wurımeıarigfáyf rımónıñı? Nfni wáf rókıamoarigfáyf rımónıñı? Nfni uréwapıyarigfáyf rımónıñı? Nfni emımıf yarigfáyo rımónıñı? ³⁰ Nfni simıxıyo nanıf imıxıpírfa nání rımónıñı? Nfni gwıf wırıf wırı xwıyáf mıkf apı apımı dání rıpírfa nání rımónıñı? Nfni xwıyáf mıkf apı apımı dání rarıgıfápi yanıf umeaipírfa nání rımónıñı? Oweot. ³¹ E nısearıñı aı seyfné woxını woxını, “Gorıxo áma e e epaxıf imónıfırıxınrı kwıyıpımı dání sıxf umımoarıñıf apı apı enıagı aı sa seáyı e imónıñıfı oımónımıñı.” nıyawiırı sımf xeadfpenfırıxını.

13

“Ámáyo nepa dıñf sıpı nıwırfná rıpı rıpı yarıgıfárını.” urıñf nánırını.

“Arıge nerı Gorıxo wımónarıñıfı tını xıxenı yanıréwını?” nıseaimónırıná epırıfápi nánı áwanıf bı osearımını.

¹ Nionı gwıf wırıf wırı xwıyáf mıkf ámaranı, anıñajıranı, rarıgıfápımı dání ananı rıpaxıf nımónırı aı ámáyo dıñf sıpı mıwıpa nerfnáyf, surfma nırarıñı berı ikaxıf nırırfná yaiwınıñıf yárarıñıpánıñıf imónımıñını. Sonıf udá xámı mıñwırfarıpa nemána eáána rarıñıpánıñıf enı imónımıñını. ² Nionı xwıyáf Gorıxoyápi wáf rókıamopaxıf imónırı amıpı nfnı o éımıgıñırı enıwıpearıñıf inımı imónıñıfı nánı nıjıfá imónırı amıpı nfnı áma “Ayıf apı rıa imónırı?” Nıyawiıro nıjıfá imónıgıfápi nánı nıjıfá imónırı nerı aı ámáyo dıñf sıpı mıwıpa nerfnáyf, surfma imónımıñını. Nionı Gorıxomı dıñf enıf neanıñı nıwıkwırorıñıpımı dání “Dıwıf rıpıxıf ná je uı.” urıpaxıf nımónırı aıwıf ámáyo dıñf sıpı mıwıpa nerfnáyf, surfma imónımıñını. ³ Nionıf gıf iyáf fá amıpı yanıf nımerı uyıpeayıo nıwırı aı ámáyo dıñf sıpı mıwıpa nerfnáyf, wı nanıf nımıxıpaxıf menını. Negıf womı pıkıanıro yarfná nıaıwomı wáripırı nánı re nurırı aı, “Nionıf fá nınıxırıro rıfá nıwıoarıpıoyı.” nurırı aı ámáyo dıñf sıpı mıwıpa nerfnáyf, nionıf éapı wı nanıf nımıxıpaxıf nımónını.

⁴ Ámá wıñıyo dıñf sıpı nıwırfná pıpı marfáı, rıpı yarıgıfárını. Sıpı wıñıyıf wıfápi apaxıf mé pırıf umamoarıgıfámanı. Ayá nurımıxırı nanıf imónıñıfıpını wıarıgıfárını. Wıñıyo sıpı dıñf wı wıaıwıarıgıfámanı. Wıñıyo dıñf sıpı wıarıgıfáyo wıwanıñıyıf mıxıf meakfnınıro wárxıa imónıro ⁵ uyıñıf wıkárıro yarıgıfámanı. Amıpı nenanı arıge nerı neaımeanırfenıñıñıñı mepa ero apaxıf mé sımf rınıñıf mıwınıpa ero fıw wıñıyıf wıkárfápi nánı sımf xwanıwıf nıkwónımı memepa ero yarıgıfárını. ⁶ Nıpıkwını mımónıñıf yarıgıfápi nánı dıñf nıfá mıwınıf wé rónıñıf imónıñıf yarıgıfápi nánı dıñf nıfá wınarıñıfırını. ⁷ Ámá wıñıyo dıñf sıpı wıarıgıfáyo pí pí wımeáána “Xe oneaımeanı.” yaiwıro dıñf wıkwıroarıgıfápi wı pını mıwıarıpa ero amıpı nfnı Gorıxo nıwırfná nánı dıñf nıkwımorı ñwearo pí pí sıpı imónıñıf wımeáána xwámámıf wıro yarıgıfárını.

⁸ Ámáyo dıñf sıpı wıarıñwápi ná rıwıyo aı wı anıpá imónınıfa menıagı nánı anıñıf fá xırıpaxırını. E nerı aıwıf Gorıxoyá kwıyıpımı dání wáf rókıamopaxıf imónıñwápiranı, xwıyáf mıkf apı apımı dání rıpaxıf imónıñwápiranı, pí pí nıjıfá imónıñwápiranı, apı nıpını anıpá imónınıfırını. ⁹ Nıyanı seararıñıfı nánı áwanıf bı osearımını. Agwı rıná nene Gorıxoyá kwıyıpımı dání nıjıfá imónıñwápi sa bıñı bıñı imónıñwıñı. Oyá xwıyáf wáf rókıamoarıñwápi nıpını marfáı, bıñı bıñı rókıamoarıñwárfını. ¹⁰ E nerıñıf aıwıf Kıraıso nıweapırı amıpı Gorıxo éımıgıñırı yarıñıfı rıxa yóf imónána agwı rıná nene bıñı bıñı imónıñwápi anıpá imónınıfırını. ¹¹ Nionıf seararıñıfı nıaıwıf tınıf rıramıñıyıf oemını. Enıñá nionıf sıñıf nıaıwıf nımónırıná nıaıwıf rarıgıfápa xwıyáf axıpı rırıf nıaıwıf yaiwıarıgıfápa axıpı yaiwıñıf nıaıwıf dıñıf moarıgıfápa axıpı morıf neısána aı rıxa ámınáonı nımónımána nıaıwıf yarıgıfápi sıñıf fá mıxırıf pınıf wıarıñıfırını. ¹² Agwıf nene Gorıxo éımıgıñırı yarıñıfı nánı nıjıfá bıñı bıñı imónıñwápi xıxféa sıf wıkıñıñıyo dání nene sıñıwıf nıpıkwınıf mainenarıñwápi tınıf rıramıñıyıf oemını. Agwıf rıná xıxféayo sımfımanıñıf roñıagıf nıwınırane aıwıf rıwéná nepa o tınıf xıxenıf sımfımanıñıyo sıñıwıf aınenanıwárfını. Agwıf rıná nene bıñı bıñı nıjıfá nımónırıfı aı rıwéná xfo nene nánı xıxenıf nıjıfá imónıñıpa nene enı xfo nánı nıjıfá imónanıwárfını. ¹³ E nerıñıf aıwıf agwıf rıná Gorıxomı dıñıf wıkwırorane o neaınıfápi nánı dıñıf ikwımorane wıñıyo dıñıf sıpıf wırane yarıñwáf bıaıf bı apı anıñıfını imónınıfápirını. Bıaıf bı apı bı seáyıf e imónıñıfıfı, ayıf ámáyo dıñıf sıpıf wıarıñwápirını.

14

Kwıyıpımı dání epaxıf imónıñıfıfı nánı ámıf bı urıñıf nánırını.

1 Seyfne “Amayo dñj sipi owianeyi.” niyaiwiro anñj minf xdfñrxini. E nero ai Gorixo api apf e imonñrxinñri kwiyfipimf dñni seaimixarñjpi “Apf apf oimónaneyi.” niyaiwiro smf nixeadfpéniro aiwi nã bini ayf oyã xwiyfã amayo wfã urókiamopaxf imonñpñri nãni anñpaxf smf xeadfpénñrxini. 2 Ayf rñpi nãni seararñjñi. Amã giyf giyf gwf wirf wiri xwiyfã mfkf winyf majfã imonñgãpimf dñni nrñrññayf, ayf amayo murarñjo. Winyf xwiyfã mfkf apf nãni majfã imonñjagfa nãni Gorixomñi nurñri kwiyfipimf dñni yumfi imonñjpi rarñjo. 3 E nerf ai giyf giyf xwiyfã Gorixoyãpfi wfã nrókiamorónayf, ayf rãpimf dñni amayo sfkfkf womixiro enj rirémixf wiwo dñj wfã wókimixiro epaxfpi urarigfãrñni. 4 Amã xwiyfã mfkf xegf wiwo dñni rarñj go go, ayf xewanñjo sfkfkf omixinarñni. Amã Gorixoyã xwiyfãpfi wfã rókiamoarñj go go, ayf Gorixo wimónarñjpi urfñpimf dñni Jisasoyã siyikfpi imonñgãyo sfkfkf womixarñjñi. 5 Nionf “Seyfne niyfnéni xwiyfã mfkf bi bimf dñni orfpyof.” nñnimónñri aiwi aga anñpaxf ayã wí nimónarñjpi, ayf rñpñrñni. “Gorixoyã xwiyfãpfi wfã orókiamópoyi.” nimónarñni. Ayf rñpi nãnrñni. Wfã rókiamoarñj go go Jisasoyã siyikfpi imonñgãyo nurñrñã xfo urfñpimf dñni sfkfkf nrwomixiri nãni xwiyfã mfkf xegf wiwo dñni rarñj go go gomi seayi e wimónñjagi nãni rarñjñi. Xwiyfã mfkf xegf wiwo dñni rarñj go go rãnã amã wo niwiãpñimearñ Jisasoyã siyikfpi imonñgã winyo o rñpimf dñni sfkfkf owomixinñri yanf numeairñã enñ ananñrñni. 6 Gf nrñrxñmeayfne, rñpi nãni pirãññj dñj mópoyf. Nionf seyfne tñj e nãni nrñrñ xwiyfã mfkf wiwo dñni nisearñrññayf, “Apf wí nanj neaimixpaxf imonñni.” rñseaimónarñni? Oweof. Nionf xwiyfã Gorixo wfã nrñókimixiri nrñjpi mñsearipa nerññaranñ, nrñjã o nãni nionf imonñjã bi mñsearipa nerññaranñ, xwiyfã oyãpfi bi wfã mñsearókiamopa nerññaranñ, bi mñsearéwapiyipa nerññaranñ, sa xwiyfã mfkf wiwo dñni niseara nurññayf, arige nerñ nanj wí seaimfãrñni? Oweof, wí e epaxfmanñ.

7 Dñj mayf imonñjpi, pekãfaranñ, gitaranñ, ayf axfpi imonñni. Yaiwinñj niyarñri nrñikwñni irf nrñrepa nerññayf, amã arige “Ayf apf rã rarñni?” yaiwipaxfñni? Amã kwiyfipimf dñni xwiyfã mfkf wiwo dñni enñ nrñrññayf, amã arã mñwiarigfãy arige nerñ “Ayf apf rã rarñni?” yaiwipaxf imonñni? 8 Amã mñxñ nãni awí roño xowienjomf dñni rãaiwã orññri pñramf nrñikwñni mepa nerññayf, amã giyf “Mñxñ nãni rãaiwã iyf rñrão?” niyaiwiro ewaikf tñni nrññññj tñni arñkipaxfñni? Oweof, pñramf nrñikwñni mepa nerññayf, wí e epaxf menñni. 9 Seyfne enñ amã wiwo kwiyfipimf dñni xwiyfã mfkf xegf wiwo dñni nurñrññayf, amã arã seaiarigfãy arige nero “Apf nãni rã neararñjo?” niyaiwiro nrñjã imonñpaxfñni? Oweof, seyfne urarigfãpfi mñmianjwí upaxf imonñni. 10 Ayf neparñni. Xwã rñrimf xwiyfã mfkf xixegfñni tñj rarigfãpfi obaxf imonñni. Xwiyfã bi mfkf mayf imonñjmanñ. Nñni mfkf tñj imonñni. 11 E nerf ai amã wo xwiyfã mfkf nionf majfã imonñjpi dñni rarñjagi arã nrñwirñã “Emãyf worfani?” yaiwimñni. Xfo enñ nionf arã mñwiarñjagi nñnanñrñã “Emãyf worfani?” naiwinñjo. 12 Seyfne Gorixo apf apf imonñrxinñri kwiyfipimf dñni sñx seaimoarñjpi “Oimónaneyi.” niyaiwiro smf nixeadfpéniro yarigfãyfné imonñjagfa nãni pi pi nerónã rñpi éfrñxini. Kwiyfipimf dñni epaxf imonñjwãpimf dñni Jisasoyã siyikf imonñjwaene enj sfkfkf omixinñpaxf imonñjpi oyaneyinñro ayã wí nera úfrñxini.

13 Ayñãni segyf wo kwiyfipimf dñni xwiyfã mfkf seyfne majfã imonñgãpimf dñni nisearñrññayf, arã mñwiarigfãyfné yanf seameaimññri nãni Gorixomñi rñxñj urfwinñgñni. 14 Ayf rñpi nãni seararñjñi. Nionf gf amã arã niarigfã dñni xwiyfã mfkf xegf bimf dñni Gorixomñi rñxñj nurñrñã gf dñj ai tñni murf sa manjãpãni dñni nurñrññayf, “Apf ourmñni.” niyaiwiri muripa éã enjagi nãni nionf rãpfi bi nanj mñniarñni. 15 Ayñãni nionf pi emññrññni? Nionf Gorixomñi rñxñj nurñrññaranñ, sonj nrñrñ omi yaf numerññaranñ, xwiyfã mfkf bi bimf dñni manjãpã tñni nurñri ai “Ayf apf rã urarñjñi?” niyaiwiri gf dñj tñni enñ nawini urfñmñgñni. 16 Seyfne e mepa nero Gorixomñi yaf nrñwirñã dñj tñni nawini murf xwiyfã mfkf bi bimf, seyfne majfãpimf dñni nurñrññayf, amã stpã imonñgã seyfne tñni nawini awí éanarigfãy arige nero “Ayf rãpfi xixenñ e imonñwinñgñni.” rñpaxfñni? Oweof, xwiyfã mfkf seyfne rarigfãpfi arã mñwipaxf nimóniro nãni wí e rñpaxf menñni. 17 Seyfne e nerññayf, Gorixomñi pirãññj yaf nrñwiwo aiwi winyo sfkfkf mñwomixf ududf inñ wikararñjagfa nãni seararñjñi. 18 Seyfne kwiyfipimf dñni xwiyfã mfkf wiwo dñni ayã wí nrñro ai nionf enñ kwiyfipimf dñni xwiyfã mfkf bi bimf dñni seayi e niseamúrora nãni Gorixomñi yaf wiarñjãrñni. 19 E nimónñri ai Jisasoyã siyikf imonñgã bi tñni nerñmeaññri wí arã egfã dñni xwiyfã mfkf bi bimf dñni nurñrñã “fã mñropaxf imonñjpi ourmñni.” mñnimónarñni. Oweof, “Porof rñneaiwapyarñni?” oyaiwipoyññri sa “Xwiyfã mfkf nionf nrñjã imonñjãpimf dñni nurñri ‘Ayf apf rã urarñjñi?’ yaiwimfpi arññ ourmñni.” nimónarñni. “E nerñã seayi e imonñjpi yarñjñni.” nimónarñni.

²⁰ Gí nri-xí-meáyíne, seyíne niaíwí onímiá dñíj mî-maxírîpa époyi. E nî-searîri aí niaíwí pîopia íwí oyaneyinîro sínî dñíj mîmoarígíapa seyíne enî axípi imónîpoyi. E nero dñíj nîmoríná ámi-ná yapi mófrixini. ²¹ Isireriyí arfá mîwiarîñagfá nánî Gorîxo ámá wí e dányíyí mî-xí nîmeámî nîbîro xwíríá wikíxéfríxini-ri rîñjpi nánî ñwí ikaxí eánîñfyo re nîrîni-ri eánîni, “ ‘Gorîxoni ámá mîkfí wí e dányíyá xwíyíá mîkfí bî tîni ámá tîyo urîri wí e dányíyá manjîpimi dání urîrî emfá enjagî aiwî nioni wí arfá nîpîrfámáni.’ Ámînáoni e rarîñjîni.” nîrîni-ri eánîni. ²² Ayínáni nene re yaiwîñwîni, “Gorîxoyá kwíyîpimi dání xwíyíá mîkfí nene majfá nîmónîri aí rarîñwápi, ayí ámá omî rîxa dñíj wîkwîroarígíá wîniyí arfá nîneairóná ófî níkarîni-riro ‘Ayí enjî eánîñjî Gorîxoyápipimi dání ríá yarîñjoi?’ oyaiwîpoyinîri mîmónîni. Sa omî dñíj mîwîkwîroarígíáyí ófî níkarîni-riro ‘Ayí enjî eánîñjî Gorîxoyápipimi dání ríá yarîñjoi?’ oyaiwîpoyinîri imónîni.” yaiwîñwîni. E nerî aí oyá xwíyíápi, nene wíá urókiamoarîñwápi, ayí ámá xfómî dñíj mîwîkwîroarígíáyí arfá nîneairóná “Enjî eánîñjî Gorîxoyápipimi dání ríá rarîñjoi?” oyaiwîpoyinîri mîmónîni. Sa xfómî dñíj wîkwîroarígíáyí e oyaiwîpoyinîri imónîni. ²³ Ayínáni ámá Jisasoyá síyikí imónîgíáyíne awí neanîróná nîyínénî xwíyíá mîkfí seyíne majfá bî bimî dání nîra warfíná ámá sipfá imónîgíáyí wîrani, ámá sínî Gorîxomî dñíj mîwîkwîrogíáyí wîrani, nîseaimearo nîñwearóná “Ámá tíyî xóxwí yarígíáyí menîranî?” rîpîrfárinî. ²⁴ Seyíne wí e mepa nero nîyínénî xwíyíá Gorîxoyápi wíá nîrókiamóá warfíná ámá sipfá imónîgíáyí wîrani, ámá sínî Gorîxomî dñíj mîwîkwîrogíáyí wîrani, nîseaimearo nîñwearóná seyíne rarígíá nîpimîni dání “Íwí awa rarígíápi mîyarîñwaénerfanî?” nîyaiwîro wairîrî inîro “Apî nene nánî enî ríá rarîñjoi?” nîyaiwîro ayá mîñjîmîñjî roro nemáná ²⁵ sipî imónîñjî wîgîpi yumí egíápi nánî waropárfî nero mîñjî xwíáyó nîkwîrónîro Gorîxomî yayí numero “Neparîni. Gorîxo seyíne dñíj seakîkayoni.” rîpîrfárinî.

Gorîxomî yayí umeanîro nánî nerî-meánîróná epaxîpi nánî urîñjî nánîri.

²⁶ Gí nri-xí-meáyíne, pí oyaneyinîri neparîni? Seyíne awí neánîróná woxî sonjî searéwapiyîni nánî imónîri woxî xwíyíá bî searéwapiyîni nánî imónîri woxî xwíyíá Gorîxo wíá wókímîxîfîpi bî searîni nánî imónîri woxî xwíyíá mîkfí bî bimî dání bî searîni nánî imónîri woxî xwíyíá mîkfí bî bimî dání rîni-ri bî yanjî seameainî nánî imónîri nerî aí nîpîni nerfíná Jisasoyá síyikí imónîgíáyíne sfíkífî omîxinîpîri nánî éfrîxini. ²⁷ Segíyí wí “Xwíyíá mîkfí bimî dání ouraneyî.” nîwimónîríná obaxowa xe onearîpoyinîri síñwí mîwîñîpanî. Waúnîranî, waú woranî, ayí apánîrîni. Axíná nawîni orîpoyinîri síñwí mîwîñîpanî. Wo xámi nîrîmáná wo ríwíyo ríwîñîgîni. E yaríná wo yanjî seameaiwîñîgîni. ²⁸ Ámá wo xwíyíá yanjî seameaipaxî menánáyí, xwíyíá mîkfí apî apimi dání rarígíáwa Jisasoyá síyikí imónîgíáyíneáyí arfá egfê dání manjîpá tîni síñjání mîrîpa nero wigí dñíyó dání Gorîxo tîni nawîni inîmi rîni-ri-xini. ²⁹ Awí neánîróná segí xwíyíá Gorîxoyápi wíá rókiamoarígíáyí waúranî, waú woranî, awa xe xwíyíá searîrî-xini. Rîxa searáná wîniyí o nêpa kwíyîpimi dání ríá rarîni-ri pîá nîmero mí omîxîfrî-xini. ³⁰ E nerî aí segíyí wo éfî nîñwearî wíá rókiamoarígíáyî womî arfá wiarfíná Gorîxo xwíyíá bî wíá wókímîxánáyí, o xwíyíá apî áwanjî searîni nánî dao xámi rarîño pîni wiarîwîñîgîni. ³¹ Nioni seararîñjîpi nîxîdîróná seyíne nîyínénî nîjá imónîro enjî rîrémîxfî inîro epîrfá nánî woxî woxî ananî wíá nîrókiamóá upaxî imónîñjoi. ³²⁻³³ Nene nîjfaranî. Gorîxo yaiwîñjî yarîñjomanî. “Xwíyíá nîxeayîrî nerî orîpoyî.” mîwimónî “Nîtiwayîrorî orîpoyî.” wimónarîñjagî nánî wíá rókiamoarígíáwa kwíyîpimi dání rókiamopaxî imónîñjîpi tîni úrapî mîrfî pîrânîñjî dñíj íá nîxîrîro rîrî-xini.

Gorîxoyá síyikí imónîgíá wí e wí e ñweagíá fínî yarígíápa ³⁴ síyikí oyá Korinîyo ñweagíáyíne enî awí neánîróná apîxiwa xwíyíá wí mîrîpa oépoyî. Awí neánîranéná apîxiwa xe xwíyíá onearîpoyinîri síñwí mîwîñîpa yarîñwá enjagî nánî rarîñjîni. Ñwí ikaxí eánîñfyo dání rîni-riñjîpa oxoyíne símanjîwíyónîñjî seaurîni-ri-xini. ³⁵ Íwa Jisasoyá síyikí imónîgíáyí awí eánîgíe dání xwíyíá nîrîríná ayá wîni-ri-paxî yarîñjagfá nánî wîni wîni “Apî nánî nîjá oimónîmîni.” nîwimónîríná anjî xîxegínîyo dání oxomî yarîñjî wîwîñîgîni. ³⁶ Seyíne seáyî e seáyî e mîmónîpanî. “Xwíyíá Gorîxoyápi nene táfámîni mîkfí imónîñwaénerîni.” rîyaiwînarîñjoi? “Xwíyíá oyápi Korinîyo ñweanjwaénerîni táfámîni rîni-ri-ri.” rîseaimónarîni?

³⁷ Ámá goxî goxî “Nioni Gorîxoyá xwíyíápi wíá rókiamoarîñjî wonîrîni.” nîyaiwîni-ri-narîni, “Oyá kwíyíá síxî nîmîmonjîpimi dání e epaxî nîmónîri yarîñjónîrîni.” nîyaiwîni-ri-narîni, xwíyíá nioni nîrîrî earîñjî rîpî nánî dñíj re yaiwîrî-xini, “Poró sekaxí Ámînáo urîfîpimi dání ríá nîrîrî earîrîfanî?” yaiwîrî-xini. ³⁸ Ámá go go e mîyaiwîpa yarîñjagî nîwîni-ri-náyí, seyíne enî “O nêpa Gorîxoyá wíá rókiamoarîñjî wo menîni.” yaiwîrî-xini. ³⁹ Ayínáni gí nri-xí-meáyíne, Gorîxoyá xwíyíá wíá orókiamaneyinîri símfî xeadfépîro oyá kwíyíá tîni xwíyíá mîkfí bî bimî dání seyíne

rariǵǵápi pírǵ mǵrakínǵpa ero éfrixini. 40 E nero aí Gorixomi yayǵ umeanǵro nání awí neanǵroná pí pí seyǵné yarǵǵápi nǵpǵnǵ nǵtǵwayǵroro píranǵǵ éfrixini.

15

Jisaso nǵpémáná xwáripáyo dánǵ wiápfǵnǵmeanǵǵpǵ nánǵrǵnǵ.

1 Gǵ nǵrixǵmeáyǵné, xwiyǵá yayǵ neainarǵǵ nionǵ wáǵ searǵǵápi —Apǵ seyǵné arǵá nǵnǵrǵfǵná “Neparǵnǵ.” nǵyaiwiro dǵǵǵ nǵwǵkwǵroro ikǵá xwǵá aí tǵnǵ nerǵfǵná sfǵkǵfǵ nonǵrǵ roarǵǵǵpa seyǵné enǵ axǵpǵ xwiyǵá apǵ tǵnǵ sfǵkǵfǵ nonǵrǵ roǵǵápirǵnǵ. Apǵ nánǵ dirǵrǵ oseaimǵnǵ. 2 Seyǵné nionǵ wáǵ searǵǵápi anǵǵ mǵnǵ xaiwǵ íá nǵxǵra nurónáyǵ, Gorixoxo apǵmǵ dánǵ yeáyǵ seayimǵxemeanfǵrǵnǵ. Seyǵné sǵnǵ xaiwǵ íá rǵxǵrǵǵoǵ? E mepa nerǵfǵnáyǵ, surǵfǵmǵ wǵkwǵropaxǵrǵnǵ. 3 Nionǵ wáǵ nǵsearǵǵrǵná xwiyǵá xǵrǵnǵ xǵrǵnǵ imónǵǵǵ searǵǵápi —Apǵ nionǵ enǵ enǵná arǵá winǵápirǵnǵ. Apǵ, ayǵ rǵpǵrǵnǵ. Kiraiso nánǵ enǵná Bǵkwǵyo dánǵ nǵrǵnǵrǵ eánǵǵǵpa o nene íwǵ yarǵǵwápi yokwarǵmǵ neainǵna nánǵ nǵperǵ 4 xwǵá nǵweyárimáná enǵaná Bǵkwǵyo dánǵ “O nǵwiápfǵnǵmeanǵǵrǵnǵ.” nǵrǵnǵrǵ eánǵǵǵpa sfǵá wǵyau wǵyi nórǵmáná enǵaná Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ wiápfǵnǵmeanǵǵnǵnǵ. 5 Nǵwiápfǵnǵmeámo Pitaomǵ sǵǵánǵ nurónapǵrǵ rǵwǵyo xegǵ wǵepǵsǵǵǵ wé wúkau sǵkwǵ waú awamǵ sǵǵánǵ urónapǵǵnǵnǵ. 6 E nemáná ámǵ rǵwǵyo xǵfómǵ dǵǵǵ wǵkwǵroǵǵáyǵ —Ayǵ 500 apǵmǵ wǵarǵ múroǵǵáyǵrǵnǵ. Nionǵ payǵ rǵpǵ eaarǵǵá rǵná wǵnǵ wǵnǵ rǵxa nǵpero aiwǵ náyǵ sǵnǵ nǵweanǵoǵ. Apǵmǵ ná winánǵ axǵnǵ sǵǵánǵ urónapǵǵnǵnǵ. 7 E nemáná rǵwǵyo xegǵ xogwámo Jemisomǵ sǵǵánǵ nurónapǵmáná wáǵ wurǵmeiarǵǵá nowamǵnǵ enǵ sǵǵánǵ urónapǵǵnǵnǵ. 8 E néísáná nionǵ —Nionǵ apǵxǵwá naiawǵ nǵxǵrǵroná kwǵyǵ wǵarǵǵáyǵ wonǵnǵǵ imónǵǵáonǵrǵnǵ. Nionǵ awamǵ aga rǵwǵ náyo yoparǵǵpǵ sǵǵánǵ nimónǵǵnǵnǵ. 9 Ayǵ rǵpǵ nánǵ rarǵǵnǵ. Nionǵ ámá Gorixoxoyá sǵyǵkǵ imónǵǵáyo xeanǵǵ wǵkǵrágáonǵ enǵagǵ nánǵ wáǵ wurǵmeiarǵǵwá nǵǵǵ wáa nǵwamǵnǵ sǵyǵkwǵnǵǵ imónǵǵáonǵ, ayǵ nionǵrǵnǵ. Gorixoxoyá sǵyǵkǵ imónǵǵáyo xeanǵǵ wǵkǵrágá enǵagǵ nánǵ nepa “Wáǵ wurǵmeiarǵǵ imónǵǵ woxǵnǵ.” nǵrǵpaxǵ menǵnǵ. 10 E nerǵ aí Gorixoxo wá nǵnǵwianǵrǵ nǵǵǵpǵmǵ dánǵ agwǵ rǵná nionǵ imónǵǵápi imónǵǵnǵ. O wá nǵwianǵǵpǵ surǵfǵmǵ nǵwianǵǵfǵmanǵ. Oweoǵ, nionǵ anǵǵ mǵnǵ nerǵ nánǵ wáǵ wurǵmeiarǵǵwá nǵǵǵ wǵámǵ múroǵǵrǵnǵ. E nerǵ aí nǵwianǵǵonǵ enǵ eánǵǵǵpǵmǵ dánǵ nerǵ múroǵámánǵ. Nionǵ enǵápi sa Gorixoxo wá nǵwianǵǵpǵmǵ dánǵ enǵá enǵagǵ nánǵ rarǵǵnǵ. 11 Ayǵnánǵ seyǵné awamǵ wǵǵǵ manǵyo dánǵ arǵá nǵwirǵnǵarantǵ, nionǵyáyo dánǵ arǵá nǵnǵrǵnǵarantǵ, wáǵ nǵnonenǵ seararǵǵwá seyǵné dǵǵǵ wǵkwǵroǵǵápi, ná bǵnǵ ayǵ apǵrǵnǵ.

“Rǵwéná pegǵáyǵ nǵnǵ wiápfǵnǵmeapǵrǵfǵrǵnǵ.” urǵǵǵ nánǵrǵnǵ.

12 None wáǵ nǵsearǵǵrǵná “Kiraiso Gorixoxoyá dǵǵáyo dánǵ wiápfǵnǵmeanǵǵnǵnǵ.” seararǵǵwá enǵagǵ nánǵ segǵyǵ wǵ dǵǵǵ arǵǵe nǵyaiwiro “Pegǵáyǵ ámǵ sǵǵǵ nero wǵ wiápfǵnǵmeapǵrǵfǵ menǵnǵ.” rarǵǵǵrǵnǵ? 13 Ayǵ rarǵǵǵápa ámá pegǵáyǵ nepa mǵwiápfǵnǵmeapa nerǵfǵnáyǵ, “Kiraiso aí Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ wiápfǵnǵmeanǵǵmanǵ.” ranǵǵnǵ. 14 Kiraiso Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ mǵwiápfǵnǵmeapa nerǵ sǵǵǵwǵrǵyǵ, xwiyǵá none wáǵ seararǵǵwápi ná mayǵ imónǵrǵ seyǵné dǵǵǵ wǵkwǵroarǵǵǵpǵ ná mayǵ imónǵrǵ epaxǵrǵnǵ. 15 Sipǵ imónǵǵǵ apǵ yanǵrǵ enǵwá aí ámǵ bǵ rǵpǵ ámá yapǵ rarǵǵǵáyǵ yapǵ imónǵanǵrǵ enǵwáǵrǵnǵ. None “Gorixoxoyá dǵǵáyo dánǵ Kiraiso wiápfǵnǵmeanǵǵrǵnǵ.” xenwǵ ranǵrǵ enǵwá enǵagǵ nánǵ “Yapǵ rarǵǵǵáyǵ yapǵ imónǵǵwǵnǵ.” rǵpaxǵrǵnǵ. Pegǵáyǵ nepa Gorixoxoyá dǵǵáyo dánǵ mǵwiápfǵnǵmeapa nerǵfǵnáyǵ, “Kiraiso enǵ Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ wiápfǵnǵmeanǵǵmanǵ.” rǵpaxǵrǵnǵ. 16 Ayǵ rǵpǵ nánǵ rarǵǵnǵ. Ámá pegǵáyǵ Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ mǵwiápfǵnǵmeapa nerónáyǵ, “Kiraiso aí wǵ wiápfǵnǵmeanǵǵmanǵ.” ranǵǵnǵ. 17 Kiraiso Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ mǵwiápfǵnǵmeapa nerǵ sǵǵǵwǵrǵyǵ, seyǵné dǵǵǵ wǵkwǵroǵǵápi sǵwǵá wǵkwǵroro segǵ íwǵ yarǵǵápi nánǵ sǵnǵ xwiyǵá meárinǵpaxǵ imónǵro yanǵro egǵǵrǵnǵ. 18 Ámá Kiraisomǵ dǵǵǵ nǵwǵkwǵroarǵǵmáná pegǵáyǵ enǵ rǵxa anǵǵnǵ anǵnanǵro egǵǵrǵnǵ. 19 Nene re nǵyaiwirane, “Nene nǵpémáná enǵaná Kiraiso wǵ arǵrá neainǵfǵmanǵ. Sa xwǵá rǵrimǵnǵ emearǵná Kiraiso arǵrá neainǵfǵrǵnǵ.” E nǵyaiwirane omǵnǵ dǵǵǵ nǵkwǵmoránénáyǵ, ámá ikǵnǵǵǵ sipǵ wǵpaxǵ imónǵǵǵ nǵyonǵ enǵánǵ nene anǵpaxǵ neaipaxǵrǵnǵ. Ayǵ Kiraiso nepa xwáripáyo dánǵ mǵwiápfǵnǵmeapa enǵ enǵánáyǵ nánǵ rarǵǵnǵ.

20 Nionǵ e nǵsearǵǵrǵ aiwǵ Kiraiso nǵperǵ wenǵmǵ dánǵ Gorixoxoyá dǵǵǵ tǵnǵ wiápfǵnǵmeanǵǵrǵnǵ. O ámá rǵxa pegǵáyǵ nánǵ xámǵ nǵwiápfǵnǵmeanǵǵmáná omǵnǵáyo aiwá nǵwákwinǵ wǵ xámǵ miarǵǵǵápanǵǵ wiápfǵnǵmeanǵǵrǵnǵ. 21 Ayǵ rǵpǵ nánǵ seararǵǵnǵ. Ámá wo sipǵ yagǵǵpǵmǵ dánǵ ámáene pearǵǵwáǵrǵnǵ. E yarǵǵwápa ámá ámǵ wo enǵpǵmǵ dánǵ enǵ wiápfǵnǵmeanǵǵwáǵrǵnǵ. 22 Nǵnemenǵ Adamo tǵnǵ ikǵrǵnǵǵwáéne imónǵǵagwǵ nánǵ pearǵǵwáǵrǵnǵ. E yarǵǵwápa Kiraiso tǵnǵ ikǵrǵnǵǵwáéne neperane aiwǵ ámǵ sǵǵǵ nerane wiápfǵnǵmeanǵǵwá enǵagǵ nánǵ rarǵǵnǵ. 23 Wiápfǵnǵmeapǵrǵfǵyǵ wǵǵǵ imónáná wiápfǵnǵmeapǵrǵfǵrǵnǵ. Kiraiso aiwá nǵwákwinǵ winǵǵǵ xámǵ wiápfǵnǵmeanǵǵrǵnǵ. Omǵ

dáni r4w4yo x4o weapaná xeg4 imóni4g4áy4 wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini. 24 O ámi an4nam4i dáni n4weap4r4fná am4p4i nene t4nj4 r4ná imóni4nj4p4i yopar4p4i imóni4nf4ár4ini. Iná an4naj4frani, ámarani, om4i man4j4 p4r4f4i wia4k4iar4ig4f4á giy4f4i giy4f4i, en4j4 eán4ig4f4áy4 imóni4ro nén4i t4g4f4áy4n4nj4f4i imóni4ro me4j4weag4f4áy4f4i imóni4ro eg4f4áyo an4p4á n4wim4x4imáná amá x4oyá xwiox4yo m4imeám4f4i ner4i ume4j4wean4f4áy4f4i xano Gor4xom4i sima4nj4w4yón4nj4f4i wur4n4p4r4f4i wiin4f4ár4ini. 25 Ay4f4i r4p4i nán4i rar4nj4ni. Gor4xo amá Kiraiso t4ni s4m4f4i t4ni inar4ig4f4áyo xop4r4r4f4i n4wir4i ikw4iaw4f4i xeg4f4i sikw4f4i ikw4iar4in4f4án4nj4f4i wim4x4iy4ine nán4i m4x4f4i ináy4f4i mimón4r4i me4j4wean4f4ár4ini. B4kw4yo ap4i nán4i e n4r4n4r4i eán4ijag4f4i nán4i rar4nj4ni. 26 S4m4f4i t4ni inar4ig4f4i yopar4f4i an4p4á im4x4in4f4ápt4i, ay4f4i p4y4f4i nene pear4nj4w4p4r4in4f4i. 27 B4kw4yo b4i r4p4i x4xen4i n4r4n4r4i eán4ini, “Gor4xo am4p4i n4n4i om4i sima4nj4w4yón4nj4f4i wim4x4iy4inj4r4in4f4i.” n4r4n4r4i eán4ijag4f4i aí anan4i re yaiw4ipax4r4in4f4i, “Am4p4i n4n4iy4i r4n4nj4p4i, ay4f4i am4p4i n4n4i Kiraisom4i sima4nj4w4yón4nj4f4i oimón4r4i wim4x4iy4inj4o en4i nán4i m4r4n4n4ni.” yaiw4ipax4r4in4f4i. 28 Am4p4i n4p4in4i xewaxom4i sima4nj4w4yón4nj4f4i yeáy4f4i wur4n4nj4náná o d4nj4f4i re n4mori en4f4ár4in4f4i, “G4f4i ápo Gor4xo am4p4i n4yoni amáyorani, am4p4iyorani, seáy4f4i e n4wimón4r4i ume4j4wean4r4i xewan4nj4oni am4p4i n4p4in4i sima4nj4w4yón4nj4f4i nim4x4iy4inj4om4i sima4nj4w4yón4nj4f4i yeáy4f4i owur4n4im4n4f4i.” n4mori e en4f4ár4ini.

29 “Amá peg4f4áy4f4i wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini.” searar4nj4w4p4i nepa mimón4nj4nánáy4f4i, p4i nán4i wiy4fné seg4f4i peg4f4á w4n4yo nan4j4 owim4x4aney4n4ro am4i way4f4i mear4ig4f4ár4ini? “Peg4f4áy4f4i w4i wiáp4n4imeap4r4f4ámani.” rar4ig4f4ápt4i nepa imón4nj4nánáy4f4i, peg4f4á w4n4yo nan4j4 r4p4i oim4x4aney4n4ro neróná p4i nan4j4p4i owianey4n4ro epax4r4in4f4i? Oweoi, sa sur4fná epax4r4in4f4i. 30 “Peg4f4áy4f4i wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini.” rar4nj4w4p4i nepa mimón4nj4nánáy4f4i, p4i nán4i J4sasoy4 wáf4i wur4imeiar4nj4wáone yo4f4i may4f4i imónan4r4i yar4nj4w4n4f4i? 31 G4f4i n4r4x4f4imeáy4fné, s4f4á ay4f4i ay4f4i nemer4n4 “Nyon4 n4pém4f4áon4r4in4f4i.” yaiw4inar4nj4p4i s4m4f4i e n4n4im4i emear4nj4r4in4f4i. E searar4nj4g4f4i aí “Xewan4nj4o seáy4f4i e nimón4r4i rar4in4f4i.” m4n4iaiw4ipani. Sey4fné neg4f4i Am4n4 Kirais4 J4saso t4ni an4i ik4ár4in4j4waéne nimón4r4ane nán4i nion4i m4x4f4i n4meak4n4r4i “N4pém4f4áon4r4in4f4i.” yaiw4inar4nj4p4i s4m4f4i e n4n4im4i emear4nj4n4f4i.” searar4nj4n4f4i. 32 “Peg4f4áy4f4i wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini.” rar4nj4w4p4i nepa mimón4nj4nánáy4f4i, nion4i p4i nán4i an4j4 Epesasiy4i r4n4nj4p4im4i n4j4wear4fná xwiy4f4á Gor4xoy4p4i ar4k4i wáf4i ur4mem4n4r4i nán4i yo4f4i may4f4i nimón4r4i amá w4i sid4f4i in4j4 r4róm4f4i yar4nj4p4n4nj4f4i yar4ig4f4áy4f4i t4ni naw4n4i m4x4f4i in4j4r4in4f4i? P4ip4i nan4j4 on4in4r4i e en4r4in4f4i? E ner4i aí peg4f4áy4f4i nepa m4wiáp4n4imeapa ner4fnáy4f4i, amá w4n4y4f4i re rar4ig4f4ápa, “Apax4f4i mé pear4nj4waéne en4jag4f4i nán4i am4p4i w4i nán4i ‘Ar4ige oyaney4?’ m4iyaiw4i sa maiw4i in4j4g4f4i n4rane aiw4á n4rane oyaney4.” rar4ig4f4ápa nion4i en4i ax4p4i e r4pax4r4in4f4i. 33 E ner4i aí amá yap4f4i onea4ep4s4poy4n4r4i s4nj4w4f4i m4w4in4p4ani. Amá r4f4á k4iroar4ig4f4áy4f4i t4ni n4kum4x4in4ro naw4n4i nemerónáy4f4i, sey4fné nan4j4 yar4ig4f4ápt4i p4r4f4i n4seawia4k4iro s4p4i imón4nj4p4i yap4f4i sea4ep4s4p4r4ix4in4r4i searar4nj4n4f4i. 34 Sey4fné xaxá yar4ig4f4ápt4i p4n4i n4wiár4imáná p4r4an4nj4f4i d4nj4f4i n4moro seg4f4i w4i yar4ig4f4ápt4i en4i p4n4i wiár4ir4ix4in4f4i. Seg4f4iy4f4i w4i nepa Gor4xo nán4i d4nj4f4i m4m4on4i. Ay4n4nán4i ay4f4i seain4pax4p4i r4n4ni.

“Peg4f4áy4f4i n4wiáp4n4imearóná wará am4i xeg4f4i b4i nin4im4i wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini.” ur4nj4f4i nán4in4ni.

35 Amá w4i yar4nj4f4i re n4p4r4áoi, “Amá peg4f4áy4f4i am4i ar4ige nero wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini? Wará am4i g4m4in4i g4p4i nin4im4i wiáp4n4imeap4r4f4ár4ini?” n4r4náná 36 re ur4fn4m4ig4in4i, “Maj4maj4f4á ik4ár4inar4ig4f4á t4y4fné, ‘Aiw4á siy4f4i wiároar4nj4w4y4f4i ur4f4i ner4i m4p4iéropa ner4fnáy4f4i, neráp4r4i n4yap4pax4r4in4f4i.’ r4iseaimónar4in4f4i? Oweoi, xám4i ur4f4i ner4i n4p4iéro4máná r4w4yo neráp4r4i yapar4nj4r4in4f4i.” ur4fn4m4ig4in4i. 37 Siy4f4i sey4fné wiároar4ig4f4ápt4i w4it4f4i siy4frani, am4i xeg4f4i w4irani, n4wiáróo nur4fnáy4f4i, r4ixa neráp4r4i n4yap4imáná imón4nj4p4i wiároar4ig4f4ár4in4f4i? Oweoi, siy4f4i an4p4ápt4i wiároar4ig4f4ár4ini. 38 Sey4fné siy4f4i an4p4ápt4i wiároar4nj4g4f4i aí Gor4xo “Ap4i neráp4r4i oyap4n4f4i.” yaiw4iar4nj4p4i t4ni x4xen4i neráp4r4i yapar4nj4r4in4f4i. Siy4f4i ap4i ap4i xeg4f4i w4irani, en4j4frani, ap4i t4ni x4xen4i imón4nj4p4i x4xeg4fn4i ap4i yap4i p4f4á or4x4in4r4i im4x4ar4nj4r4in4f4i. 39 Wará n4n4i ax4p4i min4n4i. Amá wará xeg4f4i en4i b4i in4n4i. Nan4j4w4f4i wará xeg4f4i en4i b4i in4n4i. In4j4 wará xeg4f4i en4i b4i in4n4i. Pey4f4i wará xeg4f4i en4i b4i in4n4i. 40 Am4p4i an4nam4i dán4j4f4i p4f4á r4ix4nj4y4f4i t4ni xw4f4ár4im4i dán4j4f4i p4f4á r4ix4nj4y4f4i t4ni nán4i en4i d4nj4f4i mópoy4f4i. Awiax4f4i am4p4i an4nam4i dán4j4f4i p4f4á r4ix4nj4y4f4i imón4nj4p4i xeg4f4i b4i imón4n4i. Awiax4f4i am4p4i xw4f4ár4im4i dán4j4f4i p4f4á r4ix4nj4y4f4i xeg4f4i b4i imón4n4i. 41 W4f4á ónar4nj4y4f4i nán4i en4i d4nj4f4i mópoy4f4i. Sogw4f4i w4f4á ók4iar4nj4p4i xeg4f4i b4i imón4n4i. Emá w4f4á ók4iar4nj4p4i xeg4f4i b4i imón4n4i. Sin4j4f4i w4f4á ók4iar4nj4p4i en4i xeg4f4i b4i imón4n4i. Sin4j4f4i n4n4iy4f4i en4i w4f4á ók4iar4nj4y4f4i ax4p4i mimón4n4i. Xeg4f4i b4i xeg4f4i b4i imón4n4i.

42 Amá peg4f4áy4f4i n4wiáp4n4imearóná wará in4p4r4f4ápt4i nion4i n4ra war4nj4p4n4nj4f4i imón4n4i. Wará agw4f4i r4n4n4i n4n4rane nj4wean4j4w4p4i —Ap4i ur4f4i epax4f4i imón4nj4p4r4in4f4i. Ap4i xw4f4á wey4rar4nj4w4f4i en4jag4f4i aí ur4f4i mepax4f4i imón4nj4p4i n4n4imáná wiáp4n4imean4f4w4r4in4f4i. 43 Wará nene xw4f4á wey4rar4nj4w4p4i, ay4f4i s4p4i imón4nj4g4f4i aí s4nj4f4i nin4im4i wiáp4n4imean4f4w4p4i, ay4f4i aga awiax4f4i imón4nj4p4r4in4f4i. Wará xw4f4á wey4rar4nj4w4p4i en4j4f4i meán4nj4p4i imón4nj4g4f4i aí s4nj4f4i nin4im4i

wiápnîmeaníwápi ení eánîñf imónîñfîpîrîni. 44 Wará nene xwíá weyárarîñwápi xwíá tîyo dánf imónîñagî aí síñf nîniîmî wiápnîmeaníwápi, ayí anînamî dánf kwíyípiyá wará imónîni.

Wará xwíá tîyo dánf imónîñfîpî enagî nánî re yaiwipaxîrîni, “Anînamî dánf kwíyípiyá wará imónîñfîpî enî rífa weni?” yaiwipaxîrîni. 45 Bîkwíyo dánî apî tîni xîxeni imónîñfî rîpî rîniñagî nánî rarîñîni. “Ámá iwamíó imónîñfî Adamomî Gorîxo nimîxîrîná dîñf síxî umímonîf enagî nánî o dîñf tîñf wo nimónîmî síñf wagîrîni.” rîniñagî aí Adamomî ríwîyo imónîño —O Kiraisorîni. O ámáyo dîñf nîyîmîñfîpî síxî umímonífa nánî kwíyí imónîñorîni. 46 E nerî aí anînamî dánf kwíyípiyá wará xámî imónarîñwámanî. Wará xwíá rîrîmî dánfîpî nimónîmáná ríwîyo anînamî dánf imónîñfîpî inaníwárinî. 47 Ámá Gorîxo iwamíó imîxîño xwíá tîni imîxîñfî enagî nánî xegí wará xwíárimî dánf inarîñwápi imónagîrîni. E nerî aí ámá ríwîyo imónîño —O Kiraisorîni. O wará anînamî dánf imónîñfîpî imónîñfîrîni. 48 Xwíá tîyo ñwearîgíá gîyí wará ámá xwíá tîni imîxîniño inagîpa inarîgíárinî. Anînamî ñwearîgíá gîyí wará ámá anînamî dánf inîñfîpa axîpî inarîgíárinî. 49 Ayínánî dîñf re oyaiwianeyî, “Agwî nene wará ámá xwíá tîni imîxîniño inagîpa rîxa nîniîrane nánî ríwéná wará ámá anînamî dánf inîñfîpa inaníwárinî.” oyaiwianeyî.

50 Gí nîrîxímeáyîné, rîpî osearîmîni. Ámá wará íkíá íwí wînanîñfî mimónî síni gíwí tîni ení tîni nene imónîñwápi Gorîxoyá xwíoxíyo wî ñweapaxí menîni. Negí wará urí epaxí imónîñfîpî amîpî urí mepaxîpî tîñf e ñweapaxí mimónîni. 51-52 Nionî rarîñapî nánî ududí rîseainarîni? Aí, nionî yumí xwíyífa Gorîxoyápî áwaní bî osearîmîni. Gorîxomî dîñf wîkwíroarîñwaéne nînenenî mîpepa nerane aí pékákî yoparîpî ráná síni mé ápiañwí norîmîxîrî yarîñfîpa nînenenî ámî wará xegí bî imónaníwárinî. Pékákî ráná pegíáyî wará urí mepaxí imónîñfîpî nîniîmî wiápnîmearo síni síñf ñweañwaéne wará xegí bî inîrane yaníwárinî. 53 Ayí rîpî seararîñîni. Íná negí wará urí epaxí imónîñfîpî síni anîñfî miní axîpî imónîpaxímanî. Urí mepaxí imónîñfîpî íkíkî inîñfîrîni. Íná negí wará mîpepaxí imónîñfîpî síni anîñfî miní axîpî imónîpaxímanî. Mîpepaxí imónîñfîpî íkíkî inîñfîrîni. 54 Negí wará píyí erî urí erî epaxí imónîñfîpî xegí bî nimónîrî píyí erî urí erî mepaxí imónîñfîpîmî rîxa íkíkî ináná Bîkwíyo dánî re nîrîniñî eánîñfîpî tîni xîxeni imónîñfîrîni, “Píyípiyî rîniñfîpî rîxa anîpá imîxîniñî. Rîxa xopîrârî winîni.” 55 Xwíyífa axí ámî wí e eánîñfî rîpî enî xîxeni imónîñfîrîni, “Píyí rîpîxîni, ‘Sîni ámáyo xopîrârî wipaxîpîniñî.’ rîsimónarîni? Oweoi, síni e wí epaxîpîxî menîni. Píyí rîpîxîni, ‘Ámáyo píkimî nánî síni síni síni sidîñfî opaxîpîniñî.’ rîsimónarîni? Oweoi, síni e wí epaxîpîxî menîni.” Íná nánî e nîrîniñî eánîñfîpî tîni enî xîxeni imónîñfîrîni. 56 Íwá ámaéne yarîñwápi dánî Píyípî sidîñfîñfî norî neapîkipaxí imónîni. Pípîmî dánî marífaí, nene Gorîxoyá ñwí íkaxá rîniñfîpîmî nîwíalkîrîfná íwí yarîñwárinî. Ayínánî “Píyípî ñwí íkaxá rîniñfîpîmî dánî ení eánîñfî nimónîrî ámá píkipaxí imónîñfîpîrîni.” rîpaxîrîni. 57 E nerî aí Gorîxomî yayí owianeyî. O negí Ámíná Jísasî Kiraiso neaiñfîpîmî dánî Píyípîmî xopîrârî wipaxí neaimîxîñfîrîni. 58 Ayínánî gí nîrîxímeáyîné, dîñf wîkwíroagíapî xaiwí fá nîxîrîóná bî éfî mîmîxeánîpa éfrîxîni. Ámínáomî nuxídîróná ríwí nîrîkwîniñî yarîgíápî wí surífmá imónîñfîfa menagî nánî “Nene xífo ‘E éfrîxîni.’ rîñfîpî bî onîmiápî nerífnáyí, ayí apánîrîni.” mîseaimónîf anîñfî miní xwapí ayá wí éfrîxîni.

16

Nîgwí ámá Gorîxoyá wíniño nánî awí eaarîgíápî nánî urîñfî nánîrîni.

1 Agwí seyíné payí nearo “Ámá Gorîxoyá imónîñfî Garesia pîropenîsîyo ñweagíáyo nîgwí wianíwá nánî awí earîñwîni.” nîrîgíápî nánî bî osearîmîni. Nionî Jísasoyá síyíkî imónîñfî Garesia pîropenîsîyo wí e wí e ñweagíáyo “Nîgwí awí eámeámî nerífná apî éfrîxîni. Apî éfrîxîni.” uréwapîyîñapî seyíné ení axîpî nero re éfrîxîni. 2 Nionî rîxa seyíné tîñf e nîseaimearî ñweañáná seyíné nîgwí ámî wí awí eámeámî mepa epírfá nánî Sadé ayí ayo awí neánîróná woxîni woxîni omîñfî néfasáná nîgwí meáfápî tîni yamîñyí nîrîróná píranîñfî xegí wí e yómîñfî tîrîxîni. 3 Ríwéná nionî seyíné tîe nîrémorfná ámá seyíné re nîyaiwiro rípeáfáyo, “Nîgwí rîpî ananî Jerusaremî nánî nîmeámî upaxíyîrîni.” nîyaiwiro rípeáfáyo payí wí nearí wíowárimíarîni. 4 E nerî aí “Ayí tîni nurfífná ananîrîni.” nimónánáyí, nionî ayí tîni waníwárinî.

“Ráwéná seyíné tîámîni bîmíarîni.” urîñfî nánîrîni.

5 Ríwíyo nionî Masedonia pîropenîsîyo imanî nîbîrî seaiménapîmíarîni. “Masedonia pîropenîsî tîñfîmîni xámî úmîgîni.” nimónarîñagî nánî rarîñîni. 6 Imanî nîbîrî nîseaiménapîmáná seyíné tîni ayá wí onîmiápî ñweámíarîni? Emá rawírawá imeamíkwí yarîñfîpî nîpîmîni seyíné tîni ñweámíarîni? Nionî majíarîni. Sa seyíné

tñi niñweámoni ámi gímni “Oumni.” nñnimóniríná seyñé nioni óf e dñí sɪxí níga umfa nání niapowáripíríní. ⁷ Ayí rípi nání raríní. Nioni “Agwí sñwí niseaga oseamúrómni.” mñnimónaríní. “Seyñé tñí ayá wí ñweáimígini.” nñnimónirí dñí e ikwímoná enjagi nání raríní. Ámínáo xe éwínigíní sñwí nñnanirínáyí, e emfáríní. ⁸ E nerí aiwí sfá Judayene Pedikosiyí ríníñíyi imóné nání Epesasiyo re ñweáimíríní. ⁹ Pí nání marfái, nioni yarínjápí nání pírí mákímí nianiro yarígá obaxí enjagi aiwí Gorixo ámá ayá wí xfo nání dñí wíkwíropírí nání ouréwapiyíní ówanjíní nfkwiñjíní.

¹⁰ Timotio niseáimearínáyí, nioni Ámínáo nání nemi uréwapiyarínjapa o ení axípi uréwapiyaríní enjagi nání seyñé tñí niñwearíná ayá sfwí muropa enfa nání píraníní wéyo umérixíní. ¹¹ Segfí wí Timotiomi xe peayí owianfóyíní sñwí mñwínipa érixíní. O tñí nrixímeá imónígáyí wí tñí nawíní nioni tñí re nání bñífa nání wírenapíríní.

¹² Negí nrixímeá imóníní Aporoso nání xwíyá rípiríní. Nioni negí nrixímeá wí seyñé tñí nurowárenapíríní omí ení ríremíxí ayá wí wíagi aiwí o “Ríná seyñé tñí e nání obímni.” mñwimónaríní. E nerí aí “Seyñé tñí nñwimóniríná bñífaríní.”

Yoparípi nuríná urínjipi nániríní.

¹³ Seyñé píraníní awíníñí ñwearo dñí wíkwírogfápi xáiwí ía xiríro dñí sɪxí ínro ení eánro érixíní. ¹⁴ E neróná pí pí seyñé yarígápi ámayó dñí sɪpi niwíníño dání érixíní.

¹⁵ Gf nrixímeáyí, nioni ení ríremíxí bí rípi oseaimíní. Sítepanasepówa nání seyñé níjfaríní. Ámá Gíríkí píropenisíyo dáníyí epówa aiwá niwákwíní miarígápa Jisasomí xámí dñí niwíkwíro uxídfíepówaríní. Wígí dñíyo dání “Ámá Gorixoyá imónígáyo arírá owianeyí.” yaiwígápi nání símí e nñnro yarígépówaríní. ¹⁶ Seyñé ámá éñíñí imónígáyo yeáyí niwúríníro ámá ayí tñí nñkumíxíníro ríwí nñíkwínímáná Gorixoyá imónígáyo arírá wiarígá giyo ení yeáyí wurínírxíní.

¹⁷ Sítepanaso tñí Potunetaso tñí Akaikasó tñí awa nioni tñí e nání nñbro seyñé nñbro mñniipaxí imónínjipi arírá níagfa nání nioni dñí níá ninaríní. ¹⁸ Awa nioni dñí sɪxí nñmímoro seyñé ení dñí sɪxí seamímoro éagfa nání seáyí e imónígáwa iwa rfaníní sñwí mí wómíxífoyí. ¹⁹ Jisasoyá síyikí imónígá Esia píropenisíyo dáníyí yayí seawárenaparínjoi. Akwirao tñí xiepi Pírísirai tñí ayáu egí añíyo dání Jisasoyá síyikí imónígá awí eánarígáyí tñí nawíní yayí niseawárenapíríná seyñé ení Ámínáo tñí nawíní ikárínígáyí ení enjagfa nání yayí bí onímíapi niseawárenaparínjoi. ²⁰ Negí nrixímeá re dáníyí nñn ení yayí seawárenaparínjoi. Sewaníníyí ení yayí niníroná xíxe yayí óf eáníñfóyí.

²¹ Xámí neága unjipi ámá wo nioni raríná eáf aiwí agwí nioni Poroní gf wé tñí yayí niseawárenapírí ríwamíní rípi nearí wírenaparíní. ²² Ámá gíyí gíyí Ámínáomí dñí sɪxí muyipa nerínáyí, xe oroapíkínífoyí. “Ámínáo ríxa oweapíní.” nimónaríní. ²³ “Ámíná Jisaso wá seawianfwinígini.” nimónaríní. ²⁴ Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikáríníñweáene enjagi nání nñyínéní dñí sɪxí niseaya úmígini. “E émígini.” nimónaríní.

Payí Poro Koriniyo ñweáyí nání ríwíyo eañinarini.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí aní yoí Koriniyo ñweaqááyí nání Poro ríwíyo níriri eañinarini. Aní apí Grikíyí píropenisíyo xwé bí imóniñpírini. Payí Poro Koriniyo ñweáyí nání xamí níriri eañina nearína dñí ñikiniómónro píraníñí éfríxinirí mîxí nuriri eañí nání emá bí ñipwémána enána “Ayí nimóniro yarígfápi nání Taitaso sñjwá ñwíniauiní ourowárimini.” ñiyaiwirí urowárfagi Taitaso sñjwá ñwínaumi ñibiri áwanj réniñí uríñiginí, “Wí mîxí joxí uríñipimí dání ríxa ñisaníro nero aiwí wí ‘Poro pípimí dání sekaxí nearipaxírfani?’ níríro arfí yaríñot.” Éñiñí urífagi nání Poro payí rina níriri nearína ñipenií xwíyífá bí uriri mîxí bí uriri xwíyífá xwíyífá bí uriri nerí eañiginí.

1 Poroní —Nioní Goríxo wimóniñpimí dání Kiraisí Jisasoyá wá wurímeiaríñá wonirini. Nioní tñí negí ñiríxímeá Timotio tñí yawawi siyikí Goríxoyá imóniñgá Koriniyo ñweaqááyíné tñí oyá amá imóniñgá Grikíyí aníyo wí e wí e ñweaqááyíné tñí nání payí rina nearí mónaparíñwi. 2 Negí ápo Goríxo tñí Áminá Jisasi Kiraiso tñí awaú wá seawianiri seyíné ñwayíróñro ñweapíri nání seaimíxiri éisixini.

Xeaniñf wímeáagi aí Goríxo ikíñwí umíríñpí nánirini.

3 Goríxo —O negí Áminá Jisasi Kiraisomí xano imóniri oyá Nwíáo imóniri enjorini. Omí yayí ñwirane seáyí e umíeyoaneyí. Wá wianarígfá amáyo wímeaaríñf ñipini mîkí ikíñorini. Amá pí piépi nání dñí sîpí wiaríñyo mñí ikíñwí umírariñfápi mîkí ikíño, ayí orini. 4 O mñí ikíñwí neamírariñfá nene ení axípi pí pí xeaniñf wímeááyo mñí ikíñwí umíraniwá nání pí pí xeaniñf neameáána mñí ikíñwí neamírariñfíri. 5 Ríñiñf Kiraiso amáyo arírá owimíñirí nerfána wímeañfpi nene ení ayá wí neameaarini. E nerí aí xó neañfipimí dání Goríxo mñí ikíñwí ayá wí neamírariñfíri. 6 Xeaniñf none neameáápi, ayí seyíné seaeíkiemeaarane mñí ikíñwí seamírirane yaníwá nání neameaarini. Mñí ikíñwí Goríxo neamírariñfpi, ayí seyíné mñí ikíñwí seamíraniwá nání ení neamírariñfíri. Nepa mñí ikíñwí seamírariñwáeyíné enánáyí, xeaniñf none xwámám wiaríñwápa seyíné ení xeaniñf axípi imóniñfpi xwámám wipaxíñerini. 7 None re ñiyaiwirí ñijfá imóniñwini, “Ríñiñf none meaaríñwápi seyíné ení axípi meaarígfári. Ayínáni Goríxo mñí ikíñwí neamírariñfápa seyíné ení axípi seamírariñfíri.” ñiyaiwirí ñijfá nimónirane nání dñí re ñiyaiwirane ikwímoaríñwápi sfkíki onini, “Seyíné ení neánro pí pí seáimeápi ananí xwámám ñwíro ñweapírfári.” yaiwiaríñwápi sfkíki onini.

8 Negí ñiríxímeáyíné, ayí rípi nání searariñini. Xeaniñf none Esia píropenisíyo ñweañána neameañfpi “Seyíné sñí majfá oimónipoyí.” míneaimónarini. Xeaniñf ríá tñí none ení neánirane aí xwámám mîwipaxí imóniñfpi neameáagi “Arí yaníwini?” ñiyaiwirína “Ríxa ñipeaníréwini?” yaiwiñwári. 9 Aí, newaniñjone “Ení eániñwáonerfani?” ñiyaiwirane dñí mñiwírariñf sa Goríxomí —O amá pegíyí wiápiñmeapírfá nání wimíxariñorini. Omíni none dñí uñwírariñwá nání síkwíá neañfpi neañiginí. Síkwíá neañf apí amá opisí aníyo dání xwíríxí arfá ñiwimána “Ríxa píkipoyí.” rariño ríxa “Awamí píkipoyí.” ránaniñf neañiginí. 10-11 E nerí aí nene maní umónani nání mímúropaxí imóniñf apimí dání Goríxo éf neamíñfíri. Ríwíyo bí ení éf neamíñfíri. “Amí ríwíyo bí maní umónipaxípi umónaniri yarína éf neamíñfíri.” ñiyaiwirí dñí wikwímoaríñwá seyíné none nání ríxíñf ñineauríyiríñfipimí dání arírá ñineairína ananí éf neamíñfíri. Goríxo éf neamíñfíri ñwíñiróná re ñiyaiwiro, “O amá obaxene ríxíñf wuríyariñwápi arfá ñineairí nání Porowamí wá ñwianiri xeaniñf wímeáápi dání éf umíñfírfani?” ñiyaiwiro none nání omí yayí wipírfári.

Koriniyo amí muñfpi nání áwanj uríñf nánirini.

12 Ayí rípi nání mîxí meakíñinaríñwini. “None nanj ríá wiñwaniginí? Sípí ríá wiñwaniginí?” yaríñf e niníranená re yaiwinaríñwini, “Goríxomí mîxídarígfáyo siyikwí mñiñf nimónimána wiirane omí píraníñf nuxfírfána epaxípi nepáni wiirane nerane aiwí seyíné ayí anípaxí e seaiñwaniginí.” yaiwinaríñwini. Ayí “Ñijfá amá wigí dñíyo dání imónarígfápi dání marfát, Goríxo wá ñineawianiri ení síxí neamíxíñfipimí dání ayo e wiirane seyíné anípaxí e seairane enwaniginí.” ñiyaiwirane nání mîxí meakíñinaríñwini. 13-14 None seyíné nání payí nearí ñiseamónaríñfána ríwamíñf seyíné fá ñíro ríñfá mímónipaxípi nearí wírfenaparíñwamani. Sa ríwamíñf seyíné ananí fá ñíro ríñfá imónipaxípi nearí

wírénaparíjwáriní. Agwí seýné none e oyaneyíníri neari wírénaparíjwápi nání “Awa ayí apí nání ríá yaríjoi?” níyawiwo xíxeni níneaiiwiarijagfa aiwi seýné rípi epírífa nání dínj seaikwímonjwíni. Ríwéná seýné none yaríjwápi nání “Awa ayí apí nání regíawixíni?” níyawiwo none e oyaneyíníri yaríjwápi tñni xíxeni neaiiwiwírífa nání dínj seaikwímonjwíni. Seýné “Porowa e yaníro nání regíawixíni?” xíxeni níneaiiwiarónáyí, sía Ámína Jisaso weapínfáyimi none seýné nání ayá wí mǎxí seameakínanfápa seýné ení none nání mǎxí neameakínípfíríriní.

¹⁵ Seýné “Ayí neparíni. Poro aga seáyí e oimónímíníri payí neari mónapíjímáni. Sa nene nání ayo píraníjí owimíxímíníri neari mónapíjírífaní?” Seýné ananí e yaiwíríri nání dínj níseaikwímonírná re yaiwíjanigíni, “Xámí seýné tñj e nání níbirírná dínj síxí blaú seamímóimígíni.” yaiwíjanigíni. ¹⁶ E níyawiwrírná ayí rípi yaiwíjanigíni, “Masedonia píropenisíyo nání nurírná seýné tñjímáni xámí numáná ámi Masedonia píropenisíyo dání níbirí Judía píropenisíyo nání nurírná óf e dínj síxí níga umfá nání bí niapírfírxínrí ámi seýné tñj aximani bímígíni.” yaiwíjanigíni. ¹⁷ Nioní e yaiwíjé enagí nání seýné re rínaiiwiarijoi, “Poro ‘E éimígíni.’ níyawiwrírná dínj íkwíroayírí mǎxeayírí nerí yaiwíjíríni.” rínaiiwiarijoi? “O ‘Rípi éimígíni.’ níyawiwrírná sípí ímónaríjípimi dání níyawiwrí nání sa dínj íkwírorí mǎxearí yaríjoríni.” rínaiiwiarijoi? ¹⁸ Pí pí Goríxo raríjípí dínj ujwírírípaxípa xwíyá none searíjwápmi ení dínj ujwírírípaxípi searíjanigíni. Xwíyá none searíjwápi wí dínj íkwírorí mǎxearí yaríjwámáni. ¹⁹ Ayí rípi nání seararíjíní. Íwí Goríxoyóá, Kiraisí Jisaso —O nání nioní tñni Sairaso tñni Timotio tñni none wáf searíjwáoríni. O dínj íkwírorí mǎxearí yaríjomaní. Oweoi, xegí dínj níyawiwrí íkwírópí aníjíní íkwíroaríjé enagí nání seararíjíní. ²⁰ Goríxo símímaníyo dáníjé “E níseaimírná. E níseaimírná.” nírírná obaxí ráríjípí “Ayí neparíni.” yaiwíáníwá nání síwáníjé iníjé, ayí Kiraisoríni. O e imóníjé enagí nání Goríxomi seáyí e umeanfáwá nání yoparípi níríranená Jisasi Kiraisoyá yóf rírane “Apí e imóníwímígíni.” rírane yaríjwáriní. ²¹ Seýné tñni none tñni nínenení Kiraiso tñni nawíní íkarínanfáwá nání síkífkí neaomíxaríjé, ayí Goríxo xewaníjoríni. Wáf raríjwápi nání nearíjé, ayí axoríni. ²² “Ayí oyárfaní?” oyaiwípoyníri yaríjépa nene ení neaiijíríni. Xegí kwíyípi níneaiipírírná nene “O réoríjípí nípíni xíxeni níneaiimírná.” yaiwíáníwá nání kwíyípi tñni íkíyíjíníjé neaiíríjíríni.

²³ Nioní apaxí mé seýné tñj e nání níbirí mǎxí searáná dínj ríá seaxeníjíníri “Ámí Koríníyo nání mǎbpa éimígíni.” yaiwíjanigíni. Nioní dínj e yaiwíarírná Goríxo, síjwí naníjé ananí sopíjé nopaxíríni. ²⁴ None seáyí e níseaimónírane seýné dínj íkwíropaxí imóníjípí “Ayí rípiníriní.” osearaneyíníri níyaríjwíni. Seýné Jisasomi dínj níwíkwíroróná sírí muní nero wíkwíroarígá enagí nání none Goríxomi níxídíranená seýné dínj nífá seainírná nání sa seýné tñni nawíní omíjíníjé éwaníjíníri imóníjwíni.

2

¹ Ayínání nioní seýné nání dínj yaní nímeníri re yaiwíaríjanigíni, “Nioní seýné tñj e nání níbirí mǎxí searfípimi dání dínj sípi seaipaxí níseaimíxípa éimígíni.” yaiwíaríjanigíni. ² Ayí rípi nání e yaiwíaríjanigíni. Nioní níbirí mǎxí nísearíri dínj sípi níseaimíxírírnáyí, ámá wí gíyí nioní dínj yayí nípopírírná? Oweoi, seýné e níseairínáyí, ámá nioní dínj yayí nípopírírná wí meníni. ³ Ayínání nioní mǎb payíni neari wírénapíjanigíni. “Nioní bání yayí nípopaxíyírné mǎxí searfípimi dání dínj sípi níseaimíxípa éimígíni.” nínimóníri nání payíni neari wírénapíjanigíni. “Nioní yayí nínarírná seýné ení seainaríjíríni.” yaiwíaríjápí “Apí aga nepa imóníni.” nípímóníjé enagí nání raríjíní. ⁴ Ayí neparíni. Xámí nioní payí neari níwírénapírírná dínj ríá samíjé mǎnxé ayá wí níxearírná jwí tñni eanjanigíni. Payí ana dínj sípi oseiníri meanjanigíni. Seýné rípi nání níjía oimónípoyníri eanjanigíni, “Poro nene nání dínj sípi níwírná xwapí ayá wí ríá wíaríni?” oyaiwípoyníri eanjanigíni.

“Sípi éomi ríxa yokwarímí wíjíníni.” uríjé náníriní.

⁵ Segí ámá xegí sípi neríjípimi dání dínj sípi neaimíxíjé nepa nioní dínj sípi mǎnimíxíjíríni. Seýné dínj sípi seaimíxíjíríni. Níyínéni dínj sípi níseaimíxípa nerí aí wíyínéni dínj sípi seaimíxíjíríni. Omí ayá ríá wepaxí imóníjípí mǎbpa éimígíni apíni seararíjíní. ⁶ Ámá omí síyíkí níwearírná segíyí nápi weagípi “Ayí apáníriní.” nímónaríni. ⁷ Ayínání dínj sípi íwí xewaníjé neríjípimi dání winaríjípí aníjé rífí wíaríngíni agwí seýné ámí síyíkí bí mǎweá yokwarímí níwíro mǎjé íkíjwí umírfírxíni. ⁸ Ayínání enj rírémxí rípi oseaimíni. O “Ámá táyí nioní dínj síxí níyarígíyírírná?” oyaiwínrí nanj wí wírfírxíni. ⁹ Payí ana nioní neari níwírénapírírná

re niyaiwirí eanáríni, “Nioni payí nearí uráfí níþni níni arfá yfímígf epíríréoi? Arikwíkwí níþfíríréoi?” niyaiwimáná iwamfó seaiwapíyímíni níni payí ana eanáríni. ¹⁰ Seyfíne ámá xegí síþí éþí níni yokwarímí wíánáyí, nioni ení ananí yokwarímí wíarínjáríni. Ayínáni nioni ámá omí nepa yokwarímí wípaxí imóníþí bí enánáyí, yokwarímí níwíiríná seyfíne níni “Aríge nerí arírá wíimfárfaní?” niyaiwirí Kiraisoyá síþwí tñj e dání yokwarímí wíínjáríni. ¹¹ None xíxe yokwarímí míníþa neríþímí dání Seteno yapí níneaeíþísimáná xopíráfí neainíþnírí níni ámá íwí éomi yokwarímí wíínjáríni. Obo yapí neaeíþísimíni yariþíþí níni níþfá imóníþagwí níni raríþíni.

Poró aní Tírowasíyo níþweaxa múroþí náníríni.

¹² Xámí nioni xwíyífá Kiraiso níni yayí neainaríþí wáf urímíni níni aní Tírowasíyo níni nurí nírémorífná Ámínáo ówaníþí nífwííþímí dání ananí e epaxí imóníþáoní nainenírí aiwí ¹³ negí nírxímeá Taitaso segí táfíni dání síní míbþa éagí níni þfá nímegíni dñj síþí niaríþagí níni iwíeáníþanígíni. Ayínáni nioni Tírowasí ńweáyo þfíni níwíarímí Masedonia þíropeníþíyo níni bíþanígíni.

“Wáf níwúrímeíranéfná amáyo sínadíþnínj weariþwáríni.” uríþí náníríni.

¹⁴ Taitaso níni dñj síþí niaríþagí níni iwíeáníþáoní aiwí agwí Goríxomí yayí wíaríþíni. Ayí ríþí níni yayí wíaríþíni. O Kiraiso þí þí imóníþímí xopíráfí wípaxo oimóníþí wímíxíþíni. Apíni marfá, o ge ge níneaeíþí eamí umíni níni nefná xopíráfí wípaxíyí oimóníþoyínírí níneaimíxírí níneaeíþí waríþíni. Ayí ríþí níni ení yayí wíaríþíni. Goríxo none wáf wurímeiaríþwápímí dání aní níþmíni xwíyífá Kiraiso níni ríníþí “Ayí apírífaní?” oyaiwíþoyínírí yariþíni. Xwíyífá o náníþí awí dñj eaaríþí bñíþí aní níþmíni rínárímeníþíni. ¹⁵ Ayí ríþí náníríni. Sínadíþí Kiraiso Goríxomí dñj naní oweanírí ríá íkeaáráná naní weariþíþnínj imóníþí, ayí none imóníþwíni. None sínadíþí Goríxo yayí wíaríþíþnínj imóníþwápí neáa nurífná amá Goríxo yeáyí oneayímíxemeanírí yariþíyí tñj e neáa urí amá nanínanírí yariþíyí tñj e neáa urí yariþíni. ¹⁶ Amá maiwí nanínaníro yariþíyí xwíyífá wáf rímeariþwápí arfá níwírófná “Anínaníwárífaní?” yaiwíþí níni þíyaní þearíþíþnínj weariþíni. E nerí aí amá Goríxo yeáyí neayímíxemeáwíníþnírí wímónaríþíyí xwíyífá apí arfá níwírófná “Dñj níyímíþí tñjwaéne imónaníwárífaní?” yaiwíþí níni sínadíþí síþj ńweapíríþnínj weariþíni. Xwíyífá apí wáf nírímerfná e epaxíyí gíyíríni? ¹⁷ E epaxí imóníþwáyí, ayí noneríni. Ayí ríþí náníríni. Amá obaxí xwíyífá wáf nírímerfná “Negí yariþíwápímí dání nígwí meaaní níni ríá yariþwíni?” niyaiwíro úrapí yariþíþa wí míyaríþwáoneríni. Xwíyífá wáf nírímerfná nepaní níþmíni Goríxo apí e éríxínírí nearíþeaníþí tñí xíxení nírí yariþwáríni. Kiraiso tñí níkárínimáná Goríxoyá síþwí tñj e dání raríþwá enagí níni “E epaxí imóníþwáyí, ayí noneríni.” seararíþíni.

3

“Xwíyífá síþj réroáríniþí níni wáf wurímeiaríþwáoneríni.” uríþí náníríni.

¹ Nioni e seararíþagí níni seyfíne “Porowa amí ríxa weyí mearínaríþí.” ríseaimónaríni? Oweoi, seyfíne none wáf nírímerfná yariþwápí níni níþfá imóníþí níni amá wí seáyí e níneamíþeoaro “Porowa wáf nírímerfná imíríþí míyaríþfáwaríni.” níríro payí wína neaeaiaríþíonemaní. Amá wí ení none yariþwápí níni níþfá imóníþí níni seyfíne “Porowa e yariþfáwaríni.” níríro payí wína neaeaiaríþíonemaní. Wa náni e níríro payí weaipaxí aiwí none níni wí e níríro payí neaeaipaxímaní. ² Payí “Porowa e imóníþfáwaríni.” níríni eáníþíþnínj seyfíne ríxa imóníþí. Negí payíþnínj imóníþfáyíne negí míþáyo tñíþagwí níni wí þéa seamopaxíþnémaní. Payíþnínj seyfíne imóníþfáþí amá níni níþfá níþmíni fá roaríþfá enagí níni raríþíni. ³ Payíþnínj seyfíne imóníþfáþí síwá réníþí inaríþíni. Kiraiso xewaníþo níni eaníþnínj imóníþwíni. Síwá éníþí inaríþíni. None searéwapíþnínj dání Kiraiso payí seyfíne imóníþfáþíþnínj nearífná iníþí ríwamíþí eánaríþí tñí meá Nwífná aníþí síþj imóníþoyá kwíyíþí tñí seaeaníþíni. Moseso tñífná Goríxo ńwí íkaxí nurífná síþj eaníþnínj meá amáyínéyá dñjímí seaeaníþíni.

⁴ None Kiraisoyá dñjýyo dání Goríxo níni dñj síþj neaeánaríþí enagí níni raríþíni. ⁵ “Newaníþone imóníþwápímí dání wáf rímeapaxí imóníþwíni.” wí yaiwíníþaxonemaní. Wáf rímeapaxí imóníþwápí, ayí Goríxo neaimíxíþímí dání e imóníþwíni. ⁶ O amí síþj bí “E níseaimíþíni.” níríni réroáríniþí wáf nírímeipaxí imóníþíþnínj neaimíxíþíni. Síþj réroáríniþí apí amá ńwí íkaxí eáníþímí níxíþíþnínj dání oníxíþíþoyínírí réroáríniþímaní. Kwíyíþí níþmíþeámí neawaríþímí dání oníxíþíþoyínírí réroáríniþíþíni. Nwí íkaxí eáníþímí amá “Xíxení oxídaneyí.” niyaiwíro aí apímí wíakíaríþfá enagí níni þemíxaríþíni. E nerí aí xegí kwíyíþí

ámáyo dînjî nîyîmînjîpî sixî umîmoarînjî enjagî nânî xwîyîfá sînjî réroárînjîpî nânî wáf nurîmeipaxî imónîfîrxînrî neaimîxînjîrîni.

Sînjî réroárînjîpî xámi réroárînjîpîmi seáyi e wimónînjî nánîrîni.

⁷ Gorîxo xegî ñwî ikaxîpî sînjá piaráyo akîrenjî ñiperî ñîjwîrîrîrî Isîrerîyo mîni wíaná wáf xfo pîrîpîrî nerî ókîmîxarînjîpî enî sîjânî wimónînjîngîni. Apî Mosesomî wáf wókîmîxáná oyá sîmîmanjî xwînfá eanjîngîni. Xwînfá o eanjîpî awayîni awayîni neayîpoáa warînjagî aî axíná sîni enjî tîni xwînfá earînjagî nânî arfowa sîjwî mîmînjî winarînjagî nânî sîjwî mîwînjîpaxî imónagîfîrîni. Ñwî ikaxî eánînjî apî, ámá pemîxarînjî imónînjîpî uráráná Gorîxoyá wáf pîrîpîrî nerî ókîmîxarînjîpî tîni enî sîjânî imónînjî enjagî nânî ⁸ “Xwîyîfá sînjî re réroárînjî ‘Kwîyîpî ámaéne ananî ñneaaînrî dînjî nîyîmînjî tîjwaéne neaimîxîpaxîrîni.’ rînjîpî ñwî ikaxî eánînjîpîmi wíarfî ñmûrorî wáf mókîmîxîpaxî imónîni.” rîseaimónarîni? ⁹ Xámi réroárînjîpî —Apîmi dâni ámá anînjîpîrîfá nânî xwîyîfá meárînarîgîfîpîrîni. Apî awîaxî imónagî aîwî sînjî réroárînjîpî —Apîmi dâni Gorîxo “Ámá wé rónîgîfáyrîni.” rârînfá nânî imónînjîpîrîni. Apî xámi réroárînjîpîmi seáyi e ñwîmónîrî aga awîaxî imónîni. ¹⁰ Re rîpaxîrîni, “Xámi réroárînjîpî awîaxî aîwî sînjî réroárînjîpî sogwîyo uyîfwî mîxároáná peá unarînjîpa peá umîxînjî enjagî nânî rîxa supîkînarînjagînjî imónînjîrîni. ¹¹ Ayî rîpî nânî e rîpaxîrîni. Xwîyîfá xámi réroárînjîpî —Apî opînjagwîfá neayîpoáa warînjîpánînjî imónînjîpîrîni. Apî awîaxî imónagî aîwî xwîyîfá sînjî réroárînjîpî —Apî yaxwî mîréroárînjî anînjî réroárînjîpîrîni. Apî awîaxî ñimónîrî xámi imónînjîpîmi aga wíarfî seáyi e mûrónînjî enjagî nânî rarînjîni.

¹² None “Xwîyîfá sînjî réroárînjîpî wî neayîpoáa unfa menîni.” nîyaiwirane dînjî sînjá neaeánîfagî nânî wáf ñrîmeranéná ayá igîgî bî mé rîmearîjwârîni. ¹³ None Moseso yagîpa wî yarîjwáonemani. O re yagorîni. Xegî sîmîmanjîyo dâni xwînfá eanjîpî neayîpoáa warînfá gî Isîrerîyî sîjwî mînanîpa oépyoinîrî sîmîmanjîyo rapîrapî axîmfó bî tîni rîtî inagîrîni. ¹⁴ E seararînjagî aîwî wigî dînjî wakîsfî inagîfîrîni. Aî sfá rîyi tînjî e nânî gîni gîná xwîyîfá xámi réroárînjîpî fá uroíáná rapîrapî axîmfó axîpî tînfînjî wigî dînjîyo sîni ikwarîmoárîni. Ayî rîpî nânî wigî dînjîyo sîni ikwarîmoárîni. Ámá Kiraiso tîni nawîni ñikárînjîpîmi dâni rapîrapî axîmfó Gorîxo yîpîmoarînjîrîni. ¹⁵ E nerî aî gî Isîrerîyî gîni gîná enjîná dâni sfá rîyi tînjî e nânî ñwî ikaxî Moseso eanjîpî fá ñrorîfná rapîrapî axîmfó bî sîni wigî dînjîyo ikwarîmoárîni. ¹⁶ Sîni wigî dînjîyo ikwarîmoárînjîpî aîwî Ámînáo tîfámîni ñkîniimónîrî dînjî ñwîkwîrorîfnáyî, rapîrapî wigî dînjîyo ikwarîmoárînjîpînjî yîpîmónarîgîfîrîni. ¹⁷ Ámîná tîfámîni kîniimónîpîrîfo, ayî Gorîxoyá kwîyîpîrîni. O xwîyîfá sînjî ñiréroárîfná kwîyîfá apî nânî réroárînjîrîni. Ámînáoyá kwîyîfá apî ámá gîyo ñwîwainîrîfnáyî, ayî ñwî ikaxî eánînjîpîmi dâni áxenwarî mînjîgîfá imónîpaxîrîni. ¹⁸ Ayînânî Ámînáomî dînjî wîkwîroarîjwá ñnenenî xfo imónînjîpî nânî síwánînjî ñwîwinîranéná negî sîmîmanjî rîtî bî mînjînjagî nânî wáf Ámînáo ónarînjîpî negî sîmîmanjîyo dâni xwînfánînjî weámîxarînjîrîni. E nerîfná nene wáf xfo seáyi e ñimónîrî ónarînjîpî tîni xîxenî imónanîfwá nânî wáf ámi bî ámi bî nógánînjî warîjwáni. Ámînáo ayî kwîyîpîrîni. Apîmi dâni xfo imónînjîpînjî ñimóga warîjwáni.

4

“Wáf urarîjwápmî dâni Gorîxo wáf wókîmîxarînjîrîni.” urînjî nánîrîni.

¹ Ayînânî Gorîxo wáf ñneawianînjîpîmi dâni xfo imónînjîpî nânî ámáyo síwánînjî wînfwanînjîrî nearfîpeáagî nânî sîni anînjî ayá rfá neawearîni. ² E nerî aî ámá ayá neainîngînrî ñmîni yarîgîfá wî “Ananî oyaneyî.” rarîjwámani. Ináyînjî ñimónîrî yapî owîepîsaneyînrî wî yarîjwámani. Xwîyîfá Gorîxoyápî enî ñrîranéná ñairoayîrî nerî rarîjwámani. Apî apî mepa nerane sa xwîyîfá nepaxînjî imónînjîpî sîjânî wáf rókîamoarînjagwî ámá e sîjwî ñneanîróná “Awa apánî yarîjwáni.” neaiawîpîrîfá nânî Gorîxoyá sîjwî neanîje dâni e yarîjwáni. ³ Xwîyîfá yayî neainarînjî none wáf urarîjwápmî rîtînjî ñwîwinîrîfnáyî, sa ámá anînanîro yarîgîfáyo rîtînjî winarînjîrîni. ⁴ Ayî rîpî nânî rîtînjî winarînjîrîni. Xwîyîfá Kiraiso —O pí pí Gorîxo imónînjîpî tîni xîxenî axîpî imónînjîrîni. Xwîyîfá o wáf ñneawianîrî seáyi e imónînjî neaiinjîpî wáf neaókîmîxarînjîrîni. Xwîyîfá yayî neainarînjî apî nânîpî ámá Kiraisomî dînjî mîwîkwîró anînanîro nânî yarîgîfáyo wáf mîwókîmîxîpa oenîrî wigî ñwîfá imónîjo —O, ayî oborîni. O dînjî pîrîpîrîfá wînjî enjagî nânî xwîyîfá apî rîtînjî winarînjîrîni. ⁵ None wáf nurîranéná newanîjone seáyi e oimónaneyînrî nânî wáf urarîjwámani. Jîsasî Kiraiso nânî “Negî Ámînáorîni.” urîrane none nânî “Jîsasomî xîdarîjwá enjagî nânî segî sénáiwánînjî ñimónîrane omînjî seaiiarîjwáone imónîjwáni.” urîrane yarîjwáni. ⁶ Ayî rîpî

nâni e yarîŋwârîni. Gorîxo —O amîpî nîni iwamîo nimîxîrînâ “Sfâ yîkiârîŋîpî wâ oônîni.” rîŋorîni. Rîpî yarîŋo, ayî enî axorîni. O wâ nîneawianîrî seâyî e neaiîŋîpî —Apî Kiraisoyâ sîmîmanŋîyo dâni xwînfânîŋî neaeâmîxarîŋîpîrîni. Apî nâni nîjîfâ oimônîpoyînrî negî dîŋîyo wâ neaokîmîxîŋîrîni. E neaiîŋo, ayî axo enjagî nâni rarîŋîni.

“Xeanîŋî neaîmeaarîŋagî aî wâf rani nâni sîni ayâ rîfâ neawearîni.” urîŋî nânîrîni.

⁷ Wâf nurîmeîfîrîxînrî nearîpeanîpî, ayî ayâ tîŋîŋîniŋî imônîŋîpîrîni. Apî tîŋwâone enŋî meânî xwârîfâ sîxî xwâf tîni imîxîniŋîniŋî nimônîrane samîŋî imônîŋwâonerîni. Ámâ arîfâ nîneairônâ re yaiwîpîrî nâni e imônîŋwâonerîni, “Enŋî eânîŋî seâyî e imônîŋî xwîyîfâ yafî neainarîŋîpîmî dâni neaîmeáŋîpî wâf rîmearîŋîfâwayâmani. Sa Gorîxoyârîni.” yaiwîpîrî nâni samîŋî e imônîŋwâonerîni. ⁸ Xeanîŋî xîxegîni neaikararîŋagî aiwî sumîniŋî imônîŋwâonemani. Wainâ neaîmeáŋîpî nâni ududî neainarîŋagî aiwî negî dîŋî anîŋî nîyoámîga mîneauŋonerîni. ⁹ Ámâ wî mîxî neaxîdowârîagî aiwî Gorîxo wî neaiepîsamoarîŋonemani. Iwanŋî nîneaearî neatfagî aiwî anîŋî eanîramorî wearîŋwâonemani. ¹⁰ Ínîná wâf nîrîmeranénâ rîpî nîyaiwirane yarîŋwâonerîni, “Negî Jisasomî pîkîgîfâpa none enî nîneapîkîrîfânyîf, ananîrîni.” nîyaiwirane yarîŋwâonerîni. Ámânyî none e yarîŋagwî sîŋwî nîneanîrônâ “Jisaso nîperî aiwî ámî sîŋî nimônîrî ŋweanŋagî nâni rîfâ yarîŋo?” yaiwîpîrî nâni apî e yarîŋwâonerîni. ¹¹ Ínîná xwâf tîyo amî gîmî nemeranénâ Jisasomî xîdarîŋwâone enjagî nâni yofî mayî nimônîrane emearîŋwârîni. Ámânyî warâ pepaxî tîŋî imônîŋwâone yofî mayî nimônîrî yarîŋagwî nîneanîrônâ “Jisaso ámî sîŋî nimônîrî anŋînamî ŋweanŋagî nâni rîfâ yarîŋo?” yaiwîpîrî nâni e nimônîrî emearîŋwârîni. ¹² Ayînânî rîpî rîpaxîrîni, “None wâf nîrîmeranénâ nîneaxeanîpaxî imônîŋwâonerîni. E nerî aî e imônîŋwâpîmî dâni seyîné rîxa dîŋî nîyîmîŋî tîgîfânyîné imônîŋo.” rîpaxîrîni.

¹³ Ámâ wo, Bîkwîyo dâni “Nionî Gorîxomî dîŋî nîwîkwîrorî nâni ámâyo urîŋanîgîni.” rîniŋo dîŋî wîkwîroagîpa none enî axîpî e wîkwîroarîŋwâonerîni. Ayînânî Jisasomî dîŋî nîwîkwîrorane nâni xwîyîfâ yafî neainarîŋîpî ámâyo wâf urarîŋwârîni. ¹⁴ Nîjîfâ re imônîŋagwî nâni wâf urarîŋwârîni. Ámîná Jisaso xwârîpâyo dâni owîâfîniŋîmeanîrî sîŋî wîmîxîŋo none enî xîfomî sîŋî wîmîxîŋîpa axîpî sîŋî nîneaimîxîrî seyîné tîni nawîni gwîaumî nîneairî Jisaso tîŋî e neawârîfârîni. Nîjîfâ e imônîŋagwî nâni wâf urarîŋwârîni. ¹⁵ Ayî seyîné nanŋî oseaiianeyînrî nâni yofî mayî imônîrane neaxeanîpaxî imônîrane yarîŋwârîni. Ámâ Gorîxoyâ xîo wâ nîwianîŋîŋîpîmî dâni sayî nimôga nurônâ ayî omî yafî ayâ wî nîwiêra warîŋîfâpîmî dâni “Gorîxo seâyî e imônîŋorîfanî?” waiwîpaxî imônîwîniŋînrî yofî mayî imônîrane neaxeanîpaxî imônîrane yarîŋwârîni.

“Anŋînamî dâni neaîmeanîfâpî sîmîmanŋî e nîtînrîrane nâni dîŋî sîxî înarîŋwârîni.” urîŋî nânîrîni.

¹⁶ None apî nâni dîŋî nîmorane nâni Kiraiso nâni wâf uranî nâni sîni ayâ rîfâ neawearîni. Negî warâpî xeanîŋî neaîmeaarîŋîpîmî dâni rîxa sîpî nimôga warîŋagî aî dîŋîŋîni sfâ ayî ayo sîŋî bî sîxî înarîŋîrîni. ¹⁷ Ayî rîpî nâni sfâ ayî ayo negî dîŋîŋî sîŋî bî sîxî înarîŋîrîni. Xeanîŋî agwî rîná neaîmeáŋîpîmî xwâmâmî nîwiêra úwânyî nâni Gorîxo yeâyî nîneayîmîxemearîfâ seâyî e imônîŋîpî neaiîfârîni. Apî nâni dîŋî nîmoranénâ “Xeanîŋî none neaîmeaarîŋîpî axîná ná bîniŋîŋî neaîmearî onîmîâpîanîŋî neaîmearî yarîŋîfârîni?” nîyaiwirane peayî wianarîŋwârîni. “Sa sîpî agwî rîná neaîmeaarîŋîpî nâni dîŋî arîfâ ikeampaxîpî tîni xîxenî Gorîxo nanŋî neaiîfâmani. Ámî wiârî imônîŋî bî tîni neaiîfârîni.” yaiwiarîŋwârîni. ¹⁸ Ayî sîpî agwî rîná neaîmeaarîŋîpî —Apî sîŋwî tîni sîŋwî wîniŋaxî imônîŋîpîrîni. Apîmî sîŋwî nîwîniŋîranénâ e yaiwiarîŋwâmani. Amîpî rîwîyo Gorîxo yeâyî nîneayîmîxemearîfâ neaîmeanîfâpî —Apî agwî nene sîŋwî tîni sîŋwî wîniŋaxî mimônîŋîpîrîni. Apî sîmîmanŋî e nîtînrîfâ e yaiwiarîŋwârîni. Ayî rîpî nâni rarîŋîni. Sîŋwî tîni agwî rîná wînarîŋwâpî anîŋî marîfâ bî onîmîâpî imônîfârîni. E nerî aî agwî rîná sîŋwî tîni mîwînarîŋwâpî ínîná anîŋî imônîfâ enjagî nâni rarîŋîni.

5

“Warâ sîŋî imônîfâwâpî nâni dîŋî nîmorîŋîpîmî dâni dîŋî sîxî înarîŋwârîni.” urîŋî nânîrîni.

¹ Nene nîjîfâ re imônîŋagwî nâni rîwîyo neaîmeanîfâpî sîmîmanŋî e tîniŋwîni. Xwâf tîyo nîŋwearanénâ senîfâ anŋîyo ŋweaarîŋwâpî —Ayî negî warâpî nâni rarîŋîni. Nîperane negî warâpî rîxa nîpîneamîoarîniŋî nerîfâ negî dîŋîŋî sîxî înanîfâ nâni anŋî Gorîxo neaimîxîyîŋî wîwânîŋî imônîni. Warâ apî ámâ imîxîgîfâmani. Gorîxo imîxîŋî eanŋagî nâni anŋînamî ínîná anîŋî minî imônîfâpîrîni. ² Warâ agwî rîná negî dîŋîŋî sîxî îniŋwâpîmî sîni sîxî nînrîrane xwâf tîyo nîŋwearanénâ warâ sîŋî anŋînamî imônîŋî negî

dînjîpî sixî wînanfîwâpîmî owînaneyînrî nânî yeyînrînjî nrîrîrane ñjweanîwîni. ³ Wará sînjîpîmî negî dînjîpî sixî nîwînrîranená wará mayî nimónîrane dînjîpîni mîñjweapa yanfîwá enjagî nânî apîmî sixî owînaneyînrî yeyînrînjî rarîñjwârîni. ⁴ Wará agwî dînjî sixî ñnjîwâpîmî sînjî nînrîranená wará sanjî neaunarînjagî nânî yeyînrînjî rarîñjwârîni. Dînjîpîni nimónînrî onjweaaneyînrî mîrarîñjwârîni. Ayî wará nîyîmînjî imónînjîpî nîpêpaxî imónînjîpîmî rîtî enîfá nânî wará anjnamî imónînjîpîmî sixî nîwînrîrane onjweaaneyînrî yeyînrînjî rarîñjwârîni. ⁵ Wará sînjîpîmî sixî wînanfîwá nânî neaipîmoño, ayî Gorîxorîni. O “Wará sînjîpîmî sixî wînanfîwá nânî rîxa neaipîmoarînjenerîani?” oyaiwîpoyînrî negî kwîyîpî nîneaiapîrî ikîyînjînrî neaiarîñjîrîni. ⁶ Ayînrîni pí pí xeanînjî neaimêaarînjagî aiwî dînjî e nîmorînjîpîmî dâni dînjî sixî nîga warîñjwârîni. Nene nîjîfârîni. Sîni wará xwîfá tîyo nîñjwearîná imónînjîwâpîmî sixî nînrîranená Ámînáo tînjî e mîñjweanîwîni. ⁷ Omî negî sîñjwî tî tîni sîñjwî nîwînrînjîpîmî dâni bî enjî sixî nînrîrane mé sa dînjî nîwîkwîrorînjîpîmî dâni enjî sixî nînrîrane yarînjagwî nânî rarîñjîni. ⁸ “Sîni wará urî epaxî imónînjî rîpîmî dînjî sixî nîwînrîrane warî ranfîwá nânî dînjî sixî ñnjîwîni.” nîsearînrî aî negî dînjîpî wará rîpîmî dâni nîyoámîga nurî Ámînáo tînjî e onjweanîrî aga neaimónarîñjîrîni. ⁹ Ayînrîni xfo tînjî e ñjweaanfîwáínarîni, sîni xfo tîni mîñjweá xwîfá tîyo nîñjwearanénarîni, “E éwanîgîni.” yaiwiarîñjwâpî, ayî rîpîrîni, “Xfo yayî winîpaxî imónînjîpîni éwanîgîni.” ¹⁰ Ayî rîpî nânî e yaiwiarîñjwârîni. Kiraiso áamá nîyonî sîñjwî mí ómómîxîmî nerîná nînenenî enî sîñjwî mí ómómîxîmî neainfá enjagî nânî xfoyá sîmîmanjî tînjî e dâni éf roanîwârîni. Xwîfá tîyo nîñjwearîná winî wine nanjî imónînjîpîrîni, sîpî imónînjîpîrîni, enjwâpî tîni xîxenî pîrîf neamamonfá enjagî nânî sîni xwîfá tîyo nîñjwearanéná “Xfo yayî winîpaxîpî éwanîgîni.” yaiwiarîñjwârîni.

“Ámá sînjînjî imónînjîwîni.” urînjî nânîrîni.

¹¹ Nene “Ámîná Jisasó sîñjwî mí ómómîxîmî neainfârîni.” nîyaiwirî nîjîfá e nîmónîrane nânî wáyîf neainarîñjîrîni. Ayînrîni áamá nîkînrînimónîro omî dînjî owîkwîrópoyînrî wá nurîmeranéná pîranînjî arfáyo nurémóa warîñjwârîni. Gorîxoyá sîñjwîyo dâni rîxa sîñjânî piaumîmî ñnjînjagwî nânî o none yarîñjwá nîpîni nânî xîxenî nîjîfá imónîni. Seyîné enî none nânî dînjî nîmoróná re oneaiaiwîpoyînrî dînjî wikwîmoñjwîni, “Porowa dînjî ñnimî nîkwîrónîmáná mîyarîgîfârîni. Wigî yarîgîfâpî wî ñnimî nimónî nîpîni sîñjânî piaumîmî rîfa ñnimî?” oneaiaiwîpoyînrî dînjî wikwîmoñjwîni. ¹² Nene e searîfagwî nânî “Porowa rîxa apî mimónîgîfáwa enjagî nânî ámî weyîf mearînarîñjoi.” rîseaimónarîni? Oweoî, wî e mîyarîñjwîni. Sa seyîné none yarîñjwâpî nânî rîxa nîjîfá xîxenî nimónîmáná rîpî oépoyînrî seararîñjwîni. Seyîné áamá wî tîni —Ámá sîñjwî manîgîfê dâni yarîgîfâpî nânî dînjî mamó sa áamá sîñjwî anîgîfê dâni yarîgîfâpî nânî “Nanjî imónîngîfâfîrîni.” moarîngîfâfîrîni. Seyîné áamá dînjî e moarîngîfâfî tîni xwîyîfá nrînrînróná none mîxîf nîneameakînrîro wa none nânî xejwîf rarîngîfâpî oyanîpoyînrî seararîñjwîni. ¹³ Ámá wî “Porowa majîmajîfá nikârînrîro yarîgîfáwarîni.” rarîngîfâpî “Ayî neparîni.” nîseaimónînrînýyî, re yaiwîrîxîni, “Sa Gorîxomî oxîfðaneyînrî nero nânî e rîfa imónînjoi?” yaiwîrîxîni. “Porowa dînjî pîranînjî fá nîxîrîmáná yarîñjoi.” nîseaimónînrînýyî, “Awa nene arîrâ neaipîrîfá nânî e rîfa imónînjoi?” yaiwîrîxîni. ¹⁴ Pîpî nânî dînjî nîmorînjîpîmî dâni nîpîrêanîrî yarîñjwâmanî. Kiraiso wá nîneawianîrî neaiñjîpî nânîni dînjî nîmorînjîpîmî dâni nîpîrêanîrî xámî sîpî nêra wagwâpî pîni nîwiarîrî yarîñjwârîni. O nîpêrná áamá nîni nânî wayîfá penjî enjagî nânî dînjî re yaiwiarîñjwîni, “Apîmî dâni áamá nîni nîpêrînjî rîfa egîfawîxîni?” yaiwiarîñjwîni. ¹⁵ Ayî áamá dînjî nîyîmînjîpî tîgîfâfî wîwanînjîfî nânîni dînjî nîmónîro nîmenîro mé arîrâ wînfá nânî nîpémáná ámî wiápnîmeanjo xfo nânîni dînjî nîmoró éfîrîxînrî áamá nîni nânî wayîfá penjîngîni.

¹⁶ Ayînrîni Jisasomî dînjî wikwîronjwá rîná dâni áamá womî sîñjwî mí nîwómîxîrane “E imónînjorîfani?” nîwaiwirîfná warârimîni sîñjwî nîwînrîrane mí wómîxarîñjwâmanî. Ayî neparîni. Xámî none Kiraisomî sîñjwî mí nîwómîxîranená warârimîni sîñjwî nîwînrîrane “Nîpîkwîni meñorîni.” nîwaiwirîwane aî agwî sîni wî e sîñjwî mí nîwómîxîrane yaiwiarîñjwâmanî. ¹⁷ Ámá go go Kiraiso tîni nawîni nikârînrîfná áamá sînjî wónînjî imónînjoi. Ai, e nimónîrîfná sîpî xámî imónagîpî rîxa nanînrî sînjî bî imónînjoi.

“Ámá nîni ámî xfo tîni gwiaumî ñipîrî nânî wîmîxîñjîrîni.” urînjî nânîrîni.

¹⁸ Ámá sînjî imónînjwâpî nânî mîkîfî ikîño, ayî Gorîxorîni. O Kiraiso neaiñjîpîmî dâni nîyopîyârîmáná xfomî sîmî tîni wiarîñjwaéne ámî áamá xfoyá imónanî nânî neaimîxîñjîrîni. E nerî none enî áamáyo áwanjî re urîmeaanfîwá nânî, “Ámá sîni xfomî sîmî tîni wiarîngîfâfîné ámî áamá xfoyá imónîpîrî nânî rîxa seaimîxîñjîrîni.” Áwanjî e urîmeaanfîwá nânî nearîpêanjîrîni. ¹⁹ Nionî seararîñjâpî, ayî rîpîrîni. Gorîxo xegî

xewaxo Kiraiso neaiinjipimi dani ama nani ami xfo tni nawini imonifrixiniri neaiimniri yarini. Nene wialkijwapi sini dñj fa mixiri rixa yokwarimf nneaiiri nani peá moni. Api neri none eni waf nurimeranena xwiya re rininjip, "Gorixo rixa neaiinjipimi dani ami xfo tni nawini imonipaxirini." rininjip urifrixiniri nearfpeanjirini. ²⁰ Ayinani none xwiya Kiraiso yanj neaiapowarinjip wuriyarinjwonerini. Noneya manjyo dani urariná Gorixo xewanijo eininjip urarinjirini. Ámáyo Kiraiso nani rixinj re wuriyarinjwarin, "Gorixomi smf tni wiarigfayine ama xfo tni anani gwiaumf inani nani xe oneaimxiniri sijwf winipoyi." wuriyarinjwarin. ²¹ Ayf riji nani e wuriyarinjwarin. O fwf bi merjo ai Gorixo none o tni nikarininjipimi dani ama xfo "Wé ronigfayirini." rarinfayf imonifrixiniri omi negf fwf yarinjwapi nijwirariri fwf yarinj woninj ntwimixiri xe opikipoyiniri sijwf wininjingini.

6

Waf wurimeiarigfawami wimearinjipi naniirini.

¹ Áma xfo tni nawini gwiaumf inipiri nani o tni nawini yarinjwone enjagwi nani enj riremif niseairiri riji osearany, "Gorixo wa seawianijyine xe surima oneaimeniri mepani." osearany. ² Ayf Bikwijo riji niriniri eanjagwi nani seararinjwini, "Gorixon rixinj seyine nrarigfapi arfa seaipaxina rixa arfa seainjigini. Sfa amayine yeayf seayimxemeafa nani imonana rixa arfa seainjigini." Api Bikwijo niriniri eanjagwi nani piranjip arfa okiarf nimonipoyi. Gorixo arfa neaipaxina, ayf rinarin. Sfa o yeayf neayimxemeafa nani imoninjy, ayf riyirini. Ayinani "Gorixo wa nneawianiri neaiinjip xe surima oneaimeniri mepani." seararinjwini. ³ Waf wurimeiarinjwone nameranena negf yarinjwapi nani xwiya mneamearipaxf oimonaneyiniri ama none yarinjagwi sijwf nneanirona oreamioapaxf imoninjipi bi yarinjagwi sijwf mneanipa oepoyiniri aninj minf yarinjwarin. ⁴ Pi pi neranena "Ama awa Gorixomi xinaiwaninj nimoniro piranjip ominj wiarigfawarfan?" oneaiiwipoyiniri yarinjwarin. E neranena pi pi xeaninj neaimeafpi xwamamf wirane aninj neaipaxf imoninj neaimearinjipi xwamamf wirane dñj rfa neawepaxf imoninjipi xwamamf wirane yarinjwarin. ⁵ Iwanj neamepearfnarani, gwf anjyo neanjwirarfnarani, sipi owikaripoyiniri smfrawiro yarigfayf ikwikwierf niniro neaiarfnarani, xwamamf wiarinjwarin. Ominj aninj minf okinj tni erane enjwonerini. Si rorane agwini erane enjwonerini. ⁶ None nani "Awa Gorixomi xinaiwaninj nimoniro piranjip ominj yarigfawarfan?" oneaiiwipoyiniri riji eni yarinjwarin. Ikwirafnaninj nimoniri erane nepaxinjipi nani nijfa imonirane saninj imonirane wa ntwimixirane arfa wirane Gorixoya kwiyf neainfipimi dani erane mimonf imoninjipi mwiwapiyí amáyo nepa dñj sipi nwirane erane ⁷ xwiya nepaxinj imoninjipi yanj urane enj eanjip Gorixo neaimixfipimi dani erane yarinjwarin. Áma mixf nani imoninjipi fa xirarigfapa none nameranena wé roninj yarinjwapi wfa tnanfwa nani wé onamnjú tni fa xirirane xixe mixf wianfwa nani wé nau tni fa xirirane yarinjwonerini. ⁸ Wi yaf neamero wi paimamf neairo neaiarigfonerini. Wi none nani repiyf ntwirona "Sipi yarigfawarin." urro wi "Nanj yarigfawarin." urro yarigfonerini. Nepani yarinjwone aiwi wi "Yapf neaipisarigfawarfan?" neaiiwiarigfarin. ⁹ None nani wi "Porowa gowarfan? 'Awa nani ama obaxf nijfa imonijot.' riseaimonarin?" rarinjagfa ai ama obaxf none nani nepa nijfa imonijot. None amf amf nameranena yof mayf nimonirane ai sini njweanjwini. Sijyif neaeairigfone imoninjagwi aiwi sini wi mneapikigfonerini. ¹⁰ Ikfininj sipi neaiarinjagwi aiwi inina dñj nifa neainarinjirini. "Awa amipi nani dfwf ikeamongfawarfan?" neaiiwiarinjagfa ai none xwiya yaf neainarinjipi waf urariná ama obaxf arfa neairinjipimi dani Kiraiso tni nawini nikarinro nani amipi mímurongfayf yapf imonarigfarin. "Amipi bi fa mmaxirigfawarin." neaiiwiarinjagfa ai amipi Kiraiso neaiinjipi bi mneamurojonerini.

"Sijani seararinjwa enjagwi nani seyine eni xixeni neaiipoyi." urinj naniirini.

¹¹ Korinijo njweayine, api api niseara nuranena yumfi bi miseai sijani rfwarini. E niseariranena seyine dñj sixf seayinjwone swaninj seainfwarini. ¹² None dñj sixf muyipa oyaneyiniri wi ewaonemani. Sewanijyine awami dñj sixf muyipa oyaneyiniri efa enjagwi nani nawini mimoninjwini. ¹³ Ayinani xanonf gf naiawijo uripaxf riji osearimni, "Xixe oinany. None dñj sixf seayarinjwapa seyine eni neaiipoyi." osearimni.

"Dinj miwikwirogfayf tni gwf mimonipani." urinj naniirini.

14 Jisasomi dñj m̄w̄kw̄roarigfáy tñi wigf yarigfápi oyaneyinri wí gwf m̄imónipani. Ayf r̄ipi nán searar̄in̄i. “Ámá wé rón̄ij imón̄ij̄p̄ini yarigfáy tñi manf wiaikiarigfáy tñi ax̄p̄ini ep̄ífa nán imón̄ipax̄ imón̄ini.” riseaimónar̄ini? “Axiná wfá ón̄ri s̄fá yin̄ri epax̄r̄ini.” riseaimónar̄ini? 15 “Kiraiso tñi Obo tñi dñj ax̄p̄ini x̄ir̄ijit.” riseaimónar̄ini? “Kiraisomi dñj w̄kw̄frogfáy dñj moro dñj m̄w̄kw̄frogfáy dñj moro neróná ax̄p̄i b̄i mopax̄r̄ini.” riseaimónar̄ini? 16 “Gor̄ixoyá an̄j ñw̄fá —Iwami dánt nene yayf umear̄ijwáwárin̄i. Iwá tñi ñw̄fá amá menjwear̄igfápi tñi anan̄ ax̄f e kum̄x̄ar̄ipax̄r̄ini.” riseaimónar̄ini? Oweoi, nene Ñw̄fá an̄ij s̄ñj imón̄ijoyá an̄j ñw̄fáiwán̄ij imón̄ijagwi nán wí e yaiwipax̄fman̄i. Nioni searar̄ijáp̄ Gor̄ixoxewaniño r̄ij̄ r̄ip̄i tñi x̄ixeni searar̄in̄i, “Nioni ḡf amáy tñi nawin̄i darón̄im̄fár̄ini. Nioni wigf Ñw̄fáoni imón̄ijána ayf ḡf amáy imón̄ij̄fár̄ini.” Ám̄ináo e n̄ir̄ir̄i nán 17 amá xegf imón̄igfáyo r̄ip̄i eni ur̄ij̄r̄ini, “ ‘Ámá Gor̄ixoni dñj m̄in̄kw̄ró wigf ñw̄fáyo x̄fdarigfáy tñj e dánt n̄im̄xeám̄in̄im̄ xegf b̄i imón̄igfáyne imón̄if̄r̄ix̄in̄i.’ Ám̄ináoni e searar̄in̄i. ‘Wigf ñw̄fá imón̄ij̄p̄im̄ —Apim̄i dánt piax̄f seaeán̄ipax̄f imón̄ij̄p̄im̄r̄ini. Apim̄i b̄i on̄im̄iá amáf m̄irón̄f an̄ij̄n̄i wé fá ayimeaeán̄if̄r̄ix̄in̄i. Seyfne e nerónáyf, nioni anani seam̄im̄in̄im̄fár̄ini. 18 Nioni segf ápon̄i imón̄ijána seyfne ḡf niaiwf oxoyfne imón̄iro niaiwf ap̄ix̄iwayfne imón̄iro ep̄f̄r̄ar̄ini.’ Ám̄ináoni —Nioni en̄j eán̄igfá n̄iyoni seáyf e wimón̄ijáon̄ir̄ini. Nioni e rar̄in̄i.” Xw̄iyfá ap̄i Bikw̄fyo n̄ir̄in̄ri eán̄ijagf nán “Jisasomi dñj m̄w̄kw̄roarigfáy tñi wigf yarigfápi oyaneyinri wí gwf m̄imónipani.” searar̄in̄i.

7

1 Negf dñj sixf seayin̄wáyfne, Gor̄ixox negf s̄fm̄iman̄j e dán̄in̄ij e near̄ij̄ en̄jagf nán ámaéne pí pí ayá neadun̄ipax̄f yar̄ijwápi, dñj piax̄f neaeám̄ixar̄ij̄p̄irani, wará piax̄f neaeám̄ixar̄ij̄p̄irani, n̄ip̄ini igfán̄ij̄ oeám̄inaneyi. Gor̄ixomi wáyf n̄wir̄ij̄p̄im̄i dánt s̄yikw̄f m̄in̄ijwáene oimónaneyinri wé roárfwan̄igin̄i.

Koriniyo ñweáyf k̄in̄imónigfá en̄jagf nán Poro yayf win̄ij̄ nánir̄ini.

2 Seyfne none dñj sixf neayipoyi. Ayf r̄ip̄i nán rar̄in̄ini. Segyf wom̄i aí sip̄i b̄i m̄iwikar̄ijwárin̄i. Segyf wom̄i sip̄i b̄i wikarar̄ijwáman̄i. Wom̄i am̄ipi b̄i fw̄f ur̄ap̄ijwáman̄i. 3 Nion̄ e n̄ir̄ir̄ina “Poro xw̄iyfá neamear̄im̄in̄ri rar̄in̄i.” riseaimónar̄ini? Oweoi, nioni r̄ixa re searár̄ar̄ini, “None dñj sixf ayá wí seayin̄wáone en̄jagf nán seyfne péánáyf, none eni n̄ipepax̄f neain̄fár̄ini. Seyfne s̄n̄i ñweañána none eni s̄n̄i ñweapax̄f neaimón̄in̄fár̄ini.” searár̄fá en̄jagf nán wí e seaimón̄ipax̄fman̄i. 4 Seyfne xami sear̄ijáp̄i x̄f̄d̄ip̄ífa nán b̄i on̄im̄iápi mar̄fát, aga dñj ayá wí s̄ñj neánar̄ini. Seyfne nán m̄ixf n̄iseameak̄in̄if̄na eni ayá wí seameak̄in̄ar̄ij̄ar̄ini. Xean̄ij̄ n̄in̄i none neaimeáfmi seyfne nán dñj n̄imor̄ij̄p̄im̄i dánt awayin̄i ik̄ijw̄fn̄ij̄ n̄im̄ir̄in̄ri dñj ayá wí n̄ifá ninar̄ij̄r̄ini.

5 None an̄j T̄irowasiyo p̄ni n̄wiár̄im̄i n̄ipur̄i Masedonia p̄iropenis̄fyo n̄irémómána aí kikiífa ñweapax̄f b̄i m̄ineaiméa r̄ip̄i r̄ip̄i oyaneyinri éwáyf sip̄ini sip̄ini neaimear̄ina amá wí tñi xw̄iyfá x̄im̄ix̄im̄f̄ n̄in̄ri n̄ir̄in̄irane negf xwiox̄fyo dánt wáyf neain̄ri yar̄ijagwi aiwi 6 Gor̄ixox —O amá r̄ixa yopa n̄imegin̄in̄ij̄p̄im̄i dánt dñj sixf m̄in̄igfáyo m̄ij̄ ik̄ijw̄fn̄ij̄ um̄irar̄ij̄or̄ini. O Taitaso am̄i neaiméaf̄p̄im̄i dánt m̄ij̄ ik̄ijw̄fn̄ij̄ neam̄ir̄ij̄r̄ini. 7 Taitaso neaiméaf̄p̄im̄i dánt Gor̄ixox m̄ij̄ ik̄ijw̄fn̄ij̄ neam̄ir̄ij̄r̄ini. Seyfne om̄i numim̄in̄iro m̄ij̄ ik̄ijw̄f um̄ir̄igfápi nán rep̄iyf n̄ineair̄ina apim̄i dánt eni Gor̄ixox ik̄ijw̄fn̄ij̄ neam̄ir̄ij̄r̄ini. Taitaso rep̄iyf n̄ineair̄ina seyfne Poron̄i am̄i s̄ñw̄f nanan̄iro nán ik̄in̄ij̄ sip̄i seaiar̄ij̄p̄i nán rep̄iyf neair̄i “Negf n̄ip̄ikw̄in̄i m̄iyar̄ijwápip̄i dánt Poron̄i ayá r̄fa wimoar̄ijw̄in̄i.” n̄iyaiwiro nán ñw̄f eear̄igfápi nán rep̄iyf neair̄i Poron̄i ar̄fá nian̄iro nán s̄n̄i ayá r̄fá seawear̄ij̄p̄i nán rep̄iyf neair̄i en̄j en̄j en̄j nán am̄i aga yayf seáyim̄i dánt b̄i tñi nin̄in̄igin̄i. 8 Payf xami nioni near̄i seamón̄ap̄ijána fá n̄iroroná aga dñj sip̄i seain̄j en̄jagf aiw̄ “Nioni ana pí nán near̄i wiowar̄ij̄ar̄ian̄i?” n̄iyaiwir̄i dñj sip̄i nin̄jman̄i. E ner̄i aí seyfne fá n̄iroroná axinán̄i dñj sip̄i seainar̄ijagf s̄ñw̄f n̄isean̄ir̄ina nioni eni dñj sip̄i b̄i on̄im̄iápi nin̄igin̄ini. 9 E ner̄i aí agw̄f nioni yayf ninar̄ini. Seyfne dñj sip̄i seaf̄p̄i nánin̄i yayf m̄in̄in̄i ayf dñj sip̄i seaf̄p̄im̄i dánt segf sip̄i yar̄igfápi r̄fw̄m̄in̄i mamófa en̄jagf nán yayf ninar̄in̄i. Seyfne dñj sip̄i n̄iseair̄ina ayf Gor̄ixox seam̄ixar̄ij̄p̄i tñi x̄ixeni sealf en̄jagf nán xw̄iyfá none searf̄wápip̄i dánt wí xw̄ir̄fá m̄iseaik̄ixéwá en̄jagf nán rar̄in̄ini. 10 Ayf r̄ip̄i nán searar̄in̄i. Amá dñj sip̄i Gor̄ixox wim̄ixar̄ij̄p̄i tñi x̄ixeni n̄wir̄ina apim̄i dánt wigf sip̄i yar̄igfápi r̄fw̄m̄in̄i mamoar̄igfár̄ini. E neróná dñj sip̄i ap̄i Gor̄ixox yeáyf uyim̄ixemean̄fa nán n̄ipemeám̄i war̄ij̄ en̄jagf nán am̄i dñj sip̄i n̄wir̄i “Pí nán e r̄fa yar̄in̄ini?” yaiwin̄ipax̄fman̄i. E ner̄i aí Gor̄ixox wim̄ixar̄ij̄p̄i tñi x̄ixeni mar̄fát, amá wigf dñj dñj dñj dñj dñj sip̄i

n̄wiríná ayí wiwan̄ñyí an̄n̄p̄r̄f̄a n̄n̄i n̄ipemeám̄ war̄ñȳ eñaḡi n̄n̄i rar̄ññ̄. ¹¹ Ai d̄ñȳ s̄p̄i sealf̄ ḡf̄ payí eañ̄p̄im̄i d̄n̄i Gor̄ixo seaim̄x̄f̄f̄p̄i, ap̄i seȳné d̄ñȳ p̄ir̄ññ̄ȳ n̄moro am̄p̄i nan̄ȳ x̄zeḡñ̄ ep̄r̄f̄p̄i seaim̄x̄f̄f̄r̄ñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i Gor̄ixo an̄ñ̄i s̄m̄ir̄r̄f̄ seaiáná s̄p̄i éoyá x̄w̄ȳf̄ápi m̄neax̄ñ̄pa oen̄r̄i apax̄f̄ mé p̄ir̄ññ̄ȳ im̄x̄ḡf̄awix̄ñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i en̄i n̄p̄ikw̄ñ̄i m̄iyar̄ḡf̄ápi n̄n̄i wik̄f̄ ón̄ix̄ḡf̄awix̄ñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i en̄i Gor̄ixo n̄n̄i w̄ȳf̄ seain̄ñ̄iḡñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i en̄i none ám̄i s̄ñyw̄f̄ nanan̄ñ̄i n̄n̄i ik̄ññ̄ȳ s̄p̄i seain̄ñ̄iḡñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i en̄i n̄ion̄i searf̄ápi x̄f̄d̄p̄r̄i n̄n̄i d̄ñȳ r̄f̄a seawen̄ñ̄iḡñ̄i. Ap̄im̄i d̄n̄i en̄i s̄p̄i yar̄iḡf̄áyo s̄iyik̄f̄ ureaan̄i n̄n̄i oimónaneȳñ̄ro eḡfawix̄ñ̄i. Seȳné ap̄i ap̄i n̄era úf̄ápi d̄n̄i s̄iwá réññ̄ȳ neain̄ḡfawix̄ñ̄i. S̄p̄i éf̄ Poro near̄fo n̄n̄i nene wí ayá m̄ñȳ m̄ñȳ m̄nearoan̄ñ̄i. S̄iwá éññ̄ȳ neain̄ḡfawix̄ñ̄i. ¹² Aȳn̄n̄i áwan̄ȳ r̄p̄i osear̄ñ̄ñ̄i. N̄ion̄i near̄i n̄iseamónap̄r̄ñ̄á s̄p̄i éo n̄n̄i d̄ñȳ n̄mori payí ana near̄i mónap̄ñ̄áman̄i. S̄p̄i wik̄ar̄fo n̄n̄i en̄i d̄ñȳ n̄mori near̄i mónap̄ñ̄áman̄i. Aȳf̄ seȳné Gor̄ixoyá s̄ñyw̄f̄ t̄ñȳ e d̄n̄i re yaiwin̄f̄r̄ix̄ñ̄ñ̄i near̄i mónap̄ñ̄áman̄i, “Aȳf̄ n̄epar̄ñ̄i. Porowa near̄iḡf̄ápi p̄ir̄ññ̄ȳ x̄f̄dan̄f̄wá n̄n̄i nene s̄ñi d̄ñȳ r̄f̄a neawear̄ñ̄i.” yaiwin̄f̄r̄ix̄ñ̄ñ̄i payí ana near̄i mónap̄ñ̄áman̄i. ¹³ Seȳné r̄ixa x̄ixen̄i e yaiwin̄f̄a eñaḡi n̄n̄i none r̄ixa p̄ir̄ññ̄ȳ m̄ñȳ ik̄ññ̄ȳñ̄ȳ m̄ir̄ar̄ñ̄f̄wár̄ñ̄i.

M̄ñȳ ik̄ññ̄ȳñ̄i m̄ir̄ar̄ñ̄f̄wáman̄i. D̄ñȳ n̄if̄a en̄i neain̄f̄r̄ñ̄i. Seȳné n̄ȳf̄ñ̄éñ̄i Taitasom̄i num̄im̄ñ̄ñ̄ȳñ̄p̄im̄i d̄n̄i d̄ñȳ s̄ix̄f̄ um̄moḡf̄a eñaḡi n̄n̄i o yayí n̄era neaimeáf̄ eñaḡi n̄n̄i none en̄i d̄ñȳ n̄if̄a ayá wí neain̄f̄r̄ñ̄i. ¹⁴ O ám̄i neaimeááná seȳné t̄ñȳ e n̄n̄i nurowár̄ñ̄á m̄x̄f̄ seameak̄ñ̄ñ̄ápi n̄n̄i b̄i ayá m̄ññ̄ñ̄ñ̄i. None seȳné t̄ñi n̄ñwear̄ñ̄á am̄p̄i n̄ññ̄i sear̄ñ̄wápi nep̄añ̄ sear̄ñ̄wápa om̄i seȳné n̄n̄i m̄ix̄f̄ n̄iseameak̄ñ̄ñ̄á ur̄ñ̄wápi en̄i seȳné num̄im̄ñ̄ñ̄ȳñ̄p̄im̄i d̄n̄i nep̄a x̄ixen̄i imónñ̄ñ̄iḡñ̄i. ¹⁵ O seȳné n̄ȳf̄ñ̄éñ̄i num̄im̄ñ̄ñ̄róñá óf̄ ero w̄ȳf̄ ñ̄ñ̄ro nero p̄ir̄ññ̄ȳ ar̄f̄a owianeȳñ̄ñ̄i imónñ̄ñ̄iḡñ̄i n̄n̄i d̄ñȳ n̄win̄r̄ñ̄á ám̄i x̄wap̄i ayá wí d̄ñȳ s̄ix̄f̄ n̄iseaya war̄ñ̄i. ¹⁶ Agw̄i n̄ion̄i “Aȳf̄ p̄i p̄i neróná x̄ixen̄i ep̄r̄áoi.” n̄iseaiwiar̄ñ̄ñ̄i d̄ñȳ s̄ññ̄a neanar̄ñ̄ȳ eñaḡi n̄n̄i d̄ñȳ yayí n̄inar̄ñ̄i.

8

“Masedonia ñweáyf̄ w̄ñ̄ñ̄yo ar̄ñ̄á wian̄ñ̄ro n̄n̄i ñ̄ḡw̄f̄ ñ̄roaár̄ñ̄ro ñ̄weañ̄oi.” ur̄ñ̄ȳ n̄án̄ñ̄ñ̄i.

¹ Neḡi n̄rix̄f̄meáȳñ̄é, Jisasoyá s̄iyik̄f̄ imónñ̄ñ̄iḡf̄a Masedonia p̄iropen̄s̄ñ̄yo an̄ȳ ap̄i ap̄im̄i ñ̄weaḡf̄áyf̄ nan̄ȳ Gor̄ixo wá wian̄ñ̄ȳñ̄p̄im̄i d̄n̄i eḡf̄ápi ñ̄ñ̄f̄a imónñ̄ñ̄ñ̄ñ̄i n̄n̄i áwan̄ȳ b̄i osear̄ñ̄ñ̄ȳ. ² Xean̄ñ̄ȳ r̄ñ̄mewá wipax̄f̄p̄i n̄w̄imear̄ñ̄ñ̄p̄im̄i d̄n̄i “Eñ̄ȳ r̄f̄a eañ̄ñ̄oi?” ñ̄ñ̄ñ̄ro iwam̄f̄o w̄iwapiyaḡf̄a aí ap̄i peá num̄ix̄ñ̄ro d̄ñȳ n̄if̄a ayá wí wian̄ñ̄ñ̄iḡñ̄i. Wiwan̄ñ̄ȳf̄ uyipeaȳñ̄ñ̄ȳ imónñ̄ñ̄iḡf̄áyf̄ aiw̄ñ̄ Jisasom̄i d̄ñȳ w̄ikw̄ñ̄roar̄ñ̄ḡf̄a w̄ñ̄ñ̄yo ar̄ñ̄á owianeȳñ̄ñ̄i ñ̄ḡw̄f̄ ñ̄roar̄ñ̄á b̄i on̄ñ̄miápi m̄ñ̄roá aga ayá wí roaár̄ñ̄ḡf̄ar̄ñ̄i. ³ Wiḡf̄ w̄ñ̄ñ̄yo ar̄ñ̄á wian̄ñ̄ro n̄n̄i ñ̄ḡw̄f̄ ñ̄roaro wipax̄f̄p̄i t̄ññ̄i x̄ixen̄i ñ̄roaro aiw̄ñ̄ wiḡf̄ d̄ñȳ t̄ññ̄i ap̄im̄i ñ̄m̄ñ̄uroro ám̄i b̄i t̄ññ̄i roar̄ñ̄ñ̄aḡf̄a s̄ñyw̄f̄ w̄ñ̄ar̄ñ̄wáone eñaḡi n̄n̄i rar̄ññ̄ñ̄i. ⁴ Aȳf̄ ar̄f̄k̄i r̄ix̄ñ̄ȳ re near̄iḡfawix̄ñ̄i, “Amá Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imónñ̄ñ̄iḡf̄a Judia p̄iropen̄s̄ñ̄yo ñ̄weaḡf̄áyo w̄ñ̄ñ̄ȳf̄ ar̄ñ̄á wiar̄ñ̄ḡf̄ápa nene en̄i ar̄ñ̄á wian̄ñ̄ n̄n̄i xe ñ̄ḡw̄f̄ f̄áyo oroápoyn̄ñ̄ñ̄i s̄ñyw̄f̄ neañ̄ñ̄poȳñ̄i.” near̄iḡfawix̄ñ̄i. ⁵ E neróná none “E ep̄r̄áoi.” ñ̄ȳaiwirane d̄ñȳ ikw̄ñ̄m̄ojwápi t̄ññ̄i x̄ixen̄i mé x̄ám̄i Ám̄ñ̄á Gor̄ixo p̄i p̄i wimónar̄ñ̄ñ̄p̄i ox̄f̄daneȳñ̄ñ̄ro ñ̄p̄áwimáná o wimónar̄ñ̄ñ̄p̄i ñ̄x̄f̄d̄ñ̄róñá Porowane en̄i neañ̄wiap̄iḡfawix̄ñ̄i. ⁶ Aȳn̄n̄i Taitasom̄i seȳné t̄ñȳ e n̄n̄i nurowár̄ñ̄á eñ̄ȳ r̄ñ̄r̄ém̄ix̄f̄ n̄wir̄ñ̄ re ur̄ñ̄ñ̄wan̄ñ̄ñ̄i, “Iwam̄f̄o Korin̄ñ̄yo ñ̄weáyf̄ jox̄ñ̄ t̄ññ̄i neḡf̄ w̄ñ̄ñ̄yo ar̄ñ̄á wian̄ñ̄wá n̄n̄i wá ñ̄wian̄ñ̄ñ̄ane ñ̄ḡw̄f̄ f̄áyo oroaneȳñ̄ñ̄ro eḡf̄ápa ám̄i nero ñ̄ḡw̄f̄ x̄ám̄i ‘Ap̄i roáwan̄ñ̄ñ̄ñ̄i.’ r̄ar̄ñ̄ḡf̄ápi t̄ññ̄i x̄ixen̄i yár̄f̄r̄ix̄ñ̄ñ̄i.” ur̄ñ̄ñ̄wan̄ñ̄ñ̄i. ⁷ P̄i p̄i seȳné neróná amá wí yar̄ñ̄ḡf̄ápi m̄ñ̄roar̄ñ̄ḡf̄áȳñ̄é imónñ̄ñ̄ro yar̄ñ̄ḡf̄ar̄ñ̄ñ̄i. Gor̄ixom̄i d̄ñȳ ñ̄w̄ikw̄ñ̄r̄orónár̄ñ̄ñ̄i, ap̄i n̄n̄i amáyo áwan̄ȳ nur̄ñ̄róñ̄ár̄ñ̄ñ̄i, ap̄i n̄n̄i ñ̄ñ̄f̄a ñ̄imónñ̄róñ̄ár̄ñ̄ñ̄i, Gor̄ixom̄i wimónar̄ñ̄ñ̄p̄i yan̄ñ̄ro n̄n̄i s̄ññ̄i ñ̄ix̄ead̄p̄én̄róñ̄ár̄ñ̄ñ̄i, none n̄n̄i d̄ñȳ s̄p̄i none seaim̄x̄ñ̄wápi d̄n̄i ñ̄iseair̄ñ̄ár̄ñ̄ñ̄i, ap̄i n̄p̄ñ̄ñ̄i neróná m̄ñ̄roar̄ñ̄ḡf̄áȳñ̄é imónñ̄ñ̄ro yar̄ñ̄ḡf̄a eñaḡi n̄n̄i seḡf̄ w̄ñ̄ñ̄yo ar̄ñ̄á wian̄ñ̄ro n̄n̄i ñ̄ḡw̄f̄ ñ̄roar̄ñ̄á en̄i m̄ñ̄roar̄ñ̄ḡf̄áyf̄ yap̄i ñ̄imónñ̄ro yár̄f̄r̄ix̄ñ̄ñ̄i.

“Seȳné en̄i roaár̄ñ̄ñ̄ñ̄ñ̄i.” ur̄ñ̄ȳf̄ n̄án̄ñ̄ñ̄ñ̄i.

⁸ “Poro sekax̄f̄ ñ̄ñ̄ñ̄ñ̄ñ̄ñ̄ near̄ar̄ñ̄ñ̄i.” m̄iyaiwipañ̄ñ̄i. Ḡf̄ d̄ñȳ r̄p̄ñ̄ñ̄i eñaḡi searar̄ñ̄ñ̄ñ̄i. N̄ion̄i w̄ñ̄ñ̄ȳf̄ Judia p̄iropen̄s̄ñ̄yo ñ̄weáyo ar̄ñ̄á wian̄ñ̄ro n̄n̄i s̄ññ̄i ñ̄ix̄ead̄p̄én̄ñ̄ro yar̄ñ̄ḡf̄ápi n̄n̄i rep̄ñ̄ȳf̄ seaiáná seȳné en̄i s̄iwá réññ̄ȳ oneaipoȳñ̄ñ̄ñ̄i searar̄ñ̄ñ̄ñ̄i. Neḡf̄ Judia p̄iropen̄s̄ñ̄yo ñ̄weáyf̄ n̄n̄i nep̄a d̄ñȳ s̄p̄i neainar̄ñ̄ñ̄i. S̄iwá éññ̄ȳ oneaipoȳñ̄ñ̄ñ̄i searar̄ñ̄ñ̄ñ̄i. ⁹ Seȳné neḡf̄ Ám̄ñ̄á Jisasi Kiraiso wá ñ̄neawian̄ñ̄ñ̄i neaiñ̄ñ̄p̄i n̄n̄i r̄ixa ñ̄ñ̄f̄a imónñ̄ñ̄aḡf̄a n̄n̄i rar̄ññ̄ñ̄i. O an̄ñ̄nam̄i ñ̄ñ̄wear̄ñ̄á am̄p̄i m̄ñ̄m̄ñ̄róñ̄ñ̄o ñ̄imónñ̄ñ̄i aiw̄ñ̄ seȳné yeáyf̄

seayimixemeámániri xwfa tfo nani nibirina uyipeayonijf nimoniri seyne anfnami dñj amipi mimuronigfayfne imonipdrfa nani seaiinjrin.

¹⁰ Seyne Judia piropenisfo nweagfayo arira owianeyiniri yarigfapi nani dñj nioniyá, ayf rpirini. Xwiogwf aga xami pwejomt seyne iwamfo nigwf roaarigfapi agw nera nuro yoparipi niyaririnaf, “Ayf ananirini.” nimonarini. Iwamfo nigwf roaarigfayf, ayf seyne aiwi xami oyaneyiniri wimonarigfayf, ayf axfyne enagf nani seararini. ¹¹ Ayinani nigwf “Api oroaaneyi.” rarigfapi rixa nipini roaripoyi. Iwamfo oyaneyinirina dñj rfa seawenjpa yoparipi niroaaririna seyne roaaripaxf imonijpiti tni xixeni roaaripdrfa nani xe dñj rfa seawewinigini. ¹² Ayf rpi nani seararini. Giyf giyf ama wyo arira wianro nani “Nigwf api roarirwanigini.” niyaiwimana amipi roaaripaxf imonijpiti tni xixeni roaririnaf, Gorixo “Ayf ananirini.” waiwiarinjrin. Amipi ayf mroaaripaxf imonijpiti “Roaririxini.” wi yaiwiarinjoman. ¹³ Nigwf searapirfayf kikiifa nweapdrfa nani seyne anijf seaikarimiri nerit mirarini. Ayf eni seyne tni xixeni apani tfgfayf oimongpoyiniri rarini. ¹⁴ Jisasoya siyikf imonigfayf wi amipi wi mimuronigfayf imonijana wi dfwf ikeamongfayf mimoni nni apani tfgfayf imonipdrfa nani agwf rina amipi ayá wi seyne tfgfapi dfwf ikeamongfayo arira wiarijoi. Seyne eni rwená amipi wi nani dfwf ikeamoniro ayf eni amipi ayá wi tfgfayf imoniro nerinaf, arira seaipdrfari. ¹⁵ Bkwfyo dani enina Isireriyf ama dñjf meaje nemerona egfapi nani re nriniri eanijpiti nioni seararipapi tni xixeni imonijagf nani seararini, “Ama aiwa manat rinijpiti xwe meafayf xwe nmearo ai wigf nixaxf imonijpiti seayf e tfgfayf mimonigfawixini. Ama onimipiti meafayf onimipiti nimearo ai aiwapi nani dfwf ikeamongfayf mimonigfawixini.” nriniri eanijpiti nioni seararipapi tni xixeni imonijagf nani rarini.

“Taitasomi tni ama wauimi tni uowarenaparini.” urijf nanirini.

¹⁶ Nioni seyne arira seaimi nani dñj rfa niwearinjpa Gorixo Taitaso eni seyne arira seaini nani dñj rfa oweniri wimixarijagf nani yayf owianeyi. ¹⁷ Ayf rpi nani “Taitaso eni seyne arira seaini nani dñj rfa wearini.” seararini. “Joxi Korinifo nweayf tñj e nani am ni neaupaxoxirani?” urana “Ananirini.” rfi enagf nani niseararini. Xewanijo eni “Oumini.” niyaiwiri sfmf nixeadfpeniri nani xegf dñj tni seyne tñj e nani barijagf nani seararini. ¹⁸ None omi tni negf nririxmeayf womi tni eni uowararini. O xwiya yayf neainaripiti waf nurimerina enipi nani Jisasoya siyikf imonigfa am gimi nweagfayf nijfa ninro fa earoarinigforini. ¹⁹ O apini imonijoman. Rpi eni imonijorini. Jisasoya siyikf imonigfa Masedonia piropenisf tfo nweagfayf o none Judia piropenisfo nweayo arira wianwa nani nigwf Jisasoya siyikf imonigfa api apimi urapimearina Porowa tni nawini nikumixiniri emewiniginiri uripeaforini. Ama wi none nigwf awi eamearijagwi nneanirona Aminao seayf e umfeyoaro none nani “Wigf winifo arira wipiri nani dñj rfa wearigfawarani?” neaiawiro eprfa nani rpi yarini. ²⁰ Dfwf ikeamongfa nani nigwf yanf ewanif nimoniro xweni xweni nroaro neaiapowarana yariniwapi nani ama wi “Porowa nipkwini miyarijoi.” neamearirixiniri piranijf nijwiperane ama o tni nawini urapimearini. ²¹ None pi pi oyaneyiniri neranena Aminao “Ayf e nerona we ronijf imonijpiti yarijoi.” yaiwiarinjpi nani dñj nimoreane aiwi api nanini dñj nimoreane yariniwáonemani. Ama “E nerona we ronijf imonijpiti yarijoi.” yaiwiarigfapi nani eni dñjf nimoreane yariniwáone enagf nani seararini.

²² Awau tni negf nririxmea ami womi tni eni uowarenaparini. “O none pi pi uraripapi xixeni xfdinirfenijoi?” niyaiwirane “Api ei. Api ei.” urijwapimi dani iwamfo wiwapiyaiana o arfki xixeni xdarijagf winiwáorini. O seyne “Nigwf api roarirwanigini.” rarigfapi tni “Xixeni nroaaripdrfo.” niyaiwiri dñj sfna weanarijagf nani “Nion eni sanj urinaromini.” niyaiwiri awau tni barini. ²³ Taitaso nani seyne rixa nijfa imonijoi. O xwiya yayf neainaripiti waf urimeaanwi nani gf gwf monigwi worini. Seyne seayf seaiianrai nani nawini nimoniri yarigwfi worini. O tni nawini barigfiwau awau Jisasoya siyikf imonigfa piropenisf tfo nweagfayf uowarfawaurini. Egf nerigfipimi dani Kiraisomi seayf e umfeyoaaarigfiwauurini. ²⁴ Ayinani ama wau wo awa nibiro snjwf seantjana “Nene amayo dñj sipi wiariniwáenerini.” rarigfapi “Neparini.” oyaiwipoyiniri api e iwamfo efixini. Seyne e eanayf Jisasoya siyikf imonigfa api api seyne nani re seaiawipdrfari, “Ayf amayo dñj sipi wawiri wiarigfayf rani?” yaiwipdrfari. None seyne nani mixf nimeakiniri urijwapi nani eni “Apáni nearigfawixini.” yaiwipdrfari.

9

Nigwĩ arirá wianĩro nání awĩ eamearĩgĩápĩ nání urĩĩĩ náníĩĩĩ.

1 Nigwĩ Judia pĩropenisĩ ƚweáyo arirá wianĩ nání awĩ eamearĩĩwápĩ nání payĩ rĩpĩ seyĩné nání nrĩĩĩ nearĩná “Mfĩkĩ meĩagĩ nání surĩmá nrĩĩĩ rĩa eaarĩĩĩĩ?” nimónarĩĩĩ. 2 Seyĩné apĩ yanĩro nání dĩĩĩ rĩá seawearĩĩĩpĩ nání nĩĩĩá nimónĩĩĩ nání e nimónarĩĩĩ. Inĩná Jisasoyá siyĩkĩ imónĩgĩá Masedonia pĩropenisĩ tĩyo ƚweagĩáĩĩĩ arĩá egĩe dání weyĩ nĩseamearĩĩĩná re rayarĩĩwáĩĩĩ, “Xwiogwĩ xámĩ pweagomĩ Jisasoyá siyĩkĩ imónĩgĩá Gĩĩĩkĩ pĩropenisĩyo ƚweagĩáĩĩĩ apĩ éwanĩgĩĩĩĩ rĩxa érowiápĩĩĩgĩáĩĩĩ.” E rayarĩĩwáĩĩĩ dání Masedonia ƚweáĩĩĩ wĩgĩ ámá nápĩ nene enĩ axĩpĩ éwanĩgĩĩĩĩ ayá rowáá wĩarĩĩĩ. 3 “Payĩ rĩna surĩmá nrĩĩĩ rĩa eaarĩĩĩĩ?” nimónĩgĩá aĩwĩ seyĩné nání mĩxĩ nĩmeakĩĩĩĩ rayarĩĩwáĩĩĩ surĩmá imónĩĩĩgĩĩĩĩ negĩ nrĩĩĩĩmeá waũ wo awamĩ urowárenapariĩĩĩ. Ayĩ ámá re ƚweagĩáyo “Korĩĩyo ƚweáĩĩĩ nigwĩ fáyo roapĩĩĩ nání rĩxa nĩpĩmoáĩĩmání ƚweaĩĩĩ.” urĩáĩĩĩ seyĩné nepa xĩxenĩ e oépoĩĩĩĩĩ ámá rowamĩ urowárenapariĩĩĩ. 4 Rĩwéná Masedonia dání tĩyĩ wĩ nionĩ tĩnĩ nĩbĩranená seyĩné rĩxa nĩpĩmoáĩĩmání mĩƚweaĩĩĩgĩá sĩĩwĩ nĩseanĩĩĩnáyĩ, none “Ayĩ rĩxa nĩpĩmoáĩĩmání ƚweaĩĩĩ.” nĩyáĩwĩrane dĩĩĩ sĩĩá neaeánarĩĩĩpĩmĩ dání ayá neainĩĩĩgĩĩĩĩ nání seararĩĩĩĩ. Seyĩné enĩ ayá nĩseainĩĩpa enĩfáranĩ? 5 Ayĩnání nionĩ re nimónĩgĩá, “Negĩ nrĩĩĩĩmeá awa xámĩ nĩnĩmearo nionĩ sĩnĩ mĩrémóamĩ enĩáná nigwĩ seyĩné negĩ sĩmĩmanĩ e dání Nĩroarĩ wianĩwáĩĩĩ.” nearĩĩgĩáĩĩĩ ‘Rĩxa ipĩmoáĩĩĩpoyĩ.’ searĩĩpĩĩĩ nání ourowáĩĩmĩnĩ.” nimónĩgĩá. Nionĩ nrĩremorĩná nigwĩ apĩ nání smĩĩĩĩĩ seafĩáĩĩĩ dání marĩáĩ, segĩ dĩĩĩyo dání xĩxenĩ apání ipĩmoáĩĩĩĩĩgĩá wĩĩĩĩĩĩĩĩ awamĩ urowárenapariĩĩĩ.

“Yanĩ ewanĩĩ nimónĩro roaáĩĩĩĩĩĩ.” urĩĩĩ náníĩĩĩ.

6 “Poró pĩ yaiwianĩ nání rĩa neararĩĩĩ?” nĩyáĩwĩrĩnáyĩ, ewayĩ xwĩyĩá rĩpĩ nání dĩĩĩ mópoyĩ. Ámá aĩwá xwé ĩwáá urĩo aĩwá xwé minĩfáĩĩĩ. Onĩmĩá urĩo onĩmĩá minĩfáĩĩĩ. Ewayĩ xwĩyĩá apĩ ámá wĩgĩ wĩĩĩyo arirá wianĩro nání nigwĩ nĩroaro wĩarĩgĩáĩĩĩ nání rĩtamĩĩĩyĩ nĩnĩĩ rĩnĩnĩ. Xwé nĩwĩrĩná Gorĩxo wĩĩĩpĩ xwé imónĩnĩ. Onĩmĩá nĩwĩrĩná Gorĩxo wĩĩĩpĩ onĩmĩá imónĩnĩ. 7 Ayĩnání nĩyĩnénĩ xĩxegĩnĩ ámá arirá wianĩro nání nigwĩ nĩroarĩná wĩkĩ dĩĩĩ nĩyáĩwĩmáníarani, ámá wo smĩeaxĩdĩĩ seaiánarani, nĩroarĩ mĩnĩ mĩwĩ xámĩ “Nĩgwĩ nĩwĩrĩná apĩ wĩwanĩgĩnĩ.” yáĩwĩarĩgĩáĩĩĩ nání dĩĩĩ nĩmoro nĩroaro mĩnĩ wĩrĩĩĩnĩ. Ámá wĩgĩ wĩĩĩyo arirá wianĩro nání nĩgwĩ fáyo nĩroarĩná yáĩ tĩnĩ roaarĩgĩáyo Gorĩxo dĩĩĩ sĩxĩ uyarĩĩĩ enĩagĩ nání rarĩĩĩnĩ. 8 Ai o seyĩné aĩkĩ yĩnĩpĩrĩfa nánírání, aĩwá nĩpĩrĩfa nánírání, apání tĩgĩáĩĩnĩ imónĩro ámá dĩwĩ ikeamónĩgĩáyo arirá wĩpĩĩĩ nání imónĩgĩáĩĩĩ tĩnĩ xĩxenĩ mĩmónĩ mĩuro epĩrĩfa nání ananĩ seáyĩ e seaimĩxĩpaxorĩnĩ. 9 Nionĩ seararĩĩĩpĩ tĩnĩ Bĩkwĩyo dání ámá we rónĩgĩáĩĩĩ yarĩgĩáĩĩĩ nání re nrĩĩĩnĩĩ eanĩĩĩpĩ tĩnĩ xĩxenĩ imónĩnĩ, “O yanĩ ewanĩĩ nimónĩĩ dĩwĩ ikeamónĩgĩáyo wĩarĩĩĩnĩ. Ayĩnání o wá nĩwianĩĩ wĩĩĩpĩ nání Gorĩxo ná rĩwĩyo aĩwĩ wĩ dĩĩĩ peá monĩfámanĩ.” E rĩnĩĩĩpĩ nionĩ seararĩĩĩpĩ tĩnĩ xĩxenĩ imónĩĩĩgĩáĩĩĩ nání rarĩĩĩnĩ. 10 Gorĩxo —O aĩwá omĩĩĩ yarĩgĩáyo ĩwĩ ĩwáá urĩpĩrĩ nání mĩnĩ wĩrĩ aĩwá nĩpĩrĩ nání mĩnĩ wĩrĩ yarĩĩĩnĩ. O amĩpĩ seyĩné Kiraisomĩ dĩĩĩ wĩkwĩroarĩgĩá wĩĩĩyo arirá wĩpĩrĩ nání enĩ mĩnĩ sealapĩrĩ sayá nĩmĩxa urĩ enĩfáĩĩĩ. E yarĩná ámá aĩwá omĩĩĩ xwé nĩrĩoá nũfasáná aĩwá xwé mĩarĩgĩápa seyĩné enĩ yanĩ ewanĩĩ nimónĩro wĩarĩgĩáĩĩĩ dání axĩpĩnĩĩĩ e epĩfáĩĩĩ. 11 Seyĩné gĩnĩ gĩná dĩĩĩ re yáĩwĩarĩná, “Ananĩ yanĩ ewanĩĩ nimónĩĩre negĩyo owianeyĩ.” yáĩwĩarĩná Gorĩxo seyĩné xwénĩ mĩnĩ wĩpaxĩ imónĩpĩrĩfa nání amĩpĩ wĩ mĩmũronĩgĩáĩĩĩnĩĩĩ seaimĩxĩnĩfáĩĩĩ. E seaimĩxĩnĩfá enĩagĩ nání segĩ séĩĩĩĩmeáyo arirá wianĩro nání nigwĩ xwénĩ roaarĩgĩáĩĩĩ Porowane nĩsearapĩrane nĩmeamĩ nurane wianĩĩĩ yarĩĩĩgĩwĩ sĩĩwĩ nĩneanĩroná rĩxa Gorĩxomĩ yáĩ wĩpĩrĩfáĩĩĩ. 12 Ayĩ rĩpĩ seararĩĩĩnĩ. Arirá wianĩro nání seyĩné yarĩgĩáĩĩĩ ámá Gorĩxoyá amĩpĩ wĩ nání dĩwĩ ikeamónĩgĩáyo xĩxenĩ arirá wĩarĩĩĩro nero aĩwĩ apĩnĩ mĩyarĩĩĩ. Seyĩné yarĩgĩáĩĩĩ dání ámá obaxĩ Gorĩxomĩ yáĩ seáyĩ e nĩwĩera warĩĩĩ. 13 Ayĩ rĩpĩ rarĩĩĩnĩ. Ámáyĩ seyĩné nigwĩpĩ wianĩro yarĩĩĩgĩá sĩĩwĩ nĩseanĩroná rĩpĩ seaiáĩwĩrĩfáĩĩĩ, “Nene sĩnĩwĩ anĩĩwáé dání ámá ayĩ xwĩyĩá woáĩkĩkĩ inarĩgĩáĩĩĩ —Apĩ yáĩ neainarĩĩĩ Kiraiso rĩĩĩpĩrĩnĩ. Apĩ arĩá yĩmĩgĩ nero xĩxenĩ rĩa xĩdarĩĩĩ?” nĩseaiáĩwĩro nání Gorĩxomĩ seáyĩ e umĩfeyoapĩrĩfáĩĩĩ. Rĩpĩ enĩ seaiáĩwĩpĩrĩfáĩĩĩ, “Nene tĩnĩ wĩĩĩyo tĩnĩ arirá neaiĩĩro nání mĩnĩ neaiapaxĩ imónĩĩĩpĩ nĩmũro xwénĩ rĩa neaiaparĩĩĩ?” nĩseaiáĩwĩro nání enĩ Gorĩxomĩ seáyĩ e umĩfeyoapĩrĩfáĩĩĩ. 14 E nero seyĩné nání rĩxĩĩĩ nĩseaurĩyĩrĩoná seyĩné Gorĩxo ámáyo wá nĩwianĩĩĩnĩ ámá wianarĩgĩáĩĩĩ wĩarĩ nĩmũrorĩ wianarĩĩĩpĩ tĩnĩ yarĩgĩáĩĩnĩ imónĩgĩá enĩagĩ nání seyĩné nání ĩkĩnĩĩĩ sĩpĩ wĩnĩfáĩĩĩ. 15 Gorĩxo xegĩ xewaxomĩ nĩwĩrenapĩrĩnĩ neaiĩĩĩpĩ —Apĩ amĩpĩ bĩ tĩnĩ rĩtamĩĩĩyĩ mepaxĩ imónĩĩĩpĩrĩnĩ. Apĩ nání yáĩ owianeyĩ.

10

Xfo nání rarigfápi xwfo oéamíniri urinjf nánirini.

¹ Agwi Poroni —Nioni ámá wí re rarigfonirini, “Neneyá sínjwí tñj e dání ayá igigf neri aiwí nene sínjwí maníjwáe dání ayá nepearimáninjf payf neari rarinjorini.” rarigfonirini. Nioni Kiraiso xwfa tfo nemeřná nípeneri awayini yago enagf nání ² rixinjf rípi osearimini, “Nioni segf tñj e nřémorfná ayá igigf mé neri ámá ‘Porowa Kiraisomi mǎxfdarigfáyf yarigfápa yarigfáwarini.’ neaiaiwarigfáwami sfmf tñi mǎxf rfa tñj urimfápi seyné eni searimfa nání minimixipani.” ³ None xwfa tfo niñjwearane ámá Gorixomi mǎxfdarigfáyf tñi niñjwearane aiwí ayf dñj moarigfápmi dání dñj nřmorane mǎxf inaríjwáonemani. ⁴ Amípi none mǎxf nání xiríjwápi ámá ayf xirarigfápi mǎxiríjwápi. None xiríjwápi sfmf tñi inaríjwápiyá onáf imóninjfpi xwřfá ikřxeanřwá nání Gorixoyá enj eáninjf imóninjf tñjpi xiríjwápi. ⁵ Apí fá nixirirane re yaríjwápi. Pí pí ámá wigf dñjfo dání xenjwí neñwípémána érowiápnarigfápi přřf wiaikirane xwřyfá “Seáyí e imónini.” rarigfá ámá Gorixo nání niřfá mimóniřpa oépyoinři mudřmoaríjpi přřf wiaikirane nerane ámá nřni pí pí “Oyaneyí.” niyaiwiróná Kiraisomi arfa yfmigf wipřřf nání wigf dñjpi fániřf xiráraríjwápi. ⁶ Seyfné nioni searřfápi rřxa arfa yfmigf niaríjagfa nřsearirfná nioni ámá wigf niwiaikiarigfápi tñi přřf umamómfa nání rřxa ipimóninjpi. ⁷ Seyfné warárimini sínjwí niwiniro yaríjoi. Segf wo “Kraisoyá ayá tñj imóniřpaoni ayf, nionirini.” niyaiwinři dñj sñjá neánirřnáyf, xfo Kiraisoyáo imóniřpa none eni Kiraisoyáone imóniřgawí nání ámi xewaníjio dñj xenjwí neaiaiwaríjpi nání dñj niyaikirori none imóniřwápi tñi xixeni neaiaiwiwinigini. ⁸ Ámináo none nénf tğfáyinjf oimóniřpyoinři nřnearřpearfná seyné xwřfá mřsealkixé Jisasomi piráninjf xřdřpiřf nání enj sířf seaimixani nearřpeanj enagf nání niwaniřionřf mǎxf ayá wí niřmeakřnirini aí ayá bi niniřmeníjoi. ⁹ “Payf Poro eaaríjpi nene fá niřoranéna enj sířiríjwí neainini nání rřa eaarini?” oyaiwipoyoinři meaaríjini. ¹⁰ Wa nioni nání re rarigfáriní, “O payf nearfná xwřyfá rfa tñjpi nřiri eaaríjio aiwí ámá sínjwí anigf dání ‘Enj eáníjio iworani?’ wí wiaiwipaxř mimóniřorini. Xwřyfá nřirfná piráninjf irř mřrepearíjorini.” ¹¹ Nioni nání e rarigfáwa niřfá re imóniřixini. None seyné sínjwí mřneanigf dání payf nearfná imóniřwápa ámi segf sínjwí anigf dání neranéna axřpi nimóniřane yanřwáriní. ¹² None ayá nepearimána ámá seáyí e nimóniřo weyf menarigfáwa nání rřramíjyřf ninirane “Awáninjf imóniřwápi.” wí rřpaxonemani. “Nawini niřkumixinirane imóniřwápi.” eni wí rřpaxonemani. E neri aí ámá ayf wigf wo nání “Apáni řyarini? Sřpi řyarini?” niyaiwiróná wianinjyřf yarigfápi tñi sínjwí niwí naxřdřro “O apáni yariní.” rarigfáriní. Wigfpi rřramíjyřf niga warřgáriní. E neróná sa majimajfá nikáriniro yaríjoi. ¹³ Wa e yaríjagfa aiwí none mǎxf niřmeakřniranéna saníjfi none neatiřpi nání dñj mamó nerane wiáři niřmúrorane mǎxf meakřninaníméwini. Gorixo wáf uriméřixiniri nřnearřpearfná none nání saníjfi neatiřpi —Apí seyné eni inimi řjweagfápirini. Apí nání dñj niřmorane mǎxf meakřninaníwini. ¹⁴ Seyfné saníjfi Gorixo neatiřpi inimi řjweagfáyfné enagf nání none seyné tñj e nání niřiri xwřyfá Kiraiso nání yaf neainaríjpi nání wí nřsearirfná saníjfi Gorixo neatiřpi wí wiáři niřmúrorane enjwámani. ¹⁵ Ayánani none mǎxf niřmeakřniranéna saníjfi Gorixo neatiřpi wí wiáři niřmúrorane ámá wa omi niřřdřiróná éřapi nání none xenjwone weyf menaríjwámani. Wí e mé dñj re niyaiwirane ikwřmořwápi, “Seyfné Jisasomi dñj niřwíkwřoro enj neága nuróna none épearíjwápmi dání saníjfi Gorixo neatiřpi tñi xixeni xwé nimóga upřřfáriní.” niyaiwirane ikwřmořwápi. ¹⁶ Seyfné e nimóga nurónáyf, none anani seyné tñj e oriwámi dání řjweagfáyf tñj e nání aí nurane xwřyfá yaf neainaríjpi wáf urirane yanřwáriní. E nerane ámá wa Gorixo urowářije dání wáf řiméřfapi xenjwone weyf niřmearíjpa yanřwáriní. ¹⁷ E neri aí Břkwřyo re nřiriri eánini, “Go go mǎxf niřmeakřnirfná Ámináo enjpi nání mǎxf meakřnřwinigini.” nřiriri eánini. ¹⁸ Ayf rřpi nání xwřyfá api mñj niřori seararíjini. Ámá wianinjyřf weyf mearíjnarigfáyf nání Ámináo “Mimíwiáři yarigfáyřřfani?” yaiwiaríjmani. Xewaníjio sínjwí niwí naxřdřiri piráninjf yaríjagfa niwiniřmáná weyf umeararíjyřf nánini “Mimíwiáři yarigfáyřřfani?” yaiwiaríjirini.

11

Mimóni wáf wurimeiarigfáwa nání urinjf nánirini.

¹ Agwi xe Poro majfá nikáriniri xegf enjpi nání mǎxf bi omeakřnirini sínjwí nanřpoyi. E seararíjagf aí rřxa sínjwí e nanaríjoi. ² Ayf rřpi nání “Xe mǎxf bi omeakřnirini sínjwí nanřpoyi.” seararíjini. Gorixo seyné nanř imóniřřřa nání dñj rfa wearíjpa nioni eni niřwearini. Seyfné ámá yapi seaiwapřyaniro yarigfá wíyo arfa niřwiro mǎxfđf

sini apiyáwayínéninjin imóninjaná Kiraisomni seanjwirárimfa nán oxí ná womi omíninjin meánfirixiniri searéroárinjá enagj nán seyné nán dinj rfa nwearini. ³ E nerí ai enjina sidiro Ipimi yapí ntwiwapuyirfná xegí ináyinjin imóninjinpimi dáni wíwapuyinjinpa ámá wa seyné eni yapí nseaiwapuyiro xenjwini dáni niméra seawarfná seyné sini ikwiráfnáninjin nimóniro Kiraisomni piráninjin mxfidipa epfirixiniri wáyf ninarini. ⁴ Seyfné ripi ripi yarínagfa nán seararinjin. Ámá wa Jisasó nán rininjin xixeni mīsearf xegí bī seararfná seyné ananí arfá wiarigfáriní. Kwiyí none searána seaininjinpimi marfát, xegí bī nán searána xe oneaainiri arfá wiarigfáriní. Xwiyfá yaf seainarinjin none wáf searínwápi marfát, xegí bī imóninjinpimi searána ananí arfá wiarigfáriní.

⁵ Ai nioni wí re yaiwiarinjanimani, “Kiraisoyá wáf wurimeiarinjawá seáy e imóninjawónerini.” rinarinigfáwa nion imimí nimixinjoí.” yaiwiarinjanimani. ⁶ Nioni ámá sinjwí anigfe dáni xwiyfá nirinfná irí mirépearinjaninirani? Irí répearinjaninirani? Nioni majfáriní. E nerí aiwi níjfa xwiyfá yaf neainarinjinpimi nán imóninjinpimi onimíapi mimóninjin. Ai none seyné tñi ninjwearane pí pí neranéná “Porowa níjfa seáy e imóninjawarani?” oyaiwipoyinrininjin síwá seaininwáriní. ⁷ Nioni seyné kwiyí emaxinipirfá nán Gorixoyá xwiyfá yaf neainarinjinpimi wáf nīsearirfná nigwí bī mīsearíninjinpimi dáni síyikwipinrininjin imóninjarini. Nioni e enjápí nán “Poró sípi neaikárinjiniginí.” rīseaimónariní? ⁸ Nioni xámí seyné searéwapuyimí nán Jisasoyá síyikí imóninigfá winiyí nigwí nīmónapáná nion íwíninjin uráptiniginí. ⁹ Ayí ripi seararinjiní. Nioni seyné tñi njwearaná negí nīriximeá Masedonia pīropenisfyo dánjyí wí nbīro amípi nion dāwí ikeamóninjinpimi xixeni niapigfá enagj nán segíyí womí ai aninjin wí mīwikárinjaniginí. Pí pí nerfná Korin njweáyfné aninjin osealkáriminiri meainiginí. Rfwená ámí nīseaimearfná eni axfipini emfáriní. ¹⁰ Xwiyfá Kiraisó nán nepaxinjin imóninjinpimi fá xirinjaní aga nepa re seararinjiní, “Nioni ‘Korin njweáyo nuréwapuyirfná nigwí bī muráparinjarini.’ nīriní mīxí meakfninifápi segí Gtriki pīropenisfyo nīmínin yaní niwéa warfná ámá wo áwíní e dáni nīrakínfámani.” seararinjiní. ¹¹ “Poró pí nán rfa e nearariní?” rīseaimónariní? “Dinj síxí mīneayarinjo enagj nán nearariní.” rīseaimónariní? Oweoi, nioni dinj síxí seayarinagj nán Gorixó níjfarini. ¹² Dinj síxí seayarinjaní aiwi “Kiraisoyá wáf wurimeiarinjawá seáy e imóninjawónerini.” rinarinigfáwa “Porowa wáf nīrimerfná yarigfápa axfipi yarínjawónerini.” nīriro weyf mearinarigfápi mīwiaróimiginiri nigwí mīsearápi yarínjinpimi axfipini néra umfáriní. ¹³ Ayí ripi nán e néra umfáriní. Ámá nioni seararinjawá sa mimóní wáf wurimeiarinigfáwarini. Ámáyo yapí wíwapuyanro nán yarigfáwarini. “Kiraisoyá wáf wurimeiarinigfá warfani?” oneaiwipoyiniri wigí imóninjinpimi rití niniro xegí bī imixinarigininí. ¹⁴ Awa nán seararinjinpimi nán dinj nīpikíniro ududí mīseainipani. Seteno aí xegí imóninjinpimi ananí rití niniri aninjin wí okimixarinjinjyí wóninjin imónarinjinirini. ¹⁵ Ayinání oyá xínáiwáninjin nimóniro omíninjin wiarigfáwa wigí imóninjinpimi rití niniro ámáya sinjwí tñj e dáni ámá wé róninigfá oimóninjinpimi yarigfáyo imóninjinpimíninjin imónáná sír mīpikíninjaní. Yoparf imóné wigí egfápi tñi xixeni Gorixó pír umamonfá enagj nán rarinjiní.

Wáf nīrimerfná wimeanjinpimi nán urinjin nánirini.

¹⁶ Xámí rfápi ámí dirirí nerí bī osearimini. Nioni mīxí meakfninifápi nán “Poró majfá níkariniri rarinjiní.” mīniaiwiapaní. E nīseariri aí sini “Poró majfá níkariniri rarinjiní.” nīniaiwiwónáyf, nioni segí arfá egfe dáni mīxí meakfninimí nán seyné majfá íkarinarinjin wéyf mearinarfná xe oeniri sinjwí wīnariginfápa nion eni sinjwí nanfipoyi. ¹⁷ Nioni mīxí mīmeakfniniri searimipimi Ámínáo e ouriniri wimónarinjinpimi tñi xixeni searimiméini. Aga majfá níkariniri “É yarínjaninirani?” níyawiirí dinj síjha neainarinjin woninjin mimóniri searimimí. ¹⁸ Ámá obaxí wigí enj eániginjinpimi dáni egfápi nán mīxí meakfninarigininjin enagj nán nion eni axfipi bī mīxí meakfninimí. ¹⁹ Dinj émí saimí mogfáyné ámá wa majfá níkariniro rarinjinagfa arfá nīwironá ananí yaf tñi arfá wiarigfáyné enagj nán nion eni segí arfá egfe dáni mīxí bī meakfninimí. ²⁰ Ai ámá wa seyné áxenwarí seainiro nán njwí ikaxí xegí bī searékfwkwiyánarani, segí amípi seamíwíarekíxéánarani, yapí nīseaiwapuyirjinpimi dáni segí amípi nīwí searápánarani, wíwaninjawá seáy e nīmíyeaniro paimimí seaiánarani, wé tñi símmanjyí seaupíkákwiánarani, xe oneaipoyiniri sinjwí wīnariginfáyné enagj nán rarinjiní. ²¹ Xámí nion seyné tñi ninjwearfná awa sealkáriniginfápa axfipi sealkárimí nán enj meainjanin enagj nán aga ayá ninarini.

E nerí aí nion ríxa majimajfá níkariniri wa ayá nepearimáná pí pí mīxí meakfninarigininjin nán nion eni mīxí meakfninimí. ²² Awa “Xibiruone imóninjinwini.” rarinjinagfa aí nion eni woni meniraní? Awa “Isirerone imóninjinwini.” rarinjinagfa aí nion eni woni meniraní? Awa “Ebirfamoyánerini.” rarinjinagfa aí nion eni oyá woni meniraní? ²³ Ai “Nion ríxa xóxwí nerí rarinjiní.” mimónariní. Awa “Kiraisomni

xináiwanéninj nimónirane wiiarinjwáonerini.” rarinjagfa ai nioni Kiraisomi nixfdiri niwiirina awami wiari seayi e nimurori yarinjaonirini. Nirikwinimána ominj aninj minf nerf múroarinjaonirini. Gwf ámi ámi nijnwirárigfoni riwonirini. Iwanj ámi ámi ayá wí nímépegfoni riwonirini. Nipepaxf xwapf níkarigfoni riwonirini. ²⁴ Gf Judayf wé wú fá nínixeayiro iwarogf nínímépea nuróná 39 imónayini nání neaayigfoni. ²⁵ Romiyf biaú bíf fá nínixeayiro wegwfá tñf iwanj neaayigfoni. Biní sfñá tñf neari nitigfoni. Biaú bíf sipixfyo nuriná sipixf sipí éaná rawirawáyo piéroayinjaonirini. Sfá wiyimi rawirawáyo ikwiarinmenjaonirini. ²⁶ Wáf urimemniri nání anj níkirorfná iniigf waxf ámi ámi nímároayipaxf enjonirini. Ámi ámi nirápekixeayipaxf nigfoni. Gf gwf axfiri imóninjwáyf sipí níkarayipaxf egfoni. Émayf ení sipí níkarayipaxf egfoni. Anj xwéyo nemerfnarant, áma dñj meane nemerfnarant, rawirawáyo nurfnarant, mimónf nrixímeá imónigfáyf tñj e nemerfnarant, anfnayipaxf néra emenjaonirini. ²⁷ Ominj ríá tñj aninj minf nerinjipimi dání okinj níwenjonirini. Sfá obaxfyo si ragáonirini. Agwfní yayagáonirini. Iniigf nání gwfní yeáyf niayagonirini. Aiwa nánrant, iyfá nánrant, anj nánrant, ámi ámi dñwf ikeamónayagáonirini. ²⁸ Apf tñf ámi bíf siní mífearipa nerí aiwí sfá ayf ayo Jisasoyá sfyikf imónigfáyf nání “Omí nuxfdiróná arige rfa yaríno?” niyaiwirinjipimi dání dñj sanj nunarini. ²⁹ Wo Jisasomi píraninj ofdmínirí nerí saminjf wéaná nioni ení dñj sipí niarinjagf nání enj saminjf níwearinjirini. Womí áma wí xerjwfmíní níméra warinjagfa nání fwf éaná nioni dñj ríá níxearinjirini.

³⁰ Míxf meakfnarinjápí wí pñf mífwiáripaxf nimónifagf nání amípí nioni enj meánípa nerí enjápí —Apf nání áma dñj nímorfná “Poró enj saminjf wearíno?” yaiwarigfápirini. Apf nání ení iwamfó níriri míxf meakfnímfní. ³¹ Goríxo —O negf Ámíná Jisasomi xano imóniri Nwfáio imóniri enjorini. Aninj íniná seayi e numéra upaxorini. O nioni yapf mífeararinjá enjagf nání níjáf imónini. ³² Nioni enj meánf nerí enj rípi nání míxf omeakfnímfní. Enjiná nioni anj Damasíkasf ríninjipimi njearáná míxf ináyf Aretasoyá kiapíxo fá níxíraníro nání xegf siminjf wínarigfáyo ákíñá fwf níyoni awí nurára unjiginí. ³³ E éagf negf nrixímeáyf wí nioni soxf fáyo nímiáriri gwf níjarímáná ákíñá pfpfwf wiyimi dání awayini nímamówára nínipiéroro nání oyá ámayf wí fá mñixegfawixini.

12

Poró anjnamí dání orinjá tewfninjf nánirini.

¹ Míxf nímeakfníninjipimi dání nanj bíf neaiipaxf menjagf aiwí wí pñf wiáripaxf mimóninjini. Ayínáni Ámínáo wfá nókimixinjipi tñf oyá dñjyo dání orinjá wínijápi tñf apiaú nání ení xwíyíxá níriri míxf meakfnímfní. ² Nioní áma Kiraiso tñf íkáríninjf wo enjpi nání orimíni. Goríxo anjnamí nání uménapijorini. Omí uménapijorí dání xwiogwf wé wúkaú síkwf wáú wáú ríxa pwenjirini. O dñjipini rfa peyiniginí? Náo ení rfa peyiniginí? Nioní majfárini. Sa Goríxo níjfarini. ³ Áma o anj —E áma sfyikwf mífni nimóniro sírf munf njweagferini. E nání nípeyirfná —Dñjipini rfa peyiniginí? Náo ení rfa peyiniginí? Nioní majfárini. Sa Goríxo níjfarini. ⁴ E nání nípeyirfná xwíyíá seayi e imóninjf enjagf nání dñj nímorí áwanj mífipaxfpi arfá wirí xwíyíá Goríxo xe ámayo áwanj ourfwíniginí sfñwf mífwinarinjipi arfá wirí enjirini. ⁵ Áma e yarínomí nioni weyf umearipaxf aiwí níwaníjoni weyf bíf mífearínípa nemáná aí enj saminjf níwenjpi nání wí níwiamómíméini. ⁶ Nioní nepa “Weyf omearinímíni.” nínimónirfnáyf, nepaxinjf imóninjipini rímf enjagf nání “Majímajfá íkárínaríno?” wí naiwipaxf meníni. E nerí aí áma nioní wání dñj nímoróná nioní nemerfná uréwapíarinjagf arfá niro sfñwf naníro egfápi nání wírf ogámí nero orinjá wínijápimi dáníni “O seayí e e imóninjoríni?” naiwipfrixinirí “Ámi weyf bíf omearinímíni.” mñnimónarinini.

Obo Poromí xe enj saminjf owimixinirí Goríxo sfñwf wíniñf nánirini.

⁷ Goríxo nioní awíaxf imóninjipi nání orinjá áma mífewfnarigfápi nítefwfninjipimi dání wárf mimónípa éwíniginirí enj wíyi omí ayínjwf ówíniginirí sfñwf naníinjiginí. Enj ayi nepa enj nání mífearinjini. Nioní wárf mimónípa oenirí oboyf xwíyíá yanj urimeiarigfáyf wo iwanjínj níneari saminjf nímixini nání sfñwf wíniñiginí. ⁸ Apf nání Ámínáomí ríxinjf nurífná pñf oníwíarinirí biaú bíf urayíagi aí ⁹ o nioní ríxinjf urfáyf tñf xíxeni mñni re nírinjiginí, “Áma sfñwf níseanirfná re yaiwipaxf enjagf nání, ‘Samíinjf wegíáyf Goríxo enj níwímíxininjipimi dání enj síxf weámíxfagf rfa yaríno?’ yaiwipaxf enjagf nání nioní wá nírwianirí síarinjapimi joxf fá níxírirfnáyf, ayf apánirini.” nírinjiginí. E nírinjif enjagf nání enj éáninjf Kiraisoyápi aninj enj síxf onímíxinirí

enĵ samıñĵ nıwearıñĵpı nánı ududĵ mınınĵ yayĵ tını mıxĵ meakfnınmfnı. ¹⁰ Ayınánı nıonı enĵ samıñĵ nıwerfná Kiraiso enĵ sıxĵ nımıxıñĵpımı dánı enĵ sıxĵ eánarıñĵ enĵaĵı nánı nıonı wáf urımearıfná amıpı ámá enĵ samıñĵ wepaxĵ imıxarıñĵpı nımeáánáranı, ámá paimımĵ níkaránáranı, dıñĵ rıfá nıwepaxĵ imónıñĵpı nımeáánáranı, rımewá nıánáranı, xeanıñĵ níkaránáranı, apı nıpını nánı “Ayĵ ananırını.” yaiwıarıñĵarını.

Wıgıyarıgıfápi nánı ayá sáfı uroarıñĵ nánı urıñĵ nánırını.

¹¹ “Nıonı mıxĵ nımeakfnınırfná nıra weapıfápi majımajfá níkarınırı rıfárinı.” nımónarını. E nerı aí sewanıñıyıné mıxĵ apı omeakfnınırı nımıxıfagfa nánı apı e éarını. Nıonı nánı wa rarıgıfápa sıylkwıfınınıñĵ nımónırı aí “Kıraisoyá wáf wurımearıñĵwá seáyı e imónıñĵwáonerını.” rınarıgıfáwa wı mınımúroĵonı enĵaĵı nánı seyfné weyĵ nınımearıro sıñwırıyĵ, xıxenı epaxĵ imónıñĵpı tını yanıro egfárinı. ¹² Ayĵ rıpi nánı searıñĵını. Nıonı seyfné tını nıñwearfná Kiraisoyá wáf wurımearıgıfá nepaxıñĵ imónıgıfáwa emımĵ ero ayá rıwamónıpaxĵ imónıñĵpı ero yarıgıfápi arfkı anıñĵ mımı sealıwapıyayınárinı. ¹³ Jısayoyá sıyıkı imónıgıfá wınıyo nıwımearıfná wéyo umearıñĵápa seyfné enı axıfı nıseamemáná aí wıamónıpı, ayĵ rıpinırını. Nıonı aıwá nımı nánı nıgıwı bı nısearıpırı anıñĵ nıseaikarıñanıgını. Sıpı e sealıpı nánı ananı yokwarımı nııpırıreóı?

¹⁴ Arfá nıpoyı. Rıxa bıau bıñáonı ámı bı bımınırı nánı imónıñını. Ámı bı bımınırı nánı nımónırı aí anıñĵ seaikarımıfámanı. Segı amıpı bı mısearıpı sa seyfné tını nawını dıñĵ sıxĵ nınırı oñweaneyınırı bımıfa nánı rarıñını. Seyfné nıñfárinı. Nıalıwıyĵ xanıyaúmı amıpı arırá wımıgınırı awı eámeámı yarıpaxımanı. Xanıyaú nıalıwıyo arırá owalıyınırı amıpı bı awı eámeámı yarıpaxırinı. Segı sénomı, ayĵ nıonı éñıñĵ imónıñáonı enĵaĵı nánı rarıñını. ¹⁵ Seyfné arırá seaimı nánı gı amıpı nánı emı nımorfná ayĵ yayĵ tını emı mómfárinı. Arırá seaimı nánı nıyorırınırfná ayĵ yayĵ tını yorırınımfárinı. Nıonı e nerı dıñĵ sıxĵ ayá wı searıñıgı nánı seyfné sa bı onımıapı dıñĵ sıxĵ nıyıpırıreóı? ¹⁶ Nıonı seyfné tını nıñwearfná anıñĵ wı mıseaikarıñá aıwı ámá wı re searıpıráoi, “O sıñwı samamı nerı fıwı nerıñĵpımı dánı yapı sealıepısınırını.” E searıpırá aıwı wı e mıseaikarıñanıgını. ¹⁷ Ámá nıonı seyfné tfe nánı nurowárenapırıñĵpımı dánı enı yapı nısealıwapıyırı fıwı bı mısearıpıñanıgını. ¹⁸ Taitaso seyfné tñĵ e nánı bıni nánı enĵ rırémıxı wıowarıñanıgını. Negı nırıxımeá o tını bıño enı níkumıxırı wıfrenapıñanıgını. Taitaso yapı nısealıwapıyırı segı amıpı bı rısearıpıñanıgını? Oweoi, wı e meñıñıgını. Xámı none seyfné nısealımearıfná enwápi nánı pıranıñĵ dıñĵ mópoyı. Taitaso “Pıranıñĵ e oemını.” nıyáıwırı sealıñıpa none enı axıfı nerane omı númı ırıkwınıñĵ mıkeánıpa renwanıgını?

¹⁹ Xwıyá rıpi fá nıroróná anıñĵ re rınealıwıarıñıoı, “Porowa wıgı egıfápi nánı xwıyá wákwınarıro nánı rfa rarıñıoı?” rınealıwıarıñıoı? Negı dıñĵ sıxĵ seayıñwáyfné, wı e onealıwıwıpoyınırı mırarıñwını. Sewanıñıyıné Kıraisomı nıxıfıróná enĵ neánıro xıfıpırfa nánı Gorıxoyá sıñwı tñĵ e dánı Kiraiso awa e ourıfıpoyınırı neaimıxıñĵpını enĵ nımıxırı searıñıwını. ²⁰ Nıonı ámı seyfné tñĵ e nırémorfná “Nanĵ ayĵ e imónıñagfa owınımını.” nıyáıwıa bımfápi tını xıxenı mımónı xegı bı imónıñaná seámeámıgınırı ayá sáfı nıroarını. Seyfné enı “Porowayını nımeámıná oneámeanı.” yaiwıarıgıfápi tını xıxenı nımónımı nıseámeá wıkwı nónımı seámeámıgınırı ayá sáfı nıroarını. Seyfné sıni sımı tını nıwıápıga uro sıpı dıñĵ nıyáıwıga uro wıkwı rıfá ápıáwınıñĵ nóga uro rırowıámı nıga uro ıkayıfı nımearıga uro mımáyıfó nıróga uro wárxıa nımóga uro mıxı nıpéga uro yarıñagfa sıñwı seanımıgınırı nánı searıñını. ²¹ Nıonı ámı nıbırı nıseámearıfná segı sıpı yarıgıfápımı dánı Gorıxo ayá nımóáná segı sıñwı anıgıe dánı ñwı eámıgınırı ayá sáfı nıroarını. Xámı segıyĵ wı fıwı nero wıgı fıwı ımıgıfápiranı, fıwı nınırı rıpeanıgıfápiranı, pıaxĵ weanıpaxĵ imónıñĵpı egıfápiranı, rıxa rıwımını mımamó sıni yarıñagfa sıñwı nıseanıfná ñwı eámıgınırı rarıñını.

13

Íkwairıf nıwırfná urıñĵpı nánırını.

¹ Seyfné tñĵ e nánı rıxa bıau bıñáonı ámı bı bımfárinı. Rıxa nısealımearıfná xwıyá Bıkwıyo nırınırı eanıñĵ rıpi “Xwıyá nımıxırfná sıñwı wınarófá waúranı, waú woranı, sopıñĵ norónáyı, ‘Apı nıpa rfa imónını?’ yaiwıpaxırinı.” nırınırı eanıñĵpımı nıxıfırane xwıyá ımıxanıfárinı. ² Xámı nıbmáná ámı rıwıyo nıbırfná ıkwairıf sealıpá agwı seyfné sıni mıseámeapa nerfná segı fıwı éfáyo tını fıwı méfá wınıyfné tını nánı payĵ nearı ıkwairıf seawárenapıñını. Nıonı ámı bı nıbırfná ámá fıwı yarıgıfáy sıni xe oépoyınırı sıñwı wınımıfámanı. ³ Seyfné dıñĵ re yaiwıarıñanı nánı e emfárinı, “Nene ‘Kıraiso nıpa Poromı dánı rarıñıfırinı.’ yaiwıanı nánı o e onealıwapıyını.” yaiwıarıñanı

nání e emfáriní. O píraníñf owimíxímínirí nerfíná samíñf níwerí seaiaríñomani. Enf tñí seaiaríñoríní. ⁴ Enjíná o samíñf wejáná ikfá yoxáfípámí yekwíroárigfá aiwí Goríxoyá enf eáníñfípimí dání ámí síñf ñweañoríní. Xfo tñí nawíní ikáriníñwá enjagi nání enf samíñf wejwáone aiwí seyfné tñf e nání níbirane píraníñf seaimíxanírí neranéná síño tñí nawíní níxumíxínirane imóníñwá enjagi nání enf eáníñf Goríxoyá tñí seameanfwaríní.

⁵ Seyfné woxíní woxíní “Nepa Kiraisomí dñf wíkwíroaríñá wonírífaní? Míwíkwíroaríñá wonírífaní?” níyaiwinírí iwamfó infíríxíní. Sewaníñfíyfné woxíní woxíní síñwí ainenaxfídíríxíní. “Jisasi Kiraiso tñí mñjíníñwaéneríní.” níyaiwiníro síñwí mí nómixíníro níjáfá mímonípa reño? E nísearírí aí síñwí nainenaxfídírífná míwiároráfáyf imóníñánáyf, “Kiraiso tñí mñjíníñwaéneríní.” níyaiwiníro síñwí mí ómíxínípxáf meníní. ⁶ E nísearírí aí nioní dñf re seaikwímoníñí. Seyfné none síñwí níneanaxfídíróná ríxa mímíwiároráwáone imóníñagwí neanaríñoí. ⁷ Seyfné sípí wí mepa oépoynírí Goríxomí ríxíñf seauríyaríñwáríní. Ámá wí re oneaiaiwípoyínírí, “Porowa Koriní ñweáyo wáf nurímerfíná wí mímíwiárogfawíxíní.” oneaiaiwípoyínírí seauríyaríñwámaní. “Porowa míwiárogfawíxíní.” neaiaiwiaríñagfa aiwí seyfné nanf imóníñfípí tñí xíxeni epírí nání Goríxomí ríxíñf seauríyaríñwáríní. ⁸ Ayf rípi náníríní. None pí pí neranéná xwíyífná nepaxíñfípimí dñf míwíkwíroa oépoynírí wí yaríñwáonemaní. Apimí dñf wíkwíropaxfípíní yaríñwáoneríní. ⁹ None enf samíñf neawéagí aí seyfné enf neáníro Kiraisomí xfdaríñagfa níseanírífná yayf yaríñwáríní. Seyfné yóf oimónípoynírí Goríxomí ríxíñf seauríyaríñwáríní. ¹⁰ Ayf rípi nání agwí nioní seyfné tñí mñjweá wí e dání níñjweámáná payf rína eaaríñíní. “Nioní segf tñf e nání níbirífná Goríxo nénf tñjóníñf oimónírí nímixíñfípimí dání rífná tñf oseamemíní.” mímimónaríñagí nání payf rína nearí wíréñaparíñíní. Ayf rípi nání raríñíní. Goríxo nénf tñjóníñf oimónírí nímixíxífná ámá xíomí dñf wíkwíroaríñgífáyo uyíníf uméwíníñínírí nímixíñfímaní. Enfíní wímíxíwíníñínírí nímixíñfíriní.

Yoparípi uríñf náníríní.

¹¹ Negf níxíxímeáyfné, yoparí rípi nearífná yayf seawárenaparíñíní. Seyfné yóf oimónaneyíníro aníñf míní ero nioní enf rírémixí seaiaríñápi arfá ókiarí móníro dñf axfípimíní xídíro píyífná wero éfíríxíní. Seyfné e nerónáyf, Goríxo —O ámá nání dñf sípí seainí nání seaimíxírí píyífná wepírí nání seaimíxírí enjoríní. O ífná dñf seaikayonífní. ¹² Goríxomí dñf wíkwírogfáyfné yayf nínróná yayf óf eánenífníxíní. ¹³ Goríxoyá ámá nioní tñí re ñweagfáyf yayf seawárenaparíñí. ¹⁴ “Seyfné níyfnéni Ámíná Jisasi Kiraiso wá seawianírí Goríxo dñf sípí seairí oyá kwíyípi nawíní seakumíxárírí éwíníñíní.” nímonaríní.

Payí Poro Garesia p̄ropenis̄yo ŋweáyí nání ean̄inar̄ini.

Payí r̄ina Jisasoyá s̄iyikf̄ȳ p̄ropenis̄í yoʔ Garesiayo ŋweagf̄áyí nání Poro ean̄inar̄ini. Poro xámí émáyí an̄f̄ t̄ŋŋm̄ini wáf nura nemeʔnáf Garesia p̄ropenis̄íyo nání nuri an̄f̄ obaxf̄ e e ikw̄f̄róniŋf̄yo wáf nura emen̄ŋiginí (Wáf wur̄meiar̄igf̄áwa 13:1-14:26). E nemo ámi wí e nání nuri yar̄fnáf Judayí wí Garesia p̄ropenis̄íyo nání nuro ámá Poro xw̄iyf̄á Jisaso nání r̄in̄iŋf̄ yayf̄ win̄ipaxf̄p̄ wáf urar̄fnáf Jisasom̄i d̄iŋf̄ w̄ikw̄f̄rogf̄áyo xen̄w̄f̄ nuréwap̄iyiro rén̄iŋf̄ urigf̄awix̄ini, “Jisasom̄i d̄iŋf̄ n̄iw̄ikw̄f̄roro aiwi iyf̄ s̄fm̄f̄ s̄ó m̄iwákwin̄ipa ero ŋw̄f̄ ikaxf̄ Moseso n̄ir̄ir̄i ean̄f̄pim̄i en̄í p̄irán̄iŋf̄ m̄ix̄f̄d̄ipa ero nerónáyf̄, Gor̄ixoyáyfné imón̄ipaxf̄mani.” urigf̄áp̄i nání Poro n̄iŋf̄á nimón̄imáná payf̄ r̄ina n̄ir̄ir̄i ean̄ŋiginí. Xen̄w̄f̄ uréwap̄iyar̄igf̄áyí r̄f̄w̄f̄ numero sa Jisaso nání uréwap̄iyin̄f̄p̄i d̄iŋf̄ ikw̄f̄róf̄ix̄in̄ir̄i n̄ir̄ir̄i ean̄ŋiginí.

1-2 Poron̄i —Nion̄i Kiraisoyá wáf wur̄meiar̄iŋá won̄ir̄ini. Ámá wí Gor̄ixo nání wáf wur̄meiw̄in̄igin̄ir̄i n̄irowar̄enap̄igf̄ámani. Wí Gor̄ixoyá wáf wur̄meiar̄igf̄á wo imón̄f̄w̄in̄igin̄ir̄i n̄ir̄f̄peagf̄ámani. Ápo Gor̄ixo —O Jisasi Kiraiso xwár̄ipáyo dání owiápn̄imean̄ir̄i s̄iŋf̄ wim̄ix̄iŋor̄ini. O t̄f̄ni Kiraiso t̄f̄ni awáu n̄ir̄f̄peagf̄ion̄ir̄ini. Nion̄i t̄f̄ni negf̄ n̄ir̄ix̄f̄mea re ŋweagf̄á n̄f̄ni t̄f̄ni Gor̄ixoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄á Garesia p̄ropenis̄íyo an̄f̄ bi bim̄i ŋweagf̄áyfné nání payf̄ r̄ina near̄i mónap̄ar̄iŋw̄i. ³ “Negf̄ ápo Gor̄ixo t̄f̄ni negf̄ Áminá Jisasi Kiraiso t̄f̄ni wáf seawian̄ir̄i seyfné n̄iwaȳrón̄tro ŋweap̄r̄i nání seaim̄ix̄r̄i oépiyi.” nimónar̄ini. ⁴ Kiraiso nene ámá Gor̄ixom̄i m̄ix̄f̄dar̄igf̄áyí yar̄igf̄ápa mepa yan̄f̄wá nání uyfn̄iŋf̄ yar̄igf̄á riná dání gw̄in̄iŋf̄ neaikwean̄i nání en̄ŋiginí. E nerfnáf negf̄ ápo Gor̄ixo “E éw̄in̄iginí.” yaiwin̄f̄p̄i t̄f̄ni x̄ixen̄i ner̄i nene f̄w̄f̄ yar̄iŋwápn̄i yokwar̄im̄i neaim̄in̄ir̄i nání yoxáfp̄am̄i xe on̄p̄tk̄ipoyin̄ir̄i en̄ŋiginí. ⁵ Ayinán̄i in̄fnáf Gor̄ixom̄i payf̄ numéra úwan̄iginí. E éwan̄iginí.

“Xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄p̄i ná bin̄i imón̄ini.” ur̄iŋf̄ nánir̄ini.

⁶ Nion̄i seyfné yar̄igf̄áp̄i nání ududf̄ xwé ninarin̄i. Seyfné s̄in̄i mé Kiraiso wáf n̄iseawian̄ir̄i seain̄f̄pim̄i dání Gor̄ixoniŋá oimón̄f̄poyin̄ir̄i wéyo fá seaim̄ir̄iŋom̄i n̄iw̄iepisamoár̄im̄i nuro mimón̄f̄ xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄ bim̄i ox̄fdaneȳn̄tro yar̄iŋagf̄a nání ududf̄ xwé ninarin̄i. ⁷ Ap̄i nepa xw̄iyf̄á yayf̄ neain̄ipaxf̄ bi man̄i. Ámá wí seyfné ayá n̄isearemoro xw̄iyf̄á Kiraiso nání yayf̄ neain̄ipaxf̄ imón̄iŋf̄p̄i nairoayir̄i ik̄ixean̄tro yar̄iŋagf̄a nání rar̄iŋini. ⁸ Ámáone air̄ani, an̄f̄n̄ajf̄ wo air̄ani, xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄ nion̄i xámí wáf n̄isear̄ir̄fnáf sear̄ar̄iŋáp̄i t̄f̄ni x̄ixen̄i m̄isearf̄ xegf̄ bi n̄isear̄ir̄fnáyf̄, xe roap̄ik̄in̄f̄wan̄iginí. ⁹ N̄isear̄ir̄fnáf r̄ixa e sear̄ar̄iŋwá aiwi ámi ax̄f̄p̄i bi osear̄im̄ini. Ḡiyf̄ ḡiyf̄ xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄ nion̄i wáf sear̄ar̄fnáf ar̄fá nigf̄áp̄i t̄f̄ni x̄ixen̄i m̄isearf̄ xegf̄ bi n̄isear̄ir̄fnáyf̄, xe roap̄ik̄in̄f̄r̄ix̄ini. ¹⁰ “Poro ámá n̄f̄ni x̄fo yar̄iŋf̄p̄i nání yayf̄ owin̄ir̄i rar̄ini.” r̄iseaimónar̄ini? Oweoi, ámá mar̄f̄ái, Gor̄ixoni nion̄i yar̄iŋáp̄i nání yayf̄ owin̄ir̄i yar̄iŋini. “Poro ámá sírogw̄f̄ t̄ŋŋaon̄i oimón̄im̄in̄ir̄i yar̄ini.” r̄iseaimónar̄ini? Nion̄i ámá sírogw̄f̄ t̄ŋŋaon̄i oimón̄im̄in̄ir̄i ner̄i s̄iŋw̄ir̄iyf̄, Kiraisoyá x̄in̄áin̄fn̄iŋf̄ nimón̄ir̄i om̄iŋf̄ w̄iir̄iŋaon̄i imón̄im̄in̄ir̄i en̄jám̄ani.

“Xw̄iyf̄á nion̄i wáf sear̄ar̄iŋáp̄i Gor̄ixo wáf nók̄im̄ix̄iŋf̄r̄ini.” ur̄iŋf̄ nánir̄ini.

¹¹ N̄ir̄ix̄f̄meáyfné, x̄ixen̄i imón̄iŋf̄ r̄ip̄i osear̄im̄ini. Xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄ nion̄i wáf sear̄iŋáp̄i ámá wí érowiápn̄igf̄áp̄imani. ¹² Ámá wo rar̄iŋagf̄ ar̄fá win̄áp̄imani. Ámá wo n̄iréwap̄iyin̄f̄p̄imani. Oweoi, sa Jisasi Kiraiso xewan̄iŋo wáf nók̄im̄ix̄iŋf̄p̄ir̄ini. ¹³ “Gf̄ Judayf̄ Gor̄ixom̄i p̄irán̄iŋf̄ ox̄fdaneȳn̄tro yar̄igf̄ápa nion̄i en̄jnaf̄ yagápn̄i nání seyfné r̄ixa ar̄fá wigf̄awix̄ini.” nimónar̄ini. Gor̄ixoyá s̄iyikf̄ iwam̄f̄o imón̄igf̄áyo xean̄iŋf̄ r̄fá t̄ŋŋf̄ n̄iw̄ikar̄ir̄i an̄f̄p̄a im̄ix̄arf̄im̄igin̄ir̄i yagár̄ini. ¹⁴ Gf̄ ar̄fowa érowiápn̄igf̄áp̄i ox̄fdim̄in̄ir̄i nerfnáf gf̄ n̄ir̄ikw̄f̄ wa nion̄i t̄f̄ni x̄ixen̄i imón̄agf̄ámani. Nion̄i gf̄ ar̄fowa nérowiápn̄tro n̄ineaiwapiŋa bigf̄áp̄i ox̄fdim̄in̄ir̄i ayá r̄fá n̄iweagf̄ en̄jagf̄ nání nion̄i t̄f̄ni x̄ixen̄i imón̄agf̄ámani. ¹⁵⁻¹⁶ Nion̄i e yagáon̄i aiwi Gor̄ixo —O gf̄ inók̄i s̄in̄i m̄in̄ix̄ir̄f̄ en̄jáná wáf n̄in̄wian̄ir̄iŋf̄pim̄i dání x̄f̄oyáon̄i oimón̄ir̄i nání wéyo fá num̄ir̄iŋor̄ini. O Poro gf̄ iwo nání émáyo wáf nur̄imeiw̄in̄igin̄ir̄i n̄iwimón̄ir̄i o nání wáf nók̄im̄ix̄iŋfnáf ax̄ináf nuri wáf nók̄im̄ix̄f̄p̄i nání ámá wí t̄f̄ni xw̄iyf̄á bi m̄ir̄in̄iŋwan̄iginí. ¹⁷ Wáf wur̄meip̄r̄f̄a nání xámí nimón̄igf̄áwa Jerusarem̄i ŋweagf̄e nání wí mun̄an̄iginí. Sa Arebiayf̄yá an̄f̄yóm̄in̄i nuri e dání ámi an̄f̄ Damas̄ikasiŋf̄ r̄in̄iŋf̄pim̄i nání un̄an̄iginí. ¹⁸ E nemon̄i xwio gw̄f̄ r̄ixa wáu wo pwéáná “Pitao t̄f̄ni xw̄iyf̄á ŋweáim̄iginí.” n̄iyaiwir̄i Jerusarem̄i nání nuri o t̄f̄ni n̄iŋwearfnáf s̄fá wé wúkaú síkw̄f̄ wú yeamúroarfnáf ¹⁹ wáf wur̄meiar̄igf̄á w̄fám̄i s̄iŋw̄f̄

m̄w̄n̄n̄pa n̄era num̄aná aí Jemiso, Ám̄n̄áom̄i xogw̄áom̄i s̄n̄jw̄f w̄n̄n̄jan̄iḡn̄i. ²⁰ Xw̄iȳfá agw̄i n̄ion̄i n̄eari w̄r̄en̄apar̄n̄j̄ap̄i Gor̄ixoȳá s̄n̄jw̄f t̄n̄j̄f e d̄áni “Yap̄i b̄i m̄rar̄n̄j̄n̄i.” n̄sear̄r̄i eaar̄n̄j̄n̄i. ²¹ Pitaom̄ t̄n̄i xw̄iȳfá n̄n̄j̄weámon̄i ám̄i an̄j̄ Siria p̄t̄ropen̄is̄fyo t̄n̄i an̄j̄ Sirisia p̄t̄ropen̄is̄fyo t̄n̄i nikw̄f̄r̄ón̄iga un̄j̄p̄i t̄n̄j̄f e n̄áni un̄jan̄iḡn̄i. ²² Nion̄i e en̄á en̄aḡi n̄áni in̄á Kiraisoȳá s̄iyik̄f im̄ón̄iḡfá Judia p̄t̄ropen̄is̄fyo an̄j̄ ap̄i ap̄im̄i n̄j̄weaḡf̄áȳf n̄ion̄i s̄ni s̄n̄jw̄f m̄inan̄iḡfá en̄aḡi n̄áni s̄m̄i man̄j̄ m̄i m̄n̄óm̄ix̄ipax̄f nim̄ón̄iro ²³ wiḡf w̄n̄iȳf sa xw̄iȳfá rip̄i r̄inar̄n̄j̄aḡfá ar̄fá wiayiḡfawix̄n̄i, “Nene x̄ám̄i xean̄n̄j̄f r̄fá t̄n̄j̄f neaik̄ár̄n̄jo s̄ni ax̄f̄p̄i e mé r̄ixa xw̄iȳfá nene d̄n̄j̄f w̄ikw̄f̄roar̄n̄jw̄á xw̄r̄fá oik̄x̄ém̄n̄ir̄i en̄j̄p̄i w̄áf r̄imear̄n̄i.” r̄inar̄n̄j̄aḡfá ar̄fá n̄w̄iayiro ²⁴ “Aȳf Gor̄ix̄o om̄i wiém̄óaḡi n̄áni r̄fá e yar̄n̄i?” n̄iyaiwiro n̄áni yaȳf umeḡfawix̄n̄i.

2

Wáf wur̄imeiar̄iḡfá w̄fá Porom̄i um̄im̄n̄iḡfá n̄án̄r̄n̄i.

¹ Xwiogw̄f wé wúkaú s̄kw̄f wau wau nememon̄i Banabaso t̄n̄i ner̄imeán̄irai Taitasom̄i n̄wir̄imeám̄i ám̄i Jerusarem̄i n̄áni un̄jan̄iḡn̄i. ² Nion̄iyá d̄n̄j̄f t̄n̄i mar̄fát, Gor̄ixoȳá d̄n̄j̄f t̄n̄i wáf wur̄imeiar̄iḡfá ḡf w̄fá —Awa ám̄á wí “W̄in̄yo seáȳi e wim̄ón̄iḡfáwar̄fani?” waiwiar̄iḡfáwar̄n̄i. Awa t̄n̄i xw̄iȳfá n̄j̄weáim̄igin̄r̄in̄á nuri xw̄iȳfá yaȳf neainar̄n̄j̄f nion̄i ém̄áȳf an̄j̄yo wáf urar̄n̄j̄ap̄i n̄áni áwan̄j̄ nurémear̄fná awa “Jox̄i wáf nur̄r̄fná x̄ám̄i n̄era b̄in̄j̄p̄i t̄n̄i agw̄i yar̄n̄j̄p̄i t̄n̄i sur̄fma yar̄n̄j̄n̄i.” n̄r̄ip̄ir̄ix̄in̄ir̄i x̄ám̄i awam̄i in̄im̄i áwan̄j̄ urar̄n̄jan̄iḡn̄i. ³ E éaḡi aí Taitaso, nion̄i t̄n̄i úo —O Ḡr̄ik̄iȳf wor̄n̄i. O n̄áni aí awí éan̄iḡfá d̄áni re wí m̄n̄r̄iḡfawix̄n̄i, “Iȳf s̄m̄f s̄ni s̄fó m̄iwákwin̄j̄áná nene t̄n̄i naw̄in̄i kum̄ix̄in̄ipaxoman̄i. X̄ám̄i iȳf s̄m̄f s̄fó owákwīpoȳi.” wí m̄n̄r̄iḡfawix̄n̄i. ⁴ Mim̄ón̄i n̄r̄ix̄fmeá im̄ón̄iḡfá —Aȳf nene gw̄n̄n̄j̄f n̄j̄wean̄j̄weáne im̄ón̄irane re yaiwirane “Kiraisom̄i d̄n̄j̄f n̄w̄ikw̄f̄ror̄n̄j̄p̄im̄i d̄án̄i wé r̄ón̄n̄j̄f wiene im̄ón̄ipax̄fman̄i. Om̄i d̄n̄j̄f n̄w̄ikw̄f̄r̄ómáná n̄jw̄f ikax̄f éan̄n̄j̄p̄im̄i n̄ix̄id̄ir̄n̄j̄p̄im̄i d̄áni Gor̄ixoȳá s̄n̄jw̄fyo d̄áni wé r̄ón̄n̄j̄f wiene im̄ón̄ipax̄f̄r̄n̄i.” yaiwirane yan̄f wá n̄áni gw̄n̄n̄j̄f nean̄j̄w̄r̄áran̄ir̄i eḡfáȳr̄in̄i. Aȳf Kiraisom̄i d̄n̄j̄f w̄ikw̄f̄roar̄n̄jw̄ápm̄i d̄áni n̄jw̄f ikax̄f éan̄n̄j̄p̄im̄i x̄fdani n̄áni áxen̄war̄i min̄n̄j̄weáne s̄n̄jw̄f f̄w̄f nean̄j̄meaan̄iro n̄áni ám̄á kikiá im̄ón̄iḡfá w̄in̄n̄j̄f nim̄óga neaimeaḡfáȳr̄in̄i. ⁵ Aȳf x̄en̄jw̄f rar̄iḡfápm̄i none wí ar̄fá n̄wirane m̄ix̄id̄f xw̄iȳfá yaȳf neainar̄n̄j̄f nepax̄n̄j̄f im̄ón̄n̄j̄p̄i seȳfné t̄fám̄n̄i s̄ni an̄n̄j̄f n̄r̄iga un̄fá n̄áni ayo p̄r̄f n̄w̄iáikirane en̄jan̄iḡn̄i. ⁶ Ap̄in̄i mar̄fát, wáf wur̄imeiar̄iḡfá “W̄in̄yo seáȳi e wim̄ón̄iḡfáwar̄fani?” waiwiar̄iḡfáwá —Awa x̄ám̄i Ám̄n̄áom̄i t̄n̄i emeḡfáwá aí “Aȳf anan̄r̄n̄i.” yaiwiar̄n̄j̄war̄n̄i. Gor̄ix̄o ám̄áyo s̄m̄f s̄m̄f e m̄umear̄n̄j̄f en̄aḡi n̄áni rar̄n̄j̄n̄i. Awam̄i xw̄iȳfá nion̄i wáf r̄imear̄n̄j̄ap̄i n̄áni áwan̄j̄ urém̄eááná re wí m̄n̄r̄iḡfawix̄n̄i, “Jox̄i wáf n̄ir̄r̄fná xw̄iȳfá n̄im̄úror̄i rar̄n̄j̄p̄i, aȳf r̄ip̄ir̄n̄i.” wí m̄n̄r̄iḡfawix̄n̄i. ⁷ Wí e m̄n̄r̄ipa nero sa d̄n̄j̄f rip̄i naiwiḡfawix̄n̄i, “Gor̄ixoȳá d̄n̄j̄fyo d̄áni iȳf s̄m̄f s̄fó m̄iwákwin̄pa yar̄iḡfáyo wáf ur̄in̄ir̄i urowár̄n̄j̄or̄fan̄i? Pitaom̄ neḡf Judayo wáf ur̄in̄ir̄i urowár̄n̄j̄pa ém̄áyo wáf ur̄in̄ir̄i urowár̄n̄j̄or̄fan̄i?” naiwiḡfawix̄n̄i. ⁸ Gor̄ix̄o iȳf s̄m̄f s̄fó wákwin̄iḡfáyo wáf ur̄in̄ir̄i Pitaom̄i en̄j̄f six̄f wim̄ix̄n̄j̄pa nion̄i en̄i ém̄áyo wáf ur̄in̄ir̄i en̄j̄f six̄f n̄im̄ix̄n̄j̄f en̄aḡi n̄áni rar̄n̄j̄n̄i. ⁹ Ap̄i n̄in̄aiwiro m̄i n̄n̄óm̄ix̄iro “Gor̄ix̄o Porom̄i wáf n̄wian̄ir̄i e wiin̄f̄r̄an̄i?” n̄in̄aiwiro n̄áni Jemiso t̄n̄i Pitaom̄ t̄n̄i Jono t̄n̄i —“Awa an̄j̄ iȳf norañga puñf̄p̄n̄j̄f im̄ón̄iḡfáwar̄fani?” waiwiar̄iḡfáwar̄n̄i. Awa ax̄f̄p̄in̄i re r̄inar̄n̄j̄fawix̄n̄i, “None Judaȳf an̄j̄m̄n̄i wáf uran̄f̄wár̄n̄i. Poro t̄n̄i Banabaso t̄n̄i awau ém̄áȳf an̄j̄m̄n̄i wáf ur̄ip̄is̄f̄r̄in̄i.” n̄r̄in̄iro yawawí “Awa t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i yar̄n̄jwáoner̄fani?” yaiwian̄i n̄áni sigan̄x̄f n̄j̄yeairo yaȳf yeawár̄iḡfawix̄n̄i. ¹⁰ E neróná yawawí “Ap̄i oyaiȳi.” n̄j̄yeaim̄ón̄ir̄i s̄m̄f xead̄f̄p̄en̄ar̄igw̄f̄ip̄i n̄r̄in̄áiro rip̄in̄i year̄iḡfawix̄n̄i, “Awagw̄i ám̄á re n̄j̄weaḡfá d̄f̄w̄f ikeam̄ón̄iḡfáyo d̄n̄j̄f n̄imori ar̄r̄á b̄i owaiȳn̄ir̄i éfis̄ix̄in̄i.” year̄iḡfawix̄n̄i.

Porom̄i Pitaom̄i ám̄á s̄n̄jw̄f an̄iḡfá d̄áni m̄ix̄f ur̄in̄j̄f n̄án̄r̄n̄i.

¹¹ E ner̄i aí Pitaom̄ an̄j̄ Adiok̄i r̄in̄n̄j̄p̄im̄i n̄áni n̄b̄r̄fná xewan̄n̄jo xw̄iȳfá meár̄in̄j̄pax̄f b̄i ik̄ár̄n̄faḡi n̄áni nion̄i mim̄áyo d̄áni n̄w̄iáik̄ir̄i x̄fom̄i “N̄ip̄ikw̄in̄i m̄iyar̄n̄j̄n̄i.” ur̄in̄jan̄iḡn̄i. ¹² Aȳf rip̄i n̄áni e ur̄in̄jan̄iḡn̄i. Ám̄á Jemiso t̄fám̄n̄i s̄ni m̄ir̄émón̄ap̄i en̄áná Pitaom̄ anan̄i ám̄á ém̄á t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i aiwá naw̄in̄i naḡf̄r̄in̄i. E ner̄i aí ám̄á awa —Awa re rar̄iḡfáwar̄n̄i, “Ém̄áȳf Jisasom̄i d̄n̄j̄f n̄w̄ikw̄f̄roro aí iȳf s̄m̄f s̄fó m̄iwákwin̄pa ner̄fnáȳf, Gor̄ixoȳá im̄ón̄ipax̄fman̄i.” rar̄iḡfáwar̄n̄i. Awa rémón̄apáná Pitaom̄ r̄ixa wé fá n̄im̄ix̄eán̄ir̄i s̄ni ém̄áȳf t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i aiwá naw̄in̄i naḡf̄man̄i. Awa n̄áni wáf ner̄i e yaḡf̄r̄in̄i. ¹³ Judaȳf Jisasom̄i d̄n̄j̄f w̄ikw̄f̄roar̄iḡfá Adiok̄iyo n̄j̄weaḡfáȳf “Pitaom̄ wé fá n̄im̄ix̄eán̄ir̄fná x̄ix̄en̄i m̄iyar̄n̄in̄i.” n̄wim̄ón̄ir̄i aí aȳf en̄i Pitaom̄ en̄j̄pa ax̄f̄p̄i éwap̄n̄iḡfawix̄n̄i. E nero wiḡf éwap̄n̄f̄ap̄im̄i d̄áni d̄n̄j̄f Banabasoȳá en̄i p̄r̄f ȳp̄ákwiḡfawix̄n̄i. ¹⁴ E éaḡfá aiwí nion̄i aȳf xw̄iȳfá yaȳf neainar̄n̄j̄p̄i p̄iran̄n̄j̄f fá m̄ix̄r̄ipa nero ap̄i t̄n̄i nepa x̄ix̄en̄i

mīyarīnagfa nīwīnīrīnā Pitaomī ámá fīnī arfá egfē dānī re urīnagīnī, “Joxī Judayf woxī aí yegfīyf yarīgfa ínānā mé émayf yarīgfa nīmónīrī yarījoxī enagfī nānī pí nānī émayf re oyaiwīpoyīnīrī wīkārīmīnīrī yarījīnī, ‘Judayf yarīgfa nīmónīrane mēpa neranénāyf, nīpīkwīnī mīyarījwīnī.’ oyaiwīpoyīnīrī pí nānī wīkārīmīnīrī yarījīnī?” urīnagīnī.

“Jisasomī dīnjf wīkwīrófāpīmī dānīnī Gorīxo ‘Wé rónīgáfāyīrīnī.’ rārārījīrīnī.” urīnjf nānīrīnī.

¹⁵ Ámī re urīnagīnī, “Yawawī yegfī inókīpaū yeaxīrīgíe dānī émayf imónīrai nwf ikaxf rīnīnjfīmī wīalkīarīgwfīwawī imónīrai mé Judayf imónīgwfīwawīrīnī.

¹⁶ E imónīgwfīwawī enagfī aí Gorīxo ámá nwf ikaxf Moseso eanīpī xīdarīgāpīmī dānī wī ‘Wé rónīgáfāyīrīnī.’ mīrārīf ámá Kiraisī Jisasomī dīnjf wīkwīroarīgāpīmī dānī ‘Wé rónīgáfāyīrīnī.’ rārārīnjf enīpī nānī nījāf nīmónīrai nānī yawawī Gorīxo yegfī nwf ikaxf eānīnjfīmī xīdarīgwfīpīmī dānī marfāí, yegfī Kiraisī Jisasomī dīnjf wīkwīroarīgwfīpīmī dānī ‘Wé rónīgáfāwūrīnī.’ rārīnāf enagfī nānī yawawī aí Kiraisomī dīnjf wīkwīrogwfīsīxīnī. O ámá wo aí nwf ikaxf eānīnjfīmī xīdarīnjfīmī dānī ‘Wé rónījorīnī.’ wī rārīnāf mēnagfī nānī Kiraisomī dīnjf wīkwīrogwfīsīxīnī.

¹⁷ Yaiwanījowawī nwf ikaxf eānīnjfīmī nīxīdīrīnānī yarīgwfīpīmī dānī marfāí, Kiraiso neaiīnjfīmī dīnjf wīkwīroarīgwfīpīmī dānī Gorīxo ‘Wé rónīgáfāwūrīnī.’ yēarārīnīnjfawī oīmónīyīnīrī nerfānī Judayenyā nwf ikaxf ‘Apī apī éfīrīxīnī.’ rīnīnjfīmī wīalkīgwfīwawī imónīgwfīrīnī. E imónīgwfīwawī enagfī nānī re rīpaxfrant, ‘Kiraiso ámá fwf epfīrī nānī wīepīsarīnjorīnī.’ rīpaxfrant? Oweoī, wī e rīpaxf mīmónīnī.

¹⁸ Anīf nionī pīneāārījāwāf ámī nīmīrīrīnāyf, ‘Nwf ikaxf eānīnjfīmī wīalkīarījoxīrīnī.’ nīrīpaxfrīnī. Ayf rīpī rarījīnī, ‘Nionī Judayenyā nwf ikaxf rīnīnjfīmī rāf wī nīmorfānā nepa sīpī bī méagfī aí xāmī apī nīxīdīrīnjfīmī dānī wé rónījāonī imónīfīmīgīnīrī enā emī monāpīf ámī ífā nīxīrīrīnāyf, “Nwf ikaxf eānīnjfīmī wīalkīarījoxīrīnī.” nīrīpaxfrīnī.’ rarījīnī. ¹⁹ Ayf rīpī nānīrīnī. Nionī sīnī nwf ikaxf eānīnjfīmī oxīdīmīnīrī nerfānī nījāf re imónījārīnī, ‘Apīmī dānī ámá wī Gorīxoyā sīnjwīyo dānī wé rónīgáfāyī imónīpaxfīmant.’ Nījāf e nīmónīrī nānī sīnī apīmī nīxīdīmī nānī rīxa pegfāyf wonfīnjf imónīrī Gorīxomīnī nīxīdīrī dīnjf wīkwīróomī nānī sīnjf egfāyf wonfīnjf imónīrī enārīnī.

²⁰ Nionī Kiraiso tīnī nawīnī rīxa íkfā yoxāfāpāmī pegwfīonīrīnī. Ayf rīpī rarījīnī, ‘Nionī Gorīxoyā dīnjf tīnī Kiraiso tīnī nawīnī íkārīnīgwfīonīrīnī.’ rarījīnī. Nionī pí pí yarīnjāpī gī dīnjfyo dānī yarīnjāmanī. Kiraiso nionī dīnjf íkīkfī nīnīnjf enagfī nānī oyā dīnjfyo dānī yarīnjārīnī. Sīnī xwīfā tīyo nījwearfīnā pí pí yarīnjāpī, ayf Gorīxoyā xewaxomī —O nionī nānī dīnjf sīpī nīwīnīrī yorfīrīnījorīnī. Omīnī dīnjf nīwīkwīrorī yarīnjārīnī. ²¹ E nerfānī Gorīxo nionī wā nīnīwīanīrī nīnjfīmī peā moarīnjāmanī. Nwf ikaxf eānīnjfīmī nīxīdīrīnjfīmī dānī ámá nepa wé rónīgáfāyf imónījānāyf, ayf Kiraiso penīpī surfīmā peārīpaxfrīnī.” urīnagīnī.

3

Dīnjf nīwīkwīróorīnjfīmī dānī imónīpaxfīpī tīnī nwf ikaxfīmī nīxīdīrīnjfīmī dānī imónīpaxfīpī tīnī nānīrīnī.

¹ Majīmājāf íkārīnarīgāfā Garesia nweagfāyfānē, ámá go dīnjf pīrīpīrfī seafāgī yarījō? Kiraisomī yoxāfāpāmī yekwīroārānā nene nānī neaiīnjfīmī nānī nionī seyfīné tīnī nījwearfīnā pīrānīnjfī repīyf nīseaiēra unā enagfī nānī sewanīnjfīnē sīnjwīf tīnīnjfī wīnīgāfā enagfī nānī rarījīnī. ² Nionī yarīnjfī bī rīpīnī oseaimīnī, “Gorīxo xegfī kwīyīpī nīseaiarīfīnā seyfīné nwf ikaxf Moseso eanīpīmī xīdarīnjagfā nīseanīrī seaiarīnjfīrānī? Xwīyfā Kiraiso nānī rīnīnjfīmī arfā nīwīro dīnjf wīkwīróogfā nīseanīrī mīseaiarīpīpa enīfrānī?” ³ Seyfīné arīge nero majīmājāf ayā wī íkārīnarījō? Iwāmō ínā Gorīxoyā oīmónāneyīnīro kwīyīpī enī seaimīxīnjfīmī dānī nēra nūfāsānā agwī segfī enī eānīgāpīmī dānīnī yōf oīmónāneyīnīro rīyarījō? ⁴ Kiraisomī dīnjf wīkwīróánā seaimēanīf nīpīnī surfīmā rīseaimēanīnjīnī? “Oweoī, apī surfīmā wī mīseaimēanīnjīnī.” nīmónārīnī. ⁵ Gorīxo xegfī kwīyīpī sīxī nīseayīrī emīmīf nīseaiwāpīyīrīnā seyfīné nwf ikaxf Moseso eanīpīmī xīdarīnjagfā nīseanīrī nānī seaiwāpīyarīnjfīrānī? Xwīyfā yayī neainārīnjfī imónīnjfīmī arfā nīwīro dīnjf wīkwīróogfā nīseanīrī nānī mīseaiwāpīyīpa yarīnjfīrānī?

⁶ Bīkwīyo re nīrīnīrī eānīnī, “Ebīrfāmo Gorīxo urfīpī dīnjf wīkwīróogī nānī ‘Wé rónīnjf imónīnjfī worīnī.’ rarījīrīnī.” ⁷ E nīrīnīrī eānīnjagīfī nānī dīnjf re mōfīrīxīnī, “Gīyf marfāí, dīnjf Gorīxomī wīkwīroarīgāfāf Ebīrfāmoyā fīwārīfawē imónīgáfāyīrīnī.” mōfīrīxīnī. ⁸ Enīnā Gorīxo re enjwīpeārīnjfī enagfī nānī “Émayf nionī dīnjf nīkwīróánā ‘Wé rónīgáfāyīrīnī.’ rārīfīmīgīnī.” nīrīrī enjwīpeārīnjfī enagfī nānī Bīkwīyo nīrīnīrī eānīnjfīpa Ebīrfāmomī xwīyfā yayīf wīnarīnjfī imónīnjfī rīpī urīnjīnjīnī, “Joxīmī dānī ámá rīxīf wīrīf wīrī egfāyo nīyonī nanīf wīimfārīnī.” urīnjīnjīnī. ⁹ Ayīnānī re rīpaxfrīnī,

“Gorixo ámá xómi dñj wíkwíroarígá gýf gýo Ebírfamó, dñj wíkwíronjomi tñi nawini nanj wiinjýrñi.” rípxárñi. ¹⁰ Rípí nání ení dñj nímorfá axfpí yai-wípxárñi. Ámá ñwí ikaxí Moseso eanjpimi nixídírñjímí dání Gorixoyá síñwýo dání wé rónñjwaéne oimónaneyñrñi yarígá nññí oyá síñwýo dání sa anññmíxínípírfá nání xwýfá meárñngíáyí imónñjoi. Bíkwyfo re nñrññrñi eánñjagí nání rarñññi, “Ámá ñwí ikaxí Bíkwyfo eánñj apí apí nýyoní xixení míxídpá yarígá gýf gýf Gorixoyá síñwýo dání sa nanññmíxínanñro nání xwýfá meárñngíáyí.” nñrññrñi eánñjagí nání rarñññi. ¹¹ Bíkwyfo rípí ení nñrññrñi eánñjagí nání rarñññi, “Ámá dñj wíkwíróagá nání Gorixo ‘Wé rónñjoi.’ rárññjýf dñj nýymñj tégíá imónípíráoi.” nñrññrñi eánñjagí nání dñj re yaiwiárípxárñi, “Ámá wo ñwí ikaxí eánñjímí xfdarñjagí nání Gorixo ‘Wé rónñjoxárñi.’ urárípxáf mímónñi.” yaiwiárípxárñi. ¹² Wé rónñj oimónaneyññro ñwí ikaxí xfdarígáfpí, ayí Gorixomi dñj wíkwíroarígáfpí tñi xixenmaní. Rípí Bíkwyfo nñrññrñi eánñjagí nání rarñññi, “Ámá ñwí ikaxí eánñjípí xfdarígáfpí bí aí mñwíamó wígf xixení nixídírñjímí dñññi dñj nýymñj tégíáyí imónarígáfpí.” nñrññrñi eánñjagí nání rarñññi. ¹³ Judayene ñwí ikaxí eánñjímí dñññi nanññanfá nání xwýfá meárññjwaéne imónñjagí aí Kiraiso xewanñjo nene nání xwýfá neameárññarññá wanññmíxífpímí dññ gwñññjf nearoayíronñrñi. Ayí rípí nñrññrñi eánñjagí nání seararñññi, “Ámá píkiáná íkíáyó yekwíroárñngíá gýf gýf Gorixoyá síñwýo dání anññmíxínanñro xwýfá meárñngíáyí.” nñrññrñi eánñjagí nání “Kiraíso nene nání xwýfá neameárññjímí dññ gwñññjf nearoayíronñrñi.” seararñññi. ¹⁴ Ebírfamomí sñmñmanjyo dññ Gorixo “Nanj e niseaiimfárñi.” réroárñjfpí émayo ení wímeari Judayene Gorixo negí arfowamí sñmñmanjyo dññ “Nígf kwíyfpí niseaiiapmífárñi.” rñjfpí nene Kiraiso neaññjfpí dñj wíkwíroarñjwápímí dññ neameari ení nání gwñññjf nearoayíronñrñi.

“Ñwí ikaxí nñrñññá Ebírfamomí Niseaiimfárñi.” urñjfpí xwíá oiwenññrñi rñññmani.” urñj nánññi.

¹⁵ Gí nñrññmíéyíné, ámaéne yarñjwápí nání xwýfá bí osearñmñi. Ámá wo xwýfá ríxa nñréoárññá “E nsiimfárñi.” nurññ nání “Joxí rñfáfpí íkí síñjagí nñkwírmónñmífámani.” éññj nurñññáyf, ríwéná ámí omíwíarómññrñi nerí wí rññfárani? Ámí síñj bí gíwí nímíxírí wí rññfárani? Oweoi. ¹⁶ Gorixo Ebírfamomí tññi iyf axfpámí tññi sñmñmanjyo dññ “Díxí iyf axfpámí dññ nanj niseaiimfárñi.” réroárñjfpí nurññrñi iyf axfpáyí nñrñññá Ebírfamoyá íwíarfawé obaxf nání mñfí ná womi Kiraiso nání rññrññi. ¹⁷ Nioní osearñmññrñi seararññjfpí rípí imónññi. Wígf sñmñmanjyo dññ “Nanj e niseaiimfárñi.” nurárñmáñá enjáná xwiogwí ríxa 430 nímúrómáñá enjáná ñwí ikaxífpí nurññrñi aiwí xámí “E niseaiimfárñi.” nurñññá “Íkí síñjagí nñkwírmónñmífámani.” éññj urárñjfpí nání wí rakñññmñi. Ayñññí re nímónarññi, “E niseaiimfárñi.” urárñjfpí Gorixo wí xwíá oiwenññrñi enññmaní, nímónarññi. ¹⁸ Ñwí ikaxí rñññjfpí xfdarñjwápímí dññ Gorixo nene nání neaipímoárñjfpí neámeapaxf nímónñrññáyf, nene re yaiwianñgñi, “O Niseaiimfárñi.” réroárñjfpímí dñj wíkwíroarñjwápímí dññ neámeapaxfmani.” yaiwianñgñi. E nerí aí Ebírfamomí sñmñmanjyo dññ “Niseaiimfárñi.” réroárñjfpímí dñj wíkwíronñjímí dñññi wímeañj enjagí nání dñj wí e yaiwianmíewññi.

¹⁹ E seararñjagí nání ámá wo re nñrñññoi, “Ñwí ikaxí rñññjfpímí xfdarñjwápímí dññ Gorixo nene nání neaipímoárñjfpí nepa mñneámeapaxf nímónñrññáyf, pí nání ñwí ikaxífpí nearññrññi?” nñrñññoi. Aí ayf Ebírfamoyá iyf axfpá imónñjoi —“Oyá dññ nanj niseaiimfárñi.” urñjo, ayf orññi. O imóné nání “Íwí nene yarñjwápí xfdarñjwápímí nñwíakírñi rífa yarñjwññi?” oyaiwípoyññrñi ñwí ikaxífpí nearññrññi. Ñwí ikaxí apí Gorixo anñññjýf manjyo dññ apaxfpánñjf imónñjf womí urññjfpí. ²⁰ Ámá wo apaxfpánñjf imónñjoi apí urññrñi nurowárññá xewanñjo apí urñññmenñjoi. E nerí aí Gorixo “E niseaiimfárñi.” nurñññá dññ apaxfpánñjf imónñjf womí murowárñf wayá sñmñmanjyo dññ urarígápa axfpí e enñrññi.

²¹ Ámá wo re rñññoi, “Gorixo xwýfá Ebírfamomí sñmñmanjyo dññ ‘E niseaiimfárñi.’ nurññmáñá ámí ríwýfo xegf ámayo ñwí ikaxífpí nurñññá ikweakwímfí nerí mñrñpa renñññgñi?” Ámá wo e ráná “Oweoi, wí e rípxámani.” urñmññi. Gorixo ñwí ikaxí ámá nixídírñjímí dññ nýymñj imónípírfá nání imónípaxf bí nñrññrñi síñwýf, ayf ñwí ikaxí apí xixení xfdarñjagí nñwñññá “Gí síñjyo dññ wé rónñgíáyññrñi.” urípxáf imónñmññrñi enñrññi. ²² E nerí aí ríwamñj Bíkwyfo neánñrññjyo dññ ámaéne negí íwí yarñjwápí nání Gorixo gwñññjf neayáragññi. Ámá Jisasí Kiraisomí dñj wíkwíroarígáfpí sa e yarígáfpímí dññ “E niseaiimfárñi.” réroárñjfpí tññi xixení wiññá nání ámaéne íwí yarñjwápí nání ñwí ikaxí neánñrññjyo dññ gwñññjf neayáragññi.

“Nwí ikaxípi Kiraisomi dñí wíkwíróríxíníri yayíwí neameñríni.” uríñf náníríni.

²³ Xwíyá dñí wíkwíróaríñwá nánípi síni mírínípa enáná ñwí ikaxí eáníñfpi yayíwí níneaméra níbírí xwíyá apí síñání imóníe nání gwíñíñf neayáragíri. ²⁴ Ayí rípi seararíñíni. Ñwí ikaxí eáníñfpi Kiraiso tñf e nání níneaipemeámí neaunfa nání yayíwí níneaméra bagíri. Ámá Kiraisomí dñí wíkwíróaríñagfa nání Goríxo “Gí síñwíyo dání wé róníñoi.” ráraríñf enagí nání nene apí e imónáníwá nání yayíwí níneaméra bagíri. ²⁵ Xámí yayíwí níneaméra bagí aí xwíyá dñí wíkwíróaríñwá nánípi ríxa nimóníñagí nání yayíwí neamearíñfípi síni xídípa x meníni.

“Dñí wíkwíróaríñwápi dání Goríxoyá niaíwene imóníñwíni.” uríñf náníríni.

²⁶ Seyíne níyínéni Kiraisí Jisasomí dñí wíkwíróaríñfípi dání o tñí nawíni níkáríníro nání niaíwí Goríxoyá imóníñfáyínéni. ²⁷ Kiraiso tñí oikárínaneyíni níyínéni wayí nínearo xfo imóníñfa oimónaneyíni rapírapí wúníñf yíníñfáríni. ²⁸ Seyíne níyínéni Kiraisí Jisaso tñí nawíni ikáríníñagfa nání wíyíne Judayí imóníñfáyínéni, wíyíne Gírikíyí imóníñfáyínéni, wíyíne wayá xínáiwáníñf nímoníro omíñf wíaríñfáyínéni, wíyíne omíñf wayápi epírí nání áxenwarí miníñfáyínéni, wíyíne oxíyínéni, wíyíne apíxíyínéni, níyínéni síyíkí ná bíni imóníñagfa nání Goríxoyá síñwíyo dání ananí imóníni. ²⁹ Kiraiso tñí nawíni ikáríníñfáyíne enagí nání Ebíríamoyá iyí axípa imóníñoi. Ayíñaní xfomí sfmímaníño dání “Níseaiimfáríni.” réroaríñfpi seaiiníñfáyíne imóníñoi. Segí arfo Ebíríamoyá dñípi meapírfáyínéniñf imóníñoi.

4

“Ñwí ikaxípi níxídíríná gwíñíñf neayáragí aí Kiraiso nearoayíroníñíni.” uríñf náníríni.

¹ Ewayí xwíyá rípi osearíni. Xano wíepíxíniasínfo síni onímíá nimóníñfá xanoyá amípi nípiñí meanfó enagí aiwí xínáiwáníñf nímoníro omíñf wíaríñfáyí yapi imóníñoríni. ² Sfá xano ráríñfíyí imóníe nání omí amá wí yayíwí umero xfoya omíñf síñwí uwíñaxídiro yaríñfóríni. ³ Xámí nene ení niaíwénéniñf imónagwáríni. E nímonírane xwíyá sírímíñf éwapíñfípi —Apí, ayí re rínaríñfáríni, “Apí mepaní. Apí mánípaní.” rínaríñfáríni. Apí oyaneyíni níxídíránéna gwíñíñf neayáragí enagí nání gwí omíñfíñf yagwáríni. ⁴ Nene e yagwá aiwí Goríxo “Ína imóníwínígní.” yaiwíaríñfíyí imónáná xegí xewaxomí xwí tío nání urowárenapíñígní. Omí apíxí wí uxíríri ñwí ikaxí eáníñfípi níxídírane gwí yárinagwáyí imóníñwá womí uxíríri enoríni. ⁵ Goríxo piaxí níneamerí xfoya niaíwénéniñf imónání nání ñwí ikaxí níxídíríñfípi dání gwíñíñf yárinagwaéne nearoayírówínígníni urowárenapíñígníni. ⁶ Agwí “Goríxoyá niaíwénéniñf?” oyaiwíníñfíni xegí xewaxoyá kwíyípi —Apímí dání Goríxomí nuríni “Ápoxíni. Ápoxíni.” uraríñwápiñíni. Apí ríxa síxí seamímoníñfíni. ⁷ Ayíñaní ñwí ikaxí apí apí xídíríri nání síni gwí omíñf yaríñfáyínéniñf mímoníñoi. Ríxa xfoya niaíwíyíne imóníñoi. Xfoya niaíwíyíne enagí nání xfo seaiiníñfípi dání xegí dñípi meapírfáyíne imóníñoi.

“Seyíne yaríñfípi nání aga ayá sfwí níroaríni.” uríñf náníríni.

⁸ Xámí Goríxo nání síni majíá nímoníri nání níxídípa nerína ñwíá segí dñí tñí imíxíñfípi —Apí napa ñwíá imóníñfímaní. Apí omeñweaneyíni nání gwíñíñf seayáriníñfíne nímoníro yagíñfíni. ⁹ E nero aiwí seyíne ríxa xfomí níxídíro amá xfoya imóníñagfa nání —Apí rípa xí aí amá xfoya oimóníñfíni xewaníño seaimíxíñf enagí nání e níríni “Ayí xíxeni rímíni.” nímonaríni. Ríxa xfoya oimóníñfíni seaimíxíñf enagí nání seyíne dñí aríge nímoníro axíni níkínímoníro amí Judayíá xwíyá sírímíñf éwapíñfípi —Apí píraníñf seaimíxípa wí mímoníñfíni. Apímí aríge níyaiwíro amí oxídaneyíniñf yaríñfíni? Ámí Judayí iwamífo érowíaríñfípi níxídíríñfípi dání gwíñíñf oyárinaneyíniñf ríyaríñfíni? ¹⁰ Seyíne Judayí sfá ayímí “E epaxíri.” raríñfípi xídíro emá síñf nání sfá ayímí “E epaxí imóníni.” raríñfípi xídíro Goríxo nání dñí mopírí nání sfá ayí imónáná “Aiwá nímíxíro e éríxíni.” raríñfípi xídíro xwíogwí síñf imónáná “E epaxíri.” raríñfípi xídíro yaríñfagfa nání seararíñíni. ¹¹ Seyíne e yaríñfípi nání aga ayá sfwí níroaríni. Níoní seyíne tñí níñwearíni aníñf míni nísearéwapíyírí aí “Síwíá searéwapíyíríni?” nímonaríñfíni nání ayá sfwí níroaríni.

¹² Gí níríxímeáyíne, wauní rípi osearíni, “Ñwí ikaxí ríñfípi dání gwíñíñf yíroníñáoní imóníñfápa seyíne ení axípi imóníñfíni.” osearíni. Níoní ení seyíne imóníñfápa sa amá woní imóníñfíni seararíñíni. Níoní seyíne seaiméáaná seyíne sípi wí múníkaríñfawíxíni. ¹³ Seyíne níñfáríni. Iwamífo ína dání xwíyá yayí neainaríñfípi wá nísearíñfíni ríramíñf nímoníri nání searíñfíni. ¹⁴ Níoní ríramíñf imóníñfápa seyíne

xwirfá seainimniri enj aiwi seyfné wí peayf nniwianiro ríwaf minimó Gorixoyá anfnajf womiraní, Kiraiso xewanijomiraní, nímimnirfnnjf nímimnigfawixini. ¹⁵ Nioní wáf searána seyfné “Xwiyfá yayf neainipaxfpi arfá wianfwaéne, nene mimónijwf renwini?” niyaiwiniro yayf seainijfpi gimí nímoro yaríno? Íná e epaxf nimóniri sínjwiriyf, niapaniro nání segf sínjwf aí yónipaxf imónijagfa sínjwf seantija enjagf nání seararijní. ¹⁶ Nioní nepaxijf imónijfpi tñí xixeni neari seararijagf nání seyfné “O sfmf tñí neaimfániri yarini.” ríseaimonarini? ¹⁷ Ámá njwf ikaxf rinijfpi tñí gwfnijf seayáraniro yarigfáyf mepi níseatiniro aiwi nanj seaiwapiyaniro nání mepi seatinarigfámani. Poroní ríwaf nínimómáná noneyá sírogwf oimónipoyiniri seayijnwíroaniro yaríno. ¹⁸ Nanj seaiwapiyipfiri nání mepi níniróná ayf ananirini. Nioní seyfné tñí njweanánani marfát, nioní mánjweanagf aiwi nanj seaiwapiyipfiri nání mepi mánjweanagf nání marfát. ¹⁹ Gf niaíwfnijf imónigfáyfné, rfnijf apixíwa niaíw xiraníro iná winarijnfpa nioní ení seyfné xenjwfmí warigfápi pñí ntwiáiro Kiraiso imónijfpa imónipfífe nání amí axfpi e níniga warini. ²⁰ E níseariri aí mǎxíni mǎsearí nǎpenf xwiyfáni searimí nání seyfné tñí onjweámíni nání ikfnijf sípi niriáni. Seyfné xenjwfmí warigfápi nání ududf ninarijagf nání seararijníni.

Xegai tñi Serai tñi nani niri rina ewayf xwiyfa bi urijf nanirini.

²¹ Njwf ikaxf rinijfpi xidarijnwápimí dání Gorixoyá sínjwíyo dání wé rónijwaéne oimónaneyiniri yarigfáyfné, yaríno bi rípi oseaimini, “Njwf ikaxf eánijfpi dání rinijfpi nání napa dnj mímooarigfáyfnérani?” ²² Bíkwoyo dání xwiyfá bi rípi nání niriáni eánijagf nání osearimini. Ebírfamó niaíw wáu emeaagfiri. Wfo xínáinijf nimóniri omnijf wiarijni xiríjorini. Wfo xegf xiepi —Í xínáinijf nimóniri omnijf mǎwiipa yaríjirini. Í xiríjorini. ²³ Xínáinijf nimóniri omnijf wiarijni xiríno sa apixíwa oxí tñí nemero niaíw xirarigfápa xiríjorini. Xiepi, xínáinijf nimóniri omnijf mǎwiipa yaríno xiríno Gorixo Ebírfamomí sfmímanjyo dání “E nísiimfárini.” uríjfpimí dání xiríjorini. Bíkwoyo apí nání niriáni eánijfpi nání osearimini. ²⁴ Xwiyfá ípaú nání rinijfpi agwi ríná imónaríno bi tñí ríramíniyf nini rípxáirini. Ípaú xwiyfá Gorixo rárijf biaú nánirini. Xwiyfá bi —Apí njwf ikaxf rinijfpirini. Apí dnwf Sainaiyf rinijfpi tñj e dání rárijfpi, ayf Xegai nánirini. Niaíw í xiríjnyf xínáíwánijf nimóniro omnijf wiipfírfá nání imónijfyrini. ²⁵ Dfíw Sainaiyf rinijfpi Arebia imónini. Apí Jerusaremí agwi ríná imónijfpi tñí ríramíniyf nini ríramíniyf rini ríramíniyf rini. Ámá anj apimí njweáyf xínáíwánijf nimóniro omnijf wiarijgáyfnijf imónijagfa nání raríjini. ²⁶ Ámá anj apimí njweáyf xínáíwánijf nimóniro omnijf wiarijgáyf imónijagfa aí amá Jerusaremí anfnamí imónijfpi njweáyf ríxa gwfnijf yíronígfáyfnini. Anj apí Kiraisomí dnj wíkwíronjwaéne negf nókinijf imónijfpirini. ²⁷ Bíkwoyo dání anj apí xípaú tñí ríramíniyf ípaú nání xwiyfá rípi niriáni eánijagf nání seararijníni, “Apí xí niaíw mǎxír oxí rojixi yayf éirixini. Jixi apí xí niaíw nǎxíríná rfnijf winaríjpi síni mǎsinípa yaríjixi manj nexoarí meanj rírxini. Niaíw apí xí meawáf sínjíyá obaxf nímóga nuro píraníj meánijyá niaíwíyo náropfírfá enjagf nání meanj rírxini.” niriáni eánijagf nání seararijníni. ²⁸ Gf niri xímeáyfné, Ebírfamomí sfmímanjyo dání Gorixo “E nísiimfárini.” uríjfpimí dání Aisako xiríjpa axfpi e imónigfáyfnérini. ²⁹ Íná niaíw apí xí oxí tñí nemero xirarigfápa xiríno, o niaíw Gorixoyá kwíyfpimí dání xiríjomi xeanijf wíkaragfiri. Agwi ení axfpi e xeanijf seaikáraníro yaríno. ³⁰ E seaikáraníro yaríjagfa aiwi Bíkwoyo dání ploi rini? Ayf re niriáni eánini, “Xínáinijf nimóniri omnijf wiarijimi tñí xegf niaíwomí tñí mǎxí xí dowárei. Xínáinijf nimóniri omnijf wiarijnyá xewaxo tñí dnj apí xí, rínáinijf nimóniri omnijf mǎsiipa yaríjnyá xewaxo tñí awáú níwaúni dnj dnj tǎgfíwaú nimóniri amípi xanoxíyá mǎmeapa ésisixini riraríjini.” niriáni eánini. ³¹ Ayínáni gf niri xímeáyfné, Kiraisomí dnj wíkwíroaríjwaéne xínáinijf nimóniri omnijf wiarijnyá niaíwenénijf mimónijwini. Xínáinijf nimóniri omnijf mǎwiipa yaríjnyá niaíwenénijf imónijwini.

5

“Gwfnijf yíronijwaéne amí gwí yárinipaxf mimónipa éwaníjini.” uríjf nanirini.

¹ Pípi oimónipoyiniri marfát, gwí yíronijwaéneénijf oimónipoyiniri Kiraiso gwfnijf neaikweawaríjirini. Ayínáni seyfné enj neáníro njweárfixini. Ámí njwf ikaxfpi nǎxídrane gwí omnijf yanfá nání odípi sámí xe oneayípoyniri sínjwf mǎwínípa érfixini. ² Nioní Poroní searimípi arfá ókíarf nímónipoyí. Njwf ikaxf rinijfpi nǎxídríjfpimí dání wé rónijf imónipfífe xe iyf sfmf sfó oneawákwoyípoyniri sínjwf nǎwíníronáyf, Kiraiso nǎperfná amá níyoní nání enjpi nanj wí seaimíxípxf meníni. ³ Ámá xe iyf sfmf

sfo oneawakwipoyintri sijnwfi winarigfa wiyf wiyfne ami dirirf bi oseaimini. Api e neronayf, njwf ikaxf rininjyf bini xfdipaxfmanf. Nipini xfdifrixini. 4 Segf njwf ikaxf rininjipi xfdarigfapimi dani Gorixo "We ronigfayfnerini." nearfwiniginiri yarigfayf rixa Kiraiso tfini gwfninjf ikwamixinifgarini. Gorixo wa niseawianiri seainjipi rixa rfwfmfni nmmamoro yarinjoi. 5 Wiyfne e yarinjagfa ai nene Kiraisomi dnjfi ntwikwrorinjipimi dani dnjfi re ikwimonjwini, "Nwf ikaxf xfdarinjwapimi dani maraf, Gorixo xewaninjo nerinjipimi dani 'We ronigfayfnerini.' neararinfarini." niyaiwirane oyaf kwiyfpi enjfi sixf neamixifpimi dani dnjfi e ikwimonjwini. 6 Ayf ripi seararinjini. Ama Kiraisi Jisasoy tfini nikarinfnana rixa iyf smf sfo wakwininjana nikarinfnarani, mfwakwininjana nikarinfnarani, ayf ananirini. E nerf ai Gorixo wimonarinjipi oyaneyinfnana epifipi, ayf ripirini. Kiraisomi dnjfi ntwikwrorinjipimi dani amayo dnjfi sipi niwiro arira wiarigfapirini.

7 Seyfne iwamfo Kiraisomi nuxfdirona ama yamiyamuronigf nintrona anjini wiarf muroarigfayf yapi nimoniro yagfarini. E nero ai go seapironjagi xwiyfa nepaxinjfi imoninjipi sini xixenti mixfdarinjoi? 8 Dnjfi seyfne agwi fa xirigfapi Gorixoniyf oimofpoyintri weyo fa seaumirinjomf dani arfa wigfapimani. 9 Ewayf xwiyfa amaene rarinjwa ripi nani dnjfi mopoyi. Bisfkerfa sijnipimi yisf bi onimiapi tana nfmfni ikwanjwfi eapinrararinjini. Seyfne yarigfapi apininjfi mimonipa reni? 10 E niseariri ai "Seyfne nanj xixenti imoninjipi nepifarinini." niseaiawiri nani dnjfi sijnf neanarini. Seyfne Aminao tfini ikarinigfa enjagi nani "Dnjfi xegf bi mixirf nionf xirinja axfpi nixiripirao." niseaiawiri nani dnjfi sijnf neanarini. Ayf searemoarinjo go go enjagi aiwi "Gorixo ananif pif umamonfarini." nimonarinini. 11 Gf nriximeayfne, nionf yarinjapi nani piraninjfi dnjfi mopoyi. Nionf ama wi rarigfapa xwiyfa yaf neainarinjipi waf nrimernfna nepa ripi nrixinayf, "Jisasomi dnjfi ntwikwrori aiwi iyf smf ent sfo wakwinipoyi." nrixinayf, pi nani gf Judayf sini xeaninjfi nikararinjoi? Nionf nepa e nixiri sijnwiriyf, Judayf "Kiraiso nene nani yoxafpami neapeinrini." urarinjapi arfa nintirona apimf dani smirirf niniro oreamioapaxfmani. 12 "Ama ayf searemoarigfayf wigf iyf smf sfo ntwakwiniro pfini wiarigfapi sfo wtwakwimf inayfrixini." nimonarinini.

13 Gf nriximeayfne, Gorixo gwfi mtyinifayfne oimofpoyintri weyo fa seaumirinjyfnf imoninjagfa aiwi "Pi pi nani feapa neainarinjipi yanfwa nani njwf ikaxf rininjipimi dani gwfninjfi neaikweawarinjenerfanini?" niyaiwiro api mepa efrixini. E mepa nerona dnjfi sipi inarigfapimi dani xixe arira niga ufrixini. 14 Nwf ikaxf ririnini, ayf xwiyfa na bini ripimi ikwikwirf inini, "Jwaninjoxi dnjfi sipi inarinjpa ama wiyoy ent axfpi wirfni." rininjfi apimf ikwikwirf inini. 15 E nerf ai seyfne api minf sfwi xixe sfwf niroga wiapfnimearinjapaninjfi nimoniro xixe rirorf inipfrixiniri nani ikwairirf seairinjini.

Feapa winarinjipimi dani epaxfpi tfini kwiyfpi nipemeami warinjipimi dani epaxfpi tfini nanirini.

16 Nionf seararinjapi, ayf ripirini. Gorixoyaf kwiyfpi xe nneaipemeami ouniri sijnwfi ntwinironayf, pi pi mnejf seainarinjipi xe oneaininiri epififamani. 17 Ayf ripi nanirini. Minj seainarinjipi, ayf kwiyfpi xwamamf wimniri yarinjini. Kwiyfpi ent minj seainarinjipimi xwamamf wimniri yarinjini. Minj seainarinjipi tfini kwiyfpi tfini ama midimidani nimearori mixf inarigfapinjfi imoninjagfi nani rarinjini. Ayinani kwiyfpi xe nneaipemeami ouniri sijnwfi ntwinironayf, amipi minj seainarinjipimi dani oyaneyiniri seaimonarinjipi ananif epaxf mimonini. 18 Kwiyfpi xe nneaipemeami ouniri sijnwfi ntwinironayf, njwf ikaxf eaninjipi xfdipfiri nani gwfninjfi miseayarini. 19 Minj inarigfapi nani ama nifnini sijnani seaimonini. Minj nintirona ripi yarigfarini. Ifwi iniro piaxf weanipaxfpi ero rifeananiro nani yarigfapi ero 20 njwifpimi mewero ayaf ero smf tfini iniro mixfni riniro sipi dnjfi yaiwiniro mixf kniro xixewiamf riniro ewaramoniro xepixepa roniro 21 sijnwfi fwfi winiro ininjfi xwapf nniimanaf papikf ero papikf nerona yufnif ero xixegfni api epifimoninjipi ent ero yarigfarini. Enjina ikwairirf seainjapa ami axfpi ikwairirf oseaimini. Ama api api yarigfayfiranif, apininjfi imoninjipi ent yarigfayfiranif, ayf Gorixoyaf xwioxfyo wi pawipififamani. 22 E nerf ai ama kwiyf Gorixoyapi xe nneaipemeami ouniri yarigfayf ripi yarigfarini. Amayo dnjfi sipi wiro dnjfi nifaf winiri ntwiyironiro njwearo ayfni e of oneaimopoyintri sijnwfi winiro ayf urimixiro piraninjfi wiuro ama dnjfi unwiraripaxfipini ero 23 ayaf ririmixf wipaxf imoniro nipifreaniro yarigfarini. Nwf ikaxf bimf dani api nipini rininjipi bi "Mepani." mtrinini. 24 Ama Kiraisi Jisasoyaf imonigfayf wigf xamf nipikwimf mimonigfapi —Api sipi nani minj winiro feapa winiri yarigfapirini. Api rfwf nmmorfnana rixa yoxafpamfninjfi niyekwifroariro pikiarigfawixini. 25 Kwiyfpi dnjfi niyiminjfi rixa sixf neaimonjfi enjagi

nánı́ apı́ nı́neaipemeámı́ oumını́rı́ yarını́pa oxı́daneı́ı. ²⁶ Negı́ wı́yı́ wı́yıné mı́xı́ mı́meakını́nı́pa oyaneı́ı. Sı́mısı́ mainenı́pa erane sı́pı́ dı́nı́ mı́yאיwinı́pa erane oyaneı́ı.

6

“Xı́xegını́ bı́ bı́ arı́rá inı́rı́xı́nı́.” urı́nı́ nánı́rı́nı́.

¹ Gı́ nı́rı́xı́meáyıné, segı́yı́ wo uyını́ éagı́ nı́wını́mearfınáyı́, kwı́yı́pı́ nı́pemeámı́ seawarını́yıné sı́pı́ éomı́ awayını́ sanı́onı́wırarırırı́xı́nı́. E neróná seáyı́ e nımónı́ro “Sı́pı́ xı́fo éı́pa nene wı́ epaxenemanı́.” mı́yאיwı́pa érı́xı́nı́. Seyıné enı́ fı́wı́ axı́pı́ eprı́rı́xı́nı́rı́ seararını́nı́. ² Segı́ wı́nı́yı́ dı́nı́ ududı́ wınarını́ı́ imónı́nı́pı́ wı́ wı́meaagı́ nı́wını́rı́nı́áyı́, arı́rá wı́rı́xı́nı́. Xı́xe e inı́rı́xı́nı́. Seyıné e nerónáyı́, nı́wı́ ikaxı́ Kı́raıso rını́pı́ xı́xenı́ tını́ yarını́ı. ³ Ámá wo “Nı́onı́ seáyı́ e imónı́nı́áonı́rı́nı́.” nı́yאיwınarını́ıagı́ aí o nepa seáyı́ e mımónı́nı́áyı́, ayı́ xewanı́ıo yapı́ éwapınarını́. ⁴ Woxını́ woxını́ dı́xı́ yarını́pı́ pı́rını́nı́ sı́nı́wı́ anaxı́dı́neı́. E nerı́nı́á xewanı́ıoxı́ “Apánı́ yarını́nı́.” nı́simónı́rı́nı́ ayı́ mı́xı́ meakını́nı́paxrı́nı́. E nerı́ aí ámá wı́ tını́ rı́ramını́yı́ nı́nı́rı́ “Nı́onı́ yarını́ıapı́ wı́ yarı́gı́ıapı́ tını́ xı́xenı́ mımónı́nı́.” nı́yאיwinı́rı́ mı́xı́ mı́meakını́nı́panı́. ⁵ Nı́yınénı́ xı́xegını́ segı́ yarı́gı́ıapı́mı́ dánı́ seaı́meanı́á enı́ıagı́ nánı́ rarını́nı́.

⁶ Ámá xwı́yı́á Gorı́xoyápı́ uréwapı́yarını́yı́ wı́gı́ amı́pı́ nanı́ imónı́nı́yı́ bı́ nı́mearo wı́gı́ uréwapı́yarını́ıomı́ bı́ mını́ wı́rı́xı́nı́. ⁷ Yapı́ re méwapını́pa érı́xı́nı́. Ámá wı́ Gorı́xomı́ majı́majı́á nı́wikárı́máaná rı́perrı́ı umepaxrı́nı́. Ámá pı́ pı́ aı́wá fı́wı́á nura nı́fasaná xı́xenı́ apı́ mı́arı́gı́á enı́ıagı́ nánı́ rarını́nı́. ⁸ Ámá feapá wınarını́pı́nı́ yarı́gı́áyı́, ayı́ ámá omı́nı́ıo aı́wá fı́wı́á urarı́gı́áyı́ yapı́ imónı́ıoı. Aı́wá yóı́ éı́pı́ mı́arı́gı́ápa wı́gı́ egı́ıapı́mı́ dánı́ nı́mırını́nı́ıı nerı́nı́á nanı́nı́pı́rı́fárını́. E eprı́fa aí ámá kwı́yı́pı́ nı́pemeámı́ warını́pı́mı́ xı́darı́gı́áyı́ wı́gı́ egı́ıapı́mı́ dánı́ nı́mırını́nı́ıı nerı́nı́á dı́nı́ nı́yımı́nı́ıı tı́gı́áyı́ imónı́pı́rı́fárını́. ⁹ Ámáyo nanı́ nı́wı́ııa nuranénáyı́, anı́nı́ıı neanı́ıagı́ aí nanı́ wı́ııarını́wápı́ pı́nı́ mı́wı́arı́pa éwanı́gı́nı́. Enı́ samı́nı́ıı mı́neawepa nerı́ pı́nı́ mı́wı́arı́pa nerı́nı́áyı́, aı́wá mı́wáıná nanı́nı́ mı́anı́wá enı́ıagı́ nánı́ seararını́nı́. ¹⁰ Ayınánı́ sı́nı́ epaxı́ nımónı́rı́nı́á ámá nı́yonı́ nanı́nı́ wı́ıwanı́gı́nı́. Negı́ Ámınáomı́ dı́nı́ wı́kwı́ırogı́á nawı́nı́ imónı́gı́áyo ayı́ anı́paxı́ wı́ıanı́wáyı́rı́nı́.

“Kı́raıso yoxáı́pámi dánı́ neaı́ıını́pı́ nánı́nı́ mı́xı́ meakını́paxrı́nı́.” urı́nı́ nánı́rı́nı́.

¹¹ Rı́wamı́nı́ nı́onı́ gı́ wé tını́ nearı́nı́á xwéni xwéni neáa warını́ıá rı́pı́ seyıné mı́ omı́xı́ıpoyı́. ¹² Ámá ıyı́ sı́mı́ sı́fo owákwını́ıpoyını́rı́ xı́xoyı́pı́ıı seamearı́gı́áyı́, ayı́ wı́gı́ wı́nı́yı́ “Apánı́ e mımónı́gı́áyı́ rı́a yarını́ıoı?” oneaı́ııwı́ıpoyını́rı́ sı́fo seawákwı́anı́ro yarı́gı́áyı́rı́nı́. Ayı́ Judayı́ nene Jı́saso yoxáı́pámi neaı́ıını́pı́mı́nı́ dı́nı́ wı́kwı́ıroarı́ııagı́wı́ nı́neanı́rı́oná xeanı́nı́ıı neaı́kárı́pı́rı́xı́nı́rı́ e yarı́gı́áyı́rı́nı́. ¹³ Ayı́ wı́ nı́wı́ ikaxı́ rını́nı́ıı nı́pı́nı́ xı́xenı́ yarı́gı́áyı́ mımónı́ııagı́fa aı́wı́ seyıné sı́fo seawákwı́ıapı́ nánı́ wárı́xa imónanı́ro nánı́ seyıné ıyı́ sı́mı́ sı́fo owákwı́anı́eyını́ro wımónarı́rı́nı́. ¹⁴ Ayı́ e yarını́ıagı́fa aí nı́onı́ pı́pı́ nánı́ seáyı́ e nı́merı́ rımı́meı́nı́. Ámıná Jı́sası Kı́raıso yoxáı́pámi nı́perrı́nı́ neaı́ıını́pı́ nánı́nı́ nı́rı́rı́ yayı́ emı́nı́. Ayı́ rı́pı́ nánı́rı́nı́. Kı́raıso yoxáı́pámi neapeı́nı́pı́mı́ dánı́ ámá Gorı́xomı́ mı́xı́darı́gı́áyı́ yarı́gı́ıapı́ sı́nı́ emı́fa nánı́ pı́yını́nı́ıı imónı́rı́ gı́ sı́nı́wı́ wını́nı́ıagé dánı́ “Wı́gı́ yarı́gı́ıapı́ enı́ pı́yını́nı́ıı rı́a imónı́nı́?” yaiwirı́ enı́nı́. ¹⁵ Sı́fo nı́wákwını́rı́nı́ ayı́ ananı́rı́nı́. Mı́wákwını́pa nerı́nı́á ayı́ enı́ ananı́rı́nı́. Gorı́xo ámi xegı́ kwı́yı́pı́mı́ dánı́ sı́nı́ wı́ oımónı́ıpoyını́rı́ neaımı́xı́ıpı́, ayı́ anı́paxı́ imónı́nı́ıı enı́ıagı́ nánı́ seararını́nı́. ¹⁶ Ámá nı́onı́ seararını́ıá apı́ fı́a nı́xı́rı́ro xı́darı́gı́áyo Gorı́xo wá wı́anı́rı́ nı́wayı́rı́onı́ro nı́weapı́rı́ nánı́ wı́ıırı́ éwını́gı́nı́. Isı́rerı́ xı́oyá imónı́gı́áyo enı́ e éwını́gı́nı́.

¹⁷ Nı́onı́ Jı́sasomı́ xı́darı́ııagı́ nánı́ ıwanı́ nı́meı́peayı́gı́ıapı́ ıgı́ rı́xa nı́weı́ıagı́ nánı́ wı́yıné nı́onı́ dı́nı́ rı́fa nı́xepaxı́ ámi bı́ mepa érı́xı́nı́. ¹⁸ Gı́ nı́rı́xı́meáyıné, Ámıná Jı́sası Kı́raıso wá seawı́anı́arı́nı́pı́mı́ dánı́ dı́nı́ sı́xı́ oseamı́monı́. “E oenı́.” nımónarı́nı́.

Payí Poro Epesasi nweáyí nání eaḡnaríni.

Payí rína Jisasoyá síyikí imónígá anḡ yof Epesasiyo nweagááyí nání Poro eaḡnaríni. Anḡ apí Esia píropenísiyo níkwíróngá unḡ nípimíni seáyí e imónagáḡpíríni. Poro émayí anḡmíni xwíyá yáyí winípaḡḡpí wá nura nemerína anḡ apimo iwamó eméina Sabará ná woní e nweaḡnínigíni (Wáf wurímeiarígá 18:18-21). E nemo ámi wí e wí e neméísána ámi ríwíyo e nání nurí níḡweari uréwapíyarfína xwiogwí waú wo múronḡnigíni (Wáf wurímeiarígá 19:1-41). E nemo ámi wí e emearfína omí fá níxero gwí anḡyo ḡwíráfe dání payí rína nearí Tikikasomí wiowárinḡnigíni.

1 Poroní —Nioní Goríxo Kiraisí Jisasoyá wáf wurímeiarínḡ wo imóníwínḡníníri xegí dínḡ tñní níḡḡpeaḡníníri. Nioní payí rína ámá Goríxoyá imónígá Epesasi nweáyíne — Seyíne segí nawíní ikárinígó, Jisasomí nuxídiróná píranínḡ uxídarígááyíneríni. Seyíne nání nioní payí rína nearí mónaparíníni. 2 “Negí ápo Goríxo tñní Ámína Jisasi Kiraiso tñní wá seawianíri seyíne níwayíróniro nweapírtí nání seaíiri éisixíní.” nímonáriní.

“Kiraiso tñní ikárinḡwaéne Goríxo nanḡ imónínḡ apí apí neaiínḡríní.” urínḡ náníriní.

3 Goríxo ámá dínḡ níyímínḡ tígááyí nímoníro anḡnamí nweáírxíníri níwímíxírfína nanḡ wíiarínḡpí, apí nípíní Kiraiso tñní ikárinḡwaéne ríxa neaiínḡ enagí nání omí yáyí uméwaníníni. 4 O xwífári síní mímíxímí dání nene oyá síḡwíyo dání síyikwí múnḡwaéne imónírane xwíyá míneamearípaḡ imónírane yanfáwá nání Kiraiso tñní nawíní ikárinḡwáḡpimí dání fá yíyamíxímí neaiínḡnigíni. 5 O eníná dání nene nání dínḡ sípí wínḡ enagí nání “Ámá nioní fá yíyamíxímí wíáyí Kiraiso wíinḡáḡpimí dání gí náíwí píaxí memfáyínḡ wímíxímíḡnigíni.” yaiwíarínḡnigíni. Xegí dínḡyo dání “E éimíḡníní.” níwimóníri nání e yaiwíarínḡnigíni. 6 Nene re níyaiwirane seáyí e umeanfáwá nání e níyaiwíaríní enḡríní, “O wá níneawianírfína bí onímíáḡ míneawianí nene o xegí dínḡ síxí uyíḡo tñní nawíní ikárinḡwaéne enagwí nání ‘Ayí ení síxe níífríxíní.’ míwimóní xegí xewaxo anípa wírenapíḡríní?” níyaiwirane seáyí e umeanfáwá nání e níyaiwíaríní enḡríní. 7 Nene Kiraiso tñní ikárinḡwaéne enagí nání o yoxáḡpámí níperí xegí ragí púḡpimí dání Goríxo gwínnḡḡ nearoayírorí xwíyá xíoyáḡ níwíaikirane yarínḡwáḡpí yokwarímí neaiírí enḡríní. E níneaiírírfína Goríxo wá onímíáḡ níneawianíri neaiínḡríní? 8 Oweoi, aga wá ayá wí níneawianíḡḡpimí dání nearoayírorí yokwarímí neaiírí enḡ enagí nání raríníni. O dínḡ émí saímí nímorí amíḡpí nfní nání níḡfá imóníḡo enagí nání 9 xewaníḡo e éimíḡníníri wimóníḡḡpí tñní xíxeni nerfína eníná dání Kiraiso eníáḡpimí dání ámá nání e wíimíḡníníri enḡwípeárínḡpí —Apí ámayá síḡwíyo dání ínímí imóníḡḡpíriní. Apí nání nene wá neaókímíxíníriní. 10-11 Eníná dání enḡwípeárínḡpí apí, ayí amíḡpí nfní anḡnamí tñní xwífárimí tñní imóníḡyí “Kiraisomí símanḡfíonínḡ ínímí wurínanfáwá nání rimóníḡwíní?” níyaiwíro xíxeni e imóníḡríníri enḡwípeárínḡpíriní. Sífá e enḡwípeárínḡpí imóníwínḡníníri rínárínḡyí nímonírfína oyá dínḡ tñní xíxeni e imónínírfíní. Pí pí o dínḡ neḡwíperfína “E éimíḡníní.” níwimóníri yaiwíarínḡpí síwíá mé apí tñní xíxeni yáraníḡyo eníná dání Kiraiso tñní ikárinḡwaéne nání “Ámá ayí nioníyá imóníḡríníni.” níwimóníri yaiwíaragáḡpí tñní xíxeni nerí e neaimíxíníriní. 12 Judayene —Ámá xámí Kiraisomí dínḡ níwíkwímoró re yaiwígááyí, “O neaiínḡpimí dání Goríxo yeáyí neayímíxemeanfáriní.” yaiwígááyí nání nene xámí síḡwí ípenḡwaéneríní. Nene “Aga seáyí e imóníḡo, ayí Goríxorfání?” níyaiwirane seáyí e umeanfáwá nání xíoyae neaimíxíníriní. 13 Seyíne ení Kiraiso tñní ikárinḡgááyíne enagí nání xwíyá nepaxínḡ imóníḡ yanḡ seaíapígáḡpí —Apí Goríxo yeáyí seayímíxemeanfá enagí nání yáyí seainarínḡpíriní. Apí seyíne arfá níwiróná dínḡ wíkwírófá enagí nání Goríxo xíoyá imóníḡríníri xegí kwíyí símímanḡyo dánínḡḡ “Níseaíapímírfíní.” rárínḡpí tñní íkíyínḡnínḡ seaíarínḡríní. 14 Kwíyí neaiapínḡpí tñní ríxa íkíyínḡnínḡ neaiárínḡḡḡpí nání dínḡ re moḡwíní, “Goríxo ‘Níseaíimírfíní.’ rárínḡpí síní míneaimíḡḡpí tñní xíxeni níneaiimírfíní. Xó ‘Nioní tñní níḡwearo nioníyáyí imóníḡríní.’ yaiwíarínḡpí tñní xíxeni imónanfáwá nání gwínnḡḡ neaikwámíxínírfíní.” Dínḡ anínḡ e moḡwíní. Nene “Aga seáyí e imóníḡo, ayí Goríxorfání?” níyaiwirane seáyí e umeanfáwá nání xegí kwíyíḡpí tñní íkíyínḡnínḡ neaiárínḡríní.

“Goríxomí seyíne nání ríxínḡ seauríyarínḡríní.” urínḡ náníriní.

15-16 Goríxo apí apí e seaíínḡ enagí nání nioní ení ámá wí re rarínḡḡḡ, “Epesasi nweáyí Ámína Jisasomí dínḡ níwíkwíroró ámá Goríxoyá imónígá nfní nání dínḡ sípí wíarínḡo.” rarínḡḡḡ arfá wínḡe dání nioní seyíne nání Goríxomí yáyí níwíayírfína wí píní wíararínḡamání. Ríxínḡ nurírfína seyíne nání dínḡ nímorí 17 ríxínḡ re seauríyarínḡríní,

“Negí Áminá Jisasi Kiraisoyá Nwáoxini, seáyi e rimepaxí ápo Gorixoxini, Epesasi nweáyo ananí re wiíríxini. Joxí díxí kwíyípmi dání ayí díjí émí saímí mopírí nání sákkí womíxiri díxí imóníhípi nání xixení níjía imónípíría nání wá wókímíxiri éíríxini.” seauriyaríhárini. ¹⁸⁻¹⁹ Seyíné rípi rípi níyawiwo níjía xixení imónípíría nání ríxíhí seauriyaríhárini, “Gorixo nioníyáyí nimóníro nioní tñí nweáfríxiniwéyo wéyo fá neaumíríhí díjí ikwímoaríhíwápi, ayí apíríani?” yaiwiro “Xfóyaéne awiaxí imóníhí neaímeánípi —Apí ayá tñí símí símí e mepaxí imóníhípírini. Apí, ayí apíríani?” yaiwiro “Xfóya énjí sixí eáníhí pírfí m’wíalkípaxí imóníhípi —Apí aga seáyi émí imóníhípírini. Ámá xfómí díjí wíkwíroarígíyáyo díjí sixí wímoaríhípírini. Apí, ayí apíríani?” yaiwiro epíría nání o segí díjí wá seaókímíxínífa nání omí ríxíhí seauriyaríhárini. Xfóya énjí sixí eáníhí díjí wíkwíroawéne sixí neaímoaríhí apí pípi marfái, ²⁰ énjí sixí eáníhí Kiraiso xwáripáyo dání owiáfpínímeanírí síhí wimíxiri anjnamí xfóya wé náúmíní onjweanírí wimíxiri énjípi, ayí xfómí díjí wíkwíroawéne díjí sixí neaímoaríhí axípínirini. ²¹ Wé náúmíní nweawé, o gíyí gíyí seáyi e nimóníro wíhíyo seáyi e umeñweaarígíyáorani, gíyí gíyí néní tñjwaéne nimónírí onjweaneyínírí yarígíyáorani, gíyí gíyí énjí eáníhí nimónírí omeñweaneyínírí yarígíyáorani, gíyí gíyí áminá nimónírí yarígíyáorani, pí pí yoí omíhí xixegíní yarígíyáoyá níwíríro rarígíyáorani, ayo níyoní kwíyí imónígíyáorani, ámá imónígíyáorani, níyoní o aga wíarí seáyi e wimóníhóriní. Agwí rinání marfái, ná r’wíyo ení aníhí e seáyi e níwimónírí nweanírini. ²² Gorixo amípi nñní ámáraní, amípírani, Kiraisoyá suyímanjwíyo wurífríxínírí wimíxíhírini. O amípi níyoní nání Ámináo imóníhó enagí nání ámá xfóya síyíkí imónígíyáyo mñjyíníhí wimónínífa nání ení wimíxíhírini. ²³ O mñjyíníhí imóníháná ámá oyá síyíkí imónígíyáyí xegí warárinihí imóníhó. Mñjyí tñní warárí tñní nawíní enjáná wará noní xixení imónaríhípa Kiraiso —O amípi nñní Gorixo wimónaríhípi tñní xixení imóníwínígínírí wimíxaríhóriní. O Gorixo “Mñjyí xegípi onjweanírí m’wimóní wará ení tñjyí imóníwínígíní.” yaiwíhípi tñní xixení imóníhófa nání ámá oyá síyíkí imónígíyáyí apí e imóníhó.

2

“Nanñnaníwá nání imónagwí aí Goríxo síhí neaimíxíhírini.” uríhí nánírini.

¹ Enjína seyíné Gorixomí manj níwíalkíro íwí yagíápmi dání nanñnípíría nání imónagíyínérini. ² Síntí e nimóníróná ámá Gorixomí m’xídarígíyáyí sípi yarígíápa axípi e yagíárini. Seyíné kwíyí sípíyí anj pírfíyo emearíyíyo xiáwómí —O ámá Gorixomí manj wíalkíarígíyáyo sípípi éíríxínírí díjí ukíkayonjorini. Oborini. Omí seyíné ení xídagíárini. ³ Ámá Gorixomí manj wíalkíarígíyáyí yarígíápa nene ení axípi nerane pí pí nípkwíní mimóníhípi oyaneyínírí mñjí níneainíríná sa ananí yagwáriní. Pí pí feapá neainíhírani, negí díhíyo dání oyaneyínírí neaimóníhírani, sa ananí yagwáriní. Ámá Gorixo wílkí níwónírí pírfí umamóaná nanñnípíríyáyí nñní yarígíápa nene ení negí néra wagwápmi dání nerfíná axípi nanñnaníwánírí yagwáriní. ⁴ Nene e imónanírí yagwá aíwí Gorixo nene nání díjí sípi níwíríná xwapí ayá wí wiaríhagí nání “Wá onímiápi wianífmígíní.” m’wimóní ayá wí neawianíhírini. ⁵ Nene ríxa nanj imóníháná wá neawianíhímaní. Nene síntí oyá manj níwíalkírane íwí yagwápmi dání nanñnaníwá nání imóníháná wá níneawianírí Kiraiso ámí owiáfpínímeanírí síhí níwimíxíríná nene ení nawíní síhí neaimíxíhírini. Gorixo wá níseawianíríhípímí dání yeáyí seayímíxemeañhírini. ⁶ Nene Kiraisí Jisaso tñní nawíní síhíhíhí níneaimíxírí neawaríhímaní. O tñní nawíní ikáríníhíwéne enagí nání o xwáripáyo dání owiáfpínímeanírí níwimíxíríná nene o tñní nawíní wíáfpínímeáfríxínírí neaimíxírí anjnamí gí íwo wé náúmíní onjweanírí níwimíxíríná o tñní nawíní nweáfríxínírí neaimíxírí énjírini. ⁷ Ayí rípi nání e énjírini. Ámá nñní agwí ríná nweagíyáraní, ná r’wíyo nweapíríyáraní, nñní Gorixo ámá nání díjí sípi níwírí Kiraisí Jisaso urowárenapíhípi nání díjí nímoróná díjí re yaiwíríxínírí nání e énjírini, “O díjí wíkwírogíyáyo wá onímiápi níwianírí urowárenapíhímaní. Wá ámá wianarígíápi tñní xixení mé seáyi e imóníhípímí aí wíarí nímúrorí imóníhípi níwianírí urowárenapíhírini.” yaiwíríxínírí nání Gorixo e énjírini. ⁸⁻⁹ Seyíné Jisasomí díjí wíkwíróaná Gorixo wá níseawianírí seainíhípímí dání yeáyí seayímíxemeañhírini. Segí díjí tñní egíápmi dání yeáyí seayímíxemeañhímaní. Seyíné nanj yaríhagífa síhíwí níseanírí nání yeáyí seayímíxemeañhímaní. Ámá wí aí wígí egíápi nání weyí m’meanírípa éíríxínírí anípa yeáyí seayímíxemeañhírini. ¹⁰ Ayí rípi nánírini. Agwí nene imóníhíwápi Gorixo neaimíxíhíjenerini. Kiraisí Jisaso tñní ikáríníhíwéne neaimíxíhí

enjagi nani "Imirinj mimoninjirini érixini." yaiwinjpi —Api enina dani repearinjpirini. Apimi xdfrixiniri neaimixijenerini.

"Kiraiso Judayene tni émayine tni nawini neakumixarinjirini." urinj nanirini.

¹¹ Inanani enina seyine segi senaiwa seaxirigie dani éma imonigayine —Seyine nani Juday re seararigayinerini, "Iyí smí sfo m'wákwinigáyirini." seararigáyinerini. E niriro ai "Iyí smí sfo wákwinarijwaénerini." rinarigáyí yarigápi, ayí Gorixoya wé tni marfái, áma wé tñini wákwinarigápirini. Seyine enina imonagápi nani sint dñj oseainini. ¹² Iná Kiraiso tni mikumixini xegí bi nimoniro ná jaminjij nweagápirini. Gwí Isireriyá imonigári —Ari Gorixo nioniyári oimoniri fá yamixinjiririni. Ari tni seyine wigíyí wí imonagámani. Xwiyá gwí arimi smimanj e dani "E niseaiimfáirini." réroarinjpi seyine ent niseakumixiri nisearagáyinerini. Seyine áma Gorixomi mixdarigáyí tni nikumixinironá ríwéná nanj api neaimenarfániri dñj nikwimoro xwayí naniri nweagámani. Gorixo nani bi njíá imonagámani. ¹³ Enina seyine e nimoniro Gorixo tñamini ná jaminjij nweagá aiwi agwi rina Kiraisi Jisaso tni nawini ikarinigá enagi nani o niseapeirfna xegí ragí púpimi dani nipemeami Gorixo tñimini anwi énjij seabinirini. ¹⁴ Émayine Judayí tni sint smí tni minpa epíra nani piyá neawrinirini. E nerina émayine Judayí tni smí tni inagápi, api xwínánij niseamudimori píronjpi xfo pépimi dani xwína nipineamorinjij nerí áma apiaú siyikí ná bini imonipisi nani imixinjirini. ¹⁵ Xwínánij niseamudimori píronjpi —Api njwí ikaxí eáninjijyo "E érixini. E érixini." niriri sekaxí nira unjpi tni "E mepani. E mepani." niriri njwí ikaxí nira unjpi tni ayo eáninjpirini. Api rixa stwiá imixinjirini. Ayí émayine tni Judayí tni áma apiaú nioni tni nikarininjipimi dani siyikí ámi shj ná bini oimoniri njwí ikaxí eáninjpi stwiá imixinjirini. E nerina áma apiaumi piyá wrinirini. ¹⁶ Yoxáfpami penjpiri dani áma apiaú smí tni inagápi xwapíra eaariri siyikí ná bini oimoniri nikumiximána Gorixo tñamini nipemeami urí emfaniri njwí ikaxí eáninjpi ná mayí stwiá imixinjirini. ¹⁷ O nibiri émayine, Gorixo tñj ná jaminjij nweagáyine tni Judayí, o tñj anwi énjij nweagáyo tni wáf re searinjirini, "Niyfne tni nawini imonipiri nani rixa piyá seawrinjarini." searinjirini. ¹⁸ O, negí wo imonijo ápo Gorixo tñamini nweenjagi nani Judayene tni émayine tni anani xegí kwíyí neaiapinjipimi dani anani o tñimini upaxí imonijwini. ¹⁹ Ayinani seyine sint wí enjijne mimonijoi. Sint xenjijne mimonijoi. Oweoi, rixa áma Gorixoya imonigáyí tni kumixinijoi. Rixa Gorixoya íwaxé wiyinénij imonijoi. ²⁰ Ayí rípi seararinjirini. Gorixo anj wiwá nimirina wáf wurimeiarigáwa tni wáf rókiamoarigáwa tni ntiwayirómána émayine ent seayí e niseaikwiárimána nimirá peyarinjirini imonini. Anj iwá nani shjá xami ntiwayirori tñinjo, ayí Kiraisi Jisasorini. ²¹ Anj niwáni o enjipimi dani piráninjij nikikironiga uri xwé nimoga uri yarinjagi nani anj njwá Ámináo nani wiwá imonarini. ²² Émayine ent Kiraiso tni ikarinigáyine enagi nani o anj Gorixo xegí kwíyípimi dani nweanfá nani iwá nimirá nipeyirfna xfoya siyikí imonigá winiyí tni niseakumixiri nimirá peyarini.

3

"Gorixo yumí enjwípeáragí wáf wókimixáwíniginiri nírpeanjirini." urinj nanirini.

¹ Gorixo émayine tni Judayene tni nawini neakumixinjij enagi nani Poroni —Nioni Kiraisi Jisaso nani émayine wáf searimearinjagi nani gwí nñwirárigfonirini. ² Ai "Gorixo nioní wá nñwianiri émayine wáf searimfa nani nírpeanjirini nani seyine rixa arí rfa wíawixini?" nimonarini. ³ Xwiyá nene yumí neaimoninjpi Gorixo wáf nókimixági nani api nani njíá imoninjirini. Api nani rixa bi onimlapi ríwamij neari searini. ⁴ Seyine api fá nroróna re yaiwipaxirini, "Gorixo enina dani e émiginiri yumí yaiwiariri Kiraiso agwi rina neaimixiri enjpi nani njíá Poro imoninjpi, ayí apirfani?" yaiwipaxirini. ⁵ Áma enina dani neweáa bagáyí api nani xe njíá oimonijoyiniri wáf wókimixinjimani. E mepa nerí ai agwi rina kwíyípimi dani xegí wáf wurimeiarigáfawami tni wáf rókiamoarigáfawami tni yumí enjwípeáragí api nani anani wáf wókimixarini. ⁶ Yumí Gorixo enjwípeáragí wáf neaókimixápi, ayí rípirini. Émayine xwiyá yayí neainarinjipimi dñj nikwíroróna Kiraisi Jisaso tni nawini ikarinigáyine imonigápipimi dani seyine Judayí tni nawini Gorixo ipimoarinjpi meapaxí imoniro ayí tni nikumiximána siyikí ná bini imoniro Gorixo "E niseaiimfáirini." smimanjjo dani réroarinjpi ayí tni nawini seaimapaxí imoniro egáyinerini. Yumí Gorixo enjwípeáragí wáf neaókimixápi, ayí apirini. ⁷ Gorixo xwiyá api wáf nurimeiwíniginiri nñnirfpearfna "Omíinjij e nünfa nani wá nñwianiri anipa e owiimni." yaiwinjpi tni xixeni niiri "Enj síxí owimiximni." yaiwinjpi tni xixeni niiri nerí nírpeanjirini. ⁸ Áma Gorixoya

imónigfáyoy onaxfýikwíní imóniñáoni, ayf nioní imóniñá aiwí o émáyo awiaxf xegf bi imóniñf Kiraiso neaiiñfpi —Apí aga seáyí émi imóniñf enjagi nání ámá wigf dñjfo dání wí “Ayf apírfani?” yaiwipaxf mimóniñfpiríni. Apí nání wáf urfwiníginírí Goríxo wá api e níníwianírí nrírfpeañfíni. ⁹ Ámá Goríxo ayo e wíimíginírí yumfí yaiwiáragfpi nání re yaiwipírfá nání, “Goríxo nerfíná xfo yaiwiáragfpi tñní xixeni enjírani?” yaiwipírfá nání wfá wókímíxíwíníginírí ení nrírfpeañfíni. Xámí Goríxo —O amípi nñní imíxñjoríni. O ínímí rípi yaiwiáragfpi nání, “Ámáyo yeáyí uyimíxemeámfa nání api éimíginí.” yaiwiáragfpi nání “Ámá xe ananí nífá oimónípoi.” míyaiwí yumfí níwia wagfíni. ¹⁰ Agwí ríná añfna tñjímíni néní tgfáfí tñní ámíná imónigfáfí tñní Goríxo ámá xixegfni imónigfáfí nkumíxímáná sfyíkf ná bñní wimíxaríjagf sfñwí níwíníroná “Nífá xixegfni Goríxo imóniñfpi síxí ínñjáná níkwioámíga eaaríñfpi yapí rfa imóniñf?” yaiwipírfá nání enjíná dání ámáyo yumfí níwia wagfíni. ¹¹ Apí e nerfíná xfo enjíná dání “E éimíginí.” yaiwiáragfpi —Apí negf Ámíná Kiraisí Jisaso neaiiñfpi dání xixeni yáríñfpiríni. Apí tñní xixeni enjíníginí. ¹² Kiraiso tñní níkarínírane nání ayá ígígf mé epaxfíni. “Goríxomí ríxíñf bí ouraneyí.” nñneaimónírfná omí dñjf níwíkwíroríñfpi dání “Ananí arfá neainíñot.” níyaiwirane o táfámíñíñf nurane ríxíñf urípaxf imóniñwíni. ¹³ Ayínání nioní re osearímíni, “Nioní seyfíné arírá seaimínrí yaríñapi nání xeaníñf rípi nímeáfpi nání Goríxomí nuríroná anígwí manj ríñíñf meaarínaníginírí kíkífá mepaní.” osearímíni. Nioní nímeáfpi, ayf apímí dání seyfíné seáyí e imóníprífa nání nímeaaríjagi nání seararíñíni.

“Goríxo enjí síxí sealmíxíwíníginírí seauríyaríñáríni.” uríñf nánínríni.

¹⁴⁻¹⁵ Ayínání nioní ápo Goríxomí —O gwí arf arí añfnamí ñweagfáyoraní, xwáfírímí ñweagfáyoraní, ayo níyoní emeajoríni. Omí ríxíñf urímínrí nání xómíñf níyíkwírí re uraríñáríni, ¹⁶ “Joxí Epesasi ñweáyo joxíyá kwíyípmí dání enjí síxí weámíxei. E nerfíná joxí píraníñf ríxídfírfá nání seáyí e xewaníjoxí níkfíní imóniñfpi tñní wigf dñjf enjí síxí weámíxei.” uraríñáríni. ¹⁷ Ámá añf wíwámí nípáwírfná yarígfápa Kiraiso segf dñjf wíkwíroarígfápímí dání nfwiapírí oseañweanírí ríxíñf “Enjí síxí weámíxei.” seauríyaríñáríni. Íkfá xwáfáyo pípiñf níwáríni xawí roaríñpa seyfíné ení axfpi e nero Goríxo wá seawianíñfpi pípiñfñíñf níwáríro xawí rórfíxínrí seauríyaríñáríni. ¹⁸⁻¹⁹ Seyfíné e nímoníronáyí, ámá Goríxoyá segf wíníyí nñní tñní Kiraiso nene nání dñjf sípí wiaríñfpi —Dñjf sípí o wiaríñfpi ámaéne negf wíyo wiaríñwápi tñní xixeni mimóníni. Apí aga seáyí e ná émi imóniñfpiríni. Apí nání ámá níjfa nímoníro aí “Yoparf e iyf rímoníni?” nrínrí níjfa xixeni mimónípxfpiríni. Apí nání seyfíné dñjf nímoreo “Ayf apí ípi rímoníni?” yaiwipírfáríni. E nerónáyí Goríxo nímoníni yaríñfpi nípíni nání dñjf síxí seaimopaxfíni. ²⁰⁻²¹ Goríxomí —O nene ríxíñf nuríranéná “E neaií.” urírane “E epaxorfani?” yaiwirane yaríñwápmí neaiipaxománi. Xfóyá enjí síxí eaníñfpi ríxa neamímoníño dání aga seáyí émi wíarf múropaxf imóniñfpi neaiipaxoríni. Omí Kiraisí Jisasoýá sfyíkf imóníñweáene, o tñní nawíní íkaríníñweáene íníná aníñf míní yafí numéra úwaníginí. Ámá ríná dání gíní gíná ñweañweáene yafí numéra waníwá nání imónárfwíníginí. “E éwaníginí.” nímonaríni.

4

“Kíraisoyá sfyíkf imóníñweáene oyá waráfí imóníñwíni.” uríñf nánínríni.

¹ Ayínání Ámínáo nání wáf rímearíñapímí dání gwí níñwírarígfóní enjí rírémfíxí bí rípi oseaimíni. Ámá wí seyfíné emearíñagfá sfñwí níseaníroná dñjf re seaíaiwipírfá nání, “Goríxo ayf nanj e imónírfíxínrí wéyo fá umíñfpi tñní xixeni ayo rfa yaríñot?” seaíaiwipírfá nání fá seaumíñfpi nání dñjf nímoreo píraníñf érfíxíni. ² Yumígfáfíne imónírfíxíni. Ámáyo awayíní mérfíxíni. Ámá wí uyíní nísealkárírfáyí aí xe onealkárípoiñf sfñwí wñírfíxíni. Ayf nání dñjf sípí níseairíñfpi dání íkwíñwí weapínríxíni. ³ Kwíyí Goríxoyá seyfíné nawíní íkaríníprí seakumíxíñf enjagi nání píyá seawíñfíyíne gwíaumf níníñfpi dání aníñf apíni e imóníwaníginíro xawí fá xírfíxíni. ⁴ Ayf rípi nání seararíñíni. Wará Jisasoýá sfyíkf imóníñweáene imóníñwárfí ná wírní imóníñwíni. Kwíyí nínenení neaiméañfpi ení ná bñní imóníni. Goríxo nioníyá oimónípoiñf wéyo fá níneaumírfíni “Xfo neaiíñfpi, ayf apírfani?” yaiwianí nání neaimíxíñfpi bí bí mimóní axfíni imóníñjagi nání dñjf “E neaiíñfíni.” níyaiwirane wíkwímoaríñwápmí ení ná bñní imóníni. ⁵ Negf Ámínáo ení ná woníni. Dñjf wíkwíroaríñwápmí ení ná bñníni. Wayf Kíraisomí dñjf níwíkwírómáná mearíñwápmí ení ná bñní imóníni. ⁶ Goríxo —O ámá nñní emeajoríni. Omí nñní smañwíyóníñf

wurínígítoríni. Niyoni xfo wimónarínjípimi dání wimíxarínjoríni. Niyoni dínj ukikayonjoríni. O ení ná woníríní.

⁷ Apí nípíní ná bíní ná bíní nimóga unjagí aiwí o Jisasoyá síyikí imónínjwaéne wá nneawianírí ayí e epaxí e epaxí imónífríxínírí síxí neamimónjípí xixegíní síxí neamimónjíríní. E nerfáná sípíí mínealí Kiraiso wá nneawianírí neaiúnjípí téní xixení neamimónjíríní. ⁸ Ayínání Bíkwoyo dání Kiraiso nání re nírínírí eáníní, “O émi nání nípeyíríná píkorápííyí aga ayá wí níméra yirí á máyo wá níwianírí anípá bí mání wirí enjíríní.” Bíkwoyo dání e nírínírí eaníní. ⁹ Xwiyfá “O émi nání nípeyíríná” rínínjípí pí nání ríníní? Ayí o síni anjínámí nání mípeyipa nerfáná xámi xwíárimí íníríwámíní pýínj síwí anjínámí wepínjjo enjagí nání ríníní. ¹⁰ Wepínjjo, ayí peyíjo axoríní. Nípeyíríná amípí níní Goríxo “E imóníwínígíní.” yaiwíarínjípí xixení imónínífa nání oemínírí anj pírfyo wíarí seáyí ríwámíní peyínjínígíní. ¹¹ Xwiyfá nioní múnj íróá rípi, “Á máyo wá níwianírí anípá bí mání wirí enjíríní.” múnj íróá apí, ayí rípi náníríní. Kiraiso á má wíyo wá fú nurímeifríxínírí wimíxínjíríní. Wíyo wá nírókiamoifríxínírí wimíxínjíríní. Wíyo síni Goríxomí míxídarígíáyo áwanj nuríróná ónínj ímopírífa nání misí imónífríxínírí wimíxínjíríní. Wíyo ríxa Goríxomí xídarígíáyo umenjwearo uréwapíyiro éfríxínírí pasítá wimíxínjíríní. ¹² Goríxoyá imónínjwá nínenéní xixe arírá ínípaxí imónanfá nání wonení wonení apí apí e nneaimíxa unjíríní. Kiraisoyá wará nene ínínjwá rí sayá nimóga unífa nání xixe arírá ínípaxí imónanfá nání apí apí e nneaimíxa unjíríní. ¹³ Nene Goríxo apí apí e nneaimíxa unjípímí dání xewaxomí dínj axípi wíkwírorane o nání xixení níjáfá imónírane neranéná bíní bíne maríáf, axenení imónanfáwáríní. Yóf Kiraiso imónínjípí nene ení apí téní xixení imónanfá nání apí apí e nneaimíxa unjíríní. ¹⁴ Goríxo apí apí e nneaimíxa unjípímí dání enjagí nání agwí nene síni pópía yapí imónípxá mimónínjwání. Ewé imeamíkwí nerfáná mamówárírí mfeyoarí néra warínjpa, imínj nerfáná níxemí urí níxemí bírí néra warínjpa nene ení axípi síni e epaxí mimónínjwání. Xwiyfá nepa mómónínj xegí bí xegí bí nearéwapíyaníro yarígápímí dání síni níxemí nearí níxemí nearí epaxí mimónínjwání. Ayí rípi seararínjíní. Á má nepaxínj nímóníro wígí ínáyínínj nímónínjípímí dání yapí nearéwapíyaníro éfáyo síni arfá yímígí wípaxí mimónínjwání. ¹⁵ E mimónínjpa nerane xixe wá níwianéníranéná xwiyfá nepa rarígápíní fá xíríwanígíní. Apí níxíríranénáyí, nene pí pí nerfáná yóf imónínjwaéne nimóga nurane Kiraiso téní píránínj kumíxínánfáwáríní. O wararí imónínjwaéne nání múnjyí imóníní. ¹⁶ O múnjyínínj imónínjáná oyá síyikí imónínjwaéne xfo neaimíxarínjípímí dání wé síkwí úpíkwí sanjwí ayí níwíkwíróónírí imónínjápánínj imónínjwání. Apí nípíní e imóníwínígínírí imónínjípí téní xixení nerínjyo dání íkwíróóníní. Apí apí e imóníwínígínírí imónínjípí téní xixení nero dínj sípí nínírínáyí, wará níríní xwé níwíaróá urí enj síxí ínírí néra unfáríní.

“Xámi yagfápi yará nípímoro sínj bí njwírínífríxíní.” urínj náníríní.

¹⁷ Ayínání nioní Ámínáo téní íkárínínjóní íkwairírí bí oseaimíní. Á má Goríxo nání majfá imónígíáyo yarígápa síni mepa éfríxíní. Á má ayí amípí surfímá imónínjípí náníní dínj moarígíáyo enjagí nání rarínjíní. ¹⁸ Sípípi nání dínj nímoró nání wígí dínj sfá yimíxínarígíáríní. Majfá íkáríníro dínj wakísí íníro yarígíáyo enjagí nání dínj níyímínj Goríxo á má xfómí dínj wíkwíroarígíáyo síxí uyarínjípí tfgíáyo mimónínjoi. ¹⁹ Wígí dínj sfánínj imónínjagí nání ayá bí yarígíámaní. “Íwí ínánfá nání rfa imónínjwání?” níyáiwíro sfímí xeadípénarígíáríní. Pí pí píxáf weánípxáf imónínjípí aí sínj mé wíarí yarígíáríní. ²⁰ Ayí e yarínjagí aiwí seyíné Kiraiso nání nísearéwapíyíríná wí e searéwapíyígíámaní. ²¹ Nioní re nímónaríní, “Seyíné Kiraiso nání ríxa arfá wígíáríní. Á má Jisaso téní íkárínígíáyo epaxí imónínjípí ríxa searéwapíyígíáríní.” nímónaríní. Á má Jisasomí xídarígíáyo nneapaxínj imónínjípí nání níjáfá imónígíáyo enjagí nání rarínjíní. ²² E éfríxínírí ríxa searéwapíyígíápi, ayí rípiríní. Seyíné síni Jisasomí dínj mívíkwírópa nerfáná sípí imónagfápi —Apí seyíné sípí néra wagfápímí dání síjání imónínjípíríní. Íwí nání múnj ínárígíápímí dání xwírífa seaikíxémínírí nání yapí seaiwapíyímínírí enjípíríní. Apí yaránínj pímófríxíní. ²³ Ámí bí seyíné ríxa searéwapíyígíápi, ayí rípiríní. Segí dínj moarígíápi ámí sínj bí yárfó ínfríxíní. ²⁴ Ámí bí searéwapíyígíápi rípiríní. Seyíné ámí á má sínj oimónípoyínírí Goríxo seaimíxíyípi —Apí Goríxo xewaníjo imónínjpa imónínjípíríní. E nímóníroná nepaxínj nímónínjípímí dání wé rónínj ero Goríxo wimónarínjípí ero epaxípiríní. Apí seyíné njwírínífríxíní.

Enj rírémixí bí wínj náníríní.

²⁵ Ayínání segí yapí rarígápi emí nímómáná woxíní woxíní á má seaiméarígíá gíyí gíyo xwiyfá nuríríná nepaxínjíní urífríxíní. Nene Kiraisoyá wará axírimí dánínj nínírane xixe íkwíkwírfí ínínjwaéne enjagí nání rarínjíní. ²⁶ Seyíné wíkwí níseadónírí aiwí

wikí seaoñfípimí dání “Xe sípí oemíni.” níyaiwirí e mepa éfríxíni. Wikí xwapí ayá wí nóga mupa éfríxíni. Síni níseaoñífnáyí, sogwí ípímeáf e dání pñí wíarífríxíni. ²⁷ E nero obo ayí fwí éfríxínirí xe yapí onealwapíyinirí síñwí míwíniipa éfríxíni. ²⁸ Íwí meaarígfáyí ámi fwí bí mímeapa éfríxíni. E mepa nero ríwí nírfkwinímáná wígf wé tñí omíñfí xíxeni imóníñfípi nero ámá amípi nání dfwí íkeamónarígfáyo arítrá wíwanígníni éfríxíni. ²⁹ Segí maníyo dání sípí xwíyíá bí aí mírípa éfríxíni. Ámá pí pí xwíyíá urípaxí imónígfáyo wígf imónígfápi tñí xíxeni nurírífná dñfí síxí ínípaxí imóníñfípi ní urífríxíni. Gíní gíná nuríróná nanfí owímíxaneyíniro nání dñfí wíá wónípaxí imóníñfípi ní urífríxíni. ³⁰ Seyíne sípí neríñfípimí dání kwíyí Goríxoyápi dñfí ríá uxepaxí imóníñfípi wí mepa éfríxíni. Kwíyípi, ayí sía yoparíyi Goríxo gwíniñfí sealkweanfá nání ríxa íkíyíñfíñfí seaiaríñfípi enagí nání seararíñfíni. ³¹ Dñfí wí sía míyíkínípa éfríxíni. Míxí wí rípaí mimónípa éfríxíni. Wikí ríá ápiáwíniñfí mónípa éfríxíni. Xwamíáni wí mepa éfríxíni. Xwíyíápai wí muñwiráriipa éfríxíni. Símfí tñí wí míwípa éfríxíni. ³² Apí apí mepa nero xíxe dñfí sípí iníro wá wíaneníro éfríxíni. E neróná Goríxo Kiraiso seaiñfípimí dání segí wikarígfápi yókwarímí seaiñfípa seyíne ení xíxe yokwarímí inífríxíni.

5

¹ Seyíne níaíwí Goríxo dñfí síxí seayíñfíne enagí nání omí íkaníñfí wíaxífríxíni. ² Kiraiso —O ámaéne nanfí neaimíxímínirí nání yoxáfpámí xe onípíkípoyníni nírfná Goríxomí píyíá wírfamígníni rírdíyowáníñfí nínirí omí sínadíñfí nanfí weanoríni. O nene nání dñfí sípí níwirífná neaiñfípa nene ení pí pí neranéna “Ámáyo dñfí sípí níwiríñfípimí dání ríá yaríñwíni?” níyaiwíniirane nanfíni wíwanígníni.

³ Seyíne ámá Goríxoyá imónígfáyíne enagí nání ámá wí seyíne nání rípi rípi rípaí oimónípoyníni síñwí míwíniipa éfríxíni, “Ayí fwí apí inígfawíxíni. Píaxí weánípaí apí egíawíxíni. Amípi wí míneamúropa oeníni aníñfí míni yaríñoi.” Apí apí rípaí oimónípoyníni síñwí míwíniipa éfríxíni. Seyíne apí apí wí mepa éfríxíni seararíñfíni.

⁴ Seyíne ríperírí nírfnóná xwíraimímí iníñfí bí mírípa éfríxíni. Sípí íkaxírani, xwíyíá míponíñfírani, bí mírípa éfríxíni. E mepa nero Goríxomí xífo seaiñfípi nání yayí wírfíxíni. ⁵ Seyíne rípi nání ríxa níjía imóníñagífa nání raríñfíni. Ámá íwí inarígfáyírani, wígf xwíoxíyo píaxí eámíxínarígfáyírani, ámá amípi wí míneamúropa oeníni aníñfí míni yarígfáyí —Ayí amípi míneamúropa oeníni yarígfápi wígf íwíáníñfí nímiíxíro mearígfáyírani. Ámá ayírani, ayí níniyí wo aí Kiraiso tñí Goríxo tñí awaúyá xwíoxíyo wí níñweanfámíni.

“Goríxoyá wíá ókíñfíni néra eméwanígníni.” uríñfí náníni.

⁶ Seyíne sípí apí apí oépoyníni yapí searepí sípífríxínirí awíniñfí íweáfíxíni. Ámá Goríxomí manfí wíalkíarígfáyí apí apí yarígfáyí enagí nání o xegí wikí wóníñfípi pírfí umamoní enagí nání seararíñfíni. ⁷ Ayínáni seyíne ayí tñí níkumíxíniro mepí mítíniipa éfríxíni. ⁸ Enína seyíne sípí apí apí néra nuróná sía yiniñfíni emeagíyíne imónagífa aí agwí ríná Ámínoo tñí níkáríniñfípimí dání wíá ómíxíniñe emearígfáyíne imóníñagífa nání seararíñfíni. Ayínáni wíá ómíxíniñe yarígfá wíyífnéniñfí nímóníro éfríxíni. ⁹ Ámá wíá ómíxíniñe emearígfápi dání pí pí nanfí imóníñfípi, pí pí wé róníñfí imóníñfípi, pí pí nepa imóníñfípi, nípi ní yarígfá enagí nání raríñfíni.

¹⁰ Apí apí nerónáyí, Ámínoo wimónaríñfípi nání éwapífríxíni. ¹¹ Ámá sía yiniñfíni emearígfáyí tñí níkumíxíniro sípí ayí yarígfápi —Apimí dání ámáyo nanfí wí wíipaxí meníni. Apimí dání ámá xwírfáni íkíxéniipaxípi imóníni. Apí mepa éfríxíni. E mepa nero ámá níni “Sía yiniñfíni emearígfáyí yarígfápi sípí ríá imóníni?” oyaiwípoyníni uyíwí wíáníñfí wómíxírfíni. ¹² Íwí wígf yumí yarígfápi nírfnání marífaí, sa apí nání nírfífná aí ayá neainípaí enagí nání xwíyíá rípi nírfíni eáapimí neámíméni. ¹³ E neri aí amípi ámá yarígfáyo wíá wómíxáná “Apí nanfí ríá imóníni? Sípí ríá imóníni?” yayíwípaífríni. Wíá wómíxáná amípi síñáni nímóníniñfípimí dání wíá ónaríñfí enagí nání raríñfíni. ¹⁴ Ayínáni ámá sípí yarígfáyo xwíyíá rípi Bíkíwíyo dání uríni, “Sá wenfí roxíni, ríxa ríkewónei. Ámá píyí wegíe dání ríxa wíápnímeaí. E eáná Kiraiso wíá rómíxíniñfíni.” uríni.

¹⁵ Ayínáni seyíne nemeróná síñwí tñí nemero majía níkáríni yarígfáyí yapí mé dñfí émi saimí moarígfáyí yapí éfríxíni. ¹⁶ Ríná ámá sípí xwapí ayá wí yarígfína enagí nání seyíne síni nanfí imóníñfípi epaxína imóníñánáyí, e éfríxíni. ¹⁷ Ayínáni agwí seyíne xaxá níkáríni nero Ámínoo “E éfríxíni.” wimónaríñfípi nání níjía oimónaneyíniro éfríxíni. ¹⁸ Inígfí papíkí yarígfápi xwapí níniro papíkí mepa éfríxíni. Xwírfá sealkíxepaxí enagí nání seararíñfíni. Goríxo wimónaríñfípi yaníwá nání xíoyá

kwiyáþi xe neaxixérowiníginiþi éfrixini. ¹⁹ Seyíne xwiyáa nriþinróna sonj Gorixo neaiinjþi nani riniþiþi tni seanj Kiraiso naniþi tni sonj oya kwiyá naniþi tni nriþi riniþiþiþi. Ámináomi yayí numeróna manj tni sonj nriþi ai diþj tni eni rífrixini. ²⁰ Pi pi seyíne seaimeaarinjþi nþini nani ápo Gorixomi yayí wífrixini. “Negí Áminá Jisasi Kiraiso tni ikárinjagwi nani yayí wipaxfrani? Oyi, e epaxfrini.” niyaiwiro e éfrixini. ²¹ Nene aráa nwiwane wáy wijnwá Kiraiso enjagi nani simanjwýoninj xixe yeayí urfinnwaniginí.

Wigí xiepiwami urinjþi naniþini.

²² Xiepiwayíne, Áminá Jisasomi simanjwýoninj yeayí wurfnarígápa segí oxowami eni simanjwýoninj yeayí wurfnarixini. ²³ Kiraiso áma xfoya siyikí imóninjáyo —Ayo gwíniþj roayironj enjagi nani xfoya warárininj imóninjoi. Ayo Kiraiso minjýininj wimóninjápa oxowa wigí apixiwayá minjýininj imóninjagi nani rariþini. ²⁴ Kiraisoya siyikí imóninjáyí xfomi simanjwýoninj wurfnarígápa apixiwayíne eni segí oxowa pi pi nani searána aráa niwiro simanjwýoninj wurfnarixini.

Wigí xiagowwami urinjþi naniþini.

²⁵ Xiagowyíne, Kiraiso xegí siyikí imóninjýf dñj siþi niwiri arira winfa nani xe yoxáþami onþikíþoyiniþi enjpa oxoyíne eni segí apixiwami dñj siþi wífrixini. ²⁶ O e nerfna xegí siyikí imóninjýf piþi imóniwiniþiniþi marfáa, “Dñj wikwíroþwini.” rana igfa eámonjþimi dani ikwíránnaninj oimónjþoyiniþi enjfrini. ²⁷ Xfoya siyikí imóninjýf xegí smimánjþiniþi niþwirárinirfna iminjþi mimóninjagi owiniþiniþi e enjfrini. Rapirapf midunþa eri kikwijnwí meakínþa eri enjþj yapí imóninjagi owiniþiniþi eri siyikwí minþa eri xwiyá meárinþaxí mimónþa eri enjagi siþjwí owiniþiniþi eri e enjfrini. ²⁸ Ayinani oxoyíne woxini woxini jiwaniþoxí dñj siþi ninþi píraninj menarinjpa segí apixiwami eni dñj siþi niwiro píraninj uméfrixini. Meánigíþimi dani wara ná bniþi imóninjagi nani áma xieþimi dñj siþi niwírfna xfo eni nawini dñj siþi inarinj enjagi nani rariþini. ²⁹⁻³⁰ Nene nijfáriní. Xegí waráþimi áma go peá monarinjfrini? Oweoi. Kiraiso xfoya warárimí dani sikwí wé ininjýininj imóninjagwi nani xfoya siyikí imóninjwaene píraninj neamearinjpa áma nni eni axþi aiwá niþo píraninj menanþi ero yarígfa enjagi nani rariþini. ³¹ Bikwíyo dani re nriþiniþi eániþi, “Ayinani oxo xaniyaú þni niwíarimí xegí apixi tni nikumixiniþina siní xixegíni mimóni ná ayí eni bniþinj imónarigífrini.” ³² E nriþiniþi eániþiþi xwiyáa xwe yumi imóninjþi bniþi nani riniþi. “Kraiso tni áma xfoya siyikí imóninjýf tni nani riniþi.” nimónarini. ³³ E nerí aiwi oxoyíne woxini woxini sewaniþoyíne dñj siþi inarigápa segí apixiwami eni dñj siþi axþi wífrixini. Apixiwayíne eni segí oxowa searþapi xixeni aráa niwiro wéyo uméfrixini.

6

Niaiwíyo urinjþi naniþini.

¹ Niaiwíyíne, Ámináo tni nawini ikárinigíáyíne segí ápowami tni inókíwami tni xixeni manj aráa wífrixini. E nerónáyí, ayí xixeni imóninjþi yarinjagfa nani rariþini. ² Nwí ikaxí wé wúkaú Gorixo nira nurfna re rinjýf “Seyíne xixeni niþfrináyí, nanjþi seaimeanfáriní.” rinjýf xami rinjþi, ayí rirþiniþi, “Segí ápowami tni inókíwami tni wé ikwanjwýo niwíarífrixini. ³ Xwífa tþyo nweanána nanj imóninjþi seaimearí xwiogwí obaxí seamúroni enfa nani ayo wé ikwanjwýo niwíarífrixini.” rinjþiþi apþiniþi.

Xanowami urinjþi naniþini.

⁴ Xanoyíne, niaiwíyí wikí onþpaxí imóninjþi nani uyíniþi mímé Áminá Jisasomi xfdarigíáyí epaxí imóninjþi wiewisiri xfo rinjþi uréwapiyiri éfrixini.

Xináiwaninj nimóniro ominj wiilarigíáyí urinjþi naniþini.

⁵ Xináiwayíneninj nimóniro ominj wiilarigíáyíne, segí bosí xwífa tþyo nweagíawami wáy wiro enj siririnjwí wiro nero aráa yimigí wífrixini. Kiraiso rinjþi aráa niwiro xfdarigíapa bosowami yapí mwiwapiyi píraninj yominj nimóniro sekaxí seararigíapí tni xixeni éfrixini. ⁶ Wí bosowa weyí oneameþoyiniþi wigí siþjwí anigíe daniþi nepáninj nimóniro yarigápa mé seyíne Kiraisoya xniáiwayíneninj nimóniro ominj wiilarigíáyíne enjagi nani Gorixo “E éfrixini.” wimónarinjþi nero ayá tni segí bosowami aráa wífrixini. ⁷⁻⁸ Xináiwaninj nimóniro ominj wiilarigíáyífrani, ominj wiilþi nani áxerwarf minigíáyífrani, nniþyí pi pi nanj yarigíapí nani Ámináo þirí numamorfna wigí yarigíapí tni xixeni wiinfá enjagi nani seyíne nijfáriní. Ayinani segí bosowami seararigíapí

neróná “Ámá wí nánini m̄yariḡwini. Negí Áminá Gorixo nán eni yariḡwini.” n̄yawiwo yayí t̄ni éfr̄ixini.

Bosowami ur̄iḡp̄i n̄an̄iḡni.

⁹ Wigí Bosoyíne eni om̄iḡ seaiiar̄igíwá yóm̄iḡ nimón̄iro seaífápa ax̄p̄i e nero píran̄iḡ uméfr̄ixini. Bosí seyíne seamiear̄i ayo umiear̄i eno aḡnam̄i ḡwean̄or̄ini. Wí s̄im̄í s̄im̄í e n̄mer̄i yariḡáyiḡniḡ mimón̄iḡor̄ini. O e imón̄iḡo enaḡi n̄an̄i seyíne n̄iḡá imón̄iḡoi. Ayin̄ani segí om̄iḡ seaiiar̄igíwáwami éf̄ uremoar̄igíáp̄i p̄ni wiár̄fr̄ixini.

“M̄ixí n̄ani ik̄n̄fr̄ixiniḡi neaiap̄iḡp̄i ik̄n̄fr̄ixini.” ur̄iḡ n̄an̄iḡni.

¹⁰ Yoparí osear̄im̄iniḡi imón̄iḡp̄i r̄ip̄ir̄ini. Seyíne Ámináo t̄ni ik̄ar̄in̄igíá enaḡi n̄an̄i en̄í sixí in̄fr̄ixini. “En̄í sixí o xegí in̄iḡp̄imi d̄ani en̄í sixí in̄fr̄ixini.” searar̄iḡni. ¹¹ Seyíne obo xegí in̄áyiḡniḡ nimón̄iḡp̄imi d̄ani yapí seaiep̄isim̄iniḡi yar̄iná xaiwí nimón̄iro x̄ixe m̄ixí wipaxí imón̄ip̄ir̄i n̄an̄i Gorixo ap̄i t̄ni nik̄n̄im̄áná m̄ixí owipoyin̄ir̄i neaiap̄iḡp̄i n̄ip̄ini nik̄n̄ir̄i éfr̄ixini. ¹² Aga ámá t̄ni m̄ixí inar̄iḡwá enaḡi n̄an̄i m̄isearar̄iḡni. Pí pí kwíyí r̄fá k̄iḡoar̄iḡi an̄í p̄ir̄f̄yo yariḡiḡp̄i —Ap̄i wí wíyo seáyi e n̄iwimón̄ir̄i umear̄iḡp̄ir̄ini. Wí n̄én̄í t̄iḡi imón̄iḡp̄ir̄ini. Wí aḡná t̄ni xwíári t̄ni ik̄w̄r̄on̄iḡim̄i n̄im̄ini s̄fá yin̄iḡim̄ini ḡweaar̄igíáyo umen̄wear̄iḡp̄ir̄ini. Ap̄i n̄ip̄ini t̄ni nene m̄ixí inar̄iḡwá enaḡi n̄an̄i rar̄iḡni. ¹³ Ayin̄ani s̄fá m̄ixí xw̄ir̄aim̄im̄i owik̄ar̄aneyin̄iro seaip̄ir̄fá ḡiyí ḡiyi imónáná éf̄ n̄iw̄in̄im̄i mú xop̄ir̄ár̄i n̄wiéra n̄ufasáná s̄ini en̄í neán̄ir̄i awí rop̄ir̄fá n̄an̄i am̄ip̄i Gorixo m̄ixí n̄an̄i ik̄n̄fr̄ixiniḡi neaiap̄iḡp̄i n̄ip̄ini ik̄n̄fr̄ixini. ¹⁴ Ayin̄ani r̄ip̄i r̄ip̄i néfasáná en̄í sixí n̄in̄ir̄i xaiwí éf̄ rófr̄ixini. Xwíyíá nepán̄i imón̄iḡp̄i arerix̄niḡi yin̄fr̄ixini. S̄iwí wé r̄on̄iḡi imón̄iḡp̄i sor̄fá m̄ixí n̄an̄i éf̄ noȳk̄in̄ifá n̄an̄i yin̄igíáḡim̄i yin̄fr̄ixini. ¹⁵ Xwíyíá yayí neainar̄iḡp̄i —Ap̄i Kiraiso ámaéne neaiiḡp̄imi d̄ani ámá x̄o t̄ni an̄i imón̄ipax̄p̄ir̄ini. Xwíyíá yayí neainar̄iḡi ap̄i wá ur̄imean̄iro imón̄ip̄ir̄i n̄an̄i ámá m̄ixí inan̄iro n̄an̄i s̄ikwí s̄u yinar̄igíápa yin̄fr̄ixini. ¹⁶ Ap̄i n̄ip̄ini n̄yiniḡim̄áná d̄iḡi seyíne Kiraisom̄i w̄ik̄w̄roar̄igíápi ámá nik̄n̄iḡi owik̄ar̄igíápan̄iḡi seaiip̄im̄i úfr̄ixini. Nik̄n̄iḡi ana t̄ni niman̄im̄áná éf̄ obo r̄fá on̄in̄ir̄i r̄fá n̄yiḡim̄áná on̄ap̄ip̄i n̄ip̄ini sup̄ik̄ipaxí enaḡi n̄an̄i searar̄iḡni. ¹⁷ Yeáyi Gorixo seayim̄ixemeaḡp̄i ámá m̄ixí m̄iḡi m̄ineaxoapa oepoyin̄ir̄i arixí d̄k̄inar̄igíápa d̄k̄in̄fr̄ixini. Xwíyíá Gorixoyápi, x̄oyá kwíyip̄imi d̄ani seaiwap̄iyariḡp̄i k̄irá m̄ixí n̄an̄i x̄irar̄igíápan̄iḡi x̄ir̄fr̄ixini. E néfasáná en̄í sixí n̄in̄ir̄i xaiwí éf̄ rófr̄ixini.

¹⁸ Ap̄i ap̄i ner̄fáná an̄ip̄á éfr̄ixiniḡi m̄isearar̄iḡni. “Gorixo ar̄ir̄á neaiw̄in̄iḡiniḡi in̄iná kwíyip̄imi d̄ani r̄ixiḡi ur̄iḡo yariḡi wiro éfr̄ixini.” searar̄iḡni. Ayin̄ani seyíne maiwí bi mé s̄iḡwí s̄iḡwí t̄ni nero pí pí seaimeápi xwámám̄i n̄iwiro ámá Gorixoyá imón̄iḡi n̄ni n̄an̄i r̄ixiḡi wur̄iyífr̄ixini. ¹⁹ Nion̄i xwíyíá yayí neainar̄iḡi yumí imón̄iḡp̄i n̄an̄i masis̄fá m̄in̄in̄i áwan̄i ur̄im̄iniḡi man̄í yámoar̄fáná Gorixo anan̄i woák̄ik̄i wipaxon̄i nim̄ix̄in̄fá n̄an̄i en̄i r̄ixiḡi nur̄iyífr̄ixini. ²⁰ Xwíyíá ap̄i yan̄i wur̄imeiar̄iḡaon̄i enaḡi n̄an̄i gwí ḡwean̄iḡni. “Nion̄i ayá igigí mé e r̄im̄iḡiniḡi imón̄iḡáp̄i t̄ni x̄ixen̄i ur̄im̄fá n̄an̄i r̄ixiḡi nur̄iyífr̄ixini.” searar̄iḡni.

Tikikaso n̄ani ur̄iḡ n̄an̄iḡni.

²¹ Tikikaso —O negí n̄ir̄ixímeá d̄iḡi sixí uyin̄wáor̄ini. Ámináo n̄an̄i wá nur̄iranéná d̄iḡi uḡw̄r̄ar̄ipaxí yariḡor̄ini. O n̄iseaimear̄fáná seyíne nion̄i pí pí ner̄i ḡwean̄áp̄i n̄an̄i n̄iḡá imón̄ip̄ir̄i n̄an̄i n̄ip̄ini n̄an̄i áwan̄i sear̄in̄iḡoi. ²² Ayí r̄ip̄i n̄an̄i uowárenapar̄iḡni. O n̄iseaimear̄i áwan̄i searáná seyíne “Porowa e nimón̄iro r̄fá ḡwean̄oi?” yaiwiro d̄iḡi wá seaon̄ir̄i ep̄ir̄fá n̄an̄i uowárenapar̄iḡni.

²³ Gí n̄ir̄ixímeán̄iḡi imón̄igíáyiḡne, seyíne n̄iwayir̄on̄iro ḡwearo segí d̄iḡi n̄iw̄ik̄w̄ror̄iḡp̄imi d̄ani x̄ixe d̄iḡi s̄ipi in̄iro ep̄ir̄fá n̄an̄i ápo Gorixo t̄ni Áminá Jisasi Kurixo t̄ni awaú d̄iḡi seak̄ikayóisixini. ²⁴ Ámá negí Áminá Jisasi Kiraisom̄i d̄iḡi sixí n̄yair̄fáná am̄i d̄iḡi peá n̄imor̄i p̄ni m̄iw̄iar̄igíáyo n̄iyon̄i Gorixo wá wian̄f̄w̄in̄iḡini.

Payí Poro Piripai ŋweáyí nání eaŋnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imóniŋgá aŋí yoŋ Piripai ŋweagíyí nání Poro eaŋnarini. Aŋí apí Masedonia piropeniŋyo xwé birini. Poro émayí aŋí tŋŋimni xwiyíyá yayí winipaxí imóniŋŋipi wáŋ nura nemerina aŋí apimi eni wáŋ urimeagí ámá wí Jisasomí dŋŋí wíkwírogfawixini (Wáŋ wurimeiarigíáwa 16:12-40). E nemo xwiogwí obaxí ríxa nímúrómáná eŋaná ámi wí e emearina omí fá nixero gwí aŋíyo nŋwiráŋro awí nŋmenweagífasaná aŋí yoŋ Romíyo nání níméra nuro e gwí aŋíyo ŋwiráŋaná Piripai ŋweáyí arfá nŋwiro nŋgwí bí Poro nání awí nearo Epaŋrodaitasomí wiowárfagfa o xamŋjo yayí nerí payí rina e dání nearí axomí wiowáŋŋiniginí.

1 Poroní tŋŋí Timotoŋ tŋŋí —Yawawi xwiyíyá Kiraisoyá wáŋ wurimeianirai nání xináipawiniŋí nimónirai wiiarigwíiwawirini. Yawawi ámá Piripai ŋweagíyá Gorixoyá imóniro Kiraisí Jisaso tŋŋí ikáŋirino egfáyíne nŋyínení nání —segí seaipeŋweagíáwa tŋŋí seáyí seaiiarigíáwa tŋŋí aí nŋyínení nání payí rina nearí mónaparini. 2 “Negí ápo Gorixo tŋŋí Áminá Jisasi Kiraiso tŋŋí wá seawianiri seyíne nŋwayíroniro ŋweapíri nání seaiiri éfisixini.” nimónarini.

“Seyíne nání Gorixomí yayí wiariniŋarini.” uriniŋ nánirini.

3 Ínina seyíne nání dŋŋí ninána Gorixomí yayí wiariniŋarini. 4-5 Nioní sfá seyíne Gorixomí dŋŋí wíkwírogfáyimi dání agwí rina nání xwiyíyá Jisaso nání wáŋ wurimeianí nání nawini ikáŋiriniŋwayíne eŋagí nání omí gini gíná rixiŋí niseauriyirina dŋŋí nífáni ninariŋagí urariniŋarini. 6 Nioní dŋŋí re yaiwiariniŋarini, “Gorixo —O seyíne xíomí dŋŋí wíkwíróáná iwamíŋ píraniniŋí seaimixiŋorini. O sfá Jisaso weapiniŋfáyi nání seyíne yóŋ ámi bí tŋŋí bí tŋŋí nimóga upíŋfá nání píraniniŋí niseaimíxa unfáŋarini.” Dŋŋí e nŋyiwirini nání dŋŋí síŋá niseaeánirí omí yayí e wiariniŋarini. 7 Ayí rípi nání seyíne nání yayí nŋniniŋfá “Ayí xixeni ayo ninariŋirini.” nimónarini. Nioní xwiyíyá Jisaso yayí neainariŋipi nání gwí aŋí tŋyo nŋweariniŋarini, xwiyíyá nimeariŋigíŋí orakiniŋiriniŋí nŋriniŋarini, apí sopiniŋí oomiriniŋí nŋriniŋarini, seyíne Gorixo wá nŋnŋwianirini e éwiniginiriniŋí nŋriniŋariniŋí tŋŋí nawiniŋí ikáŋiriniŋagfa nání nioní dŋŋí síxí seayiniŋí. 8 Kiraisí Jisaso seayariŋipi nioní ení dŋŋí síxí niseayiriniŋí nání síŋwí oseainiminiŋiriniŋí ikáŋiriniŋí sípi niariniŋí. “Poro nepa nene síŋwí neainiminiŋiriniŋí nání ikáŋiriniŋí sípi rfa wiariniŋí?” niseaimóniriniŋí Gorixo nioní e yariŋagí síŋwí naniniŋí eŋagí nání rariŋiniŋí. 9 Seyíne nání Gorixomí rixiŋí niseauriyiriniŋí rípi urariniŋariniŋí, “Wigí winiyí nání dŋŋí sípi nŋwiro aríŋá inarigíŋí sayá nímíxa úfrixiniŋí. Úrapí néra mú aga xixeni niŋfá nimóniro ‘Gorixo ámá e éfrixiniŋiriniŋí wimónariniŋípi, ayí apirfaniŋí?’ yaiwiro dŋŋí nŋyaikiroŋo ‘Sípi imóniniŋípi, ayí apirfaniŋí? Naní imóniniŋípi, ayí apirfaniŋí?’ yaiwiro neróná dŋŋí sípi niniro aríŋá inarigíŋí sayá nímíxa úfrixiniŋí.” Gorixomí seyíne nání rixiŋí niseauriyiriniŋí apiniŋí urariniŋariniŋí. 10 Ayí rípi nání apí seauriyariŋariniŋí. Seyíne agwí rina dání sfá Kiraiso weapiniŋfáyi nání mimóní yariŋigíyí yapi mimónipa ero xwiyíyá seaxekwimopaxí mimónipa ero epíŋfá nání dŋŋí nŋyaikiroŋo “Síwí wé róniniŋí imóniniŋípi, ayí apirfaniŋí?” oyaiwipoyiniŋiriniŋí rixiŋí seauriyariŋariniŋí. 11 Apí seyíne nerfina Jisasi Kiraiso seaimixariŋipimiŋí dání ikfá sogwí naní nŋwerfina yariŋipi seyíne síwí wé róniniŋí imóniniŋípi ayá wí éfrixiniŋiriniŋí rixiŋí e seauriyariŋariniŋí. Ámá wí seyíne e yariŋagí síŋwí nŋseainiróná “Wé róniniŋí ayí yariŋigíŋí mfkí ikiŋo, ayí Gorixorfaniŋí?” nŋyiwiro omí yayí umero seáyí e umíeyoaro epíŋfá nání rixiŋí e seauriyariŋariniŋí.

“Nioní gwí ŋweaŋagí nání xwiyíyá Jisaso nánípi yaní niwéa wariniŋí.” uriniŋ nániriniŋí.

12 Gí nŋrixímeáyíne, seyíne rípi nání “Niŋfá oimónipoyí.” nimónariniŋí. Amípi sípi nioní nímeáf rípi xwiyíyá yayí neainariŋipimiŋí píŋŋí rakiniŋipaxí mimóní nioní nímeáfipimiŋí dání ámi bí tŋŋí yaní niwéa uní. 13 Ayí rípi searariniŋiniŋí, “Míxí ináyoyá símŋí winariŋigí aŋí riwámí awí roŋfáyí tŋŋí wí re ŋweagíá nŋni ení ‘Poro Kiraisomí xfdariŋagí nání gwí rfa ŋweaniŋí?’ nŋrino niŋfá e imóniniŋoi.” searariniŋiniŋí. 14 Ayí rípi ení searariniŋiniŋí, “Negí nŋrixímeá aŋí rípiŋí ŋweagíyí nání nioní gwí ŋweaŋaná Gorixo aríŋá niariniŋagí síŋwí nŋnaniro nání omí ámi bí tŋŋí dŋŋí nŋwíkwíroŋo wáyí mŋwiní eŋí síxí niniro Gorixoyá xwiyíyá nání ananiŋí wáŋ rariŋiniŋoi.” searariniŋiniŋí. 15 Ayí nepariniŋí. Winiyí Poroní sípi dŋŋí naiwiro xwiyíyá rírowiáŋí ero yariŋigíyí eŋagí nání Kiraiso nání wáŋ rariŋagí aiwí winiyí nepa nioní nání dŋŋí naní nŋnŋwianiriniŋí wáŋ rariŋiniŋoi. 16 Dŋŋí naní e nŋnŋwianiriniŋí yariŋigíyí, ayí nioní nání dŋŋí síxí nŋnŋwianiriniŋí re yaiwiariniŋariniŋí, “Xwiyíyá yayí neainariŋipi xfdariŋagwí nání xwiyíyá neameariniŋo yariŋigíŋí píŋŋí urakíwiniginiriniŋí Gorixo rípeaŋo, ayí Pororfaniŋí?” E nŋyiwiro wáŋ urariniŋariniŋí. 17 E neriniŋí aiwí sípi

dñjƒ nƒaiwiarigƒáyƒ, ayƒ nepa “Wé rónñj ƒoyaneyi.” nƒyawiuro mé nioní gwƒ ñweañána xwƒyƒá ámi bƒ tƒni umeáraneyinƒri yariñoi. “Poromí ñimúrorane seáyi e owimónaneyi.” nƒyawiirñjƒpimi dáni wáƒ urarigƒáriní. ¹⁸ Apiaú xƒxegƒni e yarigƒáƒpi nání ƒioƒ rƒmƒni? Winiyƒ nepa mimónƒpa nemáná manjƒpáni wáƒ urarñjagƒa ñwƒwinƒrƒnárani, winiyƒ nepa nimónímáná wáƒ urarñjagƒa ñwƒwinƒrƒnárani, ñƒpiaúni Kiraíso nání ñriro wáƒ rarñjagƒa nání nioní yayƒ yariñini.

“Nioní sƒni mƒpé ññjwearƒná Kiraísomi seáyi e umepƒrƒa imónñjƒƒi éimigini.” urñjƒ nánirini.

Oyi, nepa yayƒ emƒni. Ayƒ rƒƒi nánirini. ¹⁹ Nioní re ñriƒri ipimónñjƒni, “Rixñjƒ seyiné nioní nání Gorixomí nurƒyiro kwiyƒ Jisasi Kiraíso neawƒrénapƒyñjƒƒi arirá ñiri yariñjƒpimi dáni gwƒ nioní ñweañána rƒƒi rixa ññwáƒrƒƒiƒáriní.” ñriƒri ipimónñjƒni. ²⁰ Nioní dñjƒ ñikwimori “Nepa e émigiƒni.” yaiwiarñjáƒpi nání amá wí aí ayá ñimopƒrƒá menini. Amá sñjwƒ ññaniróná “Kiraíso ñixƒƒiri nání seáyi e imónñjƒ apƒ rƒa yariní?” ññiaiwiro omí yayƒ umepƒrƒa nání nioní wáƒ ñriƒmerƒná ininá ayá igigƒ mé eñj sƒxƒ neámƒxinƒri yariñápa agwí ení sƒni axƒƒi e éimigiƒni. “Xe sñjƒ ounƒri ññwáƒrƒnárani, ññipƒkirónárani, Kiraísomi yayƒ umepaxƒ imónñjƒƒi éimigini.” ñimónarini. ²¹ Nioniyá dñjƒ ayƒ rƒƒirini. Sƒni xwƒá tƒyo ññjwearƒná Kiraísomi yayƒ umepaxƒ imónñjƒƒi emƒarini. E nerí aí rixa ñƒperƒná xwƒá tƒyo ññjwearƒná ñimeáƒpimi seáyi e imónñjƒƒi ñimeanƒarini. ²² Nioní sƒni mƒpé ññjwearƒná yayƒ neainarñjƒƒi wáƒ nurimƒrƒná ikƒá sogwƒ wearñjƒyƒ yapi wepaxƒ aiwí gƒmƒni gƒƒi éimigiƒni imónimƒrƒani? Sƒni ñweámigiƒni imónimƒrƒani? Rixa ƒimigiƒni imónimƒrƒani? Nioní majƒarini. ²³ Ñƒpiaúni anani imónimigiƒni nání rixa ayagwƒ imixáƒarñjƒni. Nioní ñepémána nurí Kiraíso tƒni ññjwearƒná dñjƒ nioniyá “Ayƒ awiaxƒrini.” ñyawiƒri aiwí “Nioní e nerƒnáyƒ, sƒni seyƒné, ññi seayƒ rirá seapaxƒmáni.” yaiwiarñjƒni. ²⁴ Ayñání nioní seyƒné arirá seaimƒa nání mƒpé xwƒá tƒyo ñweámƒa nání “Ayƒ añjƒpaxƒrini.” ñimónarini. ²⁵ Nioní apƒ nání “Neparini.” ñyawiƒri ññipimónirini nání seyƒné Gorixomí dñjƒ ñwƒkwƒrorƒná none searéwapƒyñjwáƒp xaiwƒ ƒá ñixƒra uro dñjƒ ñifá seainƒri enƒa nání re ñyawiƒri ññjƒa imónñjƒni, “Nioní agwƒ riná mƒpé sƒni ññjwearƒ seyƒné arirá seaimí nání emƒarini.” ñyawiƒri ññjƒa imónñjƒni. ²⁶ Nioní ámi seyƒné tƒámƒni bƒmƒƒipimi dáni seyƒné Kiraíso Jisasi tƒni ikáƒrñjagƒa nání yayƒ seáymí dáni epƒrƒa nání “Nioní sƒni mƒpé ññjwearƒná ámi bƒ arirá seaimƒa nání imónñjƒni.” ñimónarini.

“Axƒyññjƒ ñimóniro xwƒyƒáƒpi xaiwƒ ƒá xƒrƒrƒixini.” urñjƒ nánirini.

²⁷ Pí pí ññimónirƒnáyƒ, úrapí mé amá xwƒyƒá Kiraíso nání yayƒ neainarñjƒƒi dñjƒ wƒkwƒroarigƒáyƒ epaxƒƒini xƒƒrƒixini. Nioní ámi ñbƒri sñjwƒ ñseanirƒnárani, ámi mibƒ seyƒné yariƒáƒpi nání sa arƒáni ñwƒirƒnárani, re rarñjagƒa arƒa wimƒa nání, “Axƒyññjƒ ñimóniro xwƒyƒá yayƒ neainarñjƒƒi xaiwƒ ƒá xƒrarñjoi.” rarñjagƒa arƒa wiri “Amá apƒ ƒriƒƒiƒ yariro yariƒáyo wákwianro nání ƒiránñjƒ ñikumixƒniro dñjƒ ná bƒni ƒá ñixƒriro yariñoi.” rarñjagƒa arƒa wiri emƒa nání “Píránñjƒ dñjƒ wƒkwƒroarigƒáyƒ epaxƒƒini xƒƒrƒixini.” seararñjƒni. ²⁸ “Amá ƒrƒi urakianƒri yariƒáyo Piripai ñweáyƒ wáyƒ mƒwi yariñoi.” rarñjagƒa arƒa wimigiƒni. Ayƒ seyƒné wáyƒ ñyariñjagƒa sñjwƒ ñseanirónáyƒ, “Nene anƒnanƒwá nání imónñjwaéne eñagi nání rƒa neaiwapƒyariñoi?” yaiwinƒƒrƒi nání seyƒné sƒwánñjƒ winarñjoi. E neróná sewanñjƒyƒné ení “Gorixoxe ayƒ neayimixemeanƒapimi dáni ayo múroanƒwáƒrƒani?” yaiwinƒƒrƒi nání sƒwánñjƒ inarñjoi. ²⁹ Gorixoxe Kiraísomi dñjƒ owikwƒropoyinƒri sñjwƒ seannƒƒimaní. Omí nuxƒƒrƒná rƒnñjƒ bƒ ení wimeáwimigiƒni sñjwƒ seannƒñjƒ eñagi nání amá wí ƒrƒi searakianro yariƒná xwƒyƒá yayƒ neainarñjƒƒi xaiwƒ ƒá xƒrƒrƒixini. ³⁰ Eñiná nioní seyƒné tƒñmƒni wáƒ emearƒná amá wí ñƒƒikwini ññikáƒrpa yariƒná sñjwƒ nanigƒáƒpi tƒni agwí riná ení “Poromí ámi sƒƒi wƒkárarñjoi.” rarñjagƒa seyƒné arƒá e wiarigƒáƒpi tƒni axƒƒi seyƒné ení seaiméarñjagi nání seararñjini.

2

“Dñjƒ axƒƒini ƒá ñixƒriƒi éƒrƒixini.” urñjƒ nánirini.

¹ Kiraíso seainjƒpimi dáni dñjƒ wƒá bƒ ñiseanipaxƒrini? O wá seawianñjƒpimi dáni mñjƒ ikñjwƒ ñiseamirƒpaxƒrini? Seyƒné kwiyƒ Gorixoyáƒ tƒni ñikumixƒniro reñoi? Segƒ imónigƒáyƒ tƒni dñjƒ sƒƒi iniro wá wianeniro ññipaxƒrini? ² Apƒ ñƒƒi nepa imónñjagi nání “Poro dñjƒ ñifá onimíapƒi mƒwinƒ ayá wí owinini.” ñiseaimónirƒná rƒƒi éƒrƒixini. Dñjƒ ná bƒni axƒƒini ƒá ñixƒriƒi éƒrƒixini. Dñjƒ sƒƒi inarigƒá axƒƒini ƒá ñixƒra úƒrƒixini. Axƒyññjƒ imónirƒixini. Apƒ oyaneyinƒroná dñjƒ ná bƒni tƒni ñimoro riniƒrƒixini. ³ Seyƒné sƒƒi ñimónimáná mepa ero wáƒixayƒné ñimónimáná mepa ero

Epap̄irodaitaso n̄ani ur̄ij̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

²⁵ E ner̄i aí nion̄i d̄inj̄ re yaiwiár̄f̄ini, “Epap̄irodaitaso —O ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáon̄ij̄f̄ imón̄ij̄f̄ wor̄ini. Jisaso n̄ani wáf̄ urar̄ij̄wápi n̄ani gw̄f̄ món̄ij̄wáȳf̄ wor̄ini. Xw̄ir̄ix̄f̄ n̄imear̄iḡf̄á r̄ipi n̄ani en̄i gw̄f̄ n̄imón̄ij̄f̄f̄ wor̄ini. Seȳf̄né nion̄i t̄inj̄ e n̄ani urowár̄enap̄aná san̄j̄ n̄irónar̄on̄ij̄f̄f̄ wor̄ini. ‘O nion̄i t̄ini re s̄ini ám̄i b̄i t̄ini on̄jweani.’ n̄iyaiwir̄fná nan̄j̄mani. Ám̄i seȳf̄né t̄inj̄ e n̄ani ouowár̄enap̄im̄ini.” yaiwiár̄f̄ini. ²⁶ O seȳf̄né n̄ani ik̄f̄n̄ij̄f̄ s̄ipi wir̄i seȳf̄né xw̄iȳf̄á “O Rom̄iyo n̄irémómáná sim̄ix̄f̄ weni.” r̄inar̄iḡf̄ápi ar̄f̄á wíf̄á en̄jaḡi n̄ani d̄inj̄ r̄f̄á uxer̄i yar̄ijaḡi n̄ani seȳf̄né t̄inj̄m̄ini ouowár̄enap̄im̄ini. ²⁷ Xám̄i o nepa sim̄ix̄f̄ xwé ner̄i r̄ixa n̄ipém̄in̄ir̄i éf̄ aiw̄i Gor̄ixo wá wian̄f̄f̄ipim̄i d̄ani ám̄i nan̄j̄ en̄j̄niḡini. Om̄ini wá n̄iwian̄f̄ nion̄i en̄i wá n̄iwian̄ij̄niḡini. Aȳf̄ r̄ipi n̄ani searar̄ij̄ni. Epap̄irodaitaso n̄iper̄fnáȳf̄, Poró d̄inj̄ s̄ipi ayá wí win̄iḡin̄ir̄i wá n̄iwian̄ir̄i nan̄j̄ im̄ix̄ij̄f̄ en̄jaḡi n̄ani “Nion̄i en̄i wá n̄iwian̄ij̄niḡini.” searar̄ij̄ni. ²⁸ Aȳfn̄ani seȳf̄né om̄i s̄ijw̄f̄ n̄iwian̄iróná d̄inj̄ níf̄á seain̄ir̄i nion̄i “Piripai n̄jweáȳf̄ s̄ini Epap̄irodaitaso n̄ani ‘Sim̄ix̄f̄ xwé yar̄ini.’ r̄f̄a yaiwiar̄ij̄o?” n̄iyaiwir̄i udud̄f̄ ninar̄ij̄f̄pi en̄i p̄ni wiár̄ir̄i onin̄ir̄i aga ayá wí “Seȳf̄né t̄f̄am̄ini ouowár̄im̄ini.” nimónar̄ini. ²⁹ Aȳfn̄ani o ám̄i seaimeáaná “Neḡf̄ Ámináo t̄ni ik̄ar̄in̄ij̄wáȳf̄ wor̄fani?” n̄iyaiwiro yaȳf̄ t̄ini numim̄in̄iro yaȳf̄ umeró ámá ónij̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄ n̄ani “Seáȳi e imón̄iḡf̄áȳf̄f̄ani?” yaiwiro éf̄r̄ix̄ini. ³⁰ O “Kiraiso wimónar̄ij̄f̄pi owiim̄ini.” n̄iyaiwir̄i ner̄fná r̄ixa n̄ipém̄in̄ir̄i en̄j̄ en̄jaḡi n̄ani searar̄ij̄ni. O seȳf̄né an̄jw̄i e men̄jaḡi n̄ani ar̄r̄á m̄in̄ipax̄f̄ imón̄ij̄f̄pi xewan̄ij̄o Porom̄i owim̄in̄ir̄i n̄inir̄fná yóf̄ maȳf̄ nimón̄ir̄i r̄ixa n̄ipém̄in̄ir̄i en̄j̄ en̄jaḡi n̄ani searar̄ij̄ni.

3

Iȳf̄ s̄im̄f̄ s̄f̄o wákwin̄ar̄iḡf̄ápipim̄i d̄inj̄f̄ w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄áȳf̄ n̄ani ur̄ij̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

¹ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳf̄né, xw̄iȳf̄á yopar̄f̄ b̄i r̄ip̄f̄ osear̄im̄ini. “Ámináo t̄ini ik̄ar̄in̄ij̄waéner̄ani?” n̄iyaiwin̄iro d̄inj̄f̄ níf̄á seain̄ir̄i n̄ij̄niḡini.

Xám̄i r̄iwam̄ij̄f̄ near̄i seaipowáriénap̄ij̄ápi ám̄i ax̄ip̄f̄ near̄fná anim̄im̄f̄ m̄in̄iar̄ij̄aḡi eaar̄ij̄ni. Nion̄i e ner̄fná ámá wí yap̄f̄ seaíwapiȳip̄f̄r̄ix̄in̄ir̄i s̄ijw̄f̄ r̄ir̄im̄ix̄f̄ seaim̄f̄ en̄jaḡi n̄ani rar̄ij̄ni. ² Ámá s̄iwí uȳf̄n̄if̄ yar̄ij̄f̄f̄ yap̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄ —Aȳf̄ s̄ipi imón̄ij̄f̄pi yar̄iḡf̄áȳf̄r̄ini. D̄inj̄f̄ xej̄w̄f̄ re moar̄iḡf̄áȳf̄r̄ini, “Iȳf̄ s̄im̄f̄ s̄f̄o wákwin̄iḡf̄ápipim̄i d̄ani Gor̄ixoyá s̄ijw̄f̄yo d̄ani ámá wé rón̄ij̄f̄ imónar̄iḡf̄ár̄ini.” Xej̄w̄f̄ e n̄iyaiwiro s̄f̄o rón̄iḡf̄áȳf̄r̄ini. Ámá aȳf̄ seȳf̄né yap̄f̄ seaíwapiȳip̄f̄r̄ix̄in̄ir̄i s̄ijw̄f̄ t̄ini éf̄r̄ix̄ini. ³ Aȳf̄ r̄ip̄f̄ n̄ani searar̄ij̄ni. Nene Gor̄ixo kw̄iȳf̄ neaiap̄ij̄f̄ipim̄i d̄ani om̄i yaȳf̄ umerane Kirais̄i Jisaso neaiij̄f̄pi n̄ani seáȳi e umerane yar̄ij̄waéner̄ini. Neḡf̄ imón̄ij̄wápip̄ir̄an̄i, newan̄ij̄ene yar̄ij̄wápip̄ir̄an̄i, d̄inj̄f̄ n̄iwikw̄f̄rorane d̄inj̄f̄ re m̄iyaiwiar̄ij̄waéner̄ini, “Apiaúm̄i d̄ani anan̄i Gor̄ixoyá s̄ijw̄f̄yo d̄ani wé rón̄ipax̄f̄ imón̄ij̄wini.” n̄iyaiwirane d̄inj̄f̄ s̄ij̄á neaeánar̄ij̄f̄mani. S̄f̄o wákwin̄ij̄waéner̄ani, m̄iwákwin̄ij̄waéner̄ani, Gor̄ixoyá s̄ijw̄f̄yo d̄ani nepa s̄f̄o wákwin̄ij̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄, aȳf̄ nene Kiraisom̄i d̄inj̄f̄ n̄iwikw̄f̄ror̄ij̄f̄ipim̄i d̄ani e imón̄ij̄wini. ⁴ Nion̄i ḡf̄ imón̄ij̄ápir̄an̄i, niíwan̄ij̄on̄i yaḡápir̄an̄i, apiaú n̄ani d̄inj̄f̄ n̄imor̄fná “Apán̄if̄ani?” n̄iyaiwir̄i d̄inj̄f̄ s̄ij̄á neán̄ipax̄f̄ aiw̄i apiaúm̄i d̄ani wé rón̄ij̄f̄ imón̄ipax̄f̄ men̄jaḡi n̄ani d̄inj̄f̄ wí e n̄iyaiwir̄i d̄inj̄f̄ s̄ij̄á neánar̄ij̄f̄mani.

“Xám̄i d̄inj̄f̄ s̄ij̄á n̄ineága waḡf̄pi paim̄im̄f̄ wiar̄ij̄ni.” ur̄ij̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

Ámá wí “Newan̄ij̄ene ap̄ani imón̄ij̄wini.” n̄iyaiwiro d̄inj̄f̄ s̄ij̄á weánar̄ij̄aḡi aí nion̄i an̄j̄pax̄f̄ imón̄ij̄ni. ⁵ Aȳf̄ r̄ip̄f̄ n̄ani searar̄ij̄ni. S̄f̄á inók̄i n̄ir̄ix̄ij̄ne d̄ani s̄f̄á wé w̄f̄um̄i d̄anj̄f̄ wáu wó óráná iȳf̄ s̄im̄f̄ s̄f̄o n̄iwákwiḡf̄on̄ir̄ini. Is̄irer̄ij̄f̄ won̄ir̄ini. Siyik̄f̄ Bej̄imanoyp̄im̄i dáñon̄ir̄ini. Ḡf̄ nieár̄f̄awé Xib̄r̄uȳf̄ won̄ir̄ini. Njw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ij̄f̄ipim̄i nion̄i Parisi imón̄ij̄á won̄i en̄jaḡi n̄ani x̄ixen̄i x̄f̄dar̄ij̄á won̄ir̄ini. ⁶ Ḡf̄ nieár̄f̄awé érowiápn̄iḡf̄ápi x̄ixen̄i ox̄f̄d̄im̄in̄ir̄i éáȳf̄ s̄im̄f̄ n̄ixead̄f̄p̄en̄ir̄i ner̄fná Jisaso ȳ siyik̄f̄ imón̄iḡf̄áyo xean̄ij̄f̄ wik̄ar̄imeaḡáon̄ir̄ini. Ámá njw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ij̄f̄ipim̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄ij̄f̄ipim̄i d̄ani wé rón̄ij̄f̄ yar̄iḡf̄ápa nion̄i en̄i e x̄ixen̄i yar̄ij̄á en̄jaḡi n̄ani ámá ayair̄ir̄f̄ wí n̄ipax̄f̄ m̄imón̄ij̄áon̄ir̄ini. ⁷ E ner̄i aiw̄i Kiraisom̄ini an̄ij̄f̄ d̄inj̄f̄ w̄ikw̄f̄rómf̄a n̄ani xám̄i pí pí d̄inj̄f̄ s̄ij̄á n̄ineága waḡf̄pi agw̄i riná r̄ixa paim̄im̄f̄ wiar̄ij̄ár̄ini.

“Wé rón̄ij̄f̄ Kiraiso neaiij̄f̄ipim̄i d̄ani imón̄ipax̄f̄ipim̄i oimón̄im̄ini.” ur̄ij̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

⁸⁻⁹ Ap̄ini mar̄f̄ái, ḡf̄ Áminá Kirais̄i Jisaso n̄ani n̄ij̄f̄á x̄ixen̄i nimón̄ir̄fná imón̄ij̄ápi, aȳf̄ nion̄i Judaȳf̄ wo nimón̄ij̄f̄ipim̄i d̄ani imónaḡápir̄an̄i, niíwan̄ij̄on̄i yaḡápir̄an̄i, n̄imur̄on̄ir̄i seáȳi e imón̄ij̄aḡi n̄ani “Xám̄i yaḡápi r̄ixa s̄ipi imón̄ini.” yaiwin̄ij̄ni. Ai, o niij̄f̄pi n̄ani d̄inj̄f̄ n̄imor̄fná “Xám̄i d̄inj̄f̄ s̄ij̄á neánaḡápi, aȳf̄ sik̄f̄pián̄ij̄f̄ imón̄ij̄f̄pir̄f̄ani?” yaiwin̄ij̄ni. An̄ij̄f̄ Kiraiso t̄ni kum̄ix̄in̄ir̄ai o t̄ni nawin̄i ik̄ar̄in̄ir̄i em̄f̄a n̄ani e yaiwin̄ij̄ni. “Wé rón̄ij̄f̄ xewan̄ij̄on̄i njw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ij̄f̄pi x̄f̄dar̄ij̄ápipim̄i d̄ani imón̄ipax̄f̄ en̄j̄pi oimón̄im̄ini.” m̄inimón̄f̄ wé rón̄ij̄f̄ Kiraisom̄i d̄inj̄f̄ w̄ikw̄f̄rófná imón̄ipax̄f̄ en̄j̄pi

—Apí Gorixo ámá xewaxomi dñj́ wíkwíroaríngagá nîwînrîfná “Wé róníngáyírnî.” ráraríngírînrî. “Apînrî oimónîmînrî.” nimónaríngagî nánî “Xámî dñj́ síngá neánagípi, ayí síkípiánîngî rimónînrî?” yaiwíngînrî. ¹⁰ Enj́ eánîngî Kiraiso nîperi ámî wíápfînrîmeanngípi nionî enî axípi nîmeari rînrîngî o meanngípi axípi meari dñj́ o nîyaiwirî penngípi axípi yaiwirî emfa nánî o tînrî erîmeánîngwílonî imónîmîngînrî “Stýikwípiánîngî imónîngípi rfa imónaganîngî?” yaiwíngînrî. ¹¹ Pegfáyí nîwíápfînrîmearfna nionî dñj́ nîyimîngî ngáonî imónîmfá nánî re nimónarînrî, “Kiraiso tînrî erîmeánîngwílonî imónîmîngînrî.” nimónarînrî.

“Ámá yamîyamúróníngî nînrîóná yaríngípa yaríngáonînrînrî.” uríngî nánînrînrî.

¹² “Nionî Gorixo dñj́ ‘Poró e imónîwînrîngînrî.’ naiwíngípi tînrî rîxa xîxenî imónîngînrînrî.” mîseararíngînrî. “Rîxa yóf imónîngînrî.” mîseararíngînrî. E mîsearípa nerî aí Kiraisî Jisaso Poró e imónîwînrîngînrî fá nîyamîxîngípi tînrî xîxenî imónîmîngînrînrî símfî nîxeadípenînrî néra waríngînrî. ¹³ Nîrxîmeáyífné, “Nionî apî tînrî rîxa xîxenî imónîngînrînrî.” mîyaiwí rîpinrî fá nîxîrînrî yaríngînrî. Xámî imónagagî nánî arfá níkeamorî sínrî mimónîpa enngípi nánî dñj́ nîmorî yaríngînrî. ¹⁴ E nerfná ámá yamîyamúróníngî nînrîóná ípîmoárînrîngípi omeaneyînrîro íkfá oranjárînrîngî nánî írînrî waríngípa nionî enî Gorixo nene nánî ípîmoárîngípi —Apî Kiraisî Jisaso neaiingípi dñj́ dñj́ nîyimîngî anngînamî dñj́ imónanfá nánî Gorixo wáf nearepearíngípi nrînrî. Apî meámîngînrînrî axípi énrîngî nerî írînrî waríngînrî.

¹⁵ Dñj́ yóf imónîngíwaéne dñj́ xegí bî mîmó nionî seararíngápinrî mówanngînrî. Seyfné dñj́ nionî nîmorî seararíngápi marfá, dñj́ xegí bî fá nîxîrîónáyí, Gorixo apî nánî enî wáf seaókîmîxînrînrînrî. ¹⁶ E nerî aí dñj́ nanngî nene rîxa nîmorane xîrîngwápî xáiwí wakîrîmîxîwanngînrî.

“Nionî íkanîngî nîaxídfîpoyî.” uríngî nánînrînrî.

¹⁷ Nîrxîmeáyífné, síngwepíngî nionî enngápmî nîaxídfîpoyî. Síngwepíngî none yaríngwápa yaríngíayo enî síngwí mí ómîxaxídfîpoyî. ¹⁸ Ayí rîpi nánî seararíngînrî. Ámá obaxí wíngí dñj́yo nîxídfîróná yaríngípmî dñj́ rénrîngî nrîro síwá neainaríngî, “Xwíyífá Kiraiso yoxáfpámî yekwíroárfaná neaiingípi nánî rînrîngípi nánî mîneaimónî o tînrî xepîxepá rónîngwînrî.” Énrîngî nrîro síwá neainaríngî. Ámá e yaríngíyí nánî rîxa ámî ámî searayîngînrînrî. Agwî enî síngwírxí tînrî seararíngînrî. ¹⁹ Ayí rîpi nánînrînrî. Ámá ayo Gorixo anînrîmîxînrînrînrî. Wíngí agwí wiaríngípi nánînrî mîngî inaríngífápi, ayí ngwíánîngî xîraríngíyínrînrî. Wíngí yaríngífápi ayá wimopaxí imónîngagî aiwî weyí menaríngífánrî. Amîpi xwífá tíyo wenngípi nánînrî símfî símfî e nînrîro yaríngífánrî. ²⁰ Ámá ayí e yaríngagífá aí ayí rîpi nánî “Síngwepíngî nionî enngápmî íkanîngî nîaxídfîpoyî.” seararíngînrî. Nene anngînamî ngweanfwaénerînrî. Amînrî Jisasî Kiraiso e dñj́ nîweapînrî yeayí neayîmîxemeáwînrîngînrînrî wenîngî nerî ngweanfwaénerînrî. ²¹ O nîweapînrî negí wará urí epaxí imónîngî tíyí xfoyanîngî oimónîpoyînrînrî neaimîxáná awíaxí oyá imónîngípa axípi e imónanfánrînrî. Ayí xegí enngî eánîngî amîpi nînrî ínrîmî onurînrîngíngînrînrî wimîxîpaxí imónîngípi tînrî negí warápi oyánîngî neaimîxîyínfá enngápi nánî seararíngînrînrî.

4

¹ Ayînrînrî dñj́ síxí seayîngíyífné, síngwí seanîmînrînrî nánî íkînrîngî sípi niarîngíyífné, Jisasomî pírfánîngî nîxídfîrîngíngípmî dñj́ nîfá nîmîxîro Gorixo e éwînrîngînrînrî nrîfpeááná mîmîwíaró enngápi nánî síwánîngî nînrîro yaríngíyífnérînrî. Seyfné írîwá mé “Ámînrîo tînrî íkárînrîngíwaénerînrînrî?” nîyaiwînrîro xáiwí dñj́ síxí nînrîro ngweáfrîxînrînrî.

Apíxí wípaúmî uríngî nánînrînrî.

² Yuodiaíxî tînrî Sidíkîxî tînrî enngî rîrémîxí bî oeaimînrî. Aípagwí Ámînrîo tînrî íkárînrîngípagwí enngápi nánî nawínî nimónînrî ngweapíyî. ³ Aí, xwíyífápi wáf uranfwi nánî ríkwínîngî nimónînrî gwí nawínî mónîngwífoxînrî, joxî apíxí ípaú dñj́ ná bînrî xîrîpîsí nánî wimîxîmînrînrî énrîxînrî. Nionî tînrî xwíyífá yayí neainaríngî imónîngípi wáf urîmeanî nánî gwí nîmónîngífápa enngápi nánî raríngînrî. Ípaú Kîremedo tînrî wfa nionî tînrî wáf uraríngwáowa tînrî enî gwí nîmónînrî nawínî egífápa enngápi nánî raríngînrî. Ayíyá yóf íkwí dñj́ nîyimîngî imónîngípi meapînrînrînrî ngwírarînrînrî.

“Awayînrî éfrîxînrî.” uríngî nánînrînrî.

⁴ Seyfné ínrînrî “Ámînrîo tînrî íkárînrîngíwaénerînrînrî?” nîyaiwînrîro yayí éfrîxînrî. Ámî axípi dínrî bî oseaimînrî. E nîyaiwînrîro yayí éfrîxînrî. ⁵ Ámá nînrî “Ayí sanngíyífrînrînrî?” seaiawípfîrî nánî awayînrî nîpenîfî nimónîro éfrîxînrî. Ámînrîo weapînrînrî nánî rîxa anngî e enngápi nánî seararíngînrî. ⁶ Wí ududfî mîseainîpanî. Pí pí seaiméááná Gorîxomî urîfrîxînrî. Omî nurînrînrî rîxîngî “Ananî e neaiî.” urîro yayí wíro éfrîxînrî. ⁷ E

nerónáyf, seyfné Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikárinígfá enjagí nání níwayiróniro kikiáf ñweapíri nání Goríxo ananí e seaimíxínfáriní. Níwayiróniro kikiáf ñweapíri nání Goríxo seaimíxínfápi, apí nání ámá xíxení níjífá oimónaneyiníro aiwí wí “Ayf apírífaní?” yayiwipaxf mimóníñpíríní. Goríxo apí tñni seaimíxánáyf, wí dñjf sípí seaimíxírí ududf seainírí epaxfmaní.

“Nanjf imóníñpírí náníni dñjf nímoro éfríxíní.” uríñf náníríní.

⁸ Níríxímeáyíne, yoparf bí rípi osearímíní. Pí pí nepa imóníñpírí tñni pí pí seáyí e umepaxf imóníñpírí tñni pí pí wé róníñf imóníñpírí tñni pí pí síyikwí míníñf imóníñpírí tñni pí pí awíaxf imóníñpírí tñni pí pí weyf umearígfá imóníñpírí tñni —pí pí síwí yadímíñf imóníñpíríraní, pí pí síwí yayf umepaxf imóníñpíríraní, apí nípíní nání dñjf pikínífríxíní. ⁹ Amípi nioní seaiwapíyíáná seyfné “Neparíní.” níyaiwiro umímínígfápi —Apí aráf níro síñwí nanaxfídoro egfápiríní. Apí néra úfríxíní. E néra nurónáyf, Goríxo —O xíoyá dñjf tñni ámá níwayiróniro kikiáf ñweapíri nání wímíxarínjoríní. O xegf dñjf tñni seakíkayonífríní.

“Seyfné nioní nání dñjf nímogarígfápi nání yayf ninaríní.” uríñf náníríní.

¹⁰ Emá ayá wí ríxa nípwemáná enjáná seyfné ámí nioní nání dñjf nímoro amípi wí wiowárenapífgí nání “Ámínáo tñni nawíni ikáriníñáonírfaní?” níyaiwirí yayf ayá wí yarínjíní. Xámí íná nioní nání dñjf nínímoro aiwí nioní anjwí e menjagí nání sanj nírápípxaf mimóníñjagí nání nioní níjfáriní. ¹¹ Nioní amípi wí nání dñwí níkeamónírí nání níseararínjíní. Nioní ríxa re níyaiwirí éwapírníñáriní, “Pí pí nimónírníáyf, ayf ananí xe oimónímíní.” níyaiwirí éwapírníñáriní. ¹² Nioní wireñf meáníñáoní nimónírí níñwearfánáraní, sírf muní nimónírí níñwearfánáraní, “Ayf ananíríní.” níyaiwirí kikiáf ñweámífa nání ríxa néwapírnírí níjífá imóníñjíní. Pí pí wí nímeáánáraní, agwí ímf níníyírínáraní, agwí nínírínáraní, “Ayf ananíríní.” níyaiwirí kikiáf emífa nání ínímí imóníñpírí nání ríxa néwapírnírí níjífá imóníñjíní. ¹³ Apí, ayf rípiríní. Kiraiso enj síxf neámíxíñjípímí dání pí pí nímeááná “Ananíríní.” níyaiwirí kikiáf ñweapaxírní. ¹⁴ E neríñf aiwí xeaníñf rípi nímeááná seyfné arírá owianeyínírí nígfápi weyf seamearípxaf nígfáriní. ¹⁵ Piripai ñweáyíne, nioníní maráfí, sewaníñyífné ení rípi nání níjfáriní. Iwamífo nioní xwíyífa yayf neainaríñpírí wáf nírírná Masedonia píropenífyo pñni níwiárimí unjána Jisaso yá síyíkí imónígfá anj bímí ñweagfápi maráfí, seyfnéní nioní sanj nírápaníro nání wiowárenapíyígfawíxíní. ¹⁶ Nioní pñni níseawiárimí nurí síni ná jfami mú anj Tesaronaikayo e ñweañáná ná bíní míwiowárenapíyígfawíxíní. Biaú wiowárenapígfáriní. ¹⁷ Ámí bí wiowárenapífríxínírí níseararínjíní. Seyfné nioní nání wiowárenaparíñjagí enjagí nání Goríxo nanj seaiwínígnírí seararínjíní. ¹⁸ Amípi nñni seyfné wiowárenapífpírí nímearfáná xíxení nímearfí aí amí surímá wí epákwínowíñgíní. Wiowárenapáná Epapírodaitaso nímeámí bífpi ríxa meáa enjagí nání nioní ríxa apánírní. Seyfné sanj nírápaníro wiowárenapífápi, ayf Goríxo nání rídíyowá sinadíñf nanj eaaríñpíríníñf imóníni. Apí sinadíñf weááná dñjf yayf winípxaxíñf imóníñpíríní. ¹⁹ Njwá nioní xídaríñáo, o seyfné Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikárinígfáyíne enjagí nání amípi seyfné dñwí íkeamónígfápi níseaiapírná “Amípi nñni nanj nání mímúroníñáonírfaní?” níyaiwirí seáyí e imóníñpírí seaiapírní. ²⁰ Negí ápo Goríxomí ámá nñni aníñf míní seáyí e umíeyoáwanígní. “Apí e éwanígní.” nimónaríní.

Yayf wiowáriníñpírí náníríní.

²¹ Nioní “Ámá Jisasi Kiraiso tñni ikárinígfá níyoní yayf níwiífríxíní.” nimónaríní. Níríxímeá nioní tñni re ñweagfáyí ení yayf seaiwáraníjoi. ²² Ámá Goríxoyá re ñweagfá nñni yayf níseaiwáriró aí amá Goríxoyá míxf ínáyf Sisaoyá anjyo omíñf wiíarígfáyí anjpxáfríní. ²³ Ámíná Jisasi Kiraiso wá níseawianírí dñjf seakíkayówinígní.

Payí Poro Korosi ɲweáyí nání eaɲɲarɲni.

Payí rɲna Jisasoyá sɲyikí imónɲgáaɲí aɲí yoí Korosi ɲweagíáyí nání Poro eaɲɲarɲni. Aɲí apí Esia pɲropenɲsɲyo ikwáronɲagɲí aiwí Poro xewanɲɲo pɲropenɲsɲí ayo nemerɲná aɲí apimí memé Epaɲɲraso aɲí apimí xwɲyífá yayí neainarɲɲpí wá wá urɲnɲrɲ urowáraná e ɲweáyí wí Jisasomí dɲɲí wɲkwárogíawixɲni. Xwɲogwí wá worani, wá waurani, pwéáná Poro Romɲyo gwí ɲweaɲáná Epaɲɲraso nɲwimeari áwanɲ rénɲɲ urɲɲɲnigɲni, “Mimónɲ uréwapɲyarɲgífá wí Korosi nání nuro Jisasoyá sɲyikí imónɲgíáyoy ikweakwámí imónɲɲpí nuréwapɲyiro re urarɲɲoɲ, ‘Gorɲxoyá imónɲmáɲnɲrɲ nɲsimónɲrɲná Jisasomɲ dɲɲí nɲwɲkwárorɲná apánɲmani. Aiwá ɲwá ɲwáɲrɲnɲro xwɲrɲfá imónɲro nɲɲɲpimí dánínɲ imónɲpaxɲrɲni.’ urɲro ‘Gorɲxomí xómɲɲɲ nɲyɲkwirɲ seáyí e numero aiwí aɲɲnájɲyo ení wí múropaxɲ mimónɲni.’ urɲro ‘Jisaso Gorɲxo tɲnɲ xɲxenɲ imónɲɲomanɲ.’ urɲro nero sekaxɲ ámi bɲ tɲnɲ bɲ tɲnɲ seáyí e ikwɲkwarɲmí wiarɲɲoɲ.” Áwanɲ e urɲagɲ Poro Korosi ɲweáyí xɲɲwí uréwapɲyarɲgífá rɲwámɲnɲ omamópoyɲnɲrɲ payí rɲna nearɲ Tikikasomí wɲowáɲɲɲnigɲni.

1-2 Poronɲ —Nionɲ Gorɲxo nɲrɲpéaagɲ nání Jisasi Kiraisoyá wá wurɲmeiarɲɲá wonɲrɲni. Nionɲ tɲnɲ Timotio —O Kiraisomí xɲdarɲɲagɲ nání negí nɲrɲxɲmeánɲɲɲ imónɲɲɲ worɲnɲ. O tɲnɲ yawawi payí rɲna Korosi ɲweaarɲgífá Gorɲxoyá imónɲro Kiraiso tɲnɲ nawɲnɲ ikárɲnɲro egíáyɲné —Seyɲné nɲrɲxɲmeá Kiraisomí píránɲɲ xɲdarɲgíáyɲnéɲrɲni. Seyɲné nání yawawi payí rɲna nearɲ mónapariɲwɲi. Yawawi “Negí ápo Gorɲxo wá seawianɲrɲ oyá dɲɲɲ tɲnɲ seyɲné nɲwayɲrónɲro ɲweapɲrɲf nání seaɲrɲ éwɲnɲgɲni.” yeaimónarɲni.

“Segí nanɲ yarɲgífá nání Gorɲxomí yayí wiarɲgíwáɲrɲni.” urɲɲ nánɲrɲni.

3 Seyɲné nání yawawi Gorɲxomí —O negí Áminá Jisasi Kiraisomí xanorɲni. Omí rɲxɲɲɲ nɲseaurɲyirainá iníná yayí wiarɲgíwáɲrɲni. 4 Xwɲyífá re rɲnɲagɲ arɲá nɲwirane nání, “Korosi ɲweáyí Kiraisɲ Jisasomí dɲɲɲ nɲwɲkwároro ámá Gorɲxoyá imónɲgífá nání nání dɲɲɲ sɲpí wiarɲgífáɲrɲni.” Xwɲyífá e rɲnɲagɲ arɲá nɲwirane nání Gorɲxomí yayí wiarɲgíwáɲrɲni. 5 Seyɲné “Aɲɲnamí dání Gorɲxo yeáyí neayimɲxemeanɲrɲni.” nɲrɲro dɲɲɲ ikwámogífá nání nɲmoro nání Jisasomí dɲɲɲ nɲwɲkwároro oyá ámá nání dɲɲɲ sɲpí wiarɲgífáɲrɲni. Xámɲ xwɲyífá nepaxɲɲɲ imónɲɲpí —Apí yayí neainarɲɲɲ imónɲɲpíɲrɲni. Apí arɲá nɲwiróná “Nepa Gorɲxo e neainɲrɲnɲni.” nɲyawiwo dɲɲɲ ikwámogífá nání arɲá wígfáɲrɲni. 6 Xwɲyífá yayí neainarɲɲɲpí aɲí nɲmɲnɲ arɲá wígfápa seyɲné ení arɲá wígfáɲrɲni. Aɲí nɲmɲnɲ ámá xwɲyífá apí arɲá nɲwiwo nání sɲwí nanɲɲ imónɲɲpí néra uro Jisasomí dɲɲɲ wɲkwároarɲgífá sayá nimóga uro yarɲgífápa seyɲné iwamífó arɲá nɲwiwo wá Gorɲxo nɲneawianɲrɲ neainɲpí nání xɲxenɲ nɲjɲá imónɲgífá dání axɲpí e néra warɲɲoɲ. 7 Xwɲyífá yayí neainarɲɲɲ nionɲ seararɲɲpí, ayí Epaɲɲraso searéwapɲyɲɲpíɲrɲni. O negí dɲɲɲ sɲxɲ uyɲɲwá worɲnɲ. Xwɲyífá Jisaso nání none tɲnɲ wá wurɲmeaianɲwá nání gwí mónɲwá worɲnɲ. Seyɲné arɲrɲ seainɲfá nání Kiraisomí xɲnánɲɲɲ nimónɲrɲ yarɲɲo ananɲ dɲɲɲ uɲwáɲrɲpaxɲ yarɲɲɲ worɲnɲ. 8 O seyɲné kwɲyífá seaainɲɲpimí dání ámá nání dɲɲɲ sɲpí nɲwiwo arɲrɲ wiarɲgífá nání áwanɲ yearemeanɲrɲni.

“Seyɲné apí apí epɲrɲfá nání rɲxɲɲɲ seaurɲyarɲgíwáɲrɲni.” urɲɲ nánɲrɲni.

9 Seyɲné nání áwanɲ e yearemeanɲɲ enagɲ nání sfá iwamífó arɲá wígwíyí dání pɲnɲ wí mɲwiarɲ seyɲné nání Gorɲxomí rɲxɲɲɲ nɲseaurɲya warɲgíwáɲrɲni. Rɲxɲɲɲ nɲseaurɲya nuraíná seyɲné rɲpí rɲpí oimónɲpoyɲnɲrɲ urarɲgíwáɲrɲni. Seyɲné ámá Gorɲxoyáyí e éɲrɲxɲnɲrɲ wimónarɲɲpí nání nɲjɲfá onɲmáɲpí mimónɲ aga xɲxenɲ nimónɲróná dɲɲɲ émí saímí moro kwɲyífá oyáɲí seaainɲpimí dání —“O imónɲɲpí apɲɲfanɲ?” nɲyawiwo sɲɲwá wí wómɲxɲpɲrɲ nání imónɲro oépoyɲnɲrɲ urarɲgíwáɲrɲni. 10 Seyɲné apí apí nimónɲmáaná rɲpí rɲpí epɲrɲfá nání rɲxɲɲɲ seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. Segí pí pí yarɲgífá nɲpɲnɲ nání Gorɲxo yayí winɲnɲfá nání Ámɲnáoyá ámá imónɲgífá epaxɲpí tɲnɲ xɲxenɲ néra úrɲrɲxɲnɲrɲ rɲxɲɲɲ e seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. Seyɲné ámá seaikwiarɲnɲpaxɲ imónɲɲɲ xɲxegɲnɲ epɲrɲfá nání ení seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. Nɲjɲfá Gorɲxo nání imónɲgífá sayá nimɲxa upɲrɲfá nání ení seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. 11 Seyɲné pí pí seaímeáaná yayí tɲnɲ “Ananɲrɲni.” nɲyawiwo xwámámí wɲpɲrɲfá nání Gorɲxo xegí enɲ sɲxɲ eánɲɲpimí dání —Apí xfo nɲkɲnɲrɲ seáyí e imónɲɲpíɲrɲni. Apimí dání enɲ seaímɲxɲnɲfá nání ení rɲxɲɲɲ seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. 12 Ámá ápo Gorɲxo tɲnɲ wá ónɲɲe ɲweapɲrɲfáɲyí imónɲpɲrɲfá seyɲné ení axɲpí e imónɲpaxɲ seaímɲxɲɲɲ enagɲ nání seyɲné ení wá xfo ónɲɲe ɲweapɲrɲfáɲrɲni. Ayɲnání seyɲné omí yayí umepɲrɲfá nání ení rɲxɲɲɲ seaurɲyarɲgíwáɲrɲni. 13 O sfá yɲnɲe obomí sɲmajwíyónɲɲ wúrɲnagwáé dání nɲneakwamɲxɲrɲ xegí xewaxo, dɲɲɲ sɲxɲ uyɲɲoyá xwioxoyá ɲweáɲrɲxɲnɲrɲ neawáɲɲrɲni. 14 O xegí xewaxo neapeɲɲpimí dání nɲnearoayɲrónɲfá negí fɲwí yarɲɲwáɲpí yokwarɲmí neainɲrɲni.

Kiraiso, n̄iyoni seáyi e wimóniŋo n̄ani ur̄iŋf̄ n̄aniŋr̄ini.

¹⁵ Kiraiso, nene s̄iŋw̄f̄ win̄iŋw̄áo, o Gor̄ixo, nene s̄iŋw̄f̄ m̄iw̄iniŋpax̄f̄ imóniŋo n̄ani “E imóniŋor̄ani?” yaiwian̄f̄w̄á n̄ani piaum̄im̄f̄ neainariŋŋr̄ini. Am̄ipī n̄ni Gor̄ixo im̄ix̄iŋŋpimī seáyi e múroŋor̄ini. ¹⁶ Aȳf̄ r̄ipī n̄ani “Seáyi e múroŋor̄ini.” searariŋŋni. O am̄ipī xw̄f̄áo enj̄ȳf̄rani, an̄ŋnam̄i enj̄ȳf̄rani, s̄iŋw̄f̄ win̄iŋpax̄f̄ imóniŋŋp̄irani, m̄iw̄iniŋpax̄f̄ imóniŋŋp̄irani, pí pí kw̄iȳf̄ enj̄ eánro seáyi e imóniro yar̄iḡf̄ȳf̄rani, ap̄i n̄ipīni Gor̄ixo nim̄ix̄ir̄fn̄á xewaxoyá wéyo d̄ani im̄ix̄iŋŋr̄ini. Ap̄i n̄ipīni nim̄ix̄ir̄fn̄á oyá wéyo d̄ani im̄ix̄iŋŋni mar̄f̄á, ap̄i n̄ipīni om̄i yaȳf̄ umep̄r̄fa n̄ani en̄i im̄ix̄iŋŋ enj̄aḡf̄ n̄ani rariŋŋni. ¹⁷ O am̄ipī s̄ini mimóniŋpa enj̄f̄m̄i ŋweaagor̄ini. O xeḡf̄ enj̄ eániŋŋpimī d̄ani am̄ipī s̄ini xeḡf̄ wen̄ŋpa weni. ¹⁸ M̄iŋŋyimī wará n̄ipīni in̄im̄i wur̄f̄niŋaḡfa n̄ani seáyi e wimóniŋor̄ini. Xeḡf̄ s̄iyik̄f̄ imóniŋŋf̄ayo m̄fk̄f̄ ikiŋor̄ini. Am̄ipī n̄ipīni n̄ani x̄ir̄áni x̄ir̄áni imóniŋo imóniŋfa n̄ani xw̄ar̄ip̄ayo d̄ani n̄iwiáŋŋmear̄fn̄á óf̄ imomeaŋor̄ini. ¹⁹ Aȳf̄ r̄ipī n̄ani searariŋŋni. Gor̄ixo xewan̄iŋo “Nioni imóniŋá n̄ipīni ḡf̄ iwom̄i xe s̄ix̄f̄ ow̄iniŋ.” wimónariŋŋf̄ enj̄aḡf̄ n̄ani xewaxo x̄ixeni e imóniŋŋr̄ini. ²⁰ Gor̄ixo am̄ipī n̄ni xw̄f̄á t̄yo enj̄ȳf̄rani, an̄ŋnam̄i enj̄ȳf̄rani, am̄ipī n̄ni xeḡf̄ xewaxo éŋpimī d̄ani p̄iȳf̄á w̄r̄ar̄iniŋwan̄iḡiniŋ enj̄r̄ini. S̄ipī ámá wikár̄iḡf̄ápī n̄ani xeḡf̄ xewaxo yoxáŋp̄am̄i yekw̄iroár̄aná xeḡf̄ raḡf̄ p̄úŋpimī d̄ani ȳyf̄ xópe nion̄niŋf̄ imónim̄f̄aniŋf̄ enj̄r̄ini.

“Gor̄ixo x̄fo t̄ni gwiaum̄f̄ in̄ipax̄f̄ imónan̄f̄w̄á n̄ani neaim̄ix̄iŋŋr̄ini.” ur̄iŋf̄ n̄aniŋr̄ini.

²¹ Xám̄f̄ seýf̄né d̄iŋf̄ s̄ipī moro s̄ipī ero yaḡf̄apimī d̄ani Gor̄ixom̄f̄ s̄im̄f̄ t̄niŋ wiro o t̄ni naw̄ini mimónf̄ xep̄ixepá róniro yaḡf̄ȳf̄né enj̄aḡf̄ aiwī ²² o xeḡf̄ xewaxo ámá nimóniŋf̄ yoxáŋp̄am̄i penj̄pimī d̄ani x̄fo t̄ni naw̄ini gwiaum̄f̄ in̄ipax̄f̄ imóniŋŋf̄fa n̄ani seaim̄ix̄iŋŋr̄ini. Xeḡf̄ s̄iŋw̄f̄ an̄ŋe d̄ani éf̄ seaurár̄aná seýf̄né s̄iyik̄f̄ m̄iniŋŋf̄ȳf̄né imóniro iŋf̄aniŋf̄ eámóniŋŋf̄ȳf̄né imóniro xw̄iȳf̄á miseaxekw̄imopax̄f̄ imóniro ep̄r̄fa n̄ani e seaim̄ix̄iŋŋr̄ini. ²³ E searariŋŋaḡf̄ ai seýf̄né xw̄iȳf̄á yaȳf̄ neainariŋŋŋp̄i —Ap̄i an̄ŋ n̄im̄ini ŋweaŋf̄ayo r̄ixa wáf̄ ur̄imeŋw̄áŋŋr̄ini. Poron̄f̄ en̄i wáf̄ ur̄imeŋm̄a n̄ani imóniŋŋŋp̄ir̄ini. Ap̄i seýf̄né aga xaiw̄f̄ fá n̄ix̄ira uro d̄iŋf̄ n̄iw̄ikw̄r̄oróná s̄ir̄f̄ mun̄f̄ ero xw̄iȳf̄á ap̄i iwam̄f̄f̄ ar̄á n̄iw̄iróná “Nepar̄ini. Gor̄ixo nanj̄ e neaiin̄f̄ar̄ini.” yaiwiḡf̄ápī n̄ani s̄ini d̄iŋf̄ n̄iw̄ikw̄f̄m̄oa uro nerónáyf̄, Gor̄ixo seýf̄né r̄ixa s̄iyik̄w̄f̄ m̄iniŋŋf̄ȳf̄né imóniŋáná xeḡf̄ s̄iŋw̄f̄ an̄ŋe d̄ani éf̄ seaurár̄iniŋf̄ar̄ini.

“R̄niŋf̄ mear̄i wáf̄ ur̄iŋf̄ yar̄iŋŋni.” ur̄iŋf̄ n̄aniŋr̄ini.

²⁴ Seýf̄né ar̄ir̄á seaim̄iniŋf̄ yar̄fn̄á r̄niŋf̄ nímeáf̄ r̄ipī n̄ani yaȳf̄ ninariŋni. R̄niŋf̄ Kiraisom̄f̄ s̄ini m̄iw̄imeaŋŋniŋf̄ imóniŋŋŋp̄i nioni onin̄iniŋf̄ yar̄iŋŋni. Aȳf̄ r̄ipī searariŋŋni. Gor̄ixo n̄iniŋf̄pear̄fn̄á nioni ámá Kiraisoyá s̄iyik̄f̄ imóniŋŋf̄ayo —Aȳf̄ x̄foýá warár̄iniŋf̄ imóniŋŋf̄ȳf̄r̄ini. Ayo ar̄ir̄á wim̄iniŋf̄ yar̄fn̄á xean̄iŋf̄ w̄imeáw̄iniŋŋniŋr̄i n̄ir̄f̄pean̄ŋp̄i, ap̄i n̄ipīni x̄ixeni onimean̄iŋf̄ yar̄iŋŋni. ²⁵ Émá imóniŋŋf̄ȳf̄á x̄ináiŋniŋf̄ n̄iw̄imónim̄aná wáf̄ wur̄imeim̄fa n̄ani n̄ir̄f̄peáaḡf̄ n̄ani ámá x̄foýá s̄iyik̄f̄ imóniŋŋf̄ȳf̄néýá senáŋniŋniŋf̄ nimóniŋf̄ ar̄ir̄á seaim̄iniŋf̄ yar̄iŋŋon̄r̄ini. Émáýf̄né xw̄iȳf̄á Gor̄ixoyápī rok̄w̄f̄pa seaim̄fa n̄ani e nimóniŋf̄ yar̄iŋŋon̄r̄ini. ²⁶ Xw̄iȳf̄á ap̄i xám̄iná d̄ani ámá n̄iŋweaxa baḡf̄á n̄iyoni in̄im̄i r̄inár̄iniŋŋp̄i ai agw̄f̄ r̄iná ámá Gor̄ixoyá imóniŋŋf̄ayo r̄ixa piaum̄im̄f̄ win̄ini. ²⁷ Xw̄iȳf̄á in̄im̄i r̄inár̄iniŋŋf̄ ap̄i —Ap̄i “Gor̄ixo émá imóniŋŋf̄ayo nanj̄ ayá wí wim̄ix̄iyin̄f̄ar̄ini.” r̄inár̄iniŋŋp̄ir̄ini. Ap̄i n̄ani Gor̄ixo émáýf̄ ai n̄ij̄f̄á oimóniŋŋpoyiniŋf̄ wimóniŋŋŋp̄ir̄ini. In̄im̄i r̄iniŋf̄ ap̄i, aȳf̄ “Kiraiso seýf̄né t̄ni naw̄ini imóniŋoi.” r̄iniŋŋp̄ir̄ini. Aȳin̄ani seýf̄né re n̄iŋro d̄iŋf̄ ikw̄f̄moar̄iŋoi, “Gor̄ixo seáyi e Kiraiso an̄ŋnam̄i n̄ani n̄iŋpeyim̄aná imóniŋŋŋp̄i t̄ni x̄ixeni neaim̄ix̄iniŋf̄ar̄ini.” n̄iŋro ikw̄f̄moar̄iŋoi. ²⁸ Xw̄iȳf̄á o n̄ani yaȳf̄ neainariŋŋŋp̄i wáf̄ nur̄iranená ámá n̄iyoni ikw̄ir̄iniŋf̄ wirane d̄iŋf̄ nenj̄wip̄em̄aná ur̄irane yar̄iŋwár̄ini. Ámá Kiraiso t̄ni ikár̄iniŋŋf̄ȳf̄ r̄ixa yóf̄ imóniŋáná x̄foýá s̄im̄iman̄f̄ e éf̄ urár̄iŋwan̄iŋniŋf̄ e yar̄iŋwár̄ini. ²⁹ Nioni e yár̄im̄f̄aniŋf̄ r̄f̄w̄f̄ n̄ir̄f̄kw̄iniŋm̄aná an̄iŋf̄ min̄f̄ yar̄iŋŋni. “Kiraiso xewan̄iŋo enj̄f̄ s̄ix̄f̄ ayá wí nim̄ix̄iŋŋŋp̄i t̄ni x̄ixeni e yár̄im̄f̄aniŋf̄ an̄iŋf̄ min̄f̄ yar̄iŋŋni.” searariŋŋni.

2

“Yap̄f̄ seaíwap̄ŋȳip̄r̄ix̄iniŋf̄ yar̄iŋŋni.” ur̄iŋf̄ n̄aniŋr̄ini.

¹ “Seýf̄né r̄ipī n̄ani n̄ij̄f̄á oimóniŋpoyi.” nimónariŋni. “Seýf̄né n̄ani t̄ni an̄ŋ Reodisia ŋweáyf̄ n̄ani t̄ni ámá ḡf̄ s̄im̄iman̄f̄ s̄ini m̄i m̄inóm̄ix̄iḡf̄ȳf̄ n̄ani t̄ni nioni r̄f̄w̄f̄ n̄ir̄f̄kw̄iniŋf̄ an̄iŋf̄ min̄f̄ r̄f̄á t̄niŋ yar̄iŋŋápī n̄ani n̄ij̄f̄á oimóniŋpoyi.” nimónariŋni. ²⁻³ Aȳf̄ t̄ni seýf̄né t̄ni d̄iŋf̄ s̄ix̄f̄ in̄iro d̄iŋf̄ s̄ipī inariŋŋŋpimī d̄ani ir̄ikw̄iniŋf̄ ikeániŋro ep̄f̄r̄fa n̄ani e yar̄iŋŋni. Xw̄iȳf̄á yum̄f̄i r̄inár̄iniŋŋŋp̄i x̄ixeni n̄ij̄f̄á nimóniŋróná “Aȳf̄ apimī d̄ani am̄ipī m̄im̄úr̄oniŋwaéneniŋf̄ r̄ífa imóniŋw̄iniŋf̄?” yaiwip̄r̄fa n̄ani en̄i e yar̄iŋŋni. “Xw̄iȳf̄á Gor̄ixoyá yum̄f̄i r̄inár̄iniŋŋŋp̄i n̄ani —Ap̄i Kiraiso n̄ani r̄iniŋŋŋp̄ir̄ini. Ap̄i n̄ani x̄ixeni n̄ij̄f̄á

imónipírfa nani yariñini.” searariñini. Dñf émf saimf Gorixo mori dñf enwiperi enjpi —Api ayá tññiniñf imóniñpírini. Api nani ámayo nijfá wimixipaxo wo marfái, sa Kiraisorini. ⁴ Ámá wí wigf xwiyfá dñf seakiniñmixipaxf imóniñpimi dani —Api yapf riniñf ai nepa imoarigfápirini. Apimi dani yapf seaiwapiyipfirixiniri Kiraiso nani e searariñini. ⁵ Nioni seyné tñni mñweapa nerí aiwi dñf seaikayonñini. Seyné Kiraisomf dñf nwiwkwróróná sirf munf ero iyf wiámf yariñfáyinéniniñf imóniro yariñagfa nani dñf yaf ninarini.

“Wé searoárininiñfáiné enjagf nani piyiniñf ikayíwípi dñf mikwíropani.” uriniñf naniñini.

⁶ Seyné nemeróná xwiyfá Áminá Kiraisi Jisaso nani riniñpí xami umiminigfá tñni xixeni ámá o tñni ikárinigfáyf epaxf imóniñpía axipi e éfirixini. ⁷ E nero Kiraisi Jisaso nani searéwapiyigfápi ikfá pipiniñf ná inimi weariniñpániñf imóniro anj ikfá xwiyfá xaiwíyo dani mirinariniñpániñf imóniro Kiraiso nani searéwapiyiána dñf wíkwírogrfápi píraniniñf dñf sixf iniro o seaiñpí nani yaf bñ onimiápi mé ayá wí ero éfirixini.

⁸ Ámá wí piyiniñf ikayíwí riniñpí —Api nepa mfkf mayipirini. Ámá wigf dñfyo dani nérowiápiniro rariñfápirini. Kiraiso nani riniñpí marfái, sa ámá omi mixfdarigfáyf wigf amipi xixegfni nepa mipimónipaxf imóniñpía nani riniñpírini. Api searéwapiyaniro éaná dñf nwiwkwróro xfdpfrixiniri siñwf niyápirómf memepani. ⁹ Ayf rípi nani searariñini. Gorixo imóniñpí bñ onimiápi marfái, nipiñ Kiraisomf sixf inini. Xegf nápimi nipiñ sixf inini. ¹⁰ O —Giyf giyf seáyf e nimóniri wíyo umenweaarigfáyorani, giyf giyf nénf tífáyorani, niyoní o seáyf e wimóniñorini. O tñni ikárinigfáyiné enjagf nani Gorixoyá siñwíyo dani dñf wí mñseaikáriní ríxa wé searoárinini. ¹¹ O tñni ikárinigfáyiné enjagf nani iyf sñmf sfo wákwiniñfáyiné eni imóniñot. Nepa wé tñni ámá iyf sñmf sfo wákwinarigfápi nani mirariñini. Kiraiso iyf sñmniñf sfo niseawákwirina sipi oyaneyiniro mñf inagfápi —Api nipiñwini mimóniñf xwioxíyo inñpírini. Api seawákwiniñf nani rariñini. ¹² Seyné wayf nimearóná inigíyo fá seaurimixána Kiraiso tñni nawini xwífa weyárininiñfáyiné eni nimónimána Gorixo o xwáripáyo dani owiápinimeaniri wiñpí nani dñf wíkwírogrfápi dani o tñni nawini wiápinimeagfáyinéniniñf imóniñot. ¹³ Seyné xami niwialkía nuro sipi yaniro nani mñf inagfápi nixfdiro nani ámá anñimixinaniro imónagfáyiné enjagf aiwi Gorixo xegf xwioxíyo Jisaso tñni dñf niyiminiñf tífáyiné oimónipoyiniñf seaimixiniñf. E neri negf niwialkía wagwápi nipiñ eni yokwarimf neaiñfiri. ¹⁴ Ayf rípiñf nerfina e neaiñfiri. Nwf ikaxf eániñfyo dani riniñf nene wialkiagwápi nani xwiyfá neaxekwimopaxf imóniñpí Kiraisomf ikfápi yekwiroaráná Gorixo api eni ikfápiñf yekwiroárinipimi dani anipa imixiniñf. ¹⁵ O ríxa pí pi kwíyo seáyf e nimóniri menweaarigfáyorani, nénf tífáyf imóniñfáyorani, Kiraiso yoxápiñf niperfina enjipimi dani xopirariñf niwimáná ámá nñni re oyaiwipoyiniñf, “Gorixo ayo ríxa míf rfa wimixárinio?” oyaiwipoyiniñf wigf siñwf tífte dani níméra púñiniñf enjiriñf.

“Api api nimusiróná nipiñwiniñf mñariniñot.” searána arfá mñwipani.” uriniñf naniñini.

¹⁶ Ámá wí seyné aiwá bñ nariñagfa siñwf niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” searánarani, inigf bñ nariñagfa niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” searánarani, sfá xwiogwf o omi Gorixo nani dñf oneaininiri yariñfáyo seyné kikiñf yariñagfa niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” searánarani, sfá emá siñf wo imónaná yariñfápi mñfdariniñagfa niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” searánarani, Sabarfá yariñfápi mñfdariniñagfa siñwf niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” searánarani, wí ayf seararigfápi arfá mñwipa éfirixini. ¹⁷ Ayf rípi nani searariñini. “Api api neróná Gorixomi píraniniñf xfdariñot.” seararigfápi ámá nao barfna onapamigf inariñpíniñf imónini. Api nipiñ, ayf nene Kiraiso neaiñpí nani mí neaoriniñfápi imónini. Nao, ayf Kiraiso xfo imónini. ¹⁸ Ámá wí “Gorixo nene nani yaf owiniñf oyaneyiniñf rípiñ epaxfiriñf.” yaiwiarigfápi seyné mñfdira yariñagfa siñwf niseaniro “Nipiñwiniñf mñariniñot.” niseaniro “Sewaniñfáyiné siyikwípiániñf mimónariñot. Anñajfyo inimiñf niwuriñro yaf mumeariñot.” searánayf, arfá mñwí sa paimimf éfirixini. Ayf rípi nani searariñini. Ámá e niñro yariñfáyf nepa siñwf náyi tñni mñwiniñpa neriniñpimi dani e riro mfkf ná mimóniñaná nipiñwiniñf mimóniñf wigf xwioxíyo inñpími dani wárixá imóniro yariñfáyf enjagf nani searariñini. ¹⁹ Xwiyfá Kiraiso nani riniñf rípi eni fá mñf rariñfáyfiriñf. Nene oyá siyikf imóniñwaéne warári imóniñwini. O mñf yi imónini. Warári xominiñf tñni wikf tñni enjagf nani xegf imóniñpía imóniñfiriñf. Warári mñf yimiñf ikikf winiñagf nani xwé nimóga wariniñpa oyá siyikf imóniñwaéne axipi omi mñf yimfíniñf ikikf winiñwá enjagf nani Gorixoyá dñfyo dani nimóga wariniñwini.

“Mipimónipaxf imóniñpía nani riniñpí arfá mñwipani.” uriniñf naniñini.

20-21 Kiraiso n̄perfn̄a seyfn̄e o t̄n̄i ik̄ar̄n̄iḡf̄ayfn̄e en̄aḡi n̄ani o t̄n̄i naw̄in̄i p̄iȳ eḡf̄ayfn̄en̄iñ̄j̄ im̄on̄iḡf̄ar̄in̄i. Ayn̄an̄i seyfn̄e am̄a om̄i m̄ix̄fd̄ar̄iḡf̄aȳ w̄iḡf̄ am̄ip̄i x̄ixeḡfn̄i nepa m̄ip̄im̄on̄ipax̄f̄ im̄on̄iñ̄j̄pia n̄ani r̄in̄iñ̄j̄pimi s̄in̄i x̄fd̄ipax̄f̄ayfn̄e m̄im̄on̄iñ̄j̄o. Seyfn̄e e im̄on̄iñ̄j̄aḡfa n̄ani ar̄tre nero am̄a om̄i m̄ix̄fd̄ar̄iḡf̄aȳ t̄n̄i naw̄in̄i m̄im̄on̄ir̄on̄iñ̄j̄ w̄iḡf̄ rar̄iḡf̄ap̄i yar̄iñ̄j̄o? Nw̄f̄ ikax̄f̄ “Ap̄i f̄a m̄im̄ax̄r̄ipani. Ap̄i ḡḡf̄ b̄i mepani. Ap̄i am̄af̄ ai m̄ir̄on̄ipani.” rar̄iḡf̄ap̄i ar̄f̄a b̄i m̄iwipani. ²² Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. Nw̄f̄ ikax̄f̄ ap̄fn̄iñ̄j̄ n̄r̄iga un̄j̄pi, aȳf̄ sa am̄ip̄i aiw̄ar̄ani, iniiḡf̄rani, nene n̄in̄f̄aná an̄ip̄a im̄on̄ar̄iñ̄j̄p̄ini n̄ani r̄in̄iñ̄i. Ap̄i sa am̄aȳf̄ érowiápn̄it̄ro éwop̄n̄it̄ro yar̄iḡf̄ap̄ir̄in̄i. ²³ Ap̄i rar̄iḡf̄aȳf̄ Gor̄ixom̄i yaȳf̄ owianeȳn̄ir̄fn̄a d̄iñ̄j̄ am̄a moar̄iḡf̄ap̄in̄i x̄fd̄it̄ro “Gor̄ixom̄i d̄iñ̄j̄ n̄if̄a owin̄n̄ir̄i am̄a wiwan̄iñ̄j̄ȳf̄ siyikw̄f̄pián̄iñ̄j̄ oim̄on̄ipoȳi.” r̄it̄ro “Gor̄ixom̄i d̄iñ̄j̄ n̄if̄a owin̄n̄ir̄i iwan̄j̄ oean̄ipoȳi.” r̄it̄ro neróná nepax̄iñ̄j̄ p̄ákín̄f̄ m̄im̄on̄it̄ro rar̄iḡf̄a en̄aḡi n̄ani seyfn̄e x̄enw̄f̄ re w̄iaiwipax̄r̄in̄i, “Am̄a e rar̄iḡf̄aȳf̄ nepa d̄iñ̄j̄ ém̄f̄ saim̄f̄ n̄imoro r̄fa rar̄iñ̄j̄o?” X̄enw̄f̄ e w̄iaiwipax̄f̄ aiw̄f̄ w̄iḡf̄ rar̄iḡf̄ap̄i, aȳf̄ am̄a n̄ix̄fd̄ir̄iñ̄j̄pimi d̄ani f̄w̄f̄ n̄ani feap̄a winar̄iñ̄j̄pimi w̄i p̄r̄f̄ rakipax̄f̄ m̄im̄on̄iñ̄j̄p̄ir̄in̄i.

3

“An̄j̄nam̄i im̄on̄iñ̄j̄p̄i n̄ani d̄iñ̄j̄ ik̄w̄f̄róf̄ix̄in̄i.” ur̄iñ̄j̄ n̄an̄ir̄in̄i.

¹ Gor̄ixom̄i Kiraiso x̄w̄ar̄ip̄ayo d̄ani owiápn̄im̄ean̄ir̄i am̄i s̄iñ̄j̄ n̄iwim̄ix̄r̄fn̄a seyfn̄e en̄i ax̄fp̄in̄iñ̄j̄ s̄iñ̄j̄ seaim̄ix̄iñ̄j̄ en̄aḡi n̄ani s̄iw̄f̄ an̄j̄nam̄i d̄an̄i —An̄j̄nam̄i seáȳf̄ eȳf̄ Kiraiso seáȳf̄ e nim̄on̄ir̄i Gor̄ixoȳa wé náum̄in̄i ñwean̄er̄in̄i. S̄iw̄f̄ nan̄j̄ e d̄ani im̄on̄iñ̄j̄p̄i ar̄ige im̄on̄anf̄w̄ar̄fan̄ir̄i an̄iñ̄j̄ min̄f̄ n̄era n̄ir̄ix̄in̄i. ² “Seyfn̄e s̄iw̄f̄ s̄ip̄i x̄w̄f̄ t̄yo im̄on̄iñ̄j̄p̄i n̄ani d̄iñ̄j̄ m̄ikw̄f̄ró an̄j̄nam̄i im̄on̄iñ̄j̄p̄i n̄ani d̄iñ̄j̄ ik̄w̄f̄róf̄ix̄in̄i.” searar̄iñ̄j̄n̄i. ³ Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. Kiraiso péaná seyfn̄e en̄i o t̄n̄i naw̄in̄i ik̄ar̄n̄iḡf̄ayfn̄e en̄aḡi n̄ani r̄ix̄án̄iñ̄j̄ peḡf̄ar̄in̄i. Am̄a n̄iperfn̄a x̄am̄i yaḡf̄ap̄i p̄in̄i wiárar̄iḡf̄apa seyfn̄e Kiraiso t̄n̄i r̄ix̄án̄iñ̄j̄ peḡf̄ayfn̄e en̄i ax̄fp̄i nero x̄am̄i yaḡf̄ap̄i p̄in̄i wiáriḡf̄a en̄aḡi n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. Aȳf̄ d̄iñ̄j̄ n̄iȳim̄iñ̄j̄ seyfn̄e Kiraiso t̄n̄i im̄on̄iḡf̄ap̄i —Ap̄i Gor̄ixom̄i t̄n̄i ax̄f̄ e im̄on̄iñ̄j̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i am̄a s̄iñ̄j̄w̄f̄ n̄isean̄ir̄on̄a anopas̄fn̄ipax̄f̄ im̄on̄iñ̄j̄aḡi n̄ani en̄i searar̄iñ̄j̄n̄i. ⁴ Kiraiso —O d̄iñ̄j̄ n̄iȳim̄iñ̄j̄ nene im̄on̄iñ̄j̄w̄ap̄i m̄k̄f̄ ik̄in̄j̄or̄in̄i. O r̄ixa s̄iñ̄j̄an̄i p̄iaum̄im̄f̄ in̄aná seyfn̄e en̄i o t̄n̄i im̄on̄iḡf̄ap̄i p̄iaum̄im̄f̄ in̄ip̄r̄f̄ar̄in̄i. P̄iaum̄im̄f̄ nin̄ir̄on̄a Kiraiso nik̄fn̄ir̄f̄ seáȳf̄ e im̄on̄iñ̄j̄pa seyfn̄e en̄i ax̄fp̄i nim̄on̄it̄ro yar̄fn̄a am̄a s̄iñ̄j̄w̄f̄ m̄iseanopas̄fn̄i mí seaóm̄ix̄p̄ir̄f̄ar̄in̄i.

“S̄ip̄ip̄i mepa éf̄ix̄in̄i.” ur̄iñ̄j̄ n̄an̄ir̄in̄i.

⁵ Ayn̄an̄i “Ḡf̄ wé s̄ikw̄f̄ am̄ip̄i, aȳf̄ f̄w̄f̄ ap̄i n̄ani r̄fa im̄on̄in̄i?” n̄iyaiwir̄i x̄e f̄w̄f̄ ap̄i n̄ani m̄iñ̄j̄ onin̄n̄ir̄i mé “Ap̄i em̄in̄ir̄i n̄ani r̄ixa am̄a p̄ȳfn̄iñ̄j̄ im̄on̄iñ̄j̄on̄ir̄f̄ani?” yaiwin̄f̄r̄ix̄in̄i. E n̄iyaiwin̄it̄ro f̄w̄f̄ min̄ipa éf̄ix̄in̄i. Piax̄f̄ weán̄ipax̄f̄ im̄on̄iñ̄j̄p̄i mepa éf̄ix̄in̄i. f̄w̄f̄ n̄ani m̄iñ̄j̄ min̄ipa éf̄ix̄in̄i. f̄w̄f̄ n̄ani feap̄a seainar̄iñ̄j̄p̄i x̄e oneain̄n̄ir̄i s̄iñ̄j̄w̄f̄ m̄iw̄in̄ipa éf̄ix̄in̄i. Aȳa t̄ñ̄j̄ w̄i m̄in̄im̄uropa oen̄ir̄i mepa éf̄ix̄in̄i. Am̄a aȳa t̄ñ̄j̄ b̄i m̄in̄im̄uropa oen̄ir̄i yar̄iḡf̄aȳf̄ Nw̄f̄a nepa im̄on̄iñ̄j̄o n̄ani d̄iñ̄j̄ mamopa nero ap̄i n̄an̄in̄i neróná w̄iḡf̄ ñw̄f̄an̄iñ̄j̄ nim̄ix̄it̄ro yar̄iḡf̄a en̄aḡi n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. ⁶ Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani “Ap̄i ap̄i mepa éf̄ix̄in̄i.” searar̄iñ̄j̄n̄i. Am̄a p̄r̄f̄f̄ n̄iwiaik̄iro e yar̄iḡf̄ayo Gor̄ixom̄i p̄r̄f̄f̄ umamon̄f̄a en̄aḡi n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. ⁷ En̄in̄a seyfn̄e Gor̄ixom̄i p̄r̄f̄f̄ w̄iaik̄iar̄iḡf̄aȳf̄ t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄it̄ro neróná seyfn̄e en̄i e néra waḡf̄ar̄in̄i. ⁸ Seyfn̄e x̄am̄i ax̄fp̄i e néra waḡf̄ayfn̄e aiw̄f̄ agw̄f̄ r̄in̄a r̄ip̄i r̄ip̄i w̄i mepa éf̄ix̄in̄i. Wik̄f̄ m̄on̄in̄ipa éf̄ix̄in̄i. Wik̄f̄ r̄f̄a ápiáw̄in̄iñ̄j̄ m̄iwén̄ipa éf̄ix̄in̄i. Ün̄un̄iñ̄j̄ m̄iwik̄ar̄ipa éf̄ix̄in̄i. X̄w̄iȳf̄apai m̄iñ̄w̄ir̄ar̄ipa éf̄ix̄in̄i. Ikaȳf̄w̄f̄ m̄umear̄ipa éf̄ix̄in̄i. ⁹ Yap̄f̄ m̄ir̄in̄ipa éf̄ix̄in̄i. Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani “Ap̄i ap̄i mepa éf̄ix̄in̄i.” searar̄iñ̄j̄n̄i. Seyfn̄e x̄am̄i im̄on̄aḡf̄ap̄i em̄i nimoro s̄in̄i e nim̄on̄ir̄on̄a s̄ip̄i yaḡf̄ap̄i p̄in̄i n̄iwiar̄im̄aná ¹⁰ am̄i r̄ixa s̄iñ̄j̄ȳfn̄e im̄on̄iḡf̄a en̄aḡi n̄ani searar̄iñ̄j̄n̄i. D̄iñ̄j̄ s̄iñ̄j̄ agw̄f̄ r̄in̄a seyfn̄e im̄on̄iḡf̄ap̄i Gor̄ixom̄i x̄ewan̄iñ̄j̄o im̄on̄iñ̄j̄p̄i n̄ani x̄ix̄en̄i n̄iñ̄j̄a oim̄on̄ipoȳin̄ir̄i seaim̄ix̄iñ̄j̄r̄in̄i. Ap̄i d̄iñ̄j̄ x̄fo im̄on̄iñ̄j̄pa oim̄on̄ipoȳin̄ir̄i s̄in̄i an̄iñ̄j̄ ax̄fp̄in̄i am̄i b̄i t̄n̄i b̄i t̄n̄i n̄iseaim̄ixa war̄in̄i. ¹¹ Am̄a d̄iñ̄j̄ s̄iñ̄j̄ t̄ḡf̄ayfn̄e n̄iseaim̄ixa war̄iñ̄j̄aḡi n̄ani w̄iȳfn̄e Ḡrik̄iȳfn̄erani, w̄iȳfn̄e Judaȳfn̄erani, aȳf̄ anan̄ir̄in̄i. W̄iȳfn̄e iȳf̄ s̄im̄f̄ sf̄o w̄ákwin̄iḡf̄ayfn̄erani, m̄iwákwin̄iḡf̄ayfn̄erani, aȳf̄ en̄i anan̄ir̄in̄i. W̄iȳfn̄e ém̄aȳfn̄erani, k̄in̄ix̄iȳfn̄erani, aȳf̄ en̄i anan̄ir̄in̄i. W̄iȳfn̄e x̄in̄áiw̄ayfn̄en̄iñ̄j̄ nim̄on̄it̄ro om̄iñ̄j̄ w̄iáriḡf̄ayfn̄erani, om̄iñ̄j̄ w̄iip̄r̄f̄ n̄ani áx̄enw̄ar̄f̄ min̄iḡf̄ayfn̄erani, aȳf̄ en̄i anan̄ir̄in̄i. Ná b̄in̄i x̄wé im̄on̄iñ̄j̄p̄i, aȳf̄ Kiraiso t̄n̄i ik̄ar̄n̄iḡf̄ap̄ir̄in̄i. O n̄ip̄im̄in̄i seáȳf̄ e w̄im̄on̄iñ̄j̄or̄in̄i. P̄i p̄i am̄a im̄on̄iḡf̄ap̄i om̄i d̄iñ̄j̄ n̄iwikw̄f̄roróná anan̄i o t̄n̄i ik̄ar̄n̄ipax̄f̄r̄in̄i.

“X̄ixe d̄iñ̄j̄ s̄ip̄i in̄f̄r̄ix̄in̄i.” ur̄iñ̄j̄ n̄an̄ir̄in̄i.

¹² Gor̄ixom̄i f̄a ȳiyam̄ix̄im̄f̄ seair̄i am̄a nion̄iȳa oim̄on̄ipoȳin̄ir̄i seaim̄ix̄ir̄i d̄iñ̄j̄ s̄ix̄f̄ seaȳir̄i eḡf̄ayfn̄e en̄aḡi n̄ani r̄ip̄i éf̄ix̄in̄i. W̄in̄iȳo w̄a wian̄f̄r̄ix̄in̄i. D̄iñ̄j̄ s̄ip̄i en̄i w̄ir̄f̄ix̄in̄i. Seáȳf̄ e seáȳf̄ e m̄imón̄f̄ siyikw̄f̄piayfn̄en̄iñ̄j̄ im̄on̄if̄r̄ix̄in̄i. N̄iyapen̄im̄aná ur̄f̄r̄ix̄in̄i. An̄an̄j̄n̄i

murf xe óf oneaimópoyinri éfrixini. ¹³ Segfý pí pí seaikárfagá ai seyíne eni xixewiamf m'wipa éfrixini. Segw wo sipi seaikárfagi nani xwiyfá umeapipaxf enánáyf, yokwarimf wiífrixini. Ámináo yokwarimf seainjpa axípi e wiífrixini. ¹⁴ Api api n'ipini nero aiwi anjipaxf epaxípi, ayf r'ipirini. Xixe d'ijf sixf yinífrixini. E neróná piráninjf nawini kumixinipirífa enagi nani seararinjini. ¹⁵ Kiraiso seyíne píyá seawírfinjf enagi nani omi wí p'rf m'wialki segf winiyf t'ni piráninjf nkumixinro nweáfrixini. Seyíne Kiraisoyá siyikf imónigfá winiyf t'ni nkumixinro piráninjf onweapoyinri fá seaumirinjfíne enagi nani seararinjini. Ínina Gorixomi yayf wiayífrixini. ¹⁶ Xwiyfá Kiraiso nani rininjípi seyíne aumaumf inífrixini. Segf sonj t'ni seanj t'ni api n'iróná n'iréwapinro ikwairirf inro yarigfápipi dani xwiyfá o nani rininjípi aumaumf inífrixini. Sonj t'ni seanj t'ni api n'iróná manjpani m'rf "Gorixo e neaiinjfrani?" n'yaiwiro omi xwioxf ai t'ni nífa n'seainri yayf wífrixini. ¹⁷ Pí pí seyíne n'irónaranti, pí pí nerónaranti, "Áminá Jisasomi inim wurin'jwaénerfani?" n'yaiwiro amá x'oyáyf epaxípiní éfrixini. E neróná "Kiraiso nene nani e neaiinjfrani?" n'yaiwiro apo Gorixomf yayf wífrixini.

Xiepiwami t'ni xiagwowami t'ni urinjf nánirini.

¹⁸ Apixiwayíne, segf oxowami simanjwíyóninjf wurinífrixini. Áminá Jisaso t'ni ikarinigíwayíne e epaxf enagi nani seararinjini. ¹⁹ Oxoyíne segf apixiwa nani d'ijf sipi seaíwínigini. Naririmf m'wipa éfrixini.

Niaiwíyo t'ni xanowami t'ni urinjf nánirini.

²⁰ Niaiwíyíne, segf inókiwa ápowa sekaxf pí pí searána arfá y'imgf wífrixini. E neróná Ámináo yayf winipaxípi yarinjagfa nani seararinjini. ²¹ Xanowayíne, segf niaiwíyo éwapíyí n'wirfna m'xininjf m'jomixipa éfrixini. Segf niaiwíyí d'ijf aninjf rakiarínipirixiniri seararinjini.

Bosowami t'ni ominjf wiirigfáyo t'ni urinjf nánirini.

²² X'naiwayíneninjf nimóniro ominjf wiirigfáyíne, segf bosowa pí pí searána arfá n'wiro xixeni éfrixini. Segf bosowayá s'jw'f anigfe dánini e éfrixiniri m'seararinjini. Ominjf yarigfáyf yapí nimóniro wípi'sarigfápa mé "Ayá t'ni oyaneyi." n'yaiwiro éfrixini. Seyíne Ámináo m' wáyf wiarigfáyíne enagi nani seararinjini. ²³ Ominjf wiirigfáyíne pí pí nerfnáyf "Ámá nani r'wiirinjwini?" n'yaiwiro úrapí yarigfáyf yarigfápa mé "Áminá Jisaso nani r'wiirinjwini?" n'yaiwiro piráninjf yarigfáyf yarigfápa seyíne eni e nero ayá t'ni éfrixini. ²⁴ Seyíne nijfáriní. Ámá wí marfá, Áminá Jisaso yayf n'seaimori Gorixo "Nanj e n'seaiimfáriní." r'rinj'pí seaínfá enagi nani seararinjini. Bosf seyíne wiirigfá, ayf Áminá Kiraiso enagi nani seararinjini. ²⁵ Giyf giyf sipini nera nurfnáyf, Gorixo p'rf numamorfna m'imearó sipi ayf éfápi t'ni xixeni p'rf umamonfá enagi nani seararinjini.

4

¹ Bosoyíne, "None eni bosf anjnamf wo t'jwáonerfani?" n'yaiwiro segf inókiwáninjf nimóniro ominjf seaíwínigfáyo nejp'pero piráninjf numerfna epaxípiní t'ni xixeni uméfrixini.

"Gorixomi rixinjf neauriyífrixini." urinjf nánirini.

² Seyíne Gorixomf rixinjf nuríroná xaiwí n'wakírfim'xinimáná n'ra úfrixini. E neróná d'ijf yaikía nimómána mepa ero yayf wiro éfrixini. ³ E neróná none nani eni rixinjf neauriyífrixini. None xwiyfá Kiraiso nani enjína dani inim imónagf'pí —Xwiyfá api nioni gw'f njweanáp'riní. Api amáyo woáfkf wianfwa nani "Óf wimoi." nuríro rixinjf neauriyífrixini. ⁴ "Nioni api n'irírná s'jání áwanj urf'imgini." nimónarinj'pí t'ni xixeni urimfa nani rixinjf neauriyífrixini." seararinjini.

⁵ Seyíne amá Jisasoyá siyikf mimónigfáyf t'ni n'jwearóná d'ijf ém'f saimf nimómána éfrixini. Ínina ayf t'ni n'jwearóná "Ayf Gorixo nani d'ijf mopaxína rinárfani?" n'yaiwiro wé róninj'pini éfrixini. ⁶ Ínina xwiyfá nuríroná segf xwiyfá aiwáyo saxf n'omoróná awí yarinj'páninjf nim'xiro urf'rixini. E neróná amá seyíne yarinjf seaífa ayf ayo "Api uripax'riní." n'yaiwiro xixeni uripaxf imóninj'pí t'ni urip'rfáriní.

Tikikaso t'ni Onesimaso t'ni nani urinjf nánirini.

⁷ Nioni nikárarigfá n'ipini Tikikaso —O negf n'rixímeá d'ijf sixf uyinjwáorini. D'ijf ujwirárpaxf imóninj'pini yarinjorini. Ámináo nani wáf urani nani gw'f mónjwá worini. O n'ibiri áwanj searínfáriní. ⁸ Ayf r'ipi nani uowárenaparinjini. O n'seaimeari áwanj searána seyíne "Porowami wimeaarinj'pí, ayf ap'rfani?" yaiwiro d'ijf wáf

seaónirí enfa nání uowárénapariríní. ⁹ Nioní Tikikasomí tñní Onesimasomí tñní — O ení negí níríxímeáyí imóníñfí woríní. Dínfí uñwiráripaxí neaiiaríñoríní. Negí dínfí síxí uyíñwáoríní. Omí ení segí tññfí e nání uowárénapariríní. Awaú amípi none re neaimónaríñfípi nání áwanfí searípsíí.

“Ámá tíyí yayí seaiwárénaparíñoi.” uríñfí nániríní.

¹⁰ Arisítakaso —O nioní tñní nawíní gwí ñweagwíoríní. O seyíne yayí seaiwárénaparíní. Mako —O Banabasomí xoayoríní. O ení yayí seaiwárénaparíní. O seyíne tññfí e rémónapánáyí, o nání nioní xámí bí searíñá enjagí nání yayí wíríxíní. ¹¹ Jisaso —O yofí bí ámí Jasítasoyí wíríníñoríní. O ení yayí seaiwárénaparíní. Judayí nñní enjagí aiwí Porone ámá wí ení Goríxomí dínfí níwíkwíroríñfípmí dání oyá xwíoxíyo ñweáfríxíní wáfí rímearíñwápa axípi nero gwí móníñwáwa, ayí waú woní awaríní. Rípi ení nioní dínfí wá nónígfáwaríní. ¹² Eparíraso —O segíyí woríní. Jisasi Kiraisoyá xínáíníñfí nimóníri omíñfí wíiaríñfí woríní. O ení yayí seaiwárénaparíní. O Goríxomí xwíyá rírímí níwiríná símí níxeadféníri seyíne nání aníñfí miní ríxíñfí seauríyaríñfíri. Seyíne yofí imóníro “Goríxo ámá xíoyá e éfríxíníri wimónaríñfípi, ayí apírífaní?” yaiwíaríro éfríxíníri ríxíñfí seauríyaríñfíri. ¹³ O seyíne nání tñní séríxímeá imónígfá Reodisia ñweáyí nání tñní séríxímeá imónígfá Xiraporísí ñweáyí nání tñní íkíníñfí sípi wíaríñagí síñwí wínaríñá enjagí nání seararíñfí. ¹⁴ Ruko —O dokítá nene dínfí síxí uyíñwáoríní. O ení yayí seaiwárénaparíní. Dimaso ení yayí seaiwárénaparíní.

Poroyayí níwíowáriríná uríñfípi nániríní.

¹⁵ Seyíne segí séríxímeáníñfí imónígfá Reodisia ñweáyo “Poroyayí seaiwárénaparíñoi.” urípoyí. Nibaimí tñní ámá Jisasoyá síyíkí imónígfá íyá anjwámí awí eánarígfáyo tñní ení “Poroyayí seaiwárénaparíñoi.” urípoyí. ¹⁶ Seyíne payí nioní eaaríñá rína segí awí eánígfé dání fá níroarímaná ámí Jisasoyá síyíkí imónígfá Reodisia ñweagfáyí ení fá orópoyíníri wíríxíní. Payí nioní ayí nání eána seyíne ení nuráporí fá rófríxíní. ¹⁷ Akipasomí re urífríxíní, “Joxí Ámínáo tñní íkáríníñoxí enjagí nání o e éfríxíníri rírípeañfípi nání dínfí nímorí xixení nípíní yáfríxíní.” urífríxíní.

¹⁸ Poroní níwaníñoní gí wé tñní yoparí rípi yayí níseaiwárénapírí eaaríñfí. Nioní nání “O síní gwí ríñweaní?” níyaiwíro Goríxomí ríxíñfí nuríyífríxíní. “Goríxo wá seawíaníwínígfínt.” nímonaríní.

Payí Poro Tesaronaika ñweáyí nání xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigá aní yof Tesaronaika ñweagfáyí nání Poro xámi eañnarini. Apí Masedonia pìropenisíyo aní xwé bîrini. Poro émayí aníminí xwiyá yafí winipaxí imóniñpí wá nurimeriná aní apimí uráná émayí obaxí Jisasomi dññ nîwîkwîrorí aiwí Judayí e ñweáyí áriní wí dññ wîkwîrográwixini. Judayí Jisasomi dññ nîwîkwîrófáyí émayí obaxí Poromi arfá wiarñagfa nîwîniro nání sipí dññ nîwîaiwiro omí mîxí xfdowáráná Poro aní wí e nání éf nuri e dání Jisasoyá siyikí imóní Tesaronaika ñweáyí arige rfa imóniñoinîri Timotio sñwí onîwîniauinîri urowárfagi o sñwí nîwînaumo nîbîri Poro rîxa Koriniyo nîremori ñweañáná nîwîmearí repiyí nîwirí yarññ Tesaronaika ñweáyí wífápi nání áwaní uráná Poro payí rina eaññigini (Wá wuri meiarigfáwa 17:1-4).

¹ Poroní tñní Sairaso tñní Timotio tñní none Jisasoyá siyikí imónigá Tesaronaika ñweáyíne —Seyíne ápo Gorixó tñní Áminá Jisasí Kiraiso tñní nawíní ikárinigfáyínerini. Seyíne nání payí rina nearí mónaparñwini. “Awaú wá seawianîri seyíne nîwayîronîro ñweapîrî nání seaiiri éisixini.” neaimónarini.

Tesaronaika ñweáyí xixeni arfá wirow xfdiwo egfá nánirini.

² None inína seyíne nání Gorixomí yafí nîwirane rixññ nuríranená seyíne nání ení seauriyarñwáriní. ³ Seyíne Áminá Jisasí Kiraisomí dññ nîwîkwîrorññpimí dání nuxfdíroná rfwí nîrîkwínîrñññ egfápi nání arfá mikeamopa erane omí dññ sîxí nuyiro nání anññ miní egfápi nání ení arfá mikeamopa erane o ámí weapfwiníginîri wenññ nerí ñweaarigfápi nání ení arfá mikeamopa erane nerane mimáyo nîtñirane nání ápo Gorixomí nuríranená rixññ seauriyarñwáriní. ⁴ Negí nîrixímeáyíne, Gorixó dññ sîxí nîseayirí fá yiyamîximí seaññpí nání none nñfá imóniñwini. ⁵ Ayí rîpí nání nñfá e imóniñwini. Xwiyá yafí neainarññpí wá nîsearémearfná manpá tñní xwiyfáni mîsearéwapiyñwanigini. “Xwiyá apí nepa imónini.” neaipmónarfná emimí ení eánññ imóniññ bî ení kwiyfipimí dání seaiwapiyñwanigini. None seyíne tñní nññwearanená enwápi —Apí seyíne arírá oseaianeyinîri enwápinîri. Apí nání seyíne nñfá imóniñoi. ⁶ Seyíne none enwápi nání ení ikanññ neairo Ámináomí ikanññ wirow egfáriní. E neróná xwiyá yafí neainarññpí xixeni arfá nîwirow nîxfdíroná xeanññ ayá wí seaiméagí aiwí yafí kwiyí sîxí seaimófpí tñní nîxfda ugfáriní. ⁷ Seyíne e nîxfda nuróná ámá Kiraisomí dññ wîkwîroarigfá Masedonia pìropenisíyo ñweagfáyo tñní Gîrikí pìropenisíyo ñweagfáyo tñní ayo nîyoní sññwepigí wigfáriní. Kiraisomí nuxfdíroná xeanññ seaiméagí aiwí yafí tñní anññ nuxfdírinñpimí dání sññwepigí wigfáriní. ⁸ Ayí rîpí nání seararññini. Xwiyá seyíne Ámináo nání nîrîga úfápi ámá rfaiwá nîremeága warigfápanññ nîrîga nurína Masedonia pìropenisíyo tñní Gîrikí pìropenisíyo tñní apiaúminí mîrññññigini. Aní nîmíni seyíne Gorixomí dññ wîkwîrófápi nání arfá wiarigfáwixini. Rîxa arfá wífá enagí nání none ámí aní bimi nîremorfná seyíne nání bî tñní rîpaxí menini. ⁹ Ayí rîpí nánirini. Ámá nñní none seyíne tññ e nání báná nîneamimînirow egfápi nání repiyí inîro seyíne Gorixó, nepa ñwá dññ nîyimñññ tññ imóniñnomí uxfdípîrî nání nîkñnimónimáná segí ñwáfpimí rfwí umogfápi nání repiyí inîro ¹⁰ seyíne Gorixomí xewaxo —O xwárpáyo dání owiápnîmeanîri sññ wimîxñjorini. Íwí ámá yarigfápi nání Gorixó wíkfí rfa ápiawñññ nîwónorí rfwéná pîrî umamónfápmí dání éf neamimînarññorini. Ayí womaní. Sa Jisasorini. O anñnamí dání weapññe nání seyíne xwayí nanîri ñweaarigfápi nání repiyí inîro yarfná wimearññwá enagí nání none ámí bî tñní urîpaxí mimóniñwini.

2

Poro Tesaronaika ñweáyí tñní nññwearfná enññ nánirini.

¹ Gí nîrixímeáyíne, seyíne nñfáriní. None seyíne tññ e nîseaimearfná wá yopa mîseamearíginñwanigini. ² Siní seyíne tfámíni mîsearémearpa nerí aní Pîripaiyo wá emearfná apimí dñññ xeanññ nealkáiro rîkîkîró neairo egfápi nání seyíne rîxa nñfáriní. E nealkárfagfa aiwí e pñní nîwiárimí seyíne tfámíni nîbîrfná ámá obaxí nñfáriní neaianîro yarññagfa á Gorixó dññ sîxí neaimófpimí dání masísfá bî mîneainí xwiyá yafí neainarññpí xixeni nîseara uñwanigini. ³ Ámá xwiyá yafí neainarññpí dññ oikwîrópoyinîri nuríranená nepa mimóniññpimí dání wí urarññwámaní. Nîpîkwíni mimóniññpí owikáraneyinîri wí urarññwámaní. Yapí owiwapiyaneyinîri urarññwámaní. ⁴ E mepa nerane Gorixó “Porowa mîmîwíároarigfáwarfnani?” nîyaiwirí xwiyá yafí

neainarinjipi wáf uranfáwá nání dñj neanjwírariñj enjagí nání xfo ríírixiniri wimóninjipi tñi xixeni axípiñi urarinjwáriní. Ámá wí nene nání yayí owinípoyniri urarigápa none axípi e wí murí Gorixo —Negí xwioxýo adadí neaiarñjo, ayí oriní. O none nání yayí owininiri negí rarinjwápi ámáyo urarinjwáriní. ⁵ Seyíné nijjárini. None seyíné tñj e niseaimearíná rixinjí remeaní wí mîsearinjwaniginí. Ripi nání ení Gorixo sopinjí neopaxí imónini. Íwí searapanirane nání dñj inimí níkwírómáná níremeá xwiyá bí mîsearinjwaniginí. ⁶ None Kiraisoyá wáf wurimeairinjwáone imóninjagwi nání ananí oneaiípoyniri searipaxí imóninjagwi aí seyínérani, ámá wíraní, seáyi e oneamearípoyniri wí ení menjwaniginí. ⁷ None seyíné tñi nijwearanená nîpenímáná awayini níseairane apíxí sñi niaíwí pfo tñj xegí niaíwíyo dñj nijwírariñj umearinjpa axípi e seairinjwaniginí. ⁸ None dñj síxí níseayirane nání “Xwiyá yayí neainarinjí Gorixo táfáminí imóninjipi áwanj ouraneyi.” níneaimóniríná dñj arfá níkeamónimáná seyíné nání aga íkñinjí sípi neairinjagí nání yoí mayí nimónimí seyíné táfáminí emenjwaniginí. ⁹ Gí nírixímeáyíné, “Omñj none seyíné tñi nijwearanená anñj miní ríá tñj enjwápi nání sñi dñj seainarini.” nimónarini. Xwiyá Gorixoyá yayí neainarinjipi wáf níseairiranená aiwá none nani nání anñj seaikáraniginiri árwíyiraní, íkwáwíyiraní, ríwí nírkwinímáná omñj wé tñi ininá yagwáriní. ¹⁰ None Kiraisomí dñj wíkwíróarigíáyíné tñi nijwearanená síyikwí mininjipini erane wé róninjipini erane xwiyá níneaxekwítopaxí imóninjipi erane enjwápi nání seyíné sopinjí neopaxíyínérini. Gorixo ení sopinjí neopaxí imónini. ¹¹ None xanowa wígí niaíwíyo píraninjí umearigíápáninjí axípi e seamearinjwápi nání seyíné nijjárini. Woxini e níseameranená wairirí seairane enj ríremíxí seairane dñj síxí seamíronen enjwáriní. ¹² Seyíné ámá Gorixoyá —O ámá xfoya xwioxýo njweapíráyo seáyi e xfo imóninjipi bí ouxímeáwíniginiri wéyo fá seaurarinjorini. Oyá ámá píraninjí níxídróná epaxípi seyíné api tñi xixeni érixiniri api api e seairinjwaniginí.

¹³ Ripi nání ení ininá Gorixomí yayí wiarinjwáriní. None níbirane xwiyá Gorixoyápi yanj seaiapaná seyíné xixeni arfá níneairóná xwiyá ámáoneyá bñinjí arfá níneainí xwiyá nepaxinjí imóninjipininjí arfá neaigíawixini. Xwiyá api —Api Kiraisomí dñj wíkwíróarigíáyíné dñj seaimoarinjipirini. Api nepa xwiyá oyápi enjagí nání arfá e neaigíawixini. ¹⁴ Gí nírixímeáyíné, ámá Kiraisí Jisaso tñi ikárinigíá, síyikí Gorixoyá Judia píropenisíyo imónigíáyo wímeanjpa seyíné ení ríxa seaimearinjiginí. Wígí Judayí xeaninjí wíkarigíápa seyíné ení segí gwí axíyí xeaninjí seaikárigíawixini. ¹⁵ Gí Judayí wáf rókímaogíawamí nípíkíá níwagífasáná Áminá Jisasomí píkiro none ení míxí neaxídwáiro egíáyirini. Ayí ámá Gorixo yayí winarinjyí rimóninjoi? Aga oweoi. Ámá níyoní sñmí tñi wiarigíáyirini. ¹⁶ None xwiyá émayí arfá níwiro dñj wíkwíróáná Gorixo yeáyí uyimíxemeañápi wáf murímepa oépoyniri píripírí neaianro yarigíáyirini. E nerinjipimi dání wígí íwí pákíkí néra úfápi ríxa yurínowiarini. Ayínáni Gorixo ríxa wíkwí níwóniri ayo píripí umamoarini.

Poró ámi síjwí wímininiri nání wimóninjí nánirini.

¹⁷ Gí nírixímeáyíné, none ayí yapí wí mimóninjwini. None segí tñj e dání míxí neaxídwáraná negípi ámi wí e bí onímíapi níjweámáná —Íná none sñi sñimánjyo síjwí níseanipa nerane aí dñj arfá wí níseaikeamójwaniginí. Ámi wí e negípi bí onímíapi níjweámáná ámi seyíné tñi onjweaneyiniri aga íkñinjí sípi níneairí e yaní nání sñmí xeadípeninjwaniginí. ¹⁸ Awá tñi Poroní tñi —Nioní ayí ná bñi marfá. None segí táfáminí “Obaneyi.” neaimóninjiginí. ¹⁹ Ayí rípi nání segí táfáminí “Obaneyi.” neaimóninjiginí. Gorixo none yayí neaimoní nání imónigíáyí, ayí seyíné meníraní? Dñj nífá neainínfá nání imónigíáyí, ayí seyíné meníraní? “Ná tíyí rímeáwini?” yaiwianíwá nání imónigíáyí, ayí seyíné meníraní? Jisaso ámi báná oyá síjwí aníje dání none igígf bí mé seyíné wáf níseairiranená náninjí enjwápi nání raníwáriní. ²⁰ None seáyi e nimónirane dñj nífá neainínfápi, ayí seyíné enjagí nání rarinjini.

3

Timotio enj síxí oweámixiniri uowárigíá nánirini.

¹⁻² Ayínáni seyíné níseawárimí re nání níbiranená amípi seaiméápi nání majfá nimóga núwasáná “Majfá oimónaneyi.” sñi níneaimónipaxí neríná re egwísisixini. “Yawawi Timotio, negí nírixímeáo —O Gorixoyá xwiyá Kiraiso nání yayí neainarinjipi wáf wuríméiní nání imóninjyí worini. O anj Atenísyí ríninjí rípiimi yeawáraná ayí ananirini.” níyaiwirai segí táfáminí nuowárenapíraíná Kiraisomí dñj wíkwírófápi xaiwí fá xiripírí nání enj síxí seaeámixiri dñj síxí seamíromí

éwínigínirí uowárenapigwísixíní. ³ Segíyí wo aí xeaníj seáimeáf apimí dání ududí míwínípa oenírí Timotio apí e éwínigínirí uowárenapigwísixíní. E nerai aí eníná dání Goríxo “Xeaníj apí ayo xe wímeáwínigíní.” yaiwíaríjene imóníjagwí nání sewaníjyífné níjíríní. ⁴ Xámí seyíné tñní síní níjwearanéná “Ríwéná xeaníj níneámeaníjoi.” mísearayípa renjanigíní? Apí ríxa níseáimeáf nání seyíné “Ríj apírífaní?” níyaiwiro ríxa níjía imóníjoi. ⁵ Ayínání Timotiomí uowárenapíjanigíní. Ríxa seyíné imónígíapí nání “Síní majíá oimónímíní.” mánimónípaxí neríná o seyíné Kiraisomí dñj wíkwírógíapí síní píraníj ría wíkwírójoiíní mí seaómíxínífa nání uowárenapíjanigíní. “Ámáyo yapí wíwapiyaríjoi —O oboríní. O seyíné Kiraisomí píní owíaríjoiíní yapí seaíwapiyíáná none aníj miní enjwápi anípa imóníjigínirí uowárenapíjanigíní.” seararíjíní.

Timotio Poromí yapí xwíyíá urémeaní nániríní.

⁶ E éagí aiwí agwí Timotio seyíné tñmíní píní níseawíarímí níbirí xwíyíá yapí yeainíjapíxíní áwaní yearémeáínigíní. Seyíné síní Kiraisomí dñj wíkwíróro xíxe dñj sípí íníro yaríjagífa síjwí seainíj nání áwaní yearémeáínigíní. None nání dñj nímoróná wá seaunírí none seyíné nání “Síjwí owínaneyí.” neaimónaríjpa seyíné axípi Porowamí síjwí owínaneyíní ikíníj sípí seairí yaríjagífa síjwí seainíj nání ení áwaní yearémeáínigíní. ⁷ Gí nírixímeáyífné, Timotio apí áwaní yearémeáf enjagí nání dñj ría neaxepaxí imóníjpi tñní xeaníjpi tñní apí níjíní neámeaaríná dñj sípí míneáf dñj síxí íníjwanigíní. O re yearíagí nání, “Kiraisomí síní píraníj dñj wíkwíróroíní.” yearíagí nání dñj síxí íníjwanigíní. ⁸ Seyíné ení neáníro Ámínáo tñní ikárínígíapí xaiwí íá níxírónáyí, none seáyí níkárínírane njeapaxí enjagí nání seararíjíní. ⁹ Goríxomí seyíné nání yapí aníj miní níwirane aí yapí seyíné nání wíjapí tñní xíxení míimóníjwíní. Ayí pí náníní maríáí, seyíné nání yapí níwiranéná dñj nífa onímíá neainaríjmaní. Ayá wí neainaríj enjagí nání raríjíní. ¹⁰ Segí símímaníj síjwí níseainírane Kiraisomí aníj píraníj dñj wíkwírópírfá nání síní míimónígíapí osearéwapíyaneyíní aníj miní ikwáwíyiraní, áríwíyiraní, wauní ríxíj uraríjwáriní.

Poro Tesaronaika njeáyí nání ríxíj wuríyíj nániríní.

¹¹ Negí ápo Goríxo tñní Ámíná Jísaso tñní awáu none seyíné tñj e baníwá nání “Ámí óf neaimóisíxíní.” níimónaríní. ¹² None seyíné nání dñj sípí níneairí arírá seairíjwápa seyíné ení axípi xíxe dñj sípí níniro arírá níniórónaríní, wíníyí nání dñj sípí níwiro arírá níwíróaríní, ayá wí epírífa nání “Ámínáo e seaimíxíwínigíní.” níimónaríní. ¹³ Ámíná Jísaso ámá xífo xegí imónígíáyí tñní ámí níweapíríná seyíné negí ápo Goríxo síjwí aníj dání xwíyíá níseaxekwímpaxí imóníro síyíkwí míngíáyífné imóníro epírífa nání síkíkfí seaómíxíwínigíní.

4

“Goríxo wimónaríjíní éfíríxíní.” uríj nániríní.

¹ Gí nírixímeáyífné, níoní payí rína yoparípi nearíná Ámíná Jísaso wáf níriméíríxíní nínearowaríj enjagí nání ayá tñní neri ení rírémíxí bí rípi oseaianeyí. Seyíné nemeróná Goríxo yapí wíníjapí epírífa nání searéwapíyíjwápi tñní ríxa xíxení yaríjoi. E nero aí apímí nímúróro ámí bí tñní oyaneyíníro éfíríxíní. ² Sekaxí ríníj Ámíná Jísaso nearíjpeaní searéwapíyíjwápi nání seyíné níjía imóníjagífa nání raríjíní. ³ Goríxo seyíné e éfíríxíní wimónaríjpi ayí ríjíní. Síyíkwí míngíáyífné imóníjxíní. Ámá wí tñní íwí bí mínpa éfíríxíní. ⁴ Meánígíáyífné ámí wí tñní íwí bí mínpí Goríxoyá síjwíyo dání síyíkwí mínjí imóníjpi ero ámáyá síjwíyo dání weyí seamearíjapí imóníjpi ero nero xíxení meáníjxíní. ⁵ Émáyí —Ayí ámá Goríxo nání dñj mímoaríjíní. Ayí íwí ináníro nání mínj níniro símí xeadíjéanígíapa mepa éfíríxíní. ⁶ Segí sérixímeáníj imónígíáyí apíxí tñní íwí oinaneyíníro yapí níwímeairí níwero sípí níwíkarípa éfíríxíní. Xámí seyíné tñní níjwearanéná áwaní seairírane erírí seairane enjwápa xíxení ámá íwí apí éfíyo Ámínáo pírf umamonífa enjagí nání seararíjíní. ⁷ Goríxo nene ámá wí tñní íwí ináníwá nání níoníyáyí imóníjxíní wéyo íá neaumíríjmaní. Gí síyíkwí míngíáyí imóníjxíní wéyo íá neaumíríjmaní. ⁸ Ayínání rípi nání dñj mófíríxíní. Gíyí gíyí níoní seararíjapí ríwímní nímamórínáyí, ayí ámáyoní ríwí mumoaríjoi. Ayí Goríxomí —O nene síyíkwí mínjí imóní nání xegí kwíyípi owáiníxíní síxí neamímoaríjoríní. Omí ríwí umoaríjoi.

⁹ Sérixímeá nání dñj sípí níseairí arírá níwírná epaxípi nání Goríxo xewaníjoi ríxa seaíwapiyíj enjagí nání none aí wí ríwamíj nearí searíjapí míimóníjwíní. ¹⁰ Sérixímeá

segí Masedonia piropenisíyo amí gimí nweagfáyo nání ríxa dñj sípí nñwiro arírá wiarñjoi. Gí nñrixímeáyíné, seyíné e yarñjagfa aí amí bí rípi oépyonñri yarñj oseaimñni. Seyíné dñj sípí e wiarígfápi amí xwé bí tñni nimóga úfríxñni. ¹¹ Porowa xámí sekaxí nearígfápa xixeni píranñj oimónaneyñiro éfríxñni. Awayini yapenñjwaéne oimónaneyñiri ero wí yarígfápi marfáí, negí yarñjwápiñi oainenaxídaneyñiri ero negí omñj ení nñrñkwinímáná oyaneyñiri ero éfríxñni. ¹² E nerónáyí, nñpñri nánirani, yínipñri nánirani, dñwí mikeamónípa ero amá Goríxoyá mimónígfáyí re seaiaiwipaxípi ero, “Ayí wé rónñj imónñjñpi yarñjoi.” seaiaiwipaxípi ero epñrífá enjagí nání seararñjñni.

“Ámináo amí weapána pegfáyí wiápññimeapñrífárñni.” urñj nánñrñni.

¹³ Gí nñrixímeáyíné, amá re nñyawiñri, “Gí amá piyí ro Goríxo sñj wimíxána nñwiápññimeanfárñni.” nñyawiñri mikwímoarígfáyí iwieánarígfápa seyíné ení axípi miwieánípa éfríxñni péfáyí imónñpñrífápi nání xe majfá oimónñpoyñri mñneaimónarñni. ¹⁴ Jisaso nñpémáná amí wiápññimeanfárñni. E enjñpi nání nene ríxa “Neparñni.” nñyawiñre dñj íkwíronwñni. Ayínáni Jisaso enj apí re yaiwiarñjwápiñi sopñj woní, “Amá Jisasomí dñj nñwíkwírorífná péfáyo Goríxo xegí tñj e nání o tñni nawíni nñmeamí unfárñni.” yaiwiarñjwápiñi sopñj woní. ¹⁵ Rípi ranípi, ayí Ámináo rñjñpñriñni. O amí báná nene sñni sñjñj nweañjwaéne omí wímeaani nání pegfáyo xámí umeanfáwamani. ¹⁶ Íná anñnamí dání apí bí enj tñni rñniñri anñnajíyo xíráónñj imónñjójá manj rñniñri pékákí Goríxoyá rñniñri yarína Ámináo xewanñjo anñnamí dání weapñfárñni. Anñnamí dání weapána amá xíomí dñj wíkwírogfá ríxa pegfáyí xámí sñjñj nero wiápññimeapñrífárñni. ¹⁷ Ríxa nñwiápññimeamáná enjáná sñni sñjñj nweañjwaéne ení Ámináomí anj pñríyo wímeani nání ayí tñni nawíni agwípi tñj e nání neayoáanapñfárñni. ¹⁸ Ayínáni segíyí wí wígf amá péaná xwíyí fá apí nuríro mñj íkñjwí umñrífñríxñni.

5

“Ámináo bñnfáyí nání sñjwí tñni nweáwanígní.” urñj nánñrñni.

¹ Gí nñrixímeáyíné, Ámináo weapñfáyí nání seyíné ríxa arfá wígfá enjagí nání rñwamñj bí nearí áwanj searípxaxí mimónñni. ² Rípi nání seyíné ríxa nñjífá imónñjagfa nání rarñjñni. “Amá árfwíyimi fwi meaarígfáyí ríná bípñríféoi?” mñyawiñre yarfná barígfápa Ámináo ení axípi “Ríná bñnrífenñjoi?” mñyawiñre enjáná bñnfárñni. Apí nání seyíné ríxa nñjífá imónñjagí nání rarñjñni. ³ Ayí re rarfná, “Ríxa nñwayíronñri nweañjwñni. Amñpi wí nání wáyí neainípxaxí mimónñni.” rarfná sñni mé rñmewá inípxaxí rífá tñjñj wímeanfárñni. Rñniñj apíxíwa nñaiwí xiraníroná nawínáni winarñjñpa axípi wímeaáná apimí wí urakínipñrífá menñni. ⁴ Gí nñrixímeáyíné, seyíné sfá yínñjñmñni memearígfáyíné enjagí nání Ámináo nñweapñri nñseaimearfná amá fwi xaurápñmñniñri wímeaáná sñríf pñkínarígfáyí yapi pñkínípxaxí mimónñgfáyínerñni. ⁵ Niyíñnéni wíá ónarñjñmñni nemero íkwáwíyíná yarígfáyíné imónñjagfa nání seararñjñni. Nene sfá yínñjñmñni nemerane árfwíyimiñ yarñjwaénemani. ⁶ Ayínáni Jisasomí dñjñ mñwíkwírogfáyí sfá o weapñfáyí nání sñjwí maní maiwí sá wearígfápa mepa éwanígní. Sñjwí tñni nñjwearane pñreáníwanígní. ⁷ Ayí rípi nání seararñjñni. Amá sá wearígfáyí árfwíyimiñ wearígfárñni. Amá iniígfí xwapí nñniñro papíkfí yarígfáyí árfwíyimiñ nñniñro papíkfí yarígfárñni. ⁸ E nerí aí nene íkwáwíyíná emearñjwaéne imónñjagwí nání pñreáníwanígní. Amá mñxí inaníro nání íkñnarígfápa nene axípi Goríxomí dñjñ wíkwírorane dñjñ sñxí uyirane yarñjwápi sorfá mñxí nání yínarígfápanñjñ yínirane “Goríxo yeáyí neayimíxemeanfárñni.” nñyawiñre íkwímoarñjwápi aríxí mñxí nání dñkínarígfápanñjñ dñkínírane éwanígní. ⁹ Goríxo xegí wíkf rífá ápiáwñññjñ wearñjñpi wímeáwññññriñri neaiaiwíarññenemani. Negí Áminá Jisasí Kiraiso neaiñjñpimí dání yeáyí uyimíxemeánígníñriñri neaiaiwíarññenerñni. ¹⁰ Nene sñni nweañjáná nñweapñrífárñni, penjwámí enjáná nñweapñrífárñni, xí o tñni nawíni nweañfáwá nání neapeñññgníñni. ¹¹ Ayínáni xíxe mñjñ íkñjwí mñniñro sfkíkfí omíxñniñro éfríxñni. “Seyíné ríxa e inarígfápi sñni niga úfríxñni.” seararñjñni.

“Apí apí éfríxñni.” nura urñjñpi nánñrñni.

¹² Gí nñrixímeáyíné, bí rípi éfríxñniñri yarñjñ oseaimñni. Segí arírá seaianíro nání anññj mññ yarígfáyí —Ayí Ámináooyá dñjñyo dání seamenjwearo searéwapíyiro epñri nání imónñgfáyíñriñni. Ayo seyíné wéyo umepñri nání éfríxñni. ¹³ Amá ayí sanj searapaníro yarñjagfa nání dñjñ sñxí uyiro wé íkwianñwíyo nñwíraríro éfríxñni. Séríxímeá tñni xepíxepá mñróní nawíni nimóníro nweáfríxñni.

¹⁴ Gí níríxímeáyíné, bí rípi ení éfíríxínírí yaríñf oseaimíní. Segf áamá ríwí sítwá yígíáyo yumíxíro ayá igígí yarígíáyo díñf síxí umímore i wegíáyo arírá wíro éfíríxíní. Ámá nìyoní nuríríná símeaxídí míwí wígí díñf tíní “E oyaneyí.” nìyaiwíríná e éfíríxínírí síñwí wínííríxíní. ¹⁵ Ámá sípí seaikáríáyo seyíné ení pírf numamoro sípí míwikárípa éfíríxíní. Pí pí seaikáraríñagfá aí “Negf wíníyo aríge nerfíná nanf wíianíréwíní?” nìyaiwíro e wíaníro nání éfíríxíní. Ámá nìyoní aí e wíaníro nání éfíríxíní. ¹⁶⁻¹⁷ Íníná díñf nífá seainfwiníngíní. Íníná Goríxomí ríxíñf urííríxíní. ¹⁸ Pí pí seaímeááná Goríxomí yayf wíríxíní. Kíraisí Jísasí tñní nawíní ikárínígfáyíné Goríxo e éfíríxínírí wímónaríñagí nání raríñíní. ¹⁹ Seyíné kwíyí Goríxoyá yaríñfípímí pírfípírf míwípa nero ²⁰ apímí dání xwíyífá wífá rókíamoarígfápí páimímí míwípa éfíríxíní. ²¹ E mepa nero aí wífá nísearókíamoríná “Xwíyífá rípi Goríxo táfámíní imóníñfípí raríñíní.” searánáyí, píráníñf pífá nímeaxídímáná nanf imóníñfípíní xaiwí fá xíró ²² sípí imóníñfípí nípíní ríwí umoro éfíríxíní.

²³ Goríxo —O áamá níwayíróníro ñweapírfí nání mífkí ikíñoríní. “O seyíné síyikwí múníñf nímoníga nuro yóf imónípfírfí nání seaimíxíwíníngíní.” nímonaríní. “Ámíná Jísasí Kíraisí bání seyíné xwíyífá seaxekwímpoxíf mímonípa epírfá nání Goríxo segf díñfípíní marfáí, warápi ení seaerfkiemeáwíníngíní.” nímonaríní. ²⁴ Nioníyáyí imónírfíxínírí wéyo fá seaumíraríño —O áamá wíkwíarínípxíf imóníñoríní. O xíxéní apí apí e seaínfáríní.

²⁵ Gí níríxímeáyíné, none nání ení ríxíñf neauríyíríxíní. ²⁶ Séríxímeá gíyí gíyo yayf níwíríná yayí óf weánííríxíní. ²⁷ Ámínáo arfá enje dání sekaxí rípi osearímíní, “Payí rína nímearfíná séríxímeá nìyoní fá urowiemérfíxíní.” ²⁸ “Negf Ámíná Jísasí Kíraisí wá seawíanfwiníngíní.” nímonaríní.

Payf Poro Tesaronaika ɲweáyf nání rfwíyo eaɲf narini.

Payf rina Jisasoyá siyikf imónigfá aɲf yof Tesaronaika ɲweagfáyf nání Poro rfwíyo eaɲf narini. Ayf payf Poro xámí neari wiowárinfna nimearo fá n̄rooro aiwi s̄ni d̄ɲf xeɲwfn̄i n̄imoro “Jisaso aɲf namí dání r̄ixa weap̄ɲf r̄ini.” n̄iyaiwiro wáyf nero ɲweaɲáná á má wí Poromí apí nání urémeáagfa o sfá Jisaso aɲf namí dání weap̄ɲfáyí t̄ɲɲina imónin̄fap̄i nání píránin̄f uréwap̄iyim̄in̄r̄i payf ámi rina eaɲin̄igin̄i.

1 Poroní t̄n̄i Sairaso t̄n̄i Timotio t̄n̄i none Jisasoyá siyikf imónigfá Tesaronaika ɲweáyfné —Seyfné negf ápo Gorixoxo t̄n̄i Áminá Jisasi Kiraiso t̄n̄i nawín̄i ikárin̄igfáyfnér̄ini. Seyfné nání payf rina neari mónaparin̄ɲw̄in̄i. 2 Ápo Gorixoxo t̄n̄i Áminá Jisasi Kiraiso t̄n̄i awáu wá seawian̄iri seyfné n̄iwayirón̄iro ɲweap̄f̄r̄i nání seaĩiri éisix̄in̄i.

“Seyfné nání Gorixoxomí yayf wiariɲwár̄ini.” ur̄in̄f nán̄in̄i.

3 Negf n̄ir̄ix̄imeáyfné, seyfné Jisasomí d̄ɲf n̄iwikw̄f̄roróná d̄ɲf m̄im̄ix̄eá ámi xwapf ayá wí t̄n̄i n̄iwikw̄f̄róo uro x̄ixe d̄ɲf s̄ip̄i nin̄iro ar̄irá inar̄igfá p̄i wí p̄n̄i m̄iwiárf s̄in̄i ámi b̄i t̄n̄i b̄i t̄n̄i n̄era uro yar̄in̄ɲagfa nání none kiki fá ɲweapax̄ m̄imónin̄ɲw̄in̄i. Sa seyfné nání Gorixoxomí yayf wipax̄f imónin̄ɲw̄in̄i. “E neranéná ayf x̄ixen̄i imónin̄ɲp̄i yar̄in̄ɲw̄in̄i.” neaimónarin̄i. 4 Seyfné e yar̄in̄ɲagfa nání siyikf Gorixoxoyáyo wáf nur̄imeranéná seyfné nání m̄ix̄f re seameakf̄nar̄in̄ɲwár̄in̄i, “Xean̄in̄f wikár̄iro r̄ik̄ik̄ir̄ó wikár̄iro wiar̄fná aí xwámám̄f n̄iwiro s̄in̄i Jisasomí d̄ɲf n̄iwikw̄f̄róo war̄in̄ɲo.” urar̄in̄ɲwár̄in̄i.

Gorixoxo á máyo p̄ir̄f numamorfná en̄áf̄p̄i nán̄in̄i.

5 Seyfné e yar̄in̄ɲagf̄pim̄i dání r̄ip̄i wáf neaón̄in̄i. Gorixoxo á máyo mí ómóm̄ix̄im̄f n̄iwi r̄i wigf egfá p̄i t̄n̄i x̄ixen̄i wiin̄fap̄i nání d̄ɲf n̄imoranéná “Apán̄ir̄fan̄i?” yaiwipax̄f̄r̄in̄i. Ayinán̄i seyfné oyá xwioxíyo ɲweáwan̄igin̄iro yarfná xean̄in̄f seaikár̄arin̄ɲagfa nání o seyfné nání re rár̄in̄fár̄in̄i, “Ayf anan̄i nion̄i t̄ɲf e ɲweapax̄ȳf̄r̄in̄i.” rár̄in̄fár̄in̄i. Apí seyfné yar̄in̄ɲagf̄pim̄i dání wáf neaón̄in̄i. 6 Ai Gorixoxo á má xean̄in̄f seaikár̄arin̄ɲagf̄pim̄i p̄ir̄f numamor̄i xean̄in̄f ax̄f̄p̄i wíáná “Ayf x̄ixen̄i imónin̄ɲp̄in̄i r̄fa yar̄in̄i?” yaiwian̄f̄wár̄in̄i. 7 Xean̄in̄f seaikár̄arin̄ɲagf̄pim̄i p̄ir̄f n̄iwiaikimor̄i kiki fá seyfné seaɲw̄ir̄ár̄ir̄i none neaɲw̄ir̄ár̄ir̄i yar̄in̄ɲagf̄pim̄i n̄iwin̄iranéná “Ayf en̄i x̄ixen̄i imónin̄ɲp̄in̄i r̄fa yar̄in̄i?” yaiwian̄f̄wár̄in̄i. Áminá Jisaso s̄in̄án̄i piaum̄im̄f nin̄ir̄i xegf aɲfn̄ajf en̄f eán̄igfáyf t̄n̄i aɲfn̄amí dání n̄iweap̄ir̄fná r̄fá ápiáw̄f xwé áip̄fn̄aɲw̄f yar̄in̄ɲp̄i t̄n̄i x̄ixen̄i e en̄fár̄in̄i. 8 E nerfná á má Gorixoxo nání d̄ɲf m̄imopa ero xwiyfá negf Áminá Jisaso nání yayf neainarin̄ɲpim̄i m̄ix̄f̄d̄f arikw̄k̄w̄f ero yar̄in̄ɲagf̄pim̄i p̄ir̄f umamon̄fár̄in̄i. 9 Á má ayo wigf egfá p̄i nání xwif̄r̄f n̄iwik̄ix̄er̄i p̄ir̄f numamorfná seáȳi e xfo xegf en̄f eán̄in̄ɲpim̄i dání imónin̄ɲp̄i “Xe s̄in̄w̄f onan̄f̄poȳi.” m̄iyaiwí xegf s̄m̄iman̄f t̄ɲf e dání an̄in̄f̄n̄i wieawár̄in̄fár̄in̄i. 10 Negf Ámináo á má xfoyáyf imón̄f̄r̄ix̄in̄r̄i wiin̄f̄pim̄i dání seáȳi e umfeyoaro d̄ɲf wikw̄f̄roar̄igfáyf n̄in̄i m̄in̄f s̄ɲɲá weán̄iro oéppoȳin̄r̄i aɲfn̄amí dání n̄iweap̄ir̄fná p̄ir̄f e umamon̄fár̄in̄i. Seyfné m̄fkone rep̄iyf en̄wáp̄i d̄ɲf n̄ikw̄f̄rooro nání in̄á seyfné en̄f ayf t̄n̄i nawín̄i omí seáȳi e umep̄f̄r̄ár̄in̄i.

Poro Gorixoxomí r̄ix̄in̄f wur̄in̄ɲp̄i nán̄in̄i.

11 Ámináo mí seyfné seáȳi e umep̄f̄r̄fá en̄agf̄pim̄i nání in̄iná seyfné nání Gorixoxomí r̄ix̄in̄f seaur̄iyarin̄ɲwár̄in̄i. Gorixoxo e imón̄f̄r̄ix̄in̄r̄i wéyo fá seaum̄in̄ɲp̄i t̄n̄i x̄ixen̄i ayo seaim̄ix̄f̄w̄in̄igin̄in̄r̄i seaur̄iyarin̄ɲwár̄in̄i. Nan̄f imónin̄ɲp̄i oyaneȳin̄r̄i seaimónarin̄ɲp̄i n̄ip̄in̄i t̄n̄i Jisasomí d̄ɲf n̄iwikw̄f̄rooro nání w̄in̄iyo san̄f urápaneȳin̄r̄i seaimónarin̄ɲp̄i t̄n̄i apiaú t̄n̄i x̄ixen̄i ep̄f̄fá nání xegf en̄f eán̄in̄ɲp̄i t̄n̄i seaim̄ix̄f̄w̄in̄igin̄in̄r̄i seaur̄iyarin̄ɲwár̄in̄i. 12 E ner̄in̄ɲpim̄i dání seyfné omí seáȳi e umfeyoaro xfo en̄f seyfné seáȳi e seam̄feyoar̄i in̄p̄f̄r̄fá nání Gorixoxomí seyfné nání e seaur̄iyarin̄ɲwár̄in̄i. O t̄n̄i Áminá Jisasi Kiraiso t̄n̄i wá seawian̄igf̄f en̄agf̄pim̄i nání x̄ixe seáȳi e m̄feyoan̄ip̄f̄r̄ár̄in̄i.

2

Xwiyfá xórór̄f yar̄in̄ɲo nání ur̄in̄f nán̄in̄i.

1 Gf n̄ir̄ix̄imeáyfné, xwiyfá re r̄in̄in̄ɲp̄i, “Negf Áminá Jisasi Kiraiso ámi weapáná nene o t̄n̄i nawín̄i awí eánan̄f̄wár̄in̄i.” r̄in̄in̄ɲp̄i nání r̄ip̄i éf̄r̄ix̄in̄r̄i yar̄in̄f oseaim̄in̄i. 2 Kwiyf bim̄i dán̄iran̄i, xwiyfá á má yan̄f wiowáf̄fá bim̄i dán̄iran̄i, payf “Porowa nearo wár̄enap̄igfá p̄ir̄in̄i.” rar̄igfá bim̄i dán̄iran̄i, ayá n̄isearemor̄i re r̄in̄in̄ánáyf, “Sfá Ámináo weap̄in̄fáyí r̄ixa imónin̄ɲf̄r̄in̄i.” r̄in̄in̄ánáyf, s̄in̄i mé d̄ɲf úp̄ir̄ixá n̄iseapeyir̄i ududf m̄iseain̄ipani. 3 Á má wo aí pipim̄i dání yar̄f oneaíwap̄iyin̄r̄i s̄in̄w̄f m̄iwin̄in̄pa éf̄r̄ix̄in̄i.

Xámi áamá obaxf Gorixomi manj xowialkímf wiro áamá xwiyfá xórórf yaríño piaumímf iníri nemáná enáná ayf rfwíyo sfá ayi imónínfá enjagf nání raríñjní. Áamá xwiyfá xórórf yaríño Gorixo wanínimíxínforíní. ⁴ Gorixomi aníñf símf tñní wiaríñjoríní. Pí pí ñwífá áamá nimíxíro menjwearígfápiraní, pí pí kwíyf áamá dñjf unjwírárarígfápiraní, paimímf ñimerí xewaníño ayo seáyí e mfeyoánínfáriní. E nerfíná anj Gorixo nání rídiyowá yarígfíwámí nípáwirí áamá obaxf síñwíf anígíe dání éf ññjweámáná xewaníño re urínínfáriní, “Ñíñwaníñoná Goríxoníní.” urínínfáriní. ⁵ Xámi ñioní síni seyfíné tñní ññjwearfíná apí nání searíñjápí síni dñjf mífseainaríníraní?

⁶ Áamá o Gorixo xe piaumímf íñwínígníri ipímóaríníiná imóníníe nání agwí síni omí bí wakírímfíxíni. Omí wakírímfíxíñjfpí nání seyfíné ññjfáriní. ⁷ Obo áamá obaxf manj Goríxoyápí xórórf oépoyníri inímf dání ríxa ñwíwápíya waríñjagf aí omí wakírímfíxaríñjfpí Goríxo emí mamóníe nání ñwákírímfíxá unfáriní. ⁸ Xfómí wakírímfíxaríñjfpí Goríxo ñíyoámáná enáná xwiyfá oyápí xórórf yaríño síni íñmí mimóní ríxa síñjání piaumímf inínfáriní. Omí Ámíná Jísaso ññjwearíri sogwíníñj pírípírf neríñjípímí dání samíñf ñwímíxíri xegf madíñjfpí tñní píkinfáriní. ⁹ Xwiyfá xórórf yaríño ríxa síñjání ñimóníri ññjwearfíná Seteno xewaníño ayf síxí eáníñjípímí dání enj síxí weámíxínfá enjagf nání o ámányf “O Goríxorfání?” oníaiwípoyíníri yapf ñwíwepísírfíná emímf ayá wí erí áamá ayá ríwamónípaxfpi erí enfáriní. ¹⁰ E nerfíná áamá anñaníro yarígfáyo xegf uyfíní neríñj bí bímí dání yapf wíwápíyíáná xewaníño e oníaiwípoyíníri yaríñjfpí tñní xíxení wíaiwípírfáriní. Ayf re mífwimóní, “Goríxo yeáyí neayímíxemeanfá nání xwiyfá Jísaso nání nepaxíñj imóníñjfpí arfá owianeyí.” mífwimóní rfwf umogfá enjagf nání xwiyfá xórórf yaríño yapf wíwápíyípaxfíní. ¹¹ Ayf rfwf umogfá enjagf nání Goríxo dñjf xejwíf omópoyíníri wímíxaríná xwiyfá xórórf yaríño pí pí yapf wíwápíyínfá arfá ñwíro ayá sfwíf uróagf “Neparíní.” yaiwípírfáriní. ¹² Áamá xwiyfá Jísaso nání nepaxíñj imóníñjfpí dñjf míkwró wígf sípí imóníñjfpí yaníro nání dñjf ñífá wíníñyíyo Goríxo xwiyfá umeárínfá nání dñjf xejwíf omópoyíníri wímíxínfáriní.

“Searéwapíyíñwápí xaiwíf fá xíríxfíxíní.” uríñf náníriní.

¹³ Negf ñríxímeáyífné, Ámíná Jísasí Kiraiso wá seawianíñyífné, seyfíné nání kíkífá ññjwearpaxf mímóníñwíni. Sa seyfíné nání íniná Goríxomí yayfíní wípaxf imóníñwíni. Goríxo xegf kwíyfípímí dání síyíkwíf múnígfáyí oímónípoyníri seaimíxíri seyfíné xwiyfá nepaxíñj imóníñjípímí dñjf íkwíro yarígfápipímí dání yeáyí uyímíxemeanfáníri enjíná dání fá yíyamíxímf seainj enjagf nání omí yayfíní wípaxf imóníñwíni. ¹⁴ Goríxo seyfíné apí imóníxfíxíníri xwiyfá yayf neainaríñj nene wáf searíñwápímí dání wéyo fá ññjseaumírínfá negf Ámíná Jísasí Kiraiso níkníri seáyí e imóníñjpa seyfíné ení bí e imóníxfíxíníri wéyo fá seaumíríñjfní. ¹⁵ Ayínání negf ñríxímeáyífné, enj síxí ñíníro xwiyfá ríréwapígf ínaríñwá manjyo dání searéwapíyíñwápíraní, payfíyo dání searéwapíyíñwápíraní, xaiwíf fá ñíxíra úfíxíní.

¹⁶⁻¹⁷ Negf ápo Goríxo —O wá ññjseawianíri íniná enj síxí ímíxínanfá nání neaimíxíri ayá ññjnearímíxíriñjfpímí dání awíaxf xfo neaimíñfápí nání weníñf nerí ññjweanfá nání neaimíxíri enjoríní. O tñní negf Ámíná Jísasí Kiraiso tñní awáu enj síxí seaimíxíri seyfíné pí pí xwiyfá ññj imóníñjfpí ríro pí pí ññj imóníñjfpí ero epírfá nání seaimíxíri éísíxíní.

3

“Goríxomí ríxíñf ññjearíyírfíxíní.” uríñf náníriní.

¹ Negf ñríxímeáyífné, payf rína yoparffpí nearfíná rípi osearímíni. Xwiyfá Ámínáo nání wáf rímearíñwápí yanf ñíwéa nurí seyfíné egfápa amí amí yayf tñní arfá wípíri nání Goríxomí ríxíñf ññjearíyírfíxíní. ² O áamá ñípíkwíni mímóníñjfpí ero sípí ero yarígfáyf xeaníñf neaikáraníro yarígfápipímí dání éf oneamíníri ení ríxíñf ññjearíyípoyi. Áamá ññj omí dñjf mífwíkwíroarígfáyf enjagf nání raríñjní.

³ Negf Ámíná Jísaso áamá íkwíarínípaxfpi yaríño enjagf nání none re neaimónaríní, “O enj síxí seaeámíxíri sípí imóníño —O, ayf oboríní. O xwírfá seakíxenígníri éf seamíníri enfáriní.” neaimónaríní. ⁴ Ámínáo ayf dñjño dání seyfíné nání re ññjwírane dñjf síñj neaeánaríní, “Sekaxf none uríñwápí wí píní mífwíarí agwí xíxení xfdíro rfwíyo ení xíxení ñíxída uro epírfáriní.” ññjwírane dñjf síñj neaeánaríní. ⁵ Seyfíné “Goríxo nepa wá neawianaríñjorání?” ññjwíróná ññj fáf amí bí tñní imóníro Kiraisomí sípí wíáná enj síxí ñíníri xwámámf wíñjpa ero epírfá nání Ámínáo yayf wáf seaméwínígní.

“Aíwá ññjrfí nání omíñf éfíxíní.” uríñf náníriní.

⁶ Negí níríxímeáyíné, Ámíná Jisasi Kiraiso nearowárinjone enjagwi nání sekaxí rípi osearímíní. Séríxímeá gíyí gíyí ríréwapígfí inarínwá none searéwapíyínwápi míxídfí míyuniþa neri kikiþá yarínáyí, ayí t́nń gwiaumí minípaní. ⁷ Ayí rípi nání sekaxí apí seararínjńnń. Pípi xídfíþaxíyíné maríþá, none seyíné t́nń nńjwearanéná sńjwepígfí seaíwapíyínwáþimí xídfíþaxíyíné enjagi nání seyíné nńjfaríní. None wí nńpíreánńrń mé memenwanigíní. ⁸ None aiwá wí sńwíá mńsearáþanńjwanigíní. Anńj mńseaikáríþa éwanígínńrń árńwíyínáranń, ikwáwíyínáranń, rńwń nńrńkwínímáná nńgwń omńj rńá tńj anńj miní nerńjńþimí dánń bń nerane nńjwanigíní. ⁹ “Aiwá anńþá mńnearáþanńþaxawa imónńjagńa nání e egńawixínń.” rńseaimónarínń? Oweoi, seyíné sńjwepígfí seaíwapíyínwáþimí xídfíþaxíyíné e enjwanigíní. ¹⁰ Seyíné nńjfaríní. None sńnń seyíné t́nń nńjwearanéná sekaxí re searayńjwanigínń, “Ámá ‘Omńj mepa oemínń.’ wimónarígńýo aiwá mńnń mńwípa éfńrxínń.” searayńjwanigínń. ¹¹ “Poró pí nání rńa e neararínń?” mńyaiwípanń. Segńýfí wí nání xwńyńá re rńnarńjagń arńa nńwirane nání rarńjwínń, “Wí omńj mé sńjwń nńyáþírómń nemeróná xwńyńá mńmayńónń néra warńjoi.” rńnarńjagń arńa nńwirane nání seararńjwínń. ¹² Nene Ámíná Jisasi Kiraiso tńnń nawínń ikárńńńjwaéne enjagi nání wíyíné e yarígńýyíné sekaxí nńsearńrane enj rńrémńxń rńpi oseaianeyń, “Píránńjń nńyunńrń nńjweámáná segń omńj éfńþimí dánń nńmiro nńfńrxínń.” ¹³ Negí níríxímeáyíné, segń wínńyń nání enj rńrémńxń e nńseairń aí nanj yarígńýyíné segń yarígńþápi nání anńj nńseainńrń pńnń mńwiárípanń. ¹⁴ Segńýfí wí none seararńjwápi “Arńá mńwípa oyaneyń.” wimónarígńýo sńjwń mí nńwómńxńro “Ayí Poró nearńjńpi arńá mńwiarígńýyńrńanń?” nńyaiwíro ayá winńwńngínńrń ayí t́nń gwiaumí minípanń. ¹⁵ E nero aí “Ayí nene t́nń sńmńsń eainńjwáýńrńanń?” mńyaiwí ségwáo sńpi yarńá “Gń gwńáorńanń?” nńyaiwíro dńjń píránńjń omonńrń ikwairńf nńwirńá urarígńápa urńfńrxínń.

Yayí nńwiowárńńá urńjń nánńrńń.

¹⁶ Ámínáo —O ámá nńwayńróńro nńjwepńrńpi nání mńkńfń ikinorínń. O pí pí seaímeáagi aí nńwayńróńro nńjwepńrń nání seaimńxńwńngínń. ¹⁷ Porónń nńwanńjnonń gń wé tńnń yoparń rńpi nearń yayí seaíwárenáþarńjńń. Nionń payń nearńá yoparń sńrńwń e apń eánńjagń nńwńńrńńá “Poró eanńrńanń?” yaiwíþńrń nání e eaarńjńarńń. ¹⁸ “Ámíná Jisasi Kiraiso nńyńnéń wá seawianńwńngínń.” nimónarínń.

Payé Poro Timotio nání xámi eañnarini.

Payé rina Timotio nání Poro xámi eañnarini. Timotio Esia p̄ropenisiyo dánorini. Xano émayé wo aiwi xínái Judayé wirini. Poro émayé añm̄ini xwiyá yayé winpaxé imóniñp̄i wá nurimeríná nioni t̄ni nawini wá r̄iméwiniginiri x̄fpeañorini (Wá wur̄meiarigfáyo 16:1-3). Poro t̄ni nawini ami ami neméísaná x̄wiogwí wáu wo Epesasiyo niñweari uréwap̄iñe dání “Ríxa wí e nání oum̄ini.” n̄wimóniríná Timotiomi “Joxi sin̄i re niñweari Jisasoyá siyiké imónigfáyo umerjweáirixini.” nurárim̄i nuri añ wí e dání p̄ni n̄wiárim̄i niñbiríná sekaxé urin̄ápi t̄ni x̄ixeni éwin̄iginiri payé rina neari o t̄ñj e nání mónap̄iñiginí.

1 Poroni —Nioni Kiraisi Jisasoyá wá wur̄meiarin̄á wonirini. Gorixo —O niñweari nene yeáyé neayim̄ixemeañnorini. O t̄ni Kiraisi Jisaso —O nene neairim̄onin̄á nání d̄ñj níkw̄imori ñweañwáorini. O t̄ni awáu Poro wá yeaur̄imein̄á nání imóniñiginiri n̄r̄fpeañionirini. 2 Nioni payé rina Timotioxi —Joxi nioni wá r̄imear̄iñapim̄i dání Kiraisomi d̄ñj níkw̄iron̄j en̄aḡi nání ḡ piaxé r̄imear̄in̄á wox̄ññj imóniñox̄irini. Joxi nání payé rina neari mónap̄ar̄iñini. “Ápo Gorixo t̄ni negé Áminá Kiraisi Jisaso t̄ni awáu wá r̄wian̄ri ayá r̄rim̄ix̄iri joxi n̄wayiróniri ñweari nání siiri éisix̄ini.” nimónarini.

“Xwiyá wigé d̄ñj t̄ni nip̄imori rarigfáyo wiaik̄irixini.” urin̄j nánirini.

3 Nioni Epesasiyo p̄ni n̄wiárim̄i Masedonia p̄ropenisiyo nání um̄iniri neríná r̄ir̄in̄ápa am̄i ax̄ipi or̄ir̄im̄ini. Joxi Epesasiyo niñweari amá xwiyá Jisaso nání nepax̄iñp̄i n̄musiroro xegé b̄i uréwap̄iyarigfáyo p̄r̄i n̄wiaik̄imori “Ap̄i e muréwap̄iyipani.” urei. 4 “Piyin̄j ikayíwí r̄in̄iñp̄im̄i t̄ni ar̄owa en̄iná dání wigé niaíwí nemeága nuro yoí w̄ir̄igfápi t̄ni ap̄iám̄i manax̄id̄ipani.” urei. Apim̄i nanax̄id̄ir̄in̄á, Gorixo “Nioni d̄ñj n̄nikw̄iror̄iñp̄im̄i dání ḡ imónigfáyo nemeír̄ixini.” yaiwin̄ipi t̄ni x̄ixeni mé wigé d̄ñj t̄ni nip̄imoro siwian̄i r̄iñwanar̄igfá en̄aḡi nání rar̄iñini. 5 Ayé wigé win̄iyo nání nepa d̄ñj sip̄i win̄in̄á nání “Sekaxé e ur̄fir̄ixini.” r̄ir̄ar̄iñini. Amá ayé ap̄i x̄ixeni n̄ix̄id̄ir̄in̄áyí, d̄ñj in̄im̄i b̄i níkw̄irómáná m̄ir̄i ero d̄ñj niyaik̄irori “Nepa Gorixo wimónar̄iñp̄i r̄ífa yar̄iñw̄ini?” n̄yair̄in̄á esis̄i b̄i min̄i ero Jisasomi d̄ñj n̄wikw̄iror̄in̄á sir̄rowiár̄i mepa ero epax̄ir̄ini. Ap̄i ap̄i ner̄iñp̄im̄i dání wigé win̄iyo nání d̄ñj sip̄i win̄in̄á en̄aḡi nání e ur̄fir̄ixini. 6 Ayé r̄ipi nání r̄ir̄ar̄iñini. Amá wa ap̄i apim̄i p̄ni n̄wiáir̄i nání r̄íxa xaxá nero arar̄ix̄in̄i rar̄iñoi. 7 Awa wigé d̄ñjyo dání nip̄imori rar̄igfápi nání majfá nero re niyair̄in̄i rar̄igfápi, “N̄ñjfa mimóniñw̄i ren̄w̄ini? B̄ikw̄iyo e e r̄in̄iñp̄i, ayé ap̄i ap̄i nání rin̄ini.” rar̄igfápi nání en̄i majfá nero ai ñwé ikaxé eán̄iñp̄i nání negé w̄iyo uréwap̄iyani nání oimónaneȳin̄i ro yaiwinar̄igfáwarini.

Ñwé ikaxé eán̄iñp̄i nání urin̄j nánirini.

8 Yawawi n̄ñfárin̄i. Ñwé ikaxé eán̄iñp̄i, ayé nan̄j imónini. E nimóniñaḡi aí Gorixo ñwé ikaxé r̄iñp̄i ayé amá wigé d̄ñj t̄ni nip̄imori rar̄igfápi sop̄ni on̄fir̄ix̄in̄i r̄iñman̄i. 9 Gorixo e éfir̄ix̄in̄iri wimóniñp̄i t̄ni x̄ixeni neríná ayé re yaiwip̄iráo, “Ñwé ikaxé r̄in̄iñf̄yí amá wé rónigfáyi nániman̄i. Ayé amá xwiyá xowiaik̄imí yar̄igfáyi t̄ni un̄i yar̄igfáyi t̄ni nánirini. Amá Gorixomi r̄íwí r̄iwámin̄i mamoar̄igfáyi t̄ni f̄wí yar̄igfáyi t̄ni nánirini. Amá Gorixomi paim̄im̄i wiar̄igfáyi t̄ni ar̄kí imónigfáyi t̄ni nánirini. Xaniyaum̄i p̄kiar̄igfáyi t̄ni p̄kiȳim̄f yar̄igfáyi t̄ni nánirini. 10 Amá ap̄ix̄í wí t̄ni f̄wí inar̄igfáyi t̄ni ox̄i waun̄iran̄i, ap̄ix̄í wipaun̄iran̄i, onar̄igfáyi t̄ni amá p̄kiomear̄igfáyi t̄ni yap̄i rar̄igfáyi t̄ni ‘S̄ñjá rom̄i dání r̄ir̄ar̄iñini.’ nur̄imáná ná miyar̄igfáyi t̄ni ayé n̄ñi nánirini. Ñwé ikax̄iyí, ayé xwiyá nan̄j imóniñjyo pí pi wiaik̄iar̄igfáyi nání en̄i rin̄ini.” yaiwip̄iráo. 11 Xwiyá ap̄i, ayé xwiyá seáyí e imóniñj, nene yayé neair̄iñp̄i t̄ni x̄ixeni imónini. Ap̄i Gorixo —O amá n̄ñi yayé umepaxé imóniñorini. O xwiyá nioni d̄ñj n̄niñw̄ir̄ir̄i wá nur̄imeiw̄in̄iginiri n̄r̄fpeañp̄i nání rar̄iñini.

Poro x̄omi wá wian̄iñp̄i nání yayé win̄j nánirini.

12 Negé Áminá Kiraisi Jisasomi yayé wiar̄in̄arini. O “Poro d̄ñj un̄w̄ir̄ar̄ipaxor̄ani?” n̄niáiwir̄i xwiyá oyápi wá ur̄iméwin̄iginiri n̄niñr̄pear̄i en̄j s̄ix̄í neam̄ix̄in̄j en̄aḡi nání om̄i yayé wiar̄in̄arini. 13 Xámi nioni om̄i ikayíwí umerar̄i amá x̄oyá siyiké imónigfáyo xean̄iñ r̄ífa t̄ñj w̄ik̄ar̄iri ar̄kí n̄m̄i nur̄i aññj m̄ix̄í wiaix̄id̄ir̄i yagóani aiwi nioni om̄i d̄ñj m̄iw̄ikw̄iropa ner̄i nání majfá níkar̄in̄iri e yar̄iñaḡi nání o ayá n̄niñm̄ix̄ir̄i ap̄i e niññir̄ini. 14 Nioni sip̄i imóniñj e yagóani aiwi negé Áminá Kiraisi Jisaso wá xwap̄i ayá wí n̄wian̄fagi amá x̄o t̄ni nawini níkar̄in̄ir̄in̄á d̄ñj níkw̄iror̄i d̄ñj s̄ix̄í uyir̄i yar̄igfápi nioni en̄i ax̄ipi n̄meaññiginí.

¹⁵ Xwiyá “Kiraisi Jisaso áamá íwí yaríjwaéne yeáyí neayimíxemeañá nání xwíá tío nání bñjírini.” ríniñjípí dñj íjwírírípxáxpírini. Áamá nñni arfá níwiro “Neparíni.” yaiwípxáxpírini. Níneneni íwí yaríjwaéne aiwí ayí yarígíápi tñi xixeni mé seáyí e imóníñjípí yagáoni, ayí nionírini. ¹⁶ Nioní e imóníñjíaóní aí Jisási Kiraiso áamá xfo nání re owiaiwípoynírí, “O apaxí mé pírfí mumamó áamá wígfí íwí yarígíápi ríwífmíni umamopírí nání xwayí níwínírí kíkífá ñweaaríñorfaní?” owiaiwípoynírí nioní ayá nínírímíxírí yeáyí níyímíxemeañírini. Kiraiso e neríñjípímí dání áamá ríwíyo dñj níwíkwírórí dñj níyímíñjí tífífá imónípírífáyí nání nioní, íwí xwapí yagáoni síñjwepígí níñjírini. ¹⁷ Ayínání Goríxo, aññnamíni míxí ináyí aníñjí míní imóníño —O wí mípé yaríñoríni. Áamá síñwí wíñpaxí mímóníñoríni. Ná woní oní ñwíá nepaxíñjí imóníño, ayí oríni. Omí aníñjí íníná seáyí e umfeyoarane yáyí umerane néra úwanígíni.

“Xámi ríríñwápi nání dñj níñmorí xopírírí wíríxíni.” uríñjí nánírini.

¹⁸ Timotioxi, gí íwoxóníñjí imóníñoxi, agwí payí rina nearí “Joxí éríxíni.” ríríríñjápí, ayí xwiyá xámí joxí ríwíyo erfápi nání Goríxoyá dñjío dání wá nírókiamorína ríríñwápi tñi xixeni axípi ríríríñjini. Xwiyá apímí dání dñjí síxí nínírí xopírírí wíríxíni. ¹⁹ E nerí dñjí wíkwíróaríñwápi xaiwí fá xírírí dñjí níyaikírorí “Nepa naní rfa yaríñjini?” níyaiwíríná esísfí bí minaríñjípí síñwí ainenaxídírí éríxíni. Áamá wa “Joxí e éríxíni.” ríríríñjápí ríwífmíni nímmamoro mepa neróná síní Jisasomí dñjí níwíkwíróró ewé síñjáo síxí nírorí xwírífá íkíxenaríñjía axípi e inígíawíxíni. ²⁰ Ayí wáú ríwaúrini. Xaimeniaso tñi Arekísadao tñi awaúrini. Awaú “Goríxomí ikayíwí umearípxawawimani.” oyaiwínípiyínírí Seteno xe xeaníñjí owikárínírí mñni wíñjírini.

2

“Áamá nñni nání Goríxomí ríxíñjí wuríyíríxíni.” uríñjí nánírini.

¹ Áamá Jisasoyá síyíkí imóníñjífáyí e éríxíni rírímíyí seáyí e imóníñjípí, ayí rípiñjini. Áamá nñni nání Goríxomí ríxíñjí wuríyiro yaríñjí wíro yáyí wíro éríxíni. ² Dñjí wíkwíróaríñwáéne píyífá werane kíkífá ñwearane yanfáwá nání Goríxo negí míxí ináyíyo tñi gapímaní neameñweaarígífá gíyí gíyo tñi wígfí dñjí píraníñjí owímíxínírí ríxíñjí wuríyíríxíni. Nene “Goríxomí níxídíro nání píraníñjí e rfa yaríño?” neaiwípxaxí imóníñjípí erane ámayo yadímíñjí imóníñjípí wirane yanfáwá nání ríxíñjí wuríyíríxíni. ³ Áamá e nerónáyí, Goríxoyá síñwíyo dání naní ero apání imóníñjípí ero yaríñjagífá nání “Ríxíñjí wuríyíríxíni.” raríñjini. O nene yeáyí neayimíxemeañíñoríni. ⁴ Áamá nñni xwiyá mfkí nepaxíñjí imóníñjípímí mí nómíxíro dñjí omópoyínírí wímónaríñoríni. Apímí mí ómíxaná yeáyí uyímíxemeámíñírí nání wímónaríñoríni. ⁵ Nene níjírini. Nwíá nepa imóníñjípí, ayí ná woní Goríxoríni. O tñi xfómí sípi wíkaríñwáéne tñi nání wáwují imóníño, ayí ení ná woní Kiraisí Jisasoríni. ⁶ O Goríxo íná e éwínígínírí wímóníñjíná imónáná áamá níneneni negí íwí yaríñwápi gwíñjí neaikweawárimíñírí neapeíñjínigini. Xfo níneapeíríñjípímí dání síwá réníñjí neainírini. Goríxo áamá níyoni yeáyí uyímíxemeámíñírí nání wímónaríñoríni. ⁷ Nioní Kiraiso e neaiñjípí nání wá níwímeiarígífáyí wo nímonírí áwanjí níwímeíwínígínírí Goríxo níñírípearí —Aga yapí bí níraríñjini. Nepání raríñjini. Goríxo níñírípearí émayí manjí nioníyáo dání xwiyá nepaxíñjí imóníñjípí arfá níro dñjí wíkwíróro epírífa nání uréwapíyímíáóní imónímí nání níwíxíñjírini. ⁸ Ayínání ge ge Jisasoyá síyíkí imóníñjífáyí Goríxomí yáyí owianeyíníro awí neáníróná “Oxowa omí ríxíñjí uríxíxíni.” nímonaríni. Ayí “Oxí síyíkwí múnípa nemána wígfí wíníyo wíkfí níwónípa ero xíxewíámí níwínípa ero yarígífáwá wé seáyí e nímfeyoaro feapá nemána ríxíñjí uríxíxíni.” nímonaríni.

Apíxíwa epaxípi nání uríñjí nánírini.

⁹ Apíxíwa ení áamá Goríxomí yáyí owianeyíníro awí éanarígíe nání níbíróná píraníñjí níteáníro aikíyí xixeni wígfí yínípxáxpí níyínímí bíríxíni. Áamá weyí onearípoynírí dífá okíyífá ero nígwífí okíyífá íníro rapírápí nígwífí xwé roñjí yíníro mé ¹⁰ apíxí “Níaiwí Goríxoyáíwanexíni.” rínarígííwa epaxípi wígfí ámayo arírá níwíríñjípímí dání okíyíáníñjí íníríxíni. ¹¹ Apíxíwa oxowa uréwapíyaríná xwiyá mífí ímíni níwúríníro arfá wíríxíni. ¹² Apíxíwa xe oxowamí seáyí e níwímóníro ouréwapíyípoynírí wíñaríñjámáni. “Íwa xwiyá mífí ero oxowamí manjí arfá wíro éríxíni.” nímonaríni. ¹³ Ayí rípi nání raríñjini. Enjíná Goríxo áamá níwíxíríná xámí imíxíño, oxí Adamomí níwíxímáná ríwíyo apíxí Ípímí imíxíñjírini. ¹⁴ Ayí rípi nání ení raríñjini. Obo yapí wíwapíyíño, ayí Adamómímaní. Ípímí yapí wíwapíyíáná í xwiyá Goríxo uríñjípí wíakíñjí enjagí nání “Apíxíwa xwiyá mífí ero oxowamí manjí arfá wíro éríxíni.” raríñjini. ¹⁵ Nioní e níñírí aí apíxíwa Goríxomí

dijñ n̄w̄ikw̄f̄roa uro ámáyo dijñ sip̄i n̄wia uro siyikw̄f̄ mún̄ij̄f̄ imón̄it̄ro n̄iteán̄it̄ ero nerón̄áȳf̄, n̄iaíw̄f̄ x̄ir̄ar̄iḡf̄ápm̄i d̄áni er̄f̄kiemeán̄ip̄f̄r̄ár̄in̄i.

3

S̄iyik̄f̄ J̄isasoyá imón̄iḡf̄áyo w̄ip̄er̄j̄weaḡf̄áwa n̄án̄it̄in̄i.

¹ Xw̄iȳf̄á re r̄in̄ij̄f̄p̄i d̄ijñ ñw̄ir̄ár̄ip̄ax̄f̄ imón̄ij̄f̄p̄ir̄in̄i. “Ámá Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imón̄ij̄f̄ bim̄i” go go “Oumen̄j̄weám̄in̄i.” n̄iyaiwir̄n̄áȳf̄, “Nion̄i ap̄i e oem̄in̄i.” wimón̄ar̄ij̄f̄p̄i, aȳf̄ aw̄lax̄f̄r̄in̄i. ² Aȳn̄án̄i Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imón̄ij̄f̄ȳf̄ bim̄i w̄ip̄er̄j̄weañ̄f̄ go go r̄ip̄i r̄ip̄i imón̄f̄w̄in̄iḡin̄i. Xw̄iȳf̄á mumeár̄ip̄ax̄f̄ imón̄f̄w̄in̄iḡin̄i. Ap̄ix̄f̄ ná w̄in̄i meáw̄in̄iḡin̄i. D̄ijñ n̄ip̄ikw̄in̄i mimón̄ij̄f̄ n̄áni m̄ik̄ikayó nan̄j̄ n̄án̄in̄i k̄ikayów̄in̄iḡin̄i. D̄ijñ nan̄j̄ n̄imor̄i ámáyo s̄ij̄w̄yo d̄áni wé rón̄ij̄f̄ imón̄ij̄f̄p̄in̄i éw̄in̄iḡin̄i. Wé ikw̄ian̄w̄yo uñw̄ir̄ár̄ip̄ax̄f̄ imón̄f̄w̄in̄iḡin̄i. Ámá w̄imeáán̄a nipemeám̄i nuri aiwá mir̄añ̄f̄ w̄iw̄in̄iḡin̄i. W̄in̄yo uréw̄apiȳip̄ax̄f̄ imón̄f̄w̄in̄iḡin̄i. ³ In̄iḡf̄ n̄in̄ir̄fn̄a pap̄ik̄f̄ yar̄iḡf̄ápm̄i n̄án̄i m̄ij̄f̄ min̄ipa éw̄in̄iḡin̄i. Wáw̄in̄ij̄f̄ nimón̄it̄ ap̄ax̄f̄ mé m̄ix̄f̄ mimón̄ipa eri awaȳin̄i wir̄i éw̄in̄iḡin̄i. M̄ix̄f̄ n̄ipéa memepa éw̄in̄iḡin̄i. “N̄igw̄f̄ b̄i aí min̄im̄uroa oeni.” yaiwiar̄iḡf̄ápm̄i w̄i d̄ijñ fá m̄im̄ax̄r̄ipa éw̄in̄iḡin̄i. ⁴ Xeḡf̄ s̄w̄i n̄iaíw̄f̄ p̄ir̄án̄ij̄f̄ méw̄in̄iḡin̄i. E ner̄fn̄a n̄iaíw̄ȳf̄ xanoyá nan̄j̄ ar̄f̄a wiro wéyo umero éf̄r̄ix̄in̄it̄i éw̄in̄iḡin̄i. ⁵ Ámá maj̄f̄á ner̄i xeḡf̄ s̄w̄i n̄iaíw̄f̄ p̄ir̄án̄ij̄f̄ m̄umepa ner̄fn̄áȳf̄, “Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄ bim̄i anan̄i p̄ir̄án̄ij̄f̄ umen̄j̄weap̄ax̄f̄r̄in̄i.” r̄iseaimón̄ar̄in̄i? Oweoi, e ner̄fn̄áȳf̄, p̄ir̄án̄ij̄f̄ m̄umen̄j̄weap̄ax̄f̄ en̄aḡi n̄án̄i rar̄ij̄in̄i. ⁶ J̄isasom̄i s̄in̄i aí d̄ijñ n̄w̄ikw̄f̄ror̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄fn̄a neḡf̄ neaip̄er̄j̄weañ̄f̄ wo oimón̄it̄i s̄ij̄w̄f̄ m̄iw̄in̄ipa éf̄r̄ix̄in̄i. O e nimón̄it̄i n̄án̄i w̄ar̄i imón̄ar̄fn̄a obo seáȳi e seáȳi e nimón̄it̄i n̄án̄ij̄f̄ neán̄it̄i xw̄iȳf̄á meár̄in̄ij̄f̄pa o en̄i xw̄iȳf̄á meár̄in̄iḡin̄it̄i n̄án̄i rar̄ij̄in̄i. ⁷ Ámá w̄i xeḡf̄ yo r̄án̄a d̄ijñ J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄néȳáyo d̄án̄in̄i mar̄f̄á, sip̄f̄áȳf̄ d̄ijñyo d̄áni en̄i “Nan̄or̄in̄i.” yaiwiar̄iḡf̄o, o seaip̄er̄j̄weaw̄in̄iḡin̄i. D̄ijñ e m̄iw̄iaiw̄iar̄iḡf̄o en̄ján̄áȳf̄, ámá w̄i n̄w̄iápm̄in̄im̄earo o ayá wimopax̄f̄ en̄j̄f̄p̄i n̄án̄i r̄án̄a aw̄i oboyá ñw̄ir̄ár̄in̄iḡin̄it̄i n̄án̄i rar̄ij̄in̄i.

J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áyo seáȳf̄ w̄iir̄iḡf̄áȳf̄ n̄án̄it̄in̄i.

⁸ Ámá go go “J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áyo seáȳf̄ w̄iir̄in̄j̄á won̄i oimón̄im̄in̄i.” n̄w̄imón̄it̄in̄áȳf̄, d̄ijñ fá x̄ir̄in̄jo imón̄f̄w̄in̄iḡin̄i. Nan̄j̄ r̄ir̄i sip̄i r̄ir̄i mepa éw̄in̄iḡin̄i. In̄iḡf̄ pap̄ik̄f̄ yar̄iḡf̄ápm̄i n̄án̄i m̄ij̄f̄ min̄ipa éw̄in̄iḡin̄i. “Am̄ip̄i w̄i m̄in̄im̄uroa oeni.” n̄iyaiwir̄i f̄w̄f̄ uráp̄im̄in̄it̄i mepa éw̄in̄iḡin̄i. ⁹ Ap̄i ap̄i mepa ner̄i xw̄iȳf̄á en̄ján̄i d̄áni yum̄f̄i imón̄ij̄f̄ Gor̄ixo w̄f̄á ókim̄ix̄ij̄f̄p̄i n̄án̄i s̄in̄i s̄in̄i m̄iw̄in̄f̄ “Aga nepa r̄f̄a r̄in̄in̄i?” n̄iyaiwir̄i xadw̄f̄ fá x̄ir̄f̄w̄in̄iḡin̄i. ¹⁰ J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄ij̄waéne seáȳf̄ neaiip̄ax̄f̄ imón̄ij̄f̄ wor̄fan̄it̄i xám̄i iwam̄f̄o iwam̄f̄o w̄iw̄ap̄iȳir̄ix̄in̄i. E ner̄fn̄a r̄ixa m̄im̄iw̄iaró ner̄i w̄i xw̄iȳf̄á mumeár̄ip̄ax̄f̄ imón̄ij̄f̄p̄i néra war̄in̄jaḡi n̄w̄in̄irón̄áȳf̄, xe e oimón̄it̄i s̄ij̄w̄f̄ w̄in̄if̄r̄ix̄in̄i. ¹¹ Ap̄ix̄iwa en̄i d̄ijñ fá x̄ir̄iḡf̄áȳf̄ imón̄f̄r̄ix̄in̄i. M̄im̄ayf̄o m̄iroa ero d̄ijñ n̄ip̄ikw̄in̄i mimón̄ij̄f̄ n̄án̄i m̄ik̄ikayó nan̄j̄ n̄án̄in̄i k̄ikayoro éf̄r̄ix̄in̄i. P̄i p̄i ner̄fn̄a ámá d̄ijñ ñw̄ir̄ár̄ip̄ax̄f̄p̄in̄i éf̄r̄ix̄in̄i. ¹² J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áȳfn̄e seáȳf̄ seaiir̄iḡf̄áwa ap̄ix̄f̄ ná w̄in̄i meáf̄r̄ix̄in̄i. Wiḡf̄ s̄w̄i n̄iaíw̄f̄ p̄ir̄án̄ij̄f̄ méf̄r̄ix̄in̄i. ¹³ Aȳf̄ r̄ip̄i n̄án̄i “Seáȳf̄ seaiir̄iḡf̄áwa ap̄i ap̄i éf̄r̄ix̄in̄i.” rar̄ij̄in̄i. J̄isasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áyo seáȳf̄ w̄iir̄iḡf̄á ḡiȳf̄ ḡiȳf̄ p̄ir̄án̄ij̄f̄ n̄w̄iirón̄áȳf̄, ayo wé ikw̄ian̄w̄yo uñw̄ir̄ár̄ip̄f̄r̄f̄a en̄aḡi n̄án̄i rar̄ij̄in̄i. Kirais̄i J̄isasom̄i d̄ijñ w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄ápm̄i n̄án̄i w̄iyo áwan̄j̄f̄ nur̄it̄fn̄a en̄i iḡiḡf̄ mé anan̄i ur̄ip̄ax̄f̄ imón̄ip̄f̄r̄f̄a en̄aḡi n̄án̄i rar̄ij̄in̄i.

“Jox̄i ámá Gor̄ixoyáȳf̄ epax̄f̄p̄i n̄án̄i n̄ij̄f̄á oimón̄it̄i eaar̄in̄in̄i.” ur̄in̄j̄f̄ n̄án̄it̄in̄i.

¹⁴ Nion̄i xw̄iȳf̄á r̄ip̄i r̄f̄wam̄ij̄f̄ neáa nur̄fn̄a “R̄ixa r̄in̄a n̄ib̄it̄i s̄imeám̄iḡin̄i.” n̄iyaiwir̄i d̄ijñ silkw̄f̄mon̄j̄in̄i. ¹⁵ E ner̄i aiw̄f̄ nion̄i m̄ib̄ip̄ax̄f̄ nimón̄án̄áȳf̄, jox̄i n̄ij̄f̄á re imón̄it̄f̄a n̄án̄i paȳf̄ r̄ina eaar̄in̄in̄i. Ámá Gor̄ixoyá gw̄f̄ imón̄iḡf̄ári —Ar̄i ámá Gor̄ixo, d̄ijñ m̄f̄k̄i ik̄in̄oyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áȳf̄r̄in̄i. Ík̄f̄á xw̄iȳf̄á x̄aiw̄p̄f̄n̄ij̄f̄ nimón̄it̄ro xw̄iȳf̄á nepax̄in̄ij̄f̄ imón̄ij̄f̄p̄im̄i sop̄in̄j̄f̄ war̄iḡf̄áȳf̄r̄in̄i. Aȳf̄ Gor̄ixo e éf̄r̄ix̄in̄it̄i wimón̄ar̄ij̄f̄p̄i t̄fn̄i x̄ixeni ner̄fn̄a epax̄f̄p̄i n̄án̄i jox̄i n̄ij̄f̄á imón̄it̄f̄a n̄án̄i eaar̄in̄in̄i. ¹⁶ Aga nepar̄in̄i. Xw̄iȳf̄á nene d̄ijñ ikw̄f̄roar̄in̄wáp̄i, Gor̄ixo w̄f̄á mókim̄ix̄ipa en̄ján̄i s̄in̄i n̄ij̄f̄á mimón̄ipa en̄wáp̄i —“Ap̄i aga seáȳi ém̄i imón̄ij̄f̄p̄ir̄fan̄i?” n̄iyaiwir̄ane rar̄in̄wáp̄ir̄in̄i. Aȳn̄án̄i sean̄j̄ n̄ir̄ran̄en̄á r̄ip̄i rar̄in̄wár̄in̄i, “O s̄in̄j̄án̄i ámá imón̄it̄i kw̄iȳf̄p̄i ‘O aga wé rón̄ij̄or̄in̄i.’ ow̄iaiw̄ip̄oȳin̄it̄i neaiw̄ap̄iȳir̄i en̄or̄in̄i. An̄j̄fn̄ajowa s̄ij̄w̄f̄ w̄in̄ax̄f̄d̄it̄ro xw̄iȳf̄á o n̄án̄i r̄in̄ij̄f̄p̄i an̄j̄ n̄im̄in̄i r̄in̄imer̄i en̄or̄in̄i. Ámá xw̄f̄á t̄f̄yo ñweaḡf̄áȳf̄ d̄ijñ w̄ikw̄f̄roro Gor̄ixo an̄j̄fn̄am̄i n̄án̄i w̄f̄r̄an̄it̄i en̄or̄in̄i.” rar̄in̄wár̄in̄i.

Ámá J̄isasom̄i r̄f̄w̄f̄ numero kw̄iȳf̄ xeḡf̄ bim̄i x̄f̄d̄ip̄f̄r̄f̄áȳf̄ n̄án̄it̄in̄i.

4

1 Kwiyí Gorixoyápi ríxa áwanj re rémixamónjirini, “Sfá yopariyí tñjiná amá wí Jisasomi siní dñj mîwîkwîró ríwî numoríná re epíríarini. Kwiyí amí xegí bimi —Api amá yapí wíwapiyarinjpirini. Apimi xídiro amá kwiyí apimi dání uréwapiyarigfáyí rarigfápi arfá wiro imóyo dání éwapínarigfápi arfá wiro epíríarini.” Gorixoyá kwiyípi áwanj e rémixamónjirini. 2 Apimi dání uréwapiyarigfáyí yapí owiwapiyaneyiniri yarigfápi dání wíwapiyarigfáriní. Wigí dñjpi íwí ayá wí yarigfápi dání ríxaxí orñjagí nání íwí nero aí “Ayí íwí rfa yarinjini?” niyaiwiríná esisí bí minarigfáriní. 3 Ayí “Apíxí mîmeánipani.” ríro “Aiwá api ñwíarini. Mînipani.” ríro yarigfáyirini. E nerí aí nene xíomi dñj níwîkwîrorane xwiyíá nepaxinj imóninjpi nání dñj moarinjwaéne Gorixo aiwá api api nání yayí nînimáná nírixiniri imixinjirini. 4 Ayí rípi nání rarinjini. Amípi Gorixo imixinjyí nîni nanjirini. Wí ríwîmîni mamopaxí mimónini. Nene Gorixomi yayí níwirane nípaxini imóninjagí nání rarinjini. 5 Gorixoyá síñwíyo dání aiwá nípini anani nípaxí imóninjagí nání rarinjini. Ayí xewanjjo amípi níni iwamóo nímixiríná “Nîpini nanjirini.” rinjipimi dání nípaxí imóninri nene nînitranéná api nání yayí wiarinjwápi dání nípaxí imóninri enjagí nání rarinjini.

“Ririxímeáyo uréwapiyiri Gorixomi píraninj xídirífa nání iwamóo éwapíniri éirixini.” urinj nánirini.

6 Xwiyíá api joxi yegí nírixímeáyo nuréwapiyirínayí, surímá wí mé amá Kiraisi Jisasoyá xínáiwáninj nímoniri ominj xixeni níwiiríná yarigfápa axípi e eríarini. Joxi e neríná aiwá nînitrinjipimi dání enj síxí éanarinjwápa axípininj joxi xwiyíá nene dñj wîkwîroarinjwápi —Api xwiyíá píraninj renjwipéninj joxi níxída warinjpirini. Nepaxinj imóninjpirini. Apimi dání enj síxí éaniríarini. 7 E nerí aí piyiní ikayíwípi —Api sa xwíá tfoyo dñjpirini. Niaiwí dñj mîmogfápianti ríparipirini. Apimi dñj bí mîkwîró arikwíkwí níwiéra nurí amá Gorixomi xixeni níxídiríná yarigfápi tñni xixeni erfá nání amá níá yaníro nání iwamóo éwapínarigfápa axípininj iwamóo éwapínirixini. 8 Ayí rípi nání “Amá Gorixomi xixeni níxídiríná yarigfápi tñni xixeni erfá nání iwamóo éwapínirixini.” rírarinjini. Wará rírowá oneainiri nání iwamóo níréwapíninjpi, apimi dání nanj onímiápi neaiipaxirini. E nerí aí Gorixomi xixeni xídaníwá nání iwamóo níréwapíninjpi, apimi dání nanj ayá wí neaiipaxirini. Agwí riná siní xwíá tfoyo níñwearanénaranti, ríwíyo anjnamí níñwearanénaranti, nanj neaiipaxí enjagí nání rarinjini. 9 Xwiyíá api, ayí dñj ñwiráripaxí imóninjpirini. Amá arfá níwirí xídiripaxirini. 10 Ayí ríwíyo anjnamí níñwearanénaranti, siní xwíá tfoyo níñwearanénaranti, Gorixomi xixeni xídaníwá nání iwamóo níréwapíninjpi dání nanj neaiiwíniginiri agwí riná ríwí nírkwínimáná aninj miní yarinjwáriní. Nene Njwá dñj noní imóninjjo —O amá níyoní yeáyí uyimíxemeámániri enjorini. Xíomi dñj wîkwîroarinjwaéne anjipaxí yeáyí neayimíxemeaarinjorini. “O nene e neainíarini.” niyaiwirane dñj níkwímorane nání aninj miní yarinjwáriní. 11 Xwiyíá api nípiní sekaxí uriri uréwapiyiri éirixini.

“Dixí nerinjipimi dání síñwepigí wíríxini.” urinj nánirini.

12 Joxi siní amá ríá mîrinjoxi aí xe peayí onanipoyiniri síñwí mîwînipani. Joxi wé íkwianjwíyo ríñwiráripíri nání Jisasomi dñj wîkwîroarinjgíyí epaxí imóninjpi nání síñwepigí wíríxini. Jíwaninjoxi níra nurinjipimi dání síñwepigí wírí nemeríná píraninj nerinjipimi dání síñwepigí wírí wíniyo dñj sípi níwirinjipimi dání síñwepigí wírí dñj ñwiráripaxípi nerinjipimi dání síñwepigí wírí íkwíránáninj nímoniri nerinjipimi dání síñwepigí wírí éirixini. 13 Nioni bímfáe nání weninj nerí níñwearíná Gorixomi yayí umeaníro nání awí éanarigfáe dání xwiyíá Gorixoyápi íá nuroimáná apimi dání uréwapiyiri enj ríremíxí wírí éirixini. 14 Xámí Jisasoyá síyilkí imóninjgíyo wípenjweagfáwa joxi erfápi nání Gorixoyá dñjyo dání wíá rókiamoro wé seáyí e síkwíaríro éaná Gorixo xegí kwiyipimi dání e epaxí oimóniri dñj síxí símonjpi dñj yaikiá mîmopani. 15 Xwiyíá “Joxi e éirixini. E éirixini.” rírarinjapi nípiní xixeni wé oroáríminiri éirixini. Amá gíyí gíyí síñwí níraniróná joxi xwiyíá nioni “E éirixini.” rírarinjapi nerí wé níróa warinjagí ranipírfá nání e éirixini. 16 Jíwaninjoxi yarinjpi nání síñwí ainenaxídirí uréwapiyarinjpi nání ení síñwí ainenaxídirí éirixini. Kikiíá bí mîñweá arfíki e yayíríxini. Ayí rípi nánirini. Joxi e neríná jíwaninjoxi erfíkiemeániri díxí manj arfá siarigfáyo erfíkiemeari erfá enjagí nání rarinjini.

5

“Ámáyo píraninj owimíximíniri nírixíná díxíyo urarinjpa urírixini.” urinj nánirini.

1 Áminápia wími pírániņđ owimiximniři nerfna xwamiáni tni muripani. Dixf ápowami nipent urariņpa urfirixini. Íwí sikinowami pírániņđ owimiximniři nerfna dixf rigwáowami urariņpa nipent urfirixini. 2 Apianđpíami nurirfna dixf rinókiwami urariņpa urfirixini. Apiyáiwami nurirfna ikwíraf winániņđ nimóniri rnapíwami urariņpa urfirixini.

Apixf aníwa nani ur-iņđpi nánirini.

3 Apixf anf wí úmayí imóniņagi nwinirfna wéyo umérixini. 4 E rirariņagi aí apixf anf gí gí niaiwí tni imónirirani, fwiárafawéyí tni imónirirani, enánáyí, ayf epirfá seáyí e imóniņđpi rípirini. Wigf imóniņgáyo wéyo umepirfa nani éwapnirixini. Wigf xaniyau umegípa wiwanijfyf eni rixa xwé niwiarorfna axpí umepirfa nani éwapnirixini. E nerónáyí, Gorixo yayf winariņđpi yariņagfa nani rariņini. 5 Apixf anf aga úmayí imóniņđ gí gí Gorixo aríra oninri dñđ wikwíroariņđpi. E nerfna árfwiyimtrani, ikwáwiyirani, omi rixiņđ uriri yariņđ wiri yariņđri. 6 E neri aí apixf anf gí gí “Pí eniņoi?” niyaiwiri mniņđ winariņđpi “Oemini.” niwimónirfnaýí, sini sñđ nimóniri niņweari aí aga peniņđpi imónini. 7 Apixf aníwaya niaiwíyí tni fwiárafawéyí tni pírániņđ numero xwíyá muripaxf imónirixini nioni rirariņđpi sekaxf nura úrixini. 8 Ayf rípi nani “Nioni rirariņđpi sekaxf nura úrixini.” rirariņđpi. Áma go go xegf imóniņđyo mumepe nerfna Jisasomi dñđ wikwíroariņđpi ríwí rírwáminí nímamorí sipí áma dñđ mtiwikwíroariņđgáýf yariņđpimi nímurorí aga sipí imóniņđpi yariņđpi. E neri aí go go xanipiaúmi mumepe nerfna ayf aga anpaxf sipí imóniņđpi yariņđpi.

9 Apixf anf wí sini xwioğwí 60 mtiúropa enána ikwí Jisasoya siyikf imóniņđgáýfne apixf aníwami aríra wianwaníro nani wigf yo fwiárafarigfánami mniwírariņpa érixini. E neri aí í oxí ná womni pírániņđ meánagi eņagi winiri 10 “Sanf pírániņđ nearaparini.” rariņđgá arfá wiri “Xegf niaiwí pírániņđ meagiri.” rariņđgá arfá wiri áma anđ mtiđanđyo aiwá mranđ yagi imóniņđpi winiri áma Gorixoyáyo aríra niwirfna siyikwípiņđpi nimónimána aríra wiagi imóniņđpi winiri áma wí dñđ ríá uxeariņđpi nwinirfna seáyí wiagi imóniņđpi winiri pí pí nanf imóniņđpi “Oemini.” niyaiwiri dñđ wikwíroagi imóniņđpi winiri nerfnaýí, iyá yo anani ikwínamí niwírariņđpi. 11 E neri aí apixf anf sini apianđpia mimóniņđpa egíwaya yo mniwírariņpa érixini. Ayf rípi nani rariņđpi. Apixf anf sini apianđpia mimóniņđíwa “Ámi oxí wo tni oinaiyí.” wimónaná sini Kiraiso nani dñđ mamóniņđpi nero “Ámi womi omeáni.” wimónariņđpi eņagi nani rariņđpi. 12 Iwa e nerónáyí, oya smimaniņđo dániņđpi re rariņđpi, “Ámi oxí mmeánf sa Kiraiso tni níkarini rana apánirini.” rariņđpi ríwíminí mamorariņđpi eņagi nani xwíyá meáringíwa imónariņđpi. 13 Rípi eni yariņđ eņagi nani rariņđpi. Omiņđ bí mé kikiáf neri waníro nani néwapíga nuro aí nepa kikiáf bí yariņđfamaní. Anđ iwá iwáni nimeróna xwíyá mímayfó roro wiáf níremoro xwíyá répiroto neróna xwíyá pírániņđpi níripaxf mimóniņđpi rariņđpi. 14 Ayináni “Apixf anf sini apianđpia mimóniņđíwa re érixini.” nimónirini. “Ámi oxí nmeánro niaiwí níxiriwo umérixini.” nimónirini. Iwa e neróna áma Jisasomi dñđ mtiwikwíró nene nani wikf neaóniņđpi wo iwa apini yariņđgfa nwinirfna “Iwa sipí yariņđpi.” nearipaxf wí imóniņđfamaní. 15 E neri aí apixf anf wiwa Setenomi xfdipiri nani rixa Jisasomi pni ntwiárimí wigimí warigfá eņagi nani rariņđpi. 16 Apixf Kiraisomi dñđ wikwíroariņđgá gíyí gíyí wigf apixf anf enánáyí, Jisasoya siyikf imóniņđgáyo anđpi wikáripirixini wiwanijfyf iwami pírániņđpi numero aríra wírixini. Ayf Jisasoya siyikf imóniņđgáýf apixf anf úmayí imóniņđíwami aríra wipirfa nani rariņđpi.

Jisasoyá siyikf imóniņđgáyo wipenweagíwa nánirini.

17 Jisasoyá siyikf imóniņđgáyo wipenweagíwa numenwearfna nanf nero pírániņđpi yariņđgáwa yayf owiniņri aiwáraní, niğwíraní, mniņđ wiarigfápi “Biaú mniņđ wipaxowaríani?” niyaiwiro we ikwianđyo unwírariņđpi. Wipenweagíwa xwíyá Gorixoyápimi dáni eņf ríremixf wiro uréwapíyiro yaníro nani anđpi miní yariņđgáwa nani ayf anpaxfiri. 18 Btkwíyo dáni xwíyá ríplau nírinri eániņđpi nani rariņđpi, “Buri mákau wítípi exwexwimf oeniři xwiriņwí xapixapf nosaxa pwarfna bí mniņđpa oeniři manđ gwí mikiřwipani.” nírinri eániři “Niğwí omiņđ yariņđgáýf wigf omiņđ egípi nani niğwí meapaxfiri.” nírinri eániři eņagi nani wipenweagíyaf re yaiwírixini rariņđpi, “Neaipenweagíwami yayf owiniņri mniņđ wiaríņđwápi biaú mniņđ wipaxowaríani?” yaiwírixini rariņđpi.

19 Áma ná woni ntwiápinimeari Jisasoyá siyikf imóniņđgáyo wipenweañf womi xwíyá nuxekwímorí “Sipi yariņđpi.” riránáyí, arfá mtiwipani. E neri aí sñwí wínarófayf waurani, wau worani, enánáyí, ayf anani arfá wírixini. 20 Wipenweagíwa arfki fwi yariņđgáyo Jisasoyá siyikf imóniņđgá niyíyá sñwí anigé dáni mxi urfirixini. Wa eni wáyf nero axpí mepa epirfa nani “Niyíyá sñwí anigé dáni urfirixini.” rirariņđpi.

21 E nerí aí nioní Gorixoyá sñjwí tñj e dání tñi Kiraisi Jisasoyá sñjwí tñj e dání tñi anñají xfo ía yiyam+ximí enñyíyá sñjwí tñj e dání tñi xwiyíá joxí mñrimúropaxí imóninjí rípi orírímíní. Joxí nioní wipenweaqíáwa nání rírarinjápi neríná wí nání “Ámá nioniyáyírfani?” niyaiwirí niyinwíróniñi mepa érixini. Wí dixíyoní símí símí e nimerí mepa érixini. Xixeni wigí yariqíápi tñi wílixini. 22 Joxí ámá wo ayá tñi nimeari Jisasoyá sñyikí imónigíáyo wipenweañí wo imóníwiniñiní nímimixiri wé seáyi e mñwikwiáripanti. Apaxí mé wipenweañí wo oimóniri wimixaná íwí ayí yariqíápi rixímeaniginí rariñini. Joxí íwí bí mé ikwíráfnaxíniñi imóníwiniñiní rariñini. 23 Timotioxi, iníná aga símíxí agwíyo siayarinjápi nanj siní nání aga inigíni mñnipa nerí marisínfá nání wayíá inigí wainí bí tñi nñrixini. 24 Sipí ámá wa éfápi sñjaniñe dání éfá enqagí nání sñi pía mñnjaná aí ríxa sñjani imónariñiní. E nimóniri aí sipí wa éfápi iními dání éfá enqagí nání pía néfasaná enjáná sñjani imónariñiní. 25 Axípi éniñí nanj wa éfápi sñjaniñe dání éfá enqagí nání sñjani imónariñiní. E nimóniri aí nanj wa yumí éfápi aninjí yumí imónariñiní.

6

Ámá xínáiwáninjí nimóniro omíñí wiiarigíáyí nánirini.

1 Ámá xínáiwáninjí nimóniro omíñí wiiarigíáyí wigí bosowa nání “Awami wéyo umerane xixeni arfá ymíqí wirane epaxowaríani?” niyaiwiro api e wílixini. Awa Gorixo nání sipí mñnipa ero none ámáyo uréwapiyarinjápi nání sipí mñnipa ero oépyoiní rírarinjini. 2 Go go xegí bosó Jisasomí dñj wíkwíroarinjí wo enjánáyí, dñj re niwaiwirí paimímí mñwipa éwinigíni, “Xfo ení gí Jisasomí dñj wíkwíroarigwí wo enqagí nání sa gí nñrxímeaníñi imóninjí woríani?” E niwaiwirí paimímí mñwipa nerí rípiñi yaiwíwiniñini, “Gí bosí omíñí wiiaríño Jisasomí dñj wíkwíroarinjí wo imóniri Gorixo dñj síxí uyariñí wo imóniri enqagí nání arfá ymíqí nñwíwí omíñí owíimíni.” yaiwíwiniñini. Xínáiwáninjí nimóniri omíñí wiiarigíáyí nání rírarinjápi dání sñyikí Jisasoyá imónigíá joxí tñj e nweaqíáyo uréwapiyirí enj ríremíxí wirí érixini.

Mimóní uréwapiyarigíáyí nánirini.

3 Ámá go go xwiyíá nioní rírarinjápi marfái, xegí bí imóninjípi —Api xwiyíá píraninjí réwapíñigíápi tñi xixeni mimóninjípiñini. Xwiyíá negí Áminá Jisasi Kiraiso rñjpi tñi xixeni mimóninjípiñini. “Gorixomí píraninjí nñxídiríná epaxí, ayí apírini.” rñnjípi tñi xixeni mimóninjípiñini. Xwiyíá xegí bí imóninjí api ía xírariñí go go 4 wári nimóniri aí aga nñfá nanj bí mimóninjorini. O xwiyíá rírowíamí inarigíápi nání wí tñi orínaneyiní símí xeadfénariñiní. Xwiyíá xim+ximí niníro rarigíápi nání ení wí tñi orínaneyiní símí xeadfénariñiní. E yariñipimí dání ámá sipí dñj yaiwiníro xwiyíá mñximíxeawíamí iníro ikayíwí rñiro anídñj yaiwiníro 5 xixewíamí rñiro yariqíáni. Ámá e yariqíáyí dñj xeyáñinjí imóniro xwiyíá Jisaso nání nepaxinjí imóninjípi bí sñi mñxéninjí imóniro egíáyirini. Xenwíni re yaiwiarigíáriní, “Gorixomí nñxídirinjípi dání amípi xwé meapírfá nánirini.” yaiwiarigíáriní.

“Ía xirinjápi apánirini.” yaiwiarigíáyí tñi e miyaiwiarigíáyí tñi nání urinjí nánirini.

6 Ayí e yaiwiarinjagía aí ámá “Amípi nioní ía xirinjápi, ayí apánirini.” yaiwiarigíáyí Gorixomí nñxídirinjípi dání amípi Gorixo “E wíimíginí.” yaiwiarinjápi wí mímúronigíáyirini. 7 Inókiwa neaxirigíe dání amípi wí tñj imóninjíwaeé ía neaxirigíáraní? Péwae dání ení amípi wí nimeámí waníwáraní? Oweoi. 8 Ayínáni sa aiwá nání nánirani, aikí yinani nánirani, apáni enjánáyí, dñj re oyaiwianeyí, “Nene ía xirinjápi ayí apánirini.” oyaiwianeyí. 9 E nerí aí ámá amípi wí mñnimúropa oení yariqíáyí re yariqíáriní. Amípi wí nánini ayá síwí nuroríná mñj síxí mñnñjipimí dání wíwaníñyí mñréyoninjí pñkinarigíáriní. Ayí majfá níkariníro amípi ríwéná xeaninjí wímeapaxí imóninjípi nání ikíñinjí sipí wiarinjíni. Maiwí e néra nñfasaná ríwéná síwá nerí piéropíríáriní. 10 Ayí rípi nání rariñini. Ámá nígwí nánini dñj sipí níwírná ayí íwí xixegíni oépyoiní wipemearinjíni. Ámá wí nígwí nánini ikíñinjí sipí níwírnípi dání xwiyíá nene dñj íkwíroarinjápi ríxa pñni níwíarimí majímajfá néra xenwíamí nuro rñnjí meárnarinjagía nání rariñini.

“Píraninjí nerí dñj niyimíñjipi xaiwí ía maxírxini.” urinjí nánirini.

11 “Gorixo ‘Timotio e éwinigíni.’ wimónariñjpi tñi xixeni oemini.” yaiwiarinjoxi, sipí apimí píraninjí éf menírxini. E neríná “Wé roninjí imóninjípiñi oemini.” yaiwirí “Gorixomí píraninjí nñxídiríná epaxípiñi oemini.” yaiwirí “Omí aninjí dñj owíkwírómíni.” yaiwirí “Ámáyo dñj sipí owimíni.” yaiwirí “Pí pi nímeápi xwámámí

oemini.” yaiwiri “Ámáyo nipiyni owimini.” yaiwiri éirixini. ¹² Joxi Jisasomi dñj nîwîkwîrorîná ámá “Xfo xopîrârî ninîrîfenîjoi?” niyaiwiri enj neânîrî enj menarîgîpa axîpî éirixini. E nerî dñj nîyimîñj joxi e oimónîrî wéyo íá rumîrîñjîpî xaiwî íá maxîrîrîxini. Joxi nanj imónîñj dñj wîkwîronjîpî rîxa ámá obaxî ará egfe dánî waropárî wîñj enjagî nânî rîrarîñjî. ¹³ Gorîxo —O pí pí dñj tñj imónîñjîpî nânî mfkî ikinjorî. O tñî Kiraisî Jisaso —O mîxî ináyî Podiasî Pairato xwîrîxî umearîná xfo nânî waropárî xîxenî inîjorî. O tñî awau ará egfe dánî xwîyîfá joxi mîmúropaxî imónîñjîpî rîpî orîrîmî. ¹⁴ Joxî sekaxî Ámîná Jisasî Kiraiso nînearîmî peyinjîpî xîxenî éirîxî. E nerî Jisaso sîñânî piaumîmî inîe nânî joxî rîdunîpaxî imónîñjîpî mepa néra urî ámá xwîyîfá “O sipî yarî.” rîmearîpaxî imónîñjîpî mepa néra urî éirîxî. ¹⁵ Gorîxo moárîñjîná nimónîrîná o sîñânî piaumîmî inînfârî. Ayî rîpî nânî rarîñjî. Gorîxo yayî xfo winarîñjîpî nânî xewanîjo mfkî ikinjorî. Ná wonî onîñî seáyi e imónîjorî. Mîxî ináyî nîmîñî ñweagîfáyo seáyi e wimónîjorî. Ámîná nîyonî enî seáyi e wimónîjorî. ¹⁶ Anîñjî nonî ñweajo, ayî ná wonî onîrî. Wífá o ómîxarîñjîpî ináyîñjîpî pîroarîñjîpî nânî ámá anjî e pupaxomani. Ámá wî sîñwî wîñgîfomani. Wí enî sîñwî wîñpaxî imónîñjîpî. Omî ámá nînenenî seáyi e uméwanîgîñî. O anîñjî ínîná neamenjweáwîñgîñî. “E imónîwîñgîñî.” nimónarîñî.

Ámá amîpî wî mîmúronîgîfáyo epaxîpî nânîrîñî.

¹⁷ Ámá agwî rîná amîpî wî mîmúronîgîfáyo re urîrîxîñî, “Wárixayîné mîmónîpa ero amîpî seyîné mîseamúroarîñjîpî nânî ‘Anîñjî íá xîranîwârîñî. Wí anîpá imónîñfá menîñî.’ mîyaiwîpaxî enjagî nânî apimî dñj mîñwîrârîpa ero éirîxîñî. E mepa nero Gorîxo —O yayî oneainîñjîpî nîneaiapîrîfná xwapî ayá wî neaiaparîñjorî. Omîñî dñj ñwîrârîfopoyî.” urîrîxîñî. ¹⁸ Rîpî enî urîrîxîñî, “Ámáyo nanjîñî wîiro sanjî nurápîroná onîmiápî murápî ayá wî urápîro yanjî ewanîñî imónîro amîpî bî wáwujî oimoneyîñîro tíro éirîxîñî. ¹⁹ Seyîné e nerónáyî, nepa amîpî ayá tñjî imónîrî nîpémáná rîwíyo seaîmeanî ímónîrî enjîpî awî eámeámî yárarîjoi. Apî dñj ñwîrârîpaxî imónîñjîpîñî. Apî dñj nîyimîñjî imónîñjîpî maxîrîpîrîfá nânî sîñânîñjî eánarîgîfápîrîñî.” E urîrîxîñî.

“Nionî nîra weapîpî sîmîmanjîmîñî tîneî.” urîñjî nânîrîñî.

²⁰ Timotioxî, nionî e éirîxîñîrî dñj rîñwîrârîñjîpî rîwîmîñî mîtîpanî. Sîmîmanjîmîñî tîneî. Ámá Gorîxomî mîxîdarîgîfáyo xwîyîfá íkîfá íwíyo dánî rarîgîfápî tñî xwîyîfá ikweakwîmî rînarîñjîpî —“Apî xîxenî nîjîfá imónîñjîpîñî.” nîrîro aí yapî rarîgîfápîñî. Apî tñî gî tñjî e dánî xe orîpoyîñîrî sîñwî mîwîñîpa éirîxîñî. ²¹ Ayî ámá wî “Xwîyîfá apimî dánî nîjîfá imónîñwáenerîñî.” nîrîñîrîñjîpîmî dánî rîxa majîmajîfá néra xenjwîmî ugîfá enjagî nânî rarîñjîñî.

“Gorîxo wá rîwianîwîñgîñî.” nimónarîñî.

Payf Poro Timotio nani rfwyo eaɣnarini.

Payf rina Timotio nani Poro na rfwyo eaɣnarini. Poro amɔ anɔf yoɔ Romɔyo gwɔ nɔɣweaɣna Timotio sɔni Epesasiyo nɔɣweaɣi Jisasoyɔ siyikɔ e imonɔngɔyo umenɣweaɣana Poro "Nionɔ nɔpɔkipɔrɔ anɔwɔ ayorɣanɔ?" nɔyawiɣna Timotio enɔ neaɣa nurɔ pi pi wimeafɔpimi xopɔrarɔ wipaxɔ imonɔfwɔnɔgɔnɔrɔ payf rina nearɔ dɔnɔ sɔxɔ umimonɔnɔgɔnɔ.

1 Poroni —Nionɔ Gorixɔ wimonɔfagɔ nani Kiraisɔ Jisasoyɔ waf wurimeiarɔnɔ wonɔrɔnɔ. O tɔnɔ nikarɔnɔrɔnɔpimi dani dɔnɔ nɔyimɔnɔ imonɔnɔwɔ Gorixɔ negɔ sɔmɔmanɔyo danɔnɔnɔ "Aɔ seaimɔfariɔnɔ." nearɔnɔpɔ nani waf wurimeiwɔnɔgɔnɔrɔ nɔrɔpɔanɔrɔnɔ. 2 Nionɔ Timotioxi —Joxɔ gɔ niaiwoxɔnɔnɔnɔ dɔnɔ sɔxɔ rɔyɔnɔoxɔnɔ. Joxɔ nani payf rina nearɔ monɔparɔnɔnɔ. "Negɔ aɔo Gorixɔ tɔnɔ Aminɔ Kiraisɔ Jisaso tɔnɔ awaɔ wɔ rɔwianɔrɔ ayɔ rɔrɔmɔxɔrɔ joxɔ nɔwayɔronɔrɔ nɔweaɣi nani siiri efɔsɔxɔnɔ." nimonɔrɔnɔ.

"Joxɔ nani Gorixomɔ payf wiarɔnɔrɔnɔ." urɔnɔ nani rɔnɔ.

3 Nionɔ anɔnɔ ikwawɔyiranɔ, arɔwɔyiranɔ, Gorixomɔ joxɔ nani rɔxɔnɔ nɔrurɔyɔrɔnɔ omɔ —O nionɔ yarɔnɔ re ninɔrɔnɔ "Negɔ arɔowa omɔ pɔranɔnɔ nɔxɔdɔrɔnɔ yagɔpa nionɔ enɔ axɔpɔ xɔdarɔnɔanɔrɔnɔ?" yarɔnɔ e ninɔrɔnɔ esɔsɔ bɔ mɔninɔ xɔdarɔnɔorɔnɔ. Omɔ joxɔ nani rɔxɔnɔ nɔrurɔyɔrɔnɔ yagɔ wiarɔnɔrɔnɔ. 4 Nionɔ yagɔ nɔsiarɔmɔ nɔbɔrɔnɔ joxɔ nɔwɔ neawarɔfagɔ ranɔnɔpɔ nani dɔnɔ nɔmorɔnɔ amɔ dɔnɔ nɔfa ayɔ wɔ ninɔnɔfa nani "Sɔnɔwɔ oranɔmɔnɔ." nɔyawiɣi ikɔnɔnɔ sɔpɔ niarɔnɔrɔnɔ. 5 Joxɔ nani dɔnɔ nɔmorɔnɔ dɔnɔ re ninarɔnɔrɔnɔ, "O mimonɔnɔ dɔnɔ wɔkwɔrɔnɔmanɔ. Aga nepa Jisasomɔ dɔnɔ wɔkwɔrɔnɔrɔnɔ." Dɔnɔ e ninarɔnɔrɔnɔ. Dixɔ rɔfa Roisɔ xamɔ wɔkwɔrɔrɔ dixɔ rɔnɔa Yunisɔ enɔ wɔkwɔrɔrɔ yagɔpa joxɔ enɔ "Axɔpɔ wɔkwɔrɔarɔnɔ." nimonɔrɔnɔ.

"Xwɔyɔfa yagɔ neainarɔnɔpɔ nani ayɔ mɔsinɔpɔnɔ." urɔnɔ nani rɔnɔ.

6 Ayɔnani dirɔrɔ rɔpɔ osimɔnɔ. Nionɔ gɔ wɔ seayɔ e sikwiarɔnɔ Gorixɔ e epaxo imonɔfwɔnɔgɔnɔrɔ simɔxɔnɔpɔ —Aɔ rɔxa rɔnɔyɔnɔ yarɔnɔnɔpɔrɔnɔ. Aɔ amɔ rɔfa aɔpɔawɔ xwɔ oenɔrɔ pɔrɔamɔ yarɔnɔwɔpɔnɔnɔ inɔrɔrɔxɔnɔ. 7 Ayɔ rɔpɔ nani rɔrarɔnɔnɔ. Gorixɔ kwɔyɔ ayɔ igigɔ neainɔpaxɔ imonɔnɔpɔ mɔneaiapɔ enɔ neanɔrane nɔweanɔwɔ nani neaimɔxɔrɔ amɔyo dɔnɔ sɔpɔ wianɔwɔ nani neaimɔxɔrɔ awayɔnɔ nɔpɔreanɔrane yanɔwɔ nani neaimɔxɔrɔ enɔfa nani imonɔnɔpɔ neaiapɔnɔ enɔagɔ nani rarɔnɔnɔ.

8 Ayɔnani negɔ Aminɔ Jisaso Kiraisɔ nani waf nurɔrɔnɔ ayɔ wɔ mɔsinɔ ananɔ waf urɔrɔrɔxɔnɔ. Nionɔ o nani waf urɔmearɔnɔgɔ nani gwɔ nɔnɔwɔrɔrɔgɔnɔ nani enɔ ayɔ mɔsinɔfa ewɔnɔgɔnɔ. E mepa nerɔ Gorixɔ enɔ sɔxɔ simɔxɔnɔpimi dani re yawiɣrɔxɔnɔ, "Nionɔ enɔ Poro enɔpa axɔpɔ nerɔ xwɔyɔfa yagɔ neainarɔnɔpɔ waf urarɔnɔpimi dani xeanɔnɔ nɔnimearɔnɔyɔ, ananɔrɔnɔ." yawiɣrɔxɔnɔ. 9 O nene yarɔnɔwɔpɔ nani dɔnɔ nɔmorɔ yeayɔ nɔneayimɔxemearɔ gɔ amɔ siyikwɔ mɔnɔngɔyɔ oimonɔpoyɔnɔrɔ wɔyo fa neaumɔrɔnɔmanɔ. Enɔnɔ dani "Nionɔ wɔ nɔwianɔrɔ e wimɔfariɔnɔ." yawiɣarɔgɔpɔ nani dɔnɔ nɔmorɔ yeayɔ nɔneayimɔxemearɔ nionɔyɔyɔ oimonɔpoyɔnɔrɔ wɔyo fa neaumɔrɔnɔrɔnɔ. O xwɔfa sɔnɔ mɔmɔxɔnɔnɔnɔ re nɔyawiɣrɔnɔpɔmɔ dani wɔ neawianɔrɔnɔ, "Kiraisɔ Jisaso amɔyo yeayɔ uyimɔxemeawɔnɔgɔnɔrɔ urowarɔmɔgɔnɔ." nɔyawiɣrɔnɔpimi dani wɔ neawianɔrɔnɔ. 10 Enɔnɔ dani wɔ e neawianɔnɔ enɔagɔ aɔ agwɔ rɔnɔ Kiraisɔ Jisaso —O yeayɔ neayimɔxemeanɔfa nani neaiɔnɔrɔnɔ. O rɔxa xwɔfa tɔyo nɔbɔrɔnɔpimi dani Gorixɔ "Wɔ seawianɔmɔfariɔnɔ." rarɔnɔpɔ rɔxa sɔnɔnɔ pɔlumɔmɔ inɔnɔrɔnɔ. Xwɔyɔfa nene yagɔ neainarɔnɔpimi dani Jisaso wɔfa neaokimɔxɔnɔ re nɔyawiɣrɔnɔ nɔjɔfa imonɔnɔwɔnɔ, "Pearɔnɔwɔpimi Jisaso xopɔrarɔmɔ iyɔ rɔwɔnɔnɔgɔnɔ? Dɔnɔ nɔyimɔnɔ nene manɔnɔ anɔnɔ nɔweanɔwɔ nani ipɔ rɔneaiapɔnɔgɔnɔ?" nɔyawiɣrɔnɔ nɔjɔfa imonɔnɔwɔnɔ. 11 Xwɔyɔfa yagɔ neainarɔnɔ apɔ nani awanɔ urɔmerɔ waf urɔmerɔ urɔwɔpɔyemertɔ ewɔnɔgɔnɔrɔ nɔrɔpɔanɔrɔnɔ. 12 E nɔrɔpɔanɔ enɔagɔ nani xeanɔnɔ rɔpɔ nimeanɔrɔnɔ. E nerɔ aɔ apɔ nani nionɔ ayɔ wɔ mɔninarɔnɔ. Ayɔ rɔpɔ nani ayɔ wɔ mɔninarɔnɔnɔ. Gorixɔ, nionɔ dɔnɔ wɔkwɔrɔnɔoxɔ nani nionɔ nɔjɔfariɔnɔ. "O xwɔyɔfa yagɔ neainarɔnɔ waf rɔmewɔnɔgɔnɔrɔ nani fanɔnɔ nɔepɔxɔnɔnɔsɔnɔpɔ sɔfa Jisaso weapɔnɔfayɔ imonɔnɔ nani ananɔ menɣweapaxorɔnɔ. Amɔ amɔ sɔnɔ xegɔ bɔ tɔnɔ sayɔ nimɔxɔrɔ rɔpɔrɔxɔnɔrɔ menɣweapaxorɔnɔ." nimonɔrɔnɔgɔ nani ayɔ wɔ mɔninarɔnɔnɔ.

13 Xwɔyɔfa enɔwɔpɔarɔnɔnɔ, nionɔ xamɔnɔxɔ e dani waf urɔrɔ urɔwɔpɔyɔrɔ ewɔnɔgɔnɔrɔ sɔnɔwɔpɔgɔ siarɔnɔ arɔfa nɔnɔpɔ xawɔfa fa xɔrɔrɔrɔxɔnɔ. Kiraisɔ Jisaso tɔnɔ nawɔnɔ nikarɔnɔrɔnɔ dɔnɔ wɔkwɔrɔrɔ dɔnɔ sɔxɔ uyɔrɔ nerɔnɔpɔmɔ dani xwɔyɔfa apɔ xawɔfa fa xɔrɔrɔrɔxɔnɔ. 14 Xwɔyɔfa ayɔ tɔnɔ imonɔnɔ fanɔnɔ siepɔxɔnɔsɔnɔnɔ apɔ kwɔyɔ Gorixɔoyɔpimi dani —Aɔ siyikwɔ bɔ mɔnɔnɔpɔrɔnɔ. Dɔnɔ neaxɔxɔronɔpɔrɔnɔ. Apimi dani fanɔnɔ siepɔxɔnɔsɔnɔnɔpɔ fa nɔxɔrɔrɔ menɣwearɔrɔxɔnɔ.

“Esia p̄ropenis̄yo d̄n̄j̄ȳf̄ n̄niep̄isamoár̄im̄ uḡfawix̄in̄i.” ur̄in̄j̄f̄ n̄án̄ir̄in̄i.

15 Jox̄i n̄ij̄ár̄in̄i. Esia p̄ropenis̄yo d̄n̄j̄ Jisasom̄ d̄n̄j̄ w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄á n̄n̄i n̄niep̄isamoár̄im̄ uḡfawix̄in̄i. N̄niep̄isamoár̄im̄ nuróná wiḡf̄ waú Pigeraso t̄n̄i Xemosenis̄o t̄n̄i awaú en̄i n̄niep̄isamoár̄im̄ uḡf̄isix̄in̄i. 16 E ner̄i aí “Áminá Jisaso Onesiporasom̄ t̄n̄i amá xeḡf̄ an̄jwám̄i wear̄iḡf̄áyo t̄n̄i ayá ur̄im̄ix̄f̄win̄iḡin̄i.” nimónar̄in̄i. Aȳf̄ r̄ip̄i n̄án̄ir̄in̄i. O am̄i am̄i d̄n̄j̄ s̄ix̄f̄ n̄m̄ím̄oaȳin̄j̄r̄in̄i. Nion̄i gw̄f̄ ŋweañ̄on̄i n̄án̄i aiw̄i ayá m̄iw̄in̄i 17 an̄j̄ Rom̄i r̄ip̄im̄i n̄r̄émónap̄ir̄in̄á nion̄i n̄án̄i ayá t̄n̄i p̄f̄á n̄era nur̄i n̄imeañ̄in̄iḡin̄i. 18 Aȳinán̄i “S̄f̄á neḡf̄ Áminá Jisaso amá n̄iyon̄i m̄i ómóm̄ix̄im̄f̄ en̄f̄áyim̄ om̄i ayá ur̄im̄ix̄f̄win̄iḡin̄i.” nimónar̄in̄i. Nion̄i s̄n̄i Epesas̄yo ŋweañ̄áná seáȳf̄ o niñ̄j̄p̄i n̄án̄i en̄i jox̄i r̄ix̄a n̄j̄f̄á imón̄in̄j̄in̄i.

2

“Xw̄iȳf̄áp̄i w̄iyo en̄i f̄án̄in̄j̄f̄ w̄iep̄f̄x̄fn̄ias̄ir̄ix̄in̄i.” ur̄in̄j̄f̄ n̄án̄ir̄in̄i.

1 Aȳinán̄i ḡf̄ n̄iaiw̄in̄j̄n̄j̄f̄ imón̄ijox̄i, jox̄i re n̄iyaiwin̄ir̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i, “Kirais̄i Jisaso t̄n̄i naw̄in̄i ikár̄in̄in̄j̄áon̄i en̄jaḡi n̄án̄i Gorix̄o wá w̄i m̄in̄iwian̄ipa yar̄in̄j̄fran̄i?” n̄iyaiwin̄ir̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i en̄j̄ s̄ix̄f̄ eánei. 2 Xw̄iȳf̄á nion̄i amá obax̄f̄ ar̄f̄á eḡf̄e d̄án̄i rar̄f̄n̄á ar̄f̄á niñ̄j̄p̄i jox̄i en̄i amá d̄n̄j̄f̄ un̄jw̄ir̄ár̄ipax̄f̄ imón̄iḡf̄áyo áwan̄j̄f̄ nur̄ir̄i f̄án̄in̄j̄f̄ w̄iep̄f̄x̄fn̄ias̄ir̄ix̄in̄i. Aȳf̄ e d̄án̄i xam̄in̄j̄f̄ w̄iyo ur̄éwap̄iȳipax̄f̄ imón̄ip̄f̄r̄f̄a n̄án̄i r̄ir̄ar̄in̄j̄in̄i.

“Jisasom̄i x̄f̄dar̄in̄jaḡi n̄án̄i sikár̄f̄áp̄i xwámám̄f̄ w̄ir̄ix̄in̄i.” ur̄in̄j̄f̄ n̄án̄ir̄in̄i.

3 Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á b̄i r̄ip̄i n̄án̄i d̄n̄j̄f̄ moi. Sim̄in̄j̄f̄ winar̄iḡf̄áyo wam̄i w̄imeañ̄f̄p̄i n̄án̄i uduđf̄ mir̄in̄ipa nero wiḡf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyom̄i en̄j̄ neán̄iro núm̄i ux̄f̄dar̄iḡf̄áwa yap̄i jox̄i en̄i ax̄f̄p̄i e nimón̄ir̄i Kirais̄i Jisasom̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄f̄n̄á símeañ̄f̄áp̄i n̄án̄i uduđf̄ mir̄in̄ipa ner̄i xe on̄imeañ̄ir̄i x̄f̄d̄f̄r̄ix̄in̄i. 4 Sim̄in̄j̄f̄ winar̄iḡf̄áwa sim̄in̄j̄f̄ winar̄in̄jwáon̄e none yar̄in̄jwápi n̄án̄i yaȳf̄ owin̄in̄ir̄i pí pí om̄in̄j̄f̄ amá s̄f̄á aȳf̄ ayo yar̄iḡf̄áp̄i xe naw̄in̄i r̄fḡwir̄fḡw̄in̄in̄j̄f̄ oean̄in̄ir̄i mé ná b̄n̄i x̄fo wimónar̄in̄j̄p̄im̄i yar̄iḡf̄ár̄in̄i. 5 Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i n̄án̄i en̄i d̄n̄j̄f̄ moi. Yam̄iyamúrón̄iḡf̄ inar̄iḡf̄á go go yam̄iyamúrón̄iḡf̄ in̄p̄f̄r̄i n̄án̄i xiáwo rár̄f̄p̄im̄i x̄ix̄en̄i ar̄f̄á m̄iw̄i an̄in̄j̄ win̄faḡi n̄án̄i man̄j̄ n̄w̄iaik̄ir̄i xeḡf̄ d̄n̄j̄f̄ t̄n̄i áwin̄e e n̄iyaim̄i n̄iyap̄ir̄n̄áyf̄, yaȳf̄ n̄wimor̄i yam̄iyamúrón̄iḡf̄ nin̄ir̄f̄n̄á múróom̄i m̄n̄i win̄f̄p̄i wipax̄f̄ men̄in̄i. 6 Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i n̄án̄i en̄i d̄n̄j̄f̄ moi. Amá n̄r̄f̄kw̄in̄ir̄i om̄iseáȳf̄ éo, o xám̄i w̄ifwám̄i n̄imúror̄i aiwá n̄m̄ir̄i n̄ipaxor̄in̄i. 7 Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á nion̄i n̄ra weapar̄in̄jáȳf̄ n̄án̄i d̄n̄j̄f̄ moi. Jox̄i e ner̄f̄n̄á Ámináo sim̄ix̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i re yaiwipax̄f̄r̄in̄i, “Aȳf̄ ap̄i n̄án̄i r̄f̄a r̄in̄in̄i? Ap̄i n̄án̄i r̄f̄a r̄in̄in̄i?” yaiwipax̄f̄ en̄jaḡi n̄án̄i “Ap̄i n̄án̄i d̄n̄j̄f̄ moi.” r̄ir̄ar̄in̄j̄in̄i.

8 Jox̄i Jisás̄i Kirais̄o n̄án̄i ar̄f̄á w̄i mikeamopan̄i. Nion̄i xw̄iȳf̄á yaȳf̄ neainar̄in̄j̄p̄i wá f̄ n̄ir̄ir̄f̄n̄á re rar̄in̄japa “O n̄ip̄émáná am̄i xwár̄f̄páyo d̄án̄i wiápn̄in̄imeañ̄or̄in̄i. Neḡf̄ ar̄f̄o m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ Depitoyá iwiár̄fawéȳf̄ wor̄in̄i.” E rar̄in̄japa o x̄ix̄en̄i ap̄i e imón̄in̄jor̄in̄i. 9 Nion̄i xw̄iȳf̄á ap̄i wáf̄ urar̄in̄jaḡi n̄án̄i “O n̄ip̄ikw̄in̄i m̄iyar̄in̄in̄i.” n̄n̄iaiw̄iro xean̄in̄j̄f̄ n̄nikár̄ayiro amá rik̄ik̄ir̄f̄o yar̄iḡf̄áyo gw̄f̄ ŋwir̄ár̄ar̄in̄jaḡf̄apa ap̄i en̄i ap̄i en̄i niḡf̄ár̄in̄i. Nion̄i gw̄f̄ n̄ñjw̄ir̄ár̄iḡf̄á aiw̄i xw̄iȳf̄á Gorixoyáp̄i en̄i gw̄f̄in̄j̄f̄ m̄ñjw̄ir̄ár̄in̄in̄i. 10 Xw̄iȳf̄á Gorixoyáp̄i en̄i gw̄f̄in̄j̄f̄ m̄ñjw̄ir̄ár̄in̄in̄jaḡi n̄án̄i nion̄i amá Gorix̄o xeḡf̄f̄á ȳiyam̄ix̄im̄f̄ en̄j̄ȳf̄ n̄án̄i d̄n̄j̄f̄ n̄imor̄i nion̄i nikár̄ar̄iḡf̄áp̄i n̄ip̄im̄in̄i xwámám̄f̄ wiar̄in̄j̄ár̄in̄i. Amá aȳf̄ Kirais̄i Jisasom̄i d̄n̄j̄f̄ w̄ikw̄f̄róáná o t̄n̄i naw̄in̄i nikár̄in̄ir̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i yeáȳf̄ uyim̄x̄emear̄i an̄j̄nam̄i x̄fo t̄n̄i an̄in̄j̄f̄ seáȳf̄ e nimón̄iro ŋweap̄f̄r̄f̄a n̄án̄i wim̄ix̄ir̄i éwin̄iḡin̄ir̄i e yar̄in̄jár̄in̄i. 11 Xw̄iȳf̄á re r̄in̄in̄j̄p̄i nene d̄n̄j̄f̄ ŋwir̄ár̄ipax̄f̄p̄ir̄in̄i, “O t̄n̄i nikár̄in̄ir̄in̄j̄p̄im̄i d̄án̄i peñwaén̄en̄in̄j̄f̄ en̄jánáȳf̄, d̄n̄j̄f̄ n̄iyim̄in̄j̄f̄ en̄i t̄ñjwaéne nimón̄ir̄i o t̄n̄i ŋweañ̄f̄wár̄in̄i. 12 Nene pí pí neaimeáyo xwámám̄f̄ n̄wiran̄énáȳf̄, w̄iyo en̄i seáȳf̄ e n̄wimón̄ir̄ane x̄fo t̄n̄i naw̄in̄i umeñweañ̄f̄wár̄in̄i. Nene ‘O neḡf̄ Ámináoaman̄i.’ n̄ir̄iran̄énáȳf̄, x̄fo nene n̄án̄i en̄i ‘Aȳf̄ n̄án̄i nion̄i maj̄f̄ár̄in̄i. Ḡf̄ amá wimant̄i.’ r̄in̄f̄ár̄in̄i. 13 Nene ín̄iná d̄n̄j̄f̄ neañjw̄ir̄ár̄ipax̄f̄p̄i mepa yar̄in̄jagw̄i aiw̄i o sa an̄in̄j̄f̄ d̄n̄j̄f̄ un̄jw̄ir̄ár̄ipax̄f̄p̄i yar̄in̄jor̄in̄i. Am̄i s̄in̄j̄f̄ b̄i nim̄ix̄ir̄i r̄ipax̄f̄ mimón̄in̄j̄o en̄jaḡi n̄án̄ir̄in̄i.” Xw̄iȳf̄á e r̄in̄in̄j̄p̄i nene d̄n̄j̄f̄ ŋwir̄ár̄ipax̄f̄p̄ir̄in̄i.

“Ur̄éwap̄iyar̄iḡf̄áȳf̄ xw̄iȳf̄á x̄im̄ix̄im̄f̄ nin̄iro mir̄in̄ipa éf̄rix̄in̄i.” ur̄in̄j̄f̄ n̄án̄ir̄in̄i.

14 Xw̄iȳf̄á nion̄i r̄ir̄ar̄in̄jáp̄i amá jox̄i t̄ñj̄f̄ e ŋweaḡf̄áyo dir̄ir̄f̄ w̄ir̄ix̄in̄i. E ner̄f̄n̄á Gorix̄o s̄in̄jw̄f̄ an̄in̄je d̄án̄i jox̄i r̄iper̄ir̄f̄ xw̄iȳf̄án̄in̄j̄f̄ b̄i m̄ir̄f̄ aga nepa sekax̄f̄ re ur̄f̄r̄ix̄in̄i, “Xw̄iȳf̄á n̄án̄i x̄im̄ix̄im̄f̄ nin̄iro mir̄in̄ipa époyi.” ur̄f̄r̄ix̄in̄i. X̄im̄ix̄im̄f̄ nion̄i r̄in̄ar̄iḡf̄áp̄i amá w̄iyo nan̄j̄ b̄i w̄iilar̄in̄j̄man̄i. Ar̄f̄á wiar̄iḡf̄áyo xw̄ir̄f̄á wik̄ix̄ear̄in̄j̄f̄ en̄jaḡi n̄án̄i rar̄in̄j̄in̄i. 15 Gorix̄o “Timotio m̄im̄iw̄iároar̄in̄j̄f̄ wo r̄f̄a imón̄in̄i?” osiaiw̄in̄ir̄i an̄in̄j̄f̄ min̄f̄ éf̄rix̄in̄i. Xw̄iȳf̄á nepax̄in̄j̄f̄ imón̄in̄j̄p̄i xeḡf̄ r̄in̄in̄j̄pa n̄reñjw̄ip̄éa nur̄i ur̄f̄r̄ix̄in̄i. E ner̄i re éf̄rix̄in̄i. Amá wiḡf̄ om̄in̄j̄f̄ ner̄f̄n̄á nan̄j̄ éf̄á en̄jaḡi n̄án̄i “Amá om̄in̄j̄f̄ nion̄i éáp̄i s̄in̄jw̄f̄ n̄w̄in̄ir̄in̄áyf̄, ayá nin̄ipax̄f̄man̄i.” yaiwiar̄iḡf̄áȳf̄ yar̄iḡf̄ápa ax̄f̄p̄i éf̄rix̄in̄i.

Sipi xwiyá Gorixomi mixádarigáyí rarigápi nánirini.

¹⁶ Xwiyá amá Gorixomi mixádirpa nerfna riro iká iwáyo dáni riro yarigápi gí tñj e dáni orípoyniri sñwí m+winípa éirixini. Ayí rípi nani rarini. Xwiyá iká iwáyo dáni rarigápi, ayí Gorixomi mixádirpa epíra nani ná jé xixoyápi m+oarini. ¹⁷ Amá ayí wigí pñe e rarigápi oremánij xwé nimóga unfá enagi nani rarini. Amá e rarigáyí wigí wáu Xaimeniaso tñi Pairitaso tñi awaurini. ¹⁸ Awau xwiyá nepaxinj imónijpi pñi n+wiáiriri majimají néra xenjwíni nuriná re rarigáwaurini, "Kiraisomi dñj wíkwírówaéne negí dñj sñj neaimixíppimi dani rixa wiápnimeawá enagi nani n+pémána negí warápi amí ríwéná bi wiápnimeanfaman." rarinjagi nani amá dñj wíkwírogá wí midimídani ayagwí imixárinfárin. ¹⁹ Wí midimídani ayagwí imixárinfá enagi aiwí xwiyá Gorixoyápi sñjani sñjani eaárinini. Xwiyá oyápi sñj anj nimiróna sñj iwamfó n+wayrori tígápi wí mikwierómioá xaiwí sñjani eánijpi yapí imónini. Sñjani eánijpimi ríwamij ripiau niriniri eánini, "Amá xóyá imónigáyí ayí Ámináo o nijfárin." rini "O gí Ámináorini," rarigá gíyí gíyí wigí sipi yarigápi ríwimíni umamórixini." rini enjpiá apimi niriniri eánini.

"Gorixomi seáyí nanj wiipaxoxi imónirixini." urinj nánirini.

²⁰ Anj xwé wiwámí sixí xixegíni wení. Sixí awiaxí sñj gorí tñnirani, sñj siripá tñnirani, imixinijpi m+wenini. Úrapí sixí iká tñnirani, xwá tñnirani, imixinijpi ení wí wení. Winíyí ayá tñni mearigápirini. Winíyí ayá tñni m+mearijgápirini. ²¹ Ayinani amá gíyí gíyí sipi apí n+pini nani igfánij eánigáyí, ayí amá Gorixomi seáyí nanj wiipaxiyírin. Sixí ayá tñni mearigáwánij imónijoi. Xó "Awá tñni e éimigini." wimónarijpi nani rarij imónigáwánij imónijoi. Sixí rixa dñj peyeanjwá yapí mimóní anj xiáwo sñni awá tñni aiwá ríá yeaanipaxí imónijwá yapí imónijoi. Sixí pí pi nanj imónijpi nerfna meámfániri wí e piránij nimixinro wenjwá yapí imónijoi. ²² Ayinani iwí sñkijoyfne feapá seainjpi pírí n+wiálkírini éf úirixini. "Wé rónij imónijpimi n+oiponimíni." yaiwiri "Xwiyá nepaxinj imónijpimi dñj n+kwíróa oumíni." yaiwiri "Ámáyo dñj sipi owimíni." yaiwiri "Amá tñni piyá owíraneyi." yaiwiri neri amá ikwíránnanij imónigápipimi dani Ámináo aríra oneainiri urarigáyí tñni nawini xixeni e éirixini.

"Xwiyá ikweakwímí rarigápi ará m+wi piránij wé urórixini." urinj nánirini.

²³ E neri ai xwiyá majimají nikárinro dñj ríá nixeyánimána ikweakwímí rinarigápi bi xe onixímeainiri sñwí m+winípa éirixini. Joxí nijfárin. Xwiyá apí niriniróna sa ximiximíni ninro rinarigá enagi nani rarini. ²⁴ Ámináoýa xinánij nimóniri omij wíarigá gíyí gíyí xwiyá ximiximíni ninro m+ipa éirixini. E mepa nero amá nñni nani wá wumixiro piránij uréwapiyipaxí imóniro "Sipi amá ayí nikáfápi ananirini." yaiwiro éirixini. ²⁵ Uréwapiyarína manj píri wíakimí yarigáyo awayini xwiyá nurro piránij wé uroanro éirixini. Ayí "Xwiyá nepaxinj imónijpi, ayí apíraní?" niyaiwiro xixeni e waropá epíra nani xami imónigápi Gorixoyá dñj tñni ríwimíni mamórixiniri awayini xwiyá nurro piránij wé urórixini. ²⁶ Amá ayí amí dñj íá nixirero awí obo —O xó wimónarijpi oépoyniri yapí wíwapiyinorini. O awí jweanj manj umónfápipimi dani ayí nurakínárimí úirixiniri awayini xwiyá nurro piránij wé urórixini.

3

"Jisasomi oxáfimíni." yaiwiarinjagi ai amá sipi xixegíni epíra nani sanj runinfárin." urinj nánirini.

¹ Joxí rípi nani dñj irónei. Sfá yoparf imónijfí tñjina Jisaso weapínfáyi sñni mimónijána "Omí anij ouxfanéyi." yaiwiarigáyo sanj wunipaxí imónijpi wímeanfárin. ² Ayí amá sipiyí rípi rípi epíra enagi nani rarini. Wiwanijni dñj sipi iniro nigwí nani ikfánij sipi iniro mixí meakfáninro wárixá imóniro ikaywí riro xináixaneyo arikwíkwí wiro amá amípi nanj bi wiágfa ai yayí m+wipa ero pí pi jwá imónijpi wíwíá rírómi ero ³ úirixímeáyo dñj sixí muyipa ero sñmísf neainiróna piyá m+wirínipaxí imóniro sipi owimeainiri m+mayfó riro pí pi feapá winarinjpi m+wiálkipaxí imóniro pí pipi oyaneyiniri neróna ímí tñni ero pí pi nanj imónijpi nani wíkwí ónro ⁴ wigí winíyí ai nani miyí uró pasá umero ayá nepearimána úrapí ero wiwanijfí nani "Seáyí e mimónipa renjwini?" yaiwinro amípi nerfna Gorixo yayí winarinjpi nani ikfánij sipi bi m+wi wiwanijfí yayí winarinjpi nani ikfánij sipi wiro epírárin. ⁵ Mimóní xwiyá niro "Gorixomi piránij xádanro ríá yarijoi?" oneaiwípoyniri nero aiwí oyá enj eánij xómi xáfíra nani wimixipaxí imónijpimi ríwí umopírárin. Amá e yarigáyí

tɪŋ e yarɪrɔrɪxɪni. 6-7 Ayɪ ámá ayɪyá wí rɪpɪ yarɪgɪfá enjagɪ nánɪ “Ayɪ tɪŋ e yarɪrɔrɪxɪni.” rɪrarɪŋɪni. Wigɪ xwɪyɪfá pɪyɪpɪyɪ urarɪgɪfápmɪ dánɪ anɪ ákɪŋáyó nɪpáwɪro apɪxɪ wigɪ ɪwɪ éfápɪmɪ dánɪ ayá udunarɪŋɪwamɪ —Íwa dɪŋɪ nɪpɪkwɪnɪ mɪmaxɪrɪgɪfáwarɪnɪ. Wigɪ mɪŋɪ wɪnarɪŋɪpɪmɪ dánɪ sɪpɪ oyaneyɪnɪrɪ nɪpemeánɪmɪ warɪgɪfáwarɪnɪ. Nɪjɪfá oimónaneyɪnɪrɪ anɪŋɪ mɪnɪfá nɛpaxɪŋɪfɪ imónɪŋɪpɪ tɪnɪ xɪxɛnɪ nɪjɪfá mɪmónarɪgɪfáwarɪnɪ. Íwamɪ yapɪ wɪwapɪyarɪfná arɪfá nɪwɪro nánɪ gwɪyónɪŋɪfɪ nɪkɪrɪpeáánɪrɪ ŋweaŋoɪ. 8 Enɪná Janɪso tɪnɪ Jaborɪso tɪnɪ awáu Moseso mɪnɪ pɪrɪf wɪaɪkɪmɪf owɪaɪyɪnɪrɪ yarɪgɪfápmɪ yanɪrɪ nánɪ egɪfápa ámá sɪpɪ ayɪ —Ayɪ dɪŋɪ rɪfá xeyánɪgɪfáyɪf enjagɪ nánɪ dɪŋɪ nɪpɪkwɪnɪ mɪmoarɪgɪfáyɪfɪrɪnɪ. Xwɪyɪfá nepa imónɪŋɪpɪmɪ dɪŋɪ mɪkwɪfɪroarɪŋagɪfá nánɪ Gorɪxo rɪwɪf umonɪyɪfɪrɪnɪ. Ayɪ enɪ awáu egɪfápa axɪpɪ xwɪyɪfá nepaxɪŋɪfɪ imónɪŋɪpɪ pɪrɪf wɪaɪkɪmɪf yanɪro yarɪgɪfáɪrɪnɪ. 9 Enɪná yegɪfɪ Isɪrerɪyɪf wigɪf awáu Moseso mɪnɪ pɪrɪf wɪaɪkɪmɪf owɪaɪyɪnɪrɪ yarɪgɪfápmɪ sɪŋwɪf nɪwɪnaxɪfɪdɪróná “Majɪmajɪfá nɪkárɪnɪrɪ rɪfá yarɪŋɪjɪ?” yaiwɪagɪfápa agwɪ rɪná enɪ ámá nɪnɪ sɪpɪ yarɪgɪfáyɪf wigɪf yarɪgɪfápmɪ sɪŋwɪf mɪ nómɪxɪróná “Majɪmajɪfá nɪkárɪnɪro rɪfá éfawɪxɪnɪ?” yaiwɪpɪrɪfá enjagɪf nánɪ xwɪyɪfá nepaxɪŋɪfɪ imónɪŋɪpɪ pɪrɪf wɪaɪkɪmɪf yanɪro yarɪgɪfápmɪ sɪpɪúrɪf epɪfáɪrɪnɪ.

“Nionɪ rɪrɛwapɪyɪŋápɪ xáɪwɪf ɪfá xɪrɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪf nánɪrɪnɪ.

10 Joxɪ nionɪ tɪnɪ nemerai sɪŋwɪf nanaxɪdagoxɪf enjagɪ nánɪ nionɪ ámáyo urɛwapɪyemeagápmɪrɪnɪ, nemeɪfná yagápmɪrɪnɪ, e oemɪnɪrɪf yagápmɪrɪnɪ, Gorɪxomɪ dɪŋɪf nɪwɪkwɪfɪróná wagápmɪrɪnɪ, wɪkɪf mɪwónɪpa nerɪ awayɪnɪf yagápmɪrɪnɪ, ámá nánɪ wá nunagápmɪrɪnɪ, xeanɪŋɪf xwámámɪf wɪagápmɪrɪnɪ, apɪ nɪpɪnɪf yagápmɪrɪnɪ nánɪ joxɪ nɪjɪfáɪrɪnɪ. 11 Nionɪ anɪf Adɪokɪyɪf rɪnɪŋɪpɪmɪ tɪnɪ Aɪkoniámɪyɪf rɪnɪŋɪpɪmɪ tɪnɪ Rɪsɪtɪraɪf rɪnɪŋɪpɪmɪ tɪnɪ anɪf apɪau apɪmɪf wáf urɪmearɪfná xeanɪŋɪf nɪkárɪfagɪf nánɪ rɪnɪŋɪf nɪmeaŋɪpɪ nánɪ enɪ joxɪ nɪjɪfá imónɪŋɪnɪ. Xeanɪŋɪf rɪfá tɪŋɪf nɪkárɪyɪagɪfá aɪ xwámámɪf wɪŋárɪnɪ. Apɪ nɪpɪmɪnɪ dánɪ Ámɪnáo éf nɪmɪmɪnɪŋɪfɪrɪnɪ. 12 Aɪ, ámá Kɪraɪsɪf Jɪsaso tɪnɪ nawɪnɪf ɪkárɪnɪgɪfá enjagɪ nánɪ omɪ pɪránɪŋɪf oxɪdaneyɪnɪrɪ yarɪgɪfá nɪyónɪf enɪ xeanɪŋɪf wɪmeaŋɪfáɪrɪnɪ. 13 Ámá sɪpɪ yarɪgɪfáyɪf tɪnɪ mɪmónɪf yarɪgɪfáyɪf tɪnɪ wigɪf sɪpɪ yarɪgɪfápmɪf sayá nɪmɪxá nuróná wɪyo yapɪ wɪwapɪyɪro wɪwanɪŋɪfɪf oboyá dɪŋɪŋɪfó dánɪ yapɪ éwopɪnɪro epɪfáɪrɪnɪ. 14 E epɪfáfá enjagɪf aɪ xwɪyɪfá joxɪf rɪrɛwapɪyɪŋápɪmɪf dánɪ nɪjɪfá imónɪrɪf “Apɪ nepaxɪŋɪf imónɪŋɪpɪrɪfáɪnɪ?” yaiwɪarɪrɪf enɪŋɪf pɪf arɪfá mɪkeamó xáɪwɪf ɪfá xɪrɪrɪxɪnɪ. Ayɪf rɪpɪf nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ. Joxɪ nene xwɪyɪfá apɪ rɪrɪŋwaeɪne nánɪ “Ayɪf dɪŋɪf ŋwɪrɪrɪpaxɪyɪfɪrɪfáɪnɪ?” nɪyaiwɪrɪf pɪránɪŋɪf nɪjɪfá imónɪrɪf 15 onɪná dánɪ rɪfwamɪŋɪf Gorɪxoyá nɪrɪnɪrɪf éánɪŋɪfɪf nánɪ nɪjɪfá imónɪrɪf enjagɪf nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ. Rɪfwamɪŋɪf nɪrɪnɪrɪf éánɪŋɪf apɪ joxɪf ɪfá nɪrorɪŋɪpɪmɪf dánɪ dɪŋɪf émɪf saɪmɪf moŋɪpɪf morɪfá nánɪ sɪwánɪŋɪf sɪpemearɪf Kɪraɪsɪf Jɪsaso mɪf dɪŋɪf wɪkwɪfɪrónɪpɪmɪf dánɪ yeáyɪf rɪyɪmɪxemeaŋɪfá nánɪ sɪwánɪŋɪf sɪpemearɪf epaxɪfɪrɪnɪ. 16 Gorɪxoyá rɪfwamɪŋɪf nɪrɪnɪrɪf éánɪŋɪf nɪpɪnɪf ɪfóyá kwɪyɪpɪmɪf dánɪ nɪrɪro eagápmɪrɪnɪ. Nepa imónɪŋɪpɪf nánɪ nearɛwapɪyɪpaxɪf imónɪrɪf xɛŋwɪf yarɪŋwápɪf nánɪ sɪwá neaɪpaxɪf imónɪrɪf ayɪyúmɪf neaɪpaxɪf imónɪrɪf wé rónɪŋɪf imónɪŋɪpɪf yanɪfá nánɪ yayɪf wé neamepaxɪf imónɪrɪf enɪŋɪpɪrɪnɪ. 17 Xwɪyɪfá apɪ ámá Gorɪxoyá imónɪŋɪfáyɪf rɪpɪau epɪfá nánɪrɪnɪ. Xɪfó “E éfɪrɪxɪnɪ.” wɪmónarɪŋɪpɪf epɪfá nánɪ enɪf sɪxɪf éánɪro pɪ pɪ nanɪf imónɪŋɪpɪf epɪfá nánɪ ɪpɪmónɪro epɪfá nánɪrɪnɪ.

4

“Xwɪyɪfá Gorɪxoyápmɪf wáf urɪrɪf xɪxɛnɪf erɪf éfɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪf nánɪrɪnɪ.

1 Kɪraɪsɪf Jɪsaso nɪweapɪrɪf ámá nɪyónɪf sɪŋánɪf nɪwɪmónɪmáná mɪxɪf ɪnáyɪfɪnɪŋɪf nerɪf ámá xɪoyáyɪf xwɪoxɪfyo mɪmeaɪmɪf erɪf pegɪáyoranɪ, sɪnɪf sɪŋɪf nɪmónɪf ŋweagɪfáyoranɪ, womɪf womɪf pɪfá nɪméra urɪf enɪfá enjagɪf nánɪ o tɪnɪ Gorɪxo tɪnɪ awáu sɪŋwɪf anɪgɪfáe dánɪ xwɪyɪfá apɪmɪf joxɪf wɪarɪf mɪmúropaxɪf imónɪŋɪf rɪpɪf orɪrɪmɪnɪ. 2 Xwɪyɪfá Gorɪxoyápmɪf wáf urɪrɪxɪnɪ. “Arɪfá owɪaneyɪf.” wɪmónarɪŋagɪf nɪwɪnɪrɪfnáranɪ, “Arɪfá mɪwɪpa oyaneyɪf.” wɪmónarɪŋagɪf nɪwɪnɪrɪfnáranɪ, wáf urɪrɪf nánɪ ɪpɪmónɪrɪxɪnɪ. Ámá Gorɪxoyá imónɪŋɪfáyɪf sɪpɪf yarɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfná wigɪf yarɪgɪfápmɪf nánɪ ayá owudunɪnɪrɪf mɪxɪf urɪrɪf “Pɪnɪf wɪarɪfpoɪf.” urɪrɪf éfɪrɪxɪnɪ. Jɪsaso mɪf pɪránɪŋɪf ouxfɪdɪpoyɪnɪrɪf enɪf rɪrɛmɪxɪf wɪrɪxɪnɪ. Apɪf apɪf nerɪf aɪf apaxɪf méf nanɪf mɪmónarɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfná wɪkɪf tɪnɪf murɪf awayɪnɪf nurɛwapɪyá úfɪrɪxɪnɪ. 3 Ayɪf rɪpɪf nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ. Xwɪyɪfá enɪwɪpeárɪnɪŋɪpɪf ámá paimɪmɪf nɪwɪro arɪfá mɪwɪf epɪfáfná rɪxa anɪwɪf erɪnɪ. Ayɪf apɪf arɪfá mɪwɪf re epɪfáɪrɪnɪ. Xwɪyɪfá xegɪf bɪf imónɪŋɪpɪnɪf arɪfá owɪaneyɪnɪrɪf wigɪf wɪmónarɪŋɪpɪf tɪnɪf xɪxɛnɪf urɛwapɪyarɪgɪfáyɪnɪf nɪmearo awɪf eáméamɪnɪŋɪf epɪfáɪrɪnɪ. 4 Xwɪyɪfá nepaxɪŋɪf imónɪŋɪpɪf rɪfwɪmɪnɪf nɪmamoro pɪyɪnɪf ɪkayɪf wɪyo arɪfá nɪwɪro xɪfɪdanɪro nánɪ epɪfáɪrɪnɪ. 5 Ayɪf e epɪfáfá enjagɪf aɪ joxɪf dɪŋɪf nanɪnɪf nɪmoro xɪxɛnɪf ɪrɪnɪf éfɪrɪxɪnɪ. Pɪf pɪf sɪmeáfɪpɪf sa xwámámɪf wɪrɪf ámáyo xwɪyɪfá yayɪf neaɪnarɪŋɪpɪf wáf urɪfmemɪnɪrɪf erɪf Kɪraɪsoyá xɪnáyɪfɪnɪŋɪf nɪmónɪrɪf omɪŋɪf wɪɪrɪfá nánɪf imónɪŋoxɪf ámáyo e wɪwɪnɪgɪnɪrɪf imónɪŋɪpɪf tɪnɪf xɪxɛnɪf erɪf éfɪrɪxɪnɪ. 6 Ayɪf rɪpɪf nánɪf rɪrarɪŋɪnɪ. Gorɪxo nánɪf nanɪwɪf rɪdɪyowá nerɪfnáf ápɪáwɪf xwé owenɪrɪf ɪnɪgɪf wainɪf ɪwayɪmoarɪgɪfápmɪnɪŋɪf nionɪf gɪf ragɪf rɪxa ɪwayɪmoanɪro yarɪŋoɪ. Nionɪf nɪpɪkɪpɪrɪfɛ anɪwɪf

ayo enjagi nání raririjini. ⁷ Nioni Kiraisomi nuxfdirfina áma “Xfo xopirárfi ninirfenijoi?” niyaiwini enj neáni enj menarigfápáni enj yarfáonirini. Áma yamiyamúrónigf niniróna yoparí e múroarigfápáni enj yarfáonirini. Xwiyfá nene dñj ikwíroarijwápi wí mímíwiaró xáiwí fá nixira úáonirini. ⁸ Ayínáni áma yamiyamúrónigf niniróna xámi múróomi yayí wimoarigfápa nioni nání eni ríxa imónárinijfpi, ayí rípirini. Ámináo —O ámayo píá nímerfina xixeni wigf yarigfápi tñi wiiaríjorini. O yayí nñimori Kiraiso enjipimi dáni “Wé rónijoxirini.” nírarináfirini. Api nioni nánini mimónini. Ayí áma gíyí gíyí Kiraiso negf síjwí aníjwaé weapíwini enj nírini wimónarigfáyí nání eni imónini.

“Nioni tñj e nání anjñi bñirixini.” urijf nánirini.

⁹ Timotioxi sini mé nioni tñj e nání birfa nání anijf miní érixini. ¹⁰ Ayí rípi nání rirarijini. Dimaso amípi áma Gorixomi míxídarigfáyí yarigfápi nání wimónafagi nñiepisamoárimí anj Tesaronaikayo nání únigini. Kíresenso eni Garesia píropenísyo nání únigini. Taitaso eni Darimesia píropenísyo nání únigini. ¹¹ Ruko xegf xewini nioni tñi njeanji. Ayínáni joxi Makomi niwirimeámi bñirixini. O sanj níronaropaxí imónijoi enjagi nání rirarijini. ¹² Nioni Tikikaso ríxa anj Epesasiyo nání uowáfáriní. ¹³ Joxi níbirfina gí iyfá nípányf anj yoí Tirowasiyo Kapasoyá anjwámi píni wiaríjáu tñi bíkwí tñi nímeáxa bñirixini. E nerfina “Bíkwí sipísipí wará tñi imíxini enjpi, api anjipaxírfani?” niyaiwiri api eni nímeáxa bñirixini.

Arekisadao nání urijf nánirini.

¹⁴ Amípi ainíxí tñi imíxaríj Arekisadao, o aga sípi níkaríj niginí. E níkaríagi aí Ámináo xfo níkaríjpi tñi xixeni pírf umamonfáriní. ¹⁵ O aga sípi níkaríj enjagi nání joxi eni áma omi síjwí níwíxídarí érixini. O none uréwapíyemearíjwápi mímíwíakí emíni nání mírímírí níaxfdíj enjagi nání raririjini.

“Áma nñiepisamoárimí úagfa aí Gorixo éf nímímíni enjini.” urijf nánirini.

¹⁶ Iwamfó xwíríxí nímearfina nioni wákwínimíni xwiyfá urarfina áma wo sopíj múnó nñi nñiepisamoárimí úfawixini. “E nífápi nání Gorixo xwiyfá bí mumearfípa éwíngini.” nímonarini. ¹⁷ Ayí nñiepisamoárimí úagfa aiwí Ámináo wí mñiepisamo enj síxí nímíxíj enjagi nání nioni anj xwíríxí níarígwíwámi dání xwiyfá nioni wáf rímearfíjapi urarfina émayí anj amí gími dáníyí arfá nígfáriní. Aí, manj nioni umóníjapimi dání Ámináo éf nímímíni enjini. ¹⁸ Ayínáni nioni níjfarini. Nioni sini xwíá tfo njeanjaná pí pí Poromi sípi owikáraneyiní nífápi Ámináo anani éf nñimímíni físaná anjnamí xfoyá xwioxíyo onjeanirí yeáyí níyímíxemeanfáriní. Ayínáni omi ínina seáyí e numfeyoáa úwanigini. Api e éwanigini.

Yayf níwíowárfina urijf nánirini.

¹⁹ Joxi Pírísiraími tñi Akwíraomi tñi ayaúmi tñi Onesiporasepówami tñi áma ayo “Poró yayí seaiwárenapíjoi.” urírixini. ²⁰ Re nání níbirfina Erasítaso anj Koríníyo urfíjirini. Tíropimaso símíxí yaríjagi anj Mairitasíyo wárfíjirini. ²¹ Rfíwípi yaríjina sini mímoníjaná sini mé anjini bñirixini. Yubiuraso tñi Pudeníso tñi Rainaso tñi Kírodiao tñi yegf nírixímea re njeagfáyí nñi tñi yayí síowárenapíjoi. ²² Ámináo wá ríwianirí dñj ríkíkayori éwíngini. Apirini.

Payí Poro Taitaso nání eaŋnarini.

Payí rina Taitaso nání Poro eaŋnarini. Taitaso Judyayí womani. Émayí worini. Poro émayí aŋyo xwiyá yayí winipaxipi wáf urimearíná ará n>wiri Jisasomi dñj wkwronorini. Poro tñi nawini emegí worini (Wáf wurimearigfáwa 15:2, 2 Korini 7:6-7, 8:6,16). Jisasoyá siyikí imónigfá p>rñwí yof Kiritiyi r>nñipimi ñweagfáyo umeñweawiniginri urípeañorini. O e nñweari umeñweañána Poro wí e dání “Numeñwearíná e epaxí e epaxí tiyí rimónini?” yaiwíwiniginri payí rina neari wíowarini.

1 Poroni —Nioni Gorixoyá x>náinññj nimónri omñj wiariñá wonrini. Jisasi Kiraisoyá wáf wurimeariñá wonrini. Ayí Gorixo áamá nioniyá oimónipoyinri fá yiyamiximí yagíyí xómi dñj wkwfóro xwiyá nepaxinj imóniñpi —Apí áamá Gorixomi píraninj níxídróná epaxipi nánipirini. Apí nani xixeni níjía imóniro epífa nani wáf wurimeariñá wonrini. 2-3 Nioni dñj re niyiwirí wkwfomñni, “Áamá Gorixomi dñj wkwfóroarigfáyí wí manññ aññj ñweapífa nani dñj niyimñj síxí umimónfáriní.” niyiwiri níwkwfomoríná wáf wurimeariñá wonrini. Dñj niyimñj apí, ayí Gorixo —O yapí wí rípxomani. O amípi wí sñi mimixárinñmí dani re rárinjpirini, “Dñj níkwíropírfáyí dñj niyimñj tígfáyí imónipírfáriní.” rárinjpirini. Xewanñjo rárinjíná imónaná áamá xwiyá xóya wáf urírxinri nurowárenapírinj dani xwiyá apí sñjani wáf óññjriní. Xwiyá apí Gorixo —O yeáyí neyimixemeañorini. O nioni xwiyá apí ámayo wáf urimemfá nani “Apí Poromi fániñj wiepíxíniasimiginí.” rárinjriní. 4 Nioni Taitasoxí —Joxí dñj nene íkwíronwápa íkwíronjoxi enagí nani gí niaíwññj imóniñoxirini. Joxí nani payí rina neari mónaparinjini. Negí apo Gorixo tñi Kiraisi Jisaso —O nene yeáyí neyimixemeañorini. O tñi awáu wá r>wianri joxí n>wayíronri ñwearí nani simixri oépiyi.

Áamá Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweapaxíimónipírfáwa nánirini.

5 Ayí joxí rípi éwiniginri pírinjwí yof Kiritiyi r>nñipimi ríwárinjárnini. Nioni sñi píraninj wé miroárfápi joxi wé roáriní nioni rírárinjána añj gípi gípi Jisasoyá siyikí imónigfáyí ñweagfápipimi áamá wí wipenweapírfáwa nani urípeari éwiniginri e ríwárinjárnini.

6 Áamá wo nani “Omí orípeámini.” niyiwiríná “Apí apí e imóniñoríani?” niyiwiri sñjwí winaxídrírxini. Áamá wí xwiyá mumeárinpaxo enagí sñjwí winri apíxí ná winí meajo enagí winri xegí niaíwí Jisasomi dñj wkwfóro áamá wí xwiyá re umeárinpaxí mimóniña ero, “Ayí ríkiárfó nero aríkwíkwí yarigfáyíriní.” umeárinpaxí mimóniña ero enagí sñjwí winri nerínáyí, anani rípeárinxini. 7 Taitasoxini, ayí rípi nani rírarinjini. Áamá Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweagfáwa Gorixoyá bos>wowáninj imóniro umeariñfáwa enagí nani áamá wí awami xwiyá mumeárinpaxí imónírxini. Ayí wigí dñj tñni m>xídróna ero aññi wíkwí ríá ápiáwinñj m>wóniña ero inígfí papíkwí yarigfápi nani símí m>xeadípeniña ero m>xí mípepa ero “Amípi apí nioni meapáriní.” niyiwiro íwí urápaniro nani mepa ero érxini. 8 Apí apí e mepa neróná áamá añj mídanñj aiwá mirañj ero ámayo nanj imóniñpi owianeyinro íkññj sípi wiro dñj fá xirígfáyí nimónri ero xixeni imóniñpi ero siyikí minigfáyí imóniro nípreañri ero érxini. 9 Áamá xwiyá enwipéninj imóniñpipimi pírfí rakímí yarigfáyo apimi dani enj ríremíxí wiri wigí dñjyó dani rarigfápipimi xopírarí wiri epaxí imónipírfáwa nani xwiyá dñj ñwirárinpaxí none ámayo uréwapíyarinjwápi tñi xixeni imóniñpi ení xáiwí fá xírfírxini.

Mimóní uréwapíyarigfáyí nánirini.

10 Ayí rípi nani “Áamá apí apí imónigfáyoni urípeárinxini.” rírarinjini. Áamá “Jisasoyá siyikí imónigfáyo uréwapíyarinj woní imónimiginí.” yaiwinarigfáyí obaxí ayí waumíni ero suríma xwiyá rñwanri ámayo yapí wíwapiyanro uriro yarigfáyíriní. Áamá e yarigfáyí obaxí re rarigfáyíriní, “ ‘Gorixomi píraninj ouxídróni.’ níwimónírná Jisasomi dñj níwíkwírori ai iyí símí síó níwákwínírná ayí añjapaxí epaxíriní.” rarigfáyíriní. 11 Ayí wayá amípi íwí ourápaneyinro muréwapíyípaxí imóniñpi uréwapíyarigfápipimi dani áamá wíyíwí síwí niaíwí ai tñi ríxa ayagwí ayónarigfá enagí nani wigí uréwapíyarigfápi xe uréwapíyípoyinri sñjwí m>wíwínpaxí imóniñwini. Sa píroárinpaxí imóniñwini. 12 Enína wíwanñjyíwí Kiritiyí wo —O wigíyí dñj émfí saímí monjyí worini. O re níriní eaŋnarini, “Kiritiyí aññj yapí rímeariñfáyíriní. Síwí sayñinj

imóníngíáyífríni. Aiwá ímí tñni n̄ro ríwá síwá yiro yaríngíáyífríni.”¹³ E n̄riri ean̄p̄i nepa r̄in̄ni. Ayín̄n̄i mimóní uréwap̄iyaríngíáyó m̄ixí r̄á tñj ar̄á ófyo dán̄i ur̄írx̄in̄i. Ayí Jisasomí d̄ñj n̄w̄íkw̄r̄or̄n̄á sam̄ñj weḡápi en̄j síx̄í eám̄ix̄in̄ro¹⁴ Judayíyá piȳñj ikayíw̄p̄i n̄n̄i ar̄á okiar̄í m̄imón̄ipa ero ámá xw̄iyá nepax̄ñj imón̄ñp̄i r̄íw̄m̄in̄i mamoḡáyí sekax̄í rarínḡápi ar̄á m̄iw̄ipa ero ep̄r̄i n̄n̄i m̄ix̄í r̄á tñj ur̄írx̄in̄i.¹⁵ Ámá ikw̄ir̄án̄ñj imón̄íngíáyí am̄ip̄i apia n̄n̄i n̄n̄i “Wé s̄á neayíkin̄ipax̄imani.” yaiwiarínḡár̄in̄i. E yaiwiarínḡa aí ámá ikw̄ir̄án̄ñj nimón̄ro Jisasomí d̄ñj m̄iw̄íkw̄ropa yaríngíáyí am̄ip̄i apia n̄n̄i n̄n̄i “Wé s̄á neayíkin̄ipax̄ífr̄in̄i.” yaiwiarínḡár̄in̄i. Wiḡí d̄ñj síp̄íw̄í imón̄r̄i er̄i d̄ñj n̄iyaik̄ir̄or̄n̄á “Ap̄i piax̄í eán̄ipax̄ífr̄an̄? Meán̄ipax̄ífr̄an̄?” moarínḡápi s̄á uyíkin̄ir̄i er̄i en̄ají n̄n̄i e yaiwiarínḡár̄in̄i.¹⁶ Ayí man̄p̄ám̄i dán̄ni waropár̄í n̄n̄r̄ón̄a re rarínḡár̄in̄i, “Nene Gorixo n̄n̄i d̄ñj mon̄waener̄in̄i.” n̄r̄iro aiw̄í wiḡí yaríngíápi d̄n̄i waropár̄í r̄en̄ñj inarínḡár̄in̄i, “O n̄n̄i wí d̄ñj mon̄waenemani.” rarínḡár̄in̄i. Wiḡí yaríngíápi n̄n̄i Gorixo xw̄ir̄á win̄r̄i om̄i arikw̄kw̄í wiro nan̄j imón̄ñjyí b̄i epax̄í mimón̄ipa ero en̄ají n̄n̄i rarínḡár̄in̄i.

2

Ámá r̄á ríngíáwa n̄n̄r̄in̄i.

¹ Ayí e yarínḡa aí j̄wan̄ñox̄í nuréwap̄iyir̄n̄á xw̄iyá en̄w̄ip̄en̄ñj imón̄ñp̄i tñni x̄ixen̄í ur̄írx̄in̄i. ² E ner̄n̄á ámá r̄á ríngíáwami re ur̄írx̄in̄i, “N̄p̄íkw̄in̄i mimón̄ñj imón̄ñp̄i d̄ñj m̄ikikayopa ero ámin̄áowa yap̄in̄i p̄ákin̄í imón̄ro d̄ñj nan̄j íá x̄ir̄o épyi.” Jisasomí d̄ñj n̄w̄íkw̄r̄or̄n̄á sam̄ñj m̄iwepa ero ámáyo d̄ñj síp̄i wiro wí síp̄i seaik̄ár̄n̄á xwámám̄i wiro nerón̄a sam̄ñj m̄iwé épyi.” ur̄írx̄in̄i.

Ap̄ix̄iwa n̄n̄r̄in̄i.

³ Apian̄jwam̄í en̄i re ur̄írx̄in̄i, “Pí pí nerón̄a síyikw̄í m̄in̄gíwayáne nimón̄m̄aná ero síp̄i owimean̄r̄i xw̄iyá m̄imayó m̄iropa ero iniiḡí papíkí yaríngíáyí n̄n̄i m̄ñj m̄in̄pa ero ap̄iyá imón̄íngíawam̄í nan̄j imón̄ñp̄i n̄n̄i wíwap̄iyero épyi.” ur̄írx̄in̄i. ⁴ “Ap̄iyá imón̄íngíawa wiḡí oxowam̄í tñni n̄iaíw̄yo tñni d̄ñj síx̄í nuyir̄n̄á w̄ipax̄p̄i n̄n̄i wíwap̄iyero⁵ d̄ñj nan̄j íá x̄ir̄p̄r̄i n̄n̄i wíwap̄iyero ikw̄ir̄án̄n̄ñj imón̄íngíáyí imón̄p̄r̄i n̄n̄i wíwap̄iyero om̄iseáyíwa oimón̄poyin̄r̄i wíwap̄iyero wá n̄iwun̄r̄i ar̄r̄á wip̄r̄i n̄n̄i wíwap̄iyero wiḡí oxowam̄í píran̄ñj yeáyí wur̄in̄p̄r̄i n̄n̄i wíwap̄iyero érx̄in̄i. Ámá wí ap̄iyá imón̄íngíawa e mepa yarínḡa n̄w̄in̄r̄n̄á xw̄iyá Gorixoyápi n̄n̄i ‘Sip̄ir̄in̄i.’ r̄ip̄r̄ix̄in̄r̄i ap̄i ap̄i ep̄r̄i n̄n̄i wíwap̄iyepoyi.” ur̄írx̄in̄i.

Íwí Síkin̄jowa n̄n̄r̄in̄i.

⁶ Íwí síkin̄jowa en̄i pí pí ner̄n̄á d̄ñj nan̄j íá n̄x̄ir̄o ep̄r̄i n̄n̄i en̄j r̄ir̄ém̄ix̄í w̄ir̄ix̄in̄i. ⁷ Jox̄í pí pí ner̄n̄á d̄ix̄í nan̄j yarínḡp̄i tñni íwí síkin̄j imón̄íngíawam̄í síñwep̄í w̄ir̄ix̄in̄i. Nuréwap̄iyir̄n̄á nan̄j imón̄ñj b̄i tñni síp̄i imón̄ñj b̄i tñni gw̄í n̄imori muréwap̄iyipa er̄i ámin̄áowa yap̄i p̄ákin̄í nimón̄r̄i er̄i⁸ xw̄iyá en̄w̄ip̄en̄ñj —Ap̄i ámá wí ‘Sip̄ir̄in̄i.’ r̄ipax̄í mimón̄ñp̄ir̄in̄i. Ap̄i uréwap̄iyir̄i érx̄in̄i. Jox̄í tñni xewixewi rón̄íngíáyí ayá win̄r̄i nene n̄n̄i xw̄iyá síp̄i b̄i mir̄ipax̄í imón̄ro ep̄r̄í n̄n̄i ap̄i “E érx̄in̄i.” r̄irarínḡin̄i.

X̄n̄áiwán̄ñj nimón̄ro om̄ñj w̄iaríngíáyí n̄n̄r̄in̄i.

⁹ X̄n̄áiwán̄ñj nimón̄ro om̄ñj w̄iaríngíáyó en̄j r̄ir̄ém̄ix̄í re w̄ir̄ix̄in̄i, “Seḡí bosowam̄i síman̄w̄yón̄ñj wur̄in̄o yayí win̄pax̄p̄i w̄iuro x̄ixewiam̄í wí mur̄ipa ero¹⁰ wiḡí am̄ip̄i wí éf̄ m̄im̄in̄pa ero d̄ñj sean̄w̄ir̄ar̄ipax̄í imón̄ñp̄i wíwap̄iyero épyi.” ur̄írx̄in̄i. X̄n̄áiwán̄ñj nimón̄ro om̄ñj w̄iaríngíáyí pí pí nerón̄a ap̄i ap̄i e n̄ix̄ídar̄ñj̄p̄im̄i dán̄i xw̄iyá Gorixoyá —O yeáyí neayim̄ixemeaar̄ñor̄in̄i. Xw̄iyá oyápi om̄i okiyan̄ñj yaroar̄n̄i ámá “Xw̄iyá ap̄i síp̄imant̄i.” yaiwip̄r̄í n̄n̄i ap̄i “E ur̄írx̄in̄i.” r̄irarínḡin̄i.

“Gorixo wá neawianar̄ñj en̄ají n̄n̄i r̄ixa síñán̄p̄iaum̄im̄í in̄ni.” ur̄ñj n̄n̄r̄in̄i.

¹¹ Ayí r̄ip̄i n̄n̄i “Jisasomí d̄ñj w̄íkw̄roḡáyí ap̄i ap̄i érx̄in̄i.” r̄irarínḡin̄i. Gorixo wá n̄neawian̄r̄i “W̄im̄ínḡin̄i.” yaiwiaraḡp̄i Jisaso n̄weap̄ir̄ñj̄p̄im̄i dán̄i ámá n̄yon̄i r̄ixa síñán̄i p̄iaum̄im̄í win̄ñr̄in̄i. O ámá n̄yon̄i yeáyí uyim̄ixemeám̄án̄r̄i n̄n̄i en̄j̄p̄i síñán̄i p̄iaum̄im̄í in̄ñr̄in̄i.¹²⁻¹³ Ayí nene sín̄i xw̄á t̄yo n̄ñwearane yayí neain̄ñp̄i n̄n̄i d̄ñj w̄íkw̄moar̄ñwápi n̄n̄i wen̄ñj ner̄i n̄ñwearan̄éna Gorixo re yaiwian̄i n̄n̄i xeḡí wá neawian̄ñp̄i w̄fá neaókim̄ix̄ñr̄in̄i, “Gorixo nene ámá om̄i r̄íw̄í r̄iwám̄in̄i n̄mamor̄n̄á yarínḡápi p̄ñni w̄iar̄irane ámá om̄i m̄ix̄daríngíáyí m̄ñj winar̄ñp̄i p̄ñni w̄iar̄irane nerane d̄ñj tñni erane wé rón̄ñj erane Gorixom̄i píran̄ñj n̄ix̄ídar̄n̄á epax̄p̄i erane yan̄wá n̄n̄i r̄ineaiw̄ap̄iyar̄in̄i?” yaiwian̄i n̄n̄i xeḡí wá neawian̄ñp̄i w̄fá neaókim̄ix̄ñr̄in̄i. Yayí neain̄ñp̄i n̄n̄i d̄ñj w̄íkw̄moar̄ñwápi, ayí Jisasi Kiraiso —O neḡí N̄wá seáyí e imón̄ñor̄in̄i. Nene yeáyí neayim̄ixemeaar̄ñor̄in̄i. Yayí neain̄ñp̄i n̄n̄i d̄ñj w̄íkw̄moar̄ñwápi, ayí o wá sogw̄in̄ñj p̄ir̄ip̄r̄i yarínḡp̄i tñni síñán̄i nimón̄m̄i

weapinápáriní. 14 O negí ríkikírífo yariŋwápi nípimíni dání gwíniŋí nealkweawáriní ámá nioniyáyíni nimóníro imíríní mé naníni oépoynírí igfáníŋí neaeámorí éimígínírí xewaníŋo xe onípíkípoynírí síŋwá wíniŋínigíní.

15 Íníná nioní ríraríŋá rípi díxí tŋí e ŋweagfáyo urírí oxídípoynírí ení rírémíxí wirí ámá xwíyíá rípi tŋí xixení mīyariǵfáyo mīxí urírí éirixíní. E neríŋá ámá wo nioní xe paimímí onínírí síŋwá mīwínípa nerí néní tŋoxí nimóníríŋíŋpimí dání éirixíní.

3

“Xámí yagwápi mé wé róníŋí imóníŋíŋpimí éwanígíní.” uríŋí náníríní.

1 Joxí ámá Jisasomí dŋí wíkwíroaríǵfá joxí tŋí e ŋweagfáyo re nurírí dirírí wíayíríxíní, “Gapiŋmaníyorani, néní tǵfáyorani, símanŋwíyóníŋí yeáyí wuríníro aráá ymígí wíro époyní. Pí pí imíríní mimóníŋíŋpimí epírí nání ipímónípoyní. 2 Ámá wíyo xwíyíápai mīŋwírírípa ero wíkwí tŋí xwíyíá raríǵfáyíŋé mimónípa ero époyní. Awayíní samíŋí imóníro ámá níyoní wé ikwianŋwíyo umero époyní.” nurírí dirírí wíayíríxíní. 3 Ayí rípi nání ríraríŋíní. Nene ení eníná dŋí naní bī mímó majfá ikárínagwaéneríní. Maní wíaiǵíagwaéneríní. Yapí éwapínagwaéneríní. Íeapá neainaríŋí xixegíní imóníŋíŋpimí erane mīŋí neainaríŋí xixegíní imóníŋíŋpimí erane yaní nání gwíniŋí neayageneríní. E néra nuranéná ámáyo sípí wíkarání nání imónírane sípí dŋí wíaiwirane símí tŋí oneaípoynírí wíwapíyirane newaníŋene ení símí tŋí inírane yagwaéneríní. 4 Nene e imónagwaéne aiwí Goríxo —O nene yeáyí neayimíxemeaariní. 0 ámá nŋí nání wá wunírí wá wianírí yariŋo enagí nání wfá nŋneadókimíxíríná 5 nene yeáyí neayimíxemeaariní. Imíríní mimóníŋí newaníŋene wé nírónírane yariŋwápi nání dŋí nímorí nání yeáyí neayimíxemeaariní. Xewaníŋo wá nŋneawianírí nání yeáyí neayimíxemeaariní. Yapí fówí nene yariŋwápi yokwarímí nŋneaiiríná xfóyá kwíyíŋpimí dání —Apí igfáníŋí neaeámoaríŋíŋpimí dání ámá ámí síŋí imóníŋwaéne neaewearí dŋí níyíŋmíŋí tŋíwaéne neaimíxírí eníŋpíríní. Apimí dání yeáyí neayimíxemeaariní. 6 Apí nŋneaiapíríná sípíŋí mŋneai Jisasí Kiraiso, negí yeáyí neayimíxemeaariní neaiŋíŋpimí dání ayá wí neawírénapíyíŋíŋpimí. 7 Ayí o wá nŋneawianíríŋíŋpimí dání “Wé róníǵfáyíŋíŋpimí.” ráríŋene imónírane dŋí níyíŋmíŋí imóníŋíŋpimí nene e oimónaneyínírí dŋí ikwímoaríŋwápi tŋíwaéne imónírane yaníwá nání kwíyíŋpimí neawírénapíyíŋíŋpimí.

8 Xwíyíá apí, ayí nēpa ámá dŋí ŋwírírípaxí imóníŋíŋpimí. Ayínání apí nání nuríríná samíŋí nimónímáná murí ení neánímáná uríríxíní. Ámá Goríxomí dŋí wíkwíroaríǵfáyí píráníní nero imíríní mimóníŋíŋpimí —Apí naní imóníŋagí nání ámáyo sa naníni wíipaxíríní. Apí aríge nerí yaníwáríŋanírí símí xeadípeníŋpírífa nání e uríríxíní. 9 E nerí aí ámá majímajfá níkaríníro xwíyíá mīxímíxēawíámí inaríǵfáŋpí raríŋagfá níwínírínáraní, arfowa eníná dání wíǵí níaiwíŋí nemeága nuro yof wíríǵfáŋpí nání raríŋagfá níwínírínáraní, ŋwí ikaxí eáníŋpimí nání xwíyíá xímíxímí níniŋo raríŋagfá níwínírínáraní, ayí tŋí wí níkumíxínírí mírípaní. Xwíyíá ayí raríǵfáŋpí naní imóníŋíŋpimí xfdaní nání neaiipaxí mimóníŋagí nání raríŋíní. Sa mīponíŋí xwíyíá enagí nání raríŋíní.

10 Ámá gíyí gíyí Jisasoyá síyíkí imóníǵfáyo xewíxewí oimónípoynírí wíwapíyariŋagfá níwíníríná erírí biaú wíagí aiwí arfki yariŋagfá níwíníríná ríwí umóíríxíní. 11 Joxí níjfaríní. Ámá e yariǵfáyí wíǵí dŋí síá níyíŋmíŋíro fówí néra waríǵfáŋpimí dání xwíyíá meárínaríǵfá enagí nání raríŋíní.

Yayí níwíowáríŋíŋpimí uríŋíŋpimí náníríní.

12 Nioní ríxa dŋí neyírónírí “Ríwíŋpí yariŋíná aní ríxa Nikoporisiyí ríŋíŋpimí ŋweámíŋgíní.” yayíwíríná enagí nání nioní Atemasomíraní, Tikikasomíraní, joxí tŋí e nání nurowáríŋíŋpimí, joxí ení neánírí níbirí aní apimí nímeáíríxíní. 13 Sinaso —O xwíríxí wíewíŋpíearíŋíŋpimí woríní. O tŋí Aporoso tŋí egí aní nuríná amíŋpí wí nání díwí mīkeamónípa eri óf e dŋí síxí níga uri epísí nání “Bí wíowáríŋíŋpimí.” níyáiwírí aníŋí mīní éiríxíní. 14 Negí imóníǵfáyí íkfá ná mīwearíŋíŋpimí mimónípa ero Goríxomí píráníní níxídíróná imíríní mimóníŋíŋpimí epírífa nání ayí ení ámá díwí íkeamóníǵfáyo arírá wíipaxíŋpimí éwapíníríxíní.

15 Nioní tŋí re ŋweagfáyí nŋí yayí síowaréŋeparíŋwíní. Ámá nene Goríxomí dŋí wíkwíroaríŋagwí nání dŋí síxí neayíǵfáyo “Poró yayí neawaréŋeparíní.” uríríxíní. “Seyíné níyíŋéní Goríxo wá seawianíwíníŋíní.” nímonaríní.

Payf Poro Pairimono nani eanjarini.

Payf rina Pairimono nani Poro eanjarini. Pairimono ama anj yo Korosi nweayf worini. Amipi wi mimumoronini. Xinaininj nimoniri wiarigfayf wi eni tñorini. Oya xinaininj nimoniri ominj wiarigfayf wo, Onesimasoyi riniyo re enjiginini. fw nwikarimi ef nur Romio nremori Poro, e gw nweajomi nwiwearinjipimi dani ami dñj emogag Poro payf neari Onesimasom nwiowarirfna Pairimono yokwarimf nwiiri oumimniri neari wiowarinjiginini.

1 Poroni —Nioni Kiraisi Jisasomi nixdiri yarinjapi nani gw anjyo ninjwariragfonirini. Nioni tñi negf nriximea Timotio tñi payf rina neari monaparinjwi. Pairimonoxi, yegf dñj sixf riyigwfoxi —Joxi yawawi tñi nawini Jisasomi nixdiri yarinjwa nani gw moninjwa woxirini. 2 Joxi tñi negf nriximeai Apiai tñi Akipaso tñi —O none tñi negf nawini roarinjwa worini. O tñi Jisasoya siyikf imongfa joxiya anj iwami awi eanrigfayf tñi ayf nñi eni ai tñi nani payf rina neari monaparinjwi. 3 “Negf apo Gorixo tñi Aminá Jisasi Kiraiso tñi awau wa seawianiri seyfné piraninj nwayirontro nweapri nani seaiiri efisixini.” nimonarini.

“Joxi yarinjapi nani yayf ninarini.” urinj naniirini.

4-5 Nioni negf Gorixomi xwiyfa ririmf nwiiri joxi nani rixinj nruruyirfna arfa re nwiiri nani, “O ama Gorixoya imongfa niyon dñj sipi nwiiri arira wiri Aminá Jisasomi dñj wikwrori yarinjorini.” Arfa e nwiiri nani joxi nani rixinj nruruyirfna Gorixomi yayf wiarinjari. 6 Joxi nene tñi nawini Kiraisom dñj wikwroarinjagwi nani nawini ikarinjwapiimi dani “ripi re oimoini.” nimonarini, “Amipi nanf Kiraisom nuxdirfna epaxf imoninjwa nipini nani xixeni nijfa oimoini.” nimonarini. 7 Gf nriximeaoxini, joxi ama Gorixoya imongfayo dñj sipi nwiiri nerinjipimi dani dñj sixf umimonj enjagi nani nioni yayf ayá wi nniniri dñj nifa ninarini.

Pairimonomi Onesimaso nani rixinj wurijinj naniirini.

8-9 Ayinani Poroni —Nioni rixa xweyajoni ner Kiraisi Jisasom nuxdirfna yarinjapi nani gw nweajonirini. Nioni yawawi Kiraiso nani nawini gw monigwawawi enjagi nani masifá bi misi “O e nerinayf nanf imoninjpi yarini.” yaiwiarinjapi e eirixiniri sekaxf bi riripaxf aiwi dñj sixf yinarigwawawi enjagi nani awayini rixinj bi oririmi. 10 Onesimaso —O nioni gw anj tño ninjwearina waf urafapi dani Gorixomi dñj wikwroarinj enjagi nani gf iwoninj emeáorini. “O nani rixinj bi owurijimini.” nimongot. 11 Xami “Yfw imoninjorfan?” waiwiago aiwi agwi joxi tñi nioni tñi niwawini dñj unjwaripaxf imoninjorini. 12 Agwi nioni omi joxi tñj e nani nurowarirfna gf dñj ai tñi nixeyanirfni wrenaparinjini. 13-14 Nioni xwiyfa yayf neainarinjpi waf urimearinjoni enjagi nani gw anjyo nweajana “Onesimaso nioni tñi ninjweari joxi nani wayfa arira onini.” nanimoniri aiwi joxi “Ayf ananirini.” sñi mñiripa enjanayf, “E api xe oemini.” mñimongagf nani ami joxi tñj e nani urowarenaparinjini. Joxi “Poro sekaxf nrifpimi dani oemini.” miyaiwi dixf dñjyo dani “Xe Poro tñi ninjweari arira owini.” yaiwira nani omi joxi tñj e nani urowarenaparinjini. 15 Ayf ripi nani rirarinjini. O ami aninj joxiya imoninfa nani bi onimiapi pñi nrwiarimf nñiri nweajirfan? 16 O sñi dixf rinaininj nimoniri ominj siarinjo ai sñi axf apni mimoni apimi nimumori Jisasomi dñj nwikwrori nani gf nriximead dñj sixf uyinjaininj imoninjirini. E nimoniri aiwi joxi anjapaxf “Rixa gf nriximeadoninj imoninj worfan?” waiwipaxorini. 17 Ayinani “Poro nioni tñi nawini gw monigwiorfan?” nñiawirfayf, Onesimaso simeadana nioni nimuminimniri enjpa omi eni axpi umimnirixini. 18 E nririri ai o pñi nrwiarimf nurfna sipi nsikarimi unjpirani, amipi fw rirarinjpirani, anani nioni riyiparomfarin. 19 Poroni niwanjoni gf we tñi rfwaninj ripi “Nioni riyiparomfarin.” nriri eaarinjini. Ayf joxi eni manf nioniyayo dani rarfna Jisasom dñj wikwroogf nani joxi nioni eni niyiparopaxf imoninjpi nani mñiripa emigini. 20 Gf nriximeaoxini, Aminá Kiraiso tñi nawini ikarinjwfoxi enjagi nani nioni rixinj rirfapi xixeni niurixini. E nerinayf, apni me dñj sixf eni nimumorfarin.

21 “Arfa ymifg ninijoi.” nsiaiwir dñj sñja neanarinjagi nani re nanimoniri payf eaarinjini, “Joxi nioni rirfapini me api nimumori ami seayf e imoninj bi tñi erfarin.” nanimoniri payf rina eaarinjini. 22 Rixinj ami bi ripi oririmi, “Anj awawa nioni wepaxf imoninjwa of nimoaririxini.” oririmi. Ayf ripi nani rirarinjini. Seyfné

Gorixomí rixiŋí nuriyarí gíápimí dání oyá dŋí tŋí gwí aŋíyo dání nŋwáráná seyíné tŋámíní bŋmí gíní rí dŋí níkwí morí nání raríŋíní.

Yayí nŋwíowárí nŋá uríŋíŋí nání nŋí.

²³ Epapíraso —O ení Kiraisí Jisasomí uxídaríŋí wo enŋagí nání nioní tŋí nawíní gwí ŋweagwíforíní. O joxí nání yayí siowárénaparíní. ²⁴ Mako tŋí Arisítakaso tŋí Dimaso tŋí Ruko tŋí —Awa Jisasomí nŋxí dŋro yaríŋagí nání gwí nŋmóní gíáwaríní. Awa ení yayí siowárénaparíŋoi. ²⁵ “Áminá Jisasi Kiraiso aníŋí wá nŋseawiaga úwíŋí gíní.” nímónaríní.

2

“Jisaso neaiinjipi sɨmanjɨmɨni tinɨrixini.” urinjɨ nɨnɨrɨni.

¹ Xewaxo anɨnajɨyo seáyi e wimónɨɨo enɨɨɨɨ nánɨ xwɨyɨfá o nánɨ arfá winjwápi pɨni nɨwɨárirane ewé gwɨ mɨyárinɨɨáná ná jɨamɨ níkwɨáriga warɨnjɨpa axɨpi e yanɨɨnɨrɨ apimɨ xaiwɨfá fá nɨxɨrirane píranɨɨɨ xɨfɨwanɨɨɨnɨ. ² Ayɨ rɨpi nánɨ seararɨɨnɨ. Enɨná Gorɨxo negɨ arɨowéyo anɨnajɨ urɨro wɨwapiyiro éfáɨpimɨ dánɨ uragɨpi aí pɨrɨ wɨaikipaxɨ mimónɨpa erɨ ámá xwɨyɨfá apimɨ ogámɨ nero pɨrɨ wɨaikigɨfá ayɨ ayo Gorɨxo xɨxenɨ pɨrɨ umamorɨ enɨ enɨɨɨɨ nánɨ ³ agwɨ rɨná nene rɨpi wɨ yaiwipaxene menɨni, “O awiáxɨ nerɨ yeáyi neayimɨxemeanfá nánɨ neaiinjipi rɨwɨ nukɨnɨmoranénáyɨ, ananɨ pɨrɨ o neamamónɨfáɨpimɨ dánɨ nurakínárɨmɨ upaxɨrɨni.” yaiwipaxene menɨni. Xámɨ Áminá Jisaso xewanɨɨo Gorɨxo yeáyɨ neayimɨxemeámɨnɨrɨ neaiiarɨnjɨpi nánɨ nɨnearɨmáná enáná ámá omɨ arfá wigɨfáwa nene “Neparɨnɨ.” yaiwianɨ nánɨ sopɨɨɨ noro wáf neararɨfá ⁴ Gorɨxo enɨ nene “Neparɨnɨ.” yaiwianɨ nánɨ emɨmɨfá tɨni ayá rɨwamónɨpaxɨ imónɨɨɨ tɨni amɨpi xɨxegɨni ámá mepaxɨ imónɨɨɨ tɨni sopɨɨɨ noa unɨrɨni. O xɨfó wimónarɨnjɨpi tɨni xɨxenɨ ámá awa kwɨyɨfáɨpimɨ dánɨ emɨmɨfá epaxɨ oimónɨpoyɨnɨrɨ winjɨpi tɨni egɨfáɨpimɨ dánɨ sopɨɨɨ noa unɨrɨni.

Yeáyɨ neayimɨxemeanfápi nánɨ mɨkɨfá ikinjo Jisasorɨni.” urinjɨ nɨnɨrɨni.

⁵ Gorɨxo ámá anɨ sɨɨɨ imónɨnɨfárimɨ —Arɨ nánɨ nionɨ nɨrɨrɨ rɨwamɨɨɨ earrɨɨɨni. Arɨmɨ ɨweapɨrɨfáyɨ Gorɨxo anɨnajowamɨ sɨmanjɨwɨyónɨɨɨ yeáyɨ wurɨnɨpɨrɨfá nánɨ rárɨɨɨmanɨ. ⁶ E nerɨ aí ámá wo Gorɨxomɨ urɨɨɨ rɨpi Bɨkwɨyo wɨ e nɨrɨnɨrɨ eánɨɨɨɨɨ nánɨ nánɨ “Ámáɨf Gorɨxoyá dɨɨɨ tɨni amɨpi nɨyonɨ seáyɨ e nɨwimónɨpɨrɨfáɨrɨni.” nene re yaiwipaxɨrɨni, “Ámáɨf pí imónɨɨɨɨɨfá nánɨ Gorɨxoxɨ ayɨ nánɨ dɨɨɨ nɨmori umearrɨɨɨrɨni? Ayɨ joxɨ ananɨ peayɨ wianɨpaxɨyɨfá enɨɨɨ nánɨ rarrɨɨɨni. ⁷ Anɨɨɨ marrɨfá, bɨ onɨmiápi nánɨ ámá anɨnajɨyo ínɨmɨ owimónɨpoyɨnɨrɨ nɨwárrɨfá aí amɨ rɨwɨyo dánɨ wé ikwianjɨwɨyo unjwárrárrɨfá seáyɨ e wimɨxɨrɨ nerɨfá seáyɨ e numɨfeyoarɨ [amɨpi nánɨ joxɨ dɨxɨ wé tɨni imɨxɨɨɨɨɨyo seáyɨ e nɨwimónɨrɨ oumenjweárrɨxɨnɨrɨ urɨpeanɨrɨni.] ⁸ Joxɨ anɨnajɨrɨnɨ, amɨpírɨnɨ, nɨnɨfá ámáyo ínɨmɨ wurɨnɨwɨnɨɨɨɨnɨrɨ wimɨxɨɨɨrɨni.” Bɨkwɨyo e nɨrɨnɨrɨ eánɨni. Gorɨxo nɨnɨfá ámáyo yeáyɨ wurɨnɨwɨnɨɨɨɨnɨrɨ nɨwimɨxɨrɨfá payɨkeýfá bɨ mimɨxɨpa enɨ enɨɨɨ nánɨ nene re yaiwipaxɨrɨni, “Ámáɨf Gorɨxoyá dɨɨɨ tɨni amɨpi nɨyonɨ seáyɨ e rɨfá wimónɨnɨ?” yaiwipaxɨfá aí agwɨfá rɨná nene amɨpi nɨnɨfá ámáyo ínɨmɨ imónɨɨɨɨɨɨ mɨ mɨwómɨxarɨɨwɨnɨ. ⁹ E nerɨ aiwɨfá ámá Gorɨxo onɨmiápi nánɨ anɨnajowamɨ ínɨmɨ wimɨxɨɨomɨ rɨxa mɨ wómɨxɨɨwárrɨni. O, ayɨ Jisaso nánɨ rarrɨɨɨni. O Gorɨxo nene nánɨ wá nɨneawianɨrɨ píranɨɨɨ e wimɨɨɨɨnɨrɨ yaiwɨáragɨpi tɨni xɨxenɨ nerɨfá ámá nɨnenenɨ nánɨ neapeinɨfá nánɨ onɨmiápi bɨ anɨnajowamɨ ínɨmɨ wimónɨwɨnɨɨɨɨnɨrɨ wimɨxɨɨɨrɨni. Ínɨmɨ e nɨwimónɨrɨfá rɨnɨɨɨ nɨmearɨ penɨ enɨɨɨ nánɨ Gorɨxo rɨxa wé ikwianjɨwɨyo unjwárrárrɨfá seáyɨ e wimɨxɨrɨ enɨrɨni. ¹⁰ Gorɨxo —Xɨfómɨ dánɨ amɨpi nɨnɨfá imónɨrɨ nɨnɨfá enɨ o nánɨ imónɨrɨ enɨ. O re enɨrɨni. Ámá obaxɨfá xegɨfá wɨiáxénɨɨɨɨ nimónɨro xewaxo níknɨnɨrɨ seáyɨ e imónɨɨɨɨɨ axɨpi imónɨpɨrɨfá nánɨ omɨ rɨnɨɨɨ ayá wɨ wimeanɨɨpimɨ dánɨ wé uroárɨmɨɨɨɨnɨrɨ nerɨfá xɨxenɨ imónɨɨɨɨɨ tɨni enɨrɨni. “Yeáyɨf neayimɨxemeanfá nánɨ apánɨ mɨkɨfá ikipaxo, ayɨ Jisasorɨnɨ?” wɨaiwipɨrɨ nánɨ Gorɨxo e enɨrɨni. ¹¹ Jisaso —O ámáɨf Gorɨxoyá imónɨrɨxɨnɨrɨ wimɨxarɨɨɨorɨni. O tɨni ámá Gorɨxoyá xɨfó imɨxɨɨɨɨɨfá tɨni wigɨfá xano ná womɨ dánɨnɨ eweagɨfáyɨ enɨɨɨ o ayɨfá nánɨ ayá mɨwinɨfá ananɨ “Gɨf nɨrɨxɨmeá imónɨɨɨɨɨɨrɨni.” rarrɨɨrɨni. ¹² O Gorɨxomɨ re urɨɨɨɨ Bɨkwɨyo nɨrɨnɨrɨ eánɨɨɨɨɨ nánɨ rarrɨɨɨni, “Joxɨf nánɨf gɨf nɨrɨxɨmeáyo ‘E imónɨɨorɨni. E imónɨɨorɨni.’ ourɨmɨni. Ámá joxɨ seáyɨ e rɨmepɨrɨfá nánɨf awɨf eánɨɨɨɨɨfá awɨnɨmɨf dánɨf nionɨf joxɨf seáyɨ e rɨmemeɨnɨrɨfá nánɨf sonɨf orɨmearɨmɨni.” nɨrɨnɨrɨf eánɨɨɨɨɨf enɨɨɨ nánɨf rarrɨɨɨni. ¹³ Xwɨyɨfá Jisaso Gorɨxo nánɨf rɨɨɨf rɨpi enɨ re nɨrɨnɨrɨf eánɨni, “Nionɨf omɨf aga xɨxenɨf dɨɨɨf unjwárrárrɨmɨfárrɨni.” Xwɨyɨfáf amɨf axo rɨɨɨf rɨpi enɨ re nɨrɨnɨrɨf eánɨni, “Ámá Gorɨxo nɨiáwɨf nemearɨnɨɨɨf niapɨɨɨfáyɨf, ayɨf aíf tɨni nawɨni riyenerɨni.” enɨf nɨrɨnɨrɨf eánɨɨɨf enɨɨɨ nánɨf re seararɨɨɨni, “Jisaso ayɨf nánɨf ayá mɨwinɨf ananɨf ‘Gɨf nɨrɨxɨmeá imónɨɨɨɨɨfárrɨni.’ rarrɨɨɨorɨni.” seararɨɨɨni.

“Jisaso nepa ámá imónɨɨɨɨɨɨni.” urinjɨf nɨnɨrɨni.

¹⁴ Ayɨnánɨf nɨiáwɨf rarrɨɨɨfáf warárimɨf dánɨf gɨwɨf tɨni enɨf tɨni tɨfáɨfáf imónɨɨɨfá enɨɨɨf nánɨf xewaxo enɨf axɨpi imónɨɨɨɨɨɨni. Xewanɨɨo nɨperrɨɨɨpimɨf dánɨf ámáyo anɨfá wimɨxɨpaxɨ imónɨɨomɨ —O ayɨf oborɨni. Omɨf mɨɨɨf wimɨxɨrɨf ¹⁵ ámáf inánáf nanɨnanɨɨɨnɨrɨf wɨwanɨɨfáf wáyɨf nerɨɨɨpimɨf dánɨf gwɨnɨɨɨf ɨweagɨfáyo níkwearɨnɨɨɨf wárrɨfáf éimɨɨɨnɨrɨf warárimɨf dánɨf ámáf gɨwɨf tɨni enɨf tɨni tɨfáɨfáf imónɨɨɨfápa axɨpi e imónɨɨɨɨɨɨni. ¹⁶ Ayɨf neparɨni. O anɨnajɨyo arɨrá owimɨnɨrɨf nerɨfá e mimónɨɨɨɨɨɨni. Ámá Ebɨrɨfámoyá iyɨf axɨpá imónɨɨfáyo arɨrá owimɨnɨrɨf nánɨf nerɨfáf waráf ayɨf inɨɨfápa axɨpi inɨɨɨɨɨni.

17 Ayináni o apaxípanínj ímónínj xwé wo nimónimáná xegí xexírímeánínj ímónínjáyó píránínj ayá urímíxírí Goríxo xfo urínjípí nání dínj upwiráripaxí ímónínjípí erí neríná íwí ámá yarígíápí yokwarímí wiipaxí oimónírí rídiyowá yarígíápa axípi rídiyowánínj inímínírí nání pípi inípxaxí maríái, sa wará xegí xexírímeáyí inígíápí inípxaxí enjagí nání xfo ení axípi e inínjíniginí. 18 Rfínj wímeanípimí dání obo iwamíto wíwapíyínjo enjagí nání ámá obo agwí riná dání óreámioáíríxínírí wíwapíyarínjyó ení arírá wípxaxí ímónínjo enjagí nání rarínjíní.

3

“Moseso seáyi e imónagí wo enjagí al Jisaso aga seáyi e wiárí múroni.” urínj náníríní.

1-2 Ayináni gí níríxímeáyíné, —Seáyné Goríxo anjnamí dání xfoyá imóníírxínírí wéyo fá seamírínjyínéríní. Seyíné Jisaso nání dínj émófríxíní. Goríxo nene tñj e nání urowárenápínjo, ayí oríní. Apaxípanínj ímónínj xwéó, nene “Apimí dínj wíkwíroarínjwáriní.” rarínjwápimí píránínj xídfírxínírí arírá neainíná nání imónínjo, ayí oríní. Moseso eníná ámá Goríxoyá anjínj ímónínjáyó numeíríná xíxení wiínjpa ámá Goríxo xfo wimónarínjípí e éwínínjínírí urípeáagí nání xíxení wiínjo, ayí axo Jisatoríní. O nání píránínj dínj émófríxíní. 3 Ayí rípi seararínjíní. Anj wíwá nání “Nanjwáriní.” níríro mínj sñjá nímeeáníro aiwí anj iwámí mírínjo nání aga mínj sñjá seáyi e umeeánípxaxíriní. Axípi e imónínjpa Moseso nání mínj sñjá umeeánípxaxí imónínjagí aiwí Jisaso nání ayí anjpxaxí mínj sñjá umeeánípxaxíriní. 4 Anj ayí ayí wí xegípi mimóní níní ámá mírarígíá aiwí amípi níní imónínjípí imíxínjo, ayí Goríxo enjagí nání rarínjíní. 5 Ayí rípi nání ení “Jisaso nání dínj píránínj émófríxíní.” seararínjíní. Moseso eníná ámá Goríxoyá anjínj ímónínjáyó xíxení píránínj numeíríná ámá xínáiwánínj nimóníro wígí bosowamí píránínj níwíróná yarígíápa axípi éninj nerí amípi Goríxo ríwíyó rínjápí nání woákífkí wínj aiwí 6 Kiraiso Moseso nimónírí enjpa axípi nimónírí enjmaní. Omí wiárí nímúrorí re enjíní. Níáwa ámá xanowayá imónínjáyó píránínj numeíríná yarígíápa Kiraiso axípi e nerí ámá xanoyá anjínj ímónínjáyó xíxení píránínj umejíníní. Nene wará saríwá mímáriní nerane “Jisaso e níneaiíníáriní.” níyáwirane dínj wíkwímoarínjwápimí dání sáyí nimónírí rarínjwápí anínj miní xáiwí fá níríra nuranénáyí, ayí anj Goríxoyánínj ímónínjwíní.

“Manj pírfí wiaikiagíáyí dínj síxí ínfríxínírí enje mínjweaagíáriní.” urínj náníríní.

7 Ayináni Goríxo xegí kwíyípi tñí Bíkwyó dání rínj rípi tñí xíxení segí seárfawéyí manj níwíaikiro dínj síxí ínfríxínírí imónínje njweaagíámaní, “Agwí riná manj Goríxonínj seararínjagí arfá níniróná 8-9 eníná segí seárfawéyí ámá dínj meanje nemeróná yagíápa mepa éfríxíní. Ayí gí manj xowíai kímf níníro nepa enj éánínjorfanírí iwamíto níwápíyíro neróná xwiogwí 40 pwearíná nioní emímí níwíwápíya upápi sínjwí níwíga nuro aí wígí dínj wakísí níníro ríwí nímoagíáriní. E yagíápa seyíné ení axípi mepa éfríxíní. 10 Ayináni segí seárfawé iná njweaagíáyí nání wíkwí seárfawéyí arfá dínj meanje nemeróná, ‘Ayí íníná dínj xerjwíní moro Goríxoní sekaxí urarínjápimí míxídfípa ero yarígíáyífríní.’ nírírí 11 wíki ríá ápiáwínínj níwóníríná sñjá womí dánínj re rárínjaniginí, ‘Xwíá dínj síxí ínípírfá nání wípímoárinjárimí wí njweapírfámaní.’ rárínjaniginí.” Segí seárfawé iná njweaagíáyí Bíkwyó dání e nírínírí éánínjípí tñí xíxení nero Goríxomí manj pírfí níwíaikiro nání dínj síxí ínfríxínírí enje wí mínjweaagíáriní.

“Neárfawéyí Goríxomí manj wiaikiagíápa mepa éwaniginí.” urínj náníríní.

12 Gí níríxímeáyíné, wíyíné sípí nero aríkwíkwí níwírínjípimí dání Nwíá wí nípé anínj sñj ímónínjomí ríwí umófríxínírí píránínj awínínj menjweánífríxíní. 13 Wíyíné íwí nera nurrínjípimí dání yapí néwapíníro dínj wakísí níniróná Goríxomí ríwí umopírxínírí sfá Bíkwyó dání Agwíyí rínjínjyí sñí imónínjánáyí, sñí epaxí enjánáyí, sfá ayí ayo xíxe enj rírémíxí inayífríxíní. 14 Ayí rípi nání seararínjíní. Dínj Kiraisomí iwamíto dání níwíkwíroranéná wará saríwá mímáriní nerane xáiwí fá xírínjwápí anínj xáiwí fá níríra nurane negí peaníwae nání sñí xáiwí fá níríra nuranénáyí, nepa Kiraiso tñí ikárinínjweáneríní. 15 Bíkwyó re nírínírí éánínjípí tñí xíxení nerínjípimí dání ananí dínj wíkwíroarínjwápí xáiwí fá níríra upaxíriní, “Agwí Goríxo seararínjagí arfá níwíróná eníná segí seárfawéyí omí manj xowíai kímf níwíróná dínj wakísí níníro nání ríwí umogíápa seyíné ení axípi e mepa éfríxíní.” E nírínírí éánínjípí tñí xíxení neranénáyí, dínj wíkwíroarínjwápí xáiwí fá níríra waníwáriní.

16 Ayí rípi nání seararínjíní. Ámá Goríxo rarínjagí arfá níwíróná manj xowíai kímf wiagíáyí, ayí gíyífríní? Níní ayí ámá Moseso Isípíyí anjyó dání wirímeáaná e píni níwíarímí wagíáyí meníraní? 17 Xwiogwí 40 apí pwearíná Goríxo ámá gíyo wíki níwóga wagíriní? Ayí axíyí íwí nero ámá dínj meanje dání nípéa emeagíáyí meníraní?

wí e wíaiwipaxí meníni. Sa “Samínjé nimónírí yariñagwí níneaníríná anani dínjé sípí neaiaríñorfaní?” wíaiwipaxíríní. ¹⁶ Negí apaxípanínjé imónínjé xwé e imónínjé enjagí nání amípí samínjé neaimíxípxaxí imónínjépxí wí neaímeááná Goríxo —O ámáyó ayá xwapí urímíxaríñoríní. O wá neawianírí ayá nearímíxírí oenírí wará saríwá mímárínípa nerane oyá síá íkwianjwína tñnjé e anjwí éniñjé úwaníngíní.

5

¹ Apaxípanínjé imóníngíá xwé wo wo nowaní fwwí wíggí amá yaríggíápí nání Goríxoyá íráf oníñje nání níwuriyíro aiwá peaxí utiro ridíyowá wíiro epírfa nání xfo wíggí imóníngíáyo dání éfnínjé níyoarí urípeaaríñowaríní. ² Awa ení wé rónínjé imónínjépxíni oyaneyínírí nero aí enjé neáníro míxímopaxí wíagíá nání wíggí amá majfá nero xerjwímíní kínímóníngíáyo anani awayíní mímeyówárí wipaxowaríní. ³ Wé rónínjé imónínjépxíni oyaneyínírí nero aí enjé neáníro míxímopaxí wíagíá nání wíggí amá fwwí yaríggíápí nání ridíyowá wíiaríggíápa fwwí wíwaníñjowa yaríggíápí nání ení ridíyowá minípxaxí mímóníngíawaríní. Awa ení aga nínípxowaríní. ⁴ Amá wo xewaníño wé íkwianjwíyo níñjwírírínírí xfo xegí dínjéyo dání rípeánaríñímaní. Oweoi, nowaní enjíná Goríxo xfo xegí dínjé tñní Erono apí e oimónírí wéyo fá umírínjépa axípxí umíráná apaxípanínjé imónínjé xwéowa imónaríggíáríní. ⁵ Kiraiso ení xewaníño seáyí e nímfeyoánírí apaxípanínjé imónínjé xwé woní oimónímínírí mírípeánaríñíníngíní. Oweoi, Goríxo omí seáyí e numíeyoari Bíkwwíyo nírinírí eánínjé rípxí uríñíníngíní, “Joxí gí íwoxi oimónírí simíxíáríní. Agwí ríná joxínínjé semeááríní.” nurírí ⁶ Bíkwwíyo amí wí e nírinírí eánínjé rípxí ení uríñíníngíní, “Apaxípanínjé imónínjé Meríkisedeko nímonírí enjé yapí joxí ení axípxí anínjé nání e imóníríxíní.” uríñjé enjagí nání Kiraiso e imónínjépxí. ⁷ Xámí o amá nímonírí xwíá tíyo níñjwearíná “Amá nípxíkianíro yaríggíápí nání wáyí níñíníngínírí ápo dínjé síxí nímmíopaxorfaní?” níyáiwírí arírá onínírí ñwí pxíy níwírínírí gwínní kíkíá tñní ríxínjé uráná xanómí arfá níwírí píránínjé yapeníño enjagí nání omí xíxeni arfá wíñoríní. ⁸ O Goríxomí xewaxo aí rínínjé xíomí níwímeari peníño dání ne níyáiwírí níjfé imónínjépxí, “Ápomí arfá níwírí xíxeni nerfáná apí e xíxeni rí rínímeaaríní?” E níyáiwírí níjfé nímonírí ⁹ xano wímónínjé nípxíni ríxa sípearímmí níyárírí nání amá xíomí píxí míwíai kí arfá wíaríggíá gíyí gíyí nfní anínjé miní íniná nanjíní ñjweopírfa nání yeáyí uyímíxemeapaxo imónírí ¹⁰ Goríxo re rárínjépxí tñní xíxeni imónírí enjíríní, “Xwé apaxípanínjé imónínjé Meríkisedeko imónínjépa axípxí imónínjoríní.” rárínjépxí tñní xíxeni imónírí enjíríní.

Jisasomí ríwí umófríxínírí erírí wíñjé náníríní.

¹¹ “Nioní ‘Kirisaiso nání nírinírná Meríkisedeko nání nírinírnínjé apínnínjé apínnínjé imóníní.’ osearímíní.” nínimónírí aiwí arfá íwayí pírogíáyné, seyíné mfkípxí nání níjfé imónípxí nání aríge searímínní? ¹² None ayá wí searéwapíyíñwá enjagwí nání xamínjéyíné e dání wíyo nuréwapíyípxaxí nímoníríná ayí nanjé imónímínírí enjé aiwí seyíné síní majímajfá yaríñagíá nání amá wí amí Kiraiso nání sírímínjé imónínjépxímí dání nísearéwapíyípxaxí imóníngíáynéríní. Seyíné aiwá nípxaxí mímóní amínjéfní naríggíáypí yapí imónínjé. ¹³ Ayí rípxí nání seararínjé. Amá aiwá nípxaxí mímóní síní amínjé naríggíáypí nfní “Apí nerfáná wé rónínjépxí yaríñjé.” rínínjépxí nání majfá nero nání síní níaiwí pxópia yapí imónínjé. ¹⁴ E nerí aí aíwáyí amá ríxa amínánínjé imóníngíáypí naríggíáríní. Amá e imóníngíáypí wíggí dínjé tñní píránínjé éwapínaríggíá enjagí nání nanjé imónínjépxírání, sípí imónínjépxírání, anani mí omíxaríggíáypí.

6

¹⁻² Ayínání, nene xwíyíá Kiraiso nání sírímínjé imónínjépxíni anínjé miní mírínípa oyaneyí. Íniná amí amí xwíyíá sírímínjé imónínjépxí rípxí rípxí nítwáyírorí mírínípa oyaneyí. Xwíyíá negí fwwí amípí néra nurfáná anfnímíxínanírane yaríñwápí aga ríwímmíní nímamopaxípxírání, xwíyíá Goríxomí aga dínjé níwkwíropaxípxírání, xwíyíá íggíá xíxegífní eánaríñwápíxírání, Goríxo nanjé owímíxínírí wé seáyí e wíkwíararíñwápíxírání, amá pegíáypí amí wíápxínímeapíríxírání, Goríxo amáyo mí omómíxímmí nerí xwíyíá umeáráná anínjé ñjweapíríxírání, xwíyíá apí apí amí nítwáyírorí méwapíñjowa oyaneyí. Sa xwíyíá Goríxoyá amá arfá níwírínjépxímí dání yóf imónípxípxí éwapínaní nání oxímeaaneyí. ³ Goríxo apí xe oéopyínírí síñwí níneanírínáypí, anani yaníwíní.

⁴ Ayí rípxí nání “Xwíyíá xámí nítwáyírorane éwapíñjéwápí pxíni níwíarírane xwíyíá yóf imónaníwá nání imónínjépxí oxímeaaneyí.” seararínjé. Amá Goríxo xewaníño nání “E imónínjorfaní?” oyáiwípyínírí ríxa wíá wókímíxírí amá aiwá gíggí nerfáná níjfé awfí yarínjé imónínjépxí nání imónaríggíápa axípxínjé e nero anjfnamí dání Goríxo

neaiapinípi nání nñfá imóniro kwíyí oyápi áamá wíyo tñní nawíni waíniri⁵ áamá aiwá awíí imóninípi gíggí neríná “Nanji imónini.” yaiwiarigfápa xwiyá Gorixoyápi tñní enj eániní o yeáyí nneayimixemeari neamenjweaníná imóninípi tñní axípi gíggíniní neríná “Nanji imónini.” yaiwiro néfasáná⁶ dñj wíkwíroarigfápi ríwíminí nímamórnáyí, ayí Gorixomí xewaxomí ikayíwí oumearfopoyiníri ámí yoxáfpámíniní yekwíroárarinagfá nání ámí xwiyá kñnimónírixiníri urípaxí imóninípi bí meniní. ⁷ Ayí rípi nání searariníni. Xwíá iníá ámí ámí nearí aínáná áamá aiwá omíní iwíwá urfáyí nání aiwá nanj yaparinípi, ayí Gorixó aiwá nanj oyapiníri xwiyá tñní píraniní imixarinípi. ⁸ E nerí aí xwíá iníá ámí ámí nearí naíniri aiwí aiwá nanj mīyapí ará enj tñíní kisonárararinípi, ayí ráfniní imóninípi enjagí nání Gorixó ríxa nírámíximíniri nání imóniri árfá yimíniri nání imóniri enjpiriní.

⁹ Dñj sixí seayináyíné, nioní mīxí e nīseariri aiwí “Seyíné nioní mīxí searfápi mīyarinípi.” nimónariní. “Óf Gorixó yeáyí seayimixemeaná nání imóniníyimíní xfdarinípi.” nimónariní. ¹⁰ Ayí rípi nání searariníni. Gorixó xixeni mimóninípi tñní mīyarinípi enjagí nání amípi seyíné xíomí nīxídróná ero áamá xegí imónigfáyo arírá wigfápi síní nīwiriníyo dání síwá réniní winíro “Nene Gorixoxí dñj sixí riyinwíni.” síwá éniní winíro yarigfápi nání o wí arfá ikeamopaxí meniní. ¹¹⁻¹² Seyíné ríwí síwá síwá nīyiri mé áamá enj neáníro Gorixomí dñj wíkwíro “Xewaníno óf oneaimoní.” yaiwiro yarigfáyo dání Gorixó sñmīmaníyo dání “Nisiimfáriní.” urinípi wímeaaríníyo ikaniní wíaxídpíríri nání seyíné wiyínéní wiyínéní amípi nfní oneaimēaniníri dñj ikwímoarigfápi seaimēanfe nání aniní miní ríwí nīyunitiro dñj níkwímóá úfríxiní.

“Gorixó rinípiní dñj nīwíkwímóá úfríxiní.” uriní nániriní.

¹³⁻¹⁴ Enjíná Gorixó Ebrífamoyá sñmīmaníyo dání Bíkwiyo níríniri eániní rípi uriníniginí, “Nioní píraniní simíxiri díxí rárfawéyo sayá wimíxiri nemfáriní.” uriníniginí. E sñjá wo arfá enj dáninípi nuríná áamá wo xíomí seáyí e múróníno arfá enj dání rípxí menjagí nání xewaníno nání níríniri uriníniginí. ¹⁵ Ayínání Ebrífamo yómíní nimóniri “Gorixó nírínípi xegí dñj tñní xe óf nimówiníginí.” nīyaiwiri weniní nerí nījweanísáná enjána wímeaníniginí. ¹⁶ Áamá “Nepa nearariní.” oyaiwípyoiníri nuríroná nīyimíní imóniní seáyí e wimóniní bimí dání urarigfáriní. Áamá xwiyá xímíximí níníro níríníroná xwiyá apí rífpimí dání sanjinariníriní. ¹⁷ Ayínání Gorixó áamá xfo Ebrífamomí sñmīmaníyo dání urinípi wímeaníyí re oyaiwípyoiníri, “Gorixó arfomí “Nanji e nīseaimfáriní.” urinípi ámí ná ríwíyo aiwí xegí dñj níknímóniní kikiíá epaxímaní.” oyaiwípyoiníri sñjáo dáninípi nírínírá xewanínomí dání níríníyo e urinípi nání ámí sopíní wáriníniginí. ¹⁸ Gorixó, yapí mírípaxí imóniní “Símīmaníyo dání rírariníni.” urinípi síwíá imónipaxí menjagí aiwí ámí síwíá mimónipaxí bí xewanínomí dání urinínípi enjagí nání nene ananí enj sixí neámíxiníri jweanwíni. Nene —Gorixó yeáyí neaimíxíwíniginíri o tñáminí é nurane símaníwíyóniní yeáyí wuríníjwaéneriní. Nene o neaiíná nání dñj wíkwímoaríníwápi xáiwí fá xíraní nání enj sixí neámíxiníri jweanwíni. ¹⁹ Nene dñj wíkwímoaríníwá apimí dání dñj síkífkí nomíxiníranē jweanwíni. Síkífkí oníníwá enjagí nání anj rídiyowá yarígíwámí awawá njwíwámí rapírapí epanjóáriníjómí íniríwámíniní ananí páwiaríníwáriní. ²⁰ Íníní e Jisaso ríxa aniní iníá nání apaxípaniní imóniní xwé Merikisedeko imóninípa axípi nimónimáná nene arírá neainíná nání xámí nīneameáa páwiníriní.

7

Merikisedeko, apaxípaniní imóniní nání uriní nániriní.

¹ Merikisedeko —O mīxí ináyí anj Seremíyí ríninípiní umenweaagoriní. Njwá seáyí e imóniníyo apaxípaniní imóniní. O Ebrífamo mīxí ináyí wáu wáu awamí xopírírí nīyárimo weaparíná óf e órórí níníriná Gorixoyá dñjyo dání nanjíní owímeaniri xwiyá bí tñní nanj wimíxiníriní. ² Amípi Ebrífamo píkiomeáfpí yanj wé wúkaú nīmēmáná bí mīnī winj, ayí Merikisedeko oriní. Xegí yof Merikisedekoyí ríninípi, ayí xámí negí aga pñnéyo dání mīxí ináyí wé róniní umenweaarínípi rarínwápiriní. O Seremí dání mīxí ináyoyí ríninípi ení negí aga pñnéyo dání mīxí ináyí áamá nīwayírónro jweapíri nání wimíxariníyo rarínwápiriní. ³ Bíkwiyo dání xwiyá bí míríniní nání o nání re rípxíriní, “O xano tñní xínáí tñní mayí erí xegí íwíaríwé ení mayí erí enjoriní. Síá xínáí xíníjyí mimónípa erí sfá xfo penfáyi mimónípa erí enjoriní. Ayínání o niaiwí Gorixoyáóniní imóniní enjagí nání apaxípa aniní miní imóniníriní.” rípxíriní.

⁴ Seáyí e Merikisedeko imóninípi nání bí dñj mópoyí. Negí arfo ínínj Ebrífamo amípi awíaxí imóniní wí mīxí nerí píkiomeaníyí yanj wé wúkaú nítimáná bí mīnī winj ayí oriní. ⁵ Ripaioyá íwíaríwé apaxípaniní imónigfáwa Gorixoyá njwí ikaxí

yeáyf uyimixemeám+nírí nawínáni ríd+yowán+ñf wiin+ñf enjagi nání wí e epaxomani. ²⁸ Ayf ríþþí nání “Apaxíþán+ñf imón+gíá go go marfái, xwé imón+ñf wo o imón+ñþa nene nání xixeni imón+ni.” searar+ññi. Ámá ñwf ikaxí r+ññþ+ñf dání apaxíþa oimónþoy+nírí ríþeáþáwa wé rón+ñþ+ñf oyaney+níro nero aí enj neáníro m+ix+mopaxí wíþ+áwar+ññi. E neri aí xewaxo axíþi e éñ+ñf imón+ñjomani. Gorixo, Mosesomi ñwf ikaxíþi nur+máná xegí xewaxo apaxí am+þí nþþ+ñf an+ññ+ñf nání síþearf+mí yár+fwin+g+nírí imón+ñþa imón+fwin+g+nírí xewan+ño nání síñ+ño dán+ññ+ñf nír+nírí uríþeanþ+ññi.

8

Nene nání anþnamí dánþf apaxíþán+ñf imón+ñf xwéó nán+ññi.

¹ Xwíyá nioni repíyþf néra úa kum+ix+nay+ñþi, ayf ríþþir+ññi. Negí apaxí xwé imón+ñþa xixen+ nepa seáyí e imón+ni. O ríxa anþnám+ni Nwáa aga seáyí e wiár+ñf imón+ñþoyá síá ikwianþwána tññf e nání nþeyirí o tññi xixeni nimón+ñf nání oya wé náúm+ni éf ñweani. ² O apaxíþa ámáni nimón+ñf yariþþa axíþi neri senfá anþ m+kí ikíñwámí dání —Iwá ámá wo ríþár+ññiwámáni. Sa Gorixo ríþár+ññiwár+ññi. Iwámí dání yar+ññor+ññi. ³ Apaxíþán+ñf imón+gíá xwé wo wo nowani Gorixo wíþf ámá nání yayf owin+ñf ríd+yowá wiíro peaxí utiro epf+rfa nání ríþeán+gíá enjagi nání Jisaso ení apaxíþán+ñf imón+ñf xwé wo enjagi nání ámá xegí imón+gíáyo nání ríd+yowá bþ m+wiipa epaxí mimón+ññ+ññi. O ení ámá nññi nání ríd+yowá bþ wiinþ+ññi. ⁴ Ámá xwá tþyo dánþf apaxíþán+ñf imón+gíáwa ñwf ikaxí r+ññþ+ñf m+ix+díro ríd+yowá wiíro aiwá peaxí utiro yariþþa enjagi nání o síñi xwá tþyo nññwearí síñwíríyþf, apaxíþán+ñf imón+ñf wo imón+m+nírí enþmaní. ⁵ Apaxíþa xwá tþyo imón+gíáwa m+kí Kiraiso anþnamí dání enþþí m+yariþþáwar+ññi. Wíþf xwá tþyo dání neróná yariþþaþi sa onapám+g+níñf Kiraiso anþnamí yar+ññþi nán+ññ+ñf yariþþa enjagi nání rar+ññ+ññi. Moseso Gorixo nání senfá anþ xwá tþyo ríþár+m+nírí yar+ññá o þirán+ñf erírí nñwírí re uríþþí nioni searar+ññþimí sopññf nñwar+ññi, “Joxí senfá anþ ríwán+ñf xopaik+gí oríþár+m+nír+ññá dñwf m+ñþþimí dání síwá síñþá xixen+ nix+díri ríþár+f+r+x+ññi.” Gorixo Mosesomi e uríþþí nioni searar+ññþi tññi xixen+ imón+ñþagi nání “Apaxíþa xwá tþyo dánþf imón+gíáwa sa Kiraiso anþnamí dání yar+ññþi nání onapám+g+níñf yar+ññoi.” yaiwíñw+ññi. ⁶ E neri aí agwí ríñá Gorixo Jisaso apaxíþán+ñf wo nimón+ñf e níw+ññ+ññi uríþeanþþi apaxíþa xwá tþyo ñweagíáwa e éf+r+x+ññi uríþeanþþimí seáyí e múrón+ñþagi nání o yar+ññþi ení seáyí e wimón+ni. Agwí ríñá xwíyá Gorixo ríwíyo réoroár+ññþi — Apí Jisaso neaiñþþimí dán+ññi imónþpaxí enþþir+ññi. Apí ení xámí réoroár+ññþimí seáyí e múrón+ññi. Ayf ríþþí nán+ññ+ññi. Ríwíyo sfm+manþño dání “Nanþf e e niseaiimfár+ññi.” réoroár+ññþi, ayf xámí Mosesomi ñwf ikaxí nur+ññá sfm+manþño dání “Seýñé þirán+ñf nñnix+díroná e e niseaiimfár+ññi.” réoroár+ññþimí seáyí e múrón+ññi. ⁷ Xwíyá xámí Gorixo Mosesomi nur+ññá réoroár+ññþimí dání o “Gf ámá ñwf ikaxí apimí nix+díroná þirán+ñf imón+f+r+x+ññi.” wimón+ñþþi tññi xixen+ nimón+ño síñwíríyþf, ámí ríwíyo bþ réoroár+m+nírí enþmaní. ⁸ Gorixo ámá ayo ayair+rí wíñf enjagi nání nene ení re yaiwipaxf+ríññi, “Xwíyá xfo xámí re nír+ññi réoroár+ññi, “Gf ámáy ñwf ikaxíþimí nix+díroná þirán+ñf e imón+f+r+x+ññi.” réoroár+ññþi xfo wimón+ñþþi tññi xixen+ imón+ññmaní.” yaiwipaxf+ríññi. Ay+náni Bíkwyó dání re nír+ññi eán+ññi, “Ámináoni re searar+ñññi, ‘Arfá éþoyí. Gorixoní gf ámá Isireríyþf tññi Judayþf tññi nání xwíyá ‘Nioni e e niseaiimfár+ññi.’ síñþf bþ réoroár+míá nání anþwí eríñi. ⁹ Nioni wíþf íwiarfawéyo ámá niaíwí m+meýowárí níméra waríþþa Isipíyþf anþño dání níméra nur+ññá xwíyá réoroár+ññþi apññ+ñf imón+ñþþi nání m+rar+ññ+ññi. Ayf nioni síñ+ññá réoroár+ññi apimí xixen+ m+ix+dar+ññagíá nñwín+ññi nání nioni ení xixen+ peá numorí ríwí umonagníñi. ¹⁰ Ámináoni re rar+ññ+ññi, ‘Xwíyá ríwéná “Gf Isireríyo e e n+wiimfár+ññi.” réoroár+míþi, ayf ríþþir+ññi. Gf ñwf ikaxí r+ññþ+ñf wíþf xwoioxíyo aumaúmí wiár+rí ñwír+ríññi nñyár+máná nioni ayfá Nwáoni imón+míþ+ññi. Ayf ení ámá nioníyá imónþf+ríþ+ññi. ¹¹ Nioni aumaúmí e wiáráná wíþf imón+gíáyí wí nñwiáþ+ññimearo wíþf wíñyo nuréwapíyíro “Gorixo nání nñþfá imónþoyí.” uríþþí men+ññi. Ámá nññi síyíkwán+ñf imón+gíáyíraní, xwéríxaraní, nññi nioni nání ríxa nñþfá imón+gíáyí imónþf+ríþ+ññi enjagi nání wí e uríþþíþamantí. ¹² Ayf ríþþí nán+ññ+ññi. Nioni ayá ur+m+ix+ññi wíþf f+wí yariþþaþi yokwar+mí nñwiir+ññá dññf peá morí emfá enjagi nání rar+ññ+ññi.” Bíkwyó e nír+ññi eán+ññi. ¹³ Gorixo xwíyá síñþf réoroár+ññþi nír+ññá xám+ñþþi ír+kwán+ñf im+xamón+ññ+ññi. Amþí ír+kwán+ñf im+xamón+ññþi ríxa níkeamóga war+ññagi nání apaxí mé anþnar+ññ+ññi.

9

Apaxíþa xwé imón+gíáwa Gorixo nání nanþwíní ríd+yowá yariþþa nán+ññi.

¹ Xwiyáá Gorixó xámi réroárinjipi nurirfna xegí áamá nĩbĩro xfomi yayí numeróná “Nene e nĩwiirfna xfo wimónarinjipi rfa yarĩjwini?” nĩyaiwiro epírfá nání wiékwfkwiyiri xfo nání anjĩ njwá xwáá tfo imóninjíwá nání wiékwfkwiyiri enjĩnigini. ² Anjĩ njwá iwá, ayí senfá anjĩ rĩkárĩnjíwárinĩ. Awawá óf e ikwírónjíwámi uyíwí obaxí níkĩkĩroáriga unjána míxároarigfápi tĩni aiwá ikwianjwí Gorixó nání peaxí tarigfána tĩni bisĩkerfá Gorixó nání peaxí tayarigfápi tĩni awámi wenjerini. Awá yof awawá njwáfáwáyĩ rarigfáwárinĩ. ³ Rapĩrapĩ áwini e epanjioárininjúmi inĩrĩwámi dání awawá ámi wá ikwírónjĩ. Awá xegí yof awawá njwáfá seáyĩ e imóninjíwáyĩ rarigfáwárinĩ. ⁴ Awawá ná inĩmi ikwírónjíwámi Gorixómi dĩnjĩ nanjĩ oweanĩrĩ rfa ikeááripĩrfá nání sijná gorf tĩni imĩxĩnjĩpi tĩni bokisf xwiyáá Gorixó réroárinjipi nání imĩxĩnjíwá tĩni apĩ awawá awámi e wenĩ. Bokisf awá nimĩximána sijná gorf tĩni yopĩrimf yárininjíwárinĩ. Bokisf awá inĩmi xwáfá sifx sijná gorf tĩni imĩxĩnjíwámi inĩmi aiwá yof maná rĩnjĩpi tĩni eranjĩ Eronoyá wirĩnjĩ eáinjíwá tĩni sijná piará Gorixó njwí ikaxí urĩnjĩpi eáinjĩna tĩni bokisf awá ayí apĩ apĩ inĩnjíwárinĩ. ⁵ Awá “Seáyĩ e Gorixó imóninjĩpi, ayí apĩfani?” oyaiwipoyĩnĩrĩ xopaikigf anjĩnajf iwí mĩdání wúkaú wú mĩdání wúkaú wú onĩnjíwau seáyĩ e njwirárinjĩwárinĩ. Awá njweagfĩe inĩrĩwámi Gorixó yokwarĩmĩ oneainĩrĩ ragf wĩwíá eáarayarigferini. Apĩ apĩ nání repĩyĩ nĩseaiéra urĩ piráinjĩ áwanjĩ “Apĩ, ayí apĩ nání imónini. Apĩ nání imónini.” nĩseara urĩ epaxĩná rĩnámĩ.

⁶ Amĩpi apĩ apĩ rĩxa e nĩyárimána apaxĩpá imónigfáwa awawá óf e ikwírónjíwámi Gorixó yayí oneainĩrĩ yarigfápi epírfá nání inĩná páwiyarinjogfá aiwí ⁷ awawá ná inĩmi ikwírónjíwámi apaxĩpá xwé, onĩnĩ xwiogwí o omĩ ná bĩnĩ páwiarĩnjĩrĩ. Nĩpáwirfna anĩpáo páwiarĩnjĩmanĩ. Iwí xfo tĩni xegí áamá tĩni maiwĩ nro yarigfápi Gorixó yokwarĩmĩ oneainĩrĩ ragf nanjwí rĩdĩyowá éfpĩyá bĩ nĩmeámĩ páwiarĩnjĩrĩ. ⁸ Apimĩ dání kwíyĩ Gorixoyápi síwá rēnjĩf neaiarinĩ. Awawá óf e ikwírónjíwá sijnĩ apaxĩpá imónigfáwa opáwipoyĩnĩrĩ nání ikwírónjĩnáná óf nene anjĩnamĩ páwianfáwá nání imóninjĩyĩ sijnĩ sijnáni mĩmónini. ⁹ Awámi dání yagfápi Kiraiso agwĩ rĩná enjĩpi nání neaiwiparinjĩrĩ. Awámi dání Gorixó nene nání yayí owinĩnĩrĩ nání imóninjĩpi neróná rĩdĩyowá wiro peaxí tiro yarĩnjogfá aĩ áamá e wĩfáyĩ dĩnjĩ wá nĩwónĩro re yaiwinĩpaxĩ menĩnĩ, “Apaxĩpá imónigfáwa rĩdĩyowá e nĩfáyo dání Gorixó rĩxa yokwarĩmĩ nĩfĩ enjagĩ nání oyá sijnwíyo dání rĩxa wé róninjĩ imóninjĩnĩrĩ?” yaiwinĩpaxĩ menĩnĩ. ¹⁰ Ayí rĩpi nánĩrĩnĩ. “Rĩdĩyowá neróná e éfĩxĩnĩ. E éfĩxĩnĩ.” rĩnjĩnjĩpi sa “Aiwá nĩro inĩgĩ nĩro igfá xĩxegfĩnĩ eáinĩro éfĩxĩnĩ.” rĩnjĩnjĩ imóninjĩpi enjagĩ nání e yaiwipaxĩmanĩ. E e rĩnjĩnjĩ apĩ “Apimĩ dání áamá xwioxĩ nanjĩ imónĩpaxĩrĩnĩ.” mĩrĩnjĩnjĩpĩrĩnĩ. Apĩ, ayí xfo amĩpi sijnĩ imĩxĩnĩfē nání wiékwfkwiyĩnjĩpĩnĩ enjagĩ nání rarĩnjĩnĩ.

Kiraiso xewanĩjo rĩdĩyowáninjĩ wĩnjĩf nánĩrĩnĩ.

¹¹ E nerĩ aĩ Kiraiso amĩpi nanjĩ neaĩmeaarĩnjĩpi nání apaxĩpá xwé wo nimónĩrĩná senfá anjĩ xwáá tfo rĩkárĩnjíwámi mĩpáwĩ anjĩnamĩ páwijnĩnigini. E nĩpáwirfna senfá anjĩ wé roárinĩrĩ aga seáyĩ e imónĩrĩ enjĩnjĩf wĩwámi páwijnĩnigini. Iwá áamá rĩkárĩgfiwámáni. Xwáá tfo dānjíwámáni. Anjĩnamĩ rĩkárĩnjíwárinĩ. ¹² Nĩpáwirfna memé rĩdĩyowá éfpĩyá ragfĩranĩ, burĩmákaú miá rĩdĩyowá éfpĩyá ragfĩranĩ, nĩmeámĩ aga njwá imónĩje mĩpáwĩ xewanĩjo rĩdĩyowáninjĩ nĩnĩmána xegí ragfĩ nĩmeámĩ nawĩnĩnĩ páwijnĩnigini. Ayĩnánĩ anĩnjĩ inĩná njweanfáwá nání yeáyĩ neayimĩxemeanjorĩnĩ. ¹³ Ámá Gorixoyá sijnwíyo dání xwĩrfá winĩnánáyĩ apaxĩpá imónigfáwa memé ragfĩ tĩni burĩmákaú oxĩyĩ ragfĩ tĩni burĩmákaú sipĩkĩ rfa nĩfĩ kĩkĩnaxfá tĩni apiaú apĩ wé tĩni nĩmeaayĩrĩ wĩwíwá nĩróa únána áamá xwĩrfá inĩgĩfápi Gorixoyá sijnwíyo dání nanjĩ imónarinjĩpi enjagĩ nání ¹⁴ ragfĩ Kiraisoyá —O siyikwĩ bĩ mĩnĩjo aĩ kwíyĩ nĩyĩmĩnjĩ imóninjĩpi arĩrā wiarfna xewanĩjo rĩdĩyowáninjĩ inĩnjorĩnĩ. Oyá ragfĩ punjĩpi anjĩpaxĩ negfĩ xwioxĩyo igfáninjĩ neaeámoarĩnjĩrĩnĩ. Amĩpi nene anĩnĩmĩxĩnánĩ nání yarĩnjwápi igfáninjĩ neaeámoarĩnjĩ enjagĩ nání dĩnjĩ wá nĩneáonĩrĩ “Iwí éwápi nání sijnĩ sijnĩ ayĩ mĩneadunĩnĩ.” yaiwĩarĩnjĩwárinĩ. Njwá anĩnjĩ sijnĩ imónĩjo wimónarinjĩpi éfĩxĩnĩrĩ igfáninjĩ neaeámoarĩnjĩrĩnĩ.

“O péfĩpimĩ dání xwiyáá sijnĩ réroárinjĩpi mĩrogwĩ rĩxáninjĩ wĩarĩmóninjĩrĩnĩ.” urĩnjĩf nánĩrĩnĩ.

¹⁵ Kiraiso nĩperfna xegí ragfĩ pũfĩpimĩ dání áamá xwiyáá Gorixó xámi réroárinjĩpimĩ pĩrfĩ wĩakĩgĩfáyo gwĩnjĩnjĩ nĩroayĩrorĩ nání xwiyáá sijnĩ réroárinjĩpi nání wáwunjĩ imónĩnjorĩnĩ. Ámá Gorixó nioniyá imónĩfĩrĩxĩnĩrĩ wéyo fā wumĩrĩnjĩyo amĩpi xfo wĩgĩ sfmĩmanjĩyo dání “Nĩseaimfárinĩ.” nurĩrĩ réroárinjĩpi xixenĩ wĩmearĩ anĩnjĩ inĩná imónĩrĩ enfa nání wĩgĩ wáwunjo imónĩnjĩrĩnĩ. ¹⁶ Xwiyáá Gorixó réroárinjĩpi, ayí áamá sijnĩ nĩnjwearfna “Nionĩ peána amĩpi nioniyá áamá ayĩnĩ meáfĩxĩnĩ.” nĩrĩrĩ payĩ eáarĩnjĩnánĩnjĩ imónini. Payĩ xano nĩrĩrĩ tĩnjĩpi xegí nĩaiwĩ nĩxĩdĩro amĩpi meaanĩro nerfna xámi áamá nání nĩjā mĩmónĩro “Xano rĩxa iyĩ rĩpēinĩgini?” yaiwĩarĩnáná e meapaxĩrĩnĩ. ¹⁷ Payĩ

ana eaárinjo siní m̄ipepa neríná payí ana siní surímána imónarinjírini. Ayí r̄ip̄i nánirini. Payí ana neari t̄ijo siní s̄inj̄ ŋweanána r̄ixa x̄fo r̄inj̄p̄i m̄f̄rogwá r̄ixáninj̄ n̄wiár̄imón̄ipax̄ m̄imón̄ini. X̄fo r̄ixa n̄iperf̄ná x̄xen̄i n̄wiár̄imón̄ipax̄ imón̄ini. Payí ana xiáwo n̄iperinj̄p̄imi d̄áni r̄ixáninj̄ wiár̄imón̄arinj̄na imón̄arinj̄pa xw̄iyá Gor̄ixo réoroár̄inj̄p̄i en̄i raḡf̄ p̄úp̄imi d̄áni r̄ixáninj̄ wiár̄imón̄arinj̄p̄i imón̄arinj̄r̄ini. ¹⁸ Nanjwá b̄i m̄p̄ik̄ipa nero s̄injw̄ir̄iyá, xw̄iyá Gor̄ixo x̄ami réoroár̄inj̄p̄i r̄ixá w̄inj̄f̄ n̄wiár̄imón̄im̄in̄iri enj̄mani. Ayinán̄i ap̄i aí nanjwá p̄ik̄iáná raḡf̄ puñj̄p̄imi d̄áni wiár̄imón̄inj̄niḡini. ¹⁹ Ayí r̄ip̄i seararinj̄ni. X̄ami Moseso sekax̄ ŋwá ikax̄f̄ eán̄inj̄p̄imi d̄áni r̄in̄inj̄f̄ n̄ip̄in̄i xeḡf̄ Is̄irer̄iyo nura n̄úsáná bur̄imákau miá t̄n̄i mem̄e t̄n̄i ap̄iaú r̄idiyowá éf̄ip̄iyá raḡf̄ t̄n̄i in̄iḡf̄ t̄n̄i n̄imeámáná ará f̄wá x̄isop̄iyi r̄in̄inj̄f̄p̄i n̄imeari sip̄isip̄i f̄á ayá r̄inj̄f̄ b̄i t̄n̄i nawín̄i gwá n̄ik̄ir̄fwimáná iḡf̄á neari B̄ikw̄ip̄imi w̄iwifá eari áma n̄iyoni w̄iwifá eari nerf̄ná ²⁰ re ur̄inj̄niḡini, “Raḡf̄ r̄ip̄imi d̄áni xw̄iyá Gor̄ixo ‘Seyné ap̄i e x̄f̄d̄f̄rix̄in̄i.’ n̄inear̄iri réoroár̄inj̄p̄i r̄ixa r̄ixáninj̄f̄ wiár̄imón̄arin̄i.” ur̄inj̄niḡini. ²¹ Ax̄f̄p̄i e senf̄á anj̄ r̄f̄k̄arinj̄wárani raḡf̄ t̄n̄i w̄iwifá ror̄i s̄ix̄f̄ am̄ip̄i in̄im̄i wenj̄yo w̄iwifá ror̄i enj̄niḡini. ²² Ayinán̄i raḡf̄ w̄iwifá n̄iróa nur̄inj̄p̄imi d̄áni am̄ip̄i ayá wí ŋwá ikax̄f̄ r̄in̄inj̄f̄p̄i t̄n̄i x̄xen̄i iḡf̄á eámón̄inj̄f̄n̄inj̄f̄ imón̄arinj̄r̄ini. R̄idiyowá ner̄i raḡf̄ m̄ipupa nerf̄náyf̄, Gor̄ixo f̄wá áma eḡf̄ap̄i wí yokwarim̄f̄ wiarinj̄mani.

“Kiraiso n̄iperinj̄p̄imi d̄áni f̄wá nene yar̄inj̄wápi r̄it̄f̄ yárinj̄r̄ini.” ur̄inj̄f̄ nánirini.

²³ Senf̄á anj̄ r̄f̄k̄arinj̄wárani, s̄ix̄f̄ am̄ip̄i iwám̄i in̄im̄i wenj̄p̄irani, ap̄i n̄ip̄in̄i —Ayí m̄f̄k̄f̄ anj̄nam̄i wenj̄p̄i t̄n̄i ram̄ix̄inj̄á imón̄inj̄p̄irini. Ap̄i n̄ip̄in̄i r̄idiyowá Moseso ner̄i raḡf̄ w̄iwifá n̄iróa úf̄p̄imi d̄áni iḡf̄á eámón̄inj̄f̄n̄inj̄f̄ imón̄ipax̄f̄ enjaḡf̄ aí m̄f̄k̄f̄ anj̄nam̄i wenj̄p̄i r̄idiyowá éf̄ seáyi e imón̄inj̄p̄im̄i d̄anin̄i iḡf̄á eámón̄inj̄f̄n̄inj̄f̄ imón̄ipax̄r̄ini. ²⁴ Kiraiso awawá ŋwáf̄á imón̄inj̄f̄ áma ikw̄f̄roḡf̄á wám̄i —Awá m̄f̄k̄f̄wám̄ani. Sa m̄f̄k̄f̄ imón̄inj̄wám̄ini d̄áni ram̄ix̄inj̄wárini. Kiraiso awám̄i m̄ipawinj̄niḡini. Anj̄nam̄i m̄f̄k̄f̄ imón̄inj̄wám̄ini n̄ipáwir̄i nene nán̄i ar̄irá owim̄in̄iri Gor̄ixoyá s̄m̄iman̄f̄yo e ŋweani. ²⁵ O xw̄iogwá ayí ayo apax̄p̄an̄inj̄f̄ imón̄iḡf̄á xwéowa wiwan̄inj̄owayá raḡf̄ marf̄á, raḡf̄ r̄idiyowá éf̄ap̄iyá n̄imeám̄i awawá ŋwáwám̄i páwiayar̄iḡf̄ápa ámi ám̄i niwan̄inj̄on̄i r̄idiyowá owinayim̄in̄iri e n̄ipáwir̄i m̄j̄weanin̄i. ²⁶ Apax̄p̄an̄inj̄f̄ imón̄iḡf̄á xwéowa r̄idiyowá yayariḡf̄ápa r̄idiyowá owinayayim̄in̄iri ner̄i s̄injw̄ir̄iyá, Gor̄ixo xwáari t̄n̄i anj̄na t̄n̄i im̄ix̄in̄je d̄áni ámi ámi n̄ipáwiayirf̄ná r̄in̄inj̄f̄ n̄iwinayipax̄f̄ imón̄im̄in̄iri enj̄r̄ini. E ner̄i aí r̄iná s̄f̄á yopar̄iyá t̄f̄jiná ná b̄in̄i r̄idiyowáninj̄f̄ n̄iwiin̄inj̄p̄imi d̄áni f̄wá áma yar̄iḡf̄ap̄i r̄it̄f̄ owiim̄in̄iri xwáf̄á t̄f̄yo nán̄i b̄inj̄niḡini. ²⁷⁻²⁸ Áma n̄f̄ni aninj̄f̄ s̄inj̄f̄ ŋweapax̄f̄ m̄imón̄i ná b̄in̄i n̄ipémáná enj̄ná Gor̄ixo mí omóm̄ix̄im̄f̄ winf̄arin̄i. Ná b̄in̄i pear̄iḡf̄ápa Kiraiso en̄i áma n̄f̄ni f̄wá yar̄iḡf̄ap̄i yokwarim̄f̄ owiim̄in̄iri ax̄f̄p̄i ná b̄in̄i r̄idiyowáninj̄f̄ n̄iwiin̄iri penj̄niḡini. R̄f̄wená ámi b̄i n̄ibir̄f̄ná áma f̄wá yar̄iḡf̄ap̄i yokwarim̄f̄ owiim̄in̄iri nán̄i m̄ib̄f̄ áma x̄fo nán̄i s̄m̄f̄ n̄ixead̄f̄p̄en̄iro xwayf̄ nan̄iri ŋweaḡf̄áyo aninj̄f̄ yeáyf̄ uyim̄ixemeaár̄im̄in̄iri b̄inf̄arin̄i.

10

“R̄idiyowá xwáf̄á t̄f̄yo d̄áni yar̄iḡf̄áyo d̄áni yokwarim̄f̄ wí seaiipax̄f̄ men̄ini.” ur̄inj̄f̄ nánirini.

¹ Nwá ikax̄f̄ n̄ir̄in̄iri eán̄inj̄f̄p̄i, ayí n̄epa Gor̄ixo s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄in̄inj̄f̄ “Nanj̄f̄ e e n̄iseaiim̄f̄arin̄i.” ur̄inj̄f̄p̄i t̄n̄i x̄xen̄i m̄f̄k̄f̄ ayo m̄imón̄f̄ m̄f̄k̄f̄ ap̄i nán̄i sa onapám̄iḡf̄n̄inj̄f̄ inar̄inj̄p̄i imón̄ini. Sa e imón̄inj̄f̄ enjaḡf̄ nán̄i xw̄iogwá ayí ayo onapám̄iḡf̄f̄ inar̄inj̄f̄ r̄in̄inj̄p̄imi n̄ix̄f̄d̄iróná r̄idiyowá ax̄f̄n̄i yayariḡf̄ap̄imi d̄áni áma “Gor̄ixo t̄nj̄f̄ e anj̄wí énin̄j̄f̄ oum̄in̄i.” yaiwif̄áyf̄f̄ wé roár̄inj̄ḡf̄áyf̄f̄ imón̄ipax̄f̄ wí men̄ini. ² R̄idiyowá yayariḡf̄ap̄imi d̄áni n̄epa xw̄ioxf̄ iḡf̄áninj̄f̄ eámón̄iḡf̄áyf̄f̄ m̄imón̄iro s̄injw̄ir̄iyá, d̄inj̄f̄ wíá n̄wón̄imáná s̄in̄i “f̄wá éap̄im̄i d̄áni s̄in̄i ayá n̄idun̄inj̄on̄ir̄f̄ani?” yaiwin̄ipax̄f̄ wí men̄jaḡf̄á nán̄i ámi r̄idiyowá b̄i m̄epax̄f̄ imón̄an̄iro eḡf̄arin̄i. R̄ixa p̄f̄n̄i wiáran̄iro eḡf̄arin̄i. ³ E ner̄i aí r̄idiyowá xw̄iogwá ayí ayo yayariḡf̄ap̄imi d̄áni wiḡf̄ f̄wá yar̄iḡf̄ap̄i nán̄i d̄inj̄f̄f̄ wimoarinj̄r̄ini. ⁴ Ayí r̄ip̄i nánirini. Bur̄imákau ox̄f̄ran̄i, mem̄erani, r̄idiyowá éf̄ap̄iyá raḡf̄yo d̄áni f̄wá yar̄iḡf̄ap̄i yokwarim̄f̄ wiipax̄f̄ wí men̄ini.

⁵ Ayinán̄i Kiraiso xwáf̄á r̄ir̄im̄i nán̄i weap̄im̄f̄án̄iri m̄imón̄ir̄f̄ná B̄ikw̄f̄yo n̄ir̄in̄iri eán̄inj̄f̄ r̄ip̄i xanom̄i re ur̄inj̄niḡini, “Jox̄i ‘Áma aiwá peax̄f̄ t̄iro nanjwá n̄ip̄ik̄iro r̄idiyowá ero oépoyi.’ m̄simón̄ipa ner̄i aí nion̄i nán̄i áma wará b̄i nim̄ix̄iyinj̄r̄ini. ⁶ Gor̄ixox̄in̄i, jox̄i áma r̄idiyowá nerf̄ná Gor̄ixo neḡf̄ yar̄inj̄wápi nán̄i yayf̄ owin̄iri b̄i m̄in̄f̄ non̄i r̄f̄á ikeaar̄ar̄iḡf̄ap̄i nán̄i yayf̄ m̄sin̄ipa eri r̄idiyowá f̄wá yar̄inj̄wápi Gor̄ixo yokwarim̄f̄ onealin̄iri yar̄iḡf̄ap̄i nán̄i yayf̄ m̄sin̄ipa eri yar̄inj̄ox̄ir̄ini. ⁷ Ayinán̄i nion̄i nán̄i B̄ikw̄f̄ xop̄in̄inj̄nam̄i d̄áni r̄in̄inj̄f̄p̄i t̄n̄i x̄xen̄i re r̄ir̄janiḡini, ‘Gor̄ixox̄in̄i, jox̄i simón̄arinj̄p̄in̄i oem̄in̄iri r̄ixa riwoni b̄f̄in̄i.’ r̄ir̄janiḡini.” ur̄inj̄niḡini. ⁸ Kiraiso re nur̄imáná,

“Gorixoxini, joxi áamá aiwá peaxí otípoyiniri misimónipa eri nanwí nípikiro ridiyowá oépopyiniri misimónipa eri áamá ridiyowá nerfna Gorixo yayí owiniri bi miní noni rfa ikeaararigfápi nani misimónipa eri ridiyowá wigí fwí yarigfápi Gorixo yokwarimí oneaiiniri yarigfápi nani misimónipa eri yarini. Api nípini yarigagfa ai joxi yayí wí misinarinini.” Kiraiso áamá ridiyowá api api nwi ikaxí nriiniri eáninjipimi rininjipi tñi xixeni yarigagfa aiwí Gorixomi xwiyá api e nurimána ⁹ re urinjiginí, “Joxi simónarinjipini oemini bfaoni riwonirini.” E urinjé enjagi nani o ridiyowá amipi nípini áamá xami nera wagfápipi swiá imixiri xewaxo ridiyowá inípiní seáyí e ikwfkwinjiginí. ¹⁰ Jisasi Kiraiso xano e éwinjiginiri wimónarinjipi nixádriri xewanijo nawinani ridiyowáninjé ininjipimi dani ámaéne Gorixo áamá xwioxí igfáninjé eámónigfáyí imónirixiniri wimónarinjipi imónijwáriní.

“Kiraiso ridiyowáninjé seaiinjipimi dani yokwarimí seaiipaxirini.” urinjé nánirini.

¹¹ Apaxipáninjé imónigfá nowani sfa ayí ayo anj ridiyowá yarigfiwami éf nirómána wigí yarigfápi neróna ridiyowá áamá fwí yarigfápi wí yokwarimí wiipaxí mimóninjipini ámi ámi yayarigfá ai ¹² Kiraiso axipi e miyarinini. O fwí yarijwápi yokwarimí neaiiniri nani ridiyowáninjé ninirfna nawinani fwí yarijwápi aninjé xwapíra eaarinfá imóninjipi nemána nipeyiri ámi Gorixo tñi xixeni nimóniri oya wé náúminí éf njewanjiginí. ¹³ E éf ninjweari xano áamá omí smí tñi wiarigfáyo xopírarí nwiiri ayo síkwí wikwiárinfa nani wimixiyiníe nani xwayí naniri njewani. ¹⁴ Ayí rípi nani rarini. O ridiyowá ná bini nininjipimi dani áamá Gorixo xwioxí igfáninjé eámónigfáyí imónirixiniri wimónarinjifí aninjé e imónipírfá nani wé roárinjirini.

¹⁵ “O xwioxí igfáninjé eámónanfá nani sipearimí yarinjirini.” seararinjipi kwíyí Gorixoyápi eni Bikwíyo nriiniri eáninjipimi dani axipi nriiri sopinjé warini. Bikwíyo nriiniri eáninjé rípi nriinimána, ¹⁶ “Ámináoni re rarini, Xwiyá ríwéná “Gí imónigfáyo e e nwiimífarini.” réroárimíapi, ayí rípirini. Gí nwi ikaxí wigí xwioxíyo aumaúmí wiárirí njwirárirí emáfarini.” nriinimána ¹⁷ ámi re rininjiginí, “Wigí fwí egfápi nani tñi rikikíró egfápi nani tñi ámi wí dñjé nininífamani.” Ámináoni e rarini.” E rininjagi nani “Kwiyípi eni Bikwíyo nriiniri eáninjipimi dani axipi nriiniri sopinjé warini.” seararinjini. ¹⁸ Fwí api Gorixo rixa yokwarimí neaiinjé enjagi nani sini xfo yokwarimí oneaiiniri nani ámi ridiyowá epaxí menini.

“Wará sarfáwá mimáriní Gorixo tfáminí úwaniginí.” urinjé nánirini.

¹⁹ Ayinani gí nriixímeáyiné, Jisaso nperfna xegí ragí punjío dani nene wará sarfáwá mimáriní anani Gorixo tñjé e awawá njwá seáyí e imóninjíwami páwipaxene imónijwini. ²⁰ O óf sínjé imóninjíyi nene nani nneaimoirfna rapírapí áwini e epanjoárininjú minéapítropa neri Gorixo tfáminí anani opáwipoyiniri nani érowiápiniri xewanijo ridiyowáninjé ininjío dani óf sínjé dñjé niyimíinjé imónanfáwá naniyi neaimoirí ²¹ apaxí áamá Gorixoyá imóninjíwéne nani seáyí e imóninjé bá imóninjé enjagi nani ²² nene nepáni nimónimí Gorixo tfáminí anjwí éninjé úwaniginí. Wará sarfáwá mimáriní dñjé wikwírorane “Newanijene fwí éwápipi dani ayá neadunijenerfani?” yaiwinarinjwápi Jisaso xegí ragí wíwífa nearonjipimi dani xwioxí igfá eámóninjíwéne imónirane ininjé wá órironjé tñi igfá eá yapi imónirane nerinjipimi dani o tfáminí anjwí éninjé úwaniginí. ²³ Sfmímanjío daniinjé “E e niseaiimífarini.” nearinjo, o nene dñjé unjwiráripaxo enjagi nani wé fá míxeánanirane mé waropárfí nerane “O nearinjipimi dñjé wikwímoarinjwini.” rarinjwápi eni sñni xaiwí fá oxiraneyi. ²⁴ “Arige nerane xixe dñjé sipí inirane aríra inirane yanfáwáranini?” niyaiwirane e yaní nani eni dñjé omoaneyi. ²⁵ Áamá wí yarigfápa nene Gorixomi yayí umeanirane awí eánarinjwápi rífwimíni mimámó xixe enjé síxí neámixinirane sfa xfo mí ómómiximí neainíayi anjwí e nimóga barinjagi niwiniranéna ámi ayá wí niga úwaniginí.

“Gorixomi xewaxo peayí nwiianiranénáyí, pírfí neamamonífarini.” urinjé nánirini.

²⁶ Ayí rípi nani seararinjini. Nene “Xwiyá nepaxinjé imóninjipi, ayí apirífaní?” rixa e niyaiwimána ai sini arfki “Ámi fwí oyaneyi.” niyaiwirane e neranénáyí, fwí api yokwarimí neaiinfa nani ridiyowá ámi gfmíni gipi inipaxirini? ²⁷ Oweoi, arfki e neranénáyí, pípi epaxí marífaí, sa Gorixo xamijó pírfí neamamonífarí nani minjé yíwí ninirane njewarane áamá xfo tñi nawini mimóní smí tñi wiarigfáyo rfa rímineninjwí eánarinjipi nínfápi nani minjé yíwí nriirane njewarane epaxirini. ²⁸ Áma go go njwí ikaxí Moseo eanjipimi pírfí wiaikáná áma sínjwí winarogfáyí wáu worani, waurani, áwanjé ránáyí, ayá mriimíxí sa pikiarigfáriní. ²⁹ Ayinani áamá niaíwí Gorixoyáomi peayí wianiro o niperi xegí ragí punjipi —Apimi dani xwiyá Gorixo “E e niseaiimífarini.” réroárinjipi rixáninjé wiárimóníagí xwioxí igfáninjé eámónarinjwápi apirini. Xegí ragí punjé api “Pírífaní?” niyaiwiro ráfninjé imoro kwíyí wá neawianarinjipimi ikayíwí umeariro

yarigfáyf, á má sa e yarigfáyf nánf seyfné dñf píof seaimónarínf? “Pírf aga rfá tfñf Goríxo umamonfápf nífwímearfíná aga xíxenf ayo wímeanfárfínf.” míseaimónfpa renf? ³⁰ Xwíyfá rípf, “Níwánfñonf pírf numamorí ení meámfárfínf.” rírf ámf xwíyfá rípf, “Ámfínáonf gf á máyo eyeyírómf emfárfínf.” rírf enj, ayf ná wonf Goríxo enagf nánf nene dñf e yaiwípaxfírfínf. ³¹ Nwífá dñf anífñf imónífñfípí tfño pírf neamamómínírf nánf fáf neaxéáná ayf nene mñf yfwf írfpaxf imónífñagf nánf rarífñfínf.

“Sípí seaikárarigfáyo xwámámf wífíxínf.” urífñf nánfínf.

³² Xámí xwíyfá Goríxoyá iwamfó wfáf seaókfáná egfápf nánf ámf dñf írónfpoyf. Íná xeanífñf rfáf tfñf ayáf wí seaikáfagfá aífwí xwámámf néra ugáfawíxínf. ³³ Wainá á máyá sfñwf e níseameámf nurí níseawáfímaná íkayfwf seamearíro xeanífñf seaikáfíro yarfná seyfné xwámámf wígfawíxínf. Wainá seyfné seaikárarigfápa wíkárfáyf tfnf axf e níkumíxíníro ayo wímeaarífñfípí “Nene ení níneálfmearfíná ayf ananfínf.” níyáiwíro e egáfawíxínf. ³⁴ Á má gwí ñweagfáyf nánf dñf sífí níwíro arírá wígfawíxínf. Segf xwfáf ámf amíf searáfekíxéagfá aífwí “Negf amífípf nearáfekíxéáfípímí seáyf e imónífñfípí —Apf ná rfwfíyo aí bíf manfínf anífñf imónífñfápfírfínf. Apf sínf rfá wenf?” níyáiwíro nánf dñf sífí míseaf yáyf tfnf xwámámf níwíera ugáfawíxínf.

³⁵ Ayínánf wará saríwá mímarínf Jísaomf xfdarígfápf pfnf mífwíarfpanf. E nerónáyf, Goríxo yáyf seaimonfárfínf. ³⁶ Ayf rípf seararífñfínf. O gf á má imónífñfáyf e éfríxínírf wímónarífñfípí xíxenf néra núfasáná sfmífmanfño dánfñfíf “E e níseaiímfárfínf.” searífñfípí neaífmeawífñgínírf xwámámf níwíera úfíxínf. ³⁷ Goríxo Bíkwyfo nírfínírf eánífñf rípf á má nene yeáyf neayímíxemeanfó nánf rífñf enagf nánf rarífñfínf, “O bífna nánf ná fámí mímónínf. Sínf yómífñf mé ríxa anífnf bífíárfínf. ³⁸ Gf wé rónífñfípí yarigfáyf dñf níkwírorífñfípímí dánf dñf níyímífñf imónífñfípí tégfáyf imónífñfárfínf. E nerf aí ámf wé fáf míxeánánáyf níonf wí dñf yáyf nínímfámánf.” Goríxo e rífñf enagf nánf “Xwámámf níwíera úfíxínf.” seararífñfínf. ³⁹ E nísearífírf aí “Nene á má wé nímfíxeánírf anífnánfwaéne wí mímónf dñf níwíkwírorífñfípímí dánf erfíkiemeánífñwaéne imónífñwínf.” nímónarínf.

11

Á má dñf níwíkwírorífñfípímí dánf yagfápf nánfínf.

¹ Á má Goríxomf dñf wíkwíroarfígáyf xfoyf dñf tfnf dñf re níyáiwíro wípímónínf, “Nene dñf wíkwímoarífñwápf o aga xíxenf níneaiínfárfínf. Amífípf xfo neaiapímfánírf nearífñfípí nene sínf sfñwf tf tfnf mífwnarífñwápf aí aga nepa ímónínf.” níyáiwíro wípímónínf. ² Enífná ñweagfáyf píyo dánf Goríxo “Ayf nanf yaríño.” ríñfmanf. Ayf dñf wíkwíroarfíngfá nánf ríñfínf. ³ Nene dñf níwíkwírorífñfípímí dánf re níyáiwírane níjáf ímónífñwínf, “Goríxo xwfárfí tfnf anífná tfnf nímfíxírfíná xegf xwíyfá rfíyo dánf ímónífñf enagf nánf amífípf nene sfñwf wínarífñwápf nímfíxírfíná amífípf nene sfñwf tf tfnf mífwnífpaxf ímónífñfípí tfnf ímfíxírfínf.” Níjáf e ímónífñwínf.

⁴ Aíborfo Goríxomf dñf níwíkwírorífñfípímí dánf o nánf nanwf rídfíyowá nerfná xíráo Keno éfpímí seáyf e ímónífñf bíf eníngínf. Ayínánf Goríxo rídfíyowá o éfpímí yáyf numerfná “Aíborfo á má wé rónífñf worínf.” ríñfínfínf. Ayínánf o ríxa penf amí aí Goríxomf dñf níwíkwírorírf enífípí nene Bíkwyfo fáf roarfíná síníñfíf nearéwapíyarínf.

⁵ Ínokó Goríxomf dñf níwíkwírorífñfípímí dánf mípepa oenírf ménapíñgínf. Goríxo ménapírf enagf nánf o nánf páf megíngígfawíxínf. Ayf rípf nánf rarífñfínf. Sínf míménapípa enáná Goríxomf pírfánífñf uxífdarífñagf nánf Goríxo o nánf yáyf wínífñfípí nánf Bíkwyfo wí e nírfínírf eánífñagf nánf rarífñfínf. ⁶ Á má Goríxomf dñf níwíkwírófáyf nánf o dñf yáyf wínífpaxf wí menínf. Ayf rípf nánfínf. Gíyf gíyf “Goríxo tfámínf ounfínf.” níwímónírfíná “Pí pí nepaxfmanf. Sa Goríxo nepa rfá ñweanfí?” yáiwíro “Á má xfo tfámínf neparo yarigfáyo yáyf wímoarífñorfaní?” yáiwíro nero dñf wíkwíropaxfírfínf.

⁷ Nowao Goríxomf dñf níwíkwírorírf nánf o amífípf sínf mífwímeapa éfpí nánf erírf wíáná xfo aráf níwírí xegf fíwíaxeyówa yeáyf uyímíxemeanfóy aníf sípíxf wo ímfíxíñgínf. O xegfípf dñf níwíkwírorírf e nerífñfío dánf á má íná xwfáf tfño ñweagfáyo xwíyfá umearfírf á má Goríxomf dñf wíkwíroarfíngfá nánf “Ayf wé rónífñfáyfínf.” rárarífñf wo ímónírf eníngínf.

⁸ Ebírfámo Goríxomf dñf níwíkwírorírf nánf o “Díxf aní re pfnf níwíarfímí xwfá níonf síwá símfáe nánf úfíxínf.” uráná aráf níwírí xwfáf “Joxf nearfárfínf.” urfáyo nánf uníngínf. Nurfná “E nánf rfá warífñfínf?” míyáiwípa nerf aí ananf pfnf níwíarfímí uníngínf. ⁹ O Goríxomf dñf níwíkwírorírf nánf á má aní mf dánónífñf nímónírf xwfáf Goríxo sfmífmanfño dánf “Níonf nísiapímfárfínf.” urífñfípímí níñweaxa uníngínf. Apímí níñwearfná xwfáf á má wíyfáyónífñf níñweaxa nemerf senfáf aní nípákía nurí

emenjíniginí. Xegí xewaxo Aisako tñi xiáwo Jekopo tñi awáu —Gorixo egí sñmímanjyó dání “Xwíá rípi níseaiapimfáriní.” urínowauríní. Awáu ení xano enjpa axípi e egfísixíní. ¹⁰ Ebírfamo xwíá apimi níjweaxa nemerfná anj Gorixo dñj nenjwiperi ikwíronjípimi —Anj api aninj imónínfa nání piráninj nítiwayírori ikwíronjípíriní. Apimi e njweáimiginíri weninj nerí njjweari nání e néra unjíniginí. ¹¹ Seraí ení Gorixomi dñj níwíkwírori nání oya dñj tñi niaíwí xírípaxí imónínjíniginí. Í oxí níróa núsáná ríxa rípaíwí imóninjí ai re yaiwijniginí. “Gorixo, níni ríxa niaíwí xírímífa nání ráriño xfo rífpí tñi xixeni yáraríño enjagi nání níni ananí dñj unjwírírípaxoríní.” yaiwijniginí. ¹² Ayínání Ebírfamo —O áma ná woní ai xweyanj sípípi nerí ríxa nípémínírininj nerfná niaíwí tímeááná omí dání fwiárfawé sínj anj pírfyo dání ónarínyíyí fá míropaxí imóníri iníki rawírawápámí wíáronjyí fá míropaxí imóníri enjpa imónínjíniginí.

¹³ Áma níoní nítríri rfwamínj neáa weaparínyáyí nfní Gorixomi dñj níwíkwíróa nuro xwíyí wíjí sñmímanjyó dání “Níseaiimfáriní.” urínjpi síni mívimeapa enjáná pegfawixíní. Gorixo wíinfpáimí ná jfámí dánírininj sínjwí níwínírfná yáyí nero “Ayí awíaxíriní.” níyaiwíro warópári nero re nírárimí pegfawixíní, “Xwíá rírimí níjwearanéá áma anj mí dánenéninj nímoníri njweanwíní.” ¹⁴ Áma éninj imónínjipi rígfáyí síjání waropárf rípininj yaríñoi, “Négí njweapaxí imóníne nání weninj nerí njweanwíní.” síjání waropárf apíninj yaríño. ¹⁵ Wíjí anj xámí pñí níwíárimí bígfe nání dñj sípí wíarínjagi nání e níriro sínjwíríyí, ámi axí e nání upírfápi imónínjagi nání ananí upaxí imónaníro egfáriní. ¹⁶ E mepa nero anj seáyi e imónínj bímí —Apí anjnamí imónínjípíriní. Apimi njweáwaníginíro dñj sípí níwia wagíriní. Ayínání Gorixo áma ayí xfómí “Joxí negí Nwíáoxíriní.” urarígfápi nání ayá mívínfagi nání xfo tñí nawíní njweapírfá nání anj bí wíkwíroinjíní.

¹⁷⁻¹⁸ Ebírfamo Gorixomi dñj níwíkwírori nání o nepa níoní nímonarínjipi xídínírfenínjóníri iwamfó wíwapiyíáná xegí xewaxo Aisakomí Gorixo urínjpi tñi xixeni rídíyowá emíníri enjíniginí. Axomí Gorixo sñmímanjyó dání re urínjíniginí, “Díxí iyí axípa e imónírfírfáriní.” rírínyáyí Aisakomí dání nemeága upírfáriní.” urínj enjagi aí xegí xewaxo Aisako, ná woní síjíninj émiaónomi rídíyowá nání píkimíníri nerfná ¹⁹ dñj re monjíniginí, “Áma ríxa pegfá aiwí Gorixo owíápínímeápoyníri ámi sínj wímíxípxorífaní?” níyaiwírí Gorixo pírf urakíáná xewaxomí ámi síni sínj meáagi nání réninj rípxáriní, “Ebírfamo xegí niaiwomí yowíyo dání míxeanjíniginí.” rípxáriní.

²⁰ Aisako Gorixomí dñj níwíkwírori nání xegí xewaxowá Jekopomí tñí Isomí tñí awaúmi ríwéná wímeanfápi nání dñj nímorí xwíyí fá bí tñí nanj wímíxínjíniginí.

²¹ Jekopo Gorixomí dñj níwíkwírori nání ríxa nípémíníri anjwí e nerfná xegí xewaxo Josepoyá xewaxowáumí Goríxoyá dñj tñí nanj wímeáwínjíníri xwíyí fá bí tñí nanj níwímíxímáná xegí erañfwámí níkwíronírfná Gorixomí yáyí umejníniginí.

²² Josepo Gorixomí dñj níwíkwírori nání ríxa nípémíníri nerfná ríwíyó xegí Isíreríyí Isípíyí anjyó pñí níwíárimí upírfápi nání nurírfná re urínjíniginí, “Nuróná gí enj aí tñí nímeámí nuro xwífáyo níweyárfírxíní.” urínjíniginí.

²³ Mosesomí xaníyáú Gorixomí dñj níwíkwírori nání niaíwí xírífo awíaxí imónínjagi níwíníri sekaxí Isípíyíyá míxí ináyo “Isíreríyí niaíwí oxí níxírírfná píkírírxíní.” rárinjipi nání wáyí mepa nerí Mosesomí emá wáu wo nání pñí njwírírígfísixíní. ²⁴ Moseso Gorixomí dñj níwíkwírori nání ríxa xwé níwíarorí nerfná “Isípíyíyá míxí ináyomí xemíáiyá xewaxoyí máníripa oépoiyí.” wimónínjíniginí. ²⁵ “Sfá ámaéne xwíá tíyo njweaaríjwápi áriní imónínjagi nání xe yáyí ríkíkíróo nerínjípimi dání oneaímeaníri yarígfápi xe néra útmíginí.” mívímóní “Níoní áma Goríxoyáyí tñí kumíxínáná uyíní wíkararígfápi níoní tñí nawíní oneaíkárfpoiyí.” yaiwijniginí. ²⁶ Xfómí Gorixo yáyí níwímoríwá wínfápi nání dñj re monjíniginí, “Áma Gorixo yeáyí neayímíxemeanfá nání urowárenapíno nání peayí níwianíro ayá wimopírfápa níoní ení níniroónáyí, Gorixo yáyí níwímorífná nínfápi amípi ayá tñj Isípíyí anjyó wenjípimi seáyi e imónínj enjagi nání ayí ananíriní.” níyaiwírí nání “Áma Goríxoyáyo uyíní wíkararígfápi níoní tñí nawíní oneaíkárfpoiyí.” yaiwijniginí. ²⁷ O Goríxomí dñj níwíkwírori nání Isípíyí anjyó pñí níwíárimí unjíniginí. Míxí ináyo xfómí wíki wónínjipi nání wáyí nerí mú Goríxomí —O áma wí sínjwí níwínarígfóriní. Omí sínjwíninj níwíníri nání xfómí wímeanjpími xwámámí níwírí Isípíyí anjyó pñí níwíárimí unjíniginí. ²⁸ Axo Goríxomí dñj níwíkwírori nání anjnanj pípíkímí emearíño xegí Isíreríyíyá niaíwíyo ení mípíkípa oeníri re urínjíniginí, “Sípsípí miá nípíkíro ragí segí anj fwiyo xópe níyára úpoiyí.” nurírfná aiwá sfá Anjñajo Neamúroagoi rínínyíyí nání érowíápínínjíniginí.

²⁹ Isíreríyí Goríxomí dñj níwíkwíroro nání ípi Ayfá Ríño ríníjfwámí níxeróná iníjgí mídímídání deawáraná xwíá yeáyí yíkíaríjénínj úagfa aiwí Isípíyí ení axíyimi owaneyíníri éfáyí wíníyí aí tñí iníjgí emadíronarínjíniginí. ³⁰ Isíreríyí Goríxomí dñj

n̄w̄ikw̄íroro n̄áni o ur̄íípi nero an̄j yoí Jerikoyi r̄in̄iñ̄piyá s̄ñá ák̄in̄áyo b̄ariw̄ám̄in̄i s̄á wé w̄úm̄i d̄án̄j waú apim̄i awi n̄mud̄ímoayimáná en̄áná s̄ñá ák̄in̄ápi n̄p̄in̄i ikwierónow̄in̄igin̄i. ³¹ Rexap̄i —Í iyí ede d̄áni warigí an̄j apim̄i d̄án̄ir̄in̄i. —Í Gor̄ixom̄i d̄in̄j n̄w̄ikw̄írori n̄áni Is̄irer̄iyí an̄j apim̄i s̄ñw̄ w̄in̄aran̄iri b̄íwaúm̄i yayí t̄n̄i n̄ipemeám̄i uaḡi n̄áni Is̄irer̄iyí am̄a uȳin̄i yarigíf̄áyo n̄ip̄ik̄iróná im̄i m̄ip̄ik̄iḡawix̄in̄i.

³² Agw̄i am̄i bi p̄ip̄i n̄ir̄iri eám̄in̄i? Am̄a rowa, Gidiono t̄n̄i Barako t̄n̄i Sam̄isono t̄n̄i Jepitao t̄n̄i Depito t̄n̄i Samuero t̄n̄i w̄íá rók̄iamoaḡíawá t̄n̄i am̄a wá eḡíáp̄i n̄áni rep̄iyí n̄iseaiéra nur̄íná s̄á neaóripax̄ir̄in̄i. ³³ Am̄a ayí Gor̄ixom̄i d̄in̄j n̄w̄ikw̄íroro n̄áni am̄a m̄k̄í bi bim̄i xop̄ir̄ar̄í wiro wé rón̄in̄j imón̄in̄jpi ero Gor̄ixo wiḡí s̄m̄iman̄j̄yo d̄áni “San̄j sear̄ap̄im̄f̄ar̄in̄i.” ur̄íípi wimeari Gor̄ixoyá d̄in̄j t̄n̄i pus̄í sayí r̄aion̄iyí r̄in̄in̄j̄yo man̄j up̄irori ³⁴ r̄íá xwé nar̄in̄j̄rim̄i iniñ̄iyón̄in̄j anan̄i xop̄ir̄ar̄í emero am̄a kirá t̄n̄i p̄kian̄ir̄i yarigíf̄áyo éí nurakin̄ar̄im̄i uro miḡí nimón̄imáná am̄i en̄j s̄ix̄í eán̄in̄j ín̄iro m̄ix̄í in̄ip̄ír̄íá n̄áni en̄j r̄íá ȳk̄iro em̄a s̄m̄in̄j̄ w̄inarigíf̄á bi bim̄i m̄ix̄í x̄f̄owár̄iro ³⁵ ap̄ix̄í wiḡí am̄a Gor̄ixoyá d̄in̄j t̄n̄i xw̄ar̄ip̄áyo d̄áni wiáp̄in̄imeáaná yayí t̄n̄i am̄i um̄im̄in̄iro eḡíawix̄in̄i. E ner̄i aí Gor̄ixom̄i d̄in̄j w̄ikw̄íroar̄igíf̄á w̄iyo am̄a wa fá n̄ixero gw̄í n̄j̄iro Gor̄ixom̄i r̄íw̄i umópoȳin̄ir̄i n̄imép̄ea nuro “Gor̄ixom̄i r̄íw̄i umóán̄ayí, nene gw̄iyo d̄áni seaikweawaran̄íw̄in̄i. E mepa ner̄in̄ayí, n̄iseamép̄ea núwasáná n̄iseap̄ik̄ian̄íw̄in̄i.” ur̄ífaḡí aí am̄i xw̄ar̄ip̄áyo d̄áni n̄wiáp̄in̄imear̄íná d̄in̄j n̄iyim̄in̄j̄ imón̄in̄j̄pi meáwan̄igin̄ir̄i n̄áni ayí ur̄íáp̄i ar̄íá m̄iwiḡíawix̄in̄i. ³⁶ Gor̄ixom̄i d̄in̄j w̄ikw̄íroar̄igíf̄á am̄i w̄iyo ikayíw̄i umear̄iro w̄iyo iwan̄j raḡí p̄r̄í uȳikím̄í ero w̄iyo sen̄fá t̄n̄i gw̄í jiro w̄iyo gw̄í an̄j̄yo n̄wir̄ar̄iro ³⁷⁻³⁸ w̄iyo s̄ñá t̄n̄i p̄k̄iro w̄iyo só t̄n̄i áw̄in̄i e só d̄t̄yero w̄iyo “En̄j eán̄iḡíaȳir̄íant̄?” n̄ir̄iri iwam̄fó w̄iwap̄iyiro w̄iyo kirá t̄n̄i p̄k̄iro wiḡíawix̄in̄i. Am̄i w̄iyo am̄a wí —Ayí sip̄i am̄a imón̄in̄jaḡíá n̄áni am̄a Gor̄ixom̄i d̄in̄j w̄ikw̄íroar̄igíf̄á ayí t̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i n̄jweapax̄í mimón̄iḡíaȳir̄in̄i. Ayí xean̄in̄j w̄ikár̄iro uȳin̄i umépero yar̄íná ayí d̄f̄w̄í ikeamón̄iro memé wará t̄n̄i sip̄isip̄í wará t̄n̄i rap̄irap̄í n̄áni wayfá ȳin̄iro am̄a d̄in̄j mean̄j̄m̄i an̄j kw̄irón̄imero d̄f̄w̄in̄i en̄j̄m̄i nemero s̄ñá sir̄ir̄ik̄íyo n̄ip̄áwiro n̄jwearo xw̄ar̄in̄j̄w̄iyo n̄ip̄áwiro n̄jwearo eḡíawix̄in̄i. ³⁹ Am̄a ayí n̄n̄i Gor̄ixom̄i d̄in̄j n̄w̄ikw̄íroro n̄áni o “M̄im̄iw̄iároar̄igíaȳir̄íant̄?” w̄iaiw̄in̄j̄ en̄jaḡí aí o wiḡí s̄m̄iman̄j̄yo d̄áni “N̄iseaiim̄f̄ar̄in̄i.” ur̄in̄j̄pi m̄iw̄imean̄in̄igin̄i. ⁴⁰ Ayí r̄ip̄i n̄án̄ir̄in̄i. En̄j̄ná nene n̄áni Gor̄ixo d̄in̄j re neñw̄iperi yaiw̄iar̄in̄igin̄i, “Am̄a ayí n̄áni seáyí e imón̄in̄j̄ bi w̄im̄igin̄i.” yaiw̄iar̄in̄j̄ en̄jaḡí n̄áni ap̄i am̄a nion̄i n̄ra weap̄íf̄áyo s̄in̄i m̄iw̄imean̄in̄igin̄i. Ayí wiḡípi Gor̄ixo “Ḡí am̄a wé rón̄iḡíá ap̄i imón̄ir̄ix̄in̄i.” yaiw̄iar̄in̄j̄pi t̄n̄i x̄ixen̄i imón̄ip̄ír̄íá n̄áni mar̄fát, ayí t̄n̄i nene t̄n̄i naw̄in̄i imón̄an̄íwá n̄áni ayo x̄ám̄i m̄iw̄imean̄in̄igin̄i.

12

“Gor̄ixo siyik̄í nearear̄íná Jisasom̄i s̄ñw̄í w̄inax̄íáip̄oyi.” ur̄in̄j̄ n̄án̄ir̄in̄i.

¹ Aȳin̄áni nene pí yan̄f̄w̄in̄i? Am̄a “Gor̄ixom̄i d̄in̄j n̄w̄ikw̄íror̄íná e epax̄ir̄íant̄?” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i s̄iwán̄in̄i n̄neain̄ir̄i neaiw̄ap̄iyarigíf̄á ayí obax̄í ayá wí m̄id̄m̄id̄áni wiár̄í wiár̄í neadéron̄jaḡíá n̄áni pí yan̄f̄w̄in̄i? Sa r̄ip̄in̄i oyaneyi. Am̄ipi n̄n̄i upup̄ḡf̄í neaik̄arar̄in̄j̄pi p̄n̄i wiár̄irane neḡí f̄w̄í s̄in̄i mé ipeaar̄in̄wápi p̄n̄i wiár̄irane nemáná Gor̄ixo ap̄i e imón̄ir̄ix̄in̄ir̄i wimón̄ar̄in̄j̄pi imón̄an̄íwá n̄áni am̄a yam̄iyamurón̄iḡí inar̄igíf̄ápa nene en̄i om̄i n̄x̄f̄dir̄an̄é en̄j neán̄irane ax̄ípi e oyaneyi. ² E ner̄enáná Jisasom̄i —O nene Gor̄ixom̄i d̄in̄j w̄ikw̄íroan̄f̄wá n̄áni imón̄in̄j̄pi m̄k̄í ikiri wé roár̄iri en̄jor̄in̄i. O d̄in̄j n̄íá r̄f̄w̄iyo win̄in̄f̄ápi n̄imeáw̄in̄igin̄ir̄i n̄iyekw̄íroar̄ir̄óná w̄íáip̄im̄i xwámám̄ n̄wir̄i ayá win̄ipax̄í w̄ikár̄f̄ap̄i n̄áni paim̄im̄í en̄jor̄in̄i. N̄wiáp̄in̄imeáaná am̄i Gor̄ixo t̄n̄i x̄ixen̄i nimón̄ir̄i m̄ix̄í in̄áyí siá ikwian̄j̄w̄í o éí n̄jwean̄in̄am̄i wé náum̄in̄i éí n̄jwean̄jor̄in̄i. Om̄i s̄ñw̄í ow̄inax̄ídaneyi. ³ Ayá sip̄i seaim̄ix̄ir̄i en̄j sam̄in̄j̄ seaweri mepa en̄fa n̄áni f̄w̄í yarigíf̄áyí sip̄i ayá wí w̄ikár̄faḡíá aí xwámám̄ w̄iyo —Ayí Jisaso n̄áni rar̄in̄in̄i. O n̄áni p̄irán̄in̄j̄ d̄in̄j mópoyi. ⁴ Seyf̄né f̄w̄í yarigíf̄áyí seaik̄arar̄igíf̄ap̄i xwámám̄ n̄w̄ia núfasáná aiw̄í seḡí wí s̄in̄i m̄iseap̄ik̄iḡíar̄in̄i. ⁵ Nene naiwene nán̄in̄j̄ B̄ikw̄íyo en̄j r̄irém̄ix̄í nin̄ir̄i eán̄in̄j̄ r̄ip̄i seyf̄né r̄ixa ar̄íá ikeamoḡíar̄in̄i, “Ḡí n̄iaiwox̄in̄i, Am̄iná Gor̄ixo siyik̄í r̄irear̄in̄j̄pi n̄áni peayí m̄iwian̄ipan̄i. P̄irán̄in̄j̄ sim̄ix̄im̄in̄ir̄i n̄áni m̄ix̄í r̄irán̄ayí, ayá sip̄i m̄isim̄ix̄ipan̄i. ⁶ Ayí r̄ip̄i n̄án̄ir̄in̄i. Am̄a Am̄iná “Ḡí n̄iaiw̄ir̄íant̄?” n̄iyaiwir̄i d̄in̄j s̄ix̄í uyariñ̄j̄yo siyik̄í urear̄í s̄ikw̄íá ear̄i yar̄in̄j̄ en̄jaḡí n̄áni rar̄in̄in̄i.” B̄ikw̄íyo e n̄ir̄in̄ir̄i eán̄in̄j̄pi seyf̄né r̄ixa peá moḡíá en̄jaḡí n̄áni rar̄in̄in̄i. ⁷ Seyf̄né Gor̄ixo xean̄in̄j̄ seaimeaar̄in̄j̄pim̄i d̄áni xe siyik̄í onearean̄ir̄i r̄ixa xwámám̄ n̄w̄iéra war̄in̄j̄oi. N̄iaiw̄í xano siyik̄í murear̄in̄j̄ wo rimón̄in̄i? Oweoi, mimón̄in̄i. Aȳin̄áni xano xeḡí n̄iaiw̄íyo wiar̄in̄j̄pa Gor̄ixo en̄i ax̄ípi e seaiar̄in̄i. ⁸ E ner̄i aí Gor̄ixo xeḡí n̄iaiw̄í n̄iyon̄i siyik̄í ureaar̄in̄j̄ en̄jaḡí n̄áni seyf̄né siyik̄í m̄iseareapa ner̄ín̄ayí, xeḡí n̄iaiw̄íȳiné mimón̄i sa óf e d̄án̄j

niaiáwífnéniníj imóniníj. ⁹ Rípi náni eni dínj mópoyi. Nene sini niaiwí enáná negí xwíá tfo dánj ápowa siyikí neareagí aiwi wé ikwiañwíyo unwiráragwáriní. Nene e neranéná nanj neri aiwi re riseaimónariní, “Ápo Gorixomi —Dínj tñj imóniníj nípini imixinjo, ayí oriní. Omí inimi wurínipaxímani.” riseaimónariní? Oweoi, anjipaxí inimi wurínipaxí enagí náni e nerane dínj nýimínj tñjwaéne oimónaneyí. ¹⁰ Ayí rípi nánirini. Nene sini niaiwí enáná xwíá tfo dánj ápowa aníj maríá, siyikí ná biníniníj nnearearíná “E nîwiríná ayí nanj imóniníjpi wíwapíyarínjwíní.” wimónariníjpi neareagí aiwi Gorixo siyikí nnearearíná siyikíwí minínj xfo imóniníjpi nene eni imónaníwá náni arirá owimínirí nearearínjriní. ¹¹ Gíyí gíyí nanj oimóniníjpi siyikí nurearí sini e wiaríná yayí mîwiní dínj spíní wiarínjriní. E nerí aí siyikí nurearínjpiní dani yayíwí numéra núsaná wáriníj nániníj nîwerí wé róniníj ero nîwayírónto ñjwearo epaxíriní.

Erirí nîwiríná urínjpi nánirini.

¹² Ayinani segí wé imínj mîxwenjyí ámi ríá simíxiro síkwí xómínj ikwíó seaiáriníjyí ámí irú pímxiníro nemáná enj neáníro Gorixomi xidírxiní. ¹³ Segí xómínj xenjwímaní ñjweaní muykínipa neri ámi nanj oimóniníj óf símí inínjyimi úfírxiní. ¹⁴ Ámá níní tñí mîxí miní arige píranínj menaniréwiníro aníj miní ero siyikíwí minínj Gorixo “Ámá nioniyáyí e imónírxiní.” wimónariníjpi —Apí tñí xixeni mimónigíáyí Ámínáomi wí síjwí wínipírámani. Apí tñí xixeni oimónaneyiníro aníj miní ero éfírxiní. ¹⁵ Segí wo Gorixo ayá nîsearímíxirí seaiínjpiní ríwí mamonínjirí awíniníj mearónírxiní. Aiwá maiwí síxíyo nýiríná yíkí yarínj bí tñí yíáná aiwá nípini yíkí imíxariníjpa segí wo sípi nerínjyo dani nýinéní axípi seainínjirí píranínj awíniníj mearónírxiní. ¹⁶⁻¹⁷ Segí wo Isóniníj —O xiráo imóniníjpiní dani xanoyá amípi meapaxí imóninjo aí aiwá ná biní nímínirí náni amípi apí peá nîmori “Gí gwíáo xe meáwínjgini.” wimónagoriní. Ámí ríwíyo dani ápo xwíyíá bí nanj onimíxinirí ríxiníj uríagí aí xano aríá mîwíagí náni xwíyíá bí tñí nanj onimíxinirí ñjwí píyí núrínirí aiwí xfo xámí ríwí umonínjpi ámí ríwíyo níkinimónirí meapaxí mimóniníjgini. Segí wo ámá óniníj Gorixomi ríwí umorígíáyí yapí imóniníjirí nánirani, íwí inarígíáyí yapí imóniníjirí nánirani, píranínj awíniníj mearónírxiní.

“Seýné sini kíkíniníj mé ríxa náyo páwiarínjoi.” urínj nánirini.

¹⁸ Seyné Gorixo títáminí nîbiróná eníná amípi negí aríowéyí díwí Sainaiyí ríniníjpiní dani síjwí wíníro aríá wíro egíápí wí mîwínarínjoi. Ayí díwí anani wé tñí fá xirípxaxí imóniníjpiní ñjwí e nuróná ríá ápiáwí werí sfá xaiwí yidoárirí ríwípi tñí ápiñwí tñí nawíní erí yarínjagí nîwíníro ¹⁹ pékákí enj tñí rínirí ikaxí xwíyíá rinarínjpanínj rínirí yarínjagí aríá wigíawixiní. Xwíyíá ikaxí nîríníná rinarínjpi aríá nîwiróná Mosesomi rísisí re urígíawixiní, “Nene ámi Gorixomi aríá owianeyí. mîneaimónariní.” urígíawixiní. ²⁰ Ayí Gorixo sekaxí “Ámá worani, memé airani, díwí rípiní amá nîrónínáyí, síjyá nearo píkiríxiní.” uríjpi náni wáyí meafé náni e urígíawixiní. ²¹ Ayí síjwí e wíníápí mínj yíwí nîróro ñjweapaxí enagí Moseso ení re ríniníjgini, “Nioní wáyí níkarínirí enj sírínjwí ninarini.” ríniníjgini.

²² Agwí ríná seýné díwí eníná segí aríowéyí bagíá axípiní mîbí ríxa díwí Saioniyí ríniníjpinínj rémófawixiní. Díwí apimí Nwíá aníj síjyí imóninjoyá anj ikwírónterini. Anj apí Jerusalemíyí ríniníj anjnamí ikwíróntiníjpiriní. E anjínaj fá mîropaxí imóniníjpi awí neánimáná yayí néra wíápínarígíferiní. ²³ E ámá Gorixoyá niaiwí xámínóniníj imónigíáyí —Ayí anjnamí aníj ñjweapírá náni wigí yoí ríxa anamí ñjwíráriníjyíriní. Ayí awí eánígíferiní. E Gorixo, ámá nýioní mí omómíxímí enfo ñjweanerini. Dínj ámá xwíáyo nîjwearóná wé róniníj yarígíáyíyápi anjnamí peyíáná Gorixo wé uroáriníjyí tñj e, ayí erini. ²⁴ E Jisaso eni tñj erini. O xwíyíá síjyí Gorixo “E e nîseaiimíáriní.” réorínjpi náni negí wáwuní imóniníjorini. Ragí o nîperíná punjpi —Apí xwíyíániní nîríníníná “Nioní péápiní dani seýné dínj nýimínj imóniníjpi meapíráriní.” ríniníjpiriní. Apí ragí eníná xiráo Keno xogwáo Aiboríomí píxíxwíró wíáná punjpi —Apí xwíáyo dani “Nioní náni enj meá.” ríniníjpiriní. Apimí seáyí e imóniní. Apí nípini tñj e seýné ríxa agwí barínjoi.

“Gorixo nearariníjpi arikwíkwí mîwípa éwaníjgini.” urínj nánirini.

²⁵ Xwíyíá seararínjomi arikwíkwí wípírxinirí síjwí ainenaxídípoyí. Negí aríowé eníná Moseso xwíá tfo dani erirí wíagí aiwí arikwíkwí wigíáyí Gorixo pírf umamófpimí mîmúrogíá enagí náni seýné ení anjnamí dani erirí neaiarínjomi arikwíkwí nîwirínáyí, “Pírf neamamómínirí eníápiní anani nîmúropaxenerini.” ríyáiwínarínjoi? ²⁶ Eníná o díwí Sainaiyí ríniníjpiní dani xwíyíá ráná xwíá rírímí poboní neri yáiwíámí meagí aiwí agwí ríná neníápí náni Bíkíwíyo nîrínirí eániníj rípi nearínjriní, “Nioniyá dínj

tíni xwárái ámi bí yaiwiámí nimenírná xwáráini marfái, anína tíni eni yaiwiámí menínfáriní.” nearínjírini. 27 Xwiyfá Gorixo nrírná ámi býi rínjípí, ayf rípi áwanj nearímáníri rínini. Amípi anípá imónipaxí mimóninjípí íníná anínj ímóníwíniginíri amípi anípá imónipaxí imóninjípí —Apí xfo xwáa amípi nimíxíríná imíxínjípírini. Apí anípá imíxárimáníri nání rínini. 28 Ayínání Gorixoyá xwioxíyo njeanwápi wí anípá mimónipaxí enagí nání omí yayí numerane “Enj éáníj Gorixo imóninjípí, ayf apíríani?” niyaiwirane awayini fá niyamíxínirane nijnwearane xfo e éfrixíníri wimónarinjípí neranéna yayí winípaxí imóninjípí éwanígini. 29 Negí Nwááo amípi sípi imóninjípí ríá narínjíráníj imóninjo enagí nání api e éwanígini.

13

“Gorixo yayí winípaxípí oyaneyi.’ niseaimónírná rípi rípi éfrixini.” urínj nánirini.

1 Seyíné áma Jisasomí dínj níwíkwíroro nání sérixímeáníj imónígíyá nání dínj sípi wiarígíápi píní mtiwáí ananí síní wírixini. 2 Ámá wí “Ámá anj mí dányo aiwá míránj wiarínjwini.” niyaiwiróná maiwí anínajyo wigfá enagí nání seyíné ámá anj mí dányo arfá mikeamó aiwá míránj wírixini. 3 Segí sérixímeá gwí aníyo njeagfáyí nání dínj arfá mikeamó seyíné eni nawíní gwí nijnwearóninjí mimóniro arírá wírixini. Sérixímeá paimímí wiarígíyá nání dínj peá mimó “Nene eni gíwí tijnwaéne enagí nání axípi e neaipaxírfani?” niyaiwiro arírá wírixini. 4 Ámá fwi inarígíayo ríxa nímeánímáná inarígíayorani, síní nímeánípa nemáná inarígíayorani, níyoní Gorixo píri umamonfá enagí nání seyíné segí meánígíápi peayí níwianíro wí tíni fwi minímepa éfrixini. fwi nírníná ayf Gorixoyá sínjwíyo dání piaxí weánipaxípí yarínjagfá nání rarínjini. 5 Xwáa tíyo nijnwearóná nígwí nání dínj sípi seaiarínjípí xe áxerjwaríninjí oneainíri sínjwí mtiwínípa éfrixini. Bikwíyo nrírníri éáníj rípi Gorixo xewaninjo re rínj enagí nání rarínjini, “Nioní wí míríwáramó eri wí misiepísamó eri emfáriní.” rínj enagí nání rarínjini. 6 Ayínání nene wará saríwá mímáriní Bikwíyo nrírníri éáníj rípi rípxenerini, “Arírá niarínjo, ayf Áminá Gorixo enagí nání nioní wí wáyf emíméini. Ámá pí pí nínikáiro aí Gorixomí dínj wíkwíroarínjápí píri nírakipaxí menini.” rípxenerini.

“Neaipenweagfáwa yagfápipi ikaninjí owianeyi.” urínj nánirini.

7 Áminá xámí xwiyfá Gorixoyápi nísearéwápiyro seaipenweagfáwa nání dínj irónipoyí. Awa síní mípé níijnwearóná néra núfasáná imónagfápi nání dínj nímoró Gorixomí dínj níwíkwíroro yagfápa axípi oyaneyíníro ikaninjí wíaxífdípyoyí.

8 Jisái Kiraiso imóninjípí ámi xegí bí xegí bí imónarinjímanti. Anínj imóninjípí eníná dání apíní imóníri agwí ríná eni síní axípi imóníri ná ríwíyo eni anínj miní axípi imóníri enfáriní. 9 Ayínání xwiyfá Kiraiso neaiinjípí nání ríninjípí marfái, xwiyfá xegí bí nání éwapínarígíá xíxegíní imóninjípí iníigí waxfínjje xe oneamároníri sínjwí mtiwínípaní. Ayf rípi nánirini. Gorixo ayá nínearímíxíri neaiinjípimí dání dínj síxí nínránénáyf, nanj neaimíxípxáí imóninjípimí xdarínjwini. Nanjwí nání njwí ikaxíyo “Rípi njwáxíni. Rípi ananíní.” ríninjípimí dání wí dínj síxí neainípxáí menini. Ayínání ámá xámí “Njwí ikaxí ríninjí apimí oxífdímíni.” niyaiwiro xfdígíyá apí nanj wí wimíxínjímanti.

“Rídiyowá nání wayfá Gorixo wimónarinjípí rípi éfrixini.” urínj nánirini.

10 Nene íráf onínjwá Jisái Kiraiso rídiyowáninjí neaiinjíwá tijnwaenerini. Rídiyowá Jisaso inínjípí —Apí dínj níwíkwírorínjípimí dání ananínj nínrane nanj imónarinjwápirini. Apí ámá síní senfá anj rífkárinínjwámí dání yagfápipi xdarígíyá bí nípxáí menini. 11 Rípi nání dínj mópyoyí. Apaxípa imónígíá xwéowa xwiogwí o omí fwi none tíni negí ámá tíni yarínjwápi Gorixo yokwaríni oneaiinjíri nanjwí nípíkímáná ragí púfpi nímeámí awawá njwáí ríninjíwámí nípxáwiro wíwíwí neaáríro aiwí nanjwí náó ámá njeagfáe bíaníríwámíni ríá ikeáararígíáriní. 12 Ayínání Jisaso eni xegí ámá agwí axíyóninjí mínígíayo xfo níperíná ragí púfipimí dání síyíkwí múninjí Gorixo e imónírxíníri wimónarinjípí wimíxímíni nání ákínjá fwi e bíaníríwámí dání ríninjí meánígíni. 13 Ayínání nene ámá síní “Njwí ikaxíyo ‘Apí njwáxíni. Apí ananíní.’ ríninjípimí oxídaneyi.” rarígíyá njeagfáe píní níwíarímí o tijnj e nání nurane dínj “Xfomí ayá wíayígíápa nene eni neaiaríná ayf ananíní.” oyaiwianeyí. 14 Ayf rípi nání seararínjini. Anj bí xwáa tíyo nene aninj íníná njeaníwá nání mimóninjagí aí anj anjnamí ríwíyo imónínfápi nene njeáwanígíníri dínj níwíkwímorane yarínjwá enagí nání rarínjini. 15 Ayínání Jisaso neaiinjípimí dání Gorixomí rídiyowá nání wayfá yayfni uméwanígini. Negí manjyo dání ámá wíyo pí pí nuríná oníni negí Ámináorínínj nínrane waropáí wíwanígini. 16 Gorixo ámá xfoyáyf wíniyo nanjini wíro dáfí ikeamónígíayo amípi bí múní wíro yarínjagfá níwínírná yayf wíwaninj enagí nání

seyíné apí nání arfá mikeamó nero éfríxíní. E neróná ridiyowá nání wayfá Goríxo wimónaríjípí yaríjagfá nání raríjíní.

¹⁷ Segí áminá seyíné Jisasomí píraníjífí xífífríxíníri seaipeñweaarígíawami —Awa Goríxo yaríjífí imímí wíaná niseaipeñwearíná egfápi nání “Ayf apí nání enwáriní. Apí nání enwáriní.” uríppírfáwaríní. Awami arfá níwiro ínímí yeáyf wurfínífríxíní. Seyíné píraníjífí arfá níwiro ínímí níwurfínírónýf, awa niseaipeñwearóná wigí dñjífí ríá muxé dñjífí yayf níyaiwiro seaipeñwearírfáriní. Seyíné e mepa nerónáyf, nanífí imóníjífí wí seaimíxínfá meníní.

¹⁸ Amípi none neranéná píraníjífí fá níyamíxíníri éwanígíníri nerane nání re neaimónaríní, “Goríxoyá síjwíyo dání píraníjífí wé róníjífípiní néra waríjwíní.” neaimónaríjagí nání seyíné none nání Goríxomí xwíyíá rírímí wípoyí. ¹⁹ Nioní pírfí nírakiaríjífí anípá imónáná seyíné tfáminí anjíní bímífa nání Goríxomí ríxíjífí ayá wí urfífríxíníri dirírfí seaiaríjíní.

Goríxomí nurírfá uríjífí náníriní.

²⁰ Goríxo —O ámá níwayíróníro ñweapaxípi nání mfkfí ikinoríní. Oyá dñjíyo dání negí Áminá Jisaso xwáripáyo dání ámí síjífí nerí wíápínímeanjíní. Ragí o níperfá púfípímí dání xwíyíá níyímíjífí imóníjífí Goríxo “E e níseaiimfáriní.” réroáríjífí aníjífí wayíroáríjífí enagí nání sípísípí imóníjwaéne neamearíjífí xwé imóníjoríní. ²¹ Seyíné amípi Goríxo wimónaríjífí nípiní epaxí imónípírfí nání seaimíxíwínígíní. E nerfá Jisaso Kiraiso —Aníjífí íníná seáyf e numepaxí imóníjwo, ayf oríní. O seaijífípímí dání pí pí xfo yayf winípaxí imóníjífí imónífríxíníri seaimíxíwínígíní. “Aga e imóníwínígíní.” nimónaríní.

Yoparfí uríjífí náníriní.

²² Gí nírfíxímeáyfíné, enífí rírémxí nioní seaiá rípi sepiá ayá wí nírfíri meapa nerí nání rípi re osearímíní, “Píraníjífí arfá ókíarfí nímónírane apímí oxídaneyí.” yaiwípoyí.” osearímíní. ²³ Seyíné rípi nání níjífí imóníjwí. Negí nírfíxímeá Timotio ríxa gwí aníjío dání wárfawíxíní. O síní mé nioní nímeááná yawawi nawíní níbírái síjwífí seananfíwíní. ²⁴ Segí seáyf e nímóníri seaipeñweaarígíawami tfíní Goríxoyá imónígíá níyoní tfíní none nání yayf neawiemeaipoyí. Ámá nioní tfíní Itari píropenísfíyo re ñweañwáyf yayf seaiwárenaparíjwíní. ²⁵ “Goríxo níyínéní ayá seaiwíanfíwínígíní.” nímónaríní.

Payí Jemiso eanínarini.

Payí rina áma Jisasomi dñj wíkwíroarigfáyo mixí uxídwárarinagfa nání amí amí numiamoro wí enj nimóniro anj apí apimí urínigfáyí nání Jemiso eanínarini. Xewaninjo nání áwanj píraninñj mñrinñj enagj ai “Jisasomi xogwáo, Jemisoyí rinñjorfanini?” waiwiarinwáorini. Jisasoya sñyikí imóninñj Jerusaremí ñweagfáyo wipenñweagfá seáyí e imóninñorini (Wáf wurimeiarigfáwa 15:13, 21:18). Jisaso rixa anínami nñpeyimáná xwiogwí rixa obaxí onimíapí nñpwémáná enáná Jono áma wí “Jisasomi dñj wíkwíroarinjwini.” nñro ai omí píraninñj nuxídirfná epaxípi tñi xixeni mé yarigfápi nání arfá nñwirí nání ayí re oyaiwípoyninri “Jisasomi píraninñj nixídirfná epaxípi, ayí ripirfanini? Ripirfanini?” oyaiwípoyninri payí rina nñriní eaníniginí.

1 Jemisoní —Nioní Gorixomi tñi Jisasi Kiraisomi tñi xínáinñinñj nimóninri omñj wíiarinñá woninini. Nioní payí rina gí áma Jisasomi dñj wíkwíroarigfáyíné nání —Seyíné gwí bñ bñ wé wúkaú síkwí waú apiyíné wí enj nimóniro ñweagfáyínerini. Ayíné nání payí rina neari yayí seawárenaparinini.

“Twamfó neaiwapiyarigfápi enj neaeámixipaxíri.” urinñj náninini.

2-3 Gí nñixímeáyíné, seyíné rixa nñjfa rípi imóninñjoi. Jisasomi dñj nñwíkwíroróná enj neáninro rfa xídarinñoinri iwamfó seaiwapiyífápipimí xwámámí nñwiéra nurónáyí, xeaninñj rfa tñj ríwíyo seaimeanínápipimí ení xwámámí wipaxí imóninñirfáriní. Seyíné nñjfa e imóninñagfa nání xeaninñj xixegíní seaimeááná kíkími mimóní “Dñj nífá neainínfápi nání rfa neaimeaarini?” yaiwírixini. 4 Áma xeaninñj wíkararigfápipimí xwámámí nñwiéra núfasáná imóninñapí imóninñjoi seyíné ení axípi imóninñpíra nání xwámámí nñwiéra úrixini. E neróná Gorixo gí áma e imóninñrixinri wimóninñjpi bñ mímúró nñpini píraninñj nñyipárominñiróná wé roarinñigfáyíné xixeni e imóninñirfáriní.

“Dñj emí saímí mímoinini.” niseaimóninñá Gorixomi rixinñj urírixini.” urinñj náninini.

5 Sini dñj nñpíkwini émf saímí mímooarinñj go go “Xeaninñj nímeaarinñjpi, ayí apí nání rfa nímeaarini?” mñyaiwipa nerfnáyí, xewaninjo Gorixoyá dñj tñi dñj émf saímí e mopaxí oimóninñinri omí rixinñj uríwíniginí. Gorixo áma nñyoní yanj nñwirfná símf tñi mñwí yanj ewaninñ nimóninri xwéní mñni wiarinjo enagj nání ananí rixinñj uríwíniginí. 6 E seararinñagj ai rixinñj nurirfná dñj bñ biaú nímori “Gorixo aga nepa nñniapinñifeninñjoi? Mñniapípa enirfeninñjoi?” mñyaiwí aga xixeni dñj nñwíkwírómáná “Nepa xixeni niapípxorini.” nñyaiwirí rixinñj uríwíniginí. Áma dñj bñ biaú moarinñj go go rawírawáyo imeamfkwí nerfná iminñj nixemi uri nixemi bñri yarínñjínñj imóninñagj nání 7 áma óninñj imóninñigfáyí bñ re mñyaiwipa érixini. 8 “Gorixomi rixinñj uráná o ananí nñniapinñjoi.” mñyaiwipa érixini. 8 Áma ayí dñj nñmoróná ná bñni mamó dñj náiroayiri nero moro amípi ení neróná “E oemini.” yaiwífápiní mé xegí bñ xegí bñ ero yarigfáyí enagj nání e mñyaiwipa érixini.

Áma dñwí ikeamóninñigfáyí tñi amípi mímúroninñigfáyí tñi apiaú náninini.

9 Segí séríxímeá dñwí ikeamóninñigfáyí re nñyaiwiwo mñj sñj meakínñrixini, “Nioní Jisaso neaiinñjipimí dání Gorixo seáyí e nímíxinñonirfanini?” nñyaiwiwo mñj sñj meakínñrixini. 10 E nerí ai séríxímeá amípi wí mímúroninñigfáyí re nñyaiwiwo mñj sñj meakínñrixini, “Nioní Gorixoyá sñwíyo dání sa ikwiárinñinñjónirfanini?” nñyaiwiwo mñj sñj meakínñrixini. Ará siyí piyí nerí piéoroarinñjpa ayí ení anñj mñjweá axípi apaxí mé pepírfá enagj nání rarinñjini. 11 Seyíné nñjfarini. Sogwí xaiwí nñwepíninri nanirfná ará yeáyí yikíarfná xegí siyípi piyí nerí nñpiérinowirfná xami awiaxí imóninñjoi sini mimóní xwírfá inarinñjini. Áma amípi wí mímúroninñigfáyí ení “E nerfná ámi bñ tñi bñ tñi nímeapaxíriní.” yaiwiarigfápi sini nixída nuróná sini mé nero axípi e pepírfáriní.

Iwí oépoyninri wímeaarinñjpi nání urinñj náninini.

12 Áma Gorixomi xídarinñagfa nání xeaninñj wímeaarinñj nñpimíní xwámámí nñwiéra núfasáná enáná Gorixo yayí nñwimori dñj nñyimínñj imóninñjpi —Apí nání nñrirfná “Áma nioní dñj síxí nñyarigfá giyí giyo mñni wimífarini.” rinñjpirini. Yayí nñwimorfná dñj nñyimínñj apí síxí umimóní enagj nání áma xeaninñj wífáyo xwámámí yarigfáyí Gorixoyá dñj tñi yayí wipaxíyíriní. 13 Áma xeaninñj wímeaarfná re mñriipa érixini, “Gorixo nioní íwí oenirí xeaninñj apí nñwapiyíriní.” mñriipa érixini. Ayí rípi náninini. Gorixo áma wí xfomi íwí oenirí wíwapiyipaxí mimóninñorini. Xfo ení ámayo íwí oépoyninri wíwapiyarinñjomaní. 14 Oweot, nene newanñjene wine wine pípi nání nñneaimóninñá

feapá n̄neain̄riṅṅipimi d̄áni f̄wí oépaȳin̄ri near̄pearin̄ṅṅir̄ini. ¹⁵ Ap̄ix̄f̄ n̄iaíw̄f̄ agw̄f̄ ner̄i x̄irar̄iḡf̄apa feapá neainar̄iṅṅip̄i n̄iaíw̄f̄ agw̄f̄in̄ṅṅi ner̄i f̄wí aȳf̄ n̄iaíw̄f̄in̄ṅṅi x̄irar̄iṅw̄ar̄ini. f̄wí aȳf̄ n̄iaíw̄f̄in̄ṅṅi n̄ix̄ir̄imáná n̄iaíw̄f̄ xwé iw̄iaroarin̄ṅṅi f̄wí yár̄f̄wápim̄i d̄áni n̄iperane an̄inar̄iṅw̄ar̄ini. ¹⁶ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳíné, d̄iṅṅi s̄ix̄f̄ seayin̄ṅṅi, n̄ion̄i re searf̄ápi, “Seȳíné f̄wí oépaȳin̄ri seaiw̄ap̄iyarin̄ṅṅip̄i p̄ipimi d̄áni mar̄f̄á, apimi d̄áni seaiw̄ap̄iyarin̄ṅṅip̄i.” searf̄ápi p̄ini n̄iwiár̄iro yaf̄ méwap̄in̄pan̄i. ¹⁷ Pí pí nan̄ṅi imón̄iṅṅip̄irani, pí pí awiax̄f̄ imón̄iṅṅip̄irani, ḡim̄i d̄áni mar̄f̄á, an̄ṅnam̄i d̄an̄in̄i neaimearin̄ṅṅir̄ini. Ápo Gor̄ixo —O pí pí an̄ṅnam̄i w̄f̄á ónar̄iṅṅip̄i n̄áni m̄f̄k̄f̄ ikin̄jor̄ini. Sogw̄f̄ onap̄am̄iḡf̄ n̄in̄ir̄iná sep̄iá imón̄iṅṅip̄i r̄ip̄w̄f̄ imón̄iṅṅip̄i yarin̄ṅṅi n̄imón̄iṅṅip̄i am̄i xeḡf̄ b̄i imón̄iṅṅip̄i xeḡf̄ b̄i imón̄iṅṅip̄i yarin̄ṅṅoman̄i. On̄i am̄ip̄i awiax̄f̄ imón̄iṅṅip̄i an̄ipá neaiaparin̄ṅṅir̄ini. ¹⁸ Am̄ip̄i o im̄ix̄in̄ṅṅip̄i n̄ip̄imani d̄áni ná b̄ini aȳf̄ nene aiwá n̄iwákwin̄f̄ min̄f̄in̄ṅṅi oimón̄f̄poyin̄ri xewan̄iṅo “E éim̄iḡin̄i.” wimón̄iṅṅip̄imi n̄ix̄id̄in̄ri oya xwiȳf̄á nepa imón̄iṅṅip̄imi d̄áni nene neaemean̄ṅṅir̄ini.

“Xwiȳf̄ápi x̄ixeni ar̄f̄á n̄iwiro neróná r̄ip̄i r̄ip̄i yarin̄ṅṅir̄ini.” ur̄iṅṅi n̄an̄ir̄ini.

¹⁹ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳíné, d̄iṅṅi s̄ix̄f̄ seayin̄ṅṅi, ap̄i n̄ip̄in̄i n̄ion̄i searf̄ápi seȳíné r̄ixa n̄ijf̄á imón̄iṅṅiḡf̄a aiw̄i r̄ip̄i osear̄im̄ini. Ar̄f̄á owianeȳin̄iro s̄iṅw̄f̄ nan̄iro ai apax̄f̄ mé n̄iwiápin̄imearo xwiȳf̄á m̄ir̄ipani. Wik̄f̄ eni an̄ṅni món̄in̄i. ²⁰ Ámá wik̄f̄ nón̄iro neróná wé rón̄iṅṅi Gor̄ixo wimón̄arin̄ṅṅip̄i t̄ni x̄ixeni m̄iyárar̄iḡf̄a en̄aḡi n̄ani rar̄iṅṅini. ²¹ Aȳin̄ani seḡf̄ f̄wí s̄ini yayarin̄ṅṅip̄i —B̄i n̄ani “On̄imiar̄ini.” yaiwiar̄iṅṅiḡf̄a aiw̄i n̄ip̄ini piax̄f̄in̄ṅṅi seaeánarin̄ṅṅip̄ir̄ini. Ap̄i n̄ip̄ini em̄i m̄imeám̄f̄ nero seaȳi e mimón̄iṅṅip̄i neróná xwiȳf̄á amá aiwá f̄wíá urar̄iḡf̄apa seḡf̄ xwiox̄f̄yo Gor̄ixo f̄wíáin̄ṅṅi seaur̄arin̄ṅṅip̄imi —Xwiȳf̄á ap̄i sear̄f̄kiemeapax̄f̄ imón̄iṅṅip̄ir̄ini. Apimi n̄imim̄in̄iro “Pir̄an̄iṅṅi ox̄id̄im̄ini.” yaiw̄ir̄ix̄in̄i. ²² Yaf̄ n̄éwap̄in̄iro “Xwiȳf̄á ap̄i ar̄f̄ani n̄iwiran̄éná ap̄ani yarin̄ṅṅw̄ini.” m̄iyaiw̄i “Ap̄i pí pí r̄in̄iṅṅip̄i t̄ni x̄ixeni ox̄id̄aneȳi.” n̄iyaiwiro x̄ixeni é éir̄ix̄in̄i. ²³ Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani seararin̄ṅṅini. Ámá xwiȳf̄ápi ar̄f̄á n̄iwiro ai x̄ixeni méf̄áȳf̄, aȳf̄ amá x̄ix̄éaȳo ḡf̄ s̄im̄iman̄ṅṅi ar̄ige r̄fa imón̄in̄ri s̄iṅw̄f̄ on̄imiar̄i ain̄en̄fo yaf̄ imón̄in̄jo. ²⁴ Xeḡf̄ s̄im̄iman̄ṅṅi x̄ix̄éá t̄ni s̄iṅw̄f̄ nainen̄im̄i numáná apax̄f̄ mé “Ḡf̄ s̄im̄iman̄ṅṅi e r̄fa imón̄in̄i?” yaiw̄ip̄i n̄ani ar̄f̄á ikeamoarin̄jor̄ini. ²⁵ E ner̄i ai amá ṅw̄f̄ ikax̄f̄ awiax̄f̄ imón̄iṅṅip̄imi —Ap̄i f̄wí yarin̄ṅṅwápim̄i d̄áni gw̄in̄iṅṅi neayarin̄iṅṅip̄i neaikweaw̄ar̄ipax̄f̄ imón̄iṅṅip̄ir̄ini. Ámá apimi an̄iṅṅi s̄iṅw̄f̄ agw̄f̄ n̄iw̄in̄iro x̄id̄ar̄iḡf̄áȳi ón̄iṅṅi w̄i mimón̄in̄jo. Ar̄f̄á n̄iwiróná d̄iṅṅi ar̄f̄á mikeamó pí pí r̄in̄iṅṅip̄i t̄ni x̄ixeni n̄ix̄id̄iro yar̄f̄ná Gor̄ixoyá d̄iṅṅi t̄ni yaf̄ win̄ipax̄f̄ imón̄iṅṅip̄i wimean̄f̄ar̄ini. ²⁶ Ámá wo xeḡf̄ man̄ṅyo d̄áni n̄isan̄ri m̄ir̄ipa ner̄i ai “N̄ion̄i Gor̄ixom̄i pir̄an̄iṅṅi n̄ix̄id̄ir̄i yarin̄ṅṅon̄ir̄ini.” n̄iyaiwin̄ir̄in̄áȳf̄, xewan̄iṅo yaf̄ éwap̄inar̄ini. Xewan̄iṅo “Gor̄ixom̄i pir̄an̄iṅṅi n̄ix̄id̄ir̄i yarin̄ṅṅini.” n̄iyaiwin̄ri yarin̄ṅṅip̄i en̄i rán̄iṅṅi imón̄in̄i. ²⁷ Ámá neḡf̄ ápo Gor̄ixo “Aȳf̄ s̄iyikw̄f̄ min̄f̄ eḡáȳf̄ n̄ion̄i pir̄an̄iṅṅi n̄ix̄id̄ar̄in̄jo.” waiwiar̄iṅṅiṅṅi r̄ip̄i yarin̄ṅṅir̄ini. Uyipeaȳf̄ ikeamónarin̄ṅṅiḡf̄a n̄iw̄in̄iróná ar̄ir̄á wiro ap̄ix̄f̄ an̄iwa ikeamónarin̄ṅṅiḡf̄a n̄iw̄in̄iróná ar̄ir̄á wiro ayá udun̄ipax̄f̄ amá Gor̄ixom̄i m̄ix̄id̄ar̄iḡf̄áȳf̄ yarin̄ṅṅip̄i nene en̄i xe oneax̄f̄mean̄ri m̄iyaiwipa ero yarin̄ṅṅir̄ini.

2

“W̄iyo wé ikwiar̄iṅw̄iyo ũw̄ir̄ar̄iro w̄iyo paim̄im̄f̄ wiro mepan̄i.” ur̄iṅṅi n̄an̄ir̄ini.

¹ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳíné, seȳíné neḡf̄ Áminá Jisasa Kiraisom̄i —O Gor̄ixo nik̄f̄in̄ri ṅwean̄ṅṅip̄i t̄ni x̄ixeni n̄imón̄iṅṅip̄i ṅwean̄jor̄ini. Om̄i d̄iṅṅi n̄iw̄ikw̄iroróná seaȳi e imón̄iṅṅiḡf̄ayo wé ikwiar̄iṅw̄iyo ũw̄ir̄ar̄iro sip̄i imón̄iṅṅiḡf̄ayo paim̄im̄f̄ wiro mepa éir̄ix̄in̄i. ² Aȳf̄ r̄ip̄i seararin̄ṅṅini. Seȳíné Gor̄ixom̄i yaf̄f̄ wian̄iro n̄ani awi eániḡe amá wau —W̄fo am̄ip̄i w̄i m̄im̄urón̄iṅjor̄ini. Rap̄irap̄f̄ awiax̄f̄ n̄iyin̄ri wé ramax̄f̄ s̄iṅṅa gor̄f̄ t̄ni im̄ix̄in̄iṅw̄f̄á ikik̄f̄ n̄in̄imáná f̄wiap̄or̄ini. W̄fo am̄ip̄i maȳf̄ sa ikwiar̄in̄iṅṅi imón̄iṅṅip̄ir̄ini. Rap̄irap̄f̄ k̄iȳf̄ óf̄ min̄f̄ yarin̄ṅṅi n̄iyin̄imáná f̄wiap̄or̄ini. ³ Awau f̄wiapáná seȳíné rap̄irap̄f̄ awiax̄f̄ yin̄iṅjomi ayá t̄ni yaf̄f̄ n̄iwiro “S̄im̄f̄ re ikwiar̄iṅw̄i nan̄ṅi imón̄iṅṅi r̄inam̄i ṅweat̄i.” ur̄iro am̄ip̄i maȳf̄ sa ikwiar̄in̄iṅṅi imón̄iṅjomi “Xw̄f̄á yáni j̄erani, neḡf̄ s̄ikw̄f̄ t̄ṅṅi rerani, ṅweat̄i.” ur̄iro nerónáȳf̄, ⁴ “Apimi d̄áni meyr̄irón̄ipa yarin̄ṅṅw̄ini.” r̄iseaimónarin̄i? Oweot̄i, sewan̄iṅṅiṅṅi r̄ixa neyr̄irón̄i “Wiene seaȳi e imón̄iṅṅi wiene sip̄i imón̄iṅṅi en̄w̄ini.” n̄iyaiwironá amá opis̄f̄ an̄ṅyo d̄áni xw̄ir̄ix̄f̄ yar̄f̄ná eyiroar̄iḡf̄áwa d̄iṅṅi in̄im̄i n̄ikw̄irón̄imáná eyiroar̄iḡf̄ápa seȳíné eni ax̄ip̄i d̄iṅṅi in̄im̄i n̄ikw̄irón̄imáná eyirónarin̄jowa. ⁵ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳíné, d̄iṅṅi s̄ix̄f̄ seayin̄ṅṅi, ar̄f̄á n̄ipoȳf̄. Gor̄ixo amá x̄f̄oyá imón̄ir̄ix̄in̄ri f̄á n̄iyam̄ix̄ir̄iná amá xw̄f̄á t̄yo d̄iṅṅi n̄iyf̄yá s̄iṅw̄f̄ayo d̄áni amá am̄ip̄i maȳf̄ sa ikwiar̄in̄iṅṅi imón̄iṅṅiḡf̄áȳf̄ d̄iṅṅi n̄iw̄ikw̄iror̄iṅṅip̄imi d̄áni am̄ip̄i Jisaso neaiṅṅip̄i w̄i m̄im̄urón̄iṅṅiḡf̄áȳi imón̄ip̄ir̄fa n̄ani f̄á muyam̄ix̄ipa en̄ṅrani? Aȳf̄ xeḡf̄ xwiox̄f̄yo —E amá x̄f̄om̄i d̄iṅṅi s̄ix̄f̄ uyar̄iḡf̄ayo “N̄iṅweap̄ir̄ar̄ini.” ur̄iṅer̄ini. E ṅweáir̄ix̄in̄ri f̄á muyam̄ix̄ipa en̄ṅrani? ⁶ Seȳíné e neróná amá sa ikwiar̄in̄iṅṅiḡf̄ayo ayá wimoar̄iḡf̄ar̄ini. Ámá xean̄iṅṅi n̄iseaik̄ar̄iro xw̄ir̄ix̄f̄ oumeaneyin̄iro en̄ṅ n̄ápém̄i nuro opis̄f̄ an̄ṅ t̄ṅṅi e seaw̄ar̄ar̄iḡf̄áȳf̄ ḡiȳf̄in̄i? Aȳf̄ amá

amípi xwáa re wenjépi wí mímúróniǵǵáyí meníraní? ⁷ Ayí ení yoǵ nanǵ seýíne Kiraisomí xǵdaríngagfa nání seanǵwáráriníngǵipimí ikayǵwǵ mumearípa yarǵǵáraní? ⁸ Seyíne ǵwǵ ikaxǵ negǵ mǵxǵ ináyǵ Jisaso nearíngǵ Bǵkwǵyo re nírínírí eáníngǵ rǵpí, “Jíwaníngoxí nání dǵngǵ sípí inaríngǵpa ámá síngǵwǵ wínǵǵ gǵyǵ gǵyo ení axǵpí wírǵxǵnǵ.” nírínírí eáníngǵ apí xǵxení nǵxǵdírónáyí, nanǵ yaríngǵoi. ⁹ E nǵsearǵnǵ aǵ seýíne ámá seáyí e imónǵǵáyo píráníngǵ umeró sípí imónǵǵáyo paimǵmǵ wíro nerónáyí, ǵwǵ nero ǵwǵ ikaxǵ rǵnǵngǵpí wíaiǵkarǵǵǵáýíne enǵagfa nání apimí dání xwǵyǵá meárinǵpaxǵrǵnǵ. ¹⁰ Ayí rǵpí nánírǵnǵ. Ámá ǵwǵ ikaxǵ rǵnǵngǵpí nǵpimǵnǵ píráníngǵ oxǵdǵmǵnǵrǵ nemáná ná bimǵnǵ nǵwíaiǵkírǵnáyí, xwǵyǵá ámá ǵwǵ ikaxǵ nǵpimǵnǵ wíaiǵkǵǵáýí meárinǵǵapa axǵpí e meárinǵpaxǵrǵnǵ. ¹¹ Ayí rǵpí nání seararǵngǵnǵ. Bǵkwǵyo ǵwǵ ikaxǵ re nírínírí eáníngǵ rǵpí, “Meáníngǵáýíne ǵwǵ mǵnǵpanǵ.” rǵngǵ, ayí ǵwǵ ikaxǵ “Nǵwíápǵnǵmearǵ ámá mǵpǵkǵpanǵ.” ení rǵngǵnǵngǵnǵ. Seyíne meáníngǵáýí tǵnǵ ǵwǵ mǵnǵpa nero aǵ nǵwíápǵnǵmeáro ámá nǵpǵkírǵnáyí, ǵwǵ ikaxǵ rǵnǵngǵpí wíaiǵkǵǵáýíne imónǵǵáyo nání rarǵngǵnǵ. ¹² Ayínání pí pí seýíne nerónáranǵ, nírǵrónáranǵ, re nǵyaiwíro dǵngǵ tǵnǵ éǵrǵxǵnǵ, “ǵwǵ ikaxǵ rǵnǵngǵpí —Apí ǵwǵ yaríngǵwápimí dání gwǵnǵngǵ neayárinǵngǵpí neaǵkweawáǵpaxǵ imónǵǵǵpǵrǵnǵ. ǵwǵ ikaxǵ rǵnǵngǵpí apimí dání Gorǵxo eyeyírómǵ neainǵárinǵ.” nǵyaiwíro dǵngǵ tǵnǵ éǵrǵxǵnǵ. ¹³ O ámáyo eyeyírómǵ níwirǵná ámá wǵǵ wǵyo ayá murǵmǵxǵ wíarǵǵáyo xǵo ení ayo ayá murǵmǵxǵ xǵxení xwǵyǵá umeárinǵá enǵagǵ nání rarǵngǵnǵ. E nerǵ aǵ wǵǵ wǵnǵyo ayá nurǵmǵxǵrǵ wíarǵǵáyo xǵo ení ayo ayá urǵmǵxáná apimí dání xǵxení roayírónǵpǵǵárinǵ.

Ámáyo arǵrá mǵwǵpa neróná “Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.” rǵnarǵǵáýí nání urǵngǵ nánírǵnǵ.

¹⁴ Gǵ nǵrǵxǵmeáyíne, ámá go go wǵyo arǵrá bǵ mǵwǵ “Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.” nírínírǵnáyí, o “Dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.” rǵnarǵngǵpí surǵmá imónǵnǵ. “O ámá nání dǵngǵ sípí mǵwǵnǵ ‘Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ rarǵngǵpí dánǵnǵ éǵkíemeánípaxǵrǵnǵ.” rǵseaimónarǵnǵ? Oweoi. ¹⁵ Segǵ sérǵxǵmeá wo ámǵ wo iyǵá náníranǵ, aiwá sfá ayimí nǵnǵpí náníranǵ, dǵwǵ ikeamónarǵngǵ nǵwǵnǵrǵná ¹⁶ amípi xǵo dǵwǵ ikeamónarǵngǵpí bǵ mǵnǵ mǵwǵ re nurǵrǵnáyí, “Joxǵ ‘Nǵwayírónírí onǵweaní.’ nimónarǵnǵ. Joxǵ nurǵ rǵá rǵsǵnǵnǵ nání iyǵá pánírǵ agwǵ ímǵ rǵyǵnǵ nání aiwá nǵrǵ éǵ.” nurǵrǵnáyí, “Amípi xǵo dǵwǵ ikeamónarǵngǵpí nání xwǵyǵá e urǵápǵ ananǵ arǵrá wǵpaxǵrǵnǵ.” rǵseaimónarǵnǵ? Oweoi, ráǵnǵngǵ imónǵǵpǵnǵ urarǵnǵ. ¹⁷ “Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.” rarǵngǵpí ení axǵpí imónǵnǵ. Ámáyo arǵrá mǵwǵ sa apǵnǵ nírǵrǵnáyí, dǵngǵ wǵkwǵróarǵngǵ apí rǵxa íkwǵkwǵ yǵnǵ. ¹⁸ E nerǵ aǵ ámá wo re nírǵnǵárinǵ, “Ámá wǵ Gorǵxomǵ dǵngǵ nǵwǵkwǵrórǵná ámáyo arǵrá wíarǵngǵá wáwǵ nǵonǵ nǵwǵ ámáyo arǵrá mǵwǵ Gorǵxomǵ dǵngǵnǵ nǵwǵkwǵrórǵnǵ ‘Ayí ananǵrǵnǵ.’ nimónarǵnǵ.” Ámá wo e nírǵnǵá enǵagǵ aǵ nǵonǵ omǵ re urǵmǵárinǵ, “Joxǵ ámáyo arǵrá mǵwǵ ‘Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ rarǵngǵpí nǵonǵ ‘O nepa dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ síaiwǵmǵ nánǵ arǵǵe níwápǵyǵáná ‘Neparǵnǵ.’ yaiwǵmǵnǵnǵ.” nurǵrǵ ámǵ re urǵmǵárinǵ, “Joxǵ ‘O ‘Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ rarǵngǵpí neparǵnǵ.’ níaiwǵrǵ nání ámáyo arǵrá wíarǵngǵpimí dání síwápǵyǵáná ‘O nepa dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ níaiwǵrǵnǵ.” nurǵrǵ ¹⁹ re urǵmǵárinǵ, “Joxǵ dǵngǵ re nǵyaiwǵrǵ ǵkwǵróngǵnǵ, ǵwǵá imónǵngǵ, ayí ná wonǵ Gorǵxorǵnǵ.” Joxǵ dǵngǵ e nǵyaiwǵrǵ nǵkwǵrórǵná nanǵ yarǵngǵagǵ aiwǵ rǵpǵ nání ení dǵngǵ rǵmónǵngǵ? Imǵóyǵ ení dǵngǵ axǵpǵ nǵyaiwíro nǵkwǵróngǵ aǵ Gorǵxo rǵá íkeearǵnǵá enǵagǵ nánǵ enǵ óǵ íkárǵnarǵǵárinǵ.” nurǵrǵ ²⁰ re urǵmǵárinǵ, “Mǵjǵmǵjǵá íkárǵnarǵngǵ roxǵnǵ, ámáyo arǵrá mǵwǵ ‘Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ rarǵngǵpí ‘Surǵmá rǵa imónǵnǵ?’ mǵyaiwǵpaxoxǵranǵ? ²¹ Enǵná negǵ arǵo Ebrǵfamo sekaxǵ Gorǵxo urǵǵpí tǵnǵ xǵxenǵ xegǵ xewaxo Aisako síngǵ íráǵ noga peyǵngǵe dánǵ rǵdǵyowá emánírǵ yarǵná Gorǵxo e e éǵpimí dánǵ ‘Wé rónǵngǵrǵnǵ.’ mǵrárǵpa renǵngǵngǵnǵ? ²² Ayínání nene dǵngǵ re yaiwǵpaxǵrǵnǵ, ‘Ebrǵfamo Gorǵxomǵ dǵngǵ nǵwǵkwǵrórǵná dǵngǵnǵ wǵkwǵróngǵmanǵ. Gorǵxo urǵngǵpí xǵxenǵ nerǵná wǵkwǵróngǵ enǵagǵ nání dǵngǵ o wǵkwǵróngǵpí xewanǵngǵ arǵá níwǵrǵ enǵǵpimí dánǵ yóǵ imónǵngǵrǵnǵ.’ yaiwǵpaxǵrǵnǵ. ²³ Rǵpǵ ení yaiwǵpaxǵrǵnǵ, ‘Negǵ arǵo e nerǵná xǵo nání Bǵkwǵyo re nírínírí eáníngǵ rǵpí, ‘Ebrǵfamo Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróagǵ nání ‘Wé rónǵngǵ imónǵngǵrǵnǵ.’ yaiwǵngǵngǵnǵ.” nírínírí eáníngǵpí xǵxenǵ imónǵngǵngǵnǵ. Ayínání Ebrǵfamo Gorǵxo tǵnǵ nǵkumǵxǵnǵrǵ emearǵngǵ woyǵ ragǵáǵáranǵ?’ yaiwǵáǵpaxǵrǵnǵ.” urǵmǵárinǵ. ²⁴ Agwǵ seýíne nǵǵǵá re imónǵngǵoi, “Ámá ‘Nǵonǵ Gorǵxomǵ dǵngǵ wǵkwǵróngǵnǵ.’ rarǵngǵpimí dánǵnǵ Gorǵxo ‘Wé rónǵngǵrǵnǵ.’ rárarǵngǵmanǵ. Xǵomǵ dǵngǵ nǵwǵkwǵrórǵná xǵo wǵmónarǵngǵpí yarǵngǵpimí dánǵ ‘Wé rónǵngǵrǵnǵ.’ rárarǵngǵrǵnǵ.” Apí nání seýíne rǵxa nǵǵǵá imónǵngǵoi. ²⁵ Enǵná iyǵ ede dánǵ wagǵá Rexapǵyǵ rǵnǵngǵ —Í Josuao ámá wáú anǵ apimí síngǵwǵ owǵnárǵpǵyǵnǵrǵ urowárenapaná nǵpemeámǵ nurǵ óǵ wǵyo urowáringǵrǵnǵ. Í ení axǵpǵ Gorǵxomǵ dǵngǵ nǵwǵkwǵrórǵná e éǵpimí dánǵ Gorǵxoyá síngǵwǵyo dánǵ apǵxǵ wé rónǵngǵ mǵmónǵpa renǵngǵngǵnǵ? ²⁶ Ayínání re rǵpaxǵrǵnǵ, “Ámá dǵngǵpǵ sínǵ síxǵ mǵnǵngǵáná waráó

piyí enjpa áamá Gorixo e éfríxíníri wimóníjipi mé dñjipíni wíkwíroarígíápi axíjipíniñj nimóníri ikwákwá yini.” rípaaxíriñi.

3

“Pí pí xwíyíá raríjwápi nanjñi ríwanígini.” uríj nániñi.

1 Gí nríxímeáyíne, Gorixo áamá wigí wíniyo uréwapíyarígíáyo yaríj imímí níwíríná awayini míwí enfá enjagi náni segíyí wí obaxí áamáyo ouréwapíyaneyiníro mimónípa éfríxíní. 2 Níneneni píraníj oyaneyiníri éwáyí nóreámioarane sípíni ikárinaríjwá aí áamá manjpa tñni nríxíná móreámioapa nerínáyí, Goríxoyá síjwíyo dáni ríxa we róníj imóníjoríni. Pí pí íwí feapá winimíníri yaríjipi náni eni ananí íá yamíxínaríjoríni. 3 Nene osí imaní ouníri neríná yaríjwápi náni dñj omoaneyí. Ainíxí onímíá bí xegí manjyo síwí fkwíraráríjwápmi dáni gímíni ge ouníri kínímíxaná manjñi marfáí, osí noní eni ámíni waríjíní. 4 Ai sípíxí eni xwé imóníri imíj enj eáníj neríná níxemi urí yaríjagi aiwí omíj mearíj “Ámíni ouníni.” níwimóníri pará onímíápi tñni aí ámíni méáná ámíni waríjíní. 5 Negí manjyí eni axípi imóníni. Wará nrímíni náni onímíápi enjagi aí apimí dáni áamá “Seáyí e imóníj apí epaxoníriñi.” nríro míxí meakínarígíaríni.

Ai ríá bí onímíápi mīroárfagi aiwí íkfá xwé bí nípíni ríá nowáripaxíriñi. 6 Negí manjyí ríáníj wearíjyíriñi. Sípi bí onímíá marfáí, ayá wí epaxíyíriñi. Negí warárimí wí e enjagi aiwí wará nrímíni xwíríá neaimíxaríjyíriñi. Ríá negí manjyo dáni wearíjipi —Apí pípimí dáni marfáí, sa ríá xwé Seteno wenfárimí dáni mīróníjipiñi. Apí amípi nene oníná dáni néra yaríjwápi rímímeníjwíníj neaeánaríjíní. 7 Ayí rípi seararíjini. Xámí nanjwí xíxegíni ayí ayí, sfrani, injrani, agwíarani, iniígíyo yaríjyírani, áamá íwí oimóníri yapemíxaná ayí íwí imónagíriñi. Agwí eni nene íwí oimóníri yapemíxaná ananí íwí imónaríj enjagi aí 8 áamá go nanjwí sayí yapemíxarígíápa xegí manj eni oyapemíxínímíni neríná xíxeni e epaxí imóníni? “Gí manj aníj samíj níwíríri nīra úmígíni.” níyaiwirí aiwí wí e epaxí mimóníni. Manjyí sípi náni neríná kíkíá bí yaríjmaní. Sidíj áamá píyí omímí yaríjipi magwí ínini. 9 Manjpa tñni negí Ámíná imóníj ápo xwéomí yayí wirane áamá xfóníj nimóníri njweáfríxíníri neaimíxíjene wíniyo ikayíwí urírane yaríjwáriní. 10 Ayínáni manj axípáni dáni yayí wirane ikayíwí urírane yaríjwáriní. Gí nríxímeáyíne, “Nene e neranéna ayí apáníriñi.” ríseaimónaríni? 11 “Iniígí símíj síríkí axíyimí dáni nanj wú mearí píyanj eaaríj wú mearí epaxíriñi.” ríseaimónaríni? 12 Gí nríxímeáyíne, “Íkfá píki wínamí dáni sogwí orípí wepaxíriñi.” ríseaimónaríni? “Wainí uraxí wírímí dáni íkfá píki sogwí wepaxíriñi.” ríseaimónaríni? “Iniígí símíj íwamá tñj meaaríj wúmi dáni ámi iniígí nanj wepaxíriñi.” ríseaimónaríni?

Áamá dñj émf saímí Gorixo tñjñi dñjipi moarígíáyí yarígíápi náni uríj nániñi.

13 “Nioní dñj émf saímí morí níjía imóníri enjóníriñi.” yaiwinarígíá gíyí gíyí nene “Ayí wigí yaiwinarígíápi tñni xíxeni iyí rimóníjoi?” waiwianíwá náni woxíni woxíni nemeríná awayini nimónímáná nanj ero dñj émf saímí nímómáná nanj ero yarígíápmi dáni apí nene neáiwapíyífríxíní. 14 E nerí aí segí xwioxíyo dáni wíyo sípi dñj ayá wí ríá tñj waiwiro nioníni seáyí e oimónímíni imímí wiro nerónáyí, dñj xejwí e nímoróná seyíne nepa imónígíápi rítí níniro míxí mímíeakínípa éfríxíní. 15 Áamá wigí wíniyo sípi e níwikáfróná “Dñj émf saímí nímorane yaríjwíní.” yaiwinarígíápi, ayí anjnamí njweajoyá dñjyo dáni níyaiwiro yarígíámani. Dñj áamá Goríxomí míxídarígíáyo dáni imóníri áamá Goríxo náni dñj wí mímó wíwaníjyí náni mónarígíáyo dáni imóníri enjipíriñi. Obíyíyáyo dáni eni imóníri enjipíriñi. 16 Ayí rípi náni seararíjini. Áamá wigí wíniyo sípi dñj waiwiro nioníni seáyí e oimónímíni imímí wimíxíro yarígíáyí enánáyí, áamá píraníj mñjwea uyíní nero sípi xíxegíni néra warígíá enjagi náni seararíjini. 17 E nerí aí áamá dñj émf saímí anjnamí dñjipi nímoreo yarígíápi aga xegí bí imóníjagi náni ayí rípi yarígíaríni. Xámí síyikwí múní ero wigí wíniyí tñni xepíxepá mīróní mepí tñniro awayini yapeníj imóníro wigí wíniyí xwíyíá uráná píraníj arfá níwiro dñj yaikírooro wíniyo wá bí onímíápi mīwianí xwapí ayá wí níwianíroná íkfá nanjina sogwí obaxí wearíjyí yapí nimóníro wíniyo wíro wíniyo símí símí e mumé nero nanj ero sípi ero mepa ero yarígíaríni. 18 Áamá wigí wíniyí tñni xepíxepá mīróní mepí tñnarígíáyí e yarígíápmi dáni áamá aiwá omíj íwíá néra warígíápa nerónáyí, wé róníj yarígíápi aiwá xwé pírípífrí inaríjipíniñj imóníniñjoi.

4

“Seyíne sípípi neríná Gorixomi símí tñní wiarigítáyíne imóniñoi.” uríñf nánirini.

1 Segí mǎxí rǎnro mǎxí inro yarigítápi mǎkí píyo dání inarigítáriní? “Apí meapaxonirini.” niyaiwiro feapá seainaríñfipi —Apí segí xwioxíyo dání seyíne tñní mǎxíníñf inarigítápirini. feapá seainaríñf mǎkí apimí dání seyíne segí wíniyí tñní mǎxí rǎnro mǎxí inro yarigítá menirani? 2 Seyíne amípi wí nání “Omeámíni.” niseaimónirí ai meapaxí mimónipa nero nání “Ámá opikímíni.” yaiwiarigítáriní. Amípi bí síñwí fwi níwíniríná mǎmeapaxí nimóniro nání mǎxí nímepero mǎxí rǎnarigítáriní. Seyíne “Pí nání nene neaimónaríñfipi mǎmeapa yariñwárfani?” niyaiwipanti. Gorixomi rǎxíñf murípa nero nání mǎmeaarigítáriní. 3 E nerí ai segí seaimónaríñfipi nání Gorixomi rǎxíñf nuriríná dññf nanñf níxirímáná mé segí feapá seainaríñfipi oyaneyinirí rǎxíñf urarigítá enagí nání Gorixo wí arfá xixeni niseairí mǎseaiaparíni. 4 Gorixomi pírániñf dññf mǎwíkwíropa neróná xfdíro pñní wíaríro nero nání fwiníñf inarigítáyíne, seyíne níjǎa rípi síni mimónipa renói, “Ámá Gorixomi mǎxídarigítáyí tñní nawíni níkumǎxiníro emearigítáyí, ayí Gorixoyá símí tñní inarigítáyí wí imóniñoi. Ayínání gíyí gíyí ‘Ámá Gorixomi mǎxídarigítáyí tñní níkumǎxinímí oememíni.’ níwimóniríná wíwaníñyí Gorixo tñní símí tñní inarigítáyí imǎxinaríñoi.” Seyíne níjǎa apí síni mimónipa renói? 5 Seyíne dññf re riyaiwiaríñoi, “Bíkwíyo re nírinirí eáníñf rípi, ‘Gorixo xegí kwíyí negí xwioxíyo síxí neayíñfipimí pírániñf susíñfímí memearíñfíni.’ Bíkwíyo e nírinirí eáníñfipi surfímá rǎnini.” riyaiwiaríñoi? Oweoi, Gorixo xegí kwíyípi ámá xfo tñní símí tñní inarigítáyo wí wípaxí menagí nání raríñfíni. 6 E niseairí ai Gorixo ayá nneawianiríná xwapí ayá wí neawianaríñfipi nání Bíkwíyo re nírinirí eáníni, “Wárixá imónarigítáyo Gorixo pírfí rakirí ámá ‘Siyikwíníñf imóniñwíni.’ yaiwianarigítáyo wá wianirí yariñoríni.” eáníñfipi nání 7 Gorixomi símanñwíyóníñf yeáyí wuríñro obo xórorí neainígnirí xaiwí éf nírooro o tñní mǎxíníñf inro éfírxíni. O tñní mǎxíníñf inaríná éf niseaimí unfáriní. 8 Seyíne Gorixo tfámíni úfírxíni. E nerfínáyí, xfo ení seyíne tfámíni bínfáriní. Ámá fwi yarigítáyíne, seyíne “Arige nerí Gorixo tfámíni umíniréini?” niseaimóniríná síkí wéyo xéníñáná okwírínímínerí igfá eánarigítápa axípi nero segí fwi yarigítápi ení okwírínímínerí igfá eánfpoi. Ámá dññf bí biaú xirigítáyíne, seyíne “Arige nerí Gorixo tfámíni umíniréini?” niseaimóniríná saxí síkí mayí oínirí yariñwápa segí xwioxíyo ení dññf sípípi tñní níxirirí yarigítápi apí ení síni neainígnirí saxí síkí mayí inaríñpáníñf imǎxinípoi. 9 Segí fwi yarigítápi nání dññf sípi niseairí xwírífa nimóniro ñweápoi. Rípfá seyíne rarigítápi pñní níwíarímáná segí fwi yarigítápi nání ámíxǎa époi. Dññf níǎa seainaríñfipi pñní níwíaríro kípiñf yíñfpoi. 10 Gorixoyá síñwíyo dání síyikwípiayínéníñf imǎxinípoi. Seyíne e eánáyí, o seamfeyoanfáriní.

“Sérixímeáyo xwíyífa numearipani.” uríñf nánirini.

11 Gí nírxímeáyíne, seyíne xwíyífapai mññwírárínípa éfírxíni. Ayí rípi nánirini. Ámá gíyí gíyí xexírímeáyo xwíyífapai nññwíráríronáraní, xwíyífa numearíronáraní, ayí ayoní muraríñoi. Nwí ikaxí Jisaso ríñfípimí ení xwíyífapai ñwiráriro xwíyífa “Ayí nípkwíní mǎríníni.” umearíroníñf yariñoi. Nwí ikaxí ríñfípimí xwíyífa numearírnáyí, ñwí ikaxí ríñfipi tñní xixeni mé xwíyífa umeaarigítáyíne nimónirí yariñoi. 12 Ámáyo ñwí ikaxí uríñf xwíyífa umearirí epaxo, ayí ná woní Gorixorini. Ámáyo yeáyí uyimíxemearí xwírífa wíkwíxerí epaxo ná woní o enagí ai “Negí wíniyo xwíyífa umearípaxenerini.” yaiwiarigítáyíne gíyínerfani?

“Míxí mǎxínípani.” uríñf nánirini.

13 Ámá Gorixo nání dññf mímó re rarigítáyíne, “Agwírani, wífarínarani, anñf xwé apimí nání nurane xwiogwí wo e níñwearanéna kodíreakfí nerane nígwí xwé meanfwaríni.” rarigítáyíne pírániñf arfá nípoi. 14 E rarigítáyíne wífaríná seaiméanfápi nání níjǎa nimónímáná rǎraríñoi? Seyíne píniñf imóniñoi. Seyíne síñwírífa xenianñf yariñfípiñf imóniñoi. Bí onímiápi níñweámáná apaxí mé anípa imónarigítáyínerini. 15 Ayínání seyíne e mǎrípa nero Gorixo nání dññf nímore rípiñf nítrónáyí, “Ámináo xe níñwearo oépoiñirí síñwí nneainírnáyí, nene ámi sfá wí tñní níñwearene rípi yanfwaríni? Rípi yanfwaríni?” nítrónáyí, ayí ananirini. 16 E niseairí ai wárixayíne nimónímáná e wí mǎrí mǎxí kǎnaríñoi. Mǎxí kǎnarigítá apíñf imóniñf nípiñf sípírini. 17 Ayínání rípi osearimíni, “Ámá níjǎa re nimóniro aiwí, ‘Nioní nanñf imóniñfipi nerfíná ayí e epaxíni.’ Níjǎa e nimóniro aiwí apí e mepa yarigítá gíyí gíyí, ayí rǎxa fwi nero nání xwíyífa mearínípxápi yariñoi.” osearimíni.

5

Amipi wí mimúronígáyó erírí wíjíf náníríní.

¹ Agwí amípí wí mímúronígáyíné erírí bí seaimípi arfá nípoyí. Íkíníjíf sípí seaipaxí seaiméanfápi nání njwé earo “Yeyí” ríro époyí. ² Ayí rípi nání seararíníni. Segí amípí ayá tñjípí ríxa dídímfí inárírí rapírapí ení ríxa kwínumíjíf nowárirí ení. ³ Sínjá gorí tñí sírípá tñí nígiyí míkípaíxí imóníjagí aí segí awí eámeámí yarígíjípí ríxa nígiyí kíní. Sfá Goríxo ámá ntyoní mí ómómíxímí enfáyímí nígiyí kíní apí segí sípí níwíera warígíjípí síjání píaumímí erí rfa íkfáyo nowáriríjípí segí waráyo ení nowárirí enfáriní. Sfá yoparíyí tñjíf ríná amípí ayá tñjípí tñí nígwí tñí míméámí yáraríjagífa aí 4 píráníjíf arfá nípoyí. Nígwí ámá omíjíf seaiiarígíyí tñí aiwá seaiiarígíyí tñí nígwí omíjíf seaiiáná “E seaiapanfáwáriní.” nuríro yóf urígíjípí —Apí níwiróná bí níwákwiro síní fá xírarígíjípíríní. Apí rfaiwá réníjíf rínaríní, “Ámá ayí sípí e yarígíjíríní. Sípí e yarígíjíríní.” Rfaiwá énjíjíf rínaríjípí Goríxo —O anjnamí dájíf símíjíf winígífáwayá Ámínáoríní. O ríxa arfá winí. ⁵ Amípí wí mímúronígáyíné, seyíné xwíá tño níjwearóná sírfí muní níjwearo pí pí segí feapá seainaríjípímí dáníní néra warígíjíríní. E neróná ámá odípí iwaníjíf ení wímí nání oimónírí aiwá xwé níwíro imíxarígíjípá sfá Goríxo xwírífa sealkíxenfáyí anjíní oneaiméanfí sewaníjífíné axípi e imíxínaríjoi. ⁶ Ámá wé róníjíf yarígífáyo seyíné xwíyífa numeáriró píkiaríjagífa aiwí wíníyí ení wí pírfí searakianró mtyaríjoi.

“Díjíf síxíf nínírane Ámínáo nání weníjíf nerí jhweáwanígíní.” uríjíf náníríní.

⁷ Ayínání, gí nírixímeáyíné, Ámínáo xegí díjíf tñí óf neaimówínígínírí xfo weapínífe nání weníjíf nero jhweáfiríxíní. Aiwá omíjíf yarígífáyí aiwá íwíá nurárimáná yarígíjípí nání díjíf mópoyí. Iníá earí sogwí anírí nerfáná aiwá xwé imíxínífa nání weníjíf nerí níjwearíná yóf nerí xegípi ófíníjíf oneaimonírí weníjíf nerí jhwearígíjíríní. ⁸ Ámínáo weapínífáyí anjwí ayo enjagí nání seyíné ení axípi xe óf oneaimówínígínírí díjíf síxíf níníro weníjíf nero jhweáfiríxíní.

⁹ Gí nírixímeáyíné, Ámínáo xwíyífa míneameáripa éwinígínírí aníjímí ikaxí mírínípa éfiríxíní. Aí eyeyírómí níneairfáná xwíyífa neameáripaxí imóníjho anjíní bífímígínírí ríxa íwí e rónapíjagí nání raríníni.

¹⁰ Gí nírixímeáyíné, wíá rókíamoagífáwa —Awa Ámínáo xegí xwíyífa onurímeípoyínírí urowárenapáná níbéro oyá xwíyífápi wuríyígífáwaríní. Awa ámá wí xeaníjíf wíkaráná xwámámí níwiróná egíjípí seyíné nání síjwepígí seaijíf enjagí nání axípi e nero xídíjipoyí. ¹¹ Aí Goríxomí díjíf wíkwíronjwaéne díjíf re yaiwíaríjwáriní, “Ámá enjínajíf xeaníjíf wíkaríjagífa aí xwámámí wífáyí Goríxoyá díjíf tñí yayí winíjagí imónígíyíríní.” yaiwíaríjwáriní. Seyíné Jopo yagípi nání ríxa arfá níwíro omí xeaníjíf níwíera úfápipí xwámámí níwíera núsáná enjáná Ámínáo ámí naní wíiáná wimeanfípí nání nene níjíf e imóníjagwí nání re yaiwíjwíní, “Ámínáo ámá nání wá wianírí ayá urímíxírí nerfáná bí onímíjípí ayíkwíf míwí ayá wí wíaríjoríní.” yaiwíjwíní.

“Sínjá romí dání ríraríjíní.” murípa éfiríxíní.” uríjíf náníríní.

¹² Gí nírixímeáyíné, amípí seararíjápí “Oxídíjipoyí.” nínimónírí aiwí rípi anjípaxíríní. “Nepa níraríní.” oyaiwípoyínírí nuríríná anjnamí dáníraní, xwíárimí dáníraní, amípí wíyo dáníraní, aga murípa éfiríxíní. Seyíné níoní e searfá apímí dání ráná Goríxo pírfí seamamonígínírí ámáyo “Nemfíní.” nuríróná apíní urífiríxíní. “Nemíméíní.” nuríróná apíní urífiríxíní.

Goríxomí aníjíf míf ríxíjíf urífiríxínírí uríjíf náníríní.

¹³ Segíyí go go rfníjíf nímeanfáyí, Goríxo arírá onínírí ríxíjíf uríwínígíní. Segíyí go go díjíf nífá níwínírnáyí, Goríxomí yayí numerí soníjíf umearíwínígíní. ¹⁴ Segíyí go go símíxí níwerfánáyí, Jisasoyá síyíkí imónígíyífé seaipejwagífáwamí “Eíní.” urífiríxíní. Awa níbéro Ámínáo yá díjíf tñí ámí wará oinínírí ríxíjíf wuríyíro raní bí tñí xwíá earo éfiríxíní. ¹⁵ Awa ríxíjíf nuríróná díjíf níwíkwíroro urarígíjípímí dání Ámínáo ámí naníjíf wímíxínífáriní. Símxíxo íwí bí ení enjho enjánáyí, yokwarímí wíinífáriní. ¹⁶ Ayínání, símíxí píní seawíarírí Goríxo naní seaimíxírí enífa nání segí íwí éfápi nání waropárfí ínro Goríxomí xíxe ríxíjíf wurímeírí ínfiríxíní. Ríxíjíf wé róníjíf imónígíyífí wuríyarígíjípí, ayí ananí ámáyo arírá wípaxí enjagí nání raríníni. ¹⁷ Enjíná wíá rókíamoagí Irajiao enjípí nání díjíf mópoyí. O ámá nenéníjíf imóníjho aiwí iníá meapa oenírí Goríxomí ríxíjíf eníjíf tñí uráná oyá díjíf tñí xwíá tño iníá meapa nerí xwíogwí wáw wo nípwémáná enjáná ámí emá wé wíúmí dájíf wo ení pweníjíní. ¹⁸ O iníá ámí oeanírí Goríxomí ríxíjíf uráná iníá xwíá tño nearí aiwá yapíjínígíní.

“Sérixímeá wí xewwíní yaríηagía níwíníróná yumíxínípoiyí.” uríηí náníriní.

¹⁹ Gí nírixímeáyíné, segíyí wo áamá xegí imóníηí wo Goríxoyá xwíyíá nepa imóníηípí píní níwiárimí xewwíní yaríηagí níwínírí ámí Goríxo táfáminí obínírí nípemeámí níbirínáyí, ²⁰ re mówínigíní, “Xexíxímeá íwí aríkí yarígíáyí wígí íwí yarígíápí píní níwiáritró ámí Goríxomí díηí owíkwírípoiyínírí yumíxaríηí go go, o ayí anínímíxínánitro yarígíápimí dání eríkiemeánípírí nání erí íwí xwapí éfápí rití inípírí nání erí yaríηoríní.” mówínigíní.

Payí Pitao xámi eañnarini.

Payí rina áma Jisasomi dñj wíkwíroarigfá wí enj nimóniro ñweaqfáyf nání Pitao xámi eañnarini. O Jisaso wiewpí sagowa worini. Jisaso ríxa aññamí nípheyimáná xwiogwí ríxa obaxf nípwemáná enjáná Pitao Jisasoyá siyikí imónigfáyo Romiyfá gapímanowa xeanñf ríá tñj níwíkára waríñagfá nání ayf enj neániro anñf Jisasomi piránñf uxdfírxinñf “Dñj síxí umímómíni.” nýaiwirí payí rina eaññigini. Payí rínamí yoparfípi nearíná Romí, añf xfo nñweámáná payí eaarñfípi nání nurírná yumí urimññf xwiyfá nuríri Babironí nání urññigini.

1-2 Pitaoni —Nioni Jisasi Kiraisoyá wáf wurimeiarñá wonñrini. Nioni payí rina áma mí dñjfyénñf imónigfáyné nání —Seyíne éf nímiamoro píropenísí xegí yoí Podasiyi rñññfyo ñwearo Garesia rñññfyo ñwearo Kapadosa rñññfyo ñwearo Esia rñññfyo ñwearo Bitinia rñññfyo ñwearo egfáyfnérini. Seyíne nání payí rina níriri eaarññf. Seyíne Jisasi Kiraiso rñññfímí xixení xdfíprí nání ero o ragí yoxáfpámí nípéríná puñfípi tñf igfánñf niseaeámoiríná segí fwi yarígfápi yokwarimf seainí nání erí enfa nání ápo Goríxo xegí kwíyípi seaaññfyo dání nioniyáyf imónírxinñf xegí nífá xámi xwíá ríri síní mimónírná imónñfpi tñf xixení fá yiyamíximf seainfyénérini. “O wá ayá wí seaíwanñf nñwayíroniro ñweapñf nání ayá wí seaíri éwññgini.” nimónarini.

“Xeanñf seaimearñagí aí Goríxo yeáyf neayimíxemeanfáriní.” urñf nánñrini.

3 Nene Goríxomi —O negí Áminá Jisasi Kiraisomi xano imónñf Nwáfó imónñf enjorini. Omí yayf owianeyí. Ayf rípi nánñrini. Nene Jisasi Kiraiso xwárípayo dání wíápnímeanf enjagí nání wenñf nerí ñweaarñwápi “Nepa xixení neaímeanfáriní.” yayíwanfá nání Goríxo xegí wá xwapf neaumíxñfyo dání ámi sínf neaxirñenénñf ewearñwáriní. 4 “Nene nñneaímeanfáriní.” nýaiwirí wenñf nerí ñweaarñwápi, ayf Goríxo “Nañf e e niseaíimfáriní.” rññfpi apíriní. Apí wí urf epaxf mimónf erí siyikwí míf naññf epaxf erí anípa bí mimónípxaf erí enjñrini. Aññamí Goríxo seyíne nání seameñweairñfíriní. 5 Goríxo sfá yoparfípi imónáná yeáyf niseayimíxemeanfá sñpearímf seainfápi piaumímf infwññgini seyíne dñj wíkwíroaríñagfá nání xegí enj síxí eánñfpi tñf awí seameñweañfyíne enjagí nání rarññf. 6 Xeanñf agwí ríná Goríxo xe owímeanñf wimónñf bí onímíápi nání xixegíni seaimearñfpi nímúropaxf mimónñf nání dñj ríá seaxearñfíriní. E nerí aiwí sfá yoparfípi Goríxo seainfápi nání seyíne yayf seáyimí dání seainarñfíriní. 7 Jisasi Kiraiso seyíne mimónf dñj mñwíkwíró nepa xwioxfyo dání xfomí dñj wíkwíroaríñagfá niseaññf nání xewanñyo piaumímf niseainfáriní seyíne yayf seamerí seáyí seamefyoarí wé ikwanñfyo seañwáriní emfánñf nání agwí ríná xeanñf xixegíni seaimearñf. Ewayf xwiyfá sfñá gorf nání rñññf rípi nání dñj mópoyí. Áma sfñá gorf —Gorf ayf urf epaxf imónñfíriní. Sfñá apí tñf bí nímearo aga sfñápi ríá nññf gorf nápi, sínf inññfíní xegfpi owenñf ámi ámi ríá ikeaararígfápa segí dñj wíkwíroarígfápi —Apí gorf tñf xixení imónñfímaní. Seáyí e imónñfíriní. Apí ení axípi xwioxfyo dání ríá níkwíroaríñfíriní gorf ríánñf ikeaararígfápa xeanñf ení axípi e seaimearñfíriní. 8 Seyíne Jisasomi sñmñañfyo sínwí mñwññpa egfáyfné nimóniro aiwí dñj síxí uyarígfáriní. Agwí ríná ení sñwí mñwññpaxf niseaímónñf aiwí dñj nñwíkwírooro nání aga yayf xwiyfá tñf rípxaf mimónñfpi seáyimí dání niseainñf nání ikwéyoánaríñf. 9 E neríná Jisasomi dñj wíkwíroaríñagfá nání seaimónñfápi —Goríxo yeáyf seayimíxemeanfápi nání rarññf. Apí ríxa seaimearñagí nání yayf seainarñf. 10 Goríxo apí e neríná yeáyf seayimíxemeanfápi nání enjáná wá rókíamoagfá “Goríxo wá niseawianñfá e seainfáriní.” rígfáwa dñj “Goríxo aríge nerí enfa nání ríá rarñf” nýaiwiro anñf míf yarimágf niga bagfáriní. 11 Kwíyí Kiraisoyápi áwanf ínimí dání urññf rípi, “Xámi xeanñf áma Goríxo yeáyf seayimíxemeanfá nání urowárénapñfómí nñwíameámáná enjáná ríwéná ámi seáyí e xegí bí imónñfpi wímeanfáriní.” Wáf rókíamoagfáwamí áwanf kwíyíyo dání e urññfpi nání awa dñf nímoróná “Yeáyf neayimíxemeanfá nání urowárénapñfómí gíná bñfáfaní? Omí wímeanfápi aríge nimónñf wímeanfáfaní?” nýaiwiro yarimágf niga bagfáriní. 12 E nero aí Goríxo awa re oyaiwípoyññf, “None wáf urókíamoarñwápi negí tñf ríná imónñfímaní. Áma noneyá ríwíyo ñweaqfáyf tññfíná imónñfíriní.” oyaiwípoyññf sññf wáropáf winññgini. O nene nání neainñfpi, ayf xwiyfá yayf seainípxaf agwí ríná wáf rarígfáwa kwíyí aññamí dání wírenapñfímí dání wáf searimegfáriní. Aññajowa ení aga nífá oimónaneyñf nñwimóniro egfáriní.

“Íkwírnáfnánñf imónírxiní.” urñf nánñrini.

¹³ Gorixo e neaiinjé enjagi nání segé dínjé níseaitkwearipeáriniginírí piráninjé pírí wiaikímí niníro sínjwí tñní nero re níyaiwiro, “Jisasí Kiraiso xewaníjo piaumímí ináná Gorixo wá níneawianíríná neaiinjépi yoparípi sípearímí níneairí yeáyí neayimíxemeáwíniginí.” níyaiwiro dínjé níwikwímore njeáfríxíní. ¹⁴ Seyíné niaíwí ará yámíngé yarígáyíninjé nímoníro xwiyá yafé seainíxapípi síní majá nímoníríná “Pí pí nioní feapá ninarínjépi sa oemíní.” níyaiwiro yagípi síní xe oneaiméanínírí níseaimónípa éfríxíní. ¹⁵ E mepa nero síyikwí bí míní ikwíránáninjé imóníjo —O seyíné xó xegíyí imónífríxínírí wéyo fá seaumírínoríní. O imóníjépa seyíné ení pí pí neróná ikwíránáninjé nímoníro axípi éfríxíní. ¹⁶ Bíkwyío ríwamínjé re nírinírí eáníjagí nání rarínjé, “Nioní síyikwí bí míní ikwíránáninjé imóníjéoní enjagi nání seyíné ení axípi ikwíránáninjé imónífríxíní.” nírinírí eáníjagí nání “Seyíné ení e éfríxíní.” rarínjé.

Gorixo ayá tñnjé imóníjépi tñní gwíninjé nearoayíronjé náníríní.

¹⁷ Seyíné Goríxomí —O ámayo mí ómómíxímí neríná amá xwéríxa wímí símí símí e mñjwirárfé ayé ayo wígí egíápmí dání mí ómíxaxídínforíní. Omí xwiyá rírímí níwiríná “Ápoxíní” nuríro nání síní xwíá rírímí nuríníroná omí wáyí níwiro píranínjé éfríxíní. ¹⁸ Seyíné níjé re imóníjagí nání rarínjé. Gorixo segé aríowa síwí surímá seaiékwíkwíyígíápi píni wíáfríxínírí sínjá sírípá tñniraní, gorí tñniraní, —Apí anípá imóníxapífríní. Apí tñní gwíninjé searoayíronjémaní. ¹⁹ Negé Judayí wígí íwí yarígíápi Gorixo ragé pwarínjagí níwínírí yokwarímí oneainírí sípísípí miá síyikwí múníjo nípíkiróná yarígíápa o xegí xewaxo Kiraiso, ragé xegí ayá tñjo níperíná puñjímí dání gwíninjé searoayíronjéfríní. ²⁰ Xwíárfí tñní anjéna tñní sgní mímíxípa enjáná xámí xegí xano e éwíníginírí wimóníjépi tñní xíxeni neríná urípeajo seyíné arírá seaimínírí nání sfá yoparíyí tñnjé ríná ríxa sínjáni piaumímí nínrí seapeínjéfríní. ²¹ Seyíné o seaiinjépmí dání Goríxomí dínjé wíkwíroarígíáfríní. O xewaníjo Kiraiso xwáripáyo dání owiáfrínímeanírí amí dínjé síxí numímorí aga seáyí émi umfeyoanjé enjagi nání seyíné omí dínjé níwikwíroro “O nearínjépi nepa neaiínfáfríní.” níyaiwiro dínjé níwikwímore njeanjoí.

“Xíxe dínjé síxí yínífríxíní.” urínjé náníríní.

²² Xwíoxíyo dání nírxímeáyo dínjé síxí ouyaneyíníro segé íwí yarígíápi xwiyá nepaxínjé imóníjépmí ará níwiro píranínjé níxírdírínjépmí dání ríxa ígíáninjé eámónígíá enjagi nání aníjé múní xwíoxíyo dání dínjé síxí yínífríxíní. ²³ Ayí rípi nání “Dínjé síxí yínífríxíní.” seararínjé. Seyíné amí sínjé bínjé ewardíápi, ayé anípá imóníxapí enjépi marfá, aníjé njeapaxí imóníjépi tñní eweáfríní. Ayé xwiyá Goríxoyá aníjé níyímínjé enjépi ámayo amí sínjé bí eweearínjépi nání rarínjé. ²⁴⁻²⁵ Bíkwyío dání nírinírí eáníjépi nioní seararínjépi tñní xíxeni imóníjagí nání rarínjé, “Ámá ayé ayé níni aráninjé imónígíáyífríní. Amípi amá yarínjagí níwíníro yafé umearígíápi, ayé ará síyíninjé imóní. Ará yeáyí níyípeárimáná urí yarínjépa amá ení axípi yarígíáfríní. Ará síyí urí neríná píeroarínjépa amípi ámayo yafé umearígíápi axífrínjé imónarínjéfríní. E nerí aí Ámínáoyá xwiyápi aga aníjé íniná imóníjépiríní.” Xwiyá e ríníjagí nání seararínjé. Xwiyá apí yafé seainíxapí imóníjé wáf seararínjéwáfríní.

2

“Xwiyá Goríxoyá oxídímínírí ayá wí seaimóníwíniginí.” urínjé náníríní.

¹ Ayínáni segé ríá kíroarígíá nípíní tñní yapí wíwapyarígíá nípíní tñní nanjé ríro sípí ríro yarígíápi tñní sípí dínjé yaiwiarígíápi tñní xwiyápai unwírárorígíá nípíní tñní apí nípíní ríxa xwíá weyáfríxíní. ² E nero niaíwí sínjé xíríyí amíjé nání ayá wí wimónarínjépa seyíné ení axípi xwiyá Goríxoyápi —Apí ikweakwímí minínjéfríní. Apí ará níwirí xíxeni oxídímínírí ayá wí seaimóníwíníginí. Gorixo yeáyí seayimíxemeané nání segé dínjé niaíwí amíjé nínríná xwé iwíroarígíápa axípi yó nímoníro amípi Gorixo wimónarínjépi nání dínjé aumaúmí ífríxínírí xwiyá oyápi nání ayá wí seaimóníwíníginí. ³ Seyíné aiwá gígí neróná awí yarínjépi nání níjé imónarígíápa Ámínáo dínjé sípí níwiríná nanjé seaiinjépi nání ríxa níjé imónígíáyíne enjagí nání apí e éfríxíní.

“Seyíné amá Goríxoyáyíneríní.” urínjé náníríní.

⁴ Seyíné Jisasó —O dínjé níyímínjé tñnjé sínjáninjé imóníjé woríní. Ámayé “Sínjá ro sípíoríní.” níríro emí móogíá aiwí Goríxoyá sínjéyo dání ayá tñjo enjagi níwínírí anjé xó mírarinjépi nání fá yamíxárinjéfríní. ⁵ Seyíné ení sínjá dínjé níyímínjé tñnjé imónígíáyíneríní. Seyíné o támíní barfíná Gorixo níseamearí anjé rídiyowá nání xegí kwíyí njeapaxí wíwáninjé seamírariní. Seyíné anjé iwámí dání oyá apaxípáninjé imónígíá “Gorixo wimónarínjépi náníní e níyanfáfríní.” yaiwiarígíáyíninjé nímoníro ayé Gorixo

none nani yayf oneainiri ridiyowa wiarigfapa seyne eni Jisasi Kiraiso seaiinjyo dani axipinij xegf kwiyf xfo wimonarinjpi nani seaiwapiyarinjpi wiifrixiniri seyne anj wiwaninj seamirarin. ⁶ Xwiyfa nioni seararinjapi, ayf Bikwifo dani re niriniri eaninjpi tni xixeni imoninjagf nani rarinjini, "Arfa epoyi. Gorixononi ama sfnja anj nimirrona sfnja awiaxf wo xami nimearo iwamfo tiwayroarigfapa nioni eni ama wo gf Saioni jweagfayo umenjweanfa nani nurfpearfnaf sfnja ayf tnfj imoninjpi wo nimeari iwamfoninj tiwayroarinjini. Omi dnj wikwifrogfayf ayf niwiniri 'Pi nani wikwifronarfani?' wi yaiwiprfamani." niriniri eaninjpi nioni seararinjapi tni xixenirini. ⁷ Ayinani dnj wikwifroarigfayfne nani sfnja o ayf tnfj imoninjpi. E neri aiwi dnj miwikwifropa yarigfayf Bikwifo re niriniri eaninjpi tni xixeni egfawixini, "Sfnj anj m'rarigfawa 'Siporini.' n'riro emi mogfo Gorixo nimeari iwamfo tiwayronj imoninjirini." niriniri eaninjpi tni xixeni egfawixini. ⁸ Ama dnj miwikwifroarigfayf nani ripi eni niriniri eanini, "Sfnj o, ayf ama noreamioar na eaniri nikripeaaniri na eaniri yarigfoninj imoninjpi. niriniri eanini. Ayf ripi nanirini. Gorixoyá xwiypapi niwialkiro nani noreamioar naninj eanarigarin. Enjna Gorixo e éfrixiniri urfpeagfiri.

⁹ E neri ai enjna Gorixo ama xegf imonigfayf nani rinjpa seyne nani eni xixeni axipi re niriniri eanini, "Ama gwf wiri xfo xegf imonifwiniginiri fa yamixarinjininj imoniro mixf inayf xfoya apaxipinininj imonigfayfininj imoniro ama gwf monigfa 'Xfo wimonarinjpin ewanigini.' yaiwarigfayfininj imoniro ama xfoya imonigfayfininj imoniro egfayfiri." niriniri eaninjpi seyne nani xixeni rinini. Gorixo —O seyne sfa yinjimni pini niwiarimi nibiro xegf wfa okiarinjininj jweapfira nani fa seamirinjorini. O seyne awiaxf seayi emi imoninjpi xfo seaiinjpi amayo awanj urfrixiniri api api imonifrixiniri searfpearfiri. ¹⁰ Enjna seyne Bikwifo "Ama sipfa imonigfayfiri." niriniri eaninjpi tni xixeni nimoniro aiwf agwi rina rixa ama Gorixoyayfne imoninjoi. Bikwifo rininjpa xami Gorixo ayf m'iseawianinjyfné aiwf agwi rina rixa ayf seawianarinjyfnérini.

"Ama Gorixo nani majfa imonigfayf tni nijwearona piraninj éfrixini." urinj nanirini.

¹¹ Gf dnj sixf seayinjayfne, enj riremixf niseairi re seararinjini, "Seyne anj mi dnjyfnenininj nimoniro xwfa ririmi urfngfayfne feapá seainarinjpi xe oneainiri snjwf miwiniptant. feapá seainarinjpi dnjyfo sipi seaikxeminiri yarinj enjagf nani rarinjini. ¹² Seyne ama Gorixo nani majfa nero nani emá imonigfayf tnfj e nijwearona piraninj wé roninjpin éfrixini. Emáyf ikayfwf niseairirona 'Ama rikikiffo yarigfayfnerini.' searfá ai seyne wé roninj imoninjpin yarinjagfa snjwf niseainiro nani sfa Kiraiso amayo mi omomiximf wini nani binfayimi omi seayi e umefyoaro 'Joxi rixidarigfayf xenjw rijnwarini.' riro epfira nani piraninj e éfrixini." seararinjini.

"Ama seayi e seaimonigfayo inimi wurfnfrixini." urinj nanirini.

¹³⁻¹⁴ Seyne Amináo wimonarinjpinimi oxfdaneyiniro ama seamenjweapfira nani imonigfa ayf ayo inimi simanjwfoninj yeayf wurfnfrixini. E nero mixf inayf seayi e imoninj gapimanf niyonf seayi e wimoninj enjagf nani omi simanjwfoninj yeayf wurfnro gapimanf eni ama fwf yarigfayo piri umamoro nanj yarigfayo seayi e umero oepoyiniri urfpearfif enjagf nani ayo eni simanjwfoninj wurfnro éfrixini. ¹⁵ Gorixo seyne nani re niyaiwiri wimonarinjagf nani rarinjini, "Ama nioni dnj nikwifroarigfayf nanj nero inimi e niwurnfrijpinimi dani ama majfa nikarinro wigf majfa imonigfapimi dani yapf n'riro 'Gorixomi dnj wikwifroarigfayf siwf sipi yarigfarin.' rarfapimi sanjarfrixini." niyaiwiri wimonarinjagf nani rarinjini. ¹⁶ Gapimanfyo inimi niwurnfirona Jisaso seaiinjpinimi dani fwf nani axenwarininj m'iseaininjyfné enjagf nani ama "Nene axenwarf minjpa enjagw nani fwf anani yanfwini." n'riro yarigfapa mepa éfrixini. Ama "Gorixo wimonarinjpin oyaneyi." niwimoniro inimi niwurnfiro nani fwf epaxf imoninjpi mé yarigfapa seyne eni axipi e éfrixini. ¹⁷ Ama niyonf wéyo unjwirariro sérifmeayo dnj sixf uiyro Gorixomi wayf wirom mixf inayf seayi e imoninjomi wéyo unjwirariro éfrixini.

"Kiraiso snjwepigf neaiinjpinimi xdfnfrixini." urinj nanirini.

¹⁸ Xinaiwaninj nimoniro ominj wiarigfayfne, segf bosf seamearigfawa nani wayf niwiro inimi niwurnfirona nanj niseamero awayini seaiarigfayonf marfa, uyfnif niseaikariro seamearigfayo eni inimi wurfnfiri. ¹⁹ Ayf ripi nani rarinjini. "Gorixo wimonarinjpi apifani?" niyaiwiro sa apini oyaneyiniro nani "Pi pi xeaninj neaikaraná dnj rfa neaxearinjpi ayf ananirini." niyaiwiro xwámamf niwirfnayf, Gorixo yayf winarinj enjagf nani anani bosowami wurfnfrixini. ²⁰ fwf yarinjagfa niseainiro uyfnif seaikaranayf, seyne xwámamf wiagfa aiwf "Gorixo nene xwámamf wiarinjagw nani

anani yayf seáyí e neamenfáriní.” ríseaimónariní? Oweo! E neri aí seyíne nanjíní yarínagfa aiwí uyínií seaikáraná xíxe míwí xwámámí níwírínáyí, Goríxo yayf winípaxfí yarinjoi. ²¹ Goríxo seyíne e éfríxínírí wéyo fá seaumírínjíní. Rínínj seyíne meapaxf imónínjípí Kiraiso nímeárínírná rínínj seyíne ení surfíná nímeárínírná epírfápi nání síñwepígfí seaiinjí enagí nání rarinjíní. ²² O Bíkwoyo “fwi bí mepa eri xegf manjípá tñní yapf bí mírípa eri enjíníní.” nírínírí eánínjípí tñní xíxení enjíníní. ²³ Omí ikayíwí umeararíná xfo ení wí xíxe ikayíwí murípa eri omí rínínj wiaríná “Soyíne míyíwó rárárínínjío ríxa urfkwínípfíráo.” murípa eri Goríxomí —O ámá níyoní wígf egíápi tñní xíxení pírf umamoarínjoríní. Omí dínj níwíkwírorí “Ayf nioní nífápi nání pírf umamónfáriní.” yaiwírí enjíníní. ²⁴ Nene fwi enwápi nání Goríxo pírf níneamamorínáyí xíxení imónímínírí enjí aiwí o nene pírf neamamómínírí éfpi Kiraisomí pírf umamóáná o rínínj nímeari yoxáfpámí dání penjíníní. Ámá píyí síní fwi bí mepa yarígfápa seyíne ení axípi ero ámá síñj íjweagfáyí amípi xwapf yarígfápa seyíne ení axípi wé rónínj imónínjípí ero éfríxínírí penjíníní. Omí iwanj nímepero píkgífasoy dání segf wára ríxa nanj ínínjagí nání “Apí e éfríxíní.” seararíníní. ²⁵ Enjíná síní Jisasomí dínj míwíkwíropá neróná sípísípí xiáwomí píní níwíárimí njínjísá neánowíríná yarínjpa yagfáyíne aiwí agwí ríná segf seáwo —O dínjípí awínínjí seamenjweaarínjoríní. O tñjímíní níbéro nání ríxa píránínj íjweanjoí.

3

“Apíxíwayíne oxowamí yeáyí wurínífríxíní.” urínj náníríní.

¹ Apíxí oxí meánígfíwayíne ení axípi segf oxowamí yeáyí wurínífríxíní. Segf oxí wa xwíyíá Goríxoyápi pírf wíakímí yarígfáwa enjánáyí, awa ení sewayíne yeáyí níwúríníro wé rónínj yarínagfa síñwí níseanírínjío dání dínj níkínímóníro “Xwíyíá apí neparíní.” yaiwípírfá nání “Yeáyí wurínífríxíní.” seararíníní. Sewayíne xwíyíá Goríxomí dínj owíkwíropoyínírí imónínj bí murarínagfa aiwí ² awa sewayíne síyíkwí bí múnígfíwayíne ero Goríxomí wáyí wíro yarínagfa síñwí níseaníróná awa ení axípi dínj wíkwíropaxí enagí nání rarinjíní. ³ Sewayíne “Aríge neri negí dfá awíaxí imóníríenínjoi?” yaiwíro “Aríge neríná awíaxí imónaní nání nígwí yeyí neri ípínaníréwíní?” yaiwíro “Aríge neri awíaxí imónaní nání aikf aipíyí ynaníréwíní?” yaiwíro mepa éfríxíní. Okíyíá nínírná segf waráyo seáyírwámí dáníníní okíyíá mínípaní. ⁴ Xwíoxíyo íníní nání ení dínj nímoró okíyíá íníníxíní. Xwíoxíyo íníní okíyíánínj ínarinjípí, ayí sewayíne xwíoxíyo ríá apíawí níseawé sa píyíá níseawearínjípímí dání okíyíánínj ínarinjípírní. Apí wí anjípá mímónípaxí enagí nání Goríxoyá síñwíyo dání ayá tñj imónínjípírní. ⁵ Apíxí enjínánj “Goríxo wímónarínjípíní oemíní.” yaiwiagíwá —Íwa “Goríxo nearínjípí xíxení neainfáriní.” níyaiwíro dínj wíkwímoagfíwaríní. Íwa ení axípi wígf xiagwowamí yeáyí níwúrínírnjípímí dání xwíoxíyo ínínírwámíní okíyíánínj ínaginírní. ⁶ Seraí yagfí nání bí osearíníní. Í xegf xiagwo Ebrífamomí yeáyí níwúrínírná dání níwírí “Amínáoxíní” uragfírní. Sewayíne amípi wí nání wáyí bí mepa nero píránínj nerónáyí, síwá rénínj ínarinjoi, “Seraí yagfápa newanínjene axípi imónínjwíní.” Síwá énnj ínarinjoi.

“Oxoyíne apíxíwamí píránínj uméfríxíní.” urínj náníríní.

⁷ Apíxí meagfóyíne ení segf apíxí tñní nawíní njíwéaróná “Apíxíwa imónínjgápi, ayí apírfání?” níyaiwíro njífá imónínjgá apí tñní xíxení níwíwapiyíro nawíní íjweáfríxíní. Apíxíwa oxoyíne tñní xíxení enjí neáníro mepaxí enagí nání seararíníní. Goríxomí ríxínj urarínjgápi aríkwíkwí míseaiipa ení nání “Negí apíxíwa ení dínj níyímínj imónínjípí meapfíwárfání?” níyaiwíro wé íkwíanjwíyo unjwírífríxíní.

“Sípí seaikárfagfa aiwí nanjíní wífríxíní.” urínj náníríní.

⁸ Repíyí níseaiéra úápi, ayí nípíní rípi éfríxínírí seararíníní. Píránínj níttíwayírníro njwearo xíxe dínj sípí íníro xexíxerímeáyí dínj síxí yinarínjgápa axípi xíxe dínj síxí yíníro wá wíaneníro seáyí e mímóní síyíkwírnínj mímóníro njwearo éfríxíní. ⁹ Ámá uyínií seaikárfáyo pírf numamoro axípi xíxení míwíkwírípa ero xwíyíápai seanjwírírfáyo axípi xíxení pírf numamoro xwíyíápai míjwírírfápa ero neróná ámá sípí seaikárfáyo Goríxo nanj owínírí ríxínj urífríxíní. Goríxo seyíne nanj seaiínfá nání ámá ayo e wífríxínírí wéyo fá seaumírínj enagí nání seararíníní. ¹⁰ Bíkwoyo dání re nírínírí eánínjagí nání rarinjíní, “Ámá ‘Nioní yayf níninírí kíkífá onjweámíní.’ níwímónírná re yaiwíwíníní, ‘Gf manjípá tñní xwíyíá sípí imónínjípí rímí méxoámopa eri yapf bí rímí méxoámopa eri oemíní.’ yaiwíwíníní. ¹¹ Sípí imónínj yarínjípímí wé fá nímíxeánírí nanj imónínjípí éwíníní. ‘Ámá níní tñní aríge píyíá níwírínírí íjweaanfárfání?’ níyaiwírí apí e imóníwanjínírí anjínj míní íponfíwíníní. ¹² Ayf rípi nání e éwíníní.

Áminá Gorixo wé róninjf yarigfáyo sijnwf winaxfdimeri ininá xfomi rixinjf urarigfápi nánf arfá ókiarf umónirf yarijnfrini. E nerf aí sípi yarigfáyo wikf wónarinjf enjagf nánf e éwiniginf.” Bkwfyo e nrinirf eáninjagf nánf rarijnini.

Nanf yarijnwápimi dánf rfninjf neaimeaarfná epaxfpf nánfrini.

13 Seyfné nanfnf oyaneyinirf aninjf minf xfdarfnáyf, gifyf rfninjf seaiapiprfarini? 14 E nsearirf aí seýfné wé róninjf yarijnagfa nánf rfninjf seaiméaagf aiwf ananf yayf seainfwinigini. Bkwfyo rfninjfa “Seýfné ámá sípi seaikararigfáyf óf nerf dnj yánpaxf seaiwapiyarfná óf mepa nero ayá ípfpá mñjwirárinpa nero rípf éfríxini. 15 Xwioxfyo dánf ‘Kiraiso gf Ámináorini.’ nriniro dnjf sixf inffríxini.” Seyfné “Gorixo yeáyf nneayimixemearfná e neainfárinf.” niyaiwiro dnjf wikwmoarigfápi nánf ámá yarinjf sealfá ayf ayo repiyf wiprfpa nánf dnjf neñwipero ñweáfríxini. Seyfné apf nánf repiyf nñwiróná ímf tñf murípa nero “Jisaso ámá ayf nánf enf mpepa reñnjiginf?” niyaiwiro awayiní npenf xwiýfá urfríxini. 16 Seyfné e neróná ámá seýfné Kiraiso tñf nawínf nimóniro nánf nanf yarijnagfa sijnwf niseanro aí ikayfwf seameararigfáyf rfwéná “Nñpikwinf murijnwaniginf.” niyaiwiro ayá winpfrfpa nánf seýfné repiyf nñwiróná rfwéná wairfrf inpaxf imóninjf bñ murípa éfríxini. 17 Ayf rípf nánfrini. Gorixo xe rfninjf oseaiméanirf nñwimónirfnáyf, seýfné nanf yarigfápipimi dánf rfninjf seaiméáaná ayf ananfrini. Sípi yarigfápipimi dánf rfninjf seaiméáaná xixení Gorixo “E éfríxini.” wimónarijnfpimi mñxfdarinjagfa nánf seararijnini.

“Kiraiso negf fwfpf yokwarimf neaiminirf penjiginf.” urinjf nánfrini.

18 Kiraiso enjfpf nánf bñ orimfni. O Gorixo negf fwf yarijnwápi yokwarimf neaiminirf nánf rfninjf nimearfná nawinánf penjiginf. Siyikwf minñjo siyikwf inñjwaéne Gorixo tñf nawínf piýfá neawfrimnirf nánf penjiginf. Ámá wará írinjáná pikigfá aiwf kwíyfyo dánf ámf nñwiápfñmearf 19-20 apimi dánf nurf ámá piýfá dnjf gwfninjf ñweagfáyo — Ayf Nowao tñjná o sípíxo imixarfná Gorixo “Pfrf umamóimiginf.” niyaiwirf aí wigf rfá kiroarigfápi nánf axiná ípipimf mñwipa enáná pfrf wiaikimf egfáýrinf. O ayo nurf wáf urijniginf. Ámá sípíxomf pñxemoánigfáyf ámá obaxf marfáf, wé wfúmí dnjf wáu wo apiní nñpñxemoániro nánf inigf waxfyo mñnamí snj egfawixini. 21 Inigf waxf apf ámá agwf riná wayf meáfáyo yeáyf uyimixemearijnfpf nánf neaiwapiyarijnpfrini. Ámá wayf nñmearfná kíyf xénijnfpf emf kwfrimónanro yarigfámaní. Ayf xwioxfyo dánf Gorixomf rénjf uraniro yarigfáriní, “Jisasomf nuxfdíranéná wairfrf inpaxf imóninjf bñ yanfwámaní.” énjf uranro yarigfáriní. Ayf piyo dánf marfáf, Jisaf Kiraiso wiápfñmearfpimi dánf yeáyf neayimixemearijnfrini. 22 O anfnamf nánf ríxa nñpeyirf Gorixomf wé náúmínf ñweani. Gorixo fáninjf wiepfxfniasinjf enjagf nánf anfnamf ñweagfá gifyf gifyf anfnajfraní, enj éáninjf imónigfáýfraní, nénf tífáýfraní, nfnf omf smañwfyóninjf yeáyf wurfnñjoi.

4

“Fwf xámí yagfápi síní mepaní.” urinjf nánfrini.

1 Kiraiso xfomf upikíáná rfninjf meanjf enjagf nánf seýfné enf dnjf xfo “Nanf imóninjfpf yarijnáonf aí ananf rfninjf omeáminf.” niyaiwirf fáf xirijnfa seýfné enf axfpf fáf nñxirirf dnjf íkwfrófríxini. Ámá ríxa rfninjf meáfáyf fwf yarigfápi pfní wiárgfá enjagf nánf dnjf apf fáf nñxirirf íkwfrófríxini. 2 Rfninjf meáfáyf iná dánf ígf sínf sijnwf nainenro nñjwearóná feapá ámá winarijnfpf “Oyaneyí.” mñyaiwí Gorixo e éfríxinirf wimónarijnfpf “Oyaneyí.” yaiwiarigfáriní. 3 Ayf rípf nánf seararijnini. Xámf seýfné ámá Gorixoyá mimónigfáyf feapá wináná rikíkrfó yarigfápa néra ugfápf ríxa apánf egfáriní. Rikíkrfó seýfné néra ugfápf, ayf rípirini. “Fwf oinaiyf.” niyaiwinro oxw wo tñf apíxf wí tñf nípoga uro feapá néra uro irf wá íkarinro ámá sijnwf anigfe dánf piáxf weánpaxf imóninjfpf ero inigf papíkí yarigfápf xwapf nro segf ñwfá nñmeróná Gorixo xwrfá winarijnfpf ero egfápf, ayf apirini. 4 Ámá Gorixoyá mimónigfáyf seýfné ríxa o wimónarijnfpf xfdro ayf tñf nawínf sfwininjf arfkí sínf miponípa ero yarijnagfa nánf dnjf ududf nero xwiýfápf nñseañwiráfrro aiwf 5 ámayo mí ómómíxímf éimiginfrf nánf nimónirf wenfnf nerf ñweañjomí — O pegfáyo tñf sijnf ñweagfáyo tñf nawínf mí ómómíxímf enforini. Omf wigf egfápf nánf “Apf nánf enwáriní. Apf nánf enwáriní.” repiyf nñwiéra upfrfá enjagf seýfné ikayfwf seameararigfápi nánf wáyf mñseainpaní. 6 Ayf rípf xixení imóninfa nánf xwiýfá yayf winpaxfpf Jisaso ámá ríxa pegfáyo aí wáf urijniginf. Pegfáyf sípi sínf xwfá tfyo nñjwearóná egfápf nánf Gorixo pfrf umamonjpmi dánf pegfá aiwf o wimónarijnfpf tñf xixení ámf dnjf sixf umímóáná wiápfñmearfríxinirf wáf urijniginf.

“Gorixo seaiapijnfpimi dánf píraninjf inffríxini.” urinjf nánfrini.

7 Amípi nñni ríxa anípa imónínfa nání anjwi e imóníni. Ayínáni Goríxomi xwíyá rírimf níwiríná píraníñf urípírfá nání nípréanrí ero síjwí tñni ero éfríxíni. 8 Apí nero aí rípi anípaxf imóníñfírini. Ámá dñf síxí uyinarígífa wo wíomi íwí wíkaráná apaxf mé yokwarímí wíiaríñf enagí nání sérixímeáyf tñni dñf síxí níyínírfná xwapf ayá wí dñf síxí yínírfíxíni. 9 Xíxe nípemeánímí úfríxíni. Xíxe nípemeánímí numáná ríwéná aníñúmí ikaxf mírínípa éfríxíni. 10 Goríxo seyíne woxíni woxíni píraníñf menírfíxíni xíxegíni imóníñf síxí seamímoníñf ríxa tígíyíne enagífa nání apímí dání arírá ínírfíxíni. Bosíwí awíaxo xegf boso wéyo ía umíríñfípi tñni píraníñf yaríñfpa seyíne ení Goríxo wá níseawianrí xíxegíni imóníñf seaiapíñfípi tñni axípi nero píraníñf arírá ínírfíxíni. 11 Xwíyá xíoyápi rípa xí imónírfíxíni síxí umímoníñf gíyí gíyí apí xíxení rírfíxíni. Arírá wípaxf imónírfíxíni síxí umímoníñf gíyí gíyí ení eáníñf Goríxo e éfríxíni weámíxíñfípi tñni wírfíxíni. Seyíne Jisasi Kiraiso ení eáníñf seaimíxíagí yarígífápi nípímí dání Goríxomi seáyí e umepírífa nání apí e éfríxíni. Aníñf íniná seáyí e imónírfí amípi níyoní seáyí e wímónírfí epaxo, ayf oríni. “E imóníwínígíni.” nímonáriní.

“Ríñíñf nímeanífa yayf seainíwínígíni.” uríñf nánírfíni.

12 Gf dñf síxí seayíñfíne, xeaníñf íwamfó seaiwápíyírfí nání ámá seaikárarígífápi rífaníñf seanaríñagí aí “Rífaníñf nene neanaríñf rípi Jisasomí dñf wíkwíroarígífa wíyo míwímeaaríñfírini.” níyaiwíro dñf níyága mupaní. 13 Kiraiso níknírfí seáyí e imóníñfípi píaumímí ináná dñf nífa bí onímíapi níseainí xwapf ayá wí seainífa nání ríñíñf omí wímeañfí seyíne ení axípi seaimeaaríñf nání yayf seainíwínígíni. 14 Kiraisomí xídaríñagífa nání íkayíwí seamearínáyf, “Goríxo naní neaimíxíñene enagwí nání rífa neaimíeareíni?” yaiwírfíxíni. “Kwíyí Goríxoyápi —Apí seáyí e imóníñfírini. Apí nene neaikayonírfani?” yaiwípaxf enagí nání yayf seainíwínígíni. 15 Seyínéya wo ámá píxíwírfó enípmí dáníraní, íwí enípmí dáníraní, uyíní enípmí dáníraní, mímáyfó enípmí dáníraní, apímí dání pírf umamóáná ríñíñf meaaríñagí níwínírfínáyf, “Ayf ananí imóníñfírini.” míyaiwípaní. 16 E nísearírfí aí segf wo “Kirisomí xídaríñagí nání oyá imóníñfí woríni.” ríñíñagí nání ríñíñf meaaríñagí níwínírfínáyf, o ayá níwínípa nerí “Kirisoyá yof níoní ení wírfíñíñonírfani?” níyaiwírfí Goríxomí yayf wíwínígíni.

17 Ayf rípi nání seararíñíni. Goríxo ámá níyoní mí omómíxímí enífa nání ríxa anjwi eríni. Xegf imónígífáyo xámí ayo xwírfíxí umenírfíni. Ámá xíomi dñf wíkwíroaríñwaéne xámí níneaimíeámáná ayf ámá xwíyá Goríxoyá yayf wínípa xí imóníñfí pírfí wíalkímí wíarígífáyo ayoyf apa aríge wímeanírfírfani? 18 Bíkwíyo re nírfíni eáníñagí nání raríñíni, “Ámá wé róníñf imónígífáyí Goríxo síni yeáyf muyímíxímeapa enímfí ríñíñf nímeanírfínáyf, ámá Goríxomí ríwíf umoro íwí ero yarígífáyf aga aríge wímeanírfírfani?” ríñíñagí nání raríñíni. 19 Ayínáni ámá Goríxo ríñíñf xe owímeanírfí síjwí wínaríñfí naní imóníñfípi nero “Nene neaimíxíñjo —O pí pí neanaríñfí xíxení sfmí e nítfíni ní neaiaríñoríni. Píraníñf neamepaxoríni.” níyaiwíro omí wíkwíaríñírfíxíni.

5

Jisasoyá síyíkí imónígífáyo wípenweagífáwamí uríñf nánírfíni.

1 Ayínáni Pítaontí —Nioní Kiraiso ríñíñf nímeanírfí péaná síjwí wíníñá wonírfíni. O níknímí weapáná seáyí e o imóníñfípi níoní ení o tñni nawíni imónímífa nání imóníñá wonírfíni. Nioní ení síyíkí Jisasoyá imónígífáyo wípenweámífa nání imóníñá woní enagí nání segf wípenweagífáyo ení ríremíxí bí oseaimíni. 2 Sípísípí píraníñf mearígífáwa mearígífápa ámá Goríxoyá imónígífa soyíne tñni ñweagífáyo axípi píraníñf umeñweárfíxíni. E neróná “Símeaxídfí neaiaríñagífa nání owianeyí.” míyaiwípa ero Goríxo wímónaríñfípmí dání níxídfíro “Negf dñf tñni owianeyí.” yaiwíro éfríxíni. “Bf oneaiapípoyíñrí arírá owianeyí.” míyaiwípa ero sfmf níxeadfípeníñfípmí dání arírá wíro éfríxíni. 3 Soyíne seáyí e níwímóníro ámá Goríxo umeñweárfíxíni wéyo seaiapíñfíyo páimímí míwípa ero síwí naní íkaníñf seaiapí xí imóníñfí wíwápíyíro éfríxíni. 4 Soyíne píraníñf e nerónáyf, sípísípí mearígífa níyoní seáyí e wímóníñjo —O Kiraisoríni. O síñání weapáná ámá nífa neróná wíarf nímúroro xopírfí níwíroná nígwí mearígífápa soyíne ení iná axípiñfí níknímáná urf mímóníñf bí mearfírfíni.

Íwí síkíñjowamí uríñf nánírfíni.

5 Íwí síkíñjofíne ení seaipeñweagífáwamí yeáyf wuríñírfíxíni. Goríxo ámá “Nioní seáyí e imóníñáonírfani?” yaiwínarígífáyo pírfí mákímí nerí ámá “Nioní seáyí e mímóníñáonírfani?” yaiwínarígífáyo wá wíanaríñf enagí nání noyíne ní “Negf wí seáyí e níneaimónírfínáyf, ananírfíni.” yaiwíro “Xínáíwanéníñf nímonírfíne omíñf owianeyí.” yaiwíro éfríxíni. 6 Ayínáni Goríxo xegf ríxa nímonáná seáyí e neaimíxíwínígíni

“Siyikwánijí imónijwápiane Gorixo xegí ení eánijí tñi neamenjweapaxorfaní?” nīyawiwo ínīmī yeáyí wurínipoyí. ⁷ O áamá xegí imónigfáyo píránijí umeariño enagí nánī amipí seyíné ududí seainaríñipí omī ikwíkwarīmí wiyáipoyí.

⁸ Pusí sayí raioníyí rínijípi nanwí roanimínirí nánī awí nīra waríñípa seyíné tñi mīxí inarigífo —O, ayí oborínī. O axípi e seaimínirí yaríñagí nánī siñwí tñi neróná siñwí mīxí nero rófríxínī. ⁹ Seyíné nījía re imóniño. Séríxímeá xwíá rírī nírímínī jweagfáyí rínijí seyíné seaímeaaríñípa axípi ayo enī wímeaaríñí enagí nánī seyíné Gorixomī dñí wíkwíroarígíápí ení síxí neámíxínīro obomī pírfí mákífríxínī. ¹⁰ Ríná bī onīmíápí nánī seyíné rínijí nīmeámáná enáná Gorixo —O wá aníñí miní neawianaríñorínī. Kiraiso ríxa níkfínirí seáyí e imónijípi seyíné ení o tñi ikárínigfáyíné enagíá nánī axípi imónífríxínirí wéyo íá seaumíríño, ayí orínī. O seyíné íá seawearímxírí píránijí síkfíkí seaomíxírí ení síxí seaeámíxírí Kiraisomī xídarígíápí mīwáramopaxí seaimíxírí enífrínī. ¹¹ O aníñí íníná amipí nīyoní seáyí e wimóníwínigínī. “E imóníwínigínī.” nīmónarínī.

¹² Nioní Sairaso —O negí níríxímeá dñí ujwírárípaxí imónijí worínī. O saní nínírápírí rífwamíñí nearíñípmí dánī nioní xwíyíá onīmíá rípi ení rírémíxí seairí áwaní “Gorixo wá nīseawianírí seaiñípi aga xíxení apírínī.” searírí yaríñínī. Nioní searfápi dñí íá níxíríro ení neánírí jweáfríxínī.

¹³ Jisasoyá siyikí imónigíá Babironíyo jweagfáyí —Ayí seyíné tñi nawíní Gorixo íá seayamíxáríñíyírínī. Ayí yayí seawárénaparíño. Gí íwí Mako ení yayí seawárénaparínī. ¹⁴ Sewaníñíyíné yayí níníroná xwioxíyo dánī yayí ófí eánenífríxínī. “Kiraiso tñi nawíní ikárínigíá nīyínéni oyá dñíyo dánī nīwayírónīro jweáfríxínī.” nīmónarínī.

Payí Pitao ríwíyo eanjnarini.

Payí rina áma Jisasomi dñj wíkwíroarigfá wí enj nimóniro ñweagfáyf nání Pitao ríwíyo eanjnarini. O Jisaso wíepísagowa worini. Jisaso ríxa aññamí nñpeyimáná xwiogwí ríxa obaxf nñpwémáná enjáná mimónf uréwapíyarigfáyf obaxf Jisasoyá sñyikf imónigfáyo nñwímeáro xenwíni xenwíni re urarigfápi nání, “Jisaso xwiogwí obaxf yómñj néra nurí nání ámi nñweapínfámani.” urarigfápi nání Pitao arfá nñwirí ayf mimónf uréwapíyarigfáyf urarigfápi ríwífmíni mamoro Jisaso neaimeañf mfkone urñwápi aññj fá xíró érfíxíni rí payí rina nñriri eanjrini. Pitao xfómi Romíyo dání pñkiprí aññj e enjáná eanjrini.

1 Saimoní Pitaoní —Nioní Jisasi Kiraisoyá xínáínññj nimónñrí omñj wiiri wáf wurímeirí yarñwáf wónñrini. Nioní payí rina seyfné Goríxoyá dñj tñni dñj wáf wurímeiarñwáone fá nñxírirane wíkwíroarñwápi fá nñxíríro wíkwíroarigfáyfné nání —Seyfné wé rónñj Jisasi Kiraiso —O negf Nwáfá imónñrí yeáyf neayimíxemeaññj imónñrí enjorini. Seyfné wé rónñj o imónñjñpimi dání dñj wíkwíroarigfáyfnérini. Seyfné nání payí rina nearí mónaparñjini. 2 “Níjáfá seyfné Goríxo tñni negf Áminá Jisaso tñni awaú nání imónigfápi mñ dání Goríxo wá ayá wí seawianñrí seyfné nñwayíróñro ñweapñrí nání ayá wí seairí éwíñññni.” nimónarini.

“Goríxo e imónñríxíni rí fá yíyamíximí neaññenerini.” urñj nánñrini.

3 Nwáfá imónñj xegf enj sixí eánñññpí tñni xixeni nerí amñpí nene dñj nñyimñj imónñrane síw f áma omí píranñj nñxídróná epaxípi erane yanf wá nání imónñj nñpñni ríxa neaiapññrini. Apiaú e yanf wá nání níj f á —O seáyí e imónñrí síyikwí mñf íkwíránñj imónñrí enjñpimi dání nene ení axípi imónñríxíni wéyo f á neaumñññorini. Níj f á o nání xixeni imónñwápi mñ dání amñpí apí neaiapññrini. 4 O seáyí e imónñrí síyikwí mñf íkwíránñj imónñrí enjñpimi dání “E e nñseaimfárini.” nearññpí — Apí seáyí e imónñrí ayá tññj imónñrí enjñpini. Apí ríxa neañññrini. Áma píkianñro yarfná nurakínarñmí warigfápa feapá áma xwáf tñyo ñweañwáene nñeainñríná xwír f á neaíkwíxearññpimi dání nurakínarñmí uro Goríxo imónññpa axípi imónñro epñr f á nání e neañññrini. 5 Nene o imónññpa axípi e imónñríxíni apí nñpñni e neañññ enjagí nání seyfné ríw f síw f á mñyí nñrñwíñro síni dñj nñwíkwíróroná wé rónñj ero wé rónñj neróná Goríxo áma xíoyáyf e érfíxíni rí wimónarññpí nání píranñj níj f á imónñro 6 apí nání níj f á nimónñróna nñpñreánñrí ero nñpñreánñrí neróná sípi seaimañññpimi xwámámí wiro xwámámí nñwiróná síw f áma Goríxomi píranñj nñxídróná epaxípi ero 7 apí neróná séríximéyo ayá urímxíro ayá nurímxíróna áma nñyoní dñj sípi wiro érfíxíni. 8 Ayf rípi nání rarñjini. Seyfné nioní “E e érfíxíni.” searfá apí tñni xixeni nepa nero sayá nímíxa nurónáyf, síw f á réññj inarññoi, “Níj f á nene negf Áminá Jisasi Kiraiso nání imónñwápi surfná wí mimónñni. Ík f á ná mñwé oxí roarññññññj mimónñwíni.” síw f á enñj inarññoi. 9 Ayf rípi nání ení rarñjini. Áma “Goríxoyanéerini.” nñrññro aí nioní searfá apí mñyarigfáyf, ayf f w f enjíná yagfá Jisaso yokwarími wiññpí nání ríxa dñj arfá níkeamoro nání áma síñw f á agw f upáññfárani, síñw f á supáññfárani, imónñg f ápa axípi imónññoi. 10 Ayínáni g f nñrñximéyáfné, seyfné “Goríxo nene f á yíyamíximí nñneairí f á neaumñññenerñni?” nñyáiwíñro ipímónñpñrí nání nioní searfápi aññj nñyaxídró píranñj érfíxíni. Ayf rípi nání rarñjini. Apí f á nñxíríro néra nuróná wí neóreámioapññfámani. 11 Seyfné nioní searfápi f á nñxíra nuro xixeni nerónáyf, negf Áminá Jisasi Kiraiso, yeáyf neayimíxemeaññj xegf xwioxíyo aññj íníná neameñweañfe páwíáná yáyf nñseameríná aga yáyf óf seaeánñfárini.

12 Ayínáni seyfné nioní agwí searfápi nání ríxa nání níj f á imónñro xwíy f á nepaxñj imónñj none searéwapññwápi xaiwí f á xíríro yarñwag f a aiwí seyfné apí nání dñj seainñ f á nání íníná dirí r f á oseayimññrí nání ipímónññni. 13-14 Ayf rípi nání seararññni. Negf Áminá Jisasi Kiraiso áwanñ nñrññpí tñni xixeni g f dñjñpí nñnñwáñmí un f á aññj e enjagí nání síni g f dñjñpí nñnñwáñmí mupa enñmí xwíy f á apí seyfné ámi dñj sixí oíñpoyññrí dirí r f á seaimí nání “Aññj mñni nñsearñññáyf, nanññni.” nimónarini. 15 Ayf rípi seararññni. Nioní ríxa penjámí ríwíyo xwíy f á searfá apí ámi dñj yaikiropaxí imónñpñr f á nání aññj mñf síñwír f áññj nñyaxídró searññmññrí rarññni.

“Jisaso níkwíñrí ronjáná wññwáonerini.” urñj nánñrini.

16 Negf Áminá Jisasi Kiraiso enj neánñrí weapññfápi nání áwanñ nñsearññréná negf dñj tñni bñ mñsearññwanigñni. Píyññj íkay f w f áma wí g f dñj tñni éwapññarigfápi bñ ení mñsearññwanigñni. Xfo níkwíñrí ñweañjáná síñw f á wñarñwáone searññwanigñni.

17 Ayí rípi nání seararíjini. Negí ápo Gorixo omí seáyí e numéyoari wé ikwianjwíyo nñwírírírná xfo, ikínígfá nñyoní seáyí e wimóníjio anjnamí dání re rínénapíjínigini, “Gí dñj síxí uyiñá ro nání aga yayí seáyimí dání ninaríni.” rínénapíjigí 18 none dñwí jwáfápmi o tñni nñjwearanéná newaníjione arfá tñyo dání arfá e wíjwanígini. 19 None apí searíjwáone aiwí xwíyá Kiraiso nání wáfá rókiamoagfáwa nñiro eagfápi —Apí anjipaxí “Neparíni.” yaiwipaxí imóníjipíri. Xwíyá apí ení tñjwaénerini. Uyíwí sfá yiniñimí wáfá ókímíxaríjipá wáfá rókiamoagfáwa nñiro eagfápi axípi rfwíyo imónínfápi nání wáfá neaókímíximíníri nání nealiaríjagí nání sfímímanjío tñífríxini. Awa nñiro eagfápi Jisaso ámi nñweapírírná wáfáníj nóga unfe nání uyíwíniñj wáfá neaókímíxiya unfáriní. Iná imiáóníj weaparíjagí niwíníranéná xwíyá xfo weapínfápi nání ríníjipí negí xwíoxíyo dání wáfá neaókímíximíníri. 20 E nñsearírí aí rípi nání “Ayí neparíni.” yaiwíríxini. Wáfá rókiamoagfáwa nñiro Bikwíyo eagfápi bí negí dñjío dání “Mfíkí apí nání iyí ríriní?” yaiwipaxí mimóníni. 21 Wáfá rókiamoagfáwa nñiro nearírná ámá wayá dñjío dání nñiro meá Gorixoyá kwíyípi ukíkayóyo dání xwíyá oyápiní nñra ugfá enjagí nání seararíjini.

2

“Mimóní searéwapíyarígfáwami Gorixo pírf umamonfáriní.” uríj náníriní.

1 Enírná arfowéyí wí mimóní wáfá rókiamoarígfáwa nimóníro wigí ámáyo yapí uréwapíyagfápa axípi segí imónígfáyí wí mimóní searéwapíyarígfáwa nimóníro iními nimónímáná xwíyá nepa mimóní ámá nñxífróná xwírífná íkíxénípxí imóníjipí nñsearéwapíyiróná Ámínáo nñperíjipimí dání ayo uroayíronj enjagí aí omí rfwí umopíríriní. E neríjipimí dání apaxí mé wíarf xwíyá meárínípxíriní. 2 Uyíniñ yapí searéwapíyaníro epíríyí epíríyí axípmí segí ámá obaxí xídpíríriní. E yaríná ámá Jisasoní dñjí mñwíkwíroarígfáyí óf Gorixomí nepa xixení xídpírí imóníjipí nání ikayíwí mearípxíriní. 3 Ámá yapí searíwapiyaníro epíríyí síjwí fwi wínararígfáyí enjagfá nání yapí nñsearíwapiyiríjipimí dání segí amípi fwi searápípxíriní. Xwíyá Gorixo enírná dání “Ayo xwíyá numeárírná e wíkarítmígini.” yaiwíaragfápi síní piyífná mñweníni. “Xwírífná nñwíxerírná e wíkéimígini.” yaiwiago sá mñweníni. 4 Ayí rípi nání seararíjini. Enírná anjñají wa fwi éaná Gorixo axípi xe ámi ámi éfríxíníri síjwí mñwíní mñmeníjwí meárínípxírne nñmamówárírná sfá xfo pírf umamonfáyi nání sirírikí sfá aníj yinaríníjyómíni wáríjínigini. 5 Ámá enírná xwífná rírímí nñjwearóná ríkíkírfó yagfá nñni ení Gorixo xe aníj e nero nñweáríxíníri síjwí mñwíní xwírífná nñwíxerírná xfoyá dñjí tñni inígfí waxí nñróga nñwíapínmearí ayo nñpíkírí aiwí Nowaomí —Ó ámá ayí ayo “Wé róníj imóníj Gorixo wimónaríjipí apírífaní?” oyaiwípoyníri wáf uragoríni. Omí tñni xegí ámá wé wúmí dñjí waumí tñni Gorixo yeáyí wímíximéaníjínigini. 6 Enírná ámá anj Sodomí tñni Gomora tñni apiaúmí nñweaagfáyo ení Gorixo xwíyá numeárírná “Síní bí tñni nñweapaxíymant.” nñyairíri anj apiaúmí rífná mamówáraná rífná nñnowáríri uráwíni imóníjínigini. Gorixo e nñwíkaríjipimí dání ayí tñj e iná dání ámá xfo wimónaríjipí mñxídarígfáyo síjwepíj níwírí nene ení axípi neameaníjíníri éf owiníni erírí wíjínigini. 7 Ámá anj apiaúmí nñweaagfáyo e nñwíkaríri aiwí Rotomí —Ó ámá wé róníj woríni. Ámá anj apiaúmí nñweaagfáyí ríkíkírfó ayá wí yaríjagfá nñwíníri nání dñj rífná uxenoríni. Omí ení Gorixo yeáyí wímíximéaníjínigini. 8 Ámá wé róníj o ámá ayí tñni nawíní nñjwearírná ayí rífná kíroarígfápi síjwí wíníri arfá wírí nerírná sfá ayí ayo íkíníj sípi wírí dñj rífná uxerí yagí enjagí nání raríjini. 9 Gorixo síjwepíj e e yayíj enjagí nání nene ananí dñj re yaiwipaxíriní, “Ámínáo ámá xfo wimónaríjipimí xídarígfáyo fwi éfríxíníri wíkarígfápmí dání ananí yeáyí wímíximéapaxíriní. Ámá wé róníj imóníjipí mñyarígfáyo sfá xfo ámá nñyoní mí omómíximí enfáyi tñj e nání ananí pírf numamóa nurí awí umenjweapaxíriní. 10 Ámá síwí piaxí weánípxí imóníjí feapá wínaríjipí oyaneyíniro nñponíga uro seáyí e umenjweagfáyo paimímí wíro yarígfáyo anjipaxí sfá ayí tñj e nání pírf numamóa nurí awí umenjweapaxíriní.” Nene e yaiwipaxíriní.

“Mimóní searéwapíyarígfáwa sípi rípi rípi yarígfáwaríni.” uríj náníriní.

Mimóní searéwapíyarígfáyí “Nioní arfí yarírná apí nñmeanífeníjoi?” mñyaiwí ayá nepearímáná wigí dñj tñni nñxífróná anjñají seáyí e wimónígfáwami ikayíwí numeárírná enj óf bí yarígfámani. 11 E yaríjagfá aí anjñajowa —Awa ámá ayíyá enj síxí eánígfápmí seáyí e wimónígfáwaríni. Awa seáyí e nñwimóníro aí Ámínáoayá síjwí tñj e dání xwíyá nuxekwímorírná ikayíwí bí umearígfámani. 12 Ámá ayí nanjwíníj imóníjoi. Nanjwíyí wí dñj nñjwíperí mñmoníjíríni. Sa ámá fá nñxero píkipírífná nání

míarínjýfíríní. Nanjwýf dínj ría níxeyánírí yarínjpa áamá ayf ení axfípi e nero amípi ayf majfá imónígíápí nání ikayf wí meararígífa enagí nání áamá nanjwíyo píkiarígífa áamá ayo ení Goríxo wanfínímíxínfáríní. ¹³ E yarfná áamá omínj egfápi nání nígwí meaarígífa áamá ayf ení axfípi wígf sípí egfápi tñní xixení wímeanfáríní. Ikwáwíyíná aí pí pí feapá winfípi sa “Ímf tñní oyaneyí.” níwimóníro yayf néra warígífáyfíríní. Ayf seyfné tñní nawíní neríméaníro aiwá sfánj nñniróná wígf feapá winarínjpi ayá wí nero seyfné síylkwínjní níseaxénírí nání ayá onímíá níseainarínjíríní. ¹⁴ Apíxf í í tñní fwf oinaneyínírí ero fwf nání wimónarínjpi wí míváramó ero yarígífáyfíríní. Áamá Jisasomí dínj níwíkwíro ero aí sñní nípíkwíní dínj aumaámí minígífáyo nene yarínjwápa axfípi oépyoinírí wipiomeaarígífáríní. “Ámáya amípi apí nioní meapaxfíríní.” níyáwíro éwápíxí inarígífa enagí nání Goríxo “Ríxa xwírfá wíxéímígíní.” rárínjýfíríní. ¹⁵⁻¹⁶ Ayf óf Goríxo oxídfípyoinírí wimónarínjýimí pñní níwíarímí xaríxarínjní néra xenjwfmíní nuro nání enjíná sípí wíá rókíamoagf Beramoyí rínjjo —Omí xano Bioríní. O yagfímí íkanínj yarígífáríní. O nígwí nání aga ayá wí níwimónírí nání “Pí pí sípí imónínjpi aí nerfná nígwí nímearí nání ayf ananí emfíní.” yaiwiagoríní. O áamá wo ríxínj re uráná, “Ísreríyí Goríxomí rfwí numoro njwá xegf bí imónínjípímí xfdífpírí nání ikayf wí tñní urámíxéí.” uráná o “Nígwí meámínírí nání ananí sípí apí oemíní.” yaiwíarfná dogí xwíyífa nání njfá mimónínj aí wo áamá xwíyífa nítrínjínj axfípi nítrírí míxf nurírí wíá rókíamoarínjjo dínj ría níxeyánímáná “Oemíní.” yaiwíarínjpi pírí wíakímonjínígíní.

¹⁷ Áamá ayf ínígf smínj ní mívé yeáy yarínjýfínj imóníro kíptnj níyíríná agwí kíkífa yáraná íniá ná meá ámí imínj nípípemí warínjpanínj imóníro enagífa nání síríríkí anínj sfá yínarínjýi ayf nání ríxa anínj meaxáfó yáriníní. ¹⁸ Ayf rípi náníríní. Áamá ayf “Nioní pí pí nínimónírná ananí emfíní.” nítríro weyf e nímearínírínjípímí dání áamá óf xenjwfmíní nífásáná pñní níwíarímí Jisasomí dínj wíkwíroarígífáyf tñní iwamfó kumíxínáníro yarígífáyo wíwapiyarígífáríní. fwf nene yarínjwápi axfípi oépyoinírí wipiomearo feapá wíwanínjýf winfípímí dání sípí oépyoinírí wíwapiyíro yarígífáríní. ¹⁹ Níwipiomearfná fwf wíwanínjýf yarígífápi gwí fánínj uxírínjagí aí mímayó dání re seararígífáríní, “Seyfné nene yarínjwápa axfípi neróná wí gwí fánínj seaxírínj paxf meníní.” seararígífáríní. E seararínjagífa aí áamá fwfpi nání anínj nífrogwínjní naníríná ayf ríxa gwí fánínj uxírínjagí nání rarínjíní. ²⁰ Áamá negí Ámíná Jisasi Kíraisó —O negí yeáy neayímíxemeaarínjoríní. Áamá o nání njfá imónígífápímí dání síwí amípi xwífa tío yjweagífáyo píaxf weánarínjípímí níwíakíarímí numáná ámí axfípi nero nání apímí gwí fánínj uxírínjáná nerónáyf, ayf sípí rfwíyo imónípírífápi xámí imónígífápi tñní xixení imónípaxfmaní. ²¹ Áamá ayf óf wé rónínj imónínjýi nání sñní njfá mimónípa nero sínjwíríyí, sípí ayá wí wímeámínírí enjpi wímeapaxf aiwí óf wé rónínj imónínjýi nání njfá nímónímáná sekaxf ayá tñnj none searínjwápi níwíakíro rfwífmíní mamoarígífa nání sípí imónínj ámí bí tñní ná seáyí e wímeanfáríní. ²² Ewayf xwíyífa nene íniná re rínarínjwá rípiáú tñní xixení yarígífáríní, “Síwí xwírfá nídarímáná ámí nurí manarínjíríní. Odípi áamá wayf píránínj níroarímáná enjáná ámí xwírinjwíyo gñínf inarínjíríní.” rínarínjwápiáú tñní xixení yarígífáríní.

3

“Jisaso ámí níweapínfáríní.” urínj náníríní.

¹⁻² Gf dínj síxí seayínjáyfné, xwíyífa wíá rókíamoagífáwa —Awa Goríxo “E éfríxíní.” wimónarínjípíní oyaneyínírí yagfáwaríní. Awa enjíná nítríro eagfápi tñní sekaxf amípi Ámínáo, yeáy neayímíxemeaarínjjo rínj wáf wurímeiarínjwáone searínjwápi tñní xwíyífa apí seyfné ámí dínj síxí nítríro píránínj omópoyínírí dírirí seaimí nání enjíná payf wína nearí mónapínjanígíní. Agwí ení axfípi nerí ámí wína nearí mónaparínjíní. ³ Xwíyífa nepa imónínj rímí rípi nání “Ayf anípaxfírání?” yaiwífríxíní. Sfá yoparfýf tñjíná áamá ríperírí seamepírífáyf seyfné wé rónínj yarínjagífa níseaníro wígf feapá winarínjpi níxídfíro nání ríperírí níseamero ⁴ re searípírífáríní, “Segf mímayó dání ‘Ámí níweapímífáríní.’ searínjýf ríxa ná gí weaparíní? Negf ápowa ríxa pegfámí aiwí amípi xwífá ríni anjína tñní iwamfó imónínje dání imónínjýf sñní axfípi imónínjagí nání seararínjwíní.” searípírífáríní. ⁵ Ríperírí e nísearínróná rípi nání dínj arfá íkeamopírífáríní. Enjíná Goríxo xwíyífa ráná anjína imónírí xwífá ríni ínígfíyo dání nímónírná ínígfíyo ínimí enje dání síjání imónírí enjíríní. ⁶ Ínígfí tñní ení Goríxo xwífa íná imónínjírí “Xwírfá oíkíxentí.” ráná ínígfí waxf níróga níwíapínímearí áamá xwífárimí njweagífáyo anfínímíxínj aiwí apí nání arfá níkeamoro ríperírí searípírífáríní. ⁷ E nerínj aiwí anjína tñní xwífá ríni agwí ríná imónínjpiáú xwíyífa axoyápímí dání ría níwínígínírí ráríníní. Sfá áamá xfo wimónarínjpi níxídfarígífáyo xwíyífa numeárírí wanfínímíxínfáyí imóné nání ráríníní.

8 E nerí aí dñj sîxî seayinjáyîné, seyîné searîmî rîpî nânî rîwî mukînimopanî. Gorîxoyá sîjwîyo dánî xwiogwî 1,000 nîjî pwearîjîrîni. 9 Ámináo noneyá mimáyo dánî “Ámî nîweapîmfárinî.” nearîjîpî nânî ámá wî “O rîxa mîweapî yómîjî yarîni.” yaiwiarîgîápa axîpî e mîyarîni. Nene nânî wenîjî nerî jweanî. Yómîjî ayî rîpî nânî yarîni. Ámá wî manînpa ero nîni wigî fwî yarîgîápaî rîwîmîni mamoro éfîrixîni nânî sîni yómîjî yarîni.

“Xwîfári tîni anîna tîni rîá nowárinîfárinî.” urîjî nânîrîni.

10 E nerî aí sfá o ámî nîweapînfá nânî Ámináoayáî rîniñjîyi “Ámá fwî meámîni rîa barîni?” mîyawi maiwî jweanáná wîmeaarîjîpa sfá ayî enî axîpî e seameanfárinî. Sfá ayî anî pîrî fwî tîni rîá nîni anîpá imónîrî amîpî anî pîrîyo dánî wfá onarîjîyî nîni rîmîmenîjwî neánîrîná rîá nowárinî xwîfári tîni amîpî xwîáyo yarîjîyî tîni nîni rîá nîni yayîmî yowárinî enfárinî. 11 Apî nîpîni rîá e nowárinîfá enjagî nânî seyîné ámá Gorîxo wîmónarîjîpîmî xîdîro wé rónîjî imónîjîpîni ero yarîgîáyî yapî nimónîro axîpî éfîrixîni. 12 E nerónáyî, sfá Gorîxo Bînfáî rîniñjîyi “Gíná parîmonîfárinî?” nîyawiwo anîni ayî rîrixáñîjî nero mónaparîjoi. Sfá ayimîni anîna rîá nowárinî anî pîrîyo dánî wfá onarîjîpî rîmîmenîjwî neánîrîná íkimîmfá enfárinî. 13 E nerî aí xîo sîmîmanîyo dánî nearîjî enjagî nânî nene anî sîjî wîna tîni xwîá sîjî wîrî tîni imónînfápiáú —Apiaúmi wé rónîjî imónîgîfáni jweapîrîfápiáúrinî. Apiaú nânî wenîjî nerî jweanîwîni.

“Awîniñjî rónîfîrixîni.” urîjî nânîrîni.

14 Ayînânî dñj sîxî seayinjáyîné apiaú nânî wenîjî nero nîjwearo nânî Gorîxo píranîjî nîwayîrónîrane jweanagwî oneanîni rîwî sîwfá mîyi “Amîpî bî nânî rîá mîmeárînpa nerane íkwîráñîjî sîyîkwî mîni éwanîgîni.” nîyawiwo nîyunîro éfîrixîni. 15 E neróná negî Ámináo anîni ámî mîweapî yómîjî yarîjîpî nânî re yaiwîrîxîni, “Ámá obaxîyo yeáyî uyimîxemeámîfárinî yarîni.” yaiwîrîxîni. Negî nîrixîmeáo Poro enî dñjî émî saímî monî Gorîxo sîxî umîmonîpîmî dánî nîrîrî rîwamîjî nearîná axîpî rîpîniñjî nîrîrî nearî seamónapîjî enjagî nânî e yaiwîrîxîni. 16 Payî o eaarîjîyî nîni apî nânî enî axîpî nîrîrî eaarîjîrîni. Xwîyá payî ayo eánîjîyî wî sîjîni mîpîmónîjagî nânî apaxî mé nîjîá imónîpaxî mimónîni. Ámá majîá nikárîniro dñjî bî bî momearîgîáyî xwîyá apî íkweakwîmfá nîrîro rarîgîfárinî. Xwîyá Gorîxoyá Bîkwîyo rîniñjîyî ámî wî enî íkweakwîmfá nîrîro xejwîni nîrîrîjîpîmî dánî sfá yoparîyi imónînfé nânî rîá meárînarîgîfárinî. 17 Ayînânî dñjî sîxî seayinjáyîné, apî nânî seyîné rîxa nîjîá imónîjagîfa nânî ámá rîá xearîmîxarîgîáyî sîpî nero xejwîmîni warîná seyîné enî axîpî ewapîgî inîro Jisasomî dñjî nîwîkwîrîro sîkîkîniñjî onîgîáyîné piéroro epîrîxîni nîni awîniñjî rónîfîrixîni. 18 Niaíwî apîroarîjîpa axîpî seyîné ámáyo ayá urîmîxarîgîápaî xwé napîróa urî nîjîá negî Áminá Jisasi Kiraiso, yeáyî neayimîxemeaarîjîo nânî imónîgîfápaî apî enî xwé napîróa urî éwîniñjîni. Agwî rînárani, ná rîwîyorani, omî anîjî íniná seáyî e uméwanîgîni. “E éwanîgîni.” nimónarîni.

Payí Jono xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigíáyí nání Jono xámi eañnarini. O Jisaso wiewisagowa worini. Jisaso rixa añnamí nipeyimaná xwiogwí aga obaxí nípwemáná enáná Jono nñhweañsáná rixa xweyaní nerí añfí yoí Epesasiyo nñhweámáná payí rina eañnigini. Ayí Gorixomí dñfí sixí uyarigíapa xixe dñfí sixí yinírixinirí níriri earí mimóní uréwapiyarigíáyí rarigíapí ará mñwipa éfrixinirí níriri earí enjiginí. Mimóní uréwapiyarigíáyí re rarigíapí nání, “Wará nene inñhwápi sípi inñagwí nání Jisaso xwíayo nemeřfná nepa ámá mimónagfirini.” rarigíapí nání nñfá nimóniri “Jisaso nepa ámá nimónimáná emeağfirini.” uréwapiyimnirí ení níriri eañnigini.

Dñfí niyimñfí imóniñfpi ámayo umímoarñño nánirini.

¹ Iwamfó xwíari tñfí añfina tñfí imixinñjiná erjo nání —Omí arfá wirane negí sñhwí tñfí tñfí winirane sñhwí winaxidirane wé tñfí fá xirirane enjwáorini. Xwiyfá dñfí niyimñfí imóniñfpi nání neaiwapiñjorini. ² Dñfí niyimñfí imóniñwápi nání sixí neamímoarñjorini. Xegí sfmimañfí síwá neainfagi sñhwí winñhwá enagí nání neaimañfí mfkone dñfí niyimñfpi nání mfkí ikiñjo nání —O enñá dání iníná apo Gorixo tñfí nawini ñhweagífo xegí sfmimañfí síwá neainñjorini. O nání xwiyfápi sopiññfñfí nñworane wáf seararñjwini. ³ Seyfne tñfí aga nawini xirirñhwaene imónirane dñfí axfirini nawini xirirane yanfáwá nání sñhwí winirane arfá wirane enjwáo nání wáf seararñjwini. None aga dñfí ná bñfí nimónirane xirirñhwáwá, ayí apo Gorixo tñfí xewaxo Jisasi Kiraiso tñfí awáu enagí nání seararñjwini. ⁴ Dñfí niífá nñneainfina bñfí onimíapí mñneainfí aga seáyí e neainfina nání rfwamñfí rñfí nearí seaiapowárñjñfí.

“Wíá ókñññe eméřixini.” urñfí nánirini.

⁵ Xwiyfá Jisaso yanfí neaiapowárřagi arfá winñwá wáf seararñjwápi, ayí rñfirini. Gorixo wfánñfí imóniñjorini. Onimíapí bñfí aí sfá mñfikiniñjorini. ⁶ Ayinání nene “O tñfí nawini xirirñhwaenerini.” nírirñhwaene aí mañfí nñwiaikirane sfá yikiniñe nemeřanéayfí, yafí rarñjwini. Nepaxñfí imóniñfpi wí mñyarñjwini. ⁷ E nerí aí nene uyñfí bñfí mé wfá ókññe xfo ñhweañfpa nene ení wfá ókññe nemeřanéayfí, xfo tñfí nawini aní xirirñhwaene imónirane xfo nene nanfí imónañfáwá nání ragí xewaxo Jisaso nñperfna puñfipimí dání fwfí nñpini yarñhwápi nání igfánñfí neaeámori yarñfirini. ⁸ Nene “fwfí bñfí mñyarñhwaenerini.” nírirñhwaeneayfí, newanñjene yafí éwapiñarñjwini. Nepa imóniñfpi bñfí fá mñxirarñjwini. ⁹ E nerí aí nene xfoya arfá enje dání fwfí yarñhwápi nání waropárí nñirñhwaeneayfí, o dñfí uñwirarñpaxí imóniñfpi tñfí xixeni erí wé rónñfí imóniñfpi tñfí xixeni erí yarñño enagí nání ananí fwfí yarñhwápi yokwarimfí neaiirí uyñfí yarñhwápi nñpini igfánñfí neaeámoirí yarñfirini. ¹⁰ Nene “fwfí bñfí menjwáriní.” nírirñhwaeneayfí, “Ámá nñfí fwfí yarigfáriní.” rññomi yafí rarññoñfí wimixanirí yarñjwini. Xwiyfá o nearñfpi bñfí fá mñxirarñjwini.

2

¹ Gf niaíwñpiayfne, fwfí mepa éfrixinirí rfwamñfí rñfí seyfne nání eaarññfí. E nerí aí wiene fwfí nerfñayfí, arirá neaiarñño apo Gorixo tñfí e nírómáná yokwarimfí owiñirí nearuyarini. Wé rónñfí o, ayí Jisasi Kiraiso nání rarñjñfí. ² O xewanñño nñperfna rñdiyowánñfí nñirí xano Gorixomí nñwapiemixirí nání negí fwfí yarñhwápi yokwarimfí neainfina nání imóniñjorini. fwfí nene yarñhwápiní marfá, fwfí ámá xwíá rñfí nñrimini amí gñmí ñhweagíáyfí yarigfápi nání ení nñwapiemixirí nání yokwarimfí wiñfina nání imóniñjorini.

Ámá Gorixo tñfí ikárinigíáyfí epaxfpi nánirini.

³ Nene xfo sekaxí nearñfipimí nixfidñhwaeneayfí, woní woní dñfí re yaiwinñpaxenerini, “Nioni o nání nepa nñfá nimóniri o tñfí nawini ikárinññayfí wonirfaní?” yaiwinñpaxenerini. ⁴ Ámá wo “Nioni o nání nñfá nimóniri o tñfí nawini ikárinññoonirini.” nírirñfí aí sekaxí nearñfipí xixeni mñyarñño enañayfí, yafí rarñfirini. Nepa imóniñfí Gorixo nearñfpi fá xirarñfmaní. ⁵ E nerí aí xwiyfá Gorixo nearñfpi go go nñxidířfnayfí, omí urapí nerí dñfí sixí muyí aga xixeni pñrññfí dñfí sixí uyini. Nene apí neranéá “Gorixo tñfí nawini ikárinñhwaenerfani?” yaiwinanñwini.

⁶ Ámá wo “Nioni Jisaso tñfí nawini kumixinñgwí wonirini.” nírirñfinaayfí, Jisaso xwíá tñyo nemeřfná xano wimóniñfpi nñpini yarñfpa axfpi éwññfí. ⁷ Gf dñfí sixí seayññayfne, “O sekaxí sñfí bñfí níriri rfwamñfí eaarini.” mñyawiñpaní. Iwamfó imóniñjiná dání sekaxí Jisaso rññfí seyfne nñfá imónigfápi —Apí xwiyfá seyfne arfá wigfápirini. Apí nání níriri eaarññfí. ⁸ E nñsearirí aí sfá yiniñfpi rixa nñdeaxa nuri wfá ónarñfpa

bí mimóní nepaxíñj ímóníñjípíni seainaríñj enjagí nání agwí xegípi níseaiğa urí xámí níseaiğa urí enjípí tñní xixení nero Kiraisomí xaiwí fá uxírfírxíni.

“Ámá Gorixoyá ímóníğfáyí fwí néra waríğfámani.” uríñj nániríni.

28 Gí niaíwípiayíné, o síñjní nimónirí weapána peayí níneauríni wará sarfwá mímáriní newiárimónítrane éfí roaníwá nání omí xaiwí fá uxírfírxíni. 29 Seyíné “Gorixo wé róníñjoríni.” níyaiwiwo níjía ímóníñjagfa nání rípi ení aga níjía ímónípaxíyínéríni, “Wé róníñj yaríğfá gíyí gíyí, ayí Gorixo o xegí emeaníyíriní.” Níjía e ení ímónípaxíyínéxíni.

3

1 Ai ámá tíyíné rípi nání dñjí omoaneyí. Ápo Gorixo bí onimíapi marfáí, dñjí ayá wí síxí níneayirí nání “Gí niaíwíyínéríni.” neararíni. Xfo neararíñjpi nepa e ímóníñjagwí wáné neararíni. Ayí rípi nání ámá xwíá tfo dñjí nene Gorixoyá niaíwene enjagwí nání mí míneaómíxíñoi. Ayí xfo tñní nawíni níkaríníro níjía mímóníğfáyí enjagfa nání mí míneaómíxíñoi. 2 Gí dñjí síxí seayíñjáyíné, ayí mí míneaómíxíğfa aiwí nene xfoya niaíwí ímóníñjwaéneríni. Ríwéná aríre ímónáníwápi síni wá míneaókiamóníñjagí aiwí níjía re ímóníñjwíni, “Kiraiso síñjání níneaimónirí weapána xfo ímóníñjpa nene ení axípi ímónáníwáriní.” Níjía e ímóníñjwíni. Xfo ímóníñjpi íná dání aga xixení síñjwí wínaníwá enjagí nání raríñjní. 3 Ámá Kiraiso neaiménapána xfo ímóníñjpi oimónaneyíni weníñj neri ñjweaaríğfá ayí ayí nñní rípi yaríğfáriní. Xewaníño awiaxí ímóníñjpa axípi oimónaneyíniro wíğí xwioxíyo íğfáñj neámorí nañj ímíxínaríğfáriní. 4 Ámá fwí néra waríğfá ayí ayí nñní Gorixoyá sekaxí ríniñjpi xórorí yaríğfáriní. fwí ámá néra waríğfápi, ayí pípi marfáí, sa Gorixoyá sekaxí ríniñjípimí xórorí yaríğfápiríni. 5 Rípi nání seyíné níjía ímóníñoi. Kiraiso —O fwí bí meñoríni. O fwí nene yaríñjwápi yokwarímí neaimónirí nání xwíá tfo nene tñj e bíñjínigíni. 6 Ayínání ámá Jisaso tñní kumíxíniğfáyí fwí néra waríğfámani. E neri aí ámá fwí néra waríğfáyí “Jisaso Gorixomí xewaxoríani?” níyaiwiwo nepa xfo tñní nawíni kumíxínaríğfámani. 7 Gí niaíwípiayíné, ámá yapí raríğfáyí xe níbiro yapí oneaiwapíyípoyníri síñjwí míwínípa éfírxíni. Ámá wé róníñj ímóníñjpi néra waríğfáyí Kiraiso wé róníñj ímóníñjpa axípi ímóníğfáyíriní. 8 E neri aí ámá fwí yaríğfáyí oboyáriní. Enjína fwí iwamó néra bíño, ayí obo enjagí nání oyá ímóníğfáyíriní. Gorixomí xewaxo rípi emínirí nání bíñjínigíni. Obo fwí aríki neri ámayí ení axípi éfírxíni rí wíwapíyaríñjpi pírfí urakímíni nání bíñjínigíni. 9 Ayínání ámá Gorixo xegí tímeañjíníñj nímónirínáyí, oyá dñjípi íkikí wíñj nání fwí néra waríğfámani. Ayí Gorixo xegí tímeañjíníñj ímóníñjagfa nání aga fápa néra upaxí mímóníñoi. 10 Rípimí dání ananí ámá mí níwómíxíro “Tíyí niaíwí Gorixoyárfani? Tíyí oboyárfani?” yaiwípaxíriní. Ámá síwí wé róníñj ímóníñjpi míyaríñjagfa níwínírná “Ayí Gorixo tímeañjíníñj ímóníğfáyí wímani.” yaiwípaxíriní. Ámá xexírfímeáyo dñjí síxí muyaríñjagfa níwínírná ení “Ayí Gorixoyá ímóníğfáyí wímani.” yaiwípaxíriní.

Xexírfímeáyo dñjí síxí nuyirírná epaxípi nániríni.

11 Iwamó ímóníñjána dání xwíyá Jisaso yanjí neaiapíñj none searéwapíyarírná arfa neaíğfápi, ayí rípi ríni, “Xexírfímeáyíné xíxe dñjí síxí yínírfírxíni.” Arfa neaíğfápi, ayí apíriní. 12 Apí níxídríranená Keno —O sípi ímóníñoayóoríni. Xegí xogwáomí píkiwíríro enjoríni. O enjpa axípi mepa oyaneyí. “Xogwáomí ayí nání rfa píkiñjínigíni?” yaiwíaríğfápi pípi ríni? Xfo xegí yaríñjpi sípi ímónirí xogwáo yaríñjpi wé róníñj ímónirí enjagí nání símí tñní níwírí píkiñjínigíni. 13 Ayínání gí nírxírfímeáyíné, seyíné ení ámá Gorixoyá mímóníğfáyí símí tñní seaiaríñjagfa níwínírnónáyí, ududf mepaní. 14 Nene negí nírxírfímeáyo dñjí síxí nuyirane nání níjía re ímóníñjwíni, “Óf ámá aníñjprífa nání ímóníñjyimi pñní níwíarímí óf dñjí níyímíñj ímóníprífa nání ímóníñjyimi níxídrírane yaríñjwíni.” Níjía e ímóníñjwíni. E neri aí ámá xexírfímeáyo dñjí síxí muyaríğfáyí, ayí dñjí níyímíñj tğfá mímómí síni óf aníñjprífa nání ímóníñjyimi xfdaríñoi. 15 Ámá xexírfímeáyo símí tñní wíaríñjagfa níwínírnónáyí, “Ananiríni.” ríyaiwíaríño? Oweoi, nene níjía re ímóníñjwíni, “Ámá píkiaríğfá gíyí gíyí dñjí níyímíñj meapírfá nání mímóníñoi.” Níjía e ímóníñjwíni. 16 Pípi nání dñjí nímoríñjípimí dání “Ámáyo dñjí síxí nuyirírná epaxípi, ayí apírfani?” yaiwípaxíriní? Sa Jisaso nene yeáyí neayímíxemeámíni nání mñjí níwínírná enjípí nání dñjí nímoríñjípimí dání nene “Ámáyo dñjí síxí nuyirírná o enjpa e epaxírfani?” yaiwíñjwíni. Ayínání nene ení nírxírfímeáyo aríra wíani nání mñjí níwínírnáné aí “Ayí ananiríni.” yaiwíwanígní. 17 E neri aí ámá amípi mímúróníñj wo xegí xexírfímeá wo amípi nání dfwí íkeamónaríñjagí níwíníri aiwí sípiáf sfá níñíni amípi bí mñní níwípa nerírnáyí, o aríge neri “Nioní

Gorixomi dñj sxf uyinjñni.” rípaçfrñni? ¹⁸ Gf niaíwfpíayñné, negf nrixímeá dñwí ikeamónariñagfa nñwñranéná pñéni nurirane “Dñj sipí niarñni.” murípa éwanigñni. Aga xwioxfyo dání dñj sxf nuyirane arirá wíwanigñni.

“Apí nerfñá Gorixoyá sñjwño dání wará sarfáwá márñipaxfmani.” urñjñ nánñrñni.

¹⁹ Ámáyo aga xwioxfyo dání dñj sxf nuyirñjípimi dání re nñyaiwirñ nñjáfá imónñjwñni, “Gorixo, nepaxñj imónñjogáyf imónñjwá wienerfani?” nñyaiwirñ nñjáfá imónñjwñni. Ayf rípi nánñni dñj nñmoranéna Gorixoyá sñmñmanfyo dání ananñ dñj wfá neaónñpaxfrñni. ²⁰ “Ámáyo arirá nñwirfñá Jisaso tñni xixeni mñyarñjaoñrñni.” nñyaiwirñane xwiyfá meárñnarñjwá aí Gorixo nene dñj e yaiwinariñjwápimi seáy e wimónñri amípí nñni nánñ nñjáfá imónñri eno enagñ nánñ nene nepa ámáyo dñj sxf uyariñjwápi nánñ nñjáfá enñ nimónñri nánñ xwiyfá mñneameárñfá enagñ nánñ nene ananñ dñj wfá neaónñpaxfrñni. ²¹ Gf dñj sxf seayñjáyñné “Ámáyo arirá nñwirfñá Jisaso tñni xixeni mñyarñjaoñrñni.” nñyaiwirñane xwiyfá mñmeárñnñpa neranéñáyf, Gorixoyá sñjwá tñj e wará sarfáwá mñmárñfñ nñyopiýárirñ ²² xfomi amípí bñ nánñ yarñj wíaná ananñ xixeni neaiaparñjfrñni. Ayf rípi nánñ neaiaparñjfrñni. O sekaxf rñjípimi xfdirane amípí xfo “Éfrñxñni.” wimónariñjípimi erane yarñjagwi nánñ neaiaparñjfrñni. ²³ Sekaxf mñkf imónñjwá Gorixo nearñjípí, ayf rípi nánñ rarñjñni. Seyfñé xegf xewaxo Jisasi Kiraisomñ dñj wíkwfóro xfo sekaxf nearñjípí tñni xixeni xixe dñj sxf yinñro éfrñxñni. ²⁴ Ámá Gorixo xegf sekaxf rñjípimi xfdarñgfá gñyf gñyf, ayf Gorixo tñni nawíni imónñro xfo enñ ayf tñni nawíni imónñro eno. Ayf rípi dání “Gorixo nene tñni nawíni rimónñjwñni?” yaiwiarñjwárñni. Gorixo xegf kwíyfpí sxf neamímofñ enagñ nánñ “O tñni nawíni rfa imónñjwñni?” yaiwiarñjwárñni.

4

Kwíyf Gorixoyápipimi tñni sipípimi tñni mí omixarñjwápi nánñrñni.

¹ Gf dñj sxf seayñjáyñné, ámá “Kwíyf tñjaoññ enagñ nánñ rarñjñni.” rarñgfá nñyonñ arfá mñwípa nero mimónñ wfá rókiamoarñgfá obaxf xwfá tñyo emearñjagfa nánñ “Kwíyf apí nepa Gorixo tñj e dání bñjfrñfani? Gorixo tñj e dání mñbñjfrñfani?” yaiwianñ nánñ iwamfó imñmf wífrñxñni. ² Iwamfó imñmf nñwirfñá rípi rarñjagfa nñwñrñfñá “Kwíyf Gorixoyápi tñyo rfa rarñni?” yaiwífrñxñni. Kwíyfo dání nñrñfñá “Jisaf Kiraiso ámá nimónñri nene tfámñni bñjñnigñni.” rarñjagfa nñwñrñfñá “Kwíyf Gorixo tñj e dání bñjfrñfani dání rfa rarñni?” yaiwífrñxñni. ³ E nerñ aí kwíyf xegf bimñ dání nñrñfñá “Jisaso ámá nimónñri nene tfámñni bñjñnigñni.” mñrñpa yarñjagfa nñwñrñfñá “Kwíyf apí Gorixo tñj e dání bñjfrñfani.” yaiwífrñxñni. Ámá kwíyf ayo dání rarñjgfáyf Kiraisomñ xopñrñf wimññrñ yarñjo tñni anñ nawíni imónñgfáyfrñni. Enñná “O nñbñfñfñni.” arfá e wigfo agwi ikárñ rñxa nñbñrñ xwfá tñyo yarñni. ⁴ E nerñ aí gfñ niaíwfpíayñné, seyfñé Gorixoyáyñné enagfa nánñ mimónñ wfá rókiamoarñgfáyf yapf seaiwapñyanñro seañagfa aiwñ rñxa xopñrñf wigfárñni. Kwíyf seyfñé seaññjfrñ obomñ —O ámá Gorixomñ dñj mñwíkwfóroarñgfáyf xfo tñni nawíni imónñgfórñni. Omñ kwíyf seyfñé seaññjfrñ seáy e wimónñjagñ nánñ ayo xopñrñf wigfárñni. ⁵ “Jisaso nepa ámá nimónñri nene tfámñni mñbñjñnigñni.” rarñgfáyf Gorixomñ paimñmf wiarñgfáyf tñjfmñ dání imónñgfáyfrñni. Ayñanñ xwiyfá wigf nñrñfñá xwiyfá Gorixomñ paimñmf wiarñgfápimi dání rarñgfá nánñ wigf imónñgfáyf ayo arfá wiarñgfárñni. ⁶ E nerñ aí none Gorixoyá imónñjagwi nánñ ámá o tñni nawíni ikárññgfáyf none arfá neaiarñgfárñni. Ámá o tñni nawíni mñkárññgfáyf none arfá neaiarñgfámant. Ayo dání re yaiwiarñjwárñni, “Kwíyf nepaxñj imónñjfo dání rarñgfáyf mí nómxñrñ ayf tñyfrñfani? Kwíyf yapf imónñjípimi dání rarñgfáyf mí nómxñrñ ayf tñyfrñfani?” yaiwiarñjwárñni.

“Xixe dñj sxf yinñfñrñni.” urñjñ nánñrñni.

⁷ Gf dñj sxf seayñjáyñné, xixe dñj sxf yinñwanñgñni. Ayf rípi nánñ rarñjñni. Ámá wíyo dñj sxf nuyiranéná Gorixo yarñjpa axípi yarñjwá enagñ nánñ rarñjñni. Ayf rípi nánñ enñ “Xixe dñj sxf yinñfñrñni.” rarñjñni. Dñj sxf uyariñjwá ayf ayf nñni Gorixo xegf tñmeanfñyñññf imónñro o tñni nawíni nñkárññro nñjáfá imónñro egfáyf enagfa nánñ rarñjñni. ⁸ E nerñ aí amípí o yarñjfrñ xfo ámáyo dñj sxf nuyirñjípimi dání yarñj enagñ nánñ ámá wigf wñnyo dñj sxf muyípa yarñgfá gñyf gñyf, ayf Gorixo tñni nawíni nñkárññro nñjáfá imónñgfáyf mant. ⁹ Gorixo xfo rípi nerñjípimi dání dñj sxf neayarñjfrñ neaiwapñyññnigñni. O xegf niaíwf sñjñññf émiáoño neaññfápimi dání nene dñj nñyñmññf imónñjfrñ meanfáwá nánñ xwfá tñyo wíreñapññnigñni. ¹⁰ Rípi nánñ dñj nñmoranéna “Ámáyo dñj sxf nuyirfñá epaxfpi, ayf apñfani?” yaiwipaxfrñni. Nene Gorixomñ dñj sxf nuyirane enjwápi marfá, sa xewanñjo nene dñj sxf nñneayrñ

xewaxo negí fwi yariñwápi yokwarimí neaiinfa nání wírenapinípi nání rariñini. ¹¹ Gí dññí sixí seayináyíné, Gorixó nene dññí sixí xwapí ayá wí nñeayiri e neaiiní enagi nání xexixexirímeaéne ení xixe dññí sixí yiníwanigini. ¹² Ámá Gorixomi sññwí bñ miwiniñgá aiwí xexixexirímeaéne xixe dññí sixí nñyiníranénáyí, Gorixó tñní nawiní imóninñagwí nání xfo ámáyo úrapí mñwikarí pirániní dññí sixí uyarinípa axípi dññí sixí yinaníwini. ¹³ Ripí nání dññí nñimoranéná “Xfo nene tñní imóniní nene xfo tñní imóninírane enñwini.” yaiwipaxíriní. Xegí kwíyípi neaiapiní enagi nání dññí e yaiwipaxíriní. ¹⁴ Apo Gorixó xegí xewaxo ámá xwíá tñyo ñweagá nñyoni yeáyí uyimíxemeawiníñiní wírenapaná neaimení mñkone, sññwí winíñwáone xwiyíá rípi searariñwini. ¹⁵ Ámá “Jisaso niaíwí Gorixoyáoriní.” rariñgá gíyí gíyí Gorixó ámá e ríáyí tñní nawiní imóniní ayí xfo tñní nawiní imóniní enoi. ¹⁶ Ayinání nene dññí “Gorixó aga dññí sixí neayarini.” yaiwianí nání nñeaiipimóniní nñíjfa imóniníwini.

Pí pí Gorixó yariñpi sa dññí sixí nuyirinípipimi dání yariñí enagi nání ámá wigí xexirímeáyo aniní miní dññí sixí uyarigíyí, ayí Gorixó tñní nawiní imóniní xfo ení ayí tñní nawiní imóniní egiyíriní. ¹⁷ Nene sfá Gorixó ámá nñyoní mí ómómíximí eníáyimi wará saríwá mñmáriní ananí ewiárimónaníwá nání negí nñixímeáyo úrapí mñwikarí pirániní dññí sixí uyiwanigini. Kiraiso xwíá tñyo nññwearíná nimóniní enípa nene ení xwíá tñyo nññwearanéná axípi nimóninírane yariñwá enagi nání ananí e yaníwáriní. ¹⁸ Ámá wigí xexirímeáyo dññí sixí nuyiróná Gorixó nání wáyí wí winariñmaní. Dññí sixí nuyiróná úrapí wí mñwikarí aga xixení naníni nuyirónáyí, wáyí bñ mñwiní sáyí ikárinariñgíriní. Mñkí ámá Gorixó nání wáyí winariñí, ayí rípi nániní. “Gorixó nioní gí sípi yariñápi tñní xixení sípi nikárinírfáriní?” nñyawiwo nání wáyí winariñíriní. Wáyí winariñíyí xexirímeáyo sññí dññí sixí xixení muyarigíá enagi nání rariñini. ¹⁹ Gorixó nene xámí dññí sixí neayiní enagi nání nene ení nñixímeáyo dññí sixí uyariníwáriní. ²⁰ Ámá wo “Gorixomi dññí sixí uyiñáoníriní.” nñiníni aí xexirímeáyo sññí tñní nñwirínáyí, yapí rariñoriní. Ayí rípi nání rariñini. Xexirímeáyo sññwí nñwiníni aí dññí sixí muyipa nerínáyí, o arige nerí Gorixó, ámá sññwí mñwiníñgíomí dññí sixí uyipaxí imóniní? Oweoi. ²¹ Sekaxí o nearinípi, ayí rípiriní. Ámá Gorixomi dññí sixí uyarigíá gíyí gíyí, xexirímeáyo ení dññí sixí uyírixiní.

5

“Dññí wíkwíroarigíyí xegí tñmeaníyo dññí sixí uyarigíáriní.” uriní nániníni.

¹ Ámá “Nene yeáyí neayimíxemeanfa nání Gorixoyá dññí tñní aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaroníoyí rariñwáno Jisasoríní?” nñyawiwo dññí wíkwíroarigíá gíyí gíyí, ayí niaíwí Gorixó xegí emeaníyíniní imóniníyáriní. Ámá xano Gorixomi dññí sixí uyarigíá gíyí gíyí xegí emeaníyo ení dññí sixí uyarigíáriní. ² Ripí nerinípipimi dání ananí dññí “Niaíwí Gorixó xegí emeaníyíniní imóniníyáyo dññí sixí uyariníwaéneríní?” yaiwinípaxíriní. Xfómí dññí sixí uyirane xegí sekaxí nearinípipimi xídirane neranénáyí, ananí dññí e yaiwinípaxíriní. ³⁻⁴ Xfómí aga dññí sixí nuyiranéná pípi epaxí maríá, xoyá sekaxí rinípipimi xídirapaxí enagi nání rariñini. Niaíwí Gorixó xegí emeaníyíniní imóniníyáyo síwí sípi xfómí paimímí wiarigíá imóninípipimi xopíraráf wiarigíá enagi nání xfo sekaxí nearinípi nene nñixídiranéná ayí ríá tññí xídirapaxí wí mimóninípiriní. Ripiní neríná síwí sípi Gorixomi paimímí wiarigíá imóninípipimi xopíraráf wiariníwáriní. Jisasoní dññí nñwíkwíroarigíáyo dání api yariñwáriní.

“Dññí wíkwíroarigíyí sopiní Gorixó wópi aríá wiarigíáriní.” uriní nániníni.

⁵ “Ámá síwí sípi Gorixomi paimímí wiarigíá imóninípipimi xopíraráf wiarigíyí gíyírfání?” mñyaiwipani. Ámá “Jisaso niaíwí Gorixoyáoríní?” nñyawiwo dññí wíkwíroarigíyí ananí xopíraráf wiarigíyíriní. ⁶ “Niaíwí Gorixoyáoríní?” oníaiwípoyníni iníñíyo wáyí mearí nñperíná ragí purí enoi, ayí Jisasí Kiraisoriní. O “Gorixomi xewaxoríní?” oníaiwípoyníni nání neríná wayíní meañmaní. E oníaiwípoyníni wáyí mearí xegí ragí purí eníñigíni. ⁷ Gorixoyá kwíyípi nñiríná nepání rípxápi enagi nání negí xwioxíyo dání áwaní réniní neararínípi, “Kiraiso apiaú nerinípipimí dání xewaníño nání síwá neainímíniní enípi, ayí nepariní.” neararínípi aríá owianeyí. ⁸ Ayinání “Jisaso Gorixomi xewaxoríní?” yaiwianí nání sopiní neawaríní biaú bñ, ayí rípláú rípiriní. Kwíyípi neararínípi tñní iníñíyo wáyí mearíná imóninípi tñní xegí ragí nñpurí péaná imóninípi tñní biaú bñ imóninípi apíriní. Apiaú apí sopiní nñneoríná xegí bñ xegí bñ oyaiwípoyníni neaiwápyariñmaní. Axípiní oyaiwípoyníni neaiwápyariñiní. ⁹ Ámá pí pí nání sopiní neaófápi ananí aríá wiariníwáriní. Ayinání Gorixó sopiní neaófápi seáyí e imóniníyáyo nání apí ení aríá

owianeyiniri seararinjini. Gorixo xewaninjo sopinj neaópi, ayf pípi nání marfái, ayf xegf xewaxo nánirini. ¹⁰ Gorixo xewaxomi dñj wikwíroarigfáy giyf giyf o xegf xewaxo nání sopinj wófp wígf xwioxfyo dáni “Aga neparini.” yaiwiarigfárinini. E nerí aí Gorixomi dñj mîwikwíroarigfáy “O sopinj neaópi nepamani.” niyaiwiro nání rénj urarigfárinini, “Yapf rarinjyf woxirini.” urarigfárinini. ¹¹ Xwiyfá Gorixo sopinj neaópi, ayf rípirini. O dñj niyiminj imóninjpi ríxa neaiapinjirini. Dñj niyiminj imóninj api nání xegf xewaxo mfkf ikiño enagi nání ¹² ámá xewaxo tñi kumixinigfáy dñj niyiminj imóninj api tfgfáyrini. E nerí aí xewaxo tñi nawini mikumixinigfáy ayf dñj niyiminj imóninjpi tfgfáymani.

Yoparfp nuririna urinj nánirini.

¹³ Nioní seyné, Gorixo xewaxomi dñj wikwíroarigfáyné “Nene dñj niyiminj imóninjpi tñjwaenerani?” niyaiwiro nijfá imónipri nání payf rina neari mónaparinjini. ¹⁴ Nene ripi nerane nání Gorixo sñwí anije dáni wará sarfáwá mímáriní newiárimóniri yarinwárinini. Xfo e neaiwiniginiri yarinj niwiranéná negf dñjfo dáni bi murf xfo wimónarinjpi tñi xixeni yarinj niwirane nání “Arfá xixeni nineainjoi.” yaiwiarinjwárinini. ¹⁵ “Omí yarinj niwiranéná pí pí nání yarinj wiarinjwápi xixeni arfá nineainjoi.” niyaiwirane nijfá e imóninjagwi nání dñj rípi eni “Negf yarinj wiarinjwápi ríxa neaimónini.” yaiwipaxirini. ¹⁶ Ámá giyf giyf xexirimeáy wo fwi aninimixinfa nání mimóninj bi éagi niwiniro Gorixo yokwarimf owiiniri yarinj niwirónáyf, Gorixo wígf yarinj wífp arfá niwirí fwi aninimixinfa nání mimóninj bi éomi dñj niyiminj imóninjpi ujwirárinirini. E niseariri aí fwi ámá aninimixiniprfa nání imóninj bi eni weni. Nioní “Ámá fwi api éfáyo Gorixo yokwarimf owiiniri yarinj wífirixini.” niseararinjini. ¹⁷ Pí pí sipí ámá yarigfápi nñi fwi yarigfápi imóninjagi aiwi nripini aninimixiniprfa nání mimóninjagi nání rarinjini.

¹⁸ Nene nijfá re imóninjwini, “Ámá Gorixo xegf timeanjñinj imónigfáy fwi nera warigfámani. Gorixo emeanjo —Xewaxo nání rarinjini. O ámá ayo piráninjf umearinjagi nání sipí imóninjo wí xwírfá wikixearinjmani.” ¹⁹ Nijfá re eni imóninjwini, “Ámá xwírfá tfo dánj —Ayf Gorixomi dñj mîwikwíroarigfáyrini. Ayf nñi sipí imóninjomi inimi wurinijagfa aí nene ámá Gorixoyá imóninjwini.” ²⁰ Ripi nání eni nijfá imóninjwini, “Nwírfá nepaxinj imóninjo, ayf Gorixorfaní?” waiwiani nání xegf xewaxo nene tfáminí nibirfá o nání nijfá neaiapinjirini. Nene ríxa xegf xewaxo Jisasí Kiraiso tñi nawini nimónirane nání xano, Nwírfá nepaxinj imóninjo tñi eni axípi nawini imóninjwini. O eni Nwírfá aga nepaxinj imóninorini. Dñj niyiminj tñjwápi neaiaparinjo, ayf orini.” ²¹ Gf niaíwípiayfne, nene nijfá e imóninjagwi nání njwírfá imóninjpiami dñj wikwíropfirixiniri sewaninjfyne awininjf menjwanfirixini.

Payí Jono áwiniimi eañnarini.

Payí rina Jono áwini e eañnarini. O xewaninjoyá yo' mriñf Jisasoyá siyikf imónigfáyo wipenweañáoniyi nriñriñ njiwiráñiniginini. Ámá Jono nuriri payí eañyíf nání eni nriñriñá sññani yo' mriñf apixí wí tñni xegí niaiwíf tñni nání nriñriñ eañniginini. E neri aí "Jisasoyá siyikf imóninñf bñ nání xwiýfá nriñriñ eaññriñani?" yaiwiarñjwáñini. Jisaso ríxa aññnamí nñpeyimána xwiogwí aga obaxí nñpwémána enjána Jono nñjweaññisána ríxa xweyanñf neri añf yo' Epesasiyo nñjweámána payí rina eañniginini.

¹ Jisasoyá siyikf imónigfáyo wipenweañáonin apixixi nání —Jixi Gorixo xegí imónirfa nání fá riyamixinixirini. Jixi nání tñni dixí niaiwíyíf nání tñni payí rina eaarñjini. Nionñ gí xwiogfyo dánñ nepa dññf sixí seayinñni. Nionñni marfáñ, ámá xwiýfá nepaxinñf imóninñfñi nání nñjfa nimóniro dññf wikwíroarigfáyf nñni eni dññf sixí seayinñoi. ² Xwiýfá nepaxinñf imóninñfñi agwí rina mimáyo tññirane ná ríwíyo aí sññ tññirane yaníwá enagñf nání seýñné dññf sixí seayinñwini. ³ Ápo Gorixo tñni xewaxo Jisasi Kiraiso tñni awaú nepa dññf sixí nñeayirina nene píraninñf nñwayirónñirane ñweaññwá nání neaiiri wá nñeawianñri ayá nearimixñri epiññriñni.

"Sekaxí o nearinñfñi axññini xídññriñini." urinñf nánñriñni.

⁴ Nionñ "Íyá niaiwíf xwiýfá nepaxinñf imóninñfñi xixeni xídñññoi." rariñagfa arfá nñwiri nání "Ápo sekaxí nñnearirfna apí xídññriññriñriñ nearinñfñi tñni xixeni rfa yarññoi?" nñyaiwiri dññf nifá ninarini. ⁵ Apixixinñi, jixi ínina erfápi nání bñ orirñmñni. Sekaxí sññf bñ nriñriñ ríwamññf meaarññini. Enjina dání nene arfá wñjwápi —Ayf "Negí nriññimeáyo dññf sixí uyíwaniginini." rññinñfñi jixi éñriññriñriñ nání nriñriñ eaarññini. ⁶ "Ámáyo dññf sixí nuyirfna epaxñf pípiññani?" mñyaiwipani. Nene negí nriññimeáyo dññf sixí nuyiranénayf, o sekaxí nearinñfñi xixeni píraninñf xídññriñwáñini. Sekaxí o nearinñfñi —Apí seýñné enjina dání arfá wigfápiñni. "Segí sériñimeáyo dññf sixí uyíriññini." nearinñfñriñni. Apí tñni xixeni axñf e éñriññini.

"Kiraiso nearéwapññinñfñi xaiwífá xirñwaniginini." urinñf nánñriñni.

⁷ Ámá obaxí ríxa "Ámáyo yapí owíwapññaneyi." nñyaiwiro xwífa rññimí emearññagfa nání seararññini. Yapí ranñro nání "Jisasi Kiraiso nepa ámá nimónñri xwífa tñyo nene tñámñni mñbññiniginini." rariñgíyñriñni. E yarñgíyñf ámáyo yapí wíwapññiri Kiraisomñ xopññarñf wimññriñriñ eri yarññoi tñni nawíni imónññoi. ⁸ Ayinánñi seýñné Jisasomñ nñxídññóná nñgwfñññf wayfá meáwaniginñriñriñ anññf mññf rífa tññf egfápi surñmá mimónñf apí nññniñ tñni xixeni mearo yayf seaimorñ enfa nání píraninñf sññwíf tñni éñriññini. ⁹ Ámá Kiraiso nearéwapññinñfñi sññi anññf xaiwíf fá mññriñf ámí wigf dññf tñni gíwíf nímññriñ rariñgíf gíyíf gíyíf, ayf Gorixo tñni nawíni imónñgíyñf wimani. E neri aí Kiraiso rñññriñni xixeni fá nññriñriñ axññni rariñgíf gíyíf gíyíf, ayf xaniwññiraú tñni nawíni imónñgíyñf wíñni. ¹⁰ Ámá "Jisasomñ xídññriñwáñerñni." rññariñgíf wí seýñné tñámñni nññiro Kiraiso nearéwapññinñfñi axññf mññriñpa yarññagfa nñwññriññayf, yayf nñwiemearo segí aññyo nání nñpemeámñ mñpáwipa éñriññini. ¹¹ Ayf rññf nání rariññini. Ámá e yarñgíyñf gíyíf gíyíf yayf nñwiemearññayf, fñwíf ayf yarñgífápi axññf ayo eni uxññmeanfá enagñf nání rariññini.

¹² Xwiýfá xwapñf ayá wí tñni seýñné nání ríwamññf eapaxí aiwí "Payí rññamñ meapa oemñni." nimónñriñni. "Nionñ seýñné dññf nifá aga seáyi e dání seainñya nání nñbñriñ nñseaiméámána xwiýfá axí e dánñ rññanñwáñni." nñyaiwiri dññf ikwímonññni. ¹³ Dixí rññriññimeáí —Í eni Gorixo xegí imónñwññiniginñriñ fá uyamixinixirini. Íyá niaiwíyíf payí rññamñ dánñ yayf seaiwáñenapariññoi.

Payí Jono eanĵ yoparĵnarini.

Payí rĵna yoparĵ Jono eanĵnarini. O xewanĵnoyá yoĵ mĵrĵnĵ Jisasoyá sıyıkĵ imónıgĵáyo wıpeĵweanĵonıyĵ nĵrĵnĵrĵ ĵwıřárĵnıgıni. Ámá Jono nurĵrĵ payí eanĵo xegĵ yoĵ Gaiasorĵnĵ. Jisaso rĵxa anĵnamĵ nĵpeymáná xwıogwĵ aga obaxĵ nĵpwémáná enĵáná Jono nĵĵweanĵısáná rĵxa xweyanĵ neri anĵ yoĵ Epesasıyo nĵĵweámáná payí rĵna eanĵnıgıni

¹ Jisasoyá sıyıkĵ imónıgĵáyo wıpeĵweanĵıĵonı gĵ dĵnĵ sıxĵ rĵıyıná Gaiasoxı nánı payí rĵna eanĵnıgıni. Joxĵ nepa dĵnĵ sıxĵ rĵıyınıgıni. ² Gĵ dĵnĵ sıxĵ rĵıyınáoxını, Gorıxomı joxĵ nánı rĵpı yarĵnĵ rĵwııarĵnĵarĵnı, “O Jisasomı pıřánıĵ nıřıřdĵrĵ nánı xegĵ dĵnĵ nanĵ imónıĵpı tĵnı xıxenı Gorıxoxınıyá dĵnĵıyo dánı nanĵ imónıĵpıni wımearı wará inĵrĵ éwınıgıni.” yarĵnĵ e rĵwııarĵnĵarĵnı. ³ Negĵ nĵrĵıřmeáyı wı joxĵ nánı áwanĵ re nĵrĵmeáagfa, “O nepaxıĵ imónıĵpı —Jisaso nearéwapıyınĵpı nánı rarĵnı. Apı nıřıřdĵrĵ nerĵná yarı bı mĵneaeıpı apı tĵnı xıxenı yarĵnı. Nepaxıĵ imónıĵpı nerĵná axĵpı pıřánıĵ xıřdarĵnı.” Áwanĵ e nĵrarĵnıagfa arĵá nĵwıřı nánı nıonı yarı seáyımı dánı nıınıĵrĵnı. ⁴ “Dıřı nıaıwĵ imónıgĵáyı xwıyá nepaxıĵ imónıĵpı řá nıřıřıro xıxenı xıřdarĵno.” rarĵnıagfa arĵá nĵwıřıná yarı seáyımı dánı nıınarĵnĵpı amıpı wı nánı yarı nıınarĵnĵpı apı tĵnı xıxenı mımónıni.

“Nıřıřmeáyo arıřá wıarĵnĵpa sıni axĵpı nıwıa úıřıxıni.” urĵnĵ nánıřıni.

⁵ Gĵ dĵnĵ sıxĵ rĵıyınáoxını, joxĵ negĵ nĵrĵıřmeáyo arıřá nĵwıřıná úrapı bı mĵwıkarĵ dĵnĵ rĵĵwıřárĵpaxĵpı wıwapıyarĵnĵrĵnı. Nıřıřmeá joxĵ sıni sıĵwĵ mĵwınıĵı aı xegĵ bı marĵáı, axĵpıni wıarĵnĵrĵnı. ⁶ Ámá ayı joxı dĵnĵ sıxĵ nuyıřı arıřá wıarĵnĵpı nánı Jisasoyá sıyıkĵ imónıĵwá re ĵweanĵweáne rĵxa áwanĵ nearıgĵawıxıni. Joxı Gorıxomı pıřánıĵ nıřıřdĵrĵná epaxıpı tĵnı xıxenı neri óı e nánı arıřá nĵwıřı nıwıowářıřá yarĵnĵpı nanĵ yarĵnı. ⁷ Ayı řıpı nánı “Arıřá wıřıřıxıni.” rıřarĵnı. Ámá ayı yoĵ Jısası Kıraisoyá émá imónıgĵáyo wáĵ urımeanıro nuróná “Wáĵ nurıřane aı wıgĵ amıpı ourápaneyı.” nıyayıro amıpı bı murápı yarıgĵá enagı nánı rıřarĵnı. ⁸ Ayınanı Gorıxomı dĵnĵ wıkwıřıonĵweáne xwıyá nepaxıĵ imónıĵpı nıřıřga eméwınıgıni ayo arıřá wıwanıgıni.

“Sıpı yarıgĵáyo ikanıĵ mıwıaxıřıpanı.” urĵnĵ nánıřıni.

⁹ Nıonı wáĵ rımearıgĵá ayı nánı Jısasoyá sıyıkĵ imónıgĵá e ĵweagĵáyıné áwanĵ os-earımıni nánı payı bı nearı seawıřenapıagı aıwı segĵ amá wo, Daiotıreıpısoyı rıınıĵo —O “Nıonı seáyı e wımónıĵáná wınyıřı inımı onurıřıpıoyı.” wımónarĵıorıni. O xwıyá none urarĵnıwá bı arĵá neaıarĵımanı. ¹⁰ Ayınanı nıonı seyıné tĵĵı e nánı nıřıřı amıpı o yarĵnıyı nánı waroparı seaimıřarıni. O mĵkĵ wı meĵagı aıwı none nánı ikayıwĵ rımearıĵrĵnı. “E nerĵná apanı yarĵnı.” mıyayıwı none rarĵnıwápı nıwıaıkırı nıřıřmeá segĵ tĵámıni bıřáyo mumımıni nıpa yarĵnırĵnı. Wınyıřı wıgĵ anĵıyo nánı nıpemeáı wanıro yarĵnıagfa nıwınıřıná pıřı urakıarĵnırĵnı. Apıni mé e yarıgĵáyo Jısasoyá sıyıkĵ imónıgĵáyıné awı eánarıgĵe dánı mımıřeámı yarĵnırĵnı. ¹¹ Gĵ dĵnĵ sıxĵ rĵıyınáoxını, amá nanĵ yarıgĵáyı Gorıxo tımeanıyıřıni imónıĵo. E neri aı sıpı yarıgĵáyı Gorıxomı sıni sıĵwĵ mı mıwómıřıgĵáyıřıni. Ayınanı joxı sıpı imónıĵpımı ikanıĵ mıwıaxıřıdıpa neri nanĵpımıni ikanıĵ wıaxıřıřıxıni.

¹² Demıřıřıasıo nánı amá nıřı “Nanĵorıni.” rarıgıřorıni. Xewanıĵo xwıyá nepaxıĵ imónıĵpı nıřıřdĵrĵná nerıĵpımı dánı enı “Nıonı amá nanĵorıni.” nıřıřı sıwánıĵı neaınarĵıorıni. None enı “Nanĵorıni.” urarĵnıwáorıni. Xwıyá none rarĵnıwápı nepa imónıni. Joxı nıřıřá e imónıĵagı nánı rarĵnı.

¹³ Joxı nánı “Payı oeámıni.” nıyayıwıřıná rıřwamıĵı obaxĵ ayá wı eapaxı aıwı “Nıpıni nıřıřı payı rınamı oeámıni.” mıniımónarıni. ¹⁴⁻¹⁵ E neri aıwı “Nıonı sıni mé nıřıřı nıřıřımeámáná axı e dánı xwıyá rınanıwıřıni.” nıyayıwıřı dĵnĵ ikwıřımonıni. Joxı pıřánıĵ orıwayıřıonıni. Nıřıřımıřı nıřıřı emearıĵwáyı re dánı yarı seaiwářenaparĵıo. Joxı tĵnı nıřıřımıřı emearıgĵáyo e dánı womıni womıni yarı nıwıera úıřıxıni.

Payí Juto eanjnarini.

Payí rina áma Jisasoyá siyikí imónigfáyí nání Juto eanjnarini. Xewanijo nání áwanj sijnáí míriniñj éjagí aí Jisasomi xogwáo Jutoyí riniño (Mako 6:3) “Ayí axorfaní?” yaiwiarinjarini. Jisaso rixa anjnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná enjáná “Mimóni uréwapiyarigfáyí Jisasomi dñj wíkwíroarinjwápi —Apí áma marfái, rinarinjagí Juto arfá níwirí ayí arfá níwiro níxídróná sípí imónipfrixiniri éf uremómiri níri eanjnigini.

1 Jutoni —Nioni Jisasi Kiraisomi xínáinñj nímoniri omiñj wiiarinjá wonirini. Jemisomi xexirímeónirini. Nioni payí rina seyíne nání —Seyíne ápo Gorixo nioniyáyí imónifrixiniri wéyo fá seaumíriri dñj síxí seayiri xewaxo Jisasi Kiraiso nání awí seamejweairi seainjínérini. Seyíne nání níri payí rina eairinjini. 2 “Gorixo wá seawianiri níwayiróniro píraninjí ñweapfiri nání seairi sewaninjíyíne ení xíxe dñj sípí inipfiri nání seairi nerfina ayá wí seaiiwinjini.” nímonarini.

“Jisaso tñi nawini mimónigfáyí seyíne tñiyumí gwiaumí inarino.” urinj nánirini.

3 Gí dñj síxí seayinjíyíne. Gorixo seyíne tñi nene tñi yeáyí neayimíxemeanfá nání enjpi nání payí wina nearí seawarénapiyimirini enjá aiwi agwí nioni “Payí enj rirémixí re níseairi oeamini,” nímonigot, “ Xwiyfá nene dñj wíkwíroarinjwápi —Apí áma marfái, Gorixo nawínáni neaiapinjí éjagí nání gíwí nímixiri mripaxípirini. Apí áma wí ikweakwímí ranro yarinjagfá níwínroná xe oépyoiniri síjwí níwínipa éfrixini. Enj neaniro pírfí wiaikianiro éfrixini.” Enj rirémixí e níseairi oeamini.” nímonifagí eairinjini.

4 Ayí rípi nání enj rirémixí e níseairi seararinjini. Jisasoyá siyikí imónigfáyíne maiwí ñweañáná áma wí —Ayí Gorixomi ríwí umoarigfáyíriní. Enjiná dání “Sfá yoparfí Gorixo xwiyfá umeárinfáriní.” rinarinjíyíriní. Ayí yumí seyíne tñi nawini imóniro íwí niga oemearneyinro xwiyfá nipa re riniñjpi, “Pí pí íwí ámaéne yarinjwápi Gorixo ananí ayá nínearimixiri yokwarimí neaiipaxíriní.” riniñjpi wí gí dñj tñi ikweakwímí ríro “Jisasi Kiraisoni negí Áminá inimi wuríninjawómani.” ríro yarigfá éjagí nání enj rirémixí e seairinjini.

5 Áminá Gorixo enjiná dání manj pírfí wiaikigfáyo pírfí numamóá biñjpi nání seyíne rixa xíxení níjfa imóninjagfá aiwi ámi dñj mopíri nání dirirí rípi oseaimini. O negí Isireríyo Isipiyí anjyo dání éf numiniri nípemeámi nuri aí áma xfómi dñj níwíkwíro “Xwíá Gorixo neaiapimiri yarinjpi oyá dñj tñi aí áma e ñweagfáyo nurápxaxenemani.” yaiwigfáyo áma dñj meanje dání waníximixinjigini. 6 Anjanaj wí enjiná dání enj Gorixo nurípearí xe éfrixiniri síjwí winiñjpi nání re mityaiwí, “Apini nerí níjweáriná ayí nanjriní.” mityaiwí níwíakiro íwí yanro nání anjnamí píni níwíarimí weapigfá éjagí nání o gwí ainixí maríkinipaxí imóninjí tñi níjiri sfá áma níyoní mí ómómiximí emfáyimí pírfí umamómiginiri sfá yináríje ñwirárinjigini. 7 Enjiná áma Sodomí ñweáyí tñi Gomora ñweáyí tñi anj apiaúmí axí e ikwíroninjíyo ñweagfáyí tñi ení axípi ayíñj píaxí weánpaxí imóninjpi nero Gorixo áma nímixiríná ayí apí éfrixiniri wipimóninjpi mé ikweakwímí nero wí gí dñj tñi íwí sípí imónarinjpi niga warinjagfá nání nene síjwepigí neaiinfa nání pírfí numamófná rfá ápiáwí aninj iníná weairinjpi nímamówárenapiri ayo rfá níri níri píkininjigini.

8 Gorixo nene síjwepigí e neaiinj éjagí aiwi ayí yagfápa áma yumí seyíne tñi nawini imónigfáyí axípi nero wí gí sípí orinjá wínarigfápi mímayo nítinirinjipimi dání íwí aga píaxí ayá wí weánarinjpi iniro “Áma womí inimi wurínipaxí míneaimónarini.” ríro anjnamí dánj seáyimí imónigfáyo riperirí umero yarigfáriní. 9 E yarinjagfá aí anjanaj Mailkorooyí riniño —O anjanaj níyoní seáyí e wimóninjiní. O enjiná obo tñi Moseso píyomi go go meanirfeninjiní xwiyfá ximiximí níni níriniríná o anjanaj seáyí e imóninj wo éjagí aiwi ayá nepearimáná “Níwaninjoni enj eáninjoni ananí obomí xwiyfá rfá tñj umeáripaxónirini.” mityaiwí “Gorixo xewaninjoni míxí riríwiniñjini.” urinjigini. 10 Ayá nepearimáná murinj éjagí aí áma yumí seyíne tñi nawini imónigfáyí amípi wíwaninjíyí majfá imónigfápi nání ananí ikayíwí meararigfáriní. E nerí aí wí gí níjfa imónigfápi nanjwíyí —Ayí dñj rfá xeyáninjíyíriní. Nanjwíyí dñj meñwípepa nerí níjfa áma imónarigfápi marfái, xegí bí imónarinjpa áma ayí ení axípi nero wí gí níjfa apí imónarigfáriní. Apimí dánini wíwaninjíyí xwírfá ikixenarigfáriní.

11 Sfá wíyí ayí majfá wórinfá éjagí nání awe! Ayí enjiná Keno “Nioni Gorixomi ananí inimi owurínimíni.” mityaiwí nerfina enjpa axípi yarigfáriní. Enjiná áma Beramoyí riniño —O “Nígwí nioni bí mímúropa oeni.” yaiwiagorini. O “Áma wí nígwí níapána pí pí nírfápi nioni wí mímúro nemfíni.” níyaiwiríná xewanijo yapí néwapfíni yarigfá ayí

eni axípi oyaneyinro nání síní mé igwá urírinarigfáriní. Enína ámá Koraoyi ríninjoyáyí ámá Goríxo rípeanowami arfá míwí nero urakínaníro yarínagfa nání anínmíxínjépa ayí ení axípinínjé e yarigfáriní. ¹² Ámá nioní seararínjáyí pínjé imónígíáyí marfáí, sa rípiní rípiní imóníno. Seyíné ámá gíyí gíyí síjwí níneaníróná “Awí eánígíáyí xixeni dínjé sípí inarígíáyífaní?” oneaiawipoyíníri awí neáníro aiwá naríná ámá ayí ípí akwínfáná ríwónáná ewé síxí núrórí xwíríá ikíxenarínjépa ámá ayí axípi e nimóníro nání xwíríá seaikíxepaxí imóníno. Ayí seyíné tíní nawíní aiwá níníróná Goríxo nání wáyí bí míwíní wíwanínjé náníní dínjé nímóníro sa úrapí yarínagfa nání seararínjéni. “Agwí apí iniá eani nání iríraríní.” yaiwiaríná iniá meapa nerí imínjé neríná agwí níríraimí warínjépa axípi e imónígíáyíriní. Ámá ayí íkíá sogwí ná wearínjéna aí anínjé oxí roarínjagí nání nýoyarí emí móáná urí biaú enjépi imónínjéyinínjé imóníno. ¹³ Rawírawá imeamíkwí neríná reakíkwí njwirárinjépa ámá ayí wigí piaxí weánipaxípi neróná axípi apínjé yarigfáriní. Ámá ayí sínjé anjé píriyo nemeíná ámá ewéyo nímeámí núfasáná rawírawáyo áwínímí enjáná xenjwímí nípemeámí warínjépi yapí axípi níseairo yapí seaiwapíyarigfáriní. Ayí aga sfá yidoarínjépipimí anínjé íníná njewapírfá nání Goríxo ríxa wímíxíyínjéyiní.

Jisaso tñní nawíní mimónígíáyo Goríxo pírfé umamoná náníriní.

¹⁴⁻¹⁵ Inoko —O Adamomí dání nemeága nuro wé wúúmí dínjé waú emeánígífo, ayí oríní. O ámáyo wíá nurókiamoríná re rínjínigíní, “Arfá époyí. Orínjé níwínínírná wíníní. Ámínáo ámá níní wigí egfápi nání xixeni pírfé umamómíníri nání erí ámá xfo wimónarínjépi míxídarígíáyo wigí uyíní egfápi nání xwíyíá umeárímíníri nání erí ámá íwí ayíní míyarígíáyí xfo nání ámáyo nuríróná sípíní urekárarígíápi nání xwíyíá umeárímíníri nání erí ení nání xegí anjénajé dínjé nímorí íá míropaxí wí tñní weaparínjagí wíníní.” rínjínigíní. ¹⁶ Ámá nioní seararínjáyí anínjémí ikaxí rarígíáyíriní. “Omeaneyí.” níwimóníri wé enjé óf wínarínjépiní níxídíro aiwí anínjé míní kínjé írínarígíáyíriní. Wigí yoí wíwanínjéyiní nání símí símí e tñnímearígíáyíriní. Ámáya amípi íwí urápanyíníro níremeá xwíyíá urepísíarígíáyíriní.

Dínjé síkíkfí onfírxíníri urínjé náníriní.

¹⁷⁻¹⁸ Gí dínjé síxí seayínjáyíné, ayí e imónínjagfa aí negí Ámíná Jisasí Kiraisoyá wá wúrimeígíáwa xámí rígfá rípi nání dínjé oírónaneyí, “Sfá yoparfíyí tñjíná anjwí e enjáná ámá wí re epíríaríní. Seáyí e wimónígíáwamí ikayíwí umearíro amípi Goríxo mímimónarínjépi xídípíri nání wé enjé óf ero epíríáyí imónípírfáriní.” rígfápi nání dínjé oírónaneyí. ¹⁹ Ámá ayí Jisasoyá síyíkí imónígíáyí nawíní mimóní xíxegíní oimónípoyíníri urakíowáriníro dínjé ríá xeyánínjénjé imóníro kwíyí Goríxoyápi mayí imóníro egfáyiní.

²⁰ Gí dínjé síxí seayínjáyíné, ámá ayí e imónínjagfa aí Jisasoyá síyíkí imónígíáyíné nepa imónínjépi dínjé níwíkwíroróná síkíkfí umíxíníro enjé eánínjé kwíyíyápipimí dání Goríxomí ríxínjé urayíro ²¹ o nene nání dínjé sípí níwírí neaiínjépi dínjé síxí anínjé íníro dínjé níyímínjé Ámíná Jisasí Kiraiso wá nene neaumíxínjépipimí dání imónaníwápi gíní gíná nímeanfárfaníri wenínjé nero njwearo éfírxíní. ²² Ámá xwíyíá Goríxo nání rínínjépi nání ududí níníro “Aga nepa imónínjépiraní? Yapí imónínjépiraní?” yaiwiarígíáyo seyíné ayá urímíxíro ²³ ámí wíníyo amípi wí ríá tñjé e wenjáná apaxí mé meaarínjéwápa axípi éf umínaníro nání ero ámí wíníyo ayá nurímíxíri aí seyíné rapírapi píyanjé eaarínjépi tñjé e nání wáyí nero anjwí e mupa yarígíápa wigí íwí yarígíápi nání wáyí ero éfírxíní.

Goríxomí seáyí e numeríná rínjé náníriní.

²⁴ Agwí Goríxo seyíné íwí mepa éfírxíníri pírfé searakipaxí imóníri ríwíyo seyíné xewáníno níkfíníri njewaje rojáná dínjé nífá níseainíri xwíyíá mímearínipaxí imónígíáyíné seaimíxípaxí imóníri enjé enjagí nání ²⁵ re seararínjéni, “Goríxo ná woní oní negí Ámíná Jisasí Kiraiso neaiínjépipimí dání yeáyí neayímíxemeajo, xwífári tñní anjéna tñní síní mimónínjánáraní, agwíraní, ná ríwíyo ínínáraní, níkfíníri njewarí aga seáyí emí imóníno imóníri enjé eánínjé imóníri néné tígíáyo níyoní seáyí e wimóníri enjé, ayí ná woní oní enjagí nání seáyí e uméwanígíní.” seararínjéni. “E éwanígíní.” nímonaríní.

apfá n̄werfna sipisipf fáníjǫpǐ apfá xaiwí weárirí xegf síjwǫf ení rfá ápiáwíníjǫpǐ werí ¹⁵ xegf síkwǫf kapá awíaxf rfá xaiwí nínírfná síjǫf iníjǫfíyǫf xixíeá inaríjǫpa axǫpǐ e imónírfí manǫf oyáyo dání nírírfná iníjǫf iyakwǫf nídírorfna ruríwǫf raríjǫpa axǫpǐ rírí yaríjǫgǫf wíníjaníjǫpǐ. ¹⁶ O síjǫf wé wfúmí dánǫf wáu wé náú tǫnǫf árfwǫf xírírí kírá mǫxf nání mídímídání njá yíníjǫf bá xegf manǫfyo dání peyearí xegf sfmímanǫf sogwǫf xaiwǫf nanírfná anaríjǫpa axǫpǐ e anírí yaríjǫgǫf ení wíníjaníjǫpǐ. ¹⁷ Nioní omí síjwǫf e níwínírfná xegf síkwǫf tǫjǫf e níperfíníjǫf wéagǫf aiwí o wé náú seáyí e nínikwiárirí re níríjǫnigǫfí, “Joxí wáyǫf mǫsínpaní. Nioní pírí tǫjweañáoní ¹⁸ aníjǫf síjǫf jweañáoníríní. Nioní ríxa penáoní aí síní píyǫf mímóní ríxa aníjǫf íníná njweámfa nání síjǫf imóníjǫpǐ. Nioní kí ámá anfíníprífa nánípǐ xírírí píyíjǫf síwí anǫfyo njweagǫfáyo úkwiowárfmǫfápǐ nání xírírí enǫfí. ¹⁹ Ayínání joxí síjwǫf nanírfpǐ nání rfwamíjǫf earí amípí agwí ríná imóníjǫpǐ nání rfwamíjǫf earí amípí agwí ríná imóníjǫpǐmí rfwíyo imónínfápǐ nání rfwamíjǫf earí eí. ²⁰ Síjǫf wé wfúmí dánǫf wáu wé náú tǫnǫf xíríjǫgǫf nanírí uyǫf wǫf íkwiárfprífa nání íkwiánjwǫf síjǫf gorí tǫnǫf imíxíníjǫf wé wfúmí dánǫf wáu wenagǫf wínírfí éfpǐ, ínímí simónírfpǐ mǫfǫpǐ rípríríní. Síjǫf wé wfúmí dánǫf wáu ayí Jisasoyá síyíkǫf wé wfúmí dánǫf wáu imóníjǫfáyíyá anǫfnajowa nánírfíní. Uyǫf wǫf nání íkwiánjwǫf imíxíníjǫf wé wfúmí dánǫf wáu ayí Jisasoyá síyíkǫf wé wfúmí dánǫf wáu imóníjǫfáyí apí nánírfíní.

2

Anǫf Epesasíyo síyíkǫf xfóyáyo nání xwíyǫfá uríjǫf nánírfíní.

¹ “Síyíkǫf nioníyá Epesasíyo njweagǫfáyíyá anǫfnajomí rfwamíjǫf ríprí nearí mǫnǫf wíríxíní, ‘Síjǫf wé wfúmí dánǫf wáu wé náú tǫnǫf árfwǫf xírírí íkwiánjwǫf uyǫf wǫf íkwiárfprífa nání síjǫf gorí tǫnǫf imíxíníjǫf wé wfúmí dánǫf wáu éf nurárfínínga punǫfyo áwíní e anǫf emerí yaríjǫ re ríjǫf urfíríxíní, ² “Amípí joxí éfpǐ nípríní nání nioní níjǫfá imóníjǫpǐ. Aníjǫf mǫnǫf erí xwámámǫf wírí yaríjǫpǐ nání nioní níjǫfá imóníjǫpǐ. ‘Ámá sípíyo ananí oumímínímíní.’ yaiwípaXF mímóníjǫpǐ nání ení níjǫfá imóníjǫpǐ. Ámá wáf wurímeiaríjǫfá wa mímóníjǫf nero aí ‘None ení wáf wurímeiaríjǫwáonéríní.’ rínaríjǫfáwamí joxí dǫjǫf adadǫf níwírí iwamfó níwíwápyíríjǫpǐmí dání yapí rímeiaríjǫfáwa enagǫfá wíníjǫpǐ nání ení níjǫfá imóníjǫpǐ. ³ Joxí nioní níxǫfdaríjǫgǫf nání ámá wí xeaníjǫf síarfna dǫjǫf síxǫf nínírfí xwámámǫf níwíríná aníjǫf bí mǫsínípa enǫfǫf nání ení nioní níjǫfárfíní. ⁴ E nírírírí aí rípríní mǫxf bí orírímíní. Eníjíná joxí iwamfó dǫjǫf nínikwírorfna dǫjǫf síxǫf níyagǫfpa agwí síní axǫfǫf dǫjǫf síxǫf mǫnǫfíyíní. ⁵ Xámí nétsáná óreámíoníjǫpǐ nání dǫjǫf nísinírí sípí agwí yaríjǫpǐ rfwíwírfíní nímamorí xámí síní pírfáníjǫf dǫjǫf nínikwírorfna yagǫfpa ámí axǫfǫf éfíríxíní. E mepa nerfínáyí, nioní níbírí joxí nísímearfna joxíyá íkwiánjwǫf uyǫf wǫf nání éfí rárárfíje dání emí mǫfmeámǫf emfárfíní. Joxí níkínímónírí nísanírí mepa éánáyí, e emfárfíní. ⁶ Nioní mǫxf e nírfírírí aiwí joxí yaríjǫf ríprí nanǫfíní. Ámá uyífní yaríjǫfá Níkorasomí xǫfdaríjǫfáyí yaríjǫfá nání joxí sfmírfíníjǫf sínaríjǫpǐ nanǫfíní. Nioní ení nínaríjǫfíní. ⁷ Arfá tǫfjoxí enánáyí, xwíyǫfá Goríxoyá kwíyǫfǫf síyíkǫf nioníyá imóníjǫfáyo uraríjǫf ríprí arfá ókíarf umónéí. Ámá amípí sípí xfómí wímeámínírí éfíyǫf xopírárf wíaríjǫf go go íkǫfá dǫjǫf níyímíjǫf íníná njweapfírfá nání meearíjǫfána —Ana, ayí Goríxoyá omíjǫfyo anǫfnamí roní. Ana xe odánírírí síjwǫf wínímfárfíní.” ríjǫf.’ nírfírí rfwamíjǫf éárfíxíní.

Anǫf Símenayó síyíkǫf xfóyáyo nání xwíyǫfá uríjǫf nánírfíní.

⁸ “Síyíkǫf nioníyá Símena njweagǫfáyíyá anǫfnajomí rfwamíjǫf re nearí wíríxíní, ‘Pírí tǫjweañó —O píyǫf eno aí amí síjǫf njweañoríní. O re ríjǫf urfíríxíní, ⁹ “Xeaníjǫf rfá tǫfí joxí símeaaríjǫpǐ nání nioní níjǫfárfíní. Díwí íkeamónaríjǫpǐ nání ení nioní níjǫfárfíní. E nírfírírí aí amípí nanǫf dǫjǫf níkwíroaríjǫfáyo wíimfápǐ wí mírímúronǫfíní. Ámá wí —Ayí ‘Judayeríní.’ nírfíníro aiwí nepa xíxeni Judayí imóníjǫfáyímaní. ‘Goríxomí yayí umeanírane nání awí éanaríjwíwí.’ nírfíníro aí surfímá nero obomí xǫfdaríjǫfáyírfíní. Ayí íkayíwǫf seamearíjǫfá nání ení nioní níjǫfá imóníjǫpǐ. ¹⁰ Xeaníjǫf níseamearfna ríníjǫf síníjǫf nání wáyí mepa éfíríxíní. Arfá níí. Seteno ‘Jisasomí xǫfdaríjǫfáyí enǫf neáníro xǫfprírfíeó? Íwamfó owíwápyímíní.’ yaiwíaríjǫgǫf nání xegf ámá imóníjǫfáyí xfóyá dǫjǫf tǫnǫf segf wíyo fá níseaxero gwí anǫfyo níseanjwírfíríro sfá wé wúkaú núkaúmíní xeaníjǫf níseaikára upfírfíní. Xeaníjǫf níseaikára warfna wíyífné mǫfíjǫf wíníprífa aiwí aníjǫf dǫjǫf nínikwíroro níxǫfírfíxíní. E nerónáyí, amínanjwǫf ámá dǫjǫf níyímíjǫf tǫfǫfá nímóníro íníná njweapfírfá nání dǫfíníprírfá nání níseaiapímfárfíní. ¹¹ Ámá arfá tǫfǫfáyífné enánáyí, xwíyǫfá Goríxoyá kwíyǫfǫf nioníyá síyíkǫf imóníjǫfáyo uraríjǫf ríprí arfá ókíarf umóníjǫf. Ámá nioní níxǫfdaríjǫfá nání xeaníjǫf wímeáfíyí, ayí nioní píní mǫnǫfíwíarfí síní níxǫfírfíjǫpǐmí dání xeaníjǫf wíaríjǫfáyo xopírárfíníjǫf wíyáyí Goríxo

ámá sípíyí ríá xwérimí ikeaarána ayí tñní nawíni ríníńjí Ámí bí Pepfírípíyí ríníńjípí wí meapírífámani.” ríńjoi.’ nírírí rífwamíńjí nearí wíríxìxíni.

Anjé Pegamamíyo síyíkí xíoyáyo nání xwíyíá uríńjí náníríní.

12 “Joxí síyíkí nioníyá Pegamamí nweagfáyíyá anjńajomí rífwamíńjí re nearí wiowárríxìxíni, ‘Kirá mídímídání nńwá yíníńjípá tńjo re ríńjoi urfíríxìxíni, 13 “Nioní díxí nweanje nání nńjífá imóníńjini. E nweagfáyí obaxí Setenomí xđdaríńjagfa nání anj o seáyí e wimóníńje, ayí joxí nweanjeríni. Xámí segí wo, Adipaso —O ámáyo nioní enjápí nání wáf nuríríná xixení nuriyagoríni. O anj Seteno seáyí e wimóníńj apimí e nuríísaná mńj wínfagí aiwí seyíné wí dńj nńkwíroarígíápí emí mímó dńj síxí nńńyíro xáiwí fá nńxíríńjoi. 14 E nírírírí aí xwíyíá nioní mńxí rírípaxí bí imóníni. Segí wí mímóní wfá rókiamoagí Beramoyí ríníńjoi —O enjána Isíreríyo yapí owíwapiyimínírí nání émáyí mńxí ínáyí Berakomí re uréwapiyayíńjoríni, ‘Isíreríyí fwwí nero nanjwí nńwáfí nání rídíyowá yarígíápí nńro fwwí ínńro éfíríxínírí nání e wíwapiyít. E wíwapiyít.’ uréwapiyayíńjoríni. O enjípí agwí segí wí fá nńxíríro axípí e seaíwapiyaríńjagfa nání mńxí searípaxí imóníni. 15 Enjána mímóní wfá rókiamoagí Beramo Isíreríyo wíwapiyíáná dńj fá nńxíríro fwwí yagfápa segí wí ení Nikoraso seaíwapiyaríńjípí dńj fá nńxíríro fwwí axípí yaríńjoi. 16 Ayínání ámá e yarígíáyíné ríwfmíní nńmamoro éfíríxìxíni. E mepa nerónáyí, nioní síní mé seyíné tńj e nání nńbírí ámá apimí arfíkí xđdarígíáyí kirá gí manjyo dání peyeaaríńjípá tñní mńxí wimfáríni. 17 Arfá tígíáyíné enjánáyí, xwíyíá Goríxoyá kwíyípí síyíkí nioníyá imónígíáyo uraríńj rípí arfá ókíarf umóníńjopyí. Ámá nioní nńxđdarígíáyí ámá wí fwwí oéppínírí wíwapiyíagfa aiwí arfá mńwí nioní anńj nńńxđfíríńjípímí dání ayo xopíráríńjńj wífá go gomí nioní aiwá anjnamí dńj agwí pńf wenf bí mńní wirí síńj kírinasí wo —Síńjá yó síńj ámá meoní nńjífá imóníńjípí rífwamíńj nńwíráríńjńjoríni. Síńjá o mńní wirí emfáríni.” ríńjoi.’ nírírí rífwamíńjí nearí wíríxìxíni.

Anjé Taiatairayo síyíkí xíoyáyo nání xwíyíá uríńjí náníríní.

18 “Joxí síyíkí nioníyá imónígíá Taiatairayo nweagfáyíyá anjńajomí rífwamíńjí re nearí wiowárríxìxíni, ‘Goríxomí xewaxo, xegí síńjwí ríá apíawíníńj werí xegí síkwí kapá awíaxíyí xíxíéa ínaríńjipa imónírí enjo re ríńjoi urfíríxìxíni, 19 “Nioní joxí yaríńjípí nání nńjífá imóníńjini. Joxí dńj síxí nńyírí dńj nńkwírorí ámáyo arírá wirí xeaníńj síarígíápí xwámámí wirí yaríńjípí nání nńjífá imóníńjini. Síní iwamó dńj nńńkwíroróná yagfípímí ríxa nńmúrorí seáyí e yaríńjípí nání ení nńjífá imóníńjini. 20 E nírírírí aí rípí nání mńxí rírípaxí imóníni. Joxí apíxí Jeseberíyí ríníńj —Í wí mímónípa nerí aí ‘Wfá rókiamoaríńjíníríní.’ rínaríńjíríní. Í ámá nioní dńj nńńkwíroro nání gí ínókíníńj nímónńro omńj níarígíáyo sípíní nńwíwapiya nurí xaríxarf nńméra waríńjagí nání ayí fwwí ínńro nanjwí wígf nńwáfí nání rídíyowá ínńjípí nńro yaríńjoi. Ímí numímínírí xe owíwapiyínírí síńjwí wńaríńj enjagí nání mńxí rírípaxí imóníni. 21 Í xegí fwwí yaríńjípí ríwfmíní nńmamorí kíkífá éwńínjínírí xe bí tñní onjweení síńjwí wńaríńj enjagí aiwí xegí fwwí ámá wí tñní ínaríńjípí ‘Bí pńf owíárímíní.’ mńwimónaríńjini. 22 Arfá ení. Nioníyá dńj tñní í símńxí xáiwí werí ámá í tñní fwwí ínarígíáyo xeaníńj xwé wimearí enfáríni. fwwí í wíwapiyaríńjípí ríwfmíní nńmamoro kíkífá méánáyí, e wíkárímfáríni. 23 Ámá ímí nńxđfíro nání xegí nńaiwńńj imónígíáyo ení símíarf nńwirí píkímfáríni. Nioní e wíáná síyíkí nioníyá imónígíá nńńyí nńjífá re imónípíríńj, ‘Ámá xwíoxíyo dání pí dńj morí pí nání wimónírí yaríńjípí adadé wiaríńjoi, ayí orfáni?’ nńaiwípíríńjini. Seyíné woxíní woxíní sípí segí egfápí tñní xixení pńf seamamómfáríni. 24 E nńsearírí aí apíxí í wíwapiyaríńjípímí mńxđdarígíá Taiataira nweagfá wíyíné bí osearímíní. Seyíné xwíyíá ámá wí ‘Seteno nearéwapiyaríńj ná ínńmí imóníńjíríní.’ rarígíápímí arfá mńwígíáyífneríni. Seyíné sekaxí xámí searíńjápímí ámí bí nńsearírí íkwíkwarímí seaímíméfíni. 25 Sekaxí ámí bí íkwíkwarímí mńsealpa emí enjagí aiwí nioní nńńxđfíróńá fá xírarígíápíní ananí nioní weapímíáfé nání anńj mńf nńxíra úfíríxìxíni. 26 Ámá apíxí í wíwapiyimínírí yaríńjípímí mńxđfípa nero nioníyá uríńjapímíní yoparf imóníne nání nńxđá nuríńjípímí dání ímí xopíráríńjńj wífá gíyí gíyo seáyí e wimíxímífáríni. Émáyo —Ayí ‘Goríxomí símanjwíyóníńj ínńmí wurínaníméwíni.’ rarígíáyíríní. Ayo seáyí e nńwimónńro umenjweapírfa nání seáyí e wimíxímífáríni. 27 Gí apo nioní seáyí e nímónírí ámáyo umenjweáfá nání nímíxíńjpa nioní ámá xopírarf wífáyo ení axípí seáyí e wimíxáná émáyo numenjwearóná xwáfá síxí wáf tñní ímíxíńjípí aíníxí tñní pńf uyíkíeááná yuní íkíxenaríńjipa aíníxí tñní nńxírímáná umenjweanáná manjyo wí pńf wíakípaxí imónípírífámani. 28 Xopíráríńjńj wífá gíyí gíyo síńj ímíáo ení mńní wimfáríni. 29 Arfá tígíáyíné enjánáyí, xwíyíá Goríxoyá kwíyípí síyíkí nioníyá imónígíáyo uraríńj rípí arfá ókíarf umóníńjopyí.” ríńjoi.’ nírírí rífwamíńjí nearí wiowárríxìxíni.

3

Anǫ Sadisiyo sǫyikǫ xǫyáyo nání xwíyǫfá uríjǫf náníríní.

¹ “Joxí sǫyikǫ nioniyá Sadisiyo ŋweagǫfǫyǫfá aŋǫnǫjomí rǫfwamíjǫf re nearí wíowárǫrǫxíní, ‘Kwíyǫf Goríxoyá wé wúúmí dǫnǫf wáu tǫní sǫjǫf wé wúúmí dǫnǫf wáu tǫní apíau tǫjǫ re ríjǫf urǫrǫxíní, ‘Nioní joxí yaríjǫfǫpí nání níjǫfá imóníjǫfíní. Seyǫné nání wá re raríjǫfǫríní, ‘Jisasoyá sǫyikǫf imóníjǫfá ayí sǫnǫf dǫjǫf níwíkwǫfǫrǫro nání sǫjǫfíníjǫf imóníjǫf.’ raríjǫfǫfá aí seyǫné ríxa peá nínimoro nání dǫjǫf níkwǫfǫroaríjǫfǫpí ríxa íkwǫfkwí yíní. ² Nioní nínxǫfǫdǫro neróná gǫf ápo Goríxo ‘Apí neróná wé róníjǫf yaríjǫf.’ wímónaríjǫfǫpí tǫní xíxeni mepa nero nání sáníjǫf wegǫfǫyǫfǫné, seyǫné ríxa níwíápǫfínímearo segǫf xámí píráníjǫf yagǫfá samíjǫf níwérǫf anípa imónímínítrí yaríjǫfǫf ámǫf dǫjǫf aumaúmǫf níńíro enǫf síxǫf eámíxíníjǫf. ³ Xámí nioní nání arǫf níwírǫfá dǫjǫf níkwǫfǫfǫfǫpí ámǫf dǫjǫf oseainí. Apímí níxǫfǫdǫroná segǫf íwǫf yaríjǫfǫpí rǫfǫfímíní mamófǫrǫxíní. Sáníjǫf wegǫf dǫnǫf níwíápǫfínímeapa éánáyǫf, nioní ámǫf íwǫf meámínítrí baríjǫfǫfǫf yápǫf níbírí maíwí ŋweagǫfámí seámeámínítrí yarǫfá níjǫfá wí re imóníjǫfǫfámání, ‘O íná bíńítrǫféníjǫf?’ yáiwípǫfǫfámání. ⁴ E nísearítrí aí Sadisiyo ŋweagǫfá wíyǫfǫné nioní píráníjǫf nínxǫfǫfǫdǫro nání íwǫf mé neróná segǫf rapírapǫf kíyíníjǫf mórímíxaríjǫfǫfǫfǫfǫfíní. Seyǫné árǫfǫf ní sǫnǫf ŋweaǫf. Seyǫné rapírapǫf apǫfá wenǫf níyínímáná nioní tǫní nawíní anǫf yanǫfǫwáríní. Seyǫné nioní píráníjǫf nínxǫfǫfǫdǫrǫfǫfǫf dǫnǫf e epaxǫf imóníjǫfǫfǫf enǫgǫf nání raríjǫfíní. ⁵ Ámǫf nioní nínxǫfǫfǫdǫroná peá mǫnǫfímó xopírǫfǫfíníjǫf wíá gíyǫf gíyǫf nioní rapírapǫf apǫfá wenǫf rúníjǫf imóníjǫfǫf yuírǫf wígí yǫf íkwǫf ámǫf dǫjǫf níyímíjǫf imóníjǫf íníná ŋweapǫfǫfá nání yǫf ŋwírǫfǫfíníjǫf nímǫf níwírǫfǫfíníjǫf níwírǫfǫfíníjǫf níkwǫfǫfǫfǫf erí gǫf ápo tǫní xegǫf aŋǫfǫnǫjowa tǫní síjǫf aníjǫf dǫnǫf ‘Ayí gǫf ámáríní.’ urírǫf emǫfǫfíní. ⁶ Arǫfá tǫfǫfǫfǫfǫf enánáyǫf, xwíyǫfá Goríxoyá kwíyǫfǫfǫf sǫyikǫf nioniyá imóníjǫfǫfǫfǫf uraríjǫf ríjǫf arǫfá ókíarǫf umóníjǫfǫfǫf.’ ríjǫf.’ níńítrí rǫfwamíjǫf éaríxíní.

Anǫ Piradepiayo sǫyikǫf xǫyáyo nání xwíyǫfá uríjǫf náníríní.

⁷ “Joxí sǫyikǫf nioniyá Piradepiayo ŋweagǫfǫfǫfǫfǫf aŋǫfǫnǫjomí rǫfwamíjǫf re nearí wíowárǫfǫrǫxíní, ‘Xewíní aga xegǫf bí imónítrí nepaxíjǫf imónítrí enǫf —O kí mǫfǫf ínáyǫf Depito eníjǫfá fá xíríjǫfǫfǫf anǫf síjǫfǫf ŋweapǫfǫfǫf nání fá xíríjǫfǫfíní. O íkwíáná ámǫf wo ówanǫf yáríjǫfǫf meníní. O ówanǫf yáráná ámǫf wo íkwíjǫfǫfǫf meníní. O re ríjǫfǫf urǫfǫrǫxíní, ⁸ ‘Amíjǫfǫf seyǫné yaríjǫfǫfǫfǫf nání nioní níjǫfǫfǫfíní. Enǫf xwapǫf meáníjǫfǫfǫfǫfǫf nímóníro aí xwíyǫfá nioniyá xáiwí fá níxǫfǫfǫfǫf xeaníjǫf sealkáráná ‘Jisasomǫf xǫfǫfǫfǫfǫfǫf wíenemání.’ murípa egǫfá enǫgǫf nání segǫf símímánǫf rǫfwámíní nioní anǫf ówanǫf ámǫf wo níyáríjǫfǫfǫf imóníjǫfǫfǫf sealkwíáríaríní. ⁹ Ámǫf ‘Goríxomí yáyǫf umeanítrane nání awí éanaríjǫfíní.’ níńítríro aí surǫfá nero Setenomí xǫfǫfǫfǫfǫf —Ayí nepa Judayí mímónípa nero aíwí yápǫf níńíro ‘Judayí wíeneríní.’ raríjǫfǫfǫfíní. Ayí nioniyá dǫjǫfǫf dǫnǫf níńíro waunǫf nísealkáríńíro segǫf síkwǫf tǫfǫf e nípǫfǫfínímearo níjǫfá re imóníjǫfǫfǫfǫfíní, ‘Ámǫf tǫfǫf o dǫjǫfǫf síxǫf uyíjǫfǫfíní.’ Níjǫfá e imóníjǫfǫfǫfǫfíní. ¹⁰ Seyǫné xwíyǫfá ‘Ámǫf xeaníjǫf sealfǫfímí xwámámǫf níwíro aníjǫf níxǫfǫfǫfǫfíní.’ searíjǫfǫf píráníjǫf fá níxǫfǫfǫfǫf wáríjǫfǫfǫf nání nioní xeaníjǫf rǫfá tǫfǫf ámǫf xwǫfá rírí níńítrímíní ŋweagǫf níyóní iwámó wíwapíyíní nání wímeaníjǫfímí dǫnǫf seyǫné seamíxeámǫfǫfíní. ¹¹ Nioní sǫnǫf mé níbírí seámeámǫfǫf enǫgǫf nání wá segǫf amínanǫf dǫjǫf níyímíjǫf íníná ŋweapǫfǫfǫf nání dǫfǫfíníjǫfǫfǫf seapírǫfǫfǫfíní nioní nínxǫfǫfǫfǫfǫfǫf rǫfá xíraríjǫfǫfǫf aníjǫf múní píráníjǫf fá xírǫfǫfíní. ¹² Ámǫf nioní nínxǫfǫfǫfǫfǫfǫf xopírǫfǫf wíá gíyǫf gíyǫf nioní nímearí gǫf ápo Goríxoyá anǫf ŋwǫfáiwámí íkwǫf xwíyǫfǫfǫfǫf oranjíaráná ámǫf iwámí dǫnǫf wí peyepǫfǫfǫfámání. Ayo gǫf ápo Goríxoyá yǫfǫf níwírǫfǫfǫf anǫf o ŋweaǫfǫfǫf —Anǫf apí Jerusaremí Síjǫfǫfǫf ríníjǫfǫfǫfíní. O tǫfǫf e aŋǫfámí dǫnǫf wepǫfǫfíníjǫfǫfíní. Apíyá yǫf níwírǫfǫfǫf emǫfǫfíní. ¹³ Arǫfá tǫfǫfǫfǫfǫf enánáyǫf, xwíyǫfá Goríxoyá kwíyǫfǫfǫf sǫyikǫf nioniyá imóníjǫfǫfǫfǫf uraríjǫfǫfǫf arǫfá ókíarǫf umóníjǫfǫfǫf.’ ríjǫf.’ níńítrí rǫfwamíjǫf nearí wíowárǫfǫfǫfíní.

Anǫ Reodisiayo sǫyikǫf xǫyáyo nání xwíyǫfá uríjǫf náníríní.

¹⁴ “Joxí sǫyikǫf nioniyá Reodisiayo ŋweagǫfǫfǫfǫfǫf aŋǫfǫnǫjomí rǫfwamíjǫf re nearí wíowárǫfǫfǫfíní, ‘Nepaxíjǫf imóníjǫf —O Goríxo ámǫfǫf xǫf imóníjǫfǫfǫf nání wíwapíyíwíníjǫfíní urowárénapíjǫfǫf nepání wíwapíyírí xíxeni nípíní yárítrí enǫfíní. O amíjǫfǫf nípíní Goríxo imíxíjǫfǫfǫf mǫfǫf íkíjǫfíní. O re ríjǫfǫf urǫfǫrǫxíní, ¹⁵ ‘Amíjǫfǫf seyǫné yaríjǫfǫfǫfǫf nání nioní níjǫfǫfǫfíní. Sogwǫf dǫjǫf yínaníjǫfǫfǫfǫf yaríjǫfǫfǫfǫfǫf, seyǫné rǫfá síníjǫf nímóníro nioní aga píráníjǫf mǫnǫfǫfǫfǫfǫf yaríjǫfǫfǫfíní. E nísearítrí aí imíjǫf rǫfǫfíníjǫf nímóníro aníjǫfíní dǫjǫf peá nínimoro ení mǫf yaríjǫfǫfíní. Sa sogwǫf dǫjǫf yínaníjǫfǫfǫfǫf yaríjǫfǫfǫfíní. Seyǫné rǫfá nísíńítrí síjǫfǫfǫfǫf, imíjǫf níńítrítrí síjǫfǫfǫfǫf, ‘Ayí ananíríní.’ nímónímínítrí éfíní. ¹⁶ Seyǫné rǫfá mǫfínípa ero imíjǫf mǫfǫfǫfǫf ero nero sa sogwǫf dǫjǫf yínaníjǫfǫfǫfǫf yaríjǫfǫfǫf nání seyǫné gǫf maníjǫf dǫnǫf emí seaurímómǫfǫfíní. ¹⁷ Sewaníjǫfǫfǫf ‘Amíjǫf bí mǫfíneamúroǫfǫfǫfíní. Amíjǫfǫf xwé ayá tǫfǫfǫfǫfíní. Amíjǫfǫf aí

íkwiawǫfǫnamì éf ǫweaǫ fǫ xǫrǫjagǫ sǫjwǫ nǫwǫnǫrǫ 2 ámǫ sǫjwǫ wǫnǫfǫyǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Anǫnǫjǫ wǫ rǫfǫwǫ enǫf tǫnǫ re rarǫjagǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ, “WǛ rǫnǫjǫ imǫnǫjǫ go ananǫ bǫkwǫf ana tamǫxǫnǫjǫpǫ ararǫkǫmǫf nerǫ parǫpǫxǫf imǫnǫnǫ?” rarǫjagǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. 3 O rǫfǫwǫ e rarǫjagǫ áǫ anǫnǫmǫ ǫweaǫfǫyǫfǫranǫ, xwǫfǫrǫmǫ ǫweaǫfǫyǫfǫranǫ, xwǫfǫrǫmǫ ínǫmǫ ǫweaǫfǫyǫfǫranǫ, wǫ bǫkwǫf xǫpǫmǫxǫnǫjǫf ana parǫpǫxǫfǫranǫ, ínǫmǫ sǫjwǫf wǫnǫpǫxǫfǫranǫ, wǫ mǫmǫnǫnǫ. 4 Nǫnǫnǫ ámǫ wǛ rǫnǫjǫf imǫnǫjǫf wǫ bǫkwǫf ana nǫparǫrǫf ínǫmǫ sǫjwǫf wǫnǫpǫxǫf imǫnǫjǫf wǫ nǫnǫ pǫfǫ megǫnǫrǫfǫgǫfǫ sǫjwǫf nǫwǫnǫrǫf nǫnǫ nǫnǫnǫ ǫwǫf pǫyǫf wǫrǫnǫrǫnǫ 5 ámǫnǫ e ǫweaǫfǫyǫf wǫ re nǫrǫjǫnǫgǫnǫ, “Jǫxǫ ǫwǫf meapanǫ. Arǫfǫ éf. Raionǫnǫjǫf imǫnǫjǫ —O xǫáwǫ írǫjǫ Judaoyǫ gwǫf axǫrǫmǫf dǫnǫ eweawǫrǫnǫ. Mǫxǫf ínǫyǫf Depitoyǫ xwǫfǫ pǫaxǫfǫyǫ dǫnǫ iwǫarǫnǫrǫnǫ. O Gorǫxǫo tǫnǫ xǫpǫxǫpǫ nǫrǫnǫrǫo mǫxǫf ínǫgǫfǫyǫ rǫxa xǫpǫrǫrǫf wǫjǫ ǫjagǫf nǫnǫ bǫkwǫf anamǫ tamǫxǫnǫjǫpǫ ananǫ ararǫkǫmǫf nerǫ parǫpǫxǫfǫrǫnǫ.” nǫrǫjǫnǫgǫnǫ.

Jono sipǫsipǫf mǫá wǫmǫf wǫnǫjǫf nǫnǫrǫnǫ.

6 Nǫnǫnǫf wǛnǫjǫf éáyǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Sipǫsipǫf mǫá wǫ —O ámǫ pǫkǫgǫfǫnǫjǫf imǫnǫjǫrǫnǫ. Sǫwǫnǫjǫf wǛ wǫfǫmǫf dǫnǫjǫf wǫu erǫf sǫjwǫf wǛ wǫfǫmǫf dǫnǫjǫf wǫu —Sǫjwǫf apǫ Gorǫxǫoyǫ kwǫyǫf wǛ wǫfǫmǫf dǫnǫjǫf wǫu xǫfǫ xwǫfǫ nǫrǫmǫnǫf wǫrǫjǫpǫf nǫnǫrǫnǫ. Sǫjwǫf apǫ anǫrǫf ǫnǫrǫnǫ. O ámǫnǫyǫf ákǫjǫ pǫnǫawǫnǫnǫ dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf wǫu wǫu íkwǫawǫfǫna tǫjǫf e mǫdǫmǫdǫnǫf ǫweawǫnǫnǫ xǫwǫnǫjǫ ńkwǫawǫfǫna tǫjǫf e éf rǫnǫjǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. 7 O nuri bǫkwǫf íkwǫawǫfǫnamǫ ǫweawǫjǫyǫf wǛ náúmǫnǫf xǫrǫjǫfǫna urǫpǫnǫf re ǫnǫjǫnǫgǫnǫ. 8 Dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf wǫu wǫu awǫ tǫnǫf ámǫnǫ 24 e nǫjǫweaxǫ pugǫfǫwǫ —Awa wǫnǫf wǫnǫf kǫtǫf fǫ xǫrǫrǫ íkǫfǫf dǫfǫf rǫfǫf yeáánǫf dǫjǫf nǫnǫf ǫaarǫjǫf bǫf pǫrǫrǫxǫf sǫjǫf gorǫf tǫnǫf imǫxǫjǫnǫf magwǫf xǫéarǫnǫjǫfǫf —Apǫf ámǫ Gorǫxǫoyǫf imǫnǫgǫfǫfǫf xwǫyǫfǫf xǫfǫmǫf rǫrǫmǫf wǫarǫgǫfǫpǫrǫnǫ. Apǫf fǫ xǫrǫrǫf yǫrǫgǫfǫwǫf tǫnǫf sipǫsipǫf mǫá tǫjǫf e nupǫkǫnǫmǫearǫ 9 sǫnǫf sǫjǫf bǫf nǫrǫrǫnǫf re urǫgǫfawǫxǫnǫ, “Jǫxǫf rǫpǫkǫánǫf dǫxǫf nupǫéǫrǫjǫpǫmǫf dǫnǫf ámǫf fǫwǫf nǫnǫf gwǫnǫjǫf ǫweaǫfǫyǫf Gorǫxǫoyǫf imǫnǫpǫrǫfǫf nǫnǫf roayǫrǫnǫrǫnǫ. E nerǫnǫf ámǫf gwǫf wǫrǫf wǫrǫf nǫyǫnǫf dǫnǫf wǫjǫ roayǫrǫrǫf pǫnǫf mǫkǫf xǫxǫgǫfǫnǫf rarǫgǫfǫf nǫyǫnǫf dǫnǫjǫfǫf wǫjǫ roayǫrǫrǫf warǫf xǫxǫgǫfǫnǫf írǫgǫfǫf nǫyǫnǫf dǫnǫf wǫjǫ roayǫrǫrǫf wǫf e wǫf e gwǫf mǫnǫgǫfǫf nǫyǫnǫf dǫnǫf wǫjǫ roayǫrǫrǫf ǫnǫf ǫjagǫf nǫnǫf bǫkwǫf mǫxǫf rǫnǫjǫfǫna ananǫf nurrǫpǫrǫf tamǫxǫnǫjǫpǫf ararǫkǫmǫf ǫpaxǫxǫrǫnǫ. 10 Ámǫf jǫxǫf roayǫrǫnǫjǫfǫf negǫf ǫwǫfǫoyǫf xwǫoxǫfǫyǫ ǫweapǫrǫfǫf nǫnǫf wǫmǫxǫrǫf xǫfǫyǫf apaxǫpǫnǫjǫf imǫnǫgǫfǫfǫf o tǫjǫf e ananǫf pǫwǫarǫgǫfǫfǫf ayǫf ǫnǫf pǫwǫpǫxǫf imǫnǫpǫrǫfǫf nǫnǫf wǫmǫxǫrǫf éf ǫjagǫf nǫnǫf ayǫf seáyǫf e nǫmǫnǫrǫo xwǫfǫf tǫfǫyǫf umǫnǫweapǫrǫfǫrǫnǫ.” Sǫnǫf sǫjǫf nǫrǫrǫnǫf e rǫgǫfawǫxǫnǫ.

Sipǫsipǫf mǫáomǫf seáyǫf e umǫgǫfǫf nǫnǫrǫnǫ.

11 Nǫnǫnǫf ámǫf wǛnǫjǫf éáyǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Íkwǫawǫfǫna tǫnǫf dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf awǫu awǫu tǫnǫf ámǫnǫ 24 e nǫjǫweaxǫ pugǫfǫwǫ tǫnǫf áwǫnǫf e ǫweawǫnǫnǫf anǫnǫjǫf dǫjǫf nǫmǫrǫf fǫf rǫpaxǫf mǫrǫfǫf, aga ayǫf wǫf dǫjǫf mǫmǫpaxǫfǫf mǫdǫmǫdǫnǫf xǫpǫxǫpǫf nǫmudǫmǫrǫo aga mǫrǫnǫrǫjǫgǫfǫf nǫwǫnǫrǫf wǫgǫf mǫnǫf tǫnǫf sǫnǫf rarǫjǫgǫfǫf arǫf wǫjǫnǫgǫnǫ. 12 Sǫnǫf nǫrǫrǫnǫf ǫnǫf tǫnǫf re rarǫjǫgǫf arǫf wǫjǫnǫgǫnǫ, “Sipǫsipǫf mǫá pǫkǫgǫfǫf, ámǫf nǫnǫf ‘Seáyǫf e nǫmǫnǫrǫf neamenǫweapaxǫxǫf, ayǫf jǫxǫrǫnǫ.’ urǫrǫ ‘Ámǫpǫf wǫf mǫmǫrǫpaxǫxǫf, ayǫf jǫxǫrǫnǫ.’ urǫrǫ ‘Pǫf pǫf nǫjǫfǫf ǫnǫf dǫjǫf aumaúmǫf ínǫpaxǫxǫf, ayǫf jǫxǫrǫnǫ.’ urǫrǫ ‘ǫnǫf wǫarǫf nǫmǫrǫrǫf ǫánǫjǫxǫf, ayǫf jǫxǫrǫnǫ.’ urǫrǫ wǛ íkwǫawǫfǫyǫf ǫwǫwǫrǫrǫrǫf seáyǫf émǫf umerǫf yǫyǫf umerǫf ǫpaxǫrǫnǫ.” E rarǫjǫgǫf arǫf nǫwǫrǫf 13 ámǫf amǫpǫf dǫjǫf tǫjǫf xǫfǫf imǫxǫjǫf, anǫnǫmǫf ǫweaǫfǫyǫfǫfǫf, xwǫfǫrǫmǫf ǫweaǫfǫyǫfǫfǫf, xwǫfǫrǫmǫf ínǫmǫf ǫweaǫfǫyǫfǫfǫf, rawǫrǫwǫyǫf ǫweawǫjǫfǫfǫf, pǫf pǫf ayǫf ǫnǫpǫrǫnǫf, nǫnǫf sǫnǫf nǫrǫrǫnǫf re rarǫjǫgǫfǫf arǫf wǫjǫnǫgǫnǫ, “Íkwǫawǫfǫnamǫf éf ǫweawǫf tǫnǫf sipǫsipǫf mǫá tǫnǫf seáyǫf émǫf umǫpaxǫf imǫnǫrǫf wǛ íkwǫawǫfǫyǫf ǫwǫwǫrǫrǫpǫxǫf imǫnǫrǫf seáyǫf e umǫfǫyǫpaxǫf imǫnǫrǫf seáyǫf e nǫneamǫnǫrǫf neamenǫweapaxǫf imǫnǫrǫf ǫgǫfǫwǫu ǫjagǫf nǫnǫf anǫjǫf mǫnǫf e e nǫra úwǫanǫgǫnǫ.” rarǫjǫgǫf arǫf nǫwǫrǫf 14 dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf awǫu awǫu “Nǫpa e imǫnǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ.” rayǫrǫjǫgǫf arǫf nǫwǫrǫf ámǫnǫ 24 imǫnǫgǫfǫfǫf awǫúmǫf nupǫkǫnǫmǫearǫ seáyǫf e umǫearǫjǫgǫfǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ.

6

Sipǫsipǫf mǫá bǫkwǫfǫnamǫf tamǫxǫnǫjǫpǫf ararǫkǫmǫf ǫnǫf nǫnǫrǫnǫ.

1 Nǫnǫnǫf sipǫsipǫf mǫá bǫkwǫfǫnamǫf tamǫxǫnǫjǫf wǛ wǫfǫmǫf dǫnǫjǫf wǫu ǫnǫfǫf bǫf arǫkǫiǫgǫf nǫwǫnǫrǫnǫf dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf wǫu wǫu awǫf wǫ akǫrǫf wǫnǫjǫf nǫrǫrǫnǫf “Eǫnǫ.” rarǫjǫgǫf arǫf nǫwǫrǫf 2 wǛnǫjǫf éáyǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Osǫf apǫfǫf wǛnǫjǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Osomǫf seáyǫf e xǫjǫweawǫf ǫwǫkǫf bǫf fǫf nǫxǫrǫrǫf ǫweawǫjǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Amǫnǫawǫf ámǫf mǫxǫf nǫnǫrǫnǫf xǫpǫrǫrǫf wǫmǫf wǫarǫgǫfǫfǫf wǫna omǫf mǫnǫf wǫánǫf o xǫpǫrǫrǫf wǫnǫfǫf yǫpǫf nǫmǫnǫrǫf ámǫyǫf xǫpǫrǫrǫf wǫamǫgǫnǫrǫf úagǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ.

3 Bǫkwǫfǫnamǫf tamǫxǫnǫjǫf ámǫf bǫf sipǫsipǫf mǫá arǫkǫánǫf dǫjǫf tǫjǫf imǫnǫgǫfǫf wǫu wǫu awǫf ámǫf wǫ “Eǫnǫ.” rarǫjǫgǫf arǫf nǫwǫrǫnǫf wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. 4 Osǫf ámǫf wǫ, ayǫfǫf rǫjǫf úagǫf nǫwǫnǫrǫf Gorǫxǫo xǫ osomǫf xǫjǫweawǫf ámǫf xwǫfǫrǫmǫf nǫwǫyǫrǫnǫrǫf awǫyǫnǫf ǫweaǫfǫyǫf mǫxǫf

níkíwínaroro wíwíni pípíkímí inífríxíníni owíwapíyíníni síngwí wínaríngí níwíníni e emíníni warífná kírá míxí nání sepiá bá míni wíowáragí wíníngíníni.

⁵ Bíkíwínámí tamíxíníngí ámi bí arfíkíáná díní tńń ímóníngí wáú wáú awa ámi wo “Eíní.” raríngí arfá níwíríná weníngí éáyí wíníngíníni. Osí úrapí pípó oní wo wíníngíníni. Osomí seáyí e xenjweano ámáyo aiwá onímiápía níwíayírí ai níngwí xwé urírápímí wíná nání síkerfá bí fá níxírímáná xenjweanagí wíníngíníni. ⁶ Manípíníngí ímóníngí bí díní tńń ímóníngí wáú wáú awamí áwínímí dání re raríngí arfá wíníngíníni, “Wítí aiwá síxí aga onímiáwá nání xegí níngwí rípí ronjwáriní. Ámá sfá wíyímí omíngí ríá tńń nerífná níngwí meaaríngí tńni xíxení ímóníngíwáriní. Barí aiwá síxí aga onímiá wíxáú wá nání xegí níngwí axípí wení. Joxí wítí aiwá tńni barí aiwá tńni xwíríá íkíxéáná xegí níngwí seáyí e ímóníngí enagí aiwí wainí uraxí tńni íkíá sogwí gírísí ímíxaríngí tńni nání níngwí seáyí e roníngíníni xwíríá míkíxepaní.” raríngí arfá wíníngíníni.

⁷ Bíkíwínámí tamíxíníngí ámi bí arfíkíáná díní tńń ímóníngí yoparo “Eíní.” raríngí arfá níwíríná ⁸ weníngí éáyí wíníngíníni. Osí síyó ríngí wo wíníngíníni. Osomí xenjweano —O xegí yof Píyoyí wíríníngíníni. O xenjweanagí wíníngíníni. Píyíngí Síwí Anfíyo Wáraríngíyí ríníngí nawíní ríwímíní níxenjweámáná waríngí wíníngíníni. Goríxo awaú ámá xwíríá rírí nírimíní biaú biaú ímóníngí bí mímí nípíkíríná xe míxí nání níwíwapíyírí pípíkímí erí aiwá nání dńwí níwímíxírí pípíkímí erí símiárí níwírí pípíkímí erí sfwí sayí oroanípoyíní níwímíxírí pípíkímí erí éísíxíníni síngwí wínowaríngí wíníngíníni.

⁹ Bíkíwínámí tamíxíníngí ámi bí arfíkíáná nioní weníngí éáyí wíníngíníni. Rídíyowá nání íráfí noa peyíníngíyó ínímí ámá xwíríá Goríxoyá wá urímero Jísaso uréwapíyíníngí aníngí míní xídíro yaríngí nání píkgíáyíyá díníngí ínímí e yaríngí wíníngíníni.

¹⁰ Ayí ení tńni re uraríngí arfá wíníngíníni, “Ámínáoxíní, aga xegí bí ímóníni nepaxíngí ímóníni enoxíní, sfá araríná sípí neaíkárfá xwíáyo njeagíáyo pírfí mumamó nerí nene neapíkíngí nání ení míméá nerí kíkíá eríáriní?” uraríngí arfá níwírí ¹¹ níyoní womíní womíní rapírapí apíá wení sepiá wú yíníngí nání mímí níwírí re uraríngí arfá wíníngíníni, “Seyíné bí onímiápi síni weníngí nero kíkíá njeaíríxíní. Seyíné seapíkíngí ámá ápo Goríxoyá xínáíwáníngí ímóníniro segí séríxímeá ímóníniro egíá wíníyo ení xe píkíríxíníni yaiwíníngí tńni xíxení píkipíríe nání weníngí nerí njeaíríxíní.” uraríngí arfá wíníngíníni.

¹² Bíkíwínámí tamíxíníngí ámi bí arfíkíáná weníngí éáyí wíníngíníni. Poboní ayíkíwí mé erí sogwí maní pípó wáriní emá xíá ayíá níwíríná ragí pwaríngípáníngí rírí ¹³ síngí aní pírfíyo dání níwómíoaríná íkíá píkgíá sogwí síni yofí mejaná ríwípí kíkídímí éáná píeroaríngípa axípí e píerorí ¹⁴ aní pírfí íkwí wínáníngí áwíní e naxínowarínímáná mídímídání níxopéga urí dńwí síni tńni pírfíngí nńni tńni xámí ímóníngí dání níxoyíngá nurí ámi wí e ímóníni yaríngí níwíníni ¹⁵ xwíáyo dání míxí ináyí tńni ámá wíyo seáyí e wímóníngí tńni porísíyo seáyí e wímóníngí tńni ámá amípí wí mímúroníngí tńni ámá xwéríxa ímóníngí tńni ámá kodíreakí nero xínáíwáníngí nímóníni omíngí wíiaríngí nńnyí tńni ámá wíngí omíngíni yaríngí tńni wíwaníngíyí síngí óyo pńni njearo dńwí síngí tńni enje yímároníngí pńni njearo yaríngí wíníngíníni. ¹⁶ E nero dńwíyo tńni síngíyo tńni re uraríngí arfá wíníngíníni, “Síngí tíyíné, dńwí tíyíné, ananí seáyí e neaíkwarímoí. Íkwíanjwínámí éfí njeano síngwí neaníni sípísípí miáo wíkí neaóníngí pírfí neamamorí eníngíní rítí neateí. ¹⁷ Sfá sípíyí, sfá awaú wíkí neaóníngí enagí nání pírfí neamamopísíyí ríxa nímóníni enagí nání raríngíwíní. Apímí gone múropaxí ímóníngíwíní? Oweoi.” raríngí arfá wíníngíníni.

7

Isíreriýí 144,000 egíáyo ípíríá eagíá náníni.

¹ Apí e níwínárímáná aníngí wáú wáú xwíríá sírfwí biaú biaú ímóníni mídímídání e éfí níroro ímíngí xwíáyoraní, rawírawáyoraní, íkíá wíyoraní, mepa oeníni ímíngí apíáú apíáú ímone baríngí nírfíroro ronagí níwíníni ² aníngí ámi wo ípíríá Nwíá aníngí síngí ímóníngíyá nání íkwíroaríngí nímaxírímí sogwí weaparíngí dání nípeyírí aníngí Goríxo xe xwíríá tńni rawírawá tńni xwíríá íkíxéríxíníni síngwí wíníngí wáú wáú awamí ení tńni ríaiwá nurírná ³ áxémá níwírí re uríngíngíni, “None negí Goríxoyá ámá xegí xewaxomí díní níwíkíwíroro nání xínáíwáníngí nímóníniro omíngí wíiaríngíyo síni ípíríá mímáyo míweapa enáná xámí xwíríá tńni rawírawá tńni íkíá tńni xwíríá míkíxepa époyí.” uraríngí arfá níwírí ⁴ ayí rípí ení rínaríngí arfá wíníngíníni, “Ámá Goríxoyá ípíríá weáá nńni, 144,000 egíáyí, ayí Isíreriýí gwí rírí rírí ímóníngí níyoní dńngíngíni. ⁵ Xíáwo íríníngí Judaoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo xíáwo íríníngí Gatoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo Rubenoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo ⁶ Asaoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo Napítaraíoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo Manasaoyárimí dńngí 12,000 ípíríá earo

7 Simionoyárimí dájf 12,000 ipirfá earo Ripaioyárimí dájf 12,000 ipirfá earo Isakaoyárimí dájf 12,000 ipirfá earo 8 Seburanoyárimí dájf 12,000 ipirfá earo Josepoyárimí dájf 12,000 ipirfá earo Bejimanoyárimí dájf 12,000 ipirfá earo egfáyf ayf apirini.” rinarinagfa arfá winjaniginí.

Ámá íá m̄ropaxf wí Gorixomí yayf wigfá nánirini.

9 Arfá e n̄wiárimáná wenñf éáyf wininjaniginí. Ámá ayá wí m̄rónárinagf wininjaniginí. Dñf n̄morí íá ropaxf mimóninñfyrini. Ayf ámá gwí x̄xegini imónigfá n̄yoní dñfyrini. Gwí w̄r̄f w̄r̄í x̄xegini imónigfayorani, wará x̄xegini irinñyorani, p̄né x̄xegini rarigfayorani, ayo n̄yoní dñfyrí wí axf e n̄m̄rónári ropirapf apfá wenñf n̄yinimáná ikwianw̄fna t̄ni sipisipf miáo t̄ni agw̄r̄iwám̄ni t̄ñf e yayf n̄winiro nani soná iwí íá n̄x̄iriro 10 meañf n̄r̄óná enñf t̄ni re rarinagfa wininjaniginí, “Gorixo, ikwianw̄fnamí éf ñweañf ro t̄ni sipisipf miá ro t̄ni yeáyf neayim̄xemeáf̄waürini.” rána 11 ikwianw̄fna t̄ni áminá 24 e n̄ñweaxa pugfáwa t̄ni dñf t̄ñf imónigfá awaú awaú t̄ni áwini e enjáná aññajf m̄d̄m̄idáni xap̄xap̄f n̄mud̄moro rogfáyf ikwianw̄fnamí s̄m̄imanñf̄r̄iwám̄ni n̄p̄fkinimearo Gorixomí yayf numeróná 12 re rarinagfa arfá winjaniginí, “Rip̄i aga nepa imónini. Negf Gorixo yayf umepaxo imóniri seáyf em̄ umepaxo imóniri n̄ni n̄ni n̄ni dñf aumaúm̄ in̄paxo imóniri yayf wipaxo imóniri weyf umearipaxo imóniri seáyf e n̄neaimóniri neameñweapaxo imóniri enñf s̄x̄f ean̄ipaxo imóniri eno enagf nani anñf minf inína e e néra úwanigini. Nepa x̄xení e imónifwinigini.” rarinagfa wininjaniginí.

Rapirapf ragf sipisipf miáoyáyo igfá eáfáyf nánirini.

13 Sñw̄f e w̄narfná áminá e n̄ñweaxa pugfáwa wo re n̄rinñiginí, “Ámá rapirapf apfá wenñf n̄yinimáná re rogfá t̄yf giyirini? Ḡm̄i dani bfáyirini? Joxf n̄jfarani?” n̄r̄fagi 14 nioni re urinjaniginí, “Oweoi, ápoxini n̄jfarini.” urfagi o re n̄rinñiginí, “Ámá t̄yf xeanñf xw̄fárimí b̄i t̄ni x̄xení mimóní seáyf e imóninñf wimeañp̄imí dani bfáyirini. Wigf rapirapf ragf sipisipf miáoyáyo igfá eáána apfá wenñf imóninñfyrini. 15 Ayináni Gorixoyá ikwianw̄fnamí s̄m̄imanñf̄m̄i dani éf nroro xegf añf ñwfá riwámí dani ikwáwiyirani, ár̄fwiyirani, Gorixoyá apaxfpanñf imónigfáyf wiiarigfápa axfpi wiiarigfáriní. Ikwianw̄fnamí éf ñweaño anñf simañw̄fniñf yeáyf wim̄ixin̄fáriní. 16 Ámá t̄yf ámi b̄i agw̄f nani mepa ero in̄igf nani m̄win̄ipa ero sogw̄f xaiw̄f m̄wan̄ipa eri am̄ipi wí wigf waráyo r̄m̄imen̄inñw̄fniñf m̄weániapa eri en̄fáriní. 17 Ayf rip̄i nánirini. Sipisipf miáo, ikwianw̄fnamí áwini e éf roño sipisipfyo xiáwo p̄iraniñf mearin̄ipa ámá t̄yo axfpi n̄merfná in̄igf sim̄inñf ayf n̄n̄irfná dñf n̄yim̄inñf imónip̄r̄i nani t̄ñf e nipemeámí un̄fáriní. Xeanñf wimeaarfná ñwf eaarigfápi enñf Gorixo sñw̄r̄ixf n̄ni kw̄kw̄r̄imf win̄fáriní.” n̄rinñiginí.

8

Sipisipf miáo bikw̄fyo tamixiniñf yoparipf arfkinñf nánirini.

1 Bikw̄fnamí tamixiniñf yoparipf arfkinán re imónfagi wininjaniginí. Anñnamí ññifá nimónár̄ir̄i b̄i on̄imiápi e nemáná enjáná 2 aññajf Gorixoyá agw̄r̄iwám̄ni rogfá wé w̄fúmí dñf waú imónigfáwami pékákf wé w̄fúmí dñf waú wiagf wininjaniginí.

3 Anññajf ámi wo p̄irerixf sñjá gorf t̄ni im̄ixiniñf wina íá n̄x̄irimi n̄b̄irí iráf sñjá gorf t̄ni im̄ixiniñf̄p̄i t̄ñf e —Ap̄i ikwianw̄fnamí agw̄r̄iwám̄ni onñip̄r̄ini. Ap̄i t̄ñf e éf róána xw̄yfá ámá Gorixoyá imónigfá n̄f̄niyf x̄omí r̄r̄imf wiarigfápi —Ap̄i iráyo nanw̄f r̄d̄iyowá yarigfápn̄ñf wenñfyrini. Ap̄i t̄ni nawini rfá oilkeaariniñf íkfá dfá rfá yeáána dñf nanñf eaarinñf xwé b̄i m̄ni wiagf 4 aññajo e rfá ikeaarána xegf wéyo dani íkfá dfápiyá sinadñf t̄ni ámá Gorixoyá imónigfá x̄omí yarinñf wigfápi t̄ni nawini x̄o sñw̄f anñe peyiaqf nioni sñw̄f n̄winiñf 5 aññajo p̄irerixf sñjá gorf t̄ni im̄ixiniñfna ámi n̄mearí r̄fkwamñf iráyo wenñf n̄xeri p̄irerixfnamí magw̄f niyárimáná xw̄fyo mamówarinñiginí. Mamówarána akir̄iw̄f r̄r̄i ikaxf r̄r̄i ápianw̄f ókir̄i pobonf eri éagf wininjaniginí.

Anññajf waú waú pékákf r̄igfá nánirini.

6 Anññajf wé w̄fúmí dñf waú, pékákf wa t̄ni x̄xení x̄irigfáwa pékákf ran̄tro nani nim̄xarin̄máná 7 wo iwamów pékákf rana re enñiginí. Anññalkf t̄ni rfá t̄ni ragf t̄ni nawini xw̄fyo piéróána xw̄fá n̄r̄ini biaú b̄i enñf b̄ibimi enñf am̄ipi rfá n̄nowárinfná ará n̄ni n̄n̄ir̄i ai íkfá or̄iwámí daniñf nepearfagi wininjaniginí.

8 Anññajf ámi wo pékákf rana re éagf wininjaniginí. B̄i dfw̄f m̄inñf xwé ápiáw̄f wearinñp̄inñf imóninñf̄p̄i rawirawáyo mamówarináná rawirawá n̄ni biaú b̄i imóninñf̄p̄i b̄ibí ap̄i n̄p̄ini ragf imóniri 9 nanw̄f am̄ipi rawirawáyo yarinñf̄f n̄ni biaú b̄i enñf b̄ibí

nerfnáyf, awaúyá manjyo dánf rfa ápiáwí nipeyeari ayo rfa nínfáriní. “Awaúmi sipí owikáraneyi.” yaiwíyá gíyí gíyo rfa apimí dánf aga nípikípísíriní. ⁶ Emá awaú wía urókiamoarigíyio iniá meapa oeniri anj pírínami yeáyf yimixáripaxf imóniri iniñgf ragf imóniní nánf imixáripaxf imóniri giní giná “Xwíyáyo nweagfáyo e owikáraiýi.” wimóníná ananí egf díñf tñnf xeanñf ayf ayf nfní wikáripaxf imóniri neri ⁷ xwíyáf Goríxo wía rókiamóisixinírí urññfpi tñnf xixení ríxa nurárimáná enjáná nanjwí mǎxí yarññf síríríkí yoparf bí mímónññfñimí dánf peyeañfo awaú tñnf mǎxí niníro awaúmi xopírárí nǎwiri píkinfáriní. ⁸ Píkíaná píyowau anj xwé apimí —Anj egf Ámináomi ení yekwíroárigfápí nánf rarññiní. Anj apí nánf níríná rasí níríro Sodomíyí ríro Isipíyí ríro yarññfápíríní. Anj xwé apimí awaú óf e píyí opisíriní. ⁹⁻¹⁰ E píyí wenjáná sfá wíyau wíyí nórirí ámi wíyí orímínírí yarfná áma wá xixegfñí íríro egfáyo dánf tñnf gwí wírí wírí imónigfáyo dánf tñnf píné xixegfñí rarigfáyo dánf tñnf gwí bí bí mónigfáyo dánf tñnf nǎbimíro xe píyowau mí xwíá oweyárfpoyínírí síñwí mǎwínápa nero síñwí nǎwínayíro wía rókiamófiáwa, áma xwíáyo nweagfáyo rñññf ayikwí nǎwía múfiáwa ríxa péagfí nánf anj yafí seáyimí dánf néra upíríní. E neróná aiwá xwé nimíxíro nǎga anj uro wigf ámayf yayf owínírí amípí nanjyí anfá yanf iníro néra warfná ¹¹ ríxa sfá wíyau wíyí nórimáná wíyññimí áwíní e dánf re enññiginí. Goríxo xfómí dánf ámi awaúmi díñf síxí uyarána awaú ámi síñf neri éf rogísisixiní. Éf róaná áma awaúmi síñwí wínayarigfáyf díñf nǎyága nuro wáyf ayikwí mǎwínarfná ¹² awaú xwíyáf bí anñnamí dánf enj tñnf re rínénapfagí arfá wigfísixiní, “Awagwí re nánf yapfpiyí.” Arfá e nǎwiri agwí tñnf anñnamí nánf peyarññagfí awaú tñnf mǎxí inñgfáyf síñwí wínowáraná ¹³ axiná re enññiginí. Pobonf xwíá yaiwíámf enññiginí. Xwíá yaiwíámf éaná anj anj apimí mǎrñññf wé wúkaú imónññfpi bí nǎpíní pñnanowírí áma e nweagfá ení 7,000 penowíro éagfa anj apimí nweagfá mǎpéfáyf enj óf níkaríníro Nwíá anñnamí nweañomí seáyí e numeróná “Enj eánññoxí, ayf joxíríní.” urarññagfa wínññaniginí. Nioní orññá nǎwíníríná e wínññaniginí. ¹⁴ Rfíwíyo wímeanfpi nánf “Ine” bíau bí rǎfpi áwíní e enññf ríxa apí imónígoí. Apimí ríwíyo imónññfpi anññf imónñññjoí.

Anññajf pékákí xirígfá yoparo pékákí rññf náníríní.

¹⁵ Anññajf pékákí xirígfá wé wíwímí dánf wáú imónigfáwa yoparo pékákí ráná anññnamí dánf manj obaxf enj tñnf re níríga warññagí arfá wññaniginí, “Xwíárimí meñweapaxf nánf imónññfpi síní wíyíyá marfát, ríxa negf Ámináo tñnf xegf áma nene yeáyf neyaimíxemeañfá nánf oyá díñf tñnf arfowayá xwíá píaxíyo dánf iwiaronfóyí rarññwáo tñnf awaiyápníríní. O wí anfá mímónf anññf iníná nññweart meñweañfáriní.” níríga warññagí arfá nǎwiri ¹⁶ áma áminá 24 Goríxo tññf e íkwianjwíyo éf nññwearo xapíxapí nññweaxa pugfáwa wigf símímanñmíní nǎpíkinímearo Goríxomí yayf numeróná ¹⁷ re urarññagfa arfá wññaniginí, “Áminá Goríxoxiní, enj síxí eánigfá nññyoní seáyí e wimónññoxiní, ríná nweart enjíná dánf anññf nweart enjoxiní, joxí enjíná dánf enj síxí eánññf néra bagfpi tñnf ríxa xixení neri xwíárimí iwamfó meñweaññagí nánf none yayf siarññwíní. ¹⁸ Áma gwí bí bí mónigfá nfní joxí nánf wikf níróníro ‘Omí inímf wí wurfnaníméwíní.’ yaiwíagfá aiwí joxí ayo wikf wónññfpi wíwapíyiríná ríxa nimónñññjoí. Ríná áma pegfáyo xwiríxí numeri eyeyírómf wirínáriní. Ríná wía rókiamoarigfá, díxí rínáiwánññf nimóníro omññf siarigfáyo yayf nǎwimorí ‘Apí wíimígní.’ yaiwíññfpi mññf wírí áma díxí imónigfá joxí nánf wáyf nǎsiro píánññf xfdarigfá, síyikwíñññf imónigfáyorant, xwénññf imónigfáyorant, ayo ení yayf nǎwimorí ‘Apí wíimígní.’ yaiwíññfpi mññf wírí áma xwíárimí xwiríxí íkixearigfáyo xwíyá wikf xerí eríná, ayf ríxa rínáriní.” rarññagfa arfá nǎwiri wínññaniginí. ¹⁹ Goríxoyá anj nǎwí anññnamí enjwá fkwínírí bokisf xwíyáf Goríxo enjíná réroárinññfpi nánf imixínññfwá anj iwámí dánf síññf imónírí éaná re enññiginí. Ápianjwí ókímíxayírí ikaxf rayírí akíríwí rayírí pobonf erí anññnaikf ayá wí erí éagf wínññaniginí.

12

Ekíyññf iwí wo inññfpi tñnf apíxí wí inññfpi tñnf náníríní.

¹ Ekíyññf anj pírfyo ayá sfwí ropaxf bí níníríná rípi imónñññiginí. Apíxí wí —Í sogwo rapírapñññf yínírí xegf síkwí emáomí íkwíáriní amínanjwí síñf wé wúkaú síkwí wáú tññf dǎkinírí nemáná ² niaíwí agwí enjíríní. Í niaíwí xírímínírí nánf síñwí wanarññagí rñññf ayikwí mǎwínarññagí nánf “Anññf oxírímíní.” nǎyáwírí “yeyí” rñññiginí.

³ Ekíyññf ámi bí anj pírfyo níníríná rípi imónñññiginí. Iwí ayfá rññf xwé wo —O mññf wé wíwímí dánf wáú imorí síwanj wé wúkaú mññfyo dánf rémówapírí dírf mǎxí ináyf dǎkinarigfá imónññf wé wíwímí dánf wáú mññfyo xixení nídfkíga urí enjoríní. O anj pírfyo e síññf nimónírí re enññiginí. ⁴ Síñf bíau bí egfá bimí xegf sfwí tñnf anññnamí

dání aláiróromí énapáná xwíáyo piérínowíngíní. E nemáná iwí xwéó “Apíxí niaíwí xírímíníri yaríngí ríxa niaíwí xíráná orooánmíní.” níyáiwírí ímí agwíríwámíní urojáná ⁵ í niaíwí oxí womí —O ainíxí wá fá náxírírí ámá gwí bí bí móníngíá níyoní umenjweanfa nání imónírí xwíyíá xfoyápmí mímúropaxí imónírí enforíní. Omí í xíríngíníngíní. Níáíwí omí níxírímáná enjáná íwo Goríxoyá dínjé t́níní xfo íkwíawíngíníngípi njané nání npeyírí njané ⁶ apíxí ámá dínjé meanjé e nání éf unjíníngíní. Goríxo í e nání éf nuri njanéwíníngíníngípi aníngíní wímíxíyáringé nání nuri njanéwíngíníngípi aiwá níwíro pírángíníngípi mearfáná sfá 1,260 nóra unjíníngíní.

⁷ Anjínámí dání míxí nínowíápíníróná anjínájé Maikoroyí ríníngí t́níní xegí anjínajowa t́níní mídání nírómáná iwí xwéó t́níní míxí níwíróná íwo ení anjínájé xfómí xfdaríngíáwa t́níní mídání nírómáná míxí níwíro aí ⁸ iwowa enjé níwéanípa nero nání síní anjínámí njanéwíngíníngípi njané ⁹ Maikorowa íwómí mamówárenapíngíawíngíní. Sidíro enjíná dání oboyí ríro Setenoyí ríro egíó, ayí oríní. Ámá xwíáyo njanéwíngíníngípi íwí oépoyníngíní yapí níwíwápiya waríngí, ayí oríní. Omí xwíáyo nání mamówárenapíro anjínájé omí níxífdíro yaríngíáwámí mamówárenapíro éagíá ¹⁰ níoní arfá wíyí anjínámí dání xwíyíá bí enjé t́níní re rínénaparíngípi arfá wíngíníngíní, “Goríxo enjé eáníngí xfo imóníngípi t́níní erí ámá xfoyá imóníngíyo yeáyí uyímíxemeaní míxí ináyí yapí níwíróníngíníngípi xwíoxíyo níwéaníngíní nerí umenjweaní ení ríxa agwíríní. Yeáyí uyímíxemeaní nání oya dínjé t́níní arfowayá xwíá piexíyo dání íwíaríngí, o xegí néní t́ngí níwíróníngípi dání ámá xwíáyo njanéwíngíníngípi wíwápiyíní ríxa agwíríní. Ayí rípi náníngíní. Jísasómí dínjé níwíkwírooro nání xexíxexírímeá imóníngíyo xwíyíá uxekwímoayaríngíngípi —O negí Goríxoyá síngíyo dání íkwáwíyírání, árfwíyírání, xwíyíá uxekwímoayaríngíngípi. Omí ríxa xwíáyo mamówárfáringíní. ¹¹ Negí níxímeáyí ‘Sípísípí míáo nene yeáyí neayímíxemeaní nání neapeínírfání?’ níyáiwíro ragí oyáyo ígíáníngípi eáníro o nání xwíyíá wáí uríyíro neríngíyo dání obomí xopírírí wírfáringíní. Ayí omí xopírírí níwíróníngípi wíwápiyíníngípi wá mómíxíníngípi ‘Wa nene Jísasómí xfdaríngíngípi nání níneapíkiróná ayí aníngí xe oneapíngíngípi.’ níyáiwíro xfdíngíngíngípi. ¹² Ayínání anjé rínaxí t́níní re njanéwíngíníngípi t́níní dínjé nífá oseainíngíní. E nerí aí xwíáringíngípi t́níní rawírawáwáxí t́níní íne! Obo xwíáringíngípi seyíné t́ngí e nání ríxa wéfé enjéngí nání raríngíní. O ‘Anjéngí xwíáringíngípi níwéamáná epaxoníngíní. Re ení pírfí nírakípírfí anjé ayorfání?’ níyáiwírí nání xegí wíkwí nóníngípi seainíngípi ríá ápiáwíngíníngípi imóníngípi nání íne!” Xwíyíá anjínámí dání e rínénaparíngípi arfá wíngíníngíní.

¹³ Íwí xwéó “Ríxa xwíáringíngípi ríníngíngípi mamówárenapíngípi?” níyáiwírí apíxí niaíwí oxo xíríngíngípi míxí éaaxífdíngíníngípi. ¹⁴ Míxí éaaxífdíngíngípi aí apíxí ámá dínjé meanjéyo xí nání wímíxíyáringé nání nípípíka ouníngíngípi nabíknáó íwí wíníxáú ímí unjíráná í sídíro t́ngí e píngí níwíróníngípi nípípíka nuri e njanéwíngíníngípi xwíogwí wáwo níwíróníngípi ámí wo áwíní e imóníngí nání aiwá níwíro pírángíníngípi umegíawíngíníngípi. ¹⁵ Sidíro iníngíngípi xegí manjéyo dání peyeáú iníngíngípi waxíngíngípi níwíróníngípi nuri ímí níxemí níweríngíngípi opíkíníngípi ímíxowáringíngípi aí ¹⁶ xwíáringíngípi apíxímí arírá níwíróníngípi re enjíníngíní. Iníngíngípi waxí íwí xwéó apíxímí opíkíníngípi xwíáringíngípi wíwáringíngípi xwíáringíngípi manjé nexoaríngíngípi níngíníngíní. ¹⁷⁻¹⁸ Íwo síngíngípi e níwíróníngípi apíxí nání wíkwí ríá ápiáwíngíníngípi níwíróníngípi nání niaíwí apíxí í xíríngíngípi wíngíyo míxí wímíngíngípi unjíníngíní. Ayí ámá sekaxí Goríxo uríngíngípi xfdíro xwíyíá Jísaso nání ríngíngípi dínjé íá xíríro yaríngíngípi enjéngí nání ayo míxí wímíngíngípi nání nuri rawírawáyo ímanjé e éf roáringíngíní.

13

Nanjwí míxí yaríngíngípi rawírawáyo dání íwíapíngípi náníngíní.

¹ Níoníngípi nanjwí míxí yaríngíngípi wo rawírawáyo dání íwíapíngíngípi níwíróníngípi o síwanjé wé wúkaú rémowápíngípi míngíngípi wé wúfómí dánjé wáú ímoríngíngípi enjé síwanjé wé wúkaú apímí wámíníngípi wámíníngípi díríngíngípi míxí ináyí dífkínaríngíngípi nídfkígá uríngíngípi xegí míngíngípi wé wúfómí dánjé wáú apímíngípi womíníngípi womíníngípi yof Goríxómíngípi íkayíwí umeararíngíngípi níwámíngípi níwíróníngípi uríngíngípi enjéngíngípi wíngíníngíníngípi. ² Nanjwí míxí yaríngíngípi níoníngípi síngíngípi wíníngíngípi pusíngíngípi sayíngíngípi papearíngíngípi imóníngíngípi repatíngíngípi ríníngíngíngípi imóníngíngípi xegíngíngípi síkwíngíngípi ayíngíngípi nanjwíngíngípi beyángíngípi ríníngíngíngípi níwámíngíngípi imóníngíngípi xegíngíngípi manjé ayíngíngípi pusíngíngípi sayíngíngípi raioníngíngípi ríníngíngíngípi níwámíngíngípi imóníngíngípi enjíníngíníngípi. Íwí xwéó nanjwí míxí yaríngíngípi xfo t́níní xíxentíngíngípi imóníngíngípi síngíngípi níwíróníngípi nání enjé eáníngíngípi xfo yaríngíngípi síxíngíngípi umíromíngípi xfo ámáyo seáyíngíngípi e níwímíngíngípi umenjweaníngíngípi axíngíngípi oimóníngíngípi wímíngíngípi xfo néníngíngípi t́ngíngípi seáyíngíngípi e imóníngíngípi axíngíngípi oimóníngíngípi wímíngíngípi enjíníngíníngípi. ³ Míngíngípi wíyímíngípi míngíngípi rogíngíngípi ígíngíngípi ayíngíngípi nípíkíngíngípi rogíngíngípi imóníngíngípi wíngíníngíníngípi. Ámá xwíá níwíróníngípi njanéwíngíníngípi “Nanjwí aríngíngípi neríngíngípi enjíníngíníngípi?” níyáiwíro o nání ududíngíngípi níwíróníngípi níxífdíro ⁴ íwo nanjwómíngípi xfo néníngíngípi t́ngíngípi imóníngíngípi axíngíngípi wímíngíngípi enjéngíngípi náníngíngípi xfómíngíngípi seáyíngíngípi e número nanjwómíngípi eníngíngípi axíngíngípi seáyíngíngípi e número ná re níra ugíawíngíníngípi, “Nanjwó t́níníngíngípi go xíxentíngíngípi imóníngíngípi? O t́níníngíngípi míxíngíngípi xíxe iníngíngípi imóníngíngípi?” níra ugíawíngíníngípi. ⁵ Goríxo nanjwó xegíngíngípi dínjéngíngípi t́níníngíngípi xe manjéngíngípi níyoámoríngíngípi wéyíngíngípi nímeníngíngípi íkayíwíngíngípi níngíngíngípi uméara úwíníngíngíngípi síngíngípi wíngíníngíníngípi emá 42 múroaríná

apí enfa nání néné tñjónhñf nimónhñf éwínghñhñf sñjwí wínhñf éagí ⁶ o re enjñghñf. Manj nñyoámori Gorìxo nání ikayíwí nñmearírhñf oya yóyo ikayíwí mearírhñf anj ñwá oyaíwá nání ikayíwí mearírhñf anñnamí ñweagfáyí nání ikayíwí mearírhñf enjñghñf. ⁷ Gorìxo ámá xfoya imónghfáyo nanjo xe mîxí nñwirí xopírárí wíwínghñhñf sñjwí wínhñf xe néné tñjónhñf nimónhñf ámá gwí wírí wírí nñyoní tñní wará xîxegíhñf írígífa nñyoní tñní píné xîxegíhñf rarígífa nñyoní tñní gwí bî bî mónghfá nñyoní tñní nyo seáyí e wimónfwhínghñhñf sñjwí wínhñf enjñghñf. ⁸ Ayínání ámá xwíáyo ñweagfáyí fñní —Ámá enjñá Gorìxo xwíárí imîxíhñf nání wíghf yof íkwí dhñf nñyímñhñf meapírhñf nání ñwirárhñhñf namí —Ana sipísipí píkíghfoyánrhñf. Anamí yof ñwirárhñhñf marífa, ámá yof mñjwirárhñhñf nanjo nene nání yayí owínhñf seáyí e umepírírhñf.

⁹ Ámá arfa tghfáyíné enjánáyí, arfa ókiarf mónhpoyi. ¹⁰ Ámá Gorìxo “Xe gwí uyíríxíhñf.” wíaiwíhñf go go apímí wí múropaxí imónhñfámani. Ámá “Kirá tñní xe píkírhñfíxíhñf.” wíaiwíhñf go go apímí wí múropaxí imónhñfámani. Apí imónánáyí, Gorìxoyá imónghfáyhñf séghf dhñf wíkwíroarígíhñf píní mñwiárhñf anñf mñf xwámámí nñwía úfírhñfíhñf.

Nanjwí xwíáyo dání fwiapíhño nánrhñfíhñf.

¹¹ Nioní nanjwí ámí wo xwíáyo dání fwiaparíhñgí nñwínhñf o sipísipí miá mñhño dání sñwánf wíyau rémoaríhñpa rémori xegí xwíyá nñrhñf íwí xwíyá raríhñpa rírhñf yaríhñgí wínhñghñf. ¹² O nanjwí xámí fwiapíhño néné imónhñf nñpímíhñf dání nñwírhñf ámá xwíáyo ñweagfá fñní nanjwí xámí fwiapíhño, ígí nñpíkíhñf wenjómí nupíkíhñf mearo seáyí e umépoynírhñf mfrákwíkwí wíaxídhñf ¹³ emíhñf ayá ríwamónhñpaxí xîxegíhñf bî erí neríhñf ámá sñjwí anghf dání oya dhñf tñní rífa wearíhñf bî aí anñnamí dání xwíáyo píerónapayaríhñf tñní dhñf wíwápíyaríhñf. ¹⁴ E neríhñf emíhñf Gorìxo nanjwí wfoya néné tñhñf imónhñf pímíhñf dání xe wíwápíhñpaxí oimónhñf sñjwí wínhñf pímíhñf dání ámá xwíáyo ñweagfáyo yapí nñwíwápíhñf re uraríhñfíhñf, “Xwíáyo ñweagfáyhñf xopaikíghñf nanjwí mñhñf rogífa ámí sñhñf imónhñfónhñf imónhñf bî nímíxíro éf urárhñfíhñf.” uraríhñf enghñf nání ¹⁵ ayí e éáná nanjwí ríwíyo fwiapíhño xopaikíghñf imónhñf nñmearírhñf sñhñf oenrhñf sñmí óyo dání pírámí wíáná sñhñf imónhñfíhñf. Gorìxo nanjwí xwíáyo dání fwiapíhño xegí wónhñf xopaikíghñf imónhñf pímíhñf sñmí óyo dání pírámí wíhñf pímíhñf dání xe sñhñf nimónhñf xwíyá rírhñf ámá xébímí xómíhñf nñyíkíwiro seáyí e mumearíghfáyo opíkípoynírhñf rírhñf epaxí imónfwhínghñhñf sñjwí wínhñf enghñf nání e imónhñfíhñf. ¹⁶ Nanjwí xwíáyo dání fwiapíhño e nemáná xfoya manjyo dání ámá nñyoní sñyíkwíhñf imónghfápiamírhñf, mamadhñfíxamírhñf, ámá amíhñf wí mímúronghfáyoraní, uyípeayí imónghfáyoraní, ámá xñnáíwánhñf nimónhño omíhñf wíiaríghfáyoraní, wíwíní meñweánghfáyoraní, ayo nñyoní ípírífa nearíhñf wíyo wé náúmí earo wíyo mímáyo earo egíawíxíhñf. ¹⁷ E neríhño dání ámá ípírífa nanjwoya yof tñnírhñf, nabá xfoya yofpírírhñf, xíxení imónhñf pírírhñf, meánghfáyhñf aíwá nñpíríhñf nání bî ero aíwá ñghwí meapírhñf nání bî ero epaxí mímónhñf egíawíxíhñf. Ípírífa éánghfáyhñf ananí bî epaxí imónghfáwíxíhñf. ¹⁸ Fá roaríghfáyhñf, seyhñf pírahñfíhñf dhñf neñwíperíhñf, re éfírhñfíhñf. Nabá nanjwí oya yof tñní xíxení imónhñfíhñf, ayí ámá wo nání ríhñghñf nání ámá dhñf ífa xíríghfá ghñfí ghñfíhñf, nabá oya yof náníhñf pírahñfíhñf ífa rófírhñfíhñf. Nabá oya yof nání ríhñghñf, ayí 666 apíríhñf.

14

Ámá 144,000 imónghfáhpí nánrhñfíhñf.

¹ Nioní weníhñf éáyí wínhñghñfíhñf. Sipísipí miáo dhñf mñhñf Saioníhñf ríhñghñf pímíhñf éf ronghñf sñjwí nñwínhñf ámá 144,000 imónghfáyhñf —Ayí yof xfoya tñní xanoya tñní ríwamíhñf mímáyo éánghfáyhñfíhñf. Ayí o tñní nawíní éf ronghñf nñwínhñf ² arfa wíáyí wínghñfíhñf. Anñnamí dání ikaxí bî nñrhñfíhñf ikaxí iníghñf iyakwí obaxí nñdhñfírhñf rarihñfpa rírhñf akíríwí enj tñní nñrhñfíhñf rarihñfpa rírhñf ikaxí ámá kítá eaaríghfáyhñf kítá eaaríhñf rarihñfpa rírhñf yaríhñgí arfa wínghñfíhñf. ³ Gorìxoyá íkwíaríwíhñf tñní dhñf tñhñf imónghfá wáu wáu awa tñní ámíhñf 24 e nñweaxa pugíáwa tñní wíghñf sñmímanjrhñf wámíhñf ámá 144,000 ayí éf nñrómáná sonj sñhñf bî raríhñghñf arfa wínghñfíhñf. Sonj raríghñf apí ámá xwíáyo dhñf wí níjhñf imónhñpaxí meníhñf. E dhñf 144,000 imónghfá xó nupeiríhñf pímíhñf dání ghñhñf uroyaríhñfíhñf ananí níjhñf nimónhñf ríhñfíhñf. ⁴ Ámá apíhñf tñní íwí mímíhñf nero píaxí mñweánaríghfáyo ayí ení ñwíhñf sñní ífa mîxíraríghfá enghñf nání Gorìxoyá sñjwíyo dání píaxí mñweánaríghfáyhñfíhñf. Sñní apíhñf tñní memegíhñfíhñf. Sipísipí miáo ghñfíhñf ghñfíhñf úfíhñf ananí númí xdhñfíhñfíhñf. Ámá nñyoní dání ghñfíhñf Gorìxo roayíronghñfíhñf xfo nání tñní sipísipí miáo nání tñní aíwá nñwákwíhñfíhñf imónhñfíhñfíhñf. ⁵ Yapí nñroo xwíyá óf e raríghfáyhñfámani. Ramíhñfíhñfíhñfíhñf. Xwíyá bî xñmeapaxíhñfíhñf.

Anñmají wáu wo xwíyá ríghfá nánrhñfíhñf.

⁶ Anǎnájf ámi wo anǎ pírǎyo ayá áwínìmi nǎpǎpíka warìnjagì wìnìnjànìgìni. O ámá xwǎfáyo ñweagǎfáyo gwǎ wírǎ wírì imónìgǎfá nǎyonì tǎnì pǎné xǎxegǎnì rarìgǎfá nǎyonì tǎnì wará xǎxegǎnì inìgǎfá nǎyonì tǎnì ayo nǎyonì xwǎyǎfá arǎfá nǎwírǎfá nǎ yáyf wìnìpaxǎfǎpǎ —Apǎ anǎnjǎ rìnǎrìnǎfǎpǎrìnì. Apǎ wǎf urìnì nǎnì tǎnjorìnì. ⁷ O enǎ tǎnì re rǎnjìnjìgìni, “Gorìxo, anǎna imìxǎrì xwǎfǎrì imìxǎrì rǎwǎrawá imìxǎrì inìgǎfá sǎmǎnjǎyǎf imìxǎrì enǎ ámá nǎyonì eyeyírómǎf eníná rǎxa ríná enǎgǎf tǎnì omì wáyǎf wíro seáyì e umǎeyoro o nene nǎnì yáyf owìnìrì seáyì e umero éfǎrìxìnì.” Anǎnajo nǎpǎpíka nǎpurǎfá e rarìnjagì wìnìnjànìgìni.

⁸ Anǎnájf ámi wo rǎwǎfáyo anǎ pírǎyo áwínìmi nǎpǎpíka nǎpurǎfá re nǎra puñnjìgìni, “Anǎf xwé Babironìyǎf rìnǎnjǎfǎfǎ rǎxa xwǎrǎfá lkǎxenǎrìnì. Oyǎ, rǎxa xwǎrǎfá lkǎxenǎrìnì. Ámá wí wíyo papǎkǎf oépoynìrì inìgǎfá wainǎf mǎnì nǎwíro wíwapǎyariǎgǎfápa anǎf apǎ enì fǎwǎf xébi inarìnjǎpa gwǎf bǎ bǎ mónìgǎfá nǎnì enì fǎwǎf axǎfǎf oinǎfpoynìrì wíwapǎyinjǎfǎpǎrìnì.” nǎra pwarìnjagì wìnìnjànìgìni.

⁹ Anǎnájf awaúmi ámi rǎwǎfáyo wo nǎpurǎfá enǎf tǎnì re nǎra puñnjìgìni, “Ámá nanǎwo tǎnì ónǎnjǎ xopaikǎgǎf imìxìnìnjǎfǎf tǎnì awaú nene nǎnì yáyf owìnìrìrì xómìnjǎf nǎyǎkwíro seáyì e umero ipǎrǎfá oyá mimáyoranì, wéyoranì, eánìro yarìgǎfá gǎyǎf gǎyǎf ¹⁰ wíkǎf Gorìxo aga ayǎkwǎf mǎwónìnjǎfǎf wí múropǎfámanì. Inìgǎfá wainǎf mǎxǎf yarìnjǎfǎnìnjǎf nǎpǎfǎrìnì. Wainǎf oyápǎf, ayǎf mǎxǎf bǎ onǎmǎiǎpǎf éwìnìgìnjǎfǎf aga inìgǎfá tǎnì gwǎumǎf nerǎf yìnìnjǎfǎf mǎrǎfǎf, wainǎf apǎf mǎxǎf ayǎkwǎf mepa éwìnìgìnjǎfǎf inìgǎfá tǎnì gwǎumǎf mé wainǎf aínìnjǎf sǎxǎf oyá wíkǎf ónǎnjǎnjǎf imónìnjǎfwámì inìnjǎfǎfǎf. Ámá ayǎf wainǎf apǎf nǎnìrìnjǎfǎf neróná re epǎfǎrìnì. Anǎnájf Gorìxoyáowa tǎnì sipǎsipǎf miáso tǎnì awa sǎnjǎf wìnìnjǎfǎf rìnìnjǎf sǎnjǎf sarǎpǎf rìnìnjǎfǎf dǎnì tǎnì rǎfá ápiáwǎf wearìnjǎfǎf dǎnì tǎnì xǎiwǎf nǎwìnìrì mǎmenìnjǎfwǎf nura unfǎrìnì. ¹¹ Rǎfá mǎmenìnjǎfwǎf urarìnjǎfǎf dǎnì sǎnjǎf wírǎfá peyarìnjǎfǎf aga ná rǎwǎfáyo dǎnì aǎf pǎfǎf bǎ mǎwǎfǎf anǎnjǎf mǎnǎf peyarǎfá ámá ayǎf ikwǎwǎyirani, áfǎwǎyirani, bǎ kíkǎfǎf ñweapǎfǎf mǎnìnjǎf. Ámá nanǎwo tǎnì ónǎnjǎf xopaikǎgǎf imìxìnìnjǎfǎf tǎnì awaú nene nǎnì yáyf owìnìrìrì xómìnjǎf nǎyǎkwíro seáyì e umero ipǎrǎfá xegǎf yof nǎnì eánìro yarìgǎfáyo e epǎfǎrìnì.” Anǎnajo apǎf e nǎra pwarìnjagì wìnìnjànìgìni.

¹² Ámá Gorìxoyá imónìgǎfá xwámámǎf nǎwǎf warìgǎfáyo re epǎfǎrìnì. Sekaxǎf o rìnjǎfǎf xǎiwǎf fǎ xǎrìro Jisasomǎf dǎnjǎf wǎkwǎroarìgǎfǎf xǎiwǎf fǎ xǎrìro epǎfǎrìnì.

¹³ Nionì anǎnamì dǎnì xwǎyǎfá bǎ re rìnénaparìnjagì arǎfá wìnjànìgìni, “Joxǎf re nǎrìrì rǎwamǎnjǎf eai, ‘Ámá Gorìxo tǎnì ikǎrìnjǎfǎf ríná dǎnì nǎpéa upǎfǎfáyo oyápimì dǎnì yáyf wìnìpaxǎfǎrìnì. Kwíyǎfǎf enì re rarìnì, ‘Oyǎ, yáyf owìnìrì. Nǎpǎfǎfá Jisasomǎf nǎxǎfǎf dǎnì nǎnì rǎwǎf nǎrǎkwìnìrì nerìnjǎfǎf dǎnì wará sǎnjǎf wunarìnjǎfǎf dǎnì gwǎnjǎfǎf nǎkwéanìrì kíkǎfǎf epǎfǎf enǎgǎf nǎnì yáyf owìnìrì. Nǎpǎfǎfá wé rónìnjǎf imónìnjǎf wíwanìnjǎfǎf néra ugǎfá anǎf wí mimómǎf Gorìxo yáyf wímonǎf nǎnì sǎnì nímómìnjǎf enǎgǎf nǎnì ananì kíkǎfǎf epaxǎfǎrìnì.’ Kwíyǎfǎf enì e rarìnì.’ nǎrìrì rǎwamǎnjǎf eai.” rìnénaparìnjagì arǎfá wìnjànìgìni.

Xwǎfǎrìmi áiwánìnjǎf mǎpǎfǎfá nǎnìrìnì.

¹⁴ Nionì wenìnjǎf éáyf wìnìnjànìgìni. Agwǎf apǎfá wenǎfǎfǎf sǎnjǎf nǎwìnìrì ámánìnjǎf imónìnjǎf wo apimì seáyì e éf xǎnjǎweanǎgǎf nǎwìnìrì o amǎnanǎjǎf sǎnjǎf gorǎf tǎnì imìxìnìnjǎf wǎna mǎnjǎfyo dǎfǎnìrì kǎrǎf wítf áiwá wǎkwǎrìgǎfǎf ñwá xǎiwǎf yìnìnjǎf bǎ fǎf xǎrìrì nemáná ñweanǎgǎf wìnìnjànìgìni. ¹⁵ Ámì anǎnájf wo anǎf ñwǎfáiwámǎf dǎnì nǎfwiapǎfǎf agwǎfǎfǎf éf xǎnjǎweanǎgǎf rǎfáiwá enǎf tǎnì re urǎfǎgǎf wìnìnjànìgìni, “Áiwá xwǎfǎrìmi dǎnjǎf nǎnì rǎxa yófǎrìnì. Rǎxa nǎmǎpaxíná ríná enǎgǎf nǎnì dǎxǎf kǎrǎpá tǎnì mǎnjǎf nǎwǎkwírǎf mǎf.” urǎfǎgǎf ¹⁶ agwǎfǎfǎf éf xǎnjǎweanǎgǎf xegǎf kǎrǎf xwǎfǎrìmi seáyì e puwǎfǎfǎf nǎnì wǎfǎf wǎkwímojìnjǎfǎf.

¹⁷ Ámì anǎnájf wo anǎf ñwǎfá anǎfǎnamì enǎjǎwámì dǎnì fǎwǎfǎfǎf nǎwìnìrì o enì kǎrǎf ñwá yìnìnjǎf bǎ fǎf nǎmǎxǎfǎfǎf fǎwǎfǎfǎf wìnìnjànìgìni. ¹⁸ Ámì anǎnájf wo —O rǎfá wearìnjǎfǎfǎf xiáworìnì. O rǎfǎfǎf yariǎgǎfá nǎnì irǎf onǎnjǎfǎf tǎnjǎf e dǎnì nǎfwiapǎfǎf anǎnájf kǎrǎf ñwá yìnìnjǎfǎf fǎf xǎrìnjomǎf rǎfáiwá enǎf tǎnì nurìrì re urìnjìnjìgìni, “Xwǎfǎrìmi wainǎf uraxǎf sogwǎf rǎxa niáf enǎgǎf nǎnì dǎxǎf kǎrǎf ñwá yìnìnjǎfǎf tǎnì wǎwǎkwímǎf nerǎf awí eámeámǎf eí.” urǎfǎgǎf ¹⁹ anǎnajo xegǎf kǎrǎpá tǎnì wainǎf uraxǎf xwǎfáyo enǎfǎf wǎwǎkwímǎf nerǎf awí neaǎfǎfǎf xoyǎkímǎf epǎfǎf nǎnì sǎnjǎf ikwǎnjǎfwǎf xwé epǎfǎfǎfǎfǎf —Ana, ayǎf pírǎf Gorìxo aga wíkǎf nǎwónìrìrì nǎnì umamonǎfǎf nǎnì imónìnjǎfǎfǎf. Anamì xoyǎkímǎf epǎfǎf nǎnì mǎmeámǎf yǎrǎná ²⁰ anǎfǎfǎf bǎfǎfǎfǎfǎf sǎnjǎf ikwǎnjǎfwámǎf xoyǎkímǎf yarǎfǎf ragǎf anamì dǎnì nǎpurǎfá nǎwǎfǎfǎf nǎwírǎf nǎrǎgo nǎwǎfǎfǎfǎfǎf osfǎfǎfǎf mǎnjǎf tǎnì xǎxenì ronìrì ná mǎfǎf wǎxǎf wǎxǎf 300 kǎromita wǎfǎf múrorǎf enǎnjìgìni.

n̄w̄in̄iro n̄n̄i ududf̄ win̄n̄f̄ar̄n̄i.” n̄n̄ir̄ir̄i⁹ re r̄iñ̄n̄iḡn̄i, “Ámá d̄iñf̄ p̄ir̄an̄iñf̄ n̄eñw̄iper̄i moar̄iḡf̄áyf̄ ‘Ayf̄ ap̄i n̄n̄i r̄fa im̄ón̄n̄i?’ yaiw̄ipax̄f̄r̄n̄i. Nan̄woyá m̄iñf̄ wé w̄úm̄i d̄ánf̄ wáu im̄ón̄iñf̄ ap̄ix̄í éf̄ x̄eñweañf̄p̄i, ayf̄ d̄f̄w̄f̄ m̄iñf̄ wé w̄úm̄i d̄ánf̄ biaú n̄án̄ir̄n̄i. ¹⁰ Ayf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé w̄úm̄i d̄ánf̄ wáu en̄i n̄án̄ir̄n̄i. Awa wé wú r̄ixa an̄f̄a nim̄óga uḡf̄ar̄n̄i. Wo sin̄i agw̄i ñwean̄i. Wo sin̄i n̄iñweañf̄ar̄n̄i. O im̄ón̄án̄a Gor̄ixo xe b̄i on̄im̄iápt̄i n̄iñweañf̄i meñweañw̄in̄ḡn̄ir̄i s̄iñw̄f̄ win̄n̄f̄or̄n̄i. ¹¹ Nan̄w̄f̄ en̄j̄na ñweaḡf̄ agw̄i m̄iñweañjo en̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ ám̄i wor̄n̄i. X̄fo m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé w̄úm̄i d̄ánf̄ wáu awayá wo aí awam̄i r̄f̄w̄f̄yo m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ im̄ón̄n̄f̄or̄n̄i. O m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ nim̄ón̄n̄f̄n̄a sep̄iápt̄i m̄iñweañf̄ wiárf̄ m̄id̄án̄i an̄iñf̄n̄i an̄f̄n̄f̄ar̄n̄i. ¹² Siwan̄f̄ nan̄woyá m̄iñweañf̄ d̄án̄i wé wúkaú r̄émówap̄iñaḡi s̄iñw̄f̄ win̄f̄f̄yf̄, ayf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé wúkaú ám̄ayo meñweañf̄ar̄n̄a n̄án̄i sin̄i mim̄ón̄iḡf̄áwa n̄án̄ir̄n̄i. Awa en̄j̄ eán̄iñf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ im̄ón̄n̄f̄r̄i n̄án̄i nim̄ón̄iro nan̄wo t̄f̄n̄i ám̄ayo numeñweañf̄on̄a an̄iñf̄ numeñweañf̄ s̄f̄a ná w̄iyin̄f̄n̄iñf̄ meñweañf̄ar̄n̄i. ¹³ Awa d̄iñf̄ ax̄f̄p̄in̄i t̄f̄ḡf̄áwar̄n̄i. Wiḡf̄ en̄j̄ eán̄iḡf̄a im̄ón̄iñf̄p̄i t̄f̄n̄i n̄énf̄ t̄f̄ḡf̄a im̄ón̄iḡf̄ápt̄i t̄f̄n̄i en̄i naw̄in̄i nan̄wom̄i in̄im̄i n̄iwur̄f̄n̄i ¹⁴ sip̄isip̄i miáo t̄f̄n̄i m̄ix̄f̄ nin̄f̄r̄ón̄a sip̄isip̄i miáo xop̄ir̄árf̄ win̄f̄ar̄n̄i. O ámin̄a n̄iyon̄i ámin̄a seáyf̄ e im̄ón̄iñjo wim̄ón̄ir̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ n̄iyon̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ seáyf̄ e im̄ón̄iñjo wim̄ón̄ir̄i ner̄i n̄án̄i ámá o t̄f̄n̄i naw̄in̄i im̄ón̄iḡf̄áyf̄ —Ayf̄ x̄fo x̄eḡf̄ im̄ón̄n̄f̄r̄fa n̄án̄i par̄ir̄i wéyo fá um̄ir̄ir̄i en̄j̄f̄ȳr̄n̄i. O n̄án̄i peá mim̄ó d̄iñf̄ n̄iw̄ikw̄ir̄oro fá x̄ir̄ar̄iḡf̄áyf̄r̄n̄i. Ayf̄ o t̄f̄n̄i naw̄in̄i xop̄ir̄árf̄ wip̄ir̄f̄ar̄n̄i.” An̄ñajo e n̄in̄f̄im̄án̄a ¹⁵ re n̄ir̄iñ̄n̄iḡn̄i, “In̄iñḡf̄ wear̄iñf̄ ap̄ix̄f̄ iyf̄ ede d̄án̄i war̄iḡf̄i seáyf̄ e x̄eñweañf̄ jox̄i s̄iñw̄f̄ win̄f̄f̄yf̄, ayf̄ ámá n̄n̄i n̄án̄ir̄n̄i. Ámá wará x̄ix̄eḡf̄n̄i ir̄iḡf̄ar̄an̄i, gw̄f̄ wir̄f̄ wir̄ir̄an̄i, gw̄f̄ m̄ón̄iḡf̄a b̄i b̄ir̄an̄i, p̄né x̄ix̄eḡf̄n̄i rar̄iḡf̄ar̄an̄i, ayf̄ n̄n̄i n̄án̄ir̄n̄i. ¹⁶ Siwan̄f̄ wé wúkaú r̄émówap̄iñaḡi s̄iñw̄f̄ win̄f̄f̄yf̄ t̄f̄n̄i nan̄wo t̄f̄n̄i awa ap̄ix̄f̄ iyf̄ ede d̄án̄i war̄iḡf̄im̄i s̄im̄f̄ t̄f̄n̄i niwiro xw̄ir̄f̄a wik̄ixero x̄eḡf̄ am̄ip̄i ur̄ápek̄ixero nero s̄f̄w̄f̄ sayf̄ nan̄w̄f̄ roanar̄iñf̄p̄án̄iñf̄ n̄iwiro n̄im̄n̄i árf̄a yip̄ir̄f̄ar̄n̄i. ¹⁷ Ayf̄ r̄ip̄i n̄án̄i e ep̄ir̄f̄ar̄n̄i. Gor̄ixo awa d̄iñf̄ ná b̄in̄i t̄f̄n̄i nero wiḡf̄ meñweañf̄áyf̄ t̄f̄n̄i naw̄in̄i nan̄wom̄i in̄im̄i n̄iwur̄f̄n̄ir̄ón̄a im̄i e w̄ir̄f̄ix̄n̄ir̄i d̄iñf̄ ut̄in̄f̄a en̄aḡf̄ n̄án̄i awa ap̄i e niw̄ikár̄a nur̄ón̄a xw̄iȳf̄a Gor̄ixo r̄iñf̄p̄i x̄ix̄en̄i im̄ón̄n̄f̄e n̄án̄i niw̄ikár̄a up̄ir̄f̄ar̄n̄i.” n̄in̄ir̄ir̄i ¹⁸ re n̄ir̄iñ̄n̄iḡn̄i, “Ap̄ix̄f̄ jox̄i s̄iñw̄f̄ win̄f̄, í an̄f̄ xwé mamad̄f̄ ikw̄ir̄ón̄iñf̄p̄i n̄án̄ir̄n̄i. Ap̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ xw̄f̄a n̄ir̄im̄n̄i ñweaḡf̄áyo seáyf̄ e n̄iwim̄ón̄ir̄i meñweañf̄ar̄n̄i.” n̄ir̄iñ̄n̄iḡn̄i.

18

An̄f̄ Babiron̄i xw̄ir̄f̄a ik̄ix̄en̄iñf̄ n̄án̄ir̄n̄i.

¹ Ap̄i n̄iw̄in̄ár̄im̄án̄a an̄ñaj̄f̄ ám̄i wo an̄ñnam̄i d̄án̄i weapar̄iñaḡi w̄in̄iñan̄iḡn̄i. O n̄énf̄ t̄ñj̄f̄ seáyf̄ e im̄ón̄iñf̄ wor̄n̄i. An̄ñnam̄i d̄án̄i niweañf̄ar̄n̄a x̄eḡf̄ ik̄f̄n̄iñf̄p̄i xw̄in̄f̄a near̄i xw̄f̄ar̄im̄i wf̄a n̄ók̄iár̄f̄r̄n̄a ² en̄j̄ t̄f̄n̄i r̄f̄aiw̄á n̄ir̄ir̄ón̄a r̄ip̄i rar̄iñaḡf̄ ar̄f̄a w̄in̄an̄iḡn̄i, “Babiron̄i, an̄f̄ xwé mamad̄f̄ ikw̄ir̄ón̄iñf̄p̄i r̄ixa xw̄ir̄f̄a ik̄ix̄en̄ar̄n̄iñn̄i. R̄ixa xw̄ir̄f̄a nik̄ix̄en̄ar̄n̄ir̄i ȳw̄f̄ im̄ón̄iñaḡi n̄án̄i im̄f̄o ȳar̄iñer̄n̄i. R̄ixa kw̄iȳf̄ sip̄iȳf̄ en̄i aw̄i eán̄ar̄iñer̄n̄i. R̄ixa in̄j̄ sip̄i ‘Ayf̄ ob̄f̄ d̄iñf̄ r̄fa rar̄n̄i?’ rar̄iḡf̄ápt̄i xwap̄f̄ ȳar̄iñer̄n̄i. ³ Ayf̄ r̄ip̄i n̄án̄i xw̄ir̄f̄a ik̄ix̄en̄ar̄n̄iñn̄i. Ámá gw̄f̄ b̄i b̄i m̄ón̄iḡf̄áyf̄ n̄n̄i ap̄ix̄f̄ ‘Niñi t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ nin̄f̄r̄ón̄a m̄f̄r̄en̄iñf̄ oan̄f̄oyi.’ yaiw̄iar̄iñf̄ t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ nin̄f̄r̄ón̄a in̄iñḡf̄ wain̄f̄ n̄in̄f̄r̄ón̄iñf̄ nero pap̄ik̄f̄ ero wiḡf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ xw̄f̄ar̄im̄i d̄án̄iñf̄ ȳ í t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ in̄ayiro eḡf̄a en̄aḡf̄ n̄án̄i xw̄ir̄f̄a ik̄ix̄en̄ar̄n̄iñn̄i. N̄igw̄f̄ omeaan̄eȳn̄iro yúb̄f̄ s̄áb̄in̄iñf̄ in̄ar̄iḡf̄áyf̄ ap̄ix̄f̄ í ‘Am̄ip̄i xwé t̄ñj̄án̄i nim̄ón̄ir̄i sir̄f̄ mun̄f̄ on̄weañm̄n̄i.’ yaiw̄iar̄iñaḡf̄ n̄án̄i im̄i am̄ip̄i w̄i m̄n̄i wiayiro n̄igw̄f̄ ur̄ápayiro ner̄iñf̄p̄im̄i d̄án̄i n̄igw̄f̄ xwé t̄f̄ḡf̄a im̄ón̄iḡf̄a en̄aḡf̄ n̄án̄i en̄i xw̄ir̄f̄a ik̄ix̄en̄ar̄n̄iñn̄i.” rar̄iñaḡi ar̄f̄a w̄in̄an̄iḡn̄i.

⁴ Xw̄iȳf̄a ám̄i b̄i an̄ñnam̄i d̄án̄i re r̄in̄en̄apar̄iñaḡi ar̄f̄a w̄in̄an̄iḡn̄i, “Ámá nion̄i ḡf̄ im̄ón̄iḡf̄áyf̄n̄e, seȳf̄n̄e f̄w̄f̄ ap̄ix̄f̄ í yar̄iñf̄pa ax̄f̄p̄i nero x̄ean̄iñf̄ im̄i wimeañf̄ápt̄i seȳf̄n̄e en̄i seaimeañḡn̄ir̄i im̄i p̄f̄n̄i n̄iw̄iar̄im̄i w̄i e n̄án̄i úpoyi. ⁵ Ayf̄ r̄ip̄i n̄án̄i sear̄ar̄iñn̄i. Í f̄w̄f̄ ar̄f̄k̄i n̄iyayir̄f̄n̄a x̄eḡf̄ f̄w̄f̄ yar̄iñf̄p̄i r̄ixa n̄ir̄am̄ón̄a near̄f̄n̄a an̄ñna t̄f̄n̄i x̄ix̄en̄i r̄ón̄iñaḡi n̄án̄i f̄w̄f̄ í yar̄iñf̄p̄i n̄án̄i Gor̄ixo d̄iñf̄ peá mim̄ó en̄i.” ⁶ Ám̄i r̄ip̄i rar̄iñaḡf̄ ar̄f̄a w̄in̄an̄iḡn̄i, “Im̄i p̄ir̄f̄ numam̄or̄f̄n̄a í wik̄ar̄iñf̄pa ax̄f̄p̄i wik̄ar̄ir̄i sip̄i í en̄j̄f̄p̄i biaú kik̄ir̄f̄ wir̄f̄ in̄iñḡf̄ wain̄f̄ í kap̄ix̄f̄yo niw̄ir̄f̄ w̄in̄f̄pa wain̄f̄ p̄iñf̄ biaú kik̄ir̄f̄ opax̄f̄ im̄ón̄iñf̄p̄i niw̄ir̄f̄ wir̄f̄ éir̄ix̄in̄i. ⁷ Í xewan̄iñf̄ seáyf̄ e m̄f̄eyoán̄ir̄i sir̄f̄ mun̄f̄ ñweañf̄ en̄j̄p̄i t̄f̄n̄i x̄ix̄en̄i m̄im̄en̄iñw̄f̄ ur̄ir̄i ám̄ix̄f̄a eri oen̄ir̄i p̄ir̄f̄ umam̄óir̄ix̄in̄i. Í x̄eḡf̄ d̄iñf̄ t̄f̄n̄i re yaiw̄inar̄iñf̄ar̄n̄i, ‘Niñi m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ nim̄ón̄ir̄i meñweañj̄án̄i men̄ir̄an̄f̄? Niñi ap̄ix̄f̄ an̄f̄ im̄ón̄iñj̄án̄ir̄an̄f̄? Ḡin̄a d̄án̄i d̄iñf̄ sip̄i níaḡf̄ ñw̄f̄ eapax̄f̄ im̄ón̄im̄f̄ar̄n̄i?’ yaiw̄inar̄iñf̄ en̄aḡf̄ n̄án̄i ⁸ x̄ean̄iñf̄ s̄f̄a ax̄f̄yim̄n̄i re wimeañf̄ar̄n̄i. Sm̄iár̄f̄ wimeañf̄ p̄iȳf̄ epax̄f̄p̄i wimeañf̄ ám̄ix̄f̄a epax̄f̄ im̄ón̄iñf̄p̄i wimeañf̄ aiw̄á n̄án̄i d̄f̄w̄f̄ ikeam̄ón̄ipax̄f̄p̄i wimeañf̄ nemán̄a n̄im̄n̄i r̄f̄a un̄in̄f̄ar̄n̄i. Ámin̄a Gor̄ixo, im̄i p̄ir̄f̄ umam̄on̄f̄o en̄j̄ s̄ix̄f̄ eán̄iñjo en̄aḡf̄ n̄án̄i ap̄i n̄ip̄n̄i wimeañf̄ar̄n̄i.

9 “Míxř ináyř xwřárımı dąńř í tńń ńwř inıro í tńń nawını nıñwearoná sřř munř ńwearo egřáyř ımı rřá nńńřř sńjwřřá peyarıñjagı nıwınıroná re epřřárını. Ámıxřá ero ńwř mıearo nero ¹⁰ rńńñř ımı wımeářpı none enı neaimeanıñńńř wáyř nero ná řamı nırómáná re řıřřřárını, ‘Ine! Babıronı anř xwé mamadř ikwřronıñjıřı, anř wı tńń xıxenı mımónıñjıřı, axınánı pıřř řımamóřpı řıxa sımeář enjagı nánı ine!’ řıřřřárını.

11 “Ámá xwřárımı dąńř ńıgwını omeaaneyıńıro yúbř sábfńñřř yarıgřáyř wıgř sanřřř ńıgwř nánı ámı wı bř wıpaxř meñagı nánı í nánı enı ámıxřá ero ńwř earo epřřárını. ¹² Wıgř sanřřř, ayř tńń. Sńjá gorř tńń sńjá sırıpá tńń sńjá awıaxř xıxegřńı imónıñř tńń urřpó apřá wenř ńıgwř xwé roñř tńń rapırapř awıaxř apřá wenř tńń rapırapř mıřıyř monř tńń rapırapř sırıkáyř rıńıñřř tńń rapırapř ayřá rıñř tńń ikřá xalıwř xegř yoř sıtırońıyř rıńıñřř tńń amıřpı bı nanřwř eřepanıyř rıńıñřřıyá sřwanřřımı dánı imıxıńıñřř tńń amıřpı bı ikřá ńıgwř xwé roñřřımı dánı imıxıńıñřř tńń amıřpı bı kapáyo dánı imıxıńıñřř tńń amıřpı bı aınıxıyo dánı imıxıńıñřř tńń amıřpı bı sńjá wářř wářřó monıñřřımı dánı imıxıńıñřř tńń ¹³ werıxřř sinamonıyř rıńıñřřř tńń karıńıñřř imónıñřř amomıyř rıńıñřř tńń ikřá dřá rřá ıkeearáná sńjwřřá dńřř nanř eaarıñjıřpı tńń inıgř waráyo xópé inıřřá tńń anř dńřř nanř eaarıñjıřpı tńń ikřá dřá pıřakenısanıyř rıńıñřřř tńń inıgřř wainř tńń werıxřř orıřpř tńń pıřawá awıaxř tńń wıřř aıwá tńń burımákau tńń sıpıřıř tńń osř tńń karř osř řıropearıñřř tńń ámá enı xınáıwánıñřř nımónıro omıñřř wııarıgřáyřř tńń wıgřř sanřř bř epřřá nánı imónıñřřř, ayř apıřını. ¹⁴ Amıřpı řıxı ‘Omeámıńı.’ řımónarıñjıřřı řıxa pńń nıwıarımı ruñjoı. Amıřpı řıxı mıřřmúróńıñjıřř tńń amıřpı řıxı nımearřná sřřř munř ńweaarıñjıřř tńń řıxa anıřá imónıřagı nánı ámı sńjwř wıńıřpaxřř mımónıńı.

15 “Ámá ńıgwını omeaaneyıńıro wıgř amıřpı nńńı yoř rıńıñřř apı ımı bř egřáyo dánı ńıgwř xwé řřřá imónıgřáyřř rıńıñřřř axř ımı wınarıñjıřř none enı neainıñıñńńř wáyř nero ná řamı nırómáná ámıxřá ero ńwř mıearo nero ¹⁶ re řıřřřárını, ‘Ine! Anř xwé mamadř ikwřronıñjıřı, ine! Apıxř rapırapř awıaxř apřá wenř tńń mıřıyřř monř tńń ayřá rıñřř tńń yıńıřř sńjá gorř tńń imıxıńıñjıřř tńń sńjá awıaxř imónıñřřř xıxegřńı tńń urřpó apřá wenř ńıgwř xwé roñřřř tńń okıyá inıřř enıxıńı, ¹⁷ axınánı řıxıyá amıřpı ayá tńjřř apı nıřpıńı řıxa xwřřá ikıxenárıřagı nıřanıřane nánı ine!’ řıřřřárını.

“Sıpıxřř o omı xıáwowa tńń ámá wı e nánı owaneyıńıro sıpıxřř o omı bř nero ńweaarıgřáyřř tńń sıpıxřř o omı omıñřř mearıgřáwa tńń ámá sıpıxřřıyo nıñwearo wıgřř ńıgwř omıñřř yarıgřá nńńıyřř tńń ayř anř apımı ná řamı nırómáná ¹⁸ anř apı rřá nánıřř sńjwřřá peyarıñjagı nıwınıroná enř tńń ‘Ine!’ nıřıro re řıgřawıxıńı, ‘Anř xwé mamadř ikwřronıñjıřř apı tńń xıxenı ámı bı gıřpı rřá ikwřronıńı?’ nıřıro re egřáwıxıńı. ¹⁹ Isıkřř nımeaayıro mıñıyo mımeámı nıńıro ‘Ine!’ řıro ámıxřá ero ńwř mıearo neróná re nıřa ugřawıxıńı, ‘Ine! Anř xwé mamadř ikwřronıñjıřř —Anř apı sıpıxřř xıáwowa amıřpı wı ńıgwř meapřı nánı rawıřawáyo nıřero nıřémómáná bř egřářıřını. E nerıńıyo dánı ńıgwř xwé řřřáyřř imónıgřářıřını. Anř apı axınánı sını mé xwřřá ikıxenárıřagı nánı ine!’ nıřa ugřawıxıńı.

²⁰ “Anřınaxıńı, apıxřř í řıxa xwřřá ikıxenárıřagı nánı dńjřř nıřá osınıńı. Gorıxoyá imónıgřáyřřne tńń wář wurımeıagıřáyřne tńń wfá rókıamoagıřáyřne tńń nıyřńenı dńjřř nıřá oseainıńı. Gorıxo anř apı seynéř sealkářıñjıřř nánı pıřř mamóřř enjagı nánı dńjřř nıřá oseainıńı.” Xwıyřá bı anřınamı dánı e rıńenapřřagı arřá wıñanıgıńı.

²¹ Anřınajřř enřř sıxřř eánıñřř wo sńjá xwé wıřř sıyřř yunřř ikıřearıñjıřřř sıpaxřř wo nıńıřeyoarı rawıřawáyo nımoarıř re rıñıñıgıńı, “Babıronı, anř xwé mamadř ikwřronıñjıřřř nıonıř sńjá ro moaıřpa anř apı enı pıerónřárını. Anř apı ámá wará sını nıńımáná pearıgřáyřıñjıřř anıřá imónáná ámı sńjwř wıńıřpaxřř imónıńıřá menıńı. ²² Anř apıxıř dánı ámı kıtá eánıřřř sonřř rıńıřřř webřř rıńıřřř pékákřř rıńıřřř yarıñjagı arřá ámı bı wıřřřá menıńı. Ámá amıřpı imıxanıro éwapřıñıgřáyřř wı anř apıxıř dánı wıgřř yarıgřářpıřř ámı yarıñjagıřá wıńıřpıřřářamı. Sńjá wıřřř sıyřř yunřř ikıřearıñjıřřř apıxıř dánı ámı nerřná ikaxřř rınarıñjagı arřá wıřřřá menıńı. ²³ Apıxıř dánı uyřřwfá wfá ónarıñjıřřř ámı óńıńá menıńı. İwřř sıkıñřř tńń apıyá tńń apıxıř dánı ámı bı nımeánıro xwıyřářá nawını rınarıgıřř arřá wıřřřá menıńı. Ayřř řıřpı nánı rıřarıñjıńı. Apıxıyá ámá ńıgwını omeaaneyıńıro amıřpı bř yarıgřáyřřř dıxřř ayářř tńń nerıñjıřpımı dánı ámá xwřárımı ńweagřáyo nıyonıř yapřř nıwıwapıřıroná seáyıř e múróńıgřářř enjagı nánı rarıñjıńı.

²⁴ “Í Gorıxoyá wfá rókıamoarıgřáyo tńń ámá xegřř imónıgřáyo tńń ámá amıřř gımı ńweagřářř pıřıkımıřř inıñıyo tńń nıřpıkırıř reá roánıñjıřını.” Anřınajo e rarıñjagı arřá wıñanıgıńı.

19

Babıronı xwřřá ikıxenřřagı nánı anřınamı dánı yayřř egřář nánıřını.

¹ Apı arřá nıwımáná manřř xwé bı ámá ayá wı anřınamı epřıroyřř egřáyřıñıñřřř meañřř nıřıńıřřř enřř tńń re rınarıñjagı arřá wıñanıgıńı, “Negřř Gorıxomıřř seáyıř e oumeaneyıřř.

Nene éf neaminíro, ayf oríni. Enj éáníri seáyí e uméyoapaxf imóniri enjo, ayf oríni. ² O neyírori pírf numamorína nepa xixeni imóniñpí tñi wiaríñf enjagí nání seáyí e oumeaneyí. Apíxf iyf ede dání warígfá anj nímíni fá earoáriníñj —Í áma xwáfárimí ñweagfáyf tñi fwf niníñpímí dání uyñíí oépoyníri níwíwapiya nurína xwírfá wikixenjíriní. Ímí Goríxo neyírori xixeni pírf numamorína áma xínáiwáníñf nimóniro omíñf wiariñf í nípiíkiri reá roáníñfyf nání ríxa xixeni enj meáfríni.” níriro ³ áni re rígfawixíni. “Negf Goríxomi seáyí e oumeaneyí. Sínjwírfá anj apímí rfá níníri peyaríñpí aníñf miní peyinífríni.” rígfá ⁴ áma ámína 24 imónígfá e níñweaxa pugfáwa tñi dñf tñf imónígfá waú waú awa tñi Goríxo íkwianwínamí ñweañe nupfkinímearo omí yayf níwiróna re níra ugíawixíni, “E imóníni. Omí seáyí e oumeaneyí.” rígfá ⁵ sía íkwianwínamí dání manj bá re riniñnigíni, “Áma Goríxomi xínáiwayínéníñf nimóniro omíñf wiariñfáyíne, síyikwíniñf imónígfáplayínéraní, xwéríxayínéraní, omí wáyf wiaríñfáyíne níyínéni, negf Goríxomi seáyí e umépoyi.” rinaríñjagí arfá winjanigíni.

“Sipísipí miáo apíxf nímeaníñoi.” rígfá nániríni.

⁶ Nioní manj xwé bí áma ayá wí epíroyf egfáyf meanj nírfírná ríníri inígf íyakwí nídrírorírná ríníri akíríwí níwekirírná ríníri yaríñfpaníñf nerírná re rinaríñjagí arfá winjanigíni, “Negf Goríxomi seáyí e oumeaneyí. Negf Ámína Goríxo, enj éánígfá níyoní seáyí e wimóníño ríxa neamenjweaní. ⁷ Sipísipí miáo apíxf meaní ríxa rínáríni. Apíxf meaní ríxa wé nírónríri ñweaní. Ayínání negf xwioxfyo dání dñf nífá níneainíri yayf nerane Goríxomi seáyí e uméyoaneyí.” raríñjagí arfá níwiri winjanigíni. ⁸ Í oyíníni rípi rapírapí awíaxf apfá xáíwí werí kíyf bí mayf erí enj wú —Ú ayf áma Goríxoyá imónígfáyf xwáfáyo níñwearóna wé nírónríro pírániñf egfá nání imóníñjúrini. Ú mání wiagi síñwí níwíníri ⁹ anjñajo re níriñnigíni, “Re níri rífwamíñf eaí, ‘Aíwá sipísipí miáo apíxf meaní nání imíxáriníñf nání wáf urepearíniñfyf yayf owíníni.’ níri rífwamíñf eaí.” níri ríri re níriñnigíni, “Xwíyí fá apí Goríxo ríñf enjagí nání nepaxíñpíríni.” nírfagí ¹⁰ anjñajomí yayf owimíni nání oyá síkwí tñf e upfkinímeáána o re níriñnigíni, “Joxí yegf axfpi xínáipawíniñf nimóníraí Goríxomi omíñf wiariñfawíwawí e mánipantí. Díxf rírixímeá Jisaso seafwapiyíñpí fá xírariñfáyf yarígfápa nioní ení axfpi yaríñfá woní enjagí nání Goríxomíni yayf wí. Ayf rípi nání raríñjani. Gíni gíne wfá nírókiamoránénaíf, sa Jisaso neafwapiyíñpí rókiamoaníri nání imónariñwá enjagí nání raríñjani.” níriñnigíni.

Osí apfá wenj womí seáyí e xejweañe nániríni.

¹¹ Anjña oxoáníagí níwínírná weníñf yánfáyf winjanigíni. Osí apfá wenj wo ronjagí níwíníri osomí seáyí e xejweañe —O re rígfórini, “Díñf unjwírírípaxorini. Nepaxíñf imóníñpíni yaríñjorini.” rígfórini. O osomí seáyí e xejweañagí winjanigíni. O ámayá níwíeyírori pírf umamorí míxf wírí nerfína wé róníñf imóníñpíni xixeni xfdaríñjorini. ¹² Xegf síñwí rfá ápiáwíniñf werí mñíño dírf míxf ináyowa dfkínariñfapí obaxf dfkíníri enjorini. Xegf yoí áma nñí majfá nimónímáná xewaníñjoni níjfa imóníñpí xegf warárimí éáníri ¹³ rapírapí ragfyo igfá éáníñf wú yíníri enjorini. Yoí oyá re ríníñjorini, “Goríxoyá Xwíyífáyí” ríníñjorini. ¹⁴ Anjñamí dání símíñf winariñfáyf rapírapí awíaxf apfá werí kíyf bí mayf imóníri enjfyf níyínímáná osí apfá wenjfyo níxexjweámáná omí númí waríñjagí níwíníri ¹⁵ áma gwí bí bí mónígfá níyoní xopírárf winí kirá ñwá yíníñpá oyá manjyo dání peyeaaríñjagí winjanigíni. Ayo ainíxf wá fá níxíríri numenjewarí wikí Goríxo, enj éánígfá níyoní seáyí e wimóníño ayíkwí níwóníñpí níwíwapiyírná uraxf wainí sogwí sfñá íkwianwí eapíniñfnamí xoyíkímí yarígfápa axfpi winífríni. ¹⁶ Yoí bí rípi “Míxf Ináyí Níyoní Seáyí e Wimóníri Ámína Níyoní Seáyí e Wimóníri Enáoníyi” níriñíri xegf rapírapíyo ñwiráriníri sáfyo ñwiráriníri enjagí winjanigíni.

¹⁷ Nioní weníñf yánfáyf anjñají wo sogwí ñweañe nírómána apurf anj pírfyo nípiika emearíñfyo enj tñi rfaiwá re uraríñjagí winjanigíni, “Goríxo aíwá xwé imíxíniñpí nání níbíro awí eánfpoyi. ¹⁸ Míxf ináyíyá gfwf yíyóní ero símíñf winariñfáyó seáyí e wimónígfáyíyá gfwf yíyóní ero áma enj éánígfáyíyá gfwf yíyóní ero osfíyíyá gfwf yíyóní ero osfíyo seáyí e xejweáfáyíyá gfwf yíyóní ero áma xínáiwáníñf nimóníro omíñf wiariñfáyífraní, wígf omíñf yaríñfáyífraní, áma síyikwíniñf imónígfáyífraní, áma xwéríxa imónígfáyífraní, nñíyíyá gfwf yíyóní ero epírfí nání awí eánfpoyi.” Injfyo rfaiwá e uraríñjagí winjanigíni.

¹⁹ Weníñf éáyf winjanigíni. Nanjwo tñi míxf ináyí xwáfárimí ñweagfáyf tñi wígf símíñf winariñfáyí tñi nawíni awí neáníro osí apfá wenjomí seáyí e xejweañjomí tñi o xegf símíñf winariñfáyó tñi míxf wianíro nání awí eánáríñjagí níwíníri winjanigíni. ²⁰ Nanjwomí fá níxíríriro mímóní wfá rókiamoaríñjomí —O nanjwoyá néní tñf imóníñpímí dání emímf nerfína áma nanjwoyá ípírfá éáníri nanjwoyá xopaikígf imóníñpí yayf níwiro

egfáyo yapf wiwapiyinorini. Omi eni fá nixiráriro awau sini sijn enána ipi rfrómixiniñj rfa ápiáw sijn saripá riniñjipi tñi wearinjawami mamowaríagfa wininjanigini. ²¹ Winíyo eni osomi seáyi e xenweaño kirá xegf manjyo dani peyeaariniñjipa tñi pipikimf yarána inñ nñni nibimiro wigf gwf yiyónf nerfna agwf imf uyárfagf wininjanigini.

20

Seteno xwiogwf 1,000 apimi gwf nweañf nánirini.

¹ Nioni weninjf yánfáyf wininjanigini. Anfnajf wo xegf wéyo siririkf yoparf bi mimóninjfyi nani kipi fá xiriri senfá wiri fá xiriri nemána anfnami dani weapariniñjagi wininjanigini. ²⁻³ Anfnajo iwf xwéomi —O sidirf enína nweaagf axorini. Obo axo Setenorini. Omi fá nixeri xwiogwf 1,000 múronfa nani gwf niyárimf siririkf yoparf bi mimóninjfyimf nmoaimána manj éde ówanj niyárimána sikkf bi smimajjó nani ikwiárfárfagf wininjanigini. Xwiogwf 1,000 api pwearfna áma gwf bi bi mónigfáyo yapf mtiwapiyipa éwininjinirf óf ayimi nwiárfárfagf wininjanigini. E nerf ai xwiogwf api ríxa múróána axiná onimíapi éwininjinirf óf ayimi dani wfkwiowárimfáriní.

⁴ Nioni weninjf yánfáyf wininjanigini. Mixf ináyfya síá ikwanjwf wí sijnwf niwininirf ayo wa ámayo wiewiropírfa nani rípeaariniñjowa éf nweañagfa niwininirf áma xwiyfá Gorixoya fá xiriro Jisaso nani aninj minf áwanj uriro neróna wiwaninjfyf mñj winána sijnwf mñj wákwiáfáyf —Ayf sñi xwfárimf niñwearóna nanjwomi tñi xegf xopaikigf imixiniñjipimi tñi yaf mtiwipa ero nanjo nani ipirfá wigf mimáyorant, wéyorant, meánipa ero egfáyrini. Ayfya dñjyo sijnwf niwininirfna rípi éagfa wininjanigini. Ámi sijnf nero xwiogwf 1,000 apimi ámayo Kiraiso tñi nawini umenweañagfa wininjanigini.

⁵ Iwamfó áma ámi sijnf nero wiápfni meapírífapi, ayf apirini. Pegfá winiyf ayf ina mtiwápfni meáagfa wininjanigini. Xwiogwf 1,000 api ríxa niñwémána enána wiápfni meáagfa wininjanigini. ⁶ Áma pegfá iwamfó sijnf nero wiápfni meáfáyf tñi ani nawini wiápfni meapírífá gíyf gíyf yaf owini. Ayf áma Gorixoya imónigfáyf enagfa nani oyá dñj tñi yaf winipaxfyrini. Ayf Gorixo áma sipíyf rfa xwérimf ikarána ayf tñi nawini rñinjf Ámi bi Pepírífapiy riniñjipi mmeá Gorixo tñi Kiraiso tñi awauya apaxfpaninjf imónigfáwa yarigfápa nero awau nweagfíe ananf niñpáwiro Kiraiso tñi nawini niñwearo xwiogwf 1,000 api múroarfna ámayo umenweapírífá enagf nani rariniñi.

Setenomi migf niwimixirf xopirarf wiárinjf nánirini.

⁷ Xwiogwf 1,000 api ríxa niñwémána enána siririkf Seteno gwf nweañyimf dani wfkwiowáraná ⁸ o niñweari áma gwf bi bi mónigfá xwfá rñi nrimini amf gimi nweagfáyo —Ayf áma Gokiyf riniñgáyf tñi Megokiyf riniñgáyf tñi ayf rini. Ayo Seteno yapf owiwapiyiminirf nimeri áma Gorixoya imónigfáyf tñi mixf inaniro nani ayo awi neaemerfna áma o awi eaeméyf rawirawá imanf e inikf e weníyf yapf xixeni imónipírífáriní. ⁹ Mixf obaxf ayf xwfárimf ayoxf xwé ikwanjwininjf eapiniñje nani niyiro ayf tñi mixf oinaneyinro anj Gorixo dñj sñx uyinfpimi —E xegf áma imónigfáyf nweagferini. E awi mudf móána re éagf wininjanigini. Rfá anfnami dani niñpiéronapirf ayo rfa nowarfagf wininjanigini. ¹⁰ Ayo ríxa rfa nána obo, ayo yapf wiwapiyariniñjomi fá niñxero ipi rfrómixiniñj rfa ápiáw sijn saripá riniñjipi tñi wearinjawami —E nanjo tñi mimónf wfa rókiamoago tñi awau xámf moaigfe omf eni axf e nawini nweárfrixinirf moaíagfa wininjanigini. E ikwáwiyirani, árfwiyirani, kikiáf bi mepa nero rñinjf aninj wininifáriní.

Gorixo ámayo eyeyirómf enj nánirini.

¹¹ Nioni weninjf yánfáyf mixf ináyfya síá ikwanjwf apfá wenf xwé wina niwininirf anamf éf nweañjofá smimane dani xwfári tñi anjna tñi nñni peá unarfagf nani ámi sijnwf bi niwininipaxf imóninñagf niwininirf ¹² weninj éáyf wininjanigini. Áma pegfáyf siyikwfninjf imónigfápiarani, mamadfirixarani, ikwanjwfnami agwírwáminf ronagfa winarfná bikwíyf niñpariro ikwf ámi wina, áma dñj niyiminjf meapírfa nani yof nwiárfárfagf eni niñpariro pegfá ayf sñi sijnf neróna yagfápf tñi xixeni xwiyfá umeárfimnirf nani apf nani bikwíyo nwiárfárfagf dani fá ríromf nerf xixeni xwiyfá umeárfagf wininjanigini. ¹³ Áma pegfá rawirawáyo niñnamiro wegíyfáriní, pegfá piyinjf siwí anj —E pepírfa nani Piyooyf riniñjipi tñj erini. E ugíyfárfani, nñni ikwanjwf Gorixo éf nweañfna tñj e bána wigf yagfápf tñi xixeni xwiyfá umeárfagf wininjanigini. ¹⁴ Pepírfa nani Piyooyf riniñjipi, piyinjf siwí anjyo nweagfáyo niñmeari ipi rfrómixiniñj rfa wearinje —E Gorixo xwiyfá umeárfápfimi dani rñinjf wininiferini. E moaíagf wininjanigini. ¹⁵ Xwiyfá numeárfárfna ikwf áma dñjf niyiminjf meapírfa nani yof nwiárfárfagf gíyf gíyf anamf yof mtiwárfárfagf niwininirfna ayo fá niñxero ipi rfrómixiniñj rfa wearinjawami moaíagfa wininjanigini.

21

Anj sijná tñi xwá sijní tñi nánirini.

¹ Nioní weníjé éáy wíntjaniginí. Anj sijné wina tñi xwá sijné wirí tñi ríxa nimóníjagí wíntjaniginí. Anj xámíná tñi xwá xámíní tñi ríxa anpá imóníjagí nání anj sijná tñi xwá sijní tñi imóníjagí wíntjaniginí. Rawírawá ámí míríwójagí níwínirí ² weníjé yánfáyí anj íwá Goríxoyápi —Apí Jerusaremí Sijníjépi ríníjépi ríní. Apí apíxí oxí meánimínírná okiyá inarígápa axípi éniñé nínimáná anjnamí Goríxo tñe dání weaparíjagí wíntjaniginí. ³ Sijné e níwínirí manj bá íkwianwínami tñé e dání nírínírná enj tñi re rínaríjagí arfá wíjaniginí, “Arfá époyí. Goríxo íweaaríje agwí ríxa ámá tñi nawíní imóníni. O ayí tñi nawíní níjwearóná ámá xfoyá xegí imóníjépi ríní. Xewaníje ení wíjé Nwáio nimóníni ayí tñi nawíní níjwearóná ⁴ amípi dñé sápi wiaríjépi xórorí níwíirí nání wíjé sijnwíríxí weaparígápi níkwírítmí níwíríntíjé wíjagí nání ámá pero ámíxá ero íwé earo ríníjépi wíntíro yagfápi ámí bí mepa epírfáriní. Xámí e yagfá apí ríxa ríná dání aníjéni xwá íwéagí nání ámí axípi wí epírfámani.” raríjagí arfá wíjaniginí.

⁵ Íkwianwínami éf íweano re ríjíniginí, “Arfá é. Nioní amípi nípíní ámí sijné imíxárfáriní.” nírirí re níriniginí, “Xwíyá nioní raríjépi nepaxíjé imóníni ámá dñé wíkwíropaxí imóníni enjagí nání joxí ríwamíjé eai.” nírirí ⁶ re níriniginí, “Amípi nioní ‘E imóníwíniginí.’ yaiwíjépi ríxariní. Nioní sijná pírfí tñéweaníntíjé nerí nání iwamó imóníni yoparf e nání imóníni mé aníjé imóníjéni. Iníjé nání gwíní yeáyí wí gíyí gíyo iníjé dñé níyímíjé meapírfá nání símíjé meaaríjé nání ananí níwírí mání wímírfáriní.” nírirí ⁷ re níriniginí, “Ámá nioní aníjé fá níxíxíróná nioní tñi símí tñi inaríjéwíyo xopírfáriníjé wíá gíyí gíyo nioní ríá apí nípíní níwíirírná Nwáí ayíyáoní imóníni ayí ení gí níawí imóníro epírfáriní. ⁸ E nerí aí íkwíkwá imóníjépi tñi nioní dñé níkwíróro aí ámí peá nímogfáyí tñi ámá xwíríá wíantíxí imóníjépi yarígáyí tñi píxíwíríto yarígáyí tñi fíwí inarígáyí tñi ayá yarígáyí tñi wíjé íwáfpímí fá níxíróro dñé níkwíróro pírfáriníjé mearígáyí tñi yapí rarígá níntíyí tñi wíjé pírfí mamóníjépi —E ípí rírómíxíjépi sijná sarípáyo dání ríá ápiáwí aníjé wearíjeríni. Ayí e aníjé wepírfá enjagí nání ríníjépi Ámí bí Pepírfápijépi ríníjépi xíxení meapírfáriní.” níriniginí.

Anj Jerusaremí sijníjépi nánirini.

⁹ Anj nájé wé wíúmí dñé wá wá píreríxí wé wíúmí dñé wá ayo xeaníjé yoparf wé wíúmí dñé wá iníjé xírígáwá wo níbirí re níriniginí, “Éiní. Apíxí sipísipí míáo meaní síwá osimíní.” nírirí ¹⁰⁻¹¹ Goríxoyá kwíyíjépi níxíxéróná anj nájé dñé míjé sepiá ronj bímí nání nímeámí níyírí anj íwá xfoyápi, Jerusaremíjépi ríníjépi anj nájé Goríxo tñe dání xíxéá xfo inaríjépi tñi nawíní weaparírná síwá níjagí wíntjaniginí. Xwínfá anj apí eanjépi sijná awíaxí nígwí xwé ronjépi xwínfá eaníjépa eanjépi níwínirí sijná awíaxí jasípá ríníjépi rírímá óníjépa ónaríjagí wíntjaniginí. ¹²⁻¹³ Anj apímí nípímíni sijná tñi ákíjé aga seáyí émi eaníjagí níwínirí ákíjé apímí fíwí wé wúkáú síkwí wá iníjagí níwínirí ákíjé sogwí xemónaparíjépmíni imíxíníjépmíni dání fíwí wíyá wíyí iníjagí wíntíro ákíjé sogwí wearíjépmíni imíxíníjépmíni dání ení fíwí wíyá wíyí iníjagí wíntíro mídání mídání ení fíwí wíyá wíyí iníjagí wíntíro nerí ayo bímí bímí anj nájé xíxení awí mearonjagí níwínirí Isíríríyá xíáo írínjé wé wúkáú síkwí wá imóníjéwáyo yof fíwí bímí bímí níyoní wo woyá yof eaníjagí wíntjaniginí. ¹⁴ Sijná tñi ákíjé nearfá iwamó nítwáyírórí tñíjéyo —Ayí sijná wé wúkáú síkwí wá xámí weníjé ríní. Ayo sipísipí míáo wá wírímélagfá wé wúkáú síkwí wá imóníjéwáyo yof sijná ayí ayímí xíxení eaníjagí wíntjaniginí. ¹⁵ Anj nájé nioní xwíyá níró xoyfá iwamó yarígá sijná gorí tñi imíxíníjépi anj apímí tñi ákíjéyo tñi fíwíyo tñi iwamó néra uní nání fá xíríjagí wíntjaniginí. ¹⁶ Anj apíyá míwí imóníjépi bíáu bíáu nípíní xíxení imóníjépi ríní. Sepiá míwí mídámídání imóníjépi axípi imóníjépi ríní. Anj nájé ríxá iwamó yarígáyí tñi iwamó yaríná anj apí xegí sepiá éfpi 12,000 imóníjagí níwínirí sepiá enj ákíjé xwápijé nímíxíga punjépi tñi sepiá enj yegí nímíxíga nípeyírí píní wíáriníjépi tñi nípíní axípi 12,000 imóníjagí níwínirí ¹⁷ anj nájé anj apíyá ákíjé iwamó nerfá xegí sepiá níróga nípeyírí píní wíáriníje imóníjépi 144 míta enjagí wíntjaniginí. Anj nájé iwamó nerfá ámá iwamó yarígáyí tñi enjíniginí. ¹⁸ Ákíjé sijná awíaxí jasípá ríníjépi tñi níkwíróro nípeyírí eanírí anj nápi sijná gorí tñi níriníjagí nání gírásíníjépi rírímá ókíríníre enjagí wíntjaniginí. ¹⁹ Sijná ákíjé nearfá iwamó nítwáyírórí tñíjé wé wúkáú síkwí wá xámí weníjépi sijná awíaxí nígwí xwé ronjépi wíyí wá dñé tñi nanj óimóníni dídairí iníjagí wíntjaniginí. Sijná iwamó nítwáyírórí tñíjépi wíyí sijná jasípá ríníjépi ríní. Ámí wíyí onagwá wenjé sapáyí ríníjépi ríní. Ámí

wiyi apfá wenyf agetá ríníjǫyíríní. Ámí wiyi sowí iníjǫf emerá ríníjǫyíríní. ²⁰ Ámí wiyi sadoníkiswǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi ayfá ríjǫf konirianfǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi siyó ríjǫf kírisoraitfǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi sowí xegf bǫ iníjǫf berirfǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi siyó xegf bǫ ríjǫf topasfǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi kírísopǫrasfǫf ríníjǫyíríní. Ámí wiyi onagwá wenyf jaiasinfǫf ríníjǫyíríní. Yoparfǫf mipǫfǫf monfǫf ametisfǫf ríníjǫyíríní. ²¹ Ákínǫ ówanf wé wúkaú síkwǫf waú enfǫf ayf urfǫpó apfá wenyf nǫgwǫ xwé ronf wé wúkaú síkwǫf waú ayfíní. Wínani wínani urfǫpó ná woní tǫnǫ imíxíníjǫyíríní. Anfǫf apiyá ófǫf síjǫf gorf tǫnǫ imíxíníjǫf enjǫf nání girasíníjǫf rírímá ókíníjǫyíríní. ²² Anfǫf apimí dání anfǫf Goríxo nání rídǫyowá nero seáyi e umearígfá wíwá míríníjǫgǫf mǫwíníjǫnigíní. Ayf rǫpǫf náníríní. Ámíná Goríxo, enfǫf eánígfá nǫyonǫf seáyi e wimóníjǫf tǫnǫ sípǫsípǫf miáó tǫnǫ aiwaníjǫwáú aníjǫf e níjǫwearǫf anfǫf iwáníjǫf míríníjǫgǫf nání wíwá nǫmíríríní, ná mayf imóníjǫpǫf enjǫf nání míríníjǫgǫf wíníjǫnigíní. ²³ Goríxo xewaníjǫf xǫxǫéá inaríjǫpǫ wfá anfǫf apimí ókímíxírǫf sípǫsípǫf miáó apimí uyf wíníjǫf yamorǫf enjǫf nání sogwǫfrant, emáranǫf, apimí wfá ómíxínífa nání ná mayfíní. ²⁴ Wfá anfǫf apimí dání óníníjǫpǫ anfǫf apimíní wónínífamant. Ámá gwǫf bǫ bǫ mónígfá wfá apǫf ónǫjǫf nǫjǫwearo wígfǫf yarígfǫpǫf epírǫfíní. Míxǫf ináyǫf xwǫfírímí jǫweagǫfǫf wígfǫf amǫpǫf ayá tǫnǫjǫpǫf nǫmeámí nuro anfǫf apimí páwípǫfǫfíní. ²⁵ Ikwáwíyíná ákínǫf íwǫf ówaníjǫf yárinínífa meníní. Anfǫf apimí ámí árfwíyí wí imónínífa menjǫgǫf náníríní. ²⁶ Ámá gwǫf bǫ bǫ mónígfáyo dání amǫpǫf ayá tǫnǫjǫpǫf tǫnǫ amǫpǫf ámá síjǫf nǫwínírnífa “Seáyi e imóníjǫpǫfíní?” yaiwiarígfǫpǫf tǫnǫ anfǫf apimí nání nǫmeámí nuro páwípǫfǫf aiwí ²⁷ ámá piaxǫf weáníjǫpǫf yarígfǫfǫf tǫnǫ xwǫfíwá wíníjǫpǫf imóníjǫpǫf yarígfǫfǫf tǫnǫ yapǫf rarígfǫfǫf tǫnǫ ayf wí anfǫf apimí aga ná rǫfǫyo aǫf wí páwípǫfǫf meníní. Ámá wígfǫf yofǫf íkwǫf sípǫsípǫf miáóyá dǫnǫf nǫyímíjǫf meapǫfǫfánamí jǫwirárínígfǫfíní anfǫf apimí páwípǫfǫfíní.

22

¹ Anfǫfnajo iníjǫf dǫnǫf nǫyímíjǫf imóníjǫpǫf nání wearíjǫf síwá níáná nioní síjǫf nǫwínírnífa ú girasf rírímá ónaríjǫpǫf nónímáná síá íkwíjǫwǫf Goríxo tǫnǫ sípǫsípǫf miáó tǫnǫ awaúyánamí dání símíjǫf nǫmearí ² anfǫf apimí nání xegf ófyo ayá áwínímí wearíjǫf wíníjǫnigíní. Iníjǫf úmí ororfwámí dání íkǫfá dǫnǫf nǫyímíjǫf imóníjǫpǫf náníyǫf ronjǫf wíníjǫnigíní. Íkǫfá ayf emá ayf ayo sogwǫf nǫweríná sogwǫf xǫxǫgíní wé wúkaú síkwǫf waú wearíjǫfíní. Íkǫfá ayf íwǫfí Goríxo ámá gwǫf bǫ bǫ mónígfá nǫyoní wé ronjǫwiríní imóníjǫpǫf enjǫf nání ³ xǫf eníjǫf ramíxíjǫpǫf e dání axǫpǫf síní wí imónínífamant. Síá íkwíjǫwǫf Goríxo tǫnǫ sípǫsípǫf miáó tǫnǫ awaúyána anfǫf apimí imónínífa enjǫf nání ámá xǫfomí nǫxǫfǫf nání xínáíwáníjǫf nímóníro omíjǫf wíiarígfǫfǫf anfǫf apimí dání xómíjǫf nǫyíkwíro yayf seáyi e numero ⁴ oyá símímaníjǫf ení síjǫf nǫwíníro xegf yofǫf wígfǫf mímáyo eáníjǫfǫf imóníjǫpǫfíní. ⁵ Anfǫf apimí dání sfá ámí bǫ yíníjǫfámant. Ámíná Goríxo ámá apimí jǫweagǫfǫf wfá wókímíxínífa enjǫf nání uyf wǫf tǫnǫf sogwǫf tǫnǫ wfá ómíxínífa nání mǫfǫf mayf nímóníro xǫf tǫnǫf nawíní nǫjǫwearo nání mǫxǫf ináyíníjǫf nímóníro aníjǫf míní menjǫweapǫfǫfíní.

“Jisaso ámí weapínífa nání anjwǫf ayoríní.” uríjǫf náníríní.

⁶ Anfǫfnajo re níríjǫnigíní, “Xwíyǫfá apǫf aga nepaxíjǫpǫfíní. Dǫnǫf unjwirárpaxíjǫpǫfíní. Ámíná Goríxo —O xegf wfá rókíamoarígfǫfámá xegf kwíyǫf tǫnǫf enfǫf síxǫf wírómíxowáraríjǫríní. O xegf anfǫfnajoní ámá xǫfomí nuxǫfǫf nání xínáíwáníjǫf nímóníro omíjǫf wíiarígfǫfǫf amǫpǫf rǫfǫyo anfǫfní nímóníníjǫpǫf nání síwá wímí nání nírówárenapǫfǫfíní.” níríjǫnigíní.

⁷ “Arfá époyí. Níoní seáimeámífa nání anjwǫf ayoríní. Xwíyǫfá bíkwǫf rǫpímí wfá nírókíamónírǫf eáníjǫfǫf xǫfǫf rígfǫfǫf gíyǫf gíyǫf Goríxoyá dǫnǫf tǫnǫf yayf wíníjǫpǫf imóníjǫf.” Jisaso e ríjǫnigíní.

⁸ Amǫpǫf apǫf nání arfá wírǫf wínírní yaríjǫnǫf, ayf níoní Jononíríní. Arfá wírǫf síjǫf wínírní neríná anfǫfnajǫf amǫpǫf apǫf síjǫf owínírní síwá níomí yayf oumemínírní xegf síkwǫf tǫfǫf e upfínímeagǫf aǫf ⁹ o re níríjǫnigíní, “E mínípaní. Joxǫf Goríxomí nuxǫfǫf nání xínáíxíníjǫf nímónírǫf omíjǫf wíiaríjǫpǫf níoní ení axǫpǫf nímónírǫf yarígwǫfíwawíríní. Díxǫf ríríxímeá imóníjǫfǫf, wfá rókíamoarígfǫfǫf tǫnǫf xwíyǫfá bíkwǫf rǫpímí nírínírní eáníjǫpǫf arfá wíarígfá nǫnǫf tǫnǫf ayfíníjǫf imóníjǫf woní enjǫf nání e mínípaní. Goríxo ná wómíní upfínímeat.” nírínírní ¹⁰ re níríjǫnigíní, “Xwíyǫfá bíkwǫf rǫpímí wfá nírókíamónírǫf eáníjǫpǫf ríxá nímónínífa anjwǫf ayo enjǫf nání joxǫf sfá órípíníf nerí rítǫf mǫyárpání. ¹¹ Ámá sípíní imíxarígfǫfǫf xǫf axǫpǫf sípíní nímíxá uro ámá sípí neróná sfíwí yapǫf yarígfǫfǫf xǫf axǫpǫf sípí néra uro ámá wé róníjǫf yarígfǫfǫf xǫf axǫpǫf wé róníjǫf néra uro ‘Goríxo wímónaríjǫpǫf éimíjíní.’ yaiwiarígfǫfǫf xǫf axǫpǫf néra uro éfíxíní.” níríjǫnigíní.

¹² Jisaso “Arfá ei.” níntrírí re níníjéni, “Nioní seáimeámfa nání aṅwí ayoríni. Nioní nìbírí nìseáimeárfná áamá wígf yarígfápi t́nì xíxèní pírí umamómi nání fá nìxírímí bímfárfíni. ¹³ Nioní śjáf pírf tíjweaṅíjéni nimónírí aníjé miní ṅweaṅáoní raríjéni. Iwamfó wí e dání imónírí yoparf wí e nání imónírí eṅáonímaní. Iwamfó imóníje dání aníjé śnì ṅweaṅí yoparf imóníníe aníjé śnì ṅweaṅí emfáoníríni.” níníjéni.

¹⁴ Áamá sipísipí miáomi d́jé nìwíkwíroríjépi dání wígf rapírapí oyá ragíyo ígfáníjé eagfáyí, ayí ikfá d́jé nìyímíjé imóníjérfána danípaxí imóníro aníjépi f́wíyo páwípaxí imóníro eṅagfa nání yayí Goríxoyá d́jé t́nì winípaxíjéni. ¹⁵ E nerí aí apimí b́fárfwámí ṅweagfáyí tíyí yarígfáyíjéni. Śwíníjé nimónírí ero ayáf ero f́wí iníro ṕkíxwíríó ero wígf ṅwáfápi fá nìxíríro meṅwearo “Yarf oraneyí.” nìwimóníro yapísíxí ríro yarígfáyíjéni.

¹⁶ “Nioní, Jisasoní śyíkí nioníyá aṅf apí apimí d́jé imónígfáyí amípi apí nípíní nání níjé imóníjérfí nání ǵf aṅínajo áwaní osearínírí urowáreṅapfárfíni. Míxí ínáyí Depitoyá xwífá piaxíyo dání iwíaronáoní, ayí nioníríni. Śjé ímíáoní, ayí nioníríni.” ríjéni.

¹⁷ Kwíyíjépi t́nì sipísipí miáo apíxí meanfápi t́nì “Beí.” raríjéni. Xwíyá rípi fá roarfá arfá wífá ǵyí ǵyí ení “Beí.” ŕfíríxíni. Áamá iníjé nání gwíní yeáyí nìwíro “Iníjé d́jé nìyímíjé imóníjérfí nání imóníjéni dání níwírí onímíni.” yaiwífá ǵyí ǵyí ananí nìbírí oníjéni. ¹⁸ Xwíyá b́kwí rípi wífá nìrókiamónírí eáníjépi fá roarfá arfá wífá ǵyí ǵyíné arfá j́yíkí nìsearí re osearímíni, “Áamá wíyíné xwíyá rípi ámi b́ t́nì gwí nímorí nírínáyí, xeaníjé b́kwí rípi eáníjépi Goríxo e éfáyíné seakárfírfíni. ¹⁹ Wíyíné xwíyá b́kwí rípi wífá nìrókiamónírí eáníjépi rítí nerínáyí, e éfáyíné Goríxo íkfá d́jé nìyímíjé imóníjérfí danáro éfánamí mídánípa oépojínírí pírf searakírí aṅf ṅwáfápi ṅweaṅíro éfápi mípáwípa oépojínírí pírf searakírí nerí seawárfírfíni.” osearímíni.

²⁰ Xwíyá rípi áwaní raríjéni “Nepa nìbímífa nání aṅwí e imóníní.” raríni. “Oyí, e imóníwíníjéni.” nímónaríni. Ámíná Jisaso xí ríxa b́fíríxíni.

²¹ Áamá nìyínéni Ámíná Jisaso ayá osearímíxíni. Apíríni.